

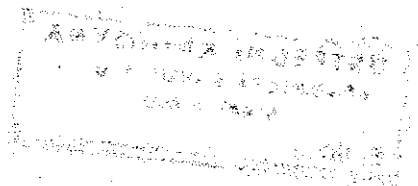
II. sada. 1/6

Rozhodnutí
nejvyššího soudu československé
republiky ve věcech trestních.

č. 2707.

Ročník sedmý,
(od čísla 1843 do čísla 2227)
obsahující rozhodnutí z roku 1925.

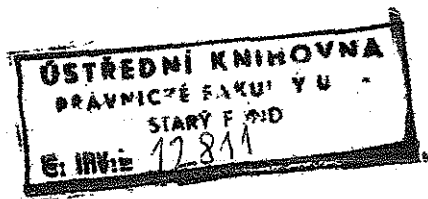

Pořádá z příkazu předsednictva nejvyššího soudu II. president tohoto soudu
Dr. FRANTIŠEK VÁŽNÝ.

Veškerá práva autorská, zejména právo překladu, jsou vyhrazena.

V PRAZE 1926.

Nakladatel a vydavatel: Právnícké vydavatelství v Praze, společnost s r. o.

OBSAH:

Seznam rozhodnutí v pořadí časovém
 Rozhodnutí čís. 1843—2227
 Věcný seznam abecední
 Seznam ustanovení zákonných

Stránka
 III—VI.
 1—754
 755—862
 863—871

Seznam rozhodnutí v pořadí časovém.

	Čís.	Čís.
	1925.	
leden	2. Zm I 674/24 1843	leden 29. Zm I 681/24 1881
»	2. Zm I 763/24 1844	» 29. Zm I 715/24 1882
»	2. Zm II 491/24 1845	» 29. Zm II 534/24 1883
»	2. Zm II 525/24 1846	» 30. Zm II 444/24 1884
»	3. Zm I 408/24 1847	» 30. Zm II 518/24 1885
»	3. Zm I 677/24 1848	únor 4. Zm I 644/24 1886
»	3. Zm II 333/24 1849	» 4. Zm I 661/24 1887
»	5. Zm II 404/24 1850	» 5. Zm I 563/24 1888
»	5. Zm II 461/24 1851	» 5. Zm II 536/24 1889
»	7. Zm II 102/24 1852	» 5. Zm II 602/24 1890
»	9. Zm II 329/24 1853	» 6. Zm II 497/24 1891
»	10. Zm I 672/24 1854	» 7. Zm I 343/24 1892
»	10. Zm II 497/24 1855	» 9. Zm I 303/24 1893
»	12. Zm I 379/24 1856	» 10. N I 18/25 1894
»	12. Zm II 578/24 1857	» 11. Zm I 599/24 1895
»	14. Zm I 615/24 1858	» 13. Zm II 550/24 1896
»	14. Zm I 719/24 1859	» 13. Zm II 612/24 1897
»	14. Zm II 392/24 1860	» 16. Zm I 714/24 1898
»	14. Zm II 466/24 1861	» 16. Zm I 774/24 1899
»	15. Zm II 337/24 1862	» 18. Zm I 753/24 1900
»	16. Zm II 489/24 1863	» 18. Zm II 596/24 1901
»	16. Zm II 492/24 1864	» 18. Zm II 597/24 1902
»	17. Zm I 319/24 1865	» 19. Zm II 564/24 1903
»	17. Zm I 504/24 1866	» 23. Zm I 705/24 1904
»	17. Zm I 643/24 1867	» 23. Zm II 610/24 1905
»	17. Zm I 410/24 1868	» 25. Zm II 576/24 1906
»	19. Zm I 476/24 1869	» 27. Zm I 732/24 1907
»	19. Zm I 530/24 1870	» 27. Zm II 546/24 1908
»	19. Zm I 659/24 1871	březen 2. Zm I 745/24 1909
»	19. Zm II 394/24 1872	» 2. Zm I 785/24 1910
»	22. Zm I 712/24 1873	» 2. Zm II 605/24 1911
»	22. Zm II 238/24 1874	» 3. Zm I 98/25 1912
»	22. Zm II 356/24 1875	» 3. Zm I 124/25 1913
»	23. Zm I 698/24 1876	» 4. Zm I 797/24 1914
»	24. Zm II 263/24 1877	» 4. Zm I 799/24 1915
»	26. Zm II 555/24 1878	» 4. Zm I 32/25 1916
»	27. Zm I 832/24 1879	» 6. Zm I 725/24 1917
»	28. Zm I 675/24 1880	» 6. Zm II 585/24 1918
		» 9. Zm I 748/24 1919
		» 9. Zm I 10/25 1920
		» 11. Zm I 699/24 1921

		Čís.
brázen	11. Zm II 592/24	1922
»	11. Zm II 5/25	1923
»	12. Zm I 837/24	1924
»	13. Zm II 552/24	1925
»	13. Zm II 580/24	1926
»	13. Zm II 601/24	1927
»	13. Zm II 608/24	1928
»	16. Zm I 752/24	1929
»	16. Zm I 66/25	1930
»	16. Zm I 106/25	1931
»	19. Zm I 107/25	1932
»	20. Zm I 778/24	1933
»	20. Zm II 15/25	1934
»	24. N I 24/25	1935
»	26. Zm II 465/24	1936
»	27. Zm I 804/24	1937
»	27. Zm I 52/25	1938
»	28. Zm I 605/24	1939
»	28. Zm I 792/24	1940
»	30. Zm I 8/25	1941
duben	1. Zm I 687/24	1942
»	1. Zm I 30/25	1943
»	2. Zm II 14/25	1944
»	3. Zm I 614/24	1945
»	3. Zm I 781/24	1946
»	6. Zm I 667/24	1947
»	8. Zm I 601/24	1948
»	15. Zm II 26/25	1949
»	16. Zm I 77/25	1950
»	16. Zm II 18/25	1951
»	16. Zm II 25/25	1952
»	17. Zm II 28/25	1953
»	17. Zm II 82/25	1954
»	18. Zm I 834/24	1955
»	18. Zm II 66/25	1956
»	20. Zm I 99/25	1957
»	21. Zm I 198/25	1958
»	22. Zm I 708/24	1959
»	22. Zm I 58/25	1960
»	22. Zm II 79/25	1961
»	24. Zm I 234 a 235/25	1962
»	24. Zm I 282/25	1963
»	24. Zm I 285/25	1964
»	24. Zm II 84/25	1965
»	24. Zm II 93/25	1966
»	27. Zm II 11/25	1967
»	29. Zm I 169/25	1968
»	29. Zm I 208/25	1969
»	30. Zm I 757/24	1970
květen	2. Zm I 130/25	1971
»	2. Zm II 96/25	1972
»	5. Zm II 593/24	1973
»	6. Zm I 120/25	1974
»	6. Zm II 8/25	1975
»	6. Zm II 77/25	1976
»	9. Zm I 145/25	1977
»	9. Zm II 69/25	1978
»	9. Zm II 106/25	1979

Čís.

		Čís.
květen	11. Zm I 819/24	1980
»	11. Zm I 178/25	1981
»	11. Zm I 204/25	1982
»	11. Zm II 97/25	1983
»	11. Zm II 124/25	1984
»	13. Zm II 182/25	1985
»	14. Zm II 35/25	1986
»	14. Zm II 74/25	1987
»	18. Zm II 87/25	1988
»	19. Zm II 94/25	1989
»	20. Zm I 212/25	1990
»	20. Zm I 232/25	1991
»	25. Zm I 180/25	1992
»	25. Zm II 144/25	1993
»	27. Zm I 213/25	1994
»	27. Zm II 63/25	1995
»	27. Zm II 71/25	1996
»	27. Zm II 137/25	1997
»	28. Zm I 258/25	1998
»	29. Zm I 793/24	1999
»	29. Zm I 209/25	2000
»	29. Zm I 226/25	2001
»	29. Zm II 115/25	2002
červen	3. Zm I 216/25	2003
»	3. Zm I 289/25	2004
»	3. Zm I 342/25	2005
»	3. Zm II 217/25	2006
»	4. Zm II 162/25	2007
»	5. Zm I 69/25	2008
»	5. Zm I 205/25	2009
»	5. Zm I 233/25	2010
»	8. Zm I 4/25	2011
»	8. Zm II 175/25	2012
»	8. Zm II 194/25	2013
»	8. Zm II 227/25	2014
»	9. Zm I 292/25	2015
»	10. Zm I 94/25	2016
»	10. Zm I 201/25	2017
»	15. Zm II 48/25	2018
»	15. Zm II 109/25	2019
»	17. Zm I 278/25	2020
»	17. Zm II 73/25	2021
»	17. Zm II 149/25	2022
»	18. Zm I 93/25	2023
»	18. Zm II 195/25	2024
»	19. Zm II 152/25	2025
»	22. Zm I 245/25	2026
»	22. Zm I 280/25	2027
»	22. Zm I 371/25	2028
»	23. Zm I 433/25	2029
»	23. Zm II 298/25	2030
»	24. Zm I 266/25	2031
»	24. Zm II 21/25	2032
»	24. Zm II 56/25	2033
»	25. Zm I 250/25	2034
»	25. Zm I 327/25	2035
»	25. Zm II 187/25	2036

Čís.

		Čís.
červenec	1. Zm I 363/25	2037
»	2. Zm I 255/25	2038
»	2. Zm II 211/25	2039
»	3. Zm I 259/25	2040
»	3. Zm II 105/25	2041
»	7. Zm I 378/25	2042
»	7. Zm II 169/25	2043
»	7. Zm II 234/25	2044
»	24. Zm I 320/25	2045
»	24. Zm I 520/25	2046
»	24. Zm I 531/25	2047
»	24. Zm II 356/25	2048
»	24. Zm II 357/25	2049
srpen	20. Zm I 463/25	2050
»	20. Zm II 529/24	2051
»	20. Zm II 57/25	2052
»	21. Zm I 374/25	2053
»	21. Zm II 98/25	2054
»	21. Zm II 166/25	2055
»	24. Zm II 320/24	2056
»	25. Zm I 462/25	2057
»	26. Zm I 288/25	2058
»	26. Zm I 491/25	2059
»	26. Zm II 307/25	2060
»	27. Zm I 452/25	2061
»	27. Zm I 457/25	2062
»	31. Zm I 339/25	2063
»	31. Zm I 427/25	2064
září	1. Zm I 447/25	2065
»	1. Zm II 306/25	2066
»	1. Zm II 355/25	2067
»	2. Zm I 239/25	2068
»	2. Zm I 257/25	2069
»	2. Zm I 351/25	2070
»	2. Zm II 264/25	2071
»	4. Zm I 365/25	2072
»	4. Zm II 67/25	2073
»	4. Zm II 114/25	2074
»	5. Zm I 326/25	2075
»	5. Zm I 478/25	2076
»	5. Zm II 147/25	2077
»	7. Zm I 310/25	2078
»	7. Zm I 479/25	2079
»	9. Zm I 338/25	2080
»	9. Zm I 409/25	2081
»	10. Zm I 458/25	2082
»	12. Zm I 318/25	2083
»	12. Zm I 500/25	2084
»	12. Zm II 153/25	2085
»	14. Zm II 320/25	2086
»	15. Zm I 398/25	2087
»	15. Zm I 551/25	2088
»	16. Zm I 391/25	2089
»	16. Zm I 518/25	2090
»	16. Zm II 192/25	2091
»	16. Zm II 214/25	2092
»	16. Zm II 330/25	2093
»	18. Zm I 401/25	2094

Čís.

		Čís.
září	19. Zm I 329/25	2095
»	19. Zm II 244/25	2096
»	21. Zm I 314/25	2097
»	22. Zm I 642/25	2098
»	22. Zm I 673/25	2099
»	23. Zm I 414/25	2100
»	24. Zm I 296/25	2101
»	24. Zm I 471/25	2102
»	24. Zm II 266/25	2103
»	25. Zm I 206/25	2104
»	25. Zm I 553/25	2105
»	26. Zm II 207/25	2106
»	26. Zm II 208/25	2107
»	30. Zm I 304/25	2108
»	30. Zm I 426/25	2109
»	30. Zm II 337/25	2110
říjen	1. Zm I 533/25	2111
»	2. Zm I 295/25	2112
»	2. Zm I 350/25	2113
»	2. Zm I 486/25	2114
»	3. Zm I 298/25	2115
»	3. Zm II 249/25	2116
»	3. Zm II 431/25	2117
»	5. Zm I 59/25	2118
»	5. Zm I 307/25	2119
»	5. Zm I 538/25	2120
»	5. Zm I 651/25	2121
»	6. Zm I 666/25	2122
»	6. Zm II 366/25	2123
»	7. Zm I 300/25	2124
»	7. Zm I 654/25	2125
»	7. Zm II 136/25	2126
»	8. Zm I 364/25	2127
»	8. Zm I 464/25	2128
»	9. Zm I 362/25	2129
»	9. Zm II 76/25	2130
»	9. Zm II 265/25	2131
»	10. Zm I 546/25	2132
»	10. Zm II 309/25	2133
»	12. Zm I 405/25	2134
»	12. Zm I 490/25	2135
»	15. Zm I 227/25	2136
»	15. Zm II 372/25	2137
»	16. Zm I 160/25	2138
»	16. Zm I 588/25	2139
»	16. Zm I 601/25	2140
»	16. Zm I 647/25	2141
»	17. Zm I 482/25	2142
»	17. Zm I 503/25	2143
»	17. Zm I 593/25	2144
»	17. Zm I 706/25	2145
»	19. Zm I 395/25	2146
»	19. Zm II 247/25	2147
»	19. Zm II 283/25	2148
»	20. Zm I 625/25	2149
»	20. Zm II 389/25	2150
»	21. Zm I 321/25	2151
»	21. Zm I 623/25	2152

Čís.

	Čís.		Čís.
říjen 21. Zm I 659/25	2153	listopad 23. Zm II 293/25	2190
» 21. Zm II 173/25	2154	» 24. N I 108/25	2191
» 26. Zm I 100/25	2155	» 24. Zm II 368/25	2192
» 26. Zm I 450/25	2156	» 26. Zm I 476/25	2193
» 29. Zm I 468/25	2157	» 26. Zm I 513/25	2194
» 29. Zm II 360/25	2158	» 26. Zm II 350/25	2195
» 30. Zm I 346/25	2159	» 27. Zm I 370/25	2196
» 30. Zm II 253/25	2160	» 27. Zm I 507/25	2197
listopad 3. Zm II 408/25	2161	» 27. Zm II 215/25	2198
» 4. Zm I 418/25	2162	» 28. Zm I 570/25	2199
» 4. Zm II 280/25	2163	» 28. Zm II 429/25	2200
» 4. Zm II 473/25	2164	» 30. Zm I 565/25	2201
» 5. Zm I 600/25	2165	prosinec 1. Zm II 324/25	2202
» 5. Zm II 396/25	2166	» 1. Zm II 422/25	2203
» 7. Zm I 184/25	2167	» 2. Zm I 544/25	2204
» 7. Zm I 483/25	2168	» 2. Zm I 641/25	2205
» 9. Zm I 344/25	2169	» 2. Zm II 399/25	2206
» 9. Zm II 61/25	2170	» 3. Zm II 297/25	2207
» 10. Zm II 319/25	2171	» 4. Zm I 459/25	2208
» 10. Zm II 504/25	2172	» 4. Zm II 509/25	2209
» 11. Zm I 248/25	2173	» 7. Zm II 254/25	2210
» 11. Zm II 232/25	2174	» 9. Zm I 635/25	2211
» 11. Zm II 452/25	2175	» 9. Zm I 655/25	2212
» 12. Zm I 504/25	2176	» 9. Zm I 742/25	2213
» 13. Zm II 242/25	2177	» 9. Zm II 541/25	2214
» 16. Zm I 419/25	2178	» 10. Zm I 663/25	2215
» 16. Zm I 812/25	2179	» 10. Zm II 495/25	2216
» 16. Zm II 604/25	2180	» 11. Zm I 646/25	2217
» 18. Zm I 523/25	2181	» 15. č. pres. 570/25	2218
» 18. Zm I 596/25	2182	» 15. Zm II 405/25	2219
» 18. Zm II 345/25	2183	» 16. Zm I 804/25	2220
» 19. Zm I 431/25	2184	» 28. Zm I 561/25	2221
» 19. Zm I 724/25	2185	» 28. Zm II 373/25	2222
» 20. Zm I 512/25	2186	» 30. Zm I 638/25	2223
» 20. Zm I 725/25	2187	» 30. Zm II 388/25	2224
» 20. Zm II 339/25	2188	» 30. Zm II 400/25	2225
» 20. Zm II 460/25	2189	» 31. Zm II 305/25	2226
		» 31. Zm II 437/25	2227

Tiskové chyby:

Stránka 2.,	řádka 21.	zdola správně „dovodil“	nikoliv „dovolil“.
» 21.,	» 14.	zdola správně „používáno“	nikoliv „požíváno“.
» 32.,	» 10.	zdola správně „majetníci“	nikoliv „nájemníci“.
» 79.,	» 17.	zdola správně „5 šu 281“	nikoliv „5281“.
» 79.,	» 13.—14.,	zdola správně „nepřevyšující“	nikoliv „převyšující“.
» 88.,	» 1.	shora správně „propadla“	nikoliv „dopadla“.
» 112.,	» 20.	shora přijdou slova „a přes“	za slova „přes to“.
» 123.,	» 5.	zdola správně „281“	nikoliv „291“.
» 136.,	jest přehoditi řádky 9. a 10. shora.		
» 139.,	řádka 23.	zdola správně „zástupem“	nikoliv „zástupcem“.
» 140.,	» 9.	zdola správně „rozsudek“	nikoliv „úsudek“.
» 164.,	» 12.	zdola správně „nepochybnou“	nikoliv „pochybnou“.
» 166.,	» 3.	zdola správně „nedohodnuvše“	nikoliv „dohodnuvše“.
» 169.,	» 12.	shora správně „předsevezme“	nikoliv „převezme“.
» 190.,	» 14.	shora správně „nemá“	nikoliv „nezná“.
» 211.,	» 21.	shora správně „205“	nikoliv „295“.
» 243.,	» 7.	shora správně „sněmu“	nikoliv „směru“.
» 273.,	» 13.	zdola správně „a“	nikoliv „o“.
» 300.,	» 16.	zdola správně „359“	nikoliv „259“.
» 321.,	» 5.	shora správně „zákonného“	nikoliv „nezákonného“.
» 332.,	jest přehoditi řádku 25. s řádky 23.—24. shora.		
» 358.,	řádka 2.	zdola správně „právně“	nikoliv „právě“.
» 359.,	» 3.	zdola správně „102“	nikoliv „192“.
» 360.,	» 3.	shora správně „trestnosti“	nikoliv „bezrestnosti“.
» 360.,	» 23.	zdola správně „ještě“	nikoliv „není“.
» 367.,	» 6.	shora správně „dvojsmyslných“	nikoliv „dvojnásobných“.
» 368.,	» 24.	shora správně „popuzování“	nikoliv „posuzování“.
» 390.,	» 18.	zdola správně „2042“	nikoliv „4042“.
» 449.,	» 24.	zdola správně „skutečnému“	nikoliv „skutkovému“.
» 482.,	» 17.	zdola správně „9 písm. a)“	nikoliv „9 b) písm. a)“.
» 484.,	» 19.	zdola správně „cenu“	nikoliv „cena“.
» 496.,	» 7.	zdola správně „zevně“	nikoliv „zjevně“.
» 508.,	» 3.	zdola správně „stížnosti“	nikoliv „sti“.
» 521.,	» 10.	zdola správně „až“	nikoliv „a“.
» 523.,	» 12.	zdola správně „případů“	nikoliv „případě“.
» 538.,	» 24.	shora správně „mluva“	nikoliv „úmluva“.
» 545.,	» 23.	zdola má správně zniti „N-é vyměřiti trest podle šu 136 tr. zák., kdežto jí byl soudním dvorem“.	
» 585.,	» 15.	shora správně „počítati“	nikoliv „přičítati“.
» 603.,	» 9.	shora správně „rozpustiti“	nikoliv rozpustili“.

Stránka 603., řádka	6.	zdola	správně „100/25“	nikoliv „100/52“.
„ 631., „	14.	zdola	správně „ř.“	nikoliv „zák.“.
„ 660., „	22.	zdola	přijde slovo „byl“	za slovo „k němuž“.
„ 685., „	16.	shora	správně „na něž“	nikoliv „na němž“.
„ 707., „	22.	zdola	správně „krytiny“	nikoliv „kritiny“.
„ 724., „	9.	zdola	správně „března“	nikoliv „dubna“.
„ 726., „	15.	shora	přijde slovo „súkromé“	za slovo „osoby“.
„ 737., „	7.	shora	správně „a“	nikoliv „o“.

Čís. 1843.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.).
Pokud výzva matek vojáků, by své syny nabádaly k odepření poslušnosti v době útoku proletariátu na povolení dosavadního právního a státního řádu za účelem nastolení diktatury proletariátu a výzva ku vraždění buržoasie jakožto určité třídy národa spadá pod ustanovení Šu 15 čís. 2 zákona.

Osoby k vojenskému zločinu sváděné nemusí býti v době svádění v činné službě.

(Rozh. ze dne 2. ledna 1925, Zm I 674/24.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Jičíně ze dne 25. září 1924, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle Šu 15 čís. 2 zákona ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.

Důvody:

Nalézací soud uznal obžalovaného vinným přečinem podle Šu 15 čís. 2 zákona na ochranu republiky proto, že dne 1. května 1924 na táboru lidu na náměstí v J., tudíž ve shromáždění a veřejně podněcoval ku zločinu tím, že ve své řeči pravil mimo jiné toto: »... Ale musíme ukázati, že ani četníků a vojáků se nebojíme. Neb kdo jsou oni vojáci. Jsou to soudruzi, vaši synové, a vy, matky, nezapomínejte připomenouti vašim synům odcházejícím na vojnu, aby pamatovali, že jsou to vaši synové, a aby v rozhodném našem boji neobraceli zbraně proti svým bratřím, ale proti nepřátelům, kteří jsou v této buržoasii.« Soud shledal v těchto slovech nejen výzvu vojáků k neposlušnosti, nýbrž i výzvu ku vraždění určité třídy národa. Dovolávajíc se hlavně důvodu zmatečnosti čís. 9 a) Šu 281 tr. ř. namítá zmateční stížnost, že ve výroku obžalovaného nelze spatřovati skutkovou podstatu výzvy k trestným činům. Důkaz ten provádí stížnost tím způsobem, že vytrhává z celku jednotlivé části výroku a vykládá je ve smyslu, obžalovanému příznivém. Tak praví, že ve slovech »musíme ukázati, že ani četníků a vojáků se nebojíme«, nespočívá výzva k trestným činům proto, poněvadž prý nikdo není povinen, aby se četníků a vojáků obával, a řádný občan nemá ani, proč by se jich obávat měl. Není prý také ničeho trestného v tom, když obžalovaný vyzýval matky, aby připomely svým synům, aby na ně (matky své) pamatovali. Nedovolenou výzvu nelze spatřovati ani ve slovech »a aby v rozhodném našem boji neobraceli zbraně proti svým bratřím«, poněvadž by pak podle zákona na ochranu republiky měl býti stíhán každý, kdo hlásá páte Boží přikázání »nezabiješ«. Závadným nemůže býti ani další výrok, aby zbraně byly obráceny proti nepřátelům,

kteří jsou v této buržoasii, ježto prý je dobře známo, že ve vysoké buržoasii, šlechtě a mezi vysokým úřednictvem jsou směry, které by si přály návrat monarchie, a ježto prý obžalovaný nemluvil o tom, aby zbraně obráceny byly proti buržoasii, nýbrž pouze proti nepřátelům lidu. Lid pak jest nositelem státní moci dle prvního článku ústavy. Vůči tomu vstává se především otázka, zda ve vývodech tohoto druhu spatřovati lze vůbec vážný pokus o věcné doličení zmateční stížnosti.

Ve věci samé dlužno zdůrazniti, že přiči se přikře platným vykládacím pravidlům, aby smysl a význam myšlenkového projevu zjišťoval a určoval se způsobem, stížnosti voleným, totiž hodnocením jednotlivých úryvků projevu bez ohledu na jeho ostatní části a vnitřní jejich souvislost, jakož i bez ohledu na bližší okolnosti, za jakých se projev stal. Dále přehlíží stížnost, že jen nalézací soud je dle zákona (258 tr. ř.) povolán zjistiti smysl proneseného výroku a určití, co pachatel svými slovy chtěl vyjádřiti, poněvadž tu jde o otázky rázu skutkového, o nichž rozhoduje soud nikoli na základě činnosti právnícky posuzující, nýbrž cestou činnosti skutkově uvažující. Dospěl-li proto soud po zhodnocení závadného výroku, po úvaze obrany obžalovaného jakož i ostatních výsledků průvodních k přesvědčení, že obžalovaný hleděl slovy svými vyzývati vojny k neposlušnosti, pokud se týče k vraždění určité třídy národa, jest to výrazem volného přesvědčení soudcovského a tudíž zjištěním skutečnosti. Proti zjištění tomuto byla by stížnost arci oprávněna brojiti, ale jen kdyby byla s to dokázati, že výrok soudu je stížen některou z vad v čís. 5 Šu 281 tr. ř. výlučně vypočtených, kteréžto vady však stížnost tím, že samostatně projev (jeho jednotlivé části) vykládá co do jejich skutkového obsahu, po zákonu nedoličuje, nýbrž brojí jen nepřipustně proti volnému hodnocení průvodů soudem nalézacím (§§ 258, 288 čís. 3 tr. ř.). Odpor stížnosti dlužno proto odmítnouti, zvláště když přirozený a nenucený výklad projevu v jeho celistvosti a vnitřní souvislosti ani jiného závěru nepřipouští, než jaký dovolil soud, uváží-li se zejména, že podněcování toho druhu, jaké k tíži padá obžalovanému, tvoří takřka obvyklou programovou část táborevých promluv řečníků politického směru obžalovaným sledovaného. Že by pod nepřátely, kteří jsou v této buržoasii, mínil nepřátely ve vysoké buržoasii, šlechtě a úřednictvu, kteří přejí si návratu monarchie, obžalovaný za celého řízení trestního nikdy netvrdil a není proto stížnost oprávněna na předpokladě tom budovati. Obžalovaný hájil se při hlavním přelíčení, že slov »proti buržoasii« nepoužil, ale řekl s n a d »proti nepřátelům dělnické třídy«; leč nalézací soud této obhajobě neuvěřil, nýbrž vzal na základě výpovědi svědka M-a za dokázaný shora uvedený doslov projevu. Vývod stížnosti je proto jen nepřipustným zásahem do práva volného hodnocení průvodů (§§y 258 a 288 čís. 3 tr. ř.). Snaží-li se stížnost proti náhledu soudu, že v projevu obžalovaného dlužno shledávati též výzvu ku vraždění určité třídy národa, uplatniti, že obžalovaný nemluvil vůbec o buržoasii jako třídě národa a že je proto výrok soudu stížen po případě zmatkem podle čís. 5 Šu 281 tr. ř., přehlíží, že tu jde o úsudek soudu z projevu toho čerpaný, který nelze formálně srovnávati s obsahem spisů, tedy ani s obsahem zodpovídání se obžalovaného, takže o nějakém rozporu se spisy, jež stížnost patrně má na mysli, nemůže býti řeči. Jinak nelze úsudek soudu označiti nesprávným,

kdyžtě je všeobecně známo, že příslušníci strany komunistické spatřují v buržoasii vůbec své nepřátely, takže náhled soudu, že obžalovaný pod »nepřátely, kteří jsou v této buržoasii« mínil buržoasii jako třídu národa, je správným a odpovídá skutečným poměrům.

Abý zmateční stížnost doličila dovolávaný důvod zmatečnosti čís. 9 a) Šu 281 tr. ř. po zákonu, musila by vycházeti ze zjištěného základu skutkového, jímž je jednak shora zjištěný doslov projevu, jednak závěry soudu o skutkovém obsahu projevu toho, dle nichž obžalovaný vyzýval vojny k neposlušnosti a k vraždění buržoasie a bylo na ní, by na tomto podkladě dokázala nesprávné použití zákona, totiž že obžalovaný nepodněcoval ke zločinu ve smyslu Šu 15 čís. 2 zákona na ochranu republiky. Pokud se proto stížnost odchyluje od onoho skutkového základu, musí zůstatí bez povšimnutí. Jen v té námitce bylo by spatřovati výtku rázu právního, že prý rozsudek neodůvodňuje, proč má za to, že obžalovaný vybízel vojny k takové neposlušnosti, která je zločinem, kdyžtě neposlušnost vojáka může býti jak zločinem tak i přečinem. Leč stížnost přezírá, že dle úmyslu obžalovaného mají vojini odepřiti poslušnost »v rozhodném boji« strany obžalovaného, tedy v době, kdy proletariát by podnikl násilný branný útok na povalení dosavadního řádu právního a státního za účelem nastolení diktatury proletariátu, tedy v době, kdy by šlo o rozvrat republiky a ohrožení její demokraticko-republikánské formy státní, ba i o bytí či nebytí státu. Že v tak vážné a nebezpečné době neposlušnost vojínů, jichž základní a stěžejní povinností je vůbec, dané rozkazy plniti bezpodmínečně a bez ohledu na osobní přesvědčení a politickou příslušnost toho, proti němuž je jim dle daného rozkazu postupovati, zakládá jeden z nejtěžších zločinů vojenských, je na biledni; neboť takovým neposlechnutím porušeny by byly hrubě nejen předpisy a povinnosti vojenské, nýbrž po případě též těžce ohrožen sám stát ve svém trvání. Stížnost přehlíží dále, že z doznání obžalovaného při hlavním přelíčení, že přímo nevyzýval matky, by sváděly syny k vojenským zločinům vyplývá, že mu význam a dosah jeho slov došel k vědomí a že si zejména uvědomil, že svádí k vojenským zločinům. Na věci by arci ničeho neměnilo, i kdyby šlo o vyzývání nepřímé, poněvadž ani za tohoto předpokladu nebyla by skutková podstata Šu 15 čís. 2 zákona na ochranu republiky vyloučena. Zhola nicotnou jeví se však námitka stížnosti vzhledem k tomu, že přečinu dle právě citovaného místa zákona se dopouští, kdo podněcuje ke zločinu nebo přečinu, takže zodpovědnost obžalovaného by byla nepochybnou, i kdyby se za to mělo, že neposlušnost vojínů, k níž obžalovaný vyzýval, by byla pouhým přečinem.

Obstáti nemůže ani další námitka. Stížnost míní, že vojenské zločiny mohou spáchatí jen osoby, zařazené do branné moci, tedy vojenské osoby v činné službě a že nebylo vůbec prokázáno, že by z matek na táboru přítomných i jen jediná měla syna, který byl v činné službě. Nebylo prý proto vůbec možnosti, aby čin obžalovanému za vinu kladený byl spáchán. Po skutkové stránce bylo by poznameti, že rozsudek sice nezjišťuje, že některá z matek na táboru přítomných měla syna, který byl v činné službě, on to však také nevyklučuje a proto není stížnost oprávněna s předpokladem jí tvrzeným počítati. V právním ohledu má stížnost pravdu potud, že zločinu vojenského, najmě zločinu porušení

vojenské podřízenosti mohou se dopustití hlavně vojenské osoby v činné službě jsoucí (§§y 11 a 12 voj. tr. ř. a § 142 a násl. voj. tr. zák.), naproti tomu není však v zákoně (§ 15 zákona na ochranu republiky) opory pro předpoklad, že osoby k vojenskému zločinu sváděné musely by býti právě v době svádění v činné službě. Nelze považovati i za vyloučeno, že osoby, jež teprve v budoucnu, najmě v době »rozhodného boje«, o němž obžalovaný mluvil, činnou službu konati budou, zachovati by se mohly dle výzvy obžalovaného. Že by žádná z dotyčných matek neměla syna, který v budoucnu činnou službu konati bude, stížnost netvrdí, nehledě ani k tomu, že matky na táboru přítomné sděliti mohly obsah řeči a zejména trestné výzvy obžalovaného jiným matkám stejně smýšlejícím a že touto cestou výzva obžalovaného dojíti mohla k sluchu osobám, jimž platila. Ostatně spatřuje zákon trestnou činnost již v podněcování samotném, bez ohledu na to, mělo-li působení pachatele v zápětí vůbec nějaký výsledek či nikoli a mohl-li výsledek tento nastati ihned či později, jen když bylo objektivně způsobitelným, přivoditi nebezpečí s podněcováním spojené, kteroužto způsobitost vzhledem ku zjištěnému stavu věci popírati nelze. Byla tu proto objektivní možnost, aby obžalovaný čin jemu za vinu kladený spáchal.

Čís. 1844.

Pojem »padělání listiny« předpokládá, že se buď teprve vytvoří nepravý, dosud neexistující obsah, nebo že se změní existující pravá forma neb obsah listiny zkomolením, vymazáním neb dodatkem ve směru právně závazném.

Jde o podvod podle §u 199 d) tr. zák., byl-li padělán dobytčí pas připsáním, že zvíře bylo prohlédnuto co do zdravotního stavu; je lhostejno, že bylo dodatečně shledáno zdravým.

(Rozh. ze dne 2. ledna 1925, Zm I 763/24.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 13. října 1924, jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými zločinem nedokonaného podvodu podle §§ů 8, 197, 199 písm. d) tr. zákona.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost je bezdůvodna. Zjištěno jest ve skutkovém ohledu, že obžalovaný Jidřich S., učedník Václava S-a, ve srozumění s tímto do průvodního listu dobytčího, znějícího na jednoho vepře a vystaveného dne 11. června 1924 obecním úřadem v O., připsal neoprávněně slova: »1 podkravče«. Takto změněný průvodní list dobytčí předložil S. při úřední kontrole v jatkách v B. vážnému, který však padělání dobytčího listu zpozoroval. V tomto zjištěném ději shledal nalézací soud skutkovou podstatu zločinu nedokonaného podvodu ve smyslu §§ů 8 a 197 a 199 d) tr. zák. a to vším právem. Že průvodní list dobytčí má ráz veřejné listiny, stížnost ani nepopírá. Co se týče pojmu padělání, předpo-

kládá tento, že se buď teprve vytvoří nepravý, dosud neexistující obsah nebo že se změní existující pravá forma neb obsah listiny zkomolením, vymazáním nebo dodatkem ve směru právně závazném. Tím, že jeden obžalovaný připsal ve srozumění s druhým do dobytčího listu, obecním starostou ohledně jednoho vepře úředně již vystaveného, ještě jedno dobytče (podkravče), dali veřejné listině svémocně obsah, jehož neměla, a propůjčili jí zdání, jakoby obsažené v ní úřední potvrzení bylo vydáno i ohledně připsaného dobytčete. Tím veřejnou listinu padělali a to ve směru právně závazném. Máť dle obsahu průvodního listu představený obce svým podpisem potvrditi, že zvířata, na něž list ten zní, byla prohlédnuta a zdravými shledána, a že není ani jinak veterinářsko-policejních námitek, aby byla dána do obchodu. Z tohoto obsahu v souvislosti s předpisy všeobecného zákona o dobytčím moru ze dne 6. srpna 1909, čís. 177 ř. zák., zejména s jeho ustanoveními §§ů 3, 9, 10, 11, 13 a 19 vychází, že zákonodárce klade zvláštní váhu na prohlédnutí zvířat před vydáním pasu za účelem autoritativního zjištění jejich zdravotního stavu, jakož i nezávadného původu, poněvadž jen přesným zachováváním těchto opatrností lze dosíci účelu zákonodárcem zamýšleného, aby totiž z důvodu zamezení nakažlivých nemocí zvířat připuštěna byla na trh, pokud se týče dána do obchodu zvířata zdravá a nezávadného původu. Poněvadž obžalovaní, padělavše dobytčí list, chtěli provedení onoho opatření zmařiti a pokusili se neprohlédnuté dobytče dostati do obchodu, je tím na jisto postaveno, že jednáním jejich bylo porušeno a poškozeno nikoli pouze všeobecné dozírací právo obce a státu, nýbrž též konkrétní opatření státu a tím účel sám, jehož se státní dozor domáhá a jenž záleží v tom, aby pro zamezení nakažlivých nemocí dobytčích připuštěna byla na trh nebo do obchodu jen zvířata v hořejších ohledech nezávadná. Tím je prokázán podvodný úmysl obžalovaných ve smyslu §§ů 197 a 199 d) tr. zák. Obžalovaní byli si také plně vědomi významu a dosahu úředního potvrzení, doznavše, že by jim bez pasu nebyli tele na jatkách zabili. Závadné připsání jednoho dobytčete nelze proto považovati za pouhou trestně nezávadnou formalitu, nýbrž připsáním tím a předložením padělaného dobytčího listu spáchán byl zločin podvodu, jenž nebyl dokonán jen pro překážku odjinud příšlou, totiž jen proto, že kontrolující úředník na jatkách na padělání přišel. Poněvadž je dle toho dána skutková povaha zločinu podvodu jak v objektivním tak vzhledem ku zjištěnému podvodnému úmyslu též v subjektivním směru, odpovídá rozsudek jak stavu věci tak i zákonu. Zakládá-li jednání obžalovaných zločin podvodu, nemůže přicházeti v úvahu pouze mírnější trestný čin buď podle §§ů 64 a násl. všeobecného zákona o dob. moru nebo přestupku dle §u 320 písm. f) tr. zák.

Postrádá-li stížnost v rozsudku údaj, proti kterému předpisu v oboru veterinárním a v jaké míře se obžalovaní prohřešili, dlužno jí na to odpověděti, že toho pro dosah daného případu nebylo zapotřebí; neboť nalézací soud neuznal obžalované vinnými přestupkem některého z speciálních, zvláštní sankcí ohrožených předpisů zák. o dobytčím moru (§§y 64 až 67), nýbrž zločinem podvodu paděláním veřejné listiny, tedy činem stíhatelným dle všeobecného zákona trestního. Jen k prokázání té náležitosti, že jednáním obžalovaných měl býti stát poškozen na svých

právech (§ 197 tr. zák.), tudíž jen k prokázání toho, o jaká práva šlo, poukázal soud na právo státu k dozoru v oboru veterinárním; toto právo vyplývá zejména z oněch ustanovení obecného zákona o dobytčím moru, která shora byla uvedena, jakož i ze samotného obsahu dobytčího listu, dle něhož se jedná o to, aby do obchodu byla dána dobytčata prohlédnutá a zdravými shledaná, jakož i jinak s hlediska veterinářsko-policejních předpisů nezávadná. V jaké míře ono právo státu mohlo být poškozeno, mohl soud zjistiti, zvláště když je dále zjištěno, že bez pasu nebylo lze dobytče na jatkách zabít. Byl proto nalézací soud s to, jak míru tak i způsob trestnosti obžalovaných určit. Nesprávným je dále tvrzení stížnosti, že k odsouzení obžalovaných použito bylo zároveň ustanovení dvou různých zákonů, ježto odsouzení zakládá se jen na porušení zákazu §u 199 písm. d) tr. zák. Pokud zmateční stížnost pochybuje o tom, že změna, předsevzatá v dobytčím listu, byla způsobila k dosažení zamýšleného cíle, dlužno jí připomenouti, že jen absolutně nezpůsobitelný prostředek k oklamání sprostuje zodpovědnosti, že však za takový lze pokládati jen ten, který není s to vyvolati zamýšlený účinek za žádných okolností, což zde tvrditi nelze. Námítka stížnosti, že doplnění dobytčího pasu nebylo k oklamání proto způsobitelné, jelikož doplněný obsah netvrdil něco, co by zvěrolékaře mohlo přiměti k tomu, aby dovolil zvíře obžalovanými předvedené porazit, je lichou, poněvadž doplněním tím bylo tvrzeno, že tele bylo prohlédnuto a zdravým shledáno, ačkoli prohlédnuto vůbec nebylo.

Trestně nezávažnou je též námítka, že, co se týče zdravotního stavu dobytčete, je rozhodnou jedine zvěrolékařská prohlídka na jatkách a že tato je směrodatnou proti jakémukoli obsahu dobytčího pasu, takže obžalování dopustili prý by se trestného skutku jen tehdy, kdyby se byli snažili dostati k porážce nějaké choré dobytče. Jestliž pro posouzení věci bez právního významu, zda zvíře bylo dodatečně shledáno zdravým; záleží jen na tom, že veřejná listina byla padělána a že se tak stalo k tomu cíli, by se obešlo úřední prohlédnutí zvířete obecním starostou a aby s ním na jatkách bylo naloženo tak, jako by bylo kryto řádně vystaveným pasem. I kdyby bylo zvíře skutečně zdravým, nemění to ničeho na tom, že dodatečným připsáním jeho do pasu bylo proti pravdě tvrzeno, že bylo prohlédnuto co do zdravotního stavu. Nalézací soud zjistil a po zákonu odůvodnil, že oba obžalovaní jednali v úmyslu podvodném, aby obec a stát na právu dozoru v oboru veterinárním poškodili. Tvrdí-li stížnost opak toho uvádějíc, že obžalovaní neměli v úmyslu úřední orgán na jatkách oklamati, že naopak úmyslem jejich bylo, aby kontrolující úředník doplněk v pasu zpozoroval a tomu podobně, brojí jen nepřipustným způsobem proti hodnocení průvodů a založenému na něm přesvědčení soudcovském (§§y 258, 288 čís. 3 tr. ř.) a bylo by stížnosti připomenouti, že pak nebylo zapotřebí vůbec pas padělati, nebo že obžalovaní měli úředníka ihned na padělání upozorniti, čehož však neučili, naopak obžalovaný S. se k padělání doznal teprve tehdy, když úředník padělání to sám byl již zpozoroval. Použití §u 320 písm. f) tr. zák. nemůže v tomto případě nastoupiti, jakmile je zjištěn podvodný úmysl obžalovaných, jež § 320 písm. f) ze své skutkové podstaty výslovně vylučuje.

Čís. 1845.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.).
Pokud v projevu nespokojenosti příslušníků státních menšin nad opatřeními státní správy, čelícími k tomu, by nerovnost na půdě školství, z dřívějšího Rakouska převzatá, byla odstraněna, nelze spatřovati »hanobení« republiky ve smyslu §u 14 čís. 5 zákona.
»Hanobení« předpokládá úmyslné snížení vážnosti.

(Rozh. ze dne 2. ledna 1925, Zm II 491/24.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 24. června 1924, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle §u 14 čís. 5 zákona ze dne 19. března 1923, čís. 50 Sb. z. a n., zrušil napadený rozsudek a sprostil obžalovaného z obžaloby.

Důvody:

Zmateční stížnost obžalovaného jest důvodná, pokud dovolává se zmatku §u 281 čís. 9 a) tr. ř. Jde o vlastní dodatek k přečtené jím výzvě k obecnstvu při taneční zábavě, by přispělo ke sbírce pro pohraniční školy německé, znějící dle zjištění rozsudku takto: »Den Deutschen werden die Schule entrissen und durch tschechische ersetzt, wir Deutsche sind in der Tschechoslovakei unterdrückt«. V něm shledává rozsudek skutkovou podstatu podle §u 14 čís. 5 zák. na ochranu republiky, protože jím obžalovaný veřejně a způsobem štvavým hanobil republiku tak, že to mohlo snížit vážnost republiky a ohrozit mír v republice. Zmateční stížnost shledává ve výzvě té, berouc krom toho v pochybnost vědomí obžalovaného, že by jeho slovy republika mohla býti hanobena, toliko kritiku poměrů v republice, jak se pravidelně vyskytuje v denních listech německých, nepřesahuje však ještě meze, kde počínala by trestnost podle §u 14 čís. 5 zákona, a již odpírá jak způsoblost snížit vážnost republiky, tak ohrozit obecný mír v republice. Pokud jde o stránku subjektivní vyžaduje zákon (viz Milota, str. 60, č. 5) úmysl pachatelův, směřující k hanobení republiky za současného vědomí, že hanobení je způsobitelné, aby vyvolalo nepřátelské smýšlení, a vědomí, že z činu vznikne nebezpečí v poslední větě §u 14 čís. 5 zák. uvedené. Rozsudek zjišťuje a odůvodňuje po stránce subjektivní jen, že si pachatel byl vědom »smyslu, významu, dosahu svých slov« a »jich trestuhodnosti«. Zjištění to postrádá ovšem předepsané jasnosti a určitosti. Ježto však tato vada formální nebyla stížností vytýkána, možno označiti zjištění rozsudku za postačitelé, ano shrnuje v sobě ty požadavky, jež zákon klade po stránce subjektivní skutkové podstaty. Po stránce objektivní sluší především poukázati na to, že i kritika (sama o sobě ovšem podle §u 117 úst. listiny každému státnímu občanu volná), je-li zcela jednostranná, neblahovlná, přehnaná, může se zvrátiti v hanobení, zejména, užívá-li se při ní ostrých výrazů, vážnost snižující a že i jí za tohoto předpokladu nelze upřiti povahu štvavou, k zášti popuzující. Proto není vždy snadno určití meze, kde přestává takováto,

po případě policejnímu potrestání podléhající kritika a počíná trestnost dle zákona na ochranu republiky. V projednávaném případě nelze však důvodně tvrditi, že meze ty byly překročeny. Jdeť v podstatě o projev nespokojenosti příslušníků státních menšin s opatřeními státní správy, čelícími k tomu, by nerovnost mezi dvěma národy, českým a německým, na půdě školství, z dřívějšího Rakouska převzatá, byla odstraněna. Odstranění to nemůže se státi přirozeně jinak, než aby plus, jehož se jedné národnosti na úkor národnosti druhé dostalo, bylo jí odebráno, což, jelikož se tomu dosavadní držitelé ovšem vzpírají, diti se musí za použití prostředků donucovacích. Obrat, kterým obžalovaný vlastní své nelibosti, a nepochybně též nelibosti ostatních příslušníků jeho národnosti nad tímto zakročováním státní moci projev dal, nelíší se však podstatně nijak od podobných projevů ve veřejné diskusi a v německém tisku téměř denně bezzávadně se vyskytujících. Ani slova »entrissen« a »unterdrücken«, jichž při tom obžalovaný užil, a na něž rozsudek zvláště důrazně poukazuje, nevybočují z rámce této, zejména v tisku německé menšiny obvyklé polemiky proti dotyčným, postižené menšině ovšem nevytýkaným opatřením vlády. Znamenajíť výrazy ty jen tolik, že odmítání škol děje se za použití prostředků státní moci proti vůli těch, kteří jsou nuceni, z toho, co dosud měli, něco odevzdati, a tím cítí se utlačováni. Třebas takový projev může sloužiti k tomu, by nelibost posluchačů ještě zvyšoval, což dodává mu rázu štvavosti, přece nelze v něm spatřovati ještě »hanobení« republiky, které předpokládá úmyslné snížení vážnosti (Milota str. 57, 4). Neboť okolnost, že se ta která strana v republice cítí opatřeními státní správy stíženou, utlačovanou, a pocitu tomu dává její příslušník projev silnějšími, ne však surovými slovy, není ještě výtkou v ě d o m í ú m y s l n ě h o překročování i jen nepsaných zákonů spravedlnosti nebo slušnosti, jež bránily by utiskování částí obyvatelstva, v níž ovšem, stala-li se v úmyslu, snižovati vážnost republiky, spatřováno býti by mohlo její hanobení. Budiž jen mimochodem podotknuto, že okolnost, že jde o obraty při veřejných projevech orgánů národní menšiny obvyklé a bez represivy užívané, mohla by míti vliv na otázku, zda si pachatel dosah svých slov tak dalece uvědomil, že by bylo lze usuzovati z toho na úmysl, snížení vážnost republiky.

Čís. 1846.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.).

Svádění (§ 21 čís. 1 zákona) k vojenskému zločinu vzpoury dopisem zasláným do kasáren.

Pod skutkovou podstatu zločinu podle §u 160 čís. 1 voj. tr. zák. spadají již takové projevy, jež jsou způsobilé vyvolati v myslích vojinů zlou náladu proti službě se vzpouzející; podle §u 160 čís. 2 voj. tr. zák. pak zlehčování vojenského představeného za účelem, by v podřízených jemu vojínech byla proti němu na úkor služby vyvolána nelibost.

Vhodnými prostředky ke vzbuzení takové nálady a nelibosti mohou býti také kritika vojenského života a srovnávání ho se životem v civilu.

(Rozh. ze dne 2. ledna 1925, Zm II 525/24.)

Nejvyšší soud jako zrušovací soud vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Mor. Ostravě ze dne 12. září 1924, jímž byl obžalovaný sprostěn podle §u 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro zločin ve smyslu §u 21 odstavec první zák. ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje číselně jediný zmatek čís. 5 §u 281 tr. ř., vytýkajíc výroky první stolice nejjasnost, neúplnost a nedostatek důvodů; věcně dovolává se též důvodu čís. 9 písm. a) §u 281 tr. ř., poukazujíc vývody, že se napadený rozsudek nezabývá otázkou svedení Jana K-a k zločinu podle §u 160 čís. 1 a 2 voj. tr. zák., zřetelně k námitce, že sprostňující výrok první stolice spočívá na nesprávném použití zákona. Stížnosti nelze upříti oprávnění. Rozhodovací důvody první stolice končí sice povšechným závěrem, že obžalovaný neměl zlého úmyslu, za vinu mu kladeného, a že dopis ani po objektivní stránce nezakládá skutkové podstaty zločinu, jemu za vinu kladeného. Než ve předpokladech závěru vyslovují rozhodovací důvody toliko, že obžalovaný v dopise nikde výslovně nenavádí k nějakému vojenskému zločinu, nanejvýš ku zločinu vzpoury, a že obžalovaný neměl úmyslu, navésti vojiny k nějakému vojenskému zločinu. Z těchto předpokladů samotných a ještě více z důvodů nalézacím soudem k nim připojených je zřejmo, že oba tyto předpoklady vztahují se výhradně k hledisku, zda přečtením dopisu mohlo a dle úmyslu obžalovaného mělo býti ve směru zločinném působeno na vůli vojinů, jímž příjemce dopisu (K.) měl dopis dle žádosti obžalovaného přečísti, nikoliv i k hledisku, zda mohlo a mělo býti již zasláním dopisu samým o sobě účinkováno na vůli příjemce jeho (K-a) ve směru, zakázaném §em 160 čís. 1 a 2 voj. tr. zák., a zda nenastal již čtením dopisu o sobě účinek v tomto místě zákona naznačený. Neboť v prvním předpokladu zdůrazňovaný nedostatek výslovných svodů k nějakému zločinu a připojené k němu odůvodňování, že obsah dopisu jest pouhou kritikou vojenského života a srovnáváním ho se životem v civilu, může sice vyloučiti závěr, že vojini, jímž byl obsah dopisu čtením sdělen, mohli a měli tím býti naváděni, by po přečtení jednali způsobem, jenž zakládá skutkovou podstatu některého zločinu vojenského, nanejvýš vzpoury, tedy závěr, že obžalovaný naváděl k vojenskému zločinu vojiny, jímž K. dopis měl čísti a četl. Pro závěr, že obžalovaný navedl K-a ke zločinu vzpoury podle §u 160 čís. 1 a 2, t. j. že sepsáním a zasláním dopisu a vyzváním K-a, by jej všem vojinům četl, způsobil úmyslně účinek, za jehož přivodění zodpovídal by za předpokladu zlého úmyslu (vědomí) K. podle §u 160 čís. 1 a 2 voj. tr. zák., nemají okolnosti nalézacím soudem uvedené vůbec žádného významu. Trestát § 160 čís. 1 voj. tr. zák. již takové projevy, jež jsou způsobilé vyvolati v myslích vojinů zlou náladu, proti službě se vzpouzející, a § 160 čís. 2 zlehčování vojenského představeného za účelem, by v podřízených jemu vojínech byla proti němu na úkor služby vyvolána nelibost. Tento účinek mohl však nastati hned čtením dopisu o sobě, třebaže se zlá nálada (nelibost) posluchačů neprojevila ani dodatečně

ra venek jinými zločiny; a vhodnými prostředky ke vzbuzení takové nálady a nelibosti mohou být také kritika vojenského života a srovnávání ho se životem v civilu. Druhý předpoklad shora uvedený jest nalézacím soudem odůvodňován větami, že obžalovaný, chtěl-li navést vojiny k nějakému zločinu, byl by to provedl tajně a ne tak, aby se všichni ihned o něm dověděli, neboť musel prý počítati s tím, že se o obsahu dopisu může dověděti i ten, kdo, věren jsa republice, hned by zakročení příslušných orgánů proti němu zařídil. Ani toto odůvodňování nedotýká se trestného činu, k němuž naváděl a navedl obžalovaný K-a. Neboť tento čin, čtení dopisu všem vojákům, nemohl se vůbec díti tajně, t. j. bez vědomí počtu osob a, jelikož účinek čtení dopisu, vzbuzení nálady a nelibosti rázu shora zmíněného, nastal anebo nenastal ihned čtením dopisu o sobě, nebylo zde po čtení dopisu ničeho, co by mohly příslušné orgány svým zakročením zameziti. Poukazují-li konečně rozhodovací důvody prvé stolice k tomu, že se obžalovaný svým kamarádům z vojny chtěl pochlubiti, jak umí vládnout pérem, je touto větou zdůrazňována toliko pohnutka, která zlého úmyslu případně vědomí o možných účincích jednání nevylučuje, protože téže pohnutce může být vyhověno též prostředky s hlediska trestního práva nezavadnými. Vztahují-li se, jak dovozeno, důvody, předpoklady a důsledkem toho i konečný závěr nalézacího soudu výhradně k otázce, zda obžalovaný naváděl jiné vojiny než K-a k nějakému zločinu vojenskému, není o skutku obžalovaného uvažováno s právního hlediska obžalobou uplatňovaného, totiž s hlediska, zda obžalovaný navedl K-a k tomu, by čtením dopisu před více vojiny přivedl účinek, šem 160 čís. 1 a 2 (159 čís. 2) vojenského tr. zákona stíhaný. Osvobozující výrok prvé stolice spočívá tedy na neúplném, tudíž nesprávném použití zákona a bylo jej z důvodu čís. 9 písm. a) §u 281 tr. ř. zrušiti, aniž bylo třeba zabývatí se tím, co mu stížnost jinak vytýká po stránce formální. V důvodech zrušeného rozsudku nejsou zjištěny po stránce objektivní smysl, význam a dosah obsahu dopisu a způsoblost jeho, vyvolati účinky rázu v §u 160 čís. 1 a 2 voj. tr. zák. naznačeného, a po stránce subjektivní zlý úmysl, pokud se týče vědomí obžalovaného, že čtením dopisu mohou nastati účinky rázu příčícího se ustanovením §u 160 čís. 1 a 2 voj. tr. zák. Nelze proto rozhodnouti ihned ve věci samé; byla proto vrácena nalézacímu soudu k opětnému projednání a rozhodnutí.

Čís. 1847.

Podvod jízdami šoférů »na černo«.

Pod pojem »neodolatelného donucení« dle §u 2 písm. g) tr. zák. spadá pouze takový stav, ve kterém pachatel není s to čeliti bezprostřednímu vážnému nebezpečí, hrozícímu jemu nebo osobám mu blízkým, jinak, než spácháním trestného činu. Pouhý rozkaz zaměstnavatele zřízení nestačí ani v tom případě, hrozí-li z jeho neuposlechnutí propuštění ze služby.

Skutková podstata podvodu a spoluviny na něm (§ 5, 197 tr. zák.) nevyžaduje, aby pachatel sledoval vlastní prospěch.

(Rozh. ze dne 3. ledna 1925, Zm I 408/24).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaných do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 28. března 1924, pokud jim byli uznáni vinnými Ludvík Z., Julius T., Josef T. a Jaroslav S. zločinem podvodu dle §§ů 197, 200 tr. zák., František K. přestupkem podvodu dle §§ů 197, 461 tr. zák. a Karel D. zločinem spoluviny, pokud se týče účastenství na podvodu podle §§ů 5, 197, 200 a 203 tr. zák., mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmateční stížnost obžalovaných K-a a T-y uplatňují důvody zmatečnosti dle čís. 9 a) a b) §u 281 tr. ř. v tom smyslu, že se stěžovatelé mohou právem dovolávati jednak nedostatku zlého úmyslu, jednak skutkového omylu dle §u 2 e) tr. zák. Z téhož důvodu dovolává se též zmateční stížnost obžalovaného T-ra zmatku dle čís. 9 b) §u 281 tr. ř. Zmatečným stížnostem nelze ani v tom ani v onom směru přiznati oprávnění. Rozsudkový výrok, dle něhož obžalovaní šoféři, zatajivše jeden každý Akciové společnosti stavitelů úmyslně několik povozů cihel, které rozvezli z cihelny Jana V-y na různé stavby, tímto lstivým jednáním uvedli onu firmu v omyl, kterým na svém majetku škodu utrpěti měla, jakož i přesvědčení nalézacího soudu o tom, že obžalovaní šoféři způsobili své zaměstnavatelce škodu úmyslně, nacházejí plnou oporu v rozsudkových zjištěních, dle nichž si obžalovaní byli toho vědomí, že, nehlásíce vykonané jízdy, prohřešují se proti své povinnosti vůči svojí zaměstnavatelce, které měli veškeré jízdy hlásiti a které jediné příslušela odměna za vykonané jízdy, že tudíž svým jednáním zaměstnavatelku poškozují a ji zamlčováním jízd uvádějí v omyl, kterým na svém majetku utrpí škodu, dle nichž jim jakožto šoférům bylo dále dobře známo, že jim příslušel pouze nárok na odměnu za práci přes čas a že neměli práva benzínu, ušetřeného při denních jízdách, použití pro sebe, nýbrž že ušetřený benzin měl případnouti k dobru pouze jejich zaměstnavatelce a že jízdy »na černo« byly jim zakázány. Je tedy výtka, že zlý úmysl stěžovatelů není dokázán, pokud se týče nebyl odůvodněn, bezdůvodna i v tom případě, pojímá-li se jako námitka nedostatků důvodů, tudíž zmatečnosti rozsudku podle čís. 5 §u 281 tr. ř.

Než také otázku domnělého skutkového omylu řeší rozsudek, pokud se mu výsledky hlavního přeličení dostalo k tomu příležitost, způsobem, stavu věci i zákonu zcela vyhovujícím. Jednotliví obžalovaní šoféři hájili se pouze v ten rozum, že prý řůry »na černo« dělali z návodu a za souhlasu V-a a za souhlasu a účastenství D-ova, jemuž prý V-a dal rozkaz, aby jim za takové povozy vyplácel odměny přímo a aby to v knihách zapsal jiným jménem. Obžalovaní šoféři tudíž netvrdili, že se domnívali, že výplata odměn za jízdy »na černo« děje se na základě V-ovy dohody s jejich zaměstnavatelkou a s jejím vědomím. Nalézací soud z úvah, nastíněných v onom odstavci rozsudkových důvodů, v němž se odůvodňuje rozsudkový výrok o vině obžalovaného D-a, nevzal za prokázáno, že tento obžalovaný, jak se hájil, jednal k návodu a z rozkazu V-ova; na vyvrácenou shora uvedené obhajoby obžalovaných šoférů však se v rozsudkových důvodech praví případně, že, i kdyby byla pravdivost jich tvrzení v plném rozsahu prokázána, by ani dotýčná

okolnost obžalovaných nijak neomlouvala a poukazuje se v tom směru na jejich zjištěné vědomí o okolnostech, shora podle rozsudku podrobně naznačených. Nelze tudíž důvodně říci, že se rozsudkový výrok o otázce, zda jednali obžalovaní šoféři, mezi nimi stěžovatelé, ve skutkovém omylu podle §u 2 písm. e) tr. zák., zakládá na porušení zákona nebo na jeho nesprávném použití, zmateční stížnosti nelze naopak ušetřiti výtky, že, dovolávající se skutečností rozsudkem nezjištěných, počínají si způsobem, při uplatňování důvodu zmatečnosti hmotněprávní podle § 288 čís. 3, 258 tr. ř. nepřipustným.

Zmateční stížnost obžalovaného D-a uplatňuje důvody zmatku čís. 9 b), 10 téhož §u. V oněch svých důvodech, jimiž se stížnost s hlediska důvodu zmatečnosti čís. b) dovolává pro stěžovatele skutkového omylu ve smyslu §u 2 písm. e) tr. zák., nepočíná si ani tato zmateční stížnost způsobem, odpovídajícím §u 288 čís. 3 tr. ř., neboť jednak dovolává se skutečností rozsudkem nezjištěných, zejména však nedbá jiných skutečností, které rozsudek naopak zjišťuje a které staví postup stěžovatelů do zcela jiného světla, než jakého mu propůjčiti snaží se zmateční stížnost. Stěžovatel sám hájil se ve směru, který tu v úvahu přichází, jak správně uvedeno je i v rozsudkových důvodech, pouze v ten smysl, že jednal nikoli z vlastního popudu, nýbrž z návodu a z rozkazu svého zaměstnavatele V-y, a tvrdil, že, kdyby byl tak neučinil, byl by býval po případě i ze služby propuštěn. Nálezací soud, který dle rozsudkových důvodů, uvedených pro výrok, sprostňující obžalovaného V-u z obžaloby pro spoluvinu na zločinu podvodu, nenabyl přesvědčení o tom, že by byl jmenovaný nastrojil zlý skutek ostatních obžalovaných, nevzal za prokázané ani tvrzení obžalovaného D-a, že mu v případě neuposlechnutí V-ova rozkazu hrozilo nebezpečí propuštění ze služby; rozsudek dospívá však zároveň k závěru, že i kdyby okolnosti, jimiž se týž obžalovaný hájí, byly zjištěny a prokázány, nebylo by možno k jeho ospravedlnování se vzítí zřetele z důvodů, uvedených v rozsudku ohledně obdobné obhajoby obžalovaných šoférů, jelikož také obžalovaný D. byl si dle přesvědčení nálezacího soudu toho vědom, že svým jednáním napomáhá ke spáchání zločinu případně (u K-a) přestupku podvodu, že by tedy případného rozkazu, daného mu v tom směru zaměstnavatelem, uposlechnouti nemusil a nesměl, že by tudíž dále ani případná hrozba propuštěním nemohla míti na jednání obžalovaného takového výsledku a účinku, aby na jeho skutek bylo pohlížeti tak, jako by se byl stal z neodolatelého donucení. Také toto právní hledisko odpovídá plně zákonu, pod jehož pojem neodolatelého donucení dle §u 2 písm. g) tr. zák. spadá pouze takový stav, ve kterém pachatel nelze bezprostřednímu vážnému nebezpečí, hrozcímu jemu neb osobám mu blízkým, čeliti jinak než spácháním trestného činu. Pouhý rozkaz, byť dán byl zřízenci jeho zaměstnavatelem, nestačí ani v tom případě, hrozilo-li by z jeho neuposlechnutí nebezpečí propuštění, což ostatně dle přesvědčení soudu v tomto případě prokázáno nebylo.

Na omylu je zmateční stížnost, když, zdůrazňujíc, že stěžovatel ze svého činu neměl, ani nemohl míti prospěchu, vychází z názoru, že se ke skutkové podstatě podvodu nebo spoluviny na něm vyžaduje ziskuchtivý úmysl pachatelův a docílení vlastního prospěchu, užitku. Mylnost tohoto názoru je zjevnou již ze samotných ustanovení §u 5, zejména pak

§u 197 tr. zák., podle jehož doslovu dopouští se podvodu, kdo předsevze jednání tamtéž vylíčené, nechť se k němu dal svésti zistností, náruživostí, úmyslem, aby tím někomu zjednal proti zákonu nějaké výhody, nebo jakýmkoliv úmyslem vedlejší. Tím spíše je tomu tak při spoluvině, která stává se trestnou také při takových deliktech, k jichž skutkové podstatě se ani prospěch přímého pachatele nevyžaduje, naopak je při mnohých z nich pojmově přímo nemyslitelným.

Čís. 1848.

Pojem »činu ke skutečnému vykonání vedoucího« (§ 8 tr. zák.) předpokládá, že zlo může z činu pachatelova nastati podle obyčejného, zkušenostmi naznačeného průběhu událostí.

Trestnost pokusu je vyloučena pro nezpůsobilost předmětu nebo prostředku, nemohlo-li zlo nastati nikdy a za žádných okolností (nezpůsobilost in abstracto).

Podvod předstíráním, že pravá, pachatelem předložená bankovka je padělkem a že může takové padělky levně opatřiti.

(Rozh. ze dne 3. ledna 1925, Zm I 677/24).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Chebu ze dne 16. září 1924, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem nedokonaného podvodu podle §§ů 8, 197, 200, 203 tr. zák., mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Zákonná známka pokusu, vyznačená v §u 8 tr. zák. slovy »čin vedoucí ku skutečnému vykonání zločinu«, předpokládá ovšem, že zlo, jehož úmyslné způsobení zákon tresce, může podle obyčejného, zkušenostmi naznačeného průběhu událostí z činu zlomyšlníkova nastati, to jest, že čin míří k předmětu (věci nebo osobě), v níž anebo s níž se zlo, škodná změna, státi může, a že pachatel útočí na tento předmět prostředkem, kterým může tato změna, zákonem potírané zlo býti způsobeno. Pro pokus podvodu je tudíž po stránce uvádění v omyl zapotřebí, by zde byl způsobilý předmět, t. j. osoba, v níž, a způsobilý prostředek, t. j. předstírání (jednání), jímž mohou býti vyvolány mylné představy o okolnostech, závažných pro rozhodování vůle osoby od pachatele různé ve směr této osobě neb osobě jiné škodlivý. Jak po stránce předmětu, tak i po stránce prostředku lze však způsobilost vyloučiti výhradně tehdy, nemohlo-li zákonem stíhané zlo, to jest omyl onoho rázu z jednání pachatelova nastati nikdy a za žádných okolností, zůstalo-li by jednání pachatelovo bezvýsledným vůči téže osobě i za použití jakýchkoliv jiných prostředků a při použití téhož prostředku vůči kterékoliv jiné osobě. Této všeobecné, abstraktní nezpůsobilosti není, nedošlo-li k trestnému výsledku toliko z příčiny zvláštních okolností případu, obzvláště proto, že pachatel nepřizpůsobil klam povaze

osoby, již chtěl oklamati, nebo prostředek předmětu, a byl-li klam jako takový poznán pro zvláštní povahu klamané osoby nebo zůstala-li správnost představ klamané osoby nedotčenu pro zvláštní povahu klamu. Není-li vyloučena možnost oklamání téže osoby jinými prostředky a jiné osoby prostředky použitými, jde o pouhý nesoulad mezi konkrétním předmětem a konkrétním prostředkem, který brání tomu, aby v konkrétním případě nenastal výsledek, k jehož přivodění jest jednání pachatelově jak co do předmětu, tak i co do prostředku jinak všeobecně způsobilé. A toliko tuto konkrétní, nikoliv onu abstraktní nezpůsobilost dokazuje stížnost, dovozujíc, že svědci T. a Tr. poznali jako osoby, stěžovatele duševně daleko předčící hned, že jde v udánlivém padětku o bankovku pravou, a v dalším důsledku, že jde v nabídce stěžovatelově o listivé předstírání rázu škodlivého. Co poznali svědci ihned, mohlo zůstatí vůbec nepoznáno jinými osobami, méně dbalými nebo osobami mdlejšího rozumu. A předkládání bankovky právě jest nepopíratelně vhodným prostředkem ke způsobení mylné představy, že pachatel jest s to, aby dodal padělky bankovek tak dokonalé, že nelze je rozeznati od bankovek pravých, a že i oběti pachatelovou mohou býti dále udány bez nebezpečí, že bude přistížena a trestána. Jde v tomto případě jen o použití klamu k uvádění v omyl jinak všeobecně způsobilé vůči jednotlivcům, takovému konkrétnímu klamu nepřipustným, neboli o klamání osob jinak všeobecně k oklamání způsobilých konkrétním klamem pro ně nedostatečným. Právem předpokládá tudíž napadený rozsudek, že podvod, stěžovatelem zamýšlený, a činem ke skutečnému vykonání podvodu zahájený, nebyl dokonán pouze pro náhodu, již nalézací soud patrně shledává v tom, že se stěžovatel setkal s osobami, vůči nimž pro zvláštní jejich opatrnost, ostražitost a pochybovačnost selhal prostředek jím použitý a k oklamání jiných osob méně opatrných a lehkověrnějších všeobecně způsobilý, a vůči nimž minul se pro zmíněné jejich konkrétní vlastnosti s výsledkem úmysl stěžovatelův, rozhodovacími důvody zjištěný, totiž úmysl předstírati padělek velmi dobře zdařilý předkládáním právě bankovky jako bankovky nepravé.

K příslušným vývodům stížnosti budiž jen ještě podotčeno, že podstatou listivého předstírání stěžovatelova nebylo tvrzení, že bankovka, jím svědkům předložená, jest padělkem, nýbrž tvrzení, že je s to, aby opatřil svědkům padělky tak zdařilé za čtvrtinu nominální ceny. Proto byl svědek T. i v době, kdy vyjednával se stěžovatelem v Karlových Varech, vhodným předmětem pro uvádění v omyl takového rázu, ač již dříve poznal pravost bankovky jako padělek ukázané a ač tedy tato část klamu vůči němu byla již selhala. Dále jest trestným účinkem §em 197 tr. zák. stihaným již uvádění někoho v omyl, takže okolnost, že tento výsledek z jednání stěžovatelova nenastal, brání toliko podřadění jednání pod pojem dokonání, nikoliv i podřadění ho pod pojem nedokonaného podvodu (pokusu).

Nelze souhlasiti ani s další námitkou, že ze skutku stěžovatelova škoda vzejíti nemohla, protože dle §u 1174 obč. zák. nemůže býti požadováno zpět, co dáno bylo vědomě za účelem způsobení činu nedovoleného, takže prý svědci Tr. a T. nebyli by bývali oprávněni žádati na stěžovateli vrácení peněz, které v případě oklamání stěžovatelem byli

by dali za účelem dalšího udávání padělaných platidel. Okolnost, zda poškození by byli bývali oprávněni, domáhati se sporem na stěžovateli náhrady škody, jest pro trestnost činu zcela nerozhodna, poněvadž trestní zákon žádá v §u 197 jen úmysl pachatelův škodu způsobiti, a nerozeznává, zda poškozený dle norem občanského práva jest oprávněn, žádati na pachateli náhradu, či zda jde o takové porušení majetkových práv, ohledně kterého občanský zákonník vyjíměčně ze zvláštních důvodů poškozenému odepírá právo, na náhradu žalovati. Zmateční stížnost jest tudíž neodůvodněnou.

Čís. 1849.

Pokud trhání řepného chrástu na poli jest polním pychem, nikoliv krádeží.

(Rozh. ze dne 3. ledna 1925, Zm II 333/24).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Olomouci ze dne 4. března 1924, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přestupkem krádeže dle §u 460 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a sprostil obžalovaného z obžaloby pro tento přestupek.

Důvody:

Zmateční stížnost směřuje pouze proti rozsudkovému výroku, jímž byl stěžovatel uznán vinným přestupkem krádeže podle §u 460 tr. zák. Číselně dovolává se zmatečnosti čís. 9 a), c), 10 §u 281 tr. ř., ve skutečnosti uplatňuje však pouze důvod zmatku čís. 9 a), namítajíc, že skutek stěžovatelův neprávem podřaděn byl skutkové podstatě přestupku krádeže, kdyžťe prý jde jen o polní pych. Zmateční stížnost je v právu. Rozsudek shledává skutkovou podstatu přestupku krádeže v tom, že stěžovatel odňal dne 20. srpna 1923 v P. pro svůj užitek z držení a bez přivolení Rudolfa H-y řepové listí. Dle přesného zjištění rozhodovacích důvodů šlo o pytel řepového listí. Jeho cena se v rozsudku určitou peněžitou částkou nezjišťuje, ve výroku uvádí se pouze, že mělo cenu pod 50 Kč. Z výsledku hlavního přelíčení, na nichž je rozsudkový výrok zbudován i pokud jde o jednotlivosti, v rozsudku výslovně nezjištěné, mají, pokud jde zejména o množství a cenu řepového listí, které si stěžovatel přisvojil, význam pouze svědecké údaje Rudolfa H-y, (na něž se rozsudek odvolává jako na předpoklady svého rozhodnutí) a z jehož pole listí pocházelo, že listí byl menší pytel (od soli), a že má cenu 2 Kč. Svědek prohlásil dále, že škody činem stěžovatelovým neutrpěl.

Pro řešení otázky, zda jde v tom kterém případě o krádež, či jen o polní pych, jsou směrodatnými jednak povaha a určení věcí, o jichž odcizení se jedná, jednak jejich množství a hodnota. V projednávaném případě jde o řepové listí, tudíž o součást polních plodin, řepy. Jako polní plodina ve vlastním slova smyslu přichází tu v úvahu jen její kořen, hlíza, nikoli také listí, které bývá sice také zužitkováno, zejména jako píce, jest však jen vedlejším produktem, jehož důležitost již tím stává se méně významnou. S tohoto hlediska možno zajisté právem usuzovati,

že přivlastnění si řepového listí neoprávněnou osobou odpovídá zásadně pojmu polního pychu. Mezi jednáními, které prohlašuje § 3. zákona na ochranu polního majetku ze dne 13. ledna 1875, čís. 12 z. zák. pro Moravu za zakázaná a tedy za polní pych, se loupání řepového listí sice, výslovně neuvádí, než výpočet v §u tom uvedený jest jen příkladný, neboť podle §u 2 zákona spadají pod pojem polního pychu všeliká poškození polního majetku. V projednávaném případě nelze však v činu stěžovatelově spatřovati krádež také vzhledem na zcela nepatrné množství a minimální cenu řepového listí, které si stěžovatel bez dovolení přisvojil. Nebylo by správným, kdyby skutkové podstatě krádeže bylo podřadováno každé i sebe menší poškození cizího polního majetku. Možno přímo říci, že, kdyby se tak dělo i ohledně skutků takových, jakým je čin stěžovatelův, by z oblasti působnosti trestních ustanovení zákona na ochranu polního majetku byly vylučovány a soudnímu stíhání podrobovány i takové činy, značící poškození onoho majetku, které dle intencí zákonodárcových měly zůstatí vyhrazeny trestání úřady správními dle §u 30. uvedeného zákona ve znění článku I. zákona ze dne 22. dubna 1894, čís. 51 z. zák. pro Moravu. Podobný postup přičil by se mimo to i právnímu citu obyvatelstva, které v činech naznačeného druhu nespátřuje krádež, nýbrž pouhý pych.

Čís. 1850.

Ke skutkové podstatě zločinu podle §u 99 tr. zák. se nevyžaduje, by vyhrůžky bylo použito za jediným a výhradním účelem, vzbuditi u ohroženého strach a nepokoj. Spadá sem i případ, kde pachatel chce trestný výsledek §u 99 tr. zák. proto, by tím dosáhl výsledku jiného, třeba bez-trestného (na př. svalil se sebe podezření z jiného činu), ač ví, že trestný výsledek jest s jeho jednáním nutně spojen.

(Rozh. ze dne 5. ledna 1925, Zm II 404/24).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Novém Jičíně ze dne 2. července 1924, jímž byl obžalovaný podle §u 259 čís. 3 tr. ř. sprostěn z obžaloby pro nedokonané svádění ku zločinu veřejného násilí nebezpečným vyhrožováním podle §§u 9 a 99 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc soudu prvé stolice, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Nalézací soud, zjistiv, že vyhrůžný list, k jehož odeslání obecnímu úřadu obžalovaný svého spoluvězně bez úspěchu snažil se svěsti, byl s to, by mezi obyvatelstvem v B. způsobil strach a nepokoj a, že také obžalovaný si těchto následků byl vědom, sprostil obžalovaného z obžaloby pro zločin dle §§u 9, 99 tr. zák. z toho důvodu, že není prokázán úmysl, způsobil strach a nepokoj, neboť obžalovaný dopustil se činu toliko v úmyslu, by tím od sebe odvrátil podezření z pachatelství dřívějších požárů. Že onen úmysl jest podstatným znakem zločinu §u 99 tr. zák.

plyne prý nejlépe z doslovu jeho, jelikož se tam praví »bloss in der Absicht« a t. d. což znamená, aby úmysl směřoval toliko k tomu, by ohrožený byl uveden ve strach a nepokoj. Pouhé vědomí, že ústní nebo písemná vyhrůžka jest způsobilou, by vzbudila u ohroženého důvodnou obavu a způsobila u něho strach a nepokoj, prý nepostačuje, jelikož vzbuzení tohoto stavu musí býti zamýšleným efektem a účelem činnosti. Právem zmateční stížnost veřejného obžalovce vytyká výroku tomu, že jest stížen zmatkem čís. 9 a) §u 281 tr. ř. Spočíváť na právně pochybenému výkladu jak §u 99 tr. zák., tak §u 1 tr. zák. jak z dějin vzniku §u 9 tr. zák. plyne (srov. rozh. nejv. soudu víd. č. sb. 1672), slovo: »bloss« nemá znamenati, že skutková podstata zločinu podle §u 99 jest dána jen tehdy, když vyhrůžky tam uvedené použito bylo za jediným a výhradním účelem způsobiti u ohroženého strach a nepokoj, nýbrž mělo tím býti toliko vysloveno, že ustanovení §u 99 tr. zák. jest doplněním ustanovení §u 98 b) tr. zák., které může přijíti teprve v úvahu, není-li tu náležitostí skutkové povahy §u 98 b) tr. zák. Tím však neměla býti vyloučena trestnost činu v §u 99 tr. zák. naznačeného v případech, kde úmysl a pohnutka pachatelovy nejsou totožnými, nýbrž pohnutka pachatelova buď sáhá přes výsledek v první radě chtěný, buď směřuje k cíli na výsledku spoluchtěném nezávislému. Nalézací soud jest na omylu, míně, že onou pohnutkou jest vyloučen úmysl, jak to vyžaduje § 1 a 99 tr. zák. Podle §u 1 tr. zák. vyhledává skutková podstata zločinu podle §u 99 tr. zák. po stránce subjektivní, by pokus vzbuzení stavu tam naznačeného byl pachatelem přímo rozvážen a zamýšlen; o tom však možno mluvití nejen, když pachatel dopouští se činu §em 99 tr. zák. zakázaného, jelikož jediné chce trestný jeho výsledek, nýbrž i tehdy, když výsledek ten chce jen proto, by tím dosáhl výsledku jiného, byť i bez-trestného, jakož i v případě, když jedná za účelem dosáhnutí jiného výsledku, ač ví, že trestný výsledek jest s jeho jednáním nutně spojen. V tomto směru však rozsudek nemá postačitélného zjištění; neboť běře toliko za prokázáno, že obžalovaný si byl vědom toho, že dotýčný list byl s to, by mezi obyvatelstvem způsobil strach a nepokoj, nezabývá se však otázkou, zda obžalovaný též věděl, že účinek ten nutně nastati musí, nebo, zda nebyl by upustil od činu ani tehdy, kdyby výsledek byl měl za jistý.

Čís. 1851.

Úpadek z nedbalosti podle §u 486 tr. zák.

»Lehkomyšlným« jest užívání úvěru, když ten, kdo úvěru užívá, neuváží s náležitou péčí, zda bude mu možno v čas platiti; »nepřiměřeným« jest, když vypůjčené částky nejsou v poměru k hospodářské síle dlužníkově, takže příhody, s nimiž nutno každému řádnému hospodáři čítati, mohou způsobiti neschopnost platiti.

(Rozh. ze dne 5. ledna 1925, Zm II 461/24).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu

v Brně ze dne 19. července 1924, jimž byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle Šu 486 čís. 1 a 2 tr. zák., mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Hmotněprávní zmatek Šu 281 čís. 9 a) tr. ř. shledává stížnost v tom, že uznán byl stěžovatel vinným i přečinem podle Šu 486 čís. 1 tr. zák., ježto prý vzhledem ku tehdejší cenám nedoplatky za zboží nedosahují takové výše, by bylo lze mluvit o lehkomyšlném a nepřiměřeném užívání úvěru, a obžalovaný mohl čítati s tím, že zboží se ziskem prodá, k čemuž jen pro katastrofální pokles cen v roce 1922 nedošlo. Ostatně nemohl prý pokládati obžalovaný užívání úvěru za nepřiměřené, když mu dodavatelé zboží o své újmě, aniž by jim byl co předstíral, na úvěr dodávali. Tím méně možno mluvit o lehkomyšlném užívání úvěru, kdyžťe pojem »lehkomyšlnost« sahá dále než hrubá nedbalost, jak jí předpokládá nedbalost a znamená již, že pachatel nebezpečí zná a přece jedná na risiko, že nepříznivý výsledek nastane, což stěžovateli nebylo prokázáno. Že rozlišování stížnosti mezi »lehkomyšlností« a »nedbalostí« není správné, vyplývá z toho, že zákon sám jen jako příklad nedbalostí, přivodivši neschopnost platiti, uvádí též lehkomyšlné a nepřiměřené užívání úvěru. Lehkomyslným jest užívání úvěru tehdy, když ten, kdo úvěru užívá, neuváží s náležitou péčí, zda bude mu též možno, v čas platiti; nepřiměřeným jest, když vypůjčené částky nejsou v poměru k hospodářské síle dlužníkově, takže příhody, s nimiž nutno každému řádnému hospodáři čítati, mohou způsobiti neschopnost platiti (Löfflerův kom.). Obojí zjišťuje rozsudek při stěžovateli. Za krátkou dobu jeho obchodování dospěl obžalovaný k výsledku, že oproti dluhům 81.600 Kč nejsou tu aktiva takřka žádná. Při tom nelze se obžalovanému dovolávat katastrofálního poklesu cen textilního zboží, když tento vlastně nastal teprve v době, kdy nezpůsobilost stěžovatelova, platiti, byla již zjevnou. Mimo to užíval obžalovaný úvěru převážně ve svém obchodu uhlím, o němž sám tvrdí, že byl dobrý a že v něm ztrát vůbec neutrpěl. Proto právem mohl uznati nalézací soud užívání úvěru, jimž stěžovatel svoji neschopnost platiti přivodil, lehkomyšlným a nepřiměřeným a přivoděním neschopnosti platiti, nedbalým. Že mu věřitelé bez všelikého předstírání z jeho strany úvěr poskytovali, vylučuje jen jeho zodpovědnost za podvod; na odpovědnosti podle Šu 486 čís. 1 tr. zák. to ničeho nemění, neboť na něm bylo, aby uvážil, než úvěru užil, svoje, jemu lépe než dodavatelům známé poměry obchodní a majetkové a jich nosnost. Neučinil-li tak, jak zjištěno, nemění souběžný snad nedostatek péče na straně dovoatelů ničeho na jeho odpovědnosti.

Čís. 1852.

Trestání válečné lichvy (cis. nařízení ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. zák.).

Vinný destilát je předmětem potřeby.

Pokud spadá pod řetězový obchod překunická činnost obchodní-kova.

Proti usnesení, doplňujícímu rozsudek, jsou přípustny tytéž opravné prostředky jako proti rozsudku samému.

Podmíněné odsouzení (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 562 sb. z. a n.).

Ustanovení Šu 5 odstavec druhý zákona předpokládá zvláštní veřejný zájem, vyplývající z povahy konkrétního pachatele, zboží nebo z okolností konkrétního činu; není jím trestní stíhání lichevních deliktů samo o sobě.

(Rozh. ze dne 7. ledna 1925, Zm II 102/24).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnické stížnosti obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Mor. Ostravě ze dne 28. prosince 1923, pokud jim byli stěžovatelé uznáni vinným přestupkem podle Šu 20/1 čís. nař. ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. zák. a Nathan B. kromě toho přečinem podle Šu 23/4 cit. nař., vyhověl však v zasedání neveřejném odvolání obžalovaného Nathana B-a z usnesení krajského soudu v Mor. Ostravě ze dne 7. února 1924, jimž byl onem rozsudek doplněn v ten rozum, že výrok, že zabavený líh, docílený z něho výtěžek 14.800 Kč, propadá ve prospěch státu, je vysloven bezpodmínečně, a napadené usnesení zrušil, mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Nezáleží na tom, že vinný destilát není předmětem denní potřeby, čímž miní stížnost asi, že není takovou poživatinou, již kterýkoliv člověk užívá každodenně neb alespoň pravidelně. Podle Šu 1. čís. nařízení ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. zák. jsou předměty potřeby věci movité, jež slouží přímo nebo nepřímo k ukojení životních potřeb lidí nebo domácích zvířat. Životní potřebou lidskou jest i v lidské povaze zakořeněná touha po prostředcích, jimiž vzpružují se síly a vytrvalost, byť i jen přechodně. K ukájení této potřeby slouží zejména lihové nápoje a jimi jsou i vinný destilát i nápoje z něho vyrobené. Pro rozšířenost používání takových nápojů a pro nízkou jejich cenu, jež je činí dosažitelnými též méně majetným vrstvám obyvatelstva, dlužno vinný destilát vyřaditi z pojmu předmětů přepychových, to tím spíše, že destilát, o který jde, byl dle souhlasného seznání stěžovatele a jeho dovoatele S-a horší jakosti než líh, takže šlo o méněcennou náhražku líhu, o němž sotva někdo pochybuje, že jest předmětem potřeby, nikoli předmětem přepychovým.

Nezáleží dále na tom, že stěžovatel byl obchodníkem živnostensky oprávněným k tomu, by kupoval a prodával zboží, spadající do rámce jeho obchodu, ani na tom, že prodal zboží hostinskému, jenž měl zboží v drobném prodeji rozprodati zákazníkům (přímým spotřebitelům). Neboť nedává se stěžovateli za vinu ani pouhá skutečnost, že obchodoval, ani že prodal zbytečnému překupníkovi, nýbrž provinění jeho shledává se ve způsobu, jímž obchodoval a jenž přičil se zákonnému zá-kazu řetězového obchodu, závaznému pro obchodníky stejně jako pro ostatní občany. Stížnost jest na omylu, majíc za to, že obchodník může

použití každé příležitosti k výdělku překupnickou činností. Právě proti této snaze, těžiti z převodu zboží překupnickou činností, i když jest pro zásobování obyvatelstva zbytečnou, čelí zákaz řetězového obchodu a překupnická činnost stěžovatelova byla naprosto zbytečnou. Zboží, o které jde, mohlo býti odběrateli stěžovatelů prodáno přímo dodatelem stěžovatelovým bez zásahu stěžovatelova a bez prostřednictví Adolfa S-a, takže zboží bylo na úkor spotřebitelů zbytečně a bezprávně zdražováno nejen překupnickým ziskem stěžovatele, nýbrž i provisí, jež byla S-em připočtena k ceně stěžovatelem určené. Vědomí pachatelovo o zbytečnosti a neužitečnosti vsunutí se v přechod zboží jest rozsudkem zjištěno a tím i po stránce subjektivní naplněna skutková podstata řetězového obchodu, jež po této stránce nepředpokládá dalšího zlého úmyslu, nanejvýš úmyslu ziskového, tím méně úmyslu, směřujícího k zisku, pro nadměrnost nepřipustnému.

Podáním ze dne 9. února 1924, jež jest označeno jako »stížnost, potažmo odvolání«, napadá obžalovaný Nathan B. usnesení krajského soudu v Mor. Ostravě ze dne 7. února 1924, jímž byl rozsudek doplněn v ten rozum, že výrok, že zabavený líh, docílený z něho výtěžek 14.800 Kč propadá ve prospěch státu, je vysloveno bezpodmínečně. Bylo především řešiti otázku, zda tu jde o zmatečnickou stížnost ve smyslu §u 281 tr. ř., nesprávně označenou jako stížnost, či o odvolání podle §u 283 tr. ř. či o stížnost do samotného usnesení trestního soudu ve smyslu §u 15 tr. ř. Napadené usnesení jest, jak v něm je výslovně uvedeno, doplňkem písemného vyhotovení rozsudku ze dne 28. prosince 1923, jež se ve výroku o podmíněném odsouzení nekrylo s výrokem usneseným a vyhlášeným, neboť patrně následkem nedopatření chyběl v něm usnesený a vyhlášený výrok, že podmíněný odklad výkonu trestu nevztahuje se na výrok, že zabavený líh, docílený výtěžek 14.800 Kč propadá ve prospěch státu. Ze tomu tak jest, vysvítá zcela nepochybně z úředního záznamu ze dne 11. února 1924, jímž jest dvěma přísedíci lichevního senátu, jenž se na napadeném rozsudku usnesl a jej vyhlásil, výslovně potvrzeno, že rozsudkem bylo vysloveno propadnutí vinného destilátu, výtěžku z něho, bezpodmínečně. Nejde tu tedy o novou poradu lichevního senátu, který by byl ovšem takto býval nedostatečně obsazen, nýbrž o informaci o obsahu vyhlášeného rozsudku, již si předseda senátu zjednal od dvou přísedících, aby se ujistil ve svém přesvědčení o tom, jak byl rozsudek usnesen a vyhlášen. Z toho nutno dále odvozovati, že ono »usnesení« předsedy senátu ze dne 7. února 1924 není samostatným usnesením, nýbrž doplňující částí písemného vyhotovení rozsudku, proti níž jsou přípustny jen tytéž opravné prostředky, jako proti rozsudku, tudíž pouze zmatečnická stížnost a odvolání (§ 280 tr. ř.). O zmatečnickou stížnost však tu nejde proto, poněvadž stěžovatel neuplatňuje žádného z důvodů zmatečnosti v §u 281 tr. ř. výlučně uvedených a ani uplatňovati nemůže, poněvadž postup, jímž předseda odstranil uvedené nedopatření, jež klásti dlužno na roveň pouhému přepsání se, nepřiči se podstatně předpisům trestního řádu, jmenovitě poslednímu odstavci §u 271 tr. ř. Podání obžalovaného lze tudíž považovati jediné za odvolání, které jest ovšem oprávněno.

Podle §u 5 odstavec druhý zákona ze dne 17. října 1919, čís. 562 sb. z. a n. může soud výkon výroku o propadnutí věci odložití jedině,

nebrání-li tomu zřetele veřejné nebo důležité zřetele soukromé. Není-li tu této překážky, jsou pro odklad propadnutí věci rozhodny tytéž úvahy, jako pro odklad výkonu trestu, t. j. všeobecné podmínky §u 1 zákona, takže, je-li vysloven podmíněný odklad výkonu trestu, jest důsledně také propadnutí věci vysloviti podmíněně. Napadený rozsudek povolil podmíněný odklad výkonu trestu, ale vyňal z tohoto dobrodini propadnutí zboží, výtěžku z něho, ježto prý toho vyžaduje veřejný zájem, aniž uvedl, v čem veřejný zájem na bezpodmínečném propadnutí zboží v konkrétním případě spočívá. Že již trestní stíhání samo o sobě nebo stíhání lichevních deliktů vyžaduje za všech okolností bezpodmínečné propadnutí věci, ohledně nichž byl trestný čin spáchán, nelze tvrditi, poněvadž zákonodárce, kdyby se byl řídil těmito úvahami, byl by zajisté ustanovil, že propadnutí zboží nelze vůbec, nebo aspoň ne při lichevních deliktech podmíněně odložití. Z toho, že v zákoně není nic takového stanoveno, plyne zcela nepochybně, že se vyžaduje veřejný zájem zvláštní, vyplývající z povahy konkrétního pachatele, nebo zboží anebo z okolností konkrétního činu. O tom nelze však mluvit v případě Nathana B-a. Rozsudkem není zjištěna žádná okolnost, která by poukazovala na takový kvalifikovaný zvláštní veřejný zájem na bezpodmínečném propadnutí zboží, neboť nejde o osobu, od které by se bylo obávati, že naloží věcmi, jež mají propadnouti, způsobem veřejnému zájmu se přičícím, ani o věci (vinný destilát, pokud se týče výtěžku z něho), které by byly svému okolí nebezpečné, nebo jichž propadnutí by mohlo prospěti nedostatečnému zásobování obecnostva předměty nutné lidské potřeby, ani o čin, jenž vybočuje buďto způsobem provedení nebo svým rozsahem z rámce běžných a obyčejných lichevních deliktů. Výrok o bezpodmínečném propadnutí vinného destilátu, pokud se týče výtěžku z něho, jest tudíž neopodstatněným a bylo jej zrušiti.

Čís. 1853.

Lesní orgán jest oprávněn bdíti nad tím, by nebylo požíváno zakázaných cest lesem osobami nepovolanými.

»Pohrůzka« ve smyslu §u 81 tr. zák. nemusí býti pronesena ústně; stačí jakýkoliv projev vůle pachatelovy, způsobiti bezprostředně ohroženému zlo na životě, zdraví nebo tělesné neporušenosti.

(Rozh. ze dne 9. ledna 1925, Zm II 329/24).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnickou stížností obžalovaných Karla H-a, Františka K-y do rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 24. dubna 1924, jímž bylo šest obžalovaných uznáno vinnými zločinem veřejného násilí podle §u 81 tr. zák. a obžalovaný František K. též přestupkem podle §u 312 tr. zák., vyhověl však zmatečnické stížnosti ostatních čtyř obžalovaných, napadený rozsudek ohledně nich zrušil a věc vrátil soudu prvě stolice, by ji v rozsahu zrušení znova projednal a rozhodl, mimo jiné z těchto

Po stránce hmotněprávní vytýká stížnost rozsudku nesprávné podřazení skutku obžalovaných pod ustanovení Šu 81 tr. zák., poněvadž prý lesní správce K. nebyl v rozhodné chvíli ve výkonávání svého úřadu, ubíraje se právě cestou, kudy obžalovaní jeli, do jiného lesa, kamž byl komandován na »šoulačku«. V tomto ohledu zjišťuje rozsudek, že lesní správce K. konal v rozhodné době služební pochůzku, čímž by ovšem odňata byla vůbec půda pro uplatňovaný zmatek hmotněprávní, poněvadž tento prováděti lze jen vycházejíc ze skutkového stavu, jak napadeným rozsudkem byl zjištěn. Ovšem domohla se obhajoba po doručení rozsudku opravy protokolu o hlavním přelíčení ve smyslu zmateční stížnosti. Než ani na tomto změněném skutkovém podkladě nebylo by lze odepřítí přísežnému lesnímu správci ochrany Šu 68 tr. zák. Neboť podle §§ 53, 55, 60 čis. 7 lesního zákona nemůže být brána v pochybnost formální oprávněnost ba povinnost přísežného lesního personálu bděti nad tím, by zakázané cesty lesem osobami nepovolnými nebylo užíváno. Ať byl proto lesní správce K. na služební pochůzce, nebo ať byl právě na cestě lesem, jeho dozoru příkázaným, do jiného lesa, kam byl za účelem určitého výkonu služby komandován, vždy konal službu, když u výkonu dozoru nad lesem jemu svěřeným proti osobám, pořádek v lese ohrožujícím, zakročoval a tyto byly povinny podle cit. Šu 53 lesn. zák. zákazu se podrobiti. Že šlo skutečně o cestu zakázanou, rozsudek výslovně zjišťuje a nelze zjištění to v rámci zmatku Šu 281 čis. 9 a) tr. ř. s úspěchem napadati. Jestliže tudíž obžalovaný Karel H., jak rozsudek zjišťuje, proti Adolfovi K-ovi, povoze cestu zastoupivšímu; koně popohnal, František K., nadav K-ovi sprostřáků, H-a k tomuto popohnání vybídl a to v úmyslu, by služební výkon lesního správce K-a byl zmařen, právem shledána byla v jich jednání skutková podstata zločinu podle Šu 81 tr. zák., u obžalovaného K-y krom toho též přestupku Šu 312 tr. zák., i bylo v příčině obou těchto obžalovaných zmateční stížnost jako bezdůvodnou zavrhnouti. Podotknuto budiž, že rozsudek, připojuje se k výroku spisu obžalovacího; odsuzuje obžalovaného H-a krom veřejného násilí podle Šu 81 tr. zák. násilným vztazením ruky i tímže zločinem spáchaným nebezpečnou vyhrůžkou, Františka K-u toliko zločinem veřejného násilí podle Šu 81 tr. zák. nebezpečnou vyhrůžkou, při čemž má patrně u obou na zřeteli »hroživé postavení«, jež právě tak, jako ostatní spoluobžalovaní zaujali. Přesně bývalo by odsouditi obžalovaného H-a jen pro veřejné násilí spáchané násilným vztazením ruky, obžalovaného K-u pro spoluvinu návodem k tomuto činu, při čemž by i případné »hroživé postavení«, již přirozeně s tímto činem spojené, tímto odsouzením bylo konsumováno. Ježto však s hlediska Šu 81 tr. zák. oboje násilí zákonem jest sobě úplně na roveň postaveno, zmateční stížnost sama tuto nepřesnost rozsudku zvláště nevytýká, netřeba tu zakročiti z moci úřední dle Šu 290 tr. ř. Bylo proto zmateční stížnost obžalovaného H-a a K-y zavrhnouti.

Částečně odůvodněnou bylo však shledati zmateční stížnost ostatních čtyř obžalovaných, pokud totiž uplatňuje zmatek Šu 281 čis. 5 tr. ř. Skutkovou podstatu zločinu podle Šu 81 tr. zák. shledává nalézací soud při nich jen v tom, že zaujali na voze »hroživé postavení«, což rozsudek

na jiném místě blíže precísuje: »jako by z vozu vyskočiti a na Adolfa K-a vrhnouti se chtěli«. Sluší připustiti, že i takové jednání mohlo by opodstatniti nebezpečnou vyhrůžku podle Šu 81 tr. zák., která by z ostatních předpokladů tohoto Šu ke skutkové podstatě tohoto zločinu postačovala, jelikož vyhrůžka nemusí býti pronesena ústně, nýbrž jest jí jakýkoliv projev vůle pachatelovy, způsobiti bezprostředně ohroženému zlo na životě, zdraví neb tělesné neporušenosti. Než tu nabývá významu výtky odporu, správněji nejasnosti, jež činí zmateční stížnost rozsudku, pokud v důvodech vyslovuje, že kůň, popoháněn byv Kariem H-em proti správci K-ovi, povoze cestu zastavujícím, nejel dále, »takže K. musel od koně odstoupiti a postaviti se stranou na cestičku u lesa«. Právem poukazuje stížnost na nejasnost, proč K. musel od koně odstoupiti a postaviti se stranou, když kůň přes pohánění He-m z místa se nehnul. Jelikož pak, alespoň podle zjištění rozsudku zmínění čtyři obžalovaní zaujali proti K-ovi hroživé postavení teprve po té, když již od koně odstoupil a stranou na cestičku se postavil, otřeseno jest též další zjištění v příčině úmyslu těchto obžalovaných, aby vynutili na K-ovi, by je nechal dále po cestě jeti, kterýžto jich úmysl dle důvodů rozsudku »jest obsažen (?) v hroživém postavení, jež proti Adolfovi K-ovi zaujali«. Úmysl takový těžko lze přivésti v soulad se situací nastalou ustoupením svědka K-a na cestičku, kdyžte tím již odstraněna byla překážka, jež povoze bránila, aby se nevzdálil. Netřeba zvláště podotknouti, že odůvodnění rozsudku nesmí postrádati vši možné jasnosti zejména tam, kde jde o hrozbu tak málo vyslovenou, jako v tomto případě »pojetí hroživého postavení« na voze vůči lesnímu orgánu, z cesty již ustoupivšímu. Bylo proto již pro tuto vadu formální zmateční stížnosti obžalovaných K-a, K-e, B-e a R-y vyhověti, rozsudek v příčině jich zrušiti a věc v rozsahu zrušení vrátiti do první stolice k opětovnému projednání a rozhodnutí.

Čís. 1854.

Pokud činnost sprostředkovatele zápůjček jest trestna podle Šu 2 čis. 1 čis. nař. z 12. října 1914, čis. 275 ř. zák.

Skutková podstata přečinu toho vyžaduje po stránce subjektivní pachatelovo vědomí o zákonem předpokládaném stavu smluvníkově.

Méně příznivé majetkové poměry nelze stotožňovati s pojmem »tísne«, nejsou-li takového rázu, že nutí k dožadování se úvěru i za podmínek neobvykle nepříznivých.

(Rozh. ze dne 10. ledna 1925, Zm I 672/24).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Mostě ze dne 25. srpna 1924, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přečinem lichvy podle Šu 2 čis. 1 čis. nař. ze dne 12. října 1914, čis. 275 ř. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl, mimo jiné z těchto

důvodů:

Obžalovaný hájil se proti obžalobě pro přečin lichvy podle §u 2 čís. 1 čís. nař. ze dne 12. října 1914, čís. 275 ř. zák., spáchaný na Josefu M-ovi, tvrzením, že vůbec nebyl zapůjčovatelem peněz, nýbrž že zápůjčky peněz toliko sprostředkoval, a že za to dostal jen přiměřenou provisi. Nalézací soud této obhajobě neuvěřil, vzav za prokázáno, že stěžovatel v obou případech byl přímým zapůjčovatelem peněz, dospěl však také k názoru, že trestní zodpovědnost stěžovatelova ve smyslu §u 2 nař. nebyla by vyloučena ani tehdy, kdyby zápůjčky peněz skutečně býval jen sprostředkoval, poněvadž i v případě tom musil seznati, že hodnota vzájemného plnění jest v nápadném nepoměru k hodnotě plnění jeho, pokud se týče zapůjčování peněz. Právní názor nalézacího soudu, že i sprostředkovatel zápůjček peněz zodpovídá trestně ve smyslu uvedeného zákonného ustanovení, jest správným, předpokládaje ovšem, že sprostředkovatel a zapůjčovatel jednali vědomě se stejným úmyslem a za stejným cílem, takže dlužno na jejich činnost pohlížeti s hlediska spolupachatelů. Neboť dle zásad o spolupachatelství padá každému ze spolupachatelů na vrub i to, co zavinili ostatní spolupachatelé, takže každý zodpovídá za celý výsledek, vzešlý ze společné činnosti.

Přisvědčiti jest zmatečnii stížnosti, pokud s hlediska důvodu zmatečnosti podle čís. 5 a věcně čís. 9 a) §u 281 tr. ř. (stížnost dovolává se nesprávně číselně pouze důvodu čís. 5 tohoto §u) vytýká, že v napadeném rozsudku není zjištěna i subjektivní stránka skutkové podstaty přečinu §u 2 čís. nař. z 12. října 1914, čís. 275 ř. zák. Účelem toho ustanovení jest, by lehkomyšlností, tísně, slabomyšlností, nezkušeností nebo vzrušení mysli osoby třetími nesvědomitými osobami nebylo využito tím způsobem, že si od ní dají slíbiti nebo poskytnouti vzájemné plnění, jehož majetková hodnota k hodnotě jejich plnění jest v nápadném nepoměru, což, nebýti onoho stavu, by se ani neodvážily požadovati a co by také sotva obdržely. Nutným předpokladem skutkové podstaty přečinu jest proto po stránce subjektivní, že pachatel věděl o lehkomyšlnosti, tísně atd. smluvníka a že právě, vykořisťuje tento stav, úmyslně dal si slíbiti nebo poskytnouti vzájemné plnění, jehož majetková hodnota k hodnotě jeho plnění jest v nápadném nepoměru. V tomto směru se nalézací soud, třeba že ve výroku rozsudku uvádí, že obžalovaný vykořisťil tíseň a nezkušenost Josefa G-a a Josefa M-a, v důvodech v rozsudku spokojil se zjištěním, že pachatel znal ne příliš příznivé majetkové poměry G-a a M-a. Avšak méně příznivé majetkové poměry nelze ještě ztotožňovati s pojmem tísně, nejsou-li takového rázu, že nutí k dožadování se úvěru i za podmínek neobvykle nepříznivých, kdežto i jen pomíjející, avšak naléhavá peněžní nesnáze, nutící k dožadování se úvěru za podmínek shora uvedených, k pojmu tísně stačí, třebaže celkový majetkový stav dotyčné osoby nelze označiti za nepříznivý. Zda si však stěžovatel byl toho vědom, že G. a M. byli v takové situaci a zda této jejich tísně úmyslně využítkoval, by si tím zjednal nedovolený prospěch v zákoně bližie uvedený, nalézací soud vůbec nezjišťuje. Uznali přes to obžalovaného vinným zažalovaným přečinem, spočívá tento odsuzující výrok na nesprávném výkladu zákona, jenž jej činí zmatečným podle čís. 9 a) §u 281 tr. ř.

Čís. 1855.

Starosta obce je formálně oprávněn dáti odstraniti sníh z cesty, již se používá jako veřejné, byť i tento poměr byl sporným. (§§ 68, 81, 312 tr. zák.).

(Rozh. ze dne 10. ledna 1925, Zm II 497/24).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnii stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Jihlavě ze dne 21. srpna 1924, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem podle §u 81 tr. zák. a přestupkem podle §u 312 tr. zák.

Důvody:

Dovolávajíc se důvodů zmatečnosti čís. 5 a 9 a) §u 281 tr. ř. uplatňuje zmatečnii stížnost, že rozhodnou okolností v tomto případě jest, že cesta, z níž byl sníh odstraňován, je cestou soukromou, a že pro tuto okolnost není tu skutkové podstaty zločinu podle §u 81 tr. zák. a přestupku podle §u 312 tr. zák., obžalovanému za vinu kladených. Stížnost je bezdůvodna. Nalézací soud nenechal mimo zřetel obhajobu obžalovaného, že dotyčná cesta je cestou soukromou, patřící jeho bratru, a proto nemůže býti řeči o neúplnosti výroku soudcovského podle čís. 5 §u 281 tr. ř., kdežto nejasnost neb odpor ve smyslu tohoto ustanovení zákonného nepřichází vůbec v úvahu. V právním ohledu postavil se soud na správné stanovisko, že, i kdyby dotyčná spojovací cesta byla cestou soukromou, bylo by to nezávažno. Zjišťujeť soud ve skutkovém ohledu, že cesty té, spojující obce S. a M., jest po mnoho roků používáno jako cesty veřejné. Byl proto starosta obce S-a z důvodu příslušející mu silniční policie podle zákona oprávněn a také povinen, by v zájmu dosaďadního veřejného používání cesty učinil opatření, by cesta byla schůdnou a sjízdnou, a spadalo tudíž do oboru jeho práv a povinností, by sníl, ležící na cestě a vadící nerušenému provozu, dal odstraniti. Formální oprávnění starostovo k příkazu, by odstraněn byl z cesty napadlý sníh, je proto nepochybným, a již toto formální oprávnění propůjčuje úředním orgánům ochranu podle §§u 68 a 81 tr. zák. Rozhodnutí otázky, zda právo, jež si obec k cestě osobovala, mělo zákonný podklad, jinými slovy rozhodnutí otázky co do hmotné oprávněnosti stavšiiho se opatření, nespadá do rámce tohoto řízení zrušovacího. Byla proto, jak nalézací soud správně dovodil, práce, záležející v odstraňování sněhu ze zmíněné cesty, prováděná z rozkazu obecniiho starosty, výkonem rozkazu vrchnostenského, a osoby na práci té súčasťněně ať jako dozorcii orgány ať jako pracovníci, požívaly ochrany tohoto místa zákonného. Tomuto formálně oprávněnému výkonu měl se proto obžalovaný podrobiti, kdyžť bratru jeho, mínil-li, že opatřením starostovým jsou porušena jeho práva, bylo vždy volno nastoupiti jedině připustnou cestu pořadu právního. Nelzeť nikomu příznati oprávnění, by k uplatnění nároků, jemu snad příslušejících, použil prostředků, vyčerpávajících o sobě skutkovou podstatu zločinu podle §u 81 tr. zák. Právní posouzení věci v probraném směru je proto bezvadným a nelze spatřovati omyl ani v tom,

že se obžalovanému nikdo jako obecní orgán nevykázal. Stačí pro podřazení pod zákon, že vědomost o tom, že jde o obecní, tudíž vrchnostenské orgány, měl obžalovaný odjinud. Vzatl nalézací soud za prokázáno, že obžalovaný jako s-ský obyvatel věděl, že Martin N. je náměstkem starosty a v této své funkci dohlížel na práci, a že obžalovanému bylo též známo, že František a Vavřínek L-ovi vykonávají práce z rozkazu starostova, tudíž provádějí příkaz vrchnostenský. Je proto skutková podstata trestných činů, obžalovanému za vinu kladených, dána i ve směru subjektivním.

Čís. 1856.

Právně zcela bezvýznamný úkon není »plněním« nebo »trpěním« ve smyslu Šu 98 tr. zák.

Pod skutkovou podstatu zločinu vydírání spadá i vynucení závazku, který není s úspěchem žalovatelným.

(Rozh. ze dne 12. ledna 1925, Zm I 379/24).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmáteční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 2. dubna 1924, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem veřejného násilí podle Šu 98 písm. b) tr. zák. a přestupkem podle Šu 36 zbrojního patentu, mimo jiné z těchto

důvodů:

Ve směru Šu 281 čís. 9 a) tr. ř. jest zmáteční stížnost bezdůvodna. Napadá správnost výroku, odsuzujícího stěžovatele pro zločin podle Šu 98 b) tr. zák., z toho důvodu, že skutková podstata vydírání vyžaduje vynucení konání nebo trpění, jež má jakýsi význam právní. Toho prý však při vynucení písemného prohlášení, o něž jde, není, protože již dle stylisace není »úpisem«, a ohrožený musí sám ihned poznati, že obžalovaný na jeho základě na něm něčeho žádati nemůže. Než třebaže lze připustiti ve smyslu judikatury býv. vídeňského nejvyššího soudu, stížností citované, že právně zcela bezvýznamný výkon nemohl by pokládán býti za »plnění« nebo »trpění« ve smyslu Šu 98 tr. zák., nelze přikloniti se k názoru stížnosti, že by zde šlo o takovýto výkon. Vynuceno bylo na ohroženém vyhrůžkou obžalovaného vydání písemného prohlášení, jímž se tento zavazuje obžalovanému splatiti do dvou měsíců 20.000 Kč. Ze zaplacení peněžité částky do určité lhůty jest výkon, mající význam právní, nemůže býti vážně bráno v pochybnost, když jde o převzetí a osvědčení závazku rázu majetkového. Že snad převzatý závazek není s úspěchem žalovatelný, nemění ničeho na okolnosti, že jde o prohlášení výkonu právního, poněvadž rozhodným jest předmět závazku, nikoli jeho žalovatelnost, a i závazek nežalovatelný zůstává závazkem. Nelze proto uznati výrok odsuzující podle Šu 98 tr. zák. právně pochybeným, kdyžž ostatní předpoklady skutkové podstaty nezávadně jsou zjištěny.

Čís. 1857.

»Urážkou skutkem« ve smyslu Šu 331 tr. zák. jest každé neoprávněné působení na tělesnou neporušenost napadeného. Nevyžaduje se, by se pachatel dotkl těla napadeného; spadá sem i výhrůžné namíření pušky proti osobě v blízkosti jsoací a projevení úmyslu střeliti.

(Rozh. ze dne 12. ledna 1925, Zm II 578/24).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmáteční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Jihlavě ze dne 19. září 1924, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem veřejného násilí nebezpečným vyhrožováním podle Šu 99 tr. zák. a přestupkem proti povinnostem veřejného úřadu podle Šu 331 tr. zák., mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmateční stížnost popírá skutkovou podstatu přestupku podle Šu 331 tr. zák. poukazem na to, že § ten žádá ublížení skutkem, kteréžto ublížení Karlu R-ovi, jenž se vůbec vyhrůžky nebál, způsobeno nebylo. Stížnost jest na omylu. Po skutkové stránce je zjištěno, že, když Karel R. šel k rybníku za obžalovaným, by mu domluvil za to, že vyhrožoval jeho dětem zastřelením, obžalovaný namířil pušku i na něho a křičel: »Pojd' sem blíže, já tě zastřelím jako psa«. Zákon nemluví o ublížení skutkem, nýbrž o urážce skutkem. Pod takovouto urážkou dlužno pak rozuměti každé neoprávněné působení na tělesnou neporušenost napadeného. Výhrůžné namíření pušky proti osobě v blízkosti jsoací a projevení úmyslu střeliti, dlužno považovati zajisté za činnost, směřující proti tělu napadeného, zvláště když nebezpečnost činnosti té nabyla důrazu výhrůžnými slovy, věstícími okamžité způsobení zla, totiž usmrcení. Aby se bylo těla napadeného skutečně dotknuto, zákon nevyžaduje. Ani o pouhou symbolicky projevenou pohůžku se nejednalo; nechtěl obžalovaný naznačiti, že zamýšlí způsobiti zlo teprve v budoucnu; předsevzal naopak za současné vyhrůžky zastřelením útok proti napadenému a útok ten byl způsobilým nejen vzbuditi obavu okamžitého uskutečnění pohůžky, nýbrž byl také způsobilým, zahájití provedení pohůžky. Ta okolnost, že se napadený vyhrůžky nelekl, nemůže skutkovou podstatu urážky skutkem vyloučiti.

Čís. 1858.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.).

Pokus přečinů podle Šu 8 tr. zák. a §§ 14 čís. 2, 15 čís. 2 zákona.

Úmysl rozšiřovati závadné letáky může tu býti i tehdy, činil-li pachatel vykonání zamýšleného rozšiřování závislým na tom, nebudou-li zabaveny (§ 10 tr. zák.).

(Rozh. ze dne 14. ledna 1925, Zm I 615/24.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Liberci ze dne 4. srpna 1924, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečiny podle Šu 8 tr. zák. a Šu 14 čís. 2 a 15 čís. 2 zákona ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n., mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Právně mylným jest názor zmateční stížnosti, že čin, z něhož jest stěžovatel vinný, jest beztrestným, jelikož, nehledě k tomu, že jde toliko o jednání přípravné, stěžovatel o své újmě od pokusu upustil, ježto prý předpokládal, když mu letáky byly tiskárnou odevzdány, že již jsou státním zastupitelstvím censurovány; jakmile se dozvěděl, že tomu tak nebylo, letáky prý dobrovolně ještě před zabavením jich tiskaři vrátil, v úmyslu, by znovu je odnesl teprve, nebudou-li mezi tím zabaveny. Podle Šu 10 tr. zák. počíná při trestných činech, spáchaných tiskem trestnost činu — tedy alespoň pokusu — i pro autora a vydavatele odevzdáním díla, jež má být rozmnoženo, do tisku. Zákonodárce tedy již v tomto jednání spatřuje čin vedoucí ke skutečnému vykonání. Ostatně nalézací soud výslovně zjišťuje, že stěžovatel tak jednal v úmyslu, by vytištěné letáky rozšiřoval, a stěžovatel sám doznává, že jeho úmysl nesl se k tomu, by vytištěné letáky rozšiřoval, nenarazí-li na překážku zabavení u státního zastupitelství. Nelze proto tvrditi, že tu vůbec nebylo úmyslu, by letáky byly rozšiřovány, nýbrž stěžovatel činil vykonání zamyšleného rozšiřování jen závislým na tom, budou-li letáky zabaveny čili nic. Podle řečeného a vzhledem k Šu 10 tr. zák. nelze tedy mluvit o pouhém jednání přípravném; jest nepochybným, že jde již o jednání pokusné, t. j. jednání, projevující měrou, nepřipouštějící vážných pochybností, opravdové rozhodnutí k trestnému činu. Avšak nemůže být řeči o tom, že jde o dobrovolné ustoupení od pokusu. Stěžovatel nikdy netvrdil, že od svého úmyslu, letáky, o něž jde, rozšiřovati, upustil a že je vrátil tiskaři jen proto, aby byly zabaveny a nemohly být rozšiřovány. Zabavení není okolností závislou na vůli stěžovatelově. Jednání jeho bylo by vedlo podle doznání jeho a zjištěného úmyslu jeho k rozšiřování letáků a tím k dokonání přečinů mu za vinu kladených, kdyby státní zastupitelství z jakéhokoliv důvodu bylo opomenulo letáky zabavit. Jest ovšem správné, že by vrácení a pak následující zabavení jich u tiskaře bylo bývalo příčinou, že k rozšiřování a tedy k dokonání trestných činů nedošlo. Než zabavení stalo se mimo vůli obžalovaného a nemůže proto být řeči o tom, že od dokonání činu o své újmě upustil dříve, než škodlivý výsledek mohl nastati. Jest tedy úplně lhostejno a nebylo proto na soudu, by zjistil, zdali shora uvedená obhajoba obžalovaného odpovídá pravdě čili nic, když bylo nepochybně zjištěno, že obžalovaný na svém úmyslu, letáky rozšiřovati trval, byť i jen za předpokladu, nezabrání-li mu v tom konfiskace, tedy okolnost na jeho vůli nezávislá. Právně tedy nalézací soud, zjistiv též veškeré ostatní náležitosti skutkové povahy přečinů mu za vinu kladených, uznal stěžovatele vinným ve smyslu Šu 8 tr. zák. a Šu 14(2) a 15(2) zákona na ochranu republiky.

Čís. 1859.

Zjištění a určení obsahu a smyslu proneseného výroku spadá výlučně do oboru působnosti nalézacího soudu (§§y 258, 288 čís. 3 tr. ř., otázky čistě skutkové).

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.). Podněcování k změně ústavy republiky co do demokraticko-republikánské formy státu a nahrazení jí ústavou sovětů.

»Podněcováním« jsou nejen přímé výzvy, nýbrž i takové působení na cit a vůli, jímž nepřímě má být vyvoláno rozhodnutí porušiti zákon v určitém směru.

V subjektivním směru se vyžaduje pachatelovo vědomí o významu a dosahu jeho slov.

(Rozh. ze dne 14. ledna 1925, Zm I 719/24.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Mostě ze dne 2. října 1924, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem podle Šu 15 čís. 3 zákona na ochranu republiky, mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Největší část obsáhlých vývodů zmateční stížnosti je věnována otázce obsahu a výkladu závadného projevu obžalovaného. Stížnost namítá, že doslov řeči, jak jest uveden v rozsudku, je vytržen ze souvislosti, není podán správně co do smyslu a že doslov a smysl projevu utrpěl též přeložením do řeči české a pak zase do německé. Úsilí stížnosti soustřeďuje se ve snaze dokázati, že obžalovaný při své řeči neměl úmyslu podněcovati k násilné změně ústavy republiky, pokud jde o demokraticko-republikánskou formu státu, nýbrž že mu tanulo na mysli, by změna ústavy přivoděna byla cestou evoluční, příznivým výsledkem voleb, z nichž by vyšla jako vítěz koalice dělnictva se sedláky. Aby se toho docílilo, pronesl prý ku shromážděnému dělnictvu výzvu, by svou organizaci zdokonalilo a zocelilo a šlo disciplinováno k volebnímu osudí, poněvadž jen tak lze dosáhnouti úspěchu jako na př. na Podkarpatské Rusi. Chtějíc dokázati správnost tohoto svého výkladu srovnává stížnost jednotlivé části obhajoby obžalovaného s příslušnými statěmi záznamů okresního komisaře Dra. M-e, hodnotí obě samostatně a dochází k závěrům obžalovanému příznivým a kryjícím se s jeho obranou. Tento postup nelze však uznati správným. Zrušovací soud trvá důsledně na stanovisku, že zjištění obsahu a smyslu proneseného výroku spadá výlučně do oboru působnosti soudu nalézacího (§ 258 tr. ř.). Neboť otázky, co bylo skutečným obsahem projevu, jak projevu tomu jest rozuměti, co jím chtěl mluvčí vyjádřiti a zda pravý smysl byl seznatelným také pro osoby třetí, jsou otázkami čistě skutkovými, o nichž rozhoduje soud nikoli na základě činnosti právnicky posuzující, nýbrž cestou činnosti skutkově uvažující a zjišťující. Skutkový podklad trestného činu zjistiti jest dle zásad v §§ech 258 a 288 čís. 3 tr. ř. vyslovených vyhrazeno pouze soudu nalézacímu, jenž při tom postupuje dle

svého volného přesvědčení. Dále budiž zdůrazněno, že dle ustanovení § 258 tr. ř. soud, tvoře si skutkové přesvědčení a zjišťuje rozhodné okolnosti skutkové, není odkázán jen na obsah spisů, svědeckých protokolů neb výpovědí bezprostředně před soudem učiněných, nýbrž má právo a povinnost, zhodnotiti a uvážiti veškerý po ruce jsoucí průvodní materiál v jeho celistvosti a vnitřní spojitosti a činiti si na podkladě tom úsudky a závěry o skutečnostech. Závěry tyto jsou rovněž zjištěními skutkovými, nelze je však jakožto výron volného hodnocení průvodů a výsledek logického uvažování porovnávatí formelně s jednotlivými průvody závěrům těm za podklad sloužícími. Závěry takové nejsou vyloučeny z odporu, podléhají mu, leč jen za předpokladu, že stížnost je s to dokázati, že závěr je stížen některou z vad v čís. 5 §u 281 tr. ř. výlučně vypočtených.

Dle zjištění rozsudku zdůraznil obžalovaný v závadné části své řeči, že vláda musí býti vládou dělnickou, koalici z kladiva a srpů (známý to komunistický odznak), dále vytknul, že říšský kongres, složený z okresních a krajských výborů, představuje nejvyšší moc a že kongres tento dá v rozhodném okamžiku znamení, by se stalo to, co dělnictvo chce, totiž zřízení vlády dělníků. Tento formelně bezvadně zjištěný obsah a smysl řeči obžalovaného tvoří, hledíc k hořejším úvahám, skutkový podklad, jež teprve jest přípustno porovnávatí se zákonem, totiž s ustanovením §u 15 čís. 3 zák. na ochr. rep., jehož skutkovou podstatu shledal nalézací soud za ztělesněnu proto, že obžalovaný oním obsahem své řeči podněcoval k násilné změně ústavy republiky co do demokraticko-republikánské formy státu, tudíž ke zločinu podle čís. 1 §u 1 zák. na ochr. rep. Pokud se stížnost od oné skutkové základny odchyluje a snaží se budovati na obsahu a smyslu řeči jí samou svémocně ustrojeném, nelze k vývodům jejím míti vůbec zření a bude proto odpovězeno jen na námitky rázu skutečně právního.

V prvé řadě přichází v úvahu námitka proti předpokladu soudu, že jde o podněcování k násilné změně ústavy. Stížnost jest bezdůvodna. Soud zjišťuje sice, že obžalovaný výrazu »násilí« nepoužil. Leč to nevádí, jakmile je nepochybné, že změnu, obžalovaným zamýšlenou, nebylo lze provéstí bez násilí. Nalézací soud stojí totiž po skutkové stránce na stanovisku a vychází to též zřejmě z obsahu závadného projevu, že dle úmyslu obžalovaného má býti změna ústavy přivoděna nikoli úspěšnými volebními výsledky strany komunistické, tudíž na podkladě platného stavu právního, nýbrž cestou a prostředky nelegálními. A tu dlužno přisvědčiti soudu, že taková změna je bez násilí nemožna, poněvadž odstranění dosavadního řádu státního a právního a nastolení vlády jen jediné třídy společenské, vlastně jen vlády příslušníků politického směru, obžalovaným vyznávaného, nebylo by, pokud tito jsou, jak to nalézací soud zřejmě předpokládá, v menšině, proveditelným bez násilného odporu proti státní moci a autoritě a bez zápasu s ostatními vrstvami obyvatelstva, představující většinu národa. Nezvratným důkazem toho, že žalovaný měl na mysli změnu násilnou, je ostatně, že dle záznamů vládního komisaře Dra. M-e předseda tehdejší schůze řeč obžalovaného tak pojímal, vyzvav posluchačstvo, aby si slova obžalovaného vzalo k srdci a zdůrazniv, že dělnictvo musí si uvědomiti svoji moc a pak že v Evropě vstoupí jako druhý článek

v revolučním řetězu po sovětském Rusku. Slova obžalovaného byla proto posluchači chápána tak, jak jím byla myšlena, a jak to nalézací soud též zjistil. Je pak nepopíratelným faktem, že podstata sovětové republiky záleží v dikta:tuře menšiny nad většinou, tedy v principu, přičím se demokratickému principu čs. republiky, v níž platí zásada většiny, a je proto zjevno, že zřízení dělnické vlády, jak ji minil obžalovaný, nemohlo by skutečně býti cestou platné ústavy státu Československého, tedy cestou zákonnou, nenásilnou, evoluční, nýbrž po vzoru ruském jen cestou násilnou, revoluční. Obžalovaný naznačil též směr a způsob, jak může býti nejspolehlivěji moc dělnictvem uchváčena, vytknuv zejména, že říšský kongres, utvořený z okresních a krajských výborů, dá v rozhodném okamžiku, to jest, kdy uzná příležitost k násilnému převzetí státní moci vhodnou, znamení, aby se stalo, co dělnictvo chce, totiž utvoření vlády dělníků. Není pochybnosti, že, kdyby bylo skutečně postupováno dle návodu a záměru obžalovaného, šlo by o pokus, změnití násilím ústavu republiky co do demokraticko-republikánské formy státu, tudíž o zločin podle §u 1, odstavec první zákona na ochr. republiky.

K tomtu zločinu obžalovaný závadnou řečí podněcoval, to jest působil na vůli a cit posluchačů v tom směru, by v nich vyvolal rozhodnutí, násilným odporem odstraniti dosavadní formu vládní a nahraditi ji vládní formou, obžalovaným doporučovanou, která dle jeho mínění jediné jest způsobitou splnití a uskutečnití přání dělníků. Namítá-li stížnost, že nepřímé podněcování ku zločinu, o němž soud mluví, je pojmově vyloučeno, jest na omylu. Rozumíť zákon pod podněcováním nejen přímé výzvy, nýbrž i takové působení na cit a vůli, kterým nepřímou vyvoláno býti má rozhodnutí, porušení zákon v určitém směru. Dle toho je podněcováním nejen, když vinník vybízí přímo, otevřeně a výslovně k boji a násilí, nýbrž i tehdy, když vytykáním nedostatků a vad platné formy vládní a vyzdvihováním předností a výhod vládní formy jiné, tedy oklikou a zahaleně vyvolati hledí zášť a nenávisť proti dosavadnímu útvaru vládnímu jakožto prý. zdroji sociální nespravedlnosti a nerovnosti a tím rozhodnutí k násilnému odstranění této příčiny zla a útisku.

Po subjektivní stránce stačí ke skutkové podstatě zločinu podle čís. 3 §u 15 zák. na ochranu republiky, že vinník jest si vědom významu a dosahu svých slov, totiž že vybízí ať přímo nebo nepřímou druhou k porušení právních statků zákonem chráněných, zde tedy k násilné změně platné formy vládní. Toto vědomí nalézací soud u obžalovaného výslovně zjišťuje a po zákonu (§ 270 čís. 5 tr. ř.) odůvodňuje. Neshledává-li stížnost odůvodnění to přesvědčivým a dostatečným, nedoličuje tím po zákonu žádného z důvodů zmatečnosti v §u 281 tr. ř. a zejména v čís. 5 výlučně uvedených; jestiť nedostatek důvodů tu jen tehdy, když nejsou uvedeny buď důvody žádné nebo takové, které před zákony logického myšlení nemohou obstáti. Ani tohoto ani onoho předpokladu zde není i dlužno odmítnouti její námitku, že soud vzal u obžalovaného zlý úmysl za daný proto, že jest příslušníkem strany komunistické. To není v rozsudku nikde a nijak řečeno, a není také zákon na ochranu republiky namířen proti žádné politické straně a proti nikomu, kdo smýšlí s republikou dobře a komu záleží na jejím zabezpečení a trvání, zaruču-

jícím vyrovnání protiv hospodářských a sociálních. Obžalovaný byl uznán vinným proto, že svým jednáním projevils snahu, podnítiti druhé k násilnému útoku proti platné demokraticko-republikánské formě státní, tudíž pro čin dle zákona trestný. Výrok odsuzující obžalovaného pro zločin podle Šu 15 čís. 3 zák. na ochranu republiky odpovídá proto stavu věci a zákonu a nemůže v důsledku toho přicházeti v úvahu pouze mírnější trestný čin podle Šu 14 čís. 1 neb podle Šu 15 čís. 2 téhož zákona. Není tu proto podkladu pro dovolávání se důvodu zmatečnosti čís. 10 Šu 281 tr. ř.

Čís. 1860

Závěry skutkového rázu nelze srovnávat s obsahem jednotlivých částí spisových a na tomto podkladě doličovatí zmatek rozporu se spisy podle Šu 281 čís. 5 tr. ř.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.).

»Hanobiti« republiku (§ 14 čís. 5 zákona) znamená vědomě snižovatí její vážnost. Spadá sem i vědomě nepravdivé líčení poměrů ve státě (na př. tvrzení, že stát odnímá soukromý majetek a vymáhá nemírné dávky na Hlučínsku).

(Rozh. ze dne 14. ledna 1925, Zm II 392/24.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského soudu v Opavě ze dne 19. května 1924, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přečinením rušení obecného míru podle Šu 14 čís. 5 zákona ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje důvody zmatečnosti čís. 5 a 9 a) Šu 281 tr. ř. Ve směru formálním (čí. 5 Šu 281 tr. ř.) vytýká, že rozsudek odporuje spisům, zjišťuje na základě svědecké výpovědi Dra. G-y a přípisu splnomocněného komisaře pro Ratibořsko, že při jednání před rozhraničovací komisí nebylo řeči o tom, že obžalovaný má odstoupiti na státní hranici bez náhrady pruh půdy 1 metr široký, nýbrž že dostal od komise patrně jen dobrou radu ve smyslu ustanovení článku II § 1 odstavec druhý zákona z 20. června 1921, čís. 245 sb. z. a n., (podle něhož najemníci pohraničních pozemků jsou povinni trpěti obchůzku státní hranice legitimovanými úředními osobami bez nároku na náhradu, kdežto ze svědecké výpovědi Dra. Jaroslava G-y prý vychází na jevo, že obžalovanému jako ostatním rolníkům bylo sděleno, že nesmí obdělávatí svých pozemků v šířce 1 m od hranice a nikoliv, že jim snad bylo pouze doporučeno nebo dána dobrá rada, by tento pruh podél hranice nechali ležeti ladem. Mezi výrokem rozsudku a seznáním svědka je prý závažný rozpor, poněvadž podle náhledu stěžovatelova to, co bylo obžalovanému skutečně sděleno, je v praktických účincích totéž, co sdělil dále v závadném výroku, totiž, že mu český

ministr sdělil, že musí postoupil státu 500 m² pole pro hranice z a d a r m o. Avšak zmateční stížnost přehlíží, že rozsudečný výrok, proti němuž se obrací, není pouhou reprodukcí části spisů, nýbrž skutkovým závěrem, k němuž prvý soud dospěl, uváživ jak obsah svědeckého seznání Dra. Jaroslava G-y, tak přípisu splnomocněného čl. komisaře pro Ratibořsko. Takovéto závěry skutkového rázu nelze však srovnávat s obsahem jednotlivých částí spisových a na tomto podkladě doličovatí zmatek rozporu se spisy, který tu je jen tenkrát, uvádí-li rozsudek v rozhodovacích důvodech jako obsah listiny nebo protokolu něco, co v nich není obsaženo. Že by v tomto případě rozsudek nesprávně citoval svědecký protokol Dra. Jaroslava G-y neb obsah přípisu, zmateční stížnost sama netvrdí. K tomu budiž ještě podotčeno, že zmateční stížnost necituje svědecké seznání Dra. Jaroslava G-y úplně, zamlčujíc, že svědek výslovně uvedl, že při komisi nebylo řeči o tom, že vlastníci pohraničních pozemků jsou povinni odstoupiti zadarmo pruh půdy širší 1 m, nýbrž, že jim pouze bylo sděleno, že takový pruh nesmějí obdělávatí a že to odpovídá zákonným předpisům. V přípisu pak se praví, že vzhledem k ustanovení zák. čís. 245/21 se patrně jednalo o dobrou radu, bylo-li obžalovanému řečeno, by neobdělával onen pruh země, na němž dle zákona jest povinen trpěti obchůzku státních orgánů bez nároku na náhradu škody. Srovná-li se obsah protokolu i přípisu se zjištěním soudním, o ně se opírajícím, dojde se k závěru, že se věcně kryjí, takže výtka zmateční stížnosti jest zcela lichá.

Po věcné stránce (čí. 9 a) Šu 281 tr. ř.) namítá stěžovatel: 1. že ve zjištěných jeho výrociích nespočívá skutková podstata h a n o b e n í republiky ve smyslu Šu 14 čís. 5 zák. na ochranu republiky ani ve směru objektivním ani subjektivním. Jeho výroky byly prý pouze kritika o u poměrů v republice, která nespádá pod trestní sankci zákona, ani kdyby byla nepravdivou, čehož prý v tomto případě nebylo. Řeč obžalovaného neměla prý za účel snižovatí republiku a dokumentovatí jeho nespokojenost s příslušenstvím k ní, nýbrž byla prý vyvolána poznámkami říšskoněmeckých účastníků svatby, kteří při sbírce peněz na hudbu pokřikovali na čl. příslušníky posměšně »Kronenmenschen«, vytýkajíc jim, že přispěli na hudebníky nepatrným obnosem 37 korun, kdežto oni vybrali 1½ bilionů a 300 miliard marek. Svou řečí chtěl prý těmto říšskoněmeckým příslušníkům vylíčiti, že poměry v republice nejsou skvělé, a že on sám musí odstoupiti státu pruh 500 m² orné půdy bezplatně, 2. že nelze tvrdití, že řeč obžalovaného byla pronesena surově nebo štvavě, ani vzhledem ke způsobu přednesu ani vzhledem k obsahu a příležitosti, při níž byla promluvena, 3. že tato řeč nebyla způsobilou ohrožití vážnosti republiky nebo míru v ní, což prý plyne z toho, že posluchačstvo vyzvalo obžalovaného drastickými výkřiky, by svou řeč ukončil. Avšak všechny tyto námítky jsou bezpodstatné.

1. Hanobiti republiku znamená vědomě snižovatí její vážnost. Tato činnost jest pachatelí vlastním účelem, nikoliv pouze prostředkem k vyvolání nepřátelského smýšlení proti státu. Snižovatí vážnost republiky lze zajisté i vědomě nepravdivým líčením poměrů ve státě, opírajícím se o překroucená fakta a tudíž překračujícím meze přípustné kritiky. V tomto případě zjistil první soud, že obžalovaný pronesl v říšskoněmecké obci O. při svatebním veselí v hostinci v přítomnosti asi 150 říš-

sko-německých občanů z O. a asi 40 čs. občanů z P. řeč, jejíž smysl byl, že musí státu postoupiti pruh pohraničního pole bez náhrady, že bylo rozhodně lépe v Německu, které, co odebralo, také zaplatilo, že se v Čsl. republice vymáhají velké dávky, na něž není v Hlučínsku peněz, že on by raději platil německými penězi než čs. korunami a patrně také raději byl německým státním příslušníkem než občanem státu, zabírajícího bez náhrady soukromý majetek. Soud zjišťuje, že obě tvrzení obžalovaného — jak o odnímání soukromého majetku státem, tak o vymáhání nemírných dávek na Hlučínsku jsou nepravdivá a vymyšlená, poněvadž na Hlučínsku dosud (v době vynesení rozsudku 19. května 1924) žádné daně vybírány, ba ani rozepsány nebyly, o odstoupení pohraničního pole pro stát a bez náhrady vůbec se nejednalo, nýbrž jen o to, aby majitelé takových pozemků se zdrželi obdělávání orné půdy v šířce 1 m od hranice, aby umožnili úředním orgánům kontrolu hranice. Líčil-li obžalovaný věc jinak a překroutil-li v obou případech pravdu, snižoval tím vážnost republiky a hanobil ji, poněvadž by žádnému státu nebylo ke cti, kdyby bylo pravdivé, co obžalovaný tvrdil. Že obžalovaný pronesl svou řeč v úmyslu, by republiku hanobil, a že si byl hanlivého smyslu svých slov dobře vědom, zjišťuje soud bezvadně a také náležitě odůvodňuje. Tímto skutkovým zjištěním jest soud zrušovací vázán (§ 288 čis. 3 tr. ř.). Brojením proti němu a pouhým popíráním trestného úmyslu neprovádí zmáteční stížnost hmotněprávního (aniž jiného) z důvodu zmátečnosti §u 281 tr. ř. Z jaké pohnutky obžalovaný jednal a proč řeč pronesl, jest pro otázku viny lhostejno.

2. Nalézací soud správně usoudil, že obžalovaný pronesl řeč způsobem š t v a v ý m (nikoliv také surovým), poukázav na důvody, o něž své hanobení opřel, na způsob, jakým jich použil, a na následky, jež z jeho řeči mohly vzejíti. Příslušné odůvodnění rozsudku odpovídá správnému výkladu zákona, neboť, vylíčil-li obžalovaný na základě překroucených a pravdě neodpovídajících skutečností (že stát zabírá soukromý majetek bez náhrady a ukládá nesnesitelné daně) Čs. republiku jako zemi libovůle a právní nejistoty, a dal-li srovnáním na jevo, že v Německu je lépe, pronesl nepochybně řeč štvavou, poněvadž jí projevil nejen sám nevážnost a nepřátelské smýšlení ke státu, jehož je občanem, nýbrž snadno mohl vyvolati podobné smýšlení také u svých posluchačů, z části cizích státních příslušníků, z části domácích občanů z P., jejichž poměr k Čs. republice není ještě upevněný a smýšlení dosti loyální.

3. V tomto odstavci není zmáteční stížnost provedena dle zákona, poněvadž vychází ze skutkových předpokladů v rozsudku neobsažených a omezuje se na pouhé popírání zákonné známky deliktové v rozsudku náležitě zjištěné. Že řeč byla způsobila vyvolati účinky, jimž chce zákon zabrániti, zjistil první soud, uváživ, že slova obžalovaného padla u posluchačů na půdu úrodnou, poněvadž potleskem projevovali souhlas s pronesenými nepřátelskými slovy, vážnost republiky snižujícími, jakož i že štvavá řeč obžalovaného snadno mohla vzbuditi pohoršení u přítomných občanů z P., jejichž poměr k republice jest dosud neurčitý, a že pohoršení takové snadno mohlo vésti k demonstracím proti státu a tím k porušení obecného míru v území hlučínském.

Čís. 1861.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čis. 50. sb. z. a n.).

Za »hrubě zneuctivající« (§ 11 čis. 1 zákona) dlužno pokládati každý projev, který se může dotknouti obecné vážnosti presidentovy. Spadá sem výtku, že president vyvolává nepřátelský postup proti katolickému obyvatelstvu.

(Rozh. ze dne 14. ledna 1925, Zm II 466/24.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmáteční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského soudu v Opavě ze dne 7. července 1924, jimž byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle §u 11 čis. 2 zákona ze dne 19. března 1923, čis. 50 sb. z. a n.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost, provádějic jediný uplatňovaný zmatek dle čis. 9 a) §u 281 tr. ř., dovozuje, že ve výrocích obžalovaného, pronesených 22. března 1924 na veřejné schůzi v Š. a vytržených prý ze souvislosti (»že není Masaryk nic proti Bismarkovi«, »že Bismark byl jinačí chlap než Masaryk« a »že Bismark v Německu utiskoval katolíky«), nelze sledovati hrubě zneuctivajícího projevu ve smyslu §u 11 zákona na ochranu republiky, poněvadž stěžovatel svými slovy (kteráž prý mohou býti správně posuzována jen v souvislosti s celou řečí), pouze kritisoval výrok pana presidenta, »že katolíci dostanou jen ta práva, která si vybojují«, srovnávaje jej s postupem Bismarkovým proti katolíkům v Německu. Zmateční stížnost připouští, že výklad obžalovaného byl nemístným, ale má za to, že nepřekročil meze přípustné kritiky, dovolené podle §u 117 ústavní listiny. Za hrubě zneuctivající projev podle §u 11 lze prý pokládati jen opravdu hrubá porušení úcty a vážnosti k presidentovi republiky, za jaká pokládá důvodová zpráva na př. ná-dávky a pošklebky, uváží-li se prý, že v druhém odstavci §u 11 se klade takový projev, byl-li pronesen veřejně, dokonce na roveň tělesnému ztýrání hlavy státu. Avšak zmáteční stížnost není odůvodněna. Pokud věcně provádí výtku neúplnosti rozsudku v tom směru, že nalézací soud, zjišťuje smysl závadného výroku, vytrhl jednotlivé věty ze souvislosti a nepřihlížel k obsahu celé řeči obžalovaného, jest tato výtku zřejmě lichou, uváží-li se, že první soud uvádí na základě četných svědeckých výpovědí účastníků schůze celý myšlenkový postup řeči stěžovatelovy, a přihlížeje k celému jejímu obsahu dospívá k náležitě odůvodněnému přesvědčení, že obžalovaný svou řečí a zejména výroky ve stížnosti uvedenými, jimiž svou řeč proti presidentovi republiky vyvrcholil, vědomě insinuoval hlavě státu represální postup proti katolíkům, jakého užil Bismark jako politického prostředku v t. zv. kulturním boji t. zv. májovými zákony. Z tohoto formálně bezvadného zjištění smyslu řeči obžalovaného dlužno vycházeti při právním přezkoumání věci (§ 288 čis. 3 tr. ř.). Poněvadž ustanovení §u 11 zákona na ochranu republiky chrání nejen osobní čest presidenta republiky, nýbrž zvláště a přede-

vším obecnou vážnost, které požívá jako hlava státu, dlužno pokládati za hrubě zneuctívající projev každý, který se může dotknouti presidentovy obecné vážnosti; dle toho spadají pod trestní sankci §u 11 nejen urážlivé posuňky a nadávky, jak pouze příkladmo uvádí důvodová zpráva, nýbrž všechny projevy dotýkající se nepříznivě obecného vědomí vážnosti a úcty k presidentu republiky. Proti tomuto výkladu nemluví ustanovení čís. 2 §u 11 cit. zák., poněvadž tělesné ztýrání, které se v něm uvádí vedle veřejné urážky, kvalifikované podle čís. 1., je totožné se zlým nakládáním a jako urážka skutkem spadá již o sobě pod pojem hrubě zneuctívajícího projevu. V tomto případě, jak soud zjišťuje, vytýkal obžalovaný presidentovi republiky veřejně a proti pravdě, že vyvolává nepřátelský postup proti katolickému obyvatelstvu, a tím ho hrubě urazil, vině ho ze stranického jednání, liče ho nepravdivě jako bojovného činitele, pracujícího na úkor určité skupiny obyvatelstva ve státě; stavě pak doměle (dle náhledu obžalovaného) »malého« Masaryka proti »velkému« Bismarkovi, uváděl ho mimo to veřejně ve veřejný posměch slovy, že Bismark ničeho nedokázal proti katolíkům, a že Masaryk, »který nic není proti Bismarkovi«, také nic nedokáže. Projev obžalovaného, jak zřejmo, daleko překročil meze přípustné kritiky, hrubě se dotkl obecné vážnosti presidentovy a veřejně ho sesměšnil jako hlavu státu. Objektivní skutková podstata prvního odstavce čís. 1 §u 11 jest tudíž nepochybně splněna; poněvadž pak rozsudek zjišťuje bezvadně i úmysl obžalovaného, ublížení cti presidentově a uvésti ho ve veřejný posměch, odpovídá odsuzující rozsudek zjištěnému stavu věci i správnému výkladu zákona.

Čís. 1862.

Zákon ze dne 12. srpna 1921, čís. 309 ob. z. a n. proti útisku a na ochranu svobody ve shromážděních.

V tom, že bylo vyhrožováno dělníkům stávkokazům, že budou zapsáni v černé knize, nelze spatřovati zločin vydírání ve smyslu §u 98 b) tr. zák., nýbrž pouze přestupek §u 1 zákona.

(Rozh. ze dne 15. ledna 1925, Zm II 337/24.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmáteční stížnost státního zastupitelství do rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 14. dubna 1924, pokud jím byl obžalovaný uznán vinným přečinem podle §§u 5, 7, 239 a 305 tr. zák., zločinem podle §u 15 čís. 3 zákona na ochranu republiky, přečinem podle §u 18 čís. 2 zákona na ochranu republiky, a zločinem podle §u 98 b) tr. zák. Podle §u 290 tr. ř. zrušil výrok, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem veřejného násilí podle §u 98 b) tr. zák., jakož i výrok o trestu obžalovaného a výroky s ním související a uznal na místě tohoto zločinu obžalovaného vinným přestupkem podle §u 1 zákona ze dne 12. srpna 1921, čís. 309 sb. z. a n., jehož se dopustil tím, že dne 27. července 1923 v S. Marii O-ové, Aloisii O-ové, Klotildě F-ové, Anežce L-ové, Josefě B-ové a Marii S-ové pohrozil újmou na těle, svobodě,

cti a majetku, chtěje tím bezprávně na nich vynutiti, by opustily práci, pokud se tyče nedostavily se do práce a připojily se k stávkujícímu dělnictvu.

Důvody:

Při projednávání zmáteční stížnosti shledal zrušovací soud, že nalézací soud použil nesprávně trestního zákona v neprospěch obžalovaného, ve směru zločinu veřejného násilí podle §u 98 b) tr. zák. Nalézací soud zjišťuje, že obžalovaný dne 27. července 1923 v době, kdy na S-sku trvala stávka zemědělských dělníků, tázal se několika dělnic, jdoucích do práce, zda budou pracovat, když jest stávka, a že dodal, jak jim bude, když přijdou do města a lidé budou na ně ukazovat prstem se slovy: »To jsou stávkokazi. Tady máte hladovci«. Zjišťuje dále, že obžalovaný vyhrožoval dělnicím, že budou zapsány v černé knize, že bude demonstrace a že demonstranti za nimi přijdou na sýpku a vypudí je, a že dělnice jediné ze strachu, aby nebyly zapsány v černé knize a aby je demonstující stávkující dělnictvo nevyhnalo ze sýpky, nešly následkem řeči obžalovaného pracovat. V tomto zjištěném jednání obžalovaného spatřuje nalézací soud — zejména vzhledem k tomu, že v rozhodné době byla ještě celá veřejnost pod dojmem teroristických činů a násilí nejhoršího rázu, spáchaného různými politickými stranami, skutkovou podstatu zločinu veřejného násilí podle §u 98 b) tr. zák. Než zrušovací soud nemůže za zjištěných okolností ve výroci obžalovaného shledati tak intenzivní tlak na vůli dělnic, jaký předpokládá § 98 b) tr. zák., mluvě o vyhrůžce, již klade na roveň přímému násilí a kvalifikuje jako zločin veřejného násilí. Vzhledem k celému vystoupení obžalovaného sluší spíše v tomto způsobu nátlaku na dělnice, by nešly do práce, spatřovati jednání, odpovídající skutkové podstatě přestupku útisku podle §u 1 zákona ze dne 12. srpna 1921, čís. 309 sb. z. a n., jenž liší se od zločinu podle §u 98 b) tr. zák. právě menší intenzitou použitých prostředků, a, mluvě o »pohrožení«, klade je na roveň pouhému zlému nakládání a způsobení újmy. Bylo tudíž dotčený výrok nalézacího soudu podle §u 290 tr. ř. z moci úřední jako zmátečný (§ 281 čís. 10 tr. ř.) zrušiti a obžalovaného uznati místo zločinu podle §u 98 b) tr. zák. vinným toliko přestupkem podle §u 1 zákona o útisku.

Čís. 1863.

Zavinění obecního starosty (§ 335 tr. zák.), nepostaral-li se o nápravu vadného stavu obecní studně.

(Rozh. ze dne 16. ledna 1925, Zm II 489/24.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmáteční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského soudu v Opavě ze dne 18. srpna 1924, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle §u 335 tr. zák., mimo jiné z těchto

důvodů:

Po věcné stránce (čís. 9 a) Šu 281 tr. ř.) namítá zmateční stížnost, že se obžalovaný nedopustil trestného zavinění, pro něž by mohl býti volán jako starosta obce k zodpovědnosti, poněvadž prý souhlasil s opravou všech tří obecních studní, ale byl v té věci bezmocným pro odpor ostatních členů obecního zastupitelstva. Mimo to prý není příčinné spojitosti mezi vadným stavem studně a smrtí Rudolfa V-y, poněvadž prý jde spíše o sebevraždu. Podle Šu 27 slezského zákona z 15. listopadu 1863, čís. 17 z. zák., jednajícího o samostatném oboru působnosti obcí, jimž bylo vydáno obecní zřízení a řád volební v obcích pro Slezsko, přísluší obci pečovat o bezpečnost osoby a jmění. Podle § 55 téhož zákona vykonává starosta obce místní policii a jest povinen v pravý čas činiti opatření, k jejím vykonávání nevyhnutelná, a požádati od obecního výboru peníze, jichž k tomu je zapotřebí. K odvrácení okamžitého nebezpečství je oprávněn žádati, aby se provedly neodkladné práce. Ohledně studní stanoví vládní a guberniální nařízení, vydaná pro jednotlivé země bývalé říše Rakouské, uveřejněná ve sbírce zákonů provinciálních (některá jsou citována v Manzově vydání trestního zákona XX. vyd. z roku 1905), že majitelé otevřené studně jsou povinni dbáti toho, by byly přikryty neb opatřeny zábradlím 3½ střevice vysokým. Poněvadž v tomto případě jde o studni obecní, stihá tato zákonná povinnost starostu jako správce obecního jmění. Ze všech těchto předpisů plyne nade vši pochybnost, že obžalovaný jako starosta obce měl povinnost, postarati se o nápravu vadného stavu studně, jakmile nabyl vědomosti o nebezpečném jejím stavu. A v té příčině zjišťuje rozsudek, že obžalovanému byl znám nebezpečný stav studně, který trval již delší dobu (od podzimu 1923) nejpozději při projednávání obecního rozpočtu v lednu 1924 a že přes to neučinil žádného opatření, aby nebezpečný stav odstranil, nýbrž nestaral se o věc vůbec a přímý návrh člena obecního výboru Rudolfa R-y, aby studně byla opravena, aby tam někdo nespádl, dokonce odmítl slovy, že by se musely dát spraviti i jiné studně a že by to stálo mnoho peněz. Tvzení zmateční stížnosti, že k opravě studně nedošlo pro odpor členů obecního zastupitelství, není vzato z obsahu rozsudku, a nelze k němu přihlížeti.

Opomenutí obžalovaného jest tím trestuhodnějším, že, jak rozsudek zjišťuje, jde o malou obec, že obžalovaný často kolem studně chodil, její vadný stav také z vlastního názoru znal, dokonce sám jednou krátce před neštěstím děti, u studně si hrající od nepřikrytého otvoru odháněl, z obavy, že by se mohly utopiti, a přes to ničeho nepodnikl, aby byla zjednána náprava. Jeho zavinění, ve směru objektivním i subjektivním zcela nepochybné, jest v rozsudku náležitě zjištěno a odůvodněno. Příčinná spojitost mezi zaviněním obžalovaného, který opomenul zabezpečiti otvor studně, a smrtí Rudolfa V-y jest v rozsudku rovněž bezvadně zjištěna. Rudolf V. by se nebyl býval utopil, kdyby byl otvor studně náležitě přikryt, t. j. opatřen pevnými dvířkami, zajištěnými proti svévolnému odsunutí nebo pošunutí. K libovolnému tvrzení stěžovatelovu, vyslovenému ve formě doměnky, že smrt V-ova nastala spíše sebevraždou, nelze přihlížeti, poněvadž není vzato z obsahu rozsudku. Zjišťovati tuto okolnost neměl soud příčiny, poněvadž se obžalovaný takovým způsobem nehájil a výsledky řízení jí nenavštěčovaly.

Čís. 1864.

Při únosu dítěte rodičům (druhá věta Šu 96 tr. zák.) nevyžaduje se k pojmu lsti nějaké úskočné počínání; stačí, že únos uskutečněn byl za zády rodičů a že pachatel umožnil svými prostředky útěk dítěte a pobyt jeho mimo domov.

V subjektivním směru stačí vědomí pachatelovo, že jeho spolúčinnost jest nedovoleným zásahem do mocenských práv rodičů.

(Rozh. ze dne 16. ledna 1925, Zm II 492/24.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Olomouci ze dne 18. června 1924, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem podle Šu 96 tr. zák. mimo jiné z těchto

důvodů:

Napadajíc pouze výrok, odsuzující obžalovaného pro zločin podle Šu 96 tr. zák., uplatňuje zmateční stížnost s hlediska důvodu zmatečnosti čís. 9 a) Šu 281 tr. ř., že v tomto případě chybí zákonný znak lsti, poněvadž prý obžalovaný nezl. Aloisii R-ovou ani k útěku nevybízel, ani ničeho neučinil, z čeho by se dalo souditi, že útěk před rodiči R-ové tajil. Obžalovaný choval prý se zcela trpně, což nelze označiti lstí, jejímuž pojmu odpovídá činění, způsobilé druhého klamati. Stížnost je bezdůvodna. Dle skutkové podstaty zločinu Šu 96 tr. zák. záleží trestná činnost mezi jiným i v odnětí dítěte, jimž je každá osoba nezletilá a nikoli svéprávná, pokud podléhá moci otcovské nebo poručenské — z moci rodičů nebo poručníků. Při oněch způsobech únosu, k nimž dochází se souhlasem osoby unesené, avšak za porušení práv osob třetích, nevyžaduje se k pojmu lsti nějaké úskočné počínání. Lstivým vůči rodičům a ostatním v Šu 96 tr. zák. uvedeným osobám je jednání již tenkrát, když únos dítěte byl uskutečněn za zády rodičů. To se v tomto případě dle zjištění rozsudku stalo a lze o lstivosti jednání obžalovaného tím méně pochybovati, kdyžť spočívá v tajnosti celého postupu a zejména ve způsobu odjezdu. Vychází z četnického oznámení, jež nalézací soud učinil též podkladem svého přesvědčení o skutkových okolnostech, a jehož údaje uznal proto správnými, že se obžalovaný se svou mládkou domluvili, že odjedou vlakem z Š. každý sám, aby nebyli upozorováni a že se sešli teprve v Z. na nádraží, odkud pak teprve společně odjeli do P. Již tento tajně a úskočně provedený odjezd opodstatňuje dostatečně zákonem požadovaný prvek lsti, která se zračí i v tom, že obžalovaný útěk dítěte a pobyt jeho mimo domov svými prostředky umožnil. Doznal obžalovaný sám, a potvrdila to i Aloisie R-ová, že ji obžalovaný dal na cestu 50 Kč, a je dále zjištěno, že ji vydržoval v P. v hotelu, kde jeden den a dvě noci pobýli. Tím je také nade vši pochybnost prokázána stížností postrádaná pozitivní činnost obžalovaného, kterou protiprávní stav u R-ové byl způsoben a která byla v příčinné spojitosti s trestným výsledkem. Neboť, nebyti jeho činnosti, nebylo by bývalo protiprávního stavu, a je proto nesporné, že obžalovaný

spolupůsobil činně na tomto trestném výsledku. Okolnost, že snad, jak se stížnost domnívá, Aloisie R-ová to byla, která jako dítě potulných rodičů následkem svých větších znalostí světa a bohatších zkušeností zařídila směr cesty do P., nevyučovala by subjektivní zodpovědnost obžalovaného, o kterém nevyšlo na jevo, že by si nebyl býval významu a dosahu svého jednání vědom, o němž naopak celý způsob provedení činu a zejména tajný způsob odcestování dokazuje, že má takovou míru schopností usuzovacích a rozpoznávacích, které mu protiprávnost jeho jednání k vědomí přivést mohly. Nevyžaduje se v subjektivním směru nic více, než aby si byl pachatel vědom, že jeho spolučinnost byla protiprávní, to jest nedovoleným zásahem do mocenských práv rodičů. Toto vědomí obžalovaného plyne z úvahy, že obžalovaný podle zjištěných okolností skutkových věděl, že útek nezletilého dítěte se stal bez vědomí jeho rodičů.

Čís. 1865.

Ochrana známek (zákon ze dne 6. ledna 1890, čís. 19. ř. zák.).

Pokud ospravedlňuje bezelstnost při užívání chráněné podobné známky svolení člena správní rady akciové společnosti, pro niž je chráněná známka zapsána.

(Rozh. ze dne 17. ledna 1925, Zm I 319/25).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost soukromé obžalobkyně firmy Jiří Sch., akc. spol. v Ústí n./L. do rozsudku krajského soudu v Litoměřicích ze dne 14. srpna 1923, jímž byl obžalovaný podle §u 259 čís. 3 tr. ř. sprostěn z obžaloby pro přečin podle §§u 23 a 25 zákona na ochranu známek, mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmateční stížnosti, opírající se číselně o důvody zmatečnosti §u 281 čís. 5 a 9 a) tr. ř. nelze přiznati úspěchu. Osvobozující výrok je vybudován v podstatě na úvahách, vylučujících subjektivní zavinění obžalovaného. Nalézací soud po té stránce vzal na základě svědecké výpovědi Rudolfa H-y za prokázáno, že obžalovaný na jaře 1923, chtěje rozpory, vzniknuvší ve známkových záležitostech s firmou žalující, ústně po dobrém vyrovnati, došel se svědkem H-ou do továren Schichtových, ptal se tam po úředníku, který rozhoduje ve věcech známkových, a, byv odkázán na správního radu K-a, mluvil předně o výtkách, učiněných firmou Schicht ve příčině užívání známky »stojícího srnce« — zapsané pro obžalovaného dne 20. září 1921 — a tázal se pak, zdali by firma Schicht s tím souhlasila, by užíval za známku »srnce s dítětem«, načež správní rada K. odvětil, že »rozhodně ne«. Když mu pak obžalovaný ukázal náčrtky známek nových, doposud neužívaných, totiž »srnčí hlavy« a »stojící sajky«, prohlásil K., že firma Schicht »tyto známky chráněny nemá« a když obžalovaný na to prohlásil, že si je tedy dá registrovat, pokrčil K. rameny, aniž odpověděl, v čemž svědek H. spatřoval souhlas K-ův a, čemuž zřejmě tak rozuměl i obžalovaný, který po odchodu řekl, že je rád, že konečně věc jest vyřízena,

že pojedě do Liberce a dá si tyto dvě známky zapsati do rejstříku. Z tohoto skutkového zjištění, jež ve smyslu §u 258 tr. ř. je závazným pro řízení zrušovací, vyvozuje nalézací soud po stránce subjektivní, že obžalovaný spatřoval z dostatečných příčin v chování se K-ově svolení žalobcovy k používání nových dvou známek, a že jich pak bezelstně používal. Tento na volném hodnocení průvodního materiálu založený výrok napadá stížnost způsobem nepřipustným, tvrdíc, že z výpovědi svědka H-y nelze vyvozovati závěry, k nimž dospěl soud nalézací, že při dotyčném rozhovoru jednáno bylo hlavně o dosavad obžalovaným užívané známce »srnce« a že konečně ze skutečnosti, že správní rada K. na závažné sdělení obžalovaného v příčině zamýšleného registrování známek »sajky« a »srnčí hlavy« pouze pokrčil rameny, nelze ještě usuzovati na svolení K-ovo k tomuto obžalovaným zamýšlenému zápisu. Avšak vývody těmito pouští se stížnost do nepřipustného brojení proti volnému hodnocení průvodů a založenému na nich volnému přesvědčení soudcovskému. Lze připustiti, že by snad možným byl i závěr, který činí stížnost, avšak rozhodujícím jest jedině logicky bezvadný a proto libovolnými závěry stížnosti neodporovatelný závěr nalézacího soudu.

Neprávem dovolává se stížnost dále dopisu ze dne 25. srpna 1922, jímž prý obžalovaný výslovně byl upozorněn, že se znovu dopustil nedovoleného zásahu v právo známkové. Ovšem dopisem z tohoto dne upozorňuje firma žalující obžalovaného, že svého času (v dubnu 1922) dala své svolení k používání známky »srnce s chlapcem«, že však nyní obdržela kousek mýdla (obžalovaným prodaného), vykazující firmu obžalovaného a známku se zvířetem podobným srnci (jelenu), jejíž užívání si firma Schicht pro snadnou zaměnitelnost s chráněnými známkami vlastními zakazuje. Avšak stížnost přehlíží, že obsah onoho dopisu nalézacím soudem byl hodnocen, a že soud zjišťuje, že se dopis ten zakládá na zřejmém omylu, ježto, jak soud na základě výpovědi svědka H-y běře za prokázáno, právě proti užívání oné známky »srnce s chlapcem« správní rada K. ústně projevil rozhodný odpor. Podle tohoto zjištění, jež se ostatně i srovnává s obsahem dopisu žalující firmy ze dne 19. dubna 1922, jest tedy zřejmým, že obžalovaný z dopisu ze dne 25. srpna 1922, spočívajícího na zjištěném omylu žalobkyně, nemohl rozhodně vyčísti, že se mu právě užívání známek »sajky« a »srnčí hlavičky« zakazuje. Připomíná se v tomto směru, že z dopisu ze dne 25. srpna 1922 vůbec není patrné, kterou známku žalobkyně vlastně závadnou shledává, mluvit docela všeobecně o jakési známce »zvířete podobajícího se srnci, vztážně jelenu«; že pak ani žalobkyně ve svém původním trestním oznámení, dovolávajíc se onoho dopisu, jasně neuvádí, jakou známku tu na zřetelí má, a že dle celého znění odstavců III—V tohoto oznámení spíše se zdá, jako by dopisem z 25. srpna 1922 byla míněna známka »stojící srnce«, registrovaná pro obžalovaného dne 20. září 1921, jež vůbec předmětem nynějšího trestního řízení není. Za tohoto stavu věci dovolává se stížnost bezdůvodně obsahu dopisu ze dne 25. srpna 1922 a jde zřejmě pouze o nezdařený pokus stížnosti, libovolným výkladem obsahu tohoto dopisu brojiti proti osvobozujícímu výroku. Má-li stížnost za to, že svolení správního rady K-a ještě nestačí, přihlížeje k ustanovením čl. 227 obch. zák. o zastupování akciových společností představenstvem, sluší poukázati k tomu, že by okol-

nost tato snad s hlediska práva civilního mohla míti jistý význam, že však pro obor práva trestního jediné rozhoduje, zda nastaly skutečnosti, ospravedlňující bezelstnost obžalovaného při užívání rozhodných známek. Obžalovaný použil v tomto směru zajisté všemožné opatrnosti, tázav se v továrně Schichtově výslovně po úředníku, který rozhoduje v záležitostech známkových, načež byl odkázán na správního radu K-a; K-em byla též rozhodná prohlášení vůči obžalovanému ve sporných známkových záležitostech učiněna; stěžovatelka sama nikdy v řízení prvě stolice ničeho nenamítala co do závaznosti a platnosti prohlášení správním radou K-em učiněných a vyhovuje proto po stránce právní úplně výrok soudu, pokud vylučuje k přečinu ve smyslu §u 23 známkového zákona vyhledávané v e d o m í právě s ohledem na celé chování se K-ovo při rozhodné rozmluvě.

Namítá-li konečně stížnost, že bylo povinností obžalovaného přes sdělení a chování se právního rady K-a přesvědčiti se o tom, zda nejsou přece rozhodné známky pro žalující firmu chráněny, a dovozuje-li dále, že obžalovaný, neučiniv tak, odpovídá za své jednání alespoň pro dolus eventualis, sluší zdůrazniti, že nejspolehlivějším prostředkem urovnati jistou spornou nebo pochybnou známkovou záležitost, je vždy osobní její vypořádání s oprávněnou osobou samou; jestli při pouhém nahlédnutí do rejstříku nedorozumění nebo nedopatření vždy možným. Tuto nejvhodnější cestu volil též obžalovaný a pokud, jak soud zjišťuje, při rozmluvě této dospěl k přesvědčení, že mu užívání známek »sajky« a »srnčí hlavičky« platně povoleno bylo správním radou a povoláním referentem v záležitostech známkových žalující firmy, jest na straně obžalovaného, následkem zjištěné jeho bezelstnosti každé úmyslné přivodění protiprávního výsledku přímé, i eventuální, přepokládající pouhou možností protiprávního účinku, vyloučeno. Dodatečně nahlédnutí obžalovaného do známkového rejstříku nemělo by při tomto stavu věci smyslu, ježto zápisy kteréhokoli druhu, jejichž působnosti vůči osobám třetím oprávněny kdykoliv platně se může vzdáti, s ohledem na ústní svolení žalující firmy obžalovaným bezelstně předpokládané, každého významu proti obžalovanému pozbývaly. Aniž bylo proto zapotřebí, zabývat se ostatními vývody zmáteční stížnosti, bylo již z úvah shora uvedených, stížnost žalobkyně jako neodůvodněnou zavrhnouti.

Čís. 1866.

Trestání válečné lichvy (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

S hlediska §u 8 zákona nesejde na tom, zda jde o budovu přepychovou.

Pro posuzování přiměřenosti činže přicházejí v úvahu předpisy zákona na ochranu nájemců.

(Rozh. zedne 17. ledna 1925, Zm I 504/24.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmáteční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Liberci ze dne 16. června 1924, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem předražování podle §u 8 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.

D ů v o d y:

Zmateční stížnosti dovolávající se číselně jediné zmatku čís. 9 a), věcně též čís. 5 §u 281 tr. ř. nelze přiznati oprávnění. Pokud vytýká soudu, že při posuzování otázky přemrštěnosti nájemného nepřihlížel k tomu, že pronajatý dům jest stylisovanou stavbou srubovou, ve kterém měl původně bydleti toliko majitel sám, takže nevycházelo se při stavbě z důvodů účelnosti, nýbrž vycházelo se s hlediska, aby se vystavěl dům toliko pro jednu rodinu se všemi pohodlnostmi a příjemnostmi pro obyvatele, že tedy budova ta nebyla postavena k pronajmutí a že obžalovaný vilu tu předal poškozeným na několik let k výhradnímu používání, ocitá se v rozporu s obsahem rozsudku. Nálezací soud opírá výrok o přemrštěnosti nájemného o posudky znalců. Všichni znalci, také znalec H., s jehož posudkem nálezací soud toliko částečně souhlasí, k okolnostem těm v nálezu a posudku náležitě přihlíželi, zejména znalec Sch. zdůraznil, že na všechny poměry, jako místní polohu, vzdálenost domu od města a od nejbližší stanice elektrické dráhy, na s t a v stavby, na nájemné v sousedních budovách a též na to vzal zřetel, že nájemci používají domu toliko pro sebe. Opíraje své přesvědčení o přemrštěnosti nájemného o posudky znalecké nálezací soud tedy neponechal tím nepovšimnuty ani tyto okolnosti. Nálezací soud též přiznal jako pachtovné za zahradu částku asi 1000 K ročně, kterou podle posudku znaleckého by platil toliko milovník zahradnictví ze záliby a která neodpovídá nijak výměřku. Nálezacímu soudu tedy ani neušlo, jak stížnost mylně míní, že prý obžalovaný zahradu dal si zříditi jen z lásky k přírodě bez jakéhokoliv zistného úmyslu a také v tomto smyslu ji nájemcům ponechal. Znalci a tím i nálezací soud ani nepřehlédli, že jde o stavbu srubovou. Nemůže tedy býti řeči v tom směru o nějaké neúplnosti ve smyslu důvodu zmátečnosti čís. 5 §u 281 tr. ř.

Bezpodstatné jsou též další vývody, jimiž zmáteční stížnost s hlediska zmatku čís. 9 a) §u 281 tr. ř. namítá, že vila jest stavbou přepychovou a že ji tudíž nelze pokládati za nemovitost, sloužící přímo nebo nepřímo k ukojení potřeb lidí. Podle zjištění rozsudku jde o domek o čtyřech pokojích s příslušenstvím, mezi jinými i s verandou, předsíní, koupelnou a zahradou, ve vzdálenosti 10 minut od stanice elektrické dráhy vedoucí z J. do R. Je to typický domek pro jednu rodinu, blízko většího města, jak je obývají příslušníci středního stavu, nikoliv výhradně zámožné kruhy obyvatelstva. Nelze tedy vůbec mluvit o budově přepychové. Než s hlediska §u 8 lich. zákona nesejde ani na tom, zda jde o budovu přepychovou čili nic, nýbrž na tom, zda pronajatá nemovitost slouží přímo nebo nepřímo k ukojení potřeb lidských. Ustanovení §u 8 lich. zákona nerozlišuje dle obdoby §u 1 lich. zák. mezi nemovitostmi s hlediska, hová-li nemovitosti nezbytným potřebám lidským, čili potřebám přepychovým. Důvodem pro tento postup byla skutečnost obdobná jako u movitých předmětů potreby, totiž že bytovou nouzí vyvolanou válkou počej budov a místností obytných ztenčil se tou měrou, že se stalo nutným, používati k ukojení životních potřeb lidských a domácích zvířat nemovitostí, hovicích dříve jednak jen přepychu, jednak k ukojení těchto potřeb dříve ani nesloužících. Obývají-li nemovitosti takové pro vyšší jich cenu snad jen osoby zámožnější, slouží tím

nepřímo též potřebám bytovým jiných tříd, jelikož uvolňuje se tím jistý počet nemovitostí neb místností obytných, kterých by jinak i zámožnější třídy k ukojení svých potřeb používatí byly nuceny. Okolnost, že domek byl opatřen zařízeními a místnostmi nesloužícími toliko k ukojení potřeb bytových, nezabavuje pronajímatele povinností, §em 8 lich. zák. mu uložené, by z ní nežádal nebo nedal sobě nebo jinému poskytovatí nebo slibovatí jako nájemné částky zřejmě přemrštěné.

Právě pochybenou jest též další výtká, že nalézací soud neprávem pokládal druhou část posudku znalce H-a za nezávažnou, ve které znalec, zjistiv p ř i m ě ř e n é n á j e m n é za účelem zjištění oné částky, kterou by bylo dužno pokládati za lichvářskou, a vypočítav tržní cenu nemovitosti, dospívá k závěru, že požadované nájemné 7500 Kč (ve skutečnosti bylo požadováno též 12000 Kč) odpovídá 6%nímu úročení této ceny. Než výpočet takový by bylo lze položití za podklad řešení otázky přiměřenosti po případě přemrštěnosti nájemného jen za předpokladu, kdyby poměry na realitním trhu byly pravidelné. O tom však z důvodů na snadě jsoucích nemůže býti řeči. Otázku přiměřenosti požadovaného nájemného lze řešiti za dnešních poměrů toliko ve spojení s oněmi ustanoveními, jež upravují za účelem ukojení potřeb, v §u 8 lich. zák. uvedených, přípustnou výši nájemného. Vzhledem k ustanovením těm bude u nemovitostí a místností, podléhajících v době spáchání činu zákonu na ochranu nájemníků, k nimž patří též domek stěžovatelů, vystavený již dávno před válkou, zachovatí postup, kterého dbal znalec H. sám ku zjištění přiměřeného nájemného. Dlužno totiž zjistiti základnu v době činu platným zákonem o ochraně nájemníků volenou a pak připočítati částky těmi kterými zákony o ochraně nájemníků za přípustné prohlášené. Za přemrštěné pak dlužno považovati nájemné, které takto zjištěné částky zřejmě převyšuje. Toliko u nemovitostí ostatních možno činiti výpočet jiný a to zpravidla podle theorie nákladů pořizovacích obdobně jako u movitých předmětů potřeby. Právem tedy nalézací soud nepřihlížel k druhé části posudku znalce H-a, který v první část, zjistiv shora uvedenou základnu, implicite tím přihlížel též k položce v ní obsažené, týkající se amortisace domu. Namítá-li konečně zmateční stížnost, že podle §u 14 zákona o ochraně nájemníků ze dne 30. dubna 1924, čís. 85 sb. z. a n. na smlouvu učiněnou na určitou dobu aspoň 3 let o bytech, skládajících se mimo kuchyně a obytné pokojíky pro služebné ze 4 nebo více obytných místností, nevztahují se ustanovení §§ů 8 až 12 cit. zák. a že vzhledem k tomu, že napadený rozsudek byl vynesena po účinnosti tohoto zákona, dle článku IV. a IX. vyhl. pat. k trestnímu zákonu předpisu toho mělo býti použito také v případě daném, přehlíží, že toto ustanovení rázu administrativního nelze pokládati za novelu k trestnímu zákonu, nehledíc ani k tomu, že obmezuje účinnost svou výslovně na smlouvy, učiněné po vyhlášení tohoto zákona.

Čís. 1867.

Seznam v cestovním pase o dovážených valutách, stranou zhotovený a orgánem pasové kontroly co do správnosti potvrzený, jest veřejnou listinou ve smyslu §u 199 d) tr. zák.

Jde o podvod, nikoliv o pouhý přestupek důchodkový, předložil-li jej pachatel bankovnímu úřadu ministerstva financí za účelem vylákání povolení k vývozu československých korun.

Není překročením obžaloby (§ 281 čís. 8 tr. ř.), dal-li nalézací soud, pokládaje se svého právního stanoviska jinou stránku děje za závažnou, než obžaloba, tomuto odchýlnému názoru výraz i ve výroku rozsudečném.

Byl i právní názor, ve výroku vyslovený, byl nesprávným, není tu zmatečnosti, dlužno-li čin i při správném posouzení podřaditi témuž ustanovení trestního zákona, jakému byl podřaděn ve výroku rozsudečném.

(Rozh. ze dne 17. ledna 1925, Zm I 643/24.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 4. září 1924, jimž byl stěžovatel uznán vinným zločinem podle §§ů 8, 197, 199 písm. d) tr. zák. a přestupkem podle §u 320 písm. f) tr. zák., opravil však výrok rozsudku nalézacího soudu v ten smysl, že stěžovatel v době mezi 7. a 8. červencem 1924 v tom úmyslu, by Československou republiku v jejím výsostném právu na ochranu československé měny poškodil, potvrzení pohraniční kontroly pasové o dovozu valut, tedy veřejnou listinu, přepsav v ní částku 14.500 Kč na 114.500 Kč padělal a, aby podloudně vyvezení 100.000 Kč z Československé republiky docílil, listinu tu bankovnímu úřadu ministerstva financí v Praze dne 8. července 1924 za účelem povolení vývozu předložil a předsezval tak čin ke skutečnému vykonání vedoucí, při čemž zločin jen pro překážku odjinud v to přišlou dokonán nebyl.

Důvody:

Zmateční stížnost napadá rozsudek důvody zmatečnosti čís. 5, 8, 9 a) a 10 §u 281 tr. ř., avšak neprávem. Co se týče námitek po stránce formální jest sice připustiti, že stěžovatel podle výroku rozsudku byl uznán vinným nedokonaným zločinem podvodu podle §§ů 197, 199 d) tr. zák., spáchaným tím, že padělav cestovní pas, tedy veřejnou listinu přepsáním v potvrzení o dovozu valut částky 14.500 Kč na částku 114.500 Kč, předložil jej v podvodném úmyslu bankovnímu úřadu ministerstva financí v Praze za účelem povolení vývozu, kdežto v důvodech rozsudku spatřuje nalézací soud skutkovou podstatu tohoto zločinu v tom, že padělal způsobem právě uvedeným nikoliv cestovní pas samotný, nýbrž ono potvrzení v něm zapsané, které pokládá za veřejnou listinu vydanou pokud se týče potvrzenou československým pohraničním kontrolním úřadem, opatřenou příslušnými podpisem i razítkem úředním, nechťsi již listina ta pokud se týče potvrzení ono přímo do pasu byla vyhotovena, nebo jako zvláštní listina úřední vyhotovena býti měla. Nelze tedy popíratí, že tu jest jistý rozpor mezi výrokem a důvody rozsudku a jest také správné, že nalézací soud pro svůj výrok, že stěžovatel paděláním onoho soupisu dopustil se padělaní samotného pasu, neuvádí důvodů. Než vady ty nečiní rozsudek, jak míní stěžovatel,

zmatečným ve smyslu § 281 čís. 5 tr. ř., který vyžaduje, aby rozsudek trpěl vnitřním rozparem (nejasností a nedostatkem důvodů) ve výroku o rozhodných skutkových okolnostech. Stížnost sama ani ne tvrdí, že nalézací soud má za prokázány skutečnosti logicky se vylučující, ani, že nelze z rozsudku poznati, které skutkové okolnosti běže za prokázané čili nic, ani, že soud k takovým okolnostem nepřihlížel a že přesně neuvádí důvodů. Výtky její týkají se právního posouzení skutkového děje zjištěného způsobem formálně bezvadným. V tom nelze však spatřovati dovolávaného důvodu zmatečnosti podle § 281 čís. 5 tr. ř.

Vytýkaný rozpor mezi právním posouzením věci ve výroku a v důvodech nezakládá však ani zmatku čís. 9 a) §u 281 tr. ř. Skutkový podklad v obou případech jest totožný, t. j. padělání v seznamu valut, obžalovaným samotným pořízením, který si sám do pasu cestovního vepsal a který strážmistr L. jako příslušný orgán pasové kontroly potvrdil svým podpisem a k němuž úřední razítko přičinil. Dlužno sice přisvědčiti stížnosti, že právní posouzení, zračící se ve výroku rozsudku jest nesprávné, jelikož soupis valut, obžalovaným pořízený, jest listinou zcela samostatnou, kterou si obžalovaný mohl zhotoviti na zvláštním papíře (§ 19, 20 vlád. nař. čís. sb. 46 z r. 1924), takže vepsáním do pasu nestala se podstatnou částí pasu a nelze tedy v padělání této nahodile v pasu vyhotovené listiny spatřovati padělání cestovního pasu samotného. Než stížnost jest na omylu, míníc, že čin obžalovaného jest beztrestným. Pro řešení otázky, zda jde o padělání listiny veřejné, jest v tomto případě úplně lhostejno, zda vyhotovil si obžalovaný onen seznam, který později padělal, sám čili nic. Správnost seznamu o dovážených platidlech byla orgánem pohraniční pasové kontroly potvrzena, čímž seznam ten stal se podstatnou částí tohoto potvrzení úředního orgánu, takže stěžovatel paděláním seznamu padělal též ono úřední potvrzení, předstíraje tím, že potvrzení to týká se padělaného obsahu tohoto seznamu. Jelikož potvrzení bylo dáno příslušným orgánem pohraniční kontroly, tedy veřejným úředníkem v oboru jeho působnosti na základě §u 19(2) a 20(4) vlád. nař. ze dne 29. února 1924, čís. 46 sb. z. a n., dlužno jej spojením s potvrzeným obsahem dotyčného seznamu pokládati za listinu veřejnou ve smyslu §u 199 písm. d) tr. zák. Třebaže právní názor vyslovený ve výroku rozsudku, že padělání onoho potvrzení jest paděláním cestovního pasu samotného, jest nesprávným, nebyl tím porušen zákon v neprospěch stěžovatele, jelikož čin jeho i při správném právním posouzení dlužno podřaditi témuž ustanovení trestního zákona (§§ 8, 197, 199 d) tr. zák.), jak to učinil soud nalézací ve výroku. Namítá-li zmateční stížnost, že ani u hlavního líčení návrh obžaloby, se kterým se kryje výrok rozsudku, nebyl změněn a zejména nebylo navrženo odsouzení obžalovaného pro zločin podvodu, jehož se prý dopustil paděláním onoho soupisu, v cestovním pase napsaného, a že proto nalézací soud pod následky zmatečnosti dle § 281 čís. 8 tr. ř. a § 267 tr. ř. nebyl oprávněn uznati obžalovaného v tom směru vinným, přehlíží jednak, že obžalobní čin, jak je vylíčen v důvodech obžaloby, se úplně kryje s dějem, nalézacím soudem zjištěným, jednak, že nalézací soud, kladl-li veřejný obžalobce se svého právního stanoviska důraz na jednotlivou stránku děje, není tím dle §§ 262, 267 tr. ř. vázán,

pokládá-li se svého stanoviska právního jinou stránku za závažnou. Nemohlo by proto býti řeči o překročení obžaloby, kdyby nalézací soud svému správnému právnímu názoru dal výraz i ve výroku. Podle celého obsahu důvodů jest ostatně napadený doslov výroku rozsudku vysvětliti — jak to též zmateční stížnost připouští — úvahou, že dotyčný seznam, zapsaný v cestovním pase, dlužno aspoň fysicky za jeho část pokládati a že s toho hlediska lze mluvit i o padělání pasu samotného. Běží tedy vlastně jen o nepřesnou stylisaci, takže stačí výrok v tom směru opravit. Tím pozbývají veškerého podkladu vývody, jimiž zmateční stížnost snaží se dokázati, že tu není skutkové podstaty §§ 8, 197, 199 d) tr. zák., ježto instituce cestovních pasů nemá toho účelu, aby stát ve svém právu na úpravu měny, nebo ve svém právu na hospodářsko-finanční kontrolu, nebo ve svém právu na ochranu čsl. měny před škodou byl chráněn, takže paděláním cestovního pasu poškození státu na těchto právech nemohlo vůbec nastati.

Namítá-li stížnost s hlediska zmatku čís. 9 a) §u 281 tr. ř., že výsostné právo státu při vydávání legitimačních listin nebylo paděláním soupisu valut nijak dotčeno, jelikož soupis ten do cestovního pasu nenáleží a tedy netvoří integrující část textu cestovního pasu, přehlíží, že onen seznam valut ve spojení s potvrzením orgánu pohraniční kontroly jest sám o sobě ve smyslu §u 19 a 20 cit. vlád. nař. listinou legitimační v širším smyslu slova, vydávanou na základě onoho výsostného práva státu, které podle zjištění nalézacího osudu činem stěžovatelovým mělo býti poškozeno. Bezpodstatnou jest též námitka, že, i kdyby seznamu valut byl přiznán ráz veřejné listiny, nelze padělání jeho pokládati za zločin podvodu, jelikož obsahově určité vymezené subjektivní právo státu na ochranu měny vůbec neexistuje, takže stát činem trestným na něm neměl a nemohl utrpěti škodu. Na vyvrácenou stačí tu poukázati zmateční stížnost na ustanovení §u 2 čís. 2 zákona ze dne 14. prosince 1923 o ochraně čsl. měny a oběhu zákonných platidel, čís. 7 Sb. z. a n. na rok 1924, kterým vláda se zmocňuje, by stanovila za účelem ochrany čsl. měny předpisy pro dovoz a vývoz drahých kovů a cizozemských i československých platidel a jich poukazy do ciziny, a na předpisy §§ 19 a 20 cit. vlád. nař., na základě §u 2 čís. 2 cit. zák. vydané, které stanoví právo státu, aby vývoz čsl. platidel stal se za účelem ochrany čsl. měny jen za podmínek tam uvedených. O tom, že v tomto případě běží jen o poškození abstraktního práva státního dohledu, nemůže býti vzhledem ku zjištění rozsudku řeči. Úmysl obžalovaného směřoval k tomu, aby předložením padělané veřejné listiny vylákal na bankovním úřadu bez dalšího předepsaného řízení povolení k vývozu 100.000 československých korun efektivních, předstíraje, že jde o částku dováženou z Rakouska, a aby tuto částku, vykážav se vylákaným povolením, podloudně k svému prospěchu z Československé republiky vyvezl. Jest tedy zřejmo, že obžalovanému nešlo o pouhé poškození práva státního dohledu, nýbrž o maření účelu státního dozoru na hranicích, tedy aby překazil účel opatření, který stát citovanými předpisy sleduje z důvodů ochrany čsl. měny. Pokud zmateční stížnost tvrdí, že obžalovaný neměl tohoto úmyslu, nýbrž že vše podnikal ve vědomí, že se tím dopuští přestupku důchodkového, musí vzhledem k zásadě §u 288 čís. 3 tr. ř. zůstatí bez povšimnutí, jelikož rozsudek úmysl ten formálně bezvadným

způsobem zjišťuje. Ostatně obhajoba ta by obžalovaného nemohla vyvinuti, jelikož není než nepřipustným dovoláním se omylu o trestním právu (§ 3 tr. zák.). Stížnost jest konečně též na omylu, tvrdíc, že jde jen o přešupek důchodkový. Jak podle §u 3 zákona ze dne 14. prosince 1923, čís. 7 Sb. z. a. n. z roku 1924, tak podle §u 26 cit. vlád. nař. trestají se přešupky tohoto nařízení jen tehdy trestem tam uvedeným, není-li čin dle jiných trestních norem přísněji trestným. Ostatně též § 237 důch. tr. zák. zvláště poukazuje na soudní trestnost podle všeob. trestního zákonníka, jde-li o podloudnictví pomocí padělaných neb podvržených listin. Právem tedy nalézací soud, zjistiv veškeré náležitosti skutkové povahy po stránce objektivní a subjektivní, podřadil čin obžalovaného pod ustanovení §§u 8, 197, 199 d) tr. zák. Tím vyvrácena jest též námitka stížnosti s hlediska zmatku čís. 10 §u 281 tr. ř. uplatňovaná, že tu jde pro nedostatek úmyslu, státu způsobi škodu, nanejvýš o přešupek podle § 320 písm. f) tr. zák., nehledě ani k tomu, že zmatek ten po zákonu roveden není, jelikož nevychází ze skutkového zjištění rozsudku po stránce subjektivní.

Čís. 1868.

Maření exekuce (zákon ze dne 25. května 1883, čís. 78 ř. zák.).

»Věřitelem« (§ 1 zákona) jest, komu přísluší proti jiné osobě pohledávka, která může býti vymáhána ze jmění dlužníkova.

»Exekuce hrozí«, je-li objektivně nebezpečí, že bude zavedena, a ví-li dlužník o tomto nebezpečí.

V subjektivním směru nevyžaduje skutková podstata přečinu §u 1 zákona, aby pachatel byl známa výše pohledávky věřitelovy.

(Rozh. ze dne 17. ledna 1925, Zm II 410/24).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmáteční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského osudu v Novém Jičíně ze dne 8. února 1924, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem maření exekuce podle §u 1 zákona ze dne 25. května 1883, čís. 78 ř. zák., mimo jiné z těchto

důvodů:

Pochybeny jsou vývody zmáteční stížnosti po stránce věcné. Stěžovatel je na scestí, míně, že tu není skutkové podstaty činu, z něhož jest viněn, jelikož tu prý není pohledávky, nýbrž toliko tvrzený nárok na náhradu škody, pochybný a neurčitý nejen co do výše, nýbrž též co do důvodu. Nemůže podle zjištění rozsudku především býti řeči o tom, že tu jde jen o nárok tvrzený a co do důvodů pochybný. Stačí poukázati na právoplatný rozsudek porotního soudu, jenž důvod onoho nároku, t. j. těžké poškození odpůrcovo u překročení mezi přípustné sebeobrany zjišťuje, čímž vázán jest ve smyslu §u 268 c. ř. s. i civilní soud. Spornost výše nároku však nevyklučuje, že stěžovateli nehrozí po zjištění jeho výše exekuce. Věřitelem ve smyslu zákona o maření exekuce jest, komu

přísluší proti jiné osobě, dlužníkovi, pohledávka, která může býti vymáhána ze jmění dlužníkova. Že by výše její musila býti již známa, zákon nevyžaduje. Exekuce hrozí, je-li objektivně nebezpečí, že bude zavedena, a ví-li dlužník o tomto nebezpečí. Jest tedy úplně lhostejno, zdali nebezpečí to hrozí bezprostředně, či závisí-li zahájení exekuce teprve na provedení sporu o výši nároku. Nezáleží také na tom, zda jde o nárok povahy obligační, či věcné či o nárok ze zákona. Neboť tendence zákona, chrániti veškeré věřitele před mařením exekuce, nepřipouští vyloučení jednotlivých skupin věřitelů vzhledem k právnímu důvodu jejich pohledávek. Namítá-li zmáteční stížnost dále, že tu není skutkové podstaty ani po stránce subjektivní, jelikož stěžovatel, byv si vědom toho, že jednal v sebeobraně, neočekával, že poškozený bude moci proti němu činiti důvodné nároky na náhradu škody z poškození na těle, tím méně pak očekával, že tento nárok přesáhne značnou částku, takže nemohl ani tušiti, že by postoupením hemovitosti mohlo býti uspokojení nároku toho zmařeno nebo stíženo, zvláště když po postoupení zůstaly ještě postačitelné prostředky, by uspokojil oprávněný nárok K-ův, odpovídající jeho zranění, neprovádí tím zákonu hovícím způsobem hmotněprávního zmatku čís. 9 a) §u 281 tr. ř., nevycházejíc v rozporu se zásadou §u 288 čís. 3 tr. ř. ze zjištění rozsudkového, že obžalovaný dopustil se žalobního činu v úmyslu, by tím uspokojení nároku K-ova zmařil. Ke skutkové povaze přečinu podle §u 1 zákona o maření exekuce se také nevyžaduje po stránce subjektivní, by stěžovateli byla výše pohledávky věřitelovy známa. Okolnost ta by mohla ovšem míti význam pro řešení otázky, zdali pachatel zamýšlel škodu v určité výši, zda si byl vědom výše škody, která z jeho jednání nastane. Než otázka ta jest pro rozhodnutí, zdali čin dlužno podřaditi skutkové podstatě přečinu §u 1 zák. o maření exekuce nerozhodnou, jelikož výše škody jest toliko objektivní známkou skutkové povahy tohoto přečinu, a stačí, jak shora doličeno, úmysl, zmařiti určitý způsob exekuce.

Čís. 1869.

Spolupachatelství při zločinu veřejného násilí podle §u 81 tr. zák.

Je-li činnost jednoho spolupachatele s činností druhých spjata pojítkem záměrnosti, takže u všech jde o vědomé, týmž zlým úmyslem nesené spolupůsobení při témže násilném a výhrůžném jednání, zodpovídá spolupachatel nejen za celkový čin, nýbrž i za jednotlivé počiny svých společníků.

(Rozh. ze dne 19. ledna 1925, Zm I 476/24).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmáteční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Litoměřicích ze dne 14. září 1923, pokud jím byl obžalovaný Karel T. uznán vinným přešupkem §§u 312 a 314 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Obžaloba spatřovala zločin podle § 81 tr. zák. obžalovanému Karlu T-ovi za vinu kladený, v tom, že dne 1. listopadu 1922 v D. se spolu-

žalovaným Josefem H-ou, Jaroslavem K-em a Rudolfem R-em nebezpečně ohrožovali obklopením a hrozením zařatými pěstmi, deštníky a holemi službu konajícího strážníka H-a a proti němu skutečného násilí použili, by mu v pronásledování Rudolfa S-a překáželi. Nálezací soud uznal obžalovaného Karla T-a vinným jen přestupkem podle §§ 312 a 314 tr. zák., spáchanými tím, že dne 11. listopadu 1922 v D. službu konajícího strážníka H-a, tudíž osobu v §u 68 tr. zák. jmenovanou skutkem urazil, hroziv mu zařatými pěstmi, a dále, že se vměšoval do jeho služebního výkonu. Tento výrok napadá zmáteční stížnost státního zastupitelství důvody zmátečnosti čis. 5 a 10 §u 281 tr. ř. a nelze jí upříti oprávnění již s hlediska tohoto důvodu.

Rozsudek zjišťuje mezi jiným, že strážník H. po předchozím výstupu s obžalovanými spěchal civilnímu strážníkovi S-ovi na pomoc, by zatkl přehájecího S-a, kterého S. chtěl odvésti, že však byl v Křížové ulici ostatními výtržníky obklopen, při čemž tito naň útočili holemi, deštníky a zařatými pěstmi, že mezi výtržníky těmi byl obžalovaný T., který proti H-ovi útočil zařatými pěstmi, a že se mu postavil do cesty, by mu zabránil pomoci strážníkovi S-ovi při pronásledování S-a. Vzhledem k těmto zjištěním, jakož i vzhledem ku předchozímu společnému a v rozsudku blíže vylíčenému vystupování výtržníků, mezi nimiž byl též obžalovaný T., dlužno po stránce právní zdůrazniti, že na závadnou činnost obžalovaného a oněch výtržníků, kteří s ním strážníka H-a obklopili a holemi a zařatými pěstmi mu vyhrožovali, dlužno pohlížeti jako na jednotnou, tudíž jako na činnost spolupachatelů, poněvadž k ní došlo z téhož podnětu a rozhodnutí, při téže příležitosti, ježto splyvala časově i místně v jedno, takže nelze počiny obžalovaného T-a oceňovati neodvisle a zvláště a podřadovati jednotný čin, jenž naplňuje skutkovou povahu §u 81 tr. zák. pod dvě různé skutkové podstaty. Také úmysl, ježž tento obžalovaný s ostatními výtržníky podle zjištění rozsudku sledoval, byl týž, totiž znemožniti strážníkovi H-ovi, by nepomohl strážníkovi S-ovi při pronásledování S-a. Činnost T-ova byla proto s činností druhých spoluvinníků spjata pojátkem záměrnosti, takže u všech šlo o vědomé, týmž zlým úmyslem nesené spolupůsobení při témže násilném a výhrůžném jednání. V takovém případě jsou všichni pachatelé výkonnými orgány téhož jim společného záměru, pročež zodpovídá každý z nich za společně předsevzatou činnost, jakož i za výsledek ze společné činnosti vzešlý, a je nerozhodno, zda jeden z pachatelů podnikl více než druhý a zda měl větší či menší podíl na přivedení zámýšleného výsledku. Dle toho zodpovídá spolupachatel nejen za celkový čin, nýbrž též za jednotlivé počiny svých společníků, takže ohledně těchto má se věc tak, jakoby on sám počiny ty byl předsevzal. V důsledku toho padají T-ovi k vině i ony pohružky holemi a deštníky, byť i sám byl takto nebyl hrozil. S tohoto hlediska jest skutková podstata zločinu podle §u 81 tr. zák. v objektivním směru naplněna a jest proto stížností dovolávaný zmatek podle čis. 10 §u 281 tr. ř. opodstatněn, byť i ne z úvah stížností uplatňovaných.

Vůči tomu netřeba se obíratí výtkami, činěnými rozsudku podle čis. 5 §u 281 tr. ř. Zrušovací soud nemá však možnost naléztí ihned ve věci samé, poněvadž se jeví potřeba řešiti otázku subjektivního zavinění s naznačeného právního hlediska, to tím více, když rozsudek

podle shora vytčených zjištění úmysl obžalovaného T-a, služební výkon strážníka H-a zmařiti, zjišťuje, na druhé straně však v rozporu s tím úmysl ten prohláší za neprokázaný. Bylo proto rozsudek v napadené části zrušiti a věc v rozsahu zrušení vrátiti na soud prvě stolice k opět-nému projednání a rozhodnutí.

Čís. 1870.

Pojmu »věci« ve smyslu §u 181, 183 tr. zák. odpovídají veškeré předměty hodnoty majetkové; vhodným předmětem svěřeni jsou i hotové peníze.

»Zadržením« jest chování, jímž pachatel projevuje své rozhodnutí, svěřenou věc oprávněnému vůbec nevydati, nýbrž stav, jímž je věc odňata moci oprávněného, učiniti trvalým.

»Přivlastněním« si věci jest osobování si k ní práv po způsobu vlastníka.

Nový nálezn, vydaný v obnoveném řízení, nelze napadati zmáteční stížností z důvodu, že obnova byla povolena bez zákonitých podmínek.

(Rozh. ze dne 19. ledna 1925, Zm I 530/24.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmáteční stížnost obžalované do rozsudku krajského soudu v Jičíně ze dne 26. června 1924, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou zločinem zpronevěry podle §u 183 tr. zák., mimo jiné z těchto

důvodů:

Právně mylným jest názor zmáteční stížnosti, že peníze nelze pokládati za »věc« ve smyslu §u 183 tr. zák. Odpovídajíť pojmu věci (statku) podle §§ 181, 183 tr. zák. veškeré předměty majetkové hodnoty. Nelze tudíž seznati, proč by z pojmu toho měly býti vylučovány hotové peníze, které přece mají také majetkovou hodnotu. Jsou tedy i peníze vhodným předmětem svěřeni podle §§ 181, 183 tr. zák. a takto zároveň i věci (statkem), ohledně níž lze stejně jako i v příčině jiných věcí zastupitelných spáchatí zpronevěru a to dokonce i po jejich smísení s vlastními penězi pachatelovými. Na omylu je zmáteční stížnost také, pokud namítá, že o zadržení za sebou a přivlastnění si svěřené věci lze mluvití teprve tenkrát, když pachatel, byv vyzván k vydání věci, jí nevydá ani na vyzvání ani po právoplatném rozsudku, jímž byl k vydání věci odsouzen; zmáteční stížnost dovozuje, že poměr mezi obžalovanou a Václavem P-em, který jí o vrácení peněz posud ani nežádal ani nežaloval, jest rázu pouze soukromoprávního. Zadržením míní zákon takové chování, jímž pachatel projevuje své rozhodnutí, svěřenou věc oprávněnému vůbec nevydati, nýbrž stav, jímž je věc odňata z moci oprávněného, učiniti trvalým; přivlastnění si věci spočívá v osobování si práv po způsobu vlastníka k svěřenému statku. Rozsudkové zjištění, dle něhož obžalovaná, by nemusila vrátiti P-ovi svěřených jí 9000 Kč, předstírala krádež, opravňovalo nálezací soud k závěru, že obžalovaná peníze ty za sebou zadržela a si je přivlastnila, to tím spíše,

že rozsudek nezjišťuje, že byly peníze P-em obžalované odevzdány do uschování na dobu předem určenou tak, že P. byl oprávněn požadovati se na ní jejich vrácení kdykoli.

Dovolávajíc se konečně důvodů zmatečnosti čís. 9 b) Šu 281 tr. ř., zmateční stížnost namítá, že jak usnesení radní komory ze dne 11. dubna 1924, jímž povolena byla obnova trestního řízení proti stěžovateli pro zločin zpronevěry, tak usnesení vrchního zemského soudu v Praze ze dne 29. dubna 1924, jímž její stížnosti do onoho usnesení radní komory nebylo dáno místa, jsou zmatečna vzhledem k tomu, že původní trestní řízení nebylo proti obžalované skončeno žádným ze způsobů, uvedených v Šu 352 tr. ř., nebylo totiž proti ní ani ustanoveno hlavní přelíčení, že tedy řízení proti ní nebylo skončeno ani zastavením (obžaloby) ani jejím zamítnutím ani upuštěním od ní. K této výtce dlužno podotknouti, že nový nález, vyslovený v obnoveném řízení, nelze napadati zmatečnými stížnostmi, jež by se opírala o to, že obnova byla povolena bez zákonitých podmínek, neboť tato otázka byla již usnesením radní komory a usnesením vrchního zemského soudu s právní mocí vyřízena a nemůže býti o ní znova jednáno a to ani tenkrát, kdyby usnesením, jímž obnova řízení byla povolena, nastalo zřejmé porušení práva. (Storch řízení trestní II str. 572 pozn. 12, Mayer svazek III str. 438 č. 41, Zucker Gerichtshalle č. 78, 84 a Dr. Ofner »Zur Wiederaufnahme des Verfahrens, Gerichtshalle 1879 Nr. 54 und 83.)

Čís. 1871.

»Řádnou vrchností« ve smyslu druhé věty Šu 93 tr. zák. jsou veřejnou autoritou vybavené veřejné orgány, které jsou v první řadě a zvláště k tomu povolány, by z důvodu udržení veřejného pořádku, klidu a bezpečnosti jak tělesné tak i majetkové autoritativně zakročovaly.

Není jí zaměstnavatel vězněného.

(Rozh. ze dne 19. ledna 1925, Zm I 659/24.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnou stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Ml. Boleslavi ze dne 19. září 1924, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem veřejného násilí podle Šu 93 tr. zák. a přestupkem lehkého ublížení na těle podle Šu 411 tr. zák., mimo jiné z těchto

důvodů:

Pokud jde o právní posouzení věci není, hledíc ku skutkovým zjištěním, v tomto případě ani zapotřebí, obírat se blíže otázkou, zda obžalovaný měl důvodnou příčinu, považovati 12letého Josefa Š-a za člověka škodlivého nebo nebezpečného, poněvadž v jednání obžalovaného je nepochybně stělesněna skutková podstata II. případu Šu 93 tr. zák., jak to nalézací soud též správně naznačil. Neboť, kdyby se vycházelo z předpokladu, že obžalovaný z dobré víry považoval jmenovaného ne-

zletilce za člověka nebezpečného nebo škodlivého, padá mu vzhledem k zjištěnému ději za vinu, že úmyslně neučinil neprodleně oznámení o zadržení Š-ově řádné vrchnosti. Je zjištěno, že obžalovaný věznil Š-a asi po 22 hodin ve chlívk. Je dále nepochybné, že obžalovaný, když obával se snad vyhrůžky zapálením, měl dovésti Š-a na obecní úřad ve V. nebo četnickou stanici, která je v této obci, neb, když již ho v domnělé víře a z obavy uzavřel ve chlívk, měl o tom neprodleně učiniti na zmíněných místech oznámení a žádati za patřičné opatření. Poněvadž tak neučinil, ačkoli mohl, stalo se jeho jednání objektivně protiprávním. Avšak i subjektivní předpoklady Šu 93 tr. zák. jsou splněny. Směrodatno je, že obžalovaný neoznámil uvěznění hochovo úmyslně, to jest přes poznání, že to bylo možným. Uzavřelť hochu kol 6. hodiny odpoledne, tedy vzhledem k tehdejší době letní ještě za čirého dne. Stížnost neuplatňuje a nejsou ani ze spisů patry nějaké překážky, které by byly oznámení stály v cestě. Obžalovaný nehlásil však věc ani dne 29. června ani následujícího dne, naopak propustil hochu teprve tehdy, když již zakročilo četnictvo. Z toho vychází nezvratně na jevo, že obžalovaný schválně, tudíž jen ze zlého úmyslu neučinil oznámení, že se mu jednalo jen o to, by, pomina oprávněnou vrchnost, hochu citelně potrestal, což provedl nejen svémocným uzavřením, nýbrž také tím, že ho nechal po celou dobu o hladu.

Zmatečnou stížnost namítá sice, že obžalovaný učinil oznámení vrchnosti; touto byl prý v tomto případě Š-ův zaměstnavatel, rolník M., u něhož Š., poněvadž doma neměl žádného vychování, byl na vychování a na kterého prý se obžalovaný obrátil, by hochu potrestal (§ 99 b) odstavec druhý živnostenského řádu). Než po skutkové stránce dlužno připomenouti, že ani sám obžalovaný netvrdil, že se obrátil na M-a, by hochu potrestal, nýbrž hájil se pouze v ten způsob, že pro M-a poslal; i svědek Michal L-ý seznal jen, že byl k M-ovi proto poslán, by si pro hochu přišel. Není proto stížnost oprávněna na předpokladě jí uváděném budovati. Ve věci samé nemůže pak býti sporu o tom, že pod »řádnou vrchností« ve smyslu Šu 93 tr. zák. je rozuměti ony veřejné autoritou veřejnou vybavené orgány, které jsou v první řadě a zvláště k tomu povolány, by z důvodu udržení veřejného pořádku, klidu a bezpečnosti jak tělesné tak i majetkové autoritativně zakročovaly. Že takovým orgánem rolník M. nebyl, je na bíledni. Mělť pouze vůči tomuto určitému hochu jistá oprávnění a jen vůči němu jistou moc kárnou, plynoucí z jeho postavení jako zaměstnavatele (vychovatele), nebyl však veřejným orgánem reprezentujícím státní moc a oprávněným a povoláným v důsledku toho zakročovati vůbec proti každému provinilci. Nehledě k tomu, i kdyby se vzal za podklad názor stížnosti, že obžalovaný považoval M-a za řádnou vrchnost, nemohl by zůstatí beztrestným. Neměl se spokojiti s prvním bezvýsledným oznámením, ale měl zaříditi a postarati se o to, aby M. byl ihned, jakmile se domů vrátil, o věci uvědoměn. To se nestalo; neboť ačkoliv se týž dle své výpovědi v 9 hodin večer vrátil, nebylo mu nic hlášeno, naopak byl hoch po celou noc a následujícího dne až do 4 hodin vězněn. Ani náhled stížnosti nebyl by proto způsobitým na věci ničeho změnití, zvláště když nejen co do trvání, nýbrž i co do intensity (ponechání o hladu) překročovalo omezení osobní svobody hranice pro dosažení účele zadržení nezbytné.

Čís. 1872.

Jde o pokus krádeže a nikoliv o pouhé jednání přípravné, vstoupil-li pachatel do obchodu v úmyslu provést krádež, avšak nevyvinul tam žádné další činnosti pro bdělost prodávaců.

(Rozh. ze dne 19. ledna 1925, Zm II 394/24).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalované do rozsudku krajského soudu v Olomouci ze dne 21. května 1924, pokud jí stěžovatelka uznána byla vinnou zločinem částečně dokonané, částečně nedokonané krádeže podle §§ 8, 171, 173 tr. zák., mimo jiné z těchto

důvodů:

Námitkou důvodu zmatečnosti čís. 9 a) Šu 281 tr. ř. napadá zmateční stížnost pouze rozsudkový výrok, jímž stěžovatelka byla uznána vinnou pokusem krádeže na majiteli obchodu O-ova. Stížnost namítá, že to, co předsevzala stěžovatelka tím, že se dle rozsudkového zjištění odebrala do obchodu O-ova v úmyslu, by tam ukradla různé galanterie zboží, neodpovídá ještě pojmu činu, vedoucího ke skutečnému vykonání krádeže ve smyslu Šu 8 tr. zák., poněvadž prý tu jde o samozřejmost, technickou nutnost, nemající ničeho společného se skutečným činem trestným, který prý by v tomto případě počínal a mohl počítati pouze nějakou určitou činností v obchodě samotném, která prý však v tomto případě nebyla ani zjištěna ani prokázána. Námitce nelze přiznati oprávnění. Neprávem pojímá zmateční stížnost ono byl ne zcela přesně rčení rozsudkového výroku i jeho rozhodovacích důvodů, dle něhož se stěžovatelka do zmíněného obchodu odebrala, v ten smysl, jako by byl takto zjištěn pouze její odchod na místo, kde se měla trestná činnost počítati. Ono rozsudkové zjištění je založeno na stěžovatelčině doznání, uvedeném v rozsudkových důvodech, dle něhož stěžovatelka do obchodu vešla, aby tam něco odcizila (v úmyslu, že tam něco vezme). Tak rozuměti jest i onomu rozsudkovému zjištění, čemuž nasvědčuje i další rozsudkové zjištění, dle něhož se krádež u O-y nedala provést, jelikož prodávací v tomto obchodě byli tak opatrní, že se stěžovatelce dle jejího dalšího doznání, tudíž dle rozsudku jen pro překážku odjinud v to přišlou, po případě pro nemožnost nepodařilo něco vzíti.

Takto zjištěné, úmyslem, směřujícím ke spáchání krádeže, prováděné jednání stěžovatelčino odpovídá však úplně pojmu činu, vedoucího ke skutečnému vykonání ve smyslu Šu 8 tr. zák. Bylo by právně mylným spatřovati v něm pouhé beztrestné jednání přípravné. Došelf onen zlý úmysl stěžovatelčin jejím vstupem do obchodu již dostatečně zřetelného výrazu, který, nebyti rozsudkem zjištěné překážky, by se byl dle odůvodněného závěru rozsudkového uskutečnil dokonáním krádeže, stěžovatelkou zamýšlené. Ačkoli tudíž rozdíl mezi trestným pokusem a beztrestným jednáním přípravným nespočívá v tom, jak dalece se činnost přiblížila trestnému cíli, lze o rozsudkem zjištěné činnosti

stěžovatelčině důvodně říci, že, nebyti oné opatrnosti prodávaců, by se jí krádež byla podařila, že se tedy stěžovatelka onou činností k dosažení tohoto cíle značně přiblížila i tehdy, když v obchodě samotném nevyvinula žádné další činnosti, směřující k provedení krádeže, neboť dle rozsudkového závěru nečinila toho jen pro překážku, spočívající v tom, že prodávací byli velmi opatrní.

Čís. 1873.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.).

Hanobení (§ 14 čís. 5 zákona) jest »surovým«, užije-li k němu pachatel hrubých prostředků, působících buď ostrou, prudkou formou nebo přehnaným a překrouceným obsahem; »štvavým«, může-li z něho vzejíti nepřátelské smýšlení proti státu. Nevyhledává se, by hanlivá slova skutečně vyvolala rozruch a pohoršení; stačí, jsou-li objektivně způsobilá vyvolati tyto účinky a s nimi nepřátelské smýšlení protistátní.

Jest přítěžující okolností ve smyslu Šu 28 zákona, byl-li závadný výrok pronesen v obecním zastupitelstvu nebo v obecní komisi.

(Rozh. ze dne 22. ledna 1925, Zm I 712/24.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Hradci Králové ze dne 3. října 1924, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle Šu 14 čís. 5 zákona ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n., naproti tomu vyhověl odvolání státního zastupitelství z výroku o trestu a trest obžalovanému zvýšil.

Důvody:

Zmateční stížnost, uplatňující důvody zmatečnosti čís. 9 a), 10, (správně jen čís. 9 a) Šu 281 tr. ř. namítá, že nalézací soud neprávem podřadil zjištěný skutkový děj pod ustanovení Šu 14 čís. 5 zákona na ochranu republiky, poněvadž prý nelze mluvit o tom, že hanobení se stalo způsobem surovým nebo štvavým a to proto, že první výrok, pronesený obžalovaným ve schůzi obecní finanční komise (že Československá republika je špinavý stát!) nevyvolal mezi přítomnými žádného rozruchu a nezpůsobil žádného pohoršení, což prý je patrné z toho, že si z osob ve schůzi přítomných slov těch povšiml pouze svědek František S., kdežto z ostatních se na výrok nikdo nemohl upamatovati. Druhý výrok, jež obžalovaný pronesl ve schůzi o b e c n í h o z a s t u p i t e l s t v a (»špinavý, zlodějský stát«) nestal prý se rovněž způsobem surovým ani štvavým proto, že v místnosti panoval takový hluk, že nebylo slyšení vlastního slova, takže prý ani ti, kdož seděli s obžalovaným za jedním stolem, nerozuměli, co mluvil. To prý dosvědčují svědci Václav Z. a Jan B., částečně i svědek František S. Je prý vůbec pochybné, zdali obžalovaný druhý závadný výrok pronesl; pravděpodobně si jej svědek S. zkombinoval z různých vět, pronesených různými osobami. Zmateční stížnost není odůvodněna. Hanobení se děje

surově, užije-li k němu pachatel hrubých prostředků, působících buď ostrou, prudkou formou nebo přehnaným a překrouceným obsahem, š t v a v ě, může-li z něho vzejít nepřátelské smýšlení proti státu. Nevyhledává se tedy k naplnění pojmu štvavosti (a dokonce ne surovosti) — jak mylně za to má zmateční stížnost —, by hanlivá slova skutečně vyvolala rozruch a pohoršení, nýbrž stačí, jsou-li objektivně z p ů s o b i l á vyvolati tyto účinky a s nimi nepřátelské smýšlení proti státu. Netřeba ovšem podotýkati, že k naplnění skutkové podstaty přečinu podle čís. 5 Šu 14 zákona na ochranu republiky stačí, jsou-li předpoklady pro jeden nebo druhý způsob hanobení.

V tomto případě jsou dány předpoklady surovosti i štvavosti, uváží-li se, že obžalovaný užil hrubých a nízkých slov o Čs. státě (špinavý, zlodějský stát), hanobil jej, jako by okrádal své občany a dopouštěl, aby se s nimi jednalo špinavě a to beze vší příčiny, když se jednalo ve schůzi obecní finanční komise a obecního zastupitelstva o to, aby obec koupila při rozparcelování velkostatku 6 ha pozemku a přidělila z nich 4 ha obecním příslušníkům a když přítomný člen S. podotkl, že asi nebude možno dáti pozemky těm, kteří je nemohou obdělávati, a že takto ve formě hanobení a zlehčování v podstatě pobuřoval proti státu, jako by znemožňoval nebo ztěžoval přiděl pozemků bezzemkům, takže jeho slova byla nepochybně způsobila, vyvolati nepřátelské smýšlení proti státu aspoň u osob, které, jak on, si činily nárok na přiděl pozemků z důvodů prováděné pozemkové reformy. Tvrzení zmateční stížnosti, že si slov obžalovaného z přítomných nikdo nepovšiml a jich pro panující hluk ani nemohl slyšeti, nejsou vzata z obsahu rozsudku. Soud naopak zjistil, že oba výroky byly proneseny hlasitě a s důrazem (při zasedání finanční komise i ve schůzi obecního zastupitelství doprovázel obžalovaný svůj výrok úderem na stůl), takže je mohli přítomní slyšeti. Ličí-li zmateční stížnost věc jinak, nevychází při provedení hmotněprávního zmatku ze skutkových zjištění napadeného rozsudku a nelze k jejím vývodům přihlížeti (§ 288 čís. 3 tr. ř.). Brojením proti hodnověrnosti svědka S-y, na jehož seznání podporovaném svědecktím Václava Z-a první soud svá zjištění založil, neprovádí stěžovatel žádného ze zmatků Šu 281 tr. ř.; k výpovědi svědků Z-a a B-ho nalézací soud přihlížel, takže případná výtka neúplnosti i v tom směru ve zmateční stížnosti snad uplatňovaná jest neodůvodněna. Poněvadž pak zjištěný skutkový děj odůvodňuje i další právní závěr soudu, že výrok obžalovaného mohl snížit vážnost republiky v očích přítomných, před nimiž ji hanobil, a rozsudek předpokládá, že si obžalovaný byl vědom, že jeho výrok byl způsobil, vyvolati nepřátelské smýšlení proti státu, odpovídá odsuzující výrok zjištěnému stavu věci a správnému výkladu zákona. Bylo proto zmateční stížnost dílem jako po zákonu neprovedenou, dílem jako bezdůvodnou zavrhnouti.

Odvolání státního zastupitelství nelze upříti oprávnění. Nehledě k tomu, že polehčující okolnost rozčilení a prudkého hnutí mysli (§ 264 písm. e) tr. zák.), na niž nalézací soud uznal, nemá ve výsledcích hlavního přelíčení dosti spolehlivé opory, nevzal nalézací soud vůbec zřetele k tomu, že obžalovaný pronesl závadný výrok opětovně (§ 263 písm. b) tr. zák.), a to jak ve schůzi finanční komise, tak i při zasedání obecního zastupitelstva, tedy v obou případech ve schůzi veřejnoprávního sboru.

Podle Šu 28 zákona na ochranu republiky má býti pokládáno za přitěžující, když čin byl spáchán na místech nebo za okolností, vyžadujících zvláštní vážnosti, a při tom zákon sám poukazuje výslovně na veřejnoprávní sbory. Nalézací soud proto neprávem uznal, že tu není přitěžující okolnosti a vyměřil následkem toho obžalovanému trest příliš nízký. Bylo proto odvolání vyhověti a obžalovanému trest zvýšiti.

Čís. 1874.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.).

Pokud výzva, aby narukovavší v případě mobilisace použili zbraní k násilnému převratu, spadá pod ustanovení Šu 15 čís. 3 zákona.

Výraz »podněcoval« v Šu 15 čís. 3 zákona již pojmově označuje jednání vedené úmyslem, aby na mysl posluchačů bylo působeno ve směru zákonem naznačeném; úmysl ten netřeba tu (na rozdíl do ŠSú 14 čís. 5 a 18 čís. 1 zákona) zvláště zjišťovati a odůvodňovati.

(Rozh. ze dne 22. ledna 1925, Zm II 238/24.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 12. března 1924, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem podle Šu 15 čís. 3, přečinem podle Šu 14 čís. 5 a přestupkem podle Šu 18 čís. 1 zákona ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n., pokud čelila proti odsouzení pro zločin Šu 15 čís. 3 zákona na ochranu republiky. Pokud čelila proti odsuzujícímu výroku pro přečin podle Šu 14 čís. 5 a přestupek podle Šu 18 čís. 1 zákona, jí vyhověl potud, že rozsudek v těchto bodech zrušil jako zmatečný a věc v rozsahu zrušení vrátil do první stolice k opětovnému projednání a rozsouzení.

D ů v o d y:

Bezdůvodna jest zmateční stížnost, pokud čelí proti odsouzení podle bodu 3 rozsudku. Stížnost uplatňuje ve příčině výroku ze 14. srpna 1923 zmatky Šu 281 čís. 5, 9 a) i 10 tr. ř., protože výrok o vině vůbec nezjišťuje v tom směru subjektivní stránky zločinu podle Šu 15 čís. 3 zákona na ochranu republiky (čís. 9 a) a neuvádí ve směru tom důvodů (čís. 5), protože dále výrok »ať nám dají zbraně . . . atd.« neobsahuje skutkové podstaty zločinu podle Šu 15 čís. 3 zákona, ježto v něm pro užití všeobecného a neurčitého výrazu »jim« lze stejně dobře spatřovati i pouhé vyzvání k deliktu veřejného násilí proti úředním orgánům, v kterémžto případě by šlo o pouhý delikt podle Šu 15 čís. 2 zák. Než rozsudek zjišťuje a odůvodňuje subjektivní stránku deliktu podle Šu 15 čís. 3 zákona výslovně tím, že na odůvodněnou výroku, jímž vyslovena vina obžalovaného, uvádí, že obžalovaný, maje jako důvěrník nezaměstanného dělnictva na ně značný vliv, podněcoval svými slovy přítomné k zločinu úkladu o republiku, naznačuje jim, že nezaměstnaní, jakmile by se jim hromadně zbraně dostaly do rukou, měli by se násilně pokusiti o změnu platného právního i hospodářského řádu,

tudíž tím o změnu ústavy republiky, zejména pokud jde o demokratickou její formu. Jelikož výraz »podněcoval« již pojmově označuje vždy jednání vedené úmyslem, aby na mysl posluchačů v naznačeném směru bylo působeno, netřeba úmyslu tohoto, odůvodněného též ještě poukazem na značný vliv, jež pachatel, jako důvěrník měl na posluchače, ještě zvláště zjišťovati a odůvodňovati. Jelikož pak i zjištění významu, jaký mluvící výroku svému přikládal a v jakém tudíž slově jeho dle jeho úmyslu mělo býti rozuměno, spadá do oboru zjištění skutkových, jimiž soud zrušovací při přezkoumávání rozsudku po stránce právní jest podle Šu 288 čís. 3, Šu 258 tr. ř. vázán, nelze stížnost, snažící se podložit výroku obžalovaného jiný smysl, ve směru Šu 281 čís. 10 tr. ř. shledati po zákonu provedenou. Nesejde na tom, zda závadný výrok mohl býti vykládán snad i jinak, než jak soud nalézací pro daný případ zjistil, nýbrž výhradně na tom, zdali smysl, soudem zjištěný, jest dle obsahu výroku vůbec myslitelným, což zmateční stížnost ani nepopírá.

Pokud jde o druhý výrok ze 29. května 1924, v němž soud nalézací shledal rovněž skutkovou podstatu Šu 15 čís. 3 zákona na ochranu republiky, uplatňuje i tu zmateční stížnost zmatky Šu 281 čís. 5 a 10 tr. ř., proto, že rozsudek jest prý v rozporu se spisy, uváděje v důvodech, že svědek V. potvrdil, že o zahraničních nepřátelích a utlačovateli obžalovaný tehdy nemluvil, kdežto dle obsahu protokolu výpověď svědkova zněla: republika je v nebezpečí, přijel Foch a shánět musí vojsko proti nepřátelům republiky; druhý proto, že výrok »narukujte všichni, ale obraťte se proti svým utlačovatelům!« neobsahuje vyzvání k násilnému převratu, kdyžť svědek V. výslovně uďal, že měl dojem, že se jedná o vyzvání k násilnostem proti určité třídě obyvatelstva, takže výrok nemůže spadati pod § 15 čís. 3, nýbrž jako vyzvání k jinému deliktu jen pod § 15 čís. 2 zákona na ochranu republiky. Ve směru prvním již sama stížnost uvádí výpověď Dra. V-a, že mluvil prostě o nepřátelích republiky, proto nemůže býti shledán rozpor, uvádí-li rozsudek, a to skutečně v plném souhlase s protokolovanou výpovědí svědka V-a, že obžalovaný tehdy o zahraničních nepřátelích vůbec nemluvil. Ve směru posléze uvedeném zjišťuje soud nalézací v rozsudku jednak ze slov samotných, jak je obžalovaný pronesl, jednak i z celkové jeho řečnické činnosti, že obžalovaný pronesenou řečí podněcoval posluchače k tomu, by v případě mobilisace odepřeli poslušnost představeným úřadům vojenským, případně velitelům udíleným jim rozkazům, a aby sami jsouce ozbrojeni, použili té příležitosti k revoltě, a že měl obžalovaný při tom na mysli — čímž zvláště ještě i subjektivní stránka deliktu zjištěna —, podnítiti posluchače, mezi nimiž bylo mnoho mladíků vojenskou službou povinných i vojenských záložníků, by zbraní použili v případě mobilisace k násilnému převratu. Že by dle tohoto, jak shora již vytknuto, pro posouzení výroku po stránce právní soudem zrušovacím rozhodného výkladu závadných slov nebylo tu skutkové podstaty podle Šu 15 čís. 3 zák. na ochr. rep., stížnost sama netvrdí. Pokud její, podložiti výroku smysl, jako by bývalo šlo jen o vyzvání k násilnostem proti určité třídě obyvatelstva, jest nepřijatelný a nelze ve tvrzení, o něj opíraném, že šlo jen o delikt podle Šu 15 čís. 2 cit. zák., shledati vůbec provedení citovaného zmatku hmotněprávního. Budiž proto jen ještě podotknuto, že stížností označený svědek dle protokolu o hlavním pře-

ličení, jak k návrhu státního zastupitelství právoplatně byl doplněn, výslovně též uďal: »Měl jsem dojem, že obžalovaný uvedenými slovy chtěl pobouřiti a poškoditi zájem státu. Výrok byl též způsobilý pobouřiti přítomné a mohla též z něho vzniknouti státu škoda, poněvadž mezi posluchači bylo více osob vojenskou službou povinných, mladíci, kteří dosud nenarukovali, i záložníci.«

Naproti tomu odůvodněna jest stížnost obžalovaného, pokud, čelíc proti odsouzení podle prvního a druhého odstavce rozsudku, vytýká, že dotyčný výrok ve směru subjektivním ve skutečnosti vůbec není odůvodněn. V dotyčném odstavci důvodů omezuje se soud, jak stížnost právem vytýká, prostě na tvrzení, že obžalovaný svými výroky »z a m ý š l e l jednak republiku hanobiti, jednak znepokojiti posluchače uvádním nepravdivých vysokých peněžních nákladů na manévry«. Jediná věta, přesahující rámec tvrzení, jež mělo býti odůvodněno, že obžalovaný má jako důvěrník nezaměstnaného dělnictva na ně značný vliv, může míti význam pro odůvodnění úmyslu »podněcovati«, v témže odstavci obsaženě ve směru výroku podle třetího odstavce rozsudku; ve směrech prvního a druhého odstavce jest patrně zcela bezvýznamnou. Pouhé tvrzení, že subjektivní stránka deliktů jest prokázána tím, že obžalovaný měl úmysl (dle názoru soudu) ke skutkové skutečnosti vůbec odůvodněn, idem per idem, a není proto ve skutečnosti vůbec odůvodněn ve smyslu Šu 270 čís. 5, 281 čís. 5 tr. ř. Jelikož pak jde o výrok rozhodující ve věci, kde subjektivní stránka není naprosto tak samozřejmou, že by již z výroků samých jasně vyplývala, bylo po této stránce zmateční stížnosti vyhověti, rozsudek v dotyčných bodech zrušiti jako zmatečný a věc vrátiti do první stolice k opětovnému projednání a rozsouzení, aniž třeba zabývati se i dále uplatňovaným zmatkem podle Šu 281 čís. 9 a) tr. ř. V příčině třetího odstavce rozsudku bylo bezdůvodnou zmateční stížnost zahrnouti.

Čís. 1875.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.).

Hanobení republiky (§ 14 čís. 5 zákona) jest úmyslné snižování její vážnosti.

Snižovati vážnost republiky znamená vyvolati v jiných osobách co do jejich poměru k republice takový duševní stav, ve kterém se nedostává vážnosti vůči ní.

Subjektivně vyžaduje se úmysl pachatelův, směřující k hanobení, spojený s vědomím, že toto je způsobilé vyvolati nepřátelské smýšlení a že jeho činem vznikne některé z nebezpečí v zákoně naznačených.

Pokud sem spadá přečtení pamětního spisu o utiskování Němců v republice.

Postavení pachatele jako duchovního není dostatečným důvodem pro závěr na veřejný zájem, vyžadující bezpodmínečný výkon trestu (§ 35 zákona).

(Rozh. ze dne 22. ledna 1925, Zm II 356/24.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného P. Františka M-a do rozsudku krajského soudu v Olomouci ze dne 3. května 1924, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle §u 14 čís. 5 zákona ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n., vyhověl však v zasedání neveřejném odvolání státního zastupitelství z téhož rozsudku do výroku o podmíněčném odsouzení, napadený výrok zrušil a věc vrátil soudu prvé stolice, by o podmíněném odsouzení, doplně šetření, znova rozhodl, mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Dovolávajíc se důvodu zmatečnosti čís. 9 a) (10) §u 281 tr. ř., vyslovuje zmateční stížnost především právní názor, že § 14 zákona na ochranu republiky chrání obecný mír v republice, že tudíž pod ustanovení čís. 5 tohoto §u nespadají výrazy sice neslušné, ale nikoli nebezpečné, a že úmysl pachatelův musí se nésti k tomu, by hanobením některého úkonu nebo projevu státního činitele hanobil republiku. Zmateční stížnost dovozuje dále, že zákon na ochranu republiky nechce stížití spravedlivý boj politický, ani potlačovati pouhou agitací a propagandu, směřující ku změně zákonů nebo správního režimu ve státě, zvláště, když výrazy, jichž bylo užito, nejsou na újmu bezpečnosti republiky a když se jimi v jiných nevytvoří co do jejich poměru k republice takový duševní stav, který je s to vybíjeti se v činech republice škodlivých, nebo ve kterém se nedostává vážnosti vůči státu. S tímto právním výkladem skutkové podstaty §u 14 čís. 5 zákona na ochranu republiky, čerpaným ostatně zmateční stížností z rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 4. dubna 1924, č. j. Zm I 14/24 (Sb. n. s. č. 1592), dlužno sice zásadně souhlasiti. Na omylu jest ovšem zmateční stížnost, pokud, dovozujíc, že pod ustanovení čís. 5 §u 14 zákona na ochranu republiky nespadají výrazy sice neslušné, ale nikoli nebezpečné, má při tom na zřeteli výrazy, o nichž mluví později v jiné souvislosti, totiž výrazy, jimiž se v jiných co do jejich poměru k republice nevytvoří takový duševní stav, který je s to vybíjeti se v činech republice škodlivých. Tento výklad se hodí a shora uvedené rozhodnutí nejvyššího soudu ho také používá výhradně jen na skutkovou podstatu přečinu pobuřování podle §u 14 čís. 1 zákona na ochranu republiky, činu to nepoměrně přísněji trestného, než přečin podle §u 14 čís. 5 téhož zákona. Musí sice také hanobení republiky, má-li jím založena býti skutková podstata přečinu podle §u 14 čís. 5 zákona, býti na újmu bezpečnosti státu buď tím, že hanobení může ohroziti obecný mír v republice nebo její mezinárodní vztahy, ale také již tím, že může snížit její vážnost, vytvořiti totiž v jiných co do jejich poměru k republice takový duševní stav, ve kterém se nedostává vážnosti vůči republice.

Dle rozsudkového výroku hanobil stěžovatel tím, že přečetl pamětní spis, republiku způsobem surovým a štvavým tak, že to mohlo snížit vážnost republiky. Jen v taktu vymezeném rozsahu dlužno se tudíž obíratí otázkou, zda vyhovuje rozsudkový výrok zákonu, či zda byl jím zákon porušen nebo vyložen nesprávně, jak dovoditi snaží se zmateční stížnost. Dle rozsudkového zjištění měl pamětní spis, přečtený stěžovatelem, ten obsah, že »německý lid leží tu nyní nemocen politicky i hospo-

dářsky, že je roztrfštěn a že jednotlivé střepiny jsou roztroušeny v nově zřízených státech; že také v našem státě jsou Němci takovou střepinou; že německý lid je vítěznými státy, cizím lidem utlačován a že se s ním nakládá jako s heloty; že Němci se cítí lidem utlačovaným, že je to osten v srdcích Němců a že poměry jsou pro Němce mnohem smutnější než dříve«. Pojímán ve své celkové vzájemné souvislosti neodpovídá tento projev nikterak pojmu pouhého spravedlivého boje politického nebo pouhé agitace (propagandy), směřující ku změně zákonů nebo správního režimu ve státě, ani nelze v něm spatřovati, jak činí zmateční stížnost, pouhé postěžování si, požalování, na něž prý měl stěžovatel jako uvědomělý Němec právo, by dal průchod svému vlasteneckému citu. Rozsudek dospívá naopak, zejména případnou úvahou, že v pamětním spise je řeč o nakládání s Němci jako s heloty, o utlačování cizím lidem, že se v něm tudíž naráží na poměry, které náležejí k období, označenému v dějinách za dobu barbarů, a které musí v každém vzbuditi představu nelidské surovosti a nekultury, právem k závěru, že tu jde o surový a štvavý způsob vyjadřování se, o hrubé a štvavé hanobení (republiky), jímž se vážnost republiky snižuje. Tomuto závěru dlužno přisvědčiti, uváží-li se, že zákonnému pojmu hanobení republiky odpovídá již úmyslné snižování její vážnosti a že sama zmateční stížnost připouští výslovně, že aspoň výraz »jako s heloty« jest trochu příkrý, že je to »silnější« výraz. Poukaz zmateční stížnosti na domnělý zákonný požadavek hanobení republiky hanobením některého úkonu nebo projevu ústavního činitele byl však přiveden zřejmě jen nepochopením dotyčné úvahy shora citovaného rozhodnutí nejvyššího soudu a nemá místa v tomto případě, v němž nalézací soud právem shledal v projevu stěžovatelově přímé, bezprostřední hanobení republiky.

Po stránce subjektivní vyžaduje se arciž ke skutkové podstatě přečinu podle §u 14 čís. 5 zákona na ochranu republiky pachatelův úmysl, směřující k hanobení republiky, spojený s vědomím, že hanobení je způsobitelné, aby vyvolalo nepřátelské smýšlení a že z jeho činu vznikne některé z nebezpečí, naznačených pod čís. 5 §u 14. V rozhodovacích důvodech napadeného rozsudku se sice praví, že rozhodným je subjektivní vědomí pachatelovo; a dospívá se v dalším k závěru, že stěžovatel pronesl hanobení jemu za vinu kladené v plném vědomí významu a dosahu zvolených výrazů. Než rozsudkovým úvahám, věnovaným věcnému i právnímu rozboru slov stěžovatelových, je předeslána výslovná otázka po ú m y s l u, který ho při tom vedl. Spatřuje-li tudíž rozsudek ve stěžovatelově projevu v oněch svých úvahách hanobení republiky a dospívá-li ke konečnému závěru, dle něhož počínání stěžovatelovo zakládá skutkovou podstatu přečinu podle §u 14 čís. 5 zákona na ochranu republiky ve směru objektivním i subjektivním, není příčiny k pochybnostem o tom, že dle přesvědčení nalézacího soudu k hanobení republiky směřoval i stěžovatelův úmysl a že v tom smyslu dlužno pojímati i rozsudkový výrok. Pak není ovšem námitka zmateční stížnosti, že rozsudkem zjištěné věty pamětního spisu neměly úmyslu, hanobiti surově a štvavě republiku, než podle §§u 258, 288, čís. 3 tr. ř. nepřipustným hrojením proti právě zmíněnému přesvědčení nalézacího soudu o zlém úmyslu stěžovatelově, kteréžto přesvědčení je v rozsudkových důvodech odůvodněno způsobem, nacházejícím po stránce skutkové ve vý-

sledcích hlavního přelíčení, zejména ve slovném znění a smyslu výroku samotného plnou oporu, jemuž však ani po stránce právní nelze důvodně vytýkati porušení zákona nebo jeho nesprávné použití.

Ani v ostatních vývodech, jimiž provádí námitku důvodu zmatečnosti čís. 9 a) (10) Šu 281 tr. ř. nepočíná si však zmateční stížnost způsobem, odpovídajícím předpisu Šu 288 čís. 3 tr. ř., když jednak, probírajíc každou jednotlivou větu pamětního spisu zvlášť a samostatně, snaží se jim dodati smyslu, s hlediska trestního ustanovení Šu 14 čís. 5 zákona na ochranu republiky nezávadného, jednak nedbá rozsudkového závěru, v rozhodovacích důvodech zvlášť podrobně a případně odůvodněného, dle něhož závadné věty pamětního spisu mají za předmět poměr Němců v Československé republice k českému národu a k Českému (Československému) státu. Stačí proto pouze v onom směru připomenouti, že úvahy, v nichž zmateční stížnost dovozuje, že německý národ jest od vítězných států skutečně poroben, že mu mírovými smlouvami byla odňata jistá území, kolonie, lodí a válečný materiál, že musí plaťiti reparače, k jichž vydobytí vedou vítězné státy obsazením území a pod. jakousi exekuci, že tudíž svoboda německého lidu je omezoována, se naprosto nehodí na republiku Československou, na stát, který svojí demokraticko-republikánskou formou a svojí ústavou stejně jako veškerým svým zákonodárstvím i jeho uváděním ve skutek zaručuje a uplatňuje zásadní rovnost všech svých obyvatel nehledíc (dle druhého odstavce Šu 106 ústavní listiny, uvedeně zákonem ze dne 29. února 1920, čís. 121 sb. z. a n.) zejména k tomu, jakého jsou původu (státní příslušnosti), jazyka, rasy (nebo náboženství). Nesejde tudíž na tom, řadí-li rozsudek Československou republiku právem či, jak dovoditi se snaží zmateční stížnost, neprávem ke státům vítězným. Bylo proto zmateční stížnost dílem jako neodůvodněnou, dílem jako právně bezpodstatnou, v jednotlivostech pak i podle zákona neprovedenou zavrhnouti.

Odvolání státního zastupitelství z výroku, jímž byl obžalovanému povolen podmíněný odklad výkonu trestu, jest oprávněno. Nelze sice sdíleti názor odvolání, že v tomto případě vyžaduje již veřejný zájem výkon trestu (§ 35 zákona na ochranu republiky). Odvolání klade důraz na okolnost, že obžalovaný dal přečtením pamětního spisu občanům jeho duchovní správě svěřeným zlý příklad, ale významné postavení obžalovaného v daném případě není dostatečným důvodem pro závěr na veřejný zájem, vyžadující bezpodmínečný výkon trestu. Obžalovaný závadného spisu neověřejnil a nepřčetl jej ve shromážděné obci občanů, jeho duchovní správě svěřených, jako duchovní správce, nýbrž sdělil jeho obsah pouze omezenému počtu (28) důvěrníků jako kronikář, tedy nikoliv tak veřejně, že by již okruh osob, dozvěděvších se přímo o obsahu závadného spisu, a dojem hanobení republiky na ně, činily kategorickou, bezpodmínečnou reakci ve formě bezpodmínečného trestu nutno. Ani postavení jeho toho nevyhledává, když, nehledě k tomu, že, jak již řečeno, při čtení spisu vystupoval jako kronikář, právě jeho postavení jako kněze jest dostatečnou zárukou, že se o jeho odsouzení dozví veřejnost, a že jeho zlý příklad bude již samotným odsouzením paralysován. Jest proto neodůvodněnou obava, že by u jeho spolu-

občanů snadno mohlo vzniknouti mylné domnění, že trestné činy tohoto rázu mohou býti páčány bez jakýchkoliv následků.

Nutno proto přikročiti k otázce, zda podmíněně odsouzení obžalovaného lze ospravedlniti všeobecnými důvody ve smyslu Šu 1 zákona o podmíněném odsouzení. Odvolání jest opačného názoru, poukazujíc na to, že pamětní spis je proniknut nenávisí a záští k Československému státu a svědčí o národnostní zarytosti obžalovaného. Odvolání nelze bez výhrady přisvědčiti. Jím líčená vlastnost povahy obžalovaného a jeho činu z dosavadních výsledků trestního řízení spolehlivě nevyplývá. Nelze to odvozovati ze závadného spisu samotného. Zrušovací soud jest toho názoru, že otázku shora naznačenou nelze vůbec řešiti na základě dosavadních výsledků trestního řízení, poněvadž nalézací soud nekonal dostatečných šetření o tom, jaké povahy a osobních vlastností je obžalovaný, a zejména nevyšetřil, jak se obžalovaný až dosud v národních věcech choval, zda i jindy — na př. při kázání nebo vůbec ve svém povolání — projevoval národní nesnášenlivost, a zda častěji se dopustil štvání proti českému národu. Kdyby tomu tak nebylo, jednalo by se u něj snad jen o ojedinělý poklesek, který, třebaže svědčí o jisté roztrpčenosti proti českému národu, neopravňuje ještě bezpečný závěr na zarytou nesnášenlivost a nenávisť vůči Československé republice, pokud se týče českému národu, kterou by bylo lze napravit pouze bezpodmínečným výkonem trestu. Poněvadž věc v uvedeném směru není ještě zralou k rozhodnutí, bylo napadený výrok zrušiti a věc vrátiti nalézacímu soudu, by, doplně šetření v naznačených směrech (obzvlášť dotazem u četnictva, politické správy a obecních úřadů obce domovské a obce nynějšího bydliště obžalovaného), o podmíněném odsouzení znovu rozhodl.

Čís. 1876.

Osvobozující výrok (§ 259 čís. 3 tr. ř.) může se vztahovati jedině na žalobní skutek, jaký jest podle zákona předmětem obžaloby, nikoliv na kvalifikaci činu podle obžaloby.

Jde o zmatek vnitřního rozporu ve smyslu Šu 281 čís. 5 tr. ř., zjišťuje-li nalézací soud ve výroku rozsudečném jiný zlý úmysl, než jaký běře za prokázán v důvodech.

(Rozh. ze dne 23. ledna 1925, Zm I 698/24).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaných Josefa M-a st. a Josefa M-a ml. do rozsudku krajského soudu v Mostě ze dne 18. září 1924, pokud jím byli stěžovatelé uznáni vinnými zločinem podle Šu 93 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc soudu první stolice, by jí znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Proti oběma obžalovaným byla vznesena obžaloba pro zločin podle Šu 98 b) tr. zák., proti Josefu M-ovi st. kromě toho pro přestupek podle Šu 431 tr. zák. Předmětem zmateční stížnosti jest jen výrok, odsuzující obžalované pro zločin podle Šu 93 tr. zák., nikoli další výrok

rozsudku, jímž byl Josef M. st. uznán vinným přestupkem podle §u 411 tr. zák. Zločinu podle §u 93 tr. zák. dopustili se obžalovaní trestného činu, uvedeného v rozsudku, tím, že dne 17. července 1924 na cestě mezi P. a L. Vojtěchu K-ovi v tom úmyslu vyhrožovali ublížením na těle, by mu znemožnili pokračování v jízdě na kole do P., při čemž skutečně v užívání osobní svobody mu překáželi, přiměvše ho proti jeho vůli k návratu. Z obžaloby pro zločin podle §u 98 b) tr. zák. nalézací soud obžalované sprostil, aniž by však uvedl v důvodech úvahy, ze kterých tak učinil, nehledě k tomu, že osvobuzující výrok neměl býti vůbec vyneseno, poněvadž osvobození to stalo se jen z kvalifikace, obžalobou zvolené, nikoli však ze žalobního skutku, jenž podle zákona (§§y 262, 263 a), 267 tr. ř. jest předmětem obžaloby a na který jediné může se proto vztahovati sprostňující výrok podle čís. 3 §u 259 tr. ř. K odůvodnění odsuzujícího výroku uvedl soud toliko, že běře na základě průvodů v rozsudku blíže uvedených za prokázáno, že dne 17. července 1924 na cestě mezi P. a L. obžalovaní Vojtěchu K-ovi v tom úmyslu vyhrožovali ublížením na těle, aby na něm vynutili, aby v p-ském kraji své zvěrolékařské praxe neprovozoval, tedy takové jednání (opomenutí), na které obžalovaní neměli právního nároku.

Zmateční stížnosti obžalovaných, dovolávající se důvodu zmatečnosti čís. 5 a 9 a) §u 281 tr. ř., nelze upřítí oprávněně. Nalézací soud zjišťuje po subjektivní stránce v důvodech rozsudku o úmyslu obžalovaných, že směřoval k tomu, by pohrůzkou ublížením na těle přinutili Vojtěcha K-a k jistému činění, pokud se týče opomenutí, čímž běře za prokázáný úmysl, jaký vyžaduje zločin podle §u 98 tr. zák. Naproti tomu odsuzuje však obžalované pro zločin podle §u 93 tr. zák., jenž co do subjektivní skutkové podstaty předpokládá buď úmysl pachatelův omezit jinou osobu na osobní svobodě proti její vůli aneb aspoň vědomí pachatelovo, že napadenou osobu tak omezuje. Tím, že nalézací soud ve výroku rozsudku zjišťuje jiný zlý úmysl, než jaký běře v důvodech rozsudku za prokázáný, trpí výrok jeho logickým vnitřním rozparem podle čís. 5 §u 281 tr. ř., poněvadž o téže okolnosti skutkové, jakou je úmysl obžalovaných, činí dvě různá, navzájem si odporující zjištění, jednak právním omylem, poněvadž soud v důvodech rozsudku při posuzování subjektivní skutkové podstaty §u 93 tr. zák., totiž ohledně povahy zlého úmyslu, vychází z nesprávného hlediska právního. Již pro tyto vady nemůže rozsudek obstát, zvláště když v důvodech jeho není vůbec obsaženo zjištění, v čem záleželo omezení osobní svobody Vojtěcha K-a, tím méně pak zjištění a rozbor o tom, zda omezení to bylo omezením ve smyslu §u 93 tr. zák. Zmateční stížnosti, uplatňující v podstatě hořejší vady, bylo proto vyhověti a nalézací právem, jak shora uvedeno. Při novém jednání a rozhodování bude nalézacímu soudu zkoumati, zda jednání obžalovaného nezahrnuje v sobě skutkovou podstatu jiného trestného činu. V kladném případě bylo by pak dbáti předpisu třetího odstavce §u 293 tr. ř.

Čís. 1877.

Násilné vniknutí ve smyslu §u 83 tr. zák. nepředpokládá výslovné dohody pachatelů; stačí, vpadne-li více lidí do cizího nemovitého statku

a uvědomí-li si teprve v tomto okamžiku vzájemnou shodu a souhlasný cíl svého podnikání.

I připojení se k jednání, pokud trestná činnost ještě trvá a pokud jejího cíle nebylo dosaženo, spadá pod skutkovou podstatu §u 83 tr. zák.

(Rozh. ze dne 24. ledna 1925, Zm II 263/24.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Uh. Hradišti ze dne 12. března 1924, pokud jím byli obžalovaní František D., Rudolf V. a Anna Z-á st. podle §u 259 čís. 3 tr. ř. sprostěni z obžaloby pro zločin veřejného násilí podle §u 83 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc soudu prvé stolice, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Z obžaloby pro zločin veřejného násilí podle §u 83 tr. zák. byli všichni tři obžalovaní sprostěni podle rozhodovacích důvodů napadeného rozsudku proto, že nalézací soud nevzal za prokázáno, že se obžalovaní dostavili ke kostelu církve římsko-katolické v Z. ve společném dorozumění s ostatními za tím účelem, by zabránili příslušníkům této církve vstup do kostela a na věž, a poněvadž pouhá jejich přítomnost u kostela nemůže založiti skutkovou podstatu onoho zločinu. Zmateční stížnost jest v právu především, pokud, dovolávajíc se důvodu zmatečnosti podle čís. 9 a) §u 281 tr. ř., vykládá tento závěr rozsudkový v ten smysl, že rozsudek, vycházející z názoru, že se ke skutkové podstatě zločinu podle §u 83 tr. zák. vyžaduje výslovná a patrně i předchozí dohoda pachatelů, klade hlavní váhu na potřebu zjištění, že se i obžalovaní o společném násilném vpádu s ostatními pachateli výslovně předem smluvili. Zmateční stížnost právem označuje tento názor za právně mylný, dovozujíc správně, že násilné vniknutí ve smyslu §u 83 tr. zák. nepředpokládá výslovné (ani předchozí) dohody pachatelů, nýbrž že stačí, vpadne-li více lidí do cizího nemovitého statku a uvědomí-li si teprve v tomto okamžiku vzájemnou shodu a souhlasný cíl svého podnikání, že tedy i v lidech, takto bez předchozí výslovné dohody spolupůsobících, dlužno spatřovati spolupachatele, vedené společným zlým úmyslem, tudíž lidi sebrané ve smyslu §u 83 tr. zák. S hlediska tohoto jediné správného názoru právního jest nepřipadným důraz, který klade rozsudek na nedostatek důkazů o tom, že se obžalovaní již ke kostelu dostavili ve společném dorozumění s ostatními, stačilo by naopak zjištění, že obžalovaní, dostavivše se ke kostelu, ať již po předchozí dohodě či bez ní, jednali v zájmu vědomí, že spolupůsobí s ostatními se stejným společným úmyslem a za jednotným cílem.

Je sice pravda, že ona konečná úvaha rozsudková, dle níž pouhá přítomnost obžalovaných u kostela nemůže založiti skutkovou podstatu zločinu podle §u 83 tr. zák., připouští také ten výklad, že nalézací soud ono vědomé spolupůsobení obžalovaných s ostatními pachateli, jejich připojení se k trestné činnosti ostatních vůbec za prokázáno nevzal.

Než pak dlužno přiznati zmateční stížnosti oprávnění také, pokud opírajíc se o důvod zmatečnosta čís. 5 Šu 281 tr. ř., vytýká rozsudku neúplnost, spočívající v tom, že jeho rozhodovací důvody nepřihlížejí k četným skutečnostem, podávajícím se z výsledků hlavního přelíčení, na něž poukazuje zmateční stížnost, a které mohly při řešení otázky zavinení obžalovaných vůbec a otázky právě naznačené zvláště mítí závažný význam. Rozsudek totiž zjišťuje, že se dne 22. ledna 1922 pokoušeli někteří přívrženci československé církve v Z. zabrániti, by pohřeb jisté příslušnice církve římsko-katolické nevešel s mrtvolou do kostela, že několik osob (v počtu asi šesti) stouplo si za tím účelem ke dveřím chrámovým a ke dveřím vedoucím na věž, a že se snažili zabrániti jednak, aby zvoník nemohl zvoniti, jednak, aby pohřeb nevešel do kostela. Tato zjištění rozsudková budi dojem, jako by těch, kdož předsevzali zvláštní činnost trestnou, byl býval jen počet zcela nepatrný, dokonce jen asi šest osob. Je proto zmateční stížnost v právu, namítajíc, že rozsudek nemá zřetele na některé výsledky hlavního přelíčení, z nichž vychází na jevo, že těch, kteří brali účast na oné trestné činnosti, ne-li přímo, fysickým bráněním vstupu do kostela a zvonění, způsobem, odpovídajícím pojmu úmyslného a vědomého spolupůsobení, připojení se k trestné činnosti ostatních pachatelů, bylo značné množství, které, jak zmateční stížnost případně dovozuje, činilo současnou přítomností všech (u dveří kostela a u dveří na věž) technicky nemožnou. O obžalovaných pak se praví v rozsudkových důvodech, že žádným svědkem nebylo zjištěno, že byli mezi těmi, kdož zabraňovali příslušníkům církve římsko-katolické vstupu do kostela a na věž. Zmateční stížnost, vycházejíc ze správného stanoviska, že ke skutkové podstatě zločinu podle Šu 83 tr. zák. stačí připojení se k jednání, pokud trestná činnost ještě trvá a pokud jejího cíle nebylo dosaženo, namítá opět právem, že i k naznačenému závěru rozsudkovému dospěl nalézací soud jen následkem toho, že neměl zřetele ke skutečnostem, nasvědčujícím opaku, které, vyšedše na jevo za hlavního přelíčení, došly z části výrazu i v některých skutkových zjištěních rozsudkových, položených za základ oněm rozsudkovým výrokům, jimiž obžalovaní byli uznáni vinnými přečinem podle Šu 283 tr. zák., František D. i podle Šu 284 tr. zák. Tak potvrdil svědek Bohdan B., že z počátku byl u kostela malý hlouček lidí, že však mezi tím, co úředně zakročoval, aby zjednal pohřbu průchod, lid se poněmáhu rocoval, že jich tam bylo plno, několik set, a že, když obecní starosta, pak svědek a konečně velitel četnického oddílu vyzývali lidi k odchodu, lidé se nerozcházel, že křičeli a že více lidí vytýkalo svědkovi, že nedodržel slova, dále že hned po výzvě nebylo viděti, že by lid ustupoval a že ústup nastal teprve, když šlo za ním četnictvo. Právem zdůrazňuje zmateční stížnost také další údaj téhož svědka, dle něhož po vytržnostech ze dne 7. ledna 1922 svědek uzamkl kostel a upozornil lid, že kostela používati má právo pouze římsko-katolická církev. Zmateční stížnost přikládá těmto údajům svědkovým právem význam, poněvadž z nich bylo po případě lze čerpati přesvědčení, že jednak všichni příslušníci církve československé, tedy i obžalovaní věděli, že na kostel nemají práva, zejména pak, že celý dav a tím každý člen jeho projevil zřejmý úmysl, nepustiti pohřeb do kostela a to i po onom opětovném vyzvání uvedených úředních osob k rozchodu.

S hlediska naznačeného dlužno dále jako nepřipadný označiti důraz, který klade rozsudek zřejmě na údaj svědka Vojtěcha N-a, zaznamenaný v jeho rozhodovacích důvodech, podle něhož původně bylo u kostela 4—5 osob, kdežto jiní lidé stáli u školy a se ke kostelu přiblížili teprve, když se tam dostavilo četnictvo, pomíjeje mlčením další údaj svědkův, podle něhož lidé, kteří stáli u školy přiblížili se ke kostelu během napominání těch, co stáli u kostela, a podle něhož svědek B. říkal lidem, aby měli rozum a pustili pohřeb do kostela, lidé však neprojevili ani nejmenší známky ochoty uposlechnouti a ani se nehnuli, tak že za této situace nebylo možno, by pohřeb vešel do kostela. Nepovšimnutým ponechává rozsudek dále, co uvedeno jest v trestním oznámení, při hlavním přelíčení přečteném, jednak o obžalované Anně Z-é st., že totiž musila opětovně býti jménem zákona vyzvána, by opustila místo shluknutí, a že při tom prohlásila, že Římané mají kapitál, jimž platí četníky, tak že je nemusí platiti stát, jednak o tom, že se obžalovaní k činu přiznali a omlouvali tím, že nežádají nic jiného, jen spoluužívání římsko-katolického kostela. Rozsudek uvádí ostatně ve zmíněné již části svých rozhodovacích důvodů doznání jednotlivých obžalovaných, podle nichž obžalovaný D. běžel do zástupu, ačkoliv výzva k rozchodu byla dána, obžalovaný V. pak byl tehdy u kostela a to tak dlouho, až četníci jednotlivce zatýkali, obžalovaná Anna Z-á st. posléze také byla při shluknutí před kostelem a to tak dlouho, až tam přišli četníci dělat pořádek. Dle řečeného jeví se býti okolnosti tuto uvedené tak závažnými, že jich soud hledě k předpisům §§ 258, 270 čís. 5 a 281 čís. 5 tr. ř. neměl zůstaviti bez uvážení. Rovněž bude soudu nalézacímu uvážiti také ostatní výsledky řízení průvodního a hlavního přelíčení, jež se týkají úmyslu obžalovaných, pokud se týče jejich vědomí o úmyslu oněch osob, k jejichž činnosti obžalovaní se podle tvrzení obžaloby připojili.

Čís. 1878.

Smírčí jednání starostovo (na Moravě) v záležitosti urážek na cti nutno pokládati s hlediska místní policie za konání jeho povolání (§ 68 tr. zák.), bylo-li se ho některou stranou dovoláváno.

(Rozh. ze dne 26. ledna 1925, Zm II 555/24).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 30. srpna 1924, jimž byl obžalovaný uznán vinným přestupkem Šu 411 tr. zák. a sprostěn podle Šu 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro přestupek podle Šu 312 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc soudu prvé stolice, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Nalézací soud zjistil, že obžalovaný při smírčím jednání před obecním starostou v R. Josefem Š-em v záležitosti Františka K-a a Josefa D-y pro urážku na cti, starostu Š-a holí lehce poranil a po té, když

byl z obecní kanceláře odstraněn, nadávkami »ty lumpe, zloději, keťáse«, urazil. Než soud uznal obžalovaného pro lehké poranění starostovo vinným jen přestupkem podle §u 411 tr. zák. a sprostil ho z obžaloby pro přestupek §u 312 tr. zák., vzav za dokázáno, že jak úder holí, tak i nadávky staly se teprve, když byl starosta po námitce obžalovaného, že mu starostův výrok o jeho vině urážky na cti nestačí a že chce míti celý výbor, prohlásil, že mu to musí stačit a aby opustil obecní kancelář, čímž prý bylo úřední jednání starostovo skončeno, takže starosta poraněn a uražen by již jen jako osoba soukromá. Zmateční stížnost napadá rozsudek z důvodu §u 281 čís. 5, 9 a) c) a 10 tr. ř., ponevadž soud ohledně poranění starostova jednak nevezal v úvahu, že zločinu podle §u 153 tr. zák. nedopouští se toliko ten, kdo veřejného úředníka lehce poraní když vykonává povolání své, nýbrž i ten, kdo ho lehce poraní pro toto vykonávání, a důsledkem toho opominul zabývat se v rozsudku výsledky trestního řízení, na to poukazujícími, že poranění starostovo stalo se pro zmíněné vykonávání starostova úřadu, totiž svědkem Františkem K-em potvrzenou okolností, že obžalovaný úder holí doprovázel slovy: »Ty o mně nebudeš rozhodovati«, jednak, že v době úderu a urážky v kanceláři byly ještě ostatní na úředním výkonu súčasně osoby, totiž druhá strana a svědci, takže neudržitelným byl by náhled soudu, že úřední jednání bylo již před spácháním činů formálně skončeno. V obojím směru sluší zmateční stížnosti přisvědčiti. Jelikož zákon v §u 153 tr. zák. výslovně lehkému poranění veřejného úředníka při vykonávání jeho povolání klade na roveň lehké jeho poranění pro toto vykonávání, nesměl soud, když tu byly výsledky hlavního přeličení tuto druhou možnost napovídající, dle zásady, že odsouzení dle mírnějšího předpisu trestního nastati může jen, když potrestání podle předpisu ostřejšího jest vyloučeno, a předpisu §§u 262, 267 tr. ř., uznati obžalovaného vinným pouze přestupkem, dokud se s touto druhou možností §u 153 tr. zák. nezabýval a, učiniv potřebná skutková zjištění, skutkové podstaty zločinu i v tomto směru nevyloučil. Rovněž právně pochybeným jest názor nalézacího soudu, že úřadování starostovo bylo formálně skončeno již tím, že obžalovaného pro vzpurné jeho vystoupení z obecní kanceláře vykázal. I vykázání obžalovaného z kanceláře stalo se ještě v rámci úředního jednání a, dokud obžalovaný obecní kancelář neopustil, mohla se starostovi naskytnouti příležitost k dalšímu zakročení proti němu; ostatně ani vlastní úřední jednání nebylo nutně zakončeno, dokud druhá strana a svědci v obecní kanceláři zůstali, ježto i v nepřítomnosti obžalovaného mohl s těmito starosta dále jednati. S hlediska §u 312 tr. zák. stačilo ostatně i všeobecné konání úřadu starostova, dokud on sám v úřední kanceláři setrval.

Pro posouzení případu ovšem přichází v úvahu, zda smírcí jednání starostovo možno pokládati vůbec za konání jeho povolání, ježto podle §u 27 čís. 11 obecního řádu pro Moravu přísluší obci, činiti narovnání mezi stranami spor vedoucími, skrze důvěrníky z obce zvolené. Kdyby skutečně s toho hlediska nebylo lze uznati konání takového smírcího jednání za část vlastní působnosti starostovy, tedy přece nelze mu právo k zakročení v záležitostech urážek na cti mezi občany odepřiti, bylo-li se ho některou stranou dovoláváno, již s hlediska místní policie (§§y 27 čís. 2, 55), protože i z takového podnětu snadno může nastati ohro-

žení bezpečnosti osoby (§ 27 čís. 2), o niž pečovati jest jednou z hlavních povinností obecního starosty (§ 55). (Srov. vid. sb. 3327; zák. ze dne 27. února 1907, čís. 59 ř. zák. nenabyl dosud pro české země účinnosti).

Čís. 1879.

Skutková podstata přečinu §u 303 tr. zák. ve směru subjektivním předpokládá, že se pachatel při provozování náboženství v ě d o m ě neslušně choval.

(Rozh. ze dne 27. ledna 1925, Zm I 832/24).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmateční stížnosti Václava M-e do rozhodnutí krajského jako nalézacího soudu v České Lípě ze dne 20. listopadu 1924, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle §u 303 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Dle §u 270 čís. 5 tr. ř. (nové znění) jest v rozhodovacích důvodech stručně, avšak určitě uvést, které skutečnosti a z jakých důvodů soud pokládal za dokázané, nebo za nedokázané, a jakými úvahami se řídil, rozhoduje právní otázky a zamítá přednesené námítky. Tomuto zákonnému předpisu napadený rozsudek neodpovídá. Ohledně otázky viny jest v rozhodovacích důvodech uvedeno pouze: »Na základě skutkového doznání obžalovaného ve spojení s přečtenými svědeckými výpověďmi vzal soud za prokázáno, že obžalovaný se dopustil jednání v rozsudkovém výroku označeného v tom vědomí, že tím vzbuzuje veřejné pohoršení«. Rozsudkový výrok o vině pak zní: »Obžalovaný je vinen, že dne 3. září 1924 v S. z a pohřbu Josefa M. bezprostředně před pohřebním průvodem vozil močůvku a sud otevřel, takže močůvka vytekla a tak se v čase veřejného provozování náboženství církve ve státě zákonem uznané tou měrou neslušně choval, že to bylo způsobilé u jiných vzbuditi pohoršení; — a že se tím dopustil přečinu podle §u 303 tr. zák.«

Zmateční stížnost dovolává se číselně důvodů zmatku čís. 4 a čís. 9 a) §u 281 tr. ř. Důvodu zmatku čís. 9 a) §u 281 tr. ř. neprovádí zmateční stížnost po zákonu, neboť opírá dotčené svoje vývody o skutečnosti nalézacím soudem nezjištěné (§ 288 čís. 3 tr. ř.). Popírajíc, že si stěžovatel byl toho vědom, že se chová neslušně, dovolává se zmateční stížnost výpovědi slyšených svědků, že se církevní obřady konaly v době, kdy stěžovatel močůvku vozil, v domě zemřelého Josefa M-a, výpovědi faráře Viléma H-a, že z vlastního názoru o věci, tedy také ani o vození hnojůvky stěžovatelem neví ničeho, výpovědi Josefa S-e, že stěžovatel vozil močůvku na své pole a že byl za církevních obřadů na poli, a zodpovídání se stěžovatelova, že, voze močůvku, šel jen za svou obvyklou prací. — Taktó se zmateční stížnost věcně dovolává zmatku čís. 5 §u 281 tr. ř. (vady neúplnosti) a to právem. V rozsudku ponechává se nezodpověděnou otázka, jaké stanovisko zaujal nalézací soud

k těmto výpovědím, ač bylo jeho povinností, těmito závažnými výsledky hlavního přeličení se zvláště obíratí, aby mohlo býti spolehlivě zjištěno, že se stěžovatel v čas veřejného provozování náboženství v ě d o m ě neslušně choval, to tím spíše, když se stěžovatel také zodpovídal tím, že při vození močůvky »si vůbec nic nemyslel«, a slyšení svědci udali, že nevědí, zda stěžovatel chtěl snad nějak pohřební obřady rušiti. Nalézací soud nezjistil na základě výsledků hlavního přeličení skutečnosti, ze kterých by plynul závěr, že obžalovaný se v čas veřejného provozování náboženství v ě d o m ě neslušně choval, neuvedl v rozhodovacích důvodech, jakými úvahami dospěl ku zjištění této subjektivní známky skutkové podstaty přečinu podle §u 303 tr. zák. a z jakých úvah zamítl námitky obžalovaného.

Čís. 1880.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.)
Pojem »více lidí« liší se od pojmu »veřejnosti« tím, že jde tam o počet osob tak omezený, že jej možno na první pohled ihned určití, kdežto zde nikoliv.

Pro pojem »zástupu« nebo »shromáždění« nezáleží na tom, zda jde o jednotlivou skupinu, či o více skupinek, či jednotlivců od sebe místně oddělených, pak-li přes to může čin býti postřehnut větším počtem lidí.

(Rozh. ze dne 28. ledna 1925, Zm I 675/24.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Chrudimi ze dne 23. září 1924, jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými přestupkem podle §u 11 čís. 1 zákona ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n. a přestupkem podle §u 491 tr. zák. a článku V zákona ze dne 17. prosince 1862, čís. 8 ř. zák. z roku 1863, mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Nejvyšší soud nesdílí názor vyslovený v rozsudku o pojmu zástupu. Z úvahy, že poškozování neb ohrožování veřejného řádu je tím vážnějším, čím větší jest okruh osob, jež postřehují trestný skutek a na jejich mysl může pak skutek účinkovati, činí zákon na ochranu republiky trestnost nebo zvýšenou trestnost některých skutků závislou na tom, zda skutek byl spáchán před více než jednou osobou, rozlišuje po této stránce mezi dvěma osobami, mezi více lidmi (§ 11, § 14, čís. 1) a mezi veřejností skutku, již vymezuje § 39 čís. 2. Rozeznává-li takto zákon mezi mírou nebezpečí, jaké nastává spácháním činu před více než dvěma lidmi, a mírou nebezpečí, jež nastává tím, že se čin páše veřejně (v shromáždění nebo před zástupem), různí se pojem »více lidí« od pojmu »veřejnosti« tím, že jde tam o počet osob tak omezený, že jej možno na první pohled ihned určití, kdežto zde nikoliv, tak že zde na skutečnosti, že jde o »zástup« (neb o »shromáždění«), nemění ničeho, ubudou-li od něho nebo přibudou-li k němu 1—2 osoby. Větší míra nebezpečí, která je důvodem trestnosti nebo zvýšené trestnosti činů ve-

řejně spáchaných, jest zde však bez rozdílu, zda je mezi jednotlivci, úmyslně nebo náhodou v tutéž dobu na témže místě přítomnými, více nebo méně volného prostoru, zda jde tedy o skupinu spojitou tak, že na venek tvoří jediný celek, či o více skupinek, či po případě o větší počet jednotlivců od sebe místně vesměs oddělených, pakli jen přes to může čin býti postřehnut větším počtem lidí. Zákon rozumí tedy zástupem povšechně větší počet lidí náhodou současně přítomných a to vesměs v takovém místním poměru k pachateli, že projev (čin) jeho mohl kým-koliv z těchto lidí býti postřehnut, jak tomu bylo dle rozsudkových zjištění v tomto případě, kde při onom výstupu bylo přítomno více než 20 lidí, třeba že byli na různých místech roztroušeni, kteří byli v takovém místním poměru k pachatelům, že mohli jejich výroky slyšeti.

Čís. 1881.

K »vniknutí« dle druhé věty §u 83 tr. zák. se vyžaduje, by pachatel alespoň částí svého těla (ozbrojenou) do místnosti vstoupil a touto částí tam spáchal násilí.

(Rozh. ze dne 29. ledna 1925, Zm I 681/24.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Čes. Lípě ze dne 25. září 1924, jímž byly stěžovatelky uznány vinnými zločinem veřejného násilí podle §u 83 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl, mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Zmateční stížnosti nelze upřítí oprávnění, vytýká-li (ovšem jen povšechně a bez uvádění důvodů), že zjištění rozsudku nestačí k opodstatnění skutkové podstaty zločinu, stěžovatelkám za vinu kladeného. Třebas pojem vniknutí podle §u 83 tr. zák. nevyžaduje, by pachatel vstupuje skutečně do dotyčné místnosti, tam úplně vnikl, vyžaduje skutková podstata dokonání zločinu §u 83 II tr. zák., jak tomu nasvědčuje jasné jeho znění, aby pachatel alespoň částí svého těla — v případě vniknutí ozbrojeného pachatele, částí ozbrojenou — vnikl do oné místnosti, a s touto částí tam spáchal násilí na věcech neb osobách domácím právem chráněných. Zjištění v tom směru rozsudek neobsahuje. Uvádí-li, že jedna z obžalovaných, jakmile se dvěře pootevřely, tvrdým předmětem uhodila Pavla V-a přes pravou ruku, nezjišťuje, zda s tímto předmětem vnikla též aspoň ruka útočnice. Naopak rozsudek sám mluví ve výroku o tom, že obžalované s n a ž í l y s e do bytu vniknouti. Jest proto výrok, odsuzující obžalované pro dokonání zločinu podle §u 83 tr. zák. stížen zmatkem podle § 281 čís. 9 a) tr. ř. Ostatně není tu podle dosavadních zjištění rozsudku ani náležitosti skutkové podstaty nedokonání zločinu podle § 83 tr. zák., jelikož schází po subjektivní stránce zjištění, zdali stěžovatelky jednaly v úmyslu, by po-

vynucení vstupu, vniknuvše ozbrojeně do dotyčného bytu, spáchaly tam násilí na Josefu V-ovi st. nebo na jeho domácích lidech, majetku neb věcech.

Čís. 1882.

Protiprávní sdělení úředních listin úředníkem jiné osobě samo o sobě není zneužitím moci úřední podle §u 102 písm. c) tr. zák., nebylo-li tu úmyslu způsobiti s d ě l e n í m spisů někomu škodu. Může však býti spoluvinou na zločinu podvodu ve smyslu §u 199 b) tr. zák.

(Rozh. ze dne 29. ledna 1925, Zm I 715/24.)

* Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 29. září 1924, jimž uznáno bylo, že soudní dvůr je ku rozhodnutí o obžalobě státního zastupitelství ze dne 11. května 1924, vnesené na Karla Z-a a Vladimíra Z-u pro zločin jednak dokonaneho, jednak nedokonaného podvodu podle §§ů 8, 197, 199 b), 200 tr. zák., pokud se týče pro zločin spoluviny na nedokonaném podvodu podle §§ů 5, 8, 197, 199 b), 200 tr. zák. nepřislušným a věc se odkazuje soudu porotnímu, zrušil napadený rozsudek a uložil nalézajícímu soudu, by bez ohledu na právní stanovisko jím zaujaté ve věci samé znovu rozhodl.

D ů v o d y:

Státní zastupitelství podalo na Karla Z-a a Vladimíra Z-u obžalobu pro zločin jednak dokonaneho, jednak nedokonaného podvodu podle §§ů 8, 197, 199 b) 200 tr. zák. popřípadě pro zločin spoluviny na nedokonaném podvodu podle §§ů 5, 8, 197, 199 b) 200 tr. zák., jehož se dle obžaloby dopustili tím, že v dubnu 1924 v P. I. Karel Z. a Vladimír Z., nabídnuvše se Karlu M-ovi a Marii V-ové k sepsání rekursu proti vyměření daně z obratu nebo žádosti za slevu této daně, a slibivše jim, že svým vlivem vymohou příznivé vyřízení těchto podání, vše to v úmyslu, by je tímto listivým předstíráním uvedli v omyl, jimž škodu Karel M. ve výši 1000 Kč a Marie V-ová ve výši 100 Kč, tudíž větší než 200 Kč, na svém majetku trpěti měli, předsevzali čin ke skutečnému vykonání vedoucí, zločin však jen pro překážku odjinud v to přišlou a náhodou nebyl dokonán; II. Karel Z., berá na sebe charakter veřejného úředníka, uvedl Jaroslava S-ého v omyl, jimž tento na svém majetku škodu 200 Kč trpěti měl a v této výši skutečně utrpěl; III. Karel Z. nabídnuv se Augustě P-ové, Juliu R-ovi, Gustavu B-ovi, Marii B-ové a Karlu K-mu, k sepsání rekursu proti vyměření daně z obratu nebo žádosti za slevu této daně a slibiv jim, že svým vlivem vymůže příznivé vyřízení těchto podání, při čemž bral v úvahu Augustě P-ové na se charakter veřejného úředníka, vše to v úmyslu, by je tímto listivým předstíráním uvedl v omyl, jimž na svém majetku Karel K. škodu 200 Kč a ostatní v nezjištěné výši trpěti měli, předsevzal čin ke skutečnému vykonání vedoucí, zločin však jen pro překážku odjinud přišlou a náhodou

nebyl dokonán; IV. Vladimír Z. zlé skutky ad II. III. uvedené radou a poučením a schvalováním nastrojil, k nim úmyslně příčiny zavdal, k jich vykonání zúmyslným opatřením prostředků pomáhal a k bezpečnému jeho vykonání přispěl a napřed s pachatelem o podíl na zisku se dohodnul.

Nalézací soud prohlásil se k rozhodnutí o této obžalobě nepřislušným a odkázal věc na soud porotní. Dle přesvědčení soudu zakládají skutky, na kterých spočívá obžaloba, zneužití úřední moci podle §u 101 tr. zák., pokud se týče spoluviny na tomto zločinu podle §u 5, 101 tr. zák. Skutkovou podstatu tohoto zločinu spatřuje soud v tom, že Vladimír Z. jako státní úředník proti své úřední povinnosti předával úřední spisy o daňových záležitostech Karlu Z-ovi a že vyhotovil seznam stran podle úředních spisů, vše to k účelu, by se Karel Z., osoba na daňových záležitostech nikterak nesúčastněná, mohl v jednotlivých daňových případech informovati a od stran pak peníze požadovati, a přichází podle tohoto předpokladu k závěru, že Vladimír Z. v tom úmyslu, by buď státu neb oněm stranám škoda byla způsobena, své úřední moci v úřadě zle užil a že mu Karel Z., jehož náležitě informoval a jenž ho znal, tím, že přejímal od něho úřední spisy, v tomto jeho počínání pomáhal.

Proti tomuto stanovisku uplatňuje zmateční stížnost důvod zmatečnosti čís. 6 §u 281 tr. ř. a to právem. Soud má při svém názoru zřejmě na mysli skutkovou podstatu zneužití úřední moci podle §u 102 písm. c) tr. zák., avšak toto zákonné ustanovení předpokládá úmysl, by s d ě l e n í m úřední listiny byla způsobena někomu škoda. Dle svědectví Josefa K-a a přípisu presidia zemského finančního ředitelství v Praze nebyl Vladimír Z. samostatným referentem, jeho práce podléhala aprobaci přednosty odboru (jeho zástupce), kteří neshledali nikdy, že Z. nějak porušil svou úřední povinnost. Podle hájení se obžalovaných, ničím nevyvráceného, bylo jejich úmyslem, pomoci si k penězům tím způsobem, že se obraceli na obchodníky, podávající stížnosti proti vyměření daně z obratu, nabídli jim vliv na brzké vyřízení a možné odepsání daně a vyžádali si pak na nich za tuto ochotu peněžitou odměnu. K tomuto účelu odevzdal Z. Z-ovi úřední spisy zemského finančního ředitelství, týkající se daňových věcí oněch obchodníků, by se jimi mohl vykázati vůči těmto a aby tak učinil své tvrzení věrohodným. Sdělení úředních listin jiné osobě bylo tudíž Z-ovi jen prostředkem k tomu, by uvedl jiné osoby v omyl a vylákal tak na nich peníze, a nebyla tato jeho činnost v souvislosti s úřední mocí jemu svěřenou. Také osoby, na něž se obžalovaní obrátili, neměly utrpěti škodu protiprávním sdělením úředních listin, nýbrž omylem, který v nich obžalovaní vzbudili tím, že jim nabídli vliv na brzké vyřízení stížnosti a případný odpis daně, ačkoliv Z. ve své úřední činnosti na takové vyřízení vlivu neměl a také své úřední povinnosti v nějakém směru neporušil. Protiprávní sdělení úředních listin jiné osobě samo o sobě nemůže založiti při nedostatku zlého úmyslu vytčeného v §u 1 tr. zák. a §u 101 tr. zák. skutkovou podstatu zločinu zneužití úřední moci, nedostává-li se další náležitosti tohoto zločinu t. j. úmyslu způsobiti takovým s d ě l e n í m úřední listiny někomu škodu. Naproti tomu nelze tvrditi, že by jednání obou obžalovaných vylučovalo zákonné známky zločinu podvodu po případě zločinu spoluviny na pod-

vodu podle §§ 8, 197, 199 b), 200 tr. zák., (§ 5 tr. zák.), jak v obžalovacím spise zevrubně jest odůvodněno.

Čís. 1883.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.)

Skutková podstata §u 11 zákona nevyžaduje, by urážlivý projev směřoval k nějaké činnosti presidentově nebo vycházel z určitého jeho jednání.

Spadá sem výrok, že oslavy, pořádané na počest presidenta republiky, jsou komedií.

(Rozh. ze dne 29. ledna 1925, Zm II 534/24).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalované do rozsudku zemského soudu v Opavě ze dne 22. září 1924, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou přečinem urážky presidenta republiky podle §u 11 čís. 2 zákona ze dne 19. března 1923, čís. 50 Sb. z. a n., mimo jiné z těchto

důvodů:

Podřazení činu pod zákon je bezvadné. Nalézací soud uznal, že obžalovaná slovy »Wir machen da draussen die Komödie nicht mit«, jakožto hrubě zneuctivajícím projevem presidentu republiky na cti ublížila a ho ve veřejný posměch uvedla, a odsoudil ji, poněvadž projev se stal veřejně, pro přečin podle §u 11 odstavec prvý a čís. 2 zák. na ochranu republiky. Stížnost popírá správnost kvalifikace činu předně proto, že prý president republiky neměl na vítání a jeho přípravách vůbec žádné činné účasti, naopak hrál při tom roli úplně trpnou, takže již proto nemohl býti na své cti uražen. Leč stížnost přehlíží, že president hold mu vítajícím obecněstvem přinášeny přijímal; dále nechává stížnost mimo zřetel, že návštěva presidenta rep. byla splněním dávného přání obyvatelstva, aby ve svém středu přivítání mohlo presidenta nejen jako hlavu státu, nýbrž i jako svého osvoboditele; stížnost neuvědomuje si také, že i široké masy lidu mají ode dávna své formy, v nichž činí svoje hromadné projevy, a že formy ty jsou všudy obvyklé, nelišíc se podstatně svou zevní podobou. Že by president bud' sám výslovně nařídil svoje uvítání a určité způsoby počt neb vykonával prostřednictvím svých orgánů vliv na dotyčné uspořádání, stížnost netvrdí, naopak vylučuje možnost takovou již s ohledem na osobnost presidentovu, nepřející formálností. Jest nepopíratelné, že uvítací projevy loálně smýšlejících vrstev obyvatelstva byly výrazem spontanní a opravdové radosti, a že je samozřejmo, že vůči takovým projevům nemohl ani vítaný president zůstatí lhostejným a zcela trpným. Nemá proto tvrzení stížnosti o trpné roli presidenta republiky při uvítání podstata. Když za takových okolností oslavy, pořádané na uvítání hlavního reprezentanta státu a zároveň jeho budovatele, jsou označeny komedií, tedy něčím směšným a nedůstojným, dlužno plně přisvědčiti soudu prvě stolice, spatřil-li v tom pro-

jev presidenta republiky hrubě zneuctivající a ve veřejný posměch ho uvádějící, neboť v užitých slovech je obsaženo nejen, že komedií je, co podnikají pořadatelé vítání, nýbrž i že na komedii té má účast i president, kdyžté vítání přijímá a na ně reaguje ať způsobem více nebo méně zřejmým. Na věci nemůže ničeho měniti, že způsob uvítání neodpovídal snad pravému smýšlení veškerého obyvatelstva; stačí, že loálně smýšlející obyvatelstvo chystalo se projevití svou radost z návštěvy presidentovy a že formy, v jakých uvítání bylo připraveno, nevykazovaly ničeho, co by nesrovnávalo se s požadavky slušnosti a dobrých mravů.

S námitkou, že v době, kdy obžalovaná závadný projev učinila, president v O. ještě nebyl přítomen a že se proto projev vztahovati mohl jen na přípravy k uvítání, konané pořadatelí, ocitá se stížnost jednak v rozporu s nepodporovatelným zjištěním soudu, že projev obžalované namířen byl nejen proti pořadatelům, nýbrž též proti presidentu republiky jakožto přímému předmětu oslav, jednak neuplatňuje okolnosti právně závazné. Nevyžadujeť skutková odstata §u 11 čís. 1 zákona na ochr. rep., aby urážlivý projev směřoval k nějaké činnosti presidentově nebo vycházel z určitého jeho jednání, poněvadž i beze vztahu toho lze se urážlivě dotknouti obecné vážnosti presidentovy. Ze slov obžalované proniká pak za všech okolností, byť i nepřímo a ve formě zažalené, pro každého seznatelná tendence čelící proti presidentu republiky; urážil' závadný výrok nejen pořadatele uvítacího projevu, nýbrž i presidenta republiky, protože je vydáván za předmět neupřímné, uměle nastrojené oslavy a tím i veřejnému posměchu.

Čís. 1884.

Pro ochranu §§ 68 a 81 tr. zák. jest rozhodnou formální oprávněnost k úřednímu výkonu.

Obecní stavební komise (ve Slezsku) smí předsevzítí potřebné vyměření hranice stavebníkova vlastnictví a vykolfčkováním vyznačiti vyměřené hranice stavebního pozemku, nikoliv rozhodovati o sporných hranicích.

(Rozh. ze dne 30. ledna 1925, Zm II 444/24).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku zemského soudu v Opavě ze dne 21. července 1924, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem veřejného násilí podle §u 81 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu by ji znovu projednal a rozhodl, mimo jiné z těchto

důvodů:

Po věcné stránce (čís. 9 a) §u 281 tr. ř.) namítá zmateční stížnost, že stavební komise překročila při jednání na pozemku obžalovaného meze svého oprávnění a že její členové následkem toho nepoživají zvý-

šené ochrany §u 81 tr. zák. Stěžovatel má za to, že stavební komise není podle slezského stavebního řádu (zákon ze dne 2. června 1883, čís. 26 z. zák.) oprávněna, vyměřovati na pozemku souseda stavebníkova a dokonce na něm zatloukati kolíky za účelem určení hranice mezi stavebníkem a sousedním pozemkem. Toho prý nelze dovozovati z ustanovení §u 19 a 22 cit. zákona, na něž se rozsudek odvolává, naopak prý plyne z ustanovení §u 24 stav. ř., že všechna ustanovení tohoto zákona se týkají pouze pozemku stavbyvedoucího, nikoliv sousedova. Jednání stavební komise bylo prý v tomto případě nezákonné a svémocné, obžalovaný byl oprávněn proti násilnému rušení držby, jehož se komise dopustila, se brániti. Jednání stavební komise bylo prý nejen v ě c n ě nezákonné, vybočujíc z mezí kompetence stavební komise, zákonem určené, nýbrž nemělo prý ani f o r m á l n ě rázu úředního jednání, poněvadž prý stavebník nepodal předepsané žádosti s průkazem práva vlastnického a obžalovaný jako soused nebyl ke komisi pí s e m n ě předvolán. Není prý tu ostatně trestné činnosti, v §u 81 tr. zák. požadované, poněvadž obžalovaný ničeho jiného neudělal, než že řekl, že nedovolí zarážení kolíků do svého pozemku a že jeden kolík ze své zahrady vyhodil. I kdyby byla pravda, že členy komise R-a a A-a odstrčil, bylo by prý lze v tomto jednání spatřovati nejvýše přestupek urážky na cti poněvadž členové komise pozbyli úředního rázu pro nezákonný výkon.

K těmto výtkám sluší uvésti toto: Pro ochranu podle §§u 68 a 81 tr. zák. jest rozhodnou f o r m á l n í oprávněnost k úřednímu výkonu, o který jde, i kdyby snad materiální správnost konkrétního výkonu mohla býti pochybnou. Splnění podstatných formálních náležitostí pro určitý výkon je třeba potud, pokud by bez nich jednání pozbylo vůbec rázu jednání úředního, o něž jde. Kdyby výkon vůbec nenáležel k působnosti vrchnostenské osoby jej provádějící nebo kdyby jednání bylo nedovolené nebo dokonce trestné, nešlo by ovšem o úřední výkon. Nálezací soud zjišťuje, že Josef R., chtěje si na zakoupeném stavebním místě, odděleném plotem od zahrady obžalovaného, vystavěti obytný domek, podal u obecního úřadu žádost za povolení ku stavbě a zaměření stavebního místa a že obecní starosta za účelem vyřízení této žádosti svolal stavební komisi, k níž přibral dva znalce a zapisovatele na místo samé, obeslav k úřednímu jednání dle zákonitých předpisů stavebníka Josefa R-a i jeho souseda, obžalovaného. Z těchto zjištění jest patrné, že byly dodrženy podstatné formální náležitosti pro k o n á n í místní stavební komise, předepsané v §u 23 stavebního řádu pro Slezsko ze dne 2. června 1883, čís. 26 z. zák.; k opačným tvrzením zmáteční stížnosti, odporujícím těmto zjištěním, nelze přihlížeti. Jenom mimochodem budiž podotknuto, že komisionální jednání by nepozbylo rázu úředního jednání ani tenkrát, kdyby bylo pravdivým tvrzení zmáteční stížnosti, že obžalovaný nebyl ke komisi obeslán písemně, nýbrž přivolán ústně, poněvadž osobním dostavením se obžalovaného ke komisi by byla tato případná — ostatně pro posouzení formální oprávněnosti komisionálního jednání bezpodstatná — vada odčiněna. Z ustanovení §u 23 stavebního řádu plyne, že stavební komise, pro jejíž činnost byly zákonné předpoklady, byla oprávněna, předsevzítí na místě samém potřebné úkony, sloužící k pečlivému zkoumání stavebního projektu, a že obžalovaný byl podle toho, co shora uvedeno, povinen, podrobiti se oprávněnému výkonu

stavební komise. Z ustanovení šestého odstavce uvedeného §u 23 stavebního řádu pro Slezsko, který předpisuje, by stavební komise při místním jednání, konaném dle nařízení prvního odstavce téhož §u, důkladně zkontrolovala stavební plány se zřetelem na ustanovení stavebního řádu, ve spojení s §em 19, který ukládá stavebníkovi, aby dokázal své vlastnictví k stavebnímu pozemku, dlužno souditi, že stavební komise jsou nejen oprávněny, nýbrž i povinny, zjistiti předem vlastnické poměry na místě, určeném k stavbě, a za tím účelem předsevzítí potřebné vyměření hranic stavebníkova vlastnictví nejen na jeho, nýbrž i po případě na sousedních pozemcích, poněvadž se často bez vstoupení na pozemky sousedovy a bez příslušných úkonů na nich tato práce ani nedá provésti. Podle §u 25 stav. ř. musí stavební úřad, dávaje povolení k stavbě, vzít zřetel na bezpečnost požární, zdravotní a jiné veřejné ohledy, což by rovněž nebylo možno bez důkladného vyšetření sousedních pozemků a budov. Povinná účast sousedů stavebníkových při komisi, předepsaná v §u 23 stav. ř., má právě účel, by zájem jejich majetku, jehož se úřední výkon může dotknouti, byl chráněn.

S těchto hledisk dlužno tedy zkoumati, zda se v tomto případě zjištěná činnost stavební komise pohybovala v shora vytyčených mezích jejího formálního oprávnění. Podle zjištění nálezacího soudu odebrala se komise na pozemek stavebníkův, a vyměřila plochu dle katastrální mapy, při čemž zjistila, že obžalovaný užívá více, než mu patří, neboť plot (mezi pozemkem jeho a R-ovým) již za dřívějšího majitele nestál na oprávněné hranici a byl jen prozatímně vystaven. Obžalovaný se na to vyjádřil, že výměra, stavební komisi zjištěná, není správná a že nikoho do svého majetku nepustí. Na to prohlásil starosta S. jako předseda obecní stavební komise, aby obžalovaný, když není s vyměřováním srozuměn, hledal »správnost u vyšších úřadů«, a zároveň nařídil přítomnému Janu R-ovi, by zatloukl na místa určené hranice kůl. Podle toho, co bylo uvedeno o pravomoci stavebních komisí podle stavebního řádu pro Slezsko, nemůže býti pochybností, že obecní stavební komise nepřekročila v tomto případě meze svého oprávnění, pokud předsevzala jen potřebné vyměření hranic stavebníkova vlastnictví, třeba na pozemku obžalovaného. Jiná jest však otázka, zda nepřekročila tyto meze zarážením kolíků na pozemku, patřícím posud obžalovanému. Tuto otázku bylo lze bezpečně rozřešiti jen zjištěním, za jakým účelem nařídil předseda komise zarážení kolíků. Bylo-li účelem tohoto vykolíčkování jen vyznačení vyměřené hranice stavebního pozemku podle dokladů, jež měla komise po ruce, náležel onen výkon, (vykolíčkování) k působnosti komise, chráněné podle §§u 68 a 81 tr. zák. Mělo-li však zarážením kolíků na pozemku obžalovaného býti rozhodováno o sporných hranicích mezi stavebníkem a sousedem, šlo by o činnost, která stavební komisi nepřislušela, neboť by si tím osobovala právo, vyhrazené pravomoci soudní, a nešlo by tedy v tomto směru vůbec o úřední výkon stavební komise po rozumu §u 81 tr. zák. Pro rozřešení této otázky není však v napadeném rozsudku žádných zjištění, takže zrušovacímu soudu nelze rozhodnouti ve věci samé. Bylo proto zmáteční stížnosti vyhověti a uznati podle §u 288 čís. 3 tr. ř. právem, jak se stalo, aniž bylo třeba zabývatí se dále uplatňovaným důvodem zmátečnosti podle §u 281 čís. 9 b) tr. ř.

Věci dlužníkovy »samostatně vede (§ 486 c) odstavec druhý tr. zák.), kdo tak činí bez zvláštního rozkazu a nezávisle na zvláštním pokynu a schválení dlužníka.

Pokud sem nespadá obchodvedoucí družstva.

(Rozh. ze dne 30. ledna 1925, Zm II 518/24).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Jihlavě ze dne 2. září 1924, pokud jím bylo devět obžalovaných podle Šu 259 čís. 3 tr. ř. sprostěno z obžaloby pro přečin podle Šu 468 čís. 1 tr. zák., obžalovaný Bohuslav N. pak z obžaloby pro přečin podle Šu 486 čís. 1 a 2 tr. zák., mimo jiné z těchto

důvodů:

Pokud jde o obžalovaného Bohuslava N-a, byl tento sprostěn pro přečin podle čís. 1 a 2 Šu 486 tr. zák. v uvážení, že dle zjištění soudu nebyl ani v představenstvu, ani v dozorčí radě družstva a že dle udání spoluobžalovaných, zvláště Rudolfa Š-y a Karla D-a, věci družstva samostatně nevedl, nýbrž byl pouze námezdní silou a ve všem od představenstva odvislým. Okolnost, že byl obchodvedoucím a že měl plnou moc k přijímání zboží a že tu a tam spolupodpisoval některé objednávky spolu s pokladníkem Karlem D-em a že s tímto jezdil nakupovati zboží, nemění podle názoru nalézacího soudu ničeho na věci, protože prováděl jen to, na čem se představenstvo usneslo. Tomuto výroku nalézacího soudu vytyká zmateční stížnost neúplnost, spočívající prý v tom, že nalézací soud přehlíží důležitou okolnost, potvrzenou obžalovaným Rudolfem S-ou a doznanou samotným obžalovaným Bohuslavem N-em, že jemu (obžalovanému N-ovi) byl vlastně obchod svěřen, takže on jako vyučený obchodník a tedy jediný odborník z členů družstva vždy určoval, jaké zboží družstvo potřebuje, a také zboží nakupoval. V tomto směru jest prý vlastně rozsudek v rozporu se spisy, uváděje, že obžalovaný N. věci družstva samostatně nevedl, a také sám se sebou v rozporu, když v důvodech dále zase uvádí, že obžalovaný byl skutečně obchodvedoucím. Stížnost poukazuje dále na okolnost potvrzenou svědkem Karlem H-ou a soudem prý rovněž přehlédnutou, že obžalovaný N. také se zaručil sám osobně za úvěr poskytnutý družstvu, vystaviv a podepsav směnku na 50.000 Kč, což prý nasvědčuje tomu, že N. byl hybnou silou a zároveň důležitým rozhodujícím činitelem v družstvu. Názoru nalézacího soudu, že obžalovaný byl jen námezdní silou a ve všem odvislým od představenstva, vytyká stížnost zmatečnost dle čís. 9 a) Šu 281 tr. ř., ježto prý obžalovaný ve skutečnosti byl samostatným obchodvedoucím, zodpovědným podle Šu 486 c) odstavec druhý tr. zák.

Zmateční stížnosti nelze přisvědčiti. Jak již řečeno, opírá nalézací soud svůj názor, že obžalovaný Bohuslav N. věci družstva samostatně nevedl, nýbrž že byl pouze námezdní silou a že byl ve všem závislým

na představenstvu, zejména o výpovědi spoluobžalovaných Rudolfa S-y a Karla K-a, aniž by ovšem dotyčné části těchto výpovědí citoval. Podle udání obžalovaného Rudolfa S-y řekl N. vždy, jaké zboží potřebuje, a výbor se na tom usnesl a tento (N.) zboží to koupil; na menší objednávku N. svolení nepotřeboval. Obžalovaný Karel D. pak udal, že N. měl ve svém domě k dispozici obchodní místnosti a že je družstvu nabídl, když v obchodě, který družstvo zřídí, bude prodavačem za pevný plat, kterážto nabídka byla družstvem přijata. Při hlavním přelíčení udal pak tento obžalovaný dále, že zboží objednával N., že objednávky podepisovali obžalovaní D. a N., že však zboží bylo objednáno až po schválení výboru družstva. Z těchto výpovědí plyne nade vší pochybnost správnost úsudku nalézacího soudu, neboť »samostatně« po rozumu Šu 486 c) odstavec druhý tr. zák. vede věci dlužníkovy jen ten, kdo tak činí bez zvláštního rozkazu a nezávisle na zvláštním pokynu a schválení dlužníka. Posuzuje-li se věc s tohoto jedině správného hlediska, nelze rozsudku nalézacího soudu důvodně vytykáti neúplnost podle čís. 5281 tr. ř., když se zvláště neobíral okolnostmi zmateční stížností v tomto směru uplatňovanými, ježto jsou to okolnosti pro posouzení věci nerozhodné. Avšak ani o rozporu se spisy nemůže býti řeči, neboť úsudek soudu, že obžalovaný N. věci družstva samostatně nevedl, jest logickým, náležitě odůvodněným závěrem, k němuž nalézací soud dospěl, vykonávaje podle Šu 258 tr. ř. své právo a povinnost, hodnotiti volně veškeré průvodní prostředky. Označuje-li nalézací soud obžalovaného N-a jako »obchodvedoucího«, neocitá se v rozporu se svým výrokem, že N. věci družstva samostatně nevedl, neboť jest zřejmo, že soud používá tu výrazu »obchodvedoucí« v běžném slova smyslu, chtěje tím jen vyjádřiti, že N. byl vedoucím zřízencem nebo zaměstnancem družstva, nikoli však, že byl samostatným obchodvedoucím ve smyslu Šu 486 c) odstavec druhý tr. zák.

Čís. 1886.

Uložil-li nalézací soud obžalovanému podle Šu 203 tr. zák. (Šu 1 zák. čís. 471/21) za použití §§ 54, 55 tr. zák. trest s trestem předchozím rozsudkem (§ 265 tr. ř.) uloženým sazbu jednoho roku převyšující, jest odvolání obžalovaného nepřipustné (§ 283 tr. ř.), převyšuje-li škoda z podvodných útoků po prvním odsouzení spáchaných 2000 Kč.

(Rozh. ze dne 4. února 1925, Zm I 644/24).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 20. srpna 1924, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem podvodu podle §§ 197, 200 a 203 tr. zák. a odmítl v neveřejném zasedání odvolání obžalovaného z výroku o trestu. V otázce, o níž tu jde, uvedl v

důvodech:

Pokud se týče odvolání obžalovaného do výměry trestu, položil si Nejvyšší soud jako soud zrušovací především otázku, zda odvolání to

je vzhledem na ustanovení Šu 283 tr. ř. přípustným, kdyžtě nalézací soud při výměře trestu použil u obžalovaného mimořádného práva zmírňovacího podle Šu 54 tr. zák. a mimořádného práva záměny trestu podle Šu 55 tr. zák. a trest vyměřil, přihlížeje k ustanovení Šu 265 tr. ř., těžkým žalářem v trvání osmi měsíců, zostřeným a doplněným dvěma posty měsíčně, a kdyžtě obžalovaný, který odsouzen byl rozsudkem zemského trestního jako lichevního soudu v Praze ze dne 9. května 1922 pro přečin Šu 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 Sb. z. a n. k tuhému vězení na sedm měsíců a k peněžitému trestu 20.000 Kč, spáchal, nehledě k jiným podvodům, pro něž byl nyní odsouzen, též podvody na Vojtěchu T-ovi a Václavu Š-ovi v úhrnné výši 40.000 Kč a to v srpnu 1922, tedy až po vynesení rozsudku lichevního soudu. Otázkou tuto zodpověděl Nejvyšší soud záporně. Ježto při těchto dvou podvodech, jež spáchal obžalovaný teprve po rozsudku lichevního soudu, převyšuje celková škoda, jím zamýšlená a také skutečně způsobená 2000 Kč, dlužno na ně užití zákonné sazby od jednoho do pěti let těžkého žaláře (§ 203 tr. zák., § 1 zákona čís. 471/21, čl. I zák. čís. 259/23); poněvadž pak nalézací soud, použiv ustanovení §§ 54 a 55 tr. zák. sešel při výměře trestu pod nejnižší zákonnou sazbou, není podle Šu 283 tr. ř. odvolání co do výše trestu přípustno a bylo je proto odmítnouti.

Čís. 1887.

Skutková podstata zločinu podle Šu 205 a) tr. zák. předpokládá úmyslné poškození věřitelů; nárok na dodržení kupní smlouvy nezakládá poměru věřitelského.

(Rozh. ze dne 4. února 1925, Zm I 661/24).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmáteční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Táboře ze dne 23. září 1924, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem podvodného úpadku podle Šu 205 a) tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc soudu prvé stolice, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost, pokud uplatňuje zmatek Šu 281 čís. 9 a) pokud se týče 10 tr. ř., jest důvodna. Nalézací soud uznal obžalovaného vinným, že v letech 1922 a 1923 ve V. a Ch. zmařil úmyslně uspokojení svých věřitelů Jana a Marie K-ových tím, že zcizil své jmění, čímž tito na svém majetku utrpěli škodu 250.000 Kč. Dle důvodů spatřuje nalézací soud skutkovou podstatu v tom, že obžalovaný nepoužil 250.000 Kč, jež mu vyplatil Jan K. na kupní cenu 460.000 Kč za usedlost čís. 3 ve V. se závazkem, že z ní zaplatí knihovnické dluhy a vyplatí výměnek na usedlosti váznoucí, k tomuto účelu, nýbrž pokusil se, ač přijal oněch 250.000 Kč, usedlost jinam prodati, dále, že prodal ještě koncem prosince 1922 celý svůj inventář v pachtovaném dvoře ve Ch. za 275.000 Kč a nesplatil z těchto peněz manželům K-ovým ničeho, nýbrž použil jich k zaplacení jiných věřitelů, z čehož usuzuje soud, že bylo úmyslem

obžalovaného, by zcizením svého majetku manžele K-ovy poškodil, jich uspokojení zmařil. Než právem poukazuje zmáteční stížnost na to, že v době, kdy obžalovaný ona jednání provedl, nebyli manželé K-ovi vůbec ještě věřiteli obžalovaného, nýbrž měli proti němu jen nárok na vydání usedlosti čís. 3 ve V., o něž zejména v době, kdy obžalovaný prodal inventář, veden byl spor. Rozsudek zjišťuje výslovně, že teprve při roku dne 1. června 1923 uzavřen byl mezi stranami smír, jímž se manželé D-ovi zavázali, K-ovým přijatých 250.000 Kč ve třech splátkách zaplatiti, a teprve tímto směrem stali se manželé K-ovi věřiteli obžalovaného. Jen mimochodem budiž podotknuto, že rozsudek poukazuje ovšem též na úmluvu, mezi zástupci stran ujednanou dne 27. listopadu 1922, tedy krátce před prodejem inventáře, že strany se vzájemně propustí ze smlouvy a že D-ovi vrátí manželům K-ovým 250.000 Kč ve dvou lhůtách, pomíjí při tom jistě závažnou okolnost, že toto ujednání mezi zástupci, učiněné s výhradou schválení stranami, nebylo manželé D-ovými schváleno. Až do 1. června 1923 měli tedy manželé K-ovi proti obžalovanému a jeho manželce toliko nárok na dodržení kupní smlouvy, dle níž jím byla prodána usedlost čís. 3 ve V. za 460.000 Kč, na něž splaceno 250.000 Kč. Ze by se byl obžalovaný i po prodeji inventáře a spotřebení výtěžku, zejména po úmluvě ze dne 1. června 1923, nějakého manžele K-ovi poškozujícího jednání dopustil, z rozsudku nevychází. Za tohoto stavu věci přisvědčiti sluší tvrzení stížnosti, že teprve ode dne posléz uvedeného možno pokládati manžele K-ovi za věřitele obžalovaného, ana teprve tímto dnem vzešla jim pohledávka 250.000 Kč proti manželům D-ovým. Nebyly-li však manželé K-ovi v době, kdy obžalovaný poškozující činy, dle důvodů rozsudku za vinu mu spadající provedl, jeho věřiteli, nemohlo jednání obžalovaného založiti skutkovou podstatu podle Šu 205 a) tr. zák., neboť tato předpokládá výslovně úmyslné poškození věřitelů. Jednání obžalovaného mohlo by spadati po případě pod obecný pojem podvodu podle Šu 197, 200, 203 tr. zák. Zdali by však soud nalézací, vycházející ze správného předpokladu, že manželé K-ovi v době prodeje inventáře dvora Ch-ského a spotřeby výtěžku obžalovaným vůbec ještě jeho věřiteli nebyli, rovněž dospěl k přesvědčení, že úmysl obžalovaného čelil k jich poškození právě o 250.000 Kč, zdali by byl zejména rovněž pro otázku úmyslu bezvýznamnými označil skutečnosti, že obžalovaný ještě před prvním stáním ve sporu o dodržení kupní smlouvy nabízel, a to zcela vážně, zaplacení částky 250.000 Kč, a že, když se po úmluvě ze dne 1. června přesvědčil, že usedlost V-skou jinam prodati a tak závazek k zaplacení 250.000 Kč dodržeti nemůže, nabízel manželům K-ovým prostřednictvím jich právního zástupce odevzdání V-ské usedlosti, k otázkám těm nelze jistě bezvýhradně přisvědčiti, zejména, kdyby na pravou míru přivedeny byly zřejmé nepřesnosti ve skutkových předpokladech, z nichž rozsudek dle důvodů vychází, jak je zmáteční stížnost ve svých vývodech na uplatnění zmatku Šu 281 čís. 5 tr. ř. vytýká. Měliť zejména manželé D-ovi i po prodeji Ch-ského inventáře (což rozsudek důsledně přehlíží mluvě o bezmajetnosti manželů D-ových) vždy ještě V-skou usedlost, z níž i při pozdějším exekučním prodeji za pouhých 250.000 Kč po odečtení břemen, připadla na pohledávku K-ových ještě částka 39.000 Kč.

Provisorium kontrolor okresní nemocenské pokladny požívá ochrany Šu 68 tr. zák. a jest úředníkem ve smyslu Šu 101 tr. zák., třebaš nebyl vzat do slibu.

(Rozh. ze dne 5. února 1925, Zm I 563/24.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmáteční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 9. července 1924, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přestupkem podle Šu 312 tr. zák.

Důvody:

Zmateční stížnost dovolává se číselně důvodů zmátečnosti čís. 5, 9 a) Šu 281 tr. ř., vývody svými uplatňuje však v podstatě jen námitku posléz uvedeného důvodu zmátečnosti hmotněprávní. Namítá především, že soud neprávem spatřuje osobu, chráněnou Šem 68 tr. zák. v provisorním kontroloru okresní nemocenské pokladny Josefu L-ovi, který v době stěžovatelova skutku nebyl vzat do slibu. Zmateční stížnost míní, že dokud jmenovaný nepřevzal povinnosti, spojených s úřadem kontrolora okresní nemocenské pokladny, nebyl nadán ani právy, s úřadem tím spojenými. Zmateční stížnosti nelze přisvědčiti. Že kontrolor okresní nemocenské pokladny požívá ochrany podle § 68 tr. zák., uznává nepřimo i zmáteční stížnost, ač ovšem zřejmě jen, pokud jde o kontrolora, ustanoveného definitivně a vzatého do slibu. To vyslovil i Nejvyšší soud jako soud zrušovací ve svém rozhodnutí Sb. n. s. čís. 507, v němž se dovozuje, že okresní nemocenské pokladny jsou institucí práva veřejného, že jejich správu dlužno a to bez jakéhokoliv omezení pokládati za vládní záležitost ve smyslu Šu 101 tr. zák., že tudíž všem orgánům, pověřeným správou tou, přísluší bez výjimky ochrana Šu 68 tr. zák. Dle toho sluší pokládati kontrolory okresních nemocenských pokladen nejen za vrchnostenské osoby, jsou pod ochranou Šu 68 tr. zák., nýbrž dokonce za úředníky ve smyslu druhého odstavce Šu 101 tr. zák., a to vzhledem k výslovnému ustanovení tohoto Šu bez rozdílu, jsou-li pod přísahou (pod slibem) čili nic. Mylným jest zejména názor zmáteční stížnosti, jakoby kontrolor okresní nemocenské pokladny přejímal povinnosti, spojené s tímto úřadem teprve tím okamžikem, kdy byl vzat do slibu. Povinnosti ty vcházejí mu, jakmile byl kontrolorem jmenován a pověřen výkonem úřadu, zároveň pak nabývá také práv s úřadem spojených a stává se důsledně účastným i ochrany podle Šu 68 tr. zák. Právem spatřuje tudíž rozsudek osobu, jmenovanou v Šu 68 tr. zák., totiž osobu vrchnostenskou i v provisorním kontroloru okresní nemocenské pokladny, jakým byl podle rozsudkového zjištění Josef L., a nelze ani neuplnosti, která by činila rozsudek zmátečným dle čís. 5 Šu 281 tr. ř. sledovati v tom, že rozhodovací důvody pomíjejí mlčením skutečnost, uvedenou Josefem L-ou jako svědkem a zdůrazňovanou zmáteční stížností, že slibu nevykonal.

Ustanovení Šu 295 tr. ř. užití jest též na výrok o podmíněném odkladu výkonu trestu.

(Rozh. ze dne 5. února 1925, Zm II 536/24.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmáteční stížnost obžalovaných Františka K-ého a Josefa V-a do rozsudku krajského soudu v Olomouci ze dne 20. června 1924, pokud jím byli stěžovatelé uznáni vinnými zločinem veřejného násilí vpádem do cizí nemovitosti podle Šu 83 tr. zák., vyhověl však odvolání obžalovaných Františka K-ého a Josefa V-a z výroku o nepřiznání podmíněného odsouzení, a napadený rozsudek změnil v ten způsob, že se těmto obžalovaným podmíněný odklad výkonu trestu povoluje se stanovením zkušební lhůty tři let. Zároveň změnil Nejvyšší soud jako soud zrušovací podle Šu 295 odstavec druhý tr. ř. též výrok o nepřiznání podmíněného odsouzení obžalovaným Ladislavu P-ovi a Floriánu T-ovi a i těmto obžalovaným povolil podmíněný odklad výkonu trestu se stanovením zkušební lhůty tři let. V otázce, o níž tu jde, uvedl v

důvodech:

Obžalovaní František K-ý a Josef V. se domáhají odvoláním podmíněného odkladu výkonu trestu. Důvody, jež ve svůj prospěch uvádějí, jsou závažné. Trestní lístky obžalovaných nevykazují záznamu, podle zprávy obce těší se pověsti výborné. Nedoznali arci úmyslu trestného, přiznali však faktické okolnosti. Počinání jejich nebylo tak surové, aby z něho nalézací soud musel vyvoditi naznačené důsledky. Jejich jednání, třebaže značně hrubé, má subjektivní podklad v rozčílenosti, jak sám nalézací soud zjišťuje. Proto lze právem za to míti, že čin jejich není odleskem jejich povahy, nýbrž okamžitým poblouzněním následkem ročlení nad tím, že v domnělých nárocích byli zkráceni. Není tu tedy podstatného důvodu pro odepření podmíněného odkladu výkonu trestu, naopak skýtá jejich dosavadní život a výtečná pověst dostatečné záruky pro předpoklad, že i bez výkonu trestu povedou napříští řádný život. Odůvodněnému jich odvolání bylo proto vyhověti a uznati, jak se stalo.

Tytéž důvody prospívají i obžalovaným Ladislavu P-ovi a Floriánu T-ovi nehledě ani k tomu, že tito podléhali vlivu Františka K-ého jako náměstka starostova. Bylo proto podle Šu 295 tr. ř. u nich z úřední moci postupovati tak, jakoby tito spoluobžalovaní byli také podali odvolání. Nejvyššímu soudu neušlo, že druhá věta prvního odstavce Šu 295 tr. ř. má na mysli případ odvolání z výroku o trestu. Ale z toho, že zákon ze dne 17. října 1919, čís. 562 sb. z. a n. zvláštního ustanovení v tom směru neobsahuje, nelze vyvozovati, že by možnost obdobného použití ustanovení Šu 295 tr. ř. na případy podmíněného odkladu výkonu trestu, byla vyloučena. Z ustanovení Šu 7 odstavec třetí zákona o podmíněném odsouzení, kde se praví, že výrok o podmíněném odkladu výkonu trestu jest podroben týmž opravným prostředkům, jako výrok o trestu, lze spíše usuzovati, že výrok o podmíněném odsouzení jest na roveň po-

staven výroku o trestu, a že základní zásady o odvolání co do trestu platí i tam, kde odvolání směřuje proti výroku o podmíněném odkladu výkonu trestu. Nehledíc ani k tomu, již duch trestního řádu svědčí správnosti obdobného použití ustanovení, vyjádřeného v §u 295 tr. ř., na výrok o podmíněném odsouzení, neboť zásada §u 295 tr. ř., že to, co prospívá jednomu obžalovanému, má za stejných předpokladů prospěti i těm, kdož nepodali opravného prostředku, není ojedinělá, nýbrž proniká i v jiných ustanoveních trestního řádu, tak v §§ech 213, 290 a 477 tr. ř., a měl jí býti splněn požadavek spravedlnosti bez ohledu na předpisy o právomoci a opravných prostředcích, čehož by v plné míře nebylo dosaženo, kdyby ona zásada neměla platiti při výroku o podmíněném odkladu výkonu trestu jedině z toho důvodu, že zákonodárce v zákoně, upravujícím tuto instituci, výslovně na zmíněnou případnost nepamatoval. Nelze tedy o tom pochybovati, že ustanovení §u 295 tr. ř. lze obdobně užití též na výrok o podmíněném odkladu výkonu trestu. Důsledkem toho bylo zmíněný výrok i ohledně obžalovaných Ladislava P-y a Floriána T-a, ač nepodali odvolání, zrušiti a uznati, že se jim povoluje podmíněný odklad výkonu trestu se stanovením zkušební doby tří let.

Čís. 1890.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.).

Pokud hanobení jednotlivce narážkou na jeho národnost jest hanobením národnosti, k níž patří.

»Obecný mír v republice« (§ 14 čís. 5. zákona) znamená »obecný mír uvnitř republiky«; jest ohrožen i nebezpečím poruchy klidného soužití občanů v jednotlivých obvodech nebo místech.

Po stránce subjektivní nezáleží na tom, že pachatel neměl úmyslu obecní mír ohroziti; stačí vědomí této možnosti.

(Rozh. ze dne 5. února 1925, Zm II 602/24).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského jako nalézacího soudu ve Znojmě ze dne 13. listopadu 1924, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle §u 14 čís. 5 zákona z 19. března 1923, čís. 50 Sb. z. a n., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by jí znovu projednal a rozhodl. V otázkách, o něž tu jde, uvedl v

důvodech:

Rozsudek prvé stolice zjišťuje, že obžalovaný a jeho společníci zpívali německé písně, že buď Rudolf R. nebo Václav P. na ně zavolal »drž hubu německý pse« či »držte huby němečtí psi«, že pak obžalovaný dal P-ovi dva políčky volaje dvakráte »co povídáš český pse«, že bylo úmyslem obžalovaného, by těmito slovy hanobil český národ, že slova obžalovaného, jimiž byl český národ surově hanoben, byla způsobila ohroziti obecný mír v obci H. a že si obžalovaný této možnosti byl vě-

dom. Zmateční stížnost obžalovaného napadá rozsudek, dovolávajíc se čís. 10 §u 281 tr. ř. a dovozujíc, že skutek obžalovaného zakládá skutkovou podstatu toliko přestupku §u 496 tr. zák. a nenaplnuje skutkové podstaty přečinu §u 14 čís. 5 zákona na ochranu republiky, jímž byl stěžovatel uznán vinným. Projev stěžovatelův byl prý jen osobní urážkou Václava P-a, neporušil obecného míru, stěžovatel neměl ani úmyslu hanobiti český národ, ani úmysl ohroziti obecný mír a nebyl si vědom, že ruší obecný mír. Stížnost namítá, že osobní urážku, jež se stala mezi dvěma osobami, nelze trestati podle ustanovení zákona na ochranu republiky, který předpokládá, že byl hanoben národ nebo národní menšina. Námitka neobstojí. Nelze se uzavíratí názoru, že za jistých okolností bude možno shledati v hanobení příslušného jednotlivce hanobení celé skupiny, k níž přísluší, zvláště na př. při hanobení význačných představitelů národa, nikoliv jako osobností soukromých, nýbrž právě jako představitelů národního celku. Nelze proto spatřovati právní omyl v tom, že napadený rozsudek shledává ve slovní a skutkové urážce jednotlivého Čecha hanobení celého českého národa. O tom, zdali zvláštní okolnosti případu poukazovaly k takovému širšímu významu hanobení, rozhoduje nalézací soud na základě volného uvážení průvodního materiálu a přezkoumávání věcné správnosti tohoto výsledku skutkově zjišťovací činnosti nalézacího soudu vymyká se z rámce zrušovacího řízení, ač je dosti pochybným v životě soukromém shledávati v hanobení jednotlivce narážkou na jeho národnost hanobení národa samého.

I další námitky stížnosti vztahují se, pokud vycházejí ze skutkových předpokladů napadeného rozsudku, k objektivním známkám trestného činu a dotýkají se výroků o úmyslu a vědomí jen potud, že dokázaná mylnost rozsudečných názorů o objektivních známkách poukazovala by k tomu, že nalézací soud předpokládá ve zmíněných výrocích takový směr (obsah) zlého úmyslu a vědomí, jaký při správném použití zákona pro skutkovou podstatu trestného činu nestačí. Ani s těmito námitkami nelze souhlasiti. Skutková podstata přečinu §u 14 čís. 5 zákona na ochranu republiky nepředpokládá, že porucha obecného míru nastala. K opačnému názoru stížností hájenému nepoukazuje nadpis §u 14. Slova »Rušení obecného míru« označují toliko povšechně povahu trestných činů v tomto §u normovaných a neznamenají více, než že zákon tyto činy zakazuje a tresce, protože obecný mír porušiti m o h o u. (Srovnaj rozhodnutí Sb. n. s. č. 1721.) A slovné znění a smysl zvláštního ustanovení §u 14 čís. 5 nepřipouští ni nejmenší pochybnosti o tom, že tato skutková podstata jest za ostatních předpokladů naplněna již tím, že jednání pachatelovo může ohroziti obecný mír v republice, třebaže nebezpečí nevyvrcholilo ve skutečnou jeho poruchu. Avšak i co do rozsahu zákonem předpokládaného ohrožení (rušení) obecného míru je stížnost na omylu. Nevyžaduje se, by čin způsobil národnostní nepokoje, hromadné hnutí, přesněji že mohl způsobiti nepokoje zachvacující obyvatelstvo celé republiky nebo valnou část jeho. Slova »obecný mír v republice«, znamenají »obecný mír uvnitř republiky«. Máť zákon ve zmíněných slovech na zřeteli poměry uvnitř republiky, kdežto následujícími slovy »nebo její mezinárodní vztahy« přihlíží k poměru republiky k jiným státům, a rovnoběžnými předpisy odst. 2 a 4 zakazuje i popuzování proti skupinám obyvatelstva, ba

dokonce proti jednotlivcům, ačkoliv z takového popuzování mohou nastati poruchy obecného míru jen v nepatrném místním rozsahu. Obecný mír je po rozumu zákona ohrožen i nebezpečím poruchy míru v jednotlivých obvodech a místech. Proto stačí s hlediska čís. 5 Šu 14 též i čistě místní ohrožení míru (srovnej rozhodnutí Sb. n. s. č. 1588) a nelze shledati právní omyl v tom, že rozsudek prvé stolice omezuje se ohledně účinků projevu stěžovatele na zjištění, že slova byla způsobilá, by ohrozila obecný mír v obci H. Poukazuje-li rozsudek při tom na skutečnost, že v této obci není soužití Čechů a Němců právě to nejlepší, předpokládá zřejmě, že protivy mezi německými a českými obyvateli této obce beztak tu jsou mohly projevem stěžovatelovým býti vystupňovány v takovou nevraživost, která by hrozila vybiřeti se násilnostmi. Obecný mír, t. j. klidné soužití občanů je však takovou duševní náladou obyvatelstva nepopíratelně ohrožen. Nezáleží konečně na tom, že stěžovatel neměl přímo úmyslu ohroziti obecný mír v republice. Stačí, že si byl (jak rozsudek zjišťuje) vědom možnosti, že slova jeho mohou ohroziti obecný mír v obci H. a že přes toto vědomí projev učinil.

Čís. 1891.

Jde o podvod, nikoliv o krádež, bylo-li připevněním svorky na elektrickém počítadle zabráněno, aby proud jím neprocházel.

(Rozh. ze dne 6. února 1925, Zm II 449/24).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku zemského soudu v Opavě ze dne 24. května 1924, jímž byl stěžovatel uznán vinným přestupkem krádeže podle Šu 460 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nyní příslušnému okresnímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost jest v právu, uplatňuje-li s hlediska důvodu zmatečnosti čís. 9 a) Šu 281 tr. ř. nesprávný výklad zákona, jež spatřuje v tom, že nalézací soud podřadil čin obžalovaného zákonným ustanovením o krádeži. Má za to, že dlužno jej posuzovati jako podvod. Nalézací soud zjistil, že obžalovaný, který měl smlouvu o dodávání elektrického proudu s městskou elektrárnou, připevnil na počítadle svorku, což mělo za následek, že proud počítadlem neprocházel, takže jeho spotřeba nebyla správně vykázána a takto správu elektrárny uvedl v omyl co do skutečné spotřeby proudu v úmyslu, by byla poškozena na majetku. O krádeži nelze tu již z toho důvodu mluvit, že odbírání elektrického proudu nestalo se bez svolení elektrárny, nýbrž na základě smlouvy, již elektrárna byla zavázána obžalovanému proud dodávati a obžalovaný byl oprávněn proud odebírat. Smlouvu tuto porušil obžalovaný způsobem trestním zákonem zapovězeným jen potud, že svým jednáním uvedl elektrárnu v omyl po té stránce, že neupotřebil více proudu, než na základě výkazu počítadla měl zaplatiti. Není proto třeba v tomto případě, kde již ze způsobu provedení činu vysvítá, že jde o

podvod, zabývati se ještě otázkou, zda skutková podstata krádeže ani proto není daná, že proud (elektrická energie) není věcí movitou ve smyslu trestního zákona, kterážto otázka vzhledem na to, že ani přírodní věda dosud povahy elektrického proudu spolehlivě neřešila, jest spornou i v oboru právnictví, pokud zákon jí výslovně neřeší, jako na př. německý zákon z 9. dubna 1900 ř. z. str. 288 »betreffend die Bestrafung der Entziehung elektrischer Arbeit«. Nejde tudíž v tomto případě o krádež; vykazují čin obžalovaného veškeré známky skutkové podstaty podvodu. Rozdíl ten není prakticky bez významu, ježto pro obžalovaného bezpochyby odsouzení pro krádež bylo by nepříznivějším, což vysvítá již z toho, že dvojitě předchozí potrestání, byť i jen pro přestupek krádeže, jest již kvalifikací pro potrestání nové krádeže jako zločin. Ježto tudíž již z toho, co shora bylo uvedeno, jest patrné, že soud nalézací vycházel z nesprávného právního názoru a proto potřebných skutkových zjištění neučinil, není třeba zabývati se ostatními důvody zmatečnosti rovněž ve stížnosti uplatňovanými; bylo proto rozsudek zrušiti jako zmatečný již z důvodu čís. 9 a) Šu 281 tr. ř. a věc vzhledem ku škodě nedosahující výši ke kvalifikaci jako zločin zákonem vyžádané vrátiti nyní příslušnému okresnímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Čís. 1892.

Jde o podvod podle Šu 201 a) tr. zák., nikoliv zpronevěru, odstranil-li pachatel poškozeným mu svěřené směnky jakožto průvodní prostředek k vymáhání pohledávky poškozeného.

Směnky vystavené na starých rakouských blanketech jsou platnými směnkami.

(Rozh. ze dne 7. února 1925, Zm I 343/24).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Litoměřicích ze dne 8. dubna 1924, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem podvodu podle §§ 197, 200, 203 tr. zák. a zločinem zpronevěry podle §§ 183, 184 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc soudu prvé stolice, by ji znovu projednal a rozhodl, mimo jiné z těchto

důvodů:

Proti odsuzujícímu výroku pro zločin zpronevěry uplatňuje zmateční stížnost důvody zmatečnosti čís. 5 a 9 a) Šu 281 tr. ř. S hlediska druhého zmatku čís. 9 a) (správně 10) Šu 281 tr. ř. dlužno ji přiznati částečně oprávnění. Nelze souhlasiti s obsahem zmateční stížnosti, pokud se snaží dovoditi, že nelze mluvit o skutkové podstatě zpronevěry a) proto, že prý směnky, odevzdané obžalovanému, nemají vůbec majetkové hodnoty, že jsou bezcenné a nezpůsobilé, tvořiti předmět onoho deliktu, ježto prý z dopisu Dra B-a, zástupce poškozeného Viléma L-a, jest patrné, že pohledávka, těmito směnkami doložená, nebyla přihlášena k soupisu podle zákona ze dne 25. února 1919, čís. 84 sb. z. a n. a prov.

nař. ze dne 10. dubna 1919, čís. 185 sb. z. a n. a tudíž prý dopadla ve prospěch státu a že proto z činu obžalovaného (nevydání nových směnek L-ovi) tomuto nevezšla škoda, b) proto, že prý ony směnky lze pokládati za statek svěřený obžalovanému jen do té doby, dokud je měl v držení; od toho okamžiku, kdy je odevzdal (se svolením L-ovým) manželům W-ovým; stíhá prý trestná zodpovědnost za jejich zatajení, zadržení, po případě zničení, výhradně tyto manžele, obžalovaný prý má pouze civilněprávní závazek vrátiti směnky. Ad a) Soud nezjistil, že směnečné pohledávky, o něž jde, propadly ve prospěch státu; z dopisu Dra B-a neplyne, že nebyly vůbec ani dodatečně přihlášeny k soupisu, jak připouští nařízení ze dne 12. srpna 1919, čís. 178 sb. z. a n., jimž bylo zmocněno ministerstvo financí, aby povolilo soupis i po lhůtě v Šu 5 zákona čís. 84/19 stanovené a opětovně prodlužované (srov. nař. čís. 185/1919, čís. 478/19). Poněvadž obžalovaný neucínil žádných návrhů v tomto směru, neměl prvý soud příčiny dále se věci zabývat. Ad b) Také v této části jest provedena zmáteční stížnost proti zákonu, nevycházejíc z obsahu rozsudku, který zjišťuje, že Vilém L. odevzdal obžalovanému obě směnky a tento je od něho přijal s výslovným závazkem, že vyhotoví nové směnky na československých blanketech, opatří je podpisem svým jako směnečného dlužníka a podpisem tchána a tchýně jako rukojmí a v nejkratší době je vrátí směnečnému věřiteli, že však tohoto závazku nesplnil a směnky si podržel a manželům W-ovým jich vůbec k podpisu neposlal.

Správná jest však další námitka zmáteční stížnosti, že činností obžalovaného nebyla odňata hodnota, na kterou směnky znějí, nýbrž toliko průvodní prostředek. Při správném posuzování věci dlužno ponechat stranou otázku, zda trvá dále pohledávka Viléma L-a a zda může býti soudně vymáhána a s jakým úspěchem. Rozhodným jest, že Vilém L. měl v obou směnkách účinný průvodní prostředek k vymáhání svých pohledávek a že jej, jak rozsudek zjišťuje, obžalovaný odstranil, zřejmě v úmyslu, by L-a poškodil. Tuto činnost dlužno však posuzovati podle zvláštního ustanovení Šu 201 a) tr. zák., nikoliv podle všeobecného předpisu Šu 183 tr. zák. Poškození směnečného věřitele záleží právě v tom, že mu odstraněním směnek bylo stíženo, po případě znemožněno úspěšně vymáhání směnečných pohledávek jak na směnečném dlužníkově tak na rukojmích, kteří přirozeně trvání svých závazků mohou ve sporu popírati. Budiž tu proti opačným vývodům zmáteční stížnosti podotčeno, že směnky, o něž se jedná, přes to že byly vystaveny na starých rakouských blanketech, které byly vzaty nařízením vlády ze dne 28. července 1921, čís. 264 sb. z. a n. z oběhu, nepozbyly platnosti jako směnky, poněvadž § 4 tohoto nařízení stanoví výslovně, že bude-li těchto blanketů použito, bude to pokládáno za nesplnění zákonné kolkové povinnosti a bude to mít v zápětí zákonem (poplatkovým) stanovené důsledky. Tato okolnost je důležitá pro posouzení výše škody, k níž směřoval úmysl pachatelův a která z jeho činnosti skutečně vzešla. Platná směnka, umožňující vymáhání pohledávky řizným způsobem podle práva směnečného, má zajisté jako průvodní prostředek větší majetkovou hodnotu než směnka neplatná a nezpůsobilá k uplatňování směnečněprávních nároků, mající povahu a hodnotu pouhého písemného dluhopisu. První soud tedy nespřímně posoudil věc, podřadiv jednání obžalovaného pod zákonné usta-

novení, jež se naň nevztahuje. Tím zavinil zmatek rozsudku podle čís. 10 Šu 281 tr. ř. Jednáť se tu o odstranění po případě potlačení směnečné listiny, která pachateli nenáleží, čímž měla býti Vilému L-ovi způsobena škoda, t. j. odňat průvod, tedy o případ zvláštního podvodu podle Šu 201 a) tr. zák., při čemž jsou všeobecné pojmové znaky listivého jednání i uvedení v omyl nahrazeny momenty zvláštními. Poněvadž se prvý soud věci s tohoto hlediska nezabýval a rozsudek neobsahuje výroku o subjektivní vině obžalovaného, ani v tom směru, zda jednal v úmyslu podvodném, ani k jaké škodě jeho úmysl směřoval, nelze rozhodnouti ve věci samé, a nutno vrátiti věc prvému soudu, by ji znovu projednal a rozhodl. Při novém přeličení bude povinností prvního soudu, by přihlížel také k okolnosti, na niž poukazuje zmáteční stížnost s hlediska neúplnosti rozsudku podle čís. 5 Šu 281 tr. ř., že Jiří W. podle exekučního spisu udal exekučnímu orgánu, že směnky vrátil, poněvadž tato okolnost by musila mít význam pro otázku, potlačil-li a odstranil-li směnky obžalovaný sám, jak zjišťuje rozsudek, nebo někdo třetí po případě s vědomím a spolupůsobením obžalovaného.

Čís. 1893.

Vedoucího státního zástupce dlužno považovati za »vrchnost« ve smyslu Šu 187 tr. zák. bez rozdílu, jakým způsobem a při jaké příležitosti se dozvěděl o trestném činu a pachateli.

Zpronevěra (§ 181 tr. zák.) úředního paušálu úředníkem státního zastupitelství.

Padělání veřejné listiny k zakrytí zpronevěry není podvodem podle Šu 199 d) tr. zák., ovšem ale přestupkem Šu 320 f) tr. zák., bylo-li jí použito.

(Rozh. ze dne 9. února 1925, Zm I 803/24.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmáteční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Liberci ze dne 29. října 1924, pokud jím byl obžalovaný uznán vinným zločinem zpronevěry v úřadě podle Šu 181 tr. zák. a podle Šu 259 čís. 3 tr. ř. sprostěn z obžaloby pro zločin podvodu podle §§ 197, 199 d) tr. zák., vyhověl však zmáteční stížnosti státního zastupitelství, zrušil napačený rozsudek v sprostřující části a vrátil věc soudu prvě stolice, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnosti obžalovaného, uplatňující jedině důvod zmátečnosti čís. 9 b) Šu 281 tr. ř., pro právně prý pochybené řešení otázky, zda jsou zde dány podmínky důvodu trestnosti obžalovaného vylučujícího, totiž účinné litosti, nelze přiznati oprávnění. Pokud tvrdí na odůvodněnou této námitky, že nalézací soud nereprodukuje prý závažné části výpovědi svědka K-a, totiž, že udal, že přichází v úvahu jako poškozený on sám, že narovnáni o náhradu škody s obžalovaným ujednal

jako poškozený, že nemůže na otázku, ve kterém okamžiku jednal jako státní zástupce odpovědět, jelikož ohledně této otázky musel by býti nadřízeným úřadem sprostěn úředního tajemství, a že z této svědecké výpovědi zřejmě plyne, že svědek ujednal s obžalovaným smír o splátkách a pak teprve dodatečně, patrně na vyšší příkaz učinil trestní oznámení, neprovádí tím po zákonu žádného z důvodů zmatečnosti v §u 281 tr. ř. uvedených, poněvadž podle jedině směrodatného obsahu protokolu o hlavním přelíčení svědek vedoucí státní zástupce K. tvrzených údajů vůbec neučinil. Nelze ve smyslu zásady §u 288 čís. 3 tr. ř. přihlížeti ani k námitce, že tu jest důvod trestnost vylučující účinné lítosti, jelikož jest prý lhostejno, že v daném případě jest poškozený zároveň vedoucím státního zastupitelství, neboť rozsudek nezjišťuje, že v případě daném byl poškozeným svědek K. a svědek sám toho ani netvrdil.

Než zmáteční stížnosti nelze přisvědčiti ani, pokud touto námitkou a dalšími svými vývody chce namítati, že právně pochybeným jest názor nalézacího soudu, že svědek, vedoucí státní zástupce K., v tomto případě (při kontrole úřední činnosti obžalovaného) jednal nejen jako úředník administrativní, totiž jako vedoucí úředník státního zastupitelství a zástupce poškozeného státu, nýbrž také jako veřejný žalobce, který jest ku stíhání trestných činů zákonem povolán a že proto použití §u 187 tr. zák. v tomto případě jest vyloučeno. Nemůže býti pochybnosti, že vedoucím státního zástupce dlužno tu považovati za »vrchnost« ve smyslu §u 187 tr. zák. Právem poukazuje nalézací soud na ustanovení §u 34 tr. ř., kterým byla přijata pro platné právo zásada legality, která ukládá státním zástupcům naprosto závaznou povinnost, stíhání trestní počítí a v něm setrvati, jakmile nastaly a pokud trvají skutkově a právní podmínky trestního stíhání. Ve smyslu zásady té mají státní zástupcové podle §u 34 odstavec prvý tr. ř. »každý čin trestný«, o kterých se dozvědí a který se nemá vyšetřovati a trestati jen k požádání toho, jehož se týče, z povinnosti úřední stíhati a mají tedy, čeho potřebí, zaříditi, by u příslušného soudu vyšetřování se zavedlo a vinník byl potrestán. Zásadu tu zdůrazňuje též § 87 odstavec prvý tr. ř. slovy: »Státní zástupce jest povinen zkoumati každé oznámení, které ho dojde o nějakém činu trestném, jenž má býti stíhán z povinnosti úřadu, a jíti za známky činů trestných, o kterých se doví. Také má působiti k vyptávání neznámých pachatelů a vyhledati příčiny podezření k tomu vedoucí«. Při tom nečiní zákon rozdílu v tom směru, jakým způsobem a při které příležitosti se státní zástupce dozvěděl o trestném činu a jeho pachatelí. Nesejde proto v daném případě na tom, zdali podezření jeho proti obžalovanému nastalo z příčiny vykonávání uložené mu kontroly a dohledu nad podřízeným úředníkem, nýbrž rozhodným jest, že dozvěděl se o spáchání trestného činu obžalovaným jako státní zástupce. Okolnost ta stačí, by založila povinnost §§y 34 a 87 tr. ř. mu uloženou a zabránila vzniknutí důvodu trestnost vylučujícího podle §u 187 tr. zák. Namítá-li zmáteční stížnost, že proti tomu názoru mluví úvaha, že pak u úředníků státního zastupitelství nikdy by nebylo lze mluvíti o účinné lítosti jako důvodu trestnost vylučujícím, přehlíží, že také úředníkům těm jest dána možnost zajistiti si tento důvod trestnost vylučující buď náhradou úplné škody, dříve než představený se dozví o jejich vině, nebo narovnáním, ujednaným s příslušnými nadřízenými orgány

justiční správy, jímž není zvlášť uloženo, by s hlediska zachování veřejného řádu dbaly o bezpečnost majetku stíháním majetkových deliktů. Namítá-li posléze zmáteční stížnost, dovolávajíc se rozhodnutí býv. nejv. soudu Vídeňského č. 917 sb., že vrchnost nabývá teprve vědomosti o obviněném, byl-li jí někdo pro trestný čin oznámen, a že v případě daném skutečně státní zastupitelství podalo oznámení teprve tehdy, když škoda byla nahrazena, stačí ji poukázati k tomu, že v tomto případě bylo vrchnosti ve smyslu §u 187 tr. zák. státní zastupitelství samo, jež dozvědělo se vedoucím státním zástupcem o obviněném ještě před dotčným narovnáním. Bezdůvodnou, pokud se týče po zákonu neprovedenou zmáteční stížnost slušelo tedy zavrhnouti.

Zmateční stížnosti státního zastupitelství lze pouze z části přisvědčiti. Předmětem útoku obžalovaného byla část úředního paušálu státního zastupitelství, jemu svěřeného, tedy státu náležející majetek. Je samozřejmým, že stát musí pečovati o bezpečnost svého vlastnictví různými opatřeními, a účelu tomu slouží bezpečné uschování tohoto majetku, řádné, zvláštními předpisy upravené jeho spravování, jakož i kontrola této správy. Tyto úkony nelze však považovati za zvláštní, od primérního vlastnického práva se odlišující práva, nýbrž sluší spatřovati v nich podle účelu, jemuž slouží, pouhá opatření, zabezpečující nedotknutelnost tohoto práva vlastnického; jsou pouhým jeho výronem a kryjí se tedy v podstatě s pojmem práva vlastnického, jímž jsou podmíněny a v něm též zahrnuty. Nelze proto mluvíti o nějakém zvláštním právu státu na »kontrolu«, když dotčné předpisy jsou pouze předpisy manipulačními, sloužícími výhradně k ochraně, evidenci a správě majetku státu a jeho práva vlastnického. Zasahoval-li tudíž obžalovaný do této sféry majetkové původním svým činem, zadržev za sebou vědomě a neoprávněně svěřenou mu částku paušálu, není myslitelná další škoda, než ta, kterou tímto prvním útokem způsobil. Podnikl-li obžalovaný ještě další útok, spočívající v padělaní veřejné listiny a směřující, jak ze skutkových zjištění rozsudkových, podle §u 258 a 288 čís. 3 tr. ř. i pro řízení zrušovací závazných, patrně, k zastření původního činu, jest v tomto druhém případě způsobená škoda totožná se škodou vzniklou z činu prvního. Další škoda na majetku nemohla přirozeně z tohoto druhého zásahu již vzejíti, když již tu byla následkem činu prvního; avšak ani nějaká škoda na právu »kontrolním«, jak to mylně zmáteční stížnost státního zastupitelství předpokládá, není možnou, neboť nelze rozřídovati opatření, sloužící výhradně ochraně státního vlastnictví a spadající proto pod primérní, širší pojem vlastnictví na různá samostatná, od původního jejich účelu a věcného vztahu se odchylnující práva. Nejde tu proto o skutkovou podstatu zločinu podvodu ve smyslu §u 197 a 199 d) tr. zák., avšak přes to nelze ještě říci, že by dodatečný čin obžalovaného byl vůbec beztrestným. Byl i z činu tohoto nebyla vzešla škoda, nelze přece pochybovati o tom, že padělaná veřejná listina byla alespoň způsobilá k oklamání; činnost obžalovaného zřejmě tedy poukazuje ke skutkové podstatě přestupku §u 320 f) tr. zák., již se nalézací soud však vůbec nezabýval, ač k tomu podle ustanovení §u 262 tr. ř. byl povinen. Bude proto na soudu nalézacím, by náležitě zjistil, zda, jakým způsobem a kdy obžalovaný padělané veřejné listiny užil, stalo-li se tak ob-

zvláště snad připojením oné listiny k úřednímu paušálu, v červenci 1924 sestavenému; vše to z rozsudku patrně není, ač právě skutečností těmito i s ohledem na tříměsíční lhůtu promlčecí náležitá péče věnována býti musí. Nebylo proto Nejvyššímu soudu jako soudu zrušovacímu možno rozhodnouti ve věci samé a bylo podle §u 288 čis. 3 tr. ř. rozsudek zrušiti a nalézacímu soudu naříditi, by po zjištění těchto okolností znovu rozhodl.

Čís. 1894.

Předpis §u 15 tr. ř. nelze rozšiřovati na zrušovací soud z důvodu všeobecného práva dohlédacího.

Ustanovení §u 92 čis. pat. ze dne 3. května 1853, čis. 81 ř. zák. je nahrazeno ustanovením §u 77 zákona o organisaci soudů ze dne 27. listopadu 1896, čis. 217 ř. zák.

Toto ustanovení má za účel, by nejvyšší soud vytykal poklesky, zjištěné při vykonávání úřadu soudcovského.

(Rozh. ze dne 10. února 1925, N I 18/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací odmítl v neveřejném zasedání stížnost S-e do usnesení vrchního zemského soudu v Praze ze dne 9. ledna 1925.

Důvody:

Podle §u 4 zákona ze dne 2. listopadu 1918, čis. 5 sb. z. a n. rozhoduje nejvyšší soud jako soud zrušovací v případech, řadem trestním a vedlejšími zákony mu přikázaných. Činnost nejvyššího soudu jako soudu zrušovacího jest stanovena §em 16 tr. ř., který předpisuje, že je povolán rozhodovati o zmatečných stížnostech podle tr. ř. přípustných. Pokud mimo to je povolán rozhodovati v jiných případech, stanoví se v trestním řadu výčetno (§§y 33, 54, 63, 64, 74, 341, 362, 364, 410, 411 a 427 tr. ř.), po případě, pokud je to ve zvláštních zákonech výslovně stanoveno. K takovým případům případ, o němž tu jde, nenáleží. § 16 tr. ř. nemluví o dohlédacím právu zrušovacího soudu a § 15 tr. ř. obmezuje se všeobecně na soudy druhé stolice; rozšiřovati jeho předpis na soud zrušovací z důvodů všeobecného práva dohlédacího nelze. Stížnost neprávem se dovolává ustanovení §u 92 čis. pat. ze dne 3. května 1853, čis. 81 ř. zák. Ustanovení to je nahrazeno §em 77 nyní platného zákona o org. soudů ze dne 27. listopadu 1896, čis. 217 ř. zák. Toto ustanovení má za účel, by nejvyšší soud, zjistí-li, vykonáváje svůj úřad soudcovský, nějaké poklesky soudu prvé nebo druhé stolice, je vytkl a o tom ministru spravedlnosti sdělení učinil. Jedná se tu tedy pouze o vytykání poklesků zjištěných při vykonávání úřadu soudcovského, t. j. pokud nejvyšší soud, ať ve věcech civilních nebo trestních, je povolán podle zákona ve věcech těch rozhodovati. O takový případ tu však nejde; stížnost dovolává se příměho rozhodnutí nejvyššího soudu jako soudu zrušovacího, k němuž tento, jak shora bylo prokázáno, povolán není. Bylo tudíž dohlédací stížnost jako nepřipustnou odmítnouti.

Čís. 1895.

Shluknutí ve smyslu §u 283 tr. zák. jest každé shromáždění většího počtu osob z jakéhokoliv podnětu, třeba zcela nezávadného. Trestu podléhá, kdo bez prodlení neupolechne výzvy k rozchodu.

Předseda a členové místní školní rady požívají ochrany §u 68 tr. zák.

(Rozh. ze dne 11. února 1925, Zm I 599/24.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost čtyř obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Chrudimi ze dne 1. července 1924, pokud jim byli stěžovatelé uznáni vinnými a to Václav B. přečinem podle §u 283 tr. zák., Rudolf K. přečinem ve smyslu §u 279 tr. zák. a přestupkem §u 312 tr. zák., Štěpán B. a Antonín C. přestupkem podle §u 312 tr. zák., mimo jiné z těchto

důvodů:

Proti odsuzujícímu výroku pro přečin podle §u 283 tr. zák. namítá obžalovaný Václav B. podle čis. 10 (správně 9 a) §u 281 tr. ř., že tu není náležitosti skutkové podstaty v §u tom předpokládaných. Především prý stěžovatel neslyšel výzvy k rozchodu a nerozuměl slovům místodržitelského rady S-y, výzva prý nebyla dána, jak žádá zákon, ježto prý jmenovaný místodržitelský rada nerozkázal hlasitě a určitě, by se přítomní občané rozešli, nýbrž řekl pouze, že m o h o u jít domů, (výroku, že m u s í jít domů, nikdo prý neslyšel) a na konec prý prohlásil výslovně »ať konečně jdou (přítomní) s námi«, dále prý obžalovaný nevěděl a nebyl upozorněn, že výzva vychází od úřední osoby, a konečně prý nelze říci, že se dopustil vůbec něčeho trestného, poněvadž se choval slušně, úředního výkonu nerušil, nikoho neohrožoval a na míst. radovi S-ovi žádal pouze vysvětlení a odpověď na svůj dotaz. Avšak toto provedení zmateční stížnosti nedrží se vůbec rozhodných skutkových předpokladů napadeného rozsudku, z nichž dlužno vycházeti při právním přezkoumávání věci. Pokud jest stížnost správně provedena, jest neodůvodněna.

Trestní sankci §u 283 tr. zák. podléhá, kdo bez prodlení neupolechne úředníka nebo strážce, vyzývající při shluknutí k rozchodu; shluknutí znamená tu každé shromáždění většího počtu osob z jakéhokoliv podnětu, třeba zcela nezávadného. Nevyžaduje se tedy trestné činnosti, jak mylně za to má zmateční stížnost, by pachatel rušil úřední výkon, ohrožoval přítomné a t. d., na druhé straně stačí, že úmyslně váhá se rozejíti přes to, že slyšel výzvu k rozchodu. V tomto případě zjišťuje rozsudek, že obžalovaný, stoje v bezprostřední blízkosti místodržitelského rady S-y, s nímž právě mluvil a vyjednával, slyšel jeho vyzvání k rozchodu, rozuměl mu a přes to mu úplně nevyhověl; zjišťuje, že předseda úřední komise vyzval shromážděné občany, protestující proti zřízení měšťanské školy, k rozchodu, stoje tváří v tvář zástupci u schodů vedoucích do školy, dav dříve rukou znamení, že chce promluvit, a využil nastalého ticha — jasně a zřetelně a to po dvakráte,

energicky silným hlasem slovy vyzval shromáždění, by se rozešli, že tam nikdo nemá co dělat a, jestli se nerozejdou, že má po ruce jiné prostředky. A je konečně zjištěno, že si obžalovaný byl dobře vědom, že výzva vychází od úředníka, jenž konal svůj úřad; tím, že zmateční stížnost popírá všechny tyto rozhodné okolnosti, v rozsudku náležitě zjištěné, neprovádí uplatňovaného hmotněprávního (aniž jiného) zmatku Šu 281 tr. ř.

Obžalovaný Rudolf K. uplatňuje věcně proti svému odsouzení pro přečin podle Šu 279 tr. zák. podle čís. 10 (správně 9 a) Šu 281 tr. ř. pouze, že komise a její členové v tomto případě nepoživají ochrany Šu 68 tr. zák. odstavec druhý, poněvadž prý nelze mluvit o vykonávání vrchnostenského příkazu nebo konání úřadu, ježto prý komise nebyla oprávněna zabratí faru bez svolení zemské správy politické a takovéto svolení prý podle doznání místodržitelského rady S-y nebylo dáno. Avšak zmateční stížnost přehlídí, že účelem úřední komise, vyslané z rozhodnutí okresní školní rady v P. bylo, jak rozsudek zjišťuje, prohlédnouti za účasti a pomoci členů obecního zastupitelstva v R. a tamní místní školní rady tři místnosti, předem navržené místní školní radou k umístění nově zřízené měšťanské školy. Toto jednání úřední komise bylo nejen formálně, nýbrž i věcně oprávněno, opírajíc se o ustanovení zákona z 24. února 1873, čís. 17 z. zák. pro Čechy, podle něhož náleží péče o opatření a udržování místností školních do působnosti místní a okresní školní rady (§ 11 a 25 čís. 2 zák.). Jest tedy námitka zmateční stížnosti, opřená ostatně o předpoklady neobsažené v rozsudku, zcela lichá.

Proti odsuzujícímu výroku pro přestupek Šu 312 tr. zák. uplatňují obžalovaní Rudolf K., Štěpán B. a Antonín C. podle čís. 10 (správně 9 a) Šu 281 tr. ř., že urážlivé jejich výroky bylo by lze podřaditi nejvýše pod ustanovení §§ 491 nebo 496 tr. zák., v kterémž směru však nebyl učiněn návrh na potrestání, nikoliv Šu 312 tr. zák., protože prý ani V. ani B., proti nimž výroky směřovaly, nepoživají ochrany Šu 68 odstavec druhý tr. zák., ježto prý nebyli činní ani při výkonu úřadu nebo služby, ani při plnění zvláštního nějakého vrchnostenského příkazu. Avšak námitka tato jest zcela bezpodstatná, uváží-li se, že podle rozsudečného zjištění urazili obžalovaní svými výroky Jana V-a, který se tenkrát účastnil jednání komise jako předseda místní školní rady, v době, kdy konal svůj úřad. Nemůže býti pochybnosti o tom, že místní školní rada jest veřejným úřadem samosprávným, jehož působnost jest upravena pro Čechy zákonem z 24. února 1873 č. 17 z. zák. Z toho plyne, že také její členové a předseda jsou veřejnými osobami úředními ve smyslu druhé věty Šu 68 tr. zák., poživajícími zvláštní zákonné ochrany, pokud konají svůj úřad. Bylo již řečeno, že zajištění místností pro školu náleží do působnosti místní školní rady, takže účast jejího předsedy při komisi byla podle zákona odůvodněna, a šlo o úřední výkon formálně i věcně oprávněný. Ve směru subjektivním pak rozsudek bezvadně zjišťuje, že obžalovaným bylo dobře známo, že Jan V. vystupuje při komisi jako osoba úřední, jako předseda místní školní rady. O členu místní školní rady Václavu B-ovi netřeba se zmiňovati, poněvadž obžalovaní bylo odsouzení pouze pro urážku Jana V-a.

Čís. 1896.

**Třaskaviny (zákon ze dne 27. května 1885, čís. 134 ř. zák.).
Jsou zápalky naplněné prachem předmětem státního monopolu?**

(Rozh. ze dne 13. února 1925, Zm II 550/24).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Mor. Ostravě ze dne 26. září 1924, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle Šu 3 zákona ze dne 27. května 1885, čís. 134 ř. zák. a přestupkem Šu 335 tr. zák., zrušil však podle Šu 290 tr. ř. rozsudek soudu první stolice ve výroku, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle Šu 3 zákona ze dne 27. května 1885, čís. 134 ř. zák. jako zmatečný, a věc vrátil soudu první stolice, by ji v rozsahu zrušení opětně projednal a rozsoudil, mimo jiné z těchto

důvodů:

Rozsudek soudu první stolice jest stížen zmatkem; stížností neuplatňovaným. Podle posledního odstavce Šu 1 zákona o třaskavinách ze 27. května 1885, čís. 134 ř. zák. nevztahuje se ustanovení prvního odstavce tohoto Šu a důsledkem toho nevztahují se ani trestní normy Šu 2 a Šu 3 téhož zák. na třaskaviny stát. monopolu. Tento monopol byl zaveden, přesněji znovu upraven zákonem ze dne 15. července 1919, čís. 414 Sb. z. a n., podle jehož Šu 1 předmětem monopolu výbušných látek jsou látky, které budou za ně nařízením prohlášeny. Tato prohlášení stalo se vládními nařízeními ze dne 8. listopadu 1920, čís. 615 a ze dne 30. května 1922, čís. 166 Sb. z. a n. a případnými dalšími nařízeními, na něž poukazuje bod 8. odstavec druhý nařízení čís. 615/20. Těmito nařízeními byl rozsah ustanovení §§ 1 až 3 zákona čís. 134/1885 súžen a omezen na ony látky výbušné, jež nejsou ani podle zmíněných vládních nařízení předmětem monopolu. Tomuto závěru není na závalu ustanovení Šu 10 vládního nařízení čís. 615/20, že dosavadní předpisy bezpečnostní, týkající se látek výbušných, zůstávají v platnosti, pokud neodporují ustanovením zákona čís. 414/19. Neboť, nehledíc k tomu, že obdobné ustanovení nebylo pojato do zákona čís. 414/19, není zákon čís. 134 z r. 1885 pouhým předpisem bezpečnostním. Vždyť jest v nadpisu označen jako zákon o opatřeních proti obecně nebezpečnému užívání třaskavin a obecně nebezpečnému zacházení s nimi, a poukazuje sám v druhém odstavci Šu 2 na řádně vyhlášené policejní předpisy bezpečnostní o takových třaskavinách, na něž se vztahuje ustanovení Šu 1 odstavec první. Ustanovení Šu 10 vládního nařízení čís. 615/20 zachovává tudíž v platnosti toliko ministerská nařízení ze dne 4. srpna 1885, čís. 135 ř. zák. a další předpisy v něm citované, jakož i ministerská nařízení z 19. května 1899, čís. 95 a 96 ř. zák. Jelikož pak zákon čís. 414/1919 a vládní nařízení č. 615/1920 nabyly účinnosti 1. ledna 1921 a vládní nařízení čís. 166/22 dne 8. června 1922, tudíž před vynesením napačeného rozsudku, bylo povinností nalézacího soudu, by zjistil, zda zápalky naplněné prachem a obžalovaným přechovávané jsou výbušnou

látkou, která není předmětem státního monopolu, a zda na ni důvodně se vztahují předpisy Šu 1 až 3 zákona čis. 134/1885. Podřadil-li nalézací soud, toho nezjistiv, skutek obžalovaného pod ustanovení Šu 3 zákona čis. 134/1885, uvažoval o skutku s hlediská zákona, který se po případě k němu nevztahuje, a dopustil se zmatečnosti podle čis. 10 Šu 281 tr. ř. Takto bylo trestního zákona nesprávně užito na újmu obžalovaného. Proto bylo podle Šu 290 tr. ř. zrušovacímú soudu z úřední povinnosti postupovati tak, jako kdyby doličený důvod zmatečnosti byl býval uplatňován.

Čis. 1897.

Jest zločinem podle Šu 153 tr. zák. a nikoliv pouhou urážkou skutkem ve smyslu Šu 312 tr. zák., bylo-li jí přivoděno tělesné poškození veřejného úředníka, vykonávajícího své povolání.

Ke skutkové podstatě Šu 153 tr. zák. stačí dolus indirectus.

(Rozh. ze dne 13. února 1925, Zm II 612/24).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Novém Jičíně ze dne 4. prosince 1924, jímž byla obžalovaná uznána vinnou přestupkem Šu 312 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc soudu prvě stolice, by jí znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Nalézací soud spatřuje skutkovou podstatu přestupku Šu 312 tr. zák., spáchaného urážkou skutkem, v tom, že obžalovaná, když byla odváděna od hlavního přeličení, udeřila odvádějíciho jí dozorce vězňů kusem masa, v němž byla kost, po ruce tak, že mu způsobila lehké poranění na ruce. Právní posuzování činu jako zločinu podle Šu 153 tr. zák. odmítá soud nalézací, poněvadž nenabyl přesvědčení, že obžalovaná úmyslně ono lehké poranění úřední osobě ve výkonu služby se nacházející způsobila, totiž, že když uhodila ho kusem sama, které samo o sobě je měkké, neměla úmyslu, by ho poranila tímto masem. Masem samým prý se poranění nezpůsobuje, a že by byla obžalovaná věděla, že v mase jest kůstka a úmyslně touto kústkou dozorce udeřila, by ho poranila, není prý ničím dokázáno; úmysl, lehké poranění osobě v Šu 153 tr. zák. jmenované způsobiti, jest prý podstatnou známkou skutkové povahy zločinu podle Šu 153 tr. zák. Právem napadá zmateční stížnost, dovolávajíc se zmatku čis. 10 Šu 281 tr. ř. názor, zračící se v těchto důvodech, že skutková povaha Šu 153 tr. zák. vyžaduje po stránce subjektivní přímý úmysl pachatelův, poranění způsobiti. Citovaná stáť zákona ovšem používá slova »úmyslně«, neoznačuje však blíže druh tohoto úmyslu, kdežto ustanovení Šu 152 tr. zák., k němuž jest § 153 tr. zák. přiřaděn, mluví o nepřátelském úmyslu«. Než rozdíl mezi oběma paragrafy nelze, jak ze srovnání jich plyne, shledávati v různosti úmyslu, nýbrž v tom, že § 152 tr. zák. klade váhu na objektivní povahu poškození, kdežto § 153 tr. zák. staví v popředí poměr poškozeného k pacha-

teli, pokud se týče vztah činu k určité veřejné funkci poškozeného. Uváží-li se, že theorie o nepřímém úmyslu vycházela z nauky o zabiti a uškození na těle, a že zákon spatřuje v úmyslu, směřujícím přímo k přivodění poškození na těle, okolnost přítěžující (§§y 43 a 155 písm. a) tr. zák.), kdežto ke skutkové povaze zločinu podle Šu 152 tr. zák. vyžaduje po subjektivní stránce toliko nepřátelský úmysl, tedy úmysl nepřímý, nelze nahlédnouti, z jakých důvodů by bylo slovo »úmyslně« v Šu 153 tr. zák. rozuměti tak, že by jím nepřímý úmysl měl býti vyloučen (srov. rozh. býv. nejv. soudu víd. čis. 189 a 2454 sb.), jak to činí nalézací soud. Stačí tedy úmysl nepřátelský, tudíž nepřímý zlý úmysl podle druhého odstavce Šu 1. tr. zák. Neboť z dějin vzniku §§ů 140, 143, 152 a 157 tr. zák. (srov. rozh. nejv. soudu víd. č. 4335 sb.) plyne, že výrazem »v jiném nepřátelském úmyslu« byl míněn jakýkoliv úmysl, směřující k porušení tělesné nedotknutelnosti, tedy i úmysl, urazit skutkem. Jelikož konečně příčinnou spojitost mezi jednáním, podniknutým v nepřímém úmyslu, a výsledkem dlužno posuzovati čistě objektivně (srov. rozh. Sb. n. s. č. 1424) a ze zjištění rozsudkových plyne, že činnost obžalované byla objektivně způsobilou, by přivodila nebezpečí pro tělesnou neporušenost zraněného dozorce vězňů, tedy (srov. Sb. n. s. č. 917) veřejného úředníka, vykonávajícího v době činu své povolání, jsou tu veškeré náležitosti skutkové povahy zločinu podle Šu 153 tr. zák., ve který právě přechází skutková podstata přestupku podle Šu 312 tr. zák., bylo-li urážkou skutkem přivoděno tělesné uškození veřejného úředníka, vykonávajícího své povolání (srov. Herbst k §§ům 312 a 313). Je tedy napadený rozsudek ve výroku, odsuzujícím obžalovanou pro přestupěk podle Šu 312 tr. zák., spáchaný na dozorcí vězňů Robertu B-ovi urážkou skutkem, zmatečný. Než nejvyššímu soudu nelze ve věci samé ihned rozhodnouti, poněvadž v rozsudku není nikterak zřejmě zjištěno, že obžalovaná jednala v úmyslu nepřátelském, a bylo proto uznati právem, jak uvedeno (§ 288 čis. 3. tr. ř.).

Čis. 1898.

Svěddecké výpovědi, při jich sepsání nebylo dbáno ustanovení §§ů 101 a 104 tr. ř. a rozsudky na nich se zakládající, nejsou zmatečny (§ 281 čis. 3 tr. ř.).

Jde o svědeckou výpověď na soudě ve smyslu Šu 199 a) tr. zák., má-li býti průvodním prostředkem při konání spravedlnosti a soud ji jako takovou žádá, bez ohledu na to, jakým způsobem byla vydána a jak byl výslech proveden; nezáleží na tom, že při výslechu nebyl přítomen zapisovatel.

(Rozh. ze dne 16. února 1925, Zm I 714/24).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Písku ze dne 8. října 1924, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem podvodu podle §§ů 197, 199 a) tr. zák., mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmateční stížnost věcně namítá, že nelze pokládati žádnou z obou svědeckých výpovědí obžalovaného za výpověď učiněnou před soudem

v procesní formě, pro výslech svědků předepsané, protože obžalovaný byl vyslýchán (jak rozsudek zjišťuje) 9. prosince 1922 i 5. ledna 1923 v nepřítomnosti přísežného zapisovatele, jehož jméno a podpis byly připojeny na protokole teprve dodatečně, dále že soudce protokoly nediktoval, nýbrž sám je psal, čímž porušil předpisy §§ 101 a 104 tr. ř. a zbavil protokoly zákonné záruky, že jejich obsah jest správným a odpovídá výpovědi vyslýcháného. Avšak náhled zmateční stížnosti není správný. Pod trestní sankci § 199 a) tr. zák. spadají svědecké výslechy před soudem. Hlavní váha se tu klade na úřad a povahu záležitosti, před níž a v níž výpověď byla učiněna, nikoliv na způsob, jak byl výslech proveden; nezáleží proto při posuzování otázky, jde-li o svědectví před soudem čili nic, na tom, kde, před kterou úřední osobou a jakým způsobem bylo svědectví vydáno, nýbrž rozhoduje pouze a jedině, že jde o záležitost, spadající do vykonávání soudní pravomoci a nalézání práva. To vyplývá z doslovu §u 199 a) tr. zák., který uvádí vedle sebe jako souřadné trestné činnosti vydání křivého svědectví a vykonání křivé přísahy (před soudem), nabízení se ku křivému svědectví a křivé přísaze (před soudem) a ucházení se o křivé svědectví, které má být na soud vydáno. Není pochybnosti, že tato činnost jest trestna bez ohledu na to, zda byl výslech dotyčné osoby podle zákona vůbec přípustným a zda dojde k němu skutečně čili nic, po případě, zda byl proveden dodatečně se šetřením formálností předepsaných v zákoně pro svědecké výpovědi, poněvadž takové ucházení se jest trestné za všech okolností, třeba ještě svědek k soudu nebyl obelán, ba ani příslušné řízení nebylo zahájeno; rovněž tak je nepochybné, že pod pojem nabízení se ke křivému svědectví a křivé přísaze (před soudem) spadají případy, kde dotyčné podání, takovou nabídku obsahující, vyřídí soudní kancelář, nikoliv soud, z čehož plyne, že také křivá výpověď podléhá trestu podle § 199 a) tr. zák. za všech okolností všude tam, kde má sloužiti za průvodní prostředek při konání spravedlnosti a nalézání práva a úřad jí jako takovou žádá, bez ohledu na to, jakým způsobem byla vydána a jak byl výslech proveden.

V tomto případě byl obžalovaný dvakrát obelán jako svědek před okresní soud v P., by vypovídal v trestní věci proti Janu O-ovi pro krádež, a byl si vědom své vlastnosti svědecké. Po dvakrát také vypovídal před zástupcem jmenovaného soudu radou K-em jako vyhledávajícím trestním soudcem za tím účelem, by jeho svědectví soud použil při výkonu trestního soudnictví jako průvodního prostředku. Vypovídal tedy před soudem a pro soud. Že při sepsání protokolu nebylo dbáno předpisů §u 101 a 104 tr. ř., t. j. že nebyl přibrán přísežný zapisovatel a jemu protokol nebyl diktován, zakládá po případě kárnou zodpovědnost soudce, výslech provádějícího, nezbavuje však obžalovaného jeho trestní zodpovědnosti. Dlužno uvážit, že trestní řád neprohláší za zmateční ani svědecké výpovědi, při jichž sepsání nebylo dbáno ustanovení §§ 101 a 104 tr. ř., ani rozsudky, na takových výpovědích se zakládající, (čís. 3 §u 281 tr. ř.) a že trestnost křivých svědeckých seznání nezávisí na tom, jsou-li právně platny a procesně bezvadny, ježto každá křivá svědecká výpověď ohrožuje in abstracto konání spravedlnosti, takže nezáleží na tom, zda vedla v konkrétním případě k nesprávnému rozhodnutí, čili nic. Ostatně i zjevná právní zmatečnost

svědeckých seznání, o níž tu ovšem nelze mluvit, měla by za následek pouze, že by jí nemohl soud použiti jako průvodního prostředku; pro otázku, o kterou tu jde, neměla by ani tato okolnost významu. Náhled nalézacího soudu, že jde tu o svědeckou výpověď před soudem, odpovídá správnému výkladu zákona, a poněvadž soud zjistil bezvadně všechny subjektivní známky skutkové podstaty zločinu podle § 199 a) tr. zák., nelze vytknouti odsuzujícímu výroku právní omyl.

Čís. 1899.

Nejde o věci svěřené tam, kde buď dle povahy právního jednání nebo dle úmluvy stran obdržel přejímatel buď přímo vlastnictví předaných věcí, neb aspoň oprávnění si je přivlastnit.

Pokud jest »fundus instructus« svěřen pachtýři.

(Rozh. ze dne 16. února 1925, Zm I 774/24).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Mostě ze dne 20. října 1924, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem podle §§ 183, 184 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Po skutkové stránce vzal soud za zjištěno, že majitel usedlosti Václav Z. propachtoval obžalovanému Josefu H-ovi na dobu od 1. června 1922 do 31. května 1925 své hospodářství v E. s mrtvým a živým inventářem, z něhož tento pozůstával mezi jiným z 2 tažných volů, 3 krav a 2 mladých volů, za roční pachtovné 2500 Kč, proti výměnku a záruce 5000 Kč, jakož i proti závazku, že při zrušení nebo po uplynutí pachtovní smlouvy vrátí Z-ovi tolik dobytka, kolik od něho převzal. Za tím účelem byl dobytek odvážen a váha zjištěna na 27 q 51 kg. Rozdíl jeví se ve váze při skončení pachtu měl být mezi smluvníky vyúčtován. Dne 14. května 1924 obdržel Václav Z. od obžalovaného vyrozumění, že je neschopným platiti, a nucen, zrušiti pacht usedlosti. Václav Z. zjistil, že veškeren dobytek byl odstraněn. V ohledu tom bylo zjištěno, že obžalovaný prodal dne 26. dubna 1924 jednoho mladého vola jistému hospodáři za 2080 Kč, dne 12. května 1924 dva voly a 1 krávu řezníku za 6000 Kč a že jedna kráva a jedno tele byly vlastnictvím manželky obžalovaného, která je dne 14. května 1924 rovněž prodala. Při zrušení pachtovní smlouvy neobdržel Z. kromě záruky 5000 Kč ani dobytka ani peněz. Na základě tohoto skutkového děje uznal nalézací soud obžalovaného vinným zločinem zpronevěry podle §u 183 tr. zák. Soud vyslovil, že jde o svěřený statek, poněvadž obžalovaný obdržel dobytek na základě smluvního poměru právního se závazkem, dobytek později (in genere) vrátiti, při čemž prý ovšem byl, ježto šlo o věci zastupitelné, oprávněn předsevzítí záměnu, kterou by nové kusy nastoupily na místo kusů vyměněných.

Zmateční stížnost napadá rozsudek důvody zmatečnosti čís. 9 a), b) a 10 §u 281 tr. ř. a nelze jí upřít oprávnění. Zpronevěry se dopouští, kdo zadrží nebo si přivlastní svěřený mu statek. Předmětem svěřením mohou být i věci, které v právním styku platí za zastupitelné, neboť v zákoně nečiní se v ohledu tom rozdílu a není zejména pojem »statku« nějak omezen ani blíže určen. Svou povahou je zpronevěra trestným činem proti cizímu majetku, který pachateli musí být svěřen. Nelze proto o zpronevěře mluvit tam, kde buď podle povahy právního jednání nebo podle úmluvy stran obdrží přejímatel buď přímo vlastnictví na předaných věcech neb aspoň oprávnění, věci ty si přivlastní, poněvadž v takovém případě svěřená věc přestává být vůči přejímateli věcí cizí, a, ježto předavateli přísluší jen osobní oprávnění na navrácení věci stejné hodnoty, kterou je teprve v budoucnu opatřit. Dlužno tudíž zkoumati, zda v tomto případě ujednanou úmluvou vlastnictví soukromého účastníka k dobytku zaniklo čili nic. Pachtovní smlouva nenáleží k oněm právním jednáním, jež svou povahou nebo mocí zákona převádějí vlastnictví propachtovaných věcí na pachtýře. Zbývá proto jen otázka, zda úmluvou vyhradil si propachtovatel vlastnictví ku předanému dobytku, či zda přenechal dobytek obžalovanému s oprávněním, že si ho může přivlastnit, avšak proti závazku, že svého času navrátí tolikéž.

Tuto otázku nelze však rozřešit bez náležitého, přesného zjištění obsahu smlouvy mezi Václavem Z-em a obžalovaným, zejména bez zjištění pravé vůle a úmyslu obou smluvníků. V předu uvedené skutkové zjištění nalézacího soudu nepostačuje podle shora vytčených zásad k závěru, že se obžalovaný dopustil zločinu zpronevěry, ježto prý šlo o svěřený statek po rozumu §u 183 tr. zák., neboť nalézací soud neřešil otázku viny obžalovaného s hlediska naznačeného. Nejistil totiž, zda bylo ujednáno a zda bylo úmyslem smluvních stran, aby propachtovatel Václavu Z-ovi zůstalo vyhrazeno vlastnictví k předanému dobytku, či zda úmysl stran směřoval k tomu, by Z. přenechal dobytek obžalovanému s oprávněním, že si ho může přivlastnit, ovšem proti obligačnímu závazku, že svého času vrátí tolikéž. V onom případě šlo by ovšem o svěřený statek podle §u 183 tr. zák. V druhém případě nebylo by lze mluvit o svěření věci, aby tyto bylo opatrovány a později — třeba in genere — zase navraceny, nýbrž smlouva byla by v tomto případě založena pouze na osobní důvěře propachtovatelově, že pachtýř (obžalovaný) dostojí svému obligačnímu závazku, záležejícímu v určitém plnění. V tomto případě nebyl by se tudíž obžalovaný svým závadným jednáním provinil proti cizímu vlastnictví, jak to skutková podstata zpronevěry předpokládá, nýbrž byl by jen porušil obligační nároky, jichž však zákon ustanovením §u 183 tr. zák. nechrání. Z těchto důvodů bylo zmateční stížností obžalovaného vyhověti a napadený rozsudek jako zmatečný zrušiti. Pro nedostatek dotyčných skutkových zjištění nelze však zrušovacímu soudu rozhodnouti ihned ve věci samé.

Neshledá-li nalézací soud na základě nových zjištění v jednání obžalovaného skutkovou podstatu zločinu zpronevěry, bude mu ještě zkoumati (§ 262 tr. ř.), zda v jednání obžalovaného nedošel svého stělesnění snad jiný trestný čin (na př. zločin podvodu nebo přečin dle §u 1 zákona o maření exekuce).

Čís. 1900.

Při verbálních deliktech zůstávají myšlenky nebo pouhý úmysl (§ 11 tr. zák.) beztrestnými jen, pokud trestný obsah není poznatelným ze slov a doprovázejících je okolností.

Při výkladu závadného projevu komunistického řečníka dlužno též přihlížeti k programu komunistické strany, jež obsahuje jako konečný cíl ozbrojenou vzpouru za účelem nastolení diktatury proletariátu, tedy násilnou změnu ústavy Čsl. republiky.

Přečin §u 16 čís. 1 zákona na ochranu republiky ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n. vychvalováním tvoření ozbrojených skupin proletariátu, tudíž činnosti, spadající pod skutkovou podstatu zločinu podle §u 13 čís. 1 zákona.

(Rozh. ze dne 18. února 1924, Zm I 753/24).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Liberci ze dne 29. září 1924, jímž byli obžalováni Dr. Viktor S. a Leopold K. podle §u 259 čís. 3 tr. ř. sprostěni z obžaloby, podané na Viktora S-a pro zločin podle §u 15 čís. 3 zákona ze dne 19. března 1923, čís. 50 Sb. z. a n. a na Leopolda K-e pro přečin podle §u 15 čís. 2 zmíněného zákona, zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Nalézací soud sprostil obžalovaného Viktora S-a z obžaloby pro zločin podle §u 15 čís. 3 zák. na ochranu republiky v podstatě z toho důvodu, že obžalovaný ve své řeči nižádným způsobem »ausdrücklich oder in so klarer Deutung« nepoukazoval k tomu, že boj má směřovati k násilné změně ústavy vlády, správně asi republiky, pokud jde o jednotnost a samostatnost státu. Neoznačil prý nijak prostředky boje, slovo »rüsten« že znamená nejen opatření zbraní v technickém smyslu toho slova, nýbrž také připravit se v každém směru, tudíž též zbraněmi duchovými, prostředky, které jsou potřebnými k všelikému boji. Projevy, že jest povinností proletariátu, by myslil internacionálně i přes hranice státu, aby tvořil jednotnou frontu a společně bojoval, aby společně zvíťazil, že jsou obvyklými frázemi bojovných organizací politických stran, a ježto nejsou v případě daném podporovány j i n ý m i p r o j e v y, jež by poukazovaly k tomu, že šlo o výzvu k násilné změně ústavy, nemohl soud nalézací nabýti přesvědčení, že obžalovaný jimi snažil se podněcovati k převratu takovým způsobem, který dlužno vykládati nedvojsmyslně (»unzweideutig«) jako zločin podle §u 1 zákona na ochranu republiky. Právem výtýká zmateční stížnost, že výrok ten jest stížen zmatkem podle §u 281 čís. 9 a) tr. ř. Z právě uvedených důvodů rozsudku vysvitá, že nalézací soud při výkladu smyslu závadné řeči vychází ze stanoviska, že skutková povaha verbálního deliktu vyžaduje po stránci objektivní, by závadný smysl projevu došel v něm buď výslovného, buď nedvojsmyslného výrazu.

Názor tento nelze schváliti. Jest ovšem správné, jak obžalovaný ve spise odvodním namítá, že pro myšlenky nebo pro pouhý úmysl nemůže nikdo býti učiněn odpovědným. Než § 11 tr. zák. zásadu tu obmezuje na ony případy, ve kterých nebyl předsevzat »žádný zevní zlý čin«, z něhož pro delikty verbální plyne, že myšlenky nebo pouhý úmysl pachatelův zůstávají beztrestnými jen, pokud trestný jich obsah není vůbec poznatelný ze slov a doprovázejících je okolností. Nesejde na tom, zda závadný smysl se s doslovem úplně kryje a jest tudíž na bile-dní, — nebo zda o výkladu doslovu nemůže býti pochybnosti. Stačí spíše též používání výrazů dvojsmyslných, obrátů používaných v několikerém smyslu, alegorie a metafor, zahalení pravého smyslu v roušku povídky, bájky a pod. ze předpokladu, že smysl ten posluchačům jest vůbec poznatelným. Otázku, zdali jest dán předpoklad ten, nelze ovšem řešiti toliko z projevu samého, nýbrž dlužno přihlížeti též k okolnostem jiným, jakými jsou na př. politické smýšlení řečníka a jeho posluchačů, příčina, pro kterou řeč byla pronesena a pod. Právem poukazuje zmateční stížnost v tomto případě na známý program komunistů, který obsahuje jako konečný cíl ozbrojenou vzpouru za účelem nastolení diktatury proletariátu, tedy násilnou změnu ústavy Čsl. republiky, jakož i k tomu, že řeč byla pronesena za příčinou známých revolučních událostí v Německu. Vychází-li se z právě doloženého právního stanoviska, neměl se nalézací soud spokojiti toliko zjištěním, že řečník použil výrazů dvojsmyslných neb obrátů používaných někdy i ve smyslu jiném, v případě takovém: pak beztrestném, nýbrž bylo na něm, by, uváže všechny, tedy i právě uvedené okolnosti, zjistil, ve kterém smyslu obžalovaný S. dotyčných výrazů a obrátů skutečně použil, zda byl si závadného smyslu svého projevu též vědom a zda mohl smysl ten posluchačům nebo části jich též býti poznatelným. Poněvadž nalézací soud tak neučinil, je dotčený napadený výrok jeho podle §u 281 čís. 9 a) tr. ř. zmatečným, jsa výronem nesprávného právního jeho názoru. Jelikož rozsudek následkem toho pochybeného právního stanoviska v tom směru nemá postačitelých zjištění, nelze rozhodnouti ve věci samé.

Zmateční stížnosti dlužno též přisvědčiti, pokud zmatkem čís. 9 a) §u 281 tr. ř. napadá výrok, sprostující obžalovaného Leopolda K-a. Co se týče výrazu »rüsten« a výkladu jeho nalézacím soudem, platí zde totéž, co v tom směru bylo již řečeno. Naproti tomu není zmateční stížnost v právu, brojící proti výroku rozsudku, že v projevu K-ovu nelze spatřovati v ý z v u ke tvoření ozbrojených skupin. Závadný výrok nějaké výzvy skutečně neobsahuje. Přes to nelze jej shledati beztrestným. Věta: »dass in der Tschechoslovakei das Proletariat nicht so weit sei, um begreifen zu können, dass man nicht nur in Gedanken sich rüsten, sondern sich in Hundertschaften vereinigen müsse« nasvědčuje tomu, že řečník považuje tvoření takových ozbrojených skupin za chvalitebné, záslužné a následování hodné. Projev ten tedy obsahuje vychvalování činnosti, zakládající skutkovou podstatu zločinu podle §u 13 čís. 1 zákona na ochranu republiky, které vyplňuje za předpokladu, jsou-li tu i ostatní náležitosti po stránce objektivní a subjektivní, skutkovou podstatu přečinu podle §u 16 čís. 1 zákona. Vzhledem k tomu bylo ve smyslu §u 262 tr. ř. na soudu nalézacím, jenž není v otázce, zda-li nebo jaký čin trestný sluší ve skutečnostech žalobních ať původně již v ob-

žalobě obsažených, ať teprve při hlavním přeličení se vyskytnuvších spatřovati, nikterak vázán právním názorem obžalobcovým, aby zkoumal, zda nezakládá onen výrok skutkovou povahou právě uvedeného přečinu. Ježto soud nalézací tak neučinil, jest také tento napadený sprostující výrok ve smyslu zmatku čís. 9 a) §u 281 tr. ř. zmatečným. Bylo tedy rozsudek i v tom směru zrušiti. Jelikož neobsahuje postačitelých zjištění zejména po stránce subjektivní, nelze rozhodnouti ve věci samé a bylo proto věc vrátiti soudu prvé stolice, aby ji i v tom směru znova projednal a o ní rozhodl.

Čís. 1901.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.)

Ke skutkové podstatě přečinu podle druhého odstavce čís. 1 §u 11 zákona stačí po stránce subjektivní vědomí pachatelovo, že obvinění je takové povahy, že tím ohrozí vážně čest presidenta republiky; animus injuriandi se nevyžaduje.

Výrok: »Orli jsou pakáz, patří je postřílet« jest popuzováním proti jednotlivým skupinám obyvatelstva pro jejich náboženství ve smyslu §u 14 čís. 2 zákona.

Výrok: »Dobře president republiky řekl, že orli jsou největší pakáz« jest urážkou presidenta republiky podle §u 11 čís. 1 odstavec druhý zákona.

(Rozh. zě dne 18. února 1925, Zm II 596/24.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Uh. Hradišti ze dne 29. října 1924, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle §u 11 čís. 2 a §u 14 čís. 2 zákona ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.

Důvody:

Zmateční stížnost dovolává se důvodů zmatečnosti čís. 5, 9 a), 10 §u 281 tr. ř. Podnět k uplatňování zmatku čís. 5 a 10 zavdal zmateční stížnosti rozsudkový výrok, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle §u 11 čís. 2 zákona na ochranu republiky a v němž se, jakž ostatně i v příslušné části jeho rozhodovacích důvodů praví, že obžalovaný pronesl obvinění o presidentu republiky před více lidmi. Zmateční stížnost jednak vytýká proto rozsudku neúplnost a vnitřní rozpor, jednak namítá, že bylo stěžovatele odsouditi jen pro přestupek podle §u 11 čís. 1 zákona na ochranu republiky. Než ono rčení rozsudku »před více lidmi«, které arci ke skutkové podstatě zmíněného přečinu nepřiléhá, je vysvětlitelno zřejmě pouhým nedopatřením a má správně zníti »veřejně«. Vycházíť z rozsudkových zjištění na jevo, že stěžovatel pronesl oba výroky: »Ti orli, to je ta největší pakáz (banda), to patří všechno postřílet« a »Dobře pan president republiky řekl, že je to ta největší pakáz« bezprostředně za sebou, tudíž i za týchž vnějších okolností.

V rozsudkovém výroku, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle §u 14 čis. 2 zákona na ochranu republiky pak se pravi, že obžalovaný veřejně popuzoval k násilnostem proti jednotlivým skupinám obyvatelů pro jejich náboženství, a zmateční stížnost ani se nepokouší dovésti nesprávnost tohoto výroku ať již po stránce skutkové, ať ve směru právním. Podobný pokus byl by však vůbec, tedy i pokud jde o výrok, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle §u 11 čis. 2 zákona na ochranu republiky, nemístným, neboť dotyčná skutková zjištění rozsudková nasvědčují tomu, že oba výroky proneseny byly stěžovatelem veřejně, ať již ve shromáždění nebo před zástupem (§ 39 čis. 2 zákona na ochranu republiky). Proneslť je stěžovatel podle rozsudkového zjištění, prodlévaje mezi vítacím publikem, to jest mezi účastníky slavnostního uvítání presidenta republiky na nádraží v K. Další rozsudkové zjištění, dle něhož nastalo po stěžovatelově projevu mezi přítomnými roztrpčení a rozrušení a dle něhož svědek Alois D. cítil se kromě jiných hrubě uražen, dovoluje bezpečný závěr, že výrok stěžovatelův mohl slyšeti a také slyšel takový počet současně přítomných lidí, který odpovídá zákonnému pojmu shromáždění (zástupu). Zjevu, že výrok ten pouze dvě osoby potvrdily jako svědci, dovolává se tedy zmateční stížnost neprávem na oporu svého tvrzení, že prý výrok také slyšely jen ony dvě osoby. Důvody zmatečnosti čis. 5 a 10 §u 281 tr. ř. uplatňuje tudíž zmateční stížnost neprávem.

Rozsudkový výrok, jímž čin stěžovatelův, jeho výrok »Dobře pan prezident řekl, že je to (Orli) ta největší pakáz«, podřaděn byl skutkové podstatě přečinu podle §u 1 čis. 2 zákona na ochranu republiky, napadá zmateční stížnost, dovolávajíc se důvodu zmatečnosti čis. 9 a) §u 281 tr. ř., námitkou, že stěžovatel, pronášeje onen výrok, nejen nejednal z rozhodnutí, napadnutí presidenta republiky a v úmyslu ho uraziti, nýbrž že se stěžovateli nedostávalo ani vědomí, že svým výrokem ohrožuje vážně čest presidenta republiky. Předeslati dužno, že zmateční stížnost je mylného právního názoru, že každá urážka presidenta republiky vyžaduje, má-li se státi trestnou podle §u 11 zákona na ochranu republiky, pachatelův úmysl, uraziti presidenta republiky. Stačíť ke skutkové podstatě přečinu podle druhého odstavce čis. 1 §u 11 zákona na ochranu republiky po stránce subjektivní již pachatelovo vědomí, že obvinění jím pronesené je takové povahy, že tím ohrozí vážně čest presidenta republiky. (Milota: Zákon na ochranu republiky, str. 45). Rozsudek vychází sice rovněž z názoru, v jeho rozhodovacích úvodech výslovně naznačeného, že se ke skutkové podstatě přečinu, o který jde, vyžaduje pachatelova úmyslnost, neboli, jak se tamtéž dále pravi, aby obvinění vyvěralo z vědomí a vůle útočnickovy, a dochází k závěru, že stěžovatel jednal, pronášeje závadný výrok, z rozhodnutí, by tím (dotyčným obviněním) napadl urážlivě nynějšího představitele vládní formy republikánské. Než, nehledě k tomu, že tímto závěrem zjišťuje rozsudek vlastně dokonce více, než zjistiti bylo s hlediska shora naznačeného správného názoru právního zapotřebí k subjektivní podstatě přečinu, jímž byl stěžovatel vinným uznán, rozsudek zjišťuje mimo to i takové skutečnosti, které zjistiti jevílo se nutným při onom správném posouzení výroku stěžovatelova. Podle rozsudkového zjištění stěžovatel především, jak sám připustil, věděl, že prezident republiky

výroku o Orlech, přiřádaného mu stěžovatelem, ani nepronesl ani nenapsal. V rozhodovacích důvodech zdůrazňují se dále případně různé nemístné, nepřistojné a pozornost budivší poznámky, které stěžovatel ale předchozího zjištění rozsudkového činil mezi vítacím publikem již od počátku, připomíná se dále rovněž vhodně, že stěžovatel pronesl výrok, aniž byl kým v okolí dotčen.

Obvinění, ohrožující vážně čest presidenta republiky, spatřuje rozsudek ve výroku stěžovatelově proto, že jím stěžovatel obvinil presidenta republiky z původcovství slov, pro něž by se napadená strana (Orelstvo) domáhala věrojatně zadostiučinění. S tímto závěrem dlužno v podstatě souhlasiti, neboť slova, přiřádaná stěžovatelem presidentu republiky, značila by nanejvýš hrubou urážku, nadávku, směřující proti celé počtem značné části obyvatelstva. Sama zmateční stížnost označuje slova ta jako vulgární. Stěžovatel, mluvě o »panu presidentu« nijak neoznámil, že domnělý výrok vkládal presidentu republiky do úst pro dobu, než se jím byl stal. Dospěl proto nalézací soud volným, při tom však samotnému doslovu i smyslu stěžovatelova výroku plně odpovídajícím výkladem výroku toho podle §u 258 tr. ř. právem k dalšímu rozsudkovému závěru, podle něhož byla stěžovatelovým výrokem vážně ohrožena čest presidenta republiky jako představitele moci a hlavy státu pro domnělou neobjektivnost jeho vlády k jednotlivým skupinám národa. Ony shora dle rozsudkových zjištění uvedené skutečnosti ve spojení s posléz nastíněnými úvahami rozsudkovými opravňovaly však nalézací soud ke konečnému závěru rozsudkovému, dle něhož jsou takto prokázány pojmově náležitosti skutkové podstaty přečinu, jímž byl stěžovatel vinným uznán, také po stránce subjektivní, zejména potud, že stěžovatel si byl toho vědom, že svým obviněním ohrozí vážně čest presidenta republiky. Z hořejších úvah jest však zároveň zjevnou také bezpodstatnost podrobných vývodů, o něž opírá zmateční stížnost námitku, že si stěžovatel této povahy obvinění, jím proneseného, nebyl vědom. Se shora dotčeným závěrem rozsudkovým, dle něhož šlo o obvinění z neobjektivnosti vlády presidenta k jednotlivým skupinám národa, nelze v soulad uvésti pokus zmateční stížnosti, vložití do stěžovatelova výroku ten smysl, že stěžovatel měl při svém výroku na mysli ostrý boj nynějšího presidenta republiky jako někdejšího profesora proti »klerikalismu« a stanovisko, jím prý před válkou mnohokrát vyjádřené, že by »klerikalismus« měl zmizeti. Nehledě k tomu, že podle §u 11 čis. 3 zákona na ochranu republiky je důkaz pravdy i přesvědčení o pravdě vyloučen, neměl by s oním ať již skutečným anebo jen domnělým bojem a stanoviskem nynějšího presidenta republiky jako někdejší osobnosti soukromé ani svým doslovem ani svým vnitřním smyslem naprosto nic společného výrok, přiřádaný mu stěžovatelem, který, jak shora dovedeno, přichází v úvahu jen jako hrubá nadávka a urážka celé značné části obyvatel státu, dle rozsudku: skupin národa. Konečně ani zjev, zmateční stížnosti dále zdůrazňovaný a rozsudkem aspoň přímo nevyvrácený, že totiž stěžovatel šel presidenta republiky vítat, nevylučuje možnosti, že se v zápětí dopustil činu, zakládajícího skutkovou podstatu urážky presidenta republiky, trestné podle §u 11 zákona na ochranu republiky i po shora blíže správně nastíněné stránce subjektivní. Této povahy neodnímalá jeho výroku ani domnělá jeho snaha,

tvrzená zmateční stížností, by svůj výrok podepřel autoritativním prohlášením hlavy státu, naopak by podobná snaha onu trestnou povahu závadného výroku spíše sesilovala.

Největší část oněch vývodů, jimiž brojí zmateční stížnost s hlediska důvodu zmatečnosti čís. 9 a) Šu 281 tr. ř. proti rozsudkovému výroku, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle Šu 14 čís. 2 zákona na ochranu republiky, týká se řešení otázky, zodpovězené rozsudkem kladně, zda popuzoval stěžovatel svým výrokem, směřujícím proti »Orlům«, k násilnostem proti jednotlivým skupinám obyvatelů pro jejich náboženství. Zdůraznit dlužno, že tu jde o rozřešení otázky povahy po výtce skutkové, při němž momenty rázu právního ustupují téměř docela v pozadí. Zmateční stížnost namítá, že nalézací soud nerozeznává mezi náboženstvím a klerikalismem, a dovozuje, že základem »Orla« stejně jako strany lidové není náboženství, omezující se pouze na »forum internum«, nýbrž klerikalismus, boj o dosažení moci světské. Při tom poukazuje na historii vzniku »Orla« a na rozdíl mezi ním a jinými podobnými tělovýchovnými sdruženími (Dělnickými tělocvičnými jednotami a Federovanými dělnickými jednotami) na jedné straně a »Sokolem« na straně druhé. Než veškeré tyto námítky a k nim připojené podrobné úvahy nejsou s to, otrástit správností závěru, zároveň skutkového zjištění rozsudkového, dle jehož hlavní podstaty spolek »Orlů« tvoří určitou skupinu lidí, vyznačující se jistou kvalifikací svých členů, v níž nabývá rázu zjevné náboženské citění a prýstící svým původem z pohnutek náboženských. Toto stanovisko, v rozsudkových důvodech ještě blíže a v podstatě případně doličené, dochází plně opory ve spolkových stanovách »Československého Orla«, podle jehož Šu 2 jest účelem spolku pěstovati výchovu a povznesení duševních a tělesných sil mládeže i dospělých členů v duchu křesťanském (a národním) a v duchu křesťanské solidarity a demokracie. Prostředkem k dosažení tohoto cíle je podle č. 1 druhého odstavce téhož Šu stanov mimo jiné pořádání náboženských kursů (dle obdobného ustanovení stanov »Jednoty Československého Orla: »Praktické vedení ke křesťanskému životu«); podle Šu 9 č. 9 stanov přísluší valnému sjezdu Čsl. Orla jmenovati čestnými členy osoby mimo jiné pro vynikající zásluhy o křesťanskou osvětu (dle stanov Jednoty i pro vynikající zásluhy o hnutí katolické). Za těchto okolností bylo by vlastně na místě, ponechati nepovšimnutými veškeré úvahy, v nichž se zmateční stížnost pokouší dovoditi, že ve straně lidové, jejíž odnož spatřuje v Orelstvu, nabývá výrazu nikoli zjevné citění náboženské, nýbrž citění klerikální, že tudíž i »Orel« není spolkem náboženským, nýbrž tělovýchovným dle stanov a politickým dle tendence. Nelze však přehlédnouti, že podnět k těmto úvahám zavládl rozsudek, v jehož rozhodovacích důvodech se praví, že je to právě »legitimace strany lidové, v níž nabývá výrazu ono zjevné náboženské citění, jímž skonstruován byl také spolek Orlů«. Děje se tak zbytečně, neboť k svému závěru, dle něhož v kvalifikaci členů »Orla« jako skupiny lidí nabývá výrazu zjevné náboženské citění a dle něhož »Orel« sám prýští svým původem z pohnutek náboženských, mohl nalézací soud na podkladě ostatních svých shora naznačených případných úvah, nehledě ani ke spolkovým stanovám »Orla« dospěti přímo bez oné celkem zbytečné okliky, vedoucí k »Orlu« přes stranu lidovou.

Důsledně odpadá pak i potřeba obírat se zmínkami zmateční stížností o historii vzniku »Orla« a o rozdílech mezi jednotlivými tělovýchovnými sdruženími a stačí připomenouti, že ani rozsudek nespátřuje v »Orlu« spolek náboženský, ale ovšem ani ne spolek s tendencí politickou, za jaký tudíž v rozporu s předpisem Šu 288 čís. 3 tr. ř. a neprávem prohlašuje jej zmateční stížnost, čímž však pozbývá všeho podkladu i její stanovisko, že stěžovatel popuzoval proti »Orlům« nikoliv pro jejich náboženství, nýbrž pro jejich smýšlení politické. Na opačném stanovisku nalézacího soudu nebyl by zřejmě ničeho změnil ani ohled na svědecký údaj Eduarda D-a, dle něhož se svědek ozval proti stěžovateli po jeho výroku slovy: »Dovolte pane, neuráždějte příslušníky druhých politických stran«; nelze proto ani neúplnosti, která by činila rozsudek zmatečným podle čís. 5 Šu 281 tr. ř., spatřovati v tom, že se jeho rozhodovací důvody o onom údaji svědkově, zdůrazňovaném zmateční stížností, nezmiňují. Namítajíc dále, že stěžovatelův výrok nelze bráti doslovně, nýbrž že jest jen ukázkou vlivu války na způsob vyjadřování se, zmateční stížností dovozuje, že slovy stěžovatelovými nebylo míněno násilné odstranění, dokonce snad potření »Orlů«, nýbrž že jeho výrok měl ten smysl, že »Orly« sluší jako neodpovídající tradicím našeho národa odstraniti z našeho veřejného života a zabrániti jim zejména, aby oslavovali presidenta republiky, proti němuž příslušníci téže politické strany vedli před válkou ostrý boj. Než doslovně nepojímá stěžovatelova výroku, v němž je řeč o »postřelení« Orlů, ani rozsudek, který v něm spatřuje pouze popuzování k násilnostem proti Orlům vůbec. K tomuto výkladu stěžovatelova výroku byl však nalézací soud oprávněn nejen předpisem druhého odstavce Šu 258 tr. ř., nýbrž i v podstatě vhodnou úvahou rozsudkovou, dle níž k pojmu popuzování (výzvy) k násilnostem stačí, je-li svou povahou schopno zjednatí pro budoucnost stav, v němž pak výzva může přejíti ve skutek, při čemž se poukazuje rovněž nikoliv nevhodně na zjevy z posledních dob, skončivší tragicky. Zmateční stížnost v onom svém pokusu o jiný výklad stěžovatelova výroku směšuje »Orla« znovu a to, jak shora dovedeno, nemístně se stranou politickou, její konečný argument pak lze prostě odkázati na rozsudkové zjištění, dle něhož »Orlové« byli mezi účastníky slavnostního uvítání presidenta republiky na nádrazí v K.

Čís. 1902.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.).
Pojem »zástup« (§ 39 čís. 2 zák.) není omezen na shluky lidí, sešedší se na volném prostranství (na veřejné ulici); spadá sem i skupení lidí v uzavřené místnosti, přikázané jim za bydliště (šalandě).

(Rozh. ze dne 18. února 1925, Zm II 597/24.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Uh. Hradišti ze dne 21. listopadu 1924, jímž byl obžalovaný uznán vinným toliko přestupkem podle Šu 11 čís. 1 zákona ze dne 19. března 1923, čís. 450 sb. z. a n., zrušil napadený rozsudek a uznal obžalovaného vinným přečinem Šu 11 čís. 2 zákona.

Důvody:

Napadeným rozsudkem byl obžalovaný uznán vinným nikoli přečinem podle §u 11 čis. 2 zákona na ochranu republiky, pro který na něho vznesena byla žaloba, vycházející z předpokladu, že trestný čin spáchaný byl obžalovaným veřejně, totiž před zástupem, nýbrž pouze přestupkem podle §u 11 čis. 1 uvedeného zákona vzhledem k tomu, že se obžalovaný dopustil trestného činu podle konečného závěru rozsudkového jen před více lidmi. V rozsudkových důvodech vyslovuje se sice v podstatě správný názor, že slovem »zástup« dlužno rozumětí shluk lidí, jichž počet nelze ihned najednou odhadnouti, a uznává se, že počet více než deseti lidí (dle přesného zjištění rozsudkového 12 lidí), kteří naslouchali urážce, pronesené obžalovaným proti prezidentu republiky, je takovým, jehož snad také na první pohled ihned sčítati nelze; zároveň však se dovozuje, že pojmu »zástupu« odpovídá shluk lidí na veřejné ulici, kteří se k nějakému příběhu sešli náhodně, v daném případě však že nešlo o takový shluk lidí, nýbrž vesměs o lidi domácí v místnosti, přikázané jim za bydlíště. Zmateční stížnost označuje, dovolávajíc se důvodu zmatečnosti čis. 10 §u 281 tr. ř., posléze uvedený názor, pokud se týče výklad, jehož se dostalo v rozsudku pojmu »zástupu« a tím i pojmu »veřejně« ve smyslu §u 39 čis. 2 zákona na ochranu republiky, všim právem jako mylný. Výklad ten nenachází ni nejmenší opory ani v obecném významu slova »zástup«, ani ve smyslu, který mu přikládá zákon na ochranu republiky. Jazykově znamená slovo »zástup« nahodilé seskupení se takového počtu lidí, jehož podle okolností nelze odhadnouti, zjistiti na první pohled. Nejinak je tomu v oboru zákona na ochranu republiky. Dle výkladu, jehož se dostává v §u 39 čis. 2 v zákoně se opět vyskytujícímu výrazu »veřejně«, vyznívá se veřejností činu pouze, aby čin byl nebo mohl býti postřehnout, tedy, pokud jde o projev slovný, týž byl nebo mohl býti slyšen větším počtem lidí. Tomu je tak i ohledně případů, v nichž v úvahu přichází čin, spáchaný před zástupem. Ničím není zejména opodstatněna domněnka, že zákonný pojem »zástupu« dlužno na rozdíl od ostatních způsobů, jimiž se páše čin veřejně, (v tiskopise, v rozšiřovaném spise, ve shromáždění), omezovati jen na takové shluky lidí, k nimž došlo na volném prostranství, podle rozsudku dokonce právě jen na veřejné ulici, vylučovati tudíž z něho seskupení lidí, odpovídající jinak, zejména svým počtem, představě zástupu jen proto, že k nim došlo v místnosti uzavřené. Opačnému stanovisku zákonodárcovu nasvědčuje i výklad pojmu »veřejného místa« ve smyslu §u 26 zákona na ochranu republiky, jímž rozumějí se podle čtvrtého odstavce tohoto §u kromě náměstí, ulic, veřejných cest a sadů také veřejné sbírky, lázně, školy, výčepní a zábavní místnosti a jiná veřejně přístupná prostranství a místnosti. Omezuje onen svůj restriktivní výklad pouze na zákonný pojem »zástupu«, uznává ostatně sám rozsudek nepřimo, že čin, spáchaný ve shromáždění, byl vykonán veřejně i tehdy, šlo-li o shromáždění, konané nikoli na volném prostranství, nýbrž v nějaké místnosti. Rozdíl mezi zákonnými pojmy »shromáždění« a »zástupu« tkví však jen v tom, že »shromážděním« rozuměti jest seskupení osob, které se k určitému cíli sešly úmyslně, kdežto pojmu »zástupu« odpovídá seskupení náhodně

(Milota: Zákon na ochranu republiky, str. 121, 122). Postrádá tudíž všeho podkladu onen pokus napadeného rozsudku, omezovati pojem »zástupu« jen na shluk lidí, sešedší se na volném prostranství, (na veřejné ulici). Uznání správnosti názoru, vysloveného v rozsudku, vedlo by k důsledku přímo absurdnímu, zákonodárcem zcela nepochybně nezamýšlenému, že by totiž skutky, vykazující jinak veškeré pojmové znaky toho kterého činu, trestného podle zákona na ochranu republiky, stávaly se beztrestnými neb aspoň, jako v daném případě, trestnými dle mírnějších předpisů zákonných i v takových případech, v nichž by byly spáchaný před množstvím, páčícím se na mnohé desítky ba i na sta lidí. Není tudíž podřadění počtu dvanácti lidí, kteří dle rozsudkového zjištění byli přítomni a naslouchali urážce, pronesené obžalovaným proti prezidentu republiky, zákonnému pojmu »zástupu« na překážku okolnost, zdůrazňovaná v rozsudkových důvodech, že to byli vesměs lidé domácí (sekáči), jimž místnost, ve které obžalovaný pronесl urážku (šalanda), byla přikázána za bydlíště. Že by se byli v této místnosti sešli úmyslně k nějakému určitému cíli, rozsudek nezjišťuje, dlužno v nich tudíž spatřovati zástup ve smyslu §u 39 čis. 2 zákona na ochranu republiky a považovati čin obžalovaného za spáchaný veřejně ve smyslu téhož §u a §u 11 čis. 2 uvedeného zákona.

Čís. 1903.

Přednosta okresního civilního soudu není vrchností ve smyslu §u 187 tr. zák.

(Rozh. ze dne 19. února 1925, Zm II 564/24).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost státního zastupitelství do rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 1. října 1924, jímž byl obžalovaný Jan Sch. podle §u 259 čis. 3 tr. ř. sprostěn z obžaloby pro zločin zpronevěry podle §u 181 tr. zák., mimo jiné z těchto

důvodů:

Nalézací soud sprostil obžalovaného z obžaloby pro zločin zpronevěry (§ 181 tr. zák.), jsa toho názoru, že obžalovaný stal se účastným beztrestnosti podle §§u 187, 188 tr. zák., nahradiv veškeru škodu dříve ještě než se vrchnost, v tomto případě prý presidium zemského civilního soudu, o spáchaném činu dozvěděla. Zmateční stížnost napadá sprostňující rozsudek důvody zmatečnosti čis. 5 a 9 písm. b) §u 281 tr. ř. a označuje z důvodu čis. 9 písm. b) jako právně mylný názor nalézacího soudu, že vrchností ve smyslu §u 187 tr. zák. nelze rozumětí přednostu okresního soudu pro Brno-okolí. Výtce státního zastupitelství nelze přisvědčiti. § 187 tr. zák. předpokládá, že celá škoda byla dříve nahrazena, nežli soud neb jiná vrchnost zví o provinění pachatelově. Že přednosta okresního soudu představuje soud, nemůže býti vzhledem k předpisům o soudní organizaci (§ 24 a násl., § 1 a násl. jedn. řádu) pochybným. Avšak § 187 tr. zák. mluvě o soudu, má na mysli pouze

trestní soud, jak tomu nasvědčuje spojení s výrazem »vrchnost«, kterým míněny jsou orgány veřejné správy, jimž obdobně jako soudům (trestním) jest zvláště uloženo, by s hlediska zachování veřejného řádu dbaly o bezpečnost majetku stíháním majetkových deliktů. Pojem vrchnosti jest pojmem užším než v §u 68 tr. zák., kde vrchností jsou míněny všechny úřady a osoby, jež vykonávají státní moc. (Viz rozhodnutí býv. víd. nejv. soudu sb. čís. 471 a rozhodnutí Sb. n. s. č. 117). Dlužno proto vykládati slovo soud v souvislosti se slovem vrchnost. Dle toho nelze přisuzovati okresnímu soudu pro věci civilní, jenž jest vybaven pouze civilní pravomocí, povinnost, dbáti o bezpečnost a stíhati majetkové delikty. Soudy civilní jsou zvláštní soudy pro sebe. Samostatnost civilního soudnictví byla uznána již nařízením ministerstva spravedlnosti ze dne 17. května 1905 věstník min. spravedlnosti 10, kterým bylo provedeno oddělení civilní pravomoci od trestní. Těto samostatnosti jurisdikce nebrání okolnost, že administrativně jsou různá, t. j. trestní a civilní oddělení podřízena témuž nadřízenému presidiu. Nutno proto při použití podle §u 187 tr. zák. rozlišovati, zda oznámení, pokud se týče vědomost o trestním činu, došlo na soud civilní, či trestní.

V tomto případě byl o spáchaném činu (zločin zpronevěry podle §u 181 tr. zák.) zpraven okresní soud pro Brno-okolí, pokud se týče přednostá soudu, obstarávající výhradně agendu civilní. Sdělením Růženy O-ové nenabyl o trestním činu vědomostí soud ve smyslu §u 187 tr. zák., jelikož sdělení stalo se u soudu civilního; aniž vrchnost ve smyslu téhož §u, jelikož přednostá soudu civilního není orgánem veřejné správy, jemuž by bylo s hlediska zachování veřejného řádu zvláště uloženo, by dbal o bezpečnost majetku stíháním majetkových deliktů; zda měl podle §u 84 tr. ř. povinnost, učiniti jako představený »úřadu« o věci oznámení státnímu zástupci, čili nic, nepadá za těchto okolností pro posouzení věci na váhu. Vrchnost v tomto smyslu nabyla o trestním činu obžalovaného vědomostí teprve dne 26. května 1924, kdy proti obžalovanému jako soudnímu zřizenci bylo u presidia zemského civilního soudu v Brně na základě oznámení zavedeno disciplinární řízení. Do této doby však, jak nalézací soud zjistil, nahradil obžalovaný kancelářské pomocnici Růženy O-ové ze zpronevěřeného služného 659 Kč dne 3. května 1924 400 Kč a ve dnech 8. a 9. května 1924 zbytek 259 Kč. Byly proto u obžalovaného splněny předpoklady beztrestnosti ve smyslu §§u 187 a 188 tr. zák., důsledkem čehož bylo ho osvoboditi.

Čís. 1904.

Lichva (zákon ze dne 12. října 1914, čís. 275 ř. zák.).

Zákonné znaky »tísňe« a »vykořisťování« jsou jednak pojmy právní, jejich určení a vymezení spadá do oboru právního posouzení, jednak jsou též výrazem pro určitý skutečný stav, jehož vyšetření a zjištění je úkolem činnosti skutkově zjišťující a uvažující.

Z ochrany zákona nelze vylučovati osoby zkušené ani toho, kdo potřeboval vypůjčených peněz do obchodu.

K pojmu »tísňe« (§ 2 čís. 1 zákona) stačí naléhavá, byť i pomíjející nesnáž peněžitá, nutící dožadovati se úvěru; není třeba, aby situace byla tak vážná, že by bez úvěru nastalo ohrožení dlužníkovy existence.

Pojem »vykořisťování tísňe« předpokládá, že ten, kdo poskytuje úvěr, o tísni ví a úvěr poskytuje z důvodu této tísňe.

(Rozh. ze dne 23. února 1925, Zm I 705/24).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalované do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 13. září 1924, pokud jím byla stěžovatelka uznána vinou přečinem lichvy podle §u 2 čís. 1 čís. nař. ze dne 12. října 1924, čís. 275 ř. zák., mimo jiné z těchto

důvodů:

Důvod zmatečnosti podle čís. 5 §u 281 tr. ř. je prý založen tím, že nalézací soud uvádí v rozsudku při výpovědích všech soukromých účastnic, že obžalovaná využívala jejich tísňe. Okolnost tato není prý okolností skutkovou, nýbrž právním závěrem, a neměly prý v tom směru býti svědkyně vůbec dotazovány, tím méně pak okolnosti ty zjišťovány. Leč předsně není správným tvrzení stížnosti, že podle znění rozsudku vypovídaly všechny svědkyně v ten smysl, že obžalovaná využívala jejich tísňe. To je uvedeno jen u svědkyně Růženy K-ové, při čemž se však soud nespokojil tímto údajem, nýbrž zjistil výsledkem svědkyně důkladně celý děj se všemi okolnostmi jej doprovázejícími. Kromě toho neuvědomuje si stížnost jasně podstatu věci. Je pravda, že zákonné znaky »tísňe« a »vykořisťování« jsou pojmy právními, jejich určení a vymezení spadá do oblasti právního posouzení. Na druhé straně je však též nepochybné, že slova ta jsou výrazem pro určitý skutečný stav, a že vyšetření a zjištění skutečností, kryjících stav ten a tím uvedené znaky zákonné, je úkolem činnosti skutkově zjišťující a uvažující. Aby se přesvědčil, zda skutečnosti takové tu jsou, byl soud povinen, provedením po ruce jsoucích důkazů, zejména důkazů svědeckých, vyšetřiti celý sběh věci, a po prozkoumání a zhodnocení získaných výsledků průvodních učiniti zjištění o rozhodných skutečnostech. Dotazování svědků nesmělo se omeziti arci na formuli, zda byla »tísňe vykořisťována«, poněvadž by takto odpověď na otázku, zda uvedené znaky jsou skutečnostmi kryty, a v důsledku toho řešení otázky viny vloženo bylo v pravdě do rukou svědků. Nalézací soud bral se však při zkoumání věci správnou cestou a nelze proto postupu jeho činiti důvodně výtky. Důvodu zmatečnosti čís. 5 §u 281 tr. ř. jest se proto neprávem dovoláváno.

Totéž platí i o důvodu zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř. Stížnost popírá, že tu byla tísňe na straně osob, úvěr vyhledávajících; všechny soukromé účastnice jsou prý osobami zkušenými, tři z nich (K-ová, P-á a P-ová) potřebovaly peněz do obchodu, a všechny, až na P-ovou byly prý vedle svého výdělku účastny též na výdělku svých mužů; R-ová pak doznala, že potřebovala peněz na zaplacení dluhu, učiněného

za zády svého muže, od něhož dostávala na domácnost měsíčně 1000 Kč; jsou sama ještě správkyní domů. Avšak ta okolnost, že soukromé účastnice byly osobami zkušenými, nevylučuje ještě nikterak, že, jsouce v peněžních nesnázích a jimi nutkány, jednaly tak, že to neodpovídalo jejich jinak snad osvědčované zkušenosti a rozvážnosti. Jeť životní zkušeností, že tíseň, ať jakéhokoli druhu, odnímá člověku rozvahu a klidné uvážení možných následků jeho jednání. Obžalovaná netvrdila za řízení, že a do jaké míry všechny soukromé účastnice až na P-ovou, jež byla vdovou, byly účastny vedle svého výdělků též výdělků svých manželů, a nepřednesla ve směru tom žádných závažných okolností; stížnost uplatňuje tu proto skutečnosti nové, k nimž, hledě k zákazu novot v řízení zrušovacím (§ 288 čis. 3 tr. ř.), nelze přihlížeti. Nalézacímu soudu nebylo ostatně neznámo, že tři ze soukromých účastnic měly muže; když však přes to dospěl k přesvědčení, že byly v peněžní tísní, a že obžalovaná, znajíc jejich situaci, jí využila, je to neodporovatelný výrok soudcovský. To platí zejména ohledně R-ové, o níž zjišťuje soud, že nemocí upadla do dluhů a tím do peněžní tísně, a že, nemohouc dluhy své zaplatiti, obrátila se na obžalovanou, již svůj stav vylíčila. Soudu bylo též známo, že svědkyně dostává od svého muže, topiče na dráze, měsíčně na domácnost 1000 Kč; když však přes to okolnost, že byla domovnicí (nikoli správkyní domů) a že její muž o dlužích nevěděl, dospěl k přesvědčení, že se ocitla v tísní následkem zadlužení se pro nemoc, nelze rovněž výrok ten jakožto přesvědčení soudu napadati. Použití zákona není vadným ani z té příčiny, že svědkyně K-ová, P-á a P-ová potřebovaly vypůjčených peněz do obchodu. Zákon, používaje povšechného obratu »někoho jiného«, chrání každého, bez ohledu na jeho životní povolání, zaměstnání a způsob výdělků, kdo, ocitnuv se v tísní, je nucen dožadovati se úvěru. Nelze proto vylučovati z ochrany zákona jmenované tři svědkyně ze zmíněného důvodu, to tím méně, když rozsudek o nich zjišťuje, že jsou jen drobnými obchodnicemi, které potřebovaly vypůjčených peněz k nákupu zboží a nikoli k nějakému spekulativnímu podniku.

Stížnost namítá dále, že nedostatek podstatného znaku tísně vysvitne v tomto případě nejlépe z odpovědi na otázku, jaké zlo hrozilo soukromým účastnicím, kdyby byly nedosáhly úvěru od obžalované. K-ová, P-á a P-ová nebyly by prý mohly nakoupiti jimi vyhledávané množství zboží pro svůj obchod, takže v nejhorším případě byl by jim hrozil pouze menší obrát v jejich obchodě, žádné však zlo, ani nebezpečí, ježto prý nebyl podán důkaz o tom, že by bez zápůjčky byly pozbyly výdělků neb živobytí. Tyto vývody dokazují, že stížnost pohlíží na věc s hlediska zrušeného zákona ze dne 28. května 1881, čis. 47 ř. zák., jak tomu nasvědčuje ne sice číselná, ale věcná citace rozhodnutí bývalého zrušovacího soudu č. 1244, vykládajícího pojem nouze (Notlage). Než oproti znění tohoto zrušeného zákona, jenž mluvil o vykořisťování pachateli známé nouze (Notlage) dlužníkovy, spokojuje se čis. nař. ze dne 12. října 1914, čis. 275 ř. zák. již vykořisťováním tísně (Zwangslage) dlužníkovy, tedy zřejmě menší měrou v poměrech spočívajícího vnitřního nátlaku na dlužníka; k pojmu tísně stačí proto naléhavá, třebas i jen pomíjející, nesnáš peněžítá, nutící dožadovati se úvěru. Z toho plyne, že situace dlužníkovy nemusí býti tak vážnou, že by bez úvěru nastalo ohro-

žení jeho existence. Není proto při posuzování tohoto případu rozhodno, zda bez zápůjčky obžalovanou byly by pozbyly dlužnice výdělků nebo živobytí, nýbrž dlužno otázku klásti v ten rozum, zda svědkyně byly skutečně v tísní, jak byla pojmově vyložena, a zda obžalovaná tísně této úmyslně využila způsobem zakázaným. Tak si otázku dal nalézací soud, a nelze tudíž v jeho postupu spatřovati právní omyl. Namítá-li stížnost, že dlužnice, obchodující se zapůjčenými penězi, měly z nich značnější prospěch, nežli obžalovaná ze zápůjček, uváží-li se, s jakým velkým ziskem hokynáři obchodují, uplatňuje něco, co nemá opory ve zjištěných skutkových, která při dovolání se hmotněprávního důvodu zmatečnosti čis. 9 §u 281 tr. ř. jsou jediné směřodátna.

V rozporu se zjištěnými rozsudku a proto nepovšimnutelné je tvrzení stížnosti, že R-ová nemohla ani dobře vysvětliti existenci svých dluhů; bereť rozsudek její výpovědi za prokázáno, že dluhy povstaly z nemoci. Namítá-li stížnost, že, kdyby byla obžalovaná neposkytka R-ové zápůjčku, byla by jí hrozila nejvýše civilní žaloba, jež nemůže býti považována za nějaké zlo, které by mohlo uvésti někoho v tíseň, dlužno na to odvětit, že nejde o to, zda by svědkyně bez poskytnutí zápůjčky byla upadla v tíseň, nýbrž o to, zda byla již v tísní, když se ucházela u obžalované o zápůjčku, a zda tíseň tato byla obžalované známa. Obě rozsudek formálně bezvadně zjišťuje. Stížnost uplatňuje v zásadě správně, že aby naplněn byl druhý podstatný znak závažného činu, totiž vykořisťování tísně, musí býti dokázáno, že ten, kdo poskytuje úvěr, dobře ví o tísní a že poskytuje úvěr jen z důvodu této tísně. Nesprávně a proti zjištěním rozsudku však tvrdí, že v tomto případě obžalovaná vědomí o tísní dlužnic neměla a v tomto vědomí úvěr neposkytovala. Zjišťujeť to rozsudek výslovně ohledně každé z dlužnic a zjištění to doprovází důvody formálně dostatečnými a věcně přesvědčivými, tudíž zákonu (§ 270 čis. 5 tr. ř.) vyhovujícími.

Další zákonnou náležitostí, nápadný nepoměr mezi plněním obžalované a vzájemným plněním dlužnic, popírá zmateční stížnost tvrzením, že prý není přesně zjištěno, kolik obžalovaná ve skutečnosti zapůjčila soukromým účastnicím a kolik tyto zaplatily jednak na kapitále, jednak na úrocích. I v tomto směru ocitá se stížnost v rozporu s předpoklady rozsudkovými, jimiž je zcela přesně zjištěna výše zápůjček, a kterými v tom ohledu, co obžalovaná slíbila, pokud se týče poskytovat si dala z důvodu úroků, jsou zjištěny takové sumy, které dlužno označiti přímo horentními, a na které by obžalovaná při pravidelném, se zásadami slušnosti a mravnosti jakož i se zákonitými předpisy slučitelném využitkování zápůjčených peněz nemohla ani pomýšleti. Za tohoto stavu věci nebylo ani potřebí nějakého číselně zcela přesného zjišťování úroků těch. Soukromé účastnice arci nepotvrdily, že obžalovaná s nimi vyjednala, že jí musí zboží a kolik zdarma dodávati, soud však dospěl na základě jejich výpovědí k přesvědčení, že vybírání zboží obžalovanou, která za ně vůbec neplatila, trpěla a že tak činily jen proto, že si pomoci nemohly, poněvadž by jim jinak obžalovaná úvěru byla neposkytla nebo neprodloužila. Tento stav byl tudíž takový, že jej možno na roveň klásti výslovnému ujednání, nehledě ani k tomu, že zákon trestá nejen toho, kdo si protizákonně protiplnění dá slíbilo, nýbrž i toho, kdo si je dá poskytovat, tudíž i bez předchozího slibu neb ujednání. Aby bylo zcela

přesně zjištěno, v jaké celkové výši si obžalovaná od každé ze soukromých účastnic zboží vybrala, jaké to zboží bylo a v jakém množství a t. d. nebylo potřebí, poněvadž již to, co nalézací soud, volně zhodnotiv průvody, na základě výpovědí soukromých účastnic zjistil, stačí plně, by nejen o sobě, nýbrž zejména v souvislosti s platy, které dlužnice z důvodu úroků konati musely, dokazovalo nehoráznost požadování obžalované a tím nápadný nepoměr mezi plněním jejím a vzájemným plněním postižených dlužnic.

Čís. 1905.

Podmíněné odsouzení (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 562 sb. z. a n.).

Pro určení délky zkušební doby (§ 3 zákona) jest rozhodným trest v konkrétním případě uložený, nikoliv dotýčná zákonná sazba trestní.

(Rozh. ze dne 23. února 1925, Zm II 610/24).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Uh. Hradišti ze dne 11. října 1924, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem podvodu podle §§ 197, 200 tr. zák., zrušil však podle §u 290 tr. ř. výrok, jímž byla stěžovateli zkušební doba ve smyslu §u 3 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 562 Sb. z. a n. stanovena na pět let, a zkušební lhůtu stanovil na tři leta. V otázce, o níž tu jde, uvedl

d ů v o d e c h :

Zrušovací soud se u příležitosti zmateční stížnosti přesvědčil, že zákonem bylo v jiném směru použito v neprospěch obžalovaného nesprávně (§ 290 tr. ř.). Obžalovanému byl totiž trest vyměřen podle §u 203 tr. zák. a vzhledem k návrhu obžalovacího spisu zřejmě i podle §u 1 zákona ze dne 22. prosince 1921, čís. 471 Sb. z. a n. za použití §§ 54, 55 tr. zák. těžkým žalářem v trvání čtyř měsíců, zostřeným a doplněným jedním postem měsíčně. Toto odsouzení bylo rozsudkem prohlášeno podle zákona ze dne 17. října 1919, čís. 562 Sb. z. a n. za podmíněné se zkušební dobou pěti let. Toto určení délky trvání zkušební doby přiči se však předpisu §u 3 zákona o podmíněném odsouzení, podle něhož činí zkušební doba rok až tři leta, jde-li o trest peněžitý neb o trest na svobodě do šesti měsíců, a dvě až pět let, jde-li o trest větší. Jeť nepochybné, že směrodatným jest trest v konkrétním případě skutečně uložený, nikoli dotýčná zákonná sazba trestní, jak patrně za to má nalézací soud. Tomu nasvědčuje zejména druhý odstavec uvedeného §u, jímž se stanoví, že, byl-li vedle trestu na svobodě uložen také trest peněžitý, rozhoduje o délce doby zkušební úhrn hlavního trestu a trestu náhradního, stanoveného pro případ nedobytnosti trestu na penězích. Jelikož nalézací soud svým výrokem o délce zkušební doby, spadajícím v rámeček výměry trestu, překročil svou trestní pravomoc, a při tom ustanovení §u 3 zákona o podmíněném odsouzení použil v neprospěch obžalovaného nesprávně, bylo výrok ten podle

třetího odstavce §u 7 téhož zákona a §u 290 tr. ř. zrušiti jako zmatečný podle čís. 11 §u 281 tr. ř. a stanoviti zkušební lhůtu v mezích §u 3 zákona dobou, která vzhledem k zavinění obžalovaného a k povaze jeho činu uznána byla za přiměřenou.

Čís. 1906.

**Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.).
S hlediska §u 11 zákona se nevyžaduje, by urážkou presidenta republiky byla snižována republika sama. Urážka či pouhý žert?**

(Rozh. ze dne 25. února 1925, Zm II 576/24).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalované do rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 9. října 1924, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou přečinem podle §u 11 čís. 2 zákona na ochranu republiky ze dne 19. března 1923, čís. 50 Sb. z. a n., mimo jiné z těchto

d ů v o d ů :

Po stránce hmotněprávní shledává stížnost rozsudek pochybeným, protože zákon v dotýcném odstavci §u 11 zákona trestem ohrožuje, jak nasvědčují tomu motivy, nikoli snad každý neslušný žert, o nějž tuto šlo, nýbrž jen takovou urážku, již snižuje se republika v osobě presidenta jako hlavy státu, nechť je učiněna z ochrany cti presidentovy nějaké nové crimen laesae majestatis. Že zákon nechťel předpisem §u 11 trestem ohroziti každý neslušný žert, vychází ovšem na jevo již z jeho doslovu, jenž omezuje trestnost podle tohoto §u jen na určité, zvlášť hrubé formy urážky. Již tím vyloučeno jest zavádění nějakého nového crimen laesae majestatis, které mělo za předmět již i každé porušení povinné úcty, stupně osobní urážky vůbec ani nedosahující a kvalifikovalo se vždy jako zločin. Jinak ale vyplývá právě z dotýcného odstavce motivů (Zpráva výboru ústavně právního o vládním návrhu zákona na ochranu republiky, č. 4021/23, str. 31), že důvodem pro uzákonění předpisu §u 11 byla ovšem ochrana republiky proti snižování v osobě presidenta, že však motiv ten vyčerpán jest tím, že zákonodárce omezuje trestnost toliko na určité zvlášť hrubé urážky presidenta republiky, které jednak pro postavení uražené osobnosti ve státě, jednak pro neomalenost útoku na osobní čest její jako hlavy státu samy sebou jsou způsobitelné, by jimi čest republiky byla snižována. Není proto nepřipustno, aby, jsou-li jinak zjištěny veškeré subjektivní i objektivní náležitosti v dotýcném odstavci §u 11 zákona na ochranu republiky vytknuté, v konkrétním případě zvlášť ještě bylo zkoumáno, zda urážkou presidenta snižována byla republika sama čili nic. Že pak nešlo o pouhý neslušný žert, namířený snad jen proti osobě Františka L-a, vyplývá ze zjištění rozsudku, že pohnutkou obžalované bylo, projevití nelibost nad tím, že její domnělé zásluhy o otce presidenta republiky nebyly stejně uznány jako zásluhy Anny D-ové, a že úmysl obžalované směřoval k tomu, uvést v posměch osobu presidenta republiky.

Čís. 1907.

V pouhém nabídnutí zaplacení peněžité částky a v slíbení směnky na tuto částku, jakož i v návrhu na vystavení komisionářské noty nelze spatřovati pokus nadržování věřitelů podle §§ 8, 485 tr. zák., může však zakládati skutkovou podstatu nedokonaného svádění k pomáhání při podvodu (§§ 9, 5, 197 tr. zák.).

(Rozh. ze dne 27. února 1925, Zm I 732/24).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Mostě ze dne 2. října 1924, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle §§ 8, 485 tr. zák.,

Důvody:

Zmateční stížnosti nelze přiznati oprávnění ani v části vyhrazené veřejnému roku, pokud s hlediska zmatku čís. 9 a) §u 281 tr. ř. napadá výrok, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle §u 8 a 485 tr. zák., spáchaným tím, že po zahájení vyrovnacího řízení nabídl věřiteli Karlu H-ovi směnku na 5000 Kč a navrhoval mu vystavení komisionářské noty o pevně koupeném zboží v ceně 5626 Kč 90 h a tím snažil se úmyslně po tom, kdy u něho nastala neschopnost platiti, věřiteli tomu nadržovati v úmyslu, by tím jiné věřitele poškodil. Jest sice přípustiti, že děj soudem zjištěný nezakládá skutkové podstaty nedokonaného přečinu podle §u 8 a 485 tr. zák. Pouhé ústní nabízení zaplacení 5000 Kč, pokud se týče slib směnky na tuto částku nelze ještě považovati za čin vedoucí ke skutečnému provedení nadržování věřiteli, nebyly-li zároveň skutečně peníze (směnka) věřiteli nabídnuty. Neboť jedním tím neprojevuje se ještě dostatečně, t. j. měrou, nepřipouštějící vážných pochybností, opravdové rozhodnutí dlužníkovu k trestnému činu. Jde tu nanejvýš o pokus, zkoumati, zda věřitel, jehož spoluúčinkování při provedení činu jest nezbytným, se záměry pachatelovými souhlasí. Běží tedy toliko o jednání přípravné, jak správně zmateční stížnost namítá. Může proto též ponecháno býti stranou řešení otázky, zda mohlo vůbec vystavením a odevzdáním směnky nastati nadržování věřiteli v tom směru, že by takto byl dostal více, než mu příslušelo, na útraty a újmu ostatních věřitelů. Také v návrhu na vystavení noty komisionářské nelze spatřovati jednání pokusné, neboť šlo tu toliko o pouhé ucházení se o prostředek ke spáchání zamýšleného nadržování, tedy o jednání přípravné, nikoliv o opatřování toho prostředku samého. Přes to však nelze pokládati jednání stěžovatelovo za beztrestné. Podle zjištění rozsudku mělo býti dotyčné noty použito za tím účelem, by zboží udánlivě do komise dané bylo na základě práva k vyloučení odňato ostatním věřitelům, kterým stěžovatelem pomocí této noty mělo býti lstivě předstíráno, že tu jde o zboží do komise dané, tedy o vlastnictví Karla H-a, čímž věřitelé ostatní měli býti poškozeni ve svém právu na stejnoměrné uspokojení v úpadku. Zamýšlené lstivé jednání stěžovatelovo zakládalo by, kdyby vedlo k úspěšnému provedení, veškeré náležitosti skutkové podstaty

podvodu a sice zločinu podvodu podle §§ 197, 200 tr. zák., ježto vzhledem ku zjištěné ceně zboží 5626 Kč, k výši předlužení 55.000 Kč, a k okolnosti, že, jak řízení vyrovnávací tak i úpadek byly zastaveny, a to úpadek pro nedostatek jmění na krytí nákladů řízení, jest na bíledni, že by zamýšlená a způsobená škoda ostatních věřitelů byla převyšovala celkem 200 Kč. Navrhoval-li stěžovatel, byť i bez úspěchu, věřiteli H-ovi, by sepsal a zaslal dotyčnou notu nesprávného obsahu za zmíněným účelem, dlužno v tom spatřovati nedokonané svádění k pomáhání při spáchání zločinu podvodu ve smyslu §§ 9, 5, 197, 200 tr. zák. Tomu nebrání ani první ani druhý odstavec §u 485 tr. zák., jelikož ustanovení ta vztahují se jen na ony případy nadržování věřiteli, ve kterých nebylo použito prostředků šálivých. Jelikož podle toho by bylo bývalo podřaditi čin stěžovateli za vinu kladený mnohem přísnějšímu ustanovení než §§ 8, 485 tr. zák., nemůže býti řeči o tom, že napadeným výrokem byl porušen zákon v neprospěch obžalovaného. Není tu tedy první podmínky pro úspěch zmateční stížnosti obžalovaného, takže ji bylo zavrhnouti.

Čís. 1908.

Neschopným k placení ve smyslu §u 486 čís. 1 tr. zák. není ještě dlužník, jenž nemá pohotově dostatečných prostředků k okamžitému zaplacení všech dluhů, nýbrž jen dlužník, jenž nemůže své dluhy zaplatiti ani v »přiměřené době«.

Kterou dobu dlužno považovati za přiměřenou, třeba posuzovati podle pravidel řádného hospodaření; jest přihlížeti k zvláštním hospodářským poměrům toho kterého dlužníka.

Přiměřenost doby k zaplacení dluhů u dlužníka — státního zaměstnance.

(Rozh. ze dne 27. února 1925, Zm II 546/24).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Mor. Ostravě ze dne 7. října 1924, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem úpadku z nedbalosti podle §u 486 čís. 1 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost napadá rozsudek nalézacího soudu číselně z důvodů zmatečnosti podle čís. 5 a 9 a) §u 281 tr. ř., věcně však uplatňuje pouze důvod zmatečnosti podle čís. 9 a), ježto veškeré její vývody vrcholil v námitce, že nalézací soud co do pojmu neschopnosti k placení nesprávně vyložil zákon. Zmateční stížnosti nelze upřiti oprávnění. Obžalovanému klade se za vinu, že z nedbalosti přivodil si neschopnost k placení zvláště tím, že činil přílišná vydání a lehkomyšlně užíval úvěru, jakož i že část svého majetku promarnil, čímž prý se dopustil přečinu úpadku z nedbalosti podle §u 486 čís. 1 tr. zák. Stížností napadený výrok o neschopnosti stěžovatele ku placení jest v rozhodovacích dů-

vodech nalézacího soudu opodstatněn skutečnostmi, že stěžovatel učinil v roce 1922 a 1923 dluhy úhrnem 18.000 Kč, že měl v roce 1922 čistý plat 25.054 Kč a v roce 1923 20.238 Kč a má pojistku v odkupní ceně 385 Kč. Stížnost namítá právem, že pojem neschopnosti k placení těmito skutečnostmi naplněn není. Neschopností k placení dlužno rozuměti takový stav dlužníka, že není s to, by veškeré své věřitelé uspokojil úplně ve lhůtě, přiměřené zásadám poctivého hospodaření. Za neschopna k placení nelze tedy pokládati dlužníka již proto, že nemá pohotově dostatečných prostředků k okamžitému zapravení všech dluhů, nýbrž jen takového dlužníka, který ani v přiměřené době dluhy své zapraviti nemůže. Kterou dobu však považovati jest za přiměřenou, nutno posuzovati podle pravidel řádného hospodaření. Co do přiměřenosti doby k zaplacení dluhů nelze proto užití pravidla, platícího pro všechny dlužníky bez výjimky stejně, nýbrž dlužno přihlížeti ku zvláštním hospodářským poměrům toho kterého dlužníka.

Dle zjištění rozsudku jest obžalovaný vrchním soudním oficiálem, který v rozhodné době a to v roce 1922 pobíral čistý plat 25.054 Kč a v roce 1923 20.238 Kč. Jest všeobecně známo, že většina státních zaměstnanců kromě svých nepatrných služebních požitků pravidelně nemá jiných příjmů a jmění. Kdo půjčuje státnímu zaměstnanci, obzvláště, je-li to větší peníz, musí proto pravidelně počítati a také skutečně počítá s tím, že se mu dostane zaplacení zapůjčeného peníze pouze ve splátkách, rozdělených na delší dobu, obzvláště když dlužník — jak tomu je i v tomto případě — jsa ženatým a otcem, musí se starati též o manželku a děti. Již z této úvahy vychází, že u státního zaměstnance doba, již co do zaplacení dluhů považovati jest za přiměřenou, jest mnohem delší než u dlužníka, jsoucího v lepším finančním postavení, nebo než u dlužníka, u kterého lze následkem určitých konjunkturálních dob v obchodě (vánoce, sezona lázeňská a pod.) očekávati větší příjmy a výdělky v určitou dobu. U takových dlužníků lze podle pravidel řádného hospodářství očekávati zapravení případných dluhů v době kratší. K tomu pak přistupuje ta okolnost, že (jak se obžalovaný hájí) z části šlo i o zápůjčky, jež obžalovanému byly poskytnuty z ochoty, ohledně nichž obžalovaný mohl důvodně předpokládati, že dotyční věřitelé na zaplacení těchto dluhů naléhatí nebudou. Okolnost ta jest však závažná proto, poněvadž přiměřenost doby zaplacení dluhů nemusí býti pro všechny dluhy stejná; stačí po případě, je-li dlužník s to, by zapravil prozatím aspoň část svých dluhů a po jejich zapravení dluhy ostatní, předpokládajíc ovšem, že zaplacení se stalo ve lhůtách, jednotlivým dluhům podle jich povahy přiměřených. Pouhé porovnání stěžovatelových dluhů s jeho ročními příjmy neposkytuje proto dostatečného podkladu pro závěr, že obžalovaný není s to, veškeré své dluhy v době přiměřené zapraviti a že jest proto neschopným k placení, nýbrž dlužno přihlížeti i k rodinným poměrům jeho, k výši a povaze jednotlivých dluhů a jich splatnosti, jakož i k tomu, zda věřitelé byli srozuměni posečkati se zapravením pohledávky po delší dobu, zda bylo lze dlužníkovi zálohou na služné neb podobně si zaopatřiti úvěr ku krytí nutných dluhů a vůbec ke všem hospodářským poměrům obžalovaného dlužníka. Dospěl-li proto nalézací soud pouze na základě shora uvedené jediné okolnosti k závěru, že obžalovaný jest neschopným k placení, spočívá úsu-

dek ten na nesprávném výkladu zákona, jež má v zápětí zmatečnost rozsudku podle čis. 9 a) Šu 281 tr. ř.

Čís. 1909.

Pro totožnost skutku, daného v obžalobu, se skutkem, o němž uznáno bylo rozsudkem, záleží jen na tom, zda obžaloba podle celého svého obsahu týká se stejně jako rozsudek účasti obžalovaného na určitém příběhu neb události, z níž vzešel týž trestný výsledek (§ 260 čis. 1 tr. ř., 267 tr. ř.).

Není překročením obžaloby (§ 281 čis. 8 tr. ř.), uznal-li soud na neopatrnost obžalovaného (§§y 335, 337 tr. zák.) v jiném směru, než ji spatřovala obžaloba.

(Rozh. ze dne 2. března 1925, Zm I 745/24).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnou stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 16. října 1924, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle Šu 335 tr. zák., mimo jiné z těchto

důvodů:

Důvod zmatečnosti čis. 8 Šu 281 tr. ř. uplatňuje zmatečnou stížnost z té příčiny, že prý obžalovaný byl proti předpisu Šu 267 tr. ř. odsouzen pro čin, na nějž obžaloba ani původně nezněla, ani později naň nebyla rozšířena. Bylť prý stěžovatel obžalován proto, že jel automobilem rychle v zatáčce z Palackého nábřeží na most Palackého a že nedával výstražného znamení, odsouzen byl však, jak se v důvodech praví, proto, že při jízdě nedával pozor a jel neopatrně, nevěda ani, že má někoho pod autem. Pro okolnost však, že při jízdě nedával pozor, nebyl prý však stěžovatel ani původně obžalován, ani dodatečně nebyla obžaloba na okolnost tu rozšířena. Stížnost je zjevně bezdůvodna. Předmětem obžaloby jest konkrétně určitý příběh, to jest účast obžalovaného na určitém příběhu, který podle náhledu obžaloby přivodil trestný výsledek. Příběh ten vypravuje odůvodnění obžaloby a jest arci odůvodnění toto směrodatným pro otázku, zda nastalo překročení obžaloby, či nikoliv. Vyličení skutkového děje v obžalobě jest však pro nalézací soud jen potud závažným, pokud se dotýká individualisace trestného činu. Naproti tomu je nalézacímu soudu plně zůstaveno, by zjistil, oceniv volně výsledky veškerého průvodního řízení, skutečný průběh události samostatně, najmě zcela neodvisle od údajů obžaloby a by dotyčnou událost, položiv za základ skutkový děj, jím za prokázaný vzatý, prozkoumal ve všech jejích směrech a ve všech pro výsledek příčinných okolnostech a aby pak rozsudkem odpověděl na otázku obžaloby, zda a pokud obžalovaný svou účastí na příběhu, v obžalobě označeném, dopustil se trestného činu a kterého zákona dlužno na něho použiti. Pro totožnost skutku, daného v obžalobu, se skutkem, o němž rozsudkem bylo uznáno, záleží tudíž jen na tom, zda obžalovací spis dle celého svého obsahu namířen je právě tak, jeho rozsudek, proti účasti obžalovaného na určitém pří-

běhu neb určité události, z níž vzešel týž trestný výsledek. Ku změnám (doplňkům) skutkového děje, které se, aniž by totožnost děje porušovaly, vyskytly při hlavním přelíčení, může proto nalézací soud přihlížeti. Se stanoviska toho je nezávažno, že skutkový děj, v obžalobě vylíčený, nekryje se snad zcela s dějem, nalézacím soudem po provedeném řízení průvodním zjištěným, poněvadž se tím ničeho nemění na události v obžalobu dané. V projednávaném případě byl předmětem obžaloby příběh, udávající se dne 24. března 1924 u Palackého mostu a záležející v tom, že obžalovaný jel automobilem neopatrně ať již z toho neb onoho důvodu, následkem čehož přišla Zuzana Š-á o život. O tomto skutku a jen o něm bylo též rozhodnuto v rozsudku. Změny v nazírání na věc objevily se pouze co do otázky, v čemž spočívala neopatrnost obžalovaného. Podáváje obžalobu spatřoval veřejný obžalobce, hledě k dosavadním výsledkům trestního řízení, neopatrnost v rychlé jízdě a v nedávání výstražných znamení a setrval při tom stanovisku až do skončení hlavního přelíčení. Naproti tomu dospěl však soud na základě průvodních výsledků k přesvědčení, že neopatrnost nezáležela v tom, v čem ji obžaloba spatřovala, nýbrž vůbec v nepozorné jízdě obžalovaného. Z toho plyne jednak, že rozšíření obžaloby by bylo naprosto nemístným, poněvadž podle jasného znění §u 267 tr. ř. mohlo by se vztahovati pouze na nějaký nový čin, jednak, že různost mezi stanoviskem obžaloby a rozsudku spočívá nikoli v různosti činu v obžalobě daného, nýbrž v různosti posuzování otázky co do zavinění obžalovaného na základě průvodních výsledků. Tím je odňata půda námitce, že, kdyby prý obžalovaný byl býval v obžalobě nebo za líčení viněn, že nedával pozor, byl by uvedl důkazy a okolnosti, jimiž by obvinění to snadno vyvrátil, zvláště když obhajoba obžalovaného byla podle stavu věci vyčerpávající, když soud svoje přesvědčení o nepozornosti čerpá též ze samotné obhajoby obžalovaného, a když zmateční stížnost není s to, by blíže a konkrétně naznačila, jaké důkazy a okolnosti byl by obžalovaný uvedl na vyvrácenou za vinu kladené nedbalosti, omezujíc se na opakování toho, co obžalovaný beztak již přednesl v řízení před první stolicí. Okolnost, na niž stížnost klade zvláštní důraz, že Š-ová byla zasáhnuta předkem automobilu, rozsudek výslovně zjišťuje.

Čís. 1910.

Trestání válečné lichvy (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

Směrnice pro posuzování přemrštěnosti nájemného, pronajímá-li se starý dům poprvé k účelům obytným.

Subjektivní náležitost skutkové podstaty §u 8 zákona.

(Rozh. ze dne 2. března 1925, Zm I 785/24.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Mostě ze dne 27. října 1924, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle §u 8 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 Sb. z. a n., zrušil napadený

rozsudek a vrátil věc soudu první stolice, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnosti nelze upříti oprávnění, pokud napadá rozsudek s hlediska objektivní i subjektivní skutkové podstaty přečinu podle §u 8 zák. o lichvě, z něhož jest viněn. Jest vycházeti z toho, že šlo o dům, jenž po prvé byl pronajímám k účelům obytným, a že proto při zkoumání, zda bylo požadované nájemné zřejmě přemrštěné, nepřichází v úvahu zákon o ochraně nájemníků ze dne 26. dubna 1923, čís. 85 Sb. z. a n. (§§ 8, 9 a 31 zákona), nýbrž že sluší pojem »zřejmě přemrštěnosti« posouditi podle všeobecných zásad §u 18 zák. ze dne 17. října 1919, čís. 567 Sb. z. a n. V této příčině zmateční stížnost s hlediska důvodů zmatečnosti podle čís. 5 a 9 a) §u 281 tr. ř. právem uplatňuje, že výrok nalézacího soudu o rozhodovacích okolnostech je již co do objektivní podstaty neúplným a z části neodůvodněným. Dle obsahu důvodů rozsudku dovozuje nalézací soud zřejmou přemrštěnost požadovaného nájemného v podstatě z toho, že obchodní cena domu, určená podle průměru jednak hodnoty staveniště a stavby samotné, jednak vypočteného kapitálu na základě 4% zúrokování, činí jen 65.000 Kč, kdežto obžalovaný požadoval jako nájemné částky, odpovídající 8% úrokům z hodnoty domu.

Než způsob, jakým byl tento základ pro určení hodnoty domu zjištěn, není bezvadným. Zmateční stížnost namítá právem, že v domě byla až do ledna 1924 výhradně provozována živnost kavárenská a hostinská, že po lednu 1924 byl dům upraven pro účely obytné a že nutno vyšetřiti, jakou skutečnou cenu měl dům ten v lednu 1924, jaký náklad byl s přeměnou tou spojen, zda-li a do jaké výše hypotekární zápůjčky v tvrzené výši 30.000 Kč bylo skutečně použito ve prospěch domu, jaké úroky ze zápůjčky té byly placeny a jaké nutné vedlejší náklady byly s opatřením jejím spojeny. Neboť, bylo-li zápůjčky té upotřebeno ve prospěch domu jako o b y t n é h o domu, byl oprávněn obžalovaný, jak ony náklady, tak i úroky dotyčné části hypotekární zápůjčky zakalkulovati do nájemného a nebyl povinen je sám ze svého hraditi. Při vyšetření skutečné ceny domu jest dále přihlížeti k jeho poloze, neboť příznivější polohou domu stoupá i cena bytů. Nalézacímu soudu bude postupovati tak, jako kdyby se jednalo o dům nový, na nějž se nevztahují ustanovení zákona o ochraně nájemníků čís. 85/1923, bera v úvahu skutečnou cenu domu v lednu 1924, a přihlížeje ke shora naznačeným okolnostem. Právem dále zmateční stížnost poukazuje na to, že, povoluje-li § 12 zák. o ochraně nájemníků ze dne 26. dubna 1923, čís. 85 sb. z. a n. zvýšení dosud placeného nájemného o tolik, oč vzrostly některé výlohy pronajimatelovy, může obdobně i majitel domu, jenž byty po nejprve pronajímá, zakalkulovati nejen výlohy v důvodech rozsudku uvedené, nýbrž na příklad i výlohy požárního pojištění a pojištění proti škodám z poruchy vodovodu, dále částky na umoření výloh spojených s obnovením částí domu, pokud nejsou beztak zahrnuty ve výlohách udržování a správy domu. Po případě bude na soudě, by obdobně použil i předpisů zákona o stavebním ruchu ze dne 25. ledna 1923, čís. 35 sb. z. a n. a

vládního nařízení ze dne 19. července 1923, čís. 160 sb. z. a n. Výtka neúplnosti soudcovského výroku podle čís. 5 Šu 281 tr. ř. s hlediska objektivní skutkové podstaty jest proto plně oprávněna.

Než uplatňovaný důvod zmatečnosti podle čís. 5 Šu 281 tr. ř. jest dán i ve směru subjektivní skutkové podstaty přečinu. Stížnost právem vytýká, že v rozsudku není zejména obsaženo a odůvodněno zjištění, zda obžalovaný byl si subjektivně vědom toho, že nájemné, jež za byty požadoval (poskytnouti si dával), jest zřejmě přemrštěné. Neobírá se soud vůbec subjektivní stránkou případu, ačkoli to bylo jeho zákonnou povinností, poněvadž nezbytným předpokladem opodstatněnosti odsuzujícího výroku jest též nepochybné zjištění subjektivního zavinění pachatelova. Zavinění to záleží u přečinu podle Šu 8 zák. o lichvě v úmyslém požadování takového nájemného, o kterém požadující jest si vědom, že jest zřejmě přemrštěné a to za využití mimořádných poměrů válkou vyvolaných. V tomto případě měl nalézací soud této povinnosti tím spíše dostáti, ježto k tomu nabádaly zvláštní okolnosti, zejména ta, že šlo o dům, ve kterém až do 1. ledna 1924 byla výhradně provozována živnost kavárenská a restaurační a který v této době byl teprve po prvé pronajímán k účelům obytným. Výtka tyto jsou takového rázu, že se nelze obejít bez nařízení opětného přelíčení. I bylo proto zmatečností stížnosti vyhověti, rozsudek zrušiti, a věc vrátiti soudu prvě stolice, by ji znova projednal a rozhodl.

Čís. 1911.

Pojem »vydávání ve veřejný posměch« ve smyslu Šu 491 tr. zák. předpokládá vytýkání nebo naznačení takových tělesných nebo duševních vad, jež mohou někoho snížit ve veřejném mínění.

Nevyžaduje se, by čin byl spáchán na veřejném místě; stačí před více lidmi.

I dítě může býti předmětem urážky na cti.

V subjektivním směru netřeba, by pachatel jednal v úmyslu urazit; stačí vědomí, že se dotýká cti jiného.

Souběh zločinu veřejného násilí podle Šu 93 tr. zák. a přestupku Šu 491 tr. zák.

(Rozh. ze dne 2. března 1925, Zm II 605/24.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnou stížnost soukromého obžalobce Rudolfa H-a do rozsudku zemského soudu v Opavě ze dne 7. listopadu 1924, pokud jím byla obžalovaná Emilie S-ová podle Šu 259 čís. 3 tr. ř. sprostěna ze soukromé obžaloby pro přestupek proti bezpečnosti cti podle Šu 491 tr. zák.

Důvody:

Zmatečnou stížnost napadá rozsudek nalézacího soudu jen potud, pokud obžalovaná byla sprostěna ze soukromé obžaloby pro přestupek podle Šu 491 tr. zák. a tvrdí, že tento sprostující výrok je zmatečným

podle čís. 9 a) Šu 281 tr. ř., jelikož soud neprávem dospěl k úsudku, že ve zjištěných okolnostech, totiž v tom, »že obžalovaná nechala nez. Olgu H-ovou klečeti v kuchyni uvázanou, zatím co tam chodila čeládka a nadučitel«, nelze shledati »vydávání ve veřejný posměch«. Především budíž podotknuto, že již veřejný obžalobce pojmul do obžaloby pro čin podle Šu 93 tr. zák. okolnost, že obžalovaná přivázala nez. Olgu H-ovou řemenem ke kroužku u kamen, že se tedy obžaloba o tuto okolnost opírá — a že obžalovaná byla dle obsahu rozsudku skutečně uznána vinnou zločinem podle Šu 93 tr. zák., protože »nez. Olgu H-ovou odvedla do svého domu a tam ji uvázala řemenem u kamen«. Byla-li však obžalovaná pro tento čin (uvázání u kamen) s hlediska zločinu podle Šu 93 tr. zák. již odsouzena, je soukromá obžaloba v tomto směru ve skutečnosti bezpředmětnou a nalézací soud neměl ohledně této okolnosti vynesti ještě sprostující výrok, nýbrž v důvodech rozsudku uvést, že okolnost »uvázání« nelze ještě zvlášť podřaditi pod ustanovení Šu 491 tr. zák. Pokud by proti tomu bylo namítáno, že tu jde o souběh zločinu podle Šu 93 tr. zák. s přestupkem podle Šu 491 tr. zák., stačí poukázati na to, že zachycuje-li výrok o vině ve smyslu Šu 93 tr. zák. »uvázání« ve všech svých směrech a naplňuje-li tento čin obžalované skutkovou podstatu Šu 93 tr. zák., jde o porušení téhož právního statku, jež je výrokem tím již vyčerpáno a nemůže proto naplniti mimo to ještě skutkovou podstatu přestupku Šu 491 tr. zák. V tomto ohledu jde proto jen o formální sprostující výrok, nikoliv o hmotné sproštění z obžaloby, a jelikož podle toho soukromý obžalobce nebyl ve svém právu zkrácen, není v tomto ohledu vůbec ke stížnosti legitimován.

Zbývá zabývat se tím, že soukromá obžaloba spatřuje »vydávání ve veřejný posměch« ještě v tom, že obžalovaná nechala nez. Olgu H-ovou klečeti v kuchyni, v době, co tam chodila čeládka a nadučitel. Tu sluší uvésti toto: Rozsudek v důvodech výslovně zjišťuje, že se tak skutečně stalo. I tuto okolnost (nechatí klečeti) veřejná obžaloba zachytila do podstaty zločinu podle Šu 93 tr. zák., neboť shledala v bolestech, způsobených klečením, »jiné zlo« ve smyslu Šu 94 tr. zák., jež nez. Olga H-ová utrpěla kromě omezování její osobní svobody. V této příčině omezil se nalézací soud ovšem jen na úsudek, že se mohlo jednati pouze o bolesti nepatrné, přechodné, jichž se H-ová mohla snadno zbaviti povstáním a že důsledkem toho nebylo tu zvláštního »jiného zla« ve smyslu Šu 94 tr. zák. Jinak však praví rozsudek v sprostujícím výroku jen tolik, že se obžalovaná sprostuje z obžaloby pro přestupek Šu 491, jehož se prý dopustila tím, že uvázala Olgu H-ovou řemenem k peci, kdežto v důvodech rozsudku jen uvádí, že třebaže obžalovaná nechala Olgu H-ovou v kuchyni klečeti, nemůže býti řeči o přestupku Šu 491 tr. zák., jelikož se tato událost odehrála v soukromé místnosti, aniž by byl zaujal vůbec stanovisko k otázce, zda-li okolnost, soudem zjištěná, může za konkrétních okolností naplniti podstatu vydávání ve veřejný posměch podle Šu 491 tr. zák. Právem namítá stížnost s hlediska důvodu zmatečnosti podle čís. 9 a) Šu 291 tr. ř., že právní názor soudu o nedostatku »veřejnosti« ve smyslu Šu 491 tr. zák. jest nesprávným. Vydávání ve veřejný posměch ve smyslu Šu 491 tr. zák. nevyžaduje, by čin byl spáchán na veřejném místě. Marginální rubrika tohoto zákonného ustanovení zní ovšem »jiná veřejná hanění«, než doslov

Šu 491 tr. zák. doličuje podrobně, jakým způsobem tato veřejná hanění mohou být způsobena, totiž veřejně nebo před lidmi, v dílech tiskových, rozšiřovaných hanlivých spisech atd., z čehož je zřejmo, že zákon nepředpokládá bezpodmínečně, že hanění bylo spácháno na veřejném místě, nýbrž že též stačí, stalo-li se před více lidmi, takže zákon, maje očividně na mysli, že hanění před více lidmi později se pravidelně rozšiřuje, takové hanění staví na roveň hanění pronesenému na veřejném místě.

Přes to však nelze zmateční stížnosti přiznati úspěch. Lze sice připustiti, že i dítě může být předmětem urážky na cti; jakmile začíná choditi do školy, nabývá vědomostí o svých povinnostech a stává se takto osobou, pociťující význam urážky. Taktéž netřeba, by pachatel jednal přímo v úmyslu, by jiného na cti urazil; stačí, je-li si vědom, že se dotýká cti jiných osob. Než »vydávání v posměch« ve smyslu Šu 491 tr. zák. vždy předpokládá vytýkání nebo naznačení takových tělesných nebo duševních vad, jež mohou někoho snížit ve veřejném mínění, a činnost pachatelovu, k tomu směřující. Těchto předpokladů tu není. Rozsudek výslovně zjišťuje, že obžalovaná chtěla svým jednáním nezl. Olgy H-ovou potrestati, nikoliv nějak ve veřejném mínění snížit, a že proto učinila o poklesku Olgy H-ové oznámení nadučiteli, stěžujíc si na H-ovou, což zahrnuje v sobě závěr i v ten rozum, že bylo u obžalované naprosto vyloučeno vědomí, že se svým jednáním dotýká cti H-ové. Jinak již povaha závadného činu tomu nasvědčuje, že za daných konkrétních okolností neobsahuje vlastně žádného ostnu proti osobě H-ové ve smyslu Šu 491 tr. zák. Vzhledem k tomu není tu proto ani po objektivní, ani po subjektivní stránce přestupku Šu 491 tr. zák. Ostatně dle celého obsahu rozsudkových důvodů nemůže být pochybnosti o tom, že nalézací soud shledal i v příkazu obžalované, by klečela, bezprávné omezování osobní svobody Olgy H-ové, neboť nalézací soud here v úvodu důvodů i tuto okolnost za prokázanou a praví dále, že obžalovaná jednala (tedy ve všem, co vůči nezl. Olze H-ové podnikla) v úmyslu, by ji na osobní svobodě omezila, jenže opomenul v rozsudkovém výroku výslovně uvést, že omezení svobody nezl. Olgy H-ové stalo se i tím, že musela klečeti. Je tedy vlastně i tato závadná činnost obžalované odsuzujícím výrokiem pro zločin podle Šu 93 tr. zák. vyčerpána.

Čís. 1912.

Není zmatkem čís. 1 Šu 281 tr. ř., konalo-li se hlavní přelíčení před samosoudcem, ač byl podán odpor ve smyslu Šu 6 zákona ze dne 22. prosince 1921, čís. 471 sb. z. a n., nezachoval-i se obžalovaný podle posl. věty Šu 281 čís. 1 tr. ř.

(Rozh. ze dne 3. března 1925, Zm I 98/25.)

Nejvyšší soud jako zrušovací soud zavrhl v neveřejném zasedání zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského jakožto nalézacího soudu v Mostě ze dne 4. prosince 1924, jímž byl stěžovatel uznán vinným přestupkem Šu 3 zákona ze dne 25. května 1883,

čís. 78 ř. zák. a přečinem podle Šu 18 čís. 2 zák. ze dne 16. ledna 1896 čís. 89 ř. zák., mimo jiné z těchto

důvodů:

S hlediska zmatečnosti čís. 3 Šu 281 tr. ř. vytýká stěžovatel, že odporoval v čas návrhu veřejného obžalobce, by bylo jednáno před samosoudcem podle Šu 6 zákona ze dne 22. prosince 1921, čís. 471 sb. z. a n., že se však přes to tak stalo, ač následkem odporu měl býti souzen soudem sborovým. Zmateční stížnost těmito vývody uplatňuje zřejmě správně zmatečnost podle čís. 1 Šu 281 tr. ř., jež jediné obsahuje předpisy o náležitém složení soudu; než neprávem. Dle obsahu protokolu o hlavním přelíčení (§ 271 tr. ř.) byl čten spis obžalovací, tedy také návrh na provedení této věci samosoudcem; ani obžalovaný — třeba že podal dříve onen odpor —, ani obhájce nenamítali ničeho, ač přece ihned při počátku hlavního líčení seznati museli, že místo tří členů zasedá v soudě jen soudce jediný a ač dotyčné ustanovení čís. 1 Šu 281 tr. ř. výslovnou výtku předpisuje. Když se tak nestalo, nejsou podmínky zmatečnosti dle uvedeného místa zákona dány a tvrzená zmatečnost jest zřejmě bezdůvodná.

Čís. 1913.

Ustanovení druhého odstavce Šu 2 nařízení Národního výboru ze dne 5. listopadu 1918, čís. 28 sb. z. a n. vztahuje se toliko na případy prominutí trestu podle Šu 1.

I vyloučení podmíněného odkladu výkonu trestu podle Šu 2 zák. o podmíněném odsouzení jest považovati za následek trestu ve smyslu druhého odstavce Šu 2 amnestie čís. 28/1918.

(Rozh. ze dne 3. března 1925, Zm I 124/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl v neveřejném zasedání zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského jakožto nalézacího soudu v Litoměřicích ze dne 19. prosince 1924, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem podvodu podle §§ 197, 199 písm. g) (správně písm. d) tr. zák., vyhověl však odvolání obžalovaného z odnětí podmíněného odkladu výkonu trestu v ten smysl, že se rozsudkový výrok o nepovolení podmíněného odkladu výkonu trestu zrušil a soudu nalézacímu uložil, aby v této příčině znovu jednal a rozhodl. V otázce, o níž tu jde, uvedl v

důvodech:

Odvolání obžalovaného jest odůvodněno. Má pravdu především v tom, že z trestního lístku patrně odsouzení obžalovaného rozsudkem c. a k. polního válečného soudu v oblasti etapní pošty čís. 346 ze dne 20. března 1918 pro zločin podle Šu 183 voj. tr. zák. a pro zločin podle Šu 197/1 voj. tr. zák. k trestu zostřeného žaláře na dobu dvou let, jehož výkon odložen byl tímto rozsudkem na dobu po ukončení války, bylo

prominuto ustanovením §u 1 nařízení Národního výboru Čsl. ze dne 5. listopadu 1918 o amnestii, čís. 28 sb. z. a n. z roku 1918. Ustanovení to mluví sice doslovně pouze o prominutí trestu, pokud ještě nebyl proveden, jakož i neschopnosti dosíci jistých práv, postavení a oprávnění, která nastala podle zákonných předpisů jako následek odsouzení, a ztráty volebního práva a volitelnosti do veřejných sborů; avšak druhý odstavec §u 2 nařízení ustanovuje všeobecně, že se následky trestného činu promíjejí. Ač ustanovení to není v §u 1 nýbrž v §u 2, kde se v prvním odstavci nařizuje, by trestní řízení pro trestné činy v §u 1 uvedené, když se dosud tak nestalo, vůbec nebylo zahájeno, pokud se týče, aby, bylo-li již zahájeno, bylo za určitého předpokladu zastaveno, nelze o tom pochybovati, že se vztahuje toliko na případy prominutí trestu podle §u 1, poněvadž se na aboliční případy prvního odstavce §u 2, kde dle povahy věci o nějakých následcích trestných činů vůbec nelze mluvit, vztahovati ani nemůže, a že ustanovením tímto mělo býti pouze zdůrazněno, že se promíjejí nejen následky trestných činů, v §u 1 uvedené, nýbrž vůbec veškeré jejich následky. Že však i vyloučení podmíněného odsouzení ve smyslu §u 2 zák. o podm. ods. jest považovati za následek trestu, o tom nemůže býti pochybnosti. Dle toho nemůže svrchu uvedené odsouzení obžalovaného přicházeti v úvahu s hlediska prvního odstavce §u 2 zák. o p. o., třebas odst. druhý tohoto §u čítal lhůtu, po kterou platí omezení prvního odstavce, ode dne právoplatného prominutí trestu. Pokud tedy soud nalézací předpokládal, že přiznání podmíněného odkladu výkonu trestu obžalovanému je se zřetelem na předchozí tresty jeho po zákonu vyloučeno, posoudil věc právně rýlně, kdyžť nemůže býti dále pochybné, že potrestání obžalovaného pokutou 5 K nebo 12 hodinami vězení pro přestupek §u 23 zák. o tisku dle rozsudku c. k. okr. s. v České Lípě ze dne 15. května 1912 po z á k o n u (§ 2 odstavec první a druhý zák. o p. o.) podmíněnému odkladu výkonu trestu nynějším rozsudkem obžalovanému uloženého v cestě nestojí. Zbývá tedy ještě jen posouditi, jsou-li tu podmínky arbiřerní ve smyslu §u 1 zák. o p. o. V té příčině rozsudek vyjadřuje se tak neurčitě a všeobecně, že nelze správnosti jeho odůvodnění přezkoumati. Vada tato rovná se nedostatku odůvodnění pro výrok o odepření podmíněného odkladu výkonu trestu i bylo proto uznati, jak shora uvedeno (§ 7 zák. o p. o.).

Čís. 1914.

»Neschopným platiti« ve smyslu §u 486 čís. 2 tr. zák. není, kdo se octl ve stavu přechodné nemožnosti platiti dluhy, může však počítati s opětnou možností závazkům dostáti; očekávání této možnosti musí však spočívat na jistém pevném a bezpečném podkladě a nesmí se upínati k době časově příliš rozlehlé nebo spadající v nepoměrně vzdálenou budoucnost.

(Rozh. ze dne 4. března 1925, Zm I 797/24.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmáteční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku zemského trest-

ního soudu v Praze ze dne 21. října 1924, jímž byl obžalovaný podle §u 259 čís. 3 tr. ř. sprostěn z obžaloby pro přečin úpadku z nedbalosti podle §u 486 čís. 2 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl, mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Zmateční stížnost jest odůvodněna, pokud, dovolávajíc se důvodu zmátečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř., namítá, že nalézací soud zaujal při výkladu zákonného pojmu »nedbalosti« právní hledisko příliš úzké, dospěv k závěru, že stačí, spolehnouti se na obstavený již (služební) plat a na pochybné sliby a býti přesvědčen, že bude možno věřitele třeba po splátkách a během delší doby uspokojiti. Podrobné vývody, jimiž zmáteční stížnost rozvádí blíže onu svoji námitku, směřující proti rozsudkovému výkladu zákonného pojmu »nedbalosti«, jsou zároveň a především namířeny proti rozsudkovému závěru, dle něhož si obžalovaný nebyl toho vědom, že dluhy, které dělal, nebude moci zaplatiti (a že tak své věřitele poškodí). Nelze popřiti, že jmenovitě tento rozsudkový závěr spočívá na nesprávném použití zákona. Základním pojmovým znakem skutkové podstaty přečinu podle §u 486 čís. 2 tr. zák. jest pachatelovo vědomí, že je neschopen platiti, t. j. že mu není možno, by své stávající dluhy zaplatil, své věřitele uspokojil. Rozsudek ocitá se tudíž v rozporu se zákonem, řeší-li ve shora zmíněném svém závěru otázku, již si byl před tím v důvodech již také k řešení předložil, zda dopustil se obžalovaný nedbalosti tím, že dělal nové dluhy, ačkoliv si byl toho vědom, že je (totiž tyto nové dluhy) nebude moci zaplatiti. Zápornou odpovědí rozsudku na otázku takto formulovanou nebyla totiž zodpověděna otázka, kterou s hlediska skutkové podstaty přečinu podle §u 486 čís. 2 tr. zák. soudu bylo řešiti, zda věděl obžalovaný v době, kdy činil nové dluhy, že je schopen platiti své tehdy již stávající dluhy. Možno sice připustiti, že rozsudek, vyjadřuje se oním, zákonu neodpovídajícím způsobem, má při tom na zřeteli kromě dluhů nových i ony dluhy, dříve již vzniklé. Lze dále uznati, že dle intencí zákonodárce, nahradivšího dřívější obrat §u 486 tr. zák. »když pasiva již aktiva převyšovala« v novém znění §u 486 čís. 2 tr. zák. (podle čís. nař. z 10. prosince 1914, čís. 337 ř. zák.) pojmem »neschopnosti platiti«, nesluší za přečin podle posléz uvedeného předpisu činiti zodpovědným každého, kdo se octl ve stavu mnohdy jen přechodné majetkové pasivity, a že by stíhání pro tento přečin nebylo na místě ani v takových případech, v nichž tomu, kdo se stal neschopným, zaplatiti své dluhy, lze počítati s tím, že se mu stane opět možným, by svým závazkům dostál, své věřitele uspokojil. Je však zřejmo, že očekávání takovéto možnosti jednak musí spočívat na jistém pevném a bezpečném podkladě, jednak se nesmí upínati k době časově příliš rozlehlé nebo spadající v nepoměrně vzdálenou budoucnost. S tohoto stanoviska neprávem dospívá rozsudek k onomu svému závěru, že si obžalovaný nebyl toho vědom, že své dluhy nebude moci zaplatiti, opírá-li tento závěr o úvahu, že obžalovaný spoléhal jednak na svůj úřednický plat, o němž nepřímou sám přiznává, že byl později, ale patrně již v době, kdy obžalovaný činil nové dluhy, zabaven (obstaven), jednak na slíbenou pomoc svých zeťů.

Služebnímu platu obžalovaného (platu posledního stupně VI. třídy) přikládá rozsudek, označuje jej jako plat poměrně dosti vysoký, význam zřejmě upřílišněný, uváží-li se jednak, že dle zjištění samotného rozsudku jiných aktiv nebylo, pasiva obžalovaného pak že činila neméně než 233.605 Kč, jednak že obžalovaný, narozený podle rozsudku dne 8. září 1865, byl v rozhodné době (v letech 1920—1923) mužem věku poměrně již značně pokročilého. Sliby, učiněné mu jeho zeti, označuje však zmateční stížnost vším právem jako pochybné a vratké, když dle rozsudkového zjištění jeden z nich, Rudolf N. obžalovanému slíbil jen, že mu bude pomáhati měsíčně větší částkou, jejíž výše však ani přibližně určena nebyla, druhý, Adolf Sch., pak slíbil jen zcela všeobecně, že obžalovanému pomůže. Okolnost, že obžalovaný mohl, jak se praví v rozsudkových důvodech, býti přesvědčen, že bude moci své věřitele uspokojiti třebaže po splátkách a v delší době, nemohla v něm tudíž vyloučiti pro rozhodnou dobu vědomí, že jest neschopen platiti. Na tom nemění ničeho ani okolnost, v rozsudkových důvodech dále zdůrazňovaná, že totiž sumy, které si obžalovaný vypůjčoval, nebyly podle tvrzení obžalovaného, jemuž soud uvěřil, takové, jak byly uvedeny v dotaznicích, a že jeho dluhy vedlejšími poplatky a splácením životních pojistek rostly jako lavina tak, že prý obžalovaný nemohl tušiti, že jeho dluhy vzrostou až do výše přes 200.000 Kč. Bylo proto odůvodněné zmateční stížnosti vyhověti, rozsudek nalézacího soudu zrušiti jako zmatečný podle čis. 5 a 9 a) Šu 281 tr. ř. a odkázati věc podle Šu 288 čis. 1 a 3 tr. ř. na soud první stolice, by ji znovu projednal a rozhodl.

Čís. 1915.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čis. 50 sb. z. a n.).

Hanobení jest »štvavé«, je-li objektivně způsobilé vzbuditi nepřátelské smýšlení proti republice nebo národu.

Pokud hra nebo zpěv dynastické hymny rakouské a německé spadá pod ustanovení Šu 14 čis. 1, 5 zákona.

((Rozh. ze dne 4. března 1925, Zm I 799/24).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Litoměřicích ze dne 10. listopadu 1924, pokud jím byl obžalovaný podle Šu 259 čis. 3 tr. ř. sprostěn z obžaloby pro přečin podle Šu 14 čis. 5 zákona ze dne 19. března 1923, čis. 50 Sb. z. a n., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje proti rozsudku, pokud byl jím obžalovaný sprostěn z obžaloby pro přečin podle Šu 14 čis. 5 zák. z 19. března 1923, čis. 50 Sb. z. a n., důvod zmatečnosti čis. 9 a) Šu 281 tr. ř. Nalézací soud připouští, že jednání obžalovaného, o němž rozsudek

zjišťuje, že dne 16. září 1924 v T. v hostinci »U zeleného stromu« v přítomnosti nejméně 10 osob, tedy veřejně, hrál na klavír a zpíval hymny »Gott erhalte«, »Heil Dir im Siegeskranz« a písně »Deutschland über alles« a »Prinz Eugenius der edle Ritter«, jest »za jistých okolností způsobilé hanobiti republiku a Československý národ tak, že to může snížit vážnost republiky a ohroziti obecný mír v ní«, uváží-li se, že zmíněné písně (mimo »Prinz Eugen-Lied«) jsou písněmi politickými, jež dlužno pokládati vzhledem k změněným ústavním poměrům v republice za zakázané, neshledal však přes to v činnosti obžalovaného skutkové podstaty přečinu podle Šu 14 čis. 5 zákona na ochranu republiky, na který bylo žalováno, s odůvodněním, že hra a zpěv těchto písní na zábavném večírku nepolitického sdružení, v pokročilé noční době, obžalovaným, který není politickým agitátorem a štváčem a ve zpěvu hledá pouze obživu, nelze pokládati za akt surový nebo štvavý.

Právnem namítá proti tomu zmateční stížnost státního zastupitelství, že soud nesprávně vyložil zákonný znak štvavosti (o surovosti, poukazující na použitý prostředek hanobení, zde ovšem nelze mluvíti), přehlédnuv, že hanobení je i tenkrát trestným, když při něm nebylo použito surového prostředku, může-li však vyvolati štvavý účinek, t. j. je-li objektivně způsobilé, vzbuditi nepřátelské smýšlení buď proti republice nebo proti národu. O tom však v tomto případě nelze pochybovati, uváží-li se, že obžalovaný přednášel na území republiky písně, oslavující jednak císařské dynastie habsburskou a hohenzollernskou, jednak císařské monarchie rakouskou a německou, stojící v příkré protivě k demokraticko-republikánskému Čs. státu, a že ve vychvalování a oslavování oněch nutně spočívá zlehčování tohoto státu, in abstracto zajisté způsobilé vyvolati aspoň u posluchačů, jejichž smýšlení k novému státu není dosti loyálním, náladu a smýšlení republice nepřátelské. První soud, nepřihlížeje vůbec k možným účinkům jednání obžalovaného, vyloučil zákonný znak štvavosti způsobem právně mylným, který činí rozsudek zmatečným podle čis. 9 a) Šu 281 tr. ř. Nalézací soud se ovšem nevyslovil s určitostí o tom, zda shledává ve hře a zpěvu oněch písní hanobení republiky nebo československého národa, způsobilé snížení vážnosti republiky neb ohrožení v ní obecný mír. Za tím účelem bude nutno, by se blíže zabýval obsahem a tendencí oněch písní a aby uvážil okolnosti, za nichž se čin stal, zejména, že byl spáchán v obci a na území jazykově smíšeném, dále že obžalovaný, byv hned druhý den volán k zodpovědnosti za svůj zpěv od českého učitele H-a, který v hostinci »U zeleného stromu« též noci přenocoval, odbyl ho slovy, svědčícími po případě o jeho protistátním smýšlení, kteréžto okolnosti nejsou bez významu pro posouzení trestného úmyslu pachatelova a způsobilosti jeho činu, ohrožení obecný mír v republice. Pro nedostatek potřebných zjištění v tomto směru, jakož i proto, že se soud vůbec nezabýval subjektivní stránkou viny obžalovaného, a nevyslovil se o tom, zda směřoval jeho úmysl k hanobení republiky, po případě i Čs. národa, a zda byl si obžalovaný vědom, že z jeho činu mohou vzejíti následky, jimž chce zákon v Šu 14 čis. 5 zákona zabrániti, (snížení vážnosti republiky, ohrožení obecného míru v ní), nelze rozhodnouti ve věci samé.

Kdyby první soud po opětném projednání věci neshledal v jednání obžalovaného skutkovou podstatu přečinu podle Šu 14 čis. 5 zák. na

ochranu republiky, bude mu uvážiti, zda nespadá veřejný zpěv obou hymen »Gott erhalte« a »Heil Dir im Siegeskranz« pod trestní sankci č. 1 §u 14 zákona, t. j. zda nelze jednání obžalovaného v tomto směru kvalifikovati spíše jako veřejné pobuřování buď proti státu (pro jeho vznik) nebo proti demokraticko-republikánské formě státní. Nalézacímu soudu bude při tom zkoumati, zda obžalovaný oním účinným prostředkem, hrou a zpěvem státních a dynastických hymen monarchistických států, na jejichž troskách vznikl Československý stát, se snažil působiti na cit svých posluchačů ve smyslu Čs. státu nepříznivém; neboť, předváděl-li jim slavné a v minulosti vítězné monarchie a jejich dynastie jako vzor a ideál státního zřízení, pak se po případě snažil tím vyvolati v nich duševní stav, Čs. státu s demokraticko-republikánským zřízením nepříznivý a pobuřovati proti němu, ať již pro jeho vznik anebo pro jeho ústavní formu, nebo pro obojí. Ze použitého prostředek byl k vyvolání takového účinku obžalovaným způsobitelným, mohlo by případně plynouti z úvahy, že obžalovaný hrál a zpíval před obecenstvem národní menšiny, jejíž část dodnes nenašla správného poměru k novému státu a s jeho vznikem a trváním se nemůže smířiti.

Čís. 1916.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.).

K pojmu »pobuřování«.

Přečin §u 14 č. 1 zákona jest deliktem ohrožovacím. Nezáleží na tom, měla-li činnost pachatelova nějaký zevní účinek; stačí, byl-li projev pachatelův způsobitelný a pachatel zamýšlel vyvolati zášť nebo opovržení proti některému z právních statků tam jmenovaných.

Spadá sem výrok ke komunistické mládeži, aby šla klidně k odvodům, cvičila se ve zbraních a nezapoměla, že je kmenem příští rudé armády.

(Rozh. ze dne 4. března 1925, Zm I 32/25).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmáteční stížností státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Chebu ze dne 28. listopadu 1924, jímž byl obžalovaný podle §u 259 č. 3 tr. ř. sprostěn z obžaloby pro přečin rušení obecného míru podle §u 14 č. 1 zákona na ochranu republiky, zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Rozsudek prvě stolice zjišťuje, že obžalovaný prohlásil v řeči, již tlumočil při oslavě 1. máje požadavky komunistické mládeže, mezi jiným, aby dělnická mládež šla klidně k odvodům, dostala své vojenské povinnosti a cvičila se ve zbraních, aby však nezapoměla, že jsou kmenem příští rudé armády. Přes zjištění těchto vět, v nichž shledala obžaloba projev, že přijde v Čs. státě na místo nynějšího vojska vojsko rudé, tudíž na místo nynější ústavy ústava republiky sovětské, a proto pobuřování proti samostatnosti, správněji proti demokraticko-republikánské formě Čs. republiky podle §u 14 č. 1 zákona na ochranu republiky,

sproštuje napadený rozsudek obžalovaného z obžaloby z důvodů, 1) že slovu »armáda« není rozuměti ve smyslu »branná moc«, protože obžalovaný tvrdí, že slovem »armáda« rozuměl davy dělnické a nemínil jim brannou moc, a protože toto zodpovídání se jest potvrzeno výpověďmi svědků, kteří rovněž nepojali slovo »armáda« ve smyslu »branná moc«, 2) že bylo mluveno o budoucnosti. Onen výrok napadá zmáteční stížnost důvodem zmátečnosti podle č. 5 §u 281 tr. ř., vytykajíc, že výrok je stížen vadami nedostatku důvodů, neúplnosti a vnitřního rozporu. Lze ponechat stranou, zda tyto výtky s hlediska výslovně uplatňovaného zmatku obstojí, čili nic. Neboť stížnost dovozuje, že výrazu »rudá armáda« nelze podle slovního znění a smyslu celého projevu rozuměti jinak, než že jest jim míněna branná moc, vojensky organizovaná, ve zbraních cvičená. Tyto vývody poukazují zřetelně k výtce, že napadený rozsudek neposuzuje závažný projev v jeho celistvosti a podle vnitřní souvislosti jednotlivých jeho částí, nýbrž vychází v úvahách, zda je tu projev s hlediska trestního zákona závažný čili nic, toliko z části zjištěného projevu. Výtka rovná se námitce, že právně závažné složky zjištěného skutku nedošly ve výroku prvě stolice hodnocení a že tím bylo zákona použito neúplně, tudíž nesprávně po rozumu č. 9 písm. a) §u 281 tr. ř. Obžalovaný hájil se sice tím, že slovem »armáda« mínil davy dělníků a že to tak nemínil, jak to stojí v obžalobě; avšak v předchozím líčení děje popřel výslovně, že řekl, že se (mladíci na vojně) mají cvičiti ve zbraních. A ze svědků, jichž výpovědi napadený rozsudek cituje, potvrdil sice K., že podle jeho dojmu obžalovaný nemínil armádu ve smyslu vojenském, a J., že armádou jest rozuměti dělnictvo v jeho celistvosti, kdežto svědek L. o smyslu projevu vůbec se nevyjádřil. Avšak žádný z těchto svědků nedosvědčil celého projevu, rozsudkem zjištěného, a žádný z nich nevěděl, že obžalovaný použil věty, že se mládež má cvičiti ve zbraních. Přidal-li se nalézací soud bez vlastního rozboru projevu k výkladu jeho obžalovaným a jmenovanými svědky, vzal tím i neúplný skutkový podklad, z něhož tento výklad byl jmenovanými osobami odvozen, za svůj podklad a učinil předmětem úvah o smyslu, významu a obsahu projevu toliko jeho část, ač správné použití zákona káže, by předmětem úvah o právním významu zjištěného skutku byl celek jeho ve všech složkách, obzvláště aby předmětem úvah o významu, smyslu a dosahu, t. j. o výkladu projevu, pro jeho právní hodnocení rozhodném, byl celý projev, obžalobou stíhaný a rozsudkem zjištěný, nikoliv pouze jeho část. Opomenul-li nalézací soud, jak dovozeno, větu, aby se mládež cvičila ve zbraních, ač ji zjistil a ač řádné přihlížení k ní může vésti k jinému výkladu slova »armáda«, než jaký uplatňovaly osoby, jejichž výklad soud prostě převzal, jest tento výklad výsledkem neúplného hodnocení zjištěného děje a proto též výsledkem nesprávného použití zákona.

Právně pochybeným jest i druhý důvod. Dle §u 14 č. 1 zák. na ochranu republiky je trestným, kdo veřejně nebo před více lidmi nebo více lidí pobuřuje proti některému z právních statků tam uvedených. Pobuřováním rozumí zákon, jak vyplývá ze srovnání nadpisu a textu §u 300 tr. zák., poněcování k zášti neb opovržení (nebo k bezdůvodným stížnostem). Pobuřování jest tedy jakékoliv intelektuelní působení na jiné, jež je způsobitelným a směřuje podle úmyslu pachatelova k tomu, by

se v nich vytvořila duševní nálada, jež si přeje zániku právního statku, proti němuž se pobuřuje, buď násilnostmi (zášť, smýšlení zvláště nepřátelské), nebo jiným způsobem (opovrzení, smýšlení vzpouzející se proti dalšímu trvání statku) a proto je s to, vybijeti se v činech, škodlivých statku, na který se útočí, nebo zdržeti jiné osoby od přispění statku na pomoc proti takovým činům. Podle toho chce zákon právní statky v §u 14 čís. 1 uvedené zajistiti i proti nebezpečí, které hrozí z vylíčené nálady obyvatelstva (jeho části) zákazem činnosti, jež směřuje ku zjednání takového duševního stavu, samé o sobě. Je-li takto přečin §u 14 čís. 1 deliktem ohrožovacím, t. j. takovým činem trestným, jehož podstata nepředpokládá určitého škodného výsledku, nesejde na tom, zda měla činnost pachatelova vůbec nějaký zevní účinek, a zda přiblížil se zevní účinek více či méně ke skutečnému poškození právního statku, který cení zákon tak vysoce, že jej chrání i proti pouhému ohrožování. Proto nezáleží na tom, že bylo, jak nalézací soud zdůrazňuje, mluveno o budoucnosti, t. j. patrně, že utvoření a použití rudé armády (ku změně demokraticko-republikánské formy Čsl. republiky) mělo nastati teprve v době příští, a nezáleželo by ani na okolnosti, odvodním spisem obžalovaného zdůrazňované, že posluchači obžalovaného neprojevili nikterak souhlasu se slovy obžalovaného. Rozhodným jest jen, zda, čeho rozsudek prvé stolice nepopírá, ovšem také nezjišťuje, projev obžalovaného byl způsobitý a obžalovaný zamýšlel, vyvolati v posluchačstvu zášť aneb opovrzení proti některému z právních statků v §u 14 čís. 1 jmenovaných. Již takové, byť pro okamžik bezvýsledné snahy ohrožují nerušené trvání těchto statků. Učíť vývin dějin, že přeměny těchto statků připravují se pozvolna tím, že se zjednává nálada přeměně příznivá veřejnými nebo tajnými rozhovory a získáváním přívrženců.

Obžalovaný jest na omylu, stavě závadný projev na roveň heslu »Proletáři všech zemí, spojte se«. Uskutečnění sociálních myšlenek a cílů dělnictva, jehož má podle tohoto hesla býti dosaženo spoluprací všeho dělnictva, může se dít i za dalšího trvání statků v §u 14 čís. 1 chráněných, kdežto výhradná, všechny ostatní vrstvy občanstva z účasti na vládě vylučující vláda dělnictva, již hlásá a již chce pomocí vlastního (rudého) vojska dosíci strana komunistická, není jinak možnou, než za současného zrušení demokraticko-republikánské formy Československé republiky. A projev obžalovaného může zdůrazněním vojenského cviků a poukazem na rudou armádu nasvědčovati tomu, že přeměna státní formy Čsl. republiky má se, ovšem v budoucnosti, uskutečniti nikoliv cestou evoluce, nýbrž cestou revoluce, t. j. prostředky násilnými.

Čís. 1917.

Trestání válečné lichvy (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. ve znění zákona z 25. dubna 1924, čís. 80 sb. z. a n.).

Ustanovení článku I. čís. 1 zákona čís. 80/24 není pouhým autentickým výkladem slova »nájemné«, nýbrž stanoví novou skutkovou podstatu trestných činů, dosud pod § 8 zák. čís. 568/1919 nespadajících.

Souběh zákona čís. 568/1919 se zákonem čís. 80/1924.

(Rozh. ze dne 6. března 1925, Zm I 725/24.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Liberci ze dne 6. října 1924, jimž byli stěžovatelé uznáni vinnými a to Ida P-ová přečinem předražování podle §u 8 písm. b) zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. ve znění novely ze dne 25. dubna 1924, čís. 80 sb. z. a n. a Karel Sch. přečinem podle §u 5 tr. zák. a §u 8 písm. b) shora uvedeného zákona o lichvě, zrušil napadený rozsudek a sprostil obžalované z obžaloby. V otázkách, o něž tu jde, uvedl v

důvodech:

Zmateční stížnosti nelze upříti oprávnění, pokud vytýká, že podřadění jednání obžalovaných pod ustanovení §u 8 písm. b) zák. ze dne 25. dubna 1924, čís. 80 sb. z. a n. byl porušen zákon. Nalézací soud, připustiv, že jde o čin, spáchaný před účinností tohoto zákona, odůvodňuje napadený výrok tím, že ustanovení článků I čís. 1 zákona jsou toliko doplňkem v době činu plativšího zákona čís. 568/1919, že se v nich toliko blíže označuje, jak dlužno rozuměti výrazu »nájemné« v §u 8 zák. čís. 568/1919, čemuž nasvědčují prý slova novely čís. 80/1924 »Za odstavec první vkládá se toto ustanovení«. Názor ten nemá v zákoně opory. Jest sice správným, že zákon sám mluví o tom, že se jím doplňuje zákon čís. 568/1919. Z toho však nelze ještě vyvozovati, že ustanovení, o něž jde, jest autentickým výkladem výrazu »nájemné«. Již doslov článku I čís. 1 novely a sice slova: »Stejně (scil. jako požadování atd. přemrštěného nájemného) se trestá atd.« mluví proti názoru nalézacího soudu. Veškeré pochybnosti v tom směru však odstraňuje zpráva ústavně právního výboru poslanecké sněmovny, který vládní návrh zákona teprve doplnil dodatkem k §u 8 zákona čís. 568/1919 sb. z. a n. a vyslovil se o tomto doplnění takto: »Veškeré tyto činy« (požadování odstupného a pod.) byly trestny pouze podle §§u 20 a 28 zákona na ochranu nájemníků (čís. 85/24) a Nejvyšší soud odmítl užití na tyto činy lichevního zákona, poněvadž podle jeho soudu dlužno § 8 lich. zák., který mluví jen o nájemném, vykládati úzce a nelze ony vedlejší platy pokládati za část nájemného. Vládní návrh snažil se přivoditi nápravu novou formulací §u 24 c). Než ústavně právní výbor má za to, že tím nebyly by ještě postiženy veškeré případy shora uvedené. Pokud jde o pronajímatele samého, bylo by arci možno podle §u 24 c) připočísti k požadovanému nájemnému veškerý prospěch vedle poskytnuté nebo slíbené a podřaditi tak pronajímatele pod ustanovení §u 8 lich. zák. Než třeba uvážiti, že mnohdy takové materiální výhody bývají požadovány pouze za uzavření smlouvy samé a mohlo by býti opět pochybno, zda lze §u 8 užití. Konečně nebyly by postiženy vůbec případy, kdy odstupně požaduje dosavadní nájemník nebo uživatel bytu, nebo kdy požadován je nepřiměřený majetkový prospěch za sprostředkování nájmu. Ústavně-právní výbor usnesl se proto za současného zrušení §u 20 odstavec druhý druhého zákona na ochranu nájemníků doplniti § 8 zák. o trestání válečné lichvy ustanovením, postihujícím shora uvedené případy«. Z toho vidno, že zákonodárci nešlo o pouhý autentický výklad slova »nájemné«, nýbrž o vytýčení nových trestných skutkových podstat, dosud soudním trestem neohrože-

ných. Tím však jest vyvrácen též názor nalézacího soudu, že obžalovaný bylo uznati vinnými též bez použití zákonů č. 80/1924 sb. z. a n., jelikož částku 10.000 Kč bylo připočítati k prvnímu nájemnému, které K. platil, a jelikož tato vzhledem k obvyklým činům přemrštěná částka tvořila s tímto nájemným jednotný celek. Stačí na odůvodněnou v tom směru ještě poukázati na dosavadní judikaturu (srov. rozh. Sb. n. s. čís. 453 a 988), od níž uchýliti se v tomto případě není příčiny.

Čís. 1918.

Podmíněné odsouzení (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 562 sb. z. a n.).

Rozhoduje o tom, je-li podle §u 2 zákona podmíněné odsouzení vyloučeno, jest soud vázán právoplatným zjištěním předchozího rozsudku, že čin byl spáchán z pohnutek nízkých a nečestných.

(Rozh. ze dne 6. března 1925, Zm II 585/24.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Novém Jičíně ze dne 11. listopadu 1924 do výroku, jímž byl obžalovanému povolen podmíněný odklad výkonu trestu, a rozsudek v napadeném výroku změnil v ten způsob, že odsouzení obžalovaného prohlásil nepodmíněným.

Důvody:

Zmateční stížnosti, napadající zmatkem čís. 11 §u 281 tr. ř. výrok, jímž obžalovanému byl přiznán podmíněný odklad trestu, nelze upřít oprávnění. Nalézací soud na odůvodněnou tohoto výroku mezi jiným uvádí, že okolnost, že obžalovaný rozsudkem okresního soudu v Lipníku ze dne 27. března 1924 byl právoplatně odsouzen pro přestupek podle §u 464 tr. zák. a §u 12, 32 zbrojního patentu, spáchaný tím, že ukradené vojenské věci na sebe převedl a bez povolení měl v držení, nevylučuje použití §u 1 zákona, poněvadž jest možno, že jeho otec pět vojenských nábojů ze světové války domů donesl jen na památku. Než nalézací soud přehlíží, že oním rozsudkem byla též vyslovena ztráta volebního práva podle §u 1 zák. čís. 163/20, čímž právoplatně jest zjištěno, že čin byl spáchán z pohnutek nízkých a nečestných. Přezkoumati tento právoplatný výrok nepřislušelo nalézacímu soudu podle zásad platného trestního řádu. Byl jím naopak vázán a, povolív přes to, nedbaje právoplatnosti onoho výroku, podmíněný odklad trestu, vykročil ze své moci trestací, porušuje předpis §u 2 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 562 sb. z. a n., podle něhož jest podmíněný odklad trestu vyloučen, byl-li vinník již dříve odsouzen pro čin spáchaný z pohnutek nízkých a nečestných, a sice, jde-li o přestupek, jako v tomto případě, spáchaný v pěti letech před tím, než spáchal nový trestný čin. Jelikož obžalovaný pro onen přestupek byl odsouzen 27. března 1924, zločin za vinu mu kladený však spáchal dne 7. srpna 1924, jsou tu všechny podmínky citovaného ustanovení.

Čís. 1919.

Vnucený správce, zřízený podle §u 382 čís. 2 ex. ř. požívá ochrany §u 68 tr. zák.

Omyl v ustanoveních práva civilního (je-li zřízení vnuceného správce právoplatným) jest skutkovým omylem podle §u 2 písm. e) tr. zák.

(Rozh. ze dne 9. března 1925, Zm I 748/24.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 6. října 1924, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločiny veřejného násilí podle §§u 81 a 99 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl, mimo jiné z těchto

důvodů:

Ohledně výroku, kterým byl stěžovatel uznán vinným zločinem veřejného násilí podle §u 81 tr. zák., dlužno uvésti toto: Rozsudek zjišťuje, že prozatímním opatřením krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 16. dubna 1924, byl k zajištění nároků Marie P-ové, manželky obžalovaného, ustanoven správcem celého, oběma manželům společného majetku (hospodářství čís. 10 v J.) Rudolf P., a že byl tento dle spisů okresního soudu v Jindřichově Hradci výkonným orgánem tohoto soudu v tento úřad dne 25. dubna 1924 zaveden, že však bylo toto prozatímní opatření usnesením vrchního soudu zemského v Praze jako soudů rekursního ze dne 6. května 1924 zrušeno. Nalézací soud dále zjišťuje, že obžalovaný při zavádění P-a ve správu prohlásil, že dva páni na statku býti nemohou a že, co se jeho polovice dotýče, žádného správce nepotřebuje. Rozsudek dále zjišťuje, jak se obžalovaný dne 3. května 1924 jmenovanému správci ve výkonu jeho úřadu násilným vztazením ruky za účelem zmaření jeho úředního výkonu zprotivil. Obžalovaný se hájil tím, že nechtěl připustiti odvezení P-em prodané slámy proto, poněvadž sláma byla společná, a poněvadž chtěl nakoupiti dobytek, že myslil, že je k tomu oprávněn a že tím nechtěl mařiti úřední výkon.

Zmateční stížnost, opírajíc se o vylíčený stav, uplatňuje zmatky podle § 281 čís. 5, 9 písm. a) tr. ř. ve dvojím směru a to: a) že soud nalézací neprávem přiznal Rudolfu P-ovi povahu osoby v §u 68 tr. zák. jmenované; b) že obžalovaný vzhledem k tomu, že usnesení, jímž P. byl správcem jmenován, nebylo právoplatným, P-a za správce nepovažoval a byl toho mínění, že P. není oprávněn jako správce jednat, a dovolává se v tom směru spisů okresního soudu v Jindřichově Hradci, dle nichž prý bylo o ustanovení správce v řízení nesporném jednáno. Tyto spisy však u hlavního přelíčení čteny nebyly.

K a): Dlužno předeslati, že Rudolf P. nebyl pouze stranám zodpovědným správcem, ustanoveným po rozumu §u 836 obč. zák. v řízení

nesporném, nýbrž správcem, ustanoveným podle Šu 381 čís. 1 a 382 čís. 2 ex. ř. Dlužno tedy řešiti otázku, zda takto ustanovený správce jest vůbec osobou, požívající ochrany ve smyslu Šu 68 tr. zák. Na otázku tu sluší v souhlase s náhledem soudu prvě stolice odpověděti kladně. Směrodatnou jest okolnost, jaké postavení zaujímá správce, zřízený ve smyslu Šu 382 čís. 2 ex. ř. Předně dlužno poukázati na ustanovení Šu 383 ex. ř., dle něhož správa nemovitostí v Šu 382 čís. 2 ex. ř. naznačená, provéstí se má za obdobného použití předpisů o vnucené správě správce soud (§ 99 odstavec prvý ex. ř.), že soud ho běře do slibu nemovitostí. Uvází-li se, že ve smyslu těchto předpisů ustanovuje (§ 108 odstavec prvý ex. ř.), že z příkazu soudu se správce výkonným orgánem uvádí ve správu nemovitostí (§ 99 odstavec druhý ex. ř. a příslušné předpisy instrukce), že správce jest povolán, vykonávati opatření soudu, podávati účty soudu a jeho vůli plniti, že je proto z veřejného příkazu činným k uplatnění soukromých práv za použití státní moci donucovací a proto mandatářem soudu, povoláním a povinným, spolupůsobiti při vykonávání spravedlnosti, nemůže býti nejmenší pochybnosti, že ho dlužno počítati k vrchnostenským osobám v Šu 68 tr. zák. míněným. Není proto zmatek podle Šu 281 čís. 9 písm. a) v tomto směru opodstatněn.

K b): Těmito vývody zmateční stížnost jednak dovozuje nedostatek zlého úmyslu, jehož třeba ke skutkové podstatě zločinu podle Šu 81 tr. zák. na straně obžalovaného, jednak poukazuje k tomu, že nalézací soud náležitě nehodnotil oně obhajoby obžalovaného. Zmateční stížnost jest v právu. Zlý úmysl k zločinu podle Šu 81 tr. zák. vyžaduje v prvě řadě, by si byl pachatel vědom toho, že mu jest činiti s osobou v Šu 68 tr. zák. jmenovanou. Toto vědomí měl soud náležitě zjistiti, zvláště když se obžalovaný jeho nedostatkem výslovně hájil a ze čtených civilních spisů vycházelo na jevo, že ustanovení P-a za správce nebylo pravoplatným. Obžalovaný hájil se omylem právním, týkajícím se ustanovení hlavy XVI. obč. zák. o společném majetku a jeho správě, a podle civilních spisů mohl obžalovaný vzhledem k tomu, že usnesení krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 16. dubna 1924 nenabylo moci práva, býti po případě v omylu, týkajícím se ustanovení exekučního a civilního soudního řádu, tedy rovněž norem civilních. Poněvadž omyl v ustanoveních práva civilního rovná se omylu skutkovému podle Šu 2 písm. e) tr. zák., měl nalézací soud nejen zabývatí se onou obhajobou obžalovaného, nýbrž též přesně a jasně zjistiti vědomí stěžovatele, že jest mu činiti s osobou v Šu 68 tr. zák. jmenovanou. Ježto nalézací soud tak neučinil, jest rozsudek zmatečným podle Šu 281 čís. 5 a 9 písm. a) tr. ř.

Čís. 1920.

S hlediska Šu 9 tr. zák. jest lhostejno, z jaké příčiny zůstalo pachatelovo působení bez výsledku, zda sváděná osoba ihned svodům odolala, či později od zlého úmyslu, v ní svodem vzbuzeného, ustoupila.

Trestnosti svádění k zločinu podle Šu 9 tr. zák. není na závalu, že událostmi, k nimž následkem svodů došlo, není opodstatněna některá nebo žádná zákonná známka dotyčného zločinu.

(Rozh. ze dne 9. března 1925, Zm II/0/25).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalované do rozsudku krajského soudu v Chebu ze dne 13. listopadu 1924, pokud jim byla stěžovatelka uznána vinnou zločinem podle Šu 9 tr. zák. a Šu 1 zákona ze dne 22. května 1919, čís. 269 Sb. z. a n.

Důvody:

Uplatňujíc důvod zmatečnosti podle čís. 9 písm. a) Šu 281 tr. ř., namítá stížnost, že skutek stěžovatelky nezakládá skutkové podstaty zločinu, jímž byla uznána vinnou, protože sváděná osoba byla pro jinaký směr své vůle nezpůsobilým předmětem svodů, a protože ve zjištěném ději nedostává se známky dorozumění (dorozumívání se) s osobou, jež peníze padělala nebo jinak na činu se účastnila. Stížnost není v právu se žádnou z obou námitek. Ustanovení Šu 9 tr. zák. předpokládá ovšem, že pachatelovo působení zůstalo bez výsledku, avšak nerozpoznává, z jaké příčiny k výsledku nedošlo. Vyžaduje se sice, by vývin události nevyvrcholil v protiprávní výsledek, k němuž pachatelova vůle směřovala a který se snažila uskutečnití prostředky vzbuzení zlého úmyslu sváděné osoby a činností svedené osoby, tímto úmyslem řízené. Ale jest lhostejno, zda byl vývin události přerušen již v myslí sváděné osoby tím, že svodům odolala, či později tím, že tato osoba od zlého úmyslu v ní vyvolaného dodatečně opět ustoupila, nebo že jednání jí následkem svodů podniknuté minulo se z té či oně příčiny výsledkem. Proto nezáleží na tom, že František L. neměl nikdy úmyslu, aby (k čemu ho stěžovatelka sváděla) vyhledal padělatele peněz a vyjednával (dorozuměl se) s nimi za účelem opatření padělků. Rozhodným jest a stačí, že stěžovatelka působila v tomto protiprávním směru na vůli L-ovu. Jest-li pro trestnost takového působení bez významu skutečnost, že se mu nepřizpůsobila ani vůle sváděné osoby, jsou lhostejnými též úvahy, z nichž se vůle (a v dalším důsledku činnost) sváděné osoby nebrala směrem pachatelem čteným, nýbrž směrem jinakým, a nezáleží na tom, že L. shledal ve výzvě a svodech stěžovatelčiných příležitost, vylákati na ní peníze předstíráním, že se vůle jeho rozhodla a činnost jeho ponese směrem jí chtěným, a že použil této příležitosti k poškození stěžovatelky. Ostatně by nezáleželo ani na okolnosti, již asi mají nepřesné vývody stížnosti na myslí, jež však rozsudkem zjištěna není, a z L-ovy výpovědi, na niž poukazuje stížnost, nevyplývá, totiž na tom, že L. měl již předem t. j. před výzvou a svody stěžovatelčinými v úmyslu, nejednati, jak na něm žádá, nýbrž jen tak předstírati za účelem jejího poškození. I za takového směru své vůle byl by L. býval vhodným předmětem svodu; bylo by záviselo jen na povaze a síle výzvy a svodů, zda by byl L. setrval při předpokládaném úmyslu, neb upustil od něho, změnil směr své vůle a rozhodl se k tomu, k čemu ho stěžovatelka vyzvala a sváděla. I za onoho předpokladu byl by pokus stěžovatelky, opatřiti sobě prostřednictvím L-e padělané peníze, ztroskotal na překážku, která se náhodou vyskytla v myslí sváděné osoby, a na nemohoucnosti, tuto překážku odstraniti, tudíž na okolnostech nezávislých na vůli stěžovatelčině.

V případech Šu 9 tr. zák. nezračí se zločin ve skutečných událostech, nýbrž ve skutkových okolnostech, pachatelem sváděné osobě nazna-

čených. Neboť ze zákonného předpokladu, že působení pachatelovo zůstalo bez výsledku, plyne, že zevními událostmi nemusí, přesněji nesmí býti naplněna skutková podstata zločinu, k němuž bylo sváděno, ve veškerých známkách, zákonem pro tento zločin stanovených. Trestnosti svádění k zločinu podle §u 9 není tudíž na závadu, že událostmi, k nimž po případě následkem svodů došlo, není opodstatněna některá zákonná známka dotčeného zločinu, ba dle toho, co uvedeno, není jí na závadu ani, že vůbec nedošlo k uskutečnění žádné ze skutkových známek dotčeného zločinu. Proto nezáleží na tom, že nebylo docíleno — Šem 1 zák. ze dne 22. května 1919, čís. 269 Sb. z. a n. předpokládáně — dorozumění s padělatelem peněz neb osobou jinak na padělání peněz zúčastněnou, ani na tom, že se stěžovatelka přímo nepokoušela — rozuměj ovšem jinak než působením na Františka L-e — o takové dorozumění. Rozhodným jest jen, zdali stěžovatelka sváděla — třeba naprosto bezvýsledně — L-e k zločinu podle §u 1 zmíněného zákona, t. j. zdali skutkovou podstatu tohoto zločinu naplnily skutkové okolnosti, ke kterým poukazovala stěžovatelka, vyzývajíc a svádějíc L-a, by je uskutečnil. Že tomu tak bylo, vyplývá ze zjištění napadeného rozsudku, že stěžovatelka vyzvala L-e k opatření padělaných peněz, tehdy v cizině vyráběných, a že výzva směřovala k tomu účelu, by se L. dozozuměl s padělateli, opatřil padělané peníze a dodal je stěžovateli.

Čís. 1921.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.).

I když vyvolaný film nebyl rozšiřován, spadá zhotovení snímku a objednání vyvolání filmu zkarikovaného poprsí presidentova pod ustanovení §u 8 tr. zák. a §u 11 zákona.

(Rozh. ze dne 11. března 1925, Zm I 699/24).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmáteční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Hradci Králové ze dne 20. září 1924, pokud jím byli obžalovaní podle §u 259 čís. 3 tr. ř. sprostěni z obžaloby pro přečin podle §u 11 čís. 2 zákona ze dne 19. března 1923, čís. 50 Sb. z. a n. a Vsevolod K. mimo to i pro přestupek podle §u 20 čís. 2 zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Proti sprostěni obžalovaných z obžaloby pro přečin podle §u 11 čís. 2 zák. na ochranu republiky uplatňuje zmáteční stížnost důvod zmátečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř. Nalézací soud zjistil, že obžalovaný S. pořídil za spolupůsobení obžalovaného Vsevoloda K-ova filmový snímek, na němž lze viděti v pozadí (pokoje Grandhotelu v H.) poprsí presidenta Masaryka, přioděné občanským kabátem s kloboukem do týla pošinutým, dále že týž obžalovaný S. za spolupůsobení obžalovaného

A-a pořídil snímek a obžalovaný A. za spolupůsobení S-a další snímek, na nichž vždy jeden z obou posléz jmenovaných obžalovaných (jednou A., podruhé S.) sedí na pohovce u stolu pokoje Grandhotelu uprostřed mezi poprsími presidentů Masaryka a Wilsona, přioděných rovněž civilními kabáty a s klobouky do týla pošinutými, takže celek činí dojem rozjařené stolové společnosti. Dále má prvý soud za prokázáno, že obžalovaný A. (sám) obstaral vyvolání snímků u fotografa K-e, a že asi za 2 hodiny potom přišli ke K-ovi všichni tři obžalovaní a ptali se, zdali se film a jeho vyvolání podařilo, S. objednal po dvou kopiích každého snímku, žádaje fotografa, by dal vždy 2 snímky (jichž bylo celkem 6 — z nichž 3 nezavadně) na jednu pohlednici, že K. film skutečně vyvolal, zhotovil však pouze 2 kopie, jež odevzdal četnictvu, učiniv zároveň o celé věci oznámení. Nalézací soud neshledal ve vyličeném jednání obžalovaných přečin podle §u 11 čís. 2 zák. na ochranu republiky, na kterýž bylo žalováno (veřejné uvádění presidenta republiky ve veřejný posměch) s odůvodněním, že čin nebyl spáchán veřejně, poněvadž prý zhotovené fotografie nebyly rozšiřovány, a vyrobený film nebyl způsobilým k rozšíření, poněvadž nebyl nikomu vydán (mimo 2 kopie četnictvu).

Právně namítá zmáteční stížnost, že rozsudek neuvážil, že, i když vyvolaný film nebyl rozšiřován a čin tudíž nebyl dokonán, obžalovaní svou činností (zhotovivše snímky a objednavše vyvolání filmu) předsevzali jako spolupachatelé činnost, vedoucí ke skutečnému vykonání činu, totiž veřejnému uvedení presidenta republiky ve veřejný posměch; neboť, jakmile byl film vyvolán, byla tu objektivní možnost, aby byl rozšiřován před větším počtem lidí ať již promítnutím před shromážděním nebo zástupcem, jak to povaha a účel filmu sebou přináší, nebo rozšiřováním kopií fotografií nebo konečně reprodukcí jich v tiskopisech. Všecky tyto možnosti rozšiřování byly dány, jakmile tu byl vyvolaný film, který právě obžalovaní pro sebe objednali. Že nedošlo ke skutečnému rozšiřování, ať tím ať oním způsobem, nestalo se z vůle pachatelů, nýbrž nahodile a okolností na jejich vůli nezávislou, zakročáním četnictva. V tom právě spočívá objektivní skutková podstata nedokonaného přečinu podle §u 11 čís. 2 zákona a nezáleží na tom, přiblížili-li se obžalovaní svým činěním ke konečnému cíli více, či méně. První soud, neshledav v jednání obžalovaných žádného trestného činu, posoudil věc právně mylně, a zavinil tak zmátečnost rozsudku podle čís. 9 a) §u 281 tr. ř. Pro nedostatek výroku o subjektivní vině nelze však rozhodnouti ve věci samé a jest odůvodněno rozsudek v této části zrušiti.

Kdyby nalézací soud po novém projednání věci snad nedospěl k přesvědčení o objektivní vině obžalovaných ve směru přečinu podle §u 11 čís. 2, bylo by jeho povinností, by uvážil, zda nespočívá v jejich jednání aspoň skutková podstata dokončeného přestupku podle čís. 1 §u 11 zákona, t. j. zda neuváděli ve veřejný posměch presidenta republiky před dvěma nebo více lidmi. V tom směru rozsudek sice zjišťuje, že v Grandhotelu o celé věci nikdo z hostů ani z personálu neměl tušení, nevyslovil se však o tom, zda nedozvěděli se o ní mimo fotografa jeho personál, po případě osoby, atelier navštěvující, a zda měli v úmyslu obžalovaní, by se tak stalo, nebo věděli-li, že se tak stane.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.).
 Podněcování (§ 15 čís. 3 zákona) znamená působiti na vůli a cit neurčitého počtu lidí ve smyslu protizákonném, buď přímo nebo nepřímo, ale vždy ve snaze, by v nich bylo vyvoláno rozhodnutí, porušiti zákon. Není třeba, by se pachatel obracel se svou výzvou přímo na určité přítomné osoby; stačí všeobecné i nepřímé podněcování k individuálně neurčitým trestným činům, o němž se mohou dověděti i nepřítomní.

Spadá sem výzva komunistických dělníků, by se v případě války zbratřili se stejně smýšlejícími na straně nepřátelské a násilím se zmocnili vlády.

(Rozh. ze dne 11. března 1925, Zm II 592/24).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnou stížnost obžalovaného do rozsudku zemského soudu v Opavě ze dne 30. října 1924, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem podle §u 15 čís. 3 zákona ze dne 19. března 1923, čís. 50 Sb. z. a n., mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Po věcné stránce (čís. 9 a) §u 281 tr. ř.) namítá obžalovaný, že ve zjištěných jeho slovech nelze spatřovati skutkovou podstatu zločinu podle čís. 3 §u 15 zák. na ochranu republiky proto, a) že slovy těmi nepodněcoval a nemohl podněcovati k vojenskému zločinu (vzpouře) již proto, že mluvil k civilistům, nikoliv k vojákům, a rozsudek nezjistil, že mezi přítomnými na schůzi horníků byl také nějaký voják. Poněvadž subjektem zločinu vojenského může býti jen voják, je vyloučeno, že svou řečí podněcoval k vojenské vzpouře posluchače, kteří vůbec vojáky nejsou, b) že slova obžalovaného nebyla způsobila k podněcování a nemohla vyvolati škodlivých účinků pro stát, protože Československé republice nehrozí nebezpečí války a v dohledné době žádný vojenský konflikt se nedá očekávati. Mimo to měla prý řeč obžalovaného ráz pouze akademický a theoretický, průběh schůze byl klidný, beze všeho vzrušení a značnější vliv a účinek řeči na posluchače byl vyloučen již proto, že obžalovaný mluvil k posluchačům německé národnosti, ačkoliv německy dobře neumí a má za to, že mu ani nerozuměli. Není vyloučeno, že i výklad, který dává soud slovům obžalovaného, je nesprávný; c) obžalovaný neměl trestného úmyslu; mylně prý usuzuje úsudek, že obžalovanému šlo o podněcování k zločinu, z toho, že řekl, že má touhu, uskutečniti vládu dělnickou. Z hlásání programu politické strany a konečného jejího cíle nelze prý usuzovati na trestný úmysl.

Avšak tyto námítky jsou vesměs bezpodstatné, neboť: a) zmatečnou stížnost přehlíží, že pojem podněcování jest širším než vybízení a svádění ve smyslu §u 5 po případě 9 tr. zák. Podněcování znamená působiti na vůli a cit neurčitého počtu lidí ve smyslu protizákonném buď přímo nebo nepřímo, ale vždy ve snaze, by v těchto lidech bylo vyvoláno roz-

hodnutí, porušiti zákon. Není proto třeba, by se pachatel obracel se svou výzvou na určité přítomné osoby; stačí všeobecné i nepřímé podněcování k individuálně neurčitým činům trestným, o němž se mohou dověděti i nepřítomní. V tomto případě zjistil soud, že obžalovaný vyžýval veřejně komunistické horníky a dělníky, by v případě války na oko uposlechli povolačského rozkazu, dali se ozbrojiti ano i do pole táhli, ale potom se zbratřili s dělnictvem stejně smýšlejícím (na straně nepřátelské) a použili výhody, kterou jim poskytuje okolnost, že jsou ozbrojeni a násilím se zmocnili vlády a zřídili diktaturu proletariátu. Z tohoto zjištění jest patrné, že výzva platila všem dělníkům s obžalovaným politicky stejně orientovaným a organizovaným ve straně komunistické, pokud jsou příslušníky čs. branné moci, a že se v ní zřejmě projevuje snaha, vyvolati v nich rozhodnutí k hromadnému páchání trestných činů, jednak vojenské vzpoury (§ 167 voj. tr. zák), jednak zločinu podle §u 1 zák. na ochranu rep. Jde tedy o všeobecné podněcování přímé i nepřímé určitého počtu osob k trestným činům, v §u 15 čís. 3 naznačeným. Ačkoliv nelze pochybovati o tom, že mezi přítomnými na schůzi (asi 20 horníky) bylo více příslušníků čs. vojska (t. j. takových, kteří byli do čs. branné moci zařadění) a jsou ve smyslu zák. z 2. listopadu 1918, čís. 9 Sb. z. a n. způsobilým subjektem vojenských trestných činů, nebylo třeba, by to rozsudek zvláště zjišťoval a vyslovoval, poněvadž k naplnění pojmu podněcování podle čís. 3 §u 15 cit. zákona stačí, jak již bylo řečeno, i nepřímé všeobecné podněcování neurčitého počtu osob k páchání trestných činů tam uvedených.

b) Správně usoudil první soud, že toto podněcování obžalovaného bylo způsobilé vyvolati účinky, jimž chce zákon zabrániti, poněvadž pronesl své výzvy — jak rozsudek zjišťuje — vážně, máje za to, že je nebezpečí války na obzoru a mluvě jako komunista k organizovaným dělníkům ve straně, která si ukládá podle čl. 4 komunistického manifestu za úkol agitovati mezi vojskem, — chtěje tak své posluchače i ostatní organizované dělníky připravit na možnost války a dáti jim zároveň směrnic, jak se mají v případě války zachovati, ukládaje jim, aby za tím účelem agitovali mezi dělnictvem a válečných zápletek použili k nastolení komunistické diktatury pomocí vojenské vzpoury. Námítky zmatečnou stížnosti, že řeč měla ráz akademický a theoretický, že nevybočovala z rámce hlásání politického programu strany, nebyla míněna vážně, že jí pochluhači nerozuměli, že měla jiný smysl — nejsou vzaty z obsahu rozsudku a nelze k nim přihlížeti (§ 258, 288 čís. 3 tr. ř.), Lhostejno jest, že Čs. státu ve skutečnosti válečná zápleтка nehrozí a nehrozila, rozhoduje, že obžalovaný s ní výslovně počítal. Rovněž je lhostejno, že schůze minula klidně, poněvadž tato okolnost nikterak nevyklučuje objektivní způsoblost jednání obžalovaného, vyvolati v těch, jimž řeč platila, rozhodnutí, porušiti zákon.

c) Že obžalovaný jednal v úmyslu, by svým podněcováním způsobil porušení zák. (§ 1 zák. na ochr. rep., § 167 tr. zák. voj.) zjistil soud bezvadně a náležitě odůvodnil. Pouhým popíráním trestného úmyslu a brojením proti skutkovému přesvědčení, k němuž soud v tomto směru dospěl, neprovádí zmatečnou stížnost uplatňovaného hmotněprávního zmatku. Budiž podotčeno k vývodům zmatečnou stížnosti, že první soud výslovně

zdůraznil, že řeč obžalovaného nelze považovati za všeobecné fráze, nýbrž, že vážně usilovala o uskutečnění komunistického státu cestou násilnou, tedy ilegální.

Čís. 1923.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.).

Účelem »popuzování k zášti« (§ 14 čís. 3 zákona) jest vyvolati u jiných osob duševní stav, v němž se sdruží nepříznivé představy o určité skupině (skupinách) obyvatelstva s nepřátelstvím a záští proti nim, takže při vhodné příležitosti může tento stav vésti k násilnostem nebo nepřátelským činům.

Prostředek, jehož pachatel použije, musí míti vztah k statkům v Šu 14 čís. 3 zákona výčetmo uvedeným.

Spadá sem veřejné pranýřování (plakáty) českých, nikoliv však i německých návštěvníků českého kina z důvodů národnostních; toto spadá pod ustanovení Šu 1 zákona o útisku.

(Rozh. ze dne 11. března 1925, Zm II 5/25).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných do rozsudku zemského soudu v Opavě ze dne 17. listopadu 1924, pokud jím stěžovatelé byli uznáni vinnými přečinem podle Šu 14 čís. 3 zák. ze dne 19. března 1923, čís. 50 Sb. z. a n., mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Po věcné stránce (čís. 9 a) Šu 281 tr. ř.) namítají obžalovaní, že v obsahu závadného plakátu, který stavěl, jak stížnost sama připouští, na veřejný pranýř návštěvovatele českého kina, uváděje je jmény s příslušnými osobními daty, ironickými slovy: »Také Němci, kteří navštěvují české kino«, nelze spatřovati popuzování k zášti ani proti Čechům, ani proti Němcům (navštěvujícím české kino), nýbrž pouze trestně nezávadné vyzvání k německému obyvatelstvu, by v prvé řadě navštěvovalo domácí staré kino městské a neohrožovalo jeho existenci a zdar návštěvou nového konkurenčního podniku t. zv. českého kina spolku »Praděd«, umístěného v budově kina A-ova, a projev nelibosti, že Němci navštěvují toto české kino a tím poškozují své městské kino; v tomto projevu není prý ničeho, co by poukazovalo na vyvolávání hněvu proti návštěvníkům českého kina, tím méně, ježto nechť německých kruhů k t. zv. českému kinu jest prý spíše rázu hospodářského, než národnostního. Dále namítá zmateční stížnost, že nalézací soud nesprávně vyložil zákon, vysloviv náhled, že obžalovaní popuzovali obsahem plakátů k zášti proti Čechům i Němcům (navštěvujícím české kino), kdežto prý § 14 odstavec třetí zák. na ochranu republiky předpokládá, že pachatel popuzuje proti jedné, určité skupině obyvatelstva pro její národnost; mimo to prý nelze pokládati Němce, navštěvující české kino, za pevně ohraničenou skupinu obyvatelstva, a náhled, že obžalovaní popuzovali k zášti proti těmto Němcům proto, že jsou Němci, je prý ne-

udržitelným; dále, že prý podněcování k pouhé národní nesnášenlivosti nestačí, by naplnilo zákonnou známku popuzování k zášti, posléze, že výzva se vůbec neobravela proti Čechům a nevyplynula z čistě národnostních důvodů, nýbrž spíše z hospodářských a z nechuti a odporu proti majiteli českého kina, Němci A-ovi.

Zmateční stížnost není odůvodněna. Účelem popuzování k zášti jest vyvolati u jiných osob — zde u čtenářů plakátů — duševní stav, v němž se sdruží nepříznivé představy o určité skupině (nebo určitých skupinách) obyvatelstva s nepřátelstvím a záští proti nim, takže při vhodné příležitosti tento stav může vésti k násilnostem nebo nepřátelským činům. Prostředek, jehož pachatel použije, musí míti vztah k statkům, jež tu zákon chrání a jež § 14 odstavec třetí výlučně uvádí (národnost, jazyk a t. d.). V tomto případě zjistil první soud, že obsah plakátu, označujícího návštěvovatele českého kina ironicky jako také Němce a stavícího je na veřejný pranýř jen proto, že navštěvují kino, které není čistě německým podnikem, nýbrž vzniklo kooperací českého kulturního spolku »Praděd« s majitelem budovy kina Němcem A-em, měl za účel vzbuditi u čtenářů národnostní předpojatost nejen proti Čechům v B. jako zakladatelům a podnikatelům kina, nýbrž i proti Němcům toto kino navštěvujícím. Tímto zjištěním jest zrušovací soud vázán. Vykládá-li zmateční stížnost obsah a účel plakátu jinak, než je uvádí obsah rozsudku, nelze k těmto výkladům přihlížeti (§§y 258, 288 čís. 3 tr. ř.). První soud správně uznal, že pachatelé použili k popuzování proti české národní menšině prostředku, majícího vztah k národnosti a jazyku, zjistiv, že obžalovaní veřejně pranýřovali české kino a jeho české zakladatele z důvodů čistě národnostních, nikoliv také hospodářských. Rozsudek nepraví, že obžalovaní popuzovali pouze k národnostní nesnášenlivosti, nýbrž že použili letáku k tomu účelu, aby u čtenářů vyvolali představy nepřátelské Čechům a ovšem i Němcům, do českého kina chodícím, — aby vyvolali v ostatním obyvatelstvu proti nim hněv a roznítili v nich národnostní vášen a nepřátelství, které se snadno mohly státi pramenem násilného a nepřátelského jednání proti oběma jmenovaným skupinám. Z toho důvodu dovodil nalézací soud, že obžalovaní popuzovali k zášti a nepřátelství proti oběma skupinám obyvatelstva, používše k tomu prostředku dosti intensivního a způsobilého, vyvolati účinek, jemuž zákon chce zabrániti.

Lze ponechati stranou, zda má pravdu rozsudek v tom, že také německé obyvatelstvo, navštěvující české kino v B., je zvláštní skupinou obyvatelstva ve smyslu čís. 3 Šu 14. Při správném výkladu zákona spadá pod trestní sankci tohoto zákonného ustanovení nepochybně jen takové popuzování k zášti proti určité skupině obyvatelstva, které jest způsobilé vzbuditi nepřátelské city proti ní právě proto, že je nositelkou některého ideálního statku zákonem chráněného (národnost, jazyk, rasa, náboženství, bezkonfesijnost). To však v tomto případě sotva bude lze tvrditi o činnosti obžalovaných, pokud popuzovali k nepřátelství proti německým návštěvníkům českého kina ne tak pro jejich národnost, jako spíše pro jejich národní snášenlivost a přátelské smýšlení k Čechům. Jednání obžalovaných v tomto směru (veřejné pranýřování soukmenovců pro návštěvu českého podniku) spadá spíše pod trestní sankci § 1 zák. o útisku, stěžovatelům se však nestala opačným náhledem napade-

ného rozsudku žádná křivda, uváží-li se, že vzhledem ke skutkovým zjištěním prvního soudu je nepochybně, že stěžovatelé popuzovali k zášti především proti české národnostní menšině b-ské, která si vydrží své kino jako kulturní podnik, právě pro její národnost, čímž jest plně odůvodněn odsuzující výrok a nalézací soud sám ze svého náhledu, že bylo popuzováno proti dvěma skupinám obyvatelstva, nečiní žádných důsledků, neuváděje tuto okolnost jako přitěžující při výměře trestu. Tím jsou vyvráceny námitky zmateční stížnosti. Poněvadž i subjektivní stránka viny obžalovaných jest v rozsudku bezvadně zjištěna (úmyslné popuzování k zášti z důvodů čistě národnostních, vědomí pachatelů, že užívají prostředku způsobilého popuditi), odpovídá odsuzující výrok zjištěnému stavu věci i zákonu.

Čís. 1924.

Ničení cizího majetku ohněm jest zločinem zhárství podle §u 166 tr. zák., jede-li o věci většího rozsahu a značné ceny; jinak jest zlomyslným poškozením cizího majetku (§§y 85 a), 468 tr. zák.).

Předpisu §u 486 písm. a) tr. zák. vyhovuje takové vedení knih, že i třetí osoba, obchodního účetnictví znalá, může z nich, byl s jakýmsi průtahem, sestavit přehled o stavu jmění; nestačí, zjedná-li si obchodník předepsaný stav knih teprve dodatečně z dokladů a zápisků, jen jemu srozumitelných.

Skutková podstata §u 486 a) tr. zák. předpokládá po stránce subjektivní, že příčinou vadného vedení knih byla nedbalost obchodníková.

(Rozh. ze dne 12. března 1925, Zm I 837/24.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Hradci Králové ze dne 22. září 1924, kterým byl stěžovatel uznán vinným zločiny: nedokonaného svádění ku zhárství podle §§ů 9, 166, 167 písm. g) tr. zák., zpronevěry podle §§ů 183, 184 tr. zák., podvodu podle §§ů 197, 200, 203 tr. zák., přečinu nedbalého vedení knih dlužníkem podle §u 486 písm. a) tr. zák. a přečinem úpadku z nedbalosti podle §u 486 čis. 2 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl, mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Zmateční stížnost uplatňuje důvody zmatečnosti podle čis. 3, 4, 5, 9 písm. a), 10 §u 281 tr. ř. Částečně nelze jí upřít oprávnění. Pokud jde o zločin svádění ku zhárství, namítá stížnost, že odsuzující výrok, do něhož byla zřejmě nedopatřením z obžaloby převzata i slova »i kůže firmy A. F.«, není opodstatněn skutečnými v rozhodovacích důvodech zjištěnými a že tu patrně soudu tanulo na mysli ustanovení §u 170 tr. zák., kterýmž zločinem však stěžovatel nebyl uznán vinným. Stížnost je s touto námitkou v právu. Rozhodovací důvody zjišťují, že stěžovatel, jsa v peněžní tísní, ve vážném úmyslu vybízel Josefa Š-a, by zapálil

stodolu (skladiště), v níž byly uloženy kůže, náležející nákupnímu druž. řezníků, uzenářů a obchodníků dobytím v H. Při tom nalézací soud, odmítaje z toho důvodu použití §u 169 tr. zák., výslovně předpokládá, že stěžovatel ve stodole vlastních kůží neměl, a dle souvislosti rozhodovacích důvodů má patrně dále za to, že i dotyčná stodola jest jako příslušenství budovy čis. 15 v K., firmě E. F. patřící, vlastnictvím stěžovatele. Dle rozsudivých předpokladů mělo tedy zapálení stodoly býti prostředkem, jímž se měly podle úkladu stěžovatelova zničit kůže v ní uložené a jiné osobě, než stěžovateli patřící. Ničení cizího majetku ohněm jest však podřaditi pod pojem požáru ve smyslu §u 166 tr. zák. jen, jde-li o věci většího rozsahu a značné ceny, kdežto jinak spadá pod pojem zlomyslného poškození majetku. Rozsáhlost zásob cizích kůží, které byly ve stodole uloženy v době zapálení a značnost jejich ceny není rozsudkem zjištěna. Rozhodovací důvody zmiňují se sice na jednom místě o tom, že ve stodole byla — t. j. patrně v době, kdy stěžovatel Š-a sváděl — spousta kůží. Avšak na jiných místech uvádějí rozhodovací důvody, že soud má za to, že před zapálením mohl obžalovaný většinu kůží odstraniti a jen něco tam nechat, pokud se týče, že by skladiště asi bylo vyklizeno, ale jen částečně, by tu zbyl popel k prozkoumání. Při neurčitosti těchto skutkových předpokladů nedostává se v rozsudku skutkových zjištění, jichž jest třeba k posouzení, zda šlo při věcech, k jichž úmyslnému zničení ohněm stěžovatel Š-a sváděl, o cizí majetek v ceně nižší než 200 Kč (§ 468 tr. zák.), či v ceně tuto částku převyšující (§ 85 písm. a) tr. zák.), neboli o cizí majetek tak značného rozsahu a tak značné ceny, že ničení ho ohněm rovná se požáru po rozumu §u 166 tr. zák. Podřadil-li napadený rozsudek skutek stěžovatelův beze zjištění skutkových okolností rázu posléze zmíněného pod pojem zločinu v §§ech 9, 166, 167 písm. g) tr. zák. vytčeného, uvažoval o něm s hlediska zákona, který se k němu po případě nevztahuje, a dal tím důvod zmatečnosti podle čis. 10 §u 281 tr. ř.

Skutkovou podstatu přečinu §u 486 písm. a) tr. zák. shledává rozsudek první stolice v tom, že stěžovatel vedl v době od 1. dubna 1922 do konce června 1922 toliko pokladní knihu a archy sborníkové, při čemž byly doklady založeny do kartonáže, ale nebylo vyloučeno, že doklady se ztratily. Právem namítá stížnost, že tímto zjištěním není přečin §u 486 písm. a) tr. zák. opodstatněn ani po objektivní, ani po subjektivní stránce. Rozhodovací důvody vyslovují ovšem povšechně, že přehled jmění firmy stěžovatelovy tímto prostředkem zjednan býti nemůže. Avšak ze souvislosti rozhodovacích důvodů, zejména z poukazu na seznam svědka P-a, že dodatečně doplnil knihy podle dokladů, jež — jak myslí — byly všechny po ruce, že však nebylo možno, učiniti si přehled o stavu jmění ihned, a konečně věty, že vylíčenými okolnostmi bylo zaviněno ono spletilé, nepřehledné účtování mezi stěžovatelem a věřiteli, jest zřejmé, že nalézací soud shledává takový stav obchodních knih, který neposkytuje přehledu o stavu jmění, již v tom, že z knih nelze stav jmění zjistiti hned (okamžitě), to jest pouhým nahlédnutím do kont věřitelů a dlužníků, sečtením konečných jejich číslic a srovnáním součtů tak docílených mezi sebou a s inventářem. Tento názor nevyhovuje správnému výkladu zákona. Ustanovení §u 486 písm. a) žádá sice takový způsob vedení knih, že přehled o stavu jmění může z nich

býti zjednán kdykoliv a kýmkoliv, tedy nejen obchodníkem, o jehož knihy jde, nýbrž i třetí osobou, obchodního účetnictví znalou. Proto nestačí, zjedná-li si obchodník onen stav svých knih teprve dodatečně z dokladů a zápisků, jen jemu srozumitelných. Avšak trestnímu zákonu přiči se jen vedení knih tak neúplné (nepořádné), že vůbec neposkytuje přehledu o stavu jmění. Proto stačí, byly-li vedeny knihy takové a takovým způsobem, že i třetí osoba, obchodního účetnictví znalá, obzvláště znalec může z nich — byť s jakýmsi průtahem, sestavit přehled o stavu jmění. Tato možnost může býti dána i tehdy, vede-li se toliko pokladní kniha a jsou-li doklady o tom, co se mezi obchodníkem a jeho věřiteli a dlužníky (dodateli a odběrateli) událo, třeba jen volně v kartonáži uschovány, po případě na arších k tomu určených zaznamenány. Volné uschovávání dokladů, jejichž obsah se obvykle přenáší do vázaných knih, může zejména s hlediska ustanovení obchodního zákona ubrati obchodním knihám na průvodní moci, není však nutně na újmu účelu obchodních knih, k němuž čelí ustanovení §u 486 písm. a) tr. zák., nejsou-li tu důvodné pochybnosti o úplnosti dokladů. S těchto hledisek nalézací soud o knihách stěžovatelových neuvažoval, ačkoliv k nim poukazovalo seznání svědka P-a. Rovněž neuvažoval nalézací soud o subjektivní stránce přečinu. Opomenul to neprávem. Třebaže podle §u 238 tr. zák. okolnost, že pachatel neměl zlého úmyslu a že nevzešla žádná škoda ani újma, nezbavuje zodpovědnosti pro přečin nebo přestupek, který shledává zákon v jednání proti zákonnému zákazu nebo v opomenutí, jež se stalo proti příkazu zákona, jest i trestnost neposlušnosti vůči takovým trestním normám podmíněna tím, že jest příčinou neposlušnosti při nejmenším nedbalost pachatelova. Proto předpokládá i skutková podstata §u 486 písm. a) tr. zák. po stránce subjektivní, že příčinou vadného vedení knih byla nedbalost obchodníka. Jelikož nalézací soud jednak o této subjektivní stránce vůbec neuvažoval a nedbalosti stěžovatelovy nezjistil, jednak řídil se — jak dovozeno — po stránce objektivní nesprávným výkladem zákona, spočívá též výrok o přečinu §u 486 písm. a) tr. zák. na nesprávném použití zákona a rozsudek první stolice jest i v této části odsuzujícího výroku zmatečným podle §u 281 čis. 9 a) tr. ř.

Čís. 1925.

Dlužníková neschopnost platiti jest pouze objektivním předpokladem skutkové podstaty přečinu §u 486 a) tr. zák.; není třeba, by tu byla již v době opomenutí, v §u tom uvedeného; stačí i pozdější její vznik.

I věci zastupitelné, prodané s výhradou práva vlastnického do zaplacení kupní ceny, jsou věcmi kupiteli svěřenými (§ 183 tr. zák.), pokud jich nevrátil nebo sjednané ceny za ně nezaplátil.

(Rozh. ze dne 13. března 1925, Zm II 552/24.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Uh. Hradišti ze dne 10. října 1924, pokud jím byl obžalovaný sprostěn

podle §u 259 čis. 3 tr. ř. z obžaloby pro přečiny podle §§u 486 čis. 2 a 485 tr. zák. a pro zločin zpronevěry podle §u 183 tr. zák., zrušil napačený rozsudek a vrátil věc soudu první stolice, by ji znovu projednal a rozhodl. Ve výroku, jímž byl obžalovaný uznán vinným přečinem §u 486 a) tr. zák., zůstal rozsudek nedotčeným.

Důvody:

Rozsudkovému výroku, jímž byl obžalovaný sprostěn z obžaloby pro přečin úpadku z nedbalosti podle §u 486 čis. 2 tr. zák. vytyká zmatečnou stížnost jednak neúplnost odůvodnění, jednak rozpor s rozsudkovým výrokiem, jímž byl obžalovaný uznán vinným přečinem podle §u 486 tr. zák. Tvrzeného rozporu není. Zmateční stížnost spatřuje jej v tom, že nalézací soud odsoudil obžalovaného pro přečin podle §u 486 a) tr. zák. přes to, že vzal za prokázáno, že obžalovaný do podzimu roku 1923 nevěděl, že jest insolventním, a ačkoli prý přečin podle §u 486 a) tr. zák. předpokládá, by ten, kdo neprovede bilance svého jmění, opomene vésti obchodní knihy atd., byl skutečně ve stavu krizy, byl totiž neschopným platiti. Zmatečnou stížnost je však na omylu, majíc za to, že jest pojmovým předpokladem skutkové podstaty přečinu podle §u 486 a) tr. zák., aby dlužník byl neschopným platiti již v době, kdy neprovádí bilance svého jmění, opomíjí vésti obchodní knihy atd. Nesprávnosti tohoto názoru nasvědčuje již jasné znění uvedeného zákonného předpisu, dle něhož tresce se dlužník za dotýčný přečin, stane-li se neschopným platiti. Zákon stanoví tím zřejmě jako pouze objektivní předpoklad skutkové podstaty přečinu, o který jde, pozdější vznik dlužníkovy neschopnosti platiti. Zjišťuje-li tudíž rozsudek všeobecně, že se obžalovaný stal neschopným platiti, stačí to k založení skutkové podstaty přečinu podle §u 486 a) tr. zák., rozsudek neocitá se však tím v nižádném rozporu se stanoviskem, které zaujal při řešení otázky, dopustil-li se obžalovaný také přečinu podle §u 486 čis. 2 tr. zák., dospívaje k závěru, že obžalovaný v rozhodné době o své insolvenční, o své neschopnosti platiti nevěděl, při čemž doby, kdy tato jeho neschopnost nastala, vůbec nezjišťuje.

Oprávněnou je naproti tomu výtku neúplnosti rozsudku, pokud ji shledává zmateční stížnost v tom, že soud opomenul zjistiti na základě vyrovnávacích spisů, pokud se týče obchodních knih obžalovaného, přesně doby, kdy jeho dluhy nejvíce vzrůstaly a kdy jeho pasiva převyšovala skutečně aktiva, kdy se tedy obžalovaný stal pasivním, t. j. neschopným platiti. Výtku směřuje proti rozsudkovému závěru, dle něhož dlužno přiznati obžalovanému víru, že o své insolvenční nevěděl před 24. listopadem 1923, a dle něhož nelze tudíž míti bezpečně za prokázáno, že objednávky zboží dále činil, dluhy splácel a vyrovnávacího řízení v čas nenavrhl, jsa si vědom své insolvence. Dle rozsudkových důvodů nebylo v tom směru proti obžalovanému dokázáno nic více než rozpětí mezi jeho aktivy a pasivy. Toto rozpětí zjišťuje rozsudek ve výši 250.922 Kč 26 h (aktiva 148.912 Kč 10 h, pasiva 399.864 Kč 36 h); obžalovaný zjistil toto rozpětí a seznal takto i svoji insolvenční dle rozsudku teprve, když, octnuv se ve finanční tísní, předsevzal dne 24. listopadu 1923 bilanci a inventuru, načež dle dalšího zjištění rozsudkového

hned dne 26. listopadu 1923 navrhl zavedení vyrovnávacího řízení. Je však nanejvýš pravděpodobno, že ze spisů, na něž poukazuje zmateční stížnost a jichž obsah byl dle záznamu v jednacím protokole při hlavním přelíčení ve známost uveden, daly se zjistiti zjevy, uvedené ve zmateční stížnosti, a je zcela oprávněným očekávání stížnosti, že, kdyby bylo v rozsudku zjištěno, kdy se obžalovaný stal skutečně pasivním, byl by nalézací soud, zejména i se zřetelem na výši rozpjetí mezi aktivy a pasivy obžalovaného, které stížnost právem označuje jako obrovské a které sotva mohlo vzniknouti a státi se obžalovanému zjevným až bezprostředně před jeho návrhem na vyrovnávací řízení, nedospěl k onomu rozsudkovému závěru, dle něhož obžalovaný (před 24. listopadem 1923) nevěděl o své insolvenční, o své neschopnosti platiti a dle něhož obžalovaný i při obvyklé snaze, bedlivosti normálního obchodníka mohl se následkem otřesů v cenách zboží, v rozsudku blíže naznačených, státi insolventním, aniž si stavu toho mohl býti vědom. Neníť vyloučeno, že při náležitém uvážení okolností, které dle oprávněné výtky zmateční stížnosti zůstaly v rozsudku nepovšimnutými a neoceněnými, byl by i posléz uvedený argument rozsudkový pozbyl pro nalézací soud významu, svědčícího dle rozsudku ve prospěch obžalovaného. Týká se tudíž zmíněná vada rozsudku skutečnosti rozhodné ve smyslu čís. 5 Šu 281 tr. ř.

Na odůvodněnou rozsudkového výroku, jímž byl obžalovaný sprostěn z obžaloby pro přečin nadržování věřiteli podle Šu 485 tr. zák., uvádí se v rozhodovacích důvodech pouze, že soud nemá z výpovědi Václava Ž-y, jež prý podporuje zodpovídání se obžalovaného, za dokázáno, že se postup pohledávek ve výši 20.000 Kč obžalovaným bance P. stal v období insolvence obžalovaného, o níž obžalovaný již věděl, nýbrž že k ní dospěl ještě před zjištěnou insolvenčí. Než dle protokolu o hlavním přelíčení obžalovaný sám neučinil o postupu oněch pohledávek vůbec žádných údajů, neoznačil tudíž zejména ani doby, kdy k postupu došlo, svědek Václav Ž., ředitel banky, pak neudal nic více, než že pohledávky asi 20.000 Kč byly bance postoupeny ku krytí před vyrovnáním. Ani svědek tudíž nepotvrdil, že k postupu došlo před zjištěnou insolvenčí neboli před tím, než si obžalovaný uvědomil svou insolvenční, jak se praví v rozsudku. Je tudíž důvodnou výtkou zmateční stížnosti, dle níž soud neuvádí v pravdě pro onen rozsudkový závěr nižádných důvodů. Také tu jde o vadu rozsudku, týkající se skutečnosti ve smyslu čís. 5 Šu 281 tr. ř. rozhodné, neboť jen na základě onoho v rozsudku nijak neodůvodněného závěru neshledal nalézací soud dle rozhodovacích důvodů po stránce subjektivní prokázaným, zda jednal obžalovaný, postupuje bance P. ony pohledávky, v úmyslu, by tím ostatní věřitele poškodil.

Z obžaloby pro zločin zpronevěry podle Šu 183 tr. zák. byl obžalovaný dle rozhodovacích důvodů sprostěn proto, že nalézací soud nenabyl přesvědčení, že při »obdobných« obchodech věcmi zastupitelnými, které jsou obchodníkovi dány pouze do komise, zůstává vlastníkem zboží až do jeho úplného zaplacení prodatel. Tato forma, v níž spatřuje rozsudek nový obchodní zvyk, vytvořený mezi obchodníky labilitou a nekonsolidovaností hospodářských poměrů rozhodné doby, vyvolanou tlakem různých složek: bursovní spekulace, shroucení kursů,

závěry hranic, celní politiky, nesrovnává se dle mínění nalézacího soudu po stránce realizace s intencemi obchodu těchto druhů, ježto prý je de facto neproveditelnou, poněvadž obchodník kupuje zboží, aby je dále odprodal, nutnost dalšího převodu zboží je tedy založena v povaze obchodu; pojmem obchodníka dlužno prý označiti toho, kdo kupuje zboží, aby je dále prodával, nikoli toho, kdož by kupoval zboží jediné na skladování. Také v tomto případě vylučoval by se dotyčnou klausulí odprodej zboží vůbec, čímž by se s druhé strany porážela možnost zboží zaplatiti. Zmateční stížnost namítá, dovolávajíc se důvodu zmatečnosti čís. 9 a) Šu 281 tr. ř., právem, že uvedený názor neodpovídá zákonu. Rozsudek zjišťuje, že, když obžalovaný objednal v květnu a v červenci 1923 od společnosti H. asi 330 kg rýže a 50 q mouky, firma si při tom vyhradila vlastnické právo k prodanému zboží až do úplného zaplacení fakturovaných 1106 Kč a 13.000 Kč, že však obžalovaný zboží ani nezaplatil ani nevrátil.

Nalézací soud je na omylu, pokud, zdůrazňuje v rozsudku, že šlo o věci zastupitelné, zdá se býti názoru, že na věcech tohoto druhu nemůže býti spáchána zpronevěra. Nečiníť trestní zákon při zpronevěře rozdílu mezi věcmi zastupitelnými a nezastupitelnými. Nesprávně pojímá rozsudek dále i právní důsledky, s nimiž je pro kupitele spojena koupě zboží s výhradou vlastnického práva prodatelova až do zaplacení kupní ceny, vychází-li z názoru, že se takovouto výhradou vylučuje možnost dalšího prodeje zboží a tím i možnost jeho zaplacení. Ani obchodník, který kupuje zboží s onou výhradou, nekupuje je ovšem jen »na skladování,« jak se praví v rozsudku, nýbrž samozřejmě, by je dále prodával. Povinností, vyplývající proň z výhrady, je pouze, by zboží, jim neprodané, vrátil nebo, by mu za prodané zboží zapravil sjednanou cenu. Dokud této své povinnosti neučiní zadost, zůstává zboží vlastnictvím prodatelovým a je v poměru ke kupiteli věcí jemu pouze svěřenou. Nejde tu, jak patrně, o formu obchodování, která by se jevila neproveditelnou nebo, která by se nesrovnávala s intencemi obchodů tohoto druhu. Stanovisko rozsudku, že stanovení, sjednávání podobných výhrad jest jakýmsi novým obchodním zvykem, vytvořeným teprve v rozsudku blíže naznačenými zjevy a poměry rozhodné doby, jimiž rozsudek míní zřejmé zjevy a poměry, vyvolané válkou, nemá nejmenší opory ve skutečných poměrech, neboť obchody dotyčného druhu, totiž prodeje zboží, zejména i obchodníkům, s výhradou vlastnického práva pro prodatele až do úplného zaplacení kupní ceny, byly častým úkazem již za dob pravidelných, předválečných. Zjev, že se jejich počet snad vlivem oněch poměrů, vyvolaných válkou, podkopávajících vzájemnou důvěru mezi obchodníky, časem rozmnožil, nezavdává však příčiny, by na něho bylo, pokud jde o rozhodnou dobu, nazíráno po stránce právní jinak, než tomu dříve bývalo, a aby zejména vědomé porušení povinností, vcházejících z nich pro obchodníka-kupitele vůči prodateli, bylo vylučováno ze zákonného pojmu zpronevěry.

Čís. 1926.

Věc je »svěřenou« ve smyslu Šu 183 tr. zák., byla-li skutečně odevzdána v moc pachatelovu i jen v předpokladu, že s ní naloží ve smyslu odevzdatelově.

Netřeba, by se svěřeni stalo zvláštní dohodou nebo přímo; může spočívat i jen v důvěře v pachatele kladené.

Rozh. ze dne 13. března 1925, Zm II 580/24).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalované do rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 15. března 1924, pokud jí byla stěžovatelka uznána vinnou přestupkem zpronevěry podle §u 461 tr. zák., mimo jiné z těchto

důvodů:

Po stránce hmotněprávní vytýká stížnost rozsudku nesprávně právní posouzení, ježto právě tak, jak stěžovatelce, nezastávavší ve spolku S. žádné funkce, žádné zboží spolku S. nebylo svěřeno ku prodeji, což sám rozsudek v důvodech osvobozující části výslovně uznal, s téhož hlediska měl uznati, že stěžovatelce ani kupitelé zboží nebyly svěřeny tržní ceny pro spolek S., které by byla mohla zpronevěřiti. Mohlo by jíti nanejvýše o civilněprávní závazek k náhradě. Než argumentaci té nelze přisvědčiti. Rozsudek zjišťuje, že stěžovatelka, byť i sama žádné funkce ve spolku S. neměla, v zastoupení svého manžela, prodavače a skladníka v S. od kupitelů za zboží v prodejně S. odebrané částky převzala a jich neodvedla, nýbrž za sebou zadržela a si je přivlastnila. Ve smyslu §u 183 (461) tr. zák. sluší pokládati věc za svěřenou, byla-li jejím držitelem odevzdána skutečně v moc pachatelovu i jen v předpokladu, že s ní ve smyslu odevzdatelově naloží (Sb. n. s. tr. č. 187). Netřeba by se to stalo zvláštní dohodou (Sb. n. s. tr. č. 89, 195), netřeba též, by svěřeni stalo se přímo, mohouc spočívat i jen v důvěře k pachateli (víd. sb. 663/84). Byť i stěžovatelka nebyla v námezdním poměru vůči S., přece, jakmile v zastoupení svého manžela v prodejně S. zboží prodávala a peníze za ně přijímala, odběratelé zboží odevzdávali jí tržní cenu v důvěře, že jí do pokladny spolku odvede, a že oni zaplacením k jejím rukám budou svého závazku vůči S. za odběr zboží sprostěni. Tím dáno jest podle zásad výše uvedených ono svěřeni kupní ceny kupiteli, jež jest předpokladem skutkové podstaty zpronevěry. Jakmile stěžovatelka, místo, co by byla peníz k jejím rukám složený, ať již přímo, ať prostřednictvím svého manžela do pokladny S. odvedla, peníz ten si přivlastnila, dopustila se zpronevěry vůči odběratelům, kteří jí odevzdali peníze v důvěře, že je na patřičné místo odvede.

Čís. 1927.

Druhý odstavec §u 46 min. nař. z 28. dubna 1910, čís. 81 ř. zák. předpokládá, že počet lidí, pro který cesta jeví se bytí kromobyčejně oživenou, třebaž neznamená o sobě velké nahromadění lidí, jest s automobilem uveden v jistou prostorovou souvislost, pro kterou právě lidé ti ve způsobu, jakým oživují cestu, přicházejí pro řidiče silostroje v úvahu jako důvod pro zmírnění rychlosti.

Předpisy tohoto min. nař. mají význam pro posouzení otázky subjektivního zavinění, nikoliv pro objektivní stránku viny (§§y 335, 337 tr. zák.).

Řidič nemá povinnosti, počítati s tím, že chodec pro hluchotu neslyší dávaného znamení.

Automobil není předmětem v §u 85 c) tr. zák. uvedeným. Aby se zjistilo, zda jízda jí děje se za okolností zvláště nebezpečných, dlužnou zkoumati, dostoupilo-li nebezpečí vzhledem k okolnostem konkrétního případu stupně, předpokládaného v §u 337 (85 c) tr. zák.

(Rozh. ze dne 13. března 1925, Zm II 601/24).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Olomouci ze dne 26. září 1924, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem proti bezpečnosti života podle §u 337 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc soudu prvé stolici, by jí znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje důvody zmatečnosti podle čís. 5 a 9 a) §u 281 tr. ř. právem. Trestné zavinění stěžovatelovo spatřuje rozsudkový výrok v tom, že obžalovaný jel po silnici mezi dvěma obcemi s osobním autem tak rychle a neopatrně, že jí porazil Marii Š-ovou, jdoucí po silnici, a podle rozhodovacích důvodů zavinil stěžovatel těžké její poranění jednak překročením předepsané rychlosti, jednak neopatrnou jízdou. Z rozhodovacích důvodů je zřejmo, že nejen nedovoleně rychlou, nýbrž i neopatrnou shledává rozsudek stěžovatelovu jízdu v rozhodné době jen proto, že obžalovaný nezmínil rychlost auta na 6 km (za hodinu), předepsaných druhým odstavcem §u 46 ministerského nařízení ze dne 28. dubna 1910, čís. 81 ř. zák., ač byl podle názoru nalézacího soudu povinen, učiniti tak vzhledem na dané poměry, na množství lidí, po případě na silnou frekvenci v rozhodné době. Zmateční stížnost vytýká především s hlediska čís. 5 §u 281 tr. ř., že rozsudek, mluvě o množství lidí a vyvozuje z toho vzhledem k předpisu §u 46 nařízení nutnost zmírnění rychlosti na 6 km, nezabývá se výsledky hlavního přeličení, jež nasvědčují tomu, že oněch asi 100 lidí, kteří šli podle rozsudkového zjištění v rozhodné době po silnici, nešlo v hloučku, nýbrž roztráštěně na vzdálenost asi jednoho km. Třebaž stížnost přesně neuvádí výsledků hlavního přeličení, jež nalézací soud opomíjí uvážiti ve svých rozhodovacích důvodech, poukazuje tím přece zřejmě jednak na zodpovídání se obžalovaného, který udal, že lidé šli »raztažení« asi na 1/2 km, jednak na výpověď svědka Antonína K-a, jež seznal při hlavního přeličení, že lidé šli jeden za druhým ve skupinách po dvou a po třech. Výtka stížnosti jest oprávněna. Napadený rozsudek neuvádí především zcela přesně doslovu druhého odstavce §u 46 min. nař., podle něhož nesmí rychleji, než 6 km za hodinu, býti nikdy jezděno mimo jiné při kromobyčejné živosti cesty a při velkém nahromadění lidu. Mimo to dlužno jistou nesrovnalost, vytýkanou rozsudku i zmateční stížnosti, spatřovati v tom, že v jeho rozhodovacích důvodech jest při oné ne

zcela přesné citací druhého odstavce Šu 46 min. nař. řeč o neobyčejně silné frekvenci (přesněji: kromobyčejné živosti cesty), kdežto v zápětí mluví se v důvodech se zřetelem na tento případ jen o silné frekvenci. Kdyby byl soud prvé stolici přihlížel také k okolnostem shora uvedeným a je hodnotil, uvědomiv si přesně předpoklady Šu 46 min. nař., byl by snad dospěl k jinému přesvědčení, pokud jde o otázku, zda obžalovaný se provinil proti předpisu druhého odstavce Šu 46. Toto neúplné uvážení okolností, rozhodných pro posouzení otázky, zda v tomto případě lze mluvit o kromobyčejné živosti cesty po rozumu druhého odstavce Šu 46, činí rozsudek zmatečným podle čís. 5 a 9 a) Šu 281 tr. ř. Neboť jednak, jak již uvedeno, spatřuje rozsudek stěžovatelovu nedbalost hlavně v tom, že jel rychlostí vzhledem k uvedenému předpisu nepřipustnou. S druhé strany jest ze souřadnosti pojmu »neobyčejná živost cesty« s pojmem »velké nahromadění lidu« v druhém odstavci Šu 46 min. nař. zřejmo, že pro požadavek, aby pro obzvláštní živost cesty byla jízda zmírněna až na 6 km za hodinu, se předpokládá, že onen počet lidí, pro který cesta jeví se býti kromobyčejně oživena třeba znamenal o sobě velké nahromadění lidu, jest s automobilem uveden v jistou prostorovou souvislost, pro kterou právě lidé ti ve způsobu, jakým oživují cestu, pro řidiče silostroje přicházejí v úvahu jako důvod pro zmírnění rychlosti. V té příčině scházejí v rozsudku přesnější zjištění.

Mimo to rozsudek přehlíží, že předpisy §§š 335 a násl. tr. zák. nejsou trestní sankcí na porušení předpisů onoho ministerského nařízení. Pouhé nešetření těchto předpisů jest správním přestupkem, trestným podle Šu 55 min. nař. bez ohledu na to, zda došlo k nehodě neb aspoň k nějakému konkrétnímu nebezpečí. Pro obor trestního zákona význam předpisů ministerského nařízení se vyčerpává tím, že zákon označuje v Šu 335 tr. zák. za pramen, z něhož možno poznati nebezpečnost činu neb opomenutí, též předpisy zvláště vyhlášené a zaměstnání pachatelovo. Ustanovení nařízení mají tedy řidičům silostrojů zjednati možnost poznání, že nešetřením předpisů nařízení může nastati nebezpečí pro právní statky §§y 335, 337 tr. zák. chráněné. Význam jejich tkví v tom, že zprostředkuje se jimi moment předvídatelnosti nebezpečí; bude k nim tedy přihlížeti při posuzování otázky subjektivního zavinění, kdežto rozsudek nesprávně vyvozuje z jejich nešetření objektivní stránku viny. Nal. soud, shledav stěžovatelovu vinu v rychlosti jízdy, 6 km převyšující, tudíž podle Šu 46 min. nař. nepřipustné, nezabýval se vůbec jeho předvídatelností možného ohrožení lidí, totiž otázkou, zda stěžovatel mohl předvídati, že za daných okolností způsobem a rychlostí svoji jízdy může přivoditi nebo zvětšiti nebezpečí pro život, zdraví a bezpečnost těla lidského. V té příčině bylo zejména také uvážiti okolnosti, zmateční stížností právem zdůrazňované, že stěžovatel, když se přibližoval k lidem, dával trubkou znamení, a že lidé, mezi nimi i Š-ová, na znamení ta uhnuli na pravou stranu silnice tak, že její prostředek byl úplně volným. Rozsudek zachází příliš daleko, ukládaje řidiči auta za povinnost, počítati vždy také s tím, že mezi tolika lidmi může býti člověk hluchý, který znamení neslyší, nebo, jak tomu bylo v tomto případě ohledně Marie Š-ové, osoba nedoslýchavá a duševně méněcenná. S podobnými možnostmi bylo by nutno počítati, byť i snad s menší pravděpodobností, i při chodcích, jdoucích v nepatrném hloučku, ba i zcela

ojetiněle. Uznáním tohoto požadavku byla by však rychlejší jízda automobilů znemožněna vůbec, tedy i ona rychlost, kterou výslovně připouští ministerské nařízení v Šu 46 (15 km, 45 km za hodinu). Než tato úvaha jest tu bezpředmětnou již proto, že úraz se přihodil osobě, která před tím jak zrakem tak i sluchem se přesvědčila, že se blíží auto. Bylo proto důvodné zmateční stížnosti vyhověti a podle Šu 288 čís. 3 tr. ř. uznati, jak se stalo.

Připomenouti dlužno, že rozsudek řadí automobil jak ve svém výroku, tak ve svých rozhodovacích důvodech mylně mezi předměty jmenované v Šu 85. písm. c) tr. zák. (viz rozh. Sb. n. s. č. 1131 a 1265). Další úsudek, že stěžovatel dopustil se činu za okolností zvláště nebezpečných, předpokládaných v Šu 337 (85 písm. c.) tr. zák., rozsudek blíže neodůvodňuje, vycházejze z mylného předpokladu, že provoz automobilů děje se vždy za okolností zvláště nebezpečných. Dlužno ovšem připustiti, že při automobilech pro jejich strojovou konstrukci, hnací sílu, vyvinutelnou rychlost, tíhu, setrvačnost v pohybu a pod. zmíněné nebezpečí pravidelně může býti dáno, leč s druhé strany konkrétní okolnosti mohou toto zvláštní nebezpečí vyloučiti, takže jest vždy třeba, aby vzhledem k okolnostem konkrétního případu bylo zkoumáno a zjištěno, zda dostoupilo nebezpečí stupně v Šu 337/85 písm. c) tr. zák. předpokládaného.

Čís. 1928.

Cestmistr okresního silničního výboru (na Moravě) jest úředníkem ve smyslu §§š 101, 181 tr. zák.

(Rozh. ze dne 13. března 1925, Zm II 608/24).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Uherském Hradišti ze dne 26. listopadu 1924, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem zpronevěry podle §§š 181, 182 tr. zák.

Důvody:

Zmateční stížnost namítá, že cestmistra, který jest vůči silničnímu výboru v poměru pouze soukromoprávním a nevykonává povinnosti vlády, nelze považovati za úředníka ve smyslu Šu 101 tr. zák., jak toho vyžaduje § 181 tr. zák., že tudíž stěžovatel neměl býti odsouzen pro zločin zpronevěry podle právě uvedeného ustanovení zákonného, nýbrž podle Šu 183 tr. zák. Námitka je právně bezpodstatná. Je sice pravda, že pojem veřejného úředníka, směrnatý při řešení otázky, zda jde o věc, svěřenou pachateli zpronevěry z příčiny jeho veřejného úřadu ve smyslu Šu 181 tr. zák., jest vymezen v Šu 101 tr. zák., podle něhož jest za úředníka pokládati toho, kdo mocí veřejného příkazu daného přímo nebo nepřímo, ať je pod přísahou, nebo není, jest povinen obstarávati práce (záležitosti) vlády. Stanovisko zmateční stížnosti jest vysvětlitelno patrně tím, že stížnost přikládá zákonnému pojmu »záležitosti vlády« (tedy nikoli »povinnosti vlády«, o nichž je řeč ve stížnosti)

smysl příliš úzký, neodpovídající zákonu. Správně rozuměti jest záležitostí vlády souhrn zařízení veřejného práva, jimiž upraveny jsou záležitosti veřejné, t. j. takové, které se dotýkají bezprostředně celku neb aspoň jisté kruhu státních občanů, neboli přesněji řečeno, všechny obory činnosti, obstarávané subjekty veřejnoprávními v zájmu veřejném. Že budování a udržování silnic (i okresních) sleduje velmi závažný zájem veřejný, potřebu vzájemného spojení jednotlivých krajů a míst státního území, netřeba zajisté blíže doličovat. Ani sama zmatečná stížnost nepopírá dále, že okresní silniční výbor je úřadem veřejným. Její tvrzení, že byl stěžovatel vůči silničnímu výboru okresu hodonínského v poměru pouze soukromoprávním, nenachází opory ani ve skutkových zjištěních rozsudkových, ani ve výsledcích hlavního přelíčení, při čemž něco podobného netvrdil zejména ani sám stěžovatel. Rozsudkové zjištění, podle něhož byl stěžovatel v době zpronevř cestmistrem okresního silničního výboru, opravňovalo nalézací soud již samo o sobě k rozsudkovému závěru, podle něhož byl stěžovatel osobou, činnou v úřadě veřejném. Zjišťuje-li pak rozsudek, že 9.721 Kč 75 h bylo stěžovateli svěřeno jako cestmistru okresního silničního výboru, nelze důvodně říci, že byl jím skutek stěžovatelův podřaděn skutkové podstatě zločinu zpronevřery podle §u 181 tr. zák. nesprávným výkladem zákona, kdyžž ono zjištění rozsudkové, podle něhož byl stěžovatel v rozhodné době cestmistrem okresního silničního výboru, znamená, správně-li se s hlediska hořejších právních úvah posuzuje, zároveň, že ony peníze svěřeny byly stěžovateli z příčiny jeho úřadu veřejného.

Čic. 1929.

K skutkové podstatě urážky na cti stačí po stránce subjektivní vědomí pachatelovo, že se dotýká cti jiné osoby; animus injuriandi se nevyžaduje.

Není třeba, by osoba, proti které urážlivý projev směřuje, byla výslovně jmenována; stačí její zřetelné označení. Lze urazit i osobu neznámou.

Pokud je urážkou na cti (§§y 488, 491 tr. zák.) vinění (tiskem) z anonymního pisatelství a z dodávání špatných výrobků veřejné korporaci.

Beztrestnost podle §u 4 zákona ze dne 30. května 1924, čís. 124 sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 16. března 1925, Zm I 752/24).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmatečné stížnosti soukromého obžalobce do rozsudku krajského soudu v Táboře ze dne 10. října 1924, jímž byl obžalovaný podle §u 259 čís. 3 tr. ř. sprostěn z obžaloby pro přečin proti bezpečnosti cti podle §§ů 488, 491 a 493 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl, mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmatečná stížnost soukromého obžalobce, uplatňující číselně důvod zmatečnosti podle čís. 9 a) §u 281 tr. ř., věcně také důvod podle čís. 5

téhož paragrafu, jest z obojího hlediska odůvodněna. Soukromá obžaloba kladla obžalovanému za vinu, že napsal a v týdeníku »Náš Kraj« dal vytisknouti pod záhlavím »Sedlčansko. Hospodářství okres. správ. komise v S.« článek, v němž — podle tvrzení obžaloby — viní soukromého obžalobce z pisatelství anonymní zprávy, pojednávající v čísle 8. časopisu »Střed« v rubrice »Sedlčany« o poměrech u okresní správní komise v S., vytýká dále soukromému obžalobci, že mu při tom nešlo o věc samu, nýbrž pouze o jeho osobní zájem a zisk, a konečně uvádí, že zjistil (obžalovaný), jak smutné zkušenosti měl okres, když si cementové roury koupil u firmy sedlčanské, roury v krátké době byly zničeny a tím byl okres finančně poškozen. Soukromý obžalobce spatřoval v uvedených výrociích obžalovaného, jež podle slov závadného článku »pane výrobce rour« jakožto jediný výrobce cementových rour v S. vztahoval na sebe, přečin proti bezpečnosti cti podle §§ů 488, 491 a 493 tr. zák., ježto prý výroky ty, jež staly se tiskem, jednak obsahují nepravdivé a překroucené skutečnosti, jednak viní soukromého obžalobce z opovržlivých vlastností. Nalézací soud sprostil obžalovaného z obžaloby, neshledav v jeho jednání skutkové podstaty přečinu proti bezpečnosti cti; vývody jeho rozsudku, přimykající se k jednotlivým žalovaným skutkům, rozčleňují se ve tři části a sluší k nim podotknouti toto: 1. Pokud jde o obvinění z pisatelství anonymního článku v časopise »Střed«, neshledává nalézací soud v jednání obžalovaného skutkové podstaty přečinu za vinu mu kladeného především po subjektivní stránce, nemaje za prokázáno, že obžalovaný měl skutečně úmysl, viniti v závadném článku právě soukromého obžalobce z pisatelství oné anonymní zprávy v časopisu »Střed«, a uvěřiv tvrzení obžalovaného, že slovy »pane výrobce rour« měl na mysli vůbec onoho výrobce rour, který anonymní článek v časopisu »Střed« napsal nebo k napsání jeho dal podnět, a že výrok jeho nesměřoval proti soukromému obžalobci. Po objektivní stránce pak má nalézací soud za to, že psaní a uveřejňování nepodepsaných zpráv a článků v časopisech je obecným zvykem, takže prý nelze v tvrzení, že někdo takovýto nepodepsaný článek napsal a uveřejnil, shledávati obviňování z něčeho nečestného. Základní právní pochybení napadeného rozsudku spočívá v tom, že vyžaduje pro trestné činy obžalovanému za vinu kladené po stránce subjektivní přímý úmysl, urážeti na cti (animus injuriandi). Zmatečná stížnost vytýká tomuto názoru nalézacího soudu právem zmatečnost s hlediska čís. 9 a) §u 281 tr. ř., poukazujíc správně a v souhlasu s naukou a s ustálenou judikaturou na to, že v případech §§ů 487-496 tr. zák. stačí po stránce subjektivní vědomí pachatelovo, že se cti jiné osoby dotýká způsobem v uvedených zákonných ustanoveních označeným. I další vývody napadeného rozsudku, v této souvislosti uvedené, že obžalovaný nevinil z pisatelství anonymního článku právě soukromého obžalobce, že měl na mysli vůbec onoho výrobce rour, který onen článek napsal a že závadný výrok jeho (obžalovaného) nesměřoval proti soukromému obžalobci, jsou právně mylné; není třeba, by osoba, proti které urážlivý projev směřuje, byla výslovně jmenována; stačí, jak ze znění §u 488 tr. zák. vyplývá, zřetelné označení této osoby. Za tohoto předpokladu lze urazit i osobu neznámou, na př. neznámého pisatele novinářského článku. Podle toho nepadá tedy vůbec na váhu, jak se nalézací soud mylně domnívá, zda

obžalovaný slovy »pane výrobce rour« měl na mysli právě soukromého obžalobce, neboť stačí, že výrok obžalovaného skutečně proti němu čelil a že to i jiným osobám bylo poznatelné.

Po stránce subjektivní pochybil nalézací soud, když praví zcela všeobecně, že psaní a uveřejňování nepodepsaných zpráv a článků v časopisech jest obecným zvykem a že tudíž nelze v tvrzení, že někdo takovýto nepodepsaný článek napsal a v časopise uveřejnil, shledávati obviňování z něčeho nečestného, když obecné mínění v pouhém nepodepsání takového článku nespatřuje nic nečestného a nemravného. Jsouť zajisté případy, kde nesrovnává se plně se ctí řádného občana a čestného člověka, — ochotného postavit se kdykoliv a vůči každému za to, co napsal a uveřejnil, — nepodepsati článek do tisku určený. Jest třeba rozlišovati na př. mezi běžnými novinářskými články, v nichž se k informacím čtenářstva zaznamenávají a komentují místní a světové události a pod., a mezi články, v nichž pisatel činí výtky veřejné korporaci neb úřadu, kárá skutečné nebo domnělé zločiny ve veřejné správě atd. V anonymitě článků na prvním místě uvedených přirozeně nelze spatřovati nic nečestného; jinak tomu však bude za určitých okolností, vyznačujících ten který případ, u článků skupiny posléze uvedených. Otázka tato jest tedy t. zv. quaestio facti a sluší ji řešiti podle okolností jednotlivého případu. Nalézací soud neměl se tedy spokojiti všeobecným poukazem na to, že v psaní a uveřejňování nepodepsaných článků nelze spatřovati nic nečestného, nýbrž měl především zjistiti obsah článku otištěného v čís. 8. časopisu »Střed«, na který obžalovaný reagoval závadným článkem, a pak teprve podle obsahu tohoto článku, přihlížeje k jeho tendenci, dosahu, formě a k jiným po případě ještě důležitým okolnostem posouditi, zda obžalovaný tím, že vinil soukromého obžalobce z anonymního psaní zmíněného článku, vinil ho křivě z určitého nečestného nebo takového nemravného činu, který by ho v obecném mínění mohl uvést v opovržení nebo snížit. Pokud konečně jde o výroky obžalovaného, že zjistil, jak smutné zkušenosti měl okres, když si cementové roury koupil u firmy sedlčanské, že roury v krátké době byly zničeny, čímž byl okres finančně poškozen, a že velice o tom pochybuje, že by okres přijal nabídku firmy, jejíž zboží se neosvědčilo, neshledal nalézací soud ani v těchto výrocích skutkové podstaty přečinu proti bezpečnosti cti podle §u 488 tr. zák., pokud se týče podle §u 491 tr. zák., maje za to, že v nich lze spatřovati nanejvýše poškozování živnosti soukromého obžalobce ve smyslu soukromoprávním, nikoli však obviňování soukromého obžalobce z nečestného jednání, jež by bylo způsobilé uvést ho v opovržení nebo snížit ho v obecném mínění, aneb obviňování jeho z nějaké opovrživé vlastnosti. Vždyť obžalovaný prý nijak netvrdil, že soukromý obžalobce úmyslně dodal sedlčanskému okresu vadné zboží a že tedy zamýšlel okres finančně poškoditi, nýbrž výroky těmi prý jen konstatoval, — ať již právem nebo mylně — dodání vadných cementových rour někdy v roce 1922 firmou soukromého obžalobce sedlčanskému okresu bez jakéhokoliv zřetel k úmyslosti či neúmyslnosti soukromého obžalobce.

Právem vytýká zmateční stížnost i tomuto výroku nalézacího soudu zmatečnost podle §u 281 čís. 9 a) tr. ř. Nelze pochybovati, že závadný článek vytýká v této příčině obsahově soukromému obžalobci, že do-

dával okresu špatné výrobky. Lze ovšem připustiti, že taková výtky sama o sobě nemusí vždy v sobě zahrnovati obviňování z nečestného nebo nemravného jednání, než ke správnému pochopení a hodnocení výtky té dlužno přihlídnouti k bližším okolnostem případu. Obžalovaný zdůrazňuje, že okres měl smutné zkušenosti, když si koupil cementové roury od firmy sedlčanské, t. j. od soukromého obžalobce, že se roury ty neosvědčily; že byly v krátké době zničeny a že tím byl okres finančně poškozen. Tím soukromého žalobce obviňuje, že se vůči okresu jakožto svému zákazníkovi nezachoval tak, jak bylo povinností poctivého, pečlivého a řádného, smíuvního závazku dbalého výrobce a obchodníka, že dodal špatné zboží, ať již úmyslně či z nedbalosti či pro svou nezdatnost ve svém oboru. Toto jednání obžalovaného zahrnuje v sobě obvinění soukromého obžalobce z opovrživých jednání a vlastností, předhůzku směřující proti jeho mravní povaze, kterou má býti vyjádřeno, že obžalobce buď má schopnost k provádění prací ve svém oboru, ale provádí je ledabyly a nedbale, nebo že nemá potřebných pro povolání své vědomostí a schopností, přes to však se domáhá a ujímá postavení, schopnosti ty předpokládajícího, v obou případech jest pak výsledkem dodání špatných výrobků. Obě jest způsobilé, by postavilo soukromého obžalobce v očích veřejnosti do světla po stránce mravní a obchodní zavržitelného. (Viz rozhodnutí Sb. n. s. čís. 891.) Neprávem tedy spatřuje napadený rozsudek v dotyčném výroku obžalovaného »nanejvýše snad poškozování živnosti soukromého obžalobce ve smyslu soukromoprávním« — co tím rozsudek myslí, není dosti jasno — klada nesprávně váhu na to, že obžalovaný netvrdil, že soukromý obžalobce dodal okresu úmyslně vadné zboží a že tedy zamýšlel okres finančně poškoditi. Možno proto v tomto jednání obžalovaného po objektivní stránce shledávati obvinění z určitých nepočestných činů, které, kdyby byla dána i subjektivní stránka, bylo by lze podřaditi pod skutkovou povahu §u 488 tr. zák., po případě §u 491 tr. zák. Subjektivní stránkou se rozsudek nalézacího soudu v tomto bodě vůbec nezabývá. Z těchto důvodů bylo zmateční stížnosti soukromého obžalobce v celém rozsahu výhověti, rozsudek nalézacího soudu jako zmatečný podle čís. 5 a 9 a) §u 281 tr. ř. zrušiti a podle §u 288 čís. 1 a 3 tr. ř. dále uznati, jak shora uvedeno. Při novém projednání a rozhodnutí věci bude nalézacímu soudu dbáti též ustanovení §u 4 zákona ze dne 30. května 1924, čís. 120 sb. z. a n.

Čís. 1930.

Sazba §u 103 tr. zák. jest sazbou jednotnou a přísnější, než li sazba §u 182 tr. zák. ve smyslu článku I čís. 1 zákona ze dne 12. prosince 1923, čís. 259 sb. z. a n. Není tu zmatku čís. 10 §u 281 tr. ř., nevyslovil-i soud podle §u 261 tr. ř. nepřislušnost k projednání obžaloby pro zločin §u 181 tr. zák., jelikož čin spadá pod § 101 tr. zák.

Nelze-li jednání, tvořící jednotný a nedílý čin, rozčleniti ve více samostatných, na sobě neodvislých počínů, lze vysloviti beztrestnost podle §u 187 tr. zák. jen, byla-li včas nahrazena všechna škoda.

K vyloučení beztrestnosti není třeba, by vrchnost měla již určitou vědomost o vině pachatelově; stačí i vzdálené, pŕtahy odůvodněné podezření.

Přednosta okresního soudu jest vrchností ve smyslu Šu 187 tr. zák.

(Rozh. ze dne 16. března 1925, Zm I 66/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnī stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Chrudimi ze dne 27. listopadu 1924, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem zpronevěry podle Šu 181 tr. zák.

D ů v o d y:

Dovolávajíc se důvodu zmatečnosti čís. 10 Šu 281 tr. ř. uplatňuje zmatečnī stížnost, že v obžalobě dané jednání obžalovaného zakládá nebo aspoň zakládati může podstatu zločinu zneužití moci úřednī podle Šu 101 tr. zák. a že v důsledku toho měl nalézací soud zřetelem na ustanovení Šu 261 tr. ř. vyjknouti svou nepřislušnost a postoupiti věc příslušnému soudu porotnīmu. Stížnost je bezdůvodna. Nesledujeť tímto žádáním zlepšení posice obžalovaného, jak to spočívá v povaze každého opravného prostředku, uplatňovaného ve prospěch obžalovaného a předpokládajícího, by stěžovatel byl rozhodnutím soudu ve svých právech zkrácen. Veřejnī obžalobce shledal tu sice předpoklady trestnosti podle II. sazby Šu 182 tr. zák. (těžký žalář od 5 do 10, po případě 20 let), navrhl však podle článku I čís. 1 zákona ze dne 12. prosince 1923, čís. 259 sb. z. a n. použití zmírněné trestnī sazby těžkého žaláře od 1 do 5 let. Naproti tomu je však zločin podle Šu 101 tr. zák. ohrožen podle Šu 103 tr. zák. těžkým žalářem od 1 roku do 10 let, poněvadž trestnī sazbu dle tohoto místa zákonného (těžký žalář od 1 roku do 5 roků, dle velikosti zlomyslnosti a škody až do 10roků) dlužno považovati za jednotnou. Nestala se proto obžalovanému žádná křivda, když jeho jednání bylo podřaděno sankci mírnější a nemá tudíž oprávněného důvodu ku stížnosti. Tím stávají se další vývody zmatečnī stížnosti v této souvislosti uplatňované bezpředmětnými.

Právem uznal nalézací soud, že nejsou splněny předpoklady pro použití dobrodiní Šu 187 tr. zák. Při posuzování této otázky dlužno vycházeti ze základnīho zjištění nalézacího soudu, že celé jednání obžalovaného, poněvadž vzešlo časově i místně z téhož zločinného rozhodnutí, v němž bylo pokračováno, a poněvadž neseno a proniknuto bylo tímž zlým úmyslem, považovati dlužno za jediný čin trestnī. Jde proto dle všeobecných zásad trestnīho práva, aniž by bylo třeba dovolávati se sčítací zásady Šu 173 tr. zák., ve skutečnosti o jeden skutek trestnī, který nelze rozčleňovati ve více samostatných, od sebe neodvislých počinů, jež dlužno naopak považovati za čin jednotnī a nedílný, a je dle toho přípustno vysloviti beztrestnost podle Šu 187 tr. zák. jen tenkrát, byla-li nahrazena všechna škoda včas. To se zde nestalo. Je zjištěno, že trestnī oznámení na obžalovaného státnīmu zastupitelství bylo učiněno dne 11. května 1924 a že obžalovaný ještě po tom, dne 24. června 1924, nahradil 51 Kč 80 h na zpronevěřených soudnīch depozitech, kteréžto zpronevěry vyšly na jevo teprve tohoto dne, tudíž po té, když vrchnost o jeho zavinění měla již vědomost. Okolnost, že obža-

lovaný již v listopadu 1922 se vůči vrchnīmu oficiálu Janu M-ovi, vedoucīmu tehdy peněžnī knihu, zavázal, že je ochoten nahraditi i dalši položky, kdyby se ještě objevily, je právně nezávážna. Neboť v ochotě, škodu nahraditi, nelze spatřovati náhradu ve smyslu Šu 187 tr. zák., již je jen skutečnā náhrada škody; v takovém případě zůstává jen při pouhé dobré vůli, škodu nahraditi, ale bez skutečné náhrady, která je podle zákona nezbytnou podmínkou beztrestnosti. Již z této úvahy je zmatečnī stížnost, dovolávajíc se pro nepoužití Šu 187 tr. zák. důvodu zmatečnosti čís. 9 b) Šu 281 tr. ř. bezpodstatna a nebylo by zapotřebí, obírati se ostatnīmi námitkami k dolíčení tohoto důvodu dále ještě uplatňovanými.

Jen nadbytkem budiž zdůrazněno, že správným jest náhled nalézacího soudu, pokud vyslovil, že opozděnou s hlediska Šu 187 tr. zák. byla i náhrada zpronevěřených deposit v částce 2203 Kč 30 h, byť i k ní bylo došlo dlouho před trestnīm oznámením na státnī zastupitelstvo, totiž dne 7. listopadu 1922. Neboť je zjištěno, že přednosta okresního soudu po té, když mu bylo dne 19. října 1922 vrchnīm oficiálem Č-ou učiněno oznámení o zpronevěře peněžitých pokut v částce 950 Kč, nařídil vrchnīmu oficiálu Janu M-ovi, by provedl důkladnou revisi peněžnī knihy; jejím výsledkem bylo zjištění zpronevěr na civilnīch a trestnīch depozitech ve výši 2203 Kč 30 h, kterýžto peniz sám o sobě opravňoval by použití II. sazby Šu 182 tr. zák. Obžalovaný nahradil i tuto částku (dne 7. listopadu 1922) a to dřive, nežli o výsledku revise bylo přednostovi učiněno hlášení, nicméně nemůže se oprávněně dovolávati ustanovení Šu 187 tr. zák. Vyslovilť nalézací soud ve shodě s tímto předpisem, jež vykládati sluší ve spojení s doplňujícím jej ustanovením Šu 188 tr. zák., že ku vyloučení náhrady s účinkem Šu 187 tr. zák. není třeba, by vrchnost měla již určitou vědomost o vině pachatelově, že naopak stačí pouhé i vzdálenějšími pŕtahy odůvodněné podezření (viz rozhod. Sb. n. s. tr. č. 573, 1088 a m. j.). Tomu tak bylo zde, kde přednosta soudu, nabyv vědomosti o zadržení peněžitých pokut obžalovaným v částce 590 Kč a chovaje z příčiny té důvodné podezření, že obžalovanému padají k tíži dalši ještě případy zpronevěry, nařídil důkladnou revisi, která podezření to také úplně potvrdila. Namítá-li stížnost, že přednosta soudu ani po prohlídce peněžnī knihy nedospěl k pevnému přesvědčení, že jde o zpronevěry, nýbrž že pojal věc jako nepořádek, dlužno jí jednak připomenouti, že podle zákona stačí již pouhé i vzdálenými pŕtahy odůvodněné podezření, jednak odkázati na oznámení přednostovo, na jehož obsah se při svých výpovědích odvolával a z něhož je patrnó, že pohlížel na jednání obžalovaného jako na malversace a jen z toho důvodu neucinil trestnīho oznámení, poněvadž krátce před tím se přihodil u téhož soudu podobnī případ s úřednīm sluhou Václavem S-ou, jenž pak porotou byl z obžaloby proto sprostěn, že škoda byla nahrazena. Použil-li svědek na jednom místě výrazu »nepořádek«, nelze výraz tento vŕthovati z celé souvislosti a sám o sobě posuzovati.

Marně namáhá se zmatečnī stížnost dokázati, že oznámení o poklescích obžalovaného přednostovi soudu nelze považovati za oznámení soudu nebo jině vrchností podle Šu 187 tr. zák. Zákon mluví o »soudu« vůbec, aniž by označení toto nějak omezoval nebo co do instančnīho

poměru soudů neb co do oboru jejich působnosti blíže určoval. Není proto v zákoně podkladu pro náhled, že slovem »soud« jsou míněny jen onen oddíl a ony orgány, které povolány jsou ku stihání trestnímu. Představuje soud, ať vykonává tu neb onu pravomoc soudní, jednotný úřad veřejný, který je na venek representován přednostou soudu. Vyslovil proto soud s poukazem na § 25 zákona o organizaci soudní práve, že přednost soudu, v němž soustřeďují se veškerá soudní oddělení a, jenž jako takový je oprávněn vykonávati veškerou, tudíž i trestní pravomoc okresnímu soudu přidělenou, kromě všeobecného dohledu služebního jest oprávněn a povinen moci svého úřadu přijímati trestní oznámení a že nejde tu jen o administrativního představeného úřadu vůbec. Rovněž ustanovení §u 84 tr. ř. nečiní pochybným oprávnění, ba povinnost okresního soudu, representovaného jeho orgány, by dal podnět k zavedení trestního řízení pro trestné činy, které k jeho vědomí dojdou, ať způsobem jakýmkoliv.

Čís. 1931.

Zákon o tisku ze dne 17. prosince 1862, čís. 6 ř. zák. z roku 1863. Povinnosti podle §u 17 zákona nečinil tiskař zadost tím, že odevzdal povinný výtisk na poštu a současně počal s rozšiřováním tiskopisu. »Odevzdáním« míní se tu pouze odevzdání na úředním místě.

(Rozh. ze dne 16. března 1925, Zm I 106/25).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona právem:

Rozsudkem krajského jako odvolacího soudu v Chrudimi ze dne 14. října 1924 porušen byl zákon v ustanovení §u 17 zákona ze dne 17. prosince 1862, čís. 6 ř. zák. z roku 1863.

Důvody:

Rozsudkem okresního jako tiskového soudu v Chrudimi ze dne 21. srpna 1924 uznán byl Karel B. vinným přestupkem §u 17 zákona o tisku, jehož se dopustil tím, že jako tiskař periodického tiskopisu N. a to jeho čís. 25 a 27 z 21. června, pokud se týče z 5. července 1924 proti své povinnosti neodevzdal těchto čísel hned, když je počal rozdávat nebo rozesílati, úřadu bezpečnosti toho místa, kde se spis vydává, t. j. okresní politické správě v Lanškrouně, nýbrž teprve o den později. K odvolání obžalovaného byl rozsudkem krajského jako odvolacího soudu v Chrudimi ze dne 14. října 1924 rozsudek prvního soudu změněn a obžalovaný podle §u 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby sprostěn. Okresní soud odůvodňuje odsuzující výrok tím, že především hájení se obžalovaného, podle něhož poslal oba povinné výtisky okresní politické správě v čas, a stali se průtah, že stalo se tak na poště; poněvadž však přípisový úřad správy politické v Lanškrouně ze 17. a 18. července 1924 je zjištěno, že byla dotyčná čísla rozšiřována již dne 20. června, pokud se týče 4. července 1924, tedy o den dříve, než povinný jich výtisk dle týchž předpisů došel tohoto úřadu (povinné výtisky došly tam totiž 21. června, případně 5. července 1924) je tím skutková podstata trestného činu

dána. Odvolací soud naproti tomu sprostil obžalovaného z obžaloby z toho důvodu, že zákonné povinnosti zadost učiněno bylo tím, že obžalovaný, »hned, když listy N. byly vydávány«, povinné výtisky okresní politické správě v Lanškrouně a to ještě ve dvou výtiscích pod dvojitou adresou »poštou zaslal« a že nemůže za to, že výtisky došly na okresní politickou správu v Lanškrouně teprve druhého dne v 8 h. ráno, nikterak zodpovídati a ani za to, že použil pošty jako dopravního prostředku, neboť mohl zcela správně předpokládati, že poštovní zřízení svědomitě svoji služební povinnost zastávají, a že tedy, když výtisk v čas pod správnou adresou odešle, při tak častém spojení železničním mezi stanicemi Ústín/O. a Lanškrounem také správně a v čas dojdou, že budou v čas adresátu doručeny nebo jeho zřízencem na poště vyzvednuty a jemu ihned odevzdány.

Rozsudek odvolacího soudu zřejmě odporuje §u 17 tisk. zákona, podle něhož tiskař vyhoví tomuto předpisu jen tehdy, když současně s počtím rozšiřování předloží povinný výtisk úřadu, přehlídku tisku vykonávajícímu, a že ke splnění jeho povinnosti tedy nestačí, když povinný výtisk odevzdá poštovní dopravě a současně začne s rozšiřováním tiskopisu. Volí-li tiskař takový způsob předkládání povinných výtisků, kterým více méně ponecháno je náhodě, dostane-li se včas, t. j. současně s rozdělením nebo rozesláním na určené úřední místo, neuchrání se tím trestné zodpovědnosti, když uvedený předpoklad se nesplní, neboť význam slov »odevzdati« nelze vykládati jinak, než že odevzdání se děje na úředním místě samém a nesplní se odevzdáním povinného výtisku na poštu, jak tomu je při lhůtách, stanovených zákonem podle §u 6 tr. ř., kdy do lhůty nevčítá se čas, po který spis dopravován je poštou. Takovému pojetí odporoval by i účel §u 17 tisk. zák., aby totiž včas učiněna býti mohla policejní opatření, potřebná podle tiskového zákona. Je-li tudíž zjištěno, že dotyčná čísla N. byla rozšiřována o den dříve, než došly povinné výtisky úřadu bezpečnostnímu v Lanškrouně, je tím vyvráceno, že byly »odevzdány« v době §em 17 tisk. zák. předepsané a odvolací soud, vyvrativ shora uvedeným svým zjištěním co do doby odeslání povinného výtisku hájení se obžalovaného, že výtisk tento poslal okresní správě politické v čas, měl odsuzující rozsudek prvního soudce potvrditi.

Čís. 1932.

Rádně ustanovený výpomocný obecní strážník požívá ochrany §u 68 tr. zák., třebaš nebyl vzat do přísahy a ustanovení jeho nebylo sděleno okresní politické správě.

(Rozh. ze dne 19. března 1925, Zm I 107/25).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Chebu ze dne 29. prosince 1924, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem podle §u 81 tr. zák. a přestupkem podle §u 312 tr. zák.

Důvody:

Dovolávajíc se důvodu zmatečnosti podle čís. 9 písm. a) Šu 281 tr. ř. namítá zmatečnou stížnost, že skutek stěžovatelův nenaplnuje skutkových podstat Šu 81 a Šu 312 tr. zák., protože svědek B., jemuž se stěžovatel za současných urážek vzepřel, nebyl vzat do přísahy jako výpomocný zřízenec bezpečnostní stráže a protože jeho ustanovení nebylo oznámeno okresní správě politické. Stížnost, jež neuvádí, o která zákonná ustanovení opírá požadavek, k němuž námitka poukazuje, jest na omylu. Ovšem nařídil výnos státního ministerstva býv. Rakouska ze dne 13. března 1865, čís. 1153 st. m., že zřizenci obecních strážů bezpečnostních mají býti politickým úřadem okresním vzati do přísahy, má-li se jim dostati ochrany Šu 68 tr. zák. Než názor tímto výnosem projevový nemá v zákonech opory. Podle Šu 101 tr. zák. jest povaha té které osoby jako veřejného úředníka nezávislou na okolnostech, byla-li vzata do přísahy, či nic. Rovněž požaduje § 68 tr. zák., k němuž poukazují § 81 a § 312 tr. zák. co do kruhu osob jimi chráněných, předchozí vzetí do přísahy příslušným politickým úřadem jen u osob ustanovených pro dohled nad lesy, kdežto se v poukazu na úředníky, vyslance, zřizence a sluhy obecního úřadu nikterak o přísaze nezmiňuje. Ustanovení obecních zřízenců náleží bez další výhrady obecnímu výboru, případně podle názvosloví zákona ze 7. února 1919, čís. 76 Sb. z. a n. obecnímu zastupitelstvu. Nařizuje § 32 obecního zřízení pro Čechy ze dne 16. dubna 1864, čís. 7 z. zák., že obecní výbor má obecnímu starostovi dáti k ruce potřebný personál, a že se obecní výbor, uzná-li za tím účelem potřebu ustanovení zvláštních úředníků a zřízenců, usnese na počtu a služném jejich, na způsobu jejich jmenování a jejich přísahy, jakož i na jejich požitcích odpočivných a zaopatřovacích. Ani v tomto zákoně o obecním zřízení, ani v jiných zákonech není předpisu, že k platnosti ustanovení obecního úředníka nebo zřizence obecním výborem je třeba, by bylo oznámeno okresní správě politické, a jí vzato na vědomost případně schváleno. Osobou v Šu 68 tr. zák. jmenovanou a zvláštní ochrany §§ 81, 312 tr. zák. účastnou stal se tedy svědek B. již tím, že byl příslušným orgánem obce F. přijat do služby výpomocného strážníka a pověřen výkonem této služby podle služební instrukce pro bezpečnostní stráž této městské obce platné, třebaže nebyl vzat do přísahy a třebaže nebylo jeho ustanovení sděleno okresní správě politické.

Čís. 1933.

Při spolupachatelství zodpovídá každá spolupachatelská osoba za celý výsledek jen, když vzájemné spolupůsobení je neseno a proniknuto tímž zlým úmyslem.

Byl-li úmysl jednoho ze spoluzlodějů (§ 174 II a) tr. zák.) omezen pouze a výhradně na krádež věcí původně zamýšlených, nezodpovídá za výsledek činnosti ostatních spolupachatelů, jím nezamýšlený.

(Rozh. ze dne 20. března 1925, Zm I 778/24).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmatečnou stížností obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 15. října 1924, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem krádeže podle §§ 171, 173, 174 II a), c) tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Nalézací soud vzal za prokázáno, že obžalovaný Václav N. a stěžovatel Jan S. se smluvili na tom, že N. odcizí hostinskému T-ovi ze zásvuky stolku ve výčepní místnosti cigarety a že stěžovatel bude při tom dávat pozor, aby N. nebyl při krádeži překvapen; že stěžovatel svým chováním, totiž zpíváním a výskáním, chtěl odvrátiti pozornost od N-a, což se mu také podařilo. Dále zjišťuje soud, že N. neodcizil ze zásvuky cigarety, nýbrž peníze, a že po činu oznámil stěžovateli, že odcizil peníze, aniž by byl udal obnos, poněvadž sám nevěděl, kolik vlastně odcizil, načež stěžovatel nabádal N-a k mlčení a smluvil se s ním, že druhý den se o odcizené peníze rozdělí. Na základě toho děje uznal nalézací soud oba obžalované vinnými zločinem krádeže, prohlásiv při posuzování viny stěžovatelovy za lhodějno, zda se s N-em umluvil pouze na krádeži cigaret, jelikož stačí zjištění, že jednal se spoluzlodějem ve společném úmyslu zlodějském, ve kterémžto případě zodpovídá za celou činnost pachatele. Zmatečnou stížností stěžovatele S-e, dovolávající se důvodu zmatečnosti čís. 9 a) a 10 Šu 281 tr. ř. nelze upříti částečného oprávnění. Dle zásady o spolupachatelství zodpovídá arci každá spolupachatelská osoba za celý výsledek, leč jen, když vzájemné spolupůsobení je neseno a proniknuto tímž zlým úmyslem. Jen tehdy, jest-li u všech spolupachatelů společný zlý úmysl, nelze jejich spolupůsobení rozčleňovati v jednotlivé dílčí skutky, nýbrž ručí každý z nich za jednání ostatních a zodpovídá každý za celkový výsledek společné činnosti. Při tom nevyžaduje spolupachatelství ani předcházejícího ani výslovného dorozumění, stačí i nahodilá, ovšem vědomá spolupachatelství.

Nalézací soud přičítá stěžovateli krádež peněz, poněvadž jednal se spoluzlodějem N-em ve společném úmyslu zlodějském. Tento výrok ve své všeobecnosti bez bližšího odůvodnění a doložení konkrétními okolnostmi nestačí však k odsouzení stěžovatele pro krádež. Dle zjištění rozsudku byla oběma obžalovanými zamýšlena původně krádež cigaret. Kdyby krádež těchto věcí byla uskutečněna, nebylo by vzhledem ku prokázané činnosti stěžovatelově nejmenší pochybnosti o správnosti soudcovského výroku. Leč výsledek krádeže byl jiný, nežli jaký byl původně zamýšlen a tu je možno stěžovatele za tento výsledek činiti s hlediska spolupachatelství zodpovědným jen tenkrát, lze-li o stěžovateli dle okolností případu důvodně za to míti, že byl odhodlán bráti podíl ať jakkoli i na tomto jiném výsledku a na činnosti jím podmíněné, jestliže tudíž jeho úmysl nebyl omezen pouze a výhradně na krádež určitého předmětu (cigaret), nýbrž nesl se ve své podstatě k tomu, odciziti i jiné věci, najmě peníze. Neboť, kdyby úmysl stěžovatelův byl omezen pouze na odcizení cigaret, bylo by lze jednání jeho považovati za společné

š jednáním N-ovým jen potud, pokud jednání tohoto směřovalo k odcizení cigaret, nemělo by s ním však nic společného v tom směru, pokud N. odcizil něco jiného. V tomto případě nebylo by lze u stěžovatele mluvit o úmyslu společném s úmyslem N-ovým a nemohlo by u něho pro tento nesouhlas úmyslu nastati odsouzení z důvodu spolupachatelství. Zda úmysl stěžovatelův měl širší rozsah, neomezený na krádež určitého předmětu (cigaret), lze zodpověděti uvážením okolností případu. Pro onen předpoklad mluvila by sice okolnost, že stěžovatel nabádal spoluobžalovaného N-a, jenž mu učinil sdělení o odcizení peněz, k mlčení a že se s ním smluvil, že se druhý den o peníze rozdělí. Důvody rozsudku zdají se této argumentaci nasvědčovat, leč naprosté jistoty neskytají, takže správnost odsuzujícího výroku není pochybnou. Zmateční stížnost, vybudovaná na hořejších úvahách, je proto ve směru shora probraném důvodna i bylo ji vyhověti a rozsudek zrušiti. Ihned ve věci samé rozhodnutí nebylo zrušovacímu soudu možno, poněvadž otázka co do úmyslu obžalovaného není ve skutkovém ohledu bezvadně rozřešena, důsledkem čehož bylo věc v rozsahu zrušení odkázati na soud první instance k opětovnému projednání a rozhodnutí. Kdyby nalézací soud při novém hodnocení průvodů dospěl snad k přesvědčení, že úmysl stěžovatelův nesl se pouze k odcizení cigaret, bude mu, hledě k předpisu §u 263 tr. ř. po doplněném šetření uvažovati, zda stěžovateli nepadá k tíži pokus krádeže (zločin neb přestupek nedokonané krádeže), při čemž by přicházela v úvahu jako příčina nedokonaní trestního činu buď náhoda, že cigarety byly tehdy v dotčené místnosti uloženy na jiném místě, než v oné zásuvce, kterou N. otevřel, anebo po případě přeměna vůle hlavního pachatele, jenž, uviděv v zásuvce peníze, rozhodl se odciziti je místo cigaret, anebo zda nepadá jemu, pokud jde o peníze N-em odcizené, jiný trestný čin k tíži, na př. podílnictví zatajováním podle §u 185 tr. zák.

Čís. 1934.

Byl-li obžalovaný před vynesemím rozsudku při hlavním přelíčení uražen spoluobžalovaným, nemůže ho pro urážku na cti stíhati, nezačoval-li se podle druhého odstavce §u 263 tr. ř.

(Rozh. ze dne 20. března 1925, Zm II 15/25).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona právem:

Rozsudkem okresního soudu v Javorníku ze dne 16. září 1924 porušen byl zákon v ustanovení §§ů 56 a 263 tr. ř., rozsudek ten se zrušuje a obžalovaná Marie W-ová sprostuje es podle §u 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro přestupek proti bezpečnosti cti podle §u 487 té. zák., jehož se prý dopustila tím, že dne 21. srpna 1924 při hlavním přelíčení u zemského soudu v Opavě křivě obviňovala spoluobžalovanou Vandu G-ovou ze zločinu vyhnání plodů, spáchaných i na jiných osobách, aniž obviňování to šlo tak daleko, by nabylo vlastností, které tu podle §u 209 tr. zák. býti musí, by se stalo zločinem utržení na cti.

Důvody:

Právoplatným rozsudkem okresního soudu v Javorníku ze dne 16. září 1924 byla Marie W-ová odsouzena pro přestupek proti bezpečnosti cti podle §u 487 tr. zák. Přestupek ten spatřuje okresní soud v tom, že Marie W-ová u hlavního přelíčení dne 21. srpna 1924 u zemského soudu v Opavě proti ní pro zločin vyhnání plodu konaného, před vynesemím rozsudku obviňovala křivě Vandu G-ovou ze zločinu vyhnání plodů spáchaných i na jiných osobách. Podle protokolu o tomto hlavním líčení byla tehdy Vanda G-ová přítomna jako spoluobžalovaná pro zločin podle §§ů 5 a 144 tr. zák., nežádala však při tomto přelíčení dne 21. srpna 1924 potrestání Marie W-ové pro přestupek urážky na cti, ani si nevyhradila takový návrh, jak toho vyžaduje předpis §u 263 odstavec druhý tr. ř. a nebyla proto již oprávněna, žalobou dne 11. září 1924 u okresního soudu v Javorníku podanou dodatečně žádati potrestání Marie W-ové. Uvedený předpis musí býti zachován, by vyhověno býti mohlo ustanovení §u 56 tr. ř., podle něhož o všech souběžných činech trestných vydán býti má jediný konečný rozsudek. Od pravidla toho lze se uchýliti jedině za podmínek §u 57 tr. ř., kterých však v tomto případě nebylo.

Čís. 1935.

Bylo-li trestní řízení odloženo podle §u 426 voj. tr. ř. a obviněný byl před vypátráním demobilisován, je pro znovuzahájení řízení příslušným trestní soud civilní.

(Rozh. ze dne 24. března 1925, N I 24/25).

Nejvyšší vojenský soud sdělil Nejvyššímu jako zrušovacímu soudu, jak hodlá rozhodnouti spor o příslušnost, který vznikl v trestní věci proti Josefu Š-ovi pro zločin krádeže podle §§ 457, 459, 461 c), 464 b) voj. tr. zák. mezi vojenským prokurátorem v Praze a státním zástupcem v Kutné Hoře a požádal podle §u 39 voj. tr. ř. o sdělení názoru Nejvyššího soudu.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zodpověděl dotaz takto:

Na dotaz ze dne 10. února 1925 sděluje Nejvyšší soud, že souhlasí s tím, aby v záporném sporu o příslušnosti mezi státním zástupcem v Hoře Kutné a vojenským prokurátorem v Praze v trestní věci proti Josefu Š-ovi pro zločin krádeže podle §§ 457, 459, 461 c), 464 b) voj. tr. zák. bylo uznáno, že pokračovati v trestním řízení proti Josefu Š-ovi, odloženém podle §u 426 voj. tr. ř. přísluší civilním soudům trestním, a to z těchto úvah: Proti Josefu Š-ovi, jenž byl dne 10. září 1920 demobilisován, bylo vojenským prokurátorem v Praze trestní řízení, poněvadž pobyt jeho nemohl býti vypátrán, dne 19. listopadu 1921 podle §u 426 voj. tr. ř. přerušeno až do jeho přistížení. Tímto přerušením, správně odložením podle §u 426 posl. odst. voj. tr. ř. bylo trestní řízení u vojenského soudu skončeno. Při rozhodování o tom, má-li se trestní řízení takto odložené podle §u 402 voj. tr. ř. znovu zahájit, pokud se týče

v něm pokračovati, má podle posledního odstavce tohoto §u ustanovení §u 16 voj. tr. ř. obdobnou platnost. Dne 14. listopadu 1924 bylo vojenskému prokurátorovi v Praze četnictvem oznámeno, že Josef Š. bydlí v Bratislavě. Vojenský prokurátor nemohl učiniti na toto oznámení žádná opatření, vztahující se na přípravu nebo zahájení nového trestního řízení, o nichž mluví § 16 voj. tr. ř., poněvadž poměr, na němž vojenská soudní pravomoc nad Josefem Š-em se zakládala — činná služba — pominul. Správností tohoto názoru nasvědčuje zajisté i předpis §u 386 odstavec druhý voj. tr. ř., podle něhož přestává příslušnost vojenského soudu při obnově trestního řízení v neprospěch obviněného v době, kdy stíhání pachatele pro trestný čin, jenž jest předmětem obnovy podle §u 16 voj. tr. ř. u vojenských soudů nemůže býti zahájeno.

Čís. 1936.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.).

Pod pojem »odměny« podle třetího odstavce čís. 1 §u 16 zákona spadá i podpora manželce pachatelově.

Úhrada nákladů jeho obhajování odpovídá zákonnému pojmu »náhrady za plat rozsudkem mu uložený«.

I soustředování darů jest »sbíráním«.

Pokud spadají sem vězeňské fondy politických stran.

V subjektivním směru vyžaduje skutková podstata onoho přečinu pouze úmysl buď odměněním pachatele schvalovati jeho čin, nebo poskytnutím mu náhrady za peněžitý trest nebo jiný plat, rozsudkem mu uložený, nebo veřejným sbíráním na takový trest nebo náhradu, projeviti s jeho činem souhlas.

(Rozh. ze dne 26. března 1925, Zm II 465/24).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmáteční stížnosti státního zastupitelství a obžalovaných Maxe M-ho a Heřmana S-a do rozsudku krajského soudu v Olomouci ze dne 26. dubna 1924, pokud jím bylo sedm obžalovaných sprostěno podle §u 259 čís. 3. tr. ř. z obžaloby pro přečin podle §u 16 čís. 1 zákona ze dne 19. března 1923, čís. 50 Sb. z. a n. a obžalování Max M. a Heřman S. uznání vinnými přečinem podle §u 16 čís. 1. odstavec třetí zákona ze dne 19. března 1923, čís. 50 Sb. z. a n., zrušil napadený rozsudek (ohledně Maxe M-e dle §u 290 tr. ř.) a vrátil věc soudu první stolice, by ji znovu projednal a rozhodl. Jinak zmáteční stížnost státního zastupitelství zavrhli. V otázkách, o něž tu jde, uvedl v

důvodech:

Veřejná obžaloba spatřuje trestnou činnost obžalovaných v tom, že, předem se s pachatelem dohodnuvše, Aloise Baerana, odsouzeného pro zločin veřejného násilí a vyzvědačství, odměnili za tyto jeho trestné činy peněžitými dary. Dle odůvodnění obžalovacího spisu, tvořícího s jeho

záhlavím jediný, vzájemně se doplňující celek, měly ony dary sloužiti jednak na podporu Baeranovy manželky, jednak na úhradu nákladů jeho obhajování. Jelikož jako odměna pro pachatele přichází v úvahu vlastně pouze podpora jeho manželky, kdežto úhrada nákladů jeho obhajování odpovídá spíše zákonnému pojmu náhrady za plat, uložený pachateli rozsudkem trestního soudu, bylo by bývalo na místě rozeznávati v tom směru přesně již v obžalovacím spise, dáti zejména proniknouti v jeho záhlaví výslovně hledisku, které by odpovídalo jak skutečností, položeným za základ obžalobě, tak znění předpisu §u 16 čís. 1 odstavec třetí zákona na ochranu republiky, že totiž obžalování jednak pachatele odměnili dary na podporu jeho manželky, jednak mu, by tím projevili souhlas s jeho činem, poskytli dary na úhradu nákladů jeho obhajování náhradu za plat rozsudkem trestního soudu mu uložený. Odlesk nepřesnosti, kterou podle toho, co právě bylo řečeno, stížen je již obžalovací spis, obráží se však i v rozsudku, který rovněž pouze v rozhodovacích důvodech rozlišuje mezi oběma účeli, shora dle obžalovacího spisu naznačenými, jimž i dle rozsudkového zjištění byly určeny dary, věnované obžalovanými, a výnos dotyčných sbírek. Obžalování darcové byli podle rozhodovacích důvodů rozsudku sprostěni z obžaloby proto, že, pokud jde o obžalovaného Karla G-a, nalézací soud nemohl vyloučiti možnost, že jeho líčení, podle něhož nevěděl, nač dar poskytuje, a proti němuž nebylo lze zjednatí důkaz, odpovídá pravdě, kdežto ohledně ostatních shledal soud možným, že měli na mysli pouze podporu Baeranovy manželky, kterou však podle názoru soudu nelze, pokud jde o dobu, po kterou se jmenovaný nalézá v trestní vazbě, pokládati za trestnou ve smyslu zákona na ochranu republiky.

Zmateční stížnost státního zastupitelství označuje, dovolávajíc se důvodů zmátečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř., posléz uvedený názor vším právem jako právně mylný. Podle §u 16 čís. 1 odstavec třetí zákona na ochranu republiky trestá se za přečin mimo jiné, kdo j a k ý m k o l i z p ů s o b e m odmění pachatele za zločin nebo přečin. Obrát »jakým-koli způsobem« nasvědčuje zákonodárcovu úmyslu, by trestem bylo postíženo nejen přímé odměnění pachatele samotného, nýbrž i poskytnutí jakéhokoli prospěchu, jakékoli výhody, které, odpovídajíc jakožto akt liberalitý pojmu odměny, znamená odměnění pachatelovo byť nepřímé, tehdy, dostalo-li se ho osobám jemu blízkým, oněm členům jeho rodiny, o jejichž zaopatření pečovati, jeho náklady nésti, jest pachateli dle přirozené povinnosti i dle příslušných předpisů zákonných. K těmto členům rodiny náleží ovšem v první řadě pachatelova manželka, o jejíž podporu jednalo se dle rozsudkového zjištění v tomto případě. Důraz, který klade rozsudek na okolnost, že šlo o podporu Baeranovy manželky po dobu, po kterou byl v trestní vazbě, dlužno označiti jako přímo nepochopitelný, uváží-li se, že v nejčtetnějších případech přichází v úvahu podporování pachatelovy rodiny právě po dobu, po kterou je na něm vykonáván trest na svobodě. Nezbytným zákonným předpokladem trestnosti takového poskytování podpor členům pachatelovy rodiny jako přečinu podle §u 16 čís. 1 odstavec třetí zákona na ochranu republiky, opatřeného společným nadpisem »Schvalování trestných činů«, jest arci, by podpora byla poskytována v přímém vztahu k pachatelovu činu a s úmyslem, odměniti takto pachatele samotného na znamení sou-

hlasu s jeho činem nebo za účelem pochvaly, oslavy jeho osoby pro takový čin.

Dovolávajíc se důvodu zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř. zmateční stížnost Maxe M. a Heřmana S. namítá především, že jednání stěžovatelů nezakládá skutkové podstaty přečinu podle §u 16 čís. 1. odstavec třetí zákona na ochranu republiky již po stránce objektivní, neodpovídá totiž pojmu sbírání peněžitých darů, které v něm spatřuje rozsudek. »Sbíráním« dlužno dle zmateční stížnosti rozuměti v první řadě výzvu k darům, pak soustředování darů, konečně odvedení jich určitému účeli. Stěžovatelé prý však ani nikoho k darům nevyzývali, ani darů nesbírali. Předestlati dlužno, že rozsudek, který ve shodě s obžalovacím spisem spatřuje v obnosech, převzatých stěžovateli, ve výnosu sbírek pachatelovu odměnu, shledává v činnosti stěžovatelů, v sebrání darů patrně jeden ze způsobů, jimiž uvádí se ve skutek pachatelovo odměnění. Obíratí se však přes to námitkou zmateční stížnosti je tím více nutno, když nalézací soud podřadil činnost stěžovatelů skutkové podstatě přečinu podle §u 16 čís. 1 odstavec třetí zákona na ochranu republiky zřejmě pouze potud, pokud obnosy (dary) byly určeny na úhradu pachatelova obhajování tak, že bylo na místě posuzovati činnost stěžovatelů spíše jako veřejné sbírání na plat rozsudkem trestního soudu pachateli uložený. Rozsudek zjišťuje arci o stěžovatelích ve shora naznačeném směru pouze, že obžalovaný M. převzal 80 Kč jako výnos sbírky, uspořádané stolovou společností v D-ově hostinci v D., a že jej odvedl dále tajemníku německo-nacionální strany, obžalovanému S-ovi, který dle dalšího rozsudkového zjištění převzal při schůzi, konané v n-ském hostinci »U černého orla«, také asi 50 Kč, které tam sebrány byly několika přítomnými a uložil je na konto německo-nacionální strany v u-ské »Deutsche Bank«, načež chtěje povzbudití jiné dárce ke stejné dobročinnosti, uveřejnil dary v »Nordmähr. Rundschau«. Rozsudek dospívá k závěru, že oba stěžovatelé převzali peníze, darované jednotlivými osobami, k tomu cíli, by je dále odvedli a aby jich bylo použito k účeli, jemuž měly sloužiti.

Zákonnému pojmu »sbírání« podřadil nalézací soud takto zjištěnou činnost obou stěžovatelů dle rozsudkových důvodů v úvaze, že »sbíráním« je každá činnost, která směřuje k docílení jistého finančního výsledku, tudíž v první řadě činnost intelektuelní, propagační, mimo to však i každá činnost manuální, věnovaná opatření jednotlivých částek a jejich soustředění. Obžalovaný S. uplatnil se dle rozsudku v obojím směru, jednak tím, že darované peníze převzal, odvedl a sčítával, jednak tím, že umístil v novinách ono oznámení, aby vybídl jiné ke stejným darům, kdežto obžalovaný M. zasáhl v řetěz, nutný k činnosti sběratelské tím, že darované peníze převzal a odvedl na další povolání místo. S theoretickým výkladem pojmu »sbírání«, jak jej podává rozsudek, lze v podstatě souhlasiti. Bylo by zejména při sbírkách většího slohu a značnějšího rozsahu, jakou byla i dle příslušných zjištění rozsudkových t. zv. »sbírka na Baerana«, nesprávným, omezovati pojem »sbírání« jen na činnost těch, kdož ať již výzvou k darům ať vlastnoručněm jich sbíráním berou přímou účast na jednotlivých dílčích sbírkách, vylučovati z něho naproti tomu součinnost těch, kdož peníze, opatřené takovými dílčími sbírkami, přejímají a odvádějí ať již do zatímních sběren nebo

do sběracího ústředí. Lze naopak říci, že zejména činnost posléz naznačená odpovídá pojmu »sbírání«, když, směřujíc k soustředění výnosů oněch dílčích sbírek, přivádí je zároveň také již v blízký, bezprostřední styk se samotným účelem, k němuž byla celková sbírka uspořádána. Že soustředování darů odpovídá pojmu »sbírání«, uznává i zmateční stížnost, při čemž arci při nejasnosti její shora uvedené definice tohoto pojmu nutno předpokládati, že stížnost nespaturuje »sbírání« pouze v činnosti toho, kde se uplatní jako sběratel postupně ve všech v oné definici naznačených formách sbírání: výzvou k darům, jejich soustředěním a odevzdáním jejich účeli, což by ovšem bylo nesprávné. »Sbírá« i ten, kdo vyvine sběratelskou činnost i jen některým z uvedených způsobů, kdo převezme zejména pouze nějaký úkon, směřující k soustředění výnosu jednotlivých dílčích sbírek, jak tomu bylo v tomto případě u obou stěžovatelů. Zmateční stížnost posléze přehlíží, že rozsudek způsobem, proti němuž po stránce skutkové ani nebývá, proti němuž však ani s hlediska právního ničeho namítati nelze, zjišťuje, že se obžalovaný S. uplatnil také tím, že jiné k darům vyzýval.

Další námitku, že jednáním stěžovatelů nebyla skutková podstata přečinu, jímž byli vinnými uznáni, založena ani po stránce subjektivní, opírá zmateční stížnost o právní názor, že úmysl pachatelův musí býti demonstrační, že pachatel musí chtíti, trestný čin velebiti, jej schvalovati, načež dovozuje, že v tomto případě nelze podkládati takovýto úmysl stěžovatelům, neměli-li ho dle přesvědčení samotného soudu ani obžalování dárce. Po stránce právní je zmateční stížnost na omylu, neboť k subjektivní skutkové podstatě řečeného přečinu vyžaduje se dle jasného znění dotyčného zákonného předpisu ve spojení se společným nadpisem §u 16 zákona na ochranu republiky pouze úmysl buď odměněním pachatele zločinu (přečinu), schvalovati jeho trestný čin nebo poskytnutím mu náhrady za peněžitý trest nebo jiný plat, rozsudkem trestního soudu mu uložený, nebo konečně veřejným sbíráním na takový peněžitý trest nebo náhradu jiného platu, projevití s jeho činem souhlas. Není tedy zapotřebí zjistiti ani demonstrační úmysl, ani, že pachatel zamýšlel trestný čin velebiti, čímž míní zmateční stížnost patrně něco okázalejšího, slavnostnějšího než pouhé schvalování, pouhý projev souhlasu. Stačí tudíž i pro tento případ rozsudkové zjištění, dle něhož stěžovatelé sbírali peněžitě dary, by tím pachatele odměnili a projevití s jeho činem souhlas. Zmateční stížnost namítá dále, že náklady obhajování, o jichž náhradu pachateli se v tomto případě jednalo, nespádají pod zákonný pojem platu, uloženého pachateli rozsudkem trestního soudu, jímž lze dle názoru zmateční stížnosti rozuměti náklady trestního řízení ve smyslu §u 389 tr. ř. Ani této námitce nelze přiznati oprávnění. Nehledě k tomu, že rozsudek spatřuje v částkách, převzatých stěžovateli jako výnos sbírek, také, pokud byly určeny na úhradu Baeranova obhajování, byť, jakž připustiti jest, méně případně jeho odměnu, jsou v §u 381 tr. ř. mezi oněmi náklady trestního řízení, ohledně nichž může míti místo náhrada se strany obviněného, uvedeny pod čís. 4. i poplatky obhájců (a jiných zástupců stran). Náleží tudíž i náklady obhajování obžalovaného, obhájcem, kterého si sám zřídil, k útratám trestního řízení, ohledně nichž dlužno dle výslovného předpisu §u 389 tr. ř. v případě, byl-li obžalovaný trestním rozsudkem uznán

vinným některým trestným činem, vysloviti v rozsudku, že je má nahraditi obžalovaný. Alois Baeran byl dle rozsudkového zjištění odsouzen pro zločin veřejného násilí a vyzvědačství a ani zmateční stížnost nepopírá, že mu rozsudkem ona všeobecná povinnost k náhradě nákladů řízení trestního byla uložena. Zdůrazňuje-li však stížnost, že útraty obhajování bylo Baeranovi v každém případě a bez ohledu na rozsudek zapraveni z vlastních prostředků, přisvědčuje tím vlastně stanovisku nalézacího soudu, jevícím se v tom, že v úhradě nákladů Baeranova obhajování neshledal náhradu za plat, uložený mu rozsudkem trestního soudu, nýbrž jeho odměnu, ale ovšem a to právem odměnu za zločin.

Nevhodně poukazuje zmateční stížnost na oporu svého stanoviska na případy, v nichž za obžalovaného, který není s to zapraveni náklady svého obhajování z vlastních prostředků, učiní tak členové jeho rodiny nebo některá organisace nebo politická strana, dovozujíc, že by dle názoru, vysloveného prý v rozsudku, musil každý, kdo zaplatí za pachatele ony náklady, býti trestán stejně jako advokát, který podobnou úplatu přijme. Zmateční stížnost přehlíží však rozsudkový výrok, dle něhož stěžovatelé sbírali peněžité dary, aby tím Aloise Baerana odměnili neb aby projevíli souhlas s jeho činem. Také ono jinak ovšem bez trestné jednání jednotlivců nebo celků, uvedených ve zmateční stížnosti, podléhá trestu, bylo-li předsevzato v úmyslu, projevíti jím souhlas s činem pachatelovým. Tomu je tak jmenovitě i v příčině t. zv. vězeňských fondů jednotlivých politických stran, o nichž se zmateční stížnost zvlášť zmiňuje. V důvodové zprávě ústavně právního výboru poslanecké sněmovny N. S. o vládním návrhu zákona na ochranu republiky, které se v tom směru dovolává zmateční stížnost, praví se výslovně, že ustanovením §u 16 čís. 1 odstavec třetí zákona nemohou tak řečené vězeňské fondy, jimiž má býti pouze ulehčováno hospodářskému postavení odsouzeného nebo jeho rodiny a jež sledují cíle humanitní a sociální, býti postiženy, není-li zde souhlasu s (trestným) činem nebo s pachatelem. Stejně vyslovuje se Dr. Milota na straně 70. svého spisku »Zákon na ochranu republiky«, že sbírání ve prospěch pachatelův není trestné, děje-li se tak z jiného důvodu než v úmyslu, projevíti poskytnutím podpory souhlas se spáchaným činem.

V nepravu je též zmateční stížnost obžalovaného Heřmana S-a, pokud, opírajíc se o důvod zmatečnosti čís. 9 c) §u 281 tr. ř. namítá, že se dotyčnému výroku rozsudkovému nedostává dle zákona potřebné obžaloby. Neshledal-li nalézací soud v jednání obžalovaných dárců skutkové podstaty přečinu, pro který byla na ně vznesena obžaloba, nemohl ovšem ani v činnosti stěžovatelově spatřovati skutkovou podstatu spoluviny na témž přečinu, kterou v ní shledává obžalovací spis. Tím nebylo však nalézacímu soudu odňato právo, zaručené mu ustanoveními §§u 262 a 267 tr. ř., uvažovati, zda skutečnosti, položené za základ obžalobě, nezakládají skutkovou podstatu jiného trestného činu, než je trestný čin, označený v obžalobě, tedy zejména skutkovou podstatu přímého pachatelství trestného činu, ohledně něhož žaloba zněla na spoluvinu. Že by stěžovatelův skutek, podřaděný rozsudkem skutkové podstatě přečinu podle §u 16 čís. 1 odstavec třetí zákona na ochranu republiky, se nekryl se skutkem, pro který naň vznesena byla obžaloba, netvrdí ani zmateční stížnost. Bylo ji proto v těchto směrech

jako bezdůvodnou, z jednotlivostí a jako dle zákona neprovedenou zavrhnouti.

Jinak jest tomu však, pokud, dovolávajíc se důvodu zmatečnosti čís. 9 b) §u 281 tr. ř., zmateční stížnost namítá, že by trestní stíhání obžalovaného S-a bylo vyloučeno, kdyby bylo zjištěno, že sbírka v hostinci »U černého orla« se konala přede dnem 8. dubna 1923, jimž zákon na ochranu republiky nabyl účinnosti. Zmateční stížnost vytyká, že nebylo vůbec zjištěno, kdy se ona sbírka konala, načež z údajů, učiněných prý všemi obžalovanými při jejich výslechu ze dne 6. června 1923, dle nichž k sbírce došlo před delší dobou, usuzuje, že sbírka mohla býti konána také přede dnem 8. dubna 1923. Jak patrné, je řešení otázky oprávněnosti námítky závislým na odpovědi k otázce, je-li důvodnou posléz naznačená výtka povahy skutkové, přicházející v úvahu jako výtka neúplnosti (nejasnosti) rozsudku, tudíž jeho zmatečnosti podle čís. 5 §u 281 tr. ř. Rozsudkový výrok klade trestnou činnost obou stěžovatelů, tedy i obžalovaného S-a v dobu od počátku dubna do konce srpna 1923. Ani v rozhodovacích důvodech nezjišťuje se přesněji doba, kdy předsevzal jednotlivě trestné skutky, praví se tam však, že se tak stalo v dubnu nebo v květnu 1923. Tím však není vyloučena možnost, že závažná činnost obžalovaného S-a spadá v dobu před 8. dubnem 1923, totiž v dobu před účinností zákona na ochranu republiky, jež podle §u 44. tohoto zákona, vyhlášeného dne 31. března 1923 počala 8. dubnem 1923. Nežbylo tudíž, než zmateční stížnosti i v tomto bodě vyhověti a napadený rozsudek v tomto rozsahu jako zmatečný zrušiti, by soud nalézací, projednáv věc tuto znova, mohl se s určitostí vyjádřiti o tom, spadá-li činnost obžalovaného S-a v dobu před nebo po 8. dubnu 1923.

Obžalovaný Max M. zmateční stížnosti v tomto směru sice nepodal. Avšak tytéž důvody, na nichž se zakládá opatření zrušovacího soudu ohledně obžalovaného S-a, jsou ku prospěchu také spoluobžalovanému Maxu M-ovi, neboť i ohledně něho zjistil nalézací soud, že čin, jež podřadil ustanovením §u 16 čís. 1. odstavec třetí zákona na ochranu republiky, spáchan byl začátkem dubna. V důvodech rozsudku se ovšem praví, že obžalovaný Max M. dle vlastního udání začátkem května nebo koncem dubna 1923 dlel v hostinci D-ově. Udání toto není však vzhledem k nálezu rozsudkovému a vzhledem k závažné určitosti ve výpovědích svědků a spoluobžalovaných postačitelem, by se naprosto mohla vyloučiti možnost, že čin i tohoto obžalovaného byl spáchan před 8. dubnem 1923. Bylo tudíž ohledně obžalovaného M-e postupovati podle §u 290 tr. ř. a uznati právem, jak se stalo.

Čís. 1937.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.)

I kritika jednání ústavních činitelů, úřadů a orgánů republiky může býti pobuřováním ve smyslu čís. 1 nebo hanobením podle čís. 5 §u 14 zákona, je-li úmyslně jednostranná a přehnaná a užívá-li se při ní ostrých výrazů, způsobilych snížit vážnost nebo vyvolat v posluchačích náladu, náchylnou k násilnostem proti hanobenému.

(Rozh. ze dne 27. března 1925, Zm I 804/24.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Liberci ze dne 1. listopadu 1924, jimž byli stěžovatelé uznáni vinnými přečinem podle §u 14 čis. 1 zákona ze dne 19. března 1923, čis. 50 sb. z. a n., Viktor S. též přečinem podle §u 14 čis. 5 tohoto zákona, mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmateční stížnost ponechává bez povšimnutí, že nalézací soud v celém zjištěném obsahu závadných řečí spatřuje podstatu přečinu podle §u 14 čis. 1 (čis. 5) zákona na ochranu republiky. Chce-li tedy zmateční stížnost dokázat, že tu jde o projevy beztrestné, nesmí při tom vycházeti z jednotlivých míst ze souvislosti vytržených a spokojiti se tvrzením, že v tom, že obžalovaní na př. obrátili se proti korupci, militarismu a smlouvě s Francií, nelze shledati trestný čin. Tím neprovádí zákonu hovicím způsobem dovolávaného hmotněprávního zmatku, který vyžaduje, by stěžovatel právní omylnost rozsudku dokázal, vycházející ze skutkových zjištění soudu nalézacího. Ostatně stížnost přehlíží, že jak pobuřování ve smyslu čis. 1 tak hanobení republiky podle čis. 5 §u 14 zák. na ochranu republiky může se státi též výtkami, vycházejícími z jednání ústavních činitelů, úřadů a orgánů republiky, směřujícími z jednání ústavních činitelů, úřadů a orgánů republiky, směřujícími z jednání pachatelův k tomu, by tím jednak pobuřoval proti státu a zejména proti demokraticko-republikánské formě vlády, jednak hanobil republiku samotnou. Kritika jednání oněch činitelů jest ovšem ve smyslu §u 117 ústavní listiny každému státnímu občanu volná, může se však zvrátiti v hanobení, ba dokonce v pobuřování, je-li, jako v tomto případě, úmyslně zcela jednostranná a přehnaná a užívá-li se při ní ostrých výrazů, způsobily snížení vážnosti, ba vyvolati v posluchačích náladu náchylnou k násilnostem proti hanobenému. Nejde proto o pouhou kritiku, nýbrž o činnost trestnou ve smyslu §u 14 čis. 1 a 5 zákona na ochranu republiky.

Čis. 1938.

I pokropení rakev, do hrobu již uložené, jest bohoslužebným obřadem; jím teprve jest pohřební obřad dokončen.

Duchovní požívá ochrany §u 303 tr. zák. i po jistou dobu před a po výkonu obřadu, pokud je místně a pro obecnostvo poznatelně v bezprostředním vztahu k bohoslužebnému obřadu a na místě k němu určeném.

S hlediska §u 303 tr. zák. II případ není zapotřebí, by urážka duchovního dosahovala takového stupně, jaký předpokládá přestupek proti bezpečnosti cti; nezáleží na tom, zda výrokem bylo způsobeno pohoršení.

(Rozh. ze dne 27. března 1925, Zm I 52/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Hradci

Králové ze dne 29. listopadu 1924, pokud jim byli stěžovatelé uznáni vinnými přečinem podle §u 303 tr. zák.

Důvody:

Dovolávajíc se důvodů zmatečnosti čis. 9 a) b) a 10, správně jen 9 a) §u 281 tr. ř., namítá zmateční stížnost, že v tomto případě nelze mluvit o urážce, spáchané při výkonu obřadů bohoslužebných, poněvadž prý slova, jimiž kněz měl býti uražen, byla pronesena po skončeném výkonu, mimo obřad pohřební. Uvedlť prý hlavní svědek, katolický farář S. výslovně, že při vykonávání předepsaných modliteb, při výkropu mrtvol a při výkropu hrobu rušen nebyl a že v době, kdy stěžovatelé řečnili, ukončil modlitby a hrob vykropil, a že nemělo nic následovati, na čem by se jeho účast projevila. Stížnost je bezdůvodna. Svědek S. nevyslovil se tak, jak stížnost naznačuje. Seznal, že vykonal u hrobu modlitby a vykropil rakev i hrob a vyzval přítomné, aby nebožtíka pochovali, kteréhožto pokynu nebylo však uposlechnuto, a že na to mluvili stěžovatelé. K této výpovědi dodal svědek při dalším výslechu, že tenkrát, jak ukončil modlitby u hrobu a hrob vykropil, nebyl jeho náboženský úkon a obřad ukončen, ačkoli nemělo při nebo po vložení rakev do hrobu již nic následovati, ale že skutečné pochování do hrobu náleželo ještě k pohřebnímu úkonu, poněvadž má povinnost, zůstatí u hrobu tak dlouho, dokud rakev není vložena do hrobu. Při hlavním přelíčení vypověděl, že se modlil a obřad vykonal bez přerušení, že na to pravil »Pochovejte ho«, že však jeden účastník (Jan K.) zvolal: »Počkejte«, načež před spuštěním rakev do hrobu začalo se řečniti. Ku zvláštní otázce udal, že musí býti přítomen, až je mrtvý pochován do země, že rakev pokropí a odejde. Na základě výpovědi tohoto svědka, na nichž založena jsou skutková zjištění rozsudku, dovodil soud bezvadně, že v době, kdy stěžovatelé učinili závadné výroky, totiž po daném pokynu svědkově, aby mrtvola byla pochována, jehož však uposlechnuto nebylo, nebyl pohřební obřad ještě vykonán vzhledem k tomu, že teprve po pronesených řečech byla rakev spuštěna do hrobu a že skutečné pochování náleží k pohřebnímu úkonu, ježto kněz má povinnost zůstatí u hrobu tak dlouho, dokud rakev není vložena do hrobu. Tomuto náhledu lze tím méně odporovati, kdyžť podle seznání svědka S-y má rakev po vložení do hrobu ještě pokropiti, což je nesporně bohoslužebným obřadem. Neprávem a proti obsahu výpovědi svědka faráře S-y tvrdí proto stížnost, že po slovech svědkových »Pochovejte ho« končila jeho činnost jako kněze, že ve své funkci jako kněz neměl již co dělati a že zůstal při hrobu jednak ze slušnosti, jednak proto, by mohl okresní správě politické potvrditi, že zemřelý byl skutečně pochován.

Nehledíc k tomu je stížnost bezpodstatná ještě z této úvahy. Okolnost, že v II. případě §u 303 tr. zák. je užito předložky »při«, v případě pak III. obratu »v čase«, nasvědčuje tomu, že zákon neomezuje zvláštní ochranu duchovních přesně na dobu, po kterou bohoslužebné obřady vykonávají, nýbrž že poskytuje jim ochranu tu i po nějakou dobu před a po samém výkonu obřadu, arci za toho, v tomto případě daného před-

pokladu, že projev nevážnosti stal se v době, po kterou byl duchovní místně a pro obecenstvo poznatelně v bezprostředním vztahu k obřadu bohoslužebnému a na místě bohoslužby nebo náboženskému úkonu určeném (v kostele, na hřbitově a pod.), třeba že výkon obřadu sám ještě nepočal anebo již se skončil (Sb. n. s. č. 1320). V nepravu je dále zmateční stížnost, pokud popírá, že závadné výkony stěžovatelů mají urážlivou povahu ve smyslu §u 303 II. případ tr. zák. Stížnost přehlíží, že při tomto přečinu není zapotřebí, by urážka dosahovala takového stupně, jaký předpokládá přestupek proti bezpečnosti cti. Předmětem ochrany není osoba, proti které útok čelí, nýbrž právě tak, jako je v §u 312 tr. zák. autorita veřejná, je v §u 303 autorita církevní porušeným statkem právním; je proto nerozhodno, zda se výroky kněz obřad bohoslužebný vykonávající cítil osobně uraženým, a zda výroky byly namířeny osobně proti němu či nikoli; naopak záleží jen na tom, zda v projevech lze spatřovati objektivně urážku. V tomto směru dlužno však přisvědčiti nalézacímu soudu. Ohledně stěžovatele Františka H-y je zjištěno, že ve své promluvě pravil mezi jiným, že Kristus byl největší komunista, že katolíci kněží světili zbraně, že církev šla s pány, proto my s Vámi nejdem, my Vám nic nevěříme. Obžalovaný doznal sám, že užil slova klerikalismus. Již tyto úryvky dokazují, že projevy obžalovaného byly zahroceny politicky a to ve směru polit. přesvědčení kněze nepřátelském, že obsahovaly útoky proti kněžstvu římsko-katolickému a že v důsledku toho jednáním obžalovaného zlehčena byla autorita církevní, kterou napadený kněz představoval. Při tom nevádí použití §u 303 tr. zák., zda to, co stěžovatel pravil, odpovídá skutečnosti; stačí, že slova jeho byla za zjištěných okolností na úkor vážnosti a důstojnosti služebníka náboženského. Skutková podstata II. případu §u 303 tr. zák. nevyhledává také, by závadným výrokem bylo způsobeno nějaké pohoršení, a je proto bez významu, zda se účastníci pohřbu pozastavili nad výrokem, či nikoli.

Co se tkne obžalovaného Jaroslava Š-a, zjišťuje o něm soud, že ve své řeči uvedl, že se zemřelému stalo dnes největší příkoří v jisté věci, že při tom koukal na faráře S-u a že obžalovaný pod oním příkořím mínil to, že nebožtíka pochoval farář. Nemůže býti nejmenší pochybnosti, že ona slova při zjištěném jejich smyslu jsou s hlediska hořejších úvah urážlivými; obsahují výtky, že kněz dopustil se vůči nebožtíku hrubého bezpráví svou přítomností a vykonáním pohřebního obřadu, ačkoliv výtka tato byla neoprávněná, poněvadž kněz byl jednak o výkrop jedním z příbuzných zemřelého požádán, jednak byl dle předpisu povinen zemřelého jakožto římského katolíka pohřbiti, zvláště když hřbitov je konfesijní. Namítá-li stížnost, že uvedená slova, i kdyby se obžalovaný byl »koukl« na faráře, se na něho nevztahovala, nedolčuje tím po zákonu dovolávaných hmotněprávních důvodů zmatečnosti, nýbrž brojí jen nepřipustně proti volnému hodnocení průvodů a založenému na něm přesvědčení soudcovskému (§§y 258, 288 čis. 3 tr. ř.). Na tom, zda si slov obžalovaného někdo povšiml, to jest, zda učinila na účastníky pohřbu nějaký dojem, podle zákona nezáleží; dosti na tom, že svým obsahem a vztahem na kněze opodstatňují objektivně urážku podle §u 303 II. tr. zák.

Čís. 1939.

S hlediska §u 486 čis. 2 tr. zák. jest lhotejno, z jaké pohnutky pachatel dále obchodoval, jsa si vědom své nezpůsobilosti k placení.

Vyrovnal-li se pachatel mimosoudně se svými věřiteli a smluvenou vyrovnací kvotou jim zaplatil, nemůže býti v cestě trestní odsouzen k náhradě jejich pohledávek plnými obnosy.

(Rozh. ze dne 28. března 1925, Zm I 605/24).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Písku ze dne 16. července 1924, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem úpadku z nedbalosti podle §u 486 čis. 2 tr. zák., vyhověl však dovolání obžalovaného z výroku o náhradě soukromoprávních nároků, výrok ten zrušil a odkázal soukromé účastníky a jich nároky na pořad práva soukromého, mimo jiné z těchto

důvodů:

Po věcné stránce (čís. 9 a) §u 281 tr. ř. namítá stěžovatel, že byl odsouzen pro přečin druhé věty §u 486 tr. zák. neprávem, poněvadž prý není prokázáno, že poškodil své věřitele z nedbalosti. Poukazuje na to, že ho v obchodě, který začal provozovati r. 1912, od počátku stihaly nezaviněné nehody (vojenská služba, válka), do stavu insolvence prý ho přivedla výhradně nepříznivá obchodní konjunktura, pokles cen zboží a ztráty u odběratelů. Nelze prý proto tvrditi, že poškodil své věřitele z nedbalosti; obchodoval i pak, když nabyl vědomosti o své insolvenční, jen proto, aby nahradil utrpěné ztráty, v naději, že je vyrovná, nevěda, že by měl ohlásiti úpadek nebo vyrovnání. Úmyslu poškoditi věřitele neměl, poněvadž nejen nové zboží objednával a přejímal, nýbrž i vydával podomním obchodníkům (od 14. prosince 1922 do 14. ledna 1923 za 60.000 Kč) a nejen nové dluhy dělal, nýbrž i staré splácel (v listopadu a prosinci 1922 splatil 149.000 Kč), pód cenu zboží neprodával, žil s rodinou skromně, všemožně se vynasnažil uspokojiti své věřitele tím, že se s nimi mimosoudně vyrovnal na 45% a tuto kvotu již všem zaplatil, a dokonce i výtěžku za prodaný dům použil ke krytí obchodních ztrát. Zmateční stížnost má za to, že prvý soud nesprávně vyložil zákon, pokud jde o pojem poškození věřitelů z dlužníkovy nedbalosti. Zmateční stížnost není oprávněna. Přečin zaviněného úpadku podle §u 486 tr. zák. jest deliktem poškozovacím; předpokládá nedbalé jednání dlužníkovy, z něhož vzejde škoda věřitelům. Kdežto však trestní ustanovení prvního odstavce §u 486 tr. zák. stihá dlužníka, který z nedbalosti poškodí věřitele jedním z úpadkářských jednání, v zákoně příkladmo uvedených — spáchaných před dobou, než se stal neschopným platiti, chce zameziti ustanovení druhého odstavce téhož §u poškození věřitelů nedbalostí dlužníkovou po této době. Proto se tresce podle tohoto zákonného ustanovení (jak zákon příkladmo uvádí) každý, kdo

věda, že jest neschopen platiti, buď nový dluh činí, nebo řízení vyrovnací nebo vyhlášení úpadku v čas nenavrhe, předpokládajíc, že tím věřitele poškodí.

V tomto případě zjišťuje rozsudek, že obžalovaný již v lednu 1922 věděl, že jest neschopen platiti, že přes to nenavrhl ani vyhlášení úpadku ani zavedení vyrovnávacího řízení, jak předpisují §§y 69 a 70 úpad. a § 1 vyrovn. řádu, nýbrž že obchodoval dále ještě celý rok 1922 a v roce 1923 téměř až do dne, kdy ohlásil úpadek (26. ledna 1923) a že v této době nové dluhy činil a (v menší míře) staré dluhy splácel. Ze svých skutkových zjištění vyvodil nalézací soud správný závěr, že obžalovaný poškodil své věřitele jak svémocným odkladem zahájení úpadkového (po případě vyrovnávacího) řízení tak i novými objednávkami zboží, jichž výtěžku pouze z části použil ke krytí starých dluhů, a konečně i libovolným splácením dluhů jen určitým věřitelům; poněvadž všichni obch. věřitelé mají zák. nárok, by v řízení úpadkovém (vyrovnávacím) došli uspokojení svých pohledávek stejnou měrou, nikoliv jedni na úkor druhých. Zjišťuje tudíž rozsudek bezvadně trojí jednání dlužníkovy, jež zákon kvalifikuje jako nedbalé, i poškození věřitelů z toho vzešlé. Odsuzující výrok odpovídá tudíž správnému výkladu zákona.

Okolnosti, jež uvádí zmáteční stížnost na omluvu stěžovatelovu nejsou s to, by ho vyvinily. Z jaké pohnutky se odhodlal dále obchodovati, jsa si vědom své insolvence, jest pro otázku viny úplně lhostejno. Tvrzení, že obžalovaný nevěděl, že ve stavu insolvence nesmí nové dluhy činiti a staré spláceti, nýbrž že musí ohlásiti úpadek a varovati se všeho, co zákon v §u 486 tr. zák. úpadci zakazuje, poukazuje na právní omyl, který neomlouvá (§ 3 tr. zák.). Poněvadž pro skutkovou podstatu deliktu podle druhého odstavce §u 486 tr. zák. jsou rozhodny pouze okolnosti shora vytknuté (že obžalovaný svou nedbalostí zhoršil stav majetku a obchodu a tím přímo poškodil věřitele), nezáleží na tom, v jakém úmyslu jednal, zejména se neřádá, by měl úmysl věřitele poškoditi. Že se obžalovaný všemožně snažil věřitele uspokojiti, rozsudek nezjišťuje; kdyby tomu tak skutečně bylo, přišla by tato okolnost v úvahu pouze jako polehčující při výměře trestu (§ 264 k) tr. zák.), na trestnosti činu by však ničeho nezměnila. Okolnost, že obžalovaný nejen nové dluhy činil, nýbrž i staré splácel, by ho nemohla vyvinuti, kdyby částky jím udané byly pravdivé (ve skutečnosti jich rozsudek nezjišťuje), poněvadž je zjištěno, že svým jednáním věřitele poškodil, a že k jejich škodě zvýšil stav pasiv v době nedovoleného obchodování o statisíce. Že sám žil s rodinou skromně a neprodával pod cenou (což rozsudek rovněž nezjišťuje), nemá pro skutkovou podstatu druhé věty §u 486 tr. zák. významu, jak vyplývá z hořejších vývodů. Bylo proto zmáteční stížnost zavrhnouti.

Naproti tomu bylo vyhověti odvolání obžalovaného z výroku o soukromoprávních nárocích a výrok ten zrušiti, ježto se obžalovaný se soukromými účastníky již mimosoudně vyrovnal a smluvenou vyrovnací kvotu již zaplatil. Nemůže proto býti uznán povinným k náhradě jejich pohledávek znovu v plné výši. Bylo proto soukromé účastníky s jejich pohledávkami poukázati na pořad práva soukromého.

Čís. 1940.

Zmatečnost podle §u 344 čis. 1 tr. ř. z důvodu §u 306 čis. 3 tr. ř. lze uplatňovati, třebaš nebyla uplatněna za řízení před porotním soudem, dozvěděl-li se stěžovatel o důvodu ji opodstatňujícím teprve po přeličení, třebaš byl jeho obhájce o ni zvěděl již před jeho skončením.

(Rozh. ze dne 28. března 1925, Zm I 792/24).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmáteční stížnosti obžalovaného do rozsudku porotního soudu v Táboře ze dne 21. října 1924, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem zpronevěření podle §u 181 tr. zák. a zločinem dílem dokonaného, dílem nedokonaného podvodu podle §§ů 8, 171 a 200 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a odkázal věc k příštímu zasedání poroty při krajském soudu v Táboře, aby byla znovu projednána a rozhodnuta. V otázce, o níž tu jde, uvedl v

důvodech:

Zmateční stížnosti nelze upřiti oprávnění, pokud uplatňuje zmatek čis. 1 §u 344 tr. ř. Podle protokolu o hlavním přeličení byl jako porotce vylosován a zasedal též po celé líčení na lavici porotců František Č. Tento byl však v této trestní věci slyšen co svědek a jeho protokol u hlavního přeličení čten. Ježto vzhledem k tomu byl František Č. podle §u 306 tr. ř. z účastenství v rozhodování vyloučen, uplatňuje zmáteční stížnost zmatek podle §u 344 čis. 1 tr. ř. Zmateční stížnost jest odůvodněna. Obžalovaný udal, že zvěděl tuto okolnost teprve druhý den po líčení, že na ni za líčení nikým nebyl upozorněn a že proto nemohl této zmatečnosti za líčení platnost zjednat. Bylo sice konaným šetřením zjištěno, že obhájce obžalovaného byl na tuto okolnost upozorněn zástupcem soukromého účastníka ku konci průvodního řízení, když protokol Č-ho byl čten a že okolnost tu pak bezpečně zjistil za porady porotců, že však přes to ihned, jak měl učiniti, zmatku toho neuplatnil. Dlužno připustiti, že obhájce i obviněný vystupují naproti soudu jako jediný společný procesní subjekt a že projev vůle atšs toho neb onoho děje se jménem tohoto subjektu procesního. Pak-li by však projevy obhájce a obžalovaného byly v rozporu, rozhoduje vůle obžalovaného (Storch I 332). Zůstává tedy obžalovaný vždy svrchovaným. Tak na příklad nemůže se obhájce bez svolení obžalovaného vzdáti opravných prostředků a nemůže je bez jeho svolení prováděti. Důsledkem toho nemůže se též bez souhlasu nebo bez vědomí obžalovaného vzdáti těch kterých zmátečních důvodů. Obžalovaný může obhájce kdykoliv, ovšem aniž by tím trestní řízení zdržoval, z obhajování sprostiti a je na jiného obhájce přeněsti.

Z ustanovení §§ů 255, 324 a 335 tr. ř. o přednesu stran při hlavním přeličení, vychází na jevo, že obžalovaný může se hájiti vedle svého obhájce též sám a že tudíž může uvésti ku své obhajobě i okolnosti, jichž obhájce neuvedl neb uvésti nechtěl. Tomuto názoru nasvědčuje též výjimka z této svrchované moci obžalovaného v kapitole XX., týkající

se mimořádných opravných prostředků, upravená v Šu 364 tr. ř., kde obžalovaný, jenž nechal projít lhůtu k opovězení opravného prostředku, musí dokázat, že se tak stalo pro neodvratné okolnosti nejen bez jeho viny, nýbrž i bez viny jeho obhájce. Jedině v tomto případě by mohl obžalovaný utrpět újmu případným trestným zaviněním svého obhájce. Toto výjimečné ustanovení, kde se výslovně uvádí »obhájce« ve spojitosti se shora uvedenými vývody a předpis Šu 344 čís. 1 tr. ř., jenž ustanovuje, že řízení jest neplatným, když má účastenství v rozhodování vyloučený porotce, leč že by stížnost vedoucí (tedy ne jeho obhájce) zvěděl o této okolnosti, ihned ji neuplatnil. Stěžovatel se o okolnosti té dozvěděl až po hlavním přeličení, právě tak, jako o ní nevěděl dříve soud porotní, ač porotci byli řádně podle Šu 306 tr. ř. poučeni. Jest tedy uplatňovaný zmatek podle Šu 344 čís. 1 tr. ř. odůvodněn a bylo proto zmateční stížnosti vyhověti a napadený rozsudek zrušiti a ježto se nelze obejíti bez nového hlavního přeličení, slušelo uznati podle Šu 288 čís. 1 tr. ř.

Čís. 1941.

Poměr trestnosti rychlé jízdy automobilem podle trestního zákona (§Šy 335, 337 tr. zák.) a podle min. nařízení z 28. dubna 1910, čís. 81 ř. zák.

Jízda automobilem po silnici, na níž je sníh a náledí, spadá pod hledisko Šu 337 (85 c) tr. zák.

(Rozh. ze dne 30. března 1925, Zm I 8/25).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Chebu ze dne 18. listopadu 1924, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle §Šu 335, 337 tr. zák., mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmateční stížnost vytýká podle čís. 9 písm. a) Šu 281 tr. ř., že nalézací soud řídil se nesprávným výkladem pojmu nedbalosti, nepřihlížev k ustanovení Šu 46 min. nař. čís. 81 z roku 1910, a podle čís. 10, že zjištěné jednání zakládá toliko přestupek Šu 335 tr. zák., jelikož automobily nejsou v Šu 85 písm. c) tr. zák. jmenovány a provoz jich neděje se za okolností zvláště nebezpečných. Stížnost není důvodnou s hlediska žádného z uplatňovaných míst zákona.

Pokud jde o první námitku, jest stížnost na omylu ve dvojím směru. Jednak nedbá toho, že rozsudek shledává neopatrnost nikoliv pouze ve vyšší než přiměřené rychlosti jízdy, nýbrž i v tom, že stěžovatel nevěnoval tomu, co se na silnici dělo, pozornosti, již bylo třeba, takže vjel ze zadu na svědka K-a. Za druhé vychází stížnost výlučně a jedinečně z předpisu Šu 46 min. nař. z 28. dubna 1910, čís. 81 ř. zák., nevěšimajíc si souvislosti tohoto předpisu s ostatním obsahem VII. oddílu, nanejvýš vůdčí zásady Šu 45 nařízení. Zaměstnáním stěžovatele jest řízení a provoz silostrojních vozidel. Podle Šu 233 tr. zák. jest u něho předpokládati

znalost všech oněch předpisů, jejichž správný, t. j. souvislosti jich dbalý výklad sprostředkoval mu rozpoznání nebezpečnosti opačného jednání pro právní statky Šem 335 tr. zák. chráněné. Předpis Šu 46 zakazuje bez ohledu na zvláštní okolnosti jednotlivého případu a bezvýjimečně jízdu rychlejší, než tam stanoveno. Až do hranice tohoto zákazu, jehož nešetření tresce se samo o sobě, i když nedošlo ani k nehodě, ani ku konkrétnímu nebezpečí, jako přestupek správní (§ 55), jest podle Šu 45 jízdnou rychlost určit tak, aby řidič silostroje byl pánem své rychlosti a bezpečnost osob a majetku nebyla ohrožována, takže jest řidiči zmírniti přiměřeně rychlost jízdy a, třeba-li, zůstati státi, mohly-li by vozidlem jeho býti způsobeny nehody nebo poruchy dopravy. Dlužno proto souhlasiti se stanoviskem nalézacího soudu, že stěžovatel jednal nedbale, jedal na silnici sněhem a náledím pokryté rychlostí — lhostejno kolika kilometrovou —, jež mu bránila v tom, aby automobil okamžitě neovládl. Otázku, stížností nadhozenou, zda jednal nedbale i svědek K. tím, že nedal pozor, nepřibližuje-li se nějaké vozidlo (ze zadu), možno ponechati stranou. Případná současná nedbalost K-ova nerušila by dle zásady Šu 134 tr. zák. příčinné souvislosti nehody s nedbalostí stěžovatelovou a nesprostila by stěžovatele zodpovědnosti za vlastní nedbalé jednání, jež zůstalo by i za tohoto předpokladu třebaš ne jedinou, přece jednou z několika příčin nehody.

Souhlasiti jest se stížností potud, že automobily nenáleží k předmětům v Šu 85 písm. c) tr. zák. jmenovaným. Další otázku, děje-li se provoz automobilů vždy za okolností zvláště nebezpečných, možno ponechati stranou. Pro tento případ odvozuje rozsudek prvé stolice zákonnou známku okolností zvláště nebezpečných z konkrétních okolností případu, totiž ze skutečnosti, že na silnici byl sníh a náledí. Při tomto stavu silnice jest provoz silostrojních vozidel spojen s nebezpečím daleko větším, než provoz vozidel animální silou poháněných. I nelze shledati právní omyl v tom, že nalézací soud podřadil pro zjištěnou konkrétní příčinu zvláštní nebezpečnosti jednání stěžovatelovo pod ustanovení Šu 337 tr. zák. třebaže jest pochybeným důvod v rozsudečném výroku vyslovený, že automobily jsou z předmětů v Šu 85 písm. c) jmenovaných.

Čís. 1942.

Ani v řízení kárném nesmí býti použito sankce Šu 199 a) tr. zák. jako prostředku k obejíti zákazu Šu 202 tr. ř.; i pro ně platí ustanovení Šu 153 tr. ř.

Zásada Šu 202 tr. ř. tu předpokládá, že se svědek cítil při výslechu subjektivně obviněným; pro posouzení, zda tomu tak, jest rozhodným úmysl, v jakém výpověď učinil; pod ustanovení Šu 199 a) tr. zák. nespadá jeho křivá výpověď jen, chtěl-li jí pomoci výhradně sobě samému.

(Rozh. ze dne 1. dubna 1925, Zm I 687/24.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu

v České Lípě ze dne 3. září 1924, pokud jí byla obžalovaná Berta L-ová podle §u 259 čís. 3 tr. ř. sprostěna z obžaloby pro zločin podle §u 197 a 199 písm. a) tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc soudu první stolice, by jí znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnosti nelze upříti oprávnění, pokud tvrdí, že výrok, sprostující Bertu L-ovou, jest stížen zmatkem podle §u 281 čís. 9 a) tr. ř. Nálezací soud výrok ten v podstatě odůvodňuje tím, že postavení L-ové v kárném řízení proti dozorce vězňů B-ovi bylo po věcné stránce postavením osoby jednak objektivně podezřelé ze zločinu podle §u 105 tr. zák., jednak subjektivně též cítící se v tom směru vinnou a že proto nelze považovati její výpověď za svědeckou výpověď v zákonném smyslu slova. Dlužno především zdůrazniti, že jsou tu formální předpoklady pro stíhání a odsouzení obžalované pro křivé svědectví, ježto jest zjištěno, že obžalovaná věděla, že jest vyslýchána jako svědkyně, svědectví se nevzdala, ačkoliv tak mohla učiniti vzhledem k ustanovení §u 153 tr. ř., jež podle §u 119 služ. pragm. platí též pro řízení disciplinární (že v tomto směru poučena nebyla, nevádí, poněvadž zákon neukládá soudu povinnosti, by svědkyně o dobrodiní tohoto zákonného ustanovení uvědomil), a že vypovídala nesprávně. Sluší též přisvědčiti právnímu názoru nálezacího soudu, potud, že po hmotné stránce při křivém svědectví rozhoduje zásada, ovládnutá trestní řád a vyslovená zejména v §u 202 tr. ř., že vinník není povinen, k vině se doznati, a nesmí býti k doznání nějakým způsobem donucován, a že ani sankce §u 199 písm. a) tr. zák. nesmí býti použito jako prostředku k obejití zákazu §u 202 tr. ř., při čemž nepadá na váhu, zda jde o svědecký výslech v řízení trestním, či v řízení kárném, pro něž, jak již bylo shora vysloveno, podle §u 119 poslední odstavec služ. pragm. obdobně platí ustanovení trestního řádu.

Zásada §u 202 tr. ř. předpokládá, že se vyslýchána osoba cítí subjektivně skutečně obviněnou, a pro posouzení, zda jest tomu tak, je v první řadě rozhodným úmysl, v jakém výpověď učinila, zda totiž chtěla jí pomoci sobě, či někomu jinému. Pouze ten, kdož se při výslechu pokládal subjektivně za obviněného a křivým seznáním výhradně sobě chtěl pomoci, nedopouští se zločinu křivého svědectví (§ 199 písm. a) tr. zák.). Touto důležitou stránkou rozhodného případu se nálezací soud vůbec neobírá, přes to, že v tomto případě hájila se obžalovaná od počátku pouze tím, že manželé P-ovi a svědek Sch chovají proti ní nepřátelství; že obviňování, těmito svědky vyslovené, je vymyšleno a že k nějakým nepřístojnostem se strany vězeňského dozorce B-a vůbec nedošlo. Více, než to, obžalovaná neudala a ani za disciplinárního, ani za trestního řízení nevyšly na jevo okolnosti, podporující alespoň vzdáleně správnost a podstatnost poznámek stěžovatelky vůči oněm třem svědkům. Vězeňský dozorce B. totiž potvrdil, že k nějakým nepravdělnostem vůči vězni (manželu obžalované) nedošlo, a totéž seznal i manžel sám, byv jako svědek slyšen. Vzhledem k tomuto skutkovému stavu věci bylo by se doporučovalo, by soud již po stránce objektivní těmito skutečnostem, jež ovšem v rozsudku uvádí, jimiž se však věcně nezabývá, věno-

val náležitou pozornost, a aby v důvodech rozsudkových přesně uvedl úvahy, z nichž se přenesl přes tyto okolnosti, zjišťuje, že považuje stěžovatelku objektivně za podezřelou »z účastenství na zločinech §u 101 a 104 tr. zák., z nichž byl viněn vězeňský dozorce B., jakož i ze samostatného zločinu svádění ke zneužití moci úřední podle §u 105 tr. zák.«

Co do stránky subjektivní není vůbec z rozsudku patrné, jakým způsobem dospěl soud k závěru, že se stěžovatelka i subjektivně cítila obviněnou. Rozsudek pomíjí obzvláště zjistiti rozhodující skutečnost, nesli se úmysl její, když křivou výpověď učinila, k tomu, by pomohla sobě, či někomu jinému. Vždyť není vyloučeno, že se jí dle vylíčeného stavu věci jednalo pouze o to, chrániti křivou výpovědí dozorce B-a; nelze dokonce ani vyloučiti možnost, že svou výpovědí nezamýšlela pomoci ani B-ovi, ani sobě samé, kdyžť podle jejího zodpovídání, potvrzeného dozorcem B-em a jejím manželem, k nějakým nepřístojnostem ve věznici vůbec nedošlo. Sluší tedy míti na zřeteli, že by bylo stěžovatelku sprostiti z trestní zodpovědnosti pouze tehdy, pokud by bezpečně bylo zjištěno, zda a ze kterých trestných činů v době svědeckého výslechu byla objektivně skutečně podezřelou, a po stránce subjektivní, že si při tomto svém výslechu byla toho vědoma, že, vypoví-li pravdu, přivede sebe samu v nebezpečí trestního stíhání a že se tedy při tom cítila obviněnou, takže by tu vlastně šlo o případ, v němž byla na obžalované svědecká výpověď vynucena, poněvadž se octla v situaci, v níž jí nezbýlo, než udati vědomě nepravdu, nechtěla-li sebe samu obviniti. Je zřejmo, že se tu jedná v podstatě o rozřešení otázky, zda byla obžalovaná v situaci, podmiňující důvod, trestnost vylučující ve smyslu hmotného trestního práva podle ustanovení §u 2 g), po případě i §u 2 e) tr. zák. Pominuv tyto, s právního hlediska rozhodné zásady, dospěl nálezací soud k výroku sprostujícímu na základě nesprávného výkladu zákona. Tím však je rozsudek stížen zmatečností §u 281 čís. 9 a) tr. ř. a bylo proto zmateční stížnosti vyhověti, napadený rozsudek ve výroku, jímž byla obžalovaná Berta L-ová podle §u 259 čís. 3 tr. ř. sprostěna z obžaloby pro zločin podvodu podle §u 197 a 199 písm. a) tr. zák. jako zmatečný zrušiti a, ježto z nedostatku potřebných zjištění nelze ihned ve věci samé rozhodnouti, podle §u 288 čís. 3 tr. ř. věc vrátiti soudu první stolice, by jí v rozsahu zrušení znova projednal a rozhodl.

Čís. 1943.

Výroba, prodej a přechovávání radiotelegrafních (radiotelefonních) zařízení (zákon ze dne 20. prosince 1923, čís. 9 sb. z. a n. z roku 1924).

Z amnestie z 2. září 1924 jest vyloučen nejen, kdo vyrábí radiotelegrafní (radiotelefonní) zařízení po živnostensku, nýbrž i ten, kdo si ojedinele vyrobí, byť i jen jednotlivé součástky a třeba jen k vlastní potřebě.

Z amnestie pro přechovávání jest vyloučen, kdo byl odsouzen též pro výrobu zařízení, jež přechovával.

(Rozh. ze dne 1. dubna 1925, Zm I 30/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Mladé Boleslavi ze dne 12. prosince 1924, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle §u 24 zákona ze dne 20. prosince 1923, čís. 9 Sb. z. a n. z roku 1924.

Důvody:

Dovolávajíc se důvodu zmatečnosti čís. 9 b) §u 281 tr. ř. uplatňuje zmateční stížnost, že obžalovaný měl býti sprostěn z obžaloby pro přečin podle §u 24 zákona ze dne 20. prosince 1923, čís. 9 Sb. z. a n. z roku 1924, spáchaný tím, že z jara 1924 v Z. bez povolení vyráběl a přechovával radiotelegrafní a radiotelefonní zařízení, poněvadž prý jde o případ, spadající pod amnestii presidenta republiky ze dne 2. září 1924, zvláště když obžalovaný ve lhůtě v amnestii té uvedené žádal dodatečně o koncesi své přijímací radiotelefonické stanice. Nalézací soud odmítl použití amnestie z té příčiny, že z amnestie jsou vyjmuty přečiny nedovolené výroby nebo prodeje radiotelegrafních a radiotelefonních zařízení, o obžalovaném je však zjištěno, že mimo dva koupené kondensatory ostatní součástky sestavil a vyrobil sám a že vyrobil zejména obě cívky a řádného povolení nevyčkal. Proti tomu namítá zmateční stížnost, že výrobou rozumí se něco zcela jiného, než soud prvě stolice míní, totiž výroba po živnostensku, tedy nikoli pouhé zřizování některých součástí za účelem sestavování radioaparátů k vlastní potřebě. Že pojem výroby dlužno v tomto smyslu vykládati, plyne prý zejména z ustanovení §u 6 odstavec čtvrtý zákona, kde je pro povolení výroby požadován průkaz odborné způsobilosti. Stížnost je bezdůvodna. V §u 1 zákona, dle něhož výroba, prodej a přechovávání zařízení radiotelegrafního a radiotelefonního, jakož i dovoz jeho z ciziny jsou přípustny pouze na základě zvláštního úředního povolení, nařizuje se výslovně, že »tohoto povolení je třeba nejen k činnostem po živnostensku vykonávaným, nýbrž i ve všech případech ostatních.« Tím je dáno zřejmě na jevo, že zákon váže na úřední povolení výrobu, ať jakkoli, po živnostensku, příležitostně neb ojedinele vykonávanou a sledující jakýkoli účel. V rozhodnutí presidenta republiky ze dne 2. září 1924, dle něhož vyjmají se z amnestie přečiny nedovolené výroby nebo prodeje oněch zařízení, nečiní se co do výroby rozdílu, takže pro výklad pojmu tohoto je směrodatno ustanovení §u 1 zákona. Je proto z amnestie vyloučen nejen, kdo vyrábí zařízení radiotelegrafní a radiotelefonní po živnostensku, nýbrž i ten, kdo si ojedinele vyrobí, byť i jen jednotlivé součástky a třeba jen k vlastní potřebě. Poukaz zmateční stížnosti na § 6 odstavec čtvrtý zákona nemůže na věci ničeho změnit, poněvadž ustanovení to nelze vykládati samo o sobě bez ohledu na § 1 odstavec prvý zákona. Neboť vzhledem k tomu, že úředním povolením je vázána výroba jakéhokoli způsobu, tedy zejména výroba po živnostensku, nastala pro zákonodárce samozřejmá nutnost, určití bližší podmínky, na kterých závisí povolení tohoto způsobu výroby. Co se týče výroby nelze proto uznati, že stěžovatel je amnestie účastným.

Než stěžovatel není účasten amnestie ani pokud jde o přechovávání, třebaže rozsudek prohlašuje správným, že ve lhůtě amnestie stanovené žádal dodatečně o koncesi na přijímací stanici radiotelefonní. Odstavcem III. rozhodnutí presidenta republiky vyloučeno jest užití ustanovení jeho odstavce I. na osoby, které s přečinem uvedeným v odstavci I. — tedy i s přečinem přechovávání — dopustily se zároveň jiného trestného činu, stíhaného k obžalobě veřejné. Obžalovaný byl stíhán a také uznán vinným, že z jara 1924 v Z. bez povolení vyráběl a přechovával zařízení radiotelegrafní a radiotelefonní, při čemž výroba vztahovala se na tytéž předměty, ohledně nichž zároveň stíhán i vinným byl uznán přechováváním. Je tudíž časová, místní i věcná souvislost mezi oběma stránkami trestné činnosti obžalovaného tak těsná, že mu dobrodiní amnestie nelze s hlediska odstavce III. rozhodnutí přiznati ani pokud jde o přechovávání.

Čís. 1944.

Není trestným zaviněním (§ 431 tr. zák.), nebyla-li před rohovnickým zápasem opatřena podlaha zápasistě měkkou příkrývkou a nebyli-li zápasníci prohlédnuti lékařem.

(Rozh. ze dne 2. dubna 1925, Zm II 14/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného Jana H-e do rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 24. listopadu 1924, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přestupkem proti bezpečnosti těla podle §u 431 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a sprostil obžalovaného z obžaloby.

Důvody:

Soud nalézací, sprostiv stěžovatele Jana H-e z obžaloby pro přečin podle §u 335 tr. zák., uznal ho vinným přestupkem podle §u 431 tr. zák., shledav trestuhodné opomenutí jeho v tom, že opomenul dáti opatření prkennou podlahu zápasnického ringu měkkou a pružnou příkrývkou a dáti prohlédnouti zápasníky lékařem před započítím zápasu, kterážto opomenutí ovšem v daném případě nebyla v příčinné souvislosti s nastalou smrtí Rudolfa P-y, než přece jsou takového rázu, že se jimi může způsobiti nebo zvětšiti nebezpečí života, zdraví nebo tělesné bezpečnosti lidí, což obžalovaný podle přirozených, snadno poznatelných následků, podle předpisů pro rohovnické zápasy platných a podle svého zaměstnání, případně zvláštních svých poměrů mohl nahlédnouti. Zmateční stížnosti obžalovaného, dovolávající se číselně zmatku §u 464 čís. 1, věcně §u 281 čís. 10 tr. ř., nelze upřiti oprávněnosti. Sám rozsudek poukazuje v důvodech na to, že dle předložených pravidel brněnského »Boxerverband«, jež jsou ostatně rázu zcela soukromého, nejsouce úřadem nijak regulována, zápasníci sami stanoví podmínky zápasu a nemohou býti zejména nuceni k tomu, by lékařem před zápasem byli prohlédnuti. Již název »pravidla« nasvědčuje tomu, že jde jen o jakési směr-

nice, nikoli o předpisy. O nějakých obecně závazných předpisech pro provozování rohovnického sportu, jistě sama o sobě pro tělesnou bezpečnost zápasníků značnou měrou nebezpečného, než úředně nezakázaného, jež by bývaly mohly stěžovatelem ve směrech naznačených býti překročeny, nemůže vůbec býti řeči. Zbývá proto jen poznatelnost nebezpečnosti dle přirozených následků a dle zaměstnání nebo zvláštních poměrů obžalovaného. Tu ovšem sluší připustiti, že jak pokrytí prkenné podlahy měkkou, pružnou příkrývkou, tak i předchozí lékařská prohlídka zápasníků jsou úkony opatrnosti, které snad v jednotlivém případě mohou býti zápasníkům na prospěch. Avšak, uváží-li se, že rohovnický sport, již pro vysoké nároky, jež činí na tělesnou zdatnost zápasníka, přirozeně může býti provozován vůbec jen lidmi zvláště silnými a zdravými, že již zmenšená vyhlídka na úspěch sama sebou vede přirozeně k tomu, by zápasník, cítící se poněkud vážněji nedisponován, od zápasu upustil, že taková předchozí, poměrům přiměřená lékařská prohlídka člověka, jenž, jsa mlád a silen, sám na indisposici si nestěžuje, jak samy důvody zdůrazňují, vedla by pravděpodobně jen náhodou ke konstatování tělesné indisposice zápasníkovy, a že nějaká modřina, kterou by si zápasník mohl snad způsobiti pádem na nepokrytou podlahu, vůči ranám, jež mu utrpěti jest při dovoleném sportu rohovnickém, jako zvýšení nebezpečí vůbec nepadá ani na váhu, nelze ve zjištěném opomenutí stěžovatelově, jenž ostatně měl o to péči, by lékařská pomoc byla pořádatelná, spatřovati opodstatněnou skutkovou podstatu i jen přestupku §u 431 tr. zák. Proto netřeba se blíže zabývatí další námitkou stížnosti — ostatně vzhledem k tomu, že v rozsudku uvedené následky opomenutí přicházely v úvahu při daném zápasu a konkrétních zápasnicích, zřejmě neodůvodněnou — že rozsudkem zjištěné nebezpečí jest toliko abstraktní a proto s hlediska §u 431 tr. zák. nepostačuje.

Čís. 1945.

Původcovské právo (zákon ze dne 26. prosince 1895, čís. 197 ř. zák.).

Adresáře požívají ochrany zákona, nejsou-li jen mechanickou snůškou adres, nýbrž projevuje-li se v jejich uspořádání dle určitých zásad a hledisek duševní činnost redakční (systematika).

Ochrana vztahuje se i na takovou část díla (§ 3 zákona), jež sama o sobě mohla by býti způsobitelným předmětem ochrany práv původcovských; nespadá sem převzetí adres jakožto pouhého materiálu.

K »vědomości« zásahu je třeba, by pachatel jednal úmyslně a věda o jsoucnosti cizího práva autorského ohledně díla, na něž se jeho činnost vztahuje; stačí doložit eventualis.

Skutková podstata přečinu §u 51 zákona nevyžaduje vědomí pachatelovo, že jeho činnost svým obsahem znamená zásah do práva vyhrazeného autorovi.

Neznalost ustanovení zákona, zakládajících a vymezujících právo autorovo, pachatele neomlouvá (§§ 3, 233 tr. zák.).

(Rozh. ze dne 3. dubna 1925, Zm I 614/24.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmáteční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Liberci ze dne 28. května 1924, jimž byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle §u 51 zákona ze dne 26. prosince 1895, čís. 197 ř. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc soudu prvé stolice, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost obžalovaného vytýká rozsudku zmatečnost z důvodů čís. 4, 5 a 9 písm. a) a b) §u 281 tr. ř. Vzhledem na povahu případu dlužno se obíratí především hmotněprávní stránkou rozsudku. V té příčině stížnost vytýká rozsudku právní omyl jak po stránce objektivní, tak ve směru subjektivním. Zmateční stížnost zaujímá v podstatě stanovisko, že sice ovšem i adresáře mohou býti účastny ochrany práva původcovského, avšak jen potud, pokud se v nich vyjadřuje činnost duševní, tedy co do zpracování látky, jak se projevuje uspořádáním a systematikou, nebo, jak se na jiném místě praví, ve výsledcích různých hledisek, se kterých adresář byl založen a nabyt zvláštní formy; materiál sám, na který se tato třídící, osobitá činnost redakční vztahovala, že ochrany práva autorského nepožívá, spočívaje o sobě na výsledcích mechanické činnosti svératské; použití materiálu toho že je proto komukoli volno, zejména tomu, kdo si adresář koupil a tím nabyt práva, užívati ho k tomu, k čemu jest určen; obžalovaný že použil (dle nepříznavých zjištění rozsudku) z části adres K-ho, ale že neosvojil si ničeho ze systematiky jeho adresáře; systematika a celé zpracování adresáře obžalovaného že jsou samostatny. Theoretické právní stanovisko zmáteční stížnosti dlužno ve shodě s převážnou částí literárních pramenů označiti v podstatě za správné. Dle toho nejsou adresáře předem vyloučeny z ochrany práva autorského. Arci je zapotřebí, jak rozsudek i stížnost shodně uznávají, aby adresář nebyl jen mechanickou snůškou adres, snad i dle zemí a míst v pořádku abecedním sestavených, nýbrž aby v jeho uspořádání dle určitých zásad a hledisek projevovала se duševní činnost redakční, má-li adresář býti uznán za dílo literární, požívající ochrany zákona ze dne 26. prosince 1895, čís. 197 ř. zák. Pro případ projednávání zmáteční stížnosti sama připouští, že s tohoto hlediska adresář soukromé obžalobkyně sluší uznati za dílo literární ve smyslu §u 4 zákona. Právním důsledkem toho je ovšem, že dle zásady §u 3 zákona autorské právo k adresáři soukromé obžalobkyně jakož i ochrana, právu tomu zákonem ze dne 26. prosince 1895, čís. 197 ř. zák. poskytnovaná, vztahují se na dílo jako celek i na jeho části. K tomuto důsledku třeba v daném případě přihlídnouti proto, že se právě obžalovanému klade za vinu, že zasáhl bezprávně a vědomě do původcovského práva soukromé obžalobkyně, uveřejniv, rozmnoživ a odbýváje v adresáři, jim vydaném, části, jednající o sklářském průmyslu ve všech skoro zemích, vyjma Československou republiku a Německou říši, obsažené v adresáři, vydaném soukromou obžalobkyní. Nutno tedy uvážiti, co je takovou částí chráněného díla literárního zejména při dílech toho druhu, o jaký tu jde.

A tu je zase pouhým důsledkem již naznačených podmínek, za kterých adesář přichází v počet jakožto dílo literární, že o porušení práv původcovských možno mluvit jen tehdy, vztahuje-li se zásah (§ 21 zákona) na takovou část adresáře, jež také sama o sobě, hovic oněm požadavkům, mohla by přicházeti v úvahu jako způsobilý předmět ochrany práv autorských. Jinými slovy — převzetím adres jakožto pouhého materiálu nemůže býti spáchán přečin dle §u 51 zákona, poněvadž také původce adresáře mohl výhradného práva nabýti pouze na formě, v níž látku upravil, nikoli i na látce samé, již použití a po případě samostatně nově ji upravití je komukoli voľno (srov. Seiller v komentovaném vydání zákona ze dne 26. prosince 1895, čís. 197 ř. zák. k §§úm 3, 4, 5, Pospíšil, Výklad zákona o právu autorském k §§úm 3, 4); s hlediska §§ú 21, 51 zákona přichází v úvahu pouze činnost, vztahující se nejen na látku, nýbrž i na její výběr, pokud nespočívá na zřetelích čistě obchodních, nýbrž na výsledcích individuální činnosti třídivé — na sestavení a uspořádání látky, zkrátka na onu »systematiku«, pro kterou sbírka nese pečeť formující osobité činnosti původcovy. Tu pak sice zmáteční stížnost opouští půdu rozsudkových zjištění, tvrdíc, že adresář obžalovaného se ve své t. zv. systematice odchyluje podstatně od systematiky adresáře soukromé obžalobkyně, neboť rozsudek výroku takového neobsahuje. S druhé strany však rozsudek v této, jak naznačeno, rozhodující otázce neobsahuje vůbec žádného výroku. Nejen že rozsudek ani nevyslovil, že obžalovaný převzal z adresáře K-ho také právě onu »systematiku«, nelze z něho vůbec vyčísti, zda si nalézací soud uvědomil význam a dosah naznačených úvah a zda se jimi řídil, dospívaje k názoru o vině obžalovaného po stránce objektivní. Mluví rozsudek na několika místech pouze o převzatých adresách (nikoli ovšem »jednotlivých«, jak se vyjadřuje zmáteční stížnost) a není vskutku jasno, zda přihlížel nalézací soud kromě k okolnostem, které jej přivedly k přesvědčení, že obžalovaný převzal valnou část svých adres z adresáře K-ho, také k okolnostem, z nichž bylo by po případě lze posouditi, zda se kryje také ona t. zv. systematika adresáře obžalovaného se systematikou adresáře K-ho. V té příčině bylo na příklad svědkem O-em poukázováno k tomu, že obžalovaný některé firmy, uvedené v adresáři soukromé obžalobkyně, zařadil ve svém adresáři pod jiné záhlaví nebo do jiných skupin. Správnost nebo neodůvodněnost takového přerádění zůstává tu stranou. Skutečnost přerádění — byla-li by zjištěna — vyžadovala by úvahy s hlediska otázky, zda a jak dalece možno mluvit o snaze obžalovaného o vlastní uspořádání látky, zvláště když by tu také po případě přicházela v úvahu soudem nalézacím neřešená otázka třetího případu §u 24 zákona. Dle toho neshledává zrušovací soud v rozsudku již po stránce objektivní zjištěny ony skutečnosti, na nichž by bylo rozsudek za správného použití zákona založiti.

Případ vyžaduje však ještě několik poznámek: 1. Okolnost, že obžalovaný některé části svého adresáře (Československo a Německo) zpracoval samostatně, neměla by vlivu na otázku objektivní skutkové podstaty §u 51 zákona, kdyby byl shledán zásah ve smyslu §u 21 zákona co do částí jiných; byloť již poukázáno na zásadu §u 3 zákona, chráníti

původcovské právo i co do všech jednotlivých částí díla. 2. Rozsudek uznáváje obžalovaného vinným ve smyslu obžaloby zásahem, spáchaným také uveřejněním části adresáře soukromé obžalobkyně, přehlíží, že neoprávněné uveřejnění je myslitelné jen jakožto první uveřejnění díla, jež dosud vůbec nevyšlo (arg. §u 24 čís. 1 zák.); dílo kýmkoli uveřejněné může býti již jen neoprávněné rozmnožováno, můžeť sám autor své již uveřejněné dílo jen ještě znovu rozmnožovati, ale nikoli znovu uveřejniti, poněvadž k uveřejnění došlo již prvním odevzdáním díla veřejnosti; nenáleží-li pak opětne uveřejnění k právům, vyhrazeným původci (§ 23), nemůže arci býti do práva takového ani zasahováno. 3. Co se týče subjektivní stránky, zmiňuje se o ní rozsudek na jediném místě důvodů, pravě, že soud nalézací z úvah před tím uvedených dospěl k přesvědčení, že obžalovaný vědomě použil adres K-ho adresáře pro svůj adresář. Zmateční stížnost sice není provedena po zákonu, pokud s hlediska čís. 9 písm. a) §u 281 tr. ř. pouze tvrdí, že pro předpoklad vědomosti není tu důkazů, a že proto pro nedostatek vědomosti nelze uznati na trestnou skutkovou podstatu, neboť, jak uvedeno, rozsudek obsahuje v té příčině kladný výrok zjišťovací, jenž je také formálně náležitě odůvodněn. Než i tu stavba i slova rozsudku vyvolávají pochybnost o tom, zda nalézací soud zmíněného již výrazu užil v onom smyslu, který mu přísluší pro obor §u 51 zákona, a má-li tedy jeho zjištění obsah, naplňující zákonné náležitosti. Je proto třeba přičiniti tu stručný výklad tohoto pojmu, to tím spíše, že ani zmáteční stížnost, jež počátkem svých vývodů k čís. 4 §u 281 tr. ř. obírá se náležitostmi subjektivní stránky skutkové podstaty přečinu dle §u 51 zákona, nestaví se na stanovisko zcela správně.

K náležitosti »vědomosti« zásahu, vyžadované ke skutkové podstatě přečinu dle §u 51 zákona je třeba, aby pachatel jednal úmyslně a věda o jsoucnosti cizího práva autorského ohledně díla, na něž se jeho činnost vztahuje. Byť, jak uvádí Pospíšil v citovaném již Výkladu zákona o právu autorském (k §u 51) původní výraz »úmyslně (vorsätzlich)« nahrazen při parlamentním projednávání předlohy zákona výrazem »vědomě« (wissentlich) právě za tím účelem, aby trestní soudce byl upozorněn, že ke skutkové podstatě přečinu vsáhnutí je potřebí vědomosti pachatelovy o jsoucnosti cizího práva původcovského, a že tedy nepostačí, dopustí-li se pachatel, byť i úmyslně, nějakého činu, který se objektivně jeví býti takovým vsáhnutím. Podotknouti ovšem k tomu sluší, že dle převážné praxe dosavadní (na př. vid. sb. čís. 2274, 2277, 2831) stačí dolus eventualis, to jest, nežádá se, aby na straně pachatelově bylo vždy plné vědomí o všech známkách činu rušebního, tedy přímé přesvědčení o tom, že svým jednáním porušuje práva jiné osoby, nýbrž že stačí, zjistí-li se, že pachatel počítal s tím, že porušuje cizí právo autorské, a přes to jednal, nezjednav si jistoty, takže dle přesvědčení soudu nalézacího nebyla by ho od jednání odvrátila ani jistota o těchto právech. Rozumí se dále vzhledem k povaze deliktu jakožto dolosního, že pachatel musí si býti vědom také toho, že není subjektem autorského práva, jež vykonávati si osobuje, oprávněni ke své činnosti, aby bylo mu ji lze přičítati za vinu ve smyslu §u 51. Skutkové (a civilněprávní)

omyly a nevědomosti co do vzniku nebo rozsahu oprávnění takového bylo by právě tak jako skutkové omyly co do vzniku a trvání autorského práva samého posuzovati dle zásady §u 2 písm. e) tr. zák. Na otázku, však, zda vyžaduje přičitatelnost viny dle §u 51 zákona také, aby pachatel byl si vědom, že činnost jeho obsahem svým znamená jakožto výkon práva autorovi (nebo jeho právnímu nástupci) vyhrazeného zásah do práva toho, dlužno po náhledu soudu zrušovacího odpověděti záporně. Přes opačné mínění, zastávané zejména Seillerem v uvedeném již díle (k §u 51), má zrušovací soud za to, že je mu setrvati při stanovisku dosavadní judikatury a panující nauky (srov. Pospíšil l. c. k §u 51), pro nějž mluví zejména zřetele praktické, jelikož by jinak pachatelé namnoze unikali trestu prostou výmluvou, že jim ustanovení zákona o právu autorském nebyla známa. Dle toho sluší na zákon o právu autorském nejen v ustanoveních trestních, nýbrž i v jejich podkladu a předmětu jejich ochrany, v ustanoveních, zakládajících a vymezujících práva autorova, pohlížeti jako na předpisy, kryté zásadou §§ú 3 a 233 tr. zák., takže ani neznalost jich, ani omyl co do jejich obsahu a smyslu pachatele zodpovědnosti sprostiti nemůže.

Čís. 1946.

Původcovské právo (zákon ze dne 26. prosince 1895, čís. 197 ř. zák.).

Podmínkou odepření ochrany ve smyslu §u 5 zákona »uživatímu návod« jest, že byl návod ten skutečně příkládán k průmyslovým výrobkům na poučenou odběratelů.

Zákon poskytuje ochranu i proti neoprávněnému otištění sebe kratší části literárního díla (§ 3 zákona).

(Rozh. ze dne 3. dubna 1925, Zm I 781/24.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti soukromého obžalobce MUDra Maxe A-a do rozsudku krajského soudu v Liberci ze dne 1. října 1924, jímž byl obžalovaný Albrecht D. podle §u 259 čís. 3 tr. ř. sprostěn ze soukromé obžaloby pro přečin dle §§ú 21, 24 čís. 3, 51 zákona ze dne 26. prosince 1895, čís. 197 ř. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Rozsudek zjišťuje, že v brožurě soukromého obžalobce nejprve se pojednává o účincích proudů vysokofrekventních a že pak k pojednání tomu druží se návod, kterých elektrod přístroje Radiolux při jednotlivých tělesných obtížích a onemocněních má býti používáno, jakož i, kterých případných opatření při tom ještě má býti šetřeno. Zjistiv dále, že také brožura obžalovaného obsahuje úvodem pojednání o terapii proudy vysokofrekventními, a že ke konci připojeno je pod nadpisem »návod k upotřebením« poučení, kterých elektrod má býti používáno, zjišťuje rozsudek, že »návod k upotřebením« v brožurě obžalovaného (až

na označení elektrod a nepatrně, v počet nepřicházející odchylky) úplně se shoduje s návodem v brožurě MUDra A-a. Soud nalézací dospěl dále k přesvědčení, že obžalovaný vskutku brožuru soukromým obžalobcem sepsané použil k uveřejnění ve svém tiskopise »Vio«, a že převzal obsah brožury soukromého obžalobce beze svolení jeho a nakladatelova. Na to dává si rozsudek otázku, zda jde v místech pozastavených o literární vlastnictví, či zda nespadá tištěný návod k upotřebením mezi návody, uvedené v §u 5 zákona o právu autorském. V dalším zabývá se rozsudek již jen obsahem návodu k upotřebením a dospívá k přesvědčení, že nejde o duševní plod, chráněný zákonem, nýbrž že obsah obžalovaným otištěného návodu k upotřebením náleží k vysvětlením a návodům užívacím, jež uvedeny jsou v §u 5 zákona o právu původcovském, jelikož celý návod užívací má za účel jen poučení kupitele přístroje o používání jeho, návod neobsahuje vědeckého pojednání o zjevech chorobných a pod., ani zvláštních technických výkladů, jež by mohly býti označeny za literární práci a její výsledek.

Zmateční stížnost právem napadá rozsudek s hlediska čís. 9 písm. a) §u 281 tr. ř. Rozsudek chybuje již z vlastního právního hlediska v tom, že, odvolávaje se na § 5 odstavec druhý zákona o právu autorském, oduznává otisknutému vysvětlení a návodu užívacímu ochranu zákona o právu původcovském, ač nezjistil, že »vysvětlení a užívací návod« soukromého obžalobce vskutku byl příkládán k průmyslovým výrobkům na poučenou odběratelů. Neboť tato skutečnost jest podmínkou odepření ochrany zákona, jak v §u 5 jasně je řečeno. Pro tento případ rozsudkem zjištěna nebyla, a byl by již proto rozsudek neudržitelným, kdyby i jinak bylo lze k jeho právnímu hledisku přisvědčiti. Než základní vada rozsudku tkví v tom, že soud nalézací přehlédl ustanovení §u 3 zákona, dle něhož právo původcovské vztahuje se k dílu jakožto celku i k jeho částem. Zásada tato rozvedena jest pro díla literární v §u 24 čís. 3, při čemž přihlížeti jest k výjimkám §u 25 čís. 1—3 zákona. Nejeví-li se dle těchto výjimek použití díla cizího autora přípustným, poskytuje zákon ochranu i proti neoprávněnému otištění sebe kratší části literárního díla. Rozsudek pochybil tudíž tím, že, ačkoliv bylo žalováno pro neoprávněné zasažení (§ 21) do původcovského práva soukromého obžalobce co do jím sepsaného díla »Die Hochfrequenzbehandlung«, byl ve formě §u 24 čís. 3 zákona, neuvažoval, zda je brožurka soukromého obžalobce jako taková, ve svém celku, dílem literárním, ochrany práva autorského požívajícím, nýbrž rozštěpil její obsah ve dvě části a jen druhou z nich se po stránce právní obíral. Důsledně pak rozsudek nezaujal stanovisko k otázce, zda bylo v případě kladném autorské právo soukromého obžalobce otištěním druhé části brožury porušeno již se zřetelem na zásadu §u 3 a na obsah práva původcovského, jak jest vymezen v §u 23, ani ovšem, zda je tu zvláštní případ čís. 3 v §u 24 zákona, kterýžto § arci jen příkladmo uvádí některé případy zasažení do práva původcova. Na tomto místě budiž vzhledem k dotyčné námitce zástupce obžalovaného při roku zrušovacím podotčeno, že není v napadeném rozsudku výroku o tom, zda rozšiřoval obžalovaný vědomě úplně a tně výrobky vsáhnutí do práva původcovského; na soudě

nalézacím bude ovšem, aby i v této příčině dospěl k náležitému zjištění, arci jen, přijde-li v úvahu druhý případ §u 51 zákona, k čemuž by nedošlo, bude-li obžalovaný uznán vinným ve vlastní osobě spáchaným vědomým vsáhnutím do práva původcovského (§§y 3, 21, 23, 24 čís. 3, 51 případ první zákona). Poněvadž pak rozsudek ani po stránce subjektivní neobsahuje zjištění, v §u 51 zákona o právu autorském vyžadovaných, nelze ihned ve věci samé rozhodnouti, i bylo proto podle §u 288 čís. 3 tr. ř. uznati, jak uvedeno.

Čís. 1947.

Porušení předpisu §u 79 tr. ř. při doručení obsílky k hlavnímu přelíčení.

Nebyla-li v řízení o zločinech a přečinech obsílka ku hlavnímu přelíčení řádně doručena, lze si do toho stěžovati pouze zmatečnící stížností (§ 281 čís. 3 tr. ř.); odpor ve smyslu §u 427 tr. ř. nezná tu místa.

(Rozh. ze dne 6. dubna 1925, Zm I 667/24.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmatečnící stížnosti obžalovaného do kontumačního rozsudku krajského jakožto nalézacího soudu v Hradci Králové ze dne 9. září 1924, kterým byl stěžovatel uznán vinným zločinem zpronevěry podle §§ů 183, 184 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Obžalovaný uplatňuje ve zmatečnící stížnosti předem formální zmatek §u 281 čís. 3 tr. ř. proto, že prý mu nebyla doručena obsílka k hlavnímu přelíčení, a že proto nevěděl, že se projednává jeho trestní záležitost. Tvrdí tudíž zmatečnící stížnost porušení předpisu § 427 tr. ř. v tom směru, že nebyla obžalovanému obsílka ku hlavnímu přelíčení k vlastním rukám dodána, tudíž porušení ustanovení, o němž se v zákoně (§ 427 odstavec první tr. zák.) výslovně přikazuje, že se ho má šetřiti pod neplatností. Dlužno předeslati, že dle protokolu o hlavním přelíčení bylo soudem zjištěno na základě zpátečního listku, u č. I. 38 založeného, že obeslání jest prokázáno. V tomto modrém zpátečním listku, dne 19. července 1924 obžalovaným podepsaném, jest uvedeno doslovně toto: »Předvolání pro rozh. vrch. soudu a 9./9. 1924 líčení.« Slova »předvolání pro« jsou vytištěna, ostatní slova jsou v téže řádce tužkou připsána. O tomto obžalovaným tvrzeném porušení formálních zákonných předpisů zavedeno šetření dle §u 6 zákona ze dne 31. prosince 1877, čís. 3 ř. zák. z r. 1878 a zjištěno toto: Na č. I. 38 jest rozhodnutí vrchního soudu zemského v Praze ze dne 27. června 1924, kterým byly námitky obžalovaného proti obžalobě zamítnuty, a dvoje vyřízený předsedy ze dne 4. července 1924, prvý, v němž se obžalovaný o onom rozhodnutí vrchního soudu zemského v Praze vyrozumívá, a druhé, jímž

se ustanovuje hlavní přelíčení. Kancelářská oficiantka B-ová, která dotyčné usnesení expedovala, udala, že opsala rozhodnutí vrchního soudu na kancelářský papír a že opis tohoto rozhodnutí zároveň s modrým předvoláním ku hlavnímu líčení vložila do modré obálky form. č. 67 a.) j. ř. a pak expedovala a připustila, že vzhledem k tomu, že obálka a předvolání byly obě modré a že v obálce bylo vyřízeno na bílém papíře, je možno, že obžalovaný při otevření obálky vyndal pouze rozhodnutí vrchního soudu a předvolání přehlédl. Obžalovaný udal, že v obálce byl pouze opis rozhodnutí vrchního soudu, předvolání ku hlavnímu přelíčení prý tam nebylo.

Dle §u 79 tr. ř. musí být obsílka ku hlavnímu přelíčení obžalovanému doručena do vlastních rukou. Ježto trestní řád na toto doručení vzhledem k zásadě ústnosti a bezprostřednosti klade neobyčejnou váhu, ustanovuje § 21 prov. nař. ku tr. ř., že se má obeslání obviněného ve spisech vyznačiti a že se má doručení obsílky pravidelně státi úředním sluhou nebo představeným obce, a obsahují §§y 211—213, 339—378 j. ř. řadu předpisů, které umožňují nejen řádné doručení, nýbrž i jeho kontrolu. Důležité jest ustanovení §u 7 nař. min. spr. ze dne 15. dubna 1902, čís. 74 ř. zák., kterým bylo upraveno doručování poštou, že ku každé zásilce, která má být doručena ve věcech trestních, má být připojen doručující lístek, dle form. 66 a) bílý, kde se jedná o doručení, která nemusí být dodána do vlastních rukou (§ 80 tr. ř.), a dle form. 67 a) modrý, kde se jedná o doručení do vlastních rukou (§ 79 tr. ř.). V tomto případě jednalo se o doručení dvou zásek, z nichž jedna (rozhodnutí vrchního soudu) měla být vypravena bílým doručujícím listkem (§ 80 tr. ř.), druhá (předvolání ku hlavnímu líčení) modrým listkem. Způsob, jakým bylo doručení obsílky ku hlavnímu přelíčení obžalovanému zařízeno, nevyhovoval tomuto předpisu a nelze proto říci, že obžalovanému byla obsílka řádně do vlastních rukou doručena, nanejvýš, když oficiantka B-ová sama vzhledem k způsobu vypravení připouští, že obžalovaný mohl obsílku přehlédnouti. Dle citovaného ustanovení musí být obsílka ku hlavnímu přelíčení doručena způsobem, vylučujícím každou pochybnost o tom, že snad obžalovaný nedostal obsílku ku hlavnímu přelíčení do vlastních rukou. Ježto zjištěný způsob vypravení nevyklučuje této pochybnosti, neměl nalézací soud přes doručný lístek, obžalovaným podepsaný, postupovati podle §u 427 tr. ř., nehledě ani k tomu, že v tomto případě v nepřítomnosti obžalovaného nebylo lze očekávati řádného vysvětlení věci. Byl tudíž vydáním rozsudku pro zmeškání porušen předpis §u 427 tr. ř., nařizující, by obžalovaný obsílku ku hlavnímu přelíčení obdržel.

Práven uplatňuje proto zmatečnící stížnost obžalovaného zmatek podle §u 281 čís. 3 tr. ř. Dle jasného ustanovení §u 427 tr. ř. jest podmínkou platnosti rozsudku pro zmeškání, pokud jde o řízení trestní, týkající se zločinů nebo přečinů, řádné doručení obsílky. Tím jest řečeno, že při nedodání obsílky obžalovaný může rozsudku odporovati jen zmatečnící stížností, podobně jako při nedostatku ostatních podmínek řízení pro zmeškání, nikoliv však námitkami. Tomu nevádí ustanovení §u 478 tr. ř., podle něhož v řízení přestupkovém možno podati odpor proti roz-

sudku pro zmeškání na základě Šu 459 tr. ř. též proto, že obžalovanému nebyla obsílka k hlavnímu líčení řádně doručena, neboť, kdyby byl chtěl zákonodárce nedoručení obsílky v trestním řízení o zločinech a přečinech postavit na roveň neodvratným překážkám podle Šu 427 tr. ř., byl by zajisté v Šu 478 tr. ř. tento důvod nebyl na roveň postavil jinými neodvratným překážkám (Storch, Řízení trestní II. 541). I bylo pro tento zmatek stížnosti vyhověti, napadený rozsudek zrušiti jako zmatečný a. ježto se nelze obejít bez nového hlavního přeličení, slušelo podle Šu 5 zákona ze dne 31. prosince 1877, čís. 3 ř. zák. pro rok 1878 uznati právem tak, jak shora uvedeno.

Čís. 1948.

Ochrana známek (zákon ze dne 6. ledna 1890, čís. 19 ř. zák.).

Otázka šálnosti známky jest t. zv. otázkou smíšenou, avšak otázka, může-li býti rozdíl mezi zbožím, označeným chráněnou známkou, a mezi označením cizího zboží postřehnout obyčejným kupitelem jen vynaložením zvláštní pozornosti, jest skutkovým zjištěním.

(Rozh. ze dne 8. dubna 1925, Zm I 601/24.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost soukromé obžalobkyně do rozsudku krajského soudu v Jičíně ze dne 18. června 1924, jímž byl obžalovaný podle Šu 259 čís. 3 tr. ř. sprostěn z obžaloby pro přečiny podle §§ 23 a 25 zákona ze dne 6. ledna 1890, čís. 19 ř. zák., mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

K vývodům zmateční stížnosti k důvodu zmatečnosti podle čís. 9 písm. a) Šu 281 tr. ř. dlužno předeslati, že otázka šálnosti závadného označení zboží a zaměnitelnosti označení dvojího zboží jest otázkou t. zv. smíšenou, že rozřešení její spočívá nejen na okolnostech, týkajících se stránky popisné, ve kteréžto příčině jde předem již o zjištění čistě skutkového rázu, nýbrž také na představě hlediska a pojmu »obyčejného kupitele«; v tomto ohledu zahrnuje v sobě řešení oné otázky také momenty právní. Nepochybil-li nalézací soud ve výkladu pojmu »obyčejného kupitele« ve smyslu Šu 25 zákona o ochraně známek, jest jeho posouzení oné otázky, tedy zejména i otázky, zda může býti rozdíl mezi zbožím, označeným známkou chráněnou, a mezi označením zboží cizího postřehnout obyčejným kupitelem zboží jen vynaložením zvláštní pozornosti, skutkovým zjištěním, jež po stránce právní vůbec nemůže býti napadáno, po stránce skutkové pak podléhá odporu jen s hlediska formálních důvodů zmatečnosti. V té příčině písemná zmateční stížnost vůbec rozsudku nevytýkala pochybení v pojetí představy »obyčejného kupitele«; teprve při zrušovacím roku zástupce soukromé obžalobkyně způsobem, ovšem přípustným, vytýkal v tom směru rozsudku pochybení, tvrdě, že, označuje-li rozsudek za obyčejného kupitele ve smyslu Šu 25 zákona toho, kdo je rozhodnut, kupovati podle známky, vymezuje

onen pojem příliš úzce, nepomýšleje na kupitele, jenž má býti teprve získán pro známkou chráněné zboží. Výtka ta je neoprávněna. Dlužno především poukázati na to, že rozsudek se co do výkladu pojmu »obyčejného kupitele« neobmezuje na to, co shora již uvedeno, nýbrž že i na několika dalších ještě místech zřetelně z něho lze vyčísti, kterými právními náhledy byl soud nalézací veden; náhledy ty jsou správné. Rozsudek neopomenul dbáti toho, co je pro obojí označení zboží příznačným, jaký je význam shledaných podobností v poměru k celkovému dojmu, a že obyčejný kupitel nevynakládá zvláštní pozornosti. Že při tom nebral zřetele na kupitele, »který má býti teprve akvirován«, je rovněž správné. Neboť, buď jde o kupitele, který, třeba sám zboží, opatřeného chráněnou známkou z vlastního názoru ještě neznal, kupuje, po případě koupiti chce podle představy jinak, na příklad popisem mu zprostředkované; kupitel takový spadá úplně do skupiny, na kterou rozsudek pomýšlí. Anebo jde o kupitele, jenž nemá ani matné představy o tom, jak vypadá nebo zní chráněná známka, nebo snad ani neví o její existenci. Kupitel takový však není měřítkem, jímž se posuzuje šálnost označení zboží; jeť protějškem opačného extrému, kupitele odborníka, vynaládajícího pozornost mimořádnou; na žádného z nich nelze bráti zřetele.

Čís. 1949.

Úplatkářství (zákon ze dne 3. července 1924, čís. 178 sb. z. a n.).

Pro pojem »nepatrný prospěch« (§ 2 odst. druhý zákona) rozhodují okolnosti daného případu, pokleslá hodnota peněz a drahotní poměry; spadají sem i dary, převyšující svou hodnotou zprostituté.

Ustanovení Šu 9 zákona nelze rozšiřovati i na případy, kdy byl majetkový prospěch jen nabídnut nebo žádán.

Podplacením veřejného činitele, by neoznámil politickému úřadu přestoupení zákazu čepovati lihoviny při taneční zábavě (§ 3 odst. třetí zákona ze dne 17. února 1922, čís. 86 sb. z. a n.) byl dotčen důležitý veřejný zájem.

Zákon o úplatkářství nevyklučuje povolení podmíněného odsouzení z důvodu veřejného zájmu.

(Rozh. ze dne 15. dubna 1925, Zm II 26/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného a státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Jihlavě ze dne 4. prosince 1924, jímž byl obžalovaný uznán vinným přestupkem podle Šu 2 odstavec druhý zákona ze dne 3. července 1924, čís. 178 sb. z. a n., pokud se týče, pokud jím obžalovaný byl uznán vinným toliko tímto přestupkem a nikoliv přečinem podle prvního odstavce téhož Šu a nebylo uznáno na propadnutí poskytnutého majetkového prospěchu 50 Kč ve prospěch státu, vyhověl však odvolání obžalovaného z výroku o nepřiznání podmíněného odsouzení a povolil mu podmíněný odklad výkonu trestu se zkušební dobou dvou let.

D ů v o d y:

I. Ku zmateční stížnosti státního zastupitelství. Rozsudek netrpí vytýkaným právním omylem. Na rozdíl od obžaloby postavil se nalézací soud na stanovisko, že 20 Kč, pokud se týče 50 Kč, jež obžalovaný nabídl četnickému strážmistru za to, by ho neudával, že při taneční zábavě podával hostům slivovici, jest prospěchem jen nepatrným ve smyslu § 2 odstavce druhý zákona a nikoli prospěchem, zakládajícím skutkovou podstatu přečinu podle odstavce prvního citovaného § 9. Náhled svůj odůvodnil poukazem na znehodnocenou dosud měnu a pak ohledem na to, že nabízený dar jest u porovnání s pravidelným platem četnického strážmistra pouze $\frac{1}{20}$ jeho měsíčního platu. Proti této argumentaci nelze činiti důvodných námitek, uváží-li se zejména, že příjmy četnických strážníků neomezují se výhradně na pevný měsíční plat. Ani ve zprávě výboru ústavně právního, k níž stížnost poukazuje, nelze nalézt opory pro stanovisko zmateční stížnosti. Ve zprávě té se praví, že vládní návrh pojal skutkovou podstatu přestupku o úplatkářství příliš úzce, poněvadž »by byly postiženy dokonce i zpropitné a všeliké jiné nepatrné služby a dary, které jsou již tak obvyklými, že nikdo nad jich poskytováním se nepozastavuje.« V důsledku toho navrhl ústavně právní výbor, »aby takový nepatrný prospěch poskytovaný u příležitosti úředních úkonů nebyl vůbec trestným, leč by úřední úkon nebo opomenutí přes nepatrnost prospěchu dotkl se důležitého zájmu veřejného.« Z této zprávy neplyne závěr stížnosti, že zákon, mluvě o prospěchu nepatrném, má zřejmě na mysli toliko zpropitné a jiné nepatrné služby a dary, které jsou již tak obvyklými, že nikdo nad jich poskytováním se nepozastavuje. Naopak vychází z ní úsudkem z opaku, že bylo zamýšleno pod »nepatrný prospěch« pojmati i takové dary, které převyšují sice svou hodnotou zpropitné atd., které však přes to vzhledem k okolnostem případu nepřekročí hranice »prospěchu nepatrného«. Proto přes zřejmou tendenci zákona, stíhat podplácení přísněji, než tomu bylo podle dosavadního práva, nelze »nepatrný prospěch« omezovati jen na zpropitné neb nepatrné služby a dary rázu shora míněného, nýbrž dlužno, ježto zákon pojem nepatrného prospěchu blíže nevysvětlil, uvažovati podle okolností daného případu a zejména s ohledem na pokleslou hodnotu peněz, drahotní a ostatní poměry, zda jde o prospěch nepatrný, či nikoli. S hlediska tohoto posuzován není prospěch, obžalovaným četnickému strážmistru nabízený, skutečně takovým, že by již pro svou výši odůvodňoval podřadění pod přísnější sankci prvního odstavce § 9 zákona.

Vůči tomu, co uvedeno, stává se bezpředmětným důvod zmatečnosti podle č. 5 § 281 tr. ř., jež stížnost uplatňuje z té příčiny, že soud tvrdí v rozsudku, že nabízený dar činí toliko dvacetinu pravidelného měsíčního platu četnického strážmistra, neuvádí však v rozsudku, jaké platy má na mysli. Neboť i při služném, jež stížnost uvádí (894 Kč 40 h hrubý příjem měsíční a 821 Kč 84 h čistý), přihlíží-li se k příjmům vedlejším, jest výrok nalézacího soudu správným. Ani důvod zmatečnosti č. 10 § 281 tr. ř. není proto dán. Totéž platí i ohledně důvodu č. 11 § 281 tr. ř. Stížnost spatřuje jej v tom, že první soud nevyslovil ve smyslu § 9 zákona o úplatkářství propadnutí nabízeného daru. Zákon

užívá sice výrazu, byl-li »poskytnut« majetkový prospěch, ale výraz tento zahrnuje prý v sobě též případy, kdy byl majetkový prospěch jen nabídnut nebo slíben, a bylo slovo »poskytnut« voleno jen k vůli stručnosti jako širší, všeobecný pojem. Kromě toho poukazuje stížnost zase na přísnější tendenci zákona o úplatkářství, jímž naproti dosud platnému právu (poslední věta § 104 a 105 tr. zák.) neměla býti zavedena žádná jiná změna než ta, že majetkový prospěch má propadnouti nikoli ve prospěch chudinských fondů, nýbrž ve prospěch státu. Ale i tu dlužno souhlasiti s náhledem soudu první stolice. Stanově skutkové podstaty jednotlivých trestných činů vypočítává zákon jako způsoby spáchání trestného činu při aktivním podplácení: nabídnouti, slíbiti a poskytnouti prospěch (§ 2, odstavce první a třetí a § 4), při pasivním pak podplácení: žádati prospěch neb dáti si jej sobě nebo jiné osobě slíbiti nebo poskytnouti (§ 3 odstavce první a třetí a § 4). To dokazuje zřejmě, že zákon činí rozdíl mezi těmito jednotlivými pojmy, jak to také jejich rozlišná podstata vyžaduje. Již ta okolnost tedy, že zákon vedle poskytování prospěchu uvádí i jiné způsoby, v jakých se může úplatkářství projevovali, je neklamným dokladem toho; že použil příslušných výrazů s rozmyslem, a že, byť i jednotlivé podstaty kladl co do přičitatelnosti sobě na roveň, přece pojmově je rozlišuje. Když se proto v § 9 vyslovuje, že majetkový prospěch propadá ve prospěch státu, byl-li poskytnut, nelze rozšiřovati toto ustanovení i na případy, kdy byl majetkový prospěch jen nabídnut, slíben neb žádán atd., poněvadž takový postup má proti sobě již jasné znění zákona, jež při jeho výkladu je v první řadě směrodatno. Stížnost nemůže se dovolávati s úspěchem ani zrušeného předpisu poslední věty § 105 tr. zák. Naopak z té okolnosti, že podle tohoto předpisu prohlašoval se za propadlý dar nejen skutečně poskytnutý, nýbrž i nabídnutý, kdežto podle § 9 nového zákona propadá jen dar poskytnutý, plyne s logickou nutností, že toto omezení oproti dosavadnímu právu je chtěné. Zmateční stížnost státního zastupitelství bylo proto zavrhnouti.

II. Ku zmateční stížnosti obžalovaného. Právnem uznal nalézací soud, že činem obžalovaného byl dotčen důležitý zájem veřejný ve smyslu druhého odstavce § 2 zákona o úplatkářství. Jisto je, že zákon ze dne 17. února 1922, č. 86 Sb. z. a n. zákazem v třetím odstavci § 3, podle něhož se přísně zapovídá při tanečních zábavách podávati komukoliv jiné alkoholní nápoje kromě piva a vína, sleduje účel, by se zabránilo zejména hrubému porušování veřejného klidu a pořádku a mnohdy vážnému ohrožování a poškozování bezpečnosti tělesné, k nimž při tanečních zábavách často vedlo požívání silných alkoholních nápojů. Sleduje proto zákon důležitý zájem veřejný a byl v důsledku toho činem obžalovaného, záležejícím v podplácení veřejného činitele, by přestoupení zákona obžalovaným neoznámil příslušnému politickému úřadu, dotčen důležitý zájem veřejný. Namítá-li stížnost, že v tomto případě se jedná o překročení pouhého nařízení politické správy jako živnostenského úřadu, dlužno jí připomenouti, že porušen byl zákon č. 86/1922 ve svém přísném zákazu, vyjádřeném v odstavci třetím § 3. Výtky, že není zjištěno, že obžalovaný podával nápoje osobám v § 1 uvedeném, totiž nezletilcům do 16., pokud se týče do 18. roku, je bezpodstatnou,

poněvadž jde o případ třetího odstavce §u 3, jenž přísně zakazuje podávat kromě piva a vína jiné alkoholní nápoje komukoliv. Náleželo proto zahrnouti i zmateční stížnost obžalovaného jako bezdůvodnou.

Nesprávným jest výrok nalézacího soudu o nepodmíněném odsouzení obžalovaného. Nalézací soud opírá jej výhradně o veřejný zájem, který za dnešních poměrů musí dostatečně býti chráněn proti bující korrupci. Tato úvaha však nestačí, aby se obžalovanému podmíněné odsouzení odepřelo. Zákon o úplatkářství na rozdíl od jiných novějších zákonů trestních (na př. zákon na ochranu republiky) neobsahuje ustanovení, že podmíněné odsouzení je vyloučeno, vyžaduje-li veřejný zájem výkon trestu. Jelikož podmíněné odsouzení v tomto případě není podle §u 2 zákona o podmíněném odsouzení vyloučeno, rozhoduje v otázce povolení podmíněného výkonu trestu jedině všeobecné ustanovení §u 1 zákona o podmíněném odsouzení, totiž zda jsou tu podstatné okolnosti, odůvodňující naději, že se obžalovaný bez výkonu trestu polepší. V tomto směru jest zjištěno, že obžalovaný nebyl dosud soudně trestán, že se k činu úplně doznal, a že jednal v rozčilení. Na váhu padá také, že mu jeho domovská obec dává dobré vysvědčení, že jest člověkem snaživým, majícím dobrou pověst. Uváží-li se mimo to, že jeho čin jest celkem nepatrného rázu, a že při něm neprojevil takové stinné stránky povahy, jaké by bylo nutno jen výkonem trestu účinně potírat, jsou tu všechny předpoklady pro povolení podmíněného odsouzení.

Čís. 1950.

Pod ustanovení §u 128 tr. zák. spadá každé za účelem pohlavního ukojení předsevzaté pohlavní zneužití těla dítěte; netřeba zneužití pohlavního údu nebo pohlavním údem; stačí i zneužití jiné části těla k podráždění pachatelovy pohlavní smyslnosti.

Není »reformatio in peius« (§ 293 odstavec třetí tr. ř.), byla-li v novém bezpodmínečném rozsudku vyslovena ztráta práva volebního, ač v zrušeném a podmíněném odsouzení vyslovena nebyla, bylo-li v těchto směrech provedené odvolání státního zastupitelství důvodným.

Při uvažování otázky podmíněného odsouzení ve smyslu §u 1 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 562 sb. z. a n. lze přihlížeti i k dřívějšímu odsouzení, ohledně něhož bylo vysloveno, že se obžalovaný osvědčil.

(Rozh. ze dne 16. dubna 1925, Zm I 77/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Plzni ze dne 17. prosince 1924, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem podle §u 128 tr. zák., a zamítl odvolání obžalovaného z výroků o ztrátě práva volebního a nepřiznání podmíněného odkladu výkonu trestu, mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Nesprávné právní posouzení věci (čís. 9 písm. a) §u 281 tr. ř.) shledává zmateční stížnost v tom, že nalézací soud jednání obžalovaného,

ohmatávání těla, sáhání pod sukně a zejména na zahalené kalhotami přirození 12letého děvčete, považuje za pohlavní zneužití ve smyslu §u 128 tr. zák. To by prý tu bylo jen tenkrát, kdyby obžalovaný byl použil těla děvčete k úkonu souloži podobnému neb kdyby bylo došlo aspoň k nějakému styku pohlavního údu obžalovaného s tělem dítěte, nebo při nejmenším kdyby se byl obžalovaný svým pohlavním údem těla dítěte aspoň nějak dotkl, aby tak své chtíče ukojil. Stížnost je na omylu. Při zločinu podle §u 128 tr. zák. ani nesmí jíti o úkony souloži podobné, tedy o pohlavní zneužití rázu, uvedeného v §u 127 tr. zák., ježto by pak v úvahu přišel tento těžší tresty ukládající předpis zákonný. Skutkovou podstatu zločinu podle §u 128 tr. zák. opodstatňuje naopak každá, za účelem pohlavního ukojení předsevzatá činnost pachatelova, jež vůbec může spadati pod pojem pohlavního zneužití. Spadá sem každé za uvedeným cílem předsevzaté zneužití těla osoby ve věku dětském, jakmile vůbec je způsobilé, aby vedlo k pohlavnímu ukojení, ba i jen podráždění. Ustanovení §u 128 tr. zák. nepředpokládá proto nezbytně ani, aby bylo zneužito právě pohlavního údu, stačí naopak i zneužití jiné části těla osoby druhé, jen když i tu směřovala činnost k podráždění pachatelovy pohlavní smyslnosti. Z toho plyne dále, že k založení skutkové podstaty §u 128 tr. zák. není zapotřebí nějakého doteku, tím méně styku pohlavního údu pachatelova s tělem dítěte, nýbrž že pohlavní zneužití dítěte může se státi i způsobem jiným, zejména i takovým, jaký se klade obžalovanému za vinu, jen když byl způsobilým a směřoval k tomu, aby vedl k pohlavnímu ukojení neb i jen k pohlavnímu podráždění. Stížnost přehlíží, že při zločinu zprznění, byť i se dle marginální rubriky XIV. hlavy prvního dílu tr. zák. čítal k těžkým případům smilstva, nepadá tak na váhu závažnost smilného útoku, jako předmět jeho, jednáť se, pokud jde o děti mladší 14 let, o osoby, jejichž mravní zásady se dosud neustálily, jež smilnými činy na jejich těle neb s použitím jejich těla spáchanými, mohou se dostat na zcestí, čímž jejich mravní vývoj může býti vážně ohrožen. Právním statkem, §em 128 tr. zák. chráněným, není proto jen neporušenost a nedotknutelnost těla, zejména pohlavního údu dítěte, nýbrž i ryzost jeho mravního citění a neporušenost mravního vývoje. Zákon nemluví proto o zneužití pohlavního orgánu dítěte, nýbrž o zneužívání (celého) těla jeho. Podřazení pod zákon je proto bezvadno a nemůže v důsledku toho přicházeti v úvahu méně trestný čin, přestupek podle §u 516 tr. zák.

Zmatečnost podle čís. 11 §u 281 tr. ř. spatřuje stížnost v tom, že nalézací soud porušil zákaz reformationis in peius, neuloživ obžalovanému ve smyslu §u 293, odstavec třetí tr. ř. trest stejný jako v zrušeném rozsudku, nýbrž trest přísnější, vysloviv ztrátu práva volebního a nepovoliv podmíněného odkladu trestu. Ani tu nelze dáti stížnosti za pravdu. Podle §§u 290 a 293 tr. ř. nesmí, byla-li vznesena zmateční stížnost jen ve prospěch obžalovaného, býti mu uložen trest přísnější, nežli který mu byl uložen zrušeným rozsudkem. To spočívá však na předpokladu, že rozsudek nejprve vydaný byl napaden pouze ve prospěch obžalovaného. V tomto případě bylo však proti rozsudku podáno také odvolání státního zastupitelstva právě z výroku, týkajícího se volebního práva a podmíněného odkladu trestu, čímž bylo zabráněno, by rozsudek ten v těchto

směrech nenabyl moci práva. Z toho plyne, že nový rozsudek, který oproti rozsudku prvému prohlašuje ztrátu práva volebního a odpírá podmíněný odklad trestu, obsahoval by reformatio in peius jen tehdy, kdyby dřívější odvolání jevílo se opozděným, nepřipustným neb věcně neodůvodněným. Tomu však tak není, ježto odvolání bylo včas ohlášeno a provedeno, jest v obou směrech přípustným a také věcně opodstatněným.

Uvází-li se totiž, že obžalovaný činů za vinu mu kladených (jak ze způsobu jejich provedení jasně vyplývá) nedopustil se k uspokojení přirozeného pohlavního pudu, nýbrž z chlíplosti, tedy z pohnutky nízké a nečestné, a že je spáchal na děvčatech, která v době činu ještě nepřekročila věku dětského, ač si jako dospělý člověk musil býti dobře vědom nedozírných následků svého jednání na jejich mravní neporušenost, a že tedy již čin sám vrhá na povahu obžalovaného tak nepříznivé světlo, že nelze důvodně očekávati, že obžalovaný i bez výkonu trestu povede v budoucnu pořádný život, to tím méně, ježto obžalovaný již jednou rozsudkem zemského trestního soudu v Praze ze dne 17. února 1922 pro přešupek §u 516 tr. zák. byl podmíněně potrestán, přes to však krátce po uplynutí zkušební doby se dopustil činů nyní za vinu mu kladených, nelze popřít, že odvolání státního zastupitelství v obou směrech bylo důvodným, a že proto také nalézací soud nepochybil, když odchýlně od původního rozhodnutí uznal na ztrátu práva volebního a obžalovanému dobrodiní podmíněného odsouzení odepřel. Zmateční stížnost je tedy i pokud se opírá o důvod zmatečnosti podle čís. 11 §u 281 tr. ř. bezdůvodnou a byla proto zavržena.

Hořejšími vývody jest zároveň vyvráceno i odvolání obžalovaného z výroku o nepřiznání podmíněného odkladu výkonu trestu a stačí proto k vývodům odvolání jen ještě podotknouti, že ta okolnost, že se podmíněně odsouzený v době zkušební osvědčil, má dle druhého odstavce §u 1 zákona o podmíněném odsouzení v zápětí ovšem, že se pachatel nepokládá za odsouzeného, neznamená však, že pachatel se dotyčného trestného činu vůbec nedopustil. Z toho plyne, že v případě spáchání nového trestného činu po osvědčení se pachatelově arci nemůže býti odsouzenému po případě odepřena polehčující okolnost zachovalosti, a že na druhé straně nelze uznati na přitěžující okolnost (kvalifikaci) zpětnosti, že však nalézacímu soudu není nikterak zabráněno, by při zkoumání otázky, zda má obžalovanému nový trest podmíněně odložit, nepřihlížel i ke skutečnosti, že se obžalovaný již dříve zachoval způsobem, z něhož lze vyvoditi závěry ve smyslu §u 1 zákona o podmíněném odsouzení. Ostatně plyne i z tohoto zákona samého, že ustanovení druhého odstavce §u 1 nemá toho smyslu a dosahu, který mu příkládá odvolatel: dle §u 9 odstavce třetí věta druhá, případně nyní dle §u 9 zákona ze dne 6. června 1924, čís. 134 sb. z. a n., je i po lhůtě zkušební dovoleno podati zprávu o podmíněném odsouzení, zavede-li se trestní řízení proti podmíněně odsouzenému; dále tomu nasvědčuje obzvláště i ustanovení §u 2 zákona o podmíněném odsouzení, dle něhož podmíněně odsouzení po určité době jest vyloučeno, byl-li vinník již dříve odsouzen pro určité trestné činy, třebaže nový trestný čin byl

spáchán již po té, kdy bylo vysloveno, že podmíněně odsouzený se osvědčil. Nepochybil tedy soud své stolice tím, že, rozhoduje o podmíněném odkladu výkonu trestu hleděl i k dřívějšímu odsouzení obžalovaného. Nebylo proto lze odvolání vyhověti.

Čís. 1951.

Útisk (zákon ze dne 12. srpna 1921, čís. 309 sb. z. a n.).

Pod skutkovou podstatu přestupku §u 1 zákona spadá vyhrůžka novináře novináři skandálem za účelem vynucení sdělení, kdo mu prozradil redakční tajemství.

(Rozh. ze dne 16. dubna 1925, Zm II 18/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 5. prosince 1924, jímž byl stěžovatel uznán vinným přestupkem §u 1 zákona ze dne 12. srpna 1921, čís. 309 sb. z. a n., mimo jiné z těchto

důvodů:

Ani po stránce hmotněprávní nelze shledati rozsudek pochybeným. Okolnost, že šlo o zřejmé porušení redakčního tajemství, odůvodňovala ovšem vážný zájem obžalovaného, aby jako šéfredaktor jména rušitelova se dověděl. Než tento vážný zájem nezakládá ještě právního nároku proti Rudolfu T-ovi, aby obžalovanému jméno to sdělil, tím méně oprávnění, aby se tohoto sdělení vyhrůžkou skandálu domáhal. Bylo-li by snad možno, přiznati z důvodu discipliny v podniku chefovi právo na pátrání po rušiteli jejím mezi personálem podniku, nemůže přece býti řeči o právu takovém oproti osobě podniku cizí. Tvrzená jsoucnost kárné instituce společně všem příslušníkům stavu pak sama sebou poukazovala obžalovaného na cestu, kterou mu bylo nastoupiti. Sama zmateční stížnost není s to poukázati na nějaký právní předpis, z něhož právní nárok ten odvozovala; pouhé stavovské názory novinářů, zvyky snad u nich panující, nemohou založiti pro příslušníka stavu ani proti příslušníku téhož stavu ještě nárok, jehož splnění směl by se každým prostředkem, i násilným, beztrestně domáhati. Z tohoto důvodu nemůže se proto stěžovatel domáhati beztrestnosti. Též poukaz na podobnou prý situaci právních zástupců, užívajících klausule, že v případě nevyhovění bude podána civilní nebo trestní žaloba, neobstojí, šlo-li o vymáhání alespoň domnělého nároku povahy právní, neboť hrozba žalobou je hrozba použitím prostředku, na který sám právní řád a zákon poukazuje věřitele nebo poškozeného; také pohrůžka, domáhati se nároku pomocí povoleného k tomu soudce, byť i trestního, jistě se podstatně liší od pohrůžky veřejným skandálem v novinách. Tvrzení stížnosti, že Rudolf T. jako svědek při obžalobě dle §u 98 tr. zák. vyhrůžku újmou na cti sám byl vyloučil, nemá opory ani v záznamech protokolu o hlavním přelíčení, tím méně ve zjištěných rozsudku a jest již proto bezvýznamné, že závadným dopisem hrozeno uveřejněním zprávy, že svě-

dek sám, nebo prostřednictvím zjednané jím cizí osoby nedovoleným způsobem do tiskárny se vplížil a rukopisu se zmocnil, tedy tvrzení, jež i nehledě k povolání svědkovu obsahuje ve skutkovém stavu nijak neodůvodněné nařknutí z jednání s obecným pojmem čestnosti naprosto se nesnášející. Ježto zjištěný skutek obžalovaného vykazuje veškeré známky přestupku útisku, bylo zmateční stížnost jako ve všech směrech bezdůvodnou zavrhnouti.

Čís. 1952.

Shromáždovací zákon ze dne 15. listopadu 1867, čís. 135 ř. zák. Výjimka z povinnosti ve smyslu §§ 2, 3 zákona platí pro takové projevy lidových zvyků a obyčejů a náboženského kultu, které docházejí výrazu ve shromáždovací formě ode dávna zachovávané; nespadá sem propagační přednáška metodistické církve.

Zákon o tisku ze dne 17. prosince 1862, čís. 6 ř. zák. z roku 1863. Plakát je tiskopisem a nespadá pod výjimky v druhém odstavci §u 9 a v třetím odstavci §u 23 zákona uvedené, třebaž v něm byla část textu vyplněna ručně inkoustem.

(Rozh. ze dne 16. dubna 1925, Zm II 25/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Jihlavě ze dne 18. prosince 1924, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přestupkem podle §u 23 odstavce druhý tiskového zákona ze dne 17. prosince 1862, čís. 6 ř. zák. z roku 1863 a přestupkem podle §u 19 shromážd. zák. ze dne 15. listopadu 1867, čís. 135 ř. zák.

Důvody:

Zmatečnost dle čís. 4 §u 281 tr. ř. spatřuje stížnost v tom, že nalézací soud nevyhověl návrhu obhajoby na připuštění různých vývodních svědků o té okolnosti, že shromáždění, jež stala se předmětem obžaloby, byla shromážděními náboženskými ku výkonu kultu ve státě dovoleného a ve formě u církve metodistické, jejíž příslušníky svědkové ti jsou, ustálené a obvyklé. Stížnost jest bezdůvodna. V prvé řadě dlužno zdůrazniti, že tak, jak stížnost uvádí, důkazní návrh nezněl. Dle písemného návrhu, opakovaného nezměněně při hlavním přelíčení, měli svědci slyšeti býti o tom, v čem pozůstávají obvyklá shromáždění ku výkonu náboženského kultu církve metodistické. Dle tohoto znění měl výslechem svědků býti zjištěn teprve způsob dotýčných shromáždění, kdežto dle tvrzení zmateční stížnosti měli svědkové dokázati, že shromáždění již v té podobě, jak byla obžalovaným odbyvána, představovala obvyklá náboženská shromáždění církve metodistické. Při posuzování závažnosti důkazního návrhu zrušovacím soudem jest arci směrodatným jen obsah návrhu, jak jest uveden v záznamech protokolu o hlavním přelíčení. Návrh tohoto obsahu v souvislosti s ostatními výsledky průvodními činil však provádění nabízeného důkazu zcela po-

strádatelným, poněvadž vzhledem k výsledkům těm nemůže býti nejmenší pochybnosti o tom, že v tomto případě nešlo o shromáždění rázu v §u 5 shromáždovacího zákona předpokládaného. Ustanovení toto vyslovuje, že z ostatních předpisů shromáždovacího zákona jsou vyňaty veřejné radovánky, průvody svatební, lidové slavnosti, pohřební a církevní průvody, pouti a ostatní shromáždění nebo průvody ku výkonu zákonem dovoleného kultu, pakliže se konají dle starobylého (ustáleného) způsobu. Z doslovu tohoto je patrné, že zákon činí výjimky v §u tom stanovené odvislými od toho, že shromáždění konají se dle starobylého (ustáleného) způsobu. Dle toho platí výjimka z povinnosti v §§ech 2 a 3 shromáždovacího zákona uložené pro takové projevy lidových zvyků a obyčejů a náboženského kultu, které docházejí výrazu ve shromáždovací formě ode dávna zachovávané. Zákon vyžaduje tudíž, aby se lidovým obyčejem a tradicí utvořilo pevné pravidlo, dle kterého se určitá slavnost, průvod neb jinaké shromáždění opakuje při určité příležitosti bez dalšího pořádání, jenom následkem ustáleného obyčeje. Toto pojetí odpovídá duchu a účelu zákona. Neboť jen tenkrát lze upustiti od povinnosti v §§ech 2 a 3 shromáždovacího zákona stanovené, když zvyklost a obyčej nevzbuzuje u úřadu pochybnosti co do právní přípustnosti účelu, kterému slavnost nebo shromáždění má sloužiti, a pakli na druhé straně předchází oznámení neb udělení úředního povolení k odbyvání slavnosti nebo jinakého shromáždění může také proto odpadnosti, poněvadž skutečnost, že se slavnost neb shromáždění konati bude, jest úřadu beztak již známa následkem ustáleného obyčeje. Pokud jde zejména o náboženské hromadné projevy, uvádí zákon příkladmo poutě a procesí jakožto průvody spočívající na ustáleném zvyku a tradici.

Ze o takovéto pouti, procesí neb jinakém ode dávna obvyklém náboženském shromáždění nemůže býti vzhledem k tomu, co uvedeno, v daném případě řeči, je na bíledni. To tím méně, uváží-li se, že stížnost ani netvrdí, že před tím, než obžalovaný shromáždění v L. konal, se tam podobné shromáždění vůbec kdy konalo, a že dle zjištění soudu přednášky obžalovaného měly za účel propagaci metodistické církve, která v L. stoupenců vůbec neměla a teprve je hledala. To doznal obžalovaný sám při hlavním přelíčení, udav, že přišel do L. za tím účelem, by tam zvěstoval poselství a vysvětlil zásady církve metodistické, ačkoliv tam žádných přívrženců dosud neměli, a že ho do L. doprovázeli někteří stoupenci z J. O toto doznání samotného obžalovaného ztroskotává veškerá snaha a námaha stížnosti dokázati, že šlo o starobylý a ustálený způsob bohoslužeb metodistické církve a bylo již vůči doznání tomu zcela zbytečno jakékoli provádění důkazů v žádaném směru. Za tohoto stavu věci a stavu právního jest arci naprosto bezvýznamno, že na začátku shromáždění byly z metodistických církevních zpěvníků zpívány účastníky shromáždění náboženské písně, zvláště když dle četnického oznámení, jež učinil soud podkladem svých skutkových zjištění, v prvý den přednesl písně zpěvácký sbor s obžalovaným z J. se dostavivší a když obžalovaný posluchačům zpěvníčky sám zapíjčoval. Neboť ani tím, že shromáždění bylo zahájeno náboženskými zpěvy, ani tím, že

na shromážděních měl účast větší neb menší počet stoupců církve metodistické, přibývajících s obžalovaným z J., nenabyla shromáždění ta povahy, v §u 5 shromažďovacího zákona předpokládáné. Nejednalť se o shromažďovací formu již ode dávna obvyklou a ve zvyklostech kotvící, o volné sejítí se lidu, ku kterému vždy dochází za obvyklé doby na určitém místě, aniž by bylo zapotřebí nějakého zvláštního pozvání. V důsledku toho je naprosto pochybeno srovnávati shromáždění obžalovaným konaná, s poutěmi vyznavačů církve římsko-katolické, které spočívají na dlouholeté tradici a nemají účele, jaký obžalovaný a provádějící ho stoupcenci sledovali, propagovati mezi jinověrci svoje náboženské vyznání.

Nalézací soud nevycházel při posuzování věci se stanoviska, že, by se mohlo mluvití o náboženském shromáždění ve smyslu §u 5 shromažďovacího zákona, mají býti řečník i posluchači téhož náboženského vyznání; odepřel naopak použití §u 5 na tento případ proto, že nešlo vůbec o shromáždění k vykonávání zákonně povoleného kultu, nýbrž o propagační přednášky, tím méně pak o shromáždění konané dle starobylého (ustáleného) způsobu. Toto stanovisko je zcela ve shodě se zjištěným dějem a zákonem a zejména jest opodstatněn výsledky průvodního řízení předpoklad soudu, že šlo o přednášky; mluvití se v připojeném plakátu výslovně o přednášce a obžalovaný při svém zodpovídání používá důsledně jen tohoto výrazu. Že konal kázání, obžalovaný nikdy netvrdil a v rozsudku to nikde není obsaženo. Vůči tomu nemůže býti v tomto případě řeči o nějakém vykonávání pobožnosti, nehledě ani k tomu, že, i kdyby tomu tak bylo, scházela by druhá nezbytná zákonná náležitost, konání pobožnosti dle starobylého způsobu. Odsouzení dle §u 19 shromažďovacího zákona jest proto formelně i věcně bezvadným a není dán zde důvod zmatečnosti čís. 4 §u 281 tr. ř. ani čís. 5 a 9 a), jež v hořejších úvahách docházejí svého plného vyřízení.

Proti výroku, jímž obžalovaný uznán byl vinným přestupkem dle §u 23, odstavec druhý tiskového zákona, brojí stížnost důvody zmatečnosti čís. 5 a 9 a) §u 281 tr. ř., leč vývody její, i pokud jsou uplatňovány s hlediska prvního důvodu, jsou v podstatě rázu právního. Stížností namítá, že odsouzení je právně mylným, poněvadž plakát, který byl vyvěšován, je povahy smíšené, jsa jen z části tisknut a z části vyplňován ručně a inkoustem; jest prý proto vyňat z ohlašovacích předpisů (§§y 9 a 23) tiskového zákona, poněvadž ve skutečnosti nejde ani o tiskopis, nejvýše o formulář, formuláře však jsou podle výslovného ustanovení §u 9 odst. 2 tiskového zákona z ustanovení tohoto zákona vyjaty. I v tomto směru je stížnost bezdůvodna. Nelze předně sdíletí náhled, že dotýčný plakát nebyl vůbec tiskopisem, nanejvýše jen formulářem dle §u 9 odstavec druhý tisk. zákona. Byť i na plakátu tom nebylo vše vytištěno, přece již na první pohled jest oněch několik slov, tam ručně vepsaných, v mízivě menšině proti části tištěné, nad to ještě zvlášť nápadně vypravené. Netřeba dále obšírně dokazovati, že vepsaná slova, týkající se pouze doby a místa přednášek, jsou významu podřadného a že vlastní podstata plakátu spočívá ve vypodobení velkého kalichu, v citaci výroků Krista, Husa a presidenta republiky a v označení, že předmětem přednášky je »obrodné hnutí náboženské v duchu nej-

lepší české minulosti«. Neboť účelem plakátu nebylo uvéstí ve známost jen, že se vůbec nějaká přednáška koná, nýbrž o čem se koná, z kteréžto příčiny byl plakát tak vystrojen (vyobrazení velkého kalichu; po obou jeho stranách citace případných slov Kristových; uvedení projevu presidenta republiky; nápadně velkým tiskem vyznačené thema přednášky), aby již sám o sobě působil a vykonával vliv na čtenáře. Otázkou, zda by plakát bez vepsaného doplnění, byl vůbec způsobilým, by ho k oznámení určitého shromáždění bylo použito, netřeba se zabývati, poněvadž o takový případ tu nejde, byť i vzhledem ku výpravě plakátu a vzhledem k tomu, že místem činu byla jen venkovská obec, možno tvrditi, že plakát i bez onoho písemného vyplnění byl by způsobilým buditi zájem a že oznámení doby a místa přednášky mohlo se státi způsobem jiným. Označil-li soud inkoustem vyplněné části plakátu za pouhý dodatek, je to označení případné a je pochybeno uplatňovati z příčiny této rozpor rozsudku se spisy, to jest s exemplářem plakátu ve spisech založeným, poněvadž tu nejde o nesprávnou reprodukci obsahu jeho, nýbrž o závěr (právní úsudek). Z toho, co uvedeno, plyne, že plakát je tiskopisem, třeba v něm byla část textu vyplněna ručně a inkoustem a že tiskopis ten vzhledem k svému obsahu vymyká se z rámce druhého odstavce §u 9 tiskového zákona. Máť ustanovení to na zřeteli jen takové výrobky tiskové, které jsou určeny sloužití pouze potřebám živnosti a provozu neb potřebám života domácího a společenského a jsou ve směru tomto uvedeny příkladmo: formuláře, cenníky, visitky a tomu podobné. Stížnost uznává sama, že závadný plakát by mohl přicházeti v úvahu pouze jako tiskopis, po případě formulář sloužící potřebám společenského života; leč ani k tomu nelze přisvědčiti; neměť plakát sloužití výhradně potřebám společenského života, jak to zákon předpokládá, nýbrž byl svým obsahem a svou výpravou určen k propagaci nového náboženského směru, to jest církve metodistické, v dotýčné obci dosud nezakořeněné, a nesměl býti proto odňat dozoru tiskového úřadu. Nalézací soud uznal proto právem, že obžalovanému nepřichází k dobru ani výjimka dle §u 9, odstavec druhý, ani ona dle §u 23, odstavec třetí tiskového zákona a odpovídá proto rozsudek i tu stavu věci i zákonu.

Čís. 1953.

Předseda obecní komise policejní a náměstek starostův jest oprávněn k dozoru nad zachováním pořádku ve veřejných místnostech (§ 68 tr. zák.).

(Rozh. ze dne 17. dubna 1925, Zm II 28/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnii stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Novém Jičíně ze dne 19. prosince 1924, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem podle §u 81 tr. zák. a přestupky §§u 312 a 468 tr. zák., mimo jiné z těchto

důvodů:

Nelze přihlížeti k vývodům stížnosti, které snaží se doličiti, že jednání vrchnostenské osoby nebylo účelným a odůvodněným, neboť skut-

ková podstata zločinu dle Šu 81 tr. zák. toliko vyžaduje, by vrchnostenská osoba byla k dotyčnému jednání aspoň formálně oprávněna. Zmateční stížnost ovšem i tuto formální oprávněnost k služebnímu (úřednímu) výkonu popírá, tvrdíc, že v zákonech, upravujících obecní hospodářství a autonomii obce vůbec, není zmínky o tom, že náměstek starosty za úřadování starosty samého má nějakou policejní moc a že byl oprávněn, zakročovat v hostincích k zjednání pořádku. K. prý byl tím méně oprávněn k zakročení, když v hostinci byl strážník a obecní sluha C., který k zjednání pořádku byl povolán. Jest sice správné, že podle obecního řádu přísluší vykonávání místní policie především starostovi. Než starosta není povinen, ostatně ani s to, aby vykonával úřad ten vždy osobně. Podle zjištění rozsudečných byl K. nejen náměstkem starosty, nýbrž také předsedou policejní sekce, v kterémžto postavení měl titul policejního komisaře. Byl tedy výslovně pověřen vykonáváním záležitostí, týkajících se místní policie, do jejíhož oboru spadá dle článku V. zákona ze dne 5. března 1862, čís. 18 ř. zák. též policie mravnostní, tedy též dozor nad zachováním pořádku ve veřejných místnostech jako v hostincích a pod. Na formální oprávněnosti k výkonu místní policie nezměnila ničeho okolnost, že v hostinci byl přítomen též obecní strážník, který stejně jako policejní komisař jest toliko pomocným orgánem starosty při vykonávání místní policie. Byl tedy K. nejen jako povolaný náměstek starosty, nýbrž i jako pomocný orgán určený zvlášť k zastoupení starosty při vykonávání místní policie formálně oprávněn za nepřítomnosti starosty v daném případě zakročiti. K tomu přistupuje, že podle rozsudečných zjištění přivolaný starosta obce mimo to výslovně ponechal K-ovi další úřední jednání, totiž předvedení obžalovaného četnictvu. Formální oprávnění k tomuto úřednímu výkonu zakládá se na §§ech 24 a 177 tr. ř., které opravňují též starostu a jeho orgány ku zajištění osoby podezřelé z trestného činu.

Čís. 1954.

Zákon o potravinách ze dne 16. ledna 1896, čís. 89 ř. zák.

Od osoby, jež dává do oběhu, má na prodej nebo prodává potravinu, vyžaduje se s hlediska Šu 14 čís. 2 zákona před jednáním s dostatek úvah a šetření o jeho významu a možných následcích pro případ, že zvláštní okolnosti, za nichž bylo jednáno (na př. vzhled a vlastnosti potraviny, úsudky jiných o ní, nápadně nízká cena) poukazují na možnost, že potravina jest způsobila škodit lidskému zdraví.

(Rozh. ze dne 17. dubna 1925, Zm II 82/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu ve Znojmě ze dne 19. prosince 1924, pokud jím byli obžalovaní František S. a Jakub N. dle Šu 259 čís. 3 tr. ř. zproštěni z obžaloby pro přečin podle Šu 18 čís. 2 zákona o potravinách, zrušil napadený rozsudek a přikázal věc příslušnému okrésnímu soudu, by ji znovu pojednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost odporuje rozsudku prvé stolice, pokud jím byli obžalovaní S. a N. z obžaloby zproštěni, a napadá důvodem čís. 9 a) Šu 281 tr. ř. výrok nalézacího soudu, že obžalovaní nejednali ani ne dbale, nepřesvědčivše se o stavu masa, než je k prodeji nabízeli, ponechávajíc nedotčeným závěr nalézacího soudu, že obžalovaní nevěděli o tom, že maso, jež měli na prodej, je zkaženo. Dlužno stížnosti přiznati oprávnění. Dle všeobecného ustanovení Šu 335 tr. zák. jedná ne dbale i kdož, třebaže nepoznal, alespoň poznati mohl, že jeho jednání jest způsobilé přivoditi nebo zvětšiti nebezpečí pro právní statky, zákonem chráněné. Jako pramen rozpoznání nebezpečnosti jednání označuje zákon mimo jiné i zvláštní poměry pachatelovy, t. j. zvláštní okolnosti, za nichž pachatel jednal. Podstatou této (nevědomé) nedbalosti jest, že pachatel dříve neuvažoval o možných následcích pro dotčený právní statek a že nepoužil — poukazovaly-li zvláštní okolnosti k možnosti nebezpečí pro právní statek — dříve všech prostředků po ruce jsoucích, jimiž mohlo býti zjištěno, zdali napovězené nebezpečí tu jest či není. I kdyby tedy nebyl v této své povšečnosti správným názor stížností, že zákon zavazuje každého, kdo prodává potraviny, k takové míře opatrnosti, jež byla podle okolností případu s to, by zamezila protizákonný výsledek, přece dlužno na osobě, která dává do oběhu, má na prodej nebo prodává potravinu, žádati s dostatek úvah a šetření pro případ, že zvláštní okolnosti, za nichž jednal, poukazují na možnost, že požívání potraviny je způsobilé škoditi lidskému zdraví. Takovými zvláštními okolnostmi nejsou toliko vzhled a jiné vlastnosti potraviny, nýbrž též úsudky jiných osob o méněcennosti nebo bezcennosti potraviny a okolnost, že osobou, od níž pochází, byla za ni určena cena nápadně nízká. Proto nezáleží na tom, že vzhled masa, o které jde, nebyl tak změněn, že i laik musel věděti, že maso je zkažené, a že nezapáchalo, pokud nebylo v místnosti uzavřené. Stačí, že mělo vzhled masa méněcenného, jsouc špatně čištěno a na některých kouscích (zevně) zřetelně zbarveno. Nezáleží ani na tom, že tento vzhled masa nebyl obžalovanými zpozorován, jak napadený rozsudek patrně předpokládá. Neboť napadený rozsudek zjišťuje dále, že Sch. dal S-ovi příkaz, by prodal maso za každou cenu, že S. řekl N-ovi, by žádal za maso 10 Kč za 1 kg a dal je po případě levněji, a že H. řekl oběma obžalovaným, že maso nechce ani zadarmo. Již tyto skutečnosti, rozsudkem zjištěné, byly obžalovaným poukazem, že jde o maso zkažené, t. j. o potraviny lidskému zdraví škodlivé. Proto bylo na obžalovaných, aby, než nabízeli maso ke koupi, se přesvědčili, je-li tu nebezpečí okolnostmi napovězené čili nic. Povinnosti, použití všech prostředků, jež byly obžalovaným přes krátkost doby, po kterou maso měli u sebe, po ruce pro poznání, zda jde o maso zkažené a lidskému zdraví škodlivé, nesprostila obžalovaného S-u — jak nalézací soud omylem předpokládá — pouhá snad domněnka, že rodině Sch-ově maso se již přejedlo. Neboť tato domněnka neposkytovala obžalovanému záruky, již mohl získati zkouškami masa. Není případným ani další předpoklad nalézacího soudu, že nakrojené maso ne-

byl by nikdo koupil. Masa bylo několik kousků a stačilo nakrojení jediného kousku neb odkrojení tenkých kousků a jich ohledání.

Nepoužívše všech prostředků po ruce jsoucích k objasnění otázky, zda nespokojuje se Sch. s kteroukoliv úplatou za maso a zda nechce H. maso ani zadarmo z té příčiny, že je zkažené, nepoživatelné, lidskému zdraví škodlivé, neuvažovali obžalovaní o významu svého jednání pro lidské zdraví ve všech směrech a nevyčerpali všech pramenů, které jim byly přístupny pro poznání nebezpečnosti jednání, ač k nutnosti takových úvah a takového šetření poukazovaly zvláštní okolnosti, za nichž jednali, t. j. zvláštní jejich poměry. Uvedené okolnosti poukazují k tomu, že obžalovaní jednali nedbale po rozumu §u 335 tr. zák. a i §u 14 čis. 2 zákona o potravinách. Rozhodovací důvody rozsudku zjišťují, že obžalovaný S. a N. nabízeli maso, které bylo zkažené a jehož požívání bylo způsobivé uškodit lidskému zdraví, ke koupi a sice oba hostinskému H-ovi, N. nad to z příkazu S-y trafikantce P-ové. Okolnosti ty týkají se však pouze objektivní stránky činu, kdežto subjektivní stránka trestného činu nalézacím soudem náležitě zjištěna nebyla a bude proto na soudu, by skutkovou podstatu i v tomto směru zjistil. Bylo proto napadený rozsudek jako zmatečný zrušiti a vrátiti k doplnění a opětnému rozhodnutí. Ježto již podle objektivních známek se jedná o přešůpek §u 14 čis. 2 zákona o potravinách, bylo věc přikázati příslušnému okresnímu soudu.

Čis. 1955.

Ochrany §u 68 tr. zák. nepoživá obecní strážník, jenž překročil příkaz obecního starosty, by byl nápomocen vymáhajícímu věřiteli při kapesním zájmu tím, že po útěku dlužníka, na obecní úřad předvedeného, chtěl ho tam znovu předvésti.

(Rozh. ze dne 18. dubna 1925, Zm I 834/24.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmatečné stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v České Lípě ze dne 15. listopadu 1924, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem veřejného násilí podle §u 81 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a sprostil obžalovaného z obžaloby.

Důvody:

Zmateční stížnosti nelze upříti oprávnění, pokud vytýká s hlediska čis. 9 a) §u 281 tr. ř., že nalézací soud nesprávně použil zákona při řešení otázky, zda obecní strážník František R. v době činu obžalovaného konal službu, pokud se týče zda byl tehdy ve výkonu vrchnostenského rozkazu, o kterýžto případ tu v pravdě jde. Při zkoumání této hmotněprávní výtky dlužno vycházeti ze skutkových zjištění napadeného rozsudku. Ze zjištění těchto vyplývá, že starosta Josef B. dal obecnímu strážníku Františku R-ovi příkaz, aby byl nápomocen obchodníkům Vilému G-ovi a Janu H-ovi při kapesním zájmu u obžalovaného podle usnesení okresního soudu v České Kamenici ze dne 6. listopadu 1923, dále, že obžalovaný nejdříve, byv strážníkem R-em vyzván, šel dobro-

volně s ním na obecní úřad a že závadné jednání obžalovaného se stalo teprve, když strážník R. chtěl obžalovaného po jeho útěku z obecního úřadu znovu předvésti na úřad. Tento úkon nebyl, jak plyne ze zjištění rozsudku, starostou obce nařizen a nebyl kryt ani příkazem jím před tím uděleným, aby strážník R. oněm obchodníkům byl nápomocen při kapesním zájmu. Činnost strážníka R-a v době, kdy stěžovatel se dopustil jednání, jež se mu klade za vinu jako zločin veřejného násilí podle §u 81 tr. zák., nebyla již plněním příkazu, starostou mu daného, tudíž vykonáváním rozkazu vrchnostenského, a násilné, třebaže úmyslné maření tohoto úkonu nenaplnuje skutkové podstaty zločinu podle §u 81 tr. zák. Napadený rozsudkový výrok, odsuzující stěžovatele pro tento zločin, spočívá na nesprávném výkladu a použití zákona co do pojmu vykonávání vrchnostenského rozkazu. I bylo zmateční stížnosti vyhověti, rozsudek v tomto výroku, jakož i ve výroci s tím souvislých jako zmatečný z důvodu čis. 9 a) §u 281 tr. ř. zrušiti a — jelikož tu nepřichází v úvahu ani skutková podstata přešůpků podle §§u 312 a 314 tr. zák., a ve směru §u 496 tr. zák. netřeba o případu uvažovati pro nedostatek návrhu oprávněného obžalobce — obžalovaného úplně sprostiti z obžaloby, aniž bylo třeba, zabývati se otázkou formálního oprávnění k udělení, pokud se týče provedení onoho příkazu a subjektivní stránkou skutkové podstaty.

Čis. 1956.

Padělání vah (§ 199 c) tr. zák.) připevněním oloveného přívěsku na jednom rameni.

Stačí, že bylo padělané váhy použito v jednom případě.

Nespadá sem (ani pod podvod ve smyslu §§u 197, 461 tr. zák.) používání padělaných vah při vážení dobytka za účelem vyměření státní daně z masa dle zákona ze dne 14. dubna 1920, čis. 262 sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 18. dubna 1925, Zm II 66/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečné stížnosti obžalovaného do rozsudku zemského soudu v Opavě ze dne 5. ledna 1925, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem podvodu podle §§u 197, 199 písm. c) tr. zák., pokud napadala odsouzení obžalovaného pro zločin podvodu podle §§u 197, 199 písm. c) tr. zák., spáchaného na škodu Julie B-ové, vyhověl jí pokud směřovala proti výroku, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem podvodu podle §§u 197, 199 písm. c) tr. zák., spáchaného na škodu státu; rozsudek nalézacího soudu v tomto výroku zrušil a obžalovaného sprostil podle §u 259 čis. 3 tr. ř. z obžaloby pro zločin podvodu podle §§u 197, 199 písm. c) tr. zák., jehož se prý dopustil tím, že v roce 1924 v K. ve veřejné živnosti řeznické užíval nepravé váhy, pokud se týče takové, jež v sobě méně obsahuje, v tom úmyslu, aby stát na svém majetku škodu trpěl, a že tím stát skutečně též škodu, 200 Kč nepřevyšující, utrpěl, a nařídil soudu prvé stolice, aby postoupil spisy příslušnému úřadu k případnému důchodkovému stíhání obžalovaného.

D ů v o d y:

Bez důvodna jest stížnost, napadající s hlediska Šu 281 čís. 9 a); pokud se týče 10 tr. ř. právní posouzení případu nalézacím soudem tvrzením, že v tomto případě nejde prý o padělání míry nebo váhy (závaží), jak předpokládá § 199 c) tr. zák., nýbrž jen o jiné nepoctivé manipulace při vážení, jež by nanejvýše spadaly pod předpis Šu 461 nebo Šu 478 tr. zák., ba že se obžalovaný vůbec podvodu nedopustil, jelikož si počínal docela otevřeně a nepokrytě. Ve směru posléze uvedeném nemá stížnost opory ve skutkových zjištěních soudu nalézacího, z nichž naopak vychází, že obžalovaný manipuloval s váhou způsobem, o němž mohl předpokládati, že nebude osobami při vážení masa súčasněnými pozorován. Pokud však jde o prvou výtku, stačí poukázat na to, že, byť i váha, již bylo užíváno ve veřejné živnosti obžalovaného, sama o sobě nebyla nepravou, stala se nepravou tím, že na jednom jejím rameni dal obžalovaný připevniti olovený přivažek, čímž stala se nezpůsobilou, aby jí správně bylo váženo. Jelikož pak, váží-li se váhou takto přizpůsobenou, i závaží, samo o sobě pravé, ukazuje nesprávnou váhu váženého zboží, nelze uznati nesprávným, podřadil-li nalézací soud tuto podvodnou manipulaci s váhou (ne pouhou podvodnou manipulaci při vážení) předpisu Šu 199 c) tr. zák. Názor zmateční stížnosti, že k pojmu užívání nepravé váhy ve veřejné živnosti se vyžaduje, by se tak stalo ve větším počtu případů, nemá opory v doslovu zákona, tím méně pak odpovídá jeho úmyslu. Neboť zákon má na mysli, chrániti důvěru obecnstva ve správnost vah, jichž se užívá ve veřejných živnostech. Tato důvěra jest porušena a důvod trestní normy je dán i tehdy, když bylo nepravé váhy prokázane použito pouze v jednom případě, nehledíc ani k tomu, že již padělání váhy samo o sobě svědčí o tom, že pachatel nechtěl svou trestnou činnost omeziti na jednotlivý případ, v němž byl přistižen. Bylo proto zmateční stížnost, pokud jde o zločin podvodu podle §§ 197, 199 písm. c) tr. zák. v případě Julie B-ové, zahrnouti jako bezdůvodnou.

Odůvodněna jest však zmateční stížnost, pokud se týče případů, v nichž bylo váhy takto přizpůsobené užíváno při vážení kusů dobytka za účelem vyměření státní daně z masa podle zákona ze dne 14. dubna 1920, čís. 262 sb. z. a n., kterážto případy rovněž učinil rozsudek předmětem odsouzení obžalovaného pro zločin podvodu podle Šu 199 c) tr. zák. Předpis Šu 199 c) tr. zák. omezen jest na užívání nepravé míry a váhy ve veřejné živnosti a jest určen, by chránil obecnstvo při nákupech ve veřejné živnosti v jeho důvěře ve správnost veřejně kontrolovaných vah a měr proti jich poškozování paděláním. O takovéto poškozování jde nepochybně v případě Julie B-ové. Jinak má se však věc v ostatních zjištěných případech, kde šlo o vážení dobytka za účelem vyměření státní daně z masa. Zde určuje zmíněný zákon sám v Šu 4, že daň ta platí se buď podle váhy nebo z kusu a že finanční úřad může naříditi výlučně zapravování z kusu tam, kde se váhy zneužívá ke zkracování daně; upravuje v části II. důchodkový dozor a ohrožuje v části III. přestupitele zákona stíháním podle trestního zákona důchodového. V případech takových nejde o případy Šu 199 c) tr. zák., ba ani o podvod obecný, nýbrž o čin trestný podle trestního zákona důchod-

Čís. 1959.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.).

Rušení obecného míru (§ 14 čís. 5 zákona) výsměšným popěvkem o chování Čechů ve světové válce, karikujícím též presidenta republiky. Hanobením jest úmyslné snižování vážnosti.

Nezáleží na tom, zda účinky rázu naznačeného v poslední větě Šu 14 čís. 5 zákona mohou z jednání pachatelova nastati v rozsahu větším či menším; stačí, že vážnost republiky mohla býti projevem pachatelovým snížena v očích osob projevu přítomných.

Vážnosti republiky u příslušníků národní menšiny jest na újmu, přikládají-li se Československému národu mravní vady a směšné vlastnosti.

Přečin Šu 11 čís. 2 zákona předpokládá v subjektivním směru úmysl uvésti presidenta republiky ve veřejný posměch.

(Rozh. ze dne 22. dubna 1925, Zm I 708/24.)

Nejvyšší soud jako součt zrušovací zavřhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Chebu ze dne 3. října 1924, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem rušení obecného míru dle Šu 14 čís. 5 zákona z 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n. a přečinem urážky presidenta republiky dle Šu 11 čís. 2 téhož zákona, pokud napadla rozsudkový výrok, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem rušení obecného míru podle Šu 14 čís. 5 zákona. Naproti tomu vyhověl zmateční stížnosti, pokud napadla rozsudkový výrok, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem urážky presidenta republiky podle Šu 11 čís. 2 téhož zákona, napadený rozsudek v této části zrušil a věc vrátil soudu prvé stolice, by ji v rozsahu zrušení znova projednal a rozhodl, přihlížeje při tom k nezrušenému rozsudkovému výroku, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem rušení obecného míru dle Šu 14 čís. 5 zákona, mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Hanobením rozumí se jakékoliv úmyslné snižování vážnosti. Takové zlehčování osoby může se obzvláště diti tím, že se o ní uvádějí skutečné nebo příkladají se jí udánlivé vady, pro něž propadá nevážnosti. Zlehčování tohoto způsobu, jež se označuje slovy »posmívati se, sesměšňovati, uváděti v posměch«, je tedy zvláštním způsobem hanobení. Proto nelze shledati právní omyl v tom, že nalézací soud opodstatňuje skutkovou známku hanobení skutečnostmi, poukazujícími toliko k výsměšné povaze projevu, již ani stížnost nepopírá, připouštějíc, že popěvek jest karikaturou osoby, jež představuje český národ. Znamka štvavého způsobu hanobení nevztahuje se k jakosti hanlivých výrazů, nýbrž hledí k účinku, který hanobením může nastati v myslích osob, jímž projev svědčí. Pro tento účinek stačí se zřetelem na význam slova »štváti« pouhá nelibost proti hanobené osobě, třebaže se nelibost nevystupňuje v zášť nebo nepřátelské smýšlení. Nezáleží proto na tom, že ve slovech popěvku není ničeho, co by bylo lze označiti jako štvání; stačí, že po-

pěvek měl směr k naznačenému účinku. A tento směr projevu jest opodstatněn skutečnostmi v rozhodovacích důvodech zjištěnými, že popěvek, jednající způsobem výsměšným o tom, jak se chovali Češi ve světové válce, a jak vznikla Československá republika, byl přednesen před posluchačstvem, skládajícím se hlavně z Němců. Vždyť se cítí Němci v Československé republice zkrácenými oproti příslušníkům národa Československého a to na úkor postavení, jakého užívali v bývalém Rakousku, a proto mohla obsahem popěvku býti v německých posluchačích vyvolána nebo stupňována nelibost vůči národu československému. Zákon nerozeznává, zda mohly z pachatelova jednání nastati účinky rázu, v poslední větě odstavce čís. 5 Šu 14 naznačeného, v rozsahu větším či menším. Proto stačí, že vážnost republiky mohla projevem stěžovatelovým býti snížena v očích osob projevu přítomných. K možnosti tohoto omezeného účinku poukazuje skutečnost, v rozsudku zjištěná, že posluchači byli většinou Němci. Neboť jest vážnosti republiky u příslušníků národnostní menšiny na újmu, přikládají-li se mravní vady a směšné vlastnosti národu, který Československou republiku založil, tvoří převážnou většinou občanstva republiky a jest dle úvodu ústavní listiny hlavním nositelem státní myšlenky. Dosavadní výtky a námitky stížnosti prokázaly se bezpodstatnými a bylo jí proto, ježto zbývající vývody výroku ve směru přečinu Šu 14 čís. 5 se nedotýkají, pokud napadá tento výrok, zavrhnouti jako bezdůvodnou.

Ohledně dalšího výroku ve směru přečinu Šu 11 čís. 2 neprovádí stížnost hmotněprávního důvodu čís. 9 písm. a) po stránce objektivní po zákonu, protože nepředpokládá, nýbrž popírá skutečnost napadeným rozsudkem zjištěnou, že projev, jehož výsměšné povahy nepopírá, směřoval i proti presidentu republiky. Avšak stížnost vytýká dále po stránce subjektivní, že rozsudek neuvádí odůvodnění pro vědomí stěžovatelovo o tom, že uvádí presidenta ve veřejný posměch. Výtka poukazuje zřetelně k námitce, že rozsudek nezjišťuje v tomto směru zlého úmyslu stěžovatelova. Stížnost je v právu. Rozhodovací důvody rozsudku prvé stolice neuvážují ani slovem o subjektivní stránce přečinu Šu 11 čís. 2, ačkoliv stěžovatel nedoznal ani zlého úmyslu, ani vědomí o urážlivé povaze projevu, hájiv se tím, že neviděl ve slovech popěvku nic závadného, a ačkoliv ani doslov popěvku není takovým, že by byl logicky nutným i jen závěr na vědomí toho, kdo popěvek přednáší, o tom, že se jím sesměšňuje též president republiky. Uznal-li nalézací soud stěžovatele vinným přečinem Šu 11 čís. 2, aniž zjistil zlý úmysl tímto deliktem předpokládaný — totiž úmysl uvést presidenta republiky ve veřejný posměch — není odsuzující výrok v této části opodstatněn zjištěnými skutečnostmi po stránce subjektivní a spočívá na nesprávném použití zákona. Proto bylo z důvodu čís. 9 písm. a) Šu 281 tr. ř. tuto část výroku o vině zrušiti.

Čís. 1960.

Zmatečností (§ 281 čís. 3 tr. ř.) jest ohroženo toliko vyloučení veřejnosti bez zákonného důvodu (§ 228 tr. ř.), nikoliv nedbání postupu druhé věty Šu 229 tr. ř.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.).

Skutková podstata přečinu Šu 18 čís. 2 zákona nevyžaduje, aby rozšiřováním nepravdivé zprávy skutečně nastalo poškození právních statků, v Šu tom uvedených a pachatel byl si výsledku toho též vědom.

Slova: »ač ví, že tím poškozuje...« znamenají, že si pachatel musí býti vědom způsoblosti, že zpráva jím rozšiřovaná při pravidelném běhu věci vyvolá výsledek v zákoně uvedený a že způsobí konkrétní nebezpečí výsledku.

Pokud ve smyslu Šu 35 zákona vyžaduje veřejný zájem výkon trestu při odsouzení pro pobuřující zprávy o naší hospodářské situaci (§ 18 čís. 2 zákona).

(Rozh. ze dne 22. dubna 1925, Zm I 58/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnou stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 12. listopadu 1924, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem šíření nepravdivých zpráv podle Šu 18 čís. 2 zákona ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n., a zamítl odvolání obžalovaného z výroku o nepřiznání podmíněného odkladu výkonu trestu, mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmatečnou stížnost napadá rozsudek důvody zmatečnosti čís. 3, 4, 5 a 9 a) Šu 281 tr. ř., avšak neprávem. Prv uvedený zmatek spatřuje především v tom, že jak hlavní přelíčení, konané dne 11. října 1924, tak hlavní přelíčení, konané dne 12. listopadu 1924 bylo neveřejné a že vyloučení veřejnosti stalo se při hlavním líčení dne 12. listopadu 1924 nešetříc předpisu Šu 229 tr. ř., jelikož soud se neporadil a nerokoval o távrhu státního zástupce a odporu stěžovatelovu proti vyloučení veřejnosti v tajném sezení; nebyl prohlášen odůvodněný písemný nález, nýbrž bylo prostě předsedou nalézacího soudu řečeno, že hlavní přelíčení bude neveřejné a byl dozorcí službu konajícím pouze dán poukaz, by vyvěsil tabulku: »Tajné líčení«. Nehledíc k tomu, že líčení, konané dne 12. listopadu 1924, bylo jen pokračováním v líčení, konaném dne 11. října 1924 před tímž senátem, který již tehdy vydal nález, že se líčení bude konati neveřejně z důvodu veřejného pořádku, takže nového nálezu nebylo vůbec zapotřebí, odporuje výtka stížnosti též jedině směrodatnému obsahu protokolu o hlavním přelíčení ze dne 12. listopadu 1924, podle kterého soud bez přerušení líčení usnesl se na tom, že se veřejnost pro hlavní přelíčení z důvodů veřejného pořádku podle Šu 227 tr. ř. vylučuje a kterému jest též písemně vyhotovení tohoto nálezu připojeno. Že nebylo zákonného důvodu k vyloučení veřejnosti stížnost ani sama netvrdí, ba důvodně tvrditi ani nemůže, jelikož předmětem hlavního přelíčení bylo rozšiřování zprávy, způsobilé poškoditi veřejný pořádek. Stížnost mimo to přehlíží, že zmatečností jest ohroženo toliko vyloučení veřejnosti bez zákonného důvodu (§ 228 tr. ř.), nikoliv nedbání

postupu druhé věty §u 229 tr. ř. Nelze též spatřovati onen zmatek ani v tom, že ve výroku rozsudku není řečeno, v čem se zakládaly obžalovaným šířené nepravdivé zprávy a v čem se zakládá poškození veřejného pořádku, bezpečnosti státu neb veřejné bezpečnosti. Jest sice připustiti, že v daném případě individualisování skutku pouhým označením dne a místa spáchání činu ke zřejmému označení jeho ve smyslu § 260 čís. 1 a 207 čís. 2 tr. ř. nestačilo, avšak stěžovatel přehlíží, že dovolávaný zmatek jest zmatkem relativním, jež lze uplatniti ve prospěch obžalovaného toliko, když není nade vši pochybnost zřejmo, že porušení formy nemohlo míti na rozhodnutí účinku obžalovanému nepříznivého (§ 281 poslední odstavec tr. ř.). Tohoto předpokladu tu není. V rozsudkových důvodech, které tvoří s výrokem jednotný celek, vzájemně se doplňující, jest skutek, jímž obžalovaný byl uznán vinným, do podrobnosti v obou, zmatečnických stížnostech naznačených směrech individualisován tak, že opět stíhání pro týž čin dlužné pokládati za vyloučeno, a nemohlo by býti vytýkanou vadou výroku stěžovateli ukřivděno ani při řešení otázky, zda byla obžaloba v jeho neprospěch překročena, čili nic.

Nedostatek předpokladu posledního odstavce §u 281 tr. ř. brání též úspěchu vývodům, uplatňujícím důvod zmatečnosti podle čís. 4 §u 281 tr. ř., jež zmatečnická stížnost spatřuje v tom, že neprávem byl zamítnut obhájcův návrh při hlavním líčení dne 12. listopadu 1924, aby svědek ministr Dr. N. byl tázán, zda obžalovaný svou řečí nějak bezpečnost státu, veřejnou bezpečnost a veřejný pořádek poškodil. Výtky ta vychází z nesprávného právního stanoviska, zmatečnických stížností při uplatňování zmatečnických čís. 5, 9 a) a 10 §u 281 tr. ř. zastávaného, že skutková podstata přečinu §u 18 čís. 2 zákona na ochranu republiky vyžaduje po objektivní stránce, by rozšířením nepravdivé zprávy skutečně nastalo poškození právních statků, v této stati zákona uvedených, a po subjektivní stránce, by si pachatel byl toho výsledku též vědom. Gramatická způsob použití sloves, vyjadřujících výsledek v §u 18 zákona a úvaha, že při výkladu jeho ve smyslu stěžovatelově zákonné ustanovení to by vůbec nemělo smyslu, ježto důkaz o tom, že pachatel věděl, nikoliv pouze předvídal, že nastane výsledek, v zákoně uvedený, vzhledem k složitosti zjeví, o které jde, by byl nemožným, vedou k závěru, že slova »ač věděl, že tím poškozuje« atd. lze vykládati jen v tom smyslu, že pachatel si musí býti vědom způsobnosti, že zpráva jím rozšiřovaná při pravidelném běhu věci vyvolá onen výsledek a že způsobí konkrétní nebezpečí výsledku. S tohoto hlediska však pozbývá okolnosti, která onou otázkou měla býti zjištěna, právní závažnosti, takže jest nade vši pochybnost zřejmo, že vytýkané porušení zásady §u 3 tr. ř. nemohlo míti pro rozhodnutí účinku stěžovateli nepříznivého.

Těmito vývody vyvráceny jsou námítky i po stránce věcné, že tu není skutkové podstaty přečinu stěžovateli za vinu kladeného, jelikož nalézací soud sám na základě svědecké výpovědi Jana Š. zjišťuje, že v daném případě ono poškození bezpečnosti státu, veřejné bezpečnosti a veřejného pořádku nijak se neprojevovalo. Stačí, jak právě doličeno, shora naznačená způsobnost jednání stěžovatelova a vědomí jeho o něm. Náležitosti ty nalézací soud způsobem formálně bezvadným zjišťuje, takže nemůže býti řeči ani o tom, že bylo čin stěžovateli za vinu kla-

kového. V tomto směru bylo podle čís. 9 a) §u 281 tr. ř., vyhověti zmatečnické stížnosti, zrušiti napadený výrok a stěžovatele podle §u 259 čís. 3 tr. ř. sprostiti z obžaloby, zároveň pak naříditi, by spisy byly postoupeny příslušnému úřadu k případnému stíhání důchodkovému.

Čís. 1957.

Ani skutková podstata zločinu podle §u 205 a) tr. zák. ani §u 485 tr. zák. nepředpokládá určité výše způsobené škody (poskytnuté výhody) a tím ostatním věřitelům způsobené škody.

Pouhé zmenšení aktiv, nastavší tím, že bylo všech nebo části aktiv použito k tomu, by některému z více věřitelů bylo poskytnuto nebo aspoň zajištěno uspokojení ve větší míře, než by naň připadlo při stejnoměrném uspokojení všech věřitelů (na př. postup dlužníkových pohledávek věřiteli za účelem uspokojení jeho skutečné pohledávky) nespadá pod ustanovení §u 205 a) tr. zák., jež předpokládá zmenšení jmění; může však býti nadržováním věřiteli podle §u 485 tr. zák.

Jmění jest zmenšením aktiv zmenšeno jen, neodpovídá-li zmenšení aktiv současné a rovnocenné zmenšení pasiv.

(Rozh. ze dne 20. dubna 1925, Zm I 99/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl v neveřejném zasedání zmatečnickou stížnost státního zastupitelství do rozsudku krajského jakožto nalézacího soudu v Litoměřicích ze dne 24. listopadu 1924, jímž byli osvobozeni Karel S. od obžaloby pro zločin podle §u 205 a) tr. zák. a přečin podle §u 486 čís. 1 a 2 tr. zák., Alfred W., Ervín H. a Rudolf M. od obžaloby pro zločin podle §§u 5 a 205 a) tr. zák., mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmatečnická stížnost uplatňuje jediný důvod zmatečnosti podle čís. 5 §u 281 tr. ř. vytýkajíc rozsudku prvě stolice neúplnost a nedostatek důvodů. Výtky nejsou důvodnými. Povšechně budiž podotčeno: Spis obžalovací a zmatečnická stížnost — ostatně i rozsudek prvě stolice — neuvědomily sobě přesně podstatný rozdíl mezi pojmy »zmenšení jmění« a »poskytování výhody«, jakož i mezi pojmy »zmaření nebo zkrácení uspokojení věřitelů« a »újma způsobená ostatním věřitelům poskytováním výhody některému věřiteli« (§§ 205 písm. a), 485 tr. zák.). Důsledkem toho jest nejasnost vývodů obžaloby a stížnosti, pokud se vztahují k otázce, co bylo závadným jednáním obžalovaných předstíráno. Tak mluví stížnost, obzvláště ve všeobecné části svých vývodů o předstírání postupů (pohledávek), které ve skutečnosti se nestaly. Avšak sama stížnost shrnuje směr obžaloby větou, že obžalovaný S. tvrzením postupů, jež byly dodatečně předstírány a datovány dřívějším datem, předstíral závazek, kterého tu nebylo, a zmenšil svá aktiva způsobem pro ostatní věřitele velmi citelným v úmyslu, by uspokojení ostatní části svých věřitelů zkrátil. A obdobně dovozují i důvody obžalovacího spisu, že bylo úmyslem obžalovaných W-a, H-a a M-a, strhnouti na sebe,

přesněji na banku A. největší část pohledávek (firmy S.) cestou postupu. Z toho a z ostatního obsahu obžalovacího spisu a stížnosti vyplývá, že obžaloba i stížnost netvrdí, že pohledávky zůstaly přes to, co se stalo na podzim, přesněji 19. října a 8. prosince 1922, ve skutečnosti na dále částí aktiv firmy S. a že mezi obžalovaným Karlem S-em a ostatními obžalovanými nebyl postup pohledávek, t. j. převod jejich z jmění firmy S. do jmění banky A. vůbec nikdy vážně ujednan a proveden. Zřejmě předpokládají jak obžalovací spis, tak i stížnost, že na úkor ostatních věřitelů byly pohledávky firmy S. ještě, než byl podán návrh na vyrovnávací řízení, převedeny na jednu věřitelku, totiž banku A. a uplatňují takto nikoliv, že bylo rouškou postupů, které se nikdy neudály, předstíráno zmenšení aktiv, skutečně nikdy nenastavši, nýbrž uplatňují, že aktiva firmy S. byla skutečně na podzim 1922 před návrhem na vyrovnávací řízení zmenšena postupem pohledávek této firmy bance A., ale při tom předstíráno, že se postupy staly již v dobách dřívějších, t. j. že klam, který záležel prý obzvláště v tom, že byly postupy a vyrozumění dlužníků firmy S. datovány dřívějšími daty, nevztahoval se na skutečnost postupů samu o sobě, nýbrž na dobu, kdy byly postupy ujednány a provedeny.

Pokud jde o výrok, jímž byli sprostěni obžalovaný S. z obžaloby pro zločin §u 205 písm. a) tr. zák. a obžalovaní W., H. a M. z obžaloby pro zločin §§ů 5, 205 písm. a) tr. zák., vytýká stížnost, že se nalézací soud nezabýval otázkou, zda skutečně nastalo zmenšení aktiv, a že jest neúplným a »částečně neodůvodněným« výrok o tom, zda a které postupy skutečně se staly, při čemž má stížnost — dle toho, co shora uvedeno — zřejmě na zřeteli obzvláště výrok o tom, zda staly se postupy pohledávek teprve na podzim 1922 či již dříve v ony dny, které jsou uvedeny v písemných dokladech jako datum postupů. Podrobného zjištění, které jednotlivé pohledávky byly postoupeny, nebylo třeba. Ani skutková podstata §u 205 písm. a), ani podstata §u 485 tr. zák. nepředpokládají určité výše způsobené škody, pokud se týče poskytnuté výhody a tím ostatním věřitelům způsobené újmy. Proto stačí, že napadený rozsudek zjistil, že postup, provedený písemně 8. prosince 1922, týkal se pohledávek v úhrnné sumě 265.000 Kč a že při předchozí akci z podzimu 1922 byla celá řada dalších dlužníků firmy S. vyrozuměna, že pohledávky firmě proti nim příslušející byly postoupeny bance A. Dále nemají zmenšení samo o sobě ani doba, ve které se zmenšení aktiv postupem stalo, s hlediska §u 205 písm. a) tr. zák. rozhodného významu. Pouhé zmenšení aktiv, nastavši tím, že bylo všech anebo částí aktiv použito k tomu, by některému z věřitelů bylo poskytnuto neb alespoň zajištěno uspokojení ve větší míře, než by naň vypadalo při šetření zásady, že z jmění dlužníka neschopného ku placení jest uspokojiti veškeré věřitele stejnoměrně podle poměru jejich pohledávek, může sice za ostatních předpokladů, tam stanovených, naplniti skutkovou podstatu přečinu §u 485 tr. zák. Oproti tomu nestačí pouhé zmenšení aktiv samo o sobě pro obor §u 205 písm. a) tr. zák., který nechrání zmíněné zásady, nýbrž chrání proti úmyslnému porušení právo věřitelstva, aby bylo, byť za nešetření oné zásady, aktiv dlužníkůvých, pokud jest toho

k úplnému uspokojení věřitelů třeba, použito výhradně k uspokojení pasiv dlužníkůvých v pravdě tu jsoucích. Proto předpokládá ustanovení §u 205 písm. a) tr. zák. zmenšení jmění. Jměním rozumí se souhrn aktiv a pasiv. Příznivý nebo nepříznivý stav jmění zračí se v rozpětí mezi součtem aktiv a součtem pasiv. Jmění jest zmenšením aktiv zmenšeno jen, neodpovídá-li zmenšení aktiv současné a rovnocenné zmenšení pasiv.

Arciť může zmenšení jmění nastati také tím, že se zvýší (na oko) pasiva beze současného a rovnocenného zvýšení aktiv, a proto uvádí zákon jako příklad zmenšení jmění také předstírání neb uznání závazku, kterého tu není. Avšak postup pohledávek dlužníkůvých věřiteli není předstíráním (uznáním) závazku, po právu nepozůstávajícího, nýbrž jest — stal-li se jen na oko — odstraněním, pokud se týče, stal-li se, jako v tomto případě, vážně, zcizením části jmění dlužníkovy. Postupem pohledávek jsou nepopíratelně zmenšena dlužníkovy aktiva. Než dlužníkovy jmění zmenší se takovým postupem výhradně tehdy, nenastane-li důsledkem postupu pohledávek věřiteli současně také v pasivech dlužníkůvých taková změna, že rozpětí mezi součtem aktiv a součtem pasiv jest po postupu totéž, jaké bylo před postupem. Postupy pohledávek firmy S. obžalovaným Karlem S-em bance A., jimiž opodstatňovala obžaloba skutkovou známku zmenšení jmění dlužníkovy, naplnily by proto tento znak zločinu §u 295 písm. a) tr. zák., to jest jediný zákonem stíhaný prostředek úmyslného zmaření nebo zkrácení uspokojení věřitelů jediné za předpokladů, že se nestaly za účelem uspokojení pohledávky této bance proti oné firmě přísluševší a dále, byla-li pohledávka banky menší než součet postoupených pohledávek, nestaly se s výhradou, že banka firmě vrátí, o co z postoupení pohledávek vytěží více, než činí její pohledávka vůči firmě. Tyto předpoklady nebyly obžalovacím spisem a nejsou ani stížností uplatňovány a nejsou rozsudkem zjištěny. Naopak stojí obžalovací spis, rozsudek i stížnost zřejmě na stanovisku, že postupy byla, a to jen neúplně, zaplacená (kryta) pohledávka banky vůči firmě. Proto nemohl skutkový podklad obžaloby, ani kdyby byl rozsudkem zjištěn tak, jak byl obžalobou uplatňován, vésti k odsouzení pro zločin §u 205 písm. a) (§§ 5, 205 písm. a) tr. zák.). Doba, kdy byly pohledávky postoupeny, zmenšení aktiv tím přivoděné a okolnost, které jednotlivé pohledávky byly postoupeny, jsou s hlediska tohoto zločinu v této trestní věci beze všeho významu, takže se formální výtky stížnosti, vztahující se k výroku nalézacího soudu o těchto skutkových okolnostech nedotýkají soudního výroku o skutečnostech rozhodných a nezakládaly by ani, kdyby byly důvodnými, zmatečnost rozsudku ve výrociích o zločinech §u 205 písm. a) a §§ 5, 205 písm. a) tr. zák.

Čís. 1958.

Zlým úmyslem §u 85 a) tr. zák. jest úmysl, způsobiti zničením nebo vůbec jakýmkoliv poškozením cizí věci majetkovou škodu. Pachatel musí si býti vědom, že svým úmyslným (nikoliv zaviněným nebo lehkomyslným) jednáním uvedenou škodu způsobuje.

V případě Šu 85 b) tr. zák. musí k tomuto primárnímu úmyslu přistoupiti vědomí, že z úmyslného poškození věci může vzejítí nějaké v Šu 85 b) tr. zák. vytčené nebezpečí in concreto.

(Rozh. ze dne 21. dubna 1925, Zm I 198/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmáteční stížnosti Jaroslava H-a do rozsudku zemského trestního jakožto nalézacího soudu v Praze ze dne 16. prosince 1924, kterým byl stěžovatel uznán vinným zločinem veřejného násilí podle § 85 písm. b) tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zlým úmyslem k zločinu poškození cizího majetku podle Šu 85 písm. a) tr. zák. jest úmysl, způsobiti zničením neb vůbec jakýmkoliv poškozením cizí věci majetkovou škodu. Pachatel si tudíž musí býti vědom, že svým úmyslným (nikoliv zaviněným nebo lehkomyšlným) jednáním způsobuje majetkovou škodu. V případě poškození cizího majetku podle Šu 85 písm. b) tr. zák. musí k tomuto primárnímu úmyslu přistoupiti vědomí, že z úmyslného poškození věci může vzejítí některé v Šu 85 písm. b) tr. zák. vytčené nebezpečí in concreto. Zmateční stížnost vytýká napadenému rozsudku, uplatňujíc zmatek podle Šu 281 čís. 5 tr. ř. neúplnost, ježto rozsudek kromě poukazu na jména slyšených svědků neuvádí pro zjištění, že obžalovaný K-ovi způsobil škodu na majetku rozbitím sklenice zúmyslně, žádných důvodů a že nehodnotil soud nalézací tu okolnost, že se dle výpovědi svědků schylovalo ku rvačce, namně výpověď Jana Z-a, že obžalovaný vyskočil na lavici a křičel: »Jděte pryč ode mne, kluci, a nechte mne, nebo vás někoho praštím«, že po té sklenici mezi hosty hodil a mezi ně skočil.

Tyto výtky jsou odůvodněny. Soud měl odůvodniti, proč na základě výpovědi svědků, kteří udali skutečně to, co zmáteční stížnost uvádí, došel ku přesvědčení, že obžalovaný zamýšlel rozbitím sklenice cizí věc poškoditi, zda jeho úmysl k tomuto poškození směřoval a zda si pachatel, házeje sklenici, byl toho vědom, že poškozuje tím cizí věc. Soud měl při tom v úvahu vzíti výpovědi svědků, kteří udali, že se schylovalo ku rvačce, jmenovitě výpověď Z-ovu, z níž by mohlo spíše plynouti, že obžalovaný mrštil sklenici nikoli v úmyslu, ji rozbiti, nýbrž spíše někoho poraniti neb ohroziti. V tomto případě by nebyl směřoval primární úmysl obžalovaného k poškození cizího majetku a bylo by jeho jednání po případě zakládalo skutkovou podstatu jiného deliktu. I bylo proto zmáteční stížnosti vyhověti, napadený rozsudek zrušiti a ježto se nelze obejítí bez nového hlavního přelíčení, slušelo podle Šu 5 zákona ze dne 31. prosince 1877, čís. 3 ř. zák. pro rok 1878 uznati právem tak jak shora uvedeno.

U prodavačů dělo se však rozepisování a rozdáování teprve po uložení povinných výtisků. Krajský jako odvolací soud v Chebu potvrdil rozsudkem ze dne 4. února 1925 tento rozsudek z důvodů prvního soudce, podotknuv ještě, že rozdáování a rozepisování začíná teprve u prodavačů, poněvaž je dlužno pokládati za zmocněnce novinářského podniku.

Uvedené rozsudky obou stolic se nesrovnávají se zákonem. Ustanovení Šu 17 tiskového zákona rozeznává rozdíl mezi a rozepisování. Prv uvedená činnost týká se bezprostředního doručování tiskopisů čtenářům a prodavačům v místě tiskárny, pokud se týče v místě vydání. Rozepisování jest rozuměti onu činnost, kterou se dopravují tiskopisy do jiných míst. Dopravování tiskopisů k prodavačům je již rozdělením, rozepisování, ať děje se jakýmkoliv dopravními prostředky a na jakékoliv vzdálenosti. Stanoví-li tudíž § 17 tiskového zákona, že tiskař je povinen odevzdati výtisk každého listu nebo sešitu periodického tiskopisu současně, když jej počne rozděleti nebo rozepisovati, úřadu bezpečnosti toho místa, kde spis se vydává, vyhoví se předpisu jen tehdy, když současně s počtem rozšiřování předloží si povinný výtisk úřadu přehlídku vykonávajícímu. Toto předložení musí se tudíž státi takovým způsobem, by jeho současnost s rozdělením (rozepisování) za všech okolností byla zabezpečena. Bylo-li tudíž v uvedených případech zjištěno, že rozepisování periodických tiskopisů stalo se dříve, než povinné výtisky úřadu bezpečnostnímu a státnímu zastupitelství v Chebu byly odevzdány, stalo se tak proti zřejmému předpisu Šu 17 tiskového zákona. Ve stejném smyslu uznal také již Nejvyšší soud v rozhodnutí Sb. n. s. č. 1931. Bylo proto vyhověti zmáteční stížnosti podle Šu 33 tr. ř.

Čís. 1963.

Urážka na cti jest projevem neucty, jež dlužno posuzovati podle názorů a zvyklostí oněch společenských kruhů, ve kterých se uražený pohybuje.

Pro pojem »před více lidmi« (§ 491 tr. zák.) nezáleží na tom, že urážlivý výrok byl pronesen jen před dvěma osobami, z nichž jedna zaslechla jen jeho část; rozhoduje, že výrok mohl býti slyšen dvěma osobami. Závodní dráhy bývají zpravidla místem veřejným.

(Rozh. ze dne 24. dubna 1925, Zm I 282/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmáteční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona právem:

Rozsudkem okresního soudu v Karlových Varech ze dne 22. října 1924 a rozsudkem krajského jako odvolacího soudu v Chebu ze dne 13. prosince 1924 porušen byl zákon v ustanovení Šu 491 tr. zák.

Důvody:

Rozsudkem okresního soudu v Karlových Varech ze dne 22. října 1924 byl Vilém K. sprostěn z obžaloby pro přestupek Šu 491 tr. zák., spáchaný tím, že dne 9. dubna 1924 na závodisti v D. soukromého obžalobce

Aloisa T-a vydával ve veřejný posměch výroky: »Kdo pak je ten, ten nemá zde co hledati, ten ať závodíště opustí, zde koná se úřední jednání, ten je tu stále ještě, ten ať kouká, aby zmizel, vy jste pro mne vzduch.« (Wer ist denn der, der hat hier nichts zu suchen, der soll die Rennbahn verlassen, hier findet eine Amtshandlung statt, der ist noch immer da, der soll doch schauen, dass er fortkommt, sie sind für mich Luft.) Důvody rozsudku jsou v podstatě ty, že soud první stolice neshledal v závadných výrocích, jím zjištěných, skutkové podstaty přestupku podle §u 491 tr. zák., maje za to, že dotyčné výroky vůbec nejsou způsobilé soukromého obžalobce v obecném mínění, t. j. v celé veřejnosti snížení a v posměch vydávati. Krajský jako odvolací soud v Chebu, nevyhověv odvolání soukromého obžalobce do tohoto rozsudku, potvrdil rozsudkem ze dne 13. prosince 1924 rozsudek první stolice. Zavrhuje sice názor soudu první stolice, že vyžaduje skutková podstata trestného činu podle §u 491 tr. zák. snížení a vydávání v posměch u všech spoluobčanů, dovozuje však, že ke skutkové podstatě §u 491 tr. zák. vyžaduje se v první řadě, by pachatel přímo zamýšlel svého odpůrce v posměch vydati nebo, by si byl vědom, že odpůrce u veřejný posměch vydává. Ku sprostujícímu výroku dospívá soud odvolací proto, že ony výroky proneseny byly za přítomnosti pouze dvou osob, z nichž jedna prý také jen část jich uslyšela, že obžalovaný za daných poměrů a vzhledem k osobnostem svědků nemohl pokládati za to, že tito jeho výroky uvedou ve veřejnost, a, ponevadž z doslovu výroků lze usuzovati toliko na úmysl obžalovaného, by soukromému obžalobci vyzádlil svou neúctu, neshledal skutkovou podstatu přestupku po subjektivní stránce za prokázanou, nepokládaje za potřebné, by se zabýval také ještě otázkou, byly-li výroky proneseny veřejně nebo před více lidmi.

Uvedené rozsudky nesrovnávají se se zákonem. Prvý soud jen směsuje z části skutkovou podstatu §u 491 tr. zák. s onou podle §u 488 tr. zák., vylučuje, že urážlivé výroky staly se veřejně nebo před více lidmi, ale připouští, že výroky byly projevem neúcty obžalovaného k soukromému obžalobci. Zjišťuje-li odvolací soud rovněž, že obžalovaný svými výroky chtěl soukromému obžalobci vysloviti neúctu, je tím zároveň zjištěno, že obžalovaný si byl urážlivosti svého projevu vědom, neboť urážka na cti není než projevem neúcty k někomu. Takový projev dlužno posuzovati podle názorů a zvyklostí oněch společenských kruhů, ve kterých se uražený pohybuje, jak právem soukromý obžalobce již ve své obžalobě na to poukazoval. Obžalovaný, ačkoliv soukromý obžalobce uváděl na závodíště osobnost k inspekci vyslanou, nejen že soukromého obžalobce úplně ignoroval, ale toto své chování zřejmě nikterak zdvořilé provázel ještě závadnými výroky, neoznačiv soukromého obžalobce jinak než »ten« a konečně mu přímo prohlásiv, že je pro něho »vzduchem«. Obžalovaný tím nepokrytě projevil vůči soukromému obžalobci neúctu způsobem, z něhož zřejmě vyplývalo, že urážka soukromého obžalobce byla přímo rozvážena a jako taková míněna, a dále způsobem, kterým nepokrytě dával na jevo, že soukromého obžalobce nehodnotí ani jako člověka, že pokládá ho za osobu opovržení hodnou buď pro její osobní vlastnosti nebo její smýšlení. Další úvaha odvolacího soudu, že výroky byly proneseny jen před dvěma osobami, z nichž jedna toliko jednu část hovoru prý za-

slechla, a že obžalovaný za daných poměrů a vzhledem k osobnosti svědků nemohl míti za to, že tito jeho výroky uvedou ve veřejnou známost, jest pro skutkovou podstatu trestného činu podle §u 491 tr. zák. naprosto nerozhodnou, neboť rozhodujícím jest, že výroky ty dvěma osobami slyšeny býti mohly. Tak nalezl nejvyšší soud již opětovně, zejména v rozhodnutí Sb. n. s. č. 569. Ani v objektivním směru nebylo tudíž dostatečného podkladu pro sprostující rozsudek, tím méně v subjektivním směru, když obžalovaný ve smyslu druhého odstavce §u 491 tr. zák. se ani nepokusil prokázati, že k urážlivému svému jednání měl dostatečné příčiny.

Odvolací soud zřejmě přehlíží, že § 491 tr. zák. obsahuje dvě skutkové podstaty, jednak: kdo někoho veřejně nebo před více lidmi z opovržlivých vlastností neb z opovržlivého smýšlení viní, jednak: kdo někoho veřejnému posměchu vydává. S touto skutkovou podstatou se zabývá dle svého odůvodnění odvolací soud, jako by bylo šlo obžalovanému o to, by soukromého obžalobce uvedl ve veřejný posměch, leč obě stolice zjišťují výslovně, že obžalovanému šlo o projev neúcty a bylo proto a také vzhledem k tomu, co bylo shora řečeno, zkoumati, byl-li urážlivý ten projev takového dosahu, že jím vinil soukromého obžalobce v jednotlivostech i celku z opovržlivých vlastností, z opovržlivého smýšlení. Jen s tohoto stanoviska bylo řešiti otázku, stal-li se projev veřejně nebo před více lidmi. Tato zákonná náležitost byla, jak uvedeno, dostatečně zjištěna. Ona byla by vyžadovala přesnějšho určení, než se jí ho dostalo prvou stolicí, neboť závodní dráhy zpravidla bývají místem veřejným, byť i ne všeobecně přístupným. Bylo proto vyhověti zmateční stížnosti podle §u 33 tr. ř.

Čís. 1964.

Podmíněné odsouzení (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 562 sb. z. a n.).

»Nezřízené pití« ve smyslu §u 6 odstavec druhý zákona musí se vyskytovat v takové míře, by jím zanedbány byly občanské, rodinné a hospodářské povinnosti, ohrožován zdar rodiny a aby tak odsouzený uváděl sebe i rodinu ve zkázu; nespadá sem pití, jemuž byl odsouzený oddán již před podmíněným odsouzením.

Pojem »nezřízeného pití« nekryje se s pojmem »notorického pijáka«.

(Rozh. ze dne 24. dubna 1925, Zm I 285/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona právem:

Usnesením vrchního zemského soudu v Praze z 9. prosince 1924 porušeno bylo ustanovení §u 6 odstavec druhý zákona ze dne 17. října 1919, čís. 562 sb. z. a n.; usnesení to se zrušuje a vrchnímu zemskému soudu v Praze se ukládá, by šetře zásady §u 293 odstavec druhý tr. ř. ve věci znovu rozhodl.

Důvody:

Antonín H. byl pravoplatným rozsudkem krajského soudu v Chebu ze dne 9. května 1921 uznán vinným zločinem podle §u 81 tr. zák. a přestupkem podle §u 320 písm. e) tr. zák. a odsouzen k pětiměsíčnímu těžkému žaláři, zostřenému a doplněnému jedním tvrdým ložem měsíčně. Usnesením krajského soudu v Chebu ze dne 20. července 1922 byl Antonín H-ovi povolen podmíněný odklad výkonu trestu se zkušební dobou dvou roků. Po uplynutí zkušební doby byl usnesením téhož soudu ze dne 27. října 1924 nařízen výkon trestu, mimo jiné proto, že odsouzený dle zprávy četnictva se oddal ve zkušební době nezřízenému pití. Do tohoto usnesení podal Antonín H. stížnost, kterouž provedl zejména v ten rozum, že zpráva četnictva se prý nezakládá na pravdě, což vychází na jevo z vysvědčení obecního úřadu v T. a ředitelství »Eisenwerke A. G. Rothau-Neudek«. Usnesením ze dne 9. prosince 1924 nevyhověl vrchní zemský soud v Praze stížnosti a potvrdil napadené usnesení, poněvadž provedeným šetřením, nařízeným tímž soudem, bylo zjištěno, že odsouzený oddával se v době zkušební nezřízenému pití, a zjištění to nelze mít za vyvrácené opačnou zprávou obecního úřadu.

Usnesení vrchního soudu, pokud se týče pojmu »nezřízeného pití« ne-srovnává se se zákonem. Podle odstavce druhého §u 6 zákona o podmíněném odsouzení nařídí soud výkon trestu, oddal-li se odsouzený ve zkušební době nezřízenému pití nebo hráčství, zahálčivému nebo nemravnému životu. Zákon staví nezřízené pití vedle hráčství a zahálčivého života, čímž zřejmě jest vysloveno, že nezřízené pití musí se vyskytovat v takové míře, by jím byly zanedbávány občanské, rodinné a hospodářské povinnosti a byl takto ohrožován zdar rodiny, a aby odsouzený takto uváděl sebe i rodinu ve zkázu. Takové nezřízené pití odsouzeného Antonína H-a ze spisů zřejmě není. Zejména je vyvrácí vysvědčení, jež vydalo ředitelství železáren, ve kterých H. je od roku 1894, tedy přes 30 let zaměstnán, dle něhož své povinnosti vždy ku spokojenosti správy hutní vykonával, nikdy nedal příčiny ku stížnostem pro své chování, že může mu býti dosvědčena poctivost a píle jakož i slušné chování a že zejména je správě hutní neznámo, že by Antonín H. byl oddán pití. V témž smyslu vyjádřil se obecní úřad, jenž k úřednímu vyzvání podal obšírně odůvodněnou zprávu, dle níž jest H. občanem v každém ohledu řádným, a výslovně se uvádí, že H. vykonává svou těžkou práci ve velkém žaru železářny, kdy u největší části, ne-li u všech dělníků dostavuje se žízeň. Zamítavé usnesení vrchního zemského soudu spočívá jediné na zprávě četnictva v P., dle níž jest H. notorickým pijákem, známým četnickému zpravodaji již 14 roků, jakož i celé obci.

Pojem »nezřízeného pití« nekryje se s pojmem notorického pijáka, jak na to poukazuje přípis obecního úřadu. Na »nezřízené pití« ve smyslu zákona lze usuzovati jen na základě skutečnosti, že dotyčný se opíjí měrou shora naznačenou. V tom smyslu žádal také správně vrchní zemský soud vyšetření četnictvem v P., zdali Antonín H. téměř denně aneb pouze v některé dny (po výplatě) se opíjí, zdali při tom použije velké množství lihovin, ve kterých hostincích neb výčepch se tomuto pití oddává a je-li pak viděn na ulici ve stavu značné opilosti, takže tato naruživost jeho

dený podřaditi prvnímu odstavci §u 18 zákona, ani o tom, že napadený výrok jest nejasný a neúplný, jelikož neříká, v čem pozůstává porušení veřejného pořádku, veřejné bezpečnosti nebo bezpečnosti státu, jak to uplatňuje stížnost číselně s hlediska čís. 4, věcně 9 a), pokud se týče 10 §u 281 tr. ř. Vzhledem k výtce, že odůvodnění nalézacího soudu prozrazuje, že jím jednotlivé skutkové podstaty, obsažené v §u 18 čís. 1 a 2 zákona, nebyly přesně rozeznávány, čímž stížnost naráží patrně na okolnost, že nalézací soud ze způsobilosti zprávy, vyvolati překotné a hromadné vybírání vkladů, vyvozuje způsobilost její, poškoditi bezpečnost státu, veřejné bezpečnosti a veřejného pořádku, budiž jen poukázáno k tomu, že závěr ten týká se okolnosti skutkové a jest logicky možným, takže nelze proti němu brojiti, nehledíc ani k tomu, že již zprvu uvedená způsobilost a vědomí pachatelovo o ní stačí naplniti skutkovou podstatu přečinu dle §u 18 čís. 2 zákona, jsou-li tu, jako v tomto případě, ostatní náležitosti, totiž veřejné rozšiřování nepravdivé zprávy, kterou pachatel pokládá za pravdivou neměl dostatečných důvodů.

Odvolání obžalovaného z nepřiznání podmíněného odkladu výkonu trestu nebylo lze přiznati úspěchu. Nalézací soud nepřiznal obžalovanému tohoto zákonného dobrodiní jednak proto, že veřejný zájem vyžaduje výkonu trestu, a že tudíž podmíněčné odsouzení jest po rozumu ustanovení §u 35 zákona na ochranu republiky vyloučeno, jednak z toho důvodu, že tu nejsou ani předpoklady §u 1 zákona o podmíněném odsouzení. Odvolání napadá toto odůvodnění v celém rozsahu. Jest se zabývatí otázkou, zdali jest podmíněčné odsouzení po rozumu §u 35 zákona na ochranu republiky vyloučeno, neboť v případě kladného zodpovězení netřeba se zabývatí dalším odůvodněním napadeného rozsudkového výroku ve směru ustanovení §u 1 zákona o podmíněném odsouzení. V tomto případě vyžaduje vzhledem na povahu trestného činu, jímž byl obžalovaný uznán vinným, a na způsob jeho provedení, veřejný zájem výkonu trestu, uváží-li se zejména, že obžalovaný závadné výroky dle rozsudkového zjištění pronesl na veřejné schůzi u přítomnosti asi pěti neb šesti set osob a že pobuřující zprávu o špatné naší hospodářské situaci vkládal do úst ministru obchodu našeho státu, a jest proto podmíněčné odsouzení dle ustanovení §u 35 zákona na ochranu republiky vyloučeno.

Čís. 1961.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.).
»Podněcováním« ve smyslu §u 15 čís. 2, 3 zákona jest povšechné, abstraktní, teoretické působení na mysl (níkoliv jen oblast vůle, nýbrž i oblast intelektu) jiných osob ve směru protiprávním, pokud jde o zločiny a přečiny.

Spadá sem i utvrzování v duševní, již před podněcováním se utvořivší náladě, náchylné k páčání činů toho druhu, k jakým se pachatelem poukazuje.

Nezáleží na tom, že při řeči, vybízející k vojenským zločinům, nebyly přítomny osoby do vojska zařazené.

(Rozh. ze dne 22. dubna 1925, Zm II 79/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu ve Znojmě ze dne 15. ledna 1925, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem dle čis. 3 Šu 15 zákona ze dne 19. března 1923, čis. 50 sb. z. a n., mimo jiné z těchto

důvodů:

Zákonné provádění hmotněprávního důvodu zmatečnosti dle čis. 9 písm. a) omezuje se na srovnávání zákona se skutkovým dějem v napadeném rozsudku zjištěným. Částí tohoto skutkového zjištění jest i výrok prvé stolice o obsahu, smyslu a směru zjištěného projevu a o úmyslu, v němž pachatel projev učinil. Pokud stížnost při věcně právním rozboru případu nedrží se těchto rozsudkových zjištění, nýbrž předpokládá, že stěžovatel citoval toliko různá usnesení, manifesty a resoluce socialistických a komunistických sjezdů a projevy předáků komunistické strany, není zmateční stížnost provedena po zákonu, a netřeba přihlížeti k těmto vývodům, vybočujícím vůbec z rámce zrušovaciho řízení. Závazným a nezměnitelným podkladem právních úvah jest skutkový závěr nalézacího soudu, že stěžovatel podněcoval svou řečí (veřejně pronesenou) úmyslně k tomu, by občané vojenskou službou povinni při mobilisaci sice narukovali, aby však použili zbraní ne proti nepříteli, nýbrž k občanské válce, k násilnému zvrácení dosavadního řádu, k násilné změně demokraticko-republikánské formy státu. Skutečností tímto závěrem zjištěné naplňují skutkovou podstatu zločinu podle Šu 15 čis. 3 zákona na ochranu republiky jak po stránce objektivní, tak i po stránce subjektivní. Nezáleží na tom, odpovídal-li zjištěný projev programovým zásadám komunistické strany. Volnost projevů mínění jest Šem 117 ústavní listiny zaručena jen, pokud jsou legální, nevybočí z mezí zákona a ochranou, již poskytuje zákon na ochranu republiky státnímu zřízení, za nímž stojí většina národa, nemá — dle důvodové zprávy k osnově tohoto zákona — býti stěžován toliko politický boj spravedlivý, t. j. boj, který nepoužívá prostředků zákony zakázaných. Proto nelze ani z této důvodové zprávy ani z ústavní listiny odvoditi beztrestnost snah politické strany změnit demokraticko-republikánskou formu Československé republiky násilím (zákaz Šu 1 zákona na ochranu republiky), nebo vyzývati vojny k odepření výkonu rozkazu, obzvláště výkonu služby proti nepříteli (zákaz Šu 160 čis. 5, § 161 vojenského tr. zák.), nebo zjednati i jen náladu k násilí onoho a k neposlušnosti tohoto rázu (zákaz Šu 15 čis. 3, srovnej i § 21 zákona na ochranu republiky). Nezáleží ani na okolnosti, ostatně v napadeném rozsudku nezjištěné, že posluchačům stěžovatele, vesměs dělníkům-komunistům nepravila řeč stěžovatelova nic nového, ale zopakovala jim toliko historická usnesení mezinárodních socialistických sjezdů. Podněcováním rozumí § 15 zákona na ochranu republiky jakékoliv intelektuelní působení na jiné osoby, které směřuje — aniž hledí ku spáchání konkrétního činu — dle povšechné své povahy a dle úmyslu pachatelova k tomu, aby byl v osobách, jimž svědčí, zjednan duševní stav, náchylný k páchaní činů toho druhu, k jakým se pachatelem poukazuje. Podněcováním není tedy pouze vzbuzování takové nálady u osob, u nichž jí dosud nebylo, nýbrž i utvrzování osob v takové duševní náladě, již před

podněcováním u nich se utvořivší. Již vzbuzování a prohlubování takové nálady třebaš jen v části obyvatelstva jest na újmu bezpečnosti státu, jehož klidný a zdárný vývoj závisí na vážnosti všeho obyvatelstva vůči zákonům, obzvláště, pokud směřují k zachování platné formy státní a plně upotřebitelnosti branné moci k úkolům, Šem 1 zákona čis. 193 z roku 1920 jí přiděleným.

Nezáleží ani na tom, že není zjištěno, že při řeči stěžovatelově byly přítomny též osoby do vojska zařazené. Podněcováním po rozumu Šu 15 čis. 2 a 3 zákona na ochranu republiky jest povšechné, abstraktní, theoretické působení na mysl (nikoliv jen oblast vůle, nýbrž i oblast intelektu) jiných osob ve směru protiprávním, pokud jde o zločiny a přečiny. V těchto deliktech nejde o bezvýsledný pokus spáchání konkrétního, co do osoby přímého pachatele, doby a předmětu individuálně určeného zločinu nebo přečiny prostředkem vzbuzení zlého úmyslu v jiné osobě a činnosti svádění osoby tímto úmyslem řízené (po rozumu Šu 9 tr. zák.). Jde v nich o podkopávání vážnosti vůči zákonům, stihajícím zločiny a přečiny, o zvrácení právních názorů o zavržitelnosti takovýchto trestných činů. Důvodem těchto zákonných ustanovení není nebezpečí, které hrozí dotčenému právnímu statku z toho, že se cizí vůli dává směr na jeho poškození, nýbrž nebezpečí, arciť vzdálenější, jaké hrozí právnímu statku již z toho, že se v duši jiné osoby vytváří stav, který se neštítí poškození právního statku při příležitosti, jež v budoucnosti se snad naskytne. Toto nebezpečí pro právní řád jest tu však i tehdy, když se duševní stav onoho rázu vyvolává u osob, jež sice v době podněcování nemohou býti přímými pachateli zločinu nebo přečiny, k němuž se podněcuje, u nichž však v budoucnosti takový osobní vztah nastati může, neb u osob, které, jsouce samy podněcováním zvráceny v právních názorech, účinkují pak v témže směru na jiné osoby, které jsou nebo budou v takovém osobním vztahu k právnímu statku, že jim jest nebo bude možno jej poškoditi. Poukazuje-li stížnost konečně na to, že nebylo by bývalo možno, podřaditi zjištěný skutek pod ustanovení Šu 58 písm. c) tr. zák., na jehož místo vstoupilo ustanovení Šu 1 odstavec první zákona na ochranu republiky, stačí podotknouti, že skutek byl by jako pokus, zviklati posluchače v právních a mravních názorech, spadal pod ustanovení Šu 305 tr. zák., jenž byl, a to v části, o kterou jde, nahražen právě předpisy Šu 15 čis. 2 a 3 zákona na ochranu republiky.

Čis. 1962.

Zákon o tisku ze dne 17. prosince 1862, čis. 6 ř. zák. na rok 1863.

Pojem »rozdílení« a »rozesílání« (§ 17 zákona).

Dopravování tiskopisů k prodavačům jest již rozdílením (rozesláním), ať se děje jakýmikoliv dopravními prostředky a na jakékoliv vzdálenosti.

Předpisu Šu 17 zákona jest vyhověno jen tehdy, předloží-li se povinný výtisk úřadu současně s počtem rozšiřování a to tak, by jeho současnost s rozdílením nebo rozesláním byla za všech okolností zabezpečena.

(Rozh. ze dne 24. dubna 1925, Zm I 234 a 235/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovacci uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona právem:

Rozsudkem okresního soudu v Chebu ze dne 30. července 1924 a potvrzujícím jej rozsudkem krajského jako odvolacího soudu v Chebu z 23. srpna 1924 a dále pak rozsudkem okresního soudu v Chebu ze 16. prosince 1924 a potvrzujícím jej rozsudkem krajského jako odvolacího soudu v Chebu ze 4. února 1925 porušen byl zákon v ustanovení §u 17 tiskového zákona.

Důvody:

Přednětem zmateční stížnosti na záštitu zákona jsou dvě trestní věci okresního soudu v Chebu, týkající se přestupku §u 17 tiskového zákona. V prvním případě bylo se Bedřichu B-ovi jako tiskaři v Chebu vydaných periodických tiskopisů »Franzensbader Tagblatt« a »Karlsbader Abendzeitung« a Juliu K-ovi jakožto jeho zástupci zodpovídati z přestupku §u 17 tiskového zákona, poněvadž dne 20. března 1924, když počali ony tiskopisy rozdávat a rozesílati, opomenuli úřadu bezpečnosti a státnímu zastupitelství odevzdati současně po jednom výtisku. Okresní soud sprostil obžalované rozsudkem ze dne 30. července 1924 s odůvodněním, bližšího zjištění postrádajícím, že prý není dokázáno, že bylo počato s rozdáváním tiskopisů dříve, než byly povinné výtisky odeslány. Rozsudek ten byl potvrzen rozhodnutím krajského jako odvolacího soudu v Chebu ze dne 23. srpna 1924. Odvolací soud zjistil, že povinné výtisky byly odevzdány státnímu zastupitelství v 16 hodin 15 min. a policejnímu komisařství v Chebu v 16 hodin 50 minut a že tiskopisy určené pro Františkovy Lázně byly odeslány vlakem odjíždějícím o 16 hod. 29 min., tiskopisy určené pro Karlovy Vary vlakem odjíždějícím o 17 hod. 10 min. Přes to dospěl odvolací soud k osvobozujícímu rozsudku, poněvadž prodavač jest prý pouze zmocněncem vydavatele a rozdávaní a rozesílání tiskopisů začíná prý teprve u prodavače samého. Že však prodavači tiskopisy tenkrát dříve rozdali a rozeslali, než byly uloženy povinné výtisky u předepsaných úřadů, není prý zjištěno.

V druhém případě byli rozsudkem okresního soudu v Chebu ze dne 16. prosince 1924 Arnošt G., Bedřich B. a jejich zástupce Arnošt R. jako tiskaři periodických v Chebu vydávaných časopisů »Egerer Zeitung«, »Franzensbader Tagblatt« a »Deutsches Tagblatt für Westböhmen« sprostěni z obžaloby pro přestupek §u 17 tiskového zákona, jehož se dopustili tím, že dne 11. června 1924, když počali tyto časopisy rozdávat a rozesílati, opomenuli úřadu bezpečnosti a státnímu zastupitelství odevzdati současně povinné výtisky. Okresní soud zjistil, že povinné výtisky byly tenkrát uloženy u státního zastupitelství v 16 hod. 15 min. a u policejního komisařství v 16 hod. 10 min. Dle policejního šetření byly tiskopisy, o něž jde, rozeslány v 15 hod. 30 min. a to do bližších stanic pomocí motorového kola, do vzdálenějších drahou a sice vlaky odjíždějícími v 15 hod. 56 min., a v 16 hod. 10 min. Soud první stolice zjistil, že jezdec na motorovém kole dopravil tiskopisy jen na dráhu a sám jich nerozdává, neshledal v tomto ději trestné skutkové podstaty, poněvadž rozdávaní, pokud se týče rozesílání začíná prý teprve u prodavače novin.

jest již celé obci známa, či zdali H. toliko občas vypije nějakou sklenici piva, jak i jiní těžce pracující dělníci činí. Na tento dotaz odpovědělo však četnictvo svrchu uvedenou velmi stručnou zprávou. Dlužno také uvést, že nezřízeným pijákem byl by se musil stát odsouzený teprve po svém odsouzení. Byl-li již nezřízeným pijákem před odsouzením, pak ve smyslu §u 1 zákona o podmíněném odsouzení výkon trestu neměl býti vůbec odložen a přece-li, jen za omezení podle §u 4 zákona, že nezřízeného pítí zanechá a že na dále povede pořádný život. Když šlo o povolení odkladu výkonu trestu, byla četnická stanice v P. krajským soudem v Chebu vyzvána, aby sdělila, dá-li se očekávat, že A. H. povede v budoucnosti i bez výkonu trestu řádný život, jakož i dále jaký život posud vedl. Četnictvo se tehdy o pijáctví odsouzeného nevyslovilo, ale vyjádřilo se proti povolení odkladu z toho důvodu, že »trest má pachatele v budoucnosti od trestného činu zadržeti« a dodala, že odsouzený »dosud nic neprovedl.« Odklad byl tudíž povolen a to bez omezení co do dosavadního způsobu života. Nebylo-li však prokázáno, že po odložení výkonu trestu oddal se Antonín H. nezřízenému pítí, stejný způsob jeho života před podmíněným odsouzením nemůže mu dodatečně býti na újmu. Názor vrchního zemského soudu, že se odsouzený v době zkušební oddal nevázanému pítí, je proto právně mylným. Ježto však zpráva četnictva, jež jest základem zamítavého usnesení, nechává otevřenou otázku, na kterou dobu se ohledně notorického pijáctví odsouzeného poukazuje, a myslí-li se jím vůbec nezřízené pítí, a ježto zprávě obce a vysvědčení železáren průvodní význam vrchním zemským soudem přiznán nebyl, nelze zrušovacímu soudu uznati ihned ve věci samé.

Čís. 1965.

Podmíněné odsouzení (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 562 sb. z. a n.).

Náhradu škody lze podmíněně odsouzenému uložit pouze s dodatkem »podle svých sil« (§ 4 zákona).

Bylo-li uloženo nahradit škodu do určité doby, končící dříve, než uplynula doba zkušební, nelze naříditi výkon trestu z důvodu, že škoda nebyla nahrazena, dříve, dokud zkušební doba neuplynula.

(Rozh. ze dne 24. dubna 1925, Zm II 84/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona právem: Rozsudek okresního soudu v Bučovicích ze dne 8. března 1924, pokud jím uznáno bylo na podmíněné odsouzení s tou podmínkou, že odsouzený nahradí Terezii Z-ové způsobenou škodu, porušuje zákon v ustanovení §u 4 zákona ze 17. října 1919, čís. 562 sb. z. a n., rozsudek ten se v uvedeném směru zrušuje, dále zrušují se na rozsudku tom spočívající usnesení z 18. října 1924 a z 3. prosince 1924 a zrušený výrok nahrazuje se výrokem, že odsouzenému se dle §u 4 zákona ukládá, by podle svých sil nahradil způsobenou škodu v rozsahu rozsudkem prvé stolice stanoveném.

D ů v o d y:

Rozsudkem okresního soudu v Bučovicích ze dne 8. března 1924 byl obžalovaný Karel F. uznán vinným přestupkem podvodu podle Šu 461 tr. zák. vzhledem na ustanovení Šu 9 zákona čís. 471/1921 sb. z. a n., kteréhož se dopustil tím, že v roce 1921 v N. Istivým předstíráním, že zhotoví Terezii Z-ové zimní jupku, vylákal na ní mužský zimník a uvedl ji v omyl; kterým Z-ová na svém majetku utrpěla škodu převyšující 200 Kč. Odsouzen byl za to podle Šu 460 tr. zák. za použití Šu 266 tr. zák. do vězení na jeden týden a podle Šu 369 tr. ř. ku náhradě 500 Kč soukromé účastnici Terezii Z-ové za odcizený zimník. Tímže rozsudkem byl obžalovanému výkon trestu odložen, zkušební doba byla stanovena na jeden rok s podmínkou, »že nahradí Terezii Z-ové způsobenou škodu tím způsobem, že jí buďto nahradí 500 Kč, nebo vrátí zimník a doplatí za upotřebení zimníku 150 Kč«. Rozsudek nabyt právní moci. Na dotaz nalézacího soudu odpověděla poškozená Terezie Z-ová dne 3. října 1924, že obžalovaný Karel F. vrátil jí zimník značně poškozený, 150 Kč jí však nenahradil. Po tomto sdělení poškozené nařídil okresní soud v Bučovicích veřejné jednání ohledně nařízení výkonu trestu, při němž usnesením z 18. října 1924 odsouzenému Karlu F-ovi bylo uloženo, by do jednoho měsíce nahradil soukromé účastnici Terezii Z-ové 150 Kč. Po uplynutí jednoho měsíce sdělila opět poškozená na dotaz okresního soudu, že odsouzený Karel F. dosud škody nenahradil, okresní soud v Bučovicích znovu nařídil veřejné jednání na den 3. prosince 1924, k němuž odsouzený se nedostavil a usnesením okresního soudu v Bučovicích ze dne 3. prosince 1924 bylo nařízeno podle Šu 6 čís. 3 zákona čís. 562/19 sb. z. a n., aby trest Karlu F-ovi vězením jednoho týdne podmíněně rozsudkem okresního soudu v Bučovicích ze dne 8. března 1924 uložený byl vykonán. Usnesení to stalo se právoplatným.

Shora uvedený rozsudek nesrovnává se s ustanovením Šu 4 zákona ze 17. října 1919, čís. 562 sb. z. a n., dle něhož, byla-li podmíněně odsouzenému uložena náhrada škody, možno tak učiniti pouze s dodatkem, aby nahradil škodu p o d l e s v ý c h s i l. Teprve po uplynutí zkušební doby bylo nalézacímu soudu dle Šu 6 odstavec třetí zákona a dle Šu 12 vládn. nař. čís. 598/19 sb. z. a n. ve znění Šu 2 vládn. nař. ze dne 21. listopadu 1923, čís. 223/23 sb. z. a n. zkoumati, odpírá-li odsouzený bez důvodu nahraditi škodu. Ježto dále rozsudkem tím a sice výslovně v důvodech uložena byla obžalovanému povinnost ku náhradě škody ve zkušební lhůtě, která uplyne teprve dnem 8. března 1925, nebylo, i když obžalovaný do 18. října 1924 škody úplně nenahradil, dle znění rozsudku podnětu k tomu, aby nařizováno bylo veřejné jednání a aby obžalovaný byl pohnut k závazku, nahraditi škodu ve lhůtě kratší, než která mu byla uložena rozsudkem. I když pak obžalovaný v této lhůtě dobrovolně škody nenahradil, neměl býti nařízen usnesením ze dne 3. prosince 1924 výkon trestu, ježto dle rozsudku měl obžalovaný možnost vykážati se o náhradě škody až do dne 8. března 1925. Obě usnesení okresního soudu v Bučovicích z 18. října 1924 a z 3. prosince 1924

postrádají tudíž zákonného podkladu. Bylo proto dle Šu 292 tr. ř. o zmateční stížnosti generální prokuratury k zachování zákona uznati právem, jak se stalo.

Čís. 1966.

Přečin Šu 516 tr. zák. rozšiřováním necudných tištěných obrázků; příslušným soudem jest tu dle článku VI. uv. zák. k tr. ř. soud porotní.

(Rozh. ze dne 24. dubna 1925, Zm II 93/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona právem: Rozsudkem krajského soudu ve Znojmě z 15. listopadu 1924 porušen byl zákon v ustanovení článku VI. A uv. zák. k tr. ř., Šu 1 tr. ř. a Šu 94 odstavec druhý ústavní listiny, rozsudek ten se zrušuje a krajskému soudu ve Znojmě se ukládá, by dále dle zákona jednal.

D ů v o d y:

Jana E-ová, obchodnice cukrovím v T., byla četnictvem udána, že prodávala necudné obrázky, které sama koupila od obchodníka galanterního zbožím Leopolda P-o v B. Státní zastupitelství ve Znojmě podalo na Janu E-ovou po provedeném vyhledávání obžalobu pro přečin dle Šu 516 tr. zák., spáchaný rozšiřováním tiskopisu, a navrholo, by hlavní přelíčení se konalo před krajským jako nalézacím soudem prvé stolice ve Znojmě a aby ve smyslu Šu 57 tr. ř. za účelem zamezení průtahů trestní záležitost proti Leopoldu P-ovi, vyžadující ještě dalšího šetření, byla vyloučena a dle Šu 58 tr. ř. postoupena zemskému trestnímu soudu v Brně, kterémužto návrhu bylo vyhověno usnesením radní komory krajského soudu ve Znojmě ze dne 22. října 1924. O oné obžalobě bylo pak skutečně před krajským soudem ve Znojmě nařízeno hlavní přelíčení a po jeho skončení byla E-ová rozsudkem z 15. listopadu 1924 uznána vinnou ve smyslu obžaloby a byla odsouzena dle Šu 516 druhé sazby tr. zák. za použití §§ 266 a 260 písm. b) tr. zák. do tuhého vězení na 14 dní, zotřeného jedním postem týdně, podmíněně se zkušební dobou jednoho roku. Teprve když rozsudek nabyt již právní moci, byl nezákonný tento postup zjištěn. V tomto případě slušelo totiž dle článku VI. písm. A uvoz. zák. k tr. ř. o obžalobě provésti hlavní přelíčení před soudem porotním, z čehož plyne, že tím, že Jana E-ová souzena byla soudem jiným, než který byl v této trestní věci příslušným, byl zákon porušen ve zmíněném ustanovení, dále v ustanovení Šu 1 tr. ř., dle něhož potrestání soudní díti se může jen rozsudkem vyneseným soudcem příslušným, a posléze i v ustanovení Šu 94 odstavec druhý ústavní listiny ze dne 29. února 1920, čís. 121 sb. z. a n., dle něhož nikdo nesmí býti odňat svému zákonnému soudci. Bylo proto vyhověti zmateční stížnosti dle Šu 33 tr. ř.

Otázka kontrolní ve smyslu §u 323 odstavec třetí tr. ř. může být dána jen, hově-li hmotnému právu právní pojetí, na němž spočívá obsažené v ní zdůraznění skutkového stavu jakožto naplňujícího zákonnou náležitost.

Označení urážky (přečin §u 491 tr. zák.) »znameními naň připadajícími« není vytýčením právní náležitosti, nýbrž týká se okolnosti čistě skutkové.

Skutková podstata článku III. zák. z 15. října 1868, čís. 142 ř. zák. zahrnuje i případy, ve kterých redaktor zaviněně nepostaral se učinění účelné a dostatečné opatření, by článek, jehož trestný obsah seznal, nebyl do časopisu pojat.

(Rozh. ze dne 27. dubna 1925, Zm II 11/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského jako porotního soudu v Olomouci ze dne 25. října 1924, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přestupkem podle článku III. zákona ze dne 15. října 1868, čís. 142 ř. zák.

Důvody:

Důvod zmatečnosti podle §u 344 čís. 6 tr. ř. spatřuje stěžovatel v tom, že soud zamítl jeho návrh, by porotcům dána byla t. zv. kontrolní otázka po rozumu §u 323 odstavec třetí tr. ř. Otázky t. zv. kontrolní (§ 323 odstavec třetí tr. ř.) určeny jsou k tomu, aby v nich některý zákonný znak, obsažený v otázce jiné, rozveden byl v příslušné okolnosti skutkové s ním se srovnávající. Je to důsledek zásady, že otázka hlavní (k níž otázka kontrolní jest v poměru otázky dodatkové) musí ovšem podle předpisu §u 318 tr. ř. obsahovati veškeré právní náležitosti skutkové podstaty činu v jeho pojetí jakožto určitého deliktu, jakož i konkrétní okolnosti skutkové, pokud jich třeba k individualisaci činu, aniž však bez výjimky třeba, aby ke každému zákonnému znaku byly připojeny příslušné okolnosti skutkové. Aby vyvarováno se bylo možnosti, že by porotci některý zákonný znak shledávali v takových skutkových okolnostech, které ho nenaplňují, umožňuje trestní řád v §u 323 stranám žádati, by k otázce připojena byla zvláštní otázka obsahu již naznačeného. Poněvadž tedy otázka kontrolní sloužití má vyvarování se právních omylů, může být navrhována a porotním sborem soudním připuštěna jen, hově-li právní pojetí, na němž spočívá obsažené v ní zdůraznění konkrétního skutkového stavu jakožto naplňujícího zákonnou náležitost, zákonu hmotnému. O takové ujasnění právního pojmu, o kontroli správného pojetí právního znaku skutkové podstaty porotci v případě tomto nešlo. Navrhovaná otázka zněla: »Má porota dle výsledku průvodního řízení za prokázáno, že obsahem závadného článku podle úsudku osob na sporu chefredaktora Lady Věnceslava V-y a soukromé

obžalobkyně nesúčastněných byla soukromá obžalobkyně ve své cti dotčena či nikoliv?« Již sama navrhovaná otázka svým zněním nesměruje k rozložení některého z právních pojmů nebo znaků skutkových podstat, uvedených v otázkách hlavních I., III., V., VII. v jeho skutkové prvky. Z odůvodnění výtky, činěné pro nepřipuštění otázky ve zmateční stížnosti s hlediska důvodu zmatečnosti podle čís. 6 §u 344 tr. ř., je patrné, že šlo obžalovanému v podstatě o to, zúžití pojem označení předmětu urážky »znameními naň připadajícími« (§§y 488, 491 tr. zák., otázky hlavní I., III.) na okruh osob blíže neinformovaných, pro něž tedy narážky ve článku obsažené nebyly znameními, připadajícími na soukromou obžalobkyni. Objektivní způsobilosti narážek v článku obsažených, platí za »znamení připadající na soukromou obžalobkyni« ale spoň pro osoby informované, zmateční stížnost sama nepopírá, ba stížnost připouští — ve shodě s výsledky řízení průvodního, — že byl tu jistý okruh osob tak dalece zasvěcených, že obsah článku dle narážek v něm uvedených v skutku vztahovaly na soukromou obžalobkyni.

Dle toho byla navrhovaná kontrolní otázka právem odmítnuta. Jednak nešlo tu o to, by právní znak skutkové podstaty uveden byl na odpovídající mu skutkové okolnosti, poněvadž slova zákona o označení předmětu urážky »znameními naň připadajícími« nejsou vůbec vytýčením náležitosti právní, nýbrž týkají se okolnosti čistě skutkové, jednak nebyl by ve stížnosti zastávány omezující výklad oněch slov zákona ve smyslu obecné (>zřejmé<) seznatelnosti vztahu urážky k určité osobě s hlediska práva hmotného udržitelným. Stížnost poukazuje k tomu, že závadným byl článek, uveřejněný v periodickém tiskopise. To však neznamená, že vztah obsahu článku k určité osobě musí být seznatelným v nejširších kruzích čtenářstva tiskopisu, nýbrž jen, že tím jest dána náležitost kvalifikované veřejnosti závadného činu. Čistě skutkovou otázku, zda byl předmětem závadného trestného útoku na čest soukromý obžalobce jakožto osoba, označená znameními, na ni připadajícími, je porotcům řešiti bez ohledu na to, kolika osobám a z jakého důvodu tento vztah byl zjevným, dle obsahu článku a výsledků řízení průvodního. Na porotci, jenž nenabyl přesvědčení, že se článek objektivně a po vědomí obžalovaného vztahoval na soukromého obžalobce, je prostě, by k otázce, takový vztah předpokládající, odpověděl záporně. S tohoto hlediska stačily v tomto případě jasně stylisované otázky ostatní a výsledky hlavního přelíčení, nač právem porotní sbor soudní ve svém nálezu poukazuje. Nelze tedy uznati, že je rozsudek stížen zmatečností podle čís. 6 §u 344 tr. ř.

Uplatňování důvodu zmatečnosti podle čís. 8 téhož §u je pochybeno již proto, že se nevztahuje na právní poučení ve smyslu §§u 325 a 327 tr. ř., k němuž tato stať zákona výslovně poukazuje, nýbrž na odůvodnění, s nímž předseda prohlásil usnesení porotního sboru soudního o připuštění obhájcem navrhované otázky eventuální. Obžalovaný si tím méně může v tom směru stěžovati, když má za to, že po právním náhledu, z něhož předseda vycházel, byl by měl být odsouzen pro přečin podle §u 493 tr. zák., po případě pro spoluvinu. Tento náhled je ostatně nesprávným a nebylo proto ani odůvodnění mezitímního usnesení právně

mylným. Skutková podstata přestupku podle článku III. zákona ze dne 15. října 1868, čís. 142 ř. zák. není tak úzkou, jak stížnost předpokládá. Zahnuje veškeré případy, kde redaktoru periodického tiskopisu nemůže sice býti dle obecných zásad zákona trestního přičítán zločin nebo přečin, spáchaný obsahem tiskopisu, kde však se dopustil redaktor opomenutí oné péče, při jejímž povinném užití nebyl by tiskopis s trestným obsahem býval vytištěn. Spadají sem tedy nejen případy, na jaké pomýšlí zmateční stížnost, nýbrž i případy, v kterých redaktor zaviněně nepostaral se učiniti účelné a dostatečné opatření, by článek, jehož trestný obsah seznal, nebyl do časopisu pojat. V případě, o který jde, obžalovaný ovšem tvrdil, že článek pojat byl do časopisu proti jeho vůli, ba přes jeho odpor, a vedl o tom za svědkyni Miloslavou Š-ovou, která vskutku při hlavním přelíčení potvrdila, že obžalovaný protestoval proti uveřejnění a měl vůbec mnoho rozhovorů s Václavem V-ou, když ten chtěl uveřejnit něco žalovatelného, že byl před vyjitím čísla poslán na cesty, což vypadalo tak, jako by se bylo stalo úmyslně, a že, než odejel, neřekl mu chef ani ano ani ne a že tedy obžalovaný nevěděl, jak to bude. Než posouditi, zda výsledky průvodního řízení stačí k průkazu, že obžalovaný, jenž byl v době uveřejnění článku zodpovědným redaktorem »Lady«, vyčerpal veškeré proň dané možnosti ve směru naznačeném, či opomenul tak učiniti, bylo zůstaveno porotcům. Porotci projeví svou odpověď na otázku eventuální (IX.), přízpůsobenou skutkové podstatě zmíněného deliktu, že neshledali obranu obžalovaného za prokázánu. Proti tomu nelze s úspěchem prováděti žádný ze zákonných důvodů zmatečnosti.

Čís. 1968.

V posledním odstavci §u 68 tr. ř. jsou případy vyloučení soudcova uvedeny příkladmo; spadá sem i případ, kde hlavní přelíčení provedl a rozsudek vynesl soudce spolupůsobivší již v téže věci při rozhodování podle §u 475 čís. 2 tr. ř.

(Rozh. ze dne 29. dubna 1925, Zm I 169/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského jakožto nalézacího soudu v Mostě ze dne 15. ledna 1925, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem podvodu podle §§ů 197, 199 písm. c) tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc soudu prvé stolice, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Cejchovní úřad v L. oznámil u okresního soudu tamtéž úředně na obžalovaného, že dle výsledku revize užíval ve své řeznické živnosti valí porušených přilepením 2 dkg vážícího lístku sádla pod misku pro zboží. K návrhu zmocněnce státního zastupitelství nařídil okresní soud v L.

proti obžalovanému hlavní přelíčení a uznal ho pak rozsudkem vinným přestupkem podvodu podle §u 461 tr. zák., jehož se dopustil tím, že dne 27. září 1924 v L. lstivým předstíráním, že jeho váha správně váží, uváděl své odběratelstvo v omyl, jímž kupující na svém majetku škodu 200 Kč nepřevyšující trpěti měli a také utrpěli. Dle odůvodnění rozsudku nabyt soudce přesvědčení, že obžalovaný shora naznačeným podvodným způsobem připravoval své odběratele ke škodě na váze o 2 dkg a, aby toho odběratelé nepozorovali, zakryl to tím, že na protější misce měl stále uloženo závaží. Trest obžalovanému uložený byl na rok podmíněně odložen. Z výroku tohoto se zmocněnec státního zástupce odvolal a při odvolacím roku vynesl krajský jako odvolací soud v Mostě k návrhu státního zástupce rozsudek, jímž byl rozsudek prvé stolice zrušen z důvodu §u 475 čís. 2 tr. ř. a nařízeno zavedení zákonného řízení, poněvadž v činu, jímž byl obžalovaný uznán vinným, sluší spatřovati skutkovou podstatu zločinu podvodu podle §§ů 197, 199 písm. c) tr. zák., takže okresní soud nebyl k rozsouzení příslušným. Státní zástupce podal pak na obžalovaného u krajského soudu v Mostě pro tyž čin řádnou obžalobu pro zločin podvodu podle §§ů 197, 199 písm. c) tr. zák. a po provedeném hlavním přelíčení byl obžalovaný uznán vinným podle obžaloby rozsudkem ze dne 15. ledna 1925, jenž vynesl byl samo-soudcem ve smyslu §u 6 zákona ze dne 22. prosince 1921, čís. 471 sb. z. a n. a zákona ze dne 12. prosince 1923, čís. 259 sb. z. a n. Uplatňujíc, že samosoudce, jenž vynesl rozsudek, súčasnil se jakožto člen přestupkového odvolacího senátu již rozhodování o návrhu státního zástupce na zrušení rozsudku soudu okresního ve smyslu §u 475 čís. 2 tr. ř. a že se to obžalovaný dověděl teprve po hlavním přelíčení, vytýká zmateční stížnost obžalovaného rozsudku zmatečnost podle čís. 1 §u 281 tr. ř. Tvrzené skutkové předpoklady uplatňovatelnosti tohoto důvodu zmatečnosti došly osvědčení úřední zprávou samosoudcovou.

Zmateční stížnosti nelze upříti oprávněnosti. V §§ech 67, 68 tr. ř., k nimž se poukazuje v §u 281 čís. 1 tr. ř. při ustanovení, že je důvodem zmatečnosti rozsudku, súčasnil-li se rozhodování soudce vyloučený, není sice výslovně uveden případ, o který tu jde; z toho vyvozuje náhled, dle něhož důvody vylučovací jsou v zákoně uvedeny výčetmo (tak rozhodnutí víd. sb. č. 933, Löffler v pozn. k rozh. uved. pod č. 407 Oe. R.), že účast soudcova na předcházejším rozhodování ve smyslu §u 475 čís. 2 tr. ř. může straně zavdati podnět leda k odmítnutí ve smyslu §u 72 tr. ř. Než veškerá ustanovení VII. hlavy trestního řádu ovládána jsou snahou zabezpečiti obžalovaného před možnými vlivy soudcovy podjatosti a to nejen osobní a zájmové, nýbrž i věcné, záležející v tom, že soudce obírav se již ve své činnosti soudcovské případem, utvořil si o něm a tedy i o otázce viny mínění, nebo dokonce může se pokládati za vázána rozhodnutím, k němuž došlo za jeho spolupůsobení. Hledíc k této intenci zákona sluší za to míti, že ani povahou důvodů vylučovacích, ani textací zákona není vyloučen náhled, dle něhož v posledním odstavci §u 68 tr. ř. uvedené případy vyloučení soudcova znamenají jen obzvláště význačné příklady použití vytčené zásady, aniž chce zákon zabrániti tomu, aby jim nebyl na roveň kladen i případ jiný, charakteri-

sovaný okolnostmi stejné závažnosti. Za případ takový dlužno pak uznati ve shodě s praxí bývalého Nejvyššího jako zrušovacího soudu (rozh. čís. víd. sb. 408 a 2865, pak rozhodnutí z 28. prosince 1912, Kr II 341/12, publik. v Oe. R. pod čís. 407) i případ, kde hlavní přelíčení provedl a rozsudek vynesl soudce spolupůsobivší již v téže věci při rozhodování podle §u 475 čís. 2 tr. ř. Je tedy rozsudek podle §u 281 čís. 1 tr. ř. zmatečným. Za podmínek §u 5 zákona ze dne 31. prosince 1877. čís. 3 ř. zák. z roku 1878 byl proto uznati již při poradě neveřejné, jak shora uvedeno, aniž třeba obíratí se dalšími vývody zmateční stížnosti.

Čís. 1969.

Jde-li o majetkové delikty, spáchané na úkor obcí, nepodléhá smír pachatelův (§§y 187, 188 tr. zák.) s poškozenou obcí schválení okresní správní komise.

Poskytnutí jistoty, že pachatel narovnáni dodrží, zákon nežadá.

(Rozh. ze dne 29. dubna 1925, Zm I 208/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku zemského jakožto nalézacího soudu v Praze ze dne 24. ledna 1925, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem podle §u 181 a 184 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost dovolává se číselně důvodů zmatečnosti dle §u 281 čís. 9 a), b) a 10 tr. ř., provádí však ve skutečnosti pouze důvod zmatečnosti dle §u 281 čís. 9 b) tr. ř. V tomto směru nelze jí upřítí oprávnění. Obžalovaný, jenž byl napadeným rozsudkem uznán vinným zločinem zpronevěry podle §§u 181, 184 tr. zák. (správně dle §§u 181, 182 druhá věta tr. zák.), spáchaným tím, že během roku 1923 jako starosta obce 8955 Kč 97 h, jemu z příčiny jeho veřejného úřadu svěřených, za sebou zadržel a sobě přivlastnil, hájil se tím, že uzavřel s poškozenou obcí dříve, než vrchnost zvěděla o jeho provinění, smír, dle něhož se zavázal, že celou škodu, obci způsobenou, v určité době nahradí a že toto narovnáni dodrží. Nalézací soud vzal za prokázáno, že obžalovaný uzavřel dne 24. října 1924 s obecním zastupitelstvem obce smír, kterým se zavázal, že zaplatí obci svůj dluh 12.192 Kč, ve kterémž je zřejmě obsažena též svrchu naznačená částka 8955 Kč 97 h, v měsíčních splátkách po 400 Kč a že první splátku složí dne 3. listopadu 1924, a zjistil, že bylo dne 1. listopadu 1924 okresní správní komisí v S. u státního zastupitelství v Praze na obžalovaného podáno trestní oznámení a že teprve tím dozvěděla se vrchnost po rozumu §u 187 tr. zák. o provinění obžalovaného. Přes to vyloučil nalézací soud beztrestnost obžalovaného pro účinnou lítost, odůvodniv to tím: 1. že o činu obžalovaného dověděla se již dne 29. září 1924 okresní správní komise v S., tedy úřad nadřízený, a že jedině tento úřad mohl o tom rozhodnouti, zda se má na obžalovaného učiniti trestní oznámení u státního zastupitelství, a nikoliv obecní zastupitelstvo poškozené obce,

které nemohlo míti ten stav znalosti, kterou si zjedнала okresní správní komise, 2. že bez schválení smíru okresní správní komisí bylo usnesení obecního zastupitelstva pro trestní řízení bezvýznamné, 3. že ve smíru, o který jde, nelze ani po věcné stránce spatřovati narovnáni po rozumu §u 188 tr. zák., ježto obžalovaný neposkytl poškozené obci záruky, že smír dodrží, nebo že bude moci jej dodržeti, 4. že obžalovaný do dne 1. listopadu 1924, kdy o jeho provinění zvědělo státní zastupitelství, poškozené obci ještě vůbec ničeho na náhradu způsobené škody nedal a že jeho plnění dle smíru spadá úplně do doby až po 1. listopadu 1924.

Zmateční stížnost právem rozsudku vytýká, že výrokem nalézacího soudu o otázce, zda jsou tu okolnosti, pro něž jest trestnost činu vyloučena, byl porušen zákon v ustanoveních §§u 187, 188 tr. zák. Názor nalézacího soudu bod 1. nemá o sobě významu pro posouzení věci, nýbrž nabývá ho teprve ve spojení s náhledem nalézacího soudu, že bez schválení smíru okresní správní komisí bylo usnesení obecního zastupitelstva poškozené obce bezvýznamným; neboť to, co jest svrchu pod 1. uvedeno, je vlastně jen odůvodnění názoru nalézacího soudu, že k právní účinnosti smíru bylo potřebí schválení smíru okresní správní komisí. Ježto nalézací soud se nedovolává nějakého zvláštního opatření okresní správní komise, dle něhož narovnáni se mělo státi účinným jen v případě schválení okresní správní komisí, dlužno míti za to, že nalézací soud má za to, že v případech, v nichž jde o majetkové delikty, spáchané na úkor obcí, a v nichž nabyla příslušná okresní správní komise o přiběhu vědomí, podléhá narovnáni po rozumu §u 188 tr. zák. mezi pachatelem a poškozenou obcí bezpodmínečně schválení okresní správní komisí. Tomuto mínění nalézacího soudu nelze však přisvědčiti, neboť § 23 zákona ze dne 12. srpna 1921, čís. 329 sb. z. a n. o úpravě finančního hospodářství obcí, v němž jsou uvedena právní jednání obce, k jejichž platnosti se vyžaduje schválení okresního výboru, pokud se týče nyní okresní správní komise (§ 48 odstavec první zákona), nezmiňuje se o narovnáni druhu tu v úvahu přicházejícího. Další názor nalézacího soudu, že smír, o něž tu jde, nelze považovati za narovnáni ve smyslu §u 188 tr. zák. proto, že obžalovaný neposkytl poškozené obci záruky, že jej dodrží nebo že bude moci jej dodržeti, nemá opory v ustanovení §u 188 tr. zák. Poskytnutí jistoty, že pachatel narovnáni dodrží nebo bude moci je dodržeti, zákon nežadá. Je na poškozeném, aby, je-li takové jistoty třeba, učinil uzavření smíru závislým na poskytnutí potřebné záruky.

Skutečnost, že obžalovaný do dne 1. listopadu 1924, kteréhož státní zastupitelství o jeho provinění zvědělo, poškozené obci na náhradu škody vůbec ničeho neplatil, jeví se býti úplně bezvýznamnou. Došlo-li mezi pachatelem a poškozeným dříve, nežli soud nebo jiná vrchnost ve smyslu §u 187 tr. zák. o pachatelově provinění nabyly vědomí, k narovnáni, jímž pachatel se zavázal k úplné náhradě škody v určité lhůtě, rovná se to úplné náhradě škody dle §u 187 tr. zák. a trestnost nastává jen tenkrát, když pachatel nedostal povinnosti z narovnáni. V tomto případě bylo smírem ujednáno, že prvá splátka má býti složena teprve dne 3. listopadu 1924 a nalézací soud vzal za prokázáno, že obžalovaný

povinností dle smíru dosud nedostál. Ve věci samé nelze však rozhodnouti, poněvadž nejsou dosud zjištěny všechny skutečnosti, jež jest při správném použití zákona položiti za základ rozhodnutí. Není dosud spolehlivě zjištěno, zda bylo narovnání učiněno mezi obžalovaným a osobou k zastupování obce povolnou, a zda bylo toto narovnání, jež nespadá do rámce běžné správy obecního jmění, obecním zastupitelstvem řádně schváleno a kdy se tak stalo, není dále zjištěno, zda se finanční komise neodvolala z usnesení obecního zastupitelstva (§ 9, odstavec třetí zákona ze dne 12. srpna 1921, čís. 329 sb. z. a n.) a zda nebylo jejímu odvolání vyhověno, a není úplně spolehlivě na jisto postaveno, zda v dluhu 12.192 Kč, o němž narovnání se zmiňuje, jest skutečně obsažena též zpronevěřená částka 8955 Kč 97. h.

Čís. 1970.

Není zmatkem čís. 1 ani 3 §u 344 tr. ř., byl-li při porotním hlavním přelíčení čten zápis o místním ohledání, předsevatém předsedou hlavního přelíčení po té, když byla obžaloba již právoplatnou (§ 254 tr. ř.).

(Rozh. ze dne 30. dubna 1925, Zm I 757/24.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmáteční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského jako porotního soudu v Plzni ze dne 22. října 1924, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem loupežné vraždy podle §§ 134 a 135 tr. zák., mimo jiné z těchto

důvodů:

Stížnost dovolává se důvodu zmátečnosti čís. 1 §u 344 tr. ř. Uplatňuje, že obžalovaný a jeho obhájce souhlasili sice s přečtením protokolu o místním ohledání, tvrdí však, že obhájci nebylo známo a také prý ze čtení protokolu nevyplývalo, že komisi předsevatel sám předseda porotního soudu. Teprve po rozsudku při studování spisů za účelem provedení zmáteční stížnosti seznal prý obhájce, že též soudce, který předsedal porotnímu přelíčení, provedl místní ohledání. Tento postup předsedův zakládá prý zmátečnost; předseda byl sice dle §u 224 tr. ř. oprávněn před hlavním přelíčením místní ohledání »zaříditi«, nesměl je však provést sám, nýbrž měl je dáti provést buď vyšetřujícím nebo dožádaným soudcem. Poněvadž se tak nezachoval, vmísil se do úkonů vyšetřujícího soudce a dlužno ho proto ve smyslu druhého odstavce §u 68 tr. ř. považovati za vyloučená z rozhodování. Stížnost je bezdůvodna. Dne 11. října 1924, kdy provedeno bylo místní ohledání, bylo přípravně vyšetřování formelně i materiálně skončeno, obžalovaný dán právoplatně v obžalobu a bylo již nařízeno porotní přelíčení. Podle §u 254 tr. ř. jest předseda hlavního přelíčení podle své diskrecionární moci oprávněn mimo jiná opatření, tam uvedená, předsevatiti též buď se soudem ohledání, nebo vyslati za tím účelem člena soudu, jenž má o tom

podati zprávu. Nepříčí se tudíž tomuto ustanovení, předsevatme-li místo jiného člena soudu ohledání sám a podá-li o tom, jako se stalo v tomto případě, zprávu soudu předložením zápisu o ohledání, jenž byl u hlavního přelíčení přečten. Nejde proto o žádný dle zákona neplatný úkon přípravně vyhledávání nebo vyšetřování a nemohlo tudíž přečtení zápisu o předsevatém ohledání místa předsedou hlavního líčení založiti zmatek podle čís. 3 §u 344 tr. ř., to tím méně, že stěžovatel ani jeho obhájce proti čtení jeho se dle protokolu o hlavním líčení neohradili; kdy se dozvěděli o tom, že předseda hlavního líčení předsevatel sám místní ohledání, je za těchto okolností zcela bezvýznamno. Dovolávání se zmatku podle čís. 1 §u 344 tr. ř. je proto pochybené.

Čís. 1971.

Padělání certifikátu na maso za účelem přijetí masa k dopravě dráhou.

Pachatele nevyvíňuje předpoklad, že maso bude po skončené dopravě znovu ohledáno dříve, než bude dáno do dalšího prodeje.

Jest zmatkem čís. 11 §u 281 tr. ř., nebyla-li při odsouzení pro § 399 tr. zák. vyslovena ztráta neohledaného masa nebo peněz za ně stržených.

(Rozh. ze dne 2. května 1925, Zm I 130/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmáteční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Jičíně ze dne 9. ledna 1925, pokud jím byl obžalovaný uznán vinným toliko přestupkem podle §u 320 f) tr. zák. a nebyla vyslovena podle §u 399 tr. zák. ztráta masa neohledaného, pokud se týče peněz za ně stržených, zrušil napadený rozsudek ve výroku, jímž obžalovaný uznán byl vinným přestupkem proti veřejným zařízením a opatřením ve smyslu §u 320 f) tr. zák., a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji v rozsahu zrušení znovu projednal a rozhodl. Rozsudkový výrok, jímž byl obžalovaný uznán vinným přestupkem proti bezpečnosti života podle §u 399 tr. zák. ponechal sice nedotčeným, vyslovil však podle téhož ustanovení ztrátu neohledaného masa, pokud se týče peněz za ně stržených.

Důvody:

Napadeným rozsudkem byl obžalovaný uznán vinným nikoli zločinem podvodu ve smyslu §§ 197, 199 d) tr. zák., pro který ho stíhala veřejná obžaloba, nýbrž pouze přestupkem proti veřejným zařízením a opatřením podle §u 320 f) tr. zák., jehož se dopustil tím, že dne 28. července 1924 v B. padělal certifikát na maso, tedy veřejnou listinu a se jím téhož dne u železničního dopravního úřadu v Ž. proukázal bez zlého úmyslu, který jest uveden v §u 197 tr. zák., a který spatřuje obžalovací spis v úmyslu obžalovaného, by listivým předstíráním a jednáním uvedl řečený úřad v omyl, jímž měl stát utrpěti škodu na svém právu, vykonávati zdravotní policii. Dle rozhodovacích důvodů napadeného

rozsudku nabyl soud přesvědčení, že obžalovaný jednal sice v úmyslu, dráhu oklamati a dosíci tak převzetí dvou vepřů, na něž zněl certifikát, k dopravě, nikoli však v podvodném úmyslu Šu 197 tr. zák., totiž v úmyslu, způsobiti nějakou byt jen nehmotnou škodu. Soud uvěřil podle rozsudkových důvodů tvrzení obžalovaného, že se odhodlal k činu teprve, když ani starostu obce ani jeho zástupce nezastihl doma, a že certifikát o své újmě vyplnil a ho použil jen z toho důvodu, že bylo nutno dopravit maso co nejdříve do Prahy, aby se předešlo ještě větší škodě. Tím nemělo však býti řečeno, že soud nepřičítá obžalovanému jeho skutek za zločin snad proto, že se stal z neodolatelného donucení ve smyslu Šu 2 g) tr. zák. Podobný výrok, nenacházející podkladu v uvedených skutkových zjištěních rozsudkových, přičil by se ostatně správnému výkladu zákonného pojmu neodolatelného donucení. Rozsudek dospívá však dále k závěru, že si obžalovaný byl při svém skutku nad to dobře vědom, že maso, než bude jeho komisionářem dáno do dalšího prodeje, musí býti řádně ohledáno oprávněným k tomu odborníkem tak, že dle názoru soudu jde tu vlastně jen o porušení předpisů o prozatímním ohledání masa neodborníkem, jež bylo potřebno pouze pro převzetí masa k dopravě po železnici, a nelze prý »porušení tohoto předběžného ohledání neodborníkem« považovati již přímo za porušení vlastních předpisů zdravotně-policejních.

Zmateční stížnost označuje, dovolávajíc se důvodu zmatečnosti čís. 10 Šu 281 tr. ř., právní názor, který došel výrazu posléz naznačeným stanoviskem rozsudku, právem jako mylný a nutno uznati, že skutek obžalovaného byl napadeným rozsudkem podřaděn skutkové podstatě pouhého přestupku podle Šu 320 f) tr. zák. jen následkem mylného výkladu zákona. K zavedení certifikátů na maso zavdaly podle výnosu ministerstva vnitra ze dne 7. srpna 1884, čís. 8050, podnět závady při dopravě masa (a poražených zvířat domácích) a byly certifikáty zavdány k cíli účinného provádění prohlídky jatečného i drobného dobytka, předepsané Šem 12 zákona o dobytčích nálezích ze dne 29. února 1880, čís. 35 ř. zák. (nyní Šem 13 zákona ze dne 6. srpna 1909, čís. 177 ř. zák.) a k hájení zdravotních a zvěrolékařsko-policejních zájmů, a bylo stanoveno, že zásilky masa (nebo poražených domácích zvířat), určené pro obchod a trh, smějí k dopravě na drahách nebo na lodích býti převzaty jen tehdy, jsou-li kryty certifikáty o prohlídce, předsevzaté řádně na místě porážky, a že zboží ohledacími certifikáty nekryté dlužno pozastaviti. Z tohoto předpisu vychází na jevo především, že certifikáty na maso jsou průkazem, písemným osvědčením skutečnosti, že maso, byvši ohledáno úředně k tomu ustanoveným orgánem, bylo shledáno zdravým a požitelným. Potvrzení této okolnosti jest nejpodstatnější částí obsahu certifikátu a smí maso býti převzato k dopravě po dráze nebo po lodí jen tehdy, obsahuje-li certifikát potvrzení, že maso bylo prohlídkou shledáno zdravým a požitelným. Povinnosti, předložiti zároveň s masem, o jehož dopravu jde, také certifikát na ně, nemůže tudíž toho, kdo tak činí, sprostiti ani předpoklad, že maso, než bude (po skončené dopravě) dáno do dalšího prodeje, bude musiti býti znovu ohledáno. Neprávem zdůrazňuje rozsudek, že teprve tu jde o řádné ohledání masa oprávněným k tomu odborníkem, označuje zároveň prohlídku

jeho na místě porážky stejně neprávem za pouhé prozatímní ohledání neodborníkem. Přehlíží, že také tuto prohlídku masa předsebere a certifikát spolupodpisuje úředně k této funkci ustanovený orgán, ohledač masa, tedy rovněž osoba, vyzbrojená pro tento úkol nutnými odbornými vědomostmi a zkušenostmi. Neměl-li by výsledek prohlídky na místě porážky, zapsaný do certifikátu, významu, nebylo by vůbec zapotřebí předpisu, jímž bylo uloženo krytí jimi zásilky masa po dráze nebo po lodí. Tímto předpisem mělo zřejmě býti docíleno toho, aby ani k dopravě na místo určení nebylo přijímáno maso nezdravé a nepoživatelné.

V daném případě jeví se tudíž skutek obžalovaného jako čin, směřující k obejití cíle, sledovaného úředními předpisy o certifikátech na maso, ochrany obyvatelstva před nebezpečím, hrozícím z koupě a požívání masa zdraví škodlivého, nepoživatelného neb aspoň méněcenného, to tím spíše, kdyžte podle zjištění samotného rozsudku jedno z prasat bylo podezřelé červenkou, tudíž nemocí, uvedenou v Šu 16 zákona ze dne 6. srpna 1909, čís. 177 ř. zák. mezi nemocemi nakažlivými, takže již za železniční dopravy bylo nebezpečí jejího přenesení. Rozsudek spatřuje tudíž v předložení certifikátu na maso dráze mylně pouhou formalitu, potřebnou jen pro převzetí masa k dopravě po dráze; zmateční stížnost je v právu, dovozujíc, že šlo o poškození samotného účelu, sledovaného předpisem o povinnosti předkládati zároveň s masem, podávaným k dopravě po dráze, i certifikát na ně, totiž jednak snahy, zameziti rozšiřování a zavlečení nemocí zvířat, jednak ochrany obyvatelstva před škodami rázu zdravotního i národohospodářského. Bylo proto zmateční stížnosti vyhověti a rozsudkový výrok, jímž byl obžalovaný uznán vinným přestupkem proti veřejným zařízením a opatřením ve smyslu Šu 320 f) tr. zák. zrušiti jako zmatečný podle čís. 10 Šu 281 tr. ř. Ve věci samé rozhodnouti nebylo však zrušovacímu soudu možno, neboť v rozsudku ani v jeho rozhodovacích důvodech nejsou následkem onoho právního omylu soudu zjištěny ony skutečnosti, které by při správném použití zákona nálezu zejména po stránce subjektivní za základ položití bylo. Nezbylo tudíž, než odkázati věc podle Šu 288 čís. 3 tr. ř. na soud první stolice, by ji v rozsahu zrušení znovu projednal a rozhodl.

Jak zmateční stížnost, dovolávajíc se důvodu zmatku čís. 11 Šu 281 tr. ř., právem dále vytýká, soud, uznáv obžalovaného vinným přestupkem proti bezpečnosti života podle Šu 399 tr. zák., opomenul vysloviti ztrátu neohledaného masa nebo peněz za ně stržených, kterou uvedený předpis zákonný vedle hlavního trestu výslovně jako vedlejší trest uložiti stanoví. Jelikož soud takto překročil při výměře trestu svoji trestní pravomoc způsobem, zakládajícím zmatečnost rozsudku podle čís. 11 Šu 281 tr. ř., bylo také v tomto směru odůvodněné zmateční stížnosti vyhověti a uznati právem, jak se stalo.

Čís. 1972.

Pod ustanovení Šu 9 tr. zák. spadají nejen případy, ve kterých ten, na něhož bylo působeno, se ke zločinu svěsti nedal, nýbrž i případy,

v nichž ke svedení nedošlo z jiného důvodu, zejména proto, že svádění svého cíle vůbec nedostihlo.

(Rozh. ze dne 2. května 1925, Zm II 96/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Olomouci ze dne 31. prosince 1924, pokud jím stěžovatel uznán byl vinným zločinem nedokonaného nadržování zločinům ve smyslu §§ů 9, 217 tr. zák.

D ů v o d y:

Dovolávajíc se jediné důvodu zmatečnosti čís. 9 a) Šu 281 tr. ř., zmateční stížnost namítá, že v jednání obžalovaného, jak vychází na jevo z průvodního řízení, nelze spatřovati skutkovou podstatu trestného činu, jímž byl obžalovaný vinným uznán, nýbrž pouhé jednání přípravné vzhledem k tomu, že obžalovanému nebylo prokázáno, že se s Františkem a Josefem K-ým sešel a se pokusil působiti na ně jakýmkoli způsobem, by ulehčili Janu K-ému lsti nebo násilím příležitost k uprchnutí. O pokusu svádění ke zločinu podle Šu 217 tr. zák. bylo by podle názoru zmateční stížnosti možno mluvíti jen tehdy, kdyby byl obžalovaný s K-ým jednal nebo jím byl nabízel a odevzdával dopis, který mu odevzdal Jan K. a ve kterém se obracel na své jmenované bratry, by mu dopomohli k útěku. Námitce nelze přiznati oprávnění. Nalézací soud dospěl podle rozhodovacích důvodů napadeného rozsudku k přesvědčení, že stěžovatel převzal dopis, odevzdaný mu Janem K-ým úmyslně, by jej odevzdal Františku a Josefu K-ým. Rozsudek zjišťuje arci dále, že při osobní prohlídce, provedené strážníkem na stěžovateli, který trojil v Olomouci výtržnosti, byl v jeho notesu nalezen onen dopis, že stěžovateli nebylo již možno doručiti jej bratru Jana K-ého. Rozsudek dospívá však k závěru, že dopis přišel na venek pouze náhodou, čímž bylo provedení činu zabráněno a působení Jana K-ého i stěžovatelovo zůstalo bez výsledku.

Rozsudkem zjištěné jednání stěžovatelovo podřadil nalézací soud právem skutkové podstatě nedokonaného svádění ke zločinu podle §§ů 9, 217 tr. zák. při nejmenším potud, pokud byl stěžovatel uznán vinným, že Františka K-ého a Josefa K-ého ke zločinu podle Šu 217 tr. zák. svéstí hleděl. Nerozeznávat § 9 tr. zák. mezi případy, ve kterých ten, na něhož působeno bylo některým ze způsobů, naznačených v Šu 9 tr. zák., se ke zločinu svéstí nedal, a případy, v nichž ke svedení nedošlo z jiného důvodu, zejména proto, že svádění svého cíle vůbec nedostihlo. Šem náležejí především ony případy, v nichž nebylo sváděno pomocí bezprostředního osobního styku, nýbrž prostřednictvím třetí osoby nebo mělo se tak státi, jako v tomto případě, ve formě dopisu. Stanoví § 9 tr. zák. samostatnou skutkovou podstatu činu trestného, na niž se stejně jako na jiné skutkové podstaty vztahují všeobecné předpisy trestního zákona, tudíž i jeho ustanovení Šu 8 o pokusu. Stěžovatel tím, že podle rozsudkového zjištění dopis, který mu byl odevzdal Jan K., převzal

úmyslně, by jej doručil bratřím K-ého, předsevzal činnost, která přesahuje meze pouhého přípravného jednání, odpovídá naopak již pojmu vnějšího zlého činu (§ 11 tr. zák.) neboli činu, vedoucího ke skutečnému vykonání ve smyslu Šu 8 tr. zák. Zjišťuje-li tudíž rozsudek dále správně, že provedení činu bylo zabráněno pouze náhodou, nachází v tomto zjištění oporu i rozsudkový závěr, podle něhož působení stěžovatelovo zůstalo bez výsledku.

Čís. 1973.

S hlediska Šu 2 g) tr. zák. stačí k beztrestnosti, představoval-li si pachatel skutečnosti, které po případě při správném jejich pojmání takovými nebyly, tak, že pokládal zničení cizího statku za jediný prostředek ku zamezení zániku statku vlastního.

(Rozh. ze dne 5. května 1925, Zm II 593/24.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského jakožto porotního soudu v Novém Jičíně ze dne 5. listopadu 1924, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem vraždy prosté podle §§ů 134, 135 čís. 4 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc krajskému soudu v Novém Jičíně, by o ní v nejbližším zasedání porotním znovu jednal a rozhodl, mimo jiné z těchto:

d ů v o d ů:

Zmateční stížnost Josefa F-a, jež přes povšechné znění konečného návrhu napadá rozsudek prvé stolice jen, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem vraždy, právem vytyká dle čís. 6 Šu 344 tr. ř., že porušeno bylo ustanovení Šu 319 tr. ř. tím, že nebyla porotcům dána dodatková otázka na stav neodvolatelného donucení. Stěžovatel udal při hlavním přelíčení, že, když D. pod úderem F-ovým klesl k zemi, chtěl utéci, ale F. prý ho chytil a řekl: »Ani krok, tu zůstaneš, jak to na mne vytradiš, tož se ti pomstím, třeba tě i zabiju, mně na tom už nezáleží.« On prý se neodvažoval ani odporovati, ani utéci, protože viděl, že F. je s to vše provést. F. prý tloukl čímsi D-a po spáncích a po hlavě. Stěžovatel prý se jen díval a tu prý F. nař: »Krucí, tož ho bij, nebo tě seknu, hned bude po tobě.« On prý D-a musel bít, chtěl-li svůj život zachrániti. Vzal prý D-ovu hůl a zasadil jí D-ovi dvě až tři rány, hůl se zlomila, on ji odhodil a myslel, že už bude míti pokoj. F. prý D-a dále tloukl a zase prý na stěžovatele: »Bij, nebo tě seknu, hned bude po tobě.« Báł se prý F-a velice; nevěděł, co má dělati; v boční kapse D-ově byla trýska (troubel) a tou bil D-a a to tak, že ho bodal do hlavy. Porotní soudní dvůr měl ovšem za to, že ani z této části zodpovídání se stěžovatelova nevyšly na jevo takové skutečnosti, z nichž by se dalo souditi na neodolatelné donucení ve smyslu Šu 2 písm. g) tr. zák. Jakými úvahami dospěl soud k tomuto závěru, který se nápadně odchyľuje od slovného znění Šu 319 tr. ř., není ze záznamů protokolu o hlav-

ním přelíčení vidno. Podstatou neodolatelného donucení jako důvodu zbavujícího pachatele trestnosti jest, že vůle pachatele jest ochromena obavou, že zanikne vlastní jeho (neb osoby mu blízké) statek právní, nezničí-li statek cizí, a nemůže se pod nátlakem této obavy a tísně bráti jiným směrem, než útokem na cizí statek, jehož zničení (poškození) jest pachateli jediným východiskem k záchraně statku vlastního. Je-li takto rozhodným účinek zevních okolností na vůli pachatele, nezáleží — obzvláště přihlíží-li se současně k ustanovení Šu 2 písm. e) tr. zák. — na tom, zda jest tento účinek výsledkem správného či mylného pojmání zevních okolností, pachatelem, a stačí, představoval-li sobě pachatel skutečnosti, které po případě při správném jich pojmání takovými nebyly, tak, že pokládal zničení statku cizího za jediný prostředek ku zamezení zániku statku vlastního, a nebyl-li v důsledku tohoto názoru, třeba mylného, s to, by se vymkl z nátlaku svých představ o tísní, naň naléhající, na směr své vůle.

K takovým představám stěžovatele o výhrůžkách F-ových, o tísní jim přivoděné a o nemohoucnosti, dáti vůli směr jiný než k protiprávnímu jednání, F-em přikázanému, poukazovala shora uvedená obhajoba stěžovatelova. Vždyť zdůrazňuje, že stěžovatel musel D-a bít, chtěl-li svůj život zachrániti, a zdůrazňuje dále, že se stěžovatel F-a velice bál. Tyto věty jsou zřejmě ve spojitosti s větou, reprodukcí příkazu F-ova předeslanou, by stěžovatel D-a bil, totiž s větou, že stěžovatel viděl, že F. je s to, provést vše, to jest zabít i stěžovatele, a že proto se neodvažoval ani odporovati, ani utéci. Zodpovídáním se stěžovatele při hlavním přelíčení bylo tedy tvrzeno, že F. vyhrožoval stěžovateli usmrcením pro případ, nebude-li dle příkazu, k výhrůžkám připojeného, D-a bít, že stěžovatel měl za to, že F. míní vyhrůžky vážně a přikročí, neuposlechne-li ho stěžovatel, ihned k útoku na život stěžovatelův, že stěžovatel neviděl možnosti, vyhnouti se současně plnění příkazu F-ova i útoku F-ovu na vlastní svůj život, obzvláště neviděl možnosti odporu neb útěku, dále že stěžovatel pokládal přikázané mu jednání, bít D-a za jediný prostředek, by zachránil svůj vlastní život, takže se vůle jeho nemohla rozhodnouti v jiný směr, než který mu byl vnucen vyhrůžkami F-ovými. Zdali toto vylíčení duševního stavu stěžovatelova, způsobeného prý příkazem a vyhrůžkami F-ovými, obzvláště tvrzení, že nebylo neb alespoň stěžovatel neviděl jiné možnosti záchrany svého života, než by jednal podle příkazu, bylo (jest) hodnověrné či nic, o tom přísluší rozhodnouti jedině porotcům, jimž jest obzvláště uvažovati též o tom, srovná-li se tvrzení stěžovatelovo, že D. pod prvním úderem F-ovým klesl k zemi, a ležel i při dalším zlém nakládání, s tím, co sledovali soudní lékaři na mrtvole D-ově, a nemusel-li stěžovatel, pakliže obhajoba jeho v ostatních směrech jest pravdivou, předpokládati a nepředpokládat-li, že se sám anebo společně s D-em útokům F-ovým ubrání. Příležitost a nutnost, by porotci dostáli svému úkolu i v tomto směru, bylo zjednatí otázkou dodatkovou, stal-li se skutek z donucení neodolatelného. Neboť stav dle Šu 2 písm. g) tr. zák., trestnost skutku vylučující, byl, jak dovozeno, stěžovatelem tvrzen a již pouhé tvrzení zavazuje dle Šu 319 tr. ř. porotní soudní dvůr, by dal porotcům otázku, tomuto tvrzení odpovídající. Neučiniv tak, porušil porotní soudní dvůr

předpis Šu 319 tr. ř., rozsudek je zmatečným dle čís. 6 Šu 344 tr. ř. Proto bylo dle Šu 348 tr. ř. napadený rozsudek, pokud jest zmatkem stížen, to jest ve výroku, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem vraždy, a následkem toho i ve výroku o trestu stěžovatelově a výrocích s tím souvisejících zrušiti.

Čís. 1974.

Skutková podstata Šu 312 tr. zák. po subjektivní stránce předpokládá vědomí pachatelovo o vrchnostenské povaze osoby, k níž se jeho projev nebo skutek vztahuje, jakož i o tom, že osoba ta vykonává v této době svůj úřad (službu nebo vrchnostenský příkaz).

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.). Čin byl vykonán před zástupcem, byl-li náhodou větší, třebaš ne veliký počet lidí v takovém místním poměru ke skutku, že skutek ten mohl býti kýmkoliv z nich postřehnout.

Tři osoby současně přítomné zástupem (shromážděním) nejsou.

(Rozh. ze dne 6. května 1925, Zm I 120/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmatečným stížnostem obžalovaného a státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Chebu ze dne 2. ledna 1925, pokud jím obžalovaný Vilém P. byl uznán vinným přestupkem podle Šu 312 tr. zák., pokud se týče sprostěn podle Šu 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro přečin Šu 14 čís. 5 zákona na ochranu republiky, zrušil napadený rozsudek a vrátil věc soudu prvé stolice, by ji znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Rozsudek prvé stolice jest napaden zmatečnými stížnostmi obžalovaného ve výroku, jímž byl obžalovaný uznán vinným přestupkem Šu 312 tr. zák. a zmatečnými stížnostmi veřejného obžalobce ve výroku, jímž byl obžalovaný sprostěn z obžaloby pro přečin Šu 14 čís. 5 zákona na ochranu republiky. Obě stížnosti uplatňují zmatečný důvod čís. 9 písm. a) Šu 281 tr. ř. Oběma dlužno přiznati oprávnění. Právním statkem, v Šu 312 tr. zák. chráněným, jest vážnost, již jest vrchnosti u obyvatelstva zapotřebí ku zdárnému plnění její úkolů. Vážnost obyvatelstva vůči vrchnosti jest dle předpokladů zákona porušena urážkou osob, v Šu 68 tr. zák. jmenovaných, v době, kdy konají svůj úřad, svou službu nebo vykonávají zvláštní příkaz vrchnostenský. Proti zákazu takových urážek jedná po rozumu Šu 238 tr. zák. jen, kdož si jest vědom, že jde při urážlivém projevu nebo činu o osobu, zákonným zákazem co do vrchnostenské povahy a co do účelu současného jednání jejího naznačenou. Proto předpokládá skutková podstata přestupku Šu 312 tr. zák. po subjektivní stránce vědomí pachatelovo o vrchnostenské povaze osoby, k níž se projev nebo skutek jeho vztahuje, jakož i o tom, že osoba ta vykonává v této době svůj úřad, svoji službu nebo vrchnostenský příkaz. Tento subjektivní předpoklad není — jak stížnost obža-

lovaného právem namítá — v napadeném rozsudku zjištěn, ač bylo zvláštních úvah a výslovného zjištění této složky skutku třeba tím více, že se obžalovaný dle příslušných, rozhodovacích důvodů první stolice naprosto opomenutých záznamů hájil tím, že svědka L-e, jež urazil, od dřívějšíka neznal a že nevěděl, že svědek byl ve službě, protože seděl s více lidmi v zahradě u strážní budky. Při nedostatku vědomí, obžalovaným popřeného, zakládal by skutek jeho toliko přestupek §u 496 tr. zák., soukromé obžalobě příkazaný. Podřaduje-li napadený rozsudek bez zjištění zmíněného subjektivního předpokladu skutek, toliko veřejným obžalobcem stíhaný, pod ustanovení §u 312 tr. zák., uvažuje o něm s hlediska zákona, který se po případě k němu nevztahuje, a jest v této části zmatečným dle čis. 9 písm. a) §u 281 tr. ř.

Rozsudek první stolice odmítá podřadění zjištěného projevu pod ustanovení §u 14 čis. 5 zákona na ochranu republiky z důvodu, že není dána zákonná známka veřejnosti po rozumu §u 39 čis. 2 téhož zákona. Zástupem — ostatní způsob veřejného páchaní skutku nepřicházejí v úvahu — nelze prý rozuměti počet několika málo osob (asi 7 až 10), nýbrž jest jí pouze mnohem větší počet lidí. Právem namítá stížnost veřejného obžalobce, že se tento názor nalézacího soudu přiči správnému výkladu zákona. Z toho, že zákon na ochranu republiky rozeznává mezi dvěma osobami, více lidmi nebo více lidmi a veřejností, plyne toliko, že tři osoby současně přítomné zástupem (shromážděním) nejsou. Jinak ale není v zákoně pojem zástupu (shromáždění) co do počtu současně přítomných osob vymezen ani po hranici spodní. Dlužno jej vymezení dle mluvy obecné. Tato označuje slovem zástup povšechně větší počet lidí náhodou současně na témže místě přítomných. Významu přítomnosti značného, velikého, nesmírného počtu lidí nabývá slovo zástup i v obecné mluvě teprve připojením přídavného jména k tomu poukazujícího. Hledíc k tomu, že důvodem trestnosti (vyšší trestnosti) určitých skutků, zákonem na ochranu republiky stíhaných, jsou-li páčány veřejně, jest zvýšené nebezpečí, hrozící právnímu řádu tím, že skutek mohl větším počtem lidí býti postřehnut, a takto na jejich mysl ve směru protiprávním účinkovati, nutno dojíti k závěru, že skutek jest po rozumu tohoto zákona vykonán před zástupem, byl-li náhodou větší, třebaš ne veliký počet lidí v takovém místním poměru ke skutku, že tento mohl kýmkoliv z nich býti postřehnut. Dle skutkových zjištění nalézacího soudu bylo na místě činu v bezprostřední blízkosti obžalovaného v době projevu přítomno deset osob, tam vyjmenovaných, a zřejmě předpokládá rozsudek dále, že projev mohl býti slyšen též jednotlivými osobami, které šly v této době po silnici okolo místa činu, nehledě k hostům v blízké hostinské zahradě, o nichž rozsudek patrně předpokládá, že nemohli slyšeti slova obžalovaného, a k svědkům Janu K-ovi, Josefu S-ovi a Augustině S-ové, o nichž rozsudek na tomto místě rozhodovacích důvodů se nezmiňuje. Současná přítomnost desíti osob rovná se většímu počtu lidí a naplňuje, jelikož mohl, jak zjištěno, každý z nich projev slyšeti, pojem zástupu. Opačný názor nalézacího soudu přiči se správnému výkladu tohoto zákonného pojmu, takže sprostující výrok, k němuž byl nalézací soud tímto názorem veden, je stížen zmatečným čis. 9 písm. a) §u 281 tr. ř.

Zákon o tisku ze dne 17. prosince 1862, čis. 6 ř. zák. z roku 1863. Účinek třetího odstavce §u 28 zákona nenastává již tím okamžikem, kdy interpelace byla ve sněmovní kanceláři podána a nadpis její ve sdělení došlých věcí ve veřejném sezení sněmovny přečten, nýbrž teprve rozdáním vytištěné interpelace ve veřejném sezení sněmovny.

Za veřejné jednání ve směru (§ 28 zákona) sluší pokládati připojení interpelace nebo jiného spisu k těsnopiseckému zápisu o jednání.

»Vědomosti« druhé věty §u 24 zákona nevyžaduje se pro skutečnost rozšiřování (uveřejňování tiskem).

Kulposní spolovina na kulposním deliktu (přečinu §u 24 zák.) jest vyloučena.

Spolovina na přečinu §u 24 zákona, spáchaném v příčině článku interpelací immunisovaného vyžaduje, aby pachatel úmyslně dal podnět (příspěl) k uveřejnění v době, než závadný obsah bude immunisován.

(Rozh. ze dne 6. května 1925, Zm II 8/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnou stížnost obžalovaného Alberta W-e a vyhověl zmatečnou stížností obžalovaného Aloisa P-e do rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 5. prosince 1924, jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými Albert W. přečinem podle §u 24 tisk. zák. a Alois P. přečinem podle §u 5 tr. zák. a §u 24 tisk. zák., zrušil (ohledně Aloisa P-e) napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu; by jí znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Zmatečnou stížnost obžalovaného Alberta W-e, uplatňující zmatky §u 281 čis. 4, 9 a), b) tr. ř., jest bezdůvodná. Zmatek §u 281 čis. 4 tr. ř. odvozuje stížnost ze zavržení obhájcova návrhu, by zjištěno bylo dotazem na český i německý spolek žurnalistů v Praze, že jest dlouholetou praxí, uveřejňovati ve sněmovně podané interpelace tak, jak to činil obžalovaný W., t. j. uveřejňovati interpelace, immunisující zabavený článek, v tiskopisu hned po dojití opisu interpelace ze sekretariátu strany, jež interpelaci ve sněmovní kanceláři podala. Návrh ten zavržen byl právem jako nerozhodný, neboť, jelikož zabavení článku stalo se teprve 4. března 1924, bylo by stěžovateli při povinné pozornosti nemohlo ujíti, že článek v době, kdy ho proklep interpelace došel, a kdy její otištění ve svém časopise zařídil, nemohl býti ještě dle předpisu §u 28 tisk. zák. immunisován, ježto se interpelace, která musila napřed kanceláři sněmovny býti nad to překládána ještě do jazyka státního, nemohla v dobu uveřejnění státi se ještě předmětem jednání v zákonodárném sboru, jak to zmíněný § tiskového zákona vyžaduje.

Ovšem staví se zmatečnou stížnost, uplatňující tím zmatek §u 281 čis. 9 b) (správně a) tr. ř. na stanovisko, že účinek §u 28 tisk. zák. nastává již tím okamžikem, kdy interpelace byla ve sněmovní kanceláři podána a její nadpis ve sdělení došlých věcí ve veřejném sezení sně-

movny přečten. Než tomuto názoru nelze přisvědčiti, naopak správným označiti jest stanovisko napadeného rozsudku, že immunisace článku nastala teprve rozdaním vytištěné interpelace ve veřejném sezení sněmovny, jež stalo se teprve dne 14. dubna 1924, tedy asi šest neděl po jejím vytištění v »T.«, neboť teprv tím stala se v nejlepším případě předmětem veřejného jednání ve sněmovně. Interpelace, podaná v kanceláři sněmovny, musí projíti nejprve předsednictvím, jež rozhodne o tom, zda nemá býti některé její místo podle §u 9 písm. m) jedn. řádu vyloučeno. Podle §u 68 odstavec prvý jedn. řádu rozdají se interpelace tiskem a jsou podle §u 74 odstavec čtvrtý jedn. ř. spisy, rozdané tiskem, přílohami zpráv těsnopiseckých o jednání. Podle §u 41 odstavec druhý oznámí předseda došlé spisy, také podané dotazy, tedy i interpelace, neuzná-li dle §u 41 odstavec třetí odkázati poslance na jich seznam, vyložený v kanceláři sněmovny, jež se uveřejní též v těsnopisecké zprávě. Děje se to v praxi tím, že předseda oznámí v plné schůzi sněmovny, že na počátku schůze byly rozdaný tiskem ty a ty interpelace, na jeho vyzvání čte pak sněmovní tajemník nadpisy interpelací, jež se přikládají jako přílohy k těsnopisecké zprávě o jednání v plné schůzi, aniž byly v plném znění čteny. Za veřejné jednání ve sněmu ve smyslu §u 28 tisk. zák. dlužno proto zásadně pokládati připojení interpelace nebo jiného spisu k těsnopiseckému zápisu o jednání a, ježto se to děje po rozdaní tiskem, sluší tím teprve pokládati obsah ve veřejném sezení nečtené interpelace za immunisovaný — jak činí též napadený rozsudek. Ovšem může míti postup ten za následek, že počátek immunisace stane se tím závislým na nahodilých okolnostech. Nehledě k výše již zmíněné potřebě překladu do státní řeči, dochází k průtahu i tím, že se s podáním interpelace vyčkává, až se jich více sejde, by byly otištěny hromadně. Než vzhledem k předpisu zákona, dle něhož (§ 28 tisk. zák.) immunisace stává se účastným jen veřejné jednání ve sněmu, o němž alespoň před ohlášením a rozdaním interpelace tiskem nemůže býti řeči, nemění ona závada ničeho na správnosti stanoviska rozsudku. Jen mimochodem budiž podotknuto, že ve schůzi dne 6. března 1924 (první schůze posl. sněmovny po konfiskaci č. 106 »T.«) dle sten. protokolu o interpelaci Dra K-y nestala se vůbec zmínka, a že nejbliže příští schůze konala se pak teprve dne 18. března 1924, takže ani s právního stanoviska zmateční stížnosti nebylo vůbec možnosti, by zabavený článek před vytištěním interpelace v »T.« (7. března 1924) býval dle §u 28 tisk. zák. immunisován.

Neoprávněna jest i další výtka proti rozsudku, že nesprávně pojímá subjektivní předpoklad skutkové podstaty přečinu §u 24 tisk. zák., druhé věty, v pojmu »vědomě«, jež nenese se prý toliko ke skutečnosti zabavení, jak má za to rozsudek, nýbrž i ke skutečnosti rozšiřování, případně uveřejnění tiskem. Správnost názoru rozsudku vyplývá zřejmě z porovnání prvního a druhého případu §u 24 tisk. zák. a z úvahy, že, kdežto skutečnost záповědi, vyslovené v soudcovském nálezu následkem předepsaného uveřejnění nálezu každému jest přístupna, jest zabavení tiskopisu úkonem z veřejnosti více méně vyloučeným, jehož znalost nelze proto u každého předpokládati. Jest proto jen důsledným, vyžaduje-li zákon pro trestnost rozšiřování průkaz znalosti zabavení u rozšiřovatele,

kdežto v požadavku rozšiřování kryje se skutkový stav úplně v obojím případě. Nelze proto vědomost, o níž jest řeč jen ve druhé větě §u 24 tisk. zák., požadovati i pro skutečnost rozšiřování po případě uveřejňování tiskem, když se zákon o podmínce té v první větě vůbec nezmiňuje. Jelikož pak rozsudek nedbalost stěžovatelovu při otištění zabaveného článku i v příčině otázky immunisace zjistil a odůvodnil zcela případně způsobem stížností nenapadeným, jest uznati rozsudek po stránce právní správným a zmateční stížnost obžalovaného W-e bezdůvodnou. Bylo jí proto zavrhnouti.

Pokud jde o zmateční stížnost obžalovaného Aloisa P-e, nelze jí odpřítí oprávněnost. Rozsudek uvádí původní svědeckou výpověď stěžovatelovu, že jako sekretář »Deutsche demokratische Freiheitspartei« dotyčnou interpelaci zaslal současně i »T.« i sekretariátu poslanecké sněmovny, by v příštím čísle časopisu byla uveřejněna, poukazuje však dále na pozdější opravu této svědecké výpovědi stěžovatelem v ten smysl, že redakci nedal pokynu k uveřejnění, nýbrž zaslal pouhý opis bez jakéhokoli průvodního dopisu, takže redakce mohla nakládati s interpelací dle libosti, uveřejnití ji nebo neuveřejnití, aniž se rozsudek vyslovuje o tom, zda pokládá za správnou výpověď prvou, či pozdější její opravu. Soud vyslovuje však v rozsudku názor, že již samým zasláním opisu interpelace redakci »T.« dal stěžovatel patřičný pokyn ohledně jejího uveřejnění a že jest věcí vedlejší, zda připojil průvodní dopis s pokynem stran uveřejnění, ježto, zaslav opis interpelace, věděl dobře, co redaktor s ní učiní, a při nejmenším tudíž k uveřejnění úmyslně dal příčinu a zúmyslně opatřením prostředků k vykonání činu pomáhá, čímž dána jest prý skutková podstata §u 5 tr. zák. a §u 24 tisk. zák.

I když se připustí, že spoluvina jest zásadně možnou i při deliktech kulposních nebo deliktech, jichž skutková podstata jen částečně vyžaduje jednání dolosní, přece vyplývá zřejmě již z předpisu §u 5 tr. zák., že vyloučena jest kulposní spoluvina (sb. n. s. č. 1473). Jelikož pro přečin §u 24 tisk. zák. v příčině článku, pořadem §u 28 tisk. zák. immunisovaného, trestným jest hlavní pachatel jen tehdy, když zabavený článek uveřejněn byl před jeho immunisováním, mohí by býti ten, kdo přispěl k uveřejnění, trestně činěn odpovědným za spoluvinu na přečinu dle §u 24 tisk. zák. jen tehdy, když úmyslně dal podnět nebo přispěl k uveřejnění v době před immunisováním obsahu. V projednávaném případě, kde zjišťuje rozsudek toliko, že stěžovatel zasláním článku dal pokyn k uveřejnění vůbec, že úmyslně dal příčinu k uveřejnění článku a zúmyslným opatřením prostředku k vykonání činu pomáhá, zůstává alespoň nejasným, zda zjistil soud i úmysl stěžovatelův, aby uveřejnění stalo se již v době, než závadný obsah bude pořadem §u 28 tisk. zák. immunisován a uveřejnění stane se beztrestným. Nejde-li tu přímo o neúplnost a nesprávné právní posouzení, jak zmateční stížnost ji rozsudku dle §u 281 čís. 5 a 9 a) tr. ř. vytýká, jde jistě o nejasnost ve výroku o skutečnosti rozhodující, která činí rozsudek, odsuzující stěžovatele pro spoluvinu (§ 5 tr. zák.) na trestném činu Alberta W-e dle čís. 5 §u 281 tr. ř. zmatečným.

Čís. 1976.

Závadnost výroku, proneseného za rozhovoru, dlužno posuzovati dle smyslu a spojitosti celého rozhovoru.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.).

Skutková podstata řu 14 čís. 3 zákona vyžaduje v subjektivním směru úmysl pachatelův popuzovati k zášti; nestačí pouhé vědomí způsoblosti výroku k popuzování.

(Rozh. ze dne 6. května 1925, Zm II 77/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského soudu v Opavě ze dne 13. ledna 1925, pokud čelila proti výroku, odsuzujícímu stěžovatele pro přestupek podle řu 491 tr. zák. a článku V. zákona ze dne 17. prosince 1862, čís. 8 ř. zák. z roku 1863, vyhověl jí však, pokud čelila proti výroku, odsuzujícímu stěžovatele pro přečin podle řu 14 čís. 3 zákona na ochranu republiky, zrušil napadený rozsudek v této části a věc vrátil soudu první stolice, by jí v objemu zrušení znovu projednal a rozsoudil.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost obžalovaného napadá rozsudek v celém rozsahu z důvodu řu 281 čís. 10 tr. ř. Jelikož stížnost domáhá se úplného sprešnění stěžovatele, uplatňován jest ve skutečnosti zmatek téhož řu čís. 9 a). Pokud jde o odsouzení pro přestupek podle řu 491 tr. zák., článku V. nov. z roku 1862, jest stížnost bezdůvodna. Odepírá výroku, že »čeští četníci nejsou žádní vojáci«, způsoblost, býti urážkou čl. četnictva po případě četnické stanice v K. proto, že k odchýlnému názoru dospěti lze jen, vycházejíc ze stanoviska, že výroky stěžovatele a Jana S-a tvoří jeden celek, vzájemně se doplňující, jak děje se to v rozsudku, což však není přípustno, ježto stěžovatel odpovídá trestně jen za výroky, jež sám pronesl, nikoli též za výroky Jana S-a. Než dle zjištění rozsudku odehrál se celý případ v rozhovoru mezi stěžovatelem a ř-em. I když každý z mluvících trestně odpovídá jen za to, co sám pronesl, jest jistě nezavadné, ba stavem věci nakázáno, by použito bylo celého rozhovoru obou účastníků za účelem výkladu smyslu slov jednoho každého z účastníků a zjištění jeho úmyslu při jich pronesení. Více ale nežiní ani soud nalézací, jenž výslovně praví v rozsudku, že »slova obžalovaného J-y dlužno posuzovati v souvislosti, v jaké byla pronesena a jaký vyvolala účinek«, a »výroky obžalovaného J-y a ř-a tvoří jeden celek, vzájemně se doplňující«. Dospěti-li na tomto podkladě soud nalézací k závěru, že závadným výrokiem J-ovým mělo býti dotvrzeno veřejné sesměšňování čl. četnictva vůbec a četnické stanice v K. zvláště, pronesené ř-em, aby dojem u posluchačů byl zvýšen, nelze postup ten a na něm spočívající podřadění výroku pod ř 491 tr. zák., článek V. nov. z roku 1862 důvodně označiti právně pochybeným.

Za to nelze upřítí zmateční stížnosti, čelící proti odsouzení stěžovatelovu pro přečin podle řu 14 čís. 3 zákona na ochranu republiky, zcela

oprávnění. Pokud stížnost proti podřadění výroků »za dvě léta bude zde zas maširovat Kriegerverein a ty budeš s nimi (totiž s Čechy) utíkat« a »kdyby mi dnes český voják daroval kalhoty, to bych v nich nešel ani hajzl pucovat, kdyby mi německý voják daroval kalhoty, šel bych v nich hned zítra do kostela« pod předpis řu 14 čís. 3 zákona na ochranu republiky, namítá jich nezpůsoblost, popuzovati k zášti proti jednotlivým skupinám obyvatelstva, připouštějíc nanejvýše možnost podřadění jednak (výrok první) pod ř 18 čís. 1 zákona na ochranu republiky, jednak (výrok druhý) pod trestní předpis o urážce čl. armády, nelze ji ovšem bez výhrady přisvědčiti. Byť i výroky ty skutečně obsahovaly též prvky zákonných skutkových podstat, stížnosti naznačených, nevymlkají se proto ještě bezvýjimečně z rámce řu 14 čís. 3, kdyžťe namířeny mohou býti též, jak nalézací soud zejména z výroku prvního (... a ty budeš s nimi (Čechy) utíkat), proneseného k Janu V-ému, o československé státní občanství se ucházejícímu, dovozuje, proti českému živlu na Hlučínsku. Rozsudek nalézací na základě výkladu výroků dle jich doslovu a souvislosti a okolností, za nichž byly proneseny, dospívá k závěru, že výroky ty čelily nejen proti čl. vojsku a četnictvu, nýbrž obsahovaly v daném případě též popuzování proti »oně skupině obyvatelstva na Hlučínsku, která, přiznávajíc se ke svému pravému původu, patří ke státoporným činitelům, jsouce takto objektivně způsobilé, vzbuditi u osob, s obžalovaným stejně smýšlejících, pocity »vášně« (na pozdějším místě praví rozsudek výslovně »zášti«) proti českému obyvatelstvu vůbec a proti četnictvu a čl. vojsku zvláště.« Tento výsledek výkladu pronesených výroků jest zjištěním skutkovým, a mohl by býti napadán zmateční stížností po stránce hmotněprávní jen pro nesprávný výklad některého zákonného pojmu, oč se stížnost ani nepokouší. Než stížnost popírá též úmysl stěžovatelův, nesoucí se k takovému popuzování k zášti proti některé skupině obyvatelstva pro jich národnost, jazyk atd., s hlediská řu 14 čís. 3 zákona, po stránce subjektivní ovšem nezbytný. Po stránce té však omezuje se soud v důvodech rozsudku toliko na zjištění, že si obžalovaný již podle přirozeného významu a smyslu použitých slov musil býti vědom, že jeho jednání je způsobilé, popuzovati k zášti proti právním statkům, chráněným v řu 14 čís. 3 zákona. Pouhé zjištění vědomí způsoblosti k jistému účinku není však ještě zjištěním, že pachatel účinek ten v daném případě skutečně pojal do svého úmyslu (ř 1 tr. zák.), zejména, jde-li o výroky, které, jak výše uvedeno, i různý jinaký výklad připouštějí. Jest tedy odsouzení stěžovatele pro přečin podle řu 14 čís. 3 zákona na ochranu republiky na tomto po stránce subjektivní nepostačitélném skutkovém podkladě právně pochybeným.

Čís. 1977.

Jde o zločin řu 93 tr. zák., trestný podle druhé věty řu 94 tr. zák., nikoliv o souběh se zločinem vydírání, čelil-li pachatel prostředky řu 98 a), b) tr. zák. pokusům napadeného, odvrátiti útok na jeho osobní svobodu.

(Rozh. ze dne 9. května 1925, Zm I 145/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Kutné Hoře ze dne 15. ledna 1925, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem veřejného násilí bezprávným omezováním osobní svobody podle §u 93 tr. zák. a zločinem veřejného násilí vydíráním podle §u 98 písm. b) tr. zák., pokud napadla výrok, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem veřejného násilí podle §u 93 tr. zák. Vyhověl však zmateční stížnosti, pokud směřovala proti výroku, jímž byl stěžovatel uznán vinným také zločinem veřejného násilí podle §u 98 písm. b) tr. zák., a zrušil rozsudek v tomto výroku, jakož i ve výroku o trestu a ve výrociích s tím souvisejících jako zmatečný. Za zbývající zločin veřejného násilí podle §u 93 tr. zák. vyměřil obžalovanému trest podle §u 94 druhé věty tr. zák. V otázce, o níž tu jde, uvedl v

d ů v o d e c h :

Odůvodněnou jest stížnost, pokud vytýká rozsudku, že obžalovaného odsuzuje vedle zločinu podle §u 93 tr. zák. i pro souběžný zločin podle §u 98 b) tr. zák. Zažalované jednání jest činem jednotným, nemá-li se za to, že směřovalo k pohlavnímu znásilnění Š-ové, čehož rozsudek nezjišťuje, v bezprávném omezení osobní svobody Marie Š-ové se vyčerpávajícím. Použil-li obžalovaný, by provedení činu dovršil a intenzivnějším učinil, i vyhrůžky usmrcením, bude-li Marie Š-ová pokračovati ve své obraně proti útoku a pomoc přivolávati, čelil toliko pokusům Š-ové, by jeho útok na její osobní svobodu odvrátila (zmařila), — možno v tom spatřovati jen sesílení jeho útoku, spadajícího pod předpis §u 93 tr. zák., nelze je však připisovati jako další zásah do statků, trestním zákonem chráněných a jako nový trestný čin přičítati. Šlo vždy jen o týž útok na týž právní statek Š-ové, totiž na její osobní svobodu. Ze vyhrůžkou způsobeno bylo Š-ové krom odňaté svobody ještě jinaké zlo, jest okolnost, na níž pomýšlí zákon v §u 94 tr. zák., a již připisuje účinek trestně kvalifikující. Jako souběžný delikt možno jednání to přičítati tím méně, ano s hlediska §u 98 b) tr. zák. nemělo by v zápětí vyšší trestní sazby, než jak i § 94 tr. zák. takto kvalifikované omezení svobody ohrožuje. Bylo proto stížnosti ve směru tom vyhověti.

Čís. 1978.

Sprošťuje z obžaloby pro zločin §u 128 tr. zák., spáchaný ženatým na nedospělé, z důvodu omylu obžalovaného ve věku zprzněné, jest soud povinen uvažovati, zda nespadá jednání to pod skutkovou podstatu §u 20 čis. 2 zákona ze dne 11. července 1922, čis. 241 sb. z. a n. a §u 516 tr. zák.

(Rozh. ze dne 9. května 1925, Zm II 69/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Mor. Ostravě ze dne 17. prosince 1924, jímž byl obžalovaný podle

§u 259 čis. 3 tr. ř. sprostěn z obžaloby pro zločin podle §u 128 tr. zák. a přestupek §u 516 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a odkázal věc na příslušný okresní soud, by ji znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y :

Zmateční stížnost napadá rozsudek prvé stolice v celém jeho rozsahu a uplatňuje důvody zmatečnosti dle čis. 5 a čis. 9 písm. a) §u 281 tr. ř. Nelze jí přiznati oprávnění, pokud napadá výrok prvé stolice o zločinu podle §u 128 tr. zák. námitkou, že nalézací soud použil nesprávně zákona, vyloučiv subjektivní skutkovou podstatu pro pouhý nedostatek přímého úmyslu, vztahujícího se ke stáří zneužitého děvčete pod 14 let, aniž uvažoval o tom, nejednal-li obžalovaný v t. zv. »dolus eventualis«. Stížnost neprovádí totiž této námitky po zákonu. Rozhodovací důvody prvé stolice vyslovují, že se obžalovanému přihodil omyl v usuzování o stáří Anny S-ské, pro který nebylo lze v činu postřici zločin, a opodstatňují tento právní závěr obzvláště poukazem na obhajobu obžalovaného, že považoval Annu S-skou za osobu starší než 14 let. Nedbajíc této věty rozhodovacích důvodů, již nalézací soud zřejmě zjišťuje, že obžalovaný pokládal omylem S-skou za děvče starší 14·roků, buduje stížnost onu námitku na předpokladu, že nalézací soud má za to, že se obžalovaný mohl mýliti co se týče stáří S-ské. K námitce neprovedené po zákonu nelze přihlížeti a netřeba proto zkoumati, je-li správným výklad, který dává stížnost pojmu »dolus eventualis«.

Právem namítá stížnost dle čis. 9 písm. a) §u 281 tr. ř., že nalézací soud nepoužil zákona správně, jelikož neuvažoval o skutku obžalovaného s hlediska §u 20 čis. 2 zákona čis. 241 sb. z. a n. z roku 1922. S-ské nebylo v době skutku ani plných 14 roků. Její líčení děje poukazuje k tomu, že ji obžalovaný k souloži, po případě k jinému smilstvu sváděl, t. j. že na ni, aniž zavdala k tomu podnět způsobem svého života nebo jinak, působil v tom směru, by svolila k souloži nebo jinému smilstvu s ním. Obžalovaný nepopřel avšak také nedoznal, že věděl, že S-ská nedosáhla dosud 16 let. Udala-li Žofie S-ová, že lidé měli za to, že je S-ské 16 let, mohou přes to vědomí obžalovaného, že jí tolik není, navštědčovati jiné výsledky hlavního přelíčení, obzvláště výpověď Františka Z-a, seznání obžalovaného, že S-ská v poslední době do školy nechodívala, a posudek znalců, že S-ská jest na svůj věk přiměřeně vyvinuta. Neuvažoval-li nalézací soud o skutku s hlediska §u 20 čis. 2 zákona čis. 241/22, který se podle poukazů při hlavním přelíčení na jeho výslych po případě k němu vztahovati může, nešetřil zásady §u 262 tr. ř. a je sprošťující výrok výsledkem neúplného a tím nesprávného použití zákona a proto zmatečným dle §u 281 čis. 9 písm. a) tr. ř.

Pokud jde o přestupek §u 516 tr. zák., dlužno ve zjištěném skutku shledati smilný čin, mravopočestnost a stydlivost hrubě urážející, jelikož jde o smilstvo mezi ženatým mužem a dívkou bezúhonnou, nedospělou, sotva ze školy vystoupivší. Napadený rozsudek této povahy skutku nepopírá, nýbrž sprošťuje obžalovaného v tomto směru z obžaloby z důvodu, že není dána způsobilost činu, vzbuditi veřejné pohoršení, protože případ odehrál se v lese v příkrém úzkém údolí asi 10 kroků od cesty, trval okamžik a nebylo zjištěno, že někdo v tu dobu přicházel. Právem

vytýká stížnost tomuto výroku neúplnost dle čis. 5 Šu 281 tr. ř. proto, že rozhodovací důvody nepřihlížejí k větám trestního oznámení, že místo činu je vzdáleno asi 70 kroků od domku Františka Z-a a že tam nebylo cizích svědků jen sestra znásilněné (Marie N-ová) — k přítomnosti této svědkyně poukazuje asi také věta téhož oznámení, že právě, když obžalovaný od děvčete upustil, bylo slyšeti kroky — dále k výpovědi Anny S-ské, že v tu dobu, když obžalovaný s ní vstal, přicházela po cestě... a konečně k výpovědi Františka Z-a, že později o činu bylo veřejně mluveno. Tyto nalézacím soudem opomenuté výsledky hlavního přelíčení mohou po případě vésti k závěru, že se skutek stal za okolností, za nichž se mohl dostat k vědomosti širšího obecnstva, že tedy byl způsobitým vzbuditi veřejné pohoršení, a i k dalšímu, po subjektivní stránce nutnému závěru, že si obžalovaný byl v době skutku vědom možnosti takového, třebaš dodatečného šíření zprávy o jeho skutku. Opomenutím těchto výsledků hlavního přelíčení pro závěr o zmíněných rozhodných skutečnostech závažných stal se výrok soudu, pokud se vztahuje k přestupku Šu 516 tr. zák., neúplným a zmatečným dle Šu 281 čis. 5 tr. ř.

Čis. 1979.

Zločinu ve smyslu Šu 153 tr. zák. mohou se dopustiti jen ti, jichž se úřední (služební) úkon dotýče, po případě ti, kdož jsou výkonu přítomni sice jako diváci, posluchači a pod., vůči nimž však úředník při svém úředním výkonu se jeví ve své úřední hodnosti, tak že jim přísluší dbáti jeho autority, kterou též může případně proti nim uplatniti.

Nedopouští se zločinu toho, kdo vykonává sám současně své úřední povinnosti, ublíží na těle jiné úřední osobě, s ním v téže místnosti úřadující, leč by mu byla nadřízenou a nalézala se z důvodu této nadřízenosti u výkonu služby vůči pachateli.

(Rozh. ze dne 9. května 1925, Zm II 106/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmáteční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Olomouci ze dne 13. října 1924, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem těžkého poškození na těle podle §§ 152, 153 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc soudu prvě stolice, by ji znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost uplatňuje názor, že předmětem zvláštní ochrany podle Šu 153 tr. zák. není osobnost napadené úřední osoby, nýbrž pouze autorita úřední moci oproti veřejnosti, že tudíž tímto předpisem jsou osoby, nacházející se ve výkonu svého úřadu, své služby nebo vrchnostenského příkazu, chráněny jen proti osobám, proti nimž směřuje jejich úřední výkon, proti nimž má býti chráněna jejich autorita. I spatřuje zmáteční stížnost především zmátečnost rozsudku podle čis. 5 Šu 281 tr. ř. (patrně jeho neúplnost) v tom, že se v něm o obžalovaném, který

je železničním zřízencem, nezjišťuje, nacházel-li se v době činu ve výkonu svého úřadu, s hlediska důvodů zmátečnosti čis. 9 a), 10 Šu 281 tr. ř. pak namítá, že, je-li vinník, v tomto případě obžalovaný, veřejným zřízencem ve smyslu Šu 68 tr. zák. a nacházel-li se ve výkonu svého úřadu, nejde o ochranu veřejné autority napadené úřední osoby, nýbrž o ochranu její vlastní osoby, chráněné v tom případě jen předpisem Šu 411 tr. zák. Zmateční stížnost, ač nelze jejím vývodům zcela přisvědčiti, jest v právu.

Ustanovení Šu 153 tr. zák. chrání autoritativní postavení určitých osob — vlastních rodičů proti dětem — bezpodmínečně; autoritativní postavení veřejných úředníků, duchovních, svědků a znalců jen podmíněně, totiž potud, pokud by jejich tělesná neporušenost byla poškozována při výkonu jejich úřadu nebo pro tento výkon. Z toho plyne, že, ježto účelem této ochrany jest ochrana autority úředníka při výkonu úřadu, pokud se týče i autority výkonu služby samotné, mohou se zločinu podle Šu 153 tr. zák. dopustiti jen ti, jichž se úkon ten dotýče, po případě ti, kteří byli sice jako diváci, posluchači nebo podobně výkonu jako soukromníci přítomni, vůči nimž však rovněž úředník při svém úředním výkonu se jeví ve své úřední hodnosti, tak že jim přísluší dbáti jeho autority, kterou též může případně vůči nim uplatniti (§ 233 tr. ř., § 199 c. ř. s.). Nevztahují se tudíž předpisy Šu 153 tr. zák. na ty, kdož, vykonávajíc současně sami své úřední povinnosti, poškodí tělesnou neporušenost úředních osob s nimi v téže místnosti úřad konajících, leda že by tyto osoby byly úředními osobami jim nadřízenými a byly z důvodu této nadřízenosti u výkonu služby vůči nim. Měl proto nalézací soud zjistiti, zda obžalovaný byl tehdy rovněž ve výkonu svého úřadu, v čem výkon ten záležel, a dále, v jakém poměru byl obžalovaný k poškozenému (poměr podřízeného k nadřízenému), a jaký úřední výkon poškozený tehdy obstarával. Ježto rozsudek tak nečiní, jest z důvodů zmáteční stížnosti uplatňovaných zmátečným; i bylo jej zrušiti a podle Šu 288 čis. 3 tr. ř. rozhodnouti, jak se stalo. Při novém hlavním líčení bude soudou nalézacímu též uvažovati, zda obžalovaný byl si subjektivně vědom, že poškozený jest v úředním výkonu. Nenabyl-li by soud o vině obžalovaného v tomto směru přesvědčení, bude mu podle Šu 262 tr. ř. uvažovati, zda obžalovaný nezranil Filipa W-a pro jeho úřední výkon.

Čis. 1980.

Benzinová aféra.

Zločin podle Šu 105 tr. zák. jest dokonán již okamžikem svádění slibem daru, nikoliv až teprve skutečnou výplatou slibené odměny, bez ohledu na to, byl-li slibený dar dán nebo stranicky rozhodnuto čili nic.

»Svádění« předpokládá úmysl, směřující k tomu, by úředník jednal proti svým úředním povinnostem; nespadá sem případ, kde dle úmyslu pachatelova má úředník postupovati podle zákona.

»Stranictvím« jest nejen přímé zasazování se o zájmy strany, nýbrž i pouhá přízeň nebo blahovůle vůči ní; nezáleží na tom, měl-li pachatel na mysli určité prostředky stranické blahovůle.

K naplnění pojmu »stranictvím« stačí, působí-li pachatel darem nebo slibem daru na úředníka k tomu, by se nedal při rozhodování vésti vý-

lučně věcnými důvody a objektivními úvahami, nýbrž také momenty subjektivními, přízní nebo blahovůli vůči straně, která mu dar dala nebo slíbila, po případě nepřizní k druhé, která mu ničeho nedala ani neslíbila.

Důstojníci ministerstva národní obrany, obstarávající administrativní agendu, jsou úředníky ve smyslu §§ 101, 105 tr. zák.

Zadávání benzínu pro letecké a automobilové oddělení čs. vojska jest rozhodováním o veřejných záležitostech.

Okolnosti důležité pro výměru trestu lze pokládati za rozhodné ve smyslu čis. 5 Šu 281 tr. ř. jen pokud výrok o trestu lze napadnouti důvodem zmatečnosti čis. 11 Šu 281 tr. ř. Není takovou okolností »značná škoda« a »veliká lstivost«, uvedené v druhém odstavci Šu 105 tr. zák., jenž obsahuje jedinou trestní sazbu.

Stranické úřadování žádá i ten, kdo žádá na úředníku, by podporoval jeho nabídku bez ohledu na její výhodnost.

Spolupachatelství při zločinu Šu 105 tr. zák.

Souhlas se čtením protokolu o výsledku svědka (znanice) nelze dodatečně odvolati (§§ 252 odstavec čtvrtý, 281 čis. 4 tr. ř.).

Podmětem zločinu Šu 105 tr. zák. může býti kdokoliv; nezáleží na tom, jedná-li pachatel z vlastního popudu či na žádost nebo z příkazu jiného, sleduje-li vlastní zájem či prospěch osoby třetí, leč že by byl pouhým poslem nebo nástrojem cizí vůle, jednajícím bez úmyslu Šu 105 tr. zák.

Spoluvina podle prvního odstavce Šu 5 tr. zák. není možna po činu.

Převzetí, uložení a tajezení peněz úředníku daných jeho manželkou v dorozumění se s ním nespadá pod ustanovení §§ 5 prvá věta, 105 tr. zák., možno je však podřaditi pod ustanovení druhé věty Šu 5, Šu 105 tr. zák. nebo pod § 214 tr. zák.

(Rozh. ze dne 11. května 1925, Zm I 819/24.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaných Otty K-a, Bohumila B-iho, Bohumira Š-y, Josefa Jana S-a a Jana N-ého do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 25. června 1924, jímž tito stěžovatelé byli uznáni vinnými zločinem podle Šu 105 tr. zák. Naproti tomu vyhověl zmateční stížnosti obžalované Stanislavy B-ové do téhož rozsudku, pokud jim byla stěžovatelka uznána vinnou zločinem podle §§ 5 a 105 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc soudu první stolice, by ji ohledně stěžovatelky znovu projednal a rozhodl, mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Po věcné stránce (čis. 9 a) Šu 281 tr. ř.) namítá zmateční stížnost obžalovaného Otty K-a, že jest nesprávným názor soudu, že dlužno pokládati celé jednání od slibu až do jeho splnění za jednotný celek, poněvadž prý odporuje správnému výkladu zákona, dle něhož jest čin dokonán příslibem daru, takže další činnost nemá pro skutkovou podstatu již významu. Dlužno sice připustiti, že náhled soudu, že trestný

čin podle Šu 105 tr. zák. jest skutečně dokonán teprve dáním daru dříve slíbeného, není správným, poněvadž čin jest dokonán, právně i skutečně již tím okamžikem, kdy pachatel sváděl (hleděl svěsti) úředníka ku stranictví nebo zneužití úřední moci slibem daru, bez ohledu na to, byl-li slíbený dar později, třeba i po projeveném stranictví, skutečně dán čili nic. Avšak stěžovatel nebyl tímto nesprávným výkladem zákona nijak zkrácen a nemá tudíž příčiny, si stěžovati, ježto nalézací soud z náhledu tu projeveného vyvozuje praktický důsledek jediné u obžalované Stanislavy B-ové, kde bude o této otázce více řečeno. Stížnost namítá dále, že soud nesprávně vyložil pojem svádění ke stranictví; z nadpisu a do slovu Šu 105 tr. zák. správně dovozuje, že o takovém svádění může se jednati jen tam, kde úmysl pachatelův směřuje k tomu, by úředník jednal proti svým úředním povinnostem, aby zneužil moci úřední, nikoliv tam, kde dle úmyslu pachatelova má postupovati dle zákona. A v tomto případě prý soud pokládá skutkovou podstatu za splněnou i tam, kde se snaží pachatel (slibem daru) působiti k tomu, by mu byly dodávky zadány, tedy (prý) bez ohledu na to, mají-li se tyto zadávky státi cestou zákonnou čili nic. Avšak rozsudek nikde neobsahuje věty právě citované, o nich stížnost opírá svou věcnou námitku. Rozsudek, vycházející ze správného výkladu zákona, vymezuje nejprve pojem stranictví, uváděje podrobným výpočtem, v čem se mohlo projevit u referentů MNO v tomto případě, vykládá dále, že mezi úmyslem pachatelovým, darem (slibem daru) a požadovanou stranickostí musí býti příčinná spojitost a prohlašuje na konci za trestnou činnost, v tomto případě zjištěnou, »kde byly dávány firmami K. a N. úplatky jednotlivým důstojníkům MNO buď přímo nebo nepřímou za tím účelem, by působili v ministerstvu k tomu, by jejich firmám byly zadány dodávky benzínu,« rozumí se způsobem stranickým, což plyne z následujícího hned dodatku, tedy (správně »totiž«) za tím účelem, aby »důstojníky ty svedli ku stranictví po případě k porušení úředních povinností.« Tvrzení, že rozsudek pokládá za svádění ku stranictví již pouhé působení na úředníka, aby postupoval dle zákona, není vzato z obsahu rozsudku a nedá se jím doložiti. K výtce, že není prokázáno, že obžalovaný k uskutečnění dodávky se pokusil působiti slibem daru na referenty MNO v úmyslu, by bylo postupováno stranicky, nezákonně, stačí poukázati na odůvodnění rozsudku.

Stížnost má za to, že soud nesprávně vykládá pojem stranictví, shledávaje je v okolnostech, které jimi nejsou nebo jen za určitých podmínek. Tak prý nelze pokládati za stranictví každé uchýlení se od zadávacího řádu, jaké uvádí rozsudek (bez ohledu na to, věděli-li o něm obžalovaní čili nic, a je-li tu příčinná spojitost mezi domnělou úchylnou a jednáním obžalovaných); rovněž není prý stranictvím to, co uvádí soud, když se určité firmě dá přednost za stejných podmínek nabízených více oferenty, tedy i když cena a kvalita nabízeného zboží odpovídá a jest úplně stejná, ani to, když agilní a opatrný obchodník, zjednav si řádné informace a opatrně kalkuluje (tu na př. v leících místo v čs. korunách), docílí pak úspěchu, nikoliv slibem daru, nýbrž využitím konjunktury (to rozsudek nikde netvrdí); za stranictví nelze prý pokládati ani okolnosti, které se sběhly při vnitřním úřadování, rozhodování zadávacích komisí, jichž stěžovatelé nezavinili a o kterých prý nemohli míti informací (ome-

zená soutěž místo volné, nevyřízení stížnosti fy S., nevyzvání odborných kruhů a určitých korporací k uzavření uskladňovací smlouvy atd.), leč že by byly vyvolány darem nebo slibem daru, což prý v tomto případě nebylo prokázáno. Avšak zmateční stížnost přehlíží, že stranictvím jest nejen přímé zasazování se o zájmy strany, nýbrž i pouhá blahovůle vůči straně. K námitce dříve již uvedené budíž zdůrazněno, že k pojmu stranictví se nežádá, by úřadování, k němuž úředník měl býti sveden, bylo přímo protiprávním zneužitím moci úřední, poněvadž by jinak nemělo smyslu, aby zákon uváděl v definici zločinu §u 105 tr. zák. vedle svádění k porušení povinnosti úřední zvláště ještě svádění ke stranictví, nýbrž že stačí, když mělo býti darem působeno na úředníka, by při vyřizování záležitosti se nedal vésti výlučně věcnými důvody a objektivními úvahami, nýbrž též přízní k osobě dárcově, tedy momenty subjektivními, zejména pak blahovůlí vůči straně, která mu dar slíbila nebo poskytla.

To dlužno souditi i z intencí zákona, jehož účelem je chrániti neporušenost úředníka v případech, v §u 105 tr. zák. uvedených, a zaručiti čistě objektivní jeho úřadování, sprostěné všech vlivů stranických. S tohoto stanoviska jest správným náhled prvního soudu, že stranictví v tomto případě mohlo spočívatí již v pouhé blahovůli vůči určité nabídce a projevití se nejruznějšími způsoby činnosti, jež soud uvádí v rozsudku, předpokládaje ovšem, že se v nich projevuje snaha, by určitá firma byla favorisována následkem slíbeného daru (což rozsudek sám zdůrazňuje). Zda měli pachatelé při své trestné činnosti — působení na úředníky slibem daru — na mysli určité prostředky stranické blahovůle, jichž měli úředníci použiti, a věděli předem, že jich použijí — jest lhostejno. Stačí, že jest v tomto případě zjištěno, že Otto K. a jeho společníci hleděli svěsti referenty MNO, rozhodující o dodávkách benzínu (jednak přímo, jednak prostřednictvím třetích osob) slibem daru k příznivému vyřízení nabídek firmy K. a N. bez ohledu na to, mluví-li pro ně věcné důvody čili nic. Přes to tedy, že byli referenti svým úřadem zavázáni, učiniti své rozhodnutí, nehledíce na osobní zájmy a přání účastněných stran, jen vedení svým právním přesvědčením a objektivními úvahami, bylo na ně působeno nedovoleně, by při rozhodování se dali vésti přízní k dvěma určitým firmám, zakoupenou slíbeným úplatkem. V tom právě spočívá podstata podplácení podle §u 105 tr. zák. Za okolností, jak jsou v rozsudku zjištěny, vzhledem k tomu, že jde o úředníky, své povinnosti přislíbivší, nešlo již o pouhé svádění k stranictví, nýbrž přímo o svádění k porušení úřední povinnosti. Poněvadž pod trestní sankci §u 105 tr. zák. spadá již pouhý pokus, svěsti úředníka ke stranictví darem, kdežto skutečného svedení se ke skutkové podstatě zločinu nevyhledává, jest pro otázku viny lhostejno, dopustil-li se úředník skutečně při svém rozhodování stranictví, či rozhoduje-li na konec správně a dle zákona.

Zmateční stížnost dovozuje dále, že referenti MNO, o které se tu jedná, nejsou úředníky ve smyslu §u 105 tr. zák., poněvadž prý ústavní zákony a volební řády, jakož i zákony, upravující služební požitky veřejných zaměstnanců jak bývalé říše Rakouské, tak i republiky Československé přesně rozeznávají mezi důstojníky, po případě vojenskými gázisty s jedné — a úředníky a soudci s druhé strany. Také prý ze znění §§u 101 prvý a druhý odstavce, 102 a 105 tr. zák. nelze dovozovati, že

zákon pod pojem úředníků zahrnuje i důstojníky. Avšak zmateční stížnost přehlíží, že se tu nejedná o to, lze-li pokládati důstojníky za úředníky ve smyslu ústavního práva (volebních řádů a platových zákonů), poněvadž § 105 tr. zák., který mluví o jakémkoli úředníku, nežadaje vedle toho, aby měl zvláštní vlastnosti, přívlastky a pojmenování úředníků ve zmíněných zákonech uvedených, jimiž za účelem zcela specifickým se v různých těch zákonech a normách rozlišují různé kategorie státních zaměstnanců. Z ustanovení prvního odstavce §u 101, který mluví o obecním a státním úředníku a §u 102 tr. zák., který uvádí pouze příkladmo (arg. slovo: »insbesondere«) určité skupiny úředníků, počítaje mezi ně výslovně také na př. notáře, nutno souditi, že jde tu o zvláštní pojem veřejného úředníka, jehož definici podává zákon přímo v druhém odstavci §u 101 tr. zák., a tento pojem je tu jedině rozhodujícím (nikoliv úvahy, opírající se o ústavní zákony). Záleží tu jedině na tom, byli-li důstojníci MNO, o něž se tu jedná, osobami, jimž byl udělen veřejný příkaz, by obstarávali záležitosti vládní, t. j. takové obory činnosti, jež se podnikají veřejnoprávním subjektem ve veřejném zájmu. O tom však nemůže býti vzhledem k zjištění prvního soudu nejmenší pochybnosti, ježto šlo vesměs o důstojníky, orgány MNO, kteří obstarávali určité administrativní agendy tohoto státního ústředního úřadu ve veřejném zájmu. Jde tu tedy o úředníky ve smyslu druhé věty §u 101 tr. zák. a tudíž také §u 105 tr. zák.

Zmateční stížnost vytýká rozsudku, že je právně mylným s hlediska čis. 9 a) §u 281 tr. ř. i proto, že v tomto případě nešlo o rozhodování o veřejných záležitostech, poněvadž prý zadávky benzínu pro letecké a automobilové oddělení čs. vojska jsou obyčejnými obchodními jednáními mezi určitým oddělením státní správy — zde MNO. a dodavateli, tedy záležitostmi čistě soukromoprávní, z níž případné spory řeší soud. Povahy veřejné záležitosti nepropůjčuje prý těmto zadávkám ani okolnost, že jde o větší množství, ani to, že jde o náklad, který se hradí ze státních, tedy veřejných příjmů. Avšak pro danou otázku jest rozhodno pouze, jak správně uvádí napadený rozsudek, zda týká se záležitost veškerenstva státních občanů nebo alespoň jistého počtem neobmezeného jejich druhu, čili nic. I když jest pravda, že právní poměr dodavatelů benzínu k vojenské správě jest rázu soukromoprávního, nesmí se přehlédnouti, že při zadávce tak důležitého materiálu jako je benzin, sloužící potřebě určitých oddílů branné moci — automobilového a leteckého — nejen pro dobu míru, nýbrž i pro případ mobilisace, vystupují ústřední správní úřad branné moci (MNO.) a jeho orgány v první řadě jako strážci a ochránci veřejného zájmu, neboť jejich povinností jest dbáti toho, by se branné moci dostalo materiálu bezvadného, předepsané jakosti, vyhovujícího dané potřebě tak, aby nedostatečným zásobováním neutrpěly důležité veřejné zájmy a pohotovost branné moci, aby nebyly vysazeny vážnému nebezpečí života jejich příslušníků nebo snad dokonce ohrožena obrana státu. Pro tyto zájmy, týkající se celého státu a všech jeho obyvatelů, ustupuje soukromoprávní zájem vojenské správy jako pouhé smluvní strany při zadávkách zcela do pozadí a veřejnoprávní poměr za státní správu jednajících orgánů ke státu zůstává nedotčen poměrem jen mezi státem a jeho soukromoprávním smluvní-

kem. Pro otázku veřejněprávního rázu záležitosti není konečně bez významu ani ta okolnost, že jde o velké dodávky, jejichž náklad se hradí ze státních — tedy veřejných — prostředků, při nichž mají orgány vojenské správy další povinnost, dbáti zájmu státní pokladny a postupovat hospodárně, t. j. snažit se, aby bylo dosaženo dodávek nejlepší jakosti nákladem co možno nejmenším.

K vývodům zmatečné stížnosti Bohumila B-iho, provádějícím zmatek čís. 5 Šu 281 tr. ř., budiž uvedeno toto: Výrok, že Josef S. vyplatil B-imu 50.000 Kč (správně má znít vrátil, případně zanechal při vrácení potvrzenky svého času v kanceláři Bohumila B-iho na stole) jest odůvodněn doznáním S-a, podporovaným doznáním Bohumila B-iho. Okolnost sama jest nerozhodnou pro otázku viny i trestu. I kdyby měla význam pro otázku lstivosti, nelze ji pokládati za rozhodnou, jak mylně za to má zmateční stížnost, poněvadž druhý odstavec Šu 105 tr. zák. obsahuje jedinou trestní sazbu, jejíž minimum jest 6 měsíců žaláře, maximum 5 let, s výslovným omezením, že sankce těžkého žaláře od 1 do 5 let lze použít jen tenkrát, vzešla-li z činu značná škoda nebo jednali-li pachatelé s velkou lstivostí. Okolnosti, důležité pro výměru trestu, lze pokládati za rozhodné ve smyslu čís. 5 Šu 281 tr. ř. jen potud, pokud výrok o trestu lze napadati důvodem zmatečnosti čís. 11 Šu 281 tr. ř., t. j. jsou-li rozhodny pro použití zvláštní trestní sazby, odůvodněné v zákoně zvlášť uvedenými přitěžujícími okolnostmi. Tomu však v tomto případě tak není, ježto všeobecné výrazy, použité v druhém odstavci Šu 105 tr. zák. »značná škoda« a »veliká lstivost« nelze pokládati za zvláště důležité okolnosti přitěžující, kteréž jediné by mohly jsoucnost zvláštní sazby odůvodniti, a to v uvážení, že článek VI. uvozovacího zákona k tr. ř., příkazující bezpodmínečně příslušnosti porotních soudů takové trestné činy, u nichž jest podmíněno použití trestní sazby nejméně žaláře pěti let zvláštními okolnostmi přitěžujícími, uvedenými v zákoně, jiné pak jen dle návrhu veřejného obžalobce, podává pravidlo, dle něhož i jině dlužno rozhodnouti, zda jde o zvláštní okolnosti přitěžující, uvedené v zákoně. Srovnají-li se totiž obě zmíněné skupiny trestných činů a jejich trestní sazby se zněním článku VI., dojde se k poznání, že výrazy, jako »při velké zlomyslnosti a nebezpečnosti činu« (§ 123), »zvláštní lstivost« (§ 210) a »větší nebezpečí« (§ 210 b) a jiné podobné všeobecné výrazy zákon nepokládá za zvláštní okolnosti přitěžující, uvedené v zákoně, poněvadž ve všech takových případech činí příslušnost porotních soudů odvislou od návrhu veřejného obžalobce. Není-li tedy v tomto případě zákonného předpokladu k uplatnění zmatku čís. 11 Šu 281 tr. ř. z důvodu překročení zvláštní sazby trestní, nelze ani všeobecné okolnosti, od nichž závisí použití vyšší výměry trestu pokládati za rozhodné ve smyslu čís. 5 Šu 281 tr. ř. Výtky, že si rozsudek odporuje, uvádí-li jednou, že S. vyplatil B-imu 50.000 Kč, po druhé že tyto peníze zanechal svého času na stole, netýká se tedy okolnosti rozhodné, to tím méně, že z ní soud na velkou lstivost B-iho vůbec neusuzuje.

Nejasnost podle čís. 5 shledává stížnost v tom, že rozsudek klade na roveň pojmy »jít někomu na ruku«, »podporovati něčí nabídku«, »osvědčiti někomu blahovůli« se stranictvím ve smyslu Šu 105 tr. zák., ježto praví, že B. žádal kapitána D-a, aby v zadávací komisi šel firmě

N. na ruku; dále, že žádal K-a, aby šel firmě N. na ruku, až se bude jednat smlouva uskladňovací, dále, že žádal M-a při únorové dodávce, by podporoval nabídky firmy N.; dále bere za prokázáno, že obžalovaný i ostatní hleděli svěsti vojenské úředníky ke stranictví, t. j. ku blahovůli. Ve skutečnosti uplatňuje tu stížnost věcnou námitku podle čís. 9 a) Šu 281 tr. ř., že soud vykládá příliš široce a nesprávně pojem stranictví. Že tomu tak není, vyplývá z úvahy, že k pojmu stranictví stačí, působí-li pachatel darem nebo slibem daru na úředníka k tomu, by se nedal při rozhodování vésti výlučně věcnými důvody a objektivními úvahami, nýbrž také momenty subjektivními, přízní (blahovůli) vůči straně, která mu dar dala nebo slíbila, po případě nepřízní k druhé, která mu ničeho nedala ani neslíbila. Žádá-li pachatel na úředníku, aby mu šel na ruku, podporoval jeho nabídku, osvědčil mu blahovůli bez ohledu na výhodnost jeho nabídky, žádá na něm stranické úřadování, které je pravým opakem úřadování objektivního, sprostředného všech osobních ohledů a stranických vlivů. Výklad prvního soudu je tudíž správným.

Rozsudečnému výroku v němž soud vyslovuje závěrečné přesvědčení, že B. ve vzájemném dorozumění se Š-ou, Š-em, Václavem M-ou, Ottou K-em hleděl svěsti úředníky MNO. a jiné důstojníky povolane k rozhodování o zadávce benzínu, tudíž o záležitosti veřejné, ku porušení úřední povinnosti a ku stranictví, vytýká zmateční stížnost nejasnost a neúplnost v tom směru, že z něho (z cit. výroku) není patrné, kterého úředníka, při které dodávce, v dorozumění s kým hleděl svěsti ke stranictví. Zejména prý schází vyčtený výpočet sváděných důstojníků. Ve skutečnosti tu vytýká stížnost, poněvadž smysl citovaného výroku nepřipouští žádných pochybností, že rozsudek nezjišťuje trestné činnosti obžalovaného náležitě rozlišené co do jednotlivých spolupachatelů a sváděných důstojníků, která by spadala pod trestní sankci Šu 105 tr. zák., tedy zmatek podle čís. 9 a) Šu 281 tr. ř. Avšak výtky jest zcela bezpodstatná, přihlédne-li se k odůvodnění rozsudku u B-iho, Š-y, S-a, M-y a Otty K-a. V stručnosti budiž tu uvedeno aspoň tolik, že při únorové dodávce zjišťuje rozsudek, že B. jednal v dohodě s Ottou K-em, k níž došlo v kavárně Opera, a oba v dorozumění s Evženem K-em; že tento (Evžen K.) prostřednictvím Š-ových (s vědomím a souhlasem Otty K-a i B-iho) nabídl úplatek kapitánům D-ovi a M-ovi, dostane-li objednávkou firma K., že kapitána M-a mimo to B. sám sváděl, žádaje ho, by podporoval firmu N., slibuje mu, že se mu odmění; při květnové dodávce, zjišťuje rozsudek, že B. jednal v dorozumění s Evženem i Ottou K-em (dohodnuv se s nimi o úplatku 400.000 Kč pro S-a a B-u), že všichni tři působili prostřednictvím S-a na štábního kapitána Milana B-u slibem úplatku, obdržel-li květnovou dodávku firma N. Při téže dodávce slibuje Evžen K. kapitánu K-ovi s vědomím a souhlasem B-iho 50.000 Kč, bude-li podporovati jeho nabídku, a mimo to B. sám žádal kapitána D-a, by šel firmě N. v zadávací komisi na ruku, slibuje mu za to odměnu, vše to před rozhodnutím o zadávce. Při listopadové dodávce zjišťuje soud, že zde vyplatil B. kapitánu D-ovi proto, že byla firmě N. zadána objednávka 20 cisteren benzínu, 10.000 Kč, předpokládaje zřejmě, že šlo o splnění dřívějšího slibu, daného před rozhodnutím za stranické rozhodnutí. Při smlouvě uskladňovací zjistil rozsudek, že

B. prostřednictvím S-ovým slíbil pro B-u a jiné vlivné osoby dar 250.000 Kč a dal na něho působit v tom smyslu, by podporoval návrh firmy a zasadil se o jeho přijetí, dále, že B. sám odevzdal K-ovi ještě před schválením smlouvy ve vkladní knížce banky L. dar 50.000 Kč, žádaje ho, by šel na ruku firmě N., až se bude uskládnovací smlouva prodávati. Konečně zjišťuje, že k žádosti Evžena K-a a B-iho působil obžalovaný M. na plk. R-a, že měl jménem B-iho mu vyřídit, že mu dá B. odměnu 20.000 Kč, bude-li jejich vzorek na prvním místě, a že přímo i prostřednictvím S-ovým slibem daru 100.000 Kč působil na plk. P-a, aby hlavní štáb vydal výnos, by při veřejných dodávkách nebyla vypisována veřejná soutěž, čímž mělo býti připraveno příznivé rozhodnutí pro firmu N. při příštích dodávkách, ježto by se tím způsobem, jak soud zjišťuje, firma N. stala časem výhradnou dodavatelkou benzínu pro vojenskou potřebu za ceny, jež by při nedostatku jakékoliv soutěže sama diktovala.

Zmateční stížnost obžalovaného Josefa Jana S-a shledává zkrácení obžalovaného v právu obhajoby, činící rozsudek zmatečným dle čís. 4 Šu 281 tr. ř. v tom, že první soud zamítl návrhy obhájcovy, podané při hlavním přelíčení, na výslech znalců chemických a komerčně-finančních, civilních i vojenských a že dal přes odpor obžalovaných čísti protokoly o posudcích znalců chemických a komerčně-finančních. K těmto výtkám dlužno uvést: Státní zastupitelství navrhlo v obžalobě přečtení protokolů o posudcích znalců chemických a komerčně-finančních; obžalovaný S. před hlavním přelíčením proti přečtení těchto protokolů se neohradil (vyžádal si sice třídenní lhůtu k vyjádření, ale žádného prohlášení neučinil), ani nenavrhl osobního výslechu znalců a ani v průvodním návrhu, který podal ve smyslu Šu 222 tr. ř., v žádném směru se nevyslovil o průvodních návrzích obžaloby. Tím projevil nepochybně souhlas s provedením průvodních prostředků, navržených v obžalobě, kterýž nemůže odčinit osobním odvoláním. Směl proto soud dle čtvrtého odstavce Šu 252 tr. ř. dotyčný protokol přečísti a zamítnouti osobní předvolání znalců, jichž osobní výslech má právě čtení protokolu nahraditi. Svým postupem neporušil soud ani zákony ani zásady řízení, zabezpečující náležitě hájení obžalovaného. Výtka zmateční stížnosti jest tudíž lichá, nehledě ani k tomu, že i kdyby měla stížnost pravdu, že byl porušen určitý formální předpis, jak má tu zákon na mysli, nemělo by to zřejmě na rozhodnutí nepříznivého vlivu pro obžalovaného, poněvadž oba posudky se týkaly otázky, zda vzešla z činnosti obžalovaných státu škoda (po případě měly za účel zjistiti, zda nejednalo se způsobem podvodným), ale tato okolnost nemá pro otázku viny dle Šu 105 tr. zák. žádného významu, a při výměře trestu k ní soud nepřihlížel, odůvodňuje použití vyššího trestu zák. sazby výlučně poukazem na velkou lstivost obžalovaných. Z toho plyne, že se obžalovanému ani případným porušením formy nemohla státi újma (posl. odst. Šu 281 tr. ř.).

Dle čís. 9 a) a ve spojení s ním dle čís. 5 Šu 281 tr. ř. vytýká zmateční stížnost povšechně, že nalézací soud nezjišťuje skutečností, které by dovolovaly úsudek, že stěžovatel vykonal trestnou činnost, požadovanou ke skutkové podstatě Šu 105 tr. zák.; nahraňuje je prý pouhými dohady a domněnkami (výtka nejasností a nedostatku důvodů).

V nedostatku zjištění jednotlivých zákonných známek deliktových (nesprávném jejich výkladu) shledává pak stížnost zmatek dle čís. 9 a) Šu 281 tr. ř., dovozujíc v podrobnostech: 1. že pouhá intervence u B-y ve prospěch květnové dodávky nenaplňuje ještě pojmu svádění, který předpokládá, by pachatel působil na úředníka před rozhodováním způsobem nezákonným a nedovoleným. Takové činnosti prý soud u S-a nezjistil. Stížnost má za to, že pouhá intervence, byť i spojená s odporčením té oné nabídky, po případě s upozorněním neb i důrazným poukazem na její výhody pro státní správu a získáváním přesvědčení a blahovůle referentovy není ještě sváděním. 2. Soud prý nezjistil, že obžalovaný S. sváděl B-u tím, že mu dával, nabízel nebo slíboval dary, nebo že mu jen z daleka nepřímou nějak naznačoval, že ho chce hmotně odměniti. Usuzuje-li rozsudek na takovou činnost u obžalovaného z domnělého jeho doznání, přehlíží, že znělo jinak, než rozsudek uvádí (obžalovaný řekl prý, že nemůže vyloučiti, že se snad B. mohl domnívati, že poskytne nějaké odměny buď jemu nebo jeho rodině — rozsudek zjišťuje, že obžalovaný to myslel, a opírá své zjištění o pouhé dohady (výtka nedostatku důvodů případně odporu se spisy); 3. rozsudek nezjistil a nedoložil skutečností, že obžalovaný sváděl slibem daru B-u ke stranictví (nedostatek důvodů); usuzuje tak nesprávně pouze z okolnosti, že obžalovaný daroval manželce B-ově po rozhodnutí o zadávce květnové 200.000 Kč (kterýžto dar prý lze vysvětliti spíše přátelskými city a vděčností k B-ovi a jeho rodině), přehlížeje, že takový úsudek byl by snad odůvodněn tenkrát, kdyby bylo zjištěno, že B. následkem intervencí obžalovaného nesprávně nebo bezdůvodně podporoval nabídky státní správě neprospěšné, což prokázáno nebylo, naopak jest prý jisto, že jak nabídka na květnovou dodávku, tak také nabídka na uzavření smlouvy uskládnovací byly pro státní správu velmi výhodné, kdežto pro oferenta nesmírně nevýhodné (zvláště druhá nabídka). Ve skutečnosti obžalovaný svou intervencí prý se pouze snažil odstraniti B-ovu nepřízeň k nabídkám K-ovým případně firmy N. a přivesti ho k tomu, by byl vůči oběma firmám spravedlivým, aby odložil svou animositu a nečinil zbytečných překážek, nýbrž konal co nejsvědomitěji svou povinnost a zabezpečil státu smlouvy a dodávky co nejvýhodnější; 4. že nezjišťuje zlý úmysl obžalovaného, neuváděje ani ve výroku ani v důvodech skutečností, jimiž prý byl delikt spáchán.

Avšak veškery tyto výtky jsou bezpodstatné. Povšechná výtka nejasnosti jest neodůvodněna již proto, že stížnost sama není s to uvést konkrétní výroky, jejichž smysl pokládá za pochybný nebo nejistý; že soud odůvodňuje výroky o rozhodných skutečnostech, čerpané z provedených důkazů, jež zmateční stížnost označuje pašálně jako dohady a domněnky, bude připomenuto na příslušném místě doleji. K jednotlivým námitkám: K 1. Z pojmu stranictví, k jehož naplnění stačí, působí-li pachatel darem nebo slibem daru na úředníka k tomu, by se nedal při rozhodování vésti výlučně věcnými důvody a objektivními úvahami, nýbrž také momenty subjektivními, přízní nebo blahovůli vůči straně, která mu dar dala nebo slíbila, po případě nepřizní k druhé, která mu ničeho nedala ani neslíbila, plyne, že také intervence obžalovaného u štáb. kapitána B-y, jak ji rozsudek zjišťuje, totiž v tom směru,

aby se příznivě stavěl k nabídce K-ově, zejména, by při dodávce benzínu nečinil vůbec žádných překážek, intervence, která měla dle vlastního jeho doznání za účel získati B-u k benevolentnímu posuzování podané nabídky, odpovídá správně vyloženému pojmu stranictví, poněvadž se domáhala přízně, podpory a blahovůle rozhodujícího úředníka pro zadání dodávky určitým oferentům z důvodů osobních, nikoliv věcných, které při zákonném postupu měly býti pro referenta jediné rozhodny. Dle rozsudečných zjištění dožadoval se obžalovaný svou intervencí stranického úřadování, které je opakem úřadování objektivního, prostého všech osobních ohledů a stranických vlivů. Že pouze poukázal a upozorňoval referenta B-u na výhody nabídek K-ovy a firmy N. pro státní správu, a hleděl ho v tom směru přesvědčiti a z věcných důvodů pro nabídky získati, rozsudek nikde nezjistil a nelze proto k těmto tvrzením, která nejsou vzata z obsahu rozsudku, vůbec přihlížeti (§§y 258, 288 čís. 3 tr. ř.). K 2.—3. Mimo uvedená zjištění zjišťuje rozsudek, že byla mezi S-em a Milanem B-ou pro květnovou dodávku přímo pevná úmluva, že B. se bude chovati za slíbenou odměnu k nabídkám blahovůlně, tedy stranicky, a že zde jest úplná příčinná spojitost mezi darem případně slibem daru 200.000 Kč a chováním Milana B-y v komisi, která rozhodovala o dodávce květnové; k odůvodnění svého přesvědčení v obojím směru poukazuje soud na celou řadu zjištěných skutečností. Nutno je doplniti ještě okolností, že Milan B., který jindy buď vytykal chvat nebo vysoké ceny, nepoukázal při rozhodování o této objednávce na výnos z 3. dubna 1923 č. 269, který nařizoval vypsat veřejnou soutěž a předložití věc hlavnímu štábu k přezkoumání, což se tu nestalo, a choval se zcela trpně, v čemž dle přesvědčení nalézacího soudu možno spatřovati projev stranictví. Ohledně smlouvy uskladňovací zjišťuje rozsudek na základě doznání B-iho, opírajícího se o sdělení S-ovo, že B. byl ochoten podporovati návrh firmy N. a zasaditi se o jeho přijetí, bude-li »pro něho a jiné vlivné osoby« složeno 350.000 Kč, a poněvadž B-i na tuto podmínku přistoupil, usuzuje z toho rozsudek, že byl B. nejen sváděn, ale že svádění mělo také úspěch. Na základě všech uvedených zjištění dospívá soud k závěru, že obžalovaný S. úplatkem případně slibem úplatku se snažil pohnouti úředníky a důstojníky MNO., kteří rozhodovali o dodávkách benzínu, zejména M. B-u, k benevolentnímu posuzování oferovaných nabídek, neboli, že je sváděl ke stranictví, po případě porušení úředních povinností.

Po věcné stránce (čís. 9 a), b), c) — správně jen 9 a) §u 281 tr. ř.) namítá zmatečnou stížnost obžalovaného Bohumíra Š-y, že nevykonal činnost požadovanou v §u 105 tr. zák., poněvadž nesváděl referentů MNO. a darů jim nenabízel — to prý činili pouze K. a B., — kdežto obžalovaný k poukazu K-ovu referenty MNO. pouze k němu přivedl a jim vyřídil vzkazy, že dostanou slíbenou odměnu, a to v době, kdy již s K-em byli dohodnuti, ale nejednal s nimi a ničeho jim samostatně nesliboval, jsa pouhým poslem svého zaměstnavatele, poslušným zřízencem, plnícím dané mu rozkazy, vykonavatelem cizí vůle. Jeho činnost nebyla iniciativní a samostatná, nýbrž podřadná a trpná, nebyla vyvinuta ve vlastní věci, nýbrž v zájmu cizím. Nebyl důvěrníkem bratří

K-ů a B-iho, do podniku zasvěcených, a neměl vůbec zlého úmyslu, referenty MNO. slibem darů sváděti, jak § 105 tr. zák. předpokládá. Činnost, kterou skutečně vykonal — zejména tím, že odevzdal referentům dary po rozhodnutí o objednávce — i kdyby se tak bylo stalo úmyslně, lze prý podřaditi nejvýše pod trestní sankci §§ů 6 a 9 případně §u 211 tr. zák. (čís. 10 §u 281 tr. ř.). K této námitce dlužno uvést: Z definice, obsažené v §u 105 tr. zák. plyne, že podmětem tohoto zločinu může býti kdokoli. Nezáleží tedy na tom, zda jedná pachatel z vlastního popudu, či na žádost nebo z příkazu osoby třetí, rovněž je lhostejna pohnutka jeho jednání, zda sleduje vlastní zájem, či má na mysli prospěch třetí osoby (jak výslovně uvádí poslední věta prvního odstavce §u 105 tr. zák.). Z pojmu spolupachatelství pak vyplývá, že nezáleží na tom, zda je činnost spolupachatelova v podstatě pachatelstvím, t. j. zda vykonal činnost hlavní (provádějící) a zda pokládá čin za svůj vlastní, či pouze pomáháním, t. j. zda vyvinul jen činnost vedlejší a podpůrnou, podřizuje při tom svou vůli vůli cizí. Nestačilo by ovšem, kdyby jednající vystupoval jako pouhý posel nebo vykonával slepě rozkazy třetí osoby jako nástroj cizí vůle, nemaje při tom úmyslu v §u 105 tr. zák. požadovaného. V tomto případě zjistil první soud — a tato zjištění jsou pro právní posouzení věci jediné rozhodna — že obžalovaný Š. — byv vyzván Ottou K-em ku spolupráci při dodávkách benzínu pro společnost K. (později také N.) — přivedl jednak na jeho žádost, jednak na přání Eugena K-a ke K-vům kapitány D-a, M-a a K-a za tím účelem, aby informovali oba K-ny a B-iho, který s nimi pracoval ve vzájemném dorozumění, o podmínkách dodávek a zařídili věc tak, aby při dodávkách byla soutěž jiných firem vyloučena, že se však těchto porad účastnil jako plně oprávněný činitel do všeho zasvěcený, že k příkazu Evžena K-a sdělil kapitánům M-ovi a D-ovi ještě před vypsaním soutěže na dodávku únorovou v roce 1923, že, dostane-li firma K. dodávku benzínu (případně přičiní-li se oba referenti o to, by ji dostala), vyplatí firma každému z nich 30.000 Kč, a že podobný slib učinil před květnovou dodávkou Evžen K. sám, slibuje jednak K-ovi v přítomnosti obžalovaného Š-y, do všeho jednání zasvěceného, 50.000 Kč, když květnovou dodávku dostane buď firma K. nebo N., jednak D-ovi 100.000 Kč pod touž podmínkou.

Soud zjistil dále, že obžalovaný Š. uzavřel s firmou K. jednak vlastním jménem, jednak jako plnomocník D-a, M-y a M-a úmluvu, o níž byla sepsána listina, dle níž měli všichni tři jmenovaní, jakož i Š. sám dostati za uskutečnění únorové dodávky každý po 40.000 Kč, které také byly skutečně vyplaceny, takže obžalovaný Š. i na vyplacených odměnách za únorovou dodávku se účastnil stejným dílem, jaký obdrželi M. a D. Jak zjišťuje rozsudek, vyplatil Š. osobně kapitánu D-ovi 10.000, 20.000 Kč za únorovou dodávku a odevzdal za uskutečnění květnové dodávky šek na 25.000 Kč K-ovi. Konečně zjistil soud, že Š. také v jiných případech sváděl důstojníky MNO. ke stranictví buď z vlastního popudu (B-u) nebo na žádost B-iho (pl. P-a), a dospěl po řadě úvah k přesvědčení, že jeho vůle a úmysl směřovaly k tomu, by slibem daru pohnul D-a a M-a k blahovůli, ke stranictví vůči firmám K. a N., a zjišťuje dokonce, že se mu to podařilo, poněvadž výhodnější nabídka J-ova

byla odložena a nevyhodnější firmy N. přijata. Ze všech těchto zjištění usoudil správně nalézací soud, že obžalovaný nevystupoval jako pouhý posel nebo pouhý nástroj cizí vůle, vykonávající poslušně dané rozkazy bez úmyslu trestného, nýbrž že vykonal osobně a samostatně podstatnou a hlavní sváděcí činnost v §u 105 tr. zák. požadovanou úmyslně a vědomě. Poněvadž soud bezvadně zjišťuje, že Š. jednal v dorozumění s K-em i B-im, odpovídal by samozřejmě dle zásad o spolupachatelství za společný výsledek sváděcí činnosti, předsevzaté také těmito obžalovanými, i v tom případě, kdyby jeho vlastní činnost byla skutečně tak podřadnou a málo významnou, jak ji hledí vylíčit zmateční stížnost, která ovšem při provedení hmotněprávního zmatku z největší části se neopírá o skutkové předpoklady napadeného rozsudku, takže ji nelze pokládati za provedenou dle zákona. Z rozhodných skutkových zjištění rozsudku i z rozsudečného výroku jest zřejmo, že soud shledává trestnou činnost obžalovaného ve svádění referentů MNO. sliby darů ke stranicví, nikoliv v tom, že teprve po rozhodnutí o dodávkách jednotlivým z nich vyplatil slíbené odměny; netřeba proto uvažovati o tom, přichází-li pro jeho činnost v úvahu předpis §u 5 odstavec druhý, případně §u 6 nebo §u 214 tr. zák., kdyžžte činnost v rozsudku zjištěná zcela naplňuje objektivní i subjektivní skutkovou podstatu zločinu podle §u 105 tr. zák., který je dokonán právně i skutečně již pokusem svádění ke stranicví, stane-li se tak darem nebo slibem daru.

Zmateční stížnosti Stanislavy B-ové, opírající se o důvody zmatečnosti čís. 3, 4, 5, 9 a), 10, 11 §u 281 tr. ř., dlužno přiznati oprávnění s hlediska zmatku čís. 10 §u 281 tr. ř. Nalézací soud shledává vinu Stanislavy B-ové v tom, že napomáhala a přispěla k bezpečnému vykonání zlého skutku S-a, t. j. zločinu podle §u 105 tr. zák. úmyslným opatřením prostředků (dle rozsudečných důvodů také odvrácením podezření), a odsuzuje ji za to pro spoluvinu pomáháním na svádění k zneužití moci úřední, spáchaném S-em, podle §§ů 5 prvý odstavec, §u 105 tr. zák. Trestná činnost, kterou prvý soud takto kvalifikuje, záležela dle rozsudečných zjištění v tom, že stěžovatelka na vyzvání svého manžela v roce 1923 po dvakráte — před prázdninami a v zimě — převzala od S-a balíček s penězi, po prvé 200.000 Kč, po druhé 100.000 Kč, které vždy přepočítala, uložila v bance na cizí jméno a to v druhém případě na vkladní knížku banky A., kterou uložila ve svém safesu u banky Č., najatém na cizí jméno »Mimi K.« a na heslo »Tulli« a že klíč i legitimaci k této schránce odevzdal B. v balíčku koncem června 1920 do uschování majoru K-ovi, od něhož je vyzdvihovali střídavě B. i obžalovaná. Ve směru subjektivním i objektivním rozsudek zjistil, že obžalovaná dobře věděla o spojení S-a s jejím manželem a že věděla, o jaké peníze se jedná, zač jí byly S-em vyplaceny, jakož i, že jí bylo známo, kde je její manžel zaměstnán, jakou práci vykonává, a že je vyloučeno, by v její přítomnosti při návštěvách S-ových v jejich bytě nepadlo ani slůvko o dodávkách benzinu, a že obžalovaná jednala již tenkrát (když peníze ukládala v bance) v úplném dorozumění se svým manželem. V této činnosti, takto zjištěné, zejména v tom, že obžalovaná s penězi disponovala, je opatrovala a tajila ve snaze, by veškerou stopu po nich zahladila, shledává nalézací soud napomáhání k trestnému činu S-ovu. Při tom vyslovuje

rozsudek právní náhled, že »čin S-ův, při němž slíbený úplatek později byl dán, tvoří od počátku (svádění) až do odevzdání daru čin jednotný, takže prý nelze mluvit u obžalované Stanislavy B-ové o mala fides subsequens. Avšak tento náhled jest právně mylným. Nalézací soud sám správně vyložil, že zločin podle §u 105 tr. zák. jest dokonán (právně i skutečně) tím okamžikem, kdy pachatel hleděl svěsti (sváděl) úředníka buď darem nebo slibem daru ku stranicví nebo zneužití moci úřední — bez ohledu na to, zda byl slíbený dar později, třeba i po projeveném stranicví skutečně dán nebo výhoda poskytnuta čili nic, rovněž jako je lhostejno pro tuto otázku, zda dopustí se úředník skutečně stranicví, či vykoná svůj úřad na konec úplně správně dle služebních předpisů; stačíť k dokonání činu úplně, dá-li pachatel úředníku na jevo, že má býti sveden ke stranicví nebo zneužití úřední moci darem nebo slibem daru. Nedůsledně a nesprávně dodává ovšem rozsudek, že v takových případech, kde byl dar poskytnut dodatečně, sluší pokládati celé jednání od slibu až do jeho splnění za jednotný celek, a z tohoto mylného náhledu vyvozuje právě praktický důsledek u obžalované Stanislavy B-ové. Nemůže býti pochybnosti, že pojmově jest možna spoluvina podle §u 5 prvý odstavec tr. zák. buď před činem (návod) nebo při činu (pomáhání), nikoliv po činu. Jeť návodce ten, kdo před činem v jiném úmyslně vzbudí rozhodnutí k určitému činu trestnímu, pomocník pak ten, kdo jiného při trestném činu úmyslně podporuje.

Dle toho bylo by lze mluvit u Stanislavy B-ové o spoluvině podle prvého odstavce §u 5 tr. zák. tenkrát, kdyby buď S-a k svádění svého manžela darem nebo slibem daru úmyslně naváděla, nebo při jeho svádění úmyslně napomáhala buď fysicky, na př. usnadňováním schůzek, odstraňováním případných překážek, nebo psychicky radou, poučením atd. Takové činnosti u Stanislavy B-ové rozsudek však vůbec nezjistil. Nehledí-li se ku zjištěním, že obžalovaná dobře věděla o spojení svého manžela se S-em, že věděla, kde a jak je její manžel zaměstnán, že je vyloučeno, aby v její přítomnosti nepadlo slůvko o dodávkách benzinu, kteráž zjištění o sobě nestačí, naplniti činnost v §u 5-prvý odstavec tr. zák. předpokládanou, dokud není zjištěno, že Stanislava B-ová S-a při jeho svádění úmyslně podporovala, spadá činnost její v rozsudku zjištěná vesměs do doby po činu, kdy bylo trestné svádění S-a dokonáno právně i skutečně, kdy dokonce bylo o věci, již se svádění týkalo, již rozhodnuto (podle rozsudku došlo k výplatě odměn slíbených S-ovi a B-ovi po rozhodnutí o dodávce květnové a smlouvě uskladňovací). Svou povahou jest tato činnost, převzetí peněz, uložení u banky, dispozice jimi, opatřování a tajení jich v dorozumění s B-ou, pomáháním po činu, kterou by bylo lze podřaditi buď pod ustanovení §u 5 druhý odstavec tr. zák. a trestati jako účastenství na trestném činu (buď B-ově nebo S-ově), kdyby bylo zjištěno, že se obžalovaná s nimi nebo s některým z nich před spáchaním jejich činů dohodla o pomoc, kteráž jim (nebo některému z nich) měla býti poskytnuta po činu; nebo by bylo lze posouditi tuto činnost — poskytnutí pomoci S-ovi nebo účastenství v jeho zisku — stalo-li se po dokonání trestného činu S-ově bez předchozího dorozumění s pachatelem jako samostatný trestný čin (ukrývání stop zločinu), nadržování zločinu S-a podle §u 214 tr. zák. Poně-

vadž prvý soud při svém rozhodnutí vycházel ze zřejmě mylného výkladu zákona, že trestný čin S-a byl skutečně dokonán teprve výplatou odměny dříve slíbené, a následkem toho právně mylně podřadil činnost obžalované předsevzatou po právním i skutečném dokonání činu S-a pod ustanovení Šu 5 prvý odstavec Šu 105 tr. zák., ačkoliv při správném výkladu zákona jí lze případně podřaditi buď pod ustanovení druhého odstavce Šu 5 nebo Šu 214 tr. zák., zavínil zmatečnost rozsudku podle čís. 10 Šu 281 tr. ř. Poněvadž pak soud v těchto směrech věci vůbec se neobíral a zjištění neučinil, nelze rozhodnouti ve věci samé a jest proto odůvodněno rozsudek ohledně obžalované Stanislavy B-ové zrušiti a rozhodnouti, jak se stalo.

Čís. 1981.

K pojmu »odněti pro svůj užitek« (§ 171 tr. zák.) stačí odněti věci za účelem nakládání jí jako vlastní; netřeba úmyslu pachatelova, rozmnožit činem své jmění, obohatiti se nebo získati nějaký jiný prospěch.

Je-li spolúčinnost spolupachatelů při krádeži (§ 174 II. a) tr. zák.) nesena a proniknuta týmž zlým společným úmyslem, nezáleží na tom, zda spolupůsobili zároveň při každém jednotlivém zlodějském zásahu, či zda jednou zasáhl ten a po druhé onen.

(Rozh. ze dne 11. května 1925, Zm I 178/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnou stížnost obžalované do rozsudku krajského soudu v Mladé Boleslavi ze dne 5. února 1925, pokud jím byla stěžovatelka uznána vinnou zločinem krádeže podle §§ 171, 173, 174-II. a), c), 176-II. b) tr. zák., mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Dovolávajíc se důvodu zmatečnosti čís. 9 a) Šu 281 tr. ř. namítá zmatečnou stížnost, že skutková povaha zločinu krádeže ve smyslu Šu 171 tr. zák. není proto dána, poněvadž prý ohledně stěžovatelky nebylo prokázáno a zjištěno, že odcizila nějaké věci pro svůj užitek; není prý nijak dokázáno, že obžalovaná věci pro vlastní užitek brala neb z nich nějaký prospěch měla. Stížnost je bezdůvodna. Neuvědomuje si zákonného pojmu »odněti pro svůj (pachatelův) užitek« ve smyslu Šu 171 tr. zák. K pojmu tomu stačí odněti movité věci z cizího držení za účelem nakládání jí jako vlastní. »Užitek« neb »zisk« ve smyslu zákona spočívá ve skutečném přivlastnění si věci, v jejím získání, nějakého dalšího užítku se nevyžaduje. Užitek ten tkví v možnosti a vůli, nakládati s cizí věcí movitou jako se svou vlastní, aniž se k pojmu jeho vyhledává, by z činu pachatele mělo po úmyslu jeho nastati rozmnožení jeho jmění, jeho obohacení se neb nějaký jiný prospěch. Odňavši proto dotyčné věci (víno a plátno) z držení a bez přivolení Pavly D-ové v úmyslu, s nimi jako s věcmi svými volně nakládati, splnila obžalovaná vše, čeho je ke skutkové povaze zločinu krádeže zapotřebí. Námitka stížnosti je ostatně tím

bezpodstatnější, ježto rozsudek bere ohledně stěžovatelky za prokázáno, že sama z odcizeného vína pila a svému milenci M-ovi píti dala a že se o odcizenou látku na prádlo rozdělila s Annou M-ovou a Annou D-ovou. Tím je zjištěno, že stěžovatelka brala věci též pro svůj užitek v nejvládnějším slova smyslu a že měla z nich prospěch osobní, jak to právě stížnost žádá. Nehledíc k tomu není při krádeži, spáchané spolupachateli, zapotřebí, by úmysl jednoho každého směřoval k jeho osobnímu prospěchu; stačí, když spoluvinník spolupůsobí vědomě při krádeži, třeba ve prospěch kterékoli osoby súčastněné při krádeži. Není proto rozsudek ve směru shora probraném ani právně mylným ani formálně podle čís. 5 Šu 281 tr. ř. vadným, nezjišťuje, v čem spočívá užitek, který stěžovatelka z krádeže měla.

Stížnost namítá dále, že nemělo býti použito kvalifikace podle Šu 174 II. a) tr. zák., poněvadž prý soud vzal za prokázáno, že jednou brala víno Anna M., po druhé zase stěžovatelka; není prý proto správným předpoklad soudu, že jednaly jako spoluzlodějky, nýbrž mělo se přičítati každé jen to, co skutečně sama odcizila. Na to dlužno předně odvěti, že na zločinné povaze jednání stěžovatelky by ničeho nezměnilo, i kdyby se nepřihlíželo ku kvalifikaci podle Šu 174 II. a) tr. zák. Neboť již krádež látky na prádlo, stěžovatelce k tíži padající, opodstatňuje kvalifikaci podle Šu 173 a 176 II. b) tr. zák. vzhledem ku zjištění, že cena látky činí 225 Kč a že jde o krádež na zaměstnavatelce. Nehledíc k tomu, je stížnost i věcně ne důvodna. Nalézací soud zjišťuje, že krádež vína páchala stěžovatelka s Annou M-ovou ve společnosti, že se navzájem při své činnosti podporovaly, odcizené víno spolu odnášely ku spolubžalované Anně D-ové a tam ve společnosti druhých osob pily. Tím zjišťuje soud ohledně stěžovatelky a Anny M-ové spolupachatelství. Při této formě trestní viny nelze spolupůsobení společníků rozčleňovati v jednotlivé dílčí skutky, nýbrž ručí naopak každý z nich za činění ostatních a zodpovídá každý za celkový výsledek jich společné činnosti, tudíž jeden za všechny a všichni za jednoho. V důsledku toho nezáleží na tom, jak se obě obžalované při provádění krádeže dělily, zda spolupůsobily obě zároveň při každém jednotlivém zlodějském zásahu, či zda krádeže prováděly tak, jak rozsudek zjišťuje, totiž že jednou brala víno ta, po druhé ona. Záleží jen na tom, že jejich spolúčinnost byla nesena a proniknuta týmž zlým a společným úmyslem při témže zlodějském jednání. S hlediska toho padají stěžovatelce k tíži i zlodějské zásahy, které Anna M-ová sama provedla, poněvadž věc má se v podstatě tak, jako by při činech těch měla účast i sama stěžovatelka. Ručí proto za veškeru škodu, přivoděnou činností ať její, ať její společnice. Za tohoto stavu věci je arci kvalifikace podle Šu 174 II. a) tr. zák. opodstatněna, zvláště když dle zjištění rozsudku cena vína oběma obžalovanými odcizeného převyšovala daleko 200 Kč, tím více pak 50 Kč, od něhož je ona kvalifikace odvislou. Aby bylo zjišťováno přesně, kolik vína bylo odcizeného a v jaké ceně, nebylo zapotřebí, dostačí, že soud na základě průvodních výsledků měl spolehlivý základ pro zjištění, že cena odcizeného vína je daleko vyšší nežli 200 Kč, což postačuje jak ku kvalifikaci podle Šu 174 II. a) a 176 II. b) tak i podle Šu 173 tr. zák. Netrpí proto rozsudek ani zmatečností podle čís. 5 Šu 281 tr. ř. pro neúplnost zjištění roz-

sudkových o rozhodných skutečnostech. Důvod zmatečnosti čís. 9. a) Šu 281 tr. ř. není proto dán.

Čís. 1982.

Pouhý starostův příkaz nahodile přítomným osobám, by mu při plnění policejního úkolu přispěly, nedodává osobám těm povahy osob vrchnostenských ve smyslu Šu 68 tr. zák.

(Rozh. ze dne 11. května 1925, Zm I 204/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného Jana S-a staršího do rozsudku krajského soudu v Hoře Kutné ze dne 30. ledna 1925, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem podle Šu 81 tr. zák. a přestupkem podle Šu 312 tr. zák., zrušil napadený rozsudek ve výroku ad I. 1. a) (událost ze dne 13. prosince 1924) a uznal obžalovaného vinným pouze přestupkem proti bezpečnosti těla podle Šu 411 tr. zák., jež spáchal tím, že dne 13. prosince 1924 v K. Františka K-u úmyslně kamenem zranil na hlavě a že mu tak úmyslně způsobil poškození na těle, které po sobě zanechalo alespoň viditelné známky a následky. V otázce, o níž tu jde, uvedl v

důvodech:

Zmateční stížnost jest odůvodněna jen potud, pokud odpírá Františku K-ovi vlastnost osoby, chráněné podle Šu 68 tr. zák. a tudíž způsobilost, býti předmětem zločinu dle Šu 81 tr. zák. Nálezací soud odůvodňuje své právní stanovisko příkazem, jež udělil obecní starosta M. v kuchyni přítomnému rolníku K-ovi a svému čeledínu Františku B-ovi, by Rosalii S-ovou a její syny z obecního úřadu ven vytlačili. Než tímto příkazem nestaly se tyto soukromé osoby osobami Šem 68 tr. zák. chráněnými. § 68 tr. zák. mluví, pokud nejde přímo o úředníka nebo o osobu vrchnostenskou, o »vyslanci, zřizenci nebo služebníku úřadu státního nebo obecního«. Tu však udělen byl příkaz jen obecním starostou samým, nikoli úřadem obecním. Třebaže podle Šu 28 čís. 2 ob. zřiz. pro Čechy péče o bezpečnost osoby a vlastnictví náleží do samostatné působnosti obce a obstarávání místní policie patřílo podle Šu 59 obecnímu starostovi, přece ustanovování pomocného personálu starostova nepřísluší dle Šu 32 jemu, nýbrž obecnímu výboru, jenž také dle Šu 54, pokud toho třeba ke snažšímu obstarávání místně-policejních úkonů, ustanoví pro jednotlivé části obce tam bydlící příslušníky obce k zastupování starosty při těchto úkonech. Vyjimku stanoví jen pro případ náhlých nehod, jako požárů, povodní a pod. § 59 odstavec druhý v příčině konání prací z nouze všelikého druhu za účelem odstranění okamžitého nebezpečí. Jelikož nešlo o takový vyjimečný případ, nelze pouhý příkaz starostův nahodile přítomným osobám, by mu při plnění úkonu policejního přispěly, uznati způsobilým, by dodal osobám takto vyzvaným povahu osob vrchnostenských podle Šu 68 tr. zák. Ochrana těchto osob řídí se jen dle předpisů na ochranu osob soukromých. Proto

násilný odpor proti zakročení těchto osob nezakládá skutkové podstaty zločinu podle Šu 81 tr. zák. Lehké poranění Františku K-ovi Janem S-em st. při této příležitosti způsobené dlužno kvalifikovati toliko jako přestupek Šu 411 tr. zák. Bylo proto zmateční stížnosti Jana S-a st. způsobem shora uvedeným vyhověti.

Čís. 1983.

Převzetím železnice do státního provozu stává se provoz i s ním související činnost železničních orgánů veřejnoprávní záležitostí, tyto orgány veřejnými orgány státní moci a listiny (na př. traťové listky) jimi podle platných předpisů vydané veřejnými listinami (§ 199 d) tr. zák.). Nezáleží na tom, že podnik je spravován dle zásad obchodního hospodaření ve smyslu zákona ze dne 18. prosince 1922, čís. 404 sb. z. a n.

S hlediska skutkové podstaty Šu 199 d) tr. zák. se vyžaduje, aby ten, kdo vědomě používá padělané listiny, při jejímž padělení nebyl manuálně účastněn, měl spachatelem shodnou vůli, nesoucí se k padělení.

(Rozh. ze dne 11. května 1925, Zm II 97/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 12. ledna 1925, jímž byla obžalovaná Eleonora O-ová uznána vinnou přestupkem podvodu podle Šu 461 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc soudu prvé stolice, by ji znovu prodal a rozhodl, mimo jiné z těchto

důvodů:

Ve směru čís. 10 Šu 281 tr. ř. dlužno uznati zmateční stížnost státního zastupitelství za oprávněnou. Nálezací soud vyloučil kvalifikaci zažalovaného skutku jako zločinu podvodu podle Šu 199 d) tr. zák., ježto dle jeho názoru není měsíční traťový lístek, o jehož padělení jde, listinou veřejnou. Jsouť prý dráhy dle čís. nař. ze dne 16. února 1851 podniky obchodními. Úřady spravující je administrativně, komerčně a technicky, nejsou prý úřady veřejnými, byť i šlo o dráhu státní, poněvadž spravují soukromý obchodní podnik státní. Měsíční jízdenka jest pouhým potvrzením komerční správy dráhy o tom, že ta která osoba předplatila si jízdné na trati jejího podniku, jest to potvrzením o soukromoprávním poměru mezi abonentem a dráhou a postrádá proto naprosto povahy veřejné listiny. S názorem tímto nelze souhlasiti. Z organizačního statutu pro státní správu drah ze dne 19. ledna 1896, čís. 16 ř. zák., jmenovitě z ustanovení Šu 3 písm. b) ve spojení s Šem 1 a 2 vysvítá nepochybně veřejnoprávní ráz státního provozu drah a jím pověřených úřadů (srovnej rozhodnutí sb. vid. č. 3840; č. 3876, 4152 a Sb. n. s. čís. 1581). Tím, že státní moc za účelem plnění svých cílů uznala za potřebné převzítí tu kterou železnici do vlastního provozu, stává se provoz dotyčné dráhy a s ním související činnost pověřených jím železničních orgánů veřejnoprávní záležitostí, tyto orgány veřej-

nými orgány moci státní a listiny, vydané jimi dle platných předpisů listinami veřejnými. Na tom ničeho nemění okolnost, že jde o státní zařízení, jež p ř e v a h o u nemá plniti úkoly správní (zák. z 18. prosince 1922, čís. 404 sb. z. a n. a prováděcí nařízení z 25. září 1924, čís. 206 sb. z. a n.). I ohledně nich platí zásada (§ 2 cit. vl. nař.), že podniky ty spravovati jest tak, by, plnice co nejdokonaleji svůj národohospodářský, po případě správní úkol a dbajíce všeobecně uznaných zájmů veřejných, byly vedeny podle zásad řádného obchodníka Správa státních železnic organizována jest jako veřejný úřad; jím jsou i místa, jež jsou určena, by vydávala jízdenky, a tyto, jako listiny, vydané veřejným úřadem v oboru jeho zákonné působnosti v předepsané formě, listinami veřejnými, byť i se vztahovaly na onu část agendy podniku, již spravovati jest podle zásad řádného obchodníka. Proto vymyká se též padělání dotyčné jízdní legitimace a její použití za účelem oklamání a poškození správy dráhy ze všeobecného pojmu podvodu a stává se kvalifikovaným podvodem za předpokladů §u 199 d) tr. zák. Bezpodmínečně podřadění takové činnosti pod obecný předpis o podvodu, jak se stalo v tomto případě, právem napadá zmatečnou stížnost jako právně pochybené. Ježto však činnost pachatelova dle §u 199 d) tr. zák. předpokládá, aby ten, jenž padělané jízdní legitimace vědomě použil, není-li při padělání samém manuálně účastněn, alespoň měl s pachatelem samým shodnou vůli, nesoucí se k padělání (Sb. n. s. čís. 76, 270); což v přítomném případě nalézacím soudem ohledně obžalované ani zjištěno, ani vyloučeno nebylo, bylo zmatečnou stížností veřejného obžalobce vyhověti, napadený rozsudek jako zmatečný zrušiti a věc vrátiti soudu prvé stolice, by jí znova projednal a rozhodl.

Čís. 1984.

Ustanovení §u 152 čís. 1 tr. ř. netýká se schovanky, která, odešedši z domu pěstouna, v době výslechu již jeho schovankou nebyla; v případě tom není pěstoun ani »příslušníkem« dle §u 153 tr. ř. své bývalé schovance.

Jde o zvlášť důležitý případ (§ 153 tr. ř.), kdy veřejný zájem vyžaduje přinucení k svědectví, jedná-li se o trestné činy proti veřejné mravopočestnosti podle §§u 127, 132 a 516 tr. zák., spáchané pěstounem na schovance.

Otázka, jde-li o »zvláště důležitý případ« (§ 153 tr. ř.), může býti přezkoumána zrušovacím soudem.

(Rozh. ze dne 11. května 1925, Zm II 124/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovacím vyhověl po ústním líčení zmatečnou stížností státního zastupitelství do rozsudku krajského jako porotního soudu v Jihlavě ze dne 19. února 1925, jímž byl obžalovaný Antonín O. podle §u 334 tr. ř. sprostěn z obžaloby pro zločiny podle §§u 127 tr. zák., 132 III. tr. zák., 98 písm. b) tr. zák. a pro přestupek dle §u 516 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc krajskému jako porotnímu soudu, by jí znovu projednal a rozsoudil.

D ů v o d y:

Napadeným rozsudkem krajského jako porotního soudu sprostěn byl obžalovaný z obžaloby pro zločiny dle §§u 127, 132 a 98 b) tr. zák. a pro přestupek podle §u 516 tr. zák. Proti tomuto rozsudku dovolává se zmatečnou stížností důvodu zmatečnosti čís. 5 §u 344 tr. ř. a nelze jí upřiti oprávněně. Při hlavním přelíčení dovolávala se svědkyně Bohumila B-á dobrodiní §u 153 tr. ř. a oděpřela svědčiti. Soud se pak usnesl, že svědkyně nebude nucena vydati svědectví, poněvadž by musila udati čistou pravdu a tím po případě prozraditi další dosud neznámé okolnosti, které by jí byly skutečně k další hanbě, a poněvadž s ohledem na zodpovědnání se obžalovaného nelze považovati výpověď svědkyně za nutnou a nelze říci, že jest tu případ zvláště důležitý. Tímto mezitímním rozhodnutím, které se stalo proti návrhu veřejného obžalobce, byl zřejmě porušen zákon v ustanovení §u 153 tr. ř., pokud se týče bylo nesprávně užito zásady, již dbáti káže řízení, zabezpečující jak trestní stíhání, tak obhajobu. Především dlužno zdůrazniti, že Bohumila B-á není již schovankou obžalovaného, neboť odešla z jeho domu dne 5. listopadu 1924 (před vyšetřujícím soudcem byla jako svědkyně vyslýchána dne 5. února 1925 a porotní líčení se konalo dne 19. února 1925), a nemůže tu býti proto řeči o dobrodiní dle čís. 1 §u 152 tr. ř., aniž lze při výkladu ustanovení §u 153 tr. ř. vzítí zřetel na obžalovaného jako »příslušníka« svědkyně.

Lze ponechati stranou otázku, zda vydání svědectví mohlo by Bohumile B-é samé býti k hanbě, neboť ustanovení §u 153 tr. ř. bylo porušeno, pokud se týče mylně vyloženo již proto, poněvadž tu jde o případ zvláště důležitý, ve kterém může býti svědek, i kdyby se musil obávatí hanby, k vydání svědectví donucen. Zákon má jakožto případy méně důležité zajisté na mysli jen případy v přestupkovém řízení nebo při zločinech, kde zájem osoby, která se zdráhá svědčiti, jest vlastně větším nežli zájem veřejného řádu. V projednávaném případě však jde o trestné činy, jež mají býti souzeny soudem porotním, kde již trestní sazba nasvědčuje tomu, že se jedná o případy mimořádné. Jde dále o to, by veřejný řád byl chráněn. Nezletilá Bohumila B-á jest v tomto případě sice předmětem (obětí) trestného činu, ale nejde tu jen o její ochranu, ana vlastně při páchání trestných činů proti mravopočestnosti (§§y 127; 132 a 516 tr. zák.) do jisté míry dobrovolně spolupůsobila, nýbrž rozhodujícím jest zájem veřejného řádu. Zákon v §§ech 127 a 132 tr. zák. chrániti chce osoby nedospělé a osoby zvláštní ochrany potřebné i proti jejich vůli. S ohledem na povahu a tíhu trestných činů, zejména zločinů podle §§u 127 a 132 tr. zák. musí soukromý zájem svědkyně, by nebyla vydána hanbě, ustoupiti zájmu veřejného řádu. Dále přichází v úvahu, že obžalovaný při hlavním přelíčení své původní úplně doznání odvolal a jen k něčemu se doznal, že zejména rozhodné okolnosti popřel neb oslabiti hleděl, jako okolnost, zda věděl, že Bohumile B-é v rozhodné době nebylo ještě 14 let, zda podnikl soulož, nebo zda B-é jen jinak tělesně zneužil a jak často s B-ou smilné činy prováděl.

Při tomto stavu věci nelze říci, že svědecké výpovědi Bohumily B-é nebylo třeba s ohledem na zodpovídání se obžalovaného. Právě naopak.

S ohledem na toto uchýlení se od původní výpovědi bylo zvláště důležité slyšeti výpověď svědkyně B-é, by mohlo býti posouzeno, která výpověď obžalovaného jest věrohodnější, zda původní úplné doznání či pozdější zodpovídání se, očividně úmyslně pozmeněné. A ježto v tomto případě o vině rozhodovati měli porotci, kterým zpravidla nestačí pouhé pŕtahy, ba mnohdy ani pouhé zodpovídání se (doznání) obžalovaného, nýbrž kteří chtějí míti plný, neklamný důkaz, jest i to takovou zvláště důležitou okolností, která měla soud přiměti k tomu, by svědkyni B-ou k vydání svědectví přinutil. Jest proto jisto, že se tu jednalo o zvlášť důležitý případ, jak jej má na mysli § 153 tr. ř., a že mělo býti vyhověno návrhu veřejného obžalobce, by svědkyně Bohumila B-á byla k vydání svědectví přinucena. Tím pak, že svědkyně Bohumila B-á neprávem se domáhala dobrodiní §u 153 tr. ř. a jí soud, porušiv zákon, toto oprávnění také přiznal, byl veřejný obžalobce připraven o důležitý, vlastně hlavní důkaz, obžalovaného usvědčující. Mohlo tudíž shora vylíčené porušení zákona míti zajisté škodlivý vliv na porotce a mělo jej také očividně s ohledem na to, že porotci všechny jim dané otázky zodpověděli záporně, ač se obžalovaný alespoň částečně cítil vinným. Veřejný obžalobce vyhradil si také hned po prohlášení protizákonného usnesení zmatečnŕ stížnost, a jsou tu proto dány podmínky, uvedené v posledním odstavci §u 344 tr. ř.

Na vývody, podané obžalovaným proti zmatečnŕ stížnosti, budiž podotknuto toto: S hlediska ustanovení §§u 127 a 132 tr. zák. nezáleží na tom, zda svědkyně Bohumila B-á je mravně méněcennou a zda, jak obhajoba snaží se dokázati, sama svým chováním dala podnět k pokleskům obžalovaného. Zákon neodpírá ochrany ani takovým osobám, naopak poskytuje jim ji již pro jejich nedospělý věk (§ 127 tr. zák.), pokud se týče pro zneužití důvěry, kterého se pachatel vůči nim dopouští (§ 132 tr. zák.), bez ohledu na to, zda jsou mravně ještě neporušenými, či nikoliv. Otázku věrohodnosti svědkyně Bohumily B-é nelze konečně vyřešiti v rámci tohoto zrušovacího řízení. Pro příznivé vyřízení zmatečnŕ stížnosti stačí, že porušen byl předpis §u 153 tr. ř. a v důsledku toho zásady řízení trestního na úkor obžaloby. Nicméně budiž toliko zdůrazněno, že údaje svědkyně kryly se v podstatě se zodpovídáním se obžalovaného, jenž se v přípravném vyhledávání ve směru §u 127 tr. zák. plně doznal a správnost údajů svědkyně až na nepatrné odchylky potvrdil. Volnému uvážení soudcovskému podléhá arci zkoumání otázky, zda jde o případ zvlášť důležitý, ve kterém svědek, i kdyby se musil obávatí hanby, k vydání svědectví může býti donucen. To nebrání však, by otázka, rozhodnutá v prvé stolici dle volného uvážení, nebyla podrobena přezkoumání zrušovacím soudem, jenž může dojíti k výsledku odchylnému, ukáže-li se, že soud prvé stolice porušil svým rozhodnutím zásady řízení, jmenovitě zásadu vyšetření materielní pravdy (čís. 5 §u 344 tr. ř.). Bylo již dovedeno, že svědkyně Bohumila B-á není s obžalovaným v poměru schovanky k pěstounovi, a že proto při výkladu §u 153 tr. ř. nelze bráti zřetel na obžalovaného jakožto »přislušníka« svědkyně. Uplatňuje-li obhajoba proti veřejnému zájmu, na nějž se státní zastupitelství k odůvodnění zmatečnŕ stížnosti odvolává, že právě tento veřejný zájem vyžaduje toho, by věc řádně projednaná ponechala

se v platnosti, ježto obžalovaný byl ve veřejném životě činným jako předseda různých spolků kulturních a charitativních, že jeho sociální postavení nedávalo nejmenšího podnětu ku stížnostem, že naopak byl oblíben v nejšířších kruzích a že se stal obětí nešťastných poměrů domácích, staví všim tím jen zájmy, toliko osoby obžalovaného se dotýkající, tudíž jen zájmy soukromé proti zájmu veřejnému, jemuž ovšem dlužno dáti přednost před zájmem soukromým.

Čís. 1985.

Předpoklady skutkové podstaty zločinu ve smyslu §u 214 tr. zák. (prvá věta).

Ukrytí odcizených věcí nezakládá skutkové podstaty nadřování podle §u 214 (307) tr. zák., nýbrž spadá vždy, třebas se úmysl pachatelův nesl k zatajení pŕtahů, sloužících ku objevení pachatele neb činu, pod ustanovení §u 185 (464) tr. zák.

(Rozh. ze dne 13. května 1925, Zm II 182/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmatečnŕ stížnosti obžalovaného Raimunda G-a do rozsudku zemského jakožto nalézacího soudu v Brně ze dne 11. února 1925, kterým byli uznáni vinnými Raimund G. a Josef G. zločinem nadřování zločincům podle §u 214 tr. zák. a Raimund G. mimo to přestupkem podle §u 32, 36 zbr. pat., zrušil napádený rozsudek, ohledně Josefa M-a dle §u 290 tr. ř., a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Předpoklady zločinu nadřování zločincům podle prvé věty §u 214 tr. zák. jsou: a) někým jiným před tím spáchaný zločin (přechin neb přestupek zakládají skutkovou podstatu §u 307 tr. zák.), b) činnost záležející v tajení stop zločince nebo zločinu za tím účelem, by tím bylo zmařeno neb stíženo objevení pachatele zločinu nebo jednotlivých pŕtahů, kterážto činnost musí však záležeti v pozitivním činění, c) vědomí nadřovatele o deliktu, před tím spáchaném, a to nejen vědomí, že byl delikt spáchan, nýbrž i jaký delikt byl spáchan a d) že nadřovací činnost nebyla přislíbena před činem. Tyto předpoklady musí býti v odsuzujícím rozsudku přesně a určitě dle §u 270 čís. 5 tr. ř. zjištěny. V tomto případě měl nalézací soud jasně zjistiti, že látky, jichž držení obžalovaný na žádost M-a svým potvrzením kryl, pocházely z krádeže a to vzhledem k ceně z krádeže zločinné a že jich původ G-ovi a M-ovi byl znám, že tedy věděli, že věci, jež kryli, byly ukradeny a to způsobem zločinným a že stvrzenku vydali za účelem shora pod b) uvedeným. Rozsudek zjišťuje, že obžalovaní byli si toho vědomí, že nejde o reálnŕ jednání, nýbrž že látky musí býti podezřelého původu a že se jedná o věc, jejíž cena přesahuje daleko 200 Kč. Nezjistil tudíž rozsudek řádně, jak shora dovozeno, náležitost skutkovou pod písm. c) uvedenou a též ji řádně neodůvodnil. Je tudíž zmatečnŕ stížnost G-ova, která proto

uplatňuje zmatky dle §u 281 čís. 5, 9 písm. a) tr. ř. v právu a bylo proto uznati, ježto se nelze obejít bez nového hlavního přelíčení, dle §u 5 zákona ze dne 31. prosince 1877 čís. 3 ř. z. pro rok 1878 tak jak shora uvedeno, aniž by bylo potřebí obírat se dalšími ve zmateční stížnosti uplatňovanými zmatky.

Poněvadž pak tytéž příčiny, na nichž se zakládá toto opatření zrušovacího soudu k dobru G-ovu, prospívají také spoluobžalovanému M-ovi, slušelo i ohledně něho podle §u 290 tr. ř. uznati právem tak, jak shora uvedeno. Pakli by u nového hlavního přelíčení soud nalézací zjistil, že obžalovaný G. na návod stejně do věci zasvěceného M-a, vystavil Heleně K-ové a Marii D-ové ono potvrzení o původu látek v úmyslu a s vědomím shora pod c) vyličeným, tu dlužno podotknouti, že ukrytí odcizených věcí netvoří skutkové podstaty nadržování podle §u 214 (307) tr. zák., nýbrž vždy a to i pro případ, kdyby úmysl pachatelův se nesl k zatajení pŕtahů, ku objevení pachatele neb činu sloužících, skutkovou podstatu speciálních norem §u 185 případně 464 tr. zák. Tak nauka a rozhodnutí Víd. sb. č. 3565 a 4494 a Sb. n. s. č. 586/21, odchýlně Víd. sb. č. 4382/17 a Sb. n. s. č. 78.

Čís. 1986.

Lichva (cís. nař. ze dne 12. října 1914, čís. 275 ř. zák.).

Pojem »po živnostensku« (§ 4 odstavec první zákona) není v žádné souvislosti s předpisy živnostenskými. Není třeba, aby čin byl předsevzat u provozování nějaké živnosti, ani opakování činu; stačí takové spáchání činu, z něhož je zřejmý úmysl pachatelův, by si častějším opakováním zjednal zdroj příjmů.

Podkladem lichvy úvěrové (§ 1—3 zákona) jest právní jednání úvěrní v nejširším smyslu, t. j. takové, při němž vzájemné plnění neděje se současně, nýbrž časově odděleně; spadá sem i peněžní zápůjčka, zastřená formou prodeje věci s právem zpětné její koupě.

(Rozh. ze dne 14. května 1925, Zm II 35/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 12. listopadu 1924, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem lichvy podle §u 4 odstavec první cís. nař. ze dne 12. října 1914, čís. 275 ř. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by jí znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Odůvodněna jest zmateční stížnost, pokud označuje rozsudek z důvodu §u 281 čís. 9 a), případně 10 tr. ř. právně pochybeným. Obžaloba zněla v tomto případě na lichvu věcnou dle §u 4 odstavec první cís. nař. o lichvě z roku 1914. Již výrok rozsudkový postrádá uvedení nezbytné náležitosti tohoto způsobu lichvy, by totiž čin byl prováděn po živnostensku. Jelikož však vada ta nebyla jako zmatek §u 281 čís. 3 tr. ř.

uplatňována, nelze k ní z moci úřední hleděti. Důvody rozsudkové ovšem nepřehlížejí této náležitosti a shledávají ji v tom, že, i když zůstala (lichva) omezena na tento případ, stala se při provozování živnosti (bankovní) a při jejím výkonu. Právem označuje stížnost rozsudek ve směru tom pochybeným. Co zákonodárce rozuměl pod pojmem »po živnostensku«, o tom vyslovují se motivy k cís. nařízení, uveřejněné ve »Wiener Zeitung« čís. 241 z 13. října 1914. Poukazují výslovně na to, že tento trestněprávní pojem není v žádné souvislosti s předpisy živnostenskými a že by bylo zcela nesprávným požadovati, by čin předsevzat byl u provozování nějaké živnosti. Nevyžaduje se ani opakování trestného činu. Stačí spáchání trestného činu, v němž zřejmě jeví se úmysl pachatelův, by si častějším opakováním zjednal zdroj příjmu, by tak mohl žiti z lichvy zcela neb i jen částečně. S toho hlediska nalézací soud vůbec tohoto případu nezkoumal; tím, že se omezil na to, uvést na odůvodněnou ojedinělý čin pachatelův v souvislost s výkonem živnosti stěžovatelovy, postavil se zřejmě na stanovisko, jež, jak řečeno, motivy lichevního nařízení samy označují nesprávným.

Než, nehledíc k tomu, jeví se podřadění skutku pod předpis §u 4 lichevního nařízení samo o sobě pochybeným. Dle zjištění rozsudku dojednáno bylo mezi obžalovaným a Helenou K-ovou poskytnutí zápůjčky ve výši 800 Kč na stavební losy K-ové v nom. hodnotě 1000 Kč proti zaplacení zápůjčky v 8 měsíčních splátkách po 140 Kč; proti vůli a úmyslu Heleny K-ové vystavil jí obžalovaný kupní (prodejní) listinu na stavební losy, dle níž losy, jemu Helenou K-ovou pro zápůjčku 800 Kč v zástavu dané, za peněz tento, z něhož skutečně vyplaceno bylo jen 520 Kč, koupil a jí je zase za 1200 Kč, splatných v 8 měsíčních splátkách po 140 Kč prodal. Na námitku K-ové při odevzdání kupní (prodejní) listiny, jak to přijde, že dostává prodejní listinu, když přece nechtěla losy prodati, odvětil obžalovaný dle zjištění rozsudku, to že jest pouze forma, na tom že nezáleží. Předpis §u 4 lichevního nařízení má místo při právním jednání, jež má za předmět nabytí nebo zcizení nějaké věci nebo nějakého práva. Dle shora vyličeného skutkového stavu, jak rozsudkem byl zjištěn, nešlo však v tomto případě ve skutečnosti vůbec o zcizení, případně nabytí losů, nýbrž, jak se podobá, o smlouvu úvěrovou, o jaké jednájí §§y 1—2 lichevního nařízení, po případě o zastření tohoto obchodu zdánlivou smlouvou kupní o prodejní ve smyslu §u 3 čís. 1 téhož nařízení. Podkladem lichvy úvěrové je právní jednání úvěrní v nejširším smyslu, to jest takové, při němž vzájemné plnění neděje se současně, nýbrž časově odděleně (vid. sb. 846, 3554 a j. v.). Jinak právní povaha smlouvy i předmět vzájemného plnění jsou zcela nerozhodny a náležejí tudíž ke smlouvám úvěrním kromě čistě zápůjčky peněžní i všeliké jiné smlouvy, mající též hospodářský účel, jako peněžní zápůjčka, tedy na příklad též zápůjčka zastřená formou prodeje věci s právem zpětné její koupě. Ve skutečnosti je to zápůjčka zajištěná zastavením věci (viz Miřička, Právník 1915, seš. I.—III., zvláštní otisk strana 25—27). Bylo proto při správném právním posouzení zkoumati věc s hlediska §§ů 1—3 lichevního nařízení, ne s hlediska §u 4. A jelikož prvuvedené trestní předpisy nečiní pá-

chání lichvy po živnostensku předpokladem skutkové povahy lichvy, stala by se tím ovšem otázka správnosti dotyčného výroku rozsudku pro tento případ bezpředmětnou. Jelikož podřadění případu tak, jak zjištěn byl napadeným rozsudkem, pod § 4 čís. 1 nař. lich. jeví se neudržitelným, soud však případ s hlediska §§ 1—3 téhož nařízení vůbec nezkoumal a neučinil potřebná skutková zjištění, by mohlo být ihned ve věci rozhodnuto, bylo zmateční stížnosti obžalovaného vyhověti, napadený rozsudek zrušiti a za předpokladů §u 288 čís. 3 tr. ř. vrátiti věc do první stolice k opětovnému projednání a rozsouzení.

Čís. 1987.

Jen příspěvky, jež zaměstnavatel srazil svým zaměstnancům pro nemocenskou pokladnu ze mzdy, jsou statkem jemu »svěřeným« ve smyslu §u 183 tr. zák., nikoliv ony, ohledně nichž prohlásil, že je bude platiti ze svého.

(Rozh. ze dne 14. května 1925, Zm II 74/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 16. ledna 1925, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem zpronevěry podle §§ 183, 184 tr. zák., zrušil napadený rozsudek ve výroku, jímž byl stěžovatel uznán vinným zpronevěrou peníze, převyšujícího 586 Kč 72 h, obžalovaného sprostil podle §u 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby, že v době od 26. února 1921 do 9. března 1923 v B. dle zákona o nemocenském pojištění dělníků čís. 268/19 sb. z. a n. svěřených mu 3.921 Kč 91 h za sebou zadržel a si přivlastnil.

Důvody:

Zmateční stížnost napadá rozsudek jen potud, pokud obžalovaný uznán byl vinným i zpronevěřením částky 586 Kč 72 h převyšující, a následkem toho vyměřen mu byl trest dle vyšší sazby §u 184 tr. zák., případně §u 1 zákona čís. 471/21 sb. z. a n., domáhajíc se v tom směru sprostění a výměry trestu na tomto změněném podkladě. Uplatňuje tím zmatek podle §u 281 čís. 9 a) tr. ř. Dovolává-li se zároveň zmatku §u 281 čís. 11 tr. ř., jest v té příčině ovšem formálně pochybena, poněvadž změna trestní sazby podmíněna jest dle vlastních jejích vývodů jen částečným sprostěním, tedy nutným důsledkem případného vyhovění zmatku čís. 9 a) §u 281 tr. ř. Ve směru tom jest však stížnost odůvodněna. Rozsudek odvozuje »svěření« jako zákonný předpoklad zpronevěry z předpisu článku XII. zákona o nemocenském pojištění, čís. 268/1919 sb. z. a n., dle něhož příspěvky, jež zaměstnavatel srazil zaměstnancům ze mzdy nebo služného, jsou statkem, zaměstnavateli svěřeným. Rozsudek sám zjišťuje sice výslovně, že z částky 4.508 Kč 63 h, jež okresní nemocenská pokladna vykážala jako nedoplatek obžalovaného z podílů jeho zaměstnanců, strhl obžalovaný zaměstnancům

ze mzdy jen částku 586 Kč 72 h, kdežto ve příčině přebytku říkal dělníkům, že dotyčné příspěvky zaplatí za ně ze svého. Soud však uvádí v důvodech, že to nečiní rozdílu, ježto obžalovaný jest dle zákona povinen na dělníka připadající částku příspěvku jemu srážeti a nečiní-li tak, nýbrž ujedná-li s dělníkem, že bude platiti celé pojistné sám ze svého, pak samočinně zvyšuje se mzda dělníka o tuto na dělníka připadající částku pojistného a zůstává tedy i tato částka opět dle zákona svěřeným statkem. Než tyto vývody nelze uznati správnými. Prohlášení zaměstnavatelovo, že i na zaměstnance připadající část příspěvku do nemocenské pokladny bude platiti ze svého, jest — i když motivem bylo, aby dělníky v pracovním poměru udržel — aktem liberalit, jemuž zcela libovolně soud podkládá význam, že jím zaměstnavatel zvyšuje mzdu dělníka, by s ní současně hned stejnou částku jako příspěvek dělníka na nemocenskou pokladnu srážel. Zaměstnavatel zřekl se prohlášením svým toliko vůči dělníku svého práva, by mu jeho podíl na nemocenském příspěvku ze mzdy srážel, vzav i tuto částku, která dle zákona zatěžuje dělníka, na sebe. Jestliže tedy zákon výslovně prohlašuje jen příspěvky, jež zaměstnavatel srazil zaměstnancům ze mzdy, za statek zaměstnavateli svěřený, nelze vztahovati předpis ten i na částky, v příčině jichž zaměstnavatel prohlásil, že je dobrovolně vezme na sebe a že je dělníkům ze mzdy nebude srážeti, jak by k tomu po zákonu byl oprávněn. Částky ty nebyly proto zaměstnavateli nijak svěřeny, on jest ovšem, i pokud se jich týče, dlužníkem vůči nemocenské pokladně, jich nezaplacení činí ho však jen civilně odpovědným; o zadržení nebo přivlastnění si jich jako věci svěřené, jímž podmíněna jest trestní zodpovědnost pro zpronevěru, nemůže býti řeči.

Čís. 1988.

Vádou se stráží (§ 284 tr. zák.) jest i odmítnutí, stala-li se po výzvě k rozchodu (námitka proti ní).

Skutková podstata §u 284 tr. zák. nevyžaduje zlého úmyslu ve smyslu §u 1 tr. zák.

Přechinu shluknutí může se dopustiti jen ten, kdo se k davu fyzicky připojí a stane se jeho součástí, nikoliv osoby ojedinelé, od shluknutí nějakým způsobem oddělené (na př. osoba pracující v zahradě, kdežto shluknutí bylo na veřejné cestě).

Úmysl, překážeti vrchnostenské osobě ve výkonu služby ve smyslu §u 314 tr. zák. může tu býti i tehdy, byla-li slova, jimiž se do výkonu míseno, pronesena tónem prosebným.

Shromazďovací zákon ze dne 15. listopadu 1867, čís. 135 ř. zák. Pokud je pořadatelem průvodu osoba, jdoucí v jeho čele.

(Rozh. ze dne 18. května 1925, Zm II 87/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného Josefa V-a a státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Olomouci ze dne 4. listopadu 1925, pokud

jím byl obžalovaný Josef V. uznán vinným přečinem shluknutí podle §u 284 tr. zák., a pokud jím byla obžalovaná Růžena R-á dle §u 259 čís. 3 tr. ř. sprostěna z obžaloby pro přečin podle §u 283 tr. zák., vzhověl však zmateční stížnosti státního zastupitelství v tom směru, že zrušil napadený rozsudek, pokud jím byla obžalovaná Růžena R-á sprostěna z obžaloby pro přešupek podle §u 314 tr. zák., a pokud jím byl obžalovaný Josef V. sprostěn z obžaloby pro přešupky podle §§ů 2, 3 a 19 zákona ze dne 15. listopadu 1867, čís. 135 ř. zák. a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znova projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Z obžalovaných napadá rozsudek pouze obžalovaný Josef V. a to jen, pokud jím byl uznán vinným přečinem shluknutí podle §u 284 tr. zák. Jeho zmateční stížnost namítá dovolávajíc se jediného důvodu zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř., že svými slovy, že jde po veřejné cestě, nedal se obžalovaný s četníky do hádky a vady, nýbrž kostatoval pouze skutečnost, poněvadž v rozhodné době šel skutečně po veřejné cestě. Námitka je právně bezpodstatná. Dle rozsudkového zjištění pronesl obžalovaný uvedená slova po té, když byl vrchní četnický strážmistr Bedřich B. zástup stávkujícího dělnictva, vracející se do D., a vedený obžalovaným, vyzval, by se rozešel, kteréžto výzvy však obžalovaný nejen neuposlechl, nýbrž prohlásil, že jde po veřejné cestě. Za tohoto stavu věci spatřuje rozsudek ve slovech obžalovaného právem ne-li hádku, tedy aspoň vádu ve smyslu §u 284 tr. zák., přikládaje slovům obžalovaného zřejmě a to právem stejný smysl, jemuž druhý obžalovaný Ladislav M. propůjčil i zevního výrazu tím, že dle rozsudkového zjištění zároveň prohlásil, že četnictvo není oprávněno zaháněti je s veřejné cesty. Obžalovaný pronesl svými slovy námitku proti bezprostředně předšedší výzvě stráže k rozchodu a učinil jimi projev, který, přiče se vůli stráže, došedší výrazu onou výzvou, odpovídá jakožto odmluva i pojmu vady dle §u 284 tr. zák. Pokud zmateční stížnost vytýká, že skutková podstata §u 284 tr. zák. není u obžalovaného naplněna ani v subjektivním ohledu, ježto prý vyžaduje jednání zlomyslné, jest pokázati stěžovatele na znění §u 238 tr. zák., jenž praví, že čin, proti záповědi vykonaný, neb opomenutí, jež se stalo proti příkazu, jest přečinem nebo přešupkem, pokud se v zákoně tomto za to prohlašuje, i když při něm nebylo zlého úmyslu. Nevyžaduje tedy skutková povaha §u 284 tr. zák. zlého úmyslu po rozumu §u 1 tr. zák. Bylo tudíž zmateční stížnost Josefa V-a jako neodůvodněnou zavrhnouti.

Zmateční stížnost státního zastupitelství směřuje především proti rozsudkovému výroku, jímž obžalovaná Růžena R-á byla sprostěna z obžaloby pro přečin shluknutí podle §u 283 tr. zák. Na odůvodněnou tohoto výroku uvádí se v rozhodovacích důvodech pouze, že obžalovaná pracovala tehdy v zahrádce a že se průvodu vůbec nesúčastnila. Tento výrok napadá stížnost především z důvodu čís. 5 §u 281 tr. ř., spatřujíc neúplnost jeho v tom, že nalézací soud pomínil mlčením a neoceníl, pokud se týče v jiné spojitosti hodnotil určité za hlavního přelíčení na jevo vyšlé okolnosti, rozhodné dle názoru stížnosti pro posouzení viny,

totiž, že obžalovaná Růžena R-á pracovala sice v zahrádce, však v bezprostřední blízkosti shluknuvšího se davu, oddělená pouze drátěným plotem, že volala na četníky, by nestříleli, a na dav, by nenechali V-a sebrat a šli za ním všichni, že nepřihlížel ke svědeckým výpovědím strážmistra J-a a k obsahu trestního oznámení, kde zmíněný svědek výslovně potvrzuje, že obžalovaná, počínajíc si takovým způsobem, dala na jevo, že se stotožňuje s davem, se shluknuvším, kterážto okolnost spadá spíše pod důvod čís. 9 písm. a), a konečně že nezjistil, zda obžalovaná skutečně strážmistrem J-em byla vyzvána k rozchodu a této výzvy neuposlechl. Z důvodu čís. 9 písm. a) §u 281 tr. ř. napadá státní zastupitelství jako právně mylný názor nalézacího soudu, že obžalovaná nemohla býti podmětem přečinu podle §u 283 tr. zák., jelikož prý se shluknutí nesúčastnila, nýbrž pracovala v zahrádce, a další názor soudu, že při přečinu tom musí běžeti o nějaký průvod.

Zrušovací soud nemůže se stotožniti s právním názorem státního zastupitelství a má za to, že se přečinu shluknutí podle §u 283 tr. zák. může dopustiti jen ten, kdo se k davu fysicky připojí a stane se jeho součástí. Povinnost k rozchodu, naznačená v §u 283 tr. zák., může se vztahovati jen na ty, kdož jsou příslušníky davu, a nikoliv na osoby ojedinelé, od shluknutí nějakým způsobem oddělené. V tomto případě zjistil nalézací soud, že obžalovaná pracovala v zahrádce, kdežto shluknutí bylo na veřejné cestě. Vystihl proto správně pojem shluknutí, vysloviv, že obžalovaná se davu nesúčastnila. Její přináležitost ke shluknutí byla totiž porušena, neboť obžalovaná byla od demonstrujícího davu netoliko místně, ale i účelově oddělena. § 283 tr. zák. sleduje účel, rozptýlení nahromadění se lidu, by veřejný pokoj a řád byl obnoven. Rozptýlení možno pak jen kompaktní masu, tvořící shluknutí, nikoliv jedinečnou osobu, která, jak nalézací soud o obžalované R-é zjistil, stála stranou shluknutí. Usuzovati na přináležitost obžalované k davu z toho, že dala svými výroky na jevo, že se se shluknutím stotožňuje, vedlo by příliš daleko a nemůže nahraditi nedostatku objektivních předpokladů, kterých vyžaduje pojem přečinu shluknutí (viz slova »při shluknutí« a »rozejiti se«). Důsledkem toho právního názoru netrpí rozsudek nalézacího soudu v napadeném výroku neúplností dle čís. 5 §u 281 tr. ř., neboť ty okolnosti, které státní zastupitelství chce míti zjištěny, najmě soudem nezjištěná okolnost, že zahrádka byla oddělena od davu drátěným plotem, svědčíc pro obžalovanou, že se totiž shluknutí nesúčastnila, že u ní již v objektivním směru není skutkové podstaty přečinu podle §u 283 tr. zák. Byly proto okolnosti ty se stanoviska nalézacího soudu se zřetelem na vyslovený právní názor nerozhodnými, čímž odpadla pro soud potřeba je zjišťovati. Zmateční stížnost státního zastupitelství bylo proto v tomto směru jako neodůvodněnou zamítnouti.

Pokud se týče výroku téže obžalované: »nestřílejte, jsou tam chudáci«, neshledal v něm nalézací soud skutkové podstaty přešupku podle §u 314 tr. zák., pro který bylo na ni v tom směru žalováno, dle rozhodovacích důvodů rozsudkových proto, že šlo jen o prosebný projev, pronesený obžalovanou z obavy tak, že dle názoru nalézacího soudu nemůže býti řeči o vměšování se do služby četníků ve smyslu §u 314 tr. zák. Zma-

teční stížnost je v právu. pokud s hlediska důvodů zmatečnosti čís. 9 a) Šu 281 tr. ř. namítá jednak, že rozsudek pohnutku (obavu) mylně zaměňuje s důvodem, vylučujícím zavinění, jednak že úmysl, překážeti vrchnostenské osobě ve výkonu služby, není, pokud se týče nemusí u pachatele vyloučen býti ani tím, že slova, jimiž se do onoho výkonu mísí, pronáší tonem prosebným. Zmateční stížnost i v této spojitosti zdůrazňuje onen rozsudkem jižtý výkřik obžalované: »Nenechte ho (V-a) sebrat, jděte za ním všichni!« usuzujíc případně, že jen v souvislosti s tímto výkřikem bylo by lze posouditi správně úmysl obžalované při pronášení závadného výroku, a spatřuje v tom, že rozsudek nedbá onoho výkřiku obžalované při řešení otázky jejího zavinění ve směru přestupku podle Šu 314 tr. zák., právem jeho neúplnost, činící jej zmatečným i dle čís. 5 Šu 281 tr. ř. Konečně i důraz, který přikládá rozsudek skutečnosti, jím zjištěné, že úmyslem četnictva, pokud se týče výkonem jeho služby v rozhodném okamžiku nebylo, by do lidu bylo hned stříleno, dlužno označiti jako nemístný, neboť pak dlužno tím spíše říci, že se obžalovaná do všeobecného tehdejšího výkonu služby četníků mísila zbytečně a bezdůvodně, při čemž však úmysl, překážeti i výkonu této služby, vždy ještě přichází v úvahu.

Obžalovaný Josef V. byl z obžaloby pro přestupek podle §§ 2, 3, 19 shromažďovacího zákona sprostěn dle rozhodovacích důvodů proto, že prý při hlavním přelíčení nebylo prokázáno, že svolal veřejnou schůzi, konanou dne 15. dubna 1924 v D. a úřadu neohlášenou. Zmateční stížnost jest odůvodněna, pokud, dovolávajíc se důvodu zmatečnosti čís. 5 Šu 281 tr. ř., vytýká, že nalézací soud nepřihlédl k trestnímu oznámení a ke svědeckému údaji Bedřicha B-a, dle nichž schůzi svolal jako tajemník obžalovaný V. do hostince, kam se sešlo asi 200 dělníků. Jde tu o neúplnost rozsudku, týkající se skutečnosti zcela nepochybně rozhodné. Výtka neúplnosti, činěná zmateční stížností s hlediska čís. 5 Šu 281 tr. ř. rozsudkovému výroku, jímž byl též obžalovaný sprostěn z obžaloby pro přestupek podle §§ 3, 19 shrom. zák., jako by totiž rozsudek nezjišťoval, zda šel obžalovaný v čele průvodu, je bezdůvodna, neboť rozsudek připouští, že obžalovaný v čele průvodu šel. Rozsudek dospívá však k závěru, že, šel-li obžalovaný v čele průvodu, nelze z toho vyvozovati, že byl pořadatelem, poněvadž soud uvěřil dle rozhodovacích důvodů jeho tvrzení, že jako tajemník dělnictva chtěl si udržeti na ně vliv. Zmateční stížnost namítá, opírající se o důvod zmatečnosti čís. 9 a) Šu 281 tr. ř., právem, že nalézací soud, zaměniv i tu pohnutku pro posouzení věci (viny obžalovaného) nerozhodnou s důvodem, vylučujícím trestnost, posoudil otázku zavinění obžalovaného způsobem právně mylným. Jaké povahy byl onen vliv, který vykonával obžalovaný v průvodu na dělnictvo a který si tudíž dle onoho svého tvrzení logicky na ně i udržeti chtěl, objasňují skutečnosti, zjištěné v tom směru samotným rozsudkem. Dle nich obžalovaný již v hostinci četnickému strážmistru Cyrilu T-ovi, když ho tento žádal, aby působil na dělnictvo konejšivě, odvětil: »že dnes za pořádek neručí, že je mu to všechno jedno a že dnes to může dopadnouti špatně«, a když pak ho na to strážmistr upozornil, že by četnictvo musilo zakročiti zbraní, odpověděl mu obžalovaný, »že je mu to všechno stejné, že boj je boj«. Dle dalších zjištění

soudu volal obžalovaný V. z průvodu stávkujícího dělnictva na jednoho z pracujících dělníků, Jana Š-u, nestydí-li se a není-li to hauba, byl četníky jako vůdce stávkujícího dělnictva zvlášť upozorněn na následky, kdyby jejich vyzvání k rozchodu nebylo uposlechnuto a bylo pak stávkující dělnictvo, které v něm jako v tajemníku vidělo svou oporu, jeho jednáním posíleno a poštíváno. Nelze vyloučiti, že by byl nalézací soud, kdyby se nebyl dopustil naznačeného právního omylu a kdyby byl měl zřetel ke skutečnostem posléz uvedeným, přiznal okolnosti, že obžalovaný šel v čele průvodu, význam skutečnosti, nasvědčující tomu, že obžalovaný byl pořadatelem průvodu, a nebyl by dospěl k závěru, že nebylo prokázáno, že průvod ten uspořádal obžalovaný.

Čís. 1989.

Podmíněné odsouzení (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 562 sb. z. a n.).

Vyjma případy Šu 288 čís. 3 a Šu 350 čís. 1 tr. ř., kdy Nejvyšší soud rozhodne ve věci samé, nastávají následky s odsouzením spojené od tehdejška, t. j. od doby vynesení rozsudku prvé stolice. Není proto ku vyloučení podmíněného odsouzení dle Šu 2 čís. 1 zákona potřebí p r á - o p l a t n ě h o předchozího odsouzení.

»Trestem« v Šu 3 čís. 1 zákona není míněna dotyčná zákonná trestní sazba, nýbrž trest v konkrétním případě obžalovanému skutečně uložený.

Pokud k vyloučení polehčující okolnosti dle Šu 46 písm. b) tr. zák. stačí i předchozí nepravoplatné odsouzení.

(Rozh. ze dne 19. května 1925, Zm II 94/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Uh. Hradišti ze dne 10. ledna 1925, pokud jím byl obžalovanému Rudolfovi F-ovi povolen podmíněný odklad výkonu trestu, a pokud u obžalovaných Rudolfa F-a a Cyrila P-a bylo vysloveno podmíněné odsouzení se zkušební dobou pěti let, zrušil výrok, jímž byl Rudolfovi F-ovi povolen podmíněný odklad výkonu trestu a odsouzení tohoto obžalovaného prohlásil za nepodmíněné. Na toto rozhodnutí poukázal zmateční stížnost pokud napadla výrok, stanovící zkušební lhůtu pětiletou u tohoto obžalovaného. Rovněž zrušil výrok, stanovící u obžalovaného Cyrila P-a zkušební dobu pětiletou; ve příčině ustanovení případné nové lhůty zkušební poukázal na vyřízení odvolání. Zároveň vyhověl Nejvyšší soud jako soud zrušovací v zasedání neveřejném odvolání státního zastupitelství z výroku o trestu a trest obžalovaným zvýšil; rovněž vyhověl odvolání státního zastupitelství k výroku, jímž byl povolen obžalovanému Cyrilu P-ovi podmíněný odklad výkonu trestu a odsouzení to prohlásil nepodmíněným. Odvolání státního zastupitelství z téhož výroku ohledně obžalovaného Rudolfa F-a odkázal na rozhodnutí zmateční stížnosti. V otázkách, o něž tu jde, uvedl v

d ů v o d e c h:

Rozsudkový výrok, jímž trest, uložený obžalovanému Rudolfu F-ovi, vysloven byl podmíněně, a na jehož odůvodnění uvádí se v rozhodovacích důvodech mimo jiné, že obžalovaný je dosud zachovalý, napadá zmatečnou stížnost státního zástupce s hlediska důvodu zmatečnosti č. 11 Šu 281 tr. ř. námitkou, že je u tohoto obžalovaného podmíněně odsouzení podle Šu 2 zákona č. 562/1919 sb. z. a n. vyloučeno. Státní zastupitelství poukazuje k odůvodnění tohoto názoru na to, že byl Rudolf F. rozsudkem krajského soudu v Uh. Hradišti ze dne 12. února 1921 č. j. Vr X 3405/20 pro zločiny rušení veřejného pokoje podle Šu 65 c) tr. zák. a veřejného násilí podle Šu 68 tr. zák. odsouzen k těžkému žaláři v trvání 2 a 1/2 roku zostřenému jedním tvrdým ložem 1/4letně a že tento rozsudek byl rozhodnutím Nejvyššího soudu ze dne 3. listopadu 1921, č. j. Kr II 194/21 co do viny potvrzen za současného snížení trestu na 15 měsíců těžkého žaláře, zostřeného jedním postem měsíčně. Námitce dlužno přiznati oprávnění. Trestné činy, jimiž byl obžalovaný F. napadeným rozsudkem uznán vinným, spáchány byly dne 3. září 1921, tedy v době mezi 12. únorem 1921, kdy byl proti F-ovi vynesena rozsudek krajského soudu v Uh. Hradišti Vr X 3405/20 a mezi dnem 3. listopadu 1921, kdy o věci rozhodl Nejvyšší soud. Dlužno vzhledem k tomu, že rozsudky Vr X 3405/20 a Kr II 194/21 nebylo vysloveno, že obžalovaný spáchal činy, o něž šlo, z pohnutky nízké a nečestné, řešiti pouze otázku, zda dlužno míti za to, že byl obžalovaný již dříve, totiž před 3. zářím 1921 odsouzen pro zločin na dobu delší 3 měsíců, jinými slovy, zda ku vyloučení podmíněného odsouzení dle Šu 2 zákona č. 562 z roku 1919 sb. z. a n. bylo nutno, by rozsudek, jímž byl obžalovaný již dříve, totiž před 3. zářím 1921 odsouzen pro zločin na dobu delší 3 měsíců, byl právoplatným. Rozsudkem prvé stolice prohlašuje se v případě odsuzujícího výroku, že obžalovaný porušil určitou právní normu a že se mu proto určuje trest v určité výši. Rozhodnutím nejvyššího soudu, takový výrok potvrzujícím, se prohlašuje, že rozsudek ten není zmatečným, že hovoří zákonu a, i když trest v případě odvolání Nejvyšším soudem se zmírní, nepozbývá rozsudek prvé stolice své deklaratorní povahy i co se výše trestu týče, ovšem v té míře, jak jej Nejvyšší soud určil. Dlužno proto za to míti — vyjmouc případy Šu 288 č. 3 a 350 č. 1 tr. ř., kde Nejvyšší soud rozhodne ve věci samé — že následky, s odsouzením spojené nastávají od tehdejšíka, totiž od doby vnesení rozsudku prvé stolice. Tomu mínění nasvědčuje i § 411 čtvrtý odstavec tr. ř. ve znění zákona č. 1/1919 sb. z. a n.; neboť v těch případech, kde Nejvyšší soud nerozhodl ve věci samé, nepodává Nejvyšší soud ani posudek o žádostech o milost, a nasvědčují mu i slova Šu 7 zákona č. 562 z roku 1919 sb. z. a n., »že se objeví potřeba rozhodnouti o podmíněném odsouzení teprve po rozsudku vyšší stolice«. Proto bylo zmatečnou stížností státního zastupitelství v tomto směru vyhověti a trest F-ovi přisouzený prohlásiti za bezpodmínečný z důvodů Šu 2 zákona č. 562/1919. K vývodům generální prokuratury, hájícím stanovisko, že ku vyloučení podmíněného odsouzení jest potřebí právoplatného odsouzení, dlužno uvést ještě toto:

Ustanovení druhého odstavce Šu 2 zákona č. 562/1919 sb. z. a n. upravuje, od kdy se má počítati lhůta 5 případně 10 let, po jejímž uplynutí obmezení Šu 2 první odstavce zákona již neplatí; ustanovení to souvisí s výkonem, promlčením a prominutím trestu, právoplatně přisouzeného, a netýče se tudíž výroku soudu, nýbrž jeho výkonu. Pokud bylo generální prokuraturou poukazováno na to, že slova »již dříve odsouzen« mají též smysl, jaký příkládán byl obratu »již jedenkrát (pro přemrštování cen) odsouzen« §§ 20 č. 2 a) a 21 č. 2 a) cís. nař. ze dne 24. března 1917, č. 131 ř. zák., stačí poukázati na to, že zákon o trestání válečné lichvy ze dne 17. října 1919, č. 568 sb. z. a n., vydaný téhož dne, jako zákon o podmíněném odsouzení, by nejasnost uvedeného cís. nařízení odstranil, v obdobných § sech 7 č. 3, 8 č. 3 a 9 č. 3 a) používá důsledně obratu »byl-li pachatel již jednou právoplatně odsouzen pro předražování«. Zákonodárce by byl zajisté, kdyby byl mínil v Šu 2 zákona o podmíněném odsouzení právoplatné odsouzení, tomuto svému mínění dal tímž způsobem průchod, jako v citovaných ustanoveních zákona o válečné lichvě. Generální prokuraturou bylo dále poukazováno na to, že, i když v tomto případě nejde vzhledem k tomu, že nový trestný čin spáchán byl po dřívějším rozsudku prvé stolice, přesně o případ, upravený formálně předpisem Šu 265 tr. ř., za jehož podmíněk dřívější trest nevylučuje podmíněného odkladu trestu ani tehdy, byl-li uložen pro čin povahy, vytknuté v Šu 2 zákona o podmíněném odsouzení (Sb. n. s. č. 1017), jedná se přece o případ podstatně podobný, uváží-li se zejména, že rozhodnutím Nejvyššího soudu Kr II 194/21 byl obžalovanému k jeho odvolání trest, uložený mu rozsudkem prvé stolice, těžkým žalářem v trvání dvou a půl roku, zostřeným jedním tvrdým ložem čtvrtletně, snížen na trest shora uvedený, byl mu tedy trest právoplatně uložen teprve tímto rozhodnutím, tudíž po té, kdy spáchal nový trestný čin. Nejvyšší soud názoru toho nesdílí proto, poněvadž ustanovení Šu 265 tr. ř. jsou, jak z ustanovení Šu 56 tr. ř. plyne, ustanovení vyjimečná, jichž obdoby při podmíněném odsouzení použiti nelze, čemuž nasvědčují též ustanovení §§ 6 č. 1 a 7 zákona o podmíněném odsouzení.

Rozsudkový výrok, jímž byla zkušební doba u obžalovaných Rudolfa F-a a Cyrila P-a, odsouzených podmíněně, stanovena na pět let, napadá zmatečnou stížnost opět s hlediska důvodu zmatečnosti č. 11 Šu 281 tr. ř., zřejmě ve prospěch obžalovaných, plně oprávněnou námitkou, že se tak vzhledem k tomu, že u obou obžalovaných jde o trest na svobodě, nepřesahující šesti měsíců, stalo proti ustanovení Šu 3 zákona o podmíněném odsouzení, dle něhož doba zkušební činí, jde-li o trest peněžitý, neb o trest na svobodě do šesti měsíců, rok až tři léta.

Že »trestem« není tu míněna zákonná trestní sazba, nýbrž trest, v konkrétním případě obžalovanému skutečně uložený, je patrné zejména z druhého odstavce Šu 3 zákona o podmíněném odsouzení, dle něhož v případě, byl-li kromě trestu na svobodě uložen také trest peněžitý, rozhoduje o délce doby zkušební úhrn hlavního trestu a trestu náhradního, stanoveného pro případ nedobytnosti trestu na penězích. Rozhodnutí o zmatečnou stížností státního zastupitelství v tomto směru, pokud se týče obžalovaného F-a, stalo se dřívějším rozhodnutím bez-

předmětným. Pokud pak se týče obžalovaného Cyrila P-a bylo jí z uvedených důvodů vyhověti, výrok ten jako zmatečný zrušiti a uznati jak ve výroku uvedeno.

Státní zastupitelství vytýká právem, že tresty, jež nalézací soud obžalovaným vyměřil, jsou nízké a neodpovídají míře jejich provinění. Odvolání dlužno přisvědčiti, že soud neprávem vzal u obžalovaného Rudolfa F-a za polehčující zachovalost. Neboť, třebaže v době, kdy obžalovaný se dopustil trestných činů, jež nyní jsou předmětem opravných prostředků, t. j. dne 3. září 1921, nebyl ještě právoplatným odsuzující rozsudek krajského soudu v Uh. Hradišti ze dne 12. února 1921, č. j. Vr X 3405/20, kterýžto rozsudek byl pak rozhodnutím Nejvyššího soudu ze dne 3. listopadu 1921, č. j. Kr II 194/21 potvrzen co do viny za současného snížení trestu na 15 měsíců těžkého žaláře, přece zejména vzhledem ke shora již zdůrazněné deklaratorní povaze výroku soudů nelze tvrditi, že před trestnými činy, jimiž byl obžalovaný F. uznán vinným napadeným rozsudkem, jeho chování bylo bezúhonné, jak toho vyžaduje ustanovení §u 46 písm. b) tr. zák., by mohlo býti pokládáno za okolnost polehčující.

Čís. 1990.

Řetězy, používané trvale při vozících, jimiž se dopravuje uhlí z uhelného dolu, jsou příslušenstvím vozíků (§ 294 obč. zák.) a jako takové dlužno je pokládati za zařízení v dolech ve smyslu §§u 85 c), 337 tr. zák.

(Rozh. ze dne 20. května 1925, Zm I 212/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnou stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Mostě ze dne 19. února 1924, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem proti bezpečnosti života podle §§u 335 a 337 tr. zák., mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

S hlediska důvodu zmatečnosti čís. 10 §u 281 tr. ř. uplatňuje stížnost, že mylným jest použití §u 337 tr. zák. na tento případ, poněvadž prý řetězy, na které se opomenutí obžalovaného bezprostředně vztahovalo, nelze považovati za zařízení v dolech. Stížnost je bezdůvodna. Přehlíží, že řetězů používalo se trvale při vozících, jimiž se dopravovalo uhlí z uhelného dolu, a to tak, že dolejší řetěz sloužil k tahu a hořejší měl za účel zabrániti, aby se vozík při jízdě, jsa nakloněn, nepřekotil. Z toho plyne, že řetězy ty byly dle povahy věci, po případě dle vůle majitele dolu určeny k trvalému užívání při vozících jakožto věci hlavní a že řetězy ty dlužno proto ve smyslu §u 294 obč. zák. považovati za příslušenství vozíků těch. V důsledku toho nelze na řetězy ty pohlížeti právnicky jako na věc samostatnou, ježto pro své trvalé určení (věnování) k účelům věci hlavní (vozíku) pozbyly samostatné jsou-

cnosti, stavše se dle práva podstatnou součástí věci hlavní. Že by pak vozíky samy nebylo lze považovati za zařízení v dolech ve smyslu §u 85 písm. c) tr. zák., stížnost nepopírá a důvodně popírati nemůže. Pozůstává účel dolování nejen v tom, by hmota byla od země odloučena, nýbrž také v tom, aby byla vyvezena z dolu ven; tomuto právě účelu slouží však zmíněné vozíky s příslušenstvím k nim patřícím a nepodléhá tudíž pochybnosti, že jsou zařízením v dolech ve smyslu §§u 85 písm. c) a 337 tr. zák. Poněvadž pak zavinění obžalovaného vztahuje se na provoz takových vozíků, je kvalifikace v obžalobu daného opomenutí podle §u 337 tr. zák. úplně ospravedlněna a nemůže přijíti v úvahu pouze všeobecné ustanovení §u 335 tr. zák. (§ 336 tr. zák.), jež uvádí pouze příkladmo zvláštní případy, na které se má použití všeobecného pravidla §u 335 tr. zák.

Čís. 1991.

Při pochodu baterie po silnici jsou vojenské osoby, vedením jejím pověřené a právem velení vybavené, formelně oprávněny učiniti opatření k udržení nerušeného pochodu a dáti civilním povozům příkaz k zastavení další jízdy; požívají tu ochrany §u 68 tr. zák.

(Rozh. ze dne 20. května 1925, Zm I 232/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnou stížnost obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Mladé Boleslavi ze dne 24. února 1925, pokud jím byli stěžovatelé uznáni vinnými přestupkem podle §u 312 tr. zák., mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Pokud jde o výtky, činěné rozsudku podle čís. 5 a 9 b), správně 9 a) §u 281 tr. ř., dlužno především zaujati stanovisko k základní otázce, zda desátník H-a a poručík H-ho, z nichž onen byl dělovodem, tento vedl baterii, lze pokládati za osoby v §u 68 tr. zák. jmenované. Stížnost to popírá, tvrdíc, že zákon mluví pouze o vojenské strážci a nikoli o vojsku na pochodu. Stížnost je na omylu. Dlužno sice připustiti, že vojsko na pochodu nelze považovati za vojenskou stráž ve smyslu příslušných předpisů vojenských. Naproti tomu je však nepochybné, že každá svou službu vykonávající osoba vojenská, bez rozdílu, náleží-li stavu důstojnickému, či nikoli, provádí úkony státní moci vojenské. Stát má právo a povinnost ku sebezachování a potřebuje ku své ochraně vojenské moci. Tato sama je pak výronem státní výsostnosti a svrchovanosti. Výkon moci vojenské ve všech odvětvích slouží tudíž účelům státním, totiž ochraně a udržení státu. Z toho plyne, že každý, kdo, konaje uvnitř vojenského organismu službu, činí opatření, vytryskající ze státní moci vojenské, obstarává tím záležitosti vládní (§ 101 tr. zák.) a vystupuje tudíž jako úředník státu. Nikoli jako vojenská stráž, ale jako úředník měl proto poručík H-y nárok na ochranu podle §u 68 tr. zák. a neméně desátník H.; záležít s hlediska §u 68 tr. zák. jen na tom, aby osoba dle

ustanovení tohoto chráněná vykonávala vůbec státní funkci, a klade § 68 tr. zák. úředníkovi výslovně na roveň služebníka, pokud se jedná o ochranu vrchnostenské osoby vykonávající úřad nebo službu. Dále vytýká stížnost, že v rozsudku schází zjištění, že poručík H-ý konal svůj úřad nebo službu, když kázal obžalované zastaviti a vojskem obklopiti. Výtka je bezdůvodna. Nalézací soud vyslovuje opětovně, že jak desátník H. tak i poručík H-ý konali v době spáchání činu obžalovanými službu, a dochází zjištění to svého opodstatnění ve skutečnosti, že dotyčná baterie dělostřeleckého pluku pochodovala z bitevní střelby a že poručík H-ý ji vedl a desátník H. byl při ní dělovodem. Z důvodu a u výkonu této služby vyzval pak desátník H. obžalovaného Bohumila K-a, aby s potahem, jím řízeným, maličko posečkal, že baterie ihned přejde; jen u výkonu své služby zakročil též poručík H-ý, když mu bylo hlášeno závadné jednání tohoto obžalovaného proti desátníkovi H-ovi a jen u výkonu služby i poručík H-ý vyzval opět obžalovaného Bohumila K-a, aby alespoň chvíli povoz zastavil, kteréžto výzvy však obžalovaný neuposlechl, naopak vystoupil proti poručíkovi způsobem, opodstatňujícím urážku slovem i skutkem ve smyslu §u 312 tr. zák. Dle zjištění rozsudkových tázal se poručík obžalovaného Bohumila K-a na jeho jméno teprve po té, když tento obžalovaný se byl již dopustil urážek; odchyluje se proto stížnost nepřipustně od zjištění těch, že poručík H-ý zadržel obžalované v jich jízdě jen za účelem zjištění jména, k vůli čemuž prý se mohl obrátiti na přítomného strážníka nebo jméno zjistiti přečtením na voze. Zjištěním rozsudkovým přiči se též tvrzení stížnosti, že poručík obklopil obžalované vojskem. Zjišťuje soud pouze, že poručík po marných výzvách poručil vojákům, aby vůz zastavili.

Námítkou, že není zjištěno, zda patří k výkonu úřadu (služby) velitele baterie, zdržovati na volné, neuzavřené silnici jedoucí povoz, chce stížnost patrně uplatňovati věcnou neoprávněnost úředního výkonu. Leč námítka ta je právně nezávažná. Vzhledem ku znění §u 312 tr. zák., jenž ohrožuje trestem každou slovem neb skutkem učiněnou urážku osob v §u 68 tr. zák. naznačených, jsou-li ve výkonu vrchnostenského příkazu nebo ve výkonu jejich úřadu neb služby, je směrodatno pouze formelní oprávnění k úřednímu výkonu, které úřednímu nebo vrchnostenskému orgánu propůjčuje ochranu podle §u 68 tr. zák. Vyžaduje proto zákon pro odsouzení podle §u 312 tr. zák. pouze, by služební výkon spadl do oboru práv a povinností, osobě v §u 68 tr. zák. jmenované moci jejího postavení služebního náležejících. Nemůže pak býti sporu o tom, že při pochodu horské baterie po silnici jsou vojenské osoby, vedením jejím pověřené a právem velení vybavené, oprávněny k udržení nerušeného pochodu učiniti žádoucí opatření a dáti v důsledku toho civilním povozům též příkaz k zastavení další jízdy. Jak desátník tak i poručík jednali u výkonu zmíněného oprávnění a je proto jejich formelní oprávnění k výzvě na obžalované, aby posečkali, až přejede baterie, nepochybné. Naproti tomu nelze však při posuzování přičitatelnosti jednání podle §u 312 tr. zák. uvažovati, zda zakročení uvedených vojenských osob bylo v daném případě věcně oprávněno, poněvadž k rozhodování o této otázce slouží cesta jiná, najmě cesta stížnosti, která však nespadá do rámce tohoto řízení zrušovacího. Obžalovaní měli formelně oprá-

něné výzvě vyhověti a, měli-li za to, že postupem vojenských osob byla porušena jejich práva, domáhati se nápravy cestou přípustnou a nikoli způsobem, jímž se dostali do rozporu se zákonem trestným.

Čís. 1992.

Trestání válečné lichvy (zákon ze dne 25. dubna 1924, čís. 80 sb. z. a n.).

»Majetkovou újmou« ve smyslu článku I. čís. 1 posl. odst. zákona jest nejen skutečná škoda (§ 1293 obč. zák.), nýbrž i ušlý zisk, jež bylo lze očekávati podle obyčejného sběhu věci.

(Rozh. ze dne 25. května 1925, Zm I 180/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 7. ledna 1925, jímž byli obžalovaní podle §u 259 čís. 3 tr. ř. sprostěni z obžaloby, vznesené na Kateřinu J-ovou pro přečin podle článku I čís. 1 a) zákona ze dne 25. dubna 1924, čís. 80 sb. z. a n. a §u 8 čís. 3 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., na Jana E-a pro přečin spoluviny na tomto přečinu podle §§u 5 a 239 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc soudu první stolice, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Napadeným rozsudkem byli obžalovaní Kateřina J-ová a Jan E. podle §u 259 čís. 3 tr. ř. sprostěni z obžaloby, Kateřina J-ová z toho důvodu, že soud dospěl k přesvědčení, že obžalovaná prokázala, že jí postoupením bytu vzešly takové újmy majetkové, které se vyrovnají poskytnutému majetkovému prospěchu podle posledního odstavce článku I. čís. 1 zákona ze dne 25. dubna 1924, čís. 80 Sb. z. a n., Jan E. z toho důvodu, že nemůže býti řeči o spoluvině tam, kde není viny u vlastního pachatele. Zmateční stížnost státního zastupitelství napadá tento rozsudek v celém rozsahu, dovolávajíc se důvodu zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř. pro právně mylné posouzení věci a nelze jí upřiti oprávnění. Soud má za prokázáno, že obžalovaná Kateřina J-ová si dala od manželů H-ových vyplatiti 14.000 Kč výhradně jako odstupné za postoupení bytu, že si tedy dala z tohoto důvodu od nich poskytnouti majetkový prospěch. Od tohoto majetkového prospěchu bylo odečteno 2500 Kč za náklady adaptace bytu a výlohy stěhování, proti čemuž se nečiní námitek. Avšak podle názoru nalézacího soudu žádala obžalovaná i zbytek 11.500 Kč beztrestně, poněvadž z daleka nevyvažuje kapitálu, jehož by bylo třeba, aby vynesl na úrocích 2000 Kč, které obžalovaná v poslední době před postoupením bytu na podnájemném (260 Kč měsíčně) po srážce vlastní činže ročně dostávala a která jí postoupením bytu vzhledem ke ztrátě možnosti podnájmu ušla.

Tento názor není správným. Nelze ovšem souhlasiti s vývodem zmateční stížnosti, pokud uplatňuje, že újma, kterou obžalovaná utrpěla

ztrátou možnosti podnájmu, nespadá vůbec pod pojem »majetková újma«, o které se jedná v posledním odstavci článku I čis. 1 lichevní novely, poněvadž prý zákon má tu na zřeteli skutečnou újmu na majetku, na př. útraty stěhování, instalace nového bytu a pod., nikoli však újmu na případném budoucím zisku (»lucrum cessans« — § 1293 obč. zák.). Důvodová zpráva k lichevní novele uvádí ovšem jako příklady majetkové újmy pouze útraty stěhování, instalace nového bytu a pod. To by arci mohlo nasvědčovat tomu, že zákonodárce měl na mysli pouze skutečnou újmu ve smyslu první věty §u 1293 obč. zák. (damnum emergens). Než tento úmysl zákonodárcův, pokud tu vůbec byl — což jest velice pochybné vzhledem k tomu, že důvodová zpráva uvádí případy »majetkové újmy« pouze příkladmo — nedošel ve znění zákona náležitěho výrazu. Majetková újma znamená v obecné mluvě jak skutečnou újmu, kterou někdo na svém majetku utrpí, tak i ušlý zisk, a tak jest tomuto výrazu rozuměti i při výkladu posledního odstavce článku I. čis. 1 lichevní novely, neboť zákon nedává ani připojením slova »skutečné« majetkové újmy ani citací první věty §u 1293 obč. zák. jasně na jevo, že má na zřeteli jen škodu skutečnou. Není proto vyloučeno, že pachatel zůstane beztrestným s hlediska článku I. čis. 1 lichevní novely i tehdy, když si dává poskytnouti za postoupený byt nejen náhradu skutečné škody, nýbrž i náhradu zisku, který mu postoupením bytu ušel. Zda jest v takovém případě beztrestným, jest posuzovati podle zvláštních okolností případu. Než tolik je jisto, že pachatele může omlouvat jen ušlý zisk, jež bylo lze očekávati podle obyčejného sběhu věcí. Naprosto pochybeným jest proto názor nalézacího soudu, že obžalovaná, které postoupením bytu vzhledem ke ztrátě možnosti dalšího podnájmu ušel bezpochyby zisk ve výši 2000 Kč ročně, mohla beztrestně žádati takové odstupné, jehož by bylo třeba, by jeho zúrokování vyneslo ročně 2000 Kč (tedy při 4% zúrokování odstupné 50.000 Kč). Kapitalisování podnájmeného by předpokládalo, že obžalovaná měla trvalý nárok na postoupený byt, takže měla zajištěný trvalý důchod z jeho pronajímání. Že tomu tak nebylo, jest na bíledni přes značné omezení práva majitele domu, dáti nájemní výpověď, jež platí toho času následkem zákona na ochranu nájemníků. Při výpočtu výše ušlého zisku bylo spíše hleděti k nákladům, jež by obžalovaná, jsouc odkázána na příjem, plynoucí jí z pronajímání svého bytu, musila vynaložiti, aby újmu jí hrozící — vzdavši se svého bytu ve prospěch jiného — odvrátila získáním jiného pramene výživy, který jest co do trvání a výnosnosti rovnocenným. Obžalovaná hájila se tím, že se odhodlala k postoupení bytu, poněvadž měla s podnájemníky stále nedorozumění, že chtěla proto byt vyměnití za nějaký malý obchod, ze kterého by měla pramen výživy a že skutečně částky manželé H-ovými jí vyplacené použila k zaplacení kupní ceny za převzatý cukrářský obchod v H., na nějž vyplatila 16.500 Kč.

Nalézací soud tomuto tvrzení uvěřil, ale nevyvodil z něho důsledků, ač toto zjištění jest dle toho, co shora bylo uvedeno, pro posouzení viny obžalované i spoluobžalovaného závažným. Že pramen výživy, plynoucí obžalované z koupeného krámu v najatých místnostech, rovná se co do trvání úplně příjmům z pronajímání postoupeného bytu, netřeba blíže odůvodniti. Bylo proto po objektivní stránce ještě zjistiti — po případě

výslechem znaleců — zda obžalovaná, vyměnivši postoupený byt za cukrářský krám částečně na útraty manželů H-ových, nezískala výnosnějšího pramene výživy, při čemž přebytek nebyl kryt ani částkou 5000 Kč, již mimo 11.500 Kč ke koupi krámu věnovala, ani případně větší činností k provozu obchodu potřebnou. Případné zjištění, že krám přeplatila, nemohlo by jí býti na újmu, prokáže-li se, že žádanou cenu za krám povoliti musila, ježto by jinak nedostala jiného pramene výživy, který ztrátu zisku na podnájmeném úplně vyvažuje. Kdyby tímto způsobem byla zjištěna objektivní skutková podstata přečinu podle §u 1 čis. 1 lichevní novely, bude ještě po subjektivní stránce uvažovati, zda obžalovaná vědomě žádala (dala sobě poskytnouti) za postoupení svého bytu neoprávněný majetkový prospěch, zejména zda věděla, že cukrářský krám bude jí vynášeti více, než z pronajímání postoupeného bytu dostávala. Podobně závisí otázka viny spoluobžalovaného Jana E-a, kterému se klade za vinu, že závadně postoupení bytu sprostředkoval, na tom, zda si toho byl vědom, že svým sprostředkováním umožňuje obžalované, aby postoupením bytu docílila neoprávněný prospěch majetkový ve smyslu shora uvedeném. Těmito otázkami se nalézací soud vůbec nezabýval a bylo proto zmatečnými stížnostmi vyhověti, napadený rozsudek zrušiti a ježto se nelze obejít bez nového přelíčení, věc vrátiti soudu prvě stolice, by jí znova projednal a rozhodl.

Čís. 1993.

Hlavní otázku (§ 318 tr. ř.), týkající se spoluvinníka ve smyslu §u 5 tr. zák., dlužno upravití tak, by v ní byl zřetelně vyznačen též skutek hlavního pachatele; stačí poukaz na otázku, týkající se tohoto. Není rozpon. ve výroku porotců, odpověděli-li k hlavní otázce ohledně pachatele záporně, ohledně spoluvinníka kladně.

(Rozh. ze dne 25. května 1925, Zm II 144/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnými stížnostmi obžalované do rozsudku porotního soudu v Novém Jičíně ze dne 19. února 1925, pokud jím byla stěžovatelka uznána vinnou zločinem spoluviny na násilném smilstvu podle §§u 5, 127 tr. zák.

D ů v o d y:

Porotní soudní dvůr dal porotcům (kromě otázek o pohutkách skutků) dvě otázky a to: I. otázku hlavní: Jest obžalovaný Metoděj K. vinen, že v první polovici roku 1924 v N. s Augustou S-ovou, která nedokonala ještě 14. roku svého věku, vícekrátě mimomanželské souložení předsévzal? II. otázku hlavní: Jest obžalovaná Josefa S-ová vinná, že v první polovici roku 1924 v N., nechavši Metoděje K-a se svou dcerou Augustou S-ovou spávatí v téže posteli, k vykonání zlého skutku Metoděje K-a v I. otázce uvedeného nadržovala a k bezpečnému jeho vykonání přispěla? Porotci odpověděli k otázce I. sedmi hlasy »ano«, pěti hlasy »ne« a k otázce II. osmi hlasy »ano«, čtyřmi hlasy »ne«. Uplat-

ňující důvody zmatečnosti podle čí. 6 a 9 Šu 344 tr. ř. vytýká zmateční stížnost, že úprava otázky II. porušila předpis Šu 318 tr. ř. a že výrok porotců sám sobě odporuje a jest nejasným. Stížnost jest v obou směrech v nepravu. Ovšem ustanovuje § 318 tr. ř., že v otázku hlavní sluší pojmání všechny zákonné známky trestného činu a připojení zvláštní okolnosti činu, pokud to je nutno ku zřetelnému jeho označení. Hlavní otázku, týkající se spoluvinníka, dlužno proto upravit tak, by v ní byl zřetelně vyznačen též skutek hlavního pachatele v obou směrech, Šem 318 tr. ř. naznačených. Než k tomuto účelu stačí, pojme-li se v otázku, vztahující se na spoluvinníka, poukaz na otázku, týkající se hlavního pachatele. Jestliť takový poukaz zkratkou a rovná se rozvláčnějšímu opisu slov, jimiž jest v otázce, k níž se poukazuje, označen skutek hlavního pachatele dle zákonných známek dotyčného deliktu a individualisován co do skutkových okolností. Sama stížnost uznává přípustnost takové úpravy otázek, týkajících se spoluvinníků, a odvozuje nepřipustnost její pro tuto trestní věc z toho, že porotci odpověděli záporně k otázce I., čímž stala se prý kladná odpověď k otázce II. nejasnou. Z toho jest zřejmo, že stížnost používá námitky, že úprava druhé hlavní otázky byla nedostatečnou, výhradně k dolícení výtky, že výrok porotců jest formálně vadným, takže stížnost v pravdě uplatňuje jediný důvod zmatečnosti čí. 9 Šu 344 tr. ř. Arciř i ten bezdůvodně.

Výrok porotců není stížen vnitřním rozporem, kterážto vada předpokládá, že jsou výrokem současně zjištěny různé skutečnosti, které logicky vedle sebe obstát nemohou. Zápornou odpovědí k některé otázce, obzvláště otázce hlavní, není zjištěno vůbec nic a není jí ani vyloučeno, že skutek v otázce naznačený byl spáchán. Neboť vzhledem na zákonnou úpravu hlavních otázek jest se porotcům vysloviti nejen o tom, staly-li se skutečnosti v otázce uvedené, nýbrž i o tom, naplňují-li tyto skutečnosti každou ze zákonných známek v otázce zmíněných, a i o tom, není-li tu důvod viny vylučující. Z kterého z těchto hledisek dospěli porotci k záporné odpovědi, nelze z pouhého slova »ne« seznati. Výrok není ani nejasným. Má-li poukaz na otázku I., pokud se týče obrat »zlého skutku Metoděje K-a v první otázce uvedeného« význam zkratky, vyslovili porotci kladnou odpověď k otázce II., že Josefa S-ová jest vinná, že v první polovici roku 1924 v N. nechavši Metoděje K-a se svou dcerou Augustou S-ovou spávat v téže posteli, k vykonání toho, že Metoděj K. v první polovici roku 1924 v N. s Augustou S-ovou, která nedokonalá ještě 14. roku věku svého, vícekrát mimomanželské souložení předsevzal, nadržovala a k bezpečnému jeho vykonání přispěla. Tento výrok, jímž bylo s naprostou určitostí vysloveno, co vše vzali porotci ohledně Josefy S-ové za prokázáno, nestal se nejasným ani zápornou odpovědí k otázce I. a to zejména ne ohledně stěžovatelky Josefy S-ové. Třebaže porotci takto nevyslovili současně s účinností i proti hlavnímu pachateli K-ovi, že skutek jemu za vinu daný spáchán byl, nebylo ani nejmenší pochybnosti, že tomu tak bylo. Stěžovatelka nikdy nepopřela, že došlo k závadným souložím a jak K., tak i Augusta S-ová soulože výslovně doznali. O nejasnosti (aneb o vnitřním rozporu) dalo by se mluvití nanejvýše jen ohledně hlavního pachatele. Ale právem nepokládá porotní soud výrok porotců vadným ani ohledně Metoděje K-a. Neboť

vzhledem na obhajobu jeho při hlavním přelíčení, že mu Augusta S-ová o tom, že jí ještě není 14 let, řekla teprve po otěhotnění, a že to dříve nevěděli, mohli porotci, šetříce zásad Šu 326 tr. ř., odpověděti k otázce I. záporně, ač nepochybovali o tom, že závadné soulože skutečně se staly.

Čís. 1994.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.).

Výrok, že útok pachatelův byl namířen proti demokraticko-republikánské formě Československé republiky, jest skutkovým zjištěním.

Pokud hlásání komunistických zásad mládeži spadá pod ustanovení Šu 14 čís. 1 zákona.

V subjektivním směru stačí k skutkové povaze přečinu rušení obecního míru dle Šu 14 čís. 1 zákona vědomí pachatelovo o protizákonnosti jeho činění.

(Rozh. ze dne 27. května 1925, Zm I 213/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnou stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Mostě ze dne 9. února 1925, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem rušení obecního míru podle Šu 14 čís. 1 zákona ze dne 19. března 1923, čís. 50 Sb. z. a n., mimo jiné z těchto

důvodů:

Právnímu posouzení věci nelze činiti důvodných výtek. Nalézací soud vzal za prokázáno, že obžalovaný za své řeči uvedl, že se komunistická mládež dnes sešla, by dala výraz své nespokojenosti nad systémem, s kterým nelze souhlasiti, by vyvinula svoje síly, dokud nebude dosavadní systém zaměněn za systém vlády dělníků a rolníků, a že za další řeči charakterisoval nespokojenost mládeže a řekl: »Jsme nositeli hnutí, které podvrátí základy spuchřelého světa, by je nahradilo vládou dělníků a rolníků, vládou komunistickou.« Soud vzal dále za zjištěno, že obžalovaný měl při slovech těch na zřeteli poměry v Československé republice a že jeho útok byl namířen proti demokraticko-republikánské formě Čs. státu. Jen tento skutkový podklad se zákonem porovnávati je stížnost při uplatňování hmotněprávního důvodu zmatečnosti čí. 9 a) Šu 281 tr. ř. oprávněna a jen na tomto podkladě jest jí nastoupiti důkaz, že zákona nebylo použito správně. Pokud se proto stížnost od této základny odchyluje a zejména znova uplatňuje, že výrok, pro nějž byl obžalovaný odsouzen, zněl a byl míněn jen všeobecně a že zákon takových výroků nepotlačuje, nelze k ní přihlížeti. Nezáleží na tom, že se obžalovaný ve své řeči nezabýval výslovně žádným z ústavních principů v čí. 1 Šu 14 zákona na ochranu republiky vypočtených a že zejména ani slovem se nezmínil o demokraticko-republikánské for-

mě Čs. státu. Stačí, že k tomu ukazují smysl a obsah závadných projevů jakož i okolnosti případu. Tak je tomu i zde a dospěl také nalézací soud v uvážení celkového průvodního materiálu k přesvědčení, že útok obžalovaného byl namířen proti demokraticko-republikánské formě Čs. státu. Tento výrok o směru vůle obžalovaného je zjištěním skutkovým; zjištění to odpovídá postupu logičnosti a není stíženo ani jinou formelní vadou dle čis. 5 Šu 281 tr. ř. Výrok ten netrpí však ani právním omylem. Neboť, uváží-li se, že obžalovaný mluvil o dosavadním systému, o nespokojenosti s ním, o nahrazení případně záměně jeho za systém jiný, totiž za vládu dělníků a rolníků, vládu komunistickou, je na snadě, že předmětem útoku byla platná nyní demokraticko-republikánská forma vládní, s níž zastanci politického smýšlení, obžalovaným vyznávaného, nesouhlasí, ji napadají a násilným způsobem nahraditi chtějí diktaturou proletariátu, to jest vládou jedné třídy společenské nad druhými.

Stížnost namítá dále, že řeč obžalovaného nelze podříditi pojmu »pobuřování«; nedotýkala prý se jednak stěžejních principů, vytčených v čis. 1 Šu 14 zákona na ochranu republiky, jednak nevykazovala intenzity, pojmem tím vyžadované, ježto byla pronesena o běžných otázkách hospodářských. Bylo však již doličeno, že citovaná slova čelila svým obsahem a svým smyslem proti demokraticko-republikánské formě Čs. státu, byť i obžalovaný nebyl výslovně použil tohoto výrazu, ale mluvil pouze o systému. Neodpovídá dále zjištěním rozsudku, že obžalovaný pojednával výhradně o otázkách hospodářských, nehledě ani k tomu, že ani to by se nesmělo diti způsobem, opodstatňujícím pobuřování ve smyslu čis. 1 Šu 14 zákona na ochranu republiky. Pravda je, že slovem »pobuřování« je míněna nejsilnější činnost popuzovací nebo podněcovací. Takovou však činnost obžalovaného byla již vzhledem ke způsobu řeči obžalovaného a k povaze jednotlivých jím použitých výrazů. Mluvil dle relace Dra M-e, na niž se tento svědek při svých svědeckých výpovědích odvolával a již nalézací soud učinil podkladem svého přesvědčení, mezi jiným o měšťáckém ovzduší křiklavé reakce, o nenáviděném systému, bahnou života, vyssávání, o rozpoutaných vlnách moře, o rozhodné chvíli, která nemá rudou mládež najíti nepřipravenou, o podvrácení základů spuchřelého světa atd. a v této těsné souvislosti učinil oba závadné výroky. Nad to nesmí se v daném případě přezíratí rozsudkem zjištěná okolnost, že řeč byla pronesena na četně navštívené schůzi veřejné (několik set osob), a že posluchači byli většinou osoby mladistvé. Je pak nepopíratelnou skutečností, že osoby mladistvé, jednak pro nedokonalý ještě vývin duševní a související s tím nezralost a neustálenost v nazírání na věci politického života, jednak pro lehkou vznětlivost a zvýšenou přístupnost svodům a škodlivým vlivům, jsou zvláště způsobilým a vhodným objektem pobuřování, takže u nich i bez vynaložení nějakých zvláště silných prostředků je možno docíliti protizákonného účinku. Padá dále ještě na váhu, že účastníci schůze byli přívrženci politického směru, jenž nestojí na půdě platného zřízení státního, jehož programovým cílem je naopak násilný převrat a revoluce a zavedení diktatury menšiny nad většinou. Za takových okolností nelze upřítí projevům obžalovaného způsobilost, vyvolatí u posluchačů nepřátelský stav

a náladu proti demokraticko-republikánské formě Čs. státu a tudíž je proti ní pobuřiti. Objektivní skutková podstata přečinu obžalovanému za viny kladeného je proto dána.

Po subjektivní stránce stačí ke skutkové podstatě vědomí pachatele o protizákonnosti jeho činnosti, totiž o tom, že jeho jednání je s to působiti na jiné ve smyslu nepřátelském právním statkům v čis. 1 Šu 14 citovaného zákona uvedeným. Toto vědomí obžalovaného vzal nalézací soud za prokázano na základě celého zjištěného děje a zejména se zřetelem na to, že projevy byly učiněny ve veřejné schůzi komunistické a že účastníci schůze byli většinou osoby mladistvé, podléhající ve zvýšené míře protiprávnímu působení na jejich cit. Označuje-li stížnost přesvědčení soudu nesprávným a ze skutečností těch nevyplývajícím, nedoličuje tím po zákonu ani dovolávaného důvodu zmatečnosti čis. 9 a), aniž kterého jiného z důvodů v Šu 281 tr. ř. výlučně vypočtených.

Čis. 1995.

Pod skutkovou podstatu přečinu ve smyslu Šu 303 tr. zák. spadá neslušné chování se nejen v době, kdy kněz s průvodem o Božím těle kolem pachatele šel, nýbrž i po celou dobu, po kterou průvod kolem něho přecházel.

(Rozh. ze dne 27. května 1925, Zm II 63/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnou stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Olomouci ze dne 11. listopadu 1924, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem urážky církve ve smyslu Šu 303 tr. zák., mimo jiné z těchto

důvodů:

Rozsudek zjišťuje, že obžalovaný stál s kloboukem na hlavě na chodníku v bezprostřední blízkosti průvodu Božího těla, že po vyzvání městského strážníka Antonína B-a, aby se vzdálil, se odebral pouze na opačnou stranu průvodu a že také tam zůstal ostentativně státi, maje hlavu pokrytou kloboukem, že dále neuposlechl ani výzvy P-ského, ubírajícího se za baldachynem, který naň, vzdáleného asi tři kroky, volal, by sňal klobouk, a se také z bezprostřední blízkosti průvodu nevzdálil, nýbrž slyše, že jej P-ský nazval grobiánem, se rozčilil a běžel s kloboukem na hlavě k P-skému až do průvodu a se tam s ním hádal. Jeví se tudíž námitka zmatečnou stížností, že rozsudek nezjišťuje, jak vzdálen byl obžalovaný od průvodu podruhé, totiž v době výstupu s P-ským, přímo svévolnou, stejně jako její další tvrzení, dle něhož prý svědkové H. a Z. udali, že byli s obžalovaným vzdáleni asi na 20 kroků od průvodu, který již přecházel pryč, neboť onoho údaje o počtu kroků neučinil dle protokolu ze jmenovaných svědků ani ten ani onen, H. pak udal pouze, že, když obžalovanému kdosi srazil klobouk, baldachyn (tedy nikoli průvod) byl již pryč. Dovolávajíc se důvodu zmatečnosti čis. 9 a) Šu 281 tr. ř. zmatečnou stížnost namítá především, že jednání obžalovaného ne-

zakládá skutkové podstaty přečinu podle §u 303 tr. zák. ani po stránce objektivní. Rozsudek spatřuje pry sice v tom, že obžalovaný nesmekl před průvodem klobouku, jednání ostentativní, nepraví však, v čem záležela tato ostentativnost, zejména pak neuvádí zřetelně, v čem spočívalo neslušné jednání obžalovaného. Zmateční stížnost není v právu. Nejen ostentativním a, jak se praví na jiném místě rozhodovacích důvodů, také provokativním, nýbrž i neslušným shledává rozsudek veškeré shora dle rozsudkových zjištění vyličené jednání obžalovaného, že totiž, prodlévaje ostentativně poblíž průvodu, před průvodem nesmekl a že náboženský úkon dokonce rušil tím, že s kloboukem na hlavě vnikl až do průvodu a tam se s P-ským hádal. Dle přesvědčení nalézacího soudu chtěl obžalovaný ukázat, že pro něho onen náboženský úkon nemá významu, a že proto klobouku nesmekl a proto také s kloboukem na hlavě vnikl do průvodu, kterýmžto neslušným chováním vyvolal pohoršení účastníků průvodu.

Po stránce právní rozsudek uvažuje, že předpis §u 303 tr. zák. platí ve svém nynějším doslovu podle zákona ze dne 20. února 1919, čís. 111 Sb. z. a n. pro každého občana republiky, že náboženské přesvědčení každého občana musí být respektováno a že náboženské úkony kterékoli církve nebo společnosti náboženské, státem (zákonně) uznané, nesmějí být rušeny neslušným chováním se rázu pohoršlivého. Zmateční stížnost hájí naproti tomu stanovisko, že církev, která chodí se svými obřady na ulici, musí počítati s tím, že tudy chodí lidé různého vyznání i lidé bez vyznání, kteří nejsou povinni, smekati před něčím, čeho sami neuznávají a co se snad úplně přičí jejich přesvědčení, že tedy nikdo ani v nejbližší vzdálenosti od církevního průvodu není povinen smekati, pouhé přiblížení se průvodu (s pokrytou hlavou) pak že nelze pokládati za chování se neslušné. Než tyto úvahy zmateční stížnosti jsou jednak nesprávné, jednak se nehodí na počínání si obžalovaného v tomto případě, jak je zjišťuje rozsudek. Neprávem snaží se především zmateční stížnost vykazovati státem zákonně uznané církve a společnosti náboženské s jejich náboženskými úkony zejména s průvody z ulic a jiných veřejně přístupných prostranství. Majíť dle §u 122 ústavní listiny všichni obyvatelé republiky Československé právo vykonávati veřejně i soukromě jakékoli vyznání, náboženství neb víru s jediným omezením, by totiž tento výkon nebyl v neshodě s veřejným pořádkem a řádem nebo s dobrými mravy. Za tohoto předpokladu smějí tudíž náboženské úkony, včetně průvodů, býti konány i na veřejných ulicích a jiných veřejně přístupných prostranstvích. Je sice pravda, že dle §u 123 ústavní listiny nesmí nikdo býti ani přímo ani nepřímou nucen k účasti na jakémkoli náboženském úkonu, ač ovšem opět s jistým omezením, totiž s výhradou práv, plynoucích z moci otcovské nebo poručenské. Než tato zásada rázu čistě negativního nemá zřejmě nic společného se zákonným ustanovením §u 303 tr. zák., stihajícím trestně neslušné chování se v čas veřejného provozování náboženství, z něhož může jiným vzejíti pohoršení. Onomu právu, zaručenému §em 122 ústavní listiny všem obyvatelům republiky, vykonávati své náboženství i veřejně, odpovídá na druhé straně povinnost, uložená předpisem §u 303 tr. zák., rovněž všem obyvatelům státu,

tudíž mimo jiné i osobám bez vyznání, nechovati se v čase veřejného provozování náboženství neslušným způsobem, tamtéž bližše naznačeným. Ze shora uvedených skutkových zjištění a k nim připojených úvah rozsudkových je zjevno, že neslušné chování se obžalovaného nespátřuje rozsudek v pouhém nesmeknutí, v pouhém přiblížení se průvodu s pokrytou hlavou, nýbrž v onom jeho celkovém jednání, které vyvrcholilo v tom, že obžalovaný s kloboukem na hlavě běžel, vnikl až do průvodu: a se tam s P-ským hádal, které však nalézací soud zřejmě vzhledem na tento zjev jakož i na skutečnost, že obžalovaný již na předchozí výzvu strážníkovu, by se vzdálil, se odebral pouze na opačnou stranu průvodu a také tam zůstal ostentativně státi, máje hlavu pokrytou kloboukem, shledal právem ostentativním a provokativním, zároveň však i neslušným již od počátku, totiž již od té doby, kdy obžalovaný dle rozsudkového zjištění pouze stál v bezprostřední blízkosti průvodu s kloboukem na hlavě.

Také další námitka zmateční stížnosti, že, patrně v době výstupu obžalovaného s P-ským, kňěz byl již poodešel a se tedy dle názoru stížnosti nejednalo již o náboženský obřad, je právně bezpodstatná. Povinností obžalovaného bylo chovati se slušně a nepohoršlivě po celou dobu, po kterou podle něho přecházel průvod. Tuto povinnost porušil obžalovaný tím povážlivěji, že vnikl do průvodu s kloboukem na hlavě a se tam hádal s P-ským, který se dle rozsudkového zjištění ubíral za baldachýnem. S posléze uvedeným zjištěním rozsudkovým nedá se však uvésti v soulad tvrzení zmateční stížnosti, že obžalovaný chtěl pouze zjistiti P-ského. Povahy chování se neslušného ve smyslu §u 303 tr. zák. nebylo by však pozbylo počínání obžalovaného zejména od té chvíle, kdy s kloboukem na hlavě běžel do průvodu a se tam s P-ským hádal, žádaje ho, by svůj výrok (P-ský nazval před tím obžalovaného dle rozsudkového zjištění »grobianem«) odvolal, ani tehdy, odpovídal-li by skutečnosti údaj svědků H-a a Z-a, zaznamenaný i v rozsudkových důvodech, dle něhož obžalovanému někdo dříve, než se přiblížil k P-skému, srazil s hlavy klobouk. Jednak choval se obžalovaný způsobem ve smyslu §u 303 tr. zák. neslušným již před tímto výstupem, jednak dlužno v onom skutku neznámého spatřovati, byť i nepřístojný, projev pohoršení, které vyvolal obžalovaný u účastníků průvodu již svým předchozím neslušným chováním se a dlužno jako přímo nejapný označiti pokus zmateční stížnosti, používající onoho výjevu k námitce, že se obžalovaný přiblížil k průvodu s hlavou nepokrytou. Rozsudek ostatně zjišťuje, že obžalovaný vnikl do průvodu s kloboukem na hlavě.

Čís. 1996.

Smilné činy, páchané učitelem na žákyních.

Pohlavní zneužití (§ 128 tr. zák.) nelze spatřovati v pouhém plácání po zádech nebo stehnách, nelze však je omeziti ani na zneužití pohlavního údu, ani na přímé styky některé části těla pachatelova s (nezahalenou, nahou) částí těla zneužité osoby; stačí i zneužití (ohmatávání) jiných částí těla, byť i oděvem zakrytých (prsou, nohou, zadnice), ob-

zvláště, může-li zneužitá osoba poznati nebo pozná-li příčinu neb účel takových doteků.

Způsobilstvost činu vzbuditi veřejné pohoršení (§ 516 tr. zák.) jest tu i tehdy, poukazují-li okolnosti případu k tomu, že osoba smilnými činy dotčená jich nesmlíčí, nýbrž sdělí jiným, co se jí stalo (na př. osoba mladistvá).

(Rozh. ze dne 27. května 1925, Zm II 71/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Mor. Ostravě ze dne 23. prosince 1924, jímž byl obžalovaný sprostěn podle §u 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro zločiny podle §§u 128 a 132 tr. zák. a přešupek podle §u 516 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by jí znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje důvody zmatečnosti podle čís. 5 a 9 písm. a) §u 281 tr. ř. Nelze jí upřítí důvodnosti. Skutková podstata zločinu zprzněni podle §u 128 tr. zák. není podle konečného závěru rozhodovacích důvodů naplněna ani po stránce objektivní ani po stránce subjektivní. Objektivní skutková podstata není prý dána, jelikož obžalovaný neohmatával děti po nahém těle a přirození.

Právní názor, jímž se řídil nalézací soud, příčí se správnému výkladu zákona a činí rozsudek zmatečným podle čís. 9 písm. a) §u 281 tr. ř. Pohlavní zneužití nelze sice spatřovati již v pouhém plácání děvčeti po zádech, stehnách (sb. n. s. č. 1116). Avšak nelze je omeziti ani na zneužití pohlavního údu, ani na přímé styky některé části těla pachatelova s (nezahalenou, nahou) částí těla zneužitě osoby. Stačí i zneužití (ohmatávání) jiných částí těla zneužitě osoby, byť oděvem zakrytých, na př. prsou, nohou, zadnice a pod., obzvláště může-li zneužitá osoba poznati nebo pozná-li příčinu neb účel takovýchto necudných doteků (sb. Manzova č. 843, sb. n. s. č. 812, 1192, 1230). Jediným omezením jest, že nejde o soulož, že ale přes to souvisí čin s pohlavní smyslností pachatelovou, vyvěraje z jeho podrážděných chťičů a smějuje k jich ukojení. Řídě se nesprávným, příliš úzkým výkladem pojmu pohlavního zneužití, nevyslovil se nalézací soud jasně o tom, co běře či neběře za prokázáno ze skutečností, které byly potvrzeny jinými svědkyněmi než Vilémou a Hildegardou P-ými, jímž neuvěřil. Nejasnost, již je stížen výrok o skutečnostech objektivních, nezůstala bez účinku na výrok o skutkové podstatě subjektivní. Tuto vylučuje napadený rozsudek z důvodů, že se nedá prokázati, zdali obžalovaný měl zlý úmysl, nesouc se k ukojení chlípných žádostí a že to mohly býti bezděčné pohyby, jelikož obžalovaný činil na soud dojem nervosního člověka. O tom, jde-li o pohyb bezděčný či o čin vědomý, úmyslný, účelný, nelze se spolehlivě vysloviti, není-li pohyb (čin) přesně zjištěn. Že nejasnost skutkových zjištění objektivních účinkovala i na výrok o úmyslu, vyplývá z okol-

nosti, že další odstavec rozhodovacích důvodů, jednající o přestupku §u 516 tr. zák., mluví o popleskávání dětí po zadnici nebo po zádech, přátelským, ovšem neslušným způsobem, jak to někdy učitelé mají ve zvyku, tudíž o činech naprosto jiných, než k jakým poukazují svědecké výpovědi v rozhodovacích důvodech citované. Avšak stížnost vytýká právem dále, že výrok o úmyslu obžalovaného (a i tento výrok jest skutkově zjišťovacím výrokem, tak že mu lze odporovati formálními důvody zmatečnosti) jest neúplným, jelikož nalézací soud opomíjí v předpokladech závěru, o který jde, při hlavním přelíčení čtenou výpověď Boženy J-ské, že obžalovaný měl ve zvyku volati děvčata k sobě ku stolu, když je zkoušel, že sice chlapce volal také ku stolu, tito že však stáli trochu dále od stolu. Nelze této výpovědi upřítí význam pro závěr, o který jde, pročež vytýkaná neúplnost vztahující se k rozhodné skutečnosti úmyslu pachatelova způsobila zmatečnost rozsudku podle čís. 5 §u 281 tr. ř. Stížnost vytýká ovšem ještě, že nalézací soud nevzal v úvahu, že několik svědkyň dosvědčilo, že je obžalovaný přitahoval k sobě, když se od něho oddalovaly. Než k této výtce nelze — třebaže by se jí dostalo věcného podkladu ve výpovědích, — přihlížeti, jelikož není konkretisována po rozumu §u 285 tr. ř. a §u 1 čís. 2 zákona čís. 3 z roku 1878 přesným označením opomenutých výpovědi.

Pro dolíčenou zmatečnost výroků o objektivní a subjektivní skutkové podstatě zločinu §u 128 tr. zák. neobstojí ani výrok nalézacího soudu, že odpadá skutková podstata §u 132 III. tr. zák., kdyžž tento závěr jest v rozhodovacích důvodech opřen jedinou větou, že nebylo prokázáno, zdali obžalovaný spáchal zločin podle §u 128 tr. zák., a proto je stížen těmiže zmatky jako výroky ony.

Tožž platí o výroku, že dle názoru nalézacího soudu není dán přestupek §u 516 tr. zák., pokud jest odůvodňován větami, že nalézací soud nenabyl na základě nejistých výpovědí svědkyň přesvědčení o tom, že obžalovaný v nemravném úmyslu na děti sahal, když se snad tak stalo bez nějakého necudného úmyslu, jak to někdy učitelé mají ve zvyku, popleskati děti po zadnici nebo po zádech, a že dle názoru soudu nešlo o činy smilné, popleskal-li obžalovaný dětem přátelským, ovšem neslušným způsobem po nohou. Tyto důvody nejsou než zopakováním předchozího závěru o nedostatku zlého úmyslu a bezděčnosti pohybů a proto stížený těmiže zmatky, kterými jest — jak dokázáno — stížen onen předchozí závěr. Rozhodovací důvody uvádějí dále, že se to mohlo díti pouze, jak děti udaly, za zabeđeným stolem a nemohlo se to viděti z lavic; a že obžalovaný nebyl si vědom, že takové jednání může vzbuditi veřejné pohoršení. Tyto věty rozhodovacích důvodů řídí se zřejmým názorem, že způsobilým vyvolati veřejné pohoršení je smilný čin jen tehdy, byl-li spáchán za okolností, za nichž jej mohly pozorovati jiné osoby, jejichž mravní cit by byl takovými postřehy uražen. Názor nevyhovuje, jak stížnost právem vytýká, správnému výkladu zákona. Způsobilstvost vzbuditi veřejné pohoršení není tu jen tehdy, když nebezpečí veřejného pohoršení jest dáno ihned v době spáchání smilného činu tím, že čin mohl býti pozorován jinými osobami a těmito z důvodu uraženého citu mravního sdělován širší veřejnosti, nýbrž i tehdy, poukazují-li okol-

nosti případu k tomu, že dojde třeba jen dodatečně k onomu nebezpečí tím, že osoba smilnými činy dotčená jich nesmlčí, nýbrž sdělí jiným, co se jí stalo (srovnej sb. Manzovu 4341, sb. n. s. č. 794). Takovou okolností může být obzvláště povaha osoby smilným činem dotčené, nedospělý věk její, tím podmíněné nedostatečné porozumění významu a dosahu smilných činů a zvědavost její, co takové činy znamenají. Pachatel pak bude si oné způsobilosti vědom, uvědomil-li sobě z takových okolností, že se čin jeho třeba dodatečně dostane k vědomosti širšího kruhu. Tím, že nalézací soud neuvažoval o zmíněné způsobilosti a příslušném vědomí pachatelově i z tohoto hlediska, bylo zákona použito neúplně, tudíž nesprávně, a způsobena i v tomto směru zmatečnost rozsudku dle §u 281 čís. 9 písm. a) tr. ř.

Čís. 1997.

Při souběhu (§ 267 tr. zák.) přečinu s přestupkem dlužno použití zákonného předpisu o trestu na přestupek, je-li trest jím stanovený vyšší než trest, uložený zákonem na přečin.

(Rozh. ze dne 27. května 1925, Zm II 137/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Olomouci ze dne 5. prosince 1924, jímž byl obžalovaný Petr K. uznán vinným přečinem podle §u 14 čís. 5 zákona ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n. a přestupkem podle §§ů 491 a 496 tr. zák. a článku V. zákona ze dne 17. prosince 1862, čís. 8 ř. zák. z roku 1863 a odsouzen podle §u 14 čís. 4 zákona ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n. se zřetelem na § 267 tr. zák. a za použití §u 266 tr. zák. do vězení na 10 dnů, zrušil rozsudkový výrok o trestu a odsoudil obžalovaného dle §u 493 tr. zák. se zřetelem na § 267 tr. zák. a za použití §u 266 tr. zák. do vězení na tři týdny.

Důvody:

Prvý odstavce §u 267 tr. zák. nařizuje, že, spáchal-li vyšetřovaneč více přečinů nebo více přestupků, na něž se vztahuje totéž vyšetřování a odsouzení, anebo sejdou-li se takovým způsobem přečiny a přestupky, má se užití toho zákona, který mezi těmito trestnými činy ustanovuje nejvyšší trest, avšak přihlížejíc k činům ostatním. Ze samotného doslovu tohoto předpisu je zcela nepochybně zřejmo, že rozhodnými jsou výhradně zákonem stanovené tresty, nikoli snad zákonná kvalifikace jednotlivých činů trestných, že tedy i v případech, v nichž se střetne přečin s přestupkem, dlužno použití zákonného předpisu o trestu na přestupek, je-li trest jím stanovený vyšší, než trest, uložený zákonem na přečin. Je dále samozřejmo, že tam, kde zákon stanoví na různé trestné činy též druh trestu, je rozhodnou zákonná výměra jednotlivých trestů. Právem namítá tudíž zmateční stížnost, dovolávajíc se důvodu

zmatečnosti čís. 11 §u 281 tr. ř., že nalézací soud překročil při výměře trestu obžalovanému svoji trestní pravomoc. Obžalovaný uznán byl napadeným rozsudkem vinným jednak přečinem podle §u 14 čís. 5 zákona na ochranu republiky, který se trestá vězením od osmi dnů do tří měsíců, jednak přestupkem podle §§ů 491, 496 tr. zák. a článku V. zákona ze dne 17. prosince 1862, čís. 8 ř. zák. z roku 1863, na který stanoví § 493 tr. zák. trest vězení od jednoho až do šesti měsíců. Při správném použití předpisu prvního odstavce §u 267 tr. zák. bylo tudíž uložiti obžalovanému trest podle §u 493 tr. zák., nikoli podle §u 14 čís. 4 zákona na ochranu republiky, jak učinil nalézací soud. Bylo proto odůvodněné zmateční stížnosti vyhověti, zrušiti napadený výrok rozsudkový jako zmatečný dle čís. 11 §u 281 tr. ř. a uložiti obžalovanému trest podle §u 493 tr. zák.

Čís. 1998.

Trestání válečné lichvy (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

Zřejmě přemrštěným (§8 zákona) jest nájemné, jež značně převyšuje částku, přiměřenou dle místních poměrů, přihlížeje ke stavu a rozsahu pronajatých místností a k platným zákonným předpisům o dovolené výši nájemného.

V subjektivním směru vyžaduje skutková podstata §u 8 zákona vědomí pachatelovo, že, využívaje mimořádných poměrů, vyvolaných válkou, vybočuje požadavkem nájemného z mezí dovoleného.

(Rozh. ze dne 28. května 1925, Zm I 258/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Chrudimi ze dne 19. února 1925, pokud jím byli stěžovatelé uznáni vinnými přestupkem podle §u 8 odstavce první zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., zrušil napadený rozsudek a odkázal věc na příslušný okresní soud, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost dovolává se číselně důvodů zmatečnosti čís. 5, 9 a), 10 §u 281 tr. ř., povádí však pouze zmatek čís. 9 a) §u 281 tr. ř., dovozuje, že obžalovaní byli odsouzeni pro přestupek předražování podle §u 8 čís. 1 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., neprávem, poněvadž 1. částku, kterou požadovali od Josefa V-a jako nájemné, ze tří místností s příslušenstvím v B., nelze pokládati za zřejmě přemrštěnou, uváží-li se, že soud sám musel nejprve prohlédnouti místnosti a vyšetřiti místní poměry, než učinil rozhodnutí, takže nelze říci, že by požadované nájemné bylo patrně každému ihned a na první pohled jako přemrštěné; 2. nejde o nemovitost, pokud se týče část nemovitosti, sloužící k ukojení životních potřeb lidí (bydlení), poněvadž Josef V. potřeboval dotyčných místností výhradně k provozování obchodu, nikoliv k bydlení, ježto v době ujednání smlouvy nebyl ženat, neměl nábytku a tedy bytu vůbec nepotřeboval; 3. soud nepřihlížel k tomu, že majitel starého domu jest oprávněn požadovati na novém

nájemníkovi vyšší nájemné, než platí staří nájemníci, a přizpůsobiti tak nájemné novým poměrům a znehodnocené ceně peněz, jakož i k tomu, že činže za obchodní místnosti jsou vyšší, než činže za byty; 4. nájemné, požadované obžalovanými nelze prý pokládati za zřejmě přemrštěné také proto, že se Josefu V-ovi nezdálo přemrštěným, ačkoliv znal místní poměry a přes to bez námitek smlouvenou částku platil, a dále proto, že si vlastně najal s místnostmi také hostinskou živnost. Než, i kdyby tomu tak nebylo, byla by prý požadovaná cena 2400 Kč za pronájem obchodních místností toho rozsahu, jak byly přenechány obžalovanému v roce 1922, kdy hodnota čsl. koruny poklesla na 5 cts. švýcarského franku, zcela přiměřenou a nikoliv zřejmě přemrštěnou. 5. U Františky F-ové, která ničeho nepronajímala a jako prostá vesnická žena ani nerozuměla ujednání, které učinil její manžel sám, není prý tu ani objektivní ani subjektivní skutkové podstaty přestupku předražování, neboť z okolností, že smlouvu podepsala, nelze prý ještě usuzovati na její trestný úmysl.

Avšak zmateční stížnosti nelze přiznati oprávnění, pokud její výtky týkají se objektivní skutkové podstaty přestupku, jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými. K 1. Za zřejmě přemrštěné nájemné dlužno pokládati každé, které značně převyšuje částku, přiměřenou dle místních poměrů, přihlížeje ke stavu a rozsahu pronajatých místností, jakož i k platným zákonným předpisům o dovolené výši nájemného, vydaných k ochraně nájemníků. Není tedy správným náhled stěžovatelů, že o zřejmě přemrštěnosti lze mluvit jen tenkrát, je-li patrna každému ihned, na první pohled; stačit, je-li patrna a je-li si jí vědom pronajímající, o čemž se stane ještě zmínka v dalších vývodech. Soud provedl místní šetření, by jednak zjistil stav a rozsah pronajatých místností, místní poměry v obci a výši činží tam placených, a by tak získal objektivní měřítko pro posouzení otázky, zda byla částka, obžalovanými požadovaná, přiměřená čili nic. Tomuto účelu nařizené místní ohledání vyhovělo, ježto z jeho výsledku ve spojení s posudkem znalce, seznání obecního starosty a svědků soud dospěl k odůvodněnému přesvědčení, že přiměřená úplata za pronajaté místnosti (které byly shledány ve stavu nad míru schátralém) činí nejvýše 1200 Kč ročně, tedy polovici toho, co požadovali obžalovaní. K 2. Toto tvrzení odporuje obsahu rozsudku, který bezvadně zjišťuje, že Josef V. potřeboval místností nejen k zařízení obchodu, nýbrž i domácnosti, ježto, maje snoubenku v jiném stavu, nutně potřeboval bytu pro sebe i rodinu, a šlo mu tedy zjevně o ukojení přímé životní potřeby lidí po bydlení a výkonu povolání (obchodní živnosti) a kromě toho ovšem i o umístění domácích zvířat. Dle rozsudečného zjištění využili obžalovaní právě této tísně V-ovy k požadavku zřejmě přemrštěného nájemného. K 3. Otázku zřejmě přemrštěnosti posoudil první soud správně, vysloviv, že požadované nájemné 2400 Kč ročně za místnosti, za něž by byla (vzhledem k schátralému jejich stavu, rozsahu a místním poměrům) přiměřena činže nejvýše 1200 Kč — jest zřejmě přemrštěnou. Ze jsou činže za obchodní místnosti vyšší, než u bytů, napadený rozsudek uznává, přihlížeje při řešení otázky přiměřenosti požadované činže výslovně k tomu, že části místností, zejména

sálu, mělo býti použito výhradně k účelům obchodním. K 4. Okolnost, že V. pokládal nájemné za přiměřené a bez námitek je platil (v rozsudku ostatně nezjištěná), neměla by pro otázku viny významu, ani kdyby byla pravdivá, poněvadž zákon trestá lichevní jednání ve veřejném zájmu i v případech, kde se nájemník spokojuje s vykořisťováním bytové tísně se strany pronajímatelovy. Že obžalovaní přenechali V-ovi s pronajatými místnostmi zároveň i živnost hostinskou (jak si V. původně vykládal znění věty ve smlouvě, »že mu majitel povoluje nakrmiti a napojiti hosty«), rozsudek výslovně vyloučil a své přesvědčení v tom směru náležitě odůvodnil. Výtky, jež zmateční stížnost proti tomuto zjištění uvádí, jsou v podstatě nepřipustným brojením proti hodnocení průvodních výsledků prvním soudem a proti jeho formálně bezvadnému přesvědčení o ně opřenému. V předpokladech výroku o objektivní přemrštěnosti požadovaného nájemného soud nepřehlídí, že šlo z části o místnost obchodní a zjišťuje na základě znaleckého posudku přiměřenost nájemného k 1. lednu 1923, přihlíží již tím k hodnotě Kč v té době. K 5. O Františce F-ové zjišťuje rozsudek formálně bezvadně, že při ujednání nájemní smlouvy byla přítomna, tedy její obsah znala — s požadovanou činží souhlasila a písemnou smlouvu spolu s manželem podepsala. Tím zjišťuje skutkové předpoklady pro spolupachatelství obou manželů, a dle zásad o spolupachatelství nese také stěžovatelka následky společné trestné činnosti. Okolnosti, na něž zmateční stížnost poukazuje, nejsou vzaty z obsahu rozsudku, pokud se týče jsou pouhým brojením proti skutkovým zjištěním, naplňujícím objektivní skutkovou podstatu trestného předražování jak u prvního obžalovaného, tak i na straně obžalované Františky F-ové.

Jinak má se věc, pokud jde o subjektivní stránku skutkové podstaty přestupku podle § 8 odstavec první zákona č. 568/1919. Ke skutkové podstatě tohoto přestupku vyžadují se totiž nejen nalézacím soudem zjištěné objektivní náležitosti, nýbrž i vědomí pachatelovo, že žádá, pokud se týče dává si poskytovat nájemné zřejmě přemrštěné. Tohoto vědomí obžalovaných nalézací soud nezjistil a zejména nelze dostatečně, náležitě odůvodněné zjištění v tomto směru spatřovati ani v tom, že se v rozhodovacích důvodech na jednom místě uvádí, že obžalovaní žádali zřejmě přemrštěnou částku 2400 Kč ve zřejmém úmyslu, by co nejvíce využívali mimořádných poměrů válkou vyvolaných. Neboť to neopravňuje ještě a nenutí nijak k závěru, že si byli také vědomi, že, využívající mimořádných poměrů vyvolaných válkou požadavkem nájemného, vybočují z mezí dovoleného. Přesného zjištění v naznačeném směru bylo v tomto případě tím více třeba, ježto k tomu nabádaly zvláštní okolnosti, zejména, že vznikly pochybnosti, zda obžalovaní přenechali Josefu V-ovi za 2400 Kč kromě pronajatých místností též živnost hostinskou, což rozsudek vylučuje sice po stránce objektivní, aniž se však zabývá tím, jaký význam tato okolnost má pro posouzení otázky, zda si obžalovaní subjektivně byli vědomi zřejmě přemrštěnosti částky 2400 Kč jako pouhého nájemného za pronajaté místnosti bez přenechání hostinské živnosti, o níž se rovněž jednalo. Jest tedy oprávněna výtka, že v rozsudku není zjištěno subjektivní zavinění stě-

žovatelů, takže odsuzující výrok ohledně přestupku Šu 8 odstavec prvý zákona čís. 568/1919 není po subjektivní stránce opodstatněn zjištěnými skutečnostmi a je proto dle čís. 9 a) Šu 281 tr. ř. zmatečným, protože bylo jej i s výrokem o trestu a výroky souvisejícími zrušiti. Jelikož pak ve zrušeném rozsudku nejsou zjištěny ony skutečnosti, které při správném použití zákona měly by býti základem nálezu, takže nelze se obejiti bez nařízení opětného hlavního přelíčení, a jde již pouze o přestupek Šu 8 odstavec prvý uvedeného zákona, byla věc dle Šu 288 čís. 3 tr. ř. přikázána příslušnému nyní soudu okresnímu, by ji v rozsahu zrušení znova projednal a rozhodl.

Čís. 1999.

Vražda Dascalova.

Porušení předpisu Šu 170 čís. 2 tr. ř. není zmatkem, nebyl-li důvod, je zakládající v době výslechu svědka soudu znám.

Překážka přísahy dle Šu 170 čís. 7 tr. ř. brání jen dodatečně přísaze assertorní v přípravném řízení, nikoli však promissorní přísaze při hlavním přelíčení.

Ustanovení Šu 170 čís. 6 tr. ř. předpokládá trvalé, hluboce zakořeněné nepřátelství, jež bylo tu již před trestným činem a projevilo se nevraživými činy; nespadá sem pouhá všeobecná nevraživost z důvodu politického stranictví.

Nebyl-li protokol o hlavním přelíčení dohotoven v době, kdy počala lhůta k provedení zmateční stížnosti, není tu zmatečností dle Šu 344 čís. 4 tr. ř. (§ 271 tr. ř.), měl-li obžalovaný po ruce podrobné zápisky o líčení, neodchylující se závažně od protokolu.

S hlediska Šu 238 tr. ř. stačí, bylo-li o návrzích rozhodnuto před ukončením hlavního přelíčení.

V obnoveném řízení nelze přezkoumávat předpoklady právoplatného usnesení obnovovacího (§§y 355—259 tr. ř.).

»Neodolatelné donucení« ve smyslu Šu 2 písm. g) tr. zák. jest tu jen tehdy, byla-li nouze jedinou pohnutkou činu, jednal-li pachatel pod dojmem přítomného, bezprostředně hrozícího nebezpečí, jemuž nelze uniknouti jinak, než spácháním činu a nepřivodil-li si sám stav nouze vlastním trestným zaviněním.

Pokud nezakládá obava před pomstou v případě nesplnění rozkazu ilegální macedonské organizace k vraždě stav nouze a nepoložení dodatkové otázky na stav Šu 2 g) tr. zák. (§ 319 tr. ř.) není tu zmatkem čís. 6 Šu 344 tr. ř.

Ne porušení předpisu třetího odstavce, nýbrž jen porušení předpisu čtvrtého odstavce Šu 359 tr. ř. zakládá zmatek ve smyslu Šu 344 čís. 12 tr. ř.

Byl-li z důvodu Šu 50 tr. zák. uznán trest smrti (§ 136 tr. zák.) nepřipustným, lze uznati i na doživotní žalář.

(Rozh. ze dne 29. května 1925, Zm I 793/24.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku porotního soudu v Táboře ze dne 27. října 1924, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem vraždy úkladné podle §§u 134, 135 čís. 1 tr. zák., mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmatek dle Šu 344 čís. 4 tr. ř. spatřuje stížnost v tom, že prý proti předpisu Šu 170 čís. 2 tr. ř. vzat byl do přísahy svědek Alexander O., ačkoliv sám ke konci svého výslechu prohlásil, že byl odsouzen příslušným trestním soudem v Bulharsku. Dle zmíněného odstavce §§u 170, 247 odstavec druhý tr. ř. nesmějí býti pod neplatností vzati do přísahy svědci, kteří odsouzeni jsou pro zločin k trestu na svobodě, jež jest jim ještě odpykati, a z protokolu o hlavním přelíčení vyplývá, že svědek Alexander O. na konci svého výslechu k otázce obhájcově udal, že byl odsouzen soudem první stolice, načež bude následovati soud okružní. Byl i při té příležitosti nebylo zjištěno, pro jaký trestný čin odsouzení nastalo, zdá se přece dle toho, co svědek sám udal, že jde o odsouzení ke 20 rokům žaláře pro zneužití moci úřední. Než, nechť jest tomu jakkoli, žádným způsobem nelze z důvodu toho odvozovati zmatek Šu 344 č. 4 tr. ř., kdyžž odsouzení svědkovo v době vzetí do přísahy soudu vůbec známo nebylo a on také ze žádné strany na okolnost tu nebyl upozorněn. Neboť otázku ohledně překážky svědecké přísahy nutno posuzovati vždy dle znalosti soudu v době vzetí svědka do přísahy a v době té soud neměl příčiny o přípustnosti vzetí do přísahy z důvodu čís. 2 Šu 170 tr. ř. pochybovati. Proto nelze míti též zření k dokladům, obhájcem dodatečně nejvyššímu soudu předloženým. A byl i v případě, že tu skutečně byly předpoklady Šu 170 čís. 2 tr. ř., bylo na soudu, by alespoň, jakmile se o tom za přelíčení přesvědčil, porotce na to upozornil a prohlásil přísahu svědkovu za neplatnou, zákon dotyčného kladného předpisu nemá, a z toho, že se tak nestalo, zmatečností rozsudku odvozovati nelze. Ani zmatku čís. 5 Šu 344 tr. ř. z toho důvodu, že svědku O-ovi nebyly před jeho výslechem dány případné otázky, by bylo zjištěno, není-li tu překážky přísahy podle Šu 170 čís. 2 tr. ř., kdežto prý u svědků vývodních velmi podrobně zjišťována byla totožnost a věrohodnost (§ 3 tr. ř.), tu není, ježto chybí formální předpoklady onoho zmatečního důvodu — totiž návrh stěžovatelův a usnesení soudního sboru.

Zmatek čís. 344 čís. 4 tr. ř. pro porušení předpisu Šu 170 čís. 7 tr. ř., že totiž svědci B-off a B-eff vzati byli do přísahy, jakkoli prý jsou patrný podstatné rozpory mezi jich výpověďmi loňskými a letošními, jež zejména výslechem tlumočnicka a vyšetřujícího soudce mohly býti prokázány, uplatňuje stížnost rovněž neprávem, přehlížeje, že překážka přísahy podle Šu 170 čís. 7 tr. ř. brání jen dodatné assertorní přísaze v přípravném řízení, činíc ji neplatnou, ne však promissorní přísaze při hlavním přelíčení (§ 247 druhý odstavec tr. ř.).

Rovněž není tu onoho zmatku pro porušení předpisu Šu 170 čís. 6 tr. ř. vzetím svědků průvodních (O-ova, B-offa, B-effa, C-ova, A-ova) do přísahy, jakkoli svědci ti, hlásíce se k bývalé vládě Stambolijského

a Dascalova, již proto žijí ve zjevném nepřátelství s macedonskou organizací, jejíž nástrojem prý obžalovaný byl. Předpokládá § 170 čis. 6 tr. ř. trvalé, hluboce zakořeněné nepřátelství, jež tu bylo již před trestným činem a projevilo se nevraživými činy. O tom nemůže však býti řeči již proto, že žádný z oněch svědků obžalovaného před činem vůbec neznal. Pouhá všeobecná nevraživost z důvodu politického stranictví tohoto čistě osobního poměru §u 170 čis. 6 tr. ř. přirozeně nezakládá.

Neprávem dovolává se konečně stížnost téhož zmatku poukazem na to, že prý nebyla obhájci poskytnuta možnost, pořídit si potřebný opis protokolu o hlavním přelíčení bezprostředně po přijetí písemného vyhotovení rozsudku. Zmatek §u 344 čis. 4 tr. ř. vzhledem k předpisu §u 271 tr. ř. předpokládá, že o hlavním přelíčení nebyl pořízen předsedou a zapisovatelem podepsaný protokol. Že se tak nestalo, stížnost vůbec ne tvrdí. Než, i kdyby se vykládal onen předpis vzhledem k předpisu posledního odstavce téhož §u tak široce, že zmatečnost zakládá již, nebyl-li protokol dohotoven v době, kdy počala běžeti lhůta k provedení zmateční stížnosti (vid. sb. 2859), ani tu není ve spisech podkladu, že se tak nestalo. Každým způsobem bránil by však uplatňování onoho zmatku předpis předposledního odstavce §u 344 tr. ř. Neboť stěžovatel sám v písemné zmateční stížnosti připouští, že měl k dispozici podrobné zápisky, které pro první 4 dny přelíčení, tedy až do skončení průvodního řízení pořídil koncipient jeho obhájce. Za těchto okolností mohl by uplatňován býti onen zmatek jen tenkrát, kdyby se prokázalo, že tyto zápisky v některém závažném bodě se rozcházejí s doslovem úředního protokolu, jenž pořízen byl s velkou přesností dvěma zapisovateli za předsedova dozoru. Že však takových závažných odchylek mezi jeho zněním a zápisky obhájceva důvěrníka není, vyplývá zřejmě z provedení zmateční stížnosti, jež v příčině všech tvrzených formálních vad řízení kryta jest dotýcnými záznamy úředního protokolu.

S hlediska zmatku podle §u 344 čis. 5 tr. ř. vytyká stížnost především, že nebylo rozhodnuto ihned, jak to káže § 238 tr. ř., o několika návrzích stěžovatelových, zejména o návrhu na výslech tlumočnicka Dra P-a, na přečtení anonymního listu na porotu, a na výslech vyšetřujícího soudce Dra K-eho. Než již z porovnání předpisu §u 344 čis. 5 tr. ř. vyplývá zřejmě, že zmatečnost řízení má v zápětí jen, když soud za hlavního přelíčení o stěžovatelově návrhu nerozhodl. S hlediska uplatňovaného zmatku nemá proto významu, ve kterém období hlavního přelíčení rozhodnutí se stalo, jen když před ukončením přelíčení bylo rozhodnuto. Z toho vyplývá též nesprávnost doslovného pojetí výrazu «ihned» v §u 238 tr. ř. zmateční stížnosti. Obratem tím má býti jen vyloučeno, by hlavní přelíčení k vůli rozhodnutí o návrhu netrpělo průtahem, čemuž nasvědčuje i další dodatek, vylučující samostatný, další jednání stavící opravný prostředek. Odklad rozhodnutí na pozdější období hlavního přelíčení neodporuje proto ani předpisu §u 238 tr. ř., jenž ostatně sám o sobě nemá sankce zmatečnosti, tím méně může vytykán býti s úspěchem podle §u 344 čis. 5 tr. ř.

Týž zmatek odvozuje zmateční stížnost z usnesení soudního sboru, jimiž byly zamítnuty různé návrhy obhajoby. Tak poukazuje stížnost ze-

jména na návrh, by vynesena byla rozsudek osvobozující podle §u 317 tr. ř., protože za přípravného vyšetřování se zjistilo (mohlo zjistiti), že důvody, o které byla opřena obnova trestního řízení a příslušné skutkové okolnosti nebyly prý prokázány, takže dlužno míti za to, že jest opětne stíhání obžalovaného vyloučeno následkem prvního osvobozujícího rozsudku poroty. Návrh ten právem a ve shodě se zákonem zamítnut byl soudním dvorem s odůvodněním, že není tu podmínek §u 317 tr. ř., ježto trestní řízení právoplatně bylo obnoveno, a řízení na návrh státního zastupitelství správně zavedeno. Trestní řád upravuje obnovu trestního řízení zvláště ve XX. hlavě a rozlišuje zejména v §§ech 357 až 359 tr. ř. zcela přesně mezi řízením obnovovacím (judicium rescindens), jehož úkolem jest, aby právomoc vyneseného rozsudku byla odstraněna, a řízením obnovovým (judicium rescissorium), jehož úkolem jest, aby přivoděno bylo nové, správné rozhodnutí věci (viz Löfflerovy pozn. k rozh. čis. 111 a 414 jeho sbírky). Rovněž upravuje zvláště v §u 357 tr. ř. opravný postup proti usnesení soudu první stolice o návrhu na obnovu trestního řízení, připouští proti němu v ý l u č n ě (posl. odst.) stížnost na sborový soud druhé stolice. Právoplatným usnesením, jímž obnova byla povolena, odstraňuje se na dobro původní rozsudek, pokud usnesením o obnově byl dotčen (§ 358) a věc vstupuje znovu do období přípravného vyšetřování, o němž platí předpisy X. hlavy tr. ř., a jež, neskončilo-li zastavením, vede k novému hlavnímu přelíčení a vynesení nového rozsudku. Z toho vyplývá, že soud, jemuž rozhodovati jest v trestním řízení, právoplatně obnověném, není vůbec oprávněn, přezkoumávati správnost právoplatného usnesení o obnově, jehož procesuální účinek nemůže ani dotčen býti tím, že snad některý z předpokladů, na němž spočívalo, výsledky nového vyšetřování a přelíčení byl vyvrácen. Jeho působnost omezena jest na to, by zkoumal výsledky nového hlavního přelíčení v rámci §u 258 tr. ř. a odvodil z toho důsledky v dalších §§ech XVIII. hlavy označené, jako by šlo o původní hlavní přelíčení. Proto byl by soud překročil meze svého práva, kdyby byl, jak toho docíliti chtěla obhajoba svým návrhem, vůbec se byl pouštěl do hmotného přezkoumávání předpokladů právoplatného usnesení obnovovacího s hlediska §u 355 tr. ř., a také soud zrušovací není vůbec oprávněn otázkou tou; ať již s hlediska kteréhokoli důvodu zmatečnosti se zabýváti (stejně rozh. vid. sb. 2391, 4019, 891, odchylně v. sb. 664, Löffl. sb. 111). Dotýcnou stížnost nutno označiti bezdůvodnou.

Zmateční stížnost shledává porušení předpisu §u 319 tr. ř. a proto zmatek §u 344 čis. 6 tr. ř. v tom, že nebyly dány porotcům dodatkové otázky jednak na neodolatelné donucení, jednak na pomnutí stíhatelnosti trestného činu proto, že nebyly dokázány okolnosti, tvrzené v usnesení o obnově, a opětným prováděním přelíčení porušena zásada »ne bis in idem«. Ve směru posléze uvedeném stačí poukázati na to, že předpis §u 319 tr. ř. výslovně jako předmět otázky dodatkové vylučuje případy §u 317 tr. ř. Že však tu o takový případ jde, připustila sama zmateční stížnost, vytykajíc, ovšem neprávem, jako zmatek §u 344 čis. 5 tr. ř., že nebylo vyhověno návrhu obhajoby na vynesení rozsudku podle §u 317 tr. ř. pro porušení téže zásady. Ve směru prvuvedeném sluší však ozna-

čítí zmateční stížnost rovněž bezdůvodnou. Soud odůvodňuje své usnesení, jímž odepřena otázka na neodolatelné donucení, poukazem na to, že ze samého hájení se obžalovaného nevychází na jevo, že se k činu odhodlal pod dojmem hrozícího mu nebezpečí, an' sám na dané otázky prohlásil, že by to byl považoval za potupu, by z organizace vystoupil, a nemohl tak učiniti ani ze stanovisek nacionálních. Soud dovozuje z toho, že si byl obžalovaný již tehdy hrozícího mu prý nebezpečí jasně vědom, nehledíc k tomu, že bylo v jeho moci, by zde, v cizině, od činu upustil, pročez nemá soud za to, že hrozící mu nebezpečí bylo jediným motivem činu. Mimo to soud, konaje svou povinnost, zkoumati právní závažnost přednesených tvrzení, neshledal v souhrnu okolností, průvodním řízením zjištěných, že jest tu taková míra konkrétních skutečností, jež by ve smyslu Šu 2 písm. g) tr. zák. zakládaly okolnost, trestnost vylučující. K otázce, zda porušen byl odepřením otázky předpis Šu 319 tr. ř. a tím opodstatněn zmatek Šu 344 čís. 6 tr. ř., budiž podotknuto toto: Dle Šu 319 tr. ř. je ovšem povinností soudu, dáti otázku dodatkovou, byly-li tvrzeny skutečnosti nebo stav, jež by, předpokládaje pravdivost tvrzení, trestnost vylučovaly nebo rušily. Skutečností takovou bylo by podle Šu 2 písm. g) tr. zák. ovšem také neodolatelné donucení (stav nouze). Z předpisu Šu 319 tr. ř. a z celé zákonné úpravy instituce soudů porotních vyplývá, že o tom, zda tvrzená skutečnost odpovídá pravdě, čili nic, nerozhoduje soudní sbor porotní při úvaze, zda dodatková otázka má býti dána, čili nic, nýbrž že řešení této otázky náleží výhradně do oboru, vyhrazeného porotcům. Za to však zkoumati jest jen soudnímu sboru, zda tvrzená skutečnost odpovídá oné zákonné skutkové povaze, s níž zákon pojí účinek trestnost vylučující nebo rušící. Jen v kladném případě jest soud povinen, ale též jen v tomto případě oprávněn, aby dal porotcům onu otázku, a jen za toho předpokladu může míti opomenutí dodatkové otázky v zápětí zmatečnost rozsudku.

Nejen že obžalovaný ve svém hájení naznačoval, nýbrž i řada svědků vývodních s větší nebo menší určitostí potvrdila, že tajná organizace macedonská podle přísných svých stanov ukládá určitým svým členům, by provedli rozsudky smrti, organizací nad domnělými jejími škůdci vynesené, a že vysílá zároveň jiné členy za účelem kontroly, kteří by neváhali kontrolovaného po případě i usmrtiti, kdyby převzatého úkolu nevykonal. Tím ovšem napověděna byla možnost situace, která vyžadovala alespoň zkoumání s hlediska zákonných předpokladů neodolatelného donucení podle Šu 2 písm. g) tr. zák., jakmile šlo o to, má-li býti otázka ve směru tohoto trestnost vylučujícího důvodu s hlediska Šu 319 tr. ř. dána, čili nic. Než soud právem došel k výsledku, že není podle Šu 319 tr. ř. povinen, dáti porotcům onu otázku, ba že by pochybil, kdyby se pro navrženou otázku rozhodl. Platný trestní zákon nedefinuje sice pojem neodolatelného donucení, ale z porovnání s předpisem o nutné obraně, s ním v Šu 2 písm. g) tr. zák. rovnocenně spojeným, a z označení »donucení neodolatelné« vyplývá a na tom názoru ustálila se judikatura i nauka, že o trestnost vylučujícím, správněji trestný čin omlouvajícím neodolatelným donucením (stavu nouze) mluví lze (nehledě k případům použití vis absoluta) jen tehdy, byla-li sku-

tečně nouze a) jedinou pohnutkou k spáchání zločinu, b) jednání pachatel pod dojmem přítomného, bezprostředně hrozícího nebezpečí, c) jemuž nelze jinak, než spácháním zločinu uniknouti. Rovněž omluviti může spáchání zločinu jen stav nouze, d) jež pachatel vlastním trestným zavinením nepřivodil. (Srov. Lamasch, Grundriss, str. 42, Finger, Strafrecht I. str. 649 násl., zejména však Ruber v Ger. Ztg. 1902, č. 42—45; viz též § 5 zákona na ochranu podmořských lan telegrafních, pak § 167 obecného předpisu proti zavlečení moru po moři z 13. prosince 1851, čís. 41 ř. zák. z roku 1852, jež označuje za okolnost, trestnost porušení kontumace vylučující, když stal se styk s osobami volnými z nezbytné nutnosti v okamžitém, naléhavém nebezpečí). V projednávaném případě chyběly však i dle výsledků porotního přelíčení, i při sebe liberálnější výkladu pojmu »tvrzení« v Šu 319 tr. ř. stěžejní předpoklady neodolatelného donucení, jak výše byly naznačeny. Právem poukázal již soud porotní na vlastní udání obžalovaného, že by to byl považoval za potupu, by z organizace vystoupil, a že nemohl tak učiniti také ze stanovisek nacionálních. Tím připustil sám obžalovaný, že obava před pomstou organizace, hrozící mu v případě nesplnění převzatého úkolu, nebyla mu jedinou pohnutkou k spáchání vraždy, nýbrž že rozhodovaly u něho, ne-li jediné, tedy alespoň spolu stanoviska nacionální a obava před potupou v očích jeho druhů v organizaci. Ani obžalovaný sám, ani kdokoli ze svědků, obhajobou vedených, netvrdili, že obžalovanému nebezpečí, na něž poukazovali, hrozilo okamžitě a bezprostředně, ba že se bylo obžalovanému obávati na místě samém pomsty jeho druhů pro nesplnění rozkazu. Šlo jen o obavu před budoucím, co do času naprosto předem neurčitým nebezpečím, jehož tvrzení nebylo již proto tvrzením stavu nouze, skutek obžalovaného podle Šu 2 písm. g) tr. zák. omlouvajícího. Obžalovaný byl na cizí půdě, daleko od sídla organizace, a nebylo již proto mimo obor možnosti, by se v širém světě před svými v době provedení vraždy jistě nepřítomnými případnými pronásledovateli skryl, neb alespoň užil plně oněch prostředků ochranných, jež cizí stát, vládnoucí rozsáhlým policejním aparátem, může poskytnouti. Ze ostatně provedení vraždy nebylo ani podle subjektivního přesvědčení obžalovaného jediným prostředkem, by hrozícímu prý nebezpečí usmrcení cizí rukou unikl, napověděl rovněž obžalovaný sám, udáv, že byl přesvědčen, že sám za vraždu na D-ovi spáchanou bude na místě, ať již průvodčími zavražděného, ať již rozhořčeným obecnstvem, usmrcen. Dle vlastního jeho přesvědčení nehrozilo mu v případě provedení vraždy menší nebezpečí, než jakého prý bylo se mu obávati v případě, že by vraždu nebyl provedl, naopak bylo domněle nebezpečí v případě prvém bližší a naléhavější. Konečně ani obžalovaný sám, aniž kdo ze slyšených svědků nepotvrdil, že oranisace macedonská nutila někoho k přistoupení a podrobení se jejím přísným stanovám. Vstup do organizace, její účel a stanovy byly mu alespoň v jejich všeobecnosti známy; věděl, že jde o ilegální, revoluční organizaci, kde může býti postaven a bude postaven před úkoly, přičící se platným trestním zákonům. Když přes to k organizaci přistoupil, jest

v tom spatřovati trestné zavinění onoho stavu nouze, do něhož se dobrovolně vydal, a jehož se již proto podle §u 2 písm. g) tr. zák. na svou omluvu nemůže s úspěchem dovolávat. Všechny tyto úvahy přímo vylučovaly obhajobou pohřešovanou dodatkovou otázku, poněvadž stav jím a vývodními svědky tvrzený vůbec neodpovídal pojmu neodolatelého donucení a byl by se porotní soud propůjčil jen k tomu, by porotce ohledně významu právního pojmu neodolatelého donucení sám uváděl v omyl, kdyby jím byl možnost tohoto stavu zvláštní dodatkovou otázkou napověděl. Porotci měli na vůli, by svému opačnému přesvědčení po případě dali projev zápornou odpovědí na otázku hlavní, na kteroužto okolnost měla obhajoba příležitost ve svých vývodech poukázati. Tím, že nebyla dána zvláštní otázka, nebyl však zákon v předpisu §u 319 tr. ř. porušen, naopak bylo jeho předpisům odepřením otázky vyhověno. Jak může dospěti zmateční stížnost k závěru, že nepoložením otázky neodolatelého donucení překročena byla též obžaloba (§ 344 čís. 7 tr. ř.) a že dodatková otázka jeví se i nutnou s hlediska §u 322 tr. ř., jest přímo nesrozumitelné a může spočívat jen na mylném pojetí dotyčných zákonných předpisů.

Hmotněprávní zmatek §u 344 čís. 12 tr. ř. spatřuje zmateční stížnost v tom, že prý odsouzením obžalovaného k trestu těžkého, zostřeného žaláře na 20 let překročena byla hranice zákonné trestní sazby se zřetelem na přiznané, u obžalovaného se vyskytující polehčující okolnosti, a porušen předpis §u 359 odstavec třetí tr. ř. Stížnost, vycházejíc z předpisu §u 50 tr. zák., podle něhož nejen trest smrti, nýbrž ani trest doživotního žaláře nesmí býti zostřen, jest toho názoru, že následkem toho neměla býti vzata za podklad vyměření trestu v daném případě sazba doživotního, nýbrž dočasného, tedy nejvýše 20letého těžkého žaláře a že proto soud, když přes již vytrpěný trest vězení v trvání 48 hodin pro souběžný přestupek §u 36 zbroj. pat. z prvního rozsudku odsoudil obžalovaného k 20letému těžkému žaláři, překročil meze trestní sazby, zejména když přes převahu okolností polehčujících a citování §u 338 tr. ř. vyměřil trest v nejvyšším rozsahu dočasného trestu na svobodě. Především buď poukázáno k tomu, že nikoli porušení předpisu třetího odstavce §u 359 tr. ř., jehož se stížnost dovolává, nýbrž jen porušení předpisu čtvrtého odstavce §u 359 tr. ř. zakládá zmatek §u 344 čís. 12 tr. ř., že otázka, jak dalece bylo dbáno okolností polehčujících při výměře trestu na podkladě zákonné trestní sazby, nebyla by předmětem zmateční stížnosti, nýbrž toliko odvolání, poněvadž jest předmětem volné úvahy soudu v jednotlivém případě. Výtka překročení zákonné trestní sazby jest však zřejmě bezdůvodná. Jde o zločin vraždy, na který jest v §u 136 tr. zák. jako trest absolutní trest smrti. Byl-li trest ten z důvodu §u 50 tr. zák. (ať již právem nebo neprávem) uznán v tomto případě nepřipustným, nebylo závady, by porotní soud na jeho místě neuznal na doživotní žalář, jakkoli obžalovaný prvním rozsudkem byl odsouzen k vězení na 48 hodin, kterýžto trest ostatně nebyl vykonán, prohlášen byv vyšetřovací vazbou za odpykaný. Neboť není odsouzení to zřejmě zostřené vůbec, kdyžžto odsouzenec, který propadl trestu již v čase spáchání hrdelného deliktu, což platí stejnou měrou i o trestu doživotního žaláře,

na místo trestu smrti po případě nastupujícím, není nijak hůře postaven, to ani tehdy, kdyby v mezidobí nepatrný trest vězení i skutečně byl vytrpěl. Tím méně může se cítiti odsouzený stíženým, když soud vzhledem k převážným okolnostem polehčujícím za jistě vydatného použití §u 338 tr. ř. sešel s trestem za zločin vraždy až na 20 roků těžkého žaláře, poněvadž nejde tu o trest dočasného žaláře zákonem samým uložený, nýbrž o trest, nastupující na místo zákonného trestu smrti. Předpisu §u 359 odstavec třetí tr. ř. šetřeno bylo co nejučinněji právě tím, že nebylo uznáno na trest smrti, na nějž by jinak rozsudek byl musil vyzníti.

Čís. 2000.

Protiprávní pachatelova držba (§ 171 tr. zák.) končí jeho odsouzením pro krádež; odstranil-li znovu věc, která byla předmětem prvního odsuzujícího rozsudku, dopustil se nové krádeže.

V pouhé ochotě k náhradě škody nebo v pouhém pachatelově svolení, odcizenou věc si odebírá, nelze spatřovati skutečnou náhradu škody podle §u 187 tr. zák.

(Rozh. ze dne 29. května 1925, Zm I 209/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudků krajského soudu v Plzni ze dne 9. února 1925, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem krádeže podle §§u 171, 176 II. a) tr. zák., mimo jiné z těchto

důvodů:

S hlediska důvodu zmatečnosti čís. 5 §u 281 tr. ř. vytýká zmateční stížnost rozsudku neúplnost, nejasnost a nedostatek důvodů proto, že se nezabývá otázkou, zda smrková kláda, již obžalovaný v druhé polovině roku 1924 odejmul Josefu H-ovi, byla v držení tohoto a zda ji tudíž mohl odejmouti z jeho držení. Vychází prý ze spisů krajského soudu v Plzni, dle nichž byl obžalovaný rozsudkem ze dne 12. července 1924 právoplatně odsouzen pro krádež téže smrkové klády v době od 20. dubna 1924 do 8. května 1924, a i z nynějších spisů, týkajících se opět krádeže téže klády, že od té doby, kdy obžalovaný v květnu 1924 kládu H-ovu popotáhl ku svému vlastnímu dříví, kde byla zabavena a na místě ponechána, kláda ta zůstala zabavena a zůstala po zabavení ležeti dále v lese u vlastního dříví obžalovaného až do doby, kdy se dle udání Josefa H-a po druhé jemu ztratila. Dle stavu spisů prý kláda ta H-ovi do jeho držení vůbec odevzdána nebyla, on si ji také sám neodvezl a když ji chtěl pak odvézt, shledal, že již na místě nebyla. Stížnost jest bezdůvodná. Nalézací soud zjišťuje výslovně (zejména výrok), že smrková kláda byla v držení Josefa H-a, že obžalovaný mu ji z držení bez jeho přivolení odejmul, a dochází zjištění to svého plného opodstatnění v prokázaném skutkovém ději. Prvou krádeží přerušil sice ob-

žalovaný držbu H-ovu, zmocniv se klády svémocně a protiprávně. Leč následkem právoplatného rozsudku ze dne 12. července 1924, jímž byl obžalovaný uznán vinným krádeží oné klády, doznala protiprávní držba obžalovaného svého ukončení, ježto výrokem soudu bylo uznáno, že kláda náleží zase do moci poškozeného. Poškozený nabyl opět možnosti, kládou skutečně nakládati, ježto zůstala ležeti na dále v lese obce L-ické, od níž byla koupena, byť i ležela poblíž dříví, obžalovaným od obce zakoupeného, a poškozený projevil také vůli, tuto moc vykonávat, žádav ve svém protokole dřívějších spisů vrácení klády. Znamenat' držba v trestně právním smyslu možnost skutečného nakládání s věcí movitou, spojenou s vůlí, tuto možnost si také udržeti. Tato možnost skutečného nakládání nepominula pro poškozeného tím, že kláda zůstala ležeti vedle dříví obžalovaného, jak obžalovaný podle trestního oznámení udal, naopak bylo mu vždy možno, s věcí dle libosti nakládati. Možnost ta zanikla pro poškozeného teprve tím, že obžalovaný smrk ve zlodějském úmyslu odstranil s dosavadního místa a tudíž z dosahu moci Josefa H-a. Pro posouzení věci je zcela nezávažno, že v trestním oznámení dřívějšího spisu je uvedeno, že smrková kláda, obžalovaným odcizená, byla zabavena a na místě v lese ponechána, pokud se týče, že Josef H. v protokole nynějšího spisu se vyjádřil v ten smysl, že dřevo, pro něž byl obžalovaný po prvé odsouzen, bylo zabaveno a leželo po zabavení dále v lese; byťť zabavení to jen zajišťovacím opatřením se strany četnictva, které se stalo bezpředmětným vynesemím právoplatného rozsudku ze dne 12. července 1924, jímž uznána byla zase příslušnost odcizené věci k oboru moci poškozeného a zjednána mu možnost s věcí volně nakládati. Rovněž nebylo zapotřebí nějakého formálního odevzdání věci do nového držení H-ova; stačí, že mu bylo vykonávání skutečné moci nad věcí možno. Z toho plyne, že rozsudek netrpí formální vadou podle čis. 5 Šu 281 tr. ř., aniž nesprávným posouzením věci podle čis. 9 a).

Bezdůvodnou je též stížnost, pokud se obrací proti soudcovskému výroku, jímž odepřen byl obžalovanému trestnost vylučující důvod účinné lítosti ve smyslu Šu 187 tr. zák., pokud jde o krádež spáchanou obžalovaným ku škodě Josefa T-a. Nalézací soud zjišťuje na základě průvodních výsledků, že obžalovaný dal sice svolení poškozenému T-ovi, aby si odcizenou kládu vzal, že však manželka obžalovaného, když pro ni přijel, nedovolila mu ji odvézt a že kláda až teprve po příchodu četnictva byla mu vydána do uschování. Toto jediné směrodatné zjištění musí stížnost vzít za podklad. Zjištěním tímto je však přiznání dobrodini Šu 187 tr. zák., odvislého dle jasného znění zákona od skutečné náhrady škody, vyloučeno. Neboť v pouhé ochotě k náhradě škody neb v pouhém svolení, odcizenou věc si odebrati, nelze ještě spatřovati skutečnou náhradu ve smyslu Šu 187 tr. zák. Náhody, ať jakéhokoli druhu, zmařivší úmysl a dobrou vůli pachatelovu, nahraditi škodu, zabraňují, byť lítost nestala se účinnou ve smyslu zákona a nevedla k jejímu uskutečnění, jež záleží teprve v náhradě škody. Vzhledem k přesnému znění zákona nese pachatel sám nebezpečí nezaviněné náhody nebo cizí vinu, znemožnivší mu náhradu. V případě takovém zůstává při pouhé dobré vůli, škodu nahraditi, ale bez skutečné náhrady, jež je dle zákona pod-

mínkou beztrestnosti. Nalézací soud pochybuje ostatně o správnosti tvrzení obžalovaného, že odepření vydání klády stalo se bez viny obžalovaného a poznamenává výstižně, že věci obžalovaného, chtěl-li se státi beztrestným, bylo, aby se postaral o to, by věc jím odcizená byla vlastníku skutečně vydána. Není proto dán ani důvod zmatečnosti čis. 9 b) Šu 281 tr. ř., ani čis. 5 téhož Šu, kterým stížnost snaží se jen nepřipustně uplatniti nalézacím soudem odmítnutou obhajobu obžalovaného, zejména v tom směru, že poškozený T. kládu si odebral již před oznámením věci četnictvu, tudíž vrchnosti.

Čís. 2001.

Pro otázku přiměřenosti poskytnutého úvěru ve smyslu Šu 486 čis. 1 tr. zák. jest rozhodným majetkový stav toho, kdo úvěr poskytuje, nikoliv toho, komu se poskytuje.

(Rozh. ze dne 29. května 1925, Zm I 226/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmatečné stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Chrudimi ze dne 6. února 1925, jímž byl obžalovaný podle Šu 259 čis. 3 tr. ř. sprostěn z obžaloby pro přečin úpadku z nedbalosti podle Šu 486 čis. 1 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl, mimo jiné z těchto

důvodů:

Stížnost právem vytýká, že nalézací soud neshledal u obžalovaného lehkomyšlného a nepřiměřeného poskytování úvěru, zejména v případě prodeje zboží na úvěr firmě Lyon-Quin v Novém Yorku, pokud se týče jejímu řediteli Zdeňku K-ovi, za 67.000 Kč, přihlížejce při tom jen k tomu, že se obžalovaný o oné americké firmě informoval a že jiné (ovšem velké) firmy daly této firmě také zboží na úvěr; při tom však soud přehlíží, že obžalovaný byl malým obchodníkem, který byl v oné době již takřka pasivním, takže nutno usuzovati, že dodání zboží v hodnotě 67.000 Kč do Ameriky na úvěr bez jakékoliv záruky bylo vzhledem k stavu obchodu a majetku obžalovaného nanejvýše lehkomyšlným poskytováním úvěru, zejména uváží-li se, že se v době té muselo objednané zboží zpravidla platiti za hotové předem. Z toho, že obžalovaný poskytl úvěr firmě velké, nelze ničeho v jeho prospěch vyvozovati, neboť pro posouzení otázky přiměřenosti poskytnutého úvěru jest především rozhodným majetkový stav toho, kdo úvěr poskytuje, a nikoliv toho, komu se poskytuje. Nalézací soud nepokládal obchod obžalovaného s firmou Lyon Quin, dodávku zboží na úvěr, za odvážný obchod, jenž by neodpovídal rozsahu obchodu obžalovaného a jeho majetku. Ani v tomto směru nelze rozsudku přisvědčiti a platí i tu celkem to, co shora uvedeno. Stížnost i tu právem vytýká, že obžalovaný neměl na tak značný obchod vůbec prostředků, že nad to objednal od firmy F. v Drážďanech

pro tuto dodávku na úvěr zboží v ceně 20.000 Kč a že, ač bylo zvykem, požadovati hotové placení předem, dodal do Ameriky na úvěr zboží v ceně 67.000 Kč bez nejmenšího zajištění. V tom nelze shledávati jen menší obchodní zkušenost obžalovaného, jak se domnívá nalézací soud; nýbrž odvážný obchod, který naprosto neodpovídal jeho majetkovým poměrům, když, jak sám doznal, neměl na to peněz a byl nucen objednat zboží pro uskutečnění tohoto obchodu na úvěr za 20.000 Kč, nehledíc ani k tomu, že šlo o dodání zboží do Ameriky, takže bylo vymáhání dlužné pohledávky nesnadné a stížené.

Čís. 2002.

Pojmu »rouhání se Bohu« ve smyslu Šu 122 a) tr. zák. odpovídá každé jednání, zejména slovní výroky, jimiž někdo zlehčuje posvátnost a velikost Boha, neb odpírá mu způsobem opovrhlivým vlastnosti, které vyznačují Božství jako nejvyšší, nejdokonalejší bytost.

(Rozh. ze dne 29. května 1925, Zm II 115/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Olomouci ze dne 26. listopadu 1924, jímž byl obžalovaný uznán vinným pouze přečinem podle Šu 303 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost je odůvodněna již, pokud, dovolávajíc se důvodu zmatečnosti čís. 5 Šu 281 tr. ř., vytýká rozsudku vnitřní rozpor, pokud se týče nejasnost. Dle rozhodovacích důvodů napadeného rozsudku soud nemohl nabýti přesvědčení, že obžalovaný měl zlý úmysl, rouhati se svým výrokem: »Kristus byl největší štváč na světě, který naštvál na sebe Židy, kteří jej ukřižovali«, Bohu, nýbrž že jen způsobem nejapným a urážlivým opovážil se kritizovati činnost Ježíše Krista jako člověka, neboť dle učení církví křesťanských byl Ježíš Bohem-člověkem. Dle konečného závěru rozsudkového posmíval se obžalovaný svým výrokem učení církve římsko-katolické, jelikož je známo, že Ježíš Kristus byl právě vzorem lásky k bližnímu a hlásal naopak vždy poslušnost k zákonům a právu tak, že tím, že obžalovaný prohlašoval Ježíše za pravý opak, urazil hrubě učení církve římsko-katolické o Ježíši Kristu. Pojmu »rouhání se Bohu« odpovídá každé jednání, zejména slovní výroky, jimiž někdo zlehčuje posvátnost a velikost Boha, neb odpírá mu způsobem opovrhlivým vlastnosti, které vyznačují Božství jako nejvyšší, nejdokonalejší bytost (viz Finger str. 713).

Že Ježíš Kristus je Bohem a že jím byl zejména i v době, kdy pod vnější podobou člověka dlel a činným byl na zemi, uznává rozsudek výslovně, právě v důvodech, že dle učení církví křesťanských byl Ježíš Bohem-člověkem. Již onen rozsudkový závěr, dle něhož obžalovaný svým

výrokem opovážil se způsobem nejapným a urážlivým kritizovati činnost Ježíše Krista jako člověka, nedá se tudíž uvésti v soulad s předchozím závěrem rozsudkovým, dle něhož soud nemohl nabýti přesvědčení, že obžalovaný měl úmysl, Bohu se rouhati. Ve zvýšené míře je tomu tak, pokud jde o shora uvedený konečný závěr rozsudkový. Posmíval-li se dle něho obžalovaný svým výrokem učení církve římsko-katolické o Ježíši Kristu a urazil-li učení to hrubě, byl by logicky myslitelným jediným důsledkem, že totiž výrok obžalovaného směřoval jako posmívání se a hrubá urážka zároveň také proti samotnému předmětu tohoto učení, tudíž proti božské bytosti Ježíše Krista, a tedy proti Bohu. Vylučuje před tím úmysl obžalovaného, Bohu se rouhati, ocitá se rozsudek v nanejvýš závažném rozporu s oním svým vlastním konečným závěrem a stává se nejasným v příčině skutečnosti rozhodné, totiž co se týče úmyslu, kterým veden byl obžalovaný, pronášeje závadný výrok.

Čís. 2003.

Zrušovací soud může zkoumati, zakládá-li vzetí svědka do přísahy zmatek (§ 170 čís. 5, § 344 čís. 4 tr. ř.) jen, je-li s to porovnáním skutečností, soudem prvé stolice zjištěných, zjistiti, že soud jen následkem nesprávného právního hodnocení těchto skutečností přísahu vyloučil nebo nevyloučil.

Vadnost řízení ve smyslu Šu 330 tr. ř., způsobená kusým, zákonem neodpovídajícím přečtením výsledku porady vrchním porotcem není zmatkem čís. 4-Šu 344 tr. ř., byla-li bezprostředně po té následujícím přečtením otázek a výroku porotců zapisovatelem v přítomnosti všech porotců napravena.

(Rozh. ze dne 3. června 1925, Zm I 216/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku porotního soudu v Praze ze dne 21. února 1925, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem vraždy úkladné podle §§ 134, 135 čís. tr. zák., zločinem utržení na cti podle Šu 209 tr. zák. a zločinem těžkého uškození na těle podle Šu 152 tr. zák., mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmateční stížnost obžalovaného uplatňuje ve více směrech zmatek Šu 344 čís. 4 tr. ř. Jest však bezdůvodna. Zmatek ten spatřuje především v tom, že porotní soud vzal svědka Františka V-u do přísahy, jakkoli tento již prvním svědkem Ladislavem M-ou označen byl jako slabomyslný a i u soudu počínal si jako člověk značné slabomyslnosti. Dle Šu 170 čís. 5 tr. ř. jest ovšem pod zmatečností zakázáno vzít do přísahy svědky, jichž schopnost vnímati nebo se upamatovati je značně seslabena. Než že tomu tak bylo u svědka V-y, ze spisů naprosto nepochází na jevo. Dle protokolu o hlavním přelíčení udal svědek M. jen,

že je V. poctivý člověk, který nelže; že se ovšem někdy opije a pak je hrubý, jinak ale nelze o něm nic špatného říci. O jeho chování před soudem neobsahuje protokol žádného záznamu; v předkládací zprávě potvrzuje však soud, že nebylo vůbec tvrzeno, že svědek jest slabomyslným a že při svém výslechu nečinil naprosto dojmu osoby slabomyslné. Za těchto poměrů neměl porotní soud vůbec příčiny, otázkou vzetí svědka do přísahy zvláště se zabývat a o ní se usnášeti, to tím méně, an ze žádné strany nějaký návrh nebyl učiněn. Proto nemá ani zrušovací soud podkladu, by mohl shledati v postupu porotního soudu zmatečnost, což učiniti mohl by vůbec jen tehdy, kdyby porovnáním skutečností, soudem prvé stolice zjištěných, byl s to zjistiti, že soud jen následkem nesprávného právního hodnocení těchto skutečností přísahu vyloučil nebo nevyločil (rozh. víd. sb. č. 1115). Jen mimochodem budiž ještě poukázáno na to, že zákon činí zákaz svědecké přísahy závislým výslovně na z n a č n ě m zeslabení svědkovy schopnosti postřehovací a upamatovací, čímž posouzení této podmínky přenechává pro daný případ v podstatě volnému uvážení soudcovskému. Netřeba proto blíže zkoumati, zda je tu, či není předpoklad předposledního odstavce Šu 344 tr. ř., na němž zákon uplatňování formelního zmatku Šu 344 čís. 4 tr. ř. obhajobou činí závislým.

Zmatek Šu 344 čís. 4 tr. ř. spatřuje zmateční stížnost i v porušení předpisu Šu 330 tr. ř., dle něhož po návratu porotců do zasedací síně a předepsaném prohlášení přečte vrchní porotce pod zmatečností za přítomnosti všech porotců otázky a ihned po každé z nich připojený k ní výrok porotců. Jelikož soud v předkládací zprávě (odchylně od znění protokolu) sám výslovně připouští, že hlavní porotce předčítal jen hlavy otázek, nikoli celé jejich znění slovy: Na první hlavní otázku 11 hlasy ano, jedním hlasem ne... atd., nemůže býti pochyby, že nebylo tu dbáno předpisu, jehož porušení zákon ohrožuje zmatečností. Tento zákonu neodpovídající postup nemůže býti omluven tím, že dle zprávy obhájcové žádají někdy soud, by otázky nebyly hlavním porotcem celé přečteny, zejména je-li jich více, poněvadž předpis ten tvořiti má dle intence zákona záruku proti nedorozuměním, jež by se do zjištění výsledku hlasování vrchním porotcem dle druhého odstavce Šu 329 tr. ř. vlouditi mohly, a na něž porotci právě přečtením otázek a výroku k jedné každé z nich po případě mají býti upozorněni, by jich odstranění dle posledního odstavce Šu 330 tr. ř. přivodili. Jde proto jen o to, zda uplatnění zmatečnosti, kterou ovšem sluší spatřovati v onom nezákonném postupu soudu porotního, nebrání předpis předposledního odstavce Šu 344 tr. ř. Tu pak ovšem právem zdůrazňuje soud ve své zprávě, že bezprostředně po kusém prohlášení výsledku hlasování poroty vrchním porotcem a zavolání obžalovaného do síně zasedací, byly k příkazu předsedovu otázky a výrok porotců k jedné každé z nich celé zapisovatelem u přítomnosti všech porotců přečteny. Jelikož verdikt musí odpovídati pravé vůli porotců, nebylo by ani v tomto období řízení vyloučeno, by v nové poradě chybný údaj, který se do výroku dostal, byl odstraněn. Jest proto nepochybným, že vadnost řízení, která způsobena byla kusým, zákonu neodpovídajícím

přečtením výsledku porady vrchním porotcem, byla bezprostředně po té následujícím přečtením otázek a výroku porotců k jedné každé z nich zapisovatelem u přítomnosti všech porotců napravena, ježto porotcům dodatečně poskytnuta byla zákonem vyžadovaná příležitost, by případný chybný údaj postřehli a naň upozornili. Budiž proto pro daný případ ještě poukázáno na okolnost, že veškeré otázky porotcům byly jimi zodpověděny více než dvoutřetinovou většinou. Již tím bylo nebezpečí, že při pouhém označení čísla otázky a přečtení poměru hlasů, jimiž byla kladně zodpověděna, nějaké nedorozumění přítomnými porotci mohlo zůstatí nepovšimnutým, zmenšeno na minimum. Také ani po prvním, ani po druhém, úplném, přečtení žádný z přítomných porotců námitek neučinil. Tvrzení zmateční stížnosti, že některý z porotců postupu přelíčení nevěnoval náležitou pozornost, případně, že snad i usnul, nemá opory ve spisech. Naopak potvrzuje soud v předkládací zprávě výslovně, že tvrzení to neodpovídá pravdě, alespoň nebyla tvrzená okolnost ani soudem ani státním zástupcem pozorována, naopak, za celého řízení věnovali porotci průvodnímu řízení velkou pozornost a kladli četné otázky a jich porada trvala asi hodinu. Ostatně nejde též o pozornost při líčení samém, nýbrž při událostech, sběhších se po návratu porotců do soudní síně, kteréhožto období se tvrzení stížnosti ani týkati nemůže. Možno proto bezpečně tvrditi, že vytýkaná formelní vada řízení nemohla na rozhodnutí působiti způsobem obžalovanému nepříznivým.

Čís. 2004.

Svědci mohou býti vyslýcháni jen o skutečnostech (konkrétním jednání a počínání), nikoliv o svém úsudku (§§ 167, 222, 254 tr. ř.).

(Rozh. ze dne 3. června 1925, Zm I 289/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalované do rozsudku porotního soudu v Plzni ze dne 18. března 1925, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou zločinem vraždy prosté podle §§ 134, 135 čís. 4 tr. zák., mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmateční stížnost dovolává se důvodu zmatečnosti čís. 5 Šu 344 tr. ř. z té příčiny, že zamítnut byl porotním soudem návrh obhajoby při hlavním přelíčení na výslech tří svědkyň a manžela obžalované o tom, že obžalovaná jest nepřičetnou, a na vyžádání posudku lékařské fakulty o přičetnosti obžalované. Stížnost jest bezdůvodna. Po formální stránce dlužno zdůrazniti, že závaznost a opodstatněnost důkazního návrhu lze zrušovacímu soudu posuzovati jen podle znění a obsahu, jak jsou vyznačeny v protokole o hlavním přelíčení. Pokud jde o navrhovaný důkaz svědky, zněl návrh pouze tak, jak uvedeno. Dotazování v naznačeném smyslu nemohlo však býti činěno předmětem důkazu svědeckého, po-

něvadž svědci nebyli vedeni o skutečnostech vnějšího života, které svými smyslu postřehli, pozorovali nebo zvěděli (§§y 167, 222, 254 a j. tr. ř.), nýbrž měli býti v pravdě tázáni po svém úsudku o tom, zda považují obžalovanou za duševně chorou; takovýto úsudek jakožto výsledek činnosti logické a uvažovací a tudíž jakožto vnitřní jev duševních úkonů je však co do správnosti nekontrolovatelným. Svědci mohli býti proto vyslýcháni jen o skutečnostech, tedy o konkrétním jednání a počínání obžalované, v němž by se projevovaly abnormálnosti, ať v myšlení nebo chování se. Takovýmito skutečnostmi však obhajoba svůj důkazní návrh nedoložila, a, dohání-li to teprve ve zmáteční stížnosti, je to opožděno a nelze k tomu jakožto k nepřipustným novotám přihlížeti.

Čís. 2005.

Maření exekuce (zákon ze dne 25. května 1883, čís. 78 ř. zák.).

Předmětem přečinu §u 1 zákona mohou býti pouze věci, které jsou v době exekuce vlastnictvím exekutovým a vyloučeny nejsou z exekuce (§ 37 a 39 ex. ř.).

Odstranění věcí ve vlastnictví exekutově nejsoucích, nebo exekuci nepodléhajících (§ 250 ex. ř.), nebo z exekuce vyloučených (§ 251 ex. ř.), které byly zabaveny pouze proto, že v den exekuce byly v moci dlužníkově, jest přestupkem §u 3 zákona. Odstraněním věcí není jich přestěhování.

(Rozh. ze dne 3. června 1925, Zm I 342/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmáteční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského jakožto nalézacího soudu v Mostě ze dne 12. března 1925, kterým byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle §u 1 zákona ze dne 25. května 1883, čís. 78 ř. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Předmětem přečinu §u 1 zákona ze dne 25. května 1883, čís. 78 ř. zák. o maření exekuce mohou býti pouze věci, které právně mohou býti předmětem exekuce, tedy pouze věci, které jsou v době exekuce vlastnictvím exekutovým a které nejsou z exekuce vyloučeny (§ 37 a 39 ex. ř.). Odstranění věcí ve vlastnictví exekutově nejsoucích aneb exekuci nepodléhajících (§ 250 ex. ř.) aneb z exekuce vyloučených (§ 251 ex. ř.), které byly zabaveny pouze proto, že v den exekuce byly v moci dlužníkově, zakládá pouze zodpovědnost podle §u 3 zákona o maření exekuce (Löffler Ö. R. č. 64/1910 Singer z r. 1914 II. str. 530, 533 a Stoss z r. 1913 str. 369). V tomto případě, pokud se jednalo o předměty ku provozování živnosti řeznické, měl nalézací soud se zřetelem na to, že obžalovaný provozoval živnost řeznickou, zkoumatí a zjišťovati, zda předměty, na něž byla exekuce vedena a jichž odstranění případně znehodnocení se obžalovanému za vinu klade, byly z exekuce vyňaty (§ 251 čís. 6 ex. ř. ve znění dle článku VIII. čís. nař. čís. 118/1914 ř. zák.). Tím spíše však měl nalézací soud zkoumatí a

zjišťovati, zda předměty, o jichž odstranění jde, byly vlastnictvím obžalovaného, a měl při tom hodnotiti a se zabývatí hlavně mimo jiné výpověďmi Antonie H-ové, Emilie D-ové a Magdaleny Š-ové, z jichž výpovědí plyne, že některé z předmětů obžalovaným odstraněných nebyly vlastnictvím obžalovaného.

Ke skutkové podstatě přečinu §u 1 zákona o maření exekuce jest potřebí, by škoda činěním obžalovaného věřiteli způsobená 100 Kč přesahovala; škodu tu nelze ztotožňovati s cenou předmětů odstraněných nebo poškozených, nýbrž dlužno škodu tu se zřetelem na cenu těchto předmětů a ostatní okolnosti případu přesně a jasně zjistiti. Dle četnického oznámení, které bylo u hlavního přelíčení čteno, vyslovil svědek E. domněnku, že některé z předmětů (3 věšáky na maso) odvezl obžalovaný do L., kdež řeznickou živnost dále provozuje. Okolnost tu měl soud rovněž hodnotiti a zjistiti, zda se jedná o odstranění těchto předmětů neb o pouhé jich přestěhování. Nalézací soud však nezjistil ani, zda odstraněné předměty byly vlastnictvím obžalovaného, ani zda byly z exekuce vyloučeny, ani zda některé z nich byly odstraněny či pouze přestěhovány, a nezjistil též škodu věřitelům způsobenou. Nalézací soud též v důvodech nehodnotil průvody shora uvedené. Zmateční stížnost, která proto uplatňuje zmatky dle §u 281 čís. 5 a 9 písm. a) tr. ř., je v právu a bylo ji důsledkem toho vyhověti, napadený rozsudek zrušiti jako zmátečný a ježto se nelze obejítí bez nového hlavního přelíčení, slušelo podle §u 5 zákona ze dne 31. prosince 1877, čís. 3 ř. zák. pro rok 1878 uznati právem tak, jak se stalo.

Čís. 2006.

Zmatek dle §u 344 čís. 8 tr. ř. lze prováděti pouze důkazem, že právní poučení předsedovo je nesprávným (právně mylným). Nezakládá jej projev vlastního mínění předsedy o otázce právně pochybné, ani poukaz k rozhodnutí nejvyššího soudu (§ 325 tr. ř.).

(Rozh. ze dne 3. června 1925, Zm II 217/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl v neveřejném zasedání zmáteční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského jakožto porotního soudu v Mor. Ostravě ze dne 23. února 1925, kterým byl stěžovatel uznán vinným zločinem svedení ku smilstvu podle §u 132 tr. zák.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost uplatňuje zmatek podle §u 344 čís. 8 tr. ř. ve dvojím směru a to a) že předseda ve svém výkladu opomenul poukázati na znalecký posudek, který vyličuje svedenou Marii M-ovou jako dívku vyvinutou a dospělou, b) že předseda ve svém výkladu výslovně prohlásil, že jednání obžalovaného tvoří skutkovou podstatu zločinu podle §u 132 tr. zák. a že ku zdůraznění tohoto svého tvrzení přečetl též rozhodnutí nejvyššího soudu, že tím. dav průchod svému mínění, působil

na rozhodnutí porotců, že se tudíž při svém výkladu nedržel předseda ličení objektivitu a že jest lehce představitelná, jak na porotce, zákona neznalé, musilo působiti přečtení rozhodnutí nejvyššího soudu, že tudíž výklad předsedy nehověl předpisům Šu 325 tr. ř. Dlužno předeslati, že v protokolu o hlavním přelíčení jest ohledně výkladu předsedově pouze uvedeno, že předseda prohlásiv ličení za skončené, shrnul jeho podstatné výsledky a udělil porotcům právní poučení dle Šu 325 tr. ř., že ku žádosti obhájcově bylo protokolováno, že předseda ve svém résumé se nezmínil o lékařských posudcích a že pak předseda dodatečně poukázal na lékařské posudky. Dle Šu 325 tr. ř. má předseda po řečech stran (§ 324 tr. ř.) prohlásiti ličení za skončené a má pak podati svůj výklad. Výklad ten sestává ze dvou částí, 1. z résumé, podávajícího stručný přehled výsledků hlavního přelíčení a 2. z právního poučení, v němž má předseda porotcům vysvětliti zákonné znaky činu trestného, k němuž vztahují se otázky, a má jim vyložití, jaký smysl mají zákonné výrazy, v otázkách obsažené, a pak jim připomenouti jich povinnosti a je poučiti, jak se mají raditi a hlasovati. Ježto výklad podle Šu 325 tr. ř. musí předseda podati osobně bez úrady se soudem, jest jeho výklad jeho vlastním míněním, nikoliv míněním soudu; jde-li o otázku právně pochybnou, má předseda uvésti důvody, svědčící pro obojí mínění a prohlásiti, které mínění pokládá on za správnější (Storch Tr. ř. II. str. 408). Někdy nastává potřeba i dalšího právního poučení v případě Šu 327 tr. ř. a platí i o něm zásady shora vytčené. Dle Šu 325 a 327 tr. ř. mají strany právo žádati, by právní poučení předsedovo — nikoliv jeho résumé — bylo protokolováno. Ježto porotci bez obzvláštních znalostí mohou sami hodnotiti a uvažovati výsledky hlavního přelíčení, nelze résumé předsedovo napadati ve vyšší stolici a není a nemůže résumé býti předmětem zmatku Šu 344 čís. 8 tr. ř., který se týká pouze právního poučení.

Neuplatňuj proto výtkou písm. a) zmateční stížnost vůbec žádného zmatku, nehledě ani k tomu, že výtka ta je vzhledem k tomu, že předseda dodatečně poukázal na dobrozdání lékařů ohledně vývinu Marie M-ové, úplně bezdůvodnou. Dle zákona možno zmatek podle Šu 344 čís. 8 tr. ř. prováděti pouze důkazem, že právní poučení předsedovo bylo nesprávným, to jest právně mylným. Nejvyššímu jako zrušovacímu soudu lze však pouze tehdy vejíti v posuzování správnosti tohoto právního poučení, jest-li jeho obsah zjištěn protokolem. Tomu však, jak shora podotčeno, v tomto případě není a, ježto stěžovatel ani při a ani po hlavním přelíčení nežádal protokolování, schází podklad pro posouzení správnosti nebo nesprávnosti tohoto poučení. Nehledě k tomu, neprovádí zmateční stížnost zmatek ten po zákonu, neboť neuvádí vůbec, v jakém směru bylo poučení předsedy právně mylným, tedy nesprávným. Poukaz na to, že dal předseda výraz svému subjektivnímu přesvědčení, aniž by bylo dovozeno, že jest nesprávným, nestačí ku provedení tohoto zmatku právě tak jako poukaz na citaci rozhodnutí nejvyššího soudu. I bylo proto dle Šu 4 čís. 1 zákona ze dne 31. prosince 1877, čís. 3. ř. zák. z roku 1878 zahrnouti zmateční stížnost obžalovaného jako ne po zákonu, tedy jako vůbec neprovedenou ihned v sezení neveřejném.

Čís. 2007.

Stavba domu jest »odvážným obchodem« ve smyslu Šu 486 čís. 1 tr. zák. jen, bylo-li započato za poměrů hospodářsky nejistých, vzbuzujících nebezpečí poklesu realit, aniž by stavebník měl současně dostatečné prostředky k překonání účinků krise a splnění svých závazků.

Pokud není tu vědomí neschopnosti platiti (§ 486 čís. 2 tr. zák.), mohl-li dlužník, spoléhaje na shovívavost některých věřitelů (příbuzných), počítati s plným krytím ostatních věřitelů.

(Rozh. ze dne 4. června 1925, Zm II 162/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského jakožto nalézacího soudu v Mor. Ostravě ze dne 6. února 1925, jímž byl stěžovatel vinným uznán přečinem úpadku z nedbalosti ve smyslu Šu 486 čís. 1, 2 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnosti nelze upříti oprávnění již s hlediska důvodu zmatečnosti čís. 4 Šu 281 tr. ř. Stěžovatel zodpovídal se tím, že při stavbě učiliště mohl počítati s tím, že dostavený dům bude míti cenu 700.000 Kč, že však v tomto svém předpokladu byl zklamán nečekaným poklesem ceny realit o celou polovici do konce roku 1923, a dovolával se na důkaz správnosti tohoto zodpovídání se výslechu znalce z oboru stavitelského, jenž by o poklesu cen budov, jakož i o výši ceny, kterou stěžovatel mohl kalkulovati, mohl dáti náležitěho vysvětlení. Neprávem stěžovatel mohl kalkulovati, mohl dáti náležitěho vysvětlení. Neprávem zamítl soud návrh ten, spatřiv odvážný obchod v započetí stavby domu nedostatečným vlastním kapitálem asi 100.000 Kč, při čemž prý stěžovatel budoval na samých domněnkách, jako, že z výnosu činže a školy zaplatí dluh a že cena domu bude aspoň 700.000 Kč, a nepočítal s možností opačnou a okolnostmi nepříznivými. Stavba domu, najmě u stěžovatele, jenž si jí chtěl zabezpečiti trvale vyhovující místnosti pro svou obchodní školu, sama o sobě ještě není obchodem odvážným; mohla by se však státi takovým obchodem, pokud by stěžovatel byl začal se stavbou za poměrů hospodářsky nejistých, vzbuzujících nebezpečí poklesu cen realit, nemaje současně dostatečných prostředků, by mohl případně neblahé účinky takové krise překonati a přes znehodnocení nově vystaveného domu dostáti všem svým závazkům, dříve za podmínek hospodářsky zcela jiných vzniknuvším. Rozhodujícím je tedy v prvé řadě, byly-li hospodářské poměry a obzvláště poměry na realitním trhu a v stavebním průmyslu v době započetí stavby takové, že si stěžovatel při patřičné bedlivosti musel uvědomiti nejistotu a odvážlivost zamýšlené stavby; touto otázkou se soud neobíral a bude proto zapotřebí, by výslechem znalce z oboru stavebního, jenž o tom může podati nejlépe potřebné vysvětlení, zjistil, byly-li hospodářské poměry již v době započetí stavby stěžovatelem kolísavé a hrozivé, či povstal-li

rozvrat cen realit později, snad náhle, a kdy a v jakém rozsahu. Stejně bude nanejvýš důležitým, zjednat si výsledkem tohoto znalce jasno o tom, mohl-li stěžovatel při započetí stavby bezpečně kalkulovati s cenou dostavěného domu 700.000 Kč, neboť je na snadě, že cena tato pro výši dosažitelného hypotečního úvěru tvoří důležitou oporu a, že o odvážném obchodu, jsoucím s majetkovými poměry v nápadném odporu (§ 486 čís. 1 tr. zák.) sotva by bylo lze mluvíti, pokud stěžovatel při prozřetelném a svědomitém uvažování celé tehdejší situace skutečně s takovou cenou dostavěného domu počítati mohl. Pro bezpečné posuzování této otázky, jakož i pojmu »používání nepřiměřeného úvěru« nebude zajisté ani bez významu soudem odmítnutý výsledek svědků Antonína K-a, otce obžalovaného, a Matěje S-a (patrně budoucího jeho tchána) o skutečnosti, že mu půjčili peníze (110.000 Kč, případně 100.000 Kč) ihned ze začátku do stavby, a že nenaléhají na zaplacení a žádají od něho své pohledávky jen dle možnosti. Podle zjištění rozsudkových činí totiž pasiva včetně shora uvedených dluhů 509.910 Kč, aktiva 310.000 Kč, schodek tedy 199.910 Kč; pokud by se nyní prokázalo, že ony dvě zápůjčky ve značné výši 210.000 Kč byly poskytnuty stěžovateli již na počátku stavby bez určení doby splatnosti a s výhodou, že je může spláceti dle možnosti, šlo by sotva o odvážlivost stěžovatele, započavšího stavbu vedle vlastního kapitálu 100.000 Kč s dlouhodobým, nikterak neobtěžným úvěrem dalších 110.000 Kč a 65.000 Kč, a sotva by bylo lze za všech okolností v děláni ostatních dluhů ve výši asi 300.000 Kč, vlastně aktivity krytých, již spatřovati používání nepřiměřeného úvěru. Výsledek těchto dvou svědků mohl by konečně míti rozhodný význam též pro skutkovou podstatu přečinu ve smyslu §u 486 čís. 2 tr. zák., jehož základním předpokladem je vědomí dlužníkovy o neschopnosti platiti; byla-li totiž stěžovateli ohledně shora uvedených dluhů ve výši 210.000 Kč skutečně zaručena volnost, zaplatiti je bez určité lhůty platební podle možnosti, není vyloučeno, že stěžovatel s ohledem na stav zbývajících pohledávek 300.000 Kč a aktiv 310.000 Kč si vůbec nebyl vědom neschopnosti platiti, nýbrž, že, moha spoléhati na shovívavost obou hlavních věřitelů, počítal s plným krytím věřitelů cizích a situaci svou pojímal pouze za »váznutí platů«. Již z těchto úvah bylo zmatečnì stížnosti, k jejíž vývodům se co do přečinu §u 486 čís. 2 tr. zák. pouze připomíná, že nepravém vytyká rozsudku nedostatek zjištění škody vzešlé věřitelům děláni nových dluhů, za souhlasu generální prokuratury již v zasedání neveřejném vyhověti a uznati podle §u 5 novely z 31. prosince 1877, čís. 3 ř. zák. z roku 1878, jak se stalo.

Čís. 2008.

Jde o přestupek §u 1 zákona o útisku ze dne 12. srpna 1921, čís. 309 sb. z. a n., nikoliv o zločin vydírání ve smyslu §u 98 b) tr. zák., hrozil-li starosta města, oferující jako živnostník, ostatním spoluoferentům, že se postará o to, by nedostali žádné městské práce, nevezmou-li své oferty zpět,

{Rozh. ze dne 5. června 1925, Zm I 69/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmatečnì stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Kutné Hoře ze dne 17. prosince 1924, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem utrhaní na cti podle §u 209 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a sprostil obžalovaného z obžaloby.

Důvody:

Nalézací soud shledal obžalovaného vinným, že Ferdinanda R-a v dopisech na vojenské úřady pro vymyšlený zločin vydírání podle §u 98 b) tr. zák. udal nebo způsobem v §u 209 tr. zák. označeným obvinil tím, že o něm tvrdil, že vyhrožoval klempířům k-ským, kteří na klempířské práce pro vojenský erár oferovali, že nedostanou práci od města, ani jinde, že on jako starosta města a stavební referent se o to postará, když mu práci klempířskou na k-ských kasárnách nenechají, vazmouce poďané oferty zpět. Nalézací soud nenabyl přesvědčení, že Ferdinand R. Karlu M-ovi ml., jednomu z těchto oferentů, vůbec, zvláště způsobem výše zmíněným vyhrožoval a že tento o výhrůžkách jemu učiněných obžalovanému sdělení učinil, naopak, dává projev svému přesvědčení, že obžalovaný tyto výhrůžky, jež jsou povahy v §u 98 b) tr. zák. uvedené, se strany Ferdinanda R-a si vymyslel. Že ovšem mezi Ferdinandem R-em se strany jedné a ostatními v úvahu přicházejícími k-skými klempíři se strany druhé konáno bylo s hlediska práce zadávajícího vojenského eráru jistě ne nepovážlivé vyjednávání stran jich účasti na ofertním řízení, by totiž od podání ofert proti odstupnému, jež jim R-em mělo býti poskytnuto, upustili, zjišťuje sám rozsudek na základě přisežného seznání svědka Rudolfa M-a a přečteného protokolu případně trestního oznámení Ferdinanda R-a samého. Přisvědčiti jest názoru zmatečnì stížnosti, pokud s hlediska §u 281 čís. 9 a) tr. ř. označuje výrok, odsuzující obžalovaného pro zločin utrhaní na cti, právně pochybeným, poněvadž obsahem závadných dopisů nebyl Ferdinand R. křivě obviňován ze zločinu. Skutková podstata zločinu vydírání podle §u 98 b) tr. zák., o níž tu dle rozsudku jde, předpokládá vyhružku ublížením na těle, na svobodě, na cti nebo na majetku, je-li takovou, že se jí může v tom, komu vyhrožováno, hledíc na okolnosti a osobní povahu jeho nebo na důležitost zla, jímž bylo hrozeno, vzbuditi důvodná obava. Naproti tomu za pouhý přestupek útisku prohlašuje zákon z 12. srpna 1921, čís. 309 Sb. z. a n. v §u 1, pohrozí-li někdo za týmž účelem, jaký jest uveden i v §u 98 b) tr. zák., jinému újmou na těle, svobodě, cti, majetku nebo výdělku nebo za týmž účelem využije svého úředního postavení. Jelikož složky obojí skutkové povahy jsou jinak v podstatě stejné, lze spatřovati rozdíl jen v jakosti a intenzitě použitých prostředků. Již okolnost, že zákon posléze uvedený zmiňuje se kromě újmy na majetku, i v §u 98 b) tr. zák. se vyskytující, zvláště ještě o újmě na výdělku, poukazuje k tomu, že tato hrozba pravidelně spadáti bude pod hledisko útisku a jen za mimořádných okolností, jež by újmu tu činily pro ohroženého nebo jeho rodinu zvláště tíživou a neodvratnou, dostoupí stupně §u 98 b) tr. zák. Takových mimořádných okolností v tomto při-

padě, kde jde o samostatné větší živnostníky, kteří se dle svých poměrů mohou účastniti oferty na práce, do tisíců jdoucí, shledati nelze, ani uváží-li se vlivné postavení Ferdinanda R-a jako starosty města při případném zadávání městských prací. I tu neděje se zadávání větších prací starostou samým, nýbrž nanejvýše jím pod kontrolou obecního zastupitelstva a celé interesované veřejnosti. Proti hrubším nesprávnostem při případném zadávání prací jistě mohli by se postižení dovoláváním se dozorčí stolice (veřejnosti) snadno ubrániti. Proto nelze přisvědčiti právnímu názoru rozsudku, jenž v oné vyhrůžce shledává hrozbu tak vážnou, že by dostoupila stupně Šu 98 b) tr. zák., i když se uváží dnešní kritické hospodářské poměry, na něž rozsudek zvláště poukazuje. Poměry ty a vlivné postavení starostovo působily nepochybně tísnivě i tehdy, když starosta, jak se v tomto případě zjištěně stalo, i jen důrazně své přání o upuštění od oferty vyslovil; tvrzené výslovné vyhrůžce nelze však přes to připisovati tak dalekosáhlý význam, jak to činí rozsudek. Že za těchto okolností ovšem nutně pochybným býti musí i vědomí obžalovaného, že v dopisech svých Ferdinanda R-a viní ze zločinu, jest na snadě, zvláště, vezme-li se v úvahu to, co R. sám o svém jednání při řízení ofertním připouští. Vytýká-li stížnost rozsudku, že se s touto stránkou věci v důvodech zvláště nezabývá, sluší jí i v tomto bodě uznati důvodnou. Byl-li však dle uvedeného v dopisech Ferdinand R. obviňován jen z přestupku útisku, nelze v obviňování, byť i bylo vymyšleným, shledati zločin podle Šu 209 tr. zák. Zjištěné jednání obžalovaného spadá pod hledisko přestupku podle Šu 487 tr. zák., jenž však, ježto tu není návrhu uraženého, nemůže býti podkladem pro odsouzení.

Čís. 2009.

Podmíněné odsouzení (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 562 sb. z. a n.).

Osvědčil-li se podmíněně odsouzený (§ 1 odstavec druhý zákona), nelze ohledně něho při pozdějším odsouzení užití předpisů o zpětlosti ani, pokud tvoří zvláštní kvalifikaci trestní, ani pokud je okolností přitěžující.

Trestání válečné lichvy (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

Předchozí podmíněné odsouzení pro předražování nezakládá po úspěšném uplynutí zkušební doby kvalifikace přečinu podle Šu 7 čís. 3 zákona.

(Rozh. ze dne 5. června 1925, Zm I 205/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Čes. Lípě ze dne 4. února 1925, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem Šu 7 čís. 3 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 Sb. z. a n., zrušil napadený rozsudek a uznal obžalovaného vinným přestupkem předražování podle Šu 7 čís. 1 lich. zák.

Důvody:

Zmateční stížnost, uplatňující důvody zmatečnosti podle čís. 9 a), 10 správně jen 10 Šu 281 tr. ř., vytýká rozsudku nalézacího soudu, že odsouzením obžalovaného pro přečin předražování byl porušen zákon, poněvadž tu není nezákonného předpokladu pro kvalifikaci jednání obžalovaného jako přečinu, totiž, že obžalovaný byl již jednou právoplatně odsouzen pro předražování. Za takové odsouzení nelze totiž podle náhledu stěžovatelova pokládati podmíněné odsouzení obžalovaného, vyslovené rozsudkem krajského jako odvolacího soudu v České Lípě ze dne 30. března 1921. Neboť toto bylo prý právoplatně »vymazáno« výrokem, že se obžalovaný ve zkušební době osvědčil, takže stěžovatel má býti posuzován tak, jako by vůbec nebyl býval odsouzen, a měl býti uznán vinným pouze přestupkem podle Šu 7 čís. 1 zákona o lichvě, poněvadž neoprávněný zisk, jehož bylo neb mělo býti dosaženo trestným jednáním, nepřevyšuje 2000 Kč. Zmateční stížnosti nelze upříti oprávnění. Podmínečné odsouzení jakož i podmínečné propuštění podle zákona ze dne 17. října 1919, čís. 562 Sb. z. a n. jest důležitou sociálně právní institucí rázu výjimečného, směřující hlavně k nápravě vinníka. Dle Šu 1 zákona o podmíněném odsouzení dává stát odsouzenému, jenž se ve zkušební době řádně choval, naději, že zapomene na jeho poklesek. Stanovil proto v druhém odstavci Šu 1 toho zákona jako právní účinek podmíněného odsouzení, že, osvědčí-li se vinník ve stanovené době zkušební, bude se míti za to, že vůbec nebyl odsouzen.

Dle Šu 1 odstavec druhý zákona se neprohlašuje trest za odpykaný ani se nepromíjí trest, ani se neprohlašuje, že se pachatel trestného činu vůbec nedopustil (a contrario vyhlazení odsouzení), nýbrž skutečnost, že došlo k odsouzení, se odstraňuje zákonnou fikcí, že obžalovaný »nebyl odsouzen«, tedy je zachovalým. Zachovalost ta jest však pojmově pouze fiktivní, nikoliv ethická. Její účinek pro obor trestního práva je ten, že soud při pozdějším odsouzení nebude moci užití předpisu o zpětlosti tam, kde tvoří zvláštní kvalifikaci trestní, ani kde je okolností přitěžující. Tomuto výkladu, jenž plyne z duchu a účelu ústavu podmíněného odsouzení, nebrání ustanovení následujícího Šu 2 zákona, dle něhož toto dobrodiní jest po určité dobu vyloučeno v případech tam uvedených, neboť § ten obsahuje výjimku ze shora zmíněné zásady, jejíž důvod tkví v samé podstatě podmíněného odsouzení, že dřívější odsouzení třeba i podmínečné za určitých okolností překáží jen opětnému podmíněnému odsouzení (arg. slova »obmezení toto neplatí, uplyne-li od dne . . . kdy bylo podle toho zákona vysloveno, že se podmíněně odsouzený osvědčil« § 2). Rovněž neodporuje onomu výkladu ustanovení Šu 9 odstavec třetí zákona, nyní ustanovení Šu 9 zákona ze dne 6. června 1924, čís. 134 Sb. z. a n., dle něhož i po lhůtě zkušební je dovoleno podat zprávu a zaslati spisy o podmíněném odsouzení soudu, zavede-li se trestní řízení proti obžalovanému. Ustanovení to nemůže nikterak vinníka zbaviti dobrodiní jemu Šem 1 odstavec druhý přiznaného, nýbrž slouží jen k informaci o obviněném a může při rozhodování o novém trestném činu míti po případě význam pro odepření podmíněného odsouzení na základě volného uvážení soudcovského s hlediska mravního, neboť zachovalost, fikcí vytvořená, nemá, jak shora zmíněno, té ethické ceny,

jako zachovalost skutečná, ukáže-li se totiž ze spisů, že nový trestný čin svědčí o těžce sklonnosti vinníkově nebo nepolepšitelnosti. Odpadla tedy vzhledem k výše uvedenému kvalifikace činu obžalovaného jako přečinu, neboť nebyl již jednou právoplatně odsouzen pro předražování (§ 7 odstavec třetí lich. zák.). Hledíc k zjištěnému stavu věci, jehož právní posouzení jest jinak správné a nebylo v jiných směrech napadeno, bylo odůvodněné zmateční stížnosti vyhověti, rozsudek v tomto směru zrušiti a uznati obžalovaného vinným pouze přestupkem předražování podle §u 7 čís. 1 zákona o lichvě.

Čís. 2010.

»Ukrýváním (II. případ §u 214 tr. zák.) jest nejen uschování zločince, nýbrž i každý počin, jímž má býti posířehu pátrající vrchnosti utajen (na př. nepravdivé popření zločincova pobytu).

(Rozh. ze dne 5. června 1925, Zm I 233/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalované do rozsudku krajského soudu v Čes. Budějovicích ze dne 16. února 1925, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou zločinem nadřování zločincům ukrýváním podle §u 214 tr. zák. mimo jiné z těchto

důvodů:

Marně popírá zmateční stížnost, že jednání obžalované nenaplnuje pojmu ukrývání ve smyslu §u 214 II případu tr. zák. Zjištěno je, že obžalovaná na dotaz četníků, příšedších do jejího bytu hledati Rudolfa N-a, jenž měl nastoupiti trest těžkého žaláře v trvání 10 měsíců za zločin krádeže a podvodu, — zda N. u ní není, odvětila, že u ní není, na další dotaz, kdy u ní byl naposledy, tvrdila, že byl u ní asi před 14 dny. Dále vzal soud za prokázáno, že při prohlídce na to předsevzaté byl N. nalezen pod postelí a že obžalované bylo při příchodu četníků známo, že N. spáchal zločin. Pokud jde o zákonný znak ukrývání, jest pod jím dle obyčejné mluvy rozuměti nikoli uschování zločince, nýbrž vůbec každé jednání, kterým má býti zrakům pátrající vrchnosti odňat. Pojmu ukrývání odpovídá tudíž každý počin, který je způsobilý a určen k tomu, by zločinec byl posířehu pátrající vrchnosti utajen, takže pojem ten může býti opodstatněn i klamáním těch osob, jejichž zrakům hledaný chce uniknouti. Z toho plyne, že obžalovaná již svými nepravdivými údaji zločinci nadřovala a ho ukrývala, kdyžtž, vědoma si jsouc, že u ní ještě v bytě dlí, to pátrajícím četníkům popřela. Neboť již takovým zatajováním pobytu zločincova měla býti pátrající vrchnosti odňata možnost, osoby hledaného se zmocniti. Při tom nezáleží na tom, zda stíhaný přišel jen náhodou ten den k obžalované a to krátce před příchodem četníků a jen na chvíli na návštěvu, poněvadž již pouhým popřením, že u ní není, mu napomáhala a ho před vrchnostenským stíháním chránila. nebylo proto zapotřebí o těchto okolnostech prováděti nabízené svědecké důkazy. ježto jde o okolnosti nezávažné. Zamítnutím důkazů těch

nebyla proto obžalovaná zkrácena ve svých obhajovacích právech a není proto důvodu zmatečnosti čís. 4 §u 281 tr. ř.

Čís. 2011.

S hlediska §u 486 písm. c) tr. zák. záleží jen na skutečných okolnostech a poměrech; rozhoduje, zda dotyčná osoba skutečně obchody dlužníkovy samostatně vede; nezáleží na tom, zda je k tomu oprávněna či si to jen svémocně osobuje, zda překročila splnomocnění jí dané, ať výslovně, nebo i jen mlčky, nebo zda jednala bez příkazu.

(Rozh. ze dne 8. června 1925, Zm I 4/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Liberci ze dne 20. října 1924, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle §u 486 čís. 2 a 486 a) tr. zák., mimo jiné z těchto

důvodů:

Pokud jde o formálněprávní výtky podle čís. 5 281 tr. ř., sluší se zabývati předně výtka proti zjištění rozsudku, že obžalovaný byl správcem podniku, že samostatně vedl dlužníkovy obchody. Dříve však jeví se potřeba, zaujati stanovisko k otázce, koho ve smyslu §u 486 c) tr. zák. považovati je za osobu, dlužníkovy obchody samostatně vedoucí. Přírozený smysl těchto slov, jež nejsou v zákoně blíže vyložena, nasvědčuje předpokladu, že, jak to povaze práva trestního vůbec odpovídá, záleží jen na skutečných okolnostech a poměrech, tudíž na tom, zda dotyčná osoba skutečně samostatně vede dlužníkovy obchody. Naproti tomu není směrodatno, zda je k tomu oprávněna nebo si to jen svémocně osobuje, zda překročila zplnomocnění, dané jí výslovně neb i jen mlčky, nebo zda jednala bez příkazu. »Samostatné« vedení neznamená nic jiného, nežli nezávislost na zvláštním příkazu nebo poukazu dlužníkově, jinými slovy takové počinání, které vychází z vlastního popudu a rozhodnutí pachatele. Co se týče rozsahu »samostatného vedení obchodů« nevyžaduje se, by pachatel vedl samostatně všechny obchody neb obchody určitého druhu; jeho zodpovědnost nastává, když vede samostatně obchody vůbec, bez ohledu na jejich početnost nebo druh, ba i když v jednotlivém případě vedl dlužníkovy obchody samostatně, jen když jeho zásah je v příčinné souvislosti s protiprávním výsledkem. Spočívá-li tudíž podstata samostatného vedení obchodů jen ve skutečných poměrech a nikoli v momentech právních, nepadá při řešení otázky, zda tu jest ona náležitost, na váhu okolnost a netřeba se proto jí ani v tomto případě zabývati, zda ten, kdo samostatně vede obchody, je také oprávněn ohlásiti úpadek, a zda a pokud má možnost majitele podniku k tomu donutiti.

Z toho, co uvedeno, vyplývá, že pro posouzení otázky samostatného vedení dlužníkových obchodů nelze považovati za směrodatny předpisy živnostenského řádu, jak stížnost mylně za to má, dále, že není potřebí ani formálního zplnomocnění se strany dlužníkovy, opravňujícího k sa-

mostatnému vedení obchodů, ani udělení prokury, ani jinakým způsobem uděleného oprávnění k podepisování firmy, aniž se konečně vyžaduje, by oprávnění k zastupování dlužníka oznámeno bylo živnostenskému úřadu. Stačí proto v tomto případě plně skutečnost, že obžalovaný skutečně vedl obchody své manželky jakožto majitelky podniku. To běže nalézací soud také za prokázáno a uvádí jako prameny svého poznání údaje obžalovaného, svědectví Borise A-e a seznání správce úpadkové podstaty.

Tímto stanoviskem jest odňata půda námitce stížnosti, že obžalovaný nebyl oprávněn k samostatnému vedení podniku, nýbrž, že dostal k tomu od své manželky plnou moc teprve dne 11. prosince 1923. Neboť, jak vytčeno, nezáleží na oprávněnosti, nýbrž směrodatným jsou jen skutečné poměry, totiž skutečné obstarávání obchodů, bez ohledu na to, zda jest k tomu dán i základ právní. Vedl-li obžalovaný samostatně obchody manželčina podniku, stihala ho dle prvního a druhého odstavce Šu 486 c) a Šu 486 a) tr. zák. zákonná povinnost, poříditi rozvalu o stavu jmění v předepsané době a vésti obchodní knihy tak řádně, by poskytovaly přehled o stavu jmění. Této povinnosti obžalovaný nedostál a proto byl právem uznán vinným přečinem podle Šu 486 a) tr. zák.

Čís. 2012.

Zkrácení eráru na poplatku z převodu nemovitosti a obce na dávce z přírůstku hodnoty udáním nižší kupní ceny není podvodem (§ 197 tr. zák.).

(Rozh. ze dne 8. června 1925, Zm II 175/25).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaných Františka M. a Jana M. do rozsudku krajského soudu v Jihlavě ze dne 24. listopadu 1924, pokud jím byli stěžovatelé uznáni vinnými zločinem podvodu podle §§ 197, 200, 203 tr. zák., zrušil napadený rozsudek, podle Šu 290 tr. ř. též ohledně Jana a Františky D-vých a sprostil obžalované z obžaloby.

Důvody:

Zmateční stížnosti obžalovaných Jana a Františka M-ů, dovolávající se důvodů zmatečnosti čís. 4, 5, 9 a), 9 b) a 10 Šu 281 tr. ř., nelze upřítí oprávnění již s hlediska důvodů zmatečnosti čís. 9 a), pokud uplatňuje, že v tomto případě jde o zatajení pravé kupní ceny před úřady, příslušnými k vyměření převodního poplatku, pokud se týče dávky z přírůstku hodnoty, kteréžto zatajení nespadá pod předpisy o podvodu, nýbrž zakládá jen přestupek důchodkový. Nemůže býti pochybnost, že zjištěné jednání stěžovatelů zahrnuje v sobě jak po stránce objektivní, tak ve směru subjektivním veškeré zákonné známky skutkové podstaty podvodu, a to vzhledem k výši zamýšlené škody podvodu zločinného. Dle rozsudkových zjištění ujednal obžalovaný Jan M. v zastoupení a za souhlasu svého syna Františka M. počátkem roku 1922 s manželkou Ja-

nem a Františkou D-ými koupi usedlosti v H., manželům D-ovým patřící, za 66.000 Kč; tato částka byla uvedena též v prozatímně písemné smlouvě, datované dnem 22. února 1922, jakožto cena prodejní; na to dali obžalovaní Jan M. a Jan D. v kanceláři notáře W. sepsati sollicitátorem Č-ou informaci, v níž jako prodejní cena nemovitosti uvedeno bylo pouze 20.000 Kč; dne 5. dubna 1922 sepsali obžalovaní Jan a František M. a Jan D. nový nástin smlouvy, v kterém uvedli, že smlouva ze dne 22. února 1922 pozbývá platnosti, a že usedlost i s příslušenstvím prodává se za celkovou cenu 33.000 Kč. Dne 8. dubna 1922 byla pak za účasti všech obžalovaných v kanceláři notáře sepsána konečná smlouva z téhož dne, v které jako oboplně ujednaná tržní cena bylo uvedeno 33.000 Kč. Dle formálně bezvadných zjištění rozsudku nepřiznali obžalovaní skutečnou cenu 66.000 Kč vědomě, nýbrž udali po vzájemné dohodě jako kupní cenu 20.000 Kč, pokud se týče 33.000 Kč za tím účelem, by zkrátili stát a obec H. na poplatcích z převodu a na dávce z přírůstku hodnoty a taktó uvedeným korporacím škodu způsobili, státu na převodních poplatcích v částce 1783 Kč 68 h, obci H. pak na přírůstku hodnoty v částce 9665 Kč 45 h. Správně shledal nalézací soud v tomto jednání obžalovaných jednání lstivé a způsobilé, uvést úřady, vyměřující převodní poplatky a dávku z přírůstku hodnoty v omyl o výši kupní ceny. Vzešel původním ústním ujednáním, osvědčeným v prozatímní písemné smlouvě ze dne 22. února 1922, státu a obci nárok na příslušný poplatek (§ 44 zák. popl.) a na dávku z přírůstku (§ 28 nařízení vlády ze dne 23. září 1920, čís. 545 Sb. z. a n.), jež obě bylo vyměřiti na podkladě hodnoty nemovitosti (§ 48 popl. zákona a Šu 9, 11 cit. vládního nařízení), za niž podle Šu 50 zákona poplatkového a §§ 9 a 11 citovaného vládního nařízení pokládati jest při koupi zpravidla ujednanou kupní cenu. Je proto i způsobilost jednání obžalovaných, zkrátiti stát a obec na jejich majetkových právech, nepochybná.

Přes to, že taktó vzešly u všech obžalovaných s hlediska trestního zákona veškeré předpoklady přičitatelnosti zločinného podvodu, má zrušovací soud za to, že použití ustanovení XXIII hlavy, prvního dílu trestního zákona na jednání obžalovaných není na místě. Pokud jde o poplatek převodní, vedou jej k tomuto závěru kromě znění samotného čís. patentu ze dne 9. února 1850, čís. 50 ř. zák. (zákona o poplatcích), zejména úvahy, uvedené v rozhodnutí čís. 1407 Sb. n. s., k nim se tuto poukazuje. Tyto úvahy platí pak v podstatě i pokud jde o dávku z přírůstku hodnoty ve smyslu nařízení vlády ze dne 23. září 1920, čís. 545 Sb. z. a n. Neboť i tu jde o veřejnou dávku a i tu je podle Šu 25 k trestnímu řízení a uložení pokuty tomu, kdo je povinen dávku platiti a podal z důvodu placení dávky oznámení nesprávná, určena příslušnost politického úřadu. Podle toho bylo zmateční stížnosti obžalovaných Jana a Františka M. vyhověti a uznati právem, jak uvedeno; uznalť nalézací soud obžalované vinnými pro čin, o němž nepřisluší souditi soudům (čís. 9 a) Šu 281 tr. ř.). Zkoumaje zmateční stížnost obžalovaných Jana a Františka M., shledal zrušovací soud, že z uvedených úvah byl porušen zákon i v neprospěch spoluobžalovaných Jana a Františky D-ových, již dle zjištění rozsudku na trestné činnosti obžalovaných M-ů měli účast jako spolupachatelé, avšak zmateční stížnosti nepodali. Bylo proto ohledně nich ve smyslu Šu 290 tr. ř. z povinnosti úřední uznati

právem tak, jako kdyby sami byli k platnosti přivedli důvod zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř.

Čís. 2013.

Soud může se odchýlit od konečných závěrů znalců jen tehdy, má-li a může-li uvést závažné příčiny, obzvláště nedostatek logické souvislosti mezi předpoklady a závěry znalců (§§y 258, 281 čís. 5. tr. ř.).

(Rozh. ze dne 8. června 1925, Zm II 194/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Novém Jičíně ze dne 28. února 1925, pokud jím byla obžalovaná Anna O-ová sprostěna podle §u 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro zločin utržení na cti podle §u 209 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl, mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmateční stížnost napadá rozsudek soudu první stolice jen potud, pokud jím byla obžalovaná sprostěna z obžaloby pro zločin utržení na cti, a uplatňuje jediný důvod zmatečnosti podle čís. 5 §u 281 tr. ř. Dlužno jí uznati za důvodnou. Rozhodovací důvody napadeného rozsudku dospívají v tomto směru k závěru, že nalézací soud nenabyl plného přesvědčení o tom, že to byla obžalovaná, jež psala závadné dopisy. Závěr jest opřen jednak předpokladem, že obžalovaná to popírá, jednak předpokladem, že nalézacímu soudu nestačilo, že znalci z oboru písma jsou přesvědčeni, že obžalovaná dotyčné dopisy psala, aniž, že obžalovaná, jak udávají svědci, nepopřela, že ona M-a z krádeže dříví udala. Právem vytýká stížnost, že druhý předpoklad je stížen vadami neúplnosti a rozporu se spisy. Vzhledem na předpis §u 258 tr. ř., že jedině nalézací soud rozhoduje o hodnověrnosti a průvodní moci všech průvodů, není ovšem zásadně závady, by se soud po případě nepřidal ke konečným závěrům znalců a nevzal za prokázány skutečnosti, o nichž znalci mají za to, že tu jsou. Avšak v předmětech nálezů a posudků soudních znalců jde o skutečnosti rázu takového, že jest ku správnému jejich postřehnutí a zjištění souvislosti nebo nesouvislosti postřehnutých skutečností s jinými skutkovými okolnostmi, pro trestní věc významnými, potřebí zvláštních vědomostí a zkušeností, jichž z pravidla soudci nemají. Chce-li se soud ušetřiti výtky, že si při hodnotění průvodů nepočínal s bedlivostí a svědomitostí, jakou mu ukládá § 258 tr. ř., nepostaví prostě svůj úsudek nad úsudek soudních znalců; v tomto směru zvláštními vědomostmi a zkušenostmi vyzbrojených, nýbrž odchýlí se od konečných závěrů znalců jen tehdy, má-li a může-li uvést závažné příčiny, obzvláště nedostatek logické souvislosti mezi předpoklady a závěry znalců. K porovnání předpokladů a závěrů je však nezbytno, by si soud řádně uvědomil celý obsah nálezů i posudků a objasnil otázku, zda jsou správnými skutkové okolnosti, jež znalci na předmětu

svého nálezů shledali a v důsledku toho předpokládali. Této povinnosti bedlivého a svědomitého zkoušení projevů znalců nalézací soud nedostál. Neuváděje vůbec, z jakých úvah se nepřidal k úsudku znalců, prý mu nepostačujícím, spokojuje se tím, že uvádí konečný jejich závěr a nezmiňuje se nikterak o skutkových okolnostech, znalci shledaných a předpokládaných, obzvláště o tom, že v dopisech i ve vlastnoručních podpisech i v ukázce písma obžalované objevují se tytéž charakteristické tvary osobitého rukopisu u písmen A, O, P, M, d, t, n, obzvláště s, ch, k, a že v souhlasných větách »by ste byl tak láskav« jsou tahy i chyby naprosto stejné, stejnopisy jako fotografované a objevují se tytéž chyby »višetřit, viřidit«. Jelikož opomenuté části projevu znalců poukazují ku správnosti konečného jejich závěru, mohlo, kdyby soud byl k nim řádně přihlížel, zdržeti ho od toho, aby se odchýlil od úsudku znalců, a přiměti ho k tomu, by se k němu přidal, takže se doličená neúplnost rozhodovacích důvodů dotýká skutečností rozhodných.

Čís. 2014.

Skutková podstata zpronevěry nepředpokládá po stránce subjektivní úmyslu, způsobiti majiteli svěřené věci nebo jiné osobě škodu (trvalou); stačí vědomí pachatelovo, že jednání jeho porušuje práva osoby, jež věc svěřila nebo v jejíž prospěch byla svěřena.

Beztrestnost z důvodu účinné lítosti předpokládá včasnou náhradu celé škody. Není jí okolnost, že se poškozený může s úspěchem hojiti na jmění pachatelově, ani zajištění pohledávky na jeho jmění.

(Rozh. ze dne 8. června 1925, Zm II 227/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu ve Znojmě ze dne 27. března 1925, jímž byl stěžovatel uznán winným zločinem podle §u 183 tr. zák. mimo jiné z těchto

důvodů:

Uplatňujíc výslovně čís. 9 písm. b), věcně i důvod čís. 9 písm. a) §u 281 tr. ř. vytýká zmateční stížnost, že stěžovatel neměl poškozovacího úmyslu, zamýšleje škodu napravit, dále, že trestnost skutku jest vyloučena, ježto byl stěžovatelem spáchán v nejkrajnější bídě, a konečně, že skutek přestal býti trestným, protože pohledávka, jež vzešla H-ovi proti stěžovateli ze zpronevěry, byla úplně kryta stěžovatelovým podílem na nemovitosti, na niž byla pohledávka se svolením stěžovatele právem zástavním zajištěna. Zákonně provádění těchto hmotněprávních námitek omezuje se na srovnání skutkových okolností v napadeném rozsudku zjištěných se zákonem. Pokud stížnost předpokládá jiné nebo ještě další skutečnosti, neprovádí dovolávaných zmatků po zákonu a nelze k dotyčným důvodům přihlížeti. Rozhodovací důvody napadeného rozsudku přihlížejí řádně k všemu, co udal stěžovatel a svědek H. o napravení škody a stěžovatel o příčinách svémocného jednání, a skut-

kové údaje stížnosti nemají, pokud se odchylují od seznání jmenovaných dvou osob a doplňují je, opory v záznamech protokolu o hlavním přelíčení, takže jsou novotami v zrušovacím řízení nepřipustnými. S hlediska skutkových zjištění rozsudku soudu první stolice pak neobstojí žádná z námitek stížnosti. Rozsudek nezjišťuje, že stěžovatel měl již v době, kdy se svěřenou věcí protiprávně nakládal, úmysl, odčinit škodu, již H-ovi způsobil. Ovšem není v rozsudku zjištěno ani úmysl poškozovací. Než tohoto zjištění není třeba. Skutková podstata zpronevěry nepředpokládá po stránce subjektivní úmyslu, způsobiti majiteli svěřené věci neb jiné osobě škodu, zejména škodu trvalou. Subjektivní stránka zpronevěry jest naopak naplněna pouhým vědomím pachatele o protiprávnosti jeho jednání, t. j. vědomím, že jednání porušuje práva osoby, jež věc svěřila nebo v jejíž prospěch byla jinou osobou pachateli svěřena, k věci té, a předpokladu této osoby, že pachatel naloží s ní výhradně způsobem jemu příkázaným. Toto vědomí stěžovatelovo je v rozsudkových důvodech zjištěno větou, že stěžovatel kolekci mu svěřenou pro sebe použil, ač věděl, že je vlastnictvím H-e. Stěžovatel pak k příslušné větě své obhajoby dodal ještě, že věděl, že musí kolekci svého času odevzdati nazpět.

I s další námitkou je stížnost v nepravu. Beztrestnost z důvodu účinné lítosti předpokládá včasnou nápravu celé škody z trestného činu. Nápravou škody není pouhá okolnost, že se poškozený mohl a může s úspěchem za svou škodu hojiti ze jmění pachatelova, a není jí ani zajištění náhradní pohledávky na tomto jmění. Předpokládá se naopak, že škoda byla skutečně odčiněna vrácením věci (ukradené nebo zpronevěřené) nebo, není-li to možno, poskytnutím rovnocenné náhrady v penězích aneb jiných věcech. V tomto smyslu musí býti škoda napravena z pravidla ještě, než se vrchnost o pachatelově provinění dozví. Prodloužení této lhůty k nápravě škody může po rozumu §u 188 tr. zák. nastati, avšak výhradně smírem, ujednaným mezi pachatelem a poškozeným před tím, než se trestný čin dostal k vědomosti vrchnosti. K takové včasné nápravě škody nepoukazují skutečnosti, v napadeném rozsudku zjištěné. Stěžovatel dal arcib. H-ovi ještě před oznámením zpronevěry směnku, ale směnka nebyla stěžovatelem v době splatnosti zaplacená. V době, kdy dal obžalovaný poškozenému směnku (6. neb 7. ledna 1925), neměl již obžalovaný kolekce, neboť ji dle zjištění rozsudku již v prosinci 1924 dílem zcizil, dílem pro sebe upotřebil. Jde tedy o smlouvu ve smyslu §u 188 písm. b) tr. zák., dle níž se obžalovaný zavázal poškozenému v určité, ve sménci vytyčené době, dáti náhradu, kteréhožto směru však obžalovaný nedodržel a byl pak poškozeným udán, takže tím účinky účinné lítosti pominuly. Smír, v němž byl svědek stěžovatelem oprávněn, by si svou pohledávku dal zajistiti na nemovitosti stěžovatelově, byl ujednaný teprve po trestním oznámení, takže jím lhůta k nápravě škody s účinkem beztrestnosti prodloužena nebyla, nehledě k tomu, že nebylo ani tvrzeno, že tímto smírem bylo ujednáno, že se zaplacení pohledávky ze zpronevěry stane v určité lhůtě. Nelze proto shledati právní omyl v tom, že nalézací soud ponechal tento smír mimo okruh svých právních úvah a spokojil se s výrokem, že o beztrestnosti pro účinnou lítost nelze mluvit, protože škoda před trestním oznámením nahrazena nebyla.

Skutková podstata zločinu dle první věty §u 93 tr. zák. předpokládá v subjektivním směru vědomí pachatelovo o svémocnosti (protiprávnosti) jeho jednání.

S hlediska třech podmínek svémoci tam uvedené nerozhoduje objektivní stav věci, nýbrž (třebas mylné) stanovisko pachatelovo, že tu jsou důvody, z nichž jest dotyčnou osobu míti za člověka škodlivého nebo nebezpečného.

Škodlivost a nebezpečnost nemusí záležeti v trvalých vlastnostech osoby, nýbrž může k ní poukazovati i způsob, jak osoba, jež jinak není povahy škodlivé nebo nebezpečné, v rozhodné době se chová, nebo soudíc dle okolností, v nejbližší době se zachová.

Uzamčení (omezení osobní svobody) je beztrestné, jeví-li se pachateli býti dle okolností případu nutným obranným prostředkem, by odvrátil od sebe nebo od jiného újmu na životě, svobodě nebo majetku, jíž se obává z představy, jak se chová (zachová) osoba jím dotčená.

(Rozh. ze dne 9. června 1925, Zm I 292/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmáteční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského jakožto nalézacího soudu v Chebu ze dne 23. února 1925, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem veřejného násilí podle §u 93 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost poukazuje, uplatňujíc důvod zmatečnosti podle čis. 9 písm. a) §u 281 tr. ř. právem k námitce, že zjištěné skutečnosti nenaplní skutkové podstaty zločinu §u 93 tr. zák. ve známce zlého úmyslu, dovozujíc, že nešlo stěžovateli o omezení osobní svobody jeho rodičů, nýbrž o ochranu jeho dobytka proti nachlazení, že uzamčení rodičů nebylo cílem a účelem jednání stěžovatelova, nýbrž vedlejším jeho zjevem, jemuž se vyhnouti nebylo lze, a že stěžovatel jednal, pokud jde o újmu rodičů na právních státcích osobní svobody, toliko nedbale, nikoliv úmyslně. Skutková podstata zločinu podle první věty §u 93 tr. zák. předpokládá po subjektivní stránce vědomí pachatelovo o svémocnosti, neboli (viz nadpis §u 93) protiprávnosti jeho jednání, pozůstávajícího v uzamčení jiné osoby nebo jinakém překážení jí v užívání osobní svobody. Svémocnost, protiprávnost takového jednání jest dle jasného znění zákona podmíněna tím, že pachateli nepřisluší podle zákona žádná moc nad dotčenou osobou a že pachatel nemá příčiny, ani pokládati ji za zločince, ani míti ji důvodně za škodlivého nebo nebezpečného člověka. Ze zásady §u 1 tr. zák., předkládající pro pojem zlého úmyslu, že úmysl pachatelův vztahuje se na veškeré složky zločinu, a ustanovení §u 2 písm. e) tr. zák., dle něhož jest zlý úmysl vyloučen skutkovým omylem pachatelovým, a z toho, že druhá věta §u 93 tr. zák. mluví o z d a n l i v ě odůvodněné příčině zadržetí, vyplývá, že v třetí ze zmi-

něných podmínek svémoci (protiprávnosti) není rozhodným objektivní stav věci, totiž, zda tu jsou skutečně důvody, opravňující k tomu, by uzamčená osoba byla považována za člověka škodlivého nebo nebezpečného, nýbrž — třebaš mylné — stanovisko pachatelovo, že tu jsou důvody, z nichž jest onu osobu míti za člověka škodlivého nebo nebezpečného. Škodlivost a nebezpečnost nemusí záležeti v trvalých vlastnostech osoby, nýbrž může k ní poukazovati i způsob, jak osoba, jež jinak není povahy škodlivé nebo nebezpečné, v rozhodné době se chová nebo — soudíc dle okolností — v nejbližší době se zachová (srovnej rozhodnutí čís. 910 sb. býv. zrušovacího soudu). Uzamčení (omezení osobní svobody) je tudíž považovati za beztrestné pro nedostatek zlého úmyslu, jeví-li se pachateli býti dle okolností případu nutným obranným prostředkem, by odvrátil od sebe nebo od jiného újmu na životě, svobodě nebo majetku, jíž se obává z představy, jak se chová neb zachová osoba uzamčením (omezením osobní svobody) dotčená (srovnej rozhodnutí Sb. n. s. č. 1311.)

V rozsahu, v němž jest toho třeba dle dosavadních vývodů k opodstatnění subjektivní stránky zločinu, není vědomí (zlý úmysl) stěžovatele v napadeném rozsudku zjištěno. Rozhodovací důvody neobsahují výroku, jimž by bylo určitě vysloveno, že si byl stěžovatel vědom svémocnosti, protiprávnosti uzamčení rodičů. Označují sice na jednom místě jednání stěžovatelovo jako svémoc; avšak z ostatního obsahu jejich je zřejmé, že při tom mají na zřeteli jen objektivní jednání. Vyslovují, že stěžovatel nemohl slova »pro mne můžeš zavřítí«, jimiž odvětila matka stěžovatelova na jeho poznámku, že jde k starostovi a musí dvéře chléva zavřítí, pojmuti tak, že rodiče souhlasili s tím, by je držel po delší dobu uzamčené v chlévě; než tím jest pouze zjištěno, že stěžovatel věděl, že se jeho jednání přiči vůli uzamčených osob. Rozhodovací důvody vyslovují dále, že stěžovatel neměl příčiny, považovati rodiče za zločince nebo škodlivé (nebezpečné) lidi proto, že s nimi měl hádku; avšak touto větou jsou podmínky svémocnosti zjištěny jen objektivně, aniž bylo přihlíženo k subjektivnímu stanovisku stěžovatelovu. Rozhodovací důvody uvádějí konečně, že stěžovatel nebyl nikterak nucen, by za účelem ochrany dobytka v chlévě před zimou zamkl dvéře chléva zvenčí, že téhož účelu mohl dosíci také tím, že dal dvéře zastrčiti zevnitř buď rodiči neb manželkou, a že rodiče, jichž kráva byla v témže chlévě, měli stejný zájem na tom, by se dobytek a jejich kráva nenastydly při otevřených dveřích. Avšak i tyto vývody vztahují se výhradně k objektivní povaze skutku stěžovatelova a zdůrazňují toliko, že dle stavu věci nehrozila stěžovateli újma na majetku ani, kdyby nebyl dvéře chléva uzamkl a tím rodiče uvěznil; nevztahují se však ke stránce subjektivní, nepřihlízejí ke stanovisku stěžovatelovu, třebaš mylnému jeho předpokladem, že dvéře chléva zůstanou otevřeny, neuzamkne-li je on, a nevyřizují obhajoby stěžovatelovy, že rodiče z nevěživosti dvéře nezavřou, a pokud poukazovala k tomu, že stěžovatel — byť dle zjištění soudu omylem — se obával, že mu vzejde škoda na majetku nechlazením se dobytka, nechá-li dvéře chléva neuzamčeny, by neuvěznil současně rodiče a pro tuto obavu pokládal rodiče, když k jeho poznámce, že jde k starostovi a musí dvéře zavřítí, z chléva nevyšli — za lidi, jichž chováním, totiž dalším pobytem v chlévě, bránícím mu v zamčení chléva,

hrozila mu škoda na majetku, tedy za lidi škodlivé (nebezpečné). Zjištění tohoto, byť mylného předpokladu stěžovatelova, vyloučilo by jeho vědomí o svémocnosti, protiprávnosti jeho jednání. Jelikož napadený rozsudek neuvažuje o tomto předpokladu stěžovatelově pro případ jeho mylnosti, nepopírá jej a nezjišťuje zmíněného vědomí Šem 93 tr. zák. předpokládaného, není skutková podstata zločinu, jimž byl stěžovatel uznán vinným, opodstatněna po stránce subjektivní, takže odůvodněné bylo jej, aniž bylo třeba zabývat se ostatními jejími námitkami a formálními výtkami, z důvodu čís. 9 písm. a) Šu 281 tr. ř. zrušiti.

Čís. 2016.

Zpronevěra stavebních losů sociální péče hornické úředníkem ministerstva veřejných prací, pověřeným vedením losové akce.

Předmětem úřední zpronevěry (§ 181 tr. zák.) může býti jakákoliv věc, ne toliko věc povahy veřejné. Věc nemusí býti pachateli svěřena přímo vlastníkem; záleží jen na tom, že věc byla pachateli svěřena z důvodu jeho veřejného úřadu.*

Subjektivní skutková podstata Šu 181 tr. zák. vyčerpává se jednak ve vědomí pachatelově, že jednání jím podnikané znamená osvojení si protiprávní moci nad věcí, jednak v rozhodnutí a odhodlání se pachatelově k jednání tomu přes ono vědomí.

(Rozh. ze dne 10. června 1925, Zm I 94/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmáteční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 26. listopadu 1924, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem zpronevěry v úřadě podle §§ 181 a 182 tr. zák., mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmateční stížnost dovolává se číselně důvodů zmatečnosti čís. 5, 9 a) a b) Šu 281 tr. ř., její vývody k čís. 5 dotýkají se však z části i právní stránky věci. V prvé řadě dlužno zaujati stanovisko k námitkám stížnosti, které, kdyby byly oprávněnými, měly by již následkem každého jednotlivého z uplatňovaných důvodů v zápětí sprostění obžalovaného z obžaloby. Přichází tu v úvahu předně námitka, napadající názor nalézacího soudu, že fond pro sociální péči hornickou, zřízený při ministerstvu veřejných prací, jest již vzhledem k účelu, jím sledovanému a záležejícímu v péči o bytové a kulturní potřeby hornictva, fondem veřejným. Stížnost snaží se dovoditi, že jest tu sice určité jmění, sebrané k určitému účelu, že však nemá ani rázu ani povahy fondu veřejného, ježto scházejí všechny právní i věcné, ve stížnosti blíže uvedené předpoklady pro podnik a trvání fondu jako fondu veřejného. Tím naznačuje stížnost, že losy, jež náležely oddělení pro sociální péči, zřízenému při presidiu ministerstva veřejných prací a z jichž zpronevěry se obžalovaný vinní, nebyly statkem veřejným. Leč tu uplatňuje stíž-

nost něco, co je pro skutkovou podstatu zločinu zpronevěry podle §u 181 tr. zák. naprosto bezvýznamno. Mluví zákon o přivlastnění si neb zadržení věci (statku) vůbec, aniž by co do povahy věci té nějak rozlišoval aneb sankci svou omezoval pouze na statek rázu veřejného. Může proto otázka, zda losy, o něž jde, lze považovat za statek veřejný, zůstavena býti úplně stranou, poněvadž pro podřazení pod zákon záleží jen na tom, zda losy ty byly obžalovanému svěřeny z důvodu jeho veřejného úřadu, kterýžto požadavek, jak dále bude ještě vyloženo, je splněn. V důsledku toho stávají se všechny úvahy a závěry, jež zmáteční stížnost dovodí se pokouší z předpokladu, že nešlo o statek veřejný, bezprostředními a netřeba se jimi blíže obírat. Dále vystupuje stížnost proti náhledu soudu, že losy byly vlastnictvím ministerstva veřejných prací, nanejvýš jeho oddělení pro sociální péči hornickou. Vlastníkem losů byl prý sám stát, představovaný tu, jako při každé jiné úverové akci, ministerstvem financí, které přidělilo losů těch asi za 60 milionů ministerstvu veřejných prací za tím účelem, by je rozprodalo. Avšak i v ohledu tom klade stížnost váhu na něco, co je s hlediska §u 181 tr. zák. nezávažno. Neboť ke skutkové podstatě zpronevěry nevyhledává se ani dle znění ani dle smyslu uvedeného zákonného ustanovení, by věc byla pachatelí svěřena právě jejím vlastníkem; těžiště spočívá jen v tom, že věc byla pachatelí svěřena z důvodu jeho veřejného úřadu, ať již náležela vlastnický komukoli a ať mu byla předána právnicky nerozhodno, zda vlastníkem losů bylo to či ono ministerstvo nebo stát; stačí skutečnost, že losy byly buď ministerstvem veřejných prací samým nebo jeho uvedeným oddělením ať v důsledku práva vlastnického neb jinakého právního důvodu nebo poměru předány obžalovanému k tomu cíli, by s nimi naložil v určitém smyslu.

Jest zkoumati, zda obžalovanému bylo oněch 100 losů svěřeno z důvodu jeho veřejného úřadu. Stížnost to popírá; uplatňuje v podstatě, že vlastníkem losů nebylo ani ministerstvo veřejných prací, ani jeho oddělení pro sociální péči hornickou, nýbrž stát sám, představovaný ministerstvem financí; že totiž toto ministerstvo přidělilo ministerstvu veřejných prací losů těch asi za 60 milionů za tím účelem, by je rozprodalo, a že losy ty byly pro ministerstvo veřejných prací uloženy u šekového úřadu, by byly proti zaplacení vydávány jednotlivým kupitelům, kteří teprve stávali se vlastníky losů; že úřední funkce obžalovaného, jenž byl jako úředník ministerstva veřejných prací rozprodejem losů pověřen, spočívala jediné v tom, by losy pro stát zájemníkům rozprodával, a že prodejem tím končila úřední činnost obžalovanému představeným ministerstvem svěřená; že když proto obžalovaný prodal 1200 kusů losů oddělení (fondu) pro péči hornickou, které na roveň kláští dlužno každému jinému zájemníkovi, byla tím jeho úřední činnost úplně skončena; konal-li pak fond ještě jiné úkony, směřující k dalšímu rozprodeji (repatici) losů na jednotlivé zájemníky, totiž podnikatele, jimž zadávány státní práce, neměla tato další činnost s úřední činností obžalovaného ničeho společného, a byla jen činností čistě soukromou a dobrovolnou; poměr, vzniknuvší takto mezi obžalovaným a fondem (oddělením) pro péči hornickou, byl veskrze soukromoprávním, poněvadž obžalovaný vystupoval tu jako mandatář (komisionář) fondu,

a mohl jako takový losy rozprodati komukoli a zejména také převzít sám losy do svého vlastnictví. Stížnost klade opětovně zvláštní důraz na to, že oddělení pro hornickou péči bylo pro obžalovaného zrovna tak kupitelem losů, jako každá jiná kupující strana.

Stížnost jest bezdůvodna. Její vývody ocitají se jednak v rozporu se zjištěným stavem věci, jednak přiči se právě podstatě věci. Nalézací soud zjistil po skutkové stránce, že v oddělení ministerstva veřejných prací pro hornickou sociální péči bylo soukromými podnikateli státních prací upsáno stavebních losů za 600.000 Kč; že přednosta tohoto oddělení inž. Dr. Š. nařídil referátem ze dne 12. ledna 1924, by potřebný počet staveních losů byl za poukaz příslušné částky 636.000 Kč opatřen k tomu cíli, by losy byly vydány dotyčným upisovatelům; že obžalovaný, jenž byl určen za předsedu akce pro rozprodej státních losů, upsaných prostřednictvím presidia ministerstva veřejných prací, u provedení uvedeného příkazu Dra. Š-y podepsal sám poukaz na 636.000 Kč na šekový úřad, kde stavební losy byly uloženy, a že odtud sám osobně vyzvedl 1200 kusů losů a že losy ty ponechány byly obžalovanému v osobním uschování jakožto úředníku vedoucímu losovou akci za tím účelem, by losy ty dotyčným upisovatelům vydal; že ve skutečnosti bylo však upisovateli odebráno jen 200 losů (firmou S.), kdežto ostatní firmy se o losy, jim přidělené, nehlásily, takže vybývalo 1000 kusů losů, které byly obžalovanému na dále ponechány za tím účelem, by byly vydány dodatečně subskribujícím firmám anebo aby byly odprodány a stržený peníz účtován pro fond sociální péče hornické.

Z těchto jediné směrdatých zjištění soudu měla proto stížnost při právním uvažování vycházeti a nastoupiti na základě nich důkaz, že přes to bylo použito zákona nesprávně. O takovýto důkaz se však stížnost ani nepokouší a nelze ji proto považovati za doličenu ve smyslu zákona a tudíž za doličenu vůbec. Ona zjištění vylučují předpoklad, na němž stížnost svoje úvahy buduje, že totiž pro obžalovaného bylo oddělení pro hornickou péči zrovna tak kupcem losů, jako každá jiná kupující strana. Neboť dle rozsudkových zjištění a dle spisů ministerstva veřejných prací bylo ono oddělení jen úpisovnou losů; jeho úkolem bylo dále, losy podnikateli upsané, pouze k tomu cíli opatřiti, by byly upisovatelům vydány, pokud se týče odprodati zbylých 1000 losů, o něž se upisovatelé nehlásili a stržený peníz účtovali pro fond sociální péče hornické. V tom má stížnost pravdu, že oddělení, jemuž losová akce byla svěřena, bylo pouhým přidělovatelem losů kupiteli, ať za hotové, ať na místě jiného placení, neprávem však tvrdí, že vystupovalo jako sám kupitel losů, zejména vůči obžalovanému; byloť účelem celé akce získati právě odprodejem losů peněžité prostředky, jichž se mělo použiti pro stavbu státních obytných domů, a plynuly peníze za losy stržené ve prospěch fondu sociální péče hornické. Na tomto stavu věci nemůže měniti ničeho a je právně bezvýznamno, že v několika poukazech na poštovní úřad šekový, vyhotovených obžalovaným se praví, že ministerstvo veřejných prací kupuje pro oddělení pro sociální péči hornickou při ministerstvu veřejných prací dotyčný počet státních stavebních losů.

Z toho vychází, že oněch 1200 případně 1000 kusů losů dostalo se do moci obžalovaného jen následkem jeho úřední činnosti jako předsedy

akce pro rozprodej losů se závazkem, že s nimi naloží dle záměru úřadu jím zastupovaného, že totiž, jak soud zjišťuje, vydá losy upisujícím firmám nebo jinak je odprodá. Losy ty byly proto obžalovanému předány jen následkem a z důvodu jeho veřejného úřadu, tudíž ve smyslu zákona svěřeny, byly pro něho věci c i z í, a s ním nesměl ani v celku, ani co do části volně nakládati. Složiv proto 100 kusů k krytí účtu, dlužného Antonínem M-ým, to jest osobou cizí a soukromou, a, odňav je takto jejich úředně stanovenému účelu, osvojil si nad nimi svým svémocným jednáním právo, příslušející jen vlastníku a tím věc jemu svěřenou zadržel a sobě přivlastnil. Složením tím byl proto trestný čin již dokonán. Skutková podstata zpronevěry podle §u 181 tr. zák. v objektivním směru je proto splněna a docházejí v hořejších úvahách svého věcného vyřízení všechny jak formelní tak i věcné výtky stížnosti. Co se týče poměru, v jakém obžalovaný byl k věcem jemu svěřeným, stačí pro přičitatelnost plně zjištění rozsudku, že obžalovaný byl následkem svého úředního postavení jako odborový rada, přidělený službou presidiu ministerstva veřejných prací, pověřen představeným úřadem činností předsedy pro rozprodej státních stavebních losů a že oněch 1200 případně 1000 losů bylo mu ponecháno v uschování jen jakožto úředníku, vedoucím akci losovou. Dalšího zjišťování nebylo zapotřebí a jsou výtky ve směru tom bezpodstatny.

Pokud jde o subjektivní skutkovou podstatu, namítá stížnost v právním ohledu, že nestačí pouhé vědomí pachatele, že jedná protiprávně, jak nalézací soud za to má, nýbrž, že pro obor práva trestního vyžaduje se vyšší stupeň vědomí a vůle k činu trestnému směřující, zejména napřed promyšlené nebo jinak předem pojaté jednání; jinak by prý musilo býti jako zločin nebo trestný čin vůbec posuzováno každé jednání protiprávní, ba protismulvné; to prý je nesprávné, poněvadž občanský zákon, jak to patrně z různých jeho ustanovení (§§y 1295, 1323, 1324, 1489 a t. d.), nepokládá za zločinné ani vědomé protiprávní jednání. Stížnosti nelze přisvědčiti. Při zpronevěře dle §u 181 tr. zák. vyžaduje se jen úmyslné, to jest vědomé přivlastnění si nebo zadržetí věci, pachatel z důvodu jeho veřejného úřadu svěřené. Subjektivní skutková podstata vyčerpává se proto jednak ve vědomí pachatelově, že jednání jím podnikané znamená osvojení si protiprávní moci nad věcí, jednak v rozhodnutí a odhodlání se pachatelově k jednání tomu přes ono vědomí. S hlediska toho posuzoval nalézací soud otázku subjektivního zavinění; neomezil se jen na dostačující ostatně výrok, že obžalovaný si byl vědom, že jeho jednání je protiprávné, nýbrž dodal, že obžalovaný svým jednáním projevil vůli s věcí t. j. losy nakládati jako vlastník, čímž si přisvojil nad nimi moc mu nepatřící. Nějakého vyššího stupně vědomosti nebo zvláštní promyšlenosti a tomu podobného se k přičitatelnosti činu jako zpronevěry nevyžaduje; okolnosti ty přicházely by podle §u 43 tr. zák. v úvahu jako okolnost trestnost zvyšující. Rovněž se k trestnosti skutku nevyhledává, by si pachatel uvědomil, že svým jednáním páchá čin dle zákona trestný, poněvadž neznalostí zákona nelze se nikomu brániti a onen omyl spadá výlučně pod hlediska neomlouvajícího omylu právního (§ 3 tr. zák.).

Čís. 2017.

Vyvíňovací důvod dle §u 2 písm. c) tr. zák. předpokládá, že schopnost pachatelova, rozpoznati protiprávnost skutku, k němuž jeho vůli nutkají pudy v jeho mysli se zrodí, a řídití svoji vůli dle správného rozpoznání, je ochromena zrušením neb alespoň zkalením jeho vědomí, pro které není s to kontrolovati směr vůle dostatečnými a správnými představami o skutkových okolnostech, za nichž jedná, a uvědomiti si, že z jeho skutku nastane protiprávní výsledek.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.).

Veřejný pořádek jest širším pojmem než obecný mír (§ 14 čís. 5 zákona), jímž rozumí zákon klidné, smírné soužití všeho občanstva přes rozpory, podmíněné růzností názorů a zájmů rázu politického, národnostního jazykového, rasového a náboženského.

Způsobilost činu ohroziti obecný mír předpokládá nebezpečí, že jím budou tyto rozpory prohlubovány a zotřívány.

Výrok, který mohl zavdati příčinu jen k výtržnosti, vyčerpávající se ve zlém nakládání pohoršených posluchačů s pachatelem, není způsobilým ohroziti obecný mír, nýbrž jen veřejný pořádek.

(Rozh. ze dne 10. června 1925, Zm I 201/25).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 27. ledna 1925, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem urážky presidenta republiky podle §u 11 čís. 2 zákona ze dne 19. března 1923, čís. 50 Sb. z. a n. a přečinem podle §u 14 čís. 5 téhož zákona, pokud napadla výrok o přečinu podle §u 11 čís. 2 zákona na ochranu republiky, vyhověl jí, pokud napadla výrok, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem §u 14 čís. 5 zákona, zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost uplatňuje důvody zmatečnosti podle čís. 9 písm. a) a čís. 10, správně jediný důvod čís. 9 písm. a) §u 281 tr. ř., dovozujíc, že jest sice dána objektivní skutková podstata přečinu §u 11 čís. 2 zákona na ochranu republiky, že však není dána skutková podstata přečinu §u 14 čís. 5 téhož zákona ani po stránce objektivní, jelikož stěžovatelovo hanobení českého národa nebylo povahy a nemohlo způsobiti následky, §em 14 čís. 5 předpokládané, a že se ohledně obou přečinů nedostává subjektivní skutkové podstaty, protože stěžovatel učinil závadný projev ve stavu úplného opilství. Tuto námitku neprovádí stížnost po zákonu. Její vývody, že stěžovatel spáchal čin v úplném opilství, nevycházejí z toho, co napadený rozsudek po této stránce na skutečnostech zjišťuje, nýbrž srovnávají závěr nalézacího soudu, že nešlo v době závadných výroků u obžalovaného o úplnou opilost, nýbrž jen o podnapilost, přímo s výsledky hlavního přelíčení, ba dokonce jen s některými úryvky některých výpovědí, ponechávajíc ostatní materiál průvodní nepovšimnutým. Jest ovšem přisvědčiti názoru stížnosti, že zákon nepředpokládá, že pacha-

telova opilost dosáhla takového stupně, že zůstal na místě ležeti, čímž asi stížnost míní, že se pachatel stal neschopným k jakémukoliv jednání, zejména k ústním projevům. Než tak si napadený rozsudek omluvný důvod Šu 2 písm. c) tr. zák. nevykládá. Skutkovým opodstatněním záporného výroku o úplném opilství stěžovatelově jsou skutkové okolnosti v rozsudku zjištěné; obzvláště, že obžalovaný věděl, jaká píseň se hraje, že si byl vědom, že má co činiti s policejním strážníkem, že porozuměl správně vyzvání strážníkovu, by zaplatil svůj účet a následoval strážníka na strážnici, že zaplatil sklepnici správně, co požadovala. Již z této části skutkového opodstatnění je zřejmo, že se nalézací soud řídil názorem, že pro omluvný důvod Šu 2 písm. c) tr. zák. stačí, že opilý nepostřehuje nebo nevnímá správně okolnosti, za nichž jedná. Tento výklad Šu 2 písm. c) je správný. Podstatou tohoto omluvného důvodu jest, že si pachatel pro úplnou opilost nebo jinaké pomatení smyslu není vědom toho, co činí, t. j., že schopnost pachatelova, rozpoznati protiprávnost skutku, k němuž jeho vůli nutkají pudy, v jeho mysli se zrodí, a řídití vůli dle správného rozpoznání, je ochromena zrušením neb alespoň zkalením jeho vědomí, pro které není s to, kontrolovati směr vůle dostatečnými a správnými představami o skutkových okolnostech, za nichž jedná, a uvědomiti sobě, že z jeho skutku nastane protiprávní výsledek. Proto nepřiči se správnému použití zákona, odvodil-li nalézací soud ze zjištění, že stěžovatel postřehl a vnímal v jiných směrech skutkové okolnosti a události správně a jednal k podnětům jiných osob účelně, závěr, že si byl — přes požití značného množství alkoholických nápojů — vědom svých činů, i v době, kdy pronesl výroky, o které v této trestní věci jde.

Zbývající vývody stížnosti vztahují se výhradně k výroku o přečinu podle Šu 14 čís. 5 zmíněného zákona, tak že po vyvrácení námítky, o níž dosud jednáno, bylo stížnost, pokud napadá výrok o přečinu Šu 11 čís. 2, jako neodůvodněnou zavrhnouti. Jelikož jde ve výroku, že český národ jsou volové, o sprostou nadávku, je stížnost v nepravu i pokud popírá surovou povahu stěžovatelova hanobení. Avšak nelze jí upřít oprávnění, pokud namítá dále, že zjištěnými skutečnostmi není opodstatněna zákonná známka, že projev stěžovatelův mohl snížit vážnost republiky nebo — jak napadený rozsudek předpokládá — ohrozit obecný mír v republice nebo její mezinárodní vztahy. Rozhodovací důvody první stolice neuvážují ani o těchto směrech projevu zvláště a podrobně. Zjišťují toliko povšechně, že stěžovatel přistoupil v restauraci »U Primasů« za přítomnosti asi 100 osob ke stolu Rudolfa S-ka, který si dal zahrátí ruskou píseň »Volga«, ptal se ho, zda ví, jaká píseň se to hraje, a když S. přisvědčil, pronesl stěžovatel hlasitě, takže to mohlo slyšet 10 až 15 hostů, že český národ není nikde uznáván, že jsou to volové, a pak stěžovatel rovněž tak hlasitě řekl, »český národ jsou volové, nikde nejsou uznáváni a president, kterého jste volili, jest zrovna takový t... a jako Vy.« K tomu připojují rozhodovací důvody — přibližěji patrně k výpovědi svědka Š-a další zjištění, že výrok způsobil u přítomných takové pohoršení, že by bylo málem došlo k výtržnosti. K ohrožování mezinárodních vztahů republiky tato zjištění naprosto nepoukazují. Nepoukazují sama o sobě ani ke způsobilosti výroků, ohrozit obecný mír, byť jen v některém místě neb obvodě republiky. Výtržnost, ku které

mohl projev stěžovatelův zavdati příčinu, byla by se vyčerpala ve zlém nakládání hostů projevem pohoršených se stěžovatelem. Taková, byť násilná odvěta lidí jednotlivci za jeho neslušné chování byla by ovšem porušením veřejného pořádku, t. j. státem zaručené a zákony chráněné bezpečnosti právních statků, k nimž náleží i tělesná nedotknutelnost a neporušitelnost občanů jednotlivců. Veřejný pořádek není totožným s obecným mírem, nýbrž je širším pojmem, než obecný mír, jímž rozumí zákon — jakž vyplývá z Šu 14 zákona na ochranu republiky — klidné, smírné soužití všeho občanstva přes rozpory, podmíněné růzností názorů a zájmů rázu politického (ve směrech čís. 1 Šu 14 výtčených), národnostního, jazykového, rassového a náboženského. Způsobilost činu, ohrozit obecný mír, předpokládá, že čin buď sám o sobě nebo ve spojení s okolnostmi, za nichž se stal, poukazuje k nebezpečí, že jím budou prohlubovány a zostřovány rozpory, v předchozí větě naznačené.

Jak dokázáno, není závěr napadeného rozsudku, že projev stěžovatelův mohl ohrozit obecný mír v republice nebo mezinárodní vztahy, opodstatněn skutečnostmi, které při správném výkladu zákona naplnily by tento znak přečinu Šu 14 čís. 5 zákona na ochranu republiky. Proto spočívá výrok první stolice, jímž byl stěžovatel uznán za vinna tímto přečinem, na nesprávném použití zákona a bylo napadený rozsudek z důvodu čís. 9 písm. a) Šu 281 tr. ř. v této části výroku zrušiti. Šetření a úvahy o tom, stal-li se projev stěžovatelův, který není takové povahy sám o sobě, po případě za dosud nezjištěných okolností, které dávaly projevu při správném výkladu zákona směr na nebezpečí rázu ve vedlejší větě Šu 14 čís. 5 zákona na ochranu republiky výtčeného, přísluší a náleží jako zjišťování skutkových okolností výhradně nalézacímu soudu. Proto nelze zrušovacímu soudu rozhodnouti ihned ve věci samé a nezbylo než vrátiti věc k opětnému projednání a rozhodnutí v rozsahu zrušení nalézacímu soudu.

Čís. 2018.

Ustanovení Šu 267 tr. ř. platí i pro rozsudek, vyneseny po novém projednání věci ve smyslu prvního odstavce Šu 293 tr. ř.

Zákaz reformatio in peius (§ 293 odstavec třetí tr. ř.) nevztahuje se na ošádku viny.

Povinnosti řidiče automobilu při vyjíždění ze vrat (§ 335 tr. zák.).

(Rozh. ze dne 15. června 1925, Zm II 48/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnické stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Uh. Hradišti ze dne 14. října 1924, jímž byl stěžovatel uznán vinným přestupkem proti bezpečnosti života podle Šu 335 tr. zák., mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmatečnické stížnosti uplatňuje důvody zmatečnosti dle čís. 5, 9 a) Šu 281 tr. ř. Důvod zmatku podle čís. 5 spatřuje především v tom, že nalézací soud nedbal rozhodnutí, vydaného v této trestní věci Nejvyšším soudem, a jeho důvodů, podle stěžovatelova názoru pro soud první stolice závazných. Zmatečnické stížnosti míní, že, vzal-li soud první stolice podle původního rozsudku za prokázáno, že stěžovatel nejel rychle, a sprostil-li ho v tom směru z obžaloby, a nezměnilo-li na skutečnosti,

zjištěné oním rozsudkem, že výjezd ze dvora se stal pomalu, ničeho ani rozhodnutí Nejvyššího soudu, soud nebyl oprávněn, probírat v novém rozsudku znovu otázku rychlosti stěžovatelovy jízdy a odsoudil ho proto, že vyjížděl rychlostí, za daných okolností nepřipustnou, tudíž velkou. Rozhodnutí Nejvyššího soudu vytyčilo prý soudu první stolice přesnou cestu, jakou se mu bylo bráti, pravíc v důvodech, že (původní) rozsudek zůstává dlužen sdělení, jaké jiné opatření kromě zatroubení a pomalé jízdy žádá soud na obžalovaném k jeho vyvinění a že neuvažuje vůbec o tom, zda tu byly jiné možnosti, kterými snad se strany obžalovaného mohlo být zabráněno ohrožení tělesné bezpečnosti jiných. Dle názoru zmateční stížnosti měl se soud první stolice omezit v novém rozsudku na otázku, zda obžalovaný troubil vícekrát (nepřetržitě) tak, by to lidé, jdoucí po silnici, mohli slyšet. V tom, že napadeným rozsudkem byl stěžovatel odsouzen za něco, ohledně čehož byl prý původním rozsudkem bez opravného prostředku co do viny se strany státního zastupitelství a tedy vlastně právoplatně osvobozen, spatřuje zmateční stížnost jednak překročení cesty, naznačené soudem první stolice přesně Nejvyšším soudem, jednak porušení zásady nepřipustnosti reformace in peius. Dovolávajíc se pak důvodu zmatečnosti podle čís. 9 a) §u 28 tr. ř., označuje zmateční stížnost vyličený postup nalézacího soudu znovu za nepřipustný a nezákonný, nesoucí již sám v sobě uvedený zmatek.

Zmateční stížnosti nelze přiznati oprávnění. Především je na bilední, že její námitky nepřicházejí vůbec v úvahu jako uplatňování oněch důvodů zmatečnosti, jichž se zmateční stížnost číselně dovolává. Spíše by mohlo jíti o důvody zmatku podle čís. 8, 9 b) nebo 9 c), a 11 §u 281 tr. ř.; než ani v tomto pojetí nelze je uznati opodstatněnými. Již v důvodech rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 20. března 1924 č. j. Kr II 371/23, vydaného v této trestní věci, se praví, že předmětem obžaloby byl skutek, záležející v tom, že obžalovaný vyjížděl z nádvoří konsumu v Z. automobilem neopatrně a že o tomto skutku a o ničem jiném nebylo též rozhodnuto v (původním) rozsudku, že proto o totožnosti skutku, daného v obžalobu, se skutkem, o němž bylo uznáno rozsudkem, nemůže být pochybností, změny v nazírání na věc, že se objevily pouze co do otázky, v čem spočívala neopatrnost obžalovaného. Rozsah závaznosti rozhodnutí zrušovacího soudu pro soud, na nějž odkazuje se věc dle §u 288 tr. ř. k novému projednání, jest přesně vymezen předpisem druhého odstavce §u 293 tr. ř., podle něhož jest první soud vázán pouze právním názorem, z něhož vycházel zrušovací soud při svém rozhodování, naproti tomu má soud podle prvního odstavce téhož §u položiti při novém projednání za základ původní obžalobu, ač-li nenařídil zrušovací soud nějaké úchytky. V tomto případě spatřovala původní obžaloba trestné zavinění obžalovaného kromě jiného v tom, že vyjížděl z nádvoří konsumu automobilem prudkou rychlostí, při hlavním přelíčení ze dne 30. května 1923 pak byla obžaloba veřejným obžalobcem doplněna dodatkem, »že se obžalovaný nepřesvědčil o tom, zda výjezd na silnici je volný«. Původním rozsudkem ze dne 30. května 1923 nebyl arci obžalovaný uznán vinným, že se trestného činu dopustil také tím, že vyjížděl prudkou rychlostí; dle jeho rozhodovacích důvodů nalézací soud připustil, že obžalovaný nevyjížděl ze dvora rychle. Než toto stanovisko původně rozhodovavšího soudu nemohlo soudem, trestní

věc nově projednávajícímu, býti s hlediska právního názoru, nastíněného v rozhodnutí Nejvyššího soudu a předpisu prvního odstavce §u 293 tr. ř. na překážku, by se otázkou rychlosti jízdy obžalovaného nezabýval znovu a samostatně, nezávisle na zjištění, k němuž byl v tom směru dospěl původní rozsudek, jímž ostatně nedošlo k formálnímu sprostění obžalovaného z obžaloby v dotčeném bodě, tvrzenému zmateční stížností. Postup nově rozhodujícího nalézacího soudu naopak jednak odpovídá předpisu prvního odstavce §u 258 tr. ř., jmenovitě v případě, v němž, jako tuto, skutkový základ obžaloby doznal za projednání věci v novém hlavním přelíčení podstatné úchytky od výsledků dřívějšího hlavního přelíčení, jednak jest v plném souhlasu s ustanovením §u 267 tr. ř., platným i pro rozsudek, který přichází k místu na základě nového projednání věci ve smyslu prvního odstavce §u 293 tr. ř. Právního názoru, vztahujícího se na otázku rychlosti jízdy obžalovaného, zrušovací soud ve svém rozhodnutí nevyslovil a rovněž nenařídil úchytky ve smyslu právě dotčeného předpisu zákonného; nedostal se mu ani k tomu, ani k onomu zmateční stížností obžalovaného podnětu, ani se mu ho dle stavu věci dostati nemohlo. Nelze tudíž o napadeném rozsudku důvodně tvrditi, že překročil obžalobu (čís. 8 §u 281 tr. ř.), ani že se v době jeho vynesení již nedostávalo dle zákona vyžadované obžaloby (čís. 9 c) téhož §u), ani konečně, že jím byla porušena zásada »ne bis in idem« (čís. 9 b) téhož §u).

Než ani o porušení zásady nepřipustnosti reformace in peius nemůže v tomto případě býti řeči. Tuto zásadu vyslovuje pouze druhý odstavec §u 290 tr. ř., směrodatný arci dle třetího odstavce §u 293 tr. ř. i pro rozsudek, vzházející na základě nového hlavního přelíčení před soudem první stolice ve smyslu §u 293 tr. ř.; a to jen v ten rozum, že v případě, byla-li zmateční stížnost podána jen v prospěch obžalovaného, nemůže zrušovací soud, aniž soud první stolice uložit obžalovanému přísnější trest, než který vyslovil napadený rozsudek. Zmateční stížnost pojímá tudíž zákonný zákaz reformace in peius nesprávně, projevujíc názor, že jest jím soud omezen i ve svém výroku o v i n ě. Porušení předpisu třetího odstavce §u 293 tr. ř. zakládá arci důvod zmatečnosti čís. 11 §u 281 tr. ř., než k porušení tohoto předpisu nedošlo v tomto případě, v němž původním rozsudkem byl obžalovaný (pro přečin proti bezpečnosti života podle §u 337 tr. zák.) odsouzen podmíněně se zkušební dobou jednoho roku za použití §§u 266 a 260 b) tr. zák. do vězení na 14 dnů, doplněného jedním postem, kdežto rozsudkem, nyní napadeným, byl mu (za přestupek proti bezpečnosti života podle §u 335 tr. zák.) uložen opět podmíněně a se stejnou dobou zkušebnou a za použití §§u 266 a 260 b) tr. zák. trest vězení pouhých 8 dní, doplněného jedním postem.

S hlediska důvodu zmatečnosti podle čís. 5 §u 281 tr. ř. vytyká zmateční stížnost rozsudku jednak nejasnost a neúplnost, jednak podstatné rozpory mezi jeho rozhodovacími důvody a soudními protokoly. Podrobné vývody, jimiž uplatňuje zmateční stížnost tuto námitku, vrcholí ve výtce, že rozsudek jednak přehlídí onu část znaleckého posudku, která mluví pro nevinu obžalovaného, jednak že některých svědeckých výpovědí vůbec neocěňuje neb o jiných neuvažuje v jich celku a v souvislosti s tím, co v příčině viny a nevinu obžalovaného řekli soudní

znalci. V onom směru dovolává se zmateční stížnost jednak prohlášení znalců, dle něhož byla na rozhodném místě a za daných okolností přípustná jízda, kterou jim ukázal obžalovaný, pokud se týče rychlost 10—15 km, byl-li výjezd signalisován, vyjížděl-li šofér opatrně a ovládal-li veškeré páky a brzdy, a dle něhož bylo při takovéto opatrné jízdě možno zastavití vůz (automobil) na dva kroky, jednak zvláštního podání, v němž jeden ze znalců prohlásil, že obžalovaný učinil v tomto případě vše, co jako šofér učiniti měl. Výtku nelze uznati za důvodnou. Podáním znalce nemohl se rozsudek zabývatí již proto, že, došedši k soudu teprve dne 17. října 1924, tedy třetího dne po rozsudku, nebylo předmětem jednání při hlavním líčení. Posudku soudních znalců u hlavního přelíčení používá ovšem rozsudek ve svých rozhodovacích důvodech jak při celkovém řešení otázky zavinění obžalovaného, tak co do podrobností měrou velmi nepatrnou, a je pravda, že se přímo neobírá zejména oněmi částmi znaleckého posudku, které zdůrazňuje zmateční stížnost. Především není však na místě, vytrhovati dotyčné věty posudku z jeho celkového rámce, v němž je jich smysl a význam podstatně jiný, než jaký jim přikládá zmateční stížnost.

Znalci prohlásili, že následkem (správněji vzhledem ke) krátké vzdálenosti, v níž jest ostrý roh, který nedovoluje výhled na silnici, byla by přípustnou rychlost 10—15 km a že, použil-li obžalovaný při jízdě druhé a třetí rychlosti, aniž by přidal plynu, byla to jízda i za dané situace přípustná a že se při oně rychlosti 10—15 km dá vůz (automobil) zastavití na 2—3 kroky. Znalci praví však dále, že povaha terénu, který je právě v místě srážky, kde se dvůr svažuje v mírném svahu k silnici, a kde teprve při výjezdu ze dvora na silnici je možným výhled směrem k Z-u, kterým právě obžalovaný jel, žádá zvýšenou pozornost řidiče, opatrnou jízdu a dávání signálů houkačkou, dále, by měl řidič všechny brzdy v ruce a jel takovou rychlostí, by mohl na několik kroků, v případě nebezpečí i na dva kroky zastavití, což arci je dle názoru znalců při jízdě až do 20 km. Konečně prohlásili znalci, že sice obžalovaný, je-li pravdivým jeho tvrzení, učinil vše, co mohlo zabrániti srážce, že však, je-li pravdou, co tvrdí poškozená a její manžel, že totiž obžalovaný vyjel celým vozem na silnici, že nedával pozor, co nebo kde jede, a že najel na kolo poškozené, by to byla vzhledem k místu, kde se to stalo, hrubá neopatrnost. Pojímán ve svém celku, nemluví tudíž ani znalecký posudek pro nevinu obžalovaného, jak se o oněch jednotlivých větech jeho uvádí ve zmateční stížnosti. Nálezací soud pak na základě podrobného ocenění jednotlivých výsledků hlavního přelíčení, zejména zodpovídání se obžalovaného na jedné straně a svědeckých výpovědí manželů Č-ových na straně druhé vzal dle dotyčného rozsudkového závěru za prokázány okolnosti, potvrzené těmito dvěma očitými a bezprostředními svědky, tak, že se na případ vůbec a na řešení otázky trestného zavinění obžalovaného zvlášť hodí ona shora posléz uvedená eventualita znaleckého posudku, dle níž šlo u obžalovaného o hrubou nebdalost.

Rozsudek spatřuje trestné zavinění obžalovaného v tom, že jednak vyjel automobilem z nádvoří garážního dvora na silnici prudkou rychlostí, jednak se zastavením ve výjezdu nepřesvědčil, zda další jízda na silnici je volnou. Rozhodovací důvody ukládají obžalovanému vzhledem

na povahu místa, by si byl jako obezřetný šofér upravil výjezd ze dvora buď tak, že by byl volil pomalejší jízdu než 12—15 km, jichž použil dle rozsudkového zjištění, nebo že by se byl při výjezdu zastavil již v místě, kde se mohl orientovati o další volné dráze na silnici, a že by byl teprve pak pokračoval v další jízdě (cestě), když by se byl ujistil, že má dráhu volnou. Povaha místa (výjezdu z nádvoří), ukládající obžalovanému dle názoru nálezacího soudu právě naznačené povinnosti, spočívá dle rozsudkového zjištění, založeného na výsledcích místního ohledání v tom, že řidič automobilu, vyjížděje ze dvora garáže, vidí před sebou jen malý úsek silnice v přímém směru, poněvadž hustý keřovitý plot, sousedící na pravo se dvorem, zamezuje výhled a rozhled v tomto směru (na pravo) dříve, než se část vozu až po sedadlo šoferovo nalézá mimo výjezd, kdy řidič teprve může přehlédnouti situaci a se orientovati, zda silnice je frekventována či nikoli, zda totiž někdo směrem od Z. jde, jede nebo se blíží ke garáži, a že, by mohl pokračovati v cestě po silnici směrem ke Z-u, musí automobilem při výjezdu ze dvora zatočiti v ostrém úhlu. V rozsudkových důvodech zaznamenává se jednak, že obžalovaný sám přiznal nebezpečnost výjezdu, jednak se dospívá k závěru, opřenému o předchozí rozsudková zjištění, založená opět zejména na výsledcích místního ohledání, dle něhož si obžalovaný mohl toho býti vědom, že pouhé signalisování vyjíždějícího automobilu, dávané houkačkou, může býti přeslechnuto nebo ne dosti slyšitelné a že pasant na silnici nemusil jím býti přesně orientován, odkud vlastně se dá příjezd auta očekávati. Rozsudek zjišťuje na základě vlastního doznání obžalovaného a znaleckého posudku, že obžalovaný vyjížděl ze dvora rychlostí 12—15 km za hodinu, neboli, že dle svědeckých údajů manželů Č-ových vyjel z výjezdu prudce a tak, že celý vůz ocitl se ihned na silnici, načež, otáčeje stroj v ostrém úhlu k jízdě po silnici směrem ke Z-u, srazil se s Emanuelou Č-ovou, jedoucí na kole směrem od Z-a.

Neocitá se tudíž rozsudek, ukládaje obžalovanému ony povinnosti, v rozporu se znaleckým posudkem, jehož již naznačená eventualita hodí se naopak na zjištěné počínání si obžalovaného tím spíše, kdyžť nálezací soud oporu pro svůj úsudek a rozsudkový výrok, dle něhož obžalovaný vyjížděl ze dvora prudkou rychlostí, shledal právem v ustanovení druhého odstavce §u 46 min. nař. ze dne 28. dubna 1910, čís. 81 ř. zák., zařaděného mezi »Bezpečnostní předpisy« pro jízdu (jízdnicích silostrojů), předpisující, že nikdy nesmí býti jezděno rychleji, nežli 6 km za hodinu mimo jiné i na takových místech, kde silnice nemůže býti přehlédnuta, jako zejména při vyjíždění z domů. Nemenším právem označuje pak rozsudek jako bezpodmínečnou povinnost obžalovaného jako opatrného řidiče, by byl stroj zastavil okamžitě, jakmile dle rozsudkového zjištění, založeného na jeho vlastním doznání, uslyšel ještě před tím, nežli vyjel ze vrat, volání Antonína Č-a »pozor auto!«, jímž byl dle správného rozsudkového závěru varován a upozorněn, že po silnici jde nebo jede někdo, s kým by se mohl střetnouti, jelikož by v tomto případě rychlost automobilu, kdyby byl popojel ještě až na silnici, byla bývala již daleko menší než byla ona, s kterou vyjížděl, onoho varovného upozornění nebdabaje. Tímto závěrem podává rozsudek zároveň také odpověď na otázku po oněch jiných opatřeních a jiných možnostech, jimiž mohlo se strany obžalovaného býti zabráněno ohrožení tělesné bezpečnosti jiných.

pohřešovanou v původním rozsudku rozhodnutím Nejvyššího soudu. Námitky, jimiž napadá rozsudek zmateční stížnost, dovolávajíc se důvodu zmatečnosti čis. 9 a) §u 281 tr. ř., nejsou z největší části než pouhým opakování neb obměnou výtek, jimiž brojí před tím proti rozsudku s hlediska důvodu zmatku čis. 5 §u 281 tr. ř. a jichž bezdůvodnost byla již doličena, tak že lze odkázati ji v dotyčných směrech na příslušné úvahy.

Čís. 2019.

Zlý úmysl, předpokládáný §em 98 b) tr. zák., musí obsahovati pachatelovo vědomí o bezprávnosti vymáhaného nároku. Případný omyl pachatelův v tomto směru je omylem skutkovým ve smyslu §u 2 písm. e) tr. zák.

(Rozh. ze dne 15. června 1925, Zm II 109/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozhodnutí krajského soudu v Uher-ském Hradišti ze dne 18. prosince 1924, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem vydírání podle §u 98 písm. b) tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalezacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Zmateční stížnosti, dovolávající se číselně pouze důvodu zmatečnosti čis. 10 §u 281 tr. ř., nelze upříti oprávnění, pokud její vývody zřejmě poukazují k výtce, že skutečnostmi, v napadeném rozsudku zjištěnými, není opodstatněna skutková podstata zločinu vydírání podle §u 98 písm. b) tr. zák. po stránce subjektivní, poněvadž soud nezjišťuje, že stěžovatel byl sobě vědom, že na výplatu 15.000 Kč nemá právního nároku. Zločinu veřejného násilí vydíráním podle §u 98 písm. b) tr. zák. se dopustí, kdo někomu způsobem, tam blíže uvedeným, vyhrožuje v tom úmyslu, by na ohroženém vynutil nějaké plnění, dopuštění neb opomenutí. Aby však vyhrožování takové mohlo býti přičítáno k vině jako zločin vydírání, k tomu je třeba, by vyhrožující neměl k plnění, dopuštění neb opomenutí, jež vyhrůžkou vynucuje, skutečného neb aspoň domnělého práva; konání, které se vynucuje, musí býti na osobě, již se vyhrožuje, požadováno bezprávně, a zlý úmysl, §em 98 písm. b) tr. zák. předpokládáný, musí tudíž dle povšechné zásady §u 1 tr. zák. obsahovati též pachatelovo vědomí o bezprávnosti vymáhaného nároku. Případný omyl obžalovaného v tomto směru týkal by se neznalosti předpisů, spadajících do oboru práva soukromého a byl by tudíž omylem skutkovým ve smyslu §u 2 písm. e) tr. zák. Nalezací soud přijal sice za prokázáno, že stěžovatel vyhrožoval Hynku K-ému a jeho rodině ublížením na cti, by na nich vynutil konání, totiž výplatu 15.000 Kč. Avšak soud neuvažoval o tom a nezjistil, zda stěžovatel byl si vědom bezprávnosti tohoto požadavku, zda zlý úmysl, předpokládáný ke skutkové podstatě §u 98 písm. b) tr. zák. nebyl vyloučen jeho omylem. Podrobného uvažování bylo třeba tím více, ježto k tomu dávalo podnět zodpovídání se obžalovaného, který tvrdil, že svým jednáním chtěl docílit pouze toho, by Hynek K-ý mu nahradil škodu, kterou mu způsobil, pokud se týče, že 15.000 Kč požadoval proto, by si mohl najít nový byt a složit zálohu, jelikož manželé K-í vypověděli ho z bytu v jejich

domě. Pro nedostatek zjištění stěžovatelova vědomí o bezprávnosti nároku, jím vymáhaného, není odsuzující výrok po subjektivní stránce opodstatněn skutkovými zjištěními nalezacího soudu, spočívá na nesprávném výkladu a použití zákona co do subjektivních předpokladů zločinu, o který jde, a je proto stížen zmatkem čis. 9 a) §u 281 tr. ř., k němuž vývody stížnosti, jak již uvedeno, zřetelně poukazují.

Čís. 2020.

S hlediska §u 1 tr. zák. nezáleží na tom, rozhodl-li se pachatel k uskutečnění zla, t. j. oné změny ve vnějším životě, již si z té neb oné příčiny přeje, při klidné mysli a po zralé úvaze, či v okamžitém vzplnutí pudů.

Zlý úmysl (trestnost) jest afektem vyloučen jen, dosáhl-li afekt stupně pomatení smyslů, v němž si pachatel nebyl vědom svého činu (§ 2 c) tr. zák.).

(Rozh. ze dne 17. června 1925, Zm I 278/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku porotního soudu v Praze ze dne 23. února 1925, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem nedokonané vraždy prosté podle §§ů 8, 134, 135 čis. 4 tr. zák., zločinem veřejného násilí podle §u 81 tr. zák. a přestupkem podle §§ů 2, 8, 32, 36 zbroj. pat., mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

K rozpoznání, zda předsevzal pachatel určitý čin v určitém úmyslu, netřeba zvláštních odborných vědomostí a zkušeností. Jdeť při tom v podstatě o postřehnutí, zda byla tu skutečnost, která mohla býti pachateli podnětem, by přivedl určitou změnu ve vnějším životě, a o hodnotění toho, co se pak se strany pachatelovy stalo, v tom směru, zda zrodil se v jeho duši onen podnět a přiměl ho k tomu, by tuto změnu uskutečnil, případně uskutečňoval. Jaká doba uplynula od zjevení se oné skutečnosti až do úkonů pachatelových, je hostejno. Není pochybnosti o tom, že i doba nejkratší stačí, by podnět uzrál v žádost, uskutečnit, k čemu podnět poukazuje, a v čin tuto žádost uskutečňující. Ovšem jen tehdy, není-li pachatel stížen duševními abnormalitami, pro které probíhá pochod podnětů, úvah a rozhodování se u pachatele pozvolněji než u osob jiných, duševně normálních. Takové abnormality stěžovatelovy průvodní návrh neuplatňoval a k ní nepoukazoval ani jiný výsledek hlavního přeličení, obzvláště ne obhajoba stěžovatelova. Teprve při hlavním přeličení hájil se stěžovatel tím, že vůbec nemířil a vypálil první ránu nazdařbůh, druhou proti K-ovi, když ho potkal v ulici. V dřívější své výpovědi, při hlavním přeličení čtené, doznal, že vypálil rány, aby Č-ského, pokud se týče K-u zaplašil a mohl utéci. Stačila-li by dle tohoto seznání doba od okamžiku, kdy stěžovatel zpozoroval bezpečnostní orgány a uvědomil si nebezpečí hrozícího mu zatčení, do doby, kdy použil zbraně k výstřelům, k pojetí úmyslu, vystřeliti na plano, zastrašiti tím bezpečnostní orgány a zajistiti si útěk, nelze důvodně pochybovati o tom, že doba nebyla příliš krátkou ani k pojetí jiného úmyslu, totiž úmyslu, použití zbraně k usmrcení bezpečnostních

orgánů a tím odstraniti překážky útěku. K opačné námitce, že ona doba (prý asi jen 5 minut) byla příliš krátkou k pojetí takového dalekosáhlého úmyslu, dospívá stížnost nesprávným názorem o podstatě zlého úmyslu. Názor ten jest zřejmým z vývodů stížnosti, zejména z věty, že obžalovaný byl pravděpodobně v takovém duševním rozpoložení, které veskrze vylučovalo klidnou mysl a rozvahu a tím i vražedný úmysl, dále z věty, že znalci měli se vysloviti o tom, zda u obžalovaného bylo lze předpokládati vražedný úmysl, či zda šlo o afekt, takový úmysl vylučující, a posléze z citace spisu Dra Wulffena »Psychologie des Verbrechers« v stati jednající o vraždě. Stížnost přehlíží, že se tato stať spisu Wulffena vztahuje k zákoníku pro říši Německou, který trestá jako vraždu úmyslně usmrcení člověka jen tehdy, bylo-li usmrcení provedeno s rozvahou (§ 211), kdežto v úmyslném usmrcení člověka, nebylo-li provedeno s rozvahou, shledává toliko zabití (§ 212). Dle čs. trestního zákona je však usmrcení člověka, vzešla-li smrt z činu, předsevzatého v úmyslu, usmrtiti toho neb jiného člověka, vždy vraždou. A zlý úmysl, tedy při zločinu vraždy úmysl usmrtiti připočítá se podle §u 1 tr. zák., bylo-li zlo, jehož úmyslné působení je dotčeným ustanovením trestního zákona stíháno, předmětem myšlenek (úvah) a rozhodnutí pachatelových buď již před tím, než se čin předsevzal, nebo teprve při tom, když se čin předsebral. Rozhodným jest jen a stačí, chtěl-li pachatel zlo (smrt jiného člověka) způsobiti a jednal-li právě za tím účelem, by je způsobil. S hlediska čs. trestního zákona nezáleží proto na tom, rozhodl-li se pachatel k uskutečnění zla, t. j. oně změny ve vnějším životě, již si z té neb z oně příčiny přeje (smrt jiné osoby), při klidné mysli a po zralé úvaze či bez takové klidné a zralé rozvahy byt i v okamžitém vzplanutí pudů, nebo, jak to stížnost nazývá, v revoltě instinktů. Že duše pachatelova při poslednější z uvedených dvou eventualit jest neklidnou, jsouc zmítána šlehy strachu, zlosti, vášně neb jiných afektů, t. j. že pachatel jednal v prudkém hnutí mysli, vzniklém z obyčejného citu lidského, které ho strhlo k zločinu, není samo o sobě než polehčující okolností při výměře trestu (§ 46 d) tr. zák.). Zlý úmysl a trestnost jest afektem vyloučen jen, dosáhl-li afekt stupně pomatení smyslů, v němž si pachatel nebyl vědom svého činu. (§ 2 písm. c) tr. zák.). Takového stupně afektu průvodní návrh neuplatňoval. Směřoval podle svého znění a podle vývodů stížnosti toliko ke zjišťování, že stěžovatel nejednal s klidnou mysli a po zralé rozvaze, popřel tedy toliko přitěžující okolnost §u 43 tr. zák. a byl proto beze všeho významu pro rozhodování o vině stěžovatelově, tak že ani příznivý pro stěžovatele výsledek průvodu nemohl na výrok porotců a konečné rozhodnutí účinkovati ve směru, stěžovateli příznivém.

Čís. 2021.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.).

»Popuzování« (§ 14 čís. 2—4 zákona) jest působení na jiné, podle pachatelova úmyslu směřující a zároveň objektivně způsobitelné k tomu, by v nich vzbuzeno bylo jisté rozhodnutí neb aspoň vyvolán jistý duševní stav, hovící cíli pachatelem sledovanému; nevyžaduje se výroku ve formě rozkazovací ani přímé výzvy.

»Vybízení« (§ 15 čís. 1, 4 zákona) značí projev, jímž pachatel hledí u někoho přímo vzbuditi rozhodnutí, porušiti zákon ve směru v něm uvedeném. Nespadá sem, nýbrž pod nedokonané svádění (§§y 5, 9, 239 tr. zák.) podněcování (vybízení) konkrétně určitých osob k spáchání určitého trestného činu, neb k páchaní trestného činu, určeného aspoň dle svého druhu.

Při »popuzování« působí pachatel spíše na cit, při »vybízení« přímo na rozum.

Popuzování ve smyslu §u 14 čís. 2 zákona výrokem: »český pse, každého českého psa patří zabítí«.

(Rozh. ze dne 17. června 1925, Zm II 73/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Olomouci ze dne 3. ledna 1925, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle §u 14 čís. 2 zákona ze dne 19. března 1923, čís. 50 Sb. z. a n.

Důvody:

Zmateční stížnost napadá rozsudek pouze, pokud jím byl obžalovaný uznán vinným přečinem podle §u 14 čís. 2 zákona na ochranu republiky, a dovolávajíc se jediného důvodu zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř., namítá, že nalézací soud neprávem spatřuje ve slovech obžalovaného, zjištěných rozsudkem: »Český pse, každého českého psa patří zabítí!«, skutkovou podstatu onoho přečinu, která dle názoru zmateční stížnosti předpokládá výrok, jenž musí býti řízen bezprostředně na třetí osoby tak, že, aby založil onu skutkovou podstatu, byl by prý musil zníti: »Zabte české psy!« nebo podobně a býti řízen přímo na svědky příběhu. Zmateční stížnosti přisvědčiti nelze. Především jest nejen zjištění doslovu závadného výroku, nýbrž vlastně i určení smyslu, příkládaného mu pachatelem, stejně pak i vymezení jeho obsahu, tendence i cíle, jím sledovaného, zjištěním po výtce skutkovým (§ 288 čís. 3 tr. ř.). Nezdůvěřivka druží se tu arci k momentům rázu skutkového též momenty povahy právní a nelze v případech toho druhu vyloučiti možnost, že se při výkladu výroku v rozsudku sběhl omyl právní, který pak ovšem mohl míti v zápětí, že rozsudkem, zbudovaným na takovémto právně pochybeném výkladě, byl porušen zákon nebo ho bylo použito nesprávně (§ 281 čís. 9 a) tr. ř.). V rozhodovacích důvodech napadeného rozsudku není sice vůbec nastíněno, na základě kterých právních úvah shledal nalézací soud ve výroku obžalovaného popuzování ve smyslu §u 14 čís. 2 zákona na ochranu republiky. Než tento nedostatek nezavdává příčiny k důvodným pochybnostem, že nalézací soud otázku, o níž jde, posoudil po stránce právní mylně, zejména v onom směru, v němž napadá rozsudek zmateční stížnost.

Zmateční stížnost je především na omylu, majíc za to, že zákonnému pojmu »popuzování« odpovídá pouze výrok, oděný ve formu rozkazovací (»Zabte české psy!«) nebo jinou podobnou formu, odpovídající pojmu přímé výzvy. Jeť »popuzování« jedním z oněch vzájemně souznačných neb aspoň svým smyslem a dosahem úzce navzájem spřízněných výrazů obecné mluvy, přejatých do řady skutkových podstat jak všeobecného zákona trestního, tak některých trestních zákonů vedlejších, zej-

ména i do zákona na ochranu republiky, jimiž se označuje působení na jiné, směřující dle úmyslu jednatelova (pachatelova) a zároveň objektivně způsobitelné k tomu, by v nich vzbuzeno bylo jisté rozhodnutí neb aspoň byl vyvolán jistý duševní stav, hovoří cíli, sledovanému tím, kdo takto na jiné působí. Zákon na ochranu republiky používá z nich ve svých §Sech 14 a 15 výrazů »pobuřuje« (§ 14 čís. 1), »popuzuje« (§ 14 čís. 2—4), »vybízí« (§ 15 čís. 1, 4) a »podněcuje« (§ 15 čís. 2, 3 a 5). Nehledíc k pojmu »vybízění«, značícímu projev, jímž pachatel, hledě u někoho přímo vzbuditi rozhodnutí, porušení zákon právě ve směru, v něm uvedeném (§ 15 čís. 1, 4), působí přímo na rozum, jest všem oněm ostatním pojmům, »pobuřování, podněcování a popuzování«, společným, že pachatel snaží se působiti ne tak na rozum, jako spíše na cit, hledě zejména podnititi vášen (Milota: Zákon na ochranu republiky, strana 62 a 57). Byl pak namnoze nebylo lze vyhraniti zcela přesně rozdíl mezi těmito sobě navzájem velmi blízkými pojmy, tvoří, pokud jde o intenzitu projevu, dle svého, ač ovšem jen nesnadno postihnuteľného ducha jistou stupnici, v níž »pobuřování« značí působení nejintenzivnější, »popuzování« působení nejméně intenzivní. (Tak i důvodová zpráva, tisk 4021 k řu 14). Označuje-li tudíž zákon na ochranu republiky trestné činnosti, zakládající skutkové podstaty řu 14 čís. 2—4, vesměs oním méně intenzivním pojmem »popuzování«, používá-li nproti tomu k označení trestných činností podle řu 15 kromě pojmu »vybízění« ve shora nastíněném smyslu přímého působení (na rozum) jinak onoho intenzivnějšího pojmu »podněcování«, děje se tak zajiště vědomě a úmyslně. Zřejmě spolupůsobil při tomto rozlišování zřetel na podstatný rozdíl mezi oběma skupinami skutkových podstat, jevíci se v tom, že prvá z nich zařaděna je do řu 14, nesoucího společný nadpis »Rušení obecného míru«, kdežto druhá skupina tvoří obsah řu 15, opatřeného nadpisem »Výzva k neplnění zákonných povinností nebo k trestným činům«. Přináší činnost, odpovídající pojmu »Rušení obecného míru«, již sama s sebou ráz jisté všeobecnosti, neurčitosti, kdežto pojem »výzvy« předpokládá svým smyslem a zejména srovnáním s povšechnějším pojmem »popuzování« jistý vyšší stupeň určitosti a bezprostřednosti působení. Také směr a cíl tohoto působení je v řu 15 vytčen daleko určitěji, než v řu 14. Kdežto ř 14 mluví pod čís. 2—4 o popuzování k násilnostem nebo jiným činům nepřátelským, pokud se týče k zášti, tedy o působení ke vzbuzení jistého rozhodnutí nebo k vyvolání duševního stavu, rázu do značné míry všeobecného, vyjadřuje se ř 15 mnohem určitěji, prohlašuje za trestné pouze vybízění, podněcování k rozhodnutím, tamže přesně vymezeným, pod čís. 3 dokonce zcela konkrétně, poukazem na určitá trestní ustanovení. Uváží-li se, že ani pro obor řu 15 nesmí tato určitost a bezprostřednost působení dosáhnouti takového stupně, by konkrétně určité osoby byly podněcovány nebo vybízěny ke spáchání určitého činu trestného nebo k páčání trestného činu, určeného aspoň dle svého druhu, jelikož by pak šlo buď o návod neb o nedokonalé svádění ve smyslu řřů 5, 9, 239 tr. zák. (Milota: Zákon na ochranu republiky, strana 64), jeví se tím méně oprávněným požadavek zmatečnı stížnosti, by ve formě rozkazovací nebo jinou formu přímé výzvy oděn byl ten který výrok, má-li býti podřaděn pojmu »popuzování« vůbec a skutkové pod-

statě přečinu podle řu 14 čís. 2 zákona na ochranu republiky zvlášť; dlužno naopak říci, že by podobná výzva, řízená ve smyslu onoho dalšího požadavku zmatečnı stížnosti přímo na určité osoby (svědky příběhu) přicházela, zůstala-li ovšem bez výsledku, v úvahu jako nedokonalé svádění ke zločinu vraždy (§ 9 tr. zák.).

Nesluší dále přehlížeti, že trestní ustanovení řu 14 čís. 2 zákona na ochranu republiky nastoupilo na místo předpisu řu 302 tr. zák., zrušeného řem 41 čís. 2 zákona, nadepsaného jako »Popuzování k nevraživostem«. Přes to, že v doslovu onoho řu je trestná činnost vyznačena výrazy »vybízí, podněcuje nebo svěsti hledí«, tudíž pojmy přesnějšími, než je pojem »popuzování«, dostávalo se jim v nauce i v praxi důsledně a bezvýjimečně výkladu, že (na rozdíl od návodu) odpovídá jim působení rázu neurčitého jak co do vnitřního smyslu a tendence, tak co do osob, na něž působeno. Správnosti právního názoru tu rozvinutého nasvědčuje konečně i to, že skutky, uvedené v řu 14 zákona na ochranu republiky pod čís. 2—4 a spočívající vesměs v »popuzování«, stávají se podle těchto zákonných předpisů trestnými výhradně jen tehdy, byly-li předsevzaty veřejně. Při výkladu, jehož se pojmu »veřejnosti« dostává pro obor zákona na ochranu republiky pod čís. 2 řu 39 tohoto zákona, jde vesměs o případy, v nichž slovný projev je prohlášen vůči takovému počtu lidí, v němž individualita jednotlivcova zaniká vůbec a uniká zejména postřehu pachatelovu tak, že i s tohoto hlediska jeví se nemístným požadavek zmatečnı stížnosti, by projev řízen byl přímo a bezprostředně na posluchače, dokonce, jak tomu vzhledem na daný případ nasvědčuje její zmínka o svědcích příběhu, na osoby individuálně určené. Bylo proto zmatečnı stížnost jako bezdůvodnou zavrhnouti.

Čís. 2022.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.).
Skutková podstata řu 11 odstavec prvý zákona nevyžaduje skutečného postřehnutí projevu dvěma neb více osobami; stačí po stránce objektivní pouhá možnost tohoto postřehnutí a ve směru subjektivním vědomı pachatelovo, že jeho skutek může býti postřehnut ještě jinou osobou (osobami), než onou, k jejíž vědomosti se měl podle jeho přímého úmyslu dostatı.

(Rozh. ze dne 17. června 1925, Zm II 149/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnı stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu ve Znojme ze dne 5. března 1925, jímž byl stěžovatel uznán vinným přestupkem podle řu 11 zákona ze dne 19. března 1923, čís. 50 Sb. z. a n.

Důvody:

Zmatečnı stížnost uplatňuje výslovně jediný důvod zmatečnosti podle čís. 9 písm. a) řu 281 tr. ř. a i věcně nepoukazují její vývody k žádnému z ostatních důvodů zmatečnosti. Obzvláště nelze v jejich poukazech na různé výsledky hlavního přelíčení shledati důvodné výtky neúplnosti soudního výroku ve smyslu řu 281 čís. 5 tr. ř. Neboť stížnost nepopírá, že rozhodovací důvody rozsudku prvé stolice přihlížejí ke všem těmito výsledkům hlavního přelíčení, zkoumá toliko, jaký význam

má ten který z nich pro dotčený skutkový závěr, a dokazuje, že byl logicky správným závěr jiný, než ku kterému dospěl nalézací soud, aniž však tvrdí, že závěry nalézacího soudu jsou logicky nemožnými. Protiúvahy, v nichž se tyto vývody stížnosti vyčerpávají, nejsou než nepřipustným zásahem do skutkově zjišťovací činnosti nalézacího soudu a vybočují jako brojení proti volnému soudcovskému přesvědčení z rámce zrušovacího řízení, takže netřeba na ně odpovídati. Rozhodovací důvody rozsudku prvé stolice zjišťují, že stěžovatel pronesl závadné výroky polohlasitě, kloně se k H-ovi vedle něho stojícímu, že výroky mohly být slyšeny jen H-em, B-em a Z-em, že výroky byly určeny pro osloveného H-a, a že stěžovatel mohl a musil počítati s tím, že výroky postřehne mimo H-a aspoň jeden anebo druhý z jeho sousedů. Stížnost namítá, že skutkový znak »před dvěma nebo více osobami« není těmito skutečnostmi naplněn, ježto není zjištěno po stránce objektivní, že trestný výrok byl dvěma nebo více lidmi blízko pachatele se nalézajícími skutečně slyšen, a po stránce subjektivní není zjištěno, že tento výsledek byl stěžovatelem zamýšlen neb alespoň předvídan. K tomu dlužno předem podotknouti, že předvídaní výsledků stěžovatelem je shora zmíněným závěrem zjištěno; musel-li stěžovatel počítati s tím, že výroky postřehne mimo H-a alespoň jeden nebo druhý ze sousedů, předvídal a byl si vědom, že výrok uslyší při nejmenším dvě osoby. Ostatně zjišťuje rozsudek, že slova byla skutečně slyšena H-em a Z-em. Než i jinak jest námitka pochybena.

Ze zákon na ochranu republiky trestá některé druhy trestných činů jím stíhaných jen za předpokladu, že byly spáchány před více než jednou osobou, důvodem toho jest větší nebezpečí, hrozící právnímu řádu z toho, že protiprávní skutek mohl účinkovati na mysl více než jedné osoby ve směru protiprávním, na př. při urážce presidenta republiky zlehčovati vážnost presidenta v očích více než jedné osoby. Tato větší míra nebezpečí jest však dána již tím, že protiprávní skutek mohl být postřehnut více než jednou osobou, třebaže nebezpečí nedosáhlo vyššího stupně a nepřibližovalo se těsněji k rozsáhlejšímu poškození dotčeného právního statku tím, že skutek byl skutečně postřehnut netoliko jednotlivcem; nýbrž i druhou osobou nebo více jinými osobami. Předloška »před« má tudíž v zákonném obratu, o který jde, jen ten význam, že skutek byl vykonán za takových okolností, za nichž tu byla možnost jeho postřehnutí dvěma nebo více osobami. Stačí-li takto po stránce objektivní tato možnost a nesejde-li na tom, zda se výsledek stal skutečností v celém rozsahu, v němž byl možným, nelze ani po stránce subjektivní požadovati více, než vědomí pachatelovo, že skutek může být postřehnut ještě jinou nebo ještě jinými osobami, než k jejíž vědomosti se měl dostat dle přímého úmyslu pachatelova. Ne jinak byl zákonný pojem »před více lidmi« vykládán naukou a praxí pro obor všeobecného zákoníka trestního (srovnej obzvláště Herbstův komentář poznámka čís. 4 k řu 63 tr. zák.).

Čís. 2023.

Odvážnými obchody ve smyslu řu 486 čís. 1 tr. zák. jsou obchody, při nichž nutno počítati s větší pravděpodobností, než u jiných obchodů, s možností ztráty a k jichž podniknutí je proto potřebí kapitálu, jímž

může být případná ztráta uhrazena; nezáleží na tom, že věřitelé jimi nebyli poškozeni.

(Rozh. ze dne 18. června 1925, Zm I 93/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 21. listopadu 1924, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přečinem úpadku z nedbalosti podle řu 486 čís. 1 a 2 tr. zák., mimo jiné z těchto

důvodů:

S hlediska důvodu zmatečnosti podle řu 281 čís. 9 a) tr. ř. dlužno zkoumati i tyto námitky zmateční stížnosti: 1. že není dokázáno, že obžalovaný užíval lehkomyšlně úvěru, 2. že obchody, jež uzavřel s bankou, nebyly odvážné, 3. že věřitelé obžalovaného nebyli těmito obchody poškozeni, 4. že v době, kdy byl obžalovaný dle zjištění nalézacího soudu povinen navrhnouti vyrovnávací řízení neb zahájení úpadku, dluhy obžalovaného nepřevyšovaly jeho jmění. Z řu 486 čís. 1 tr. zák. vysvítá, že nedbalost, tam předpokládaná, může záležeti v nepřiměřeném neb o lehkomyšlném užívání úvěru. V tomto případě bylo obžalovanému kladeno za vinu a nalézacím soudem zjištěno, že obžalovaný přivodil si neschopnost platiti tím, že užíval nepřiměřeně úvěru. Lehkomyšlné užívání úvěru nepřichází tudíž v tomto případě jako podmínka skutkové podstaty přečinu podle řu 486 čís. 1 tr. zák. vůbec v úvahu. Odvážnými obchody po rozumu posleze citovaného ustanovení zákona jsou obchody, při nichž nutno počítati s větší pravděpodobností, než u jiných obchodů, s možností ztráty a k jejichž podniknutí je proto potřebí kapitálu, jímž může být případná ztráta uhrazena. V tomto případě zjistil nalézací soud, že obžalovaný pustil se bez potřebných obchodních znalostí a bez potřebných hmotných prostředků do obchodů dřívím ve velkém, které skončily nezdarem. Za tohoto stavu skutkových zjištění shledal nalézací soud v obchodech tu v úvahu přicházejících právem obchody odvážné. Námitka, že těmito odvážnými obchody nebyli věřitelé obžalovaného poškozeni, jeví se být právně bezpodstatnou; neboť ke skutkové podstatě přečinu podle řu 486 čís. 1 tr. zák. se nevyžaduje, by věřitelé byli poškozeni. Poškození věřitelů předpokládá pouze přečin podle řu 486 čís. 2 tr. zák. Za stejně bezvýznamnou dlužno konečně označiti též námitku čís. 4; neboť ke skutkové podstatě přečinu podle řu 486 čís. 1 tr. zák. se nevyhledává, aby pachatel byl předlužen a jednal, jsa si vědom tohoto stavu, nýbrž je jen potřebí, aby věděl, že je neschopen platiti, a nalézací soud zjistil, že obžalovaný byl neschopen platiti a že mu byl tento stav znám.

Čís. 2024.

S hlediska řu 187 tr. zák. dlužno nahraditi i náklady revise.

»Vrchností« jest i okresní politická správa.

Prohlášení pachatelovo, že svoluje, by nevísí zjištěný schodek byl vtělen v pozemkové knize na jeho majetek, nestačí k beztrestnosti ve smyslu řu 187 tr. zák.

(Rozh. ze dne 18. června 1925, Zm II 195/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Jihlavě ze dne 15. prosince 1924, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem zpronevěry podle §§ 181, 182 tr. zák., mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Právní posouzení věci, pokud jde o odepření dobrodiní podle §u 187 tr. zák., jest ve shodě se zákonem (čís. 9 b) §u 281 tr. ř.). Zjištěno je, že na obžalovaného bylo dne 8. února 1924 učiněno u okresní politické správy oznámení pro zpronevěru a že okresní politická správa předala oznámení to dne 12. února 1924 četnictvu k vyšetření. Již před tím byla však zemským výborem nařizena revise obecního hospodářství orgánem zemského výboru. Za jejího průběhu byl již dne 25. ledna 1924 zjištěn schodek 12.244 Kč 48 h, jež obžalovaný uznal a dal svolení, by byl zajištěn v pozemkové knize na jeho majetku. Podobné uznání a souhlas dal obžalovaný dne 1. a 2. února 1924 k zajištění schodku, jehož výše do tohoto dne byla zjištěna 14.980 Kč 36 h. Leč ani tato částka nebyla konečná; ukázalo se dne 22. února 1924, že schodek je ještě vyšší a činí 16.176 Kč 71 h. I správnost tohoto schodku uznal obžalovaný a dal souhlas k jeho knihovnímu vtělení na svých nemovitostech. Ze zjištění těch plyne, že v době, kdy na obžalovaného bylo u okresní politické správy (vrchnosti) učiněno oznámení pro zpronevěru (8. února 1924), pokud se týče, kdy oznámení to bylo předáno četnictvu (vrchnosti) k vyšetření (12. února 1924), tudíž v době, kdy vrchnost o zavinění obžalovaného měla již vědomost, nebyla ve š k e r á škoda obžalovaným nahrazena, poněvadž se dodatečně ukázalo, že zpronevěra je o 1196 Kč 35 h větší; k tomu přičítati dlužno ještě 500 Kč útrat revise, k nimž dříve přihlíženo nebylo, jež však padají též k tíži obžalovanému, přivoděny byvše jeho protiprávním jednáním. Ježto ustanovení §u 187 tr. zák. činí beztrestnost odvislou bezvýjimečně od toho, aby nářada veškeré škody stala se dříve, než soud anebo jinaká vrchnost zví o pachatelově provinění, je nepochybně, že beztrestnost ve smyslu §u 187 tr. zák. byla odepřena právem. Na tomto stavu věci nemůže změnití ničeho okolnost, že obžalovaný dne 25. ledna 1924 učinil prohlášení, že v tom případě, bude-li revisí zjištěn ještě další schodek, dává svolení, by i tato pohledávka byla v pozemkové knize na jeho majetku vtělena. Neboť v prohlášení tom lze spatřovati jen ochotu, pokud se týče všeobecný, číselně neurčitý slib, v budoucnu vyšetřenou škodu další nahraditi, kteréžto prohlášení nelze na roveň klásti náhradě škody ve smyslu §u 187 tr. zák., již jest jen skutečná náhrada škody; v takovém případě zůstává jen při pouhé dobré vůli, škodu nahraditi, ale bez skutečné náhrady, která jest podle zákona nezbytnou podmínkou beztrestnosti.

Bezodůvodně popírá stížnost, že dne 8. února 1924, případně 12. února 1924 nebyl obžalovaný vrchnosti označen jako pachatel. Uvádí se v oznámení na okresní politickou správu ze dne 8. února 1924 výslovně jméno obžalovaného jako starosty, mluví se tam o zpronevěře obecního majetku a žádá se za neodkladné nařízení trestního řízení. To stačí dle zákona úplně, by odůvodnilo podezření úřadu proti obžalovanému a vyloučilo použití §u 187 tr. zák., zvláště když dle zákona, jak ze sou-

vislosti s §em 188 tr. zák. vysvitá, není zapotřebí, by vrchnost měla již určitou vědomost o vině pachatelově, že naopak stačí pouhé pŕtahy odůvodněné podezření. Již z hořejších úvah jest vyloučeno přiznání dobrodiní §u 187 tr. zák. obžalovanému a není třeba obíratí se dalšími otázkami, zejména tou, že škoda obci způsobená dochází plně úhrady z majetku obžalovaného a že v důsledku toho není správný výrok soudu, že nářada škody prohlášením obžalovaného není plně zajištěna atd. Z úvah těch vyplývá také oprávněnost zamítnutí návrhu obhajoby, by s rozhodnutím o trestní věci bylo vyčkáno až do exekučního prodeje nemovitostí obžalovaného, by se tak zjistilo, že veškerá škoda byla skutečně kryta; neboť ani za tohoto předpokladu nebylo by lze rozhodnouti ve prospěch obžalovaného, ježto, jak dovoděno, nestala se nářada veškeré škody včas.

Čís. 2025.

Zavinění podle §u 335 tr. zák. vyžaduje v subjektivním směru, by si pachatel byl vědom nebezpečí s jeho činem (opomenutím) spojeného (zavinění vědomé), nebo že si nebezpečí to neuvědomil z nedostatku povinné péče (zavinění nevědomé). Trestnost činu v druhém případě nenastává, mohl-li pachatel nebezpečnoství poznati jen při zvýšené, obecnou míru převyšující pozornosti, nastává však, nepoužil-li pachatel oné pozornosti, kteréž by byl použil vzhledem k povaze činu a daným okolnostem každý rozumný člověk, a bylo-li nebezpečí při použití této pozornosti též poznatelným.

Pád dítěte do hrnce s horkou vodou postaveného na dvoře.

(Rozh. ze dne 19. června 1925, Zm II 152/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalované do rozsudku krajského soudu v Novém Jičíně ze dne 10. března 1925, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou přečinem proti bezpečnosti života podle §u 335 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl, mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Přečinem podle §u 335 tr. zák. jest vinným, kdo se dopouští činu neb opomenutí, o němž může již dle přirozených jeho následků každému snadno poznatelných, rozpoznati, že jím lze způsobiti nebo zvětšiti nebezpečnoství života, zdraví nebo bezpečnosti těla lidského. Zavinění podle §u 335 tr. zák. jest tu po subjektivní stránce nejen tehdy, když si byl pachatel vědom nebezpečí, s jeho činem neb opomenutím spojeného (zavinění vědomé), nýbrž i tehdy, když si nebezpečí to následkem nedostatku povinné péče neuvědomil (zavinění nevědomé). Trestnost činu v druhém případě nenastává již tehdy, mohl-li pachatel nebezpečnoství poznati jen za použití zvýšené, obecnou míru převyšující pozornosti, nastává však, nepoužil-li pachatel oné pozornosti, kteréž by byl použil vzhledem k povaze činu a daným okolnostem, za nichž čin byl spáchán, každýkoliv rozumný člověk, a bylo-li nebezpečnoství při použití této pozornosti též poznatelným. V tomto případě zjistil nalézací soud, že

obžalovaná smrt čtyřletého Gustava O-a zavinila tím, že hrnc s horkou vodou postavila na dvůr, aniž hrnc přikryla nebo jinak bezpečně opatřila, by se nic nestalo. Při tom soud prvé stolice nepovažoval tu okolnost, že jak obžalovaná, tak i její sestra dítě na nebezpečnost upozornily, za způsobilou, by obžalovanou vyvinila a to proto, poněvadž čtyřleté dítě nemá, třebaže si dle příznivého stupně duševního vývinu, bylo po případě vědomo nebezpečí a vystříhalo se hrnce s horkou vodou, té rozvahy a obezřetnosti, by mělo stále nebezpečí na zřeteli a mělo se před ním na pozoru, a vyvodil naopak právě z této okolnosti, že si obžalovaná nebezpečí s jejím činem spojeného byla přímo vědoma.

Při těchto úvahách nepřihlížel však nalézací soud především k tomu, že v tomto případě jde o dítě, vychované na venkově, kde děti s vedením domácnosti a hospodářství a následkem toho i s nebezpečím, s tím spojeným, jsou mnohem více obeznámeny, než děti téhož stáří, které jsou vychovány v městech, že venkovské děti následkem zaměstnání a práce svých rodičů a opatrovatelů více sobě bývají ponechávány, že jsou samostatnějšími a že se proto na venkově i děti v nejútlejším stáří často používá i k pracím nezřídka dosti nebezpečným. V tomto směru bylo výsledky průvodního řízení naznačeno, že dítě bylo duševně velmi čilé, a že, jak napadený rozsudek zjišťuje, chodívalo skoro denně do hostince obžalované, kde se obvykle zdržovalo na dvoře; tyto okolnosti nebyly však nalézacím soudem uvažovány, ačkoliv poukazují k tomu, že dítě s vedením domácnosti a hospodářství nejen svých rodičů, nýbrž i svého strýce a s nebezpečím s ním spojeným bylo obeznámeno. Mělo býti proto též zjištěno, zda dítě poslouchalo rozkazů a zda obžalovaná mohla očekávat, že pouhé upozornění dítěte na nebezpečí postačí, by se dítě k hrnci nepřibližovalo, a nesmělo konečně býti opomenuto, že dítě dle zjištění soudu v době, kdy obžalovaná dvůr opustila, nebylo samo, nýbrž ve společnosti 10letého Roberta M-a. Konečně bylo také zjistiti, v jakých poměrech obžalovaná žila, jak veliké bylo hospodářství, jež obstarávala, zda je obstarávala sama, či zda k tomu měla služebnictvo, a jak četné toto bylo atd. — to vše proto, poněvadž pozornost a obezřetnost, s jakou si obžalovaná měla počínati, má své přirozené meze v daných poměrech. Těchto okolností však nalézací soud z části vůbec nezjistil, z části neuvážil a, ježto není vyloučeno, že by, přihlížeje k těmto okolnostem, s uvedeného právního stanoviska závažným, byl dospěl k jinému úsudku o subjektivní vině obžalované, jest napadený rozsudek stížen zmatkem neúplnosti podle čis. 5 Šu 281 tr. ř. a bylo proto zmateční stížností vyhověti a uznati jak se stalo.

Čís. 2026.

S hlediska Šu 175 I b) tr. zák. stává se krádež zločinnou bez ohledu na hodnotu již z pouhé vlastnosti ukradené věci, jakmile byla spáchána na jednom z předmětů, uvedených v Šu 85 c) tr. zák.; není třeba, aby krádež bylo spojena též se zvláštním nebezpečstvím zmaření nebo stížení účelu předmětu zákonem chráněného.

(Rozh. ze dne 22. června 1925, Zm I 245/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Písku ze dne 25. února 1925, jimž byli stěžovatelé uznáni vinnými František M. zločinem krádeže podle §§ 5, 171, 175 I b), 176 II a) tr. zák., Alois M. pak zločinem krádeže podle §§ 171, 175 I b) tr. zák., mimo jiné z těchto

důvodů:

Po věcné stránce (čís. 10 Šu 281 tr. ř.) namítá zmateční stížnost, že zločinná kvalifikace krádeže podle Šu 175 I b) tr. zák. byla by v tomto případě odůvodněna jen tenkrát, kdyby odněti poměrně nepatrného množství kamenů z náhozu navigační cesty bylo spojeno s nebezpečstvím zmaření nebo stížení účelu vodního díla, čehož tu nebylo. Nesprávnost tohoto náhledu vyplývá jednak z úvodní věty Šu 175 tr. zák., která pojí zločinnou kvalifikaci krádeže pouze k vlastnosti ukradené věci, jednak ze znění § 85 c) tr. zák., který stanoví v poslední větě zvláštní požadavek nebezpečství pouze pro poškození, spáchané na jiných předmětech, než které jsou výslovně vyjmenovány v odstavci c) Šu 85 tr. zák.; u těchto (v citovaném Šu výslovně uvedených předmětů, mezi nimiž jsou také vodní díla) tvoří vlastnost věci znak, který dává poškození věci zločinný ráz. Z toho nutno souditi, že podle Šu 175 I b) tr. zák. se stává krádež zločinnou bez ohledu na hodnotu již z pouhé vlastnosti ukradené věci, jakmile byla spáchána na jednom z předmětů, uvedených v Šu 85 c) tr. zák. a že nelze klásti pro zločinnou kvalifikaci krádeže podle Šu 175 I b) kromě zvláštní vlastnosti věci ve smyslu Šu 85 c) ještě další požadavek, by krádež byla spojena se zvláštním nebezpečstvím zmaření nebo stížení účelu předmětu zákonem zvláště chráněného, jak mylně činí zmateční stížnost.

Čís. 2027.

Nesplnění manželského slibu nespadá pod sankci Šu 506 tr. zák., vyskytl-li se, třebaž dodatečně, vážný důvod pro odepření splnění slibu. Důvodem takovým není čin, jimž pachatel sám vědomě a úmyslně se zbavil možnosti splnění slibu (na př. napotomní sňatek).

(Rozh. ze dne 22. června 1925, Zm I 280/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 9. března 1925, jimž byl stěžovatel uznán vinným zločinem podvodu podle §§ 197, 200 tr. zák. a přestupkem podle Šu 506 tr. zák., mimo jiné z těchto

důvodů:

Ohledně přestupku podle Šu 506 tr. zák. namítá zmateční stížnost, že nalézací soud nepřihlížel k tomu, že se obžalovaný v září 1924 oženil a že tím vznikl dodatečně vážný důvod nemožnosti, splnění slib man-

želský. Tuto námitku dlužno označiti za právně bezpodstatnou. Je sice pravda, že jet nežbytnou podmínkou skutkové podstaty přestupku podle §u 506 tr. zák., aby pachatel odpíral bezdůvodně splnění slibu, a že nesplnění slibu nespádá pod sankci §u 506 tr. zák., vyskytl-li se, byť i teprve dodatečně, vážný důvod pro odepření splnění slibu, ale důvodem ospravedlňujícím nesplnění slibu po rozumu posléze uvedeného ustanovení zákona nemůže býti nikdy čin, jímž pachatel sám vědomě a úmyslně se zbavil možnosti splnění slibu; neboť jinak bylo by ustanovení §u 506 tr. zák. ilusorním. Že tu šlo o čin uvedeného druhu, zjišťuje nalézací soud v důvodech rozsudku, kde uvádí, že obžalovaný, dav se oddati s Kristinou M-ou, projevil zřejmě úmysl, nesplniti manželský slib, daný Janě Č-ové před jejím svedením a zmrháním.

Čís. 2028.

Beze změny skutkového základu řízením průvodním před odvolacím soudem nemůže tento soud uchýliti se od zjištění prvního soudu (§§y 281 čís. 5, 470 odstavec druhý tr. ř.).

Trestání válečné lichvy (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

Označení cen jest požadováním ve smyslu §u 7 zákona.

V subjektivním směru se vyžaduje vědomí pachatelovo o zřejmé přemrštěnosti ceny.

(Rozh. ze dne 22. června 1925, Zm I 371/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona právem: Rozsudkem krajského jako odvolacího soudu v Plzni ze dne 22. ledna 1925 porušen byl zákon v ustanovení §u 7 zákona ze 17. října 1919, čís. 568 Sb. z. a n., §u 270 čís. 5 a §u 470 tr. ř., rozsudek ten se zrušuje a odvolacímu soudu se ukládá, by, šetře zásady §u 293 odstavec druhý tr. ř., ve věci znovu rozhodl.

D ů v o d y:

Rozsudkem okresního soudu v Domažlicích ze dne 12. prosince 1924 byla obžalovaná Marie F-ová sprostěna podle §u 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro přestupek §u 7 zákona ze 17. října 1919, čís. 568 Sb. z. a n., jehož se prý dopustila tím, že koncem října 1924 v D., využívajíc mimořádných poměrů válkou vyvolaných, žádala za brambory, předmět potřeby, zřejmě přemrštěnou cenu 70 h za 1 kg. Dle odůvodnění rozsudku doznala sice obžalovaná, že prodávala v drobném 1 kg velkých brambor po 70 h, ač je koupila po 40 Kč 1 q, hájila se však tím, že koupila brambory velké i malé, malých že byla nejméně jedna třetina, že za 70 h prodávala pouze brambory velké a přebrané, kdežto malé že prodávala 1 kg po 25 h ke krmení. Okresní soud, uznávaje cenu 50 až 60 h za 1 kg v drobném v D. za obvyklou, neshledal vzhledem k výpovědím svědků a k ostatním skutečnostem, pro tvoření ceny důležitým (režie, ztráta, čistý zisk), že obžalovaná prodávala brambory se ziskem ne-

přiměřeným. K tomu připojil okresní soud kalkulační výpočet. Rozhodnutím krajského jako odvolacího soudu v Plzni ze dne 22. ledna 1925 bylo odvolání veřejného obžalobce vyhověno a byl napadený rozsudek změněn v ten smysl, že se obžalovaná uznává vinnou přestupkem za vinu jí kladeným. Dle odůvodnění odsuzujícího výroku vzal soudní dvůr v souhlasu se zjištěnými a v důvodech první stolice uvedenými okolnostmi za prokázáno, že obžalovaná nakoupila brambory po 40 Kč za 1 q a prodávala je v drobném po 70 h za 1 kg, že obvyklá cena tohoto předmětu potřeby v D. v oné době byla 50—60 h za 1 kg. Odvolací soud nevzal však za prokázáno, že obžalovaná měla mimořádné výlohy, jež by odůvodňovaly vyšší cenu prodejní, než u jiných obchodníků. Tvrzení její o množství drobných brambor a přimísené zemi že není věrohodné a není prokázáno, takže kalkulační výpočet prvního soudce neodpovídá skutečnosti. Dle přesvědčení odvolacího soudu je rozpjetí 30 h při 1 kg brambor mezi cenou nákupní a prodejní přílišné a neodůvodněné.

Především dlužno uvést, že obžalovaná dle spisů nedoznala, že prodávala brambory 1 kg po 70 h, nýbrž doznala pouze, že označila venku cenu velkých, přebraných brambor tímto penízem, za který jich však nikdo nekoupil. Tím jest ovšem pojmu požadování 70 h za 1 kg plně vyhověno (viz rozh. Sb. n. s. č. 436 a j. v.). Rozsudečným zjištěním prvního soudce také neodpovídá, když uvádí odvolací soud, že v souhlasu s prvním soudcem bere za prokázáno, že obžalovaná nakoupila brambory po 40 Kč za 1 q a že je prodávala v drobném po 70 h za 1 kg, neboť prvý soud bere na základě kalkulačního výpočtu za prokázáno, že obžalovaná za 12 q brambor, koupěných za 480 Kč, docílila přibližnou prodejní cenu 531 Kč. Dovojuje-li pak odvolací soud, že tvrzení obžalované o množství drobných brambor a přimísené zemi není věrohodně prokázáno, takže kalkulační výpočet prvního soudce neodpovídá skutečnosti, ocitá se v tomto směru, aniž řízení odvolací bylo nějak doplněno, v rozporu se skutkovým zjištěním okresního soudu, jenž výslovně vzal za prokázáno, že obžalovaná odprodala svědkovi Josefu H-ovi asi 70 kg brambor po 25 h a že dle výpovědi svědků Jindřicha H-a, Václava H-y, Jana H-e a Tomáše V-a brambory byly nepřebnané, se zemí, že malých brambor bylo sí polovice a že obžalovaná prodávala brambory velké a přebrané. Dlužno poukázati na běžný názor komentátorů, i v praxi převládající, že základem, na kterém odvolací soud čini své rozhodnutí, jsou vůbec jen skutečnosti, které byly zjištěny v první stolici, ačli nebylo konáno v stolici odvolací další průvodní řízení, a že beze změny skutkového základu řízením průvodním, před odvolacím soudem konaným, od zjištění soudu první stolice nelze se uchýliti. Tak zejména Storch str. 537, Mayer str. 703 č. 9, Mittermayer str. 752. Názor ten hová zásadě ústnosti a bezprostřednosti alespoň v první stolici provedeným průvodním řízením zachované. Má-li odvolací soud podstatné pochybnosti o správnosti zjištění rozsudku první stolice, má dotyčné průvody podle §u 470 odstavec druhý tr. ř. opakovati. Tento právní názor sdílí též Nejvyšší jakožto zrušovací soud, poukazuje zejména k tomu, že správnosti tohoto názoru nasvědčuje i úvaha, že na těchže zásadách ústnosti a bezprostřednosti vybudovaný civilní řád soudní obsahuje v §u 488 pro odvolací řízení předpis obsahu podstatně

stejného, a že tytéž zásady nemohou vésti k jiným důsledkům ani v oboru řízení trestního; ostatně je předpis Šu 470 odstavec druhý tr. ř. zcela jasným, dovoluje odvolacímu soudu, by svoje rozhodnutí založil na protokolech v první stolici sepsaných jen, nemá-li uvedených pochybností. Zastupován jest však také názor, že odvolací soud i bez nového průvodního řízení není vázán zjištěními soudu první stolice, jak tomu jest podle Šu 288 čís. 3 tr. ř. u soudu zrušovacího, jenž klade za základ svého rozhodnutí ty skutečnosti, které zjistil sborový soud první stolice, nýbrž že odvolací soud vázán jest dle výslovného ustanovení Šu 470 odstavec druhý posl. věta tr. ř. pouze obsahem protokolů. Tak Kosjek v Gerichtshalle 1886 č. 49 str. 428. Názor ten sdílí patrně i odvolací soud, uváděje proti zjištění prvního soudce, že tvrzení obžalované o množství drobných brambor a přimísené zemi není věrohodné a není prokázáno, takže kalkulační výpočet prvního soudce neodpovídá skutečnosti. Zrušovací soud však z důvodů již uvedených, nemůže sdílet tento opáčný názor. Odvolací soud nedal tedy víry svědkům, aniž je byl znovu vyslechl. Byť i však odvolací soud zastupoval právní názor posléz uvedený, každým způsobem byl povinen, aby podle předpisu Šu 270 čís. 5 tr. ř. určitě uvedl, z jakých důvodů svědkům neuvěřil.

Nehledíc k této neúplnosti, opodstatňující zmatek podle Šu 281 čís. 5 tr. ř. stížnost jest rozsudek odvolacího soudu též zmatkem podle Šu 281 čís. 9 a) tr. ř., neboť není v subjektivním směru zjištěno, že obžalovaná v d o m ě žádala cenu zřejmě přemrštěnou, využívajíc mimořádných poměrů válkou přivoděných. Obžalovaná hájila se tím, že sice přebrané velké brambory označila venku cenou 70 h za 1 kg, že však za tuto cenu nikdo jich nekoupil, dále že malé brambory prodávala ke krmení vepřů po 25 h za 1 kg a brambory přebrané, velké k jídlu že prodávala po 48 až 50 h za 1 kg. Pro zjištění v tomto směru bylo by bývalo zejména také zjistiti a uvážiti, zda v době činu (30. října 1924) byl v D. nedostatek brambor, který by byl vylučoval volnou soutěž s tímto předmětem potřeby, a ovšem i otázku, je-li dle daných okolností počítati a čítala-li obžalovaná s následky válečných poměrů ve směru ochoty spotřebitelů, platiti ceny požadované bez kontroly jejich oprávněnosti (t. zv. psychické následky války). Bylo proto vyhověti zmatečným stížnostem generální prokuratury podle Šu 33 tr. ř.

Čís. 2029.

Pronesena-li obvinění ve smyslu Šu 487 tr. zák. u výkonu veřejné funkce (členství v obecní radě) a zřejmě jen proto, že k tomu byl dán podnět bezprostředně před tím přednesenými stížnostmi, stačí k beztrestnosti důkaz pravděpodobnosti (druhý odstavec Šu 490 tr. zák.).

(Rozh. ze dne 23. června 1925, Zm I 433/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmatečném stížnostem generální prokuratury na záštitu zákona právem: Rozsudkovým výrokem okresního soudu v Domažlicích ze dne 22.

září 1924, jímž byl obžalovaný Matěj R. uznán vinným přestupkem proti bezpečnosti cti podle Šu 487 tr. zák., jakož i potvrzujícím jej rozsudkem krajského soudu v Plzni jako soudu odvolacího ze dne 30. října 1924 byl porušen zákon v ustanovení druhého odstavce Šu 490 tr. zák.; oba výroky se zrušují, rovněž i výrok soudu druhé stolice o trestu jakož i výroky s ním související a věc se odkazuje na okresní soud v Domažlicích, by ji v rozsahu zrušení znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Rozsudkem okresního soudu v Domažlicích ze dne 22. září 1924 byl Matěj R. uznán vinným mimo jiné přestupkem proti bezpečnosti cti podle Šu 487 tr. zák., spáchaným tím, že dne 4. července 1924 vinil Josefa U-a křivě z trestného činu, že totiž jako lesní adjunkt bral při vydávání dříví úplatky, aniž toto obviňování šlo tak daleko, by nabylo vlastností, vytčených v Šu 209 tr. zák. Rozsudkem krajského soudu v Plzni jako soudu odvolacího ze dne 30. října 1924 bylo odvolání obžalovaného co do viny zamítnuto jako bezdůvodné. Obžalovaný hájil se při hlavním přelíčení tím, že jako člen městské rady měl povinnost poukázati na věc, ježto se tu jedná o zájem obce, a nabídl důkaz pravdy. V rozhodovacích důvodech rozsudku první stolice je sice tato jeho obhajoba zaznamenána, v dalších úvahách však se na ni nijak neodpovídá a dle konečného závěru rozsudkového shledal soud, že obžalovaný neměl důvodu, z něhož by (byl) mohl vyvozovati, že by se v jednání soukromého obžalobce mohlo jednati o úplatky (§ 490 i. f) tr. zák.), že se mu tudíž nezdařil ani důkaz pravdy ani pravděpodobnosti, poněvadž dle předchozího zjištění rozsudkového žádný ze svědků nepotvrdil, že soukromý obžalobce vydával dříví za nějaký prospěch. Rozhodovací důvody rozsudku soudu odvolacího spokojují se prostým poukazem na důvody rozsudku první stolice.

Tento postup obou soudů a na něm založený odsuzující výrok rozsudkový spočívá na porušení zákona. Rozsudek první stolice ponechává především stejně jako rozsudek druhé stolice úplně stranou otázku, zda bylo obvinění proneseno některým ze způsobů, uvedených v Šu 489 tr. zák. (první odstavec Šu 490 tr. zák.), či stalo se tak jiným způsobem (druhý odstavec téhož Šu), ačkoliv se dotyčné zjištění jevílo nutným, by mohla býti spolehlivě řešena otázka, je-li obžalovaný, by docílil beztrestnosti, povinen provésti důkaz pravdy svého udání, či postačí-li k tomu cíli již důkaz pravděpodobnosti. Rozsudky neobsahují dále až na onu zmínku rozsudku první stolice o obhajobě obžalovaného, že jednal jako člen městské rady, ni žádného zjištění, z něhož by bylo zřejmo, kde, před kým, z jakého podnětu a za jakých okolností vůbec pronesl obžalovaný obvinění soukromého obžalobce. V důvodech rozsudku první stolice se pouze poznamenává, že obžalovaný nabídl důkaz pravdy, který se mu však dle přesvědčení soudu nezdařil, stejně jak se mu dle konečného závěru rozsudkového nezdařil ani důkaz pravděpodobnosti. Stanovisko, které takto sice nepřímou, ale způsobem vylučujícím jakoukoli pochybnost, došlo výrazu v rozsudcích obou stolic, přiči se zákonu

a je zřejmo, že v nich jen následkem tohoto právně mylného hlediska zůstaly nepovšimnutými ony výsledky hlavního přelíčení, které by byly přiměly soudy, by otázku beztretnosti proneseného obvinění řešily zásadně jiným způsobem, než se stalo. Především uvedli kromě obžalovaného i všichni svědci, slyšení o soukromé obžalobě Josefa U-a, že obžalovaný pronesl obvinění v zasedání městské rady a jako její člen. Svědci potvrdili dále, že se tak stalo za jednání městské rady o tom, že někteří »výboři« dávají dříví do vesnic, a o prostředku, jak by se tomu mohlo zabránit, a když byl některý člen pronesl dle svědeckého údaje V-ova stížnost, že se nemůže dříví dostat, neboli, jak uvedl svědek S., když radní Jan V. si stěžoval na potíže s vydáváním dříví. Obžalovaný, který, pronášeje obvinění, napřed nikoho nejmenoval, označil soukromého obžalobce teprve, když dle svědectví V-ova jeden z členů městské rady (svědek Jan V. udal, že to byl on sám) se obžalovaného tázal, kdo za úplatek dříví vydává, nebo-li když dle údaje svědka Dra. Š-a starosta obžalovaného vyzval, by onoho úředníka jmenoval. Konečně potvrdili svědci Š-a, že obžalovaný žádal, by se to vyšetřilo, Dr. S. pak, že obžalovaný žádal, by starosta v té věci U-ovi domluvil, a že prohlásil, že, nebude-li U. spokojen, on (obžalovaný) mu to dokáže.

Jde tu vesměs o skutečnosti nanejvýš významné ba rozhodné při řešení otázky, byl-li obžalovaný, by docílil beztretnosti obvinění, povinen provést důkaz pravdy, či postačil-li by důkaz pravděpodobnosti. Vyplývá z nich, že obžalovaný pronesl obvinění proti soukromému obžalobci u výkonu své veřejné funkce a zřejmě jen proto, že k němu shledal podnět v bezprostředně před tím přednesených stížnostech. Svědky dotvrzená jeho konečná žádost na starostu, jmenovitě, by se věc vyšetřila, dovoluje zejména souditi, že svým krokem sledoval obžalovaný výhradně zájem veřejný, ať již zájem obce nebo jejího obyvatelstva, že tedy byl k obvinění soukromého obžalobce nucen zvláštními okolnostmi, ve kterémžto případě by však byl k docílení beztretnosti postačil již důkaz pravděpodobnosti podle druhého odstavce §u 490 tr. ř., t. j. důkaz o takových okolnostech, z nichž plynuly dostatečné důvody, by pronesené obvinění mohlo býti pokládáno za pravdivé. (Rozh. sb. n. s. č. 1314.) Takovouto okolnost lze však spatřovati ve skutečnosti, potvrzené svědkem Janem Š-em, že totiž obžalovanému jednou, když se ho ptal, má-li cedulku na dříví, říkal, že ji má, že »holt« se musí něco dát, by ji člověk dostal. Je sice pravda, že svědek neuvedl, pronesl-li tato slova k obžalovanému v době před zasedáním městské rady, o něž jde, či po něm, a zda při tom soukromého obžalobce výslovně jmenoval, než již v tom, že se soud za výsledku svědkova nepřičinil o bližší objasnění věci, lze spatřovati i důsledek jeho mylného právního hlediska v příčině otázky, je-li k docílení beztretnosti obžalovaného nutným důkaz pravdy, či stačil-li důkaz pouhé pravděpodobnosti. Tím lze si vysvětliti i to, že se svědecká výpověď Jana Š-a pomíjí v rozhodovacích důvodech rozsudku prvé stolice naprostým mlčením, což navzděčuje mimo to i úsudku, že i konečný závěr rozsudkový, dle něhož se obžalovanému nezdařil ani důkaz pravděpodobnosti, přišel k místu způsobem právě mylným. Bylo proto rozsudky ve smyslu PŠSú 33, 292 a 479 tr. ř. zrušiti a věc odkázati k novému projedání a rozhodnutí.

Čís. 2030.

I sdělení listiny »proti své povinnosti« ve smyslu §u 102 c) tr. zák. předpokládá poměr úředníka k listině, rovnající se svěřeni listiny jeho úřednímu dohledu.

Zničení veřejné listiny nelze podřaditi ustanovení §u 199 d) tr. zák.

(Rozh. ze dne 23. června 1925, Zm II 298/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského jakožto nalézacího soudu v Uherském Hradišti ze dne 23. dubna 1925, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem utržení na cti podle §u 209 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc soudu prvé stolice, by ji znovu projednal a rozhodl, mimo jiné z těchto

důvodů:

Oprávnění nelze upřiti zmateční stížnosti, pokud s hlediska důvodů zmatku jednak podle čis. 5, jednak podle čis. 9 (9 a) — správně 10 — §u 281 tr. ř. napadá rozsudkový výrok, jímž obžalovaný uznán byl vinným zločinem utržení na cti podle §u 209 tr. zák. Dle rozsudkového výroku spáchal obžalovaný tento zločin mimo jiné tím, že obvinil v září 1924 u krajského soudu v Uherském Hradišti soudního kancelistu Bohumila K-a ze zločinu zneužití moci úřední, tedy z vymyšleného zločinu takovým způsobem, že obvinění mohlo dáti vrchnosti příčinu k vyšetřování. V rozsudkových důvodech se zjišťuje, že obžalovaný prohlásil o K-ovi před soudem protokolárně, že mu nabídl paklíč, by si otevřel kancelář vyšetřujícího soudce, tam si našel spis, jenž se týkal trestního řízení proti obžalovanému, a použil spisu toho buď, že si přečte výpovědi, po případě, co se mu nebude hoditi, spálí nebo zničí. Dále se v důvodech s nemalou podrobností a důkladností řeší a záporně zodpovídá otázka, zda obvinění, vznesené obžalovaným na K-a, je pravdivé. Naproti tomu odbyvají rozsudkové důvody nanejvýš závažnou otázku, zda čin, z něhož vinil obžalovaný kancelistu K-a, by byl zločin zneužití moci úřední, kdyby se ho byl dopustil, prostou, blíže nijak neobjasněnou, dokonce jen v závorce uvedenou poznámkou, že je to dle názoru soudu nesporno. Zmateční stížnost vytyká, dovolávajíc se důvodu zmatečnosti čis. 5 §u 281 tr. ř., rozsudkovému výroku všim právem nejasnost a neúplnost, která zavinila, že nelze bezpečně odhadnouti, zda obžalovaný obvinil (nařkl) K-a z vymyšleného zločinu či z jiného nedovoleného jednání.

Při řešení otázky, zakládal-li by skutek, z něhož obvinil obžalovaný kancelistu K-a, skutkovou podstatu zločinu zneužití úřední moci, bylo vzhledem k povaze tohoto skutku, zejména vzhledem k obžalovaným tvrzenému vyzvání K-ovu (jeho radě), by obžalovaný po případě, co se mu (ze spisu) nebude hoditi, spálil nebo zničil, míti na zřeteli především předpis (§u 192 c) tr. zák., dle něhož se za okolností, uvedených v §u 101 tr. zák., dopouští zločinu zneužití moci úřední mimo jiné, kdo listinu, jeho úřednímu dohledu svěřenou, zmaří nebo ji někomu proti

své povinnosti sdělí. I v případě, kdyby šlo o skutek, jehož by se byl dopustil v naznačeném směru úředník sám ve vlastní osobě, bylo by nezbytným zákoným předpokladem jeho beztrestnosti dle onoho zvláštního předpisu §u 102 c) tr. zák. zjištění, že šlo o listinu, svěřenou jeho úřednímu dohledu; nejinak je tomu i při sdělení úřední listiny někomu »proti povinnosti«, neboť i tu předpokládá se zřejmě takový úřední poměr úředníkův k listině, který se rovná případu, v němž listina byla svěřena jeho úřednímu dohledu. V daném případě se však rozsudek otázkou, šlo-li o spis a tedy o listiny, svěřené úřednímu dohledu K-ovu, vůbec nezabývá; rozsudkové zjištění, dle něhož šlo o spis v kanceláři vyšetřujícího soudce, a některé výsledky hlavního přelíčení, zejména údaje obžalovaného, uvedené v rozsudkových důvodech, zdají se dokonce nasvědčovat tomu, že šlo o spis, který nebyl K-ovi k úřednímu dohledu svěřen; než nelze zcela vyloučiti ani možnost opaku. Bylo by sice možno uvažovati o skutku, z něhož obvinil obžalovaný K-a, s hlediska všeobecné skutkové podstaty §u 101 tr. zák., než tu bylo by pak stejně jako ostatně i v případě prve nastíněném řešiti otázku, zda a jakou škodu byl by K. dle onoho obvinění zamýšlel způsobiti ať již státu (na výkonu spravedlnosti?), či jiné osobě. Odpověď na tuto otázku zůstává rozsudek dlužen.

Úkolem a právem nalézacího soudu, vyplývajícím proň z předpisu §§u 262 a 267 tr. ř., bylo ovšem, zkoumati, nezakládá-li skutek, položený za základ obžalobě, skutkovou podstatu zločinu utrhání na cti proto, že obžalovaný obvinil K-a svým protokolárním prohlášením z některého jiného trestného činu, tvořícího skutkovou podstatu zločinu. V úvahu přichází tu vzhledem k povaze skutku zejména buď návod ke zločinu podle §u 5 nebo za negativního stavu dotýčných výsledků hlavního přelíčení i rozsudkových zjištění není spíše nedokonané svádění ke zločinu podle §u 9 tr. zák. K tomu sluší připomenouti, že o návodu (nedokonaném; svádění) ke zločinu podvodu podle §§u 197, 199 d) tr. zák. sotva by tu mohla býti řeč vzhledem k tomu, že zničení veřejné listiny nedá se podřaditi právě uvedené skutkové podstatě (vid. rozh. úř. sb. čís. 1690, 2166). Není ostatně zcela vyloučena ani možnost, že obžalovaný minil svými slovy některou z ostatních trestních forem spoluviny podle §u 5 tr. zák. jmenovitě úmyslné opatření prostředků (paklíče), čemuž nasvědčuje i to, že v rozhodovacích důvodech rozsudkových je jednou řeč o »radě« (K-ově obžalovanému) jinde však o »pomoci« jím obžalovanému nabídnuté. Také v tom spočívá závažná nejasnost rozsudku, která je stupňována ještě tím, že rozsudkem zjištěný doslov onoho protokolárního prohlášení obžalovaného nekryje se se žádným z oněch výkladů hlavního přelíčení, na nichž je zjištění to zbudováno, totiž ani se zodpovídáním se obžalovaného, ani zejména s doslovem onoho prohlášení samotného, neboť dle jednoho i druhého obžalovaný uvedl, že mu Z. onen paklíč dal (předal). Podstatný rozdíl mezi tímto údajem a rozsudkovým zjištěním, podle něhož obžalovaný prohlásil, že mu K. paklíč pouze nabídl, mohl míti závažný význam zejména při řešení otázky, nepřichází-li prohlášení obžalovaného v úvahu jako obvinění kancelisty K-a z pomoci k provedení zločinu podle §u 5 tr. zák. Výsledky hlavního přelíčení skýtaly mimo to soudu dosti podkladu pro řešení otázky, nebyl-li K. k onomu paklíči (jakožto k věci

doličené) podle tvrzení obžalovaného v takovém poměru, že by jeho odevzdání obžalovanému k cíli jím naznačenému mohlo zakládati skutkovou podstatu zločinu zneužití úřední moci podle všeobecného předpisu §u 101 tr. zák. Z předchozích úvah je zřejmo jednak, že zmáteční stížnost právem vytýká rozsudkovému výroku o zločinu utrhání na cti, spáchaném na Bohumilu K-ovi, neúplnost a nejasnost, tudíž jeho zmátečnost podle čís. 5 §u 281 tr. ř., že však přes nemožnost spolehlivého přezkoumání rozsudku po stránce právní je nanejvýš pravděpodobno, že výrokem tím byl zákon porušen nebo že ho bylo použito nesprávně (čís. 9 a) §u 281 tr. ř.), při čemž však ony posléz zdůrazňované nedostatky a mezery rozsudku povahy skutkové nedovolují zrušovacímu soudu rozhodnouti ihned ve věci samé (§ 288 čís. 3 tr. ř.).

Čís. 2031.

Shromáždovací zákon ze dne 15. listopadu 1867, čís. 135 ř. zák.

Povinnost říditele shromáždění k zakročení podle §u 11 zákona není omezena jen na zákaz předem mu známých protizákonných návrhů nebo projevů, naopak právo a povinnost jeho vztahují se bez výhrady na všechny protizákonné projevy (činy), předsevzaté ve shromáždění, byť i mu o jejich zamýšleném přednesení (spáchání) nebylo před tím ničeho známo.

Volba prostředků, jakých jest při tom užití, jest vyhrazena volnému uvážení ředitele s náležitým zřetelem na okolnosti případu.

Po subjektivní stránce jest lhostejno, zda opomenutí povinností, uložených řiditeli §em 11 zákona se stalo úmyslně či zaviněně. K vině nevyhledává se vědomí o trestnosti závažného jednání.

Lhostejno, že se proti závažným projevům neohradil přítomný zástupce vlády.

(Rozh. ze dne 24. června 1925, Zm I 266/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmáteční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Mostě ze dne 5. března 1925, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přestupkem podle §§u 11, 19 zákona ze dne 15. listopadu 1867, čís. 135 ř. zák.

Důvody:

Obžalovaný provádí zmáteční stížnost pouze co do výroku, jímž byl odsouzen pro přestupek podle §u 11 a 19 shromáždovacího zákona, uznáváje takto správnost rozsudku ve směru zločinu podle §u 15 čís. 3 zákona na ochranu republiky. Shlediska důvodu zmátečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř. dovozuje zmáteční stížnost, že vzhledem k tomu, že § 11 shromáždovacího zákona ukládá řiditeli shromáždění, by se opřel i h n e d proti nezákonným výrokům neb činům, má zákon na mysli pouze takový případ, že řiditel shromáždění návrhy, neb projevy, jež mají protizákonný obsah, nesmí připustiti k dalšímu projednávání, nýbrž musí je zakázati. Zásada volnosti shromáždovací byla by prý značně omezena,

kdyby ředitel shromáždění za trestná jednání, spáchaná řečmi osob třetích ve shromáždění, byl činěn zodpovědným proto, že řeči ty do dat eč ně nepokáral, řečníka nepřerušil. Stížnost je bezdůvodna. V prvním odstavci Šu 11 zákona se stanoví, že o šetření zákona a o udržení pořádku ve shromáždění mají pečovat především ředitelé a pořadatelé shromáždění, a v druhém odstavci ukládá se jim povinnost, by se protizákonným výrokům nebo činům ihned opřeli a aby, kdyby jich nařízení nebylo uposlechnuto, ředitel shromáždění rozpustil. Ani toto znění zákona, jež při jeho výkladu je v prvé řadě směrodatno, ani jasný smysl a účel zákona neopravňují k tak úzkému výkladu, o jaký se stížnost pokouší. Naopak má zákon, jak jsou toho doklady slova »ve shromáždění« (odstavec první Šu 11) a jak tomu nasvědčuje sama povaha věci, na mysl také případy, kdy teprve za shromáždění, třeba bez předchozího záměru, dochází k protizákonným projevům a činům. Jinak stalo by se ustanovení Šu 11 téměř ilusorním a nebylo by záruky pro řádný průběh shromáždění. Jeť na snadě, že mluvčí může promluvy o zcela nezávadném předmětu použití k vývodům, pohybujícím se ve směru protiprávním. Nelze proto povinnost ředitele shromáždění k zakročení omezovati jen na zákaz předem mu známých protizákonných návrhů nebo projevů, naopak právo a povinnost jeho vztahují se bez výhrady na všechny protizákonné projevy a činy, předsevzaté ve shromáždění, byť i mu o jejich zamýšleném přednesení nebo spáchání nebylo před tím ničeho známo.

Stížnost uplatňuje, že i pojem »opření se« není dle zákonné formulace jasným. Možno prý pod označením tím rozuměti i pokáraní projevu, kterážto povinnost vybočovala by prý z rámce ředitele shromáždění a přičila se podstatě politické volnosti shromáždění, uváží-li se, že ředitel shromáždění náleží zpravidla k většině účastníků určitého politického směru. Výtka neobstojí. Zákon ukládá řediteli naprostou a bezvýjimečnou povinnost bez ohledu na to, je-li příslušníkem politického směru většiny účastníků shromáždění a souhlasí-li osobně s názorem řečníkovými, a činí ho za opomenutí povinnosti té trestně zodpovědným. Co se týče prostředků, jakých je použití řediteli při výkonu jeho povinnosti, musí volba jejich zůstavena býti volnému jeho uvážení, beroucimu arci náležitý zřetel na okolnosti případu. Použil proto také zákon zcela povšechného výrazu, kryjícího pojmově různé možnosti, a vybavil ředitele pro případ, že by jeho nařízením nebylo vyhověno, právem, shromáždění rozpustiti. Příkázáním tohoto práva řediteli stala se jeho funkce význačnější, byť i jinak co do povinnosti, udržovati shromáždění v zákonných mezích a v řádném chodu, byl ředitel na roveň pořadatelé. Objektivní skutková podstata přestupku obžalovanému za vinu kladeného je proto dána.

Pokud jde o subjektivní skutkovou podstatu činí zák. ředitel shromáždění zodpovědnými za opomenutí povinnosti, jim dle Šu 11 shrom. zák. uložené, ať již opomenutí stalo se úmyslně neb i zaviněně. Zákon předpokládá o ředitelích shromáždění, že mají schopnost, postřehnouti dosah závadných výroků neb činů. Stanovisko toto vyplývá již z ustanovení samotného Šu 11, kde zcela všeobecně a bez jakéhokoliv rozlišování neb omezení ukládá se ředitelům shromáždění imperativně povinnost, opřít se vši protizákonnosti, projevené ať slovem nebo skutkem. Stano-

visko to je také logickým důsledkem všeobecné a základní zásady trestního práva (§§y 1, 2, 3, 233, 238 tr. zák.), že každá trestně dospělá osoba, jakmile se u ní nesbíhá některý z důvodů trestnosti vylučujících (§ 2 písm. a — c tr. zák.), je vypravena takovou mírou soudnosti a schopností usuzovací a rozpoznávací, by si uvědomila význam a dosah toho kterého činění v oněch směrech, jež se stanoviska práva trestního mají význam. S hlediska platného zákona a zejména hledě k ustanovení Šu 3 tr. zák. je proto neudržitelným názor, že vina ve smyslu trestního práva vyžaduje vědomí o trestnosti závadného jednání. Obžalovaného nemůže tudíž omlouvatí obrana, že v projevech řečníka, spoluobžalovaného Rudolfa Sch-a, nespatořoval nic trestného, ježto touto obranou uplatňuje v pravdě neznalost zákona, podle Šu 3 tr. zák. neospravedlňující. Vzhledem k tomu, co uvedeno, dlužno naopak o stěžovateli za to míti, že objektivní protizákonnost výroků Sch-ových poznati mohl, právě tak, jak o něm (stěžovateli) bylo právoplatným rozsudkem nalézacího soudu uznáno; že si uvědomil dosah svého jednání, opodstatňujícího, jako u Sch-a zločin podle Šu 15 čís. 3 zákona na ochranu republiky. Stížnost namítá neprávem, že se stěžovateli ukládá v pravdě ručení za trestní zavinění osob třetích. Činíť se zodpovědným jen proto, že nedostál povinnosti jemu jako řediteli shromáždění uložené, ačkoli protizákonnost projevů Sch-ových postřehnouti mohl. Nikoli za výroky Sch-ovy jest mu nésti zodpovědnost, nýbrž za to, že se jim proti příkazu Šu 11 odstavec druhý zákona neopřel. Jde tu ve skutečnosti o opomenutí proti danému příkazu, které po rozumu Šu 238 tr. zák. je trestno, poněvadž je v Šu 11 a 19 shromážděvacího zákona za trestně prohlášeno, i když při něm nebylo ani zlého úmyslu.

Obžalovaného nemůže ospravedlniti ani poukaz na to, že neshledával k zakročení proto příčiny, poněvadž prý ani přítomný zástupce vlády proti předneseným řečem nevystoupil. Uplatňujeť tu stížnost moment právně nezávažný. Přehlíží, že podle Šu 11 je to především povinností ředitele a pořadatelů shromáždění a že se tito mají protizákonnostem opřítí ihned. Nemůže se proto obžalovaný vymlouvatí na trpné chování zástupce vládního, zvláště když nelze trestnost činění odvislou od toho, že i jiný nekonal snad své povinnosti. Vzhledem k tomu nebylo zapotřebí, by rozsudek uváděl důvody v tom směru, proč nepřiznává významu trpnému chování vládního zástupce.

Čís. 2032.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.).

Čin ve smyslu Šu 14 čís. 3 zákona jest spáchán a dokonán již předsevzetím skutku opodstatňujícího popuzování k zášti o sobě; nezáleží na výsledku protizákonné činnosti.

Pojmu »zášť« odpovídá vyšší stupeň odporu, nenávisti nebo nepřátelského zaujetí proti někomu.

Spadá sem vyhláška, že přístup na kluziště jest dovolen jenom »Siammesdeutschen«.

(Rozh. ze dne 24. června 1925, Zm II 21/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnii stížnost obžalovaných do rozsudku zemského soudu v Opavě

ze dne 3. listopadu 1924, pokud jím byli stěžovatelé uznáni vinnými přečinem podle §u 14 čís. 3 zákona ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.

Důvody:

Dovoňávajíc se důvodu zmatečnosti čís. 5 §u 281 tr. ř., napadá stížnost výrok soudu, že kluziště bylo sice soukromým majetkem tělocvičného spolku v B., že však přístup na ně byl dovolen každému, kdo zaplatil vstupné, takže obžalování jakožto členové kluzištního výboru nebyli oprávněni dáti vyvěsiti veřejně kluzištní řád s nadpisem: »Zutritt ist nur Stammesdeutschen gestattet« a vylučovati tak osoby národnosti české a židovské z návštěvy kluziště. Naproti tomu uplatňuje zmateční stížnost, že zjištění soudu o veřejnosti a všeobecné přístupnosti kluziště přišlo k místu způsobem formálně vadným, poněvadž prý soud z výpovědi svědků, o které zjištění to opírá, opomenul vzíti v úvahu důležité části, přičítá se zjištění tomu; je prý proto výrok soudu neúplným podle čís. 5 §u 281 tr. ř. Při tom snaží se stížnost, hodnotit samostatně výpovědi svědecké jakož i ostatní výsledky průvodní, dokázati správnost obhajoby obžalovaných, že kluziště bylo podnikem soukromým, náležejícím tělocvičnému spolku v B., a že stíhaným nadpisem měla býti způsobem pro každého patrným vyjádřena jednak výlučně soukromá povaha kluziště, jednak na jevo dáno, že kluziště je přístupno jen členům spolku, jejich příslušníkům a uvedeným hostům. Leč, i kdyby se obhajoba ta vzala za podklad, nemohlo by to na stavu věci ničeho měniti, neboť, mělo-li podle úmyslu spolku býti kluziště přístupným jen uvedeným osobám, stačilo vyjádřiti, že přístup je volným jen členům spolku, jich příslušníkům a uvedeným hostům, a nebylo prázdného důvodu vyvěšovati nadpis závadného znění. Právě ta okolnost, že proti potřebě byl volen nadpis závadný a že dle zjištění rozsudku, — jež stížnost ve svých obsáhlých vývodech vůbec nenapadá, — byl vstup na kluziště proti vstupnému povolován ostatnímu obyvatelstvu bez ohledu na to, je-li návštěvník členem spolku neb uvedeným hostem, nasvědčuje správnosti předpokladu soudcovského, že závadný nadpis byl volen schválně a že byl tendence namířen proti Čechům a židům. Poněvadž obhajoba obžalovaných není s to, by změnila něco na právním posouzení věci, není třeba obírat se jednotlivými vývody stížnosti k doličení neúplnosti výroku soudcovského jakož i vnitřního odporu, ježto vývody ty nedotýkají se podstaty věci a tudíž skutečnosti rozhodných, jak to čís. 5 §u 281 tr. ř. předpokládá. Důvodu zmatečnosti čís. 5 §u 281 tr. ř. zde tudíž není.

Není tu však ani podkladu k dovoňávání se důvodu zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř. Bylo již uvedeno, že ani obhajoba obžalovaných není s to přivoditi příznivější nazírání na věc. Zjištěno je dále, že se obžalovaný N. vzpíral z počátku proti pojmutí oněch slov do kluzištního řádu z důvodu, že by to mohlo vésti k přetřásání věci (Weiterungen), a vzal kromě toho soud za prokázáno, že obžalovaný H. byl s vyvěšením nadpisu proto srozuměn, že židé b-ští se mu hnusí (»weil ihm die Juden in B. ekelhaft sind«). Z hořejších okolností v souvislosti se skutečností stížnosti nepopíranou, že vstup na kluziště byl povolován každému, kdo zaplatil vstupné, plyne závěr, že po úmyslu obžalovaných měl býti vstup povolen příslušníkům německé národnosti bez rozdílu, jsou-li členy tělo-

cvičného spolku či uvedenými hostmi. Zmíněné okolnosti jsou však také neklamným důkazem toho, že jednání obžalovaných nelze si vysvětliti jinak, než že pošlo z nenávisti a nepřátelského odporu proti příslušníkům národnosti české a židovské, o čemž lze tím méně pochybovati, vezme-li se zřetel na známou mentalitu německo-nacionálních kruhů a ducha, jakým ve směrech, o něž jde, jsou proniknuty, zejména v krajích, kde národnostní a politické protivity jsou zvláště přiosťřeny. Dlužno proto dáti soudu za pravdu, že jednání obžalovaných je výronem a výrazem záště proti jednotlivým skupinám obyvatelstva (Čechům a židům) pro jejich národnost a rasu; odpovídáť pojmu záště vyšší stupeň odporu, nenávisti nebo nepřátelského zaujetí proti někomu. K této zášti obžalování popuzovali, poněvadž ve vyvěšení závadného nadpisu lze spatřovati vhodný a způsobilý prostředek, vyvolávati u jiných osob proti příslušníkům národnosti české a židovské pocity záště v naznačeném směru. Neboť v té míře, v jaké byl závadný nadpis způsobilým urazití pocity příslušníků národnosti české a rasy židovské, byl také objektivně působilým, oživiti u osob, s obžalovanými stejně smýšlejících, pocity nepřátelství a klíčící zášti proti oněm příslušníkům. Poukaz stížnosti na to, že žádný spolek nemůže býti nucen, by přenechával svá zařízení soukromé osobě, byť i proti úplatě, k používání neb spoluzívání, je pochybeným, poněvadž v tomto případě je neodporovatelně zjištěno, že obžalování dovolili používatí podniku každému, kdo zaplatil vstupné, a jen Čechy a židy z toho vyloučili ze zmíněných trestných pohnutek. Obžalované nemůže též omluviti, že stejného nadpisu bylo po leta nezávadně používáno na plovárně téhož tělocvičného spolku v B.; nehledíc k tomu, že to rozsudek výslovně nezjišťuje, je pro posouzení věci směrodatným jen skutkový stav projednávaného případu. Rovněž nezáleží na tom, že se nad nadpisem v B. nikdo nepozastavoval, a že zejména židé považovali za samozřejmé, že kluziště německo-nacionálního spolku není pro ně přístupným. Nevyžadujeť se ke skutkové podstatě přečinu, o něž jde, by závadný výrok vyvolal skutečně nějaký výsledek, tudíž nepřátelské pocity a smýšlení a dokonce měl v zápětí násilnosti neb nepřátelské činy proti příslušníkům zmíněných skupin. Čin dle §u 14 čís. 3 zákona na ochranu republiky jest naopak spáchán a dokonán již předsevzetím skutku, opodstatňujícího popuzování k zášti o sobě a není přípustno, činiti skutkovou podstatu odvislou od výsledku protizákonné činnosti pachatele, poněvadž sankcí zákona nemá býti postižen teprve skutečně nastalý nebo zamýšlený výsledek popuzování, nýbrž nebezpečí, s popuzováním spojené a záležející v tom, že pachatel svým jednáním může u druhých osob vyvolati nepřátelské smýšlení proti příslušníkům napadených skupin obyvatelů. Že jednání obžalovaných vykazovalo skutečně objektivní působilost zákonem předpokládanou, dovozuje nalézací soud důvodně z toho, že, kdyby přes zákaz Čeči a židé na kluziště se dostavili, mohlo by to vésti ku sporům, k projevům nenávisti a nepřátelským činům. Je konečně na snadě, že pro otázku kvalifikace činu je zhola nerozhodno, z jakého podnětu dostala se záležitost, o níž jde, před soud, a že to byli právě obžalovaní, kteří, podavše proti jednomu svědkovi žalobu pro urážku na cti, přivedli ji ve známost úřadů. Záleží jen na tom, zda zjištěný skutkový stav naplňuje podstatu trestného činu obžalovaným za vinu kladeného.

Není porušením předpisu Šu 11 tr. zák., vyvozuje-li soud buď z projevu samého nebo z okolností jej doprovázejících pravý smysl projevu a úmysl pachatelův. Jde tu o skutkové zjištění, jemuž lze odporovati toliko s hlediska Šu 281 čís. 5 tr. ř.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.).

Jde o »pobuřování« ve smyslu Šu 14 čís. 1 zákona, snažil-li se pachatel svými výroky vyvolati nadšení posluchačstva pro ideu osvobození (Němců) od domnělého otroctví a tím přivoditi náladu nepřátelskou ústavní jednotnosti Čsl. republiky.

Obrat »p r o jeho vznik« má toliko znamenání, že vznik státu, t. j. okolnost, že vstoupil v život, že jest a trvá, musí býti buď skutečným nebo předstíraným důvodem a rovněž prostředkem pobuřovací činnosti pachatelovy. Zmínka o vzniku státu zakládá skutkovou podstatu Šu 14 čís. 1 zákona toliko, poukazuje-li pachatel na jistý vztah mezi okolností vzniku a státem samým a připisuje-li okolnosti té vlastnosti, účele nebo účinky posluchačům nepřiznivě.

Pobuřovati proti státu pro jeho vznik možno nejen tím, že se nepřiznivě kritizuje způsob jeho vzniku, nýbrž také kritikou účelů a následků jeho vzniku.

(Rozh. ze dne 24. června 1925, Zm II 56/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského soudu v Opavě ze dne 22. prosince 1924, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle Šu 14 čís. 1 zákona ze dne 19. března 1923, čís. 50 Sb. z. a n.

D ů v o d y:

Nelze přisvědčiti zmateční stížnosti, uplatňující zmatek Šu 281 čís. 9 a) tr. ř. výtka, že tu není skutkové podstaty přečinu podle Šu 14 čís. 1 zák. na ochr. rep., jelikož chybí jak zákonný znak »pobuřování« a »pobuřování proti ústavní jednotnosti státu«, tak znak »pro jeho vznik«. Zmateční stížnost jest z valné části jen pouhým brojením proti skutkovému podkladu právního úsudku soudu nalézacího. Nepřípustný tento postup ovšem kryje tvrzením, že napadená usuzovací činnost soudu prvé stolice porušuje zásadu Šu 11 tr. zák., že pro myšlenky nebo pouhý úmysl nemůže nikdo býti zodpovědným. Stěžovatel prý nemluvil ani o vzniku státu, ani o Němcích v Čsl. republice, ani o odtržení jistého území od republiky. Zjišťuje-li tedy rozsudek, že se první věta a poslední věta závadného projevu vztahuje na německé obyvatele Čsl. republiky, že smysl dotyčného projevu jest ten, že zdejší Němci změnou dějin, tedy výsledkem války případně převratem a vznikem republiky »in Schmach und Knechtschaft geraten sind«, a že k vůli osvobození jistá území státu by měla býti od něho odtržena, vznáší prý tím zřejmě do jednaní a úmyslu obžalovaného trestné prvky, po nichž není tam ani stopy. Než názor stížnosti, v těchto vývoděch se zračící, že skutková povaha verbálních deliktů vyžaduje, by závadný smysl projevu došel v něm vý-

slovného výrazu, jest právně mylným. Zásada Šu 11 tr. zák. platí jen pro ony případy, ve kterých nebyl předsevzat »žádný zevní zlý čin«, z čehož pro delikty verbální plyne toliko, že myšlenky nebo pouhý úmysl pachatelův zůstávají beztrestnými, jen pokud trestný jich obsah ze slov a doprovázejících je okolností není vůbec poznatelným. Stačí tedy i použití výrazů dvojnásobných, mluvy obrazné, obrátů, používaných v několika smyslu, zahalení pravého smyslu v roušku povídky a pod., za předpokladu, že smysl ten jest vůbec poznatelným. Otázku tu nelze řešiti toliko z projevu samého, nýbrž dlužno přihlížeti též k okolnostem jiným, jakými jsou na př. politické smýšlení řečníka, posuňky, jimiž řeč svou doprovázel, ton, ve kterém projev přednášel, příčinu a příležitost, za které byl pronesen a pod. Vyvozuje-li tedy soud buď z projevu samého nebo z okolností, jej doprovázejících, pravý smysl projevu a úmysl stěžovatelův, nelze mluvit o porušení Šu 11 tr. zák. Závěru takto získanému možno jako skutkovému zjištění odporovati toliko zmatekem Šu 281 čís. 5 tr. ř. Stížnost ovšem vytýká výroku o smyslu projevu, že spočívá na nepřipustné argumentaci. Než stěžovatel při tom vychází ze skutkového předpokladu, odporujícího obsahu rozsudku. Podle něho obžalovaný označil za příčinu potupy a otroctví Němců změnu dějin, nikoli změnu osudu (den Wandel der Geschichte), poukazoval tedy zřejmě na historickou skutečnost. Dovozuje-li soud z dalšího formálně bezvadného zjištění, že dotyčná věta vztahovala se na německé obyvatele v Čsl. republice, že onou skutečností byl míněn vznik Čsl. státu, závěr ten odpovídá pravidlům logiky, takže nemůže býti řečí o nedostatku důvodů ve smyslu Šu 281 čís. 5 tr. ř.

Totéž platí o zjištění, že smysl projevu byl ten, že by měla za účelem osvobození (scil. čsl. Němců z otroctví v Čsl. státu) býti odtržena jistá území Čsl. republiky. Stížnost sama aspoň implicitě připouští, že tento závěr jest logicky možným, praví-li »Muss der Redner gerade eine solche Revolution im Auge gehabt haben? Stehen nicht tausend andere Möglichkeiten offen?« Logická možnost závěru však úplně stačí k odůvodnění napadeného výroku, zvláště, když okolností, rozsudkem zdůrazňovaná, že obžalovaný jest tajemníkem německé nacionální strany, vzhledem k známému programu této strany postačitelně ospravedlňuje, proč nalézací soud z počtu možných závěrů dospěl právě k napadenému, ovšem obžalovanému nepřiznivému závěru. Ostatně vývody stížnosti, brojící proti dotčené části rozsudku, spočívají na zřejmém nedorozumění. Rozsudek nikde nemluví o tom, že obžalovaný závadným projevem se snažil posluchače vyzvati k násilnému odtržení jistých území od republiky. Právem poukazuje odvod veřejného obžalobce, že by stěžovatel v tom případě byl se dopustil zločinu podle Šu 15 zákona na ochranu republiky. Rozsudek (a to vším právem) spatřuje trestný jeho čin v tom, že závadným projevem se snažil vyvolati nadšení posluchačstva pro ideu osvobození z domnělého otroctví a tím přivoditi náladu ústavní jednotnosti nepřátelskou, tedy duševní stav, který je s to vybijeti se v činech, republice škodlivých. Činnost taková však úplně vyčerpává právní pojem pobuřování, jak vyplývá z §§ 70, 71, 72 a 300 tr. zák. Tím vyvrácena jest i výtka s hlediska zmatku čís. 9 a) Šu 281 tr. ř. učiněná, že tu schází jednaní pobuřující proti ústavní jednotnosti státu, tedy proti zásadě § 3 ústavní listiny, že území Čsl. republiky tvoří

jednotný a nedílný celek, jehož hranice mohou být měněny jen ústavním zákonem (srov. dův. zprávu k §u 14 čís. 1).

Právně mylnou jest konečně i výtku, že nalézací soud nesprávně vyložil smysl §u 14 čís. 1 zákona na ochranu republiky »pro jeho vznik«. Pouhá zmínka o vzniku státu při činnosti pobuřovací prý nestačí k vyplnění skutkové podstaty. Zákon má patrně prý na zřeteli, by pachatel vznik státu, zejména způsob jeho vzniku, nepříznivě posuzoval a pak této nepříznivé kritiky použil k tomu, by proti státu štvál. Pouhá zmínka o historické skutečnosti vzniku státu, nebylo-li jí nic vytýkáno, nebo nebyla-li hanobena, a nebylo-li jí použito jako prostředku k útoku na stát, nemůže prý podle přirozeného výkladu, a jelikož by nebylo rozumného důvodu, proč by se to prohlásilo za trestné, založiti skutkovou podstatu a to ani tehdy, kdyby se dodalo, že po tomto vzniku nebo tímto vznikem nastal nežádoucí stav řečníkův nebo jeho národa, leda by současně dalo se státu za vinu, že vznikl toliko za tím účelem, by stav ten byl přivoděn. Výklad stěžovatelův jest příliš úzkým. Zcela správně poukazuje veřejný obžalobce ve svém odvodním spise k tomu, že zmáteční stížnost neprávem klade důraz na moment historicko-politický a teleologický, jakým způsobem stát vznikl a proč vznikl. Doslov prvního odstavce §u 14 zákona na ochranu republiky, jakož i důvodová zpráva ústavněprávního výboru k tomuto ustanovení, která opakuje toliko obrat »pro jeho vznik« bez bližšího osvětlení, připouští výklad, jaký zastává rozsudek. Z obdobného doslovu dalších odstavců čís. 2 až 4 §u 14 zákona, které postihují posuzování proti jednotlivým skupinám obyvatelů i proti jednotlivcům pro jejich národnost, jazyk, rasu nebo náboženství, nebo pro to, že jsou bez vyznání, lze souditi, že obrat »pro jeho vznik« má toliko znamenati, že vznik státu, t. j. okolnost, že vstoupil v život (srov. zák. ze dne 28. října 1918, čís. 11 Sb. z. a n.), že jest a trvá, musí být buď skutečným nebo toliko předstíraným důvodem a rovněž prostředkem pobuřovací činnosti pachatelovy. Pouhá zmínka o vzniku státu ovšem nepostačí na vyplnění skutkové podstaty a to již z toho důvodu, jelikož není, aspoň zpravidla objektivně způsobitou, by vyvolala u posluchačů shora uvedenou nepříznivou náladu proti státu. Způsobitosti té lze však docílit, poukazuje-li pachatel na jistý vztah mezi okolnostmi vzniku a státem samým, a připisuje-li okolnosti té vlastnosti, účele nebo účinky posluchačům nepříznivé. Pobuřovati proti státu pro jeho vznik tedy možno nejen tím, že se nepříznivě kritizuje způsob jeho vzniku, nýbrž také vhodnou kritikou účelů a následků jeho vzniku. Zákonodárce v prvním odstavci §u 14 zákona se nevyslovuje o tom, že toliko ten neb onen způsob zneužívání okolnosti vzniku státu k pobuřování proti státu samému považuje za trestný. Uváží-li se, že jakýkoliv způsob tohoto zneužívání směřuje nezbytně proti jsoucnosti státu, kterou dlužno chrániti v první řadě a jejíž ochrana předchází ochranu ostatních v §u 14 čís. 1 zákona uvedených právních statků, nelze pochybovati o tom, že doslov zákonodárcem volený, není nahodilým, nýbrž má dáti výraz jeho vůli, by ustanovením tím postiženy byly veškeré shora uvedené případy zneužívání okolnosti vzniku státu k pobuřování proti státu samému a tím k porušení obecného míru. Právem proto nalézací soud ve štvavé kritice následků vzniku státu spatřoval pobuřování proti státu »pro jeho vznik«.

Čís. 2034.

Pro skutkovou podstatu podvodu (§ 197 tr. zák.) zmařením dalšího dražení jest lhostejno, že lstivě přivoděné plnění jest podle dvorského dekretu ze dne 6. června 1838, čís. 277 sb. z. s. nežalovatelné.

(Rozh. ze dne 25. června 1925, Zm I 250/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmáteční stížnost obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Lito-měřicích ze dne 21. února 1925, jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými zločinem podvodu podle §§u 197, 200 tr. zák. mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Zmateční stížnost ve směru formálním (čís. 5 §u 281 tr. ř.) vytýká rozsudku nedostatek důvodů pro předpoklad, že obžalovaní již od počátku, když slibovali manželům F-ovým a jejich dceři, že jim vydražené koně a vůz se ziskem 1000 Kč zase prodají, měli úmysl, slib ten nedodržeti, a nejasnost v tom, že rozsudek se nevyslovil zřetelně, zda došlo mezi stranami vůbec k úmluvě, že se má při dražbě podávati jen do určité výše. Avšak tyto výtky jsou bezpodstatné. Nalézací soud usuzuje z celého chování obžalovaných při dražbě a zejména i po dražbě, že jim šlo od prvopočátku o to, by vydražili koně a vůz co nejlaciněji pro sebe, nikoliv pro manžele F-ovy. Výtku nedostatku důvodů jest proto lichá. Rozsudek jasně vyslovil, že obžalovaní přemluvili manžele F-ovy i jejich dceru, by při dražbě nepodávali, slibující jim vyražené předměty se ziskem prodati zpět, a že F-ovi na tento návrh přistoupili. V jednání obžalovaných, takto z rozsudku zjištěném, spočívá nejen lstivé předstírání, t. j. lstivá připověď plnění, nýbrž i kladné lstivé jednání, t. j. úskočné vyloučení F-ových z účasti na dražbě, v obou případech tedy činnost způsobila k oklamání.

Po věcné stránce (čís. 9a) §u 281 tr. ř.) namítá zmáteční stížnost, že není tu zákonných známek skutkové podstaty zločinu podvodu lstivého předstírání, uvedení v omyl a škody. Zejména o škodě nelze prý mluvit, poněvadž prý nedodržením slibu obžalovaných o zpátečním prodeji vydražených věcí erár nebyl a nemohl býti poškozen a manželé F-ovi a jejich dcera nemohli prý býti poškozeni proto, že neměli nároku na plnění ujednání vzhledem k ustanovení dvor. dekretu ze 6. června 1838, čís. 277 sb. z. s., který prohlašuje jakákoli škodlivá ujednání při veřejných dražbách za neplatná, nárokům z nich odpírá právo žalobní a pro to, co bylo dobrovolně plněno, odpírá žalobu z obohacení (§ 1174 obč. zák.). Tyto námítky neobstojí. V čem shledává rozsudek lstivé jednání a předstírání obžalovaných bylo již řečeno. Ze obojí bylo v daném případě způsobilé k oklamání vyplývá z dalšího zjištění rozsudku, že obžalovaní uvedli F-ovy v omyl »lstivě předstíraným slibem vrácení koně a vozu«. Vzhledem k předcházejícím zjištěním rozsudku, který shledává lstivost ve vyličeném tam chování obžalovaných vůbec, dlužno rozuměti odůvodnění rozsudku tak, že F-ovi byli uvedeni v omyl nejen nepravdivou připovědí plnění, nýbrž i lstivým jednáním obžalovaných,

které je skutečně vylučovalo z účasti na dražbě. Že z činnosti obžalovaných měla dle úmyslu obžalovaných vzejít škoda eráru i F-ovým zjišťuje rozudek výslovně ve výroku. Aby skutečně škoda vzešla, se ke skutkové podstatě zločinu podvodu nežadá; stačí, může-li vzejít a zamýšlel-li ji pachatel způsobit.

Čís. 2035.

Podmíněně odsouzení (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 562 sb. z. a n.)

Pachtel, jenž byl dříve (než spáchal nový čin) odsouzen pro trestný čin, spáchaný z pohnutky nízké a nečestné, nemůže býti před uplynutím lhůty §u 2 zákona znovu podmínečně odsouzen bez ohledu na to, jakého druhu je nový čin a z jakých pohnutek byl spáchán.

(Rozh. ze dne 25. června 1925, Zm I 327/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Litoměřicích ze dne 29. ledna 1925, pokud jím byl obžalovaný Václav F. odsouzen pro přestupek podle §u 3 zákona ze dne 25. května 1883, čís. 78 ř. zák. podmínečně, zrušil napadený rozsudek ve výroku, jímž obžalovanému povolen podmíněný odklad výkonu trestu se zkušební dobou 1 roku a prohlásil odsouzení obžalovaného nepodmíněným.

Důvody:

Zmateční stížnosti, opírající se o důvod zmatečnosti čís. 11 §u 281 tr. ř., dlužno přiznati oprávnění. Nálezací soud povolil obžalovanému podmíněný odklad výkonu trestu přes to, že zjistil, že byl již dříve, — a to před spáchaním trestného činu, který jest předmětem napadeného rozsudku — odsouzen rozsudkem krajského soudu v Litoměřicích ze dne 27. dubna 1923 pro zločin zpronevěry k žaláři 1 měsíce, podmíněně, se zkušební lhůtou dvouletou, při čemž bylo vysloveno, že skutek byl spáchán z pohnutek nízkých a nečestných. Budiž podotknuto, že se obžalovaný nového činu (přestupku §u 3 zák. o maření exekuce) dopustil v létě 1923, tedy ve zkušební době uvedeným rozsudkem mu uložené. Nálezací soud má za to, že, byl-li někdo odsouzen pro čin, spáchaný z pohnutek nízkých a nečestných podmíněně a dopustil-li se pak ve zkušební době nového činu, který byl spáchán z pohnutek nízkých a nečestných, jak tomu je v tomto případě, není vyloučeno nové podmíněně odsouzení, t. j. že nemá místa ustanovení §u 2 zákona o podmíněném odsouzení o vyloučení tohoto právního dobrodíní. Avšak pro tento náhled nálezacího soudu není v zákoně opory. § 2 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 562 sb. z. a n. stanoví výslovně, že podmíněně odsouzení je vyloučeno, byl-li vinník již dříve odsouzen pro zločin na dobu delší 3 měsíců nebo vůbec pro čin, spáchaný z pohnutek nízkých a nečestných. Poněvadž zákon v obou případech vylučuje podmíněně odsouzení naprosto, nerozeznáváje dále, jakého druhu je nový čin a z jakých pohnutek byl spáchán, jest okolnost, zdůrazňovaná prvním

soudem, že jde pouze o přestupek §u 3 zákona o maření exekuce, a ne o čin spáchaný z důvodů nízkých a nečestných, pro otázku přípustnosti podmíněného odsouzení zcela lhostejnou. Druhý odstavec §u 2 zákona sice stanoví, kdy omezení prvního odstavce neplatí, avšak v tomto případě není žádný z těchto předpokladů splněn. Z ustanovení obou těchto odstavců §u 2 jest zřejmo, že úmysl zákonodárcův směřoval k tomu, by pachatel, který byl již dříve (než spáchal nový čin) odsouzen pro trestný čin, spáchaný z pohnutek nízkých a nečestných, mohl býti znovu podmíněně odsouzen teprve po uplynutí jisté minimální doby od posledního odsouzení, bez ohledu na to, jakého druhu je nový čin a z jakých pohnutek byl spáchán. V tomto případě obžalovaný, byv dřívějším rozsudkem odsouzen pro čin spáchaný z pohnutek nízkých a nečestných podmíněně se zkušební lhůtou dvouletou, mohl by býti podle druhého odstavce §u 2 zákona odsouzen podmíněně pro nový čin teprve po uplynutí 10 let, počínaje okamžikem, kdy bylo vysloveno, že se osvědčil, případně kdy byl trest vykonán, nebo pravoplatně prominut, nebo jeho výkon promlčen. Poněvadž tu těchto předpokladů není, bylo dle zákona nové podmíněně odsouzení vyloučeno. První soud, vycházející z právně mylného výkladu zákona, překročil svým výrokem o podmíněném odsouzení své trestní oprávnění a zaviniil tak zmatečnost rozsudku podle čís. 11 §u 281 tr. ř.

Čís. 2036.

Lstivé předstírání rovná se svémocnému věznění nebo jinakému svémocnému překážení v užívání osobní svobody ve smyslu §u 93 tr. zák. jen tehdy, je-li jím v dotčené osobě vyvolána (mylná) představa, že jest uvězněna nebo že jsou tu jiné překážky, pro které jí není možno, aby se pohybovala podle své volné vůle, takže se cítí zbavenou možnosti volného pohybu.

Hluboký spánek lze s hlediska pojmu bezbrannosti a bezvědomí v §u 127 tr. zák. vyčteného klásti na roveň §em 125 tr. zák. předpokládanému stavu neschopnosti k odporu, přivoděnému obmyslným omámením smyslů výhradně tehdy, ustala-li spánkem činnost smyslů znásilněné (znásilňované) ženy, takže vůbec nepostřehuje, že se na ní vykonává soulož.

Souběh zločinů podle §§u 93, 125 tr. zák. s přestupkem §u 516 tr. zák. a s přestupkem §u 20 čís. 2 zákona z 11. července 1922, čís. 241 sb. z. a n.

Ku zločinu podle §u 93 tr. zák. stačí po subjektivní stránce vědomí pachatelovo, že někoho proti jeho vůli obmezuje v osobní svobodě; v objektivním směru se vyžaduje, by omezení osobní svobody, nespočívá-li přímo ve svémocném věznění, blížilo se mu alespoň kvalitativně.

(Rozh. ze dne 25. června 1925, Zm II 187/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu ve Znojmě ze dne 20. března 1925, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem

veřejného násilí podle Šu 93 tr. zák., pokud napadl rozsudek ohledně Františky K-ové; ve zbývající části stížnosti vyhověl a zrušil napadený rozsudek ve výroku, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem podle Šu 93 tr. zák. v případě Marie V-ové; podle Šu 290 tr. ř. zrušil též výrok, jímž byl stěžovatel uznán vinným tímž zločinem v případě Františky K-ové a vrátil věc nalézacímu soudu, by o ní znova jednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost napadá rozsudek první stolice ohledně případu Františky K-ové důvodem zmatečnosti podle čís. 10, ohledně případu Marie V-ové důvodem čís. 9 písm. a) Šu 281 tr. ř. Pokud jde o případ Marie V-ové, nelze stížnosti upřít oprávněnosti. Není sice nesprávným názor nalézacího soudu, že omezení osobní svobody může se státi také lstivým předstíráním, ani další jeho názor, že osobou, která jest bezpříčinně pachatelem bezbrannou nebo bez sebe, jest i osoba, jež jest v hlubokém spánku. Avšak lstivé předstírání rovná se v Šu 93 tr. zák. předpokládanému svémocnému věznění neb jinakému svémocnému překázení v užívání osobní svobody, jen je-li jím v dotčené osobě vyvolána (mylná) představa, že jest uvězněna nebo že tu jsou jiné překážky, pro které jí není možno, by se pohybovala podle své volné vůle, takže se cítí zbavenou možnosti volného pohybu. Hluboký spánek lze s hlediska pojmu bezbrannosti a bezvědomí v Šu 127 tr. zák. vytčeného, klásti na roveň Šem 125 tr. zák. předpokládanému stavu neschopnosti k odporu, přivoděného obmyslným omámením smyslů výhradně tehdy, ustala-li spánkem činnost smyslů znásilněné (znásilňované) ženy, takže vůbec nepostřehuje, že se na ní vykonává soulož. Napadený rozsudek nezjišťuje ani lstivého předstírání onoho rázu, ani spánku této intensity. O lstivém předstírání stěžovatelově a o mylných představách V-ové, jako by jejímu volnému pohybu bránily překážky stěžovatelem uvězněním neb jinak způsobeným, není v rozhodovacích důvodech zmínky. Skutečností, v napadeném rozsudku zjištěné, že V-ová procitla (teprve) tehdy, když si stěžovatel na ni lehl, začal jí nohy roztahovati a něco tvrdého naráželo na její přirození, poukazují nepopíratelně k tomu, že V-ová cítila, ačkoliv spala, každý dotek, přímo tělo, zejména rodidla zasahující a že činnost jejích smyslů, obzvláště citu tudíž neustala, takže u ní nešlo o spánek zmíněného rázu. Zneužíval-li stěžovatel spánku V-ové v úmyslu, by s ní mimomanželskou soulož provedl, svlékl-li jí kalhoty, zdvihl-li jí sukni a košili a lehl-li si na ni se stopořenou pyjí, neobmezoval jí tím nikterak ve volném pohybu; neboť V-ová nebyla si (jak stížnost právem vytýká) právě pro svůj spánek vědoma žádného obmezování osobní svobody, nepocíťovala skutky stěžovatelovy jako újmu na tomto statku a stěžovatel sám chtěl přece, aby V-ová zůstala přes jeho počínání ve svém hlubokém spánku, v němž si přála zůstat. Podřadil-li nalézací soud přes to skutek stěžovatelův pod ustanovení Šu 93 tr. zák., spočívající tento výrok na nesprávném použití zákona, obzvláště co do pojmu svémocného překázení v užívání osobní svobody a bylo — a to jak z dalších vývodů vyplyne — nikoliv podle čís. 9 písm. a), nýbrž z důvodu čís. 10 Šu 281 tr. ř. zrušiti tuto část výroku o vině. Neboť nelze sprostiti

stěžovatele z obžaloby ani co do případu V-ové, jak tomu chce zmateční stížnost. Podřadění skutku pod ustanovení Šu 128 tr. zák. brání (ačkoliv v tom, co rozsudek zjišťuje, slušelo by shledati jinaké (než soulož) pohlavní zneužití) úvaha, že spánek V-ové nerovnal se stavu bezbrannosti nebo bezvědomí. Použití Šu 516 tr. zák. jest vyloučeno tím, že se skutek stal v noci a i jinak za okolností, za kterých sotva se mohl dostati k vědomí širšímu kruhu obyvatelstva. Avšak rozsudek zjišťuje, že stěžovatel jednal od samého počátku, ohmatávaje V-ovou necudnými doteky, plánovitě (v úmyslu s V-ovou souložiti), dále že jí, když ho, procitnuvši, odstrčila, řekl, že se s ní jenom mazlí, a konečně, že se pak znova k ní přibližoval. Tyto skutečnosti poukazují k tomu, že stěžovatel sváděl V-ovou k smilstvu, a poněvadž jest V-ové teprve 15 let, ke skutkové podstatě přestupku Šu 20 čís. 2 zákona ze dne 11. července 1922, čís. 241 sb. z. a n. Jelikož však není v rozsudku zjištěn subjektivní předpoklad tohoto přestupku, totiž že stěžovatel věděl o tom, že V-ová nedosáhla 16. roku svého věku, nebylo zrušovacím soudu možno rozhodnouti ihned ve věci samé.

Neopodstatněnou jest zmateční stížnost, pokud napadá výrok, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem podle Šu 93 tr. zák. v případě Františky K-ové. V tomto směru namítá stížnost, že se v jednání stěžovatelově nedostává pro skutkovou podstatu Šu 93 tr. zák. ani nepřímého zlého úmyslu, Šem 125 tr. zák. předpokládaného, takže jde pouze o přestupek Šu 516 tr. zák. Avšak stížnosti budiž předem připomenuto, že ŠŠy 93, 125, 516 tr. zák. chrání různé statky právní, obzvláště chrání § 93 právní statek osobní svobody, § 516 tr. zák. právní statek veřejné mravopoctnosti, takže přestupek Šu 516 tr. zák. je ku zločinu § 93 jakož i k zločinu Šu 125 tr. zák. v poměru souřadném, nikoliv podřadným a může se s tímto zločinem v témže skutku sbíhati. Než i jinak jsou vývody stížnosti pochybeny. Již nalézací soud podotýká správně, že cíl použití násilí, na příklad pohlavní zneužití napadené osoby, nepřichází s hlediska Šu 93 tr. zák. v úvahu. Ustanovení Šu 93 tr. zák. tresce poškozování právního statku osobní svobody samo o sobě. Použití ho jest ovšem vyloučeno, dojde-li poškozování tohoto statku beztak právního hodnotění tím, že se pachateli přičítá jako prostředek, tudíž jako zločin skutku s hlediska zákona dálejdoucím záměrem pachatelovým dotčeného, není však podmíněno tím, že byl takový další záměr pachateli z té oné příčiny, na př. pro dobrovolný ústup od záměru nepřipočítatelným. Naopak jest újmu pachatelem napadené osobě v její osobní svobodě způsobenou s hlediska Šu 93 tr. zák. hodnotiti, i když tu vůbec nebyl záměr pachatelův, tuto újmu převyšující a k poškozování jiného právního statku směřující. Než i stupeň újmy na statku osobní svobody, Šem 93 tr. zák. chráněném, dlužno — uvažuje-li se o skutku podle Šu 93 tr. zák. — hodnotiti s hlediska tohoto, nikoli s hlediska jiného zákona po případě pro další nepřipočítatelný záměr pachatele k němu se vztahujícího. Proto nezáleží ani na tom, nesl-li se úmysl stěžovatelův za takovým stupněm násilí, jaký předpokládá skutková podstata Šu 125 tr. zák. slovy, že pachatel učinil napadenou osobu neschopnou, by mu činila odpor. Rozhodným jest a stačí skutkový závěr rozsudku, že si stěžovatel byl vědom, že K-ovou proti její vůli v osobní svobodě omezuje. Zjištěním tohoto vědomí je skutková podstata zlo-

činu Šu 93 tr. zák. po subjektivní stránce splněna. Stížnost, řídící se opačným názorem, jest neodůvodněna a bylo jí v tomto směru zahrnouti.

Než napadený rozsudek trpí v posléze uvedeném výroku o vině vadou, zmateční stížností sice neuplatněnou, k níž však, ježto je rázu hmotněprávního, bylo přihlížeti z moci úřední (§ 290 tr. ř.). Vada se týká objektivní skutkové podstaty zločinu podle Šu 93 tr. zák., jehož se obžalovaný podle rozsudku dopustil na Františce K-ové. Skutkové podstaty tohoto zločinu tu vůbec není, pokud obžalovaný podle zjištění rozsudku chytil Františku K-ovou v kuchyni mlýna, tlačil ji na lavici a zdvihl ji sukně, žádaje, by mu byla po vůli, neboť jednání obžalovaného nedosáhlo v tomto případě intensity omezování svobody, v Šu 93 tr. zák. předpokládané, když, jak rozsudek rovněž zjišťuje, Františce K-ové se podařilo odvrátiti útok obžalovaného prostě tím, že ho odstrčila a utekla dveřmi do mlýnice. Jde tedy pouze o to, zda obžalovaný spáchal zločin podle Šu 93 tr. zák. svým dalším jednáním, totiž tím, že Františku K-ovou, jak rozsudek zjišťuje, do mlýnice následoval, kde ji zase rukama uchopil, žádal ji, by mu byla po vůli, tlačil ji ke zdi, zdvihl ji sukně a snažil se svým nahým pohlavním údem vniknouti do jejího přirození. Podle stálé judikatury tohoto i bývalého vídeňského Nejvyššího soudu, vyžaduje se k zločinu podle Šu 93 tr. zák., by omezení osobní svobody, nespočívající přímo ve svémocném věznění, blížilo se mu alespoň kvalitativně. Zda jednání obžalovaného v mlýnici dosáhlo této intensity, nelze na základě spisů bezpečně posouditi, i když rozsudek dále zjistil, že Františka K-ová bránila se stěžovateli, co jen mohla a držela nohy křížem, že tahanice s obžalovaným trvala delší dobu, až se vracel Ch. s povozem a proto U. ji pustil, neboť to vše nasvědčuje tomu, že jednání stěžovatelovo proti K-ové snad bylo pouhým stěžováním jejího volného pohybu, což jest s hlediska zločinu podle Šu 93 tr. zák. beztrestným. Za účelem posouzení otázky, zda tu byla zákonem předpokládaná intenzita útoku na osobní svobodu podle Šu 93 tr. zák. jest zapotřebí zjištění, že obžalovaný uchopil se obžalované a přitlačil ji ke zdi takovým způsobem, že ho nemohla odstrčiti a nebylo jí možno utéci, jak to učinila před tím v kuchyni, a že tato intenzita útoku obžalovaného netrvala tak krátce, že by útok pro své rychlé pominutí nebyl Františkou K-ovou ani počítován jako omezení osobní svobody. To v napadeném rozsudku není zjištěno. Uznal-li nalézací soud stěžovatele bez tohoto zjištění vinným zločinem podle Šu 93 tr. zák., jest tento výrok zmatečným podle čis. 9 a) Šu 281 tr. ř. Bylo jej proto podle Šu 290 tr. ř. zrušiti a věc, ježto není zralou k rozhodnutí ani ohledně tohoto případu ani ohledně případu Marie V-ové, v celém rozsahu vrátiti soudu prvé stolice, by jí znovu projednal a, doplně ji ve smyslu shora uvedených vývodů, znovu rozhodl. Kdyby nalézací soud při novém rozhodnutí o vině stěžovatelově neshledal v jeho jednání proti Františce K-ové zločin podle Šu 93 tr. zák., bude mu ovšem uvažovati, zda tento čin stěžovatelův nespadá pod skutkovou podstatu přestupku podle Šu 516 tr. zák. Bude proto nutno zjištit, zda útok obžalovaného proti Františce K-ové se odehrál v místnosti veřejně přístupné a mohl-li býti osobou třetí postřehnout.

Čís. 2037.

»Trestným činem« ve smyslu Šu 170 čis. 1 tr. ř. jest jen ten čin, z něhož jest obžalovaný viněn, nikoliv jiný, byť i podobný.

Zjištění, že zevně sběhla se věc tak, jak tvrdí obžalovaný, nevylučuje zjištění, že vnitřní stránka věci byla jinou, než jak se hájí obžalovaný.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čis. 50 sb. z. a n.).

Vyzvídání ve prospěch sovětového Ruska.

Skutečnostmi, jež mají zůstatí utajeny na obranu republiky (§ 6 čis. 2 zákona), dlužno rozuměti jen věci skutečné, jež jsou v souvislosti s obranou republiky, nikoliv výmysly třetí osoby nebo věci notoricky známé.

S hlediska Šu 6 čis. 2 odstavec druhý zákona se nevyhledává, by pachatel skutečnosti již skutečně vyzvěděl, nýbrž stačí k dokonanému činu, že vyvinul činnost, směřující a způsobitou k tomu, by mu zjednala znalost skutečností, opatření a předmětů v zákoně předpokládaných.

Spadá sem vyzvídání vojensko-politických skutečností, jež mají pro obranu republiky zůstatí utajeny, jakož i vyžádání jmen důstojníků, jež by mohli býti získáni pro ruské zájmy.

S hlediska Šu 6 čis. 2 odstavec druhý a třetí zákona nevyžaduje se nezbytně, že skutečnost, opatření nebo předmět, které tvoří vojenské tajemství, musí býti rázu výlučně vojenského; stačí, mají-li přímý vztah k vojenské obraně republiky. Spadá sem i získávání dat o vojenských dodávkách čs. továren do států spojeneckých a přátelských.

»Věrohodným« dověděním se (§ 12 odstavec druhý zákona) jest možnost, že vinník čerpal svůj poznatek buď z takového pramene nebo takovým způsobem, že subjektivně nemůže míti pochybnosti o spáchaném nebo chystaném zločinu.

Rozh. ze dne 1. července 1925, Zm I 363/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaných do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 27. března 1925, pokud jím byli stěžovatelé uznáni vinnými a to: Ivan P-i zločinem podle Šu 6 čis. 2 odstavec druhý a třetí zákona ze dne 19. března 1923, čis. 50 Sb. z. a n. a podle Šu 8 tr. zák. a Šu 6 odstavec druhý zákona, Alexander D. zločinem podle Šu 6 čis. 2 odstavec třetí zákona a podle Šu 8 tr. zák. a Šu 6 čis. 2. odstavec druhý zákona, Tamara T-ů zločinem podle Šu 12 odstavec druhý zákona, mimo jiné z těchto

důvodů:

Ku zmateční stížnosti Ivana P-ského: Důvod zmatečnosti čis. 3 Šu 281 tr. ř. spatřuje zmateční stížnost v tom, že svědek Jiří P. přes ustanovení Šu 170 čis. 1 tr. ř. a přes odpor obhajoby byl vzat do přísahy. Svědek ten vystupoval prý pod nepravým jménem Ivana R-e, byl zaměstnán v maďarských, polských a sovětských službách, na konec v Min. Nár. Obrany, nabízel se prý obžalovanému, jak sám rozsudek

uvádí, že by mu dával zprávy o čs. armádě, a již z této příčiny stal se podezřelým, že měl účastenství na trestném činu, z něhož jsou viněni obžalovaný a ostatní spoluobžalovaní. Stížnost je bezdůvodná. Nálezací soud usnesl se, vzítí svědka do přísahy, shledav, že proti jeho přísahné výpovědi není překážek §u 170 tr. ř. Tím dal soud na základě volného uvážení všech okolností případu na srozuměnou, že podle stavu věci, jaký byl v době svědkova výslechu, neuznal podezření proti svědkovi obhajobou vyslovené za důvodné; následkem toho nemůže býti řeči o porušení tohoto předpisu. Kromě toho přehlíží stížnost, že podle jasného znění §u 170 čís. 1 tr. ř. jest zde překážka přísahy jen tehdy, když jde o osoby, které jsou usvědčeny neb v podezření, že spáchaly čin trestný nebo měly účast na trestném činu, o kterém jsou vyslýchány. Z toho plyne, že za trestný čin nelze považovati jiný podobný, nýbrž právě ten, který se obžalovanému klade za vinu, to jest, pro který jest dán v obžalobu. Že však svědek měl účast na vyzvídání v továrně na létadla ve K., pokud se týče na vyzvídání, týkajícím se čs. letectví, jímž byl stěžovatel uznán vinným podle odstavce A I. 1. výroku rozsudečného, pokud se týče, že svědka tížila trestná účast ve směru, ve kterém byl stěžovatel shledán vinným podle bodu A IV rozsudečného výroku, stížnost ani netvrdí a podle stavu spisů ani tvrditi nemůže. O svědkové účasti na trestném činu, stěžovateli podle odstavce A I 2) za vinu kladeném (15 otázek, daných stěžovatelem svědkovi P-ovi k zodpovědění), nemůže býti rovněž řeči, když soud běře za prokázáno, že svědek o tom, že stěžovatel mu dal ku zodpovědění 15 otázek, učinil hned hlášení zpravedlajskému oddělení M. N. O. Mínil-li stížnost, že čin svědkův byl s trestnou činností stěžovatele v příčinné souvislosti, nekrylo by se ani to s tím, co v příčině překážky podle §u 170 čís. 1 tr. ř. bylo uvedeno, a bylo by jen způsobilé vzbuditi pochybnosti co do plné nepodjatosti a věrohodnosti svědka, nedá se však z toho dovoditi opodstatněnost oné překážky. Při řešení otázky, o níž tu jde, nemá místa ani podstaty ani poukaz na § 27 čís. 3 zákona na ochranu republiky, ježto nálezací soud nezjistil, že svědek P. dání dotčených otázek nastrojil jako agent-provokateur, a stěžovatel sám jakoukoli vinu v tomto směru popírá. Důvod zmatečnosti podle čís. 3 §u 281 tr. ř. není proto dán.

Vnitřní rozpor podle čís. 5 §u 281 tr. ř. spatřuje stížnost v tom, že prý nálezací soud na jedné straně uznává obhajobu obžalovaného za pravdivou, na druhé straně však činí zjištění, tomu se přičítá. Tak prý soud běře zodpovídáním se obžalovaného za zjištěno, že jako letecký odborník zabýval se vynálezem vrtule a to ve službách francouzských, že obchodník Č. ve Varšavě měl obžalovaného k tomu, by vynález neprodával Francii, nýbrž Československu, že sám šel s obžalovaným na čs. vyslanectví, jež obžalovaného doporučilo čs. vojenskému attaché ve Varšavě, že generál H. převzal originály patentů, a poslal je M. N. O. do Prahy, že, jak soud v rozsudku doslovně praví, dne 1. října 1923 dostavil se obžalovaný opět ku generálovi H-ému ve Varšavě, tam že mu generál řekl, že čsl. úřady prozatím patent nekoupí, že ho však vybízejí, by se dostavil do Prahy do konstruktivní kanceláře M. N. O., kde bude pracovati, a že mu cestovné nahradí Č. S. R. Přes to a přes další zjištění, že, přibyv do Prahy, dostal od pluk. K-a poukaz, by se hlásil v letecké továrně u ředitele kapitána Š-a ve Kbelích, — běře prý soud na jiném

místě rozsudku za prokázany pravý opak, že totiž obhajobě obžalovaného, že byl od M.N.O. vzat do služeb a přikázán služebně do Kbel do letecké kanceláře, by tam pracoval na svém vynálezu, nevěří a naopak jest toho přesvědčení, že obžalovaný dostal se do služeb M.N.O. jen předstíráním, že bude pracovati na vynálezu, máje ve skutečnosti v úmyslu, tam vyzvídati. Stížnost není v právu. Podrobí-li se důvody rozsudkové zkoumání ve své celistvosti, vnitřní souvislosti a vzájemném vztahu, nemůže býti o pravém stavu věci nejmenší pochybnosti, a nelze postřehnouti vytykány rozpor ve zjištěných rozsudkových. Je nepochybné, že vylíčení děje, týkajícího se jednání s generálem H-ým ve Varšavě, podnětu k cestě do Prahy a přidělení do továrny ve Kbelích atd., jest ve skutečnosti jen reprodukcí obhajoby obžalovaného, již nálezací soud věří potud, pokud jde o zevní sběh věci. Pokud však jde o vnitřní stránku tohoto zevního jednání, totiž o záměr, obžalovaným při tom sledovaný, neshledává soud obhajobu obžalovaného pravdivou, naopak dospěl, uváživ všechny okolnosti případu k přesvědčení, že vše, co se ve Varšavě a pak událo, bylo v pravdě jen lstivým předstíráním, a že vynálezy ohledně vrtule a bomby byly obžalovanému jen záminkou, by se dostal do Čs. republiky za účelem vyzvídání a to v oboru vojenských věcí a v první řadě v oboru, stěžovateli nejbližším, v oboru aviatiky. Zhodnotiv a uváživ náležitě průvodní výsledky uznal tudíž soud, že obžalovaný nikoli nahodile, bez záměru a zejména bez trestného úmyslu, jak se brání, odebral se do Čsl. republiky a byl přijat jako smluvní úředník do továrny ve Kbelích, nýbrž že vše se stalo dle jeho úmyslu jen za tím účelem, by tam vyzvídal opatření a předměty vojenské aviatiky.

Za těchto okolností není arci důvodnou výtka, že rozsudek trpí vnitřním rozparem ve smyslu čís. 5 §u 281 tr. ř. Neboť zjištění, že událost po své zevní stránce sběhla se tak, jak obžalovaný vylíčil, může dle zákonů logického myšlení obstáti vedle zjištění, že vnitřní obsah, to jest úmysl, v jakém obžalovaný při tom jednal, byl jiným, nežli nyní tvrzený. Jdeť tu o zjištění dvou různých skutečností, jednak zevního sběhu věci, jednak vnitřního stavu, to jest úmyslu, jednajícím při tom sledovaného; nevyklučuje proto zjištění jedno logicky zjištění druhé. Nehledíc k tomu bylo by zdůraznití, že i za předpokladu, že příchod obžalovaného do Čs. republiky a jeho přijetí do služeb v továrně v Kbelích, se staly způsobem bezvadným, nemělo by to vlivu na posouzení věci ve prospěch obžalovaného. Jestliť dle zodpovídání se obžalovaného sama zjištěno, že v polovici prosince 1923 mu Samojlov H. sdělil, že pracuje jako vyzvědač pro Sovětské Rusko, že obžalovaného vyzval, by s ním pracoval a zprávy vojenského obsahu mu opatroval, že obžalovaný nabídku přijal, od počátku ledna 1924 pro H-e pracoval, odevzdáváje mu zejména články o aviatice a jiných vynálezech technickovojenských a že teprve dne 14. února 1924 byl z továrny Kbelské propuštěn. Pokouší-li se stížnost, vytykajíc jednotlivé okolnosti a hodnotíc je samostatně, dospěti k závěru, že obžalovaný neměl úmyslu a snahy, dostati se do továrny ve Kbelích za účelem vyzvídání, a že opačný závěr soudu jest v rozporu se zjištěnými skutečnostmi a nemá opory ve výsledcích průvodního řízení, není, pokud jde o probraný již rozpor, důvodna, ostatně ani po zákonu doličena. Stížnost uplatňuje dále, že předpoklad soudu o obžalovaném,

že byl organizátorem vyzvědačské činnosti v Čs. republice, jest v rozporu se zjištěnou pravdou. Z celého materiálu prý plyne, že jediným iniciátorem byl Samojlov H. Rozsudek prý ani v jediném případě neprokazuje, že obžalovaný kohočkoliv získal pro vyzvědačskou činnost, tím méně pak slučoval v jednotku všechny obžalované. Byl prý pouze subagentem H-ovým a nemohl býti hlavou vyzvědačské organizace již proto, že sověty nikdy s ním nevyjednávaly, ba o jeho osobě a činnosti ani nevěděly. Rozsudek prý odporuje sám sobě, když na jedné straně tvrdí, že organizátorem vyzvědačské činnosti byl obžalovaný, ale v celém odůvodnění dokazuje, že jím byl výhradně H. Stížnosti nelze dáti za pravdu. Nehledě ani k tomu, že okolnost, zda obžalovaný byl organizátorem, původcem a náčelníkem vyzvědačské činnosti, jest nerozhodnou pro přičitatelnost a kvalifikaci závažného jednání, nýbrž má význam jen pro otázku výměry trestu, dochází tento předpoklad — v odůvodnění rozsudku, odnášejícím se k věci samé, ostatně výslovně neuvedený, — plného odůvodnění ve zjištěných a úvahách rozsudkových a ve výroku soudu, že v tomto případě se jednalo o organizovanou a rozvětvenou činnost vyzvědačskou, jejímiž členy byli obžalovaní P-i, P-o, D-ev a M-ov. Vývody stížnosti nedotýkají se proto ani podstaty věci, nehledíc k jich věcné nedůvodnosti.

V dalším snaží se zmatečnými stížnostmi otřásti správností výroku soudu o tom, že obžalovaný v továrně ve Kbelích vyzvídal a měl k tomu možnost a že šlo o skutečnosti, opatření a předměty rázu důvěrného. Vývody sem spadající nejsou v pravdě než nepřipustným brojením proti volnému uvažování průvodů. Nalézací soud stojí v odůvodnění rozsudku po skutkové stránce na stanovisku, že obžalovaný v továrně ve Kbelích skutečnosti atd., týkající se vojenské aviatiky, skutečně vyzvídal, a odmítá zejména jeho obranu, že neměl možnosti k takovému vyzvídání, poukazem na posudek vojenských znalců. Prohlašuje-li stížnost tento posudek za nepřesvědčivý a namítá-li proti němu, že není ani myslitelné, že by konstruktivní detaily tak důvěrného rázu byly v továrně veřejně projednávány, dále, že dle výslovného výroku znalce jsou konstruktivní prvky důvěrné pouze, pokud jde o tak zvané »prototypy« létadel, a nikoli pozdější seriová výroba létadel, brojí v pravdě jen nepřipustně proti přesvědčení soudu. Neboť otázka věcné správnosti posudku je v řízení zrušovacím z odporu vyloučena. O správnosti a přesvědčivosti posudku znaleckého uvažuje jako o správnosti a přesvědčivosti každého jiného průvodu jen nalézací soud (§§y 258 a 288 č. 3 tr. ř.). Zrušovací soud, jako stolice opravná, jemuž nepřísluší činiti skutková zjištění a jenž není oprávněn přezkoumávat věcnou správnost zjištění, smí toliko po formální stránce zkoumat, zda posudek znalců jest stížen některou z formálních vad §u 126 (125) tr. ř., a zda výrok soudu, o posudek ten se opírající, může býti vadou tou dotčen. Odpovídá-li posudek formelním požadavkům §u 126 tr. ř., jest další odpor proti znaleckému posudku v řízení zrušovacím vyloučen. O posudku znalců v onom směru nelze důvodně tvrditi, že trpí nedůsledností, která by před zásadami logického myšlení nemohla obstáti. Co se tkne prototypů létadel, nevyjádřili se znalci tak, jak stížnost tvrdí, nýbrž uvedli, že, jakmile bylo rozhodnuto o přijetí prototypu a použití letadla dotyčného druhu pro účely vojenské, přestává býti letadlo v mnohém případě,

nikoli vždy, důvěrným. To arci nekryje se zcela s tím, co stížnost tvrdí. Namítá-li stížnost, že obžalovaný v té době ani česky neuměl a nerozuměl, dlužno poukázati k tomu, že obžalovaný při hlavním přelíčení připustil, že česky rozuměl. Ostatně měl možnost, dorozuměti se po případě i jiným jazykem, než českým. Nehledíc k tomu, mohl si obžalovaný, o němž rozsudek zjišťuje, že byl znalcem v oboru vyzvědačství a techniky aviatiky a že byl člověkem nanejvýše schopným, ba geniálním, již pouhým pozorováním nebo jinakým vhodným způsobem zjednatí vědomosti o skutečnostech, opatřeních a předmětech rázu důvěrného.

Stížnost namítá, že rozsudek ohledně činnosti ve Kbelích neprokázal obžalovanému ani jediného konkrétního případu, v němž vyzvídal, a že ohledně létadel spokojuje se konstatováním možnosti prozrazení, aniž by bylo dokázáno, že v rozhodné době i jen jediný prototyp v továrně byl konstruován, tím méně pak, že obžalovaný měl k němu přístup. Vývody tyto jsou jen zastřeným brojením proti přesvědčení soudu. Soud běže na základě posudku znalců arci jen za prokázáno, že obžalovaný měl možnost vyzvídati v továrně ve Kbelích. Soud však jednak vzhledem k této zjištěné možnosti, jednak vzhledem k osobnosti obžalovaného jakožto znalce v oboru vyzvědačství a techniky aviatiky, dále vzhledem ku vyvinuté jím vyzvědačské činnosti v ostatních směrech a zejména též vůči tomu, že dle vlastního doznání v době, co byl zaměstnán ve Kbelích, podával H-ovi zprávy, týkající se čs. vojenské aviatiky, jakož i vzhledem k ostatním výsledkům průvodního materiálu dospěl k závěru, že obžalovaný skutečně vyzvídal skutečnosti a předměty, jež zůstati mají utajeny pro obranu republiky. Tento závěr soudu, odpovídající zjištěnému stavu věci a postupu logičnosti, nestává se pochybným, i když obžalovanému v tomto směru nebyla dokázána bezprostřední konkrétní fakta. Neboť nalézací soud není vázán na pravidla důkazní a jest oprávněn čerpatí své přesvědčení ze všeho, co je způsobitelným a může sloužiti k dopátrání se materiální pravdy. Na poukaz stížnosti, že soud zjišťuje, že obžalovaný nemohl dáti H-ovi vysvětlení, poněvadž pracoval ve své kanceláři ve Kbelích na vynálezu a stýkal se pouze s inženýrem N-ým, dlužno odpověděti, že tu jde zase jen o reprodukci obhajoby obžalovaného, již však soud, podrobiv ji v souvislosti s ostatními výsledky průvodními zákonnému zkoumání, neuznal správnou, ale přes ni dospěl ku přesvědčení, že obžalovaný měl možnost vyzvídati a také skutečně vyzvídal.

Co se týče přednášek válečné školy uplatňuje stížnost, že posudek znalce je v rozporu s výpovědí podplukovníka Jindřicha B-y, jenž jako svědek prohlásil, že přednášky neobsahují nic důvěrného. Podotknouti sluší, že rozpor tento by byl dán jen v tom ohledu, že znalci prohlásili za důvěrnou pouze přednášku devátou z roku 1921—1922 v jejím závěru, pojednávajícím o protiletadlové obraně hlavního města Prahy; neboť v ostatních směrech ani oni nepřiznali otázkám rázu důvěrného. Leč uplatňovaným rozporem nedolichuje stížnost rozporu podle č. 5 §u 281 tr. ř., jenž by musil býti obsažen v samotném výroku soudcovském. Jsoucnost takového rozporu stížnost ani netvrdí. Nepřiklonil-li se soud k názoru svědka B-y, nýbrž osvojil si posudek znalců, učinil tak u výkonu práva volného hodnocení průvodů a nelze proto jeho výrok napadati uplatňováním opačného náhledu. Na věci nemění ničeho,

že přednášky dávají se frekventantům válečné školy do vlastnictví a že válečnou školu navštěvují i cizozemští důstojníci. Vysloviliť znalci přes to, že shora uvedená otázka 9. ve svém závěru je otázkou rázu důvěrného, poněvadž se v ní řeší první a základní momenty protiletadlové obrany hlavního města Prahy. I když posluchačům byly přednášky písemně sdělovány, nepozbyla tím věc na své důvěrné povaze; neboť počet posluchačů byl poměrně omezeným, při čemž se nesmí přehlížeti, že přednášky, zejména ve svých důvěrných částech, byly určeny jen pro posluchače, kteří již vzhledem ku svému povolání jako důstojníci důvěrnou povahu přednášek poznati mohli a kterým již jejich povolání ukládalo samozřejmou povinnost, by důvěrné části přednášek podrželi jen pro sebe a nevynášeli jich na venek ať způsobem jakýmkoliv. Tomu, že přednáškám byla přikládána důležitost a že byly způsobitelným objektem vyzvídání, nasvědčuje okolnost, stěžovatelem samým doznaná, že byl požádán sekretářem sovětské mise v Praze D-ovým, by opatřil mu přednášky čs. válečné akademie z konce roku 1923 a z počátku roku 1924. Důvěrného rázu neodnímá deváté přednášce, že je v ní řešen příklad předpokládaného útoku se strany Německa. Vždyť dotyčné základní zásady protiletadlové obrany mají v podstatě platnost, ať jde o útok s kterékoli strany a od kohokoli a vycházeli také vojenští znalci při svém posudku z tohoto stanoviska.

Stížnost namítá dále, že ani v ostatních bodech neprokazuje rozsudek, že obžalovaný vyzvídál důvěrné věci o Čs. republice. Zjišťuje prý, že dodával materiál ohledně Polska, Rumunska a Maďarska, nikde však neuvádí ani jediného případu, že vyzvěděl jakoukoliv pravdivou skutečnost důvěrného rázu ohledně Čs. republiky. Všechny uváděné dokumenty a zprávy jsou prý padělky a obsahují nepravdivé, ba často nemožné věci, pokud pak jsou pravdivy, jsou to okolnosti čerpané z časopisů nebo jiných pomůcek veřejně prodejných (na př. ze Základů vojenských nauk, Almanachu čs. branné moci). Mluví-li zákon o skutečnostech, jež mají zůstatí utajeny pro obranu republiky, má prý na mysli jen věci skutečné, jež s touto obranou jsou v souvislosti, nikoli však výmysly osoby třetí, nebo věci notoricky známé. Je prý tu proto nesrovnalost mezi zjištěnými fakty a rozsudkem. Na to dlužno odvětit, že o nějakém rozporu ve smyslu čis. 5 Šu 281 tr. ř., se spisy nebo logickém, nemůže býti řeči. O onom proto ne, že jde o závěry a úsudky soudu, jež jakožto výsledky činnosti logické a uvažovací nelze formálně porovnávatí s jednotlivými průvody, závěrům těm za podklad sloužícími. O logickém pak proto, že rozsudek v naznačených směrech nečiní o téže skutečnosti současně dvě různá navzájem se vylučující zjištění. V tom souhlasiti arci dlužno se stížností, že pod skutečnostmi, jež zůstatí mají utajeny pro obranu republiky, rozuměti jest jen věci skutečné, jež s obranou republiky jsou v souvislosti, a nikoli výmysly osoby třetí nebo věci notoricky známé. V nepravu jest však stížnost, tvrdíc, že soud obžalovaného uznal vinným pro vyzvídání těchto věcí, a není také stížnost s to, svoje povšechné tvrzení doložiti konkrétně. Uplatňuje-li, že rozsudek neuvádí ani jediného případu, v němž obžalovaný vyzvěděl pravdivou skutečnost důvěrného rázu, týkající se Čs. republiky, činí tak v rozporu s obsahem

rozsudku. Přehlíží na př., že u obžalovaného byly nalezeny přednášky válečné akademie o letectvu, které byly v závěru 9. přednášky důvěrné, pojednávající o protiletadlové obraně hlavního města Prahy a týkající se tudíž Čs. republiky. Pomíjí dále zjištění, že obžalovaný měl ve svých zápiscích poznamenány dotazníky, vztahující se na vojenské záležitosti a dodávání zpráv, jež mají býti v zájmu obrany Čsl. republiky utajeny. Stížnosti dlužno připomenouti i dopis ze dne 27. února 1924, který došel H-ovi od Č-ského z Vídně a jehož obsah měl obžalovaný zaznamenán ve svém denníku. Dle posudku znalců jednalo se tu o skutečný vyzvědačský dokument, žádající zprávy též rázu důvěrného, jež by mohly umožniti vytvoření představy o celkové moci čs. armády. Dále budiž poukázáno na doznání obžalovaného; podle něhož vypracoval pro H-ce zprávu o Škodových závodech, v níž uvedl jména veškerých Rusů, kteří jako inženýři slouží ve Škodových závodech; na tom prý Sovětu záleželo proto, by se dověděl, co se ve Škodovce vyrábí a zvláště co se tam vyrábí pro státy, sousedící se sovětským Ruskem. Znalci prohlásili, že získání dat o vojenských dodávkách čsl. továren, jež jsou určeny zvláště do států spojeneckých a přátelských, ohrožuje zájmy obrany vlastního státu. Poukázati sluší dále na to, že obžalovaný dle formelné bezvadných zjištění rozsudku vyzvídál skutečnosti, týkající se vojenské aviatiky v továrně na létadla ve Kbelích. Mimo to jest důležitým zjištěním rozsudku, že v tomto případě jedná se rozvětvenou a organizovanou vyzvědačskou činností provozovanou obžalovaným P-ským, P-em, D-vem a M-em. Tímto výrokem soudu jest zjištěno spolupachatelství těchto obžalovaných, při kteréžto formě trestní viny ručí jeden za všechny a všichni za jednoho a zodpovídá každý z nich za celkový výsledek společné činnosti, poněvadž všichni pachatelé jsou výkonnými orgány záměru jim společného. V důsledku toho padá každému z nich k tíži i to, co druhý v rámci jich společného úmyslu podnikl, tak jako by to byli sami předsevzali. Vůči tomu, co uvedeno, je výtka stížnosti, že není konkrétních důkazů o vyzvědačské činnosti obžalovaného, zcela lichou a bezpodstatnou a bylo by jen ještě dodatí, že s hlediska Šu 6 čis. 2 odstavce druhý zákona na ochranu republiky se nevyhledává k naplnění skutkové podstaty, by pachatel skutečnosti již také vyzvěděl, nýbrž že k dokonání činu stačí, jakmile pachatel vyvine činnost, směřující a způsobitou k tomu, by mu zjednala znalost skutečností, opatření a předmětů, v zákoně předpokládaných.

Co se tkne bodu A I 2 výroku, totiž otázek daných obžalovaným svědkovi P-ovi ku zodpovězení, namítá stížnost, že není rázu důvěrného ani těch 6 otázek, o kterých to nalézací soud uznal. Soud vzal za základ svého přesvědčení posudek znalců. Stížnost čelí svými vývody v pravdě proti hmotné správnosti posudku znalců, v kterémžto ohledu sluší poukázati k tomu, co bylo již shora uvedeno. Nehledíc k tomu jsou námitky stížnosti bezpodstatny. Co se týče otázky b) (vojenské ujednání francouzsko-československé dohody), jest na bledni, že obžalovanému nešlo o ujednání, které bylo veřejně zapsáno v sekretariátu Společnosti národů a vzato ve shromáždění Společnosti národů na vědomí. Nalézací soud stojí také po skutkové stránce na stanovisku, že obžalovanému šlo o to, by zvěděl takové vojensko-politické skutečnosti,

kteřé pro obranu republiky mají zůstatí utajeny. Sdíletí nelze ani pochybnořtí stížnořtí ohledně otázky K (veřkeré otázky vojensko-polí-tické). Mělo prý tu býti v prvě řadě řeřeno, které otázky to jsou, a bvlo nutno obíratí se zvlářtř těmí z nich, které mají zůstatí utajeny pro obranu republiky. I tu dlužno stížnořtí přípořenoutí, že podle zjiřtění roz-sudkových řlo obžalovanému o otázky rázu důvěrného, mající přímý vztah k vojenské obraně republiky, a jest proto tímto zjiřtěním s do-statečnou určítostí vymezen okruh těch otázek, jež při zodpovídání pří-cházely v úvahu. Vojenřtí znalci prohlásíli, že otázky vojensko-polí-tické považují za jedny z nejdůležitějších, nejsložítějších a že, kdyby nepřítelí Čsl. republiky byly znány, přinesly by Čs. republice a její bez-pečnosta škodu. V nepravu jest stížnořt, míníc, že nejsou důvěrnými otázky h) a ch), jeřto prý lze žádané zprávy získatí snáze z veřejných schematismů a seznamů úředníků a to již dle jmen. Otázka h) zněla: »Jména a adresy mařarských a polských důřtojníků, kteří by byli mohli býti získání pro ruské zájmy«. Jest samozřejmo, že tato poslední okol-nost není o sobě patrna ze schematismů. Otázka ch) byla dána takto: »Jména Rusů emigrantů, kteří jsou ve službách čs. vojenské zpravo-dajské služby.« I tu dlužno pokládátí za samozřejmé a předpokládá to i soud, že řlo hlavně o jmenování osob, které by měly znalost o důle-žitých skutečnostech vojenskopolitických a byly by nakloněny jich zneu-žití ku škodě Čs. republiky. To arci také nevysvítá ze schematismů a nelze seznatí již z pouhého jména. Co se konečně tkne otázky c) (nové automatické a ruční pušky) uplatňuje stížnořt, že nelze přejítí mlčením, jak prý to činí rozsudek, okolnost znalcem zdůrazňovanou, že otázku lze považovatí za důvěrnou jen do okamžiku, než příjde zbraň do po-uzívání, soudní řízení vřak prý neprokázalo, že řlo o dobu před zavede-ním pušky v používání. Leč dle jediné směrodatných záznamů v proto-kolu o hlavním přelíčení vyslovil se znalec takto: »Otázka byla položena v době, kdy se jednalo o příjetí nového lehkého kulometu do čs. armády. Zkoušky, které příjetí kulometu a jakéhokoli bojového prostředku před-cházejí, jsou důvěrné a z toho důvodu byly i tyto zkoušky, konané za účelem příjetí lehkého kulometu, považovány za důvěrné.« O toto znění posudku ztroskotávají pochybnosti zmatečnosta stížnořtí.

Za nesprávné považuje stížnořt podřadění vyzvídání dodávek vo-jenského materiálu čsl. továrnami do států spojeneckých a přátelských pod ustanovení řu 6, odstavec druhý čís. 2 a 3 zákona na ochranu re-publiky. Nemajíť prý takové dodávky co čínítí s obranou republiky, ný-brž jde prý výhradně o otázku národohospodářskou. Než stížnořt pře-hlíží, že zákonná ustanovení nevyžadují nezbytně, že skutečnost, opatře-ní nebo předmět, jež tvoří vojenské tajemství, musí býti rázu výlučně vojenského; stačí, když mají přímý vztah k vojenské obraně republiky. Tento vztah vzal vřak nalézací soud na základě posudku znalců za do-kázaný. Vyslovíliť se znalci, že »získání přesných dat o vojenských do-dávkách čs. továren, jež jsou určeny zvlářtř do států spojeneckých a přátelských, těžce ohrožuje zájmy obrany vlastního státu. Můžetř se z toho usuzovatí nejen na vojenskou pohotovost spojeneckých států, kam dodávky jsou zasílány, nýbrž lze z nich tež vyvodítí závěr, jakou roli může nebo bude hrátí válečný prýmýřl Čs. republiky a tím i celý stát v případném válečném konfliktu. Ony státy, které by byly o druhu

a výří součinnosti válečného prýmýřlu Čs. republiky orientovány, t. j. o součinnosti, která by mohla býti k jejich neprospěchu, snažily by se zajířtě součinnost tuto znemožnítí všemi dostupnými prostředky.« Vůči tomuto posudku nemůžetř býti nejmenří pochybnosti, že i získání dat o vojenských dodávkách může se úzce dotýkatí branné zdatnosti repu-bliky za války a že vyjevení jejich cízí moci může tuto zdatnost oslabítí a tím obranu republiky ohrozítí. Právního omylu v naznačeném směru tu proto není.

Ku zmatečnosta stížnořtí Tamary T-ů: Stížnořt dovolává se číselně důvodu zmatečnosta čís. 10 řu 281 tr. ř.; vřhledem k jejímu návrhu na sprostění stěžovatelky z obžaloby mohl by vřak přícházetí v počet pouze důvod čís. 9 a) citovaného řu. Leč důvod ten není téměř vřbec po zákonu doličen, poněvař stížnořt obírá se takřka veskrze jen skutkovou strán-kou případu. Napadá předpoklad soudu, že stěžovatelka věděla, že Samojlov H. a P-i jsou zvědy vojenskými, snažíc se dokázátí, že mohla mítí nanejvýře vědomí o tom, že jsou vřzvědači politickými. Nalézací soud dovodil vřak své přesvědčění z toho, že stěžovatelka s obžalovaným P-em napsala a odevzdala P-ěmu dokument o objed-návce zbrańí Rumuskem ve Škodovce. O závěru tom nelze tvrdítí, že ne-můžetř obstátí před zákony logického myřlení. Z toho plyne, že po pře-svědčění soudu v onom směru jsou v rozsudku uvedeny důvody, a že stížnořtí nelze příznatí úspěch ani potud, pokud by dotyčné vývody poukazovaly k námitce nedostatku důvodů pro onen výrok a tím for-málnímu zmatku podle čís. 5 řu 281 tr. ř., o němž by bylo lze mluvití jen tehdy, kdyby pro rozhodná skutková zjiřtění v rozsudku nebyly uvedeny vřbec důvody, nebo kdyby uvedené důvody, nejsouce se závěrem z nich odvozeným v logické souvislosti, ve skutečnosti dů-vody vřbec nebyly. Je tudíž odpor stížnořtí pouhým nepřípustným bro-žením proti formálně bezvadnému skutkovému zjiřtění nalézacího sou-du (řřy 258, 288 čís. 3 tr. ř.). Stížnořt uplatňuje dále, že povinnost ne-odkladného oznámení pro obžalovanou byla by prý dána pouze tehdy, kdyby se o zločinném podniku dozvěděla způsobem věrohodným. Ani o H-ovi ani o P-ém nebyla prý vřak stěžovatelka přesvědčena věro-hodně, že by podnikali něco zločinného. Stížnořtí nelze dátí za pravdu. Zákon rozumí věrohodným dozvěděním se možnost, že vinník buď z ta-kového pramene nebo takovým způsobem čerpal svůj poznatek, že subjektivně nemůžetř mítí o chystaném nebo spáchaném zločinu pochyb-nosti. Nalézací soud pak z té okolnosti, že obžalovaná sepsala pro P-ského dokument o dodávce zbrańí Rumunsku ze Škodovky, jakož i vřhledem ku styku, jež měla s H-em a P-ým, usoudil, že obžalovaná byla subjektivně přesvědčena o tom, že oba jmenovaní jsou zvědy vojen-skými a že vřzvídají skutečnosti v řu 6 čís. 2 odstavec druhý a třetí zá-kona na ochranu republiky uvedené. Tento úsudek soudu, týkající se vědomosti stěžovatelky v naznačeném směru, je zjiřtěním skutkovým, jež lze v odpor brátí jen, jest-li stížen některou z vad v čís. 5 řu 281 t. ř. výlučně vypočtených, nikoli vřak způsobem stížnořtí voleným, to jest polemikou proti přesvědčění soudu a uplatňováním protiúvah a protidůvodů. Měla-li stěžovatelka podle přesvědčění soudu onu vědo-most, bylo na ní, by oznámení učinila neodkladně, a nemůžetř jí ospra-

vedlniti, že se myšlénkou, oznámíti věc čs. vládě, jen zabývala, avšak předsevzetí toho neuskutečnila. Bylo proto zavrhnouti i zmateční stížnost této obžalované pro nedostatek důvodů.

Čís. 2038.

Pod trestní sankci §u 105 tr. zák. spadá již pouhý pokus svéstí úředníka skupiny, v §u tom uvedené, darem k porušení úřední povinnosti neb aspoň ke stranicví; skutečného svedení není třeba. Jest proto lhostejno, zda sváděny úředník rozhodne na konec stranicvy či správně podle zákona; předpokládá se pouze nutně, že v době činu musí býti stranicví nebo porušení úřední povinnosti na straně sváděného aspoň možným.

(Rozh. ze dne 2. července 1925, Zm I 255/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalované do rozsudku krajského soudu v Litoměřicích ze dne 28. února 1925, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou zločinem svádění k zneužití moci úřední podle §u 105 tr. zák.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost dovolává se číselně důvodu zmatečnosti čís. 9 a), věcně provádí také zmatek čís. 10 §u 281 tr. ř. S hlediska onoho zmatku (čís. 9 a) §u 281 tr. ř.) namítá, že tu není skutkové podstaty zločinu podle §u 105 tr. zák. proto, že se obžalované vůbec nemohlo jednati o to, by darem 1000 Kč svedla vyšetřujícího soudce k porušení úřední povinnosti neb aspoň ke stranicví, uváží-li se, že ji vyšetřující soudce v dohodě se státním zástupcem slíbil, že propustí jejího manžela z vyšetřovací vazby ještě před Vánocemi, předložil-li potvrzení, že její manžel má řádné bydliště a zaměstnání, a že obžalovaná této podmínce vyhověla a žádané potvrzení předložila. Zmateční stížnost má za to, že si obžalovaná v době, kdy vyšetřujícímu soudci dar nabídla, musela býti jista, že bude její manžel propuštěn z vazby za všech okolností, a mohla tudíž nabídkou daru sledovati pouze beztrestný účel, by projevila vyšetřujícímu soudci uznalost (za to, že konal svůj úřad podle zák.) Se zmateční stížností nelze souhlasiti. Poněvadž pod trestní sankci §u 105 tr. zák. spadá již pouhý pokus, svéstí úředníka skupiny, v tomto §u uvedené (zde soudce), darem k porušení úřední povinnosti neb aspoň ke stranicví, kdežto skutečného svedení se ke skutkové podstatě nevyhledává, jest sice pro otázku viny lhostejno, zda rozhodne sváděný úředník na konec stranicvy, či správně a podle zákona, avšak nutně se předpokládá, že v době činu musí býti stranicví nebo porušení úřední povinnosti na straně sváděného aspoň možným. V té příčině dlužno zdůrazniti, že ze zjištění nalézacího soudu nevyplývá, jak stížnost snaží se dovoditi, že vyšetřující soudce stěžovatelce v dohodě se státním zástupcem slíbil, že propustí jejího manžela z vyšetřovací vazby ještě před Vánocemi, předložil-li ono potvrzení, nýbrž nalézací soud v této příčině pouze uvádí, že se vyšetřující soudce tázal stěžovatelky, dožadující se manželova propuštění ještě před Vánocemi, zda se její manžel v případě, že bude

propuštěn, bude zdržovati v L. Z toho zjištění ovšem nikterak neplyne, že o propuštění manžela stěžovatelky z vyšetřovací vazby v době činu bylo již rozhodnuto. Poněvadž nalézací soud dále formálně bezvadně zjišťuje, že obžalovaná nabídla vyšetřujícímu soudci dar 1000 Kč za tím účelem, by propustil (pokud se týče příčinil se o propuštění) jejího manžela z vyšetřovací vazby právě vzhledem k nabídnutému daru a v úmyslu, by ho svedla při výkonu spravedlnosti k porušení úřední povinnosti, a zrušovací soud jest tímto skutkovým zjištěním vázán (§ 288 čís. 3 tr. ř.), dlužno uznati rozhodnutí nalézacího soudu za správné, neboť těžisko trestné činnosti §u 105 tr. zák. spočívá v trestném úmyslu toho, kdo dar dává nebo slibuje.

Účelem ustanovení §u 105 tr. zák. jest chrániti neporušenost soudců a úředníků skupin tam uvedených a zaručiti čistě objektivní jich úřadování, vymaněné ze všech vlivů stranicvých. Jakmile tedy někdo působí darem nebo slibem daru na soudce, aby, vykonávaje spravedlnost, nedal se vésti výlučně svým právním přesvědčením, věcnými důvody a objektivními úvahami, čerpanými ze zákona, nýbrž též přízni nebo nepřízni k osobě, která mu dala nebo slíbila dar, působí na něho nedovoleně, vedé ho k tomu, aby, rozhoduje, popřál místa také hlediskům subjektivním, přízni nebo nepřízni k súčasné straně, svádí ho ke stranicví, a, poněvadž jde o soudce, své povinnosti příslibivšího, přímo k porušení úřední povinnosti. Takovouto činnost zjišťuje rozsudek u obžalované. Ze stěžovatelce šlo pouze o to, projeviti vyšetřujícímu soudci uznání a odměniti ho za to, že konal svůj úřad podle povinnosti, nalézací soud nezjistil. Zmateční stížnost v tomto směru jakož i tam, kde popírá trestný úmysl obžalované, v §u 105 tr. zák. předpokládáný a v rozsudku náležitě zjištěný a odůvodněný, nevychází ze skutkových předpokladů rozsudku a není tedy provedena podle zákona. Poněvadž soud zjišťuje náležitosti objektivní i subjektivní skutkové podstaty zločinu podle §u 105 tr. zák., stává se bezpředmětnou námitka stížnosti, uplatňovaná s hlediska čís. 10 §u 281 tr. ř., že obžalovaná měla býti uznána vinnou pouze přestupkem §u 311 tr. zák., který by mohl přijíti v úvahu jen, kdyby zjištěný děj nenaplnoval skutkové podstaty zločinu podle §u 105 tr. zák.

Čís. 2039.

I plod, ohledně něhož jest přirozený potrat v běhu, může býti způsobilým předmětem alespoň pro pokus odehnání plodu. Lhostejno, že plod byl mrtvým v době zákroku, jen, když byl živým v době, kdy zákrok byl umluven. Jde tu při nejmenším o zločin podle §§u 9, 144 (5, 9, 144) tr. zák.

(Rozh. ze dne 2. července 1925, Zm II 211/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Jihlavě ze dne 9. února 1925, jímž byli obžalovaní podle §u 259 čís. 3 tr. ř. sprostěni z obžaloby: Marie Z-á pro zločin vyhnání plodu vlastního podle §u 144 tr. zák. a Arnošt Z-ý a Františka S-ská pro zločin

spoluviny na vylinání plodu vlastního podle §§ 5, 144 tr. zák., a jímž byla obžalovaná Františka S-ská uznána vinnou toliko přestupkem podle § 431 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl, mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Rozsudek naléz. soudu, jímž byla Františka S-ská uznána vinnou přestupkem podle § 431 tr. zák., sprostěna však z obžaloby pro zločin podle § 144 tr. zák., pokud se týče podle §§ 5 a 144 tr. zák. osvobozena byla jak Františka S-ská, tak i spoluobžalovaní Marie Z-á a Arnošt Z-ý, napadá zmateční stížnost státního zastupitelství důvody zmatečnosti čís. 5, 9 a) a 10 § 281 tr. ř. Nelze jí upřít oprávnění. Pokud především jde o zločin podle § 144 tr. zák., pokud se týče §§ 5, 144 tr. zák., má soud podle rozhodovacích důvodů napadeného rozsudku za to, že plod Marie Z-é byl v době, kdy Marie S-ská do její dělohy zavedla katetr, již mrtvým. Důsledkem toho neshledal soud ani skutkové podstaty § 144 tr. zák. ani skutkové podstaty §§ 5, 144 tr. zák., ba ani §§ 9, 144 tr. zák. K tomuto závěru dospěl však soud tím, že jeho výrok o rozhodujících skutečnostech jest neúplným (§ 281 čís. 5 tr. ř.). Zejména nevzal soud v úvahu důležitou okolnost, že teprve tři dny po trestné manipulaci vyšel plod z obžalované Marie Z-é, dále, že soudní lékaři ve svém posudku nikde výslovně neprohlásili, že by, třeba by potrat snad již byl v běhu, plod musil být mrtvým. Soudní lékaři mluví toliko o tom, že manipulace Františky S-ské, bylo-li krvácení z rodidel příznakem nastávajícího potratu, byla by jen uspíšila potrat. Nalézací soud neuvážil, že, kdyby plod v době manipulace v rodidlech byl býval již odumřelým a potrat manipulací Františky S-ské byl jen uspíšen, plod nebyl by snad nevyšel až teprve třetího dne po provedené manipulaci, nýbrž po případě dříve. Při tom nutno také uvážit, že okolnost, že potrat nastal snad již z přirozených důvodů, ještě neznámá, že plod musil být již mrtvým. Neboť i tehdy, když potrat jest již v běhu, jest možno, aby plod byl života schopen, a může takovýto plod být způsobilým předmětem alespoň pro pokus odehnání plodu (viz rozhodnutí bývalého nejvyššího vídeňského soudu ze dne 13. června 1910, čís. Kr I 124/10, uveř. v Oesterr. Rechtssprechung čís. 101). Aby soud mohl dospět k přesvědčení, že plod v době zákroku byl již mrtvým, bylo potřebí zjištění takových okolností, které by tomu nasvědčovaly. Takové okolnosti však soudem nebyly zjištěny a nevysvítají ani z posudku soudních lékařů. Pouhá okolnost, že nastalo krvácení a potrat mohl být v běhu, k tomu nestačí.

Avšak, i kdyby se mělo za to, že v době, kdy Františka S-ská trestnou manipulací na Marii Z-é provedla, totiž kovový katetr do rodidel zavedla, plod Marie Z-é skutečně již byl mrtvým, bylo povinností soudu zkoumat, zda přes to činnost obžalovaných, zejména činnost, která předcházela, nazakládá skutkovou podstatu nějakého trestného činu, to tím spíše, že veřejný žalobce učinil případný návrh na odsouzení obžalovaných pro §§ 9, 144 tr. zák. Soud se sice v rozsudku stručně zmiňuje o zločinu podle §§ 9, 144 tr. zák., uváděje, že o tomto zločinu nemůže být řeč, uváží-li se, že skutková povaha § 9 tr. zák. jest vyloučena,

byla-li, jak se to stalo v tomto případě, konkrétní činnost, k níž bylo naváděno, naprosto nezpůsobilou k dosažení trestného výsledku. Avšak tento náhled jest mylným a proto trpí napadený rozsudek v tomto směru, především zmatečností podle § 281 čís. 9 a) tr. ř. Napadený rozsudek bere totiž sám za zjištěno, že Marie Z-á v listopadu 1923, když byla v třetím nebo čtvrtém měsíci těhotenství, se svým manželem ujednala, že si od těhotenství pomůže. Obžalovaný Arnošt Z-ý poslal na to své těhotné manželce obžalovanou Františku S-skou, která dle ujednání přijela do R. a pomocí kovového kathetru v rodidlech Marie Z-é nějakou manipulaci provedla. Již podle tohoto stručně shrnutého skutkového děje jest zjevno, že manipulaci v lese u R. předcházelo vzájemné vyzývání, povzbuzování a svádění obžalovaných k provedení zločinu podle § 144 tr. zák., pokud se týče §§ 9, 144 tr. zák., a to v době, kdy nelze mluvit o tom, že plod těhotné Marie Z-é byl již odumřelý. Byl-li v době provedené manipulace (zavedení kathetru do rodidel Marie Z-é) plod již mrtvým a trestný čin, k němuž bylo vyzýváno, povzbuzováno a sváděno, nemohl být již vykonán proto, že snad, což arciť, jak uvedeno, určitě tvrdit nelze, potrat již před manipulací a bez přičinění obžalovaných nastal z přirozených důvodů, nestává se toto vyzývání, povzbuzování a svádění beztrestným, nýbrž zakládá — byl-li plod živým před tím — u všech tří obžalovaných aspoň skutkovou podstatu zločinu podle §§ 9, 144 tr. zák., pokud se týče u Marie Z-é §§ 9, 5, 144 tr. zák. Jest to zločin zvláštní a rozhodnou trestnou činností jest tu právě ono vyzývání, povzbuzování a svádění, které také soud vzal za zjištěno. Otázka, zda toto působení vedlo k výsledku, či nikoliv, může být směrodatnou jedině pro posouzení, zda jde o případ § 5 tr. zák. nebo § 9 a § 144 tr. zák.

Čís. 2040.

Kvalifikace krádeže dříví ve smyslu § 174 II d) tr. zák. jest vyloučena, zdržuje-li se pachatel v lese s dopuštěním a vůlí vlastníka.

(Rozh. ze dne 3. července 1925, Zm I 259/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Chručimě ze dne 11. března 1925, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem krádeže podle §§ 171, 174 II d), 176 II. a) tr. zák., pokud napadla výrok o zločinné kvalifikaci krádeže podle § 174 II d) tr. zák. a výrok ten zrušil. Jinak zmateční stížnost zavrhl. V otázce, o níž tu jde, uvedl v

d ů v o d e c h:

Odůvodněnou jest stížnost, pokud s hlediska čís. 9 a) (správně 10) § 281 tr. ř. dovozuje, že soud právně mylně vyslovil, že krádež obžalovaného má zločinnou kvalifikaci také podle § 174 II písm. d) tr. zák. Dle rozsudečenských zjištění přijel obžalovaný do ohrazeného lesního revíru B., aby si odtud odvezl 2 m³ koupeného dříví, na něž měl poukaz lesní správy, opravňující ho k volnému příjezdu do revíru a odvezení

dříví za účasti příslušného hajného. Rovněž jest zjištěno, že obžalovaný místo příslušejícího mu dvoumetru č. 1704/2 odvezl si bez intervence hajného ve zlodějském úmyslu 3 metry jiného dříví, označené čísly 267, 268, 269. Ze tu nelze mluvit o kvalifikované krádeži dříví ve smyslu Šu 174 II d) tr. zák. vyplývá z této úvahy: Vyšší trestnost krádeže dříví z lesa hájeného (ohrazeného) má svůj důvod nikoliv v povaze krádeže, nýbrž v úvaze, že souvislý, velký les, který nikdy nelze dokonale střežit, potřebuje větší ochrany. Tato zvýšená ochrana lesního majetku, poskytnutá vlastníku lesa, odpovídající jeho vůli (a projevující se v přísnějším trestání krádeží, spáchaných v hájeném lese), nemůže mít místa tam, kde se krádeže dříví dopouští osoba, která se v něm nalézá s dopuštěním a vůlí vlastníka. Vůči takové osobě nemají obvyklé způsoby hájení (ploty a příkopy), které mají zabránit neb aspoň stížit pachatele krádeže bezprávně vniknutí do lesa a odnášení dříví žádného významu. Bylo proto, ježto obžalovaný vstoupil do lesa na základě výslovného zmocnění lesní správy, vyloučení z napadeného rozsudku zločinnou kvalifikaci krádeže podle Šu 174 II d) tr. zák.

Čís. 2041.

Ke skutkové podstatě zločinu vydírání ve smyslu Šu 98 b) tr. zák. se nevyžaduje ani, by pachatel svým činem získal skutečně nějaký hmotný prospěch, ani, by jednal za tím účelem, aby si takový prospěch zjednal.

Jest lhotejno, že osoba soukromá chtěla si jednaním, spadajícím pod § 98 písm. b) tr. zák. opatřit doklady za účelem trestního oznámení.

(Rozh. ze dne 3. července 1925, Zm II 105/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Olomouci ze dne 5. prosince 1924, jímž byl obžalovaný Eduard S. podle Šu 259 čís. 3 tr. ř. sprostěn z obžaloby pro zločin vydírání podle Šu 98 b) tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl, mimo jiné z těchto

důvodů:

Oprávnění nelze upřít zmateční stížnosti, pokud, dovolávajíc se důvodu zmatečnosti čís. 9 a) Šu 281 tr. ř., namítá, že názory, které bránily nalézacímu soudu dospět k přesvědčení o subjektivní vině obžalovaného, jsou právně mylny. Těžiště rozsudkového závěru, dle něhož obžalovaný neměl úmyslu, vyžadovaného k subjektivní skutkové podstatě zločinu vydírání, spočívá zřejmě ve zjištění, že obžalovaný nejednal za tím účelem, by si získal nějaký prospěch, při čemž ono zodpovídání se obžalovaného, jemuž soud uvěřil a dle něhož obžalovaný neměl úmyslu, vydírat peníze, a na němž je zbudováno posléz uvedené zjištění rozsudkové, pojímá rozsudek zcela nepochybně v ten rozum, že obžalovaný nezamýšlel peníze, které na L-ovi žádal, v případě, že by

mu je tento byl skutečně zaslal, podržeti pro sebe. Těsná souvislost, v níž rozsudek zjišťuje jednak nedostatek úmyslu obžalovaného, získati si nějaký prospěch, a současně i nedostatek jeho vědomí hmotného bezprávní činu, dovoluje souditi, že k přesvědčení o nedostatku tohoto vědomí dospěl nalézací soud jen proto, že neshledal prokázáním úmysl obžalovaného, získati si činem nějaký (osobní, zejména hmotný) prospěch. Zmateční stížností namítá však správně, že zákon nežádá ke skutkové podstatě zločinu vydírání, by pachatel svým činem získal skutečně nějaký hmotný prospěch. Dlužno arci dodati, že stejně nevyžaduje se ani, by pachatel jednal za tím účelem, by si nějaký takovýto prospěch zjednal, jak mylně za to má nalézací soud. Správnost názoru tu vysloveného podává se prostě z doslovu, zákonné definice zločinu v Šu 98 tr. zák. a nedotýká se jí ani ustanovení druhého odstavce Šu 100 tr. zák., podle něhož ovšem vyšší sazba trestní nastupuje mimo jiné také v případech, v nichž škoda, kterou bylo hrozeno, nebo která by vzešla z vynucovaného plnění, dopuštění nebo opomenutí, převyšuje 2000 Kč, pokud se týče 600 Kč. Jednak nekryje se se škodou, hrozící z trestného činu, vždy zároveň již také pachatelův prospěch, jednak jsou možny případy vydírání, v nichž snaha, docílení pro pachatele osobního prospěchu, a skutečné docílení takového prospěchu buď zůstávají dle záměru samotného pachatele stranou nebo jsou dokonce za daného stavu věci přímo vyloučeny.

V rozsudku jest sice dále ono zodpovídání se obžalovaného, jemuž soud uvěřil a které učinil věcným podkladem svých zjištění, uvedeno v ten rozum, že obžalovaný psal dopisy, by měl od L-a v ruce doklady, jichž chtěl použití k oznámení, a že tak učinil jen proto, by dostal písemný doklad. Ve své celistvosti, zejména ve spojení s obhajobou obžalovaného, dle níž by v případě, kdyby mu byl L. peníze zaslal, by si jich nenechal, a vzhledem na obsah dopisů nelze však ono zodpovídání se obžalovaného a tedy ani na něm zbudované zjištění rozsudkové chápati jinak, než že obžalovaný zamýšlel si ony doklady zjednat od L-a ve způsobě peněz, o jich zaslání ho v dopisech žádal. Zmateční stížnost je opět v právu, již pokud vyslovuje všeobecně právní názor, že při zločinu vydírání směřuje úmysl pachatele k tomu, by vůle jiného byla protiprávním skutečným násilím nebo pohrůžkou donucena k nějakému plnění, dopuštění neb opomenutí, a to k takovému, na něž pachatel nemá vůči napadenému, ohroženému právního nároku. Vzhledem na projednávaný případ zdůrazňuje zmateční stížnost případně, že obžalovaný neměl práva, vynucovati na L-ovi důkazy, doklady, o nichž je řeč v rozsudku. Obžalovaný jest dle rozsudku staničním mistrem a sám rozsudek spatřuje v něm v poměru k věci, tvořící předmět trestního případu, zřejmě pouhou osobu soukromou. Podle Šu 86 tr. ř. jest ovšem každý, kdo nabude vědomostí o trestném činu, který stíhá jest z moci úřední, oprávněn, jej oznámiti. Tím je však toto všeobecné zákonné oprávnění, pokud jde o osoby soukromé, vyčerpáno, nedostává se jim těmto osobám zejména práva, by důkazy, které by snad mohly vésti k usvědčení pachatelovu, sbíraly způsobem, který sám se přičí zákonu. I úřadům, povoláním dle zákonných a jiných předpisů, by pátraly po trestných činech a jejich pachatelích a opatřovaly důkazy, sloužící k jejich zjištění a usvědčení, vymezeny jsou v tom ohledu přesné hranice,

tkvící zejména v ústavou zásadně zaručené ochraně svobody každého občana republiky, zejména jeho svobody osobní a majetkové. § 25 tr. ř. zapovídá bezpečnostním orgánům jakož i všem veřejným úředníkům a zřízcům pod nejpřísnějším trestem mimo jiné, sváděti podezřelého tajně zjednanými osobami k doznáním, která by pak měla býtí dodána soudu; §em 200 tr. ř. zakázáno je i vyšetřujícímu soudci dávatí obviněnému otázky neurčité, temné nebo takové, které připouštějí nekoli-kerý smysl, jmenovitě otázky kapciosní a suggestivní, a nelze obžalovaného podle druhého odstavce §u 245 tr. ř. ani při jeho výslechu v hlavním přelíčení přidržovati k tomu, by zodpovídal otázky jemu kladené. Tím méně přípustno je nutiti podezřelého neb obviněného, by se přiznal nebo byl nápomocen ku zjednávání důkazů jej usvědčujících, a podléhá i veřejný úředník (vrchnostenská osoba), počínající si při tom způsobem, zakládajícím skutkovou podstatu některého činu trestného, stíhání podle příslušných předpisů trestních. Zvýšenou měrou je tomu tak, pokud jde o osoby soukromé, jímž lze, jak shora dovedeno, tím méně přiznati právo, by důkazy, které by mohly vésti k pachatelovu usvědčení, sbíraly způsobem, přičicím se zákonu. Přichází tudíž jednání obžalovaného jako zločin vydírání v úvahu i v tom případě, zamýšlel-li si opatřiti od L-a peníze jako doklady, jichž by byl chtěl použítí k oznámení, a minil-li předati záležitost úřadům. Je proto zmatečnī stížnost v právu, označujíc jako nerozhodné, jak hodlal obžalovaný s tím, co by byl na L-ovi získal, naložiti po spáchaném vydírání, a vyslovujíc názor, že trestný čin byl obžalovaným spáchan (dokonán) již tím, když v úmyslu, vynutiti na jmenovaném zaplacení, zaslal mu dopisy, v nichž mu vyhrožoval ublížením na cti, a když ohrožený zvěděl jednak o této vyhrůžce jednak o účeli sledovaném již obžalovaným.

Čís. 4042.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.).

Pojem »jinakého rozšiřování« (§ 18 čís. 2 zákona) předpokládá neveřejný způsob sdělování, který způsobí a o němž pachatel ví, že se jím dostává zpráva k vědomostí většího počtu osob individuálně neurčitých, při čemž nezáleží na tom, došla-li zpráva svého rozšíření ve větším či menším okruhu územním.

Sdělena-li zpráva jen jedné osobě (několika málo osobám), byla »rozšiřována« jen tehdy, uvědomil-li si sdělovatel v době sdělení, že zpráva nezůstane omezena na osobu (osoby), již jí sdělil, nýbrž že vnikne činností této osoby (osob) v širší kruh obecnstva.

(Rozh. ze dne 7. července 1925, Zm I 378/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasvězení zmatečnī stížnosti obžalovaných do rozsudku krajského jako nalézacího soudu v Chebu ze dne 6. dubna 1925, jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými přečinem podle §u 18 čís. 2 zákona na ochranu republiky, zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by jí znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Stížnost není sice v právu, namítajíc, že zpráva, o kterou jde, nebyla s to, aby vyvolala překotné hromadné koupě předmětů potřeby. Napadený rozsudek zjišťuje, že velký počet lidí nakupoval 14. srpna 1924 v obci M. větší množství předmětů denní potřeby (celé pytle mouky, homole cukru a jiné věci) a že tyto koupě měly svou příčinu v kolující pověsti, že čsl. koruna klesla o 50% a že nastane zdražování potravin a ostatních předmětů denní potřeby. Je-li takto zjištěno, že zpráva měla v zápětí nákupy, rozměry pravidelných nákupů co do množství a období zdaleka převyšující, tedy nákupy překotné a hromadné, nelze důvodně popřítí, že zpráva byla s to, by účinek ten přivodila. Jelikož pak zákonem stíhané směry zprávy jsou v §u 18 čís. 2 zákona na ochranu republiky uvedeny střídavě, takže stačí způsobitost zprávy, přivoditi i jen jediný z účinků tam uvedených, nezáleží na tom, je-li případným i závěr nalézacího soudu, že zpráva byla způsobitá poškoditi bezpečnost státu, veřejnou bezpečnost a veřejný pořádek a způsobiti zdražování předmětů potřeby. Proto netřeba zabývatí se námitkami, že byla v rozhodné době otázka znehodnocení koruny přetřásána veřejně, i ve vážných člancích národohospodářských, a že i vynikající národní hospodáři pokládají pokles koruny hledíc k vývoznímu průmyslu za prospěšný. Ostatně přehlíží stížnost v těchto námitkách, že zpráva nemluvila povšechně o poklesu koruny, nýbrž o jejím znehodnocení na polovičku, a že případně prospěchu vývozního průmyslu odpovídala by škoda obyvatelstva, na vývozu nesúčastněného, jež bylo by poklesem kupní síly znehodnocené měny nuceno, by se ve všech svých potřebách uskrovnilo a strádalo.

Oproti tomu jest stížnost v právu, pokud větou, že nelze v tomto případě mluvití o rozšiřování zprávy a že šlo o důvěrné rozhovory toho kterého obžalovaného s jednotlivcem beze svědků a o pouhé dotazy, namítá, že zákonná známka rozšiřování zprávy není opodstatněna skutečnostmi v napadeném rozsudku zjištěnými. Pojem jinakého rozšiřování předpokládá neveřejný způsob sdělování, který způsobí a o němž pachatel ví, že se jím dostává zpráva k vědomostí většího počtu osob, individuálně neurčitých (srovnej rozhodnutí sb. n. s. č. 1489), při čemž ovšem nezáleží na tom, zda došla zpráva svého rozšíření ve větším či menším okruhu územním (srovnej rozhodnutí sb. n. s. č. 1572). Rozšiřování může se obzvláště dítí vypravováním několika osobám, ba i osobě jedině, ví-li pachatel za daného stavu věci, že tato osoba zprávu mezi obecnstvem dále rozšíří. Subjektivní složkou pojmu rozšiřování jest tudíž pachatelovo vědomí o účinku širšího kolování zprávy. Sděli-li zprávu jen osobě jedině nebo jen několika málo osobám, rozšiřoval zprávu jen tehdy, uvědomil-li si v době sdělení, že zpráva nezůstane omezena na osoby, jímž jí sdělil, nýbrž že vnikne činností těchto osob, pokud se týče jedině osoby v širší kruh obecnstva. Pro posuzování, zda byl si pachatel takového účinku svého sdělení vědom, budou významnými obzvláště jednak povaha osoby, již pachatel zprávu sdělil, jednak předmět zprávy a důležitost jeho pro kruhy obecnstva, v nichž ona osoba se pohybuje a s nimiž má stejné zájmy; nebude bez významu ani způsob sdělení, totiž zda se stalo ve formě vypravování či ve formě

otázky. Touto subjektivní stránkou trestného činu nalézací soud se nezabývá. Rozhodovací důvody vyslovují sice, že sdělování zprávy od osoby k osobě, o němž nutno říci, že ji druhá osoba rozšíří, je rozšiřováním na rozdíl od veřejnosti. Avšak, nehledíc ani k tomu, že není jasno, zda měl nalézací soud v této věči co do činnosti druhé osoby na zřeteli správný výklad pojmu rozšiřování, není tímto povšechným výrokem zjištěno, že si řekli i obžalovaní, co si prý musel říci kdokoliv. Neboť otázku, zda si uvědomil pachatel určitý účinek svého jednání, možno řešit jen individuálně. Nestejný stupeň inteligence různých pachatelů může mít za následek, že si za těchto nebo podobných okolností jeden pachatel neuvědomí, čeho si byl jiný pachatel jasně vědom. Není-li — jak dovozeno — v napadeném rozsudku zjištěno vědomí obžalovaných, že se přes to, že sdělil zprávu každý z nich jen jednotlivci, zpráva dostane k vědomosti širšího kruhu obecnosti, není skutková podstata přečinu §u 18 čis. 2 zákona na ochranu republiky, jímž byli obžalovaní uznáni vinnými, zjištěnými skutečnostmi opodstatněna po subjektivní stránce zákonné známky rozšiřování, takže odsuzující výrok spočívá na nesprávném použití zákona.

Čís. 2043.

Pro pojem »na sebe převedení« (§ 185 tr. zák.) se vyžaduje, by podílík již v době, kdy věc na sebe převádí, věděl, že jde o věc ukradenou (zpronevěřenou), jakož i by mu bylo v případě §u 186 a) tr. zák. povědomo, že krádež (zpronevěra) byla spáchána takovým způsobem, který ji činí zločinem.

(Rozh. ze dne 7. července 1925, Zm II 169/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmáteční stížnosti obžalovaného Karla I-še do rozsudku krajského jakožto nalézacího soudu v Uherském Hradišti ze dne 24. ledna 1925, jímž stěžovatel a Alois M. byli uznáni vinnými zločinem podílnictví na krádeži podle §§u 185, 186 písm. a), b) tr. zák., a zrušil napadený rozsudek, vztahující se na obžalovaného Karla I-še s výjimkou výroku, jímž byl tento obžalovaný uznán vinným zločinem podílnictví na krádeži 4 m modré jemné látky na šaty s přípravou v ceně 400 Kč. (kterýžto výrok ponechán nedotčeným); zároveň zrušil podle §u 290 tr. ř. i rozsudkový výrok, týkající se obžalovaného Aloise M-y a věc odkázal na soud prvé stolice, by ji v rozsahu zrušení znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Zmateční stížnosti obžalovaného Karla I-še, opírající se o jediný důvod zmátečnosti čis. 9 (zřejmě čis. 9 a) §u 281 tr. ř., nelze upříti oprávnění. Napadeným rozsudkem byli obžalovaní Karel I. a Alois M. uznáni vinným zločinem podílnictví na krádeži podle §§u 185, 186 a), b) tr. zák., spáchaným tím, že v letech 1923 a 1924 převedli na sebe věci, ukradené obžalovaným Emilem F-em, J. v ceně 1548 Kč, M. v ceně 2131

Kč 50 h, při čemž jim podle rozsudkového výroku bylo jak z hodnoty věci tak z příběhu povědomo, že krádež byla spáchána takovým způsobem, který ji činí zločinem. V rozhodovacích důvodech jest zaznamenáno jednak tvrzení obou obžalovaných, podle něhož jim F. původně říkal, že věci, které jim dodává, jsou pašovány z Vídně, že je tudíž dostává laciněji, jednak obdobný údaj spoluobžalovaného F-e, vztahující se arci jen na obžalovaného I-še, načež se dospívá k závěru, že o věcech, které odebírali obžalovaní I. a M. od F-e po svatodušních svátcích, věděli, že byly kradené, že se však dopustili podílnictví na krádeži i ohledně těch věcí, které dříve přijímali v domněnce, že je F. jako propašované dostává lacině. Tento závěr zbudován je v ohledu skutkovém na doznání obou obžalovaných, podle něhož později, když zvěděli, že F. věci, jim prodávané, kradl u svého zaměstnavatele, si je přece ponechali a jich pravému majiteli jich neodvedli tak, že jim při domovní prohlídce byly odňaty, po stránce právní pak na úvaze, že se u obžalovaných jedná o dolus superveniens a že vyviněn mohl by býti jen držitel, jenž nabytí věci za předpokladu §u 367 obč. zák.

Zmateční stížnost namítá právem, že napadeným rozsudkovým výrokiem, pokud je zbudován na právě nastíněném právním názoru, bylo zákona použito nesprávně. Především dlužno mít na zřeteli, že rozsudek výslovně uznává oba obžalované vinnými pouze jedinou z forem trestné činnosti, uvedených v §u 185 tr. zák. (ukrývání, na sebe převedení, zašantročení), že totiž ukradené věci na sebe převedli. Právě proto tuto formu trestného činu označuje však zmáteční stížnost jako nezbytný pojmový znak skutkové podstaty podílnictví na krádeži (nebo zpronevěře) právem, že podílík musí již v době, když věc na sebe převádí, zároveň také vědět, že jde o věc ukradenou (nebo zpronevěřenou), stejně jako mu, by jeho čin mohl býti podřaděn skutkové podstatě zločinu podle §u 186 a) tr. zák., musí již tehdy také býti povědomo, že krádež (zpronevěra) byla spáchána takovým způsobem, který ji činí zločinem. (Rozh. sb. n. s. č. 9.) Ohledně těch věcí, v příčině nichž rozsudek dospívá k závěru, že je obžalovaní přijímali (na sebe převáděli) v domněnce, že je F. jako propašované dostává lacině, uznal tudíž nalézací soud na skutkovou podstatu podílnictví na krádeži mylně. Splnění předpokladu bezelstného nabytí vlastnictví podle §u 367 obč. zák. postrádá rozsudek ohledně věcí těch u obžalovaného neprávem, když též jich dle jeho vlastního zjištění nabývali od F-e koupí a v domněnce, že jde o věci pašované z Vídně a že je proto dostává lacině. Tato jejich domněnka nedodávala nabytí věci povahy obmyslného nabytí, naprosto však nemohla nahraditi zákonný předpoklad subjektivní skutkové podstaty podílnictví na krádeži, by pachatel již v době převedení věci na sebe věděl, že jde o věc ukradenou. Sama o sobě nestačila by ona domněnka ani k skutkové podstatě přestupku koupě věci podezřelých podle §u 477 tr. zák., tím méně může jí býti naplněna subjektivní skutková podstata podílnictví na krádeži ve smyslu shora naznačeném, pro jež obor též a jmenovitě platí právní zásada »dolus, mala fides superveniens non nocet«. Bylo proto odůvodněné zmáteční stížnosti obžalovaného Karla I-še vyhověti.

Trestnou činnost jak tohoto obžalovaného tak spoluobžalovaného Aloise M-y klade rozsudek do let 1923 a 1924. Ani ve výroku rozsud-

kovém ani v jeho rozhodovacích důvodech nerozlišuje se, až na jedinou výjimku, týkající se obžalovaného I-e a převedení na sebe 4 m modré jemné látky na šaty s přípravou v ceně 400 Kč, mezi věcmi, které podle zcela všeobecného v tom ohledu zjištění rozsudkového přejímali obžalovaní v domněnce, že je F. jako propašované dostává lacino, na jedné straně a oněmi, o nichž věděli již tehdy, když je od F-e odebírali, že byly ukradeny, na straně druhé. Práví se jen zcela všeobecně, že to věděli o věcech, které odebírali od F-e po svátcích svatodušních (kterého z obou shora uvedených roků?) a jen o oněch 4 m látky s přípravou se uvádí výslovně, že obžalovaný o nich věděl, že ji F. odcizil. Poněvadž tudíž v rozsudku ani v jeho rozhodovacích důvodech nejsou zjištěny skutečnosti, které by při správném použití zákona nálezu za základ položití bylo, (§ 288 čis. 3 tr. ř.), nezbylo než zrušiti jako zmatečný podle čis. 9 a) Šu 281 tr. ř. rozsudečný výrok, vztahující se na stěžovatele, celý s výjimkou výroku, týkajícího se oněch 4 m modré jemné látky na šaty s přípravou v ceně 400 Kč, zrušiti však zároveň podle Šu 290 tr. ř. rozsudek i ohledně obžalovaného Aloise M-y, který zmateční stížnosti nepodal, jelikož shora uvedené důvody prospívají i jemu, a odkázati věc na soud první stolice, by ji v rozsahu zrušení znovu projednal a rozhodl. Při tom bude nalézacímu soudu řešiti zároveň otázku, zda počínání si obou obžalovaných ohledně oněch věcí, o nichž dle rozsudkového zjištění zvěděl později, že je F. kradl, které si však přece ponechali a jich pravému majiteli neodevzdali, neodpovídá pojmu »ukrývání« v smyslu § 185 tr. zák. (rozh. sb. n. s. č. 9. a 586, dále vid. rozh. č. 1882, 2547 a 3700). Ve výroku, týkajícím se stěžovatele a oněch 4 m látky s přípravou jakož i ve výroku, vztahujícím se na obžalovaného Emila F-e byl rozsudek ponechán nedotčeným.

Čís. 2044.

Obecně známé okolnosti netřeba dokazovati. Jsou jimi skutečnosti, které mohou býti známy každému, nebo jistým vrstvám lidské společnosti prostě proto, že člověk je členem této společnosti, prožívá, sleduje a ve své vědomosti si vtiskuje události, které život přináší nebo v minulosti přinesl.

Nahodilé vědomosti soudcovy z oboru jemu cizího nejsou skutečnostmi obecně známými.

(Rozh. ze dne 7. července 1925, Zm II 234/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmateční stížnosti obžalované Marie W-ové do rozsudku zemského trestního jakožto nalézacího soudu v Brně ze dne 17. března 1925, jímž byly uznány vinnými Barbora Š-ová zločinem vyhnání plodu podle Šu 144 tr. zák. a Marie W-ová spoluvinou na zločinu vyhnání plodu podle §§ 5, 144 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl, mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmateční stížnost vytýká zmatek ve smyslu Šu 281 čis. 4 tr. ř. pro zkrácení obhajoby obžalované W-ové. Její obhájce navrhl při hlavním přelíčení, by byl připuštěn důkaz znalci z oboru porodnictví o tom, že W-ová nemohla přivoditi potrat Š-ové pouhým zavedením katedru do pochvy, (jak ona tvrdí zavedením polovice katedru) a že ono píchnutí, o němž Š-ová mluvila, nemohlo míti za následek potrat, jenž nastal, a dále o tom, že potrat může býti způsoben jízdou vlakem, trvající déle než ¼ hodiny, a že v tomto případě je při nejmenším sporno, čím byl potrat Š-ové přivoděn. Soud zamítl tyto návrhy. Zamítnutí prvního návrhu odůvodnil tím, že výpovědi Š-ové je dokázáno, že při vsunutí katedru pocítila píchnutí, což je důkazem, že W-ová narazila katedrem na dělohu, že není pravda, že by ihned musily nastati veliké bolesti a potrat, nýbrž, že soudu je známo z jiných už projednávaných případů, podle zkušenosti a podle lékařské vědy, že nastává potrat po zavedení katedru do dělohy zpravidla teprve za několik dní a že stačí podle těchto pramenů poznání již pouhé delší podráždění dělohy cizím předmětem, by byl přivoděn potrat. Druhý návrh zamítl soud proto, že považoval za prokázáno výpovědi Š-ové, že tato měla cizí předmět v pochvě a že znalec Dr. Paveš M. jej označil za předmět způsobilý, přivoditi potrat a že u Š-ové potrat nastal. Soud zamítl neprávem uvedené návrhy. Zamítl je, opíraje se o vlastní vědomosti z oboru lékařské vědy. Není však důsledným ani v technických výrazech. Práví v usnesení, že Š-ová měla cizí předmět v pochvě, že W-ová při vsunutí katedru narazila na dělohu a že stačí ku přivodění potratu pouhé delší dráždění dělohy. Není zřejmo, rozeznává-li tím dělohu od pochvy. Bylo-li dráždění dělohy v tomto případě delší, o tom se nezmiňuje ani usnesení ani rozsudek.

Soud patrně považoval své vědomosti o faktech z oboru lékařství za skutečnosti obecně známé. Obecně známé okolnosti arci netřeba dokazovati, třebaš v trestním řádě není ustanovení, obdobného Šu 267 c. ř. s. Obecně známými jsou skutečnosti, které mohou býti známy každému, nebo jistým vrstvám lidské společnosti prostě proto, že člověk je členem této společnosti, prožívá, sleduje a ve své vědomosti si vtiskuje události, které život přináší nebo v minulosti přinesl (Hora, Čs. civil. právo procesní I. sv. 312. Podobně Storch, Trest. řízení II. sv. 167. Lohsing, Strafprozessrecht, I. vyd. 306). Nahodilé vědomosti soudcovy z oboru jemu cizího nejsou skutečnostmi obecně známými. V tomto případě zamítl soud návrhy obhájcovy, jež směřovaly k řešení odborných otázek, máje za to, že vědomosti jeho členů stačí k jejich rozřešení. Neuvedl však ani pramenů svých vědomostí, — dříve projednávaných případů. Nevyslovil se ani, jaké zkušenosti a jaké poučky lékařské vědy má na mysli. Odborné otázky má soud řešiti na základě důkazů. Tyto pak má při hlavním přelíčení prováděti za přítomnosti a kontroly stran (§ 249 tr. ř.). Zamítnuv v tomto případě obhájcovy návrhy z důvodu, stranami nekontrolovatelných, stížil tím obhajování obžalované W-ové.

Čís. 2045.

Zpronevěra (§ 183 tr. zák.) není zpravidla vyloučena tím, že lze odčinití újmu svěřitelovu použitím jiných věcí, třeba rovnocenných i stejnorodých, leč že by měl pachatel rovnocenné a stejnorodé věci po ruce již v době svémocného opatření s věcí svěřenou.

Po stránce subjektivní jest nezbytným předpokladem vědomí pachatelovo, že svým jednáním nakládá neoprávněně s věcí proti vůli majitele a že tak zasahuje do jeho právní sféry v úmyslu, by si věc přivlastnil (si ji zadržel) a by jedním jeho vytvořeným stavem zůstal trvalým.

(Rozh. ze dne 24. července 1925, Zm I 320/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmateční stížnosti obžalovaného a jeho otce Jindřicha K-eho do rozsudku krajského jakožto nalézacího soudu v Č. Lípě ze dne 20. února 1925, jímž byl Herbet K. uznán vinným zločinem zpronevěry podle §u 183 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

S hlediska důvodů zmatečnosti podle čí. 5 a 9 a) §u 281 tr. ř. uplatňuje stížnost jednak, že výrok soudu o rozhodných okolnostech je neúplným, jednak že nalézací soud má neprávem za to, že zjištěné okolnosti ztělesňují skutkovou podstatu zločinu zpronevěry. V obojím směru jest výtce přisvědčiti. Soud nalézací uznává obžalovaného vinným, že poštovní známky v hodnotě 1482 Kč 54 h. jemu firmou Rudolf K. do komise svěřené, si zadržel a přivlastnil. K odůvodnění tohoto výroku uvádí soud v důvodech rozsudku především, že obžalovaný proti své povinnosti vůči firmě Rudolf K. neodvedl jí ani poštovních známek ani výtěžku za ně utrženého, nýbrž že uprchl do ciziny a že obhajoba obžalovaného, podle níž »odevzdal celou věc svému otci, by ji urovnal«, nemůže obžalovaného omlouvat, jelikož za zboží dané mu do komise jen obžalovaný sám zodpovídá a proto nesměl a nemůže zodpovědnost přesunouti na svého otce. Dále praví důvody: »že ostatně je z celého chování se obžalovaného jasně zřejmo, že smýšlel již předem na zpronevěru« a poukazuje při tom na to, že obžalovaný — prodal-li snad skutečně část poštovních známek za 200 Kč, — ani zbytku známek nevrátil a na opětné upomínání neodpověděl, nýbrž se o věc vůbec dále nestaral a dluhu až dosud nezaplátil, přes to, že, měl-li jeho otec věc urovnati, bylo jeho povinností, by se svého otce otázal, zda věc urovnal. Těmito zjištěnými okolnostmi — jež by ostatně spíše poukazovaly na subjektivní podstatu zločinu podvodu — není skutková podstata zpronevěry dostatečně opodstatněna ani po objektivní, ani po subjektivní stránce.

Za svěřenou ve smyslu §u 183 tr. zák. sluší pokládati věc, jež se z moci majitelovy dostane do moci jiného na podkladě dohody, podle níž má nabyvatel naložiti s věcí v určitém směru, jak tomu zde podle zjištění rozsudku bylo. Vyjmouc příkazaný způsob jsou tedy veškerá

jiná opatření nabyvatele s věcí, třebaže jsou mu fakticky možnými, smluvně a právně vyhrazena svěřiteli, jež má proti pachateli nejen obligační nárok na splnění příkazu, nýbrž i věcný nárok k svěřené věci, která zůstane i v rukou nabyvatele věci tomuto cizí. Nabyvatel věci, zneužívá-li skutečné moci nad věcí k takovému opatření s ní, jaké mu právně nepřísluší, drží-li věc s vyloučením svěřitele trvale pro sebe, věc za sebou zadržuje, nebo nakládá-li s věcí jiným způsobem, k němuž jest oprávněn toliko majitel, věc si přivlastňuje. Zpronevěra není pravidelně ani vyloučena tím, že lze odčinití újmu svěřitelovu použitím jiných věcí, třeba rovnocenných i stejnorodých. Výjimkou bude jen případ, když pachatel má rovnocenné a stejnorodé věci po ruce již v době svémocného nakládání s věcí svěřenou, takže jest kdykoliv s to, by dodatečně příkazu vyhověl a majiteli ihned na jeho žádost vydal věc rovnocennou a stejnorodou. Avšak nezbytným předpokladem zpronevěry ve smyslu §u 183 tr. zák. jest vědomí pachatele, že svým jednáním nakládá neoprávněně s věcí proti vůli majitele a že takto zasahuje do právní sféry majitele v úmyslu, by si věc přivlastnil, pokud se týče, by si ji zadržel, a by tento jeho jednáním vytvořený nový stav zůstal trvalým. V těchto směrech neobsahuje napadený rozsudek dostatečného zjištění. Nalézací soud nezabývá se vůbec obhajobou obžalovaného, podle níž otec jeho měl věc s firmou Rudolf K. »urovnati«, nepraví ani, zda této obhajobě věří, nezjišťuje, zda obžalovaný část poštovních známek prodal a jakou, a zda zbytek — v jaké výši — odevzdal skutečně otci za účelem, by věc s firmou Rudolf K. »urovnal« a zda to znamená, by zbytek poštovních známek této firmě vrátil a výtěžek za prodanou část odevzdal. Nalézací soud nezabýval se dále ani tím, co otec obžalovaného jako svědek potvrdil, totiž že věc se má tak, jak obžalovaný tvrdí, ačkoliv toho bylo nezbytně třeba, jak ohledně posouzení otázky, zda jedná se o zločin nebo po případě o přestupek zpronevěry ohledně výtěžku za prodanou část známek a zejména, zda jest podstata zpronevěry prokázána i po subjektivní stránce. Rozsudek praví sice, že obžalovaný podle celého svého postupu »z počátku již smýšlel na zpronevěru«, než to, co soud jako odůvodnění připojuje, doličuje jen, že obžalovaný nevyhověl své povinnosti ze smlouvy, že se sám konečně o věc nestaral a že dluhu dosud nezaplátil. Soud nerozlišuje náležitě mezi soukromoprávním ručením ze smlouvy a mezi trestným zaviněním ve smyslu §u 183 tr. zák. Pro zmíněné vady je proto rozsudek stížen vadností ve smyslu čí. 5 a 9 a) §u 281 tr. ř.

Čís. 2046.

Nedostavil-li se soukromý obžalobce k odročenému hlavnímu přeličení proto, že soudce nesprávně vyhlásil v odročovací usnesení hodinu nového přeličení, nelze použítí §u 46 tr. ř.

(Rozh. ze dne 24. července 1925, Zm I 520/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona právem:

Usnesením krajského jako odvolacího soudu v Litoměřicích ze dne 28. února 1925, pokud jím zamítnuta byla stížnost soukromé obžalobkyně do usnesení ze dne 2. října 1924, kterým řízení podle Šu 46 tr. ř. bylo zastaveno, porušen byl zákon v ustanovení §§ 221, 451 tr. ř.

Důvody:

K soukromé obžalobě Hermíny H-ové proti Karlu K-ovi pro přešpek proti bezpečnosti cti konáno hlavní líčení u okresního soudu v Teplicích-Šanově dne 19. srpna 1924, jež bylo podle protokolárního záznamu za příčinou předvolání dalších svědků na den 2. října 1924 o 1/2 11. hod. odročeno, což strany vzaly na vědomí. Ježto se strany v řečené době ustanoveného dne k hlavnímu líčení nedostavily bylo řízení usnesením ze dne 2. října 1924 podle Šu 46 tr. ř. zastaveno. Proti tomuto usnesení podala soukromá obžalobkyně Hermína H-ová stížnost, tvrdíc, že hlavní líčení bylo odročeno na 2. října 1924 o 1/2 12. hod., což si prý strany i soudce ve svém zápisníku poznamenali. Okresní soud v Teplicích-Šanově, uznávaje správnost tohoto tvrzení, zrušil usnesením ze dne 7. listopadu 1924 usnesení ze dne 2. října 1924 a nařídil nové hlavní přelíčení na den 2. prosince 1924 na 1/2 12. hod. Proti tomuto usnesení podal obžalovaný Karel K. dne 21. listopadu 1924 stížnost. Krajský jako odvolací soud v Litoměřicích usnesením ze dne 28. února 1925 stížnost soukromé obžalobkyně zamítl a vyhověl stížnosti obžalovaného, zrušiv usnesení ze dne 7. listopadu 1924, ježto okresní soud nebyl oprávněn, by o stížnosti soukromé obžalobkyně rozhodoval a své usnesení ze dne 2. října 1924 zrušoval.

Usnesení krajského jako odvolacího soudu ze dne 28. února 1925, pokud jím zamítnuta byla stížnost soukromé obžalobkyně do usnesení ze dne 2. října 1924, kterým bylo řízení podle Šu 46 tr. ř. zastaveno, neodpovídá zákonu, neboť zprávou okresního soudu v Teplicích-Šanově ze dne 5. ledna 1925 bylo zjištěno, že hlavní přelíčení bylo skutečně nařízeno na den 2. října 1924 o 1/2 12. hod. dop. a nikoliv o 1/2 11. hod., takže, bylo-li překročeno přes to k jednání před touto dobou bez vyznění soukromé obžalobkyně, nelze o tom mluvit, že o tomto jednání byla ve smyslu §§ 221, 451 tr. ř. vůbec vyzněna. Nebylo tu tedy podmínek, za kterých by dojití mohlo k uplatnění právní domněnky Šu 46 tr. ř. Stížnosti soukromé obžalobkyně do zastavovacího usnesení okresního soudu mělo tudíž krajským jako odvolacím soudem býti vyhověno. Stejně nalezl Nejvyšší soud již opětovně, viz zejména rozhodnutí Sb. n. s. č. 900.

Čís. 2047.

Povinnost strany k náhradě útrat vztahuje se na »všechny útraty obhajování a zastupování«, tudíž i na útraty, jež bylo třeba vynaložiti, by tato povinnost byla určena (§§ 381 čís. 4, 389, 393 odstavec třetí tr. ř.).

(Rozh. ze dne 24. července 1925, Zm I 531/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona právem: Usnesením krajského jako odvolacího soudu v Chebu ze dne 28. března 1925 porušen byl zákon v ustanovení §§ 381 čís. 4, 389, 393 tr. ř.

Důvody:

K soukromé obžalobě Jana J-ho byl obžalovaný František W. rozsudkem krajského jako odvolacího soudu v Chebu ze dne 31. ledna 1925 pro přešpek proti bezpečnosti cti podle Šu 496 tr. zák. podmíněčně k určitému trestu odsouzen. Právní zástupce soukromého obžalobce, Dr. Karel O. žádal pak o soudní upravení útrat zastoupení, kteréž byly usnesením okresního soudu v Chebu ze dne 12. března 1925 určeny na 261 Kč. K stížnosti odsouzeného Františka W-a byly útraty ty usnesením krajského jako odvolacího soudu v Chebu ze dne 28. března 1925 sníženy na 161 Kč 50 h s odůvodněním, že náklady likvidování útrat zastoupení nelze pokládati za náklady trestního řízení ve smyslu §§ 381/4, 389, 393 tr. ř., jelikož ustanovení útrat zastoupení soudem předpokládá právoplatné skončení trestního řízení a jelikož ohledně řízení za účelem ustanovení útrat zastoupení není v Šu 389 atd. tr. ř. podobného zákonitého ustanovení o povinnosti k náhradě útrat tohoto řízení, tak že prý každá strana je povinna, by sama nesla útraty jí tím vzešlé. Usnesení to nesrovnává se se zákonem. Podle Šu 389 tr. ř. jest odsouzenému nahraditi náklady řízení trestního, k nimž podle § 381 čís. 4 tr. ř. náležejí též platy zástupce soukromého obžalobce. Je-li obviněný vůbec povinen nahraditi náklady soudní, jest podle Šu 393 odstavec třetí tr. ř. také povinen nahraditi všeliké náklady obhajování a zastoupení a podle čtvrtého odstavce téhož Šu ve znění zákona z 11. prosince 1923, čís. 4 sb. z. a n. z r. 1924 určuje výši těchto nákladů na návrh oprávněného soud. Uvádí-li soud odvolací, že náklady účtování útrat zastoupení nelze pokládati za náklady řízení trestního a že za ně jest považovati pouze náklady, vzniklé do pravoplatného ukončení řízení trestního, dlužno poukázati k tomu, že mínění to nemá v zákoně opory, jelikož podle výslovného znění Šu 393 odstavec třetí tr. ř. vztahuje se povinnost strany podlehnouti k náhradě útrat na »všechny útraty obhajování a zastupování«, tudíž logicky též na všechny útraty, jichž bylo třeba, by tato povinnost byla určena.

Čís. 2048.

Četnictvo jest samostatným oddílem československé armády (článek V. zák. ze dne 17. prosince 1862, čís. 8 ř. zák. z roku 1863.).

O přivolení k stíhání pro urážku četnictva jest žádati ministerstvo vnitra, nikoliv národní obrany (§ 1 zák. z 31. března 1920, čís. 218 sb. z. a n.).

(Rozh. ze dne 24. července 1925, Zm II 356/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona právem:

Rozsudkem krajského jako odvolacího soudu v Novém Jičíně z 14. dubna 1925 porušen byl zákon v ustanovení článku V zákona ze dne 17. prosince 1862, čís. 8 ř. zák. z r. 1863, zákon ze dne 14. dubna 1920, čís. 299 sb. z. a n. a zákon z 31. března 1920, čís. 218 sb. z. a n.

D ů v o d y:

Rozsudkem okresního soudu v Městě Libavě ze 4. března 1925 byla Růžena K-ová odsouzena pro přestupek proti bezpečnosti cti podle Šu 491 tr. zák. a článku V zákona ze dne 17. prosince 1862, čís. 8 ř. zák. z r. 1863, spáchaný urážkou četnictva jako samostatného oddělení čs. armády. K odvolání obžalované byla však rozsudkem krajského jako odvolacího soudu v Novém Jičíně z 14. dubna 1925 podle Šu 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby sprostěna z důvodu, že četnictvo není samostatným oddělením čs. armády, ani úřadem a že v obžalobě schází souhlas ministerstva zemské obrany, nyní národní obrany. V jednotlivostech uvádí odvolací soud, že zákonem ze dne 14. dubna 1920, čís. 299 sb. z. a n. byl starý zákon o četnictvu ze dne 25. prosince 1894 čís. 1 ř. zák. z roku 1895, vyjmajíc některá ustanovení o požitcích četníků a jich ubytování zrušen, že podle nového zákona jest prý četnictvo nyní pouze bezpečnostní civilní stráž vojensky organizovanou, s vojenským služebním řádem, která má v míru s vojskem společný jen vojenský trestní zákon a soud a má po dobu služby práva stráže civilní i vojenské. Podle Šu 2 nového zákona je prý četnictvo orgánem politické správy státní, jest podřízeno jen politickým úřadům, v poslední stolici ministerstvu vnitra a nepodléhá vojenským úřadům. Podle Šu 23 nového zákona jsou četníci po dobu služby četnické sprostěni služby vojenské. Z těchto ustanovení vyvozuje odvolací soud, že četníci nejsou v míru příslušníky čs. armády, nýbrž že jen vyjímečně jako ostatní civilní obyvatelstvo podléhají po dobu vojenských cvičení vojenským zákonům a předpisům a jen v případě války že přechází pouze část četnictva pod přímé velení vojska. Na dotvrzení uvádějí rozsudkové důvody i to, že v míru provádí občasnou inspekci četnictva štábní důstojník čsl. vojska, který je však přidělen ministerstvu vnitra a nemá nařizovací práva. Ze srovnání ustanovení obou zákonů prý vysvítá, že zákonodárce v novém zákoně úmyslně vymýtil všechna stará ustanovení, z nichž se dalo souditi na příslušnost četnictva k armádě a není proto četnictvo samostatným oddělením armády, a byla prý i derogována ipso jure ustanovení 4. hlavy vojenského trestního zákona z roku 1855, pokud prohlašují četnictvo za stráž vojenskou. Rovněž schází prý zákonné zmocnění ministerstva národní obrany, poněvadž prý ministerstvo vnitra nebylo žádným zákonem k zastupování ministerstva národní obrany splnomocněno.

Názor odvolacího soudu, že četnictvo není samostatným oddělením čs. armády, jest právně mylným, jak uznal také již nejvyšší soud ve svém rozhodnutí Sb. z. s. č. 1708, na jehož důvody se poukazuje. Okolnost, odvolacím soudem zdůrazňovaná, že i v míru občasně nad četnictvem dohlíží štábní důstojník čs. vojska, jenž jest přidělen ministerstvu vnitra, dokazuje právě organickou příslušnost četnictva k vojsku, jež dohlížeti může zajisté jen nad vlastními svými odděleními, byť i

přímé právo nařizovací onomu přidělenému štábnímu důstojníkovi uděleno nebylo. Pokud konečně odvolací soud uvádí, že, i kdyby četnictvo bylo částí armády československé, schází ke stíhání obžalované pro přestupek Šu 491 tr. zák. uvedeného článku V. svolení ministerstva národní obrany, poněvadž ministerstvo vnitra nebylo žádným zákonem k zastupování ministerstva národní obrany splnomocněno, že tedy schází návrh obžalobce podle zákona oprávněného (§ 259 čís. 1 tr. ř.), bylo přehlédnuto, že podle Šu 1 zákona z 31. března 1920, čís. 218 sb. z. a n. věci četnictva náležejí v obor působnosti ministerstva vnitra, kterýmžto ustanovením, jak také výnosem ministerstva spravedlnosti ze dne 28. května 1920, čís. 27 Věstníku výslovně bylo prohlášeno, změněn byl předpis článku V. tak, že ode dne účinnosti citovaného zákona žádati jest nadále o přivolení ku stíhání pro urážku četnictva u ministerstva vnitra na místě u ministerstva národní obrany.

Čís. 2049.

Ochrany Šu 68 tr. zák. požívá veřejný úředník i vůči jiné úřední, rovněž službu konající osobě, ustanovené v jiném oboru veřejné správy (četník oproti úředníku okresní nemocenské pokladny).

(Rozh. ze dne 24. července 1925, Zm II 357/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona právem:

Rozsudkem krajského soudu v Uh. Hradišti jako odvolacího soudu ve věcech přestupkových ze dne 18. května 1925, jímž byl obžalovaný Jaromír J. k odvolání z rozsudku okresního soudu v Uh. Ostrohu ze dne 28. března 1925 osvobozen podle Šu 259 čís. 3 tr. ř. od obžaloby pro přestupek proti veřejným zřízením a opatřením podle Šu 312 tr. zák. byl porušen zákon v ustanovení Šu 312 tr. zák.

D ů v o d y:

Rozsudkem okresního soudu v Uh. Ostrohu ze dne 28. března 1925 byl Jaromír J., ředitel okresní nemocenské pokladny v Uh. Ostrohu, uznán vinným přestupkem proti veřejným zřízením a opatřením podle Šu 312 tr. zák., spáchaným tím, že dne 3. ledna 1925 v U. vrchního četnického strážmistra Václava V-u a obecního strážníka Františka Z-ého, tedy osoby, jmenované v Šu 68 tr. zák., při výkonu služby urazil výroky, »že nejsou oprávněni v nemocenské pokladně vyšetřovat, že si zakročení hlídky, sestávající ze strážmistra a strážníka, nenechá naprosto líbiti, že (hlídka?) nemá právo vyšetřovat ani přehlížet, že si (obžalovaný) bude stěžovat a oni si musí svoje jednání zodpovědět, že poneseou všechny následky a konečně že si strážmistr výsledky jeho (obžalovaného) dovede vynutit.« Krajský soud v Uh. Hradišti jako soud odvolací ve věcech přestupkových vyhověl rozsudkem ze dne 18. května 1925 odvolání obžalovaného a změnil rozsudek prvě stolice v ten smysl, že se obžalovaný od obžaloby pro přestupek ve smyslu Šu 312 tr. zák. podle Šu 259 čís. 3 tr. ř. osvobozuje. V rozhodovacích důvodech tohoto rozsudku se především zdůrazňuje, že obžalovaný jest a byl také v roz-

hodné době ředitelem okresní nemocenské pokladny v U., že tudíž i jeho nutno považovati za osobu úřední, vrchnostenskou, již přísluší bez výjimky ochrana §u 68 tr. zák. K pochybnostem o správnosti tohoto právního názoru, převzatého do rozsudku z důvodů nejvyššího soudu sb. n. s. č. 507, není arci příčiny. Jinak jest tomu, pokud se v rozhodovacích důvodech rozsudku řeší další právní otázka, může-li se v případě, ve kterém nejen uražený, nýbrž i urážející jsou osobami vrchnostenskými (nacházejícími se ovšem u výkonu služby nebo úřadu), jednati o přestupek §u 312 tr. zák. Rozsudek zodpovídá tuto otázku záporně a na odůvodněnou svého stanoviska dovozuje, že ze zařazení §u 312 tr. zák. do šesté hlavy druhého dílu trestního zákonníka je patrné, že ustanovením tím mají býti chráněny úřední osoby ve výkonu svého úřadu proti osobám, proti nimž směřuje jejich autorita, že předmětem zvláštní ochrany není osobnost napadené úřední osoby, nýbrž její autorita a tím i autorita veřejné moci vůči veřejnosti, že však, je-li také urážející veřejným funkcionářem po rozumu §u 68 tr. zák. a ve výkonu úřadu, nejde o ochranu veřejné autority napadené úřední osoby, nýbrž o ochranu její osobní cti, která jest chráněna zvláštními ustanoveními trestního zákona. Také toto odůvodnění právního hlediska, došedšího výrazu v rozsudku odvolacího soudu, kryje se doslovně s důvody rozhodnutí nejvyššího soudu, sb. n. s. č. 1011., jehož se ostatně rozsudek také výslovně dovolává.

Než opora, kterou domníval se odvolací soud spatřovati v důvodech uvedeného rozhodnutí nejvyššího soudu pro své shora naznačené řešení dotyčné právní otázky vzhledem na tento případ, je pouze zdánlivou. Není především bez významu rozdíl mezi tímto případem a případem, který vyvolal ono rozhodnutí nejvyššího soudu, jevíc se v tom, že v daném nyní případě jde v osobách účastníků výstupu o vrchnostenské osoby, úředně ustanovené a činné ve dvou vzájemně naprosto rozdílných oborech veřejné správy, kdežto v případě, tvořícím podklad rozhodnutí byli dle skutkového děje, vyličeného v důvodech rozhodnutí, jak uražený tak urážející, tento arci jako předseda, členy jednoho a téhož úřadu, městského výboru bytového, povolanými k součinnému jednání a usnesení ve sboru. Nesmí také býti přehlíženo, že ustanovením §u 312 tr. zák. chráněna jest — jak vysvítá z obratu »když vykonává příkaz vrchnostenský« — výkonná moc státní, že však obžalovanému jako řediteli okresní nemocenské pokladny nepřislouží nižádné úkony výkonné moci státní vůbec a zejména ne vůči zakročujcímu vrchnímu strážmistroví neb obecnímu strážníkovi, kteří jednali ve výkonu vrchnostenského příkazu. Než i jinak jest již z důvodů rozhodnutí sama zřejmo, že právní stanovisko, zaujaté v něm zrušovacím soudem, nesluší pojímatí v oné všeobecnosti, v níž snad na pohled došlo výrazu v nadpisu rozhodnutí ve sbírce: »Veřejný úředník nemůže u výkonu úřadu spáchatí vůči jiné úřední osobě urážku podle §u 312 tr. zák.« Ostatně nadpis ten, tak zv. právní věta, netvoří součásti rozhodnutí Nejvyššího soudu, nýbrž jest jen krátkým výtahem z dotyčného rozhodnutí, jímž toto úplně vstíženo není, ba obyčejně ani býti nemůže, a jenž sleduje jen účel, by podal rychlou orientaci o přibližném obsahu následujícího rozhodnutí, takže není vyloučeno, — jak tomu jest v tomto případě — že právní věta nesrovnává se úplně s celým rozhodnutím. K rozdílu mezi oběma pří-

pady, shora již zmíněnými, přistupuje totiž ještě další stejně závažný rozdíl, spočívající v tom, že podle zmínky v důvodech rozhodnutí nejvyššího soudu došlo mezi oběma účastníky výstupu ke vzájemné slovní potyčce, rozsudek prvé stolice shledal pak výroky o b o u s t r a n, v nichž potyčka vyvrcholila, urážlivými. Nehledě tudíž ani k tomu, že rozhodnutím nejvyššího soudu byly rozsudky obou stolic, proti nimž směřovala zmateční stížnost na záštitu zákona, a které se vztahovaly jen na jednoho z obou účastníků výstupu, zrušeny a dotyčný obžalovaný zároveň podle §u 259 čis. 3 tr. ř. sprostěn byl z obžaloby pro přestupek ve smyslu §u 312 tr. zák. — podle důvodů rozhodnutí především proto, že v jeho výroku nelze vůbec spatřovati obsahu urážlivého a tedy ani skutkové povahy uvedeného přestupku, — zrušovací soud právem dospěl k závěru, že v dotyčném případě nešlo o ochranu veřejné autority napadené úřední osoby, nýbrž o ochranu její osobní cti, která chráněna je zvláštními ustanoveními trestního zákona.

Že právní názor vyslovený v řečeném rozhodnutí nejvyššího soudu nesluší pojímatí v onom všeobecném smyslu, jaký mu přikládá odvolací soud, je patrné z rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 9. května 1925 č. j. Zm II 106/25, Sb. n. s. č. 1979, v němž dochází při řešení obdobné právní otázky, týkající se zločinu podle §u 153 tr. zák. výrazu hledisko nepoměrně užší větou: »Nedopouští se zločinu podle §u 153 tr. zák., kdo, vykonává sám současně své úřední povinnosti, ublíží na těle jiné úřední osobě, s ním v téže místnosti úřadující, leč mu byla jemu nadřízenou.« Netřeba znovu zdůrazňovati zjev, shora již zmíněný a s hlediska uvedeného právního názoru tím většího významu nabývající, že totiž v projednávaném nyní případě šlo o vrchnostenské osoby, úředně ustanovené a činné ve dvou vzájemně naprosto rozdílných oborech veřejné správy. Rozsudek odvolacího soudu dospívá sice k závěru, že i v daném případě s t ř e t l y se dvě autority, které obě požívají ochrany §u 68 tr. zák. Než výraz »střetnutí se«, který by snadno mohl zavdatí podnět k domněnce, jakoby také mezi účastníky výstupu, tvořícího podklad rozsudku, bylo došlo k vzájemné kontroverzi, zabočivší se strany součastněného vrchního četnického strážmistra a obecního strážníka na půdu s hlediska dotčených předpisů zejména §u 312 tr. zák. závadnou, nenachází, pokud mu měl býti přikládán tento smysl, nižádné opory ve skutkových zjištěních rozsudkových, z nichž je naopak nade vší pochybnost zřejmo, že z obou zmíněných vrchnostenských osob ani jedna ani druhá nevybočila z mezí svého úředního výkonu vůči obžalovanému způsobem, který by mohl přijíti v úvahu jako čin trestný, zejména jako přestupek podle §u 312 tr. zák. Jeví se tudíž právně pochybeným stanovisko, že v daném případě řečené vrchnostenské osoby nebyly účastny ochrany, přiznané jim jinak předpisy §§u 68 a 312 tr. zák., proto, že osoba je urážející byla náhodou rovněž osobou vrchnostenskou ve smyslu §u 68 tr. zák. a nacházela se v rozhodné době podle rozsudkového zjištění ve výkonu své služby.

Čís. 2050.

Maření exekuce (zákon ze dne 25. května 1883, čís. 78 ř. zák.).
S hlediska §u 3 zákona jest lhostejno, zda byla exekuce povolena právem či neprávem; stačí formálně platný exekuční úkon.

I věci zastupitelné mohou býti předmětem exekučního práva zástavního, bylo-li při zájemném popsání uvedeno jich množství.

Pod ustanovení §u 3 zákona spadá i výměna zabavené věci za jinou.

(Rozh. ze dne 20. srpna 1925, Zm I 463/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v České Lípě ze dne 17. dubna 1925, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přestupkem §u 3 zákona ze dne 25. května 1883, čís. 78 ř. zák.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost, uplatňující proti rozsudku pouze důvod zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř., dovozuje, že v tomto případě nelze užití trestního ustanovení §u 3 zákona ze dne 25. května 1883, čís. 78 ř. zák., protože a) z exekučního zabavení vagonu rákosí u obžalovaného vůbec prý nevzniklo exekuční zástavní právo pro vymáhajícího věřitele, ježto prý »neurčitě množství věci zastupitelné«, jakým je vagon rákosí, není způsobilým předmětem práva zástavního vzhledem k ustanovení §§u 371 a 448 obč. zák.; b) že vedení exekuce (zabaveného vagonu rákosí) v tomto případě bylo nepřipustné, ježto prý dlužník (obžalovaný) uzavřel se svými věřiteli po vzniku exekučního titulu vymáhajícího věřitele (firmy B.) soudem schválené vyrovnání, jímž byl také vymáhající věřitel odkázán pouze na vyrovnací kvotu; dále proto, c) že exekuční právo zástavní, založené zabavením, jest neplatné, ježto vagon rákosí je vlastnictvím manželky obžalovaného, nikoli stěžovatelovým a posléze proto d) že hodnota zbytku rákosí činila méně než 300 Kč a následkem toho rákosí samo bylo vyloučeno z exekuce podle ustanovení §u 251 čís. 6 ex. ř. Zmateční stížnost má za to, že v tomto případě nemůže býti řeči o maření exekuce jednak proto, že tu není platného zabavení, jednak proto, že (i kdyby se připustilo, že exekuční právo zástavní vzniklo), nelze prý říci, že obžalovaný rákosí odstranil, poněvadž je prostě vyměnil za jiné.

S náhledem zmateční stížnosti nelze souhlasiti: Stěžovatel přehlíží, že pro trestnost bezprávných dispozic dlužnickových s věcí zabavenou, jímž má zabrániti předpis §u 3 zák., jest lhostejno, zda byla exekuce (tu exekuční zabavení) povolena a provedena právem či neprávem, zda je vedení exekuce v daném případě právně přípustno čili nic. Stačí, je-li tu f o r m á l n ě platný exekuční úkon, poněvadž účel trestního ustanovení §u 3 zákona jest zřejmý ten, by úřední opatření exekuční byla chráněna proti svémocnému nakládání s věcí, opatřením takovým postiženou. Tak dlužno souditi jednak ze znění §u 3 zákona, který nerozeznává, byla-li exekuce povolena meritorně právem čili nic, a zakazuje prostě komukoliv — nejen dlužníkovi — by neodstraňoval z úředního opatření předmětů úřadem nebo z jeho příkazu zabavených nebo do vnučené správy daných (byť se to nedělo v úmyslu a za podmínek uvedených v §u 1 zákona), jednak z úvahy, že předpisy formálního (exekučního a procesního) práva jest dostatečně o to postaráno, by nebyla

prováděna exekuce nepřipustná nebo bezprávná. Stačí pro projednávání případ vzhledem k obsahu zmateční stížnosti poukázati na předpisy §u 39 čís. 2 ex. ř., jde-li o předměty z exekuce vyňaté, §§y 35 a 36 ex. ř., jde-li o odpor proti vymáhanému nároku nebo jeho vykonatelnosti, § 37 ex. ř. upravující exekuční intervenci — vesměs předpisy, poskytující možnost, by exekuce, neprávem povolená nebo vedená, byla odstraněna opětovným usnesením soudním na návrh strany neb i z moci úřední, po případě po úspěšně provedeném sporu. Nelze zajisté připustiti náhled, že posouzení právní dovolenosti exekuce po meritorní stránce přísluší exekutovi nebo jiné osobě s tím účinkem, že se jim ponechává na vůli, by nedbali formálně platně provedených exekučních úkonů tím, že dle vlastního uznání nakládají s věcmi do exekuce pojatými, zejména zabavenými. Trestní ustanovení §u 3 zákona nemůže míti za účel, by v trestním řízení se rozhodovalo o přípustnosti nebo nepřipustnosti exekučního úkonu, nýbrž jedině, by poskytlo účinnou ochranu autoritě úřadu v jeho veřejných opatřeních a tato ochrana jí přísluší bez ohledu na meritorní správnost nebo nesprávnost dotyčných opatření tím spíše, když pro uplatňování nesprávnosti jsou postiženému poskytnuty jiné právní prostředky.

V tomto případě jest zjištěno, že exekuční zabavení vagonu rákosí, jež tenkrát bylo v moci obžalovaného, bylo provedeno dne 2. dubna 1924 exekučním orgánem okresního soudu v Mimoně zápisem do protokolu a popsáním udáním váhy, čímž vzniklo formálně platné exekuční právo zástavní. Dále jest zjištěno, že obžalovaný o zabavení věděl a přes to rákosí úmyslně prodal, tedy jej odstranil, by s ním úřad nemohl nakládati. Tím splnil všechny náležitosti skutkové podstaty přestupku §u 3 zákona, pro nějž byl právem odsouzen. Že obžalovaný pouze vyměnil zabavený vagon rákosí za jiný, soud nezjistil, naopak prohlašuje obhajobu obžalovaného v tom směru výslovně za nepravdivou. Ostatně by se taková svémocná dispozice zabavenou věcí přičila zákazu §u 3 stejně jako bezprávný prodej rákosí vůbec, jak správně dovodil již první soud. K vývodům zmateční stížnosti budiž jen k vůli úplnosti podotknuto, že předmětem mobilární exekuce jsou podle §u 249 ex. ř. zásadně všechny hmotné věci, tedy i věci zastupitelné, takže i na těchto věcech může vzejítí platné exekuční právo zástavní, předpokládaje, že při zájemném popsání bylo uvedeno jich množství, což se zde stalo. Námitka odst. a) jest tedy zcela lichou. Námitky proti exekučnímu zabavení, uvedené v odst. b), c), d) mohl by obžalovaný jako dlužník uplatňovati, jak již bylo shora řečeno, pouze podle předpisů exekučního řádu (§§y 35, 36, 37, 39 čís. 2 ex. ř.) na příslušném soudě, nikoli ve zmateční stížnosti proti odsuzujícímu trestnímu rozsudku, pro nějž je úplně lhostejno, byla-li exekuce vedena meritorně právem čili nic (srv. rozh. Sb. n. s. č. 64).

Čís. 2051.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.).
Netřeba uváděti ve výroku rozsudku, v čem záleží pobuřování (§ 14
čís. 1 zákona) a jakým způsobem pachatel pobuřoval; s hlediska §u 260
tr. ř. stačí, je-li znění pobuřující řeči uvedeno v důvodech.

Pojmem »pro jeho vznik« (§ 14 čis. 1 zákona) jest rozuměti souhrn skutečností, ze kterých vzešel Československý stát, třebaš i postupně v těch hranicích, které tu byly v době spáchání trestného činu. Skutečností takovou jest též inkorporace Hlučína.

(Rozh. ze dne 20. srpna 1925, Zm II 529/24.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského soudu v Opavě ze dne 1. září 1924, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle §u 14 čis. 1 zákona ze dne 19. března 1923, čis. 50 sb. z. a n.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost uplatňuje důvody zmatečnosti čis. 3 a 9 a) §u 281 tr. ř. Zmatek čis. 3 §u 281 tr. ř. shledává v tom, že nalézací soud porušil předpis §u 260 odstavec prvý tr. ř., jehož nutno dbáti pod zmatečností, tím, že v rozsudečném výroku neuvedl všech skutkových okolností, důležitých pro právní kvalifikaci činu, zejména, že neuvedl, zda spáchal obžalovaný čin veřejně, či před více lidmi, ačkoliv tato zákonná známka jest pro trestnost jeho jednání nejpodstatnější. Avšak stížnost přehlíží, že předpis prvého odstavce §u 260 tr. ř., by trestný čin byl v rozsudečném výroku označen po stránce skutkové, má za účel, trestný čin pouze individualisovati, nikoliv snad jej podrobně popisovati. Zákonnému požadavku v tomto směru jakož i předpisu druhého odstavce §u 260 tr. ř., by čin byl označen také po právní stránce, vyhovuje úplně, uvádí-li rozsudek ve výroku, že obžalovaný dne 22. března 1924 v Š. pobuřoval proti státu pro jeho vznik a že se tím dopustil přečinu podle §u 14 čis. 1 zákona na ochranu republiky. V čem záleželo pobuřování a jakým způsobem obžalovaný pobuřoval, uvádějí podrobně důvody, obsahující přesné znění závadné řeči obžalovaného, pronesené na veřejně, hojně navštívené schůzi lidu v hostinci Čestmíra M. ve Š., takže je vyloučeno, by byl znovu stíhán nebo trestán pro týž čin, čemuž právě má předpis §u 260 tr. ř. zabrániti.

Po věcné stránce (čis. 9 a) §u 281 tr. ř.) namítá stěžovatel, že ve slovech obžalovaného »Víte, že hlučinské území bylo odtrženo od Německé říše proti naší vůli, násilím, aniž by se nás byl kdo tázal a nyní nás chce Český stát všelijakými úskoky (triky) polapiti« — »aby se česká vláda mohla vykázati před svazem národů — budeme-li jednou žádati za hlasování lidu, že jsme volili po moravsku, přes to, že jsme byli odtrženi od Německé říše« nelze spatřovati pobuřování proti Čs. státu pro jeho vznik, proto, že Československý stát jako mezinárodní právní subjekt existoval již od doby, kdy byl dohodou uznán jako mocnost válku vedoucí, tedy již před podepsáním Versaillské mírové smlouvy, takže slova obžalovaného, kritisující přidělení Hlučína k existujícímu již státu, neobracela se proti Československému státu pro jeho vznik, nýbrž obsahovala prostě kritiku provedené inkorporace bez předcházejícího plebiscitu. Zmateční stížnost má za to, že projev obžalovaného je trestně nezávadným, a jeho odsouzení pro přečín podle §u 14 čis. 1 zák. na ochr. rep. právně mylným. Zmateční stížnosti nelze dáti za prav-

du. V §u 14 čis. 1 zákona na ochranu republiky se praví: »Kdo . . . pobuřuje proti státu pro jeho vznik«. Pojmem »pro jeho vznik« jest ve smyslu tohoto zákonného ustanovení rozuměti souhrn skutečností, ze kterých vzešel Československý stát třebaš i postupně v těch hranicích, které tu byly v době spáchání trestného činu. Skutečností takovou je nepochybně také inkorporace Hlučína na základě článku 83. Versaillské smlouvy a zákona ze 30. ledna 1920, čis. 76 sb. z. a n. Poněvadž obžalovaný jest, jak rozsudek zjišťuje — mužem inteligentním a vlivným, jedním z politických vůdců oné části obyvatelstva v Š., která je orientována německy, a jako obratný a demagogický řečník zvolil k svému útoku na stát okázalou formu a nebezpečně ovzduší volební schůze s posluchačstvem, dřívějšími řečníky již rozvášněným, usoudil prvý soud správně, že předsevzal činnost, objektivně způsobilou, pobouření obyvatelstvo hlučinské, t. j. vytvořiti v něm duševní stav, státu nepřátelský, který by se mohl vybiti v činech, republice škodlivých, na př. v dožadování se pomoci u zahraničních činitelů a ve štvání proti Československému státu v zahraničí. A poněvadž je dále bezvadně zjištěno, že si pachatel byl vědom významu svých slov i případných následků svého činu, odpovídá odsuzující výrok pro přečín podle §u 14 zák. na ochranu republiky zjištěnému stavu věci i zákonu.

Čis. 2052.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čis. 50 sb. z. a n.). Souběh přečinu §u 14 čis. 5 zákona s přečinem pobuřování podle §u 300 tr. zák.

S hlediska §u 14 čis. 5 zákona není třeba hanobiti republiku přímo. I paušálním a tendenčním hanobením jednotlivých složek veřejného života republiky a úkonů její činitelů komunistickým agitátorem může býti hanobena republika sama.

Otázka, zda jde o pouhou tendenční kritiku jednotlivých činitelů republiky (úradů) a pobuřování proti nim (§ 300 tr. zák.), či o pobuřování proti republice ve smyslu §u 14 čis. 5 zákona, jest quaestio facti.

Subjektivní skutková podstata §u 14 čis. 5 zákona nevyžaduje úmyslu pachatelova, ohroziti obecný mír; stačí jeho vědomí, že jeho čin jest způsobilý, takové nebezpečí přivoditi.

Pokud odsouzenému pro přečín §u 14 čis. 5 zákona nelze povoliti podmíněný odklad trestu (§ 35 zákona).

(Rozh. ze dne 20. srpna 1925, Zm II 57/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 16. prosince 1924, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem rušení obecného míru podle §u 14 čis. 5 zákona ze dne 19. března 1923, čis. 50 Sb. z. a n. a přestupkem proti bezpečnosti cti podle §u 491 tr. zák. a článku V. zákona ze dne 17. prosince 1862, čis. 8 ř. zák. z roku 1863, a zamítl v neveřejném zasedání jeho odvolání z výroku o nepřiznání podmíněného odkladu výkonu trestu, mimo jiné z těchto

d ů v o d ů :

Z důvodu Šu 281 čis. 5 tr. ř. vytýká zmateční stížnost rozsudku, že neuvádí vůbec důvodů pro zjištění, že řeč byla pronesena v úmyslu, hanobiti republiku a ohroziti obecný mír v republice. Poukaz na zjevnost úmyslu pro člověka pravidelného myšlení nemůže prý jako odůvodnění přijíti v úvahu, kdyžť celá řada svědků potvrdila, že neměli dojmu, že chtěl obžalovaný hanobiti republiku. Obecní starosta S. potvrdil, že neslyšel, že se obžalovaný vyjádřil způsobem hanlivým o republice, a že posluchači se rozcházelí zcela v klidu a bez rozčilení, konečně i četníci potvrdili jen, že stěžovatel šval proti jednotlivým úřadům a proti četníkům v určitých případech, nikoli však že hanobil republiku. Než svoje přesvědčení o úmyslu obžalovaného, hanobiti republiku, opírá rozsudek o úvahu, že každému normálnímu člověku musí býti patrným hanobení republiky, když komunistický agitátor, v kteréžto vlastnosti vystoupil obžalovaný, na agitační schůzi komunistické v řeči, vrcholící v provolání ve smyslu: »Ať žije republika sovětská«, svými výroky zhanobí téměř všechny složky veřejného života republiky od jejich budovatelů přes sbor zákonodárný, vládu, úřady, jednotlivé osoby úřední až k soudům a četníkům, že skutečnost ta nemohla proto býti pochybná ani obžalovanému při jeho vzdělání a povolání jako kandidáta advokacie, a když přes to, že si ji uvědomil, výroky takové pronesl, jednal ve zřejmém úmyslu hanobení ústavních činitelů, úřadů, veřejných orgánů republiky, hanobiti republiku samu. Úmyslu pachatelova, ohroziti obecný mír, § 14 čis. 5 zákona na ochranu republiky vůbec nevyžaduje; stačí vědomí pachatelovo, že jeho čin je způsobilým, takové nebezpečí přivoditi. Odvozuje-li rozsudek toto vědomí pachatelovo v projednávaném případě z vysokého stupně inteligence obžalovaného, jenž si proto nutného účinku své řeči nemohl neuvědomiti, nelze tvrditi, že vůbec nevedl důvodů pro toto své zjištění po stránce subjektivní, jak by to § 281 čis. 5 tr. ř. předpokládal, to tím méně, ježto rozsudek výslovně poukazuje na projevy účastníků shromáždění, které zřejmě nasvědčovaly tomu, že řečník vyvolává svou řeči v posluchačích pobouření a pohoršení. Okolnost, na niž stížnost poukazuje, že totiž jednotliví účastníci neměli dojmu, že obžalovaný chtěl republiku hanobiti, a že se nálada, vzbuzená v posluchačích, nevybila v nějakých úkonech, obecný mír rušících, nemůže prejudikovati přesvědčení soudu o skutečném úmyslu obžalovaného. Jsou-li důvody v rozsudku uvedené postačitelny, by přesvědčení to bylo o ně opřeno, nelze zkoumati v rámci uplatňovaného formálního důvodu zmatečnosti.

Po hmotněprávní stránce uplatňuje stížnost podle Šu 281 čis. 9 a) po případě 10 tr. ř., že čin obžalovaného nenaplnuje skutkové podstaty podle Šu 14 čis. 5 zákona na ochranu republiky, že by mohl nanejvýše býti podřaděn předpisu Šu 300 tr. zák., spadajícího do příslušnosti poroty, jelikož kritika vlády (koaličního režimu), v níž řeč stěžovatelova vrcholila, a jednotlivých vládních orgánů a státních úřadů neznamená ještě hanobení republiky a že odchýlný názor nalézacího soudu jest nesprávným. Zákon nevyžaduje v Šu 14 čis. 5, aby hanobení stalo se nutně přímo, snad výslovným jmenováním republiky. Hanobení státi se může, často mnohem účinněji, i nepřímo, když hanobí se vše to,

v čem se veřejný život v republice projevuje. Jelikož pak veřejný život v republice může se projevovati jen v úkonech jejích činitelů, jest zřejmo, že paušálním, tendenčním haněním všeho toho, co tyto činitelé, za republiku jednající, konají, může hanobena býti republika sama. Slo-li o pouhou tendenční kritiku jednotlivých těchto činitelů a pobuřování proti těmto, po případě úřadům, či o hanobení republiky samé, jest quaestio facti, již řešiti jest nalézacímu soudu dle obecných vykládacích pravidel, při čemž je mu zejména přihlížeti k projevu v jeho celistvosti. To činil v tomto případě nalézací soud výstižně dle důvodů rozsudku. Dospěl-li takto k jinému výsledku, než obhajoba obžalovaného, nelze proti tomu v rámci uplatňovaných hmotněprávních důvodů s úspěchem brojiti. Přisvědčiti jest ovšem stížnosti, že hanobení, má-li vyčerpati skutkovou podstatu podle Šu 14 čis. 5 zákona na ochranu republiky, musí se státi způsobem surovým neb štvavým a musí býti způsobilé, snížití vážnosti republiky neb ohroziti obecný mír v ní. Než obojí zjišťuje a odůvodňuje též napadený rozsudek. Poukazuje v příčině prvé nejen na obrat, že byrokraté chovají se nyní k lidem zpupně a jsou suroví, nýbrž zejména i na další výroky. Ve výrocích těch vytýká se úřadům, pozemkovou reformu provádějícím, nemilosrdné a kruté vystupování vůči malým zemědělcům, zdůrazňuje se nemilosrdné vymáhání toho, co budovatelé státu ne nezištným způsobem vydávali, berním šroubem na malých lidech a nutnost, vypuditi pravé bolševiky, tedy bezcharakterní násilníky z ministerstev a ústředních kanceláří, kam byli po převratě usazeni, hanobí se ústavní činitelé, již vytvořili zákon na ochranu republiky poukazem, že zákona toho potřeba jest v první řadě k jejich pozavírání. Jelikož z těchto ukázek z řeči obžalovaného zřejmě vychází na jeho tendence, vzbuditi v posluchačích nepřátelské smýšlení proti předmětům dotyčných útoků, nelze přisvědčiti stížnosti, že způsob, jímž byla obžalovaný hanobena republika, nebyl takovým, jak předpokládá § 14 čis. 5 zákona. Ohledně způsobilosti, ohroziti mír, stačí poukázati na to, co v tomto směru bylo již výše při rozboru zmatku podle Šu 281 čis. 5 tr. ř. uvedeno, a že i názor soudu, že soustavné hanobení téměř všech veřejných činitelů republiky od jejich zakladatelů až po poslední orgány moci výkonné, nemůže nemíti účinku, by jím nebyla též snížena i vážnost republiky samé, nelze označiti právně pochybeným, jakmile se připustí možnost, že souhrnem útoků na tyto činitele může býti útočeno též na republiku samu. Ne neprávem označuje rozsudek charakteristickou též okolnost, že obžalovaný zřejmě úmyslně opomenul, by vůči souhrnu svých výtek, činěných téměř všem veřejným činitelům republiky, zmínil se i jen jediným pochvalným slovem o nějakém úkonu nebo projevu některého ústavního činitele nebo veřejného orgánu. Třebaže není povinností oposičního politika, jak praví stížnost, chváliti vládu a její orgány, tedy přece tato stránka projevu obžalovaného jest vykládacím prostředkem pro zjištění pravého významu. Sluší připustiti, že závadné výroky samy o sobě vykazují též známky přečinu podle Šu 300 tr. zák. Proto nelze však uznati právně pochybeným, když nalézací soud, hodnotě projev v jeho celistvosti, shledal v něm útok proti obecnému míru, rázu v Šu 14 čis. 5 zákona na ochranu republiky vytknutého. Ostatně jen mimochodem budiž poukázáno na to, že nemá obžalovaný příčiny, cítiti se touto kvalifikací činu stíženým, kdyžť přečin podle Šu

300 tr. zák. jest ohrožen trestem vyšším, nežli přečin podle zákona na ochranu republiky.

Odvolání obžalovaného z nepřiznání podmíněčného odsouzení není odůvodněno. Vývody odvolání nejsou s to, by vyvrátily správné odůvodnění dotyčného rozsudkového výroku. Podle §u 35 zákona na ochranu republiky jest u osob, starších osmnácti let, podmíněčné odsouzení vyloučeno, jde-li o zločin podle tohoto zákona, vůbec, jde-li o přečin nebo přestupek, vyžaduje-li veřejný zájem výkonu trestu. Nalézací soud právem proto řešil otázku podmíněčného odsouzení s hlediska uvedeného zákonného ustanovení a právem usoudil, že v tomto případě veřejný zájem vyžaduje výkonu trestu, neboť obžalovaný pronesl závažné výroky, naplňující skutkovou podstatu přečinu podle čis. 5 §u 14 zákona na ochranu republiky na táboru lidu čítajícím asi 300 posluchačů a výroky svými haněl téměř všechny složky veřejného života republiky a to způsobem, který byl způsobitelným vzbuditi přímo odpor proti demokraticko-republikánské formě státu. Bylo proto odvolání jako neodůvodněné zamítnouti.

Čís. 2053.

Lichva (cís. nař. z 12. října 1914, čis. 275 ř. zák.)

Ke skutkové podstatě úvěrové lichvy ve smyslu §u 2 čis. 1 zákona se nevyhledává, by pachatel sám odměnu žádal.

Pojem »nápadného poměru hodnot« je relativním; dlužno tu přihlížeti k okolnostem případu, ku platební způsobilosti dlužníků a k pachatelovu risiku.

(Rozh. ze dne 21. srpna 1925, Zm I 374/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmáteční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 1. dubna 1925, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle §u 2 čis. 1 cís. nař. ze dne 12. října 1914, čis. 275 ř. zák., mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmatečnost podle §u 281 čis. 4 tr. ř. spatřuje stížnost v tom, že nalézací soud zamítl při hlavním přelíčení návrh obžalovaného na opatření spisů okresního soudu na Král. Vinohradech a na výslech manželky obžalovaného jako svědkyně o okolnostech, obžalovaným uvedených. V protokole o hlavním přelíčení je zaznamenáno, že obžalovaný navrhl důkaz oněmi spisy o tom, že obžalovaný zažaloval jen směnku na 2000 Kč proti Václavu Š-ovi a Juliu M-ovi a že nebylo nic splaceno, a výslech manželky obžalovaného (patrně jako svědkyně) o tom, že svědci sami obžalovanému odměnu nabízeli, že manželka obžalovaného opatřovala peníze s námahou a že odměna za opatření peněz byla přiměřená. Tyto návrhy byly právem zamítnuty. Okolnosti, jež měly býti dokázány oněmi spisy, nenasvědčovaly vůbec tomu, že obžalovaný se nedopustil přečinu, o který tu jde; zejména nelze přisvědčiti názoru

zmáteční stížnosti, že se z nich dalo dovozovati, že obžalovaný se nedopustil vykořisťování, jemu za vinu kladeného, nýbrž že ve skutečnosti byli on a jeho manželka podvodným způsobem poškozeni. Okolnost, že dlužníci sami obžalovanému odměnu nabízeli, byla pro posouzení věci nerozhodnou, neboť ke skutkové podstatě přečinu úvěrové lichvy se nevyhledává, by pachatel sám odměnu žádal. Další okolnost, že manželka obžalovaného opatřovala peníze s námahou, bylo též považovati za bezvýznamnou proto, že nebylo obžalovaným tvrzeno, že s opatřováním peněz byly spojeny pro něho nebo pro jeho manželku výlohy. Pokud konečně jde o otázku, zda byla odměna za opatření peněz přiměřená, dlužno poznamenati, že k řešení této otázky byl povolán jedině nalézací soud. Ježto tudíž zamítnutím oněch návrhů nebyla obhajoba zkrácena, není tu důvodu zmátečnosti podle §u 281 čis. 4 tr. ř.

Věcně provádí stížnost důvod zmátečnosti čis. 9 a) §u 281 tr. ř. jen potud, pokud vytýká rozsudku, že posoudil mylně otázku nepoměrných výhod, t. j. otázku nápadného nepoměru hodnot plnění. Ani v tomto směru nelze zmáteční stížnosti přiznati oprávnění. Lze sice souhlasiti s jejím náhledem, že pojem nápadného nepoměru hodnot je relativním, že dlužno při zkoumání otázky, zda jde o nápadný nepoměr, přihlížeti k okolnostem případu, ale dlužno zároveň zdůrazniti, že soud prvé stolice přihlížel k poměrům, zejména k tomu, že obžalovaný a poškození jsou státními úředníky nižších hodnostních tříd, a k tomu, že obžalovaný netvrdil, že s opatřením peněz byly spojeny výlohy, a že sledal za tohoto stavu věci v tom, že obžalovaný požadoval a dal si poskytnouti odměnu 10 Kč ze 100 Kč za dobu necelého měsíce, právem nápadný nepoměr hodnot plnění. Pokud obhájce obžalovaného nahodil při veřejném rohu, prováděje důvod zmátečnosti podle čis. 9 a) §u 281 tr. ř., otázku, že nalézací soud měl přihlížeti též ku platební způsobilosti dlužníků obžalovaného a k jeho risiku, dlužno sice uznati, že při jednáních úvěrních jest počítati i s obvyklou, nepřeměřenou premii za risiko, jež věřitel na se bere tím, že poskytuje úvěr. Než nalézací soud neměl příčiny, zabývatí se touto otázkou, poněvadž obžalovaný nehájil se tím, že považoval své dlužníky za úvěru neschopné, a neuvedl též žádných okolností, z nichž by risiko vyplývalo, naopak obžalovaný pokládal své dlužníky za osoby dobře situované, úvěru schopné, takže s risikem ani nepočítal.

Čís. 2054.

Starosta obce a obecní radní požívají ochrany §u 68 tr. zák., i když provádějí osobně politickou exekuci podle §§u 3, 4 cís. nař. z 20. dubna 1854, čis. 96 ř. zák.

(Rozh. ze dne 21. srpna 1925, Zm II 98/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmáteční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Uh. Hradišti ze dne 15. ledna 1925, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem veřejného násilí podle §u 81 tr. zák., mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Ve vývodech, jimiž provádí důvod zmatečnosti čís. 9 a) Šu 281 tr. ř., dovozuje zmateční stížnost, že výkonným orgánem, pověřeným výkonem exekuce a k němu formálně oprávněným, byl pouze radní D-ý, nikoli také starosta K., že tudíž starosta nešel k obžalovanému jako osoba úřední, nýbrž v zastoupení obce jako vymáhající věřitelky. Dovolává se při tom §§ 3 a 4 císařského nařízení ze dne 20. dubna 1854, čís. 96 ř. zák., dle nichž mají prý představení obcí politickou exekuci ohledně peněžitých příspěvků nebo pokut, připadajících ve prospěch obce, prováděti svými vlastními orgány. Takovýmto výkonným orgánem, pověřeným provedením exekuce, byl v tomto případě dle názoru zmateční stížnosti pouze obecní radní D-ý. Zmateční stížnosti nelze přiznati oprávnění. Starosta obce K. a obecní radní D-ý přišli podle rozsudkového zjištění do domu obžalovaného provádět politickou exekuci pro pokutu za škody způsobené drůbeží. Peněžitě pokuty uvedeny jsou v Šu 3 uvedeného císařského nařízení mezi oněmi peněžitými plněními, která mají podle tohoto předpisu k nařízení úřadů vybíratí jejich vlastní orgány nebo v jejich jméně a z jejich uložení orgánové obcí. Pak-li se někdo s tímto plněním obmešká nebo nechce-li je zcela nebo z části plniti, má podle druhého odstavce téhož Šu politický úřad právo, když by upomenutí o ně, jež by buď sám nebo prostřednictvím obecního orgánu učinil, zůstalo bez účinku, použití exekučních prostředků, které mají jindy místo za příčinou vymáhání nezaplacených přímých daní. Rozsudek zjišťuje, že v tomto případě byl ku provedení exekuce zmocněn obecní úřad. Toto zjištění dochází opory jednak ve svědeckém udaji starosty K-a, jednak v trestním oznámení, které bylo při hlavním přelíčení čteno, a jehož se rozsudek výslovně dovolává jako pramene svých skutkových zjištění a v němž se uvádí, že si starosta K. vyžádal u okresní politické správy povolení k provedení politické exekuce na obžalovaném, které mu jmenovaným úřadem dne 26. srpna 1924 bylo povoleno. Je na bíledni, že, ať provedení exekuce povoleno bylo obecnímu úřadu nebo starostovi obce, v němž rozsudek vzhledem k příslušným ustanovením obecního zřízení spatřuje vším právem představitěle obecního úřadu, starosta K. konal svůj úřad také tehdy, když odebral se do domu obžalovaného k provedení exekuce osobně, a že nepozbyl tento jeho krok povahy úředního výkonu ani tím, že si jako vykonavatele exekuce, jako výkonný orgán přibral radního D-ého, ani posleze tím, že tam šel také, by, ať již z jakékoli příčiny, sám sepsal o exekuci protokol. Zmateční stížnost označuje tudíž starostu obce a to již vzhledem na veřejnoprávní povahu peněžitého poplatku, k jehož vydobytí exekuce byla prováděna, a na zmocnění, udělené k tomu cíli nadřízeným úřadem, neprávem za pouhého zástupce vymáhající věřitelky a stejně neprávem upírá mu formální oprávnění k výkonu exekuce.

Čís. 2055.

S hlediska Šu 36 zbroj. pat. stačí, má-li kdo zbraň vůbec při sobě; nezáleží na podnětu a účelu nosení (na př. k cíli použití při divadelním

představení), ani na tom, po jakou dobu je zbraň nosena, ani na tom, je-li nositel vlastníkem (držitelem) zbraně, či jen jeho poslem.

Podmíněně odsouzení (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 562 sb. z. a n.).

Jest zmatkem čís. 11 Šu 281 tr. ř., uložena-li náhrada škody podmíněně odsouzenému bezpodmínečně, nikoliv jen dle jeho sil.

(Rozh. ze dne 21. srpna 1925, Zm II 166/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného Ladislava N-e do rozsudku krajského soudu v Jihlavě ze dne 6. března 1925, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle Šu 335 tr. zák. a přestupkem podle Šu 36 zbroj. pat. Podle Šu 290 tr. ř. doplnil současně rozsudkový výrok, kterým podmíněně odsouzení obžalovaných Ladislava N-e, Jana M-ho a Ivana M-a bylo ve smyslu Šu 4 zák. ze dne 17. října 1919, čís. 562 sb. z. a n. učiněno závislým na podmínce, že všichni obžalovaní nahradí alespoň útraty pohřbu Leopolda S-a a jeho pomníku a sice v té výši, jak účty budou tyto náklady prokázány, tím, že se vyslovuje, že zmínění tři obžalovaní nahradí škodu tu »dle svých sil«. V otázkách, o něž tu jde, uvedl v

d ů v o d e c h:

Stížnost napadá odsouzení stěžovatelovo pro přestupek Šu 36 zbrojního patentu jako právně mylné, uplatňujíc, že stěžovatel nenesl zbraň jako takovou, nýbrž na žádost spoluobžalovaného přinášel pušku, již se mělo použiti při divadelním představení. Není prý úmyslem zákonodárcovým, by na takovýto případ, kde jest nositel zbraně pouhým poslem, byl vztahován § 36 zákona. Stížnost je bezdůvodna. Zákon činí trestnost odvislou pouze od nosení zbraně, děje-li se to bez oprávnění a prokázané nutnosti k odvrácení hrozícího nebezpečí. Dle toho stačí, že někdo má zbraň vůbec při sobě, aniž záleží na podnětu a účelu nosení a aniž sejde na době, po jakou zbraň je nosena, výmouc případ, že vinník uchojí a vezme na se jen na okamžik zbraň, kterou nese jiná osoba k vlastní potřebě; nezáleží konečně ani na povaze příslušnosti zbraně k jejímu nositeli, zda jest jejím vlastníkem, držitelem či jen pouhým poslem vlastnickovým, poněvadž i takovýto posel, má-li zbraň při sobě, ji ve smyslu zákona nosí. Stanovisko toto vyplývá zejména ze souvislosti Šu 36 s §em 15 úsudkem z opaku a bylo proto použito zákona správně i na tento případ, kde stěžovatel byl pro loveckou pušku poslán a nesl ji z příbytku vlastníkova přes ulici k radnici, by se jí tam použilo při divadelním představení. Bezdůvodnou zmateční stížnost bylo proto zavrhnouti.

Podle Šu 4 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 562 sb. z. a n. lze podmíněně odsouzenému uložiti mimo jiné, by podle svých sil nahradil škodu, kterou způsobil. Ve výroku rozsudkovém není však uvedeno, že se obžalovaným ukládá, by škodu (jde tu o náhradu škody, nikoli o dostiučinění, jak mylně a odchylně od výroku rozsudkového uvádějí důvody) nahradili podle svých sil, jak ustanoveno jest v Šu 4 zákona

o podmíněném odsouzení, nýbrž jest naopak výrokem tím uložena náhrada škody všem obžalovaným bezpodmínečně. Zmíněný výrok trpí tudíž nevytýkanou zmatečností podle čís. 11 Šu 281 tr. ř.; bylo proto podle jasného znění Šu 4 zmíněného zkona po rozumu Šu 290 tr. ř. dotyčný výrok doplniti a vysloviti, že jest povinností obžalovaných, by nahradili způsobenou škodu pouze podle svých sil.

Čís. 2056.

Zákon o právu původcovském ze dne 26. prosince 1895, čís. 197 ř. zák.

Obkreslení stavebních plánů.

Zaplacením plánů stavebníkem původci nenabývá stavebník práv napodobovacích (rozmnožovacích) a nemůže je na jiného převésti (§§y 18, 51 zákona).

Omyl (nevědomost) co do ustanovení zákona původcovského neomlouvá (§§y 3, 233 tr. zák.).

Ochrana vztahuje se i na část díla (§ 3 zákona).

§ 51 zákona předpokládá úmyslnost jednání, spojenou s vědomím o jsočnosti cizího práva původcovského; stačí dolus eventualis.

Ani s hlediska Šu 53 zákona nevyvíňuje omyl, záležející v tom, že plán (jeho kopie) pro nepatrné změny na něm provedené a pro zaplacení osobou třetí (stavebníkem) není dílem cizím.

»Uvedením díla do oběhu« (§ 53 zákona) na rozdíl od uveřejňování, odbývání (§§y 23, 31, 37, 40 zákona) jest každá dispozice jím, jež činí je osobám třetím přístupným; může se státi i vzhledem k jedinému exempláři, aniž třeba rozmnožování díla; stačí předložení kopie plánu stavebnímu úřadu.

(Rozh. ze dne 24. srpna 1925, Zm II 320/24.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmatečným stížnostem státního zastupitelství a soukromého obžalobce Viléma L-y do rozsudku krajského soudu v Nov. Jičíně ze dne 24. ledna 1924. pokud jim byl obžalovaný Adolf Sch. podle Šu 259 čís. 3 tr. ř. sprostěn z obžalob vznesených na veřejným obžalobcem pro přečin podle Šu 53 zák. ze dne 26. prosince 1895, čís. 197 ř. zák. a soukromým obžalobcem Vilémem L-ou pro přečin podle Šu 51 téhož zákona, zrušil napadený rozsudek a vrátil věc soudu prv. stolice, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

A) Zmateční stížnost soukromého obžalobce uplatňuje důvody zmatečnosti podle čís. 5 a 9 a) Šu 281 tr. ř. V onom směru vytýká napadenému rozsudku rozpor se spisy a neúplnost. Není však po zákonu doličena, neuvádějíc, co soud předpokládal v rozporu se spisy jako jejich obsah. Polemika se závěrem není doličováním důvodu podle čís. 5 Šu 281 tr. ř. Ani neúplnosti, ježto nalézací soud nepřihlížel k okolnosti, že sám obžalovaný vyzýval Artura Sch-a, by nejdříve dal vše

do pořádku s Vilémem L-ou a zaplatil mu, tu není, neboť soud tuto okolnost předpokládal a předpokládá dále, že obžalovaný právě měl za to, že zaplacením plánů přestávají všechna práva L-ova. Rovněž se nedoličuje uplatňovaný rozpor se spisy aniž jiný důvod zmatečnosti čís. 5 Šu 281 tr. ř. dovozováním, že tu jest objektivně i subjektivně zařazeno do práv původcovských, což ostatně rozsudek taktéž předpokládá ohledně objektivní stránky. Že obžalovaný Adolf Sch. nebyl oprávněn pokládati stavebníka Sch-a za vlastníka plánů, že přes zaplacení plánů zůstal L. původcem, a že nikdo nesměl plány těmito nakládati způsobem jemu vyhrazeným; není doličováním žádného z důvodů čís. 5 Šu 281 tr. ř., nýbrž námitkou právní. Jest v ní výtka nesprávného právního posouzení věci, když rozsudek spatřuje jeden z důvodů vylučujících vědomost zásahu na straně obžalovaného v tom, že obžalovaný pokládal plány zaplacením za majetek Sch-ův. Jde o otázku, zda vylučuje bezelstnost ohledně práva k reprodukci vědomost zásahu in objecto předpokládaného. K otázce této bude se vráceno. Zatím budiž jen krátce opakováno, že jak ukázáno, stížnost co do uplatňovaného důvodu formálního není vlastně ani provedena. Skutková zjištění rozsudku nabývají tím povahy závazné základny, z níž jest jak zmateční stížnosti, tak soudů zrušovacím vycházezi při přezkoumávání rozsudku po stránce právní.

K přezkoumávání tomu nesoucího se důvodu zmatečnosti rozsudku podle čís. 9 písm. a) Šu 281 tr. ř. však stížnost neprovádí ve svých dalších vývodech po zákonu. Že obžalovaný in objecto zasáhl do výlučných práv soukromého obžalobce, rozsudek předpokládá. Ve směru subjektivním rozsudek naproti tomu o vině obžalovaného přesvědčení nenabyl. Toto jeho zjištění jest povahy skutkové a jako takové jest s hlediska uplatňovaného hmotněprávního důvodu zmatečnosti neodporovatelným. Ovšem mohla by zmateční stížnost dovozovati, že ve zjištění tom obsažené a se projevující právní pojetí vědomosti jako náležitosti skutkové podstaty Šu 51 zák. pův. (nebo okolností vědomost vylučujících), je nesprávné. Toho stížnost na tomto místě nečiní, nýbrž jen dovozuje, že mělo býti za svědomitého zkoumání výpovědi všech slyšených osob a při správném uvážení stavu věci přijato za prokázáno, že obžalovaný dopustil se zásahu do původcovských práv stěžovatelových vědomě. Těmito vývody se dále zabývatí nelze i zbývá ve zmateční stížnosti za předmět rozboru jen vzpomenuť již věta z odstavce věnovaného čís. 5 Šu 281 tr. ř., jejíž smysl dá se formulovati ve výtku mylnosti rozsudku v právním předpokladu, že může býti obžalovanému přiznána nevědomost zásahu proto, že pokládal stavebníka za vlastníka plánů, čímž patrně mělo býti řečeno, že obžalovaný byl toho mínění, že na původcovská práva L-ova již ohledu bráti nemusí. Vskutku rozsudek, zjistiť, že obžalovaný stavební plány, soukromým obžalobcem zhotovené, jež uznává za dílo výtvarných umění ve smyslu Šu 4 čís. 6 zákona původcovského, v podstatě obkreslil, a, shledav v tomto jednání obžalovaného ve směru objektivním zásah do původcovských práv L-ových podle Šu 21 zákona, nenabyl přesvědčení, že obžalovaný byl si toho vědom, že, obkresluje v podstatě plány soukromého obžalobce a přičiňuje některé změny (něco málo na nich pozměňuje), dopouští se zásahu do práv autorských, že tedy zásahu toho dopustil se vědomě, i sprostil

ho z obžaloby, neshledávaje skutkovou podstatu přečinu podle §u 51 zákona za dānu po stránce subjektivní. K uvedenému přesvědčení dospěl nalézací soud proto, že obžalovaný vyhotovil ku příkazu stavebníka Sch-a plány nové se změnami Sch-em požadovanými a obkreslil z plánů soukromým obžalobcem L-ou zhotovených jen ostatek, takže provedení přece jen vypadlo poněkud jinak, a dále proto, že obžalovaný pokládal stavebníka Sch-a, jenž byl plány staviteli L-ovi zaplatil, za jejich vlastníka. Nalézací soud tedy uznává za jeden, a to zajisté nikoli méně závažný, z obou důvodů, pro které nemohl nabýti přesvědčení, že obžalovaný si byl vědom svého v rozsudku objektivně předpokládaného zásahu do původcovských práv L-ových, tu okolnost skutkově zjištěnou, že obžalovaný pokládal stavebníka Sch-a za vlastníka plánů. Že obžalovaný pokládal Sch-a za původce plánů, rozsudek nepředpokládá, i nelze o tom pochybovat, je vsunutá věta o zaplacení plánů Sch-em L-ovi má význam odůvodnění zmíněného předpokladu obžalovaného. Tím, že rozsudek tento předpoklad obžalovaného takto odůvodňovaný uznává za důvod nevědomosti obžalovaného, že svým jednáním vsahuje do původcovských práv L-ových, uznává rozsudek tuto obranu obžalovaného za právně přípustnou.

To jest však stanoviskem právně pochybeným. Podle §u 18 zákona není bez zvláštní úmluvy obsažen převod práva napodobovacího nebo rozmnožovacího v tom, že vlastnictví k dílu výtvarných umění přenechá se zdarma neb úplatně jinému. Že stavebník Sch., zaplativ L-ovi plány, jím zhotovené, nenabyl tím a tudíž ze své strany nemohl na obžalovaného přenést práva napodobovací nebo rozmnožovací, je tím jasně řečeno. Opačné mínění obžalovaného bylo tedy právně mylným. Tento právní omyl týkal se zásady zákona o právu původcovském, jež i v ustanoveních o vzniku, trvání a rozsahu práv původcovských pokládáti dlužno za doplněk obecného zákona trestního, poněvadž obsahem ustanovení těch je podmíněna použitelnost trestních sankcí původcovského zákona. Pro tento názor, shodující se se stanoviskem dosavadní judikatury a panující nauky, mluví také zřetele praktické, jelikož by jinak pachatelé namnoze unikali trestu prostou výmluvou, že jim ustanovení zákona o právu původcovském nebyla znāma. Omylem nebo nevědomostí co do ustanovení zákona původcovského nemůže se tedy podle zásady §u 3, 233 tr. zák. nikdo úspěšně hájiti. Soud prvě stolice tudíž pochybil, když uplatňování uvedeného trestněprávního omylu obžalovaného uznal za důvod, opodstatňující předpoklad jeho bezelstnosti. Než i druhý z obou důvodů jest z téže příčiny vadným. Rozsudek sám uznává, že obžalovaný okopíroval plány L-ovy »v podstatě«. Podle zásady §u 3 zákona, o níž platí totéž, co již uvedeno, vztahuje se ochrana zákona i na části díla, tím spíše na jeho části podstatné. Nesmělo tedy býti obžalovanému přiznáno za důvod vylučující vědomost ve smyslu §u 51 zákona, t. j. úmyslnost jednání, spojenou s vědomím o jsoucnosti cizího práva původcovského (při čemž stačí dolus eventualis), že stavební plány L-ovy poněkud, ať ku přání Sch-ovu, ať o své újmě pozměnil. Podle toho spočívá právní názor, v němž kotví skutkově zjištění rozsudku o subjektivní stránce činu, obžalovanému za vinu daného, na právním omylu i bylo rozsudek co do výroků, týkajících se §u 51 zákona zrušiti a věc vrátiti do stolice prvě k opětnému projednání a rozhodnutí,

poněvadž zbývající zjištění skutková nepostačují, by soud zrušovaci mohl sám ve věci naléztí za právo, a je třeba po stránce subjektivní zjištění, prostých právních omylů.

B) Zmateční stížnost státního zastupitelství uplatňuje zmatek podle §u 281 čís. 9 a) tr. ř., napadajíc právem veškeré úvahy, z nichž rozsudek vylučuje skutkovou podstatu přečinu podle §u 53 zák. pův., jako právně pochybené. Nalézací soud vyloučil zmíněnou skutkovou podstatu 1), ježto nemohl nabýti přesvědčení, že si byl obžalovaný Sch. vědom, že svým podpisem opatřuje dílo cizí svým vlastním jménem, 2) ježto pouhé předložení kopií plánů u stavebního úřadu neznamená ještě uvedení díla do oběhu a 3) ježto pohřešuje úmysl, klamati. Než z odůvodnění dotyčných zjištění rozsudku vyplývá, že osvobozující výrok ve všech směrech spočívá na nesprávném právním pojetí dotyčných složek zákonné skutkové povahy. Vědomí pod 1) označuje soud za pochybné, protože Adolf Sch. na plánech L-ových, jež obkreslil, přece jen nějaké, byť i nepatrné změny provedl a protože pokládal za vlastníka stavebníka Artura Sch-a, jenž L-ovi plány zaplatil. Než, nehledíc k otázce souvislosti těchto důvodů, jimiž vlastně odůvodňoval nalézací soud vědomí o zasahování do cizích práv původcovských, jež chrániti § 53 zák. pův. vůbec není určen, se závěrem, soudem tuto z nich odvozovaným, šlo by v případě tom přece jen, jak správně vytýká zmateční stížnost, jen o omyl trestněprávní, jehož nelze se podle zásady §§u 3, 233 tr. zák. ani v oboru zákona původcovského s úspěchem dovolávat. Neboť omyl záležel by jen v tom, že plán, jiným původcem vyhotovený po případě jeho kopie pro nepatrné změny, na něm provedené, a proto, že byl osobou třetí, a ne obviněným zaplacen, není dílem cizím a může býti i za ostatních předpokladů §u 53 zák. pův. beztrestně jménem toho, jenž jej nezhotovil, opatřen.

Mylným jest názor nalézacího soudu pod 2) vyslovený, že uvedení do oběhu ve smyslu zákona původcovského znamená rozmnožování díla a jeho rozšiřování, a že o dání do oběhu při stavebním plānu mohlo by býti proto řeči jen tehdy, kdyby rozmnožen byl za tím účelem, by odezdán byl osobě třetí nebo dalším osobám, by s ním podle vlastní vůle naložily. Pouhé rozmnožení za účelem provedení stavby — předložení stavebnímu úřadu, podělení osob při stavbě zaměstnaných a p. sem prý nespadá. Uvedení do oběhu, na rozdíl od uveřejňování, odbývání (§§y 23, 31, 37, 40) znamená vůbec každou disposicí s dílem, jež činí je osobám třetím přístupným. Může proto státi se po případě i jen vzhledem k jedinému exempláři, aniž třeba rozmnožování díla. I tím, že kopie, jménem obžalovaného znamenáné, předloženy byly toliko stavebnímu úřadu a měly po případě dány býti jen osobám, při stavbě zaměstnaným, staly se osobám třetím přístupnými a mohly býti nejen tyto, nýbrž na základě dalšího jich sdělení i širší kruhy ohledně jména původcova klamány. Proto v tomto zamýšleném postupu zrači se již v §u 53 zák. pův. při správném jeho pojmání vyžadovaný úmysl, uvést dílo do oběhu. Požadavek úmyslu, klamati (ad 3) vylučuje nalézací soud proto, poněvadž účelem §u 53 zák. pův. jest chrániti veřejnost před klamáním zmíněnou činností padělačí. Z pouhého předložení plánů úřadu stavebnímu nevyplývá prý však úmysl, někoho o původu plánů klamati, kdyžťe stavebník Sch. původ plánů znal; jako stavební úřad působící obecní

starosta však nemůže pokládati býti za onu veřejnost, jež předpisem Šu 53 zákona má býti chráněna. I když se připustí, že předpisem, o nějž jde, má býti chráněno obecnstvo proti klamu o jméně původcově, nelze přehlédnouti, že zákon ohledně objektu úmyslu klamati v Šu 53 pův. zák. nerozlišuje. I § 35 stavebního řádu stanoví, že plány, jež mají býti stavebnímu úřadu ku schválení předloženy, podepsati jest stavbyvedoucím, jich zhotoviteli, není-li s tímto totožný a pánem stavby. Tím dostatečně zdůrazněn jest zájem stavebního úřadu, by pravého zhotovitele plánů poznal. K tomu přistupuje, že, jak již výše podotknuto, klamáním stavebního úřadu, klamány býti mohou i kruhy širší, jež prostřednictvím osob, předloženými stavebními plány úředně zaměstnaných o nepravém označení původcovu mohou zvědět. Zřejmě tudíž došel nalézací soud ke zjištění chybného úmyslu klamati jen příliš úzkým výkladem toho zákonného požadavku. Podle toho bylo napadený rozsudek k odůvodněné stížnosti veřejného obžalobce také ve výroku, osvobozujícím obžalovaného ve směru Šu 53 zák. pův. zrušiti jako zmatečný. Ježto však soud zrušovací nenalézá v rozsudku zjištěny skutečnosti, jež by mu umožňovaly ve věci samé rozhodnouti, zejména úmysl klamati, bylo věc též v tomto směru vrátiti do první stolice k opětovnému projednání a rozsouzení.

Čís. 2057.

Náklady dopravy poraněného k lékaři patří k nákladům léčebním, je-li taková doprava okolnostmi odůvodněna (§ 152 tr. zák., § 1325 obč. zák.).

(Rozh. ze dne 25. srpna 1925, Zm I 462/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl v neveřejném zasedání zmatečnou stížnost obžalovaného do rozsudku krajského jakožto nalézacího soudu v Hradci Králové ze dne 11. května 1925, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem těžkého poškození na těle podle Šu 152 tr. zák. a nevyhověl jeho odvolání z výroku o soukromoprávních nárocích. V otázce, o níž jde, uvedl v

d ů v o d e c h :

Obžalovaný se odvolal z výroku o soukromoprávních nárocích, tvrdě, že nebyly prokázány co do své účelnosti a důvodnosti. Zejména prý není odůvodněno přisouzení náhrady za povoz k lékaři, protože poškozený mohl dobře choditi, a bolestné 300 Kč prý bylo přisouzeno neprávem a bezdůvodně vysoko. Než poraněný má zákonný nárok na náhradu léčebních útrat a bolestného (§ 1325 obč. zák.). Náklady dopravy poraněného k lékaři patří k nákladům léčebním, je-li taková doprava okolnostmi odůvodněna. V tomto případě bylo odůvodněno dopravení poškozeného povozem k lékaři, protože byl těžce poraněn. Výši bolestného mohl soudce ustanoviti podle volného uvážení (§ 272 c. ř. s.), maje pro ně dostatečný základ ve znaleckém posudku. Přisouzení bolestné není nikterak přemrštěným se zřetelem na intenzitu poranění. Od-

volání proti přisouzení ostatních soukromoprávních nároků odůvodňuje stěžovatel pouhým popřením jejich účelnosti a důvodnosti, neuváděje bližších okolností. Nelze seznati, v čem ony vady spatřuje. Odvolání v tomto směru není odůvodněno. Proto mu nebylo vyhověno.

Čís. 2058.

Zločin veřejného násilí ve smyslu Šu 87 tr. zák. Zjištění, že pachatel předsevzal ze zlomyslnosti jednání, z něhož mohlo vzejíti nebezpečensví pro život atd., zahrnuje v sobě též zjištění skutečného způsobení nebezpečensví Šu 85 b) tr. zák.

§ 87 tr. zák. nečiní rozdílu mezi nebezpečensvím blízkým a vzdáleným.

V subjektivním směru se vyhledává, by pachatel, věda, že z určitého činu může vzniknouti některé z nebezpečensví Šu 85 b) tr. zák., přece úmyslně takový čin předsevzal.

(Rozh. ze dne 26. srpna 1925, Zm I 288/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnou stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 3. března 1925, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem veřejného násilí podle Šu 87 tr. zák., mimo jiné z těchto

d ů v o d ů :

Zmatečnou stížnost vytýká, že ve výroku rozsudku schází zjištění podstatného znaku skutkové podstaty zločinu podle Šu 87 tr. zák., totiž znaku způsobení některého z nebezpečensví Šu 85 b) tr. zák. Tuto vadu rozsudku, jež by mohla zakládati zmatečnost podle Šu 260 tr. ř., bylo by lze uplatňovati důvodem zmatečnosti podle Šu 281 č. 3 tr. ř. Tohoto formálního důvodu zmatečnosti však stížnost neuplatňuje a z úřední povinnosti nelze k němu přihlížeti. Výtku, že není ani ve vlastním výroku rozsudku ani v rozhodovacích důvodech zjištěn onen podstatný znak objektivní skutkové podstaty zločinu, lze zkoumati toliko s hlediska důvodu zmatečnosti podle Šu 281 č. 9 a) tr. ř., jehož se zmatečnou stížností sama připouští, ve výroku a v rozhodovacích důvodech, že obžalovaný předsevzal ze zlomyslnosti jednání, z něhož mohlo vzejíti nebezpečí života, zdraví a tělesné bezpečnosti lidem a ve větší míře pro cizí majetek. Toto zjištění zahrnuje v sobě též zjištění skutečného způsobení nebezpečensví Šu 85 b) tr. zák., neboť, kdo předsevzal jednání, z něhož mohlo vzejíti, nebo jak rozhodovací důvody uvádějí, z něhož snadno mohlo vzejíti nebezpečensví pro právní statky, v úvahu zde přicházející, způsobil již, jak plyne z povahy věci, do jisté míry konkrétní nebezpečensví pro tyto statky. Skutečnost, že v takovém případě běží jen o způsobení vzdálenějšího nebezpečensví, jest bezvýznamnou, ježto § 87 tr. zák. nečiní rozdílu mezi nebezpečensvím blízkým a vzdáleným. Výtku dlužno tudíž označiti jako neodůvodněnou.

Posléze namítá zmateční stížnost, že by musilo býti alespoň zjištěno vědomí pachatele, že svou činností způsobuje některé z nebezpečství Šu 85 b) tr. zák., t. j. že zlo to bylo jím přímo rozváženo a míněno, že však tento zlý úmysl nebyl obžalovanému dokázán. Tuto námitku dlužno zkoumati nejen s hlediska důvodu zmatečnosti podle Šu 281 čis. 9 a) tr. ř., o nějž se stížnost v tomto směru opírá, nýbrž vzhledem k výtce, že zlý úmysl není dokázán, též s hlediska důvodu zmatečnosti podle Šu 281 čis. 5 tr. ř. Z doslovu Šu 87 tr. zák. plyne naprosto určitě, že slova, »ze zlomyslnosti« (tedy úmysl pachatelův) vztahují se na zločinný skutek, nikoli na přivodění nebezpečí (viz rozh. sb. n. s. č. 939) a proto po subjektivní stránce vyhledává se ke skutkové podstatě zločinu podle Šu 87 tr. zák., by pachatel, věda, že z určitého činu může vzniknouti některé z nebezpečství Šu 85 b) tr. zák., přece úmyslně takový čin předsevzal. Tyto subjektivní momenty jsou v napadeném rozsudku a jeho důvodech zjištěny a odůvodněny, neboť rozsudek, v jehož výroku jest uvedeno, že obžalovaný jednal ze zlomyslnosti, uvádí v rozhodovacích důvodech, že obžalovaný byl si vědom, že z jeho jednání může vzniknouti nebezpečství pro život, zdraví a tělesnou bezpečnost lidem a ve větší míře pro cizí majetek, ježto, jak doznal, šel s demonstranty od Prašné brány a věděl tudíž dobře, co se stalo na Václavském náměstí, že tam bylo střeleno a že byly vytloukány skříně, a dodává, že obžalovaný pronesl výroky mu za vinu kladené ze zlomyslnosti, aby lid poštvál. Zmateční stížnosti nelze tudíž ani v těchto směrech přiznati oprávnění.

Čís. 2059.

Vyhrůzka ve smyslu Šu 99 (98 b) tr. zák. záleží v projevu vůle pachatele, přivoditi pro druhou osobu jisté zlo, při čemž jest ohroženému počítati s nebezpečím, že pachatel pohrůzku ihned nebo třeba v budoucnu ve skutek uvede.

Vyhrůzka může býti dána na jevo nejen slovy, nýbrž i jinakými konkludentními činy (na př. výstřelem).

I pro dosah Šu 99 tr. zák. platí ustanovení Šu 98 b) tr. zák., že pro skutkovou podstatu jest lhostejno, zda vyhrůzka stala se přímo či nepřímou, písemně či ústně nebo na jiný způsob.

Zda pachatel zamýšlel svým jednáním projevit vyhrůzku a zda napadený mohl v tom spatřovati opověď zla, jest posuzovati podle okolností případu.

(Rozh. ze dne 26. srpna 1925, Zm I 491/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Čes. Budějovicích ze dne 6. února 1925, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem veřejného násilí nebezpečným vyhrožováním podle Šu 99 tr. zák. a přestupkem podle Šu 36 zbroj. pat., mimo jiné z těchto

důvodů:

Právní posouzení věci nalézacím soudem je bezvadným a není stíženo vytýkaným právním omylem (čís. 9 a) Šu 281 tr. ř.). Vyhrůzka ve smyslu Šu 99 (98 b) tr. zák. záleží arci jen v projevu vůle pachatele, přivoditi pro osobu druhou jisté zlo, ublížení na životě, zdraví, svobodě, cti nebo majetku, při čemž jest ohroženému počítati s nebezpečím, že pachatel pohrůzku ihned nebo třeba v budoucnu také ve skutek uvede. V projednávaném případě nebyla vyhrůzka uvedena ve skutek, jak zmateční stížnost neprávem míní. Vždyť obžalovaný jen vystřelil, napadenému však nijak na těle neublížil, tím méně pak ho usmrtil, a zjišťuje nalézací soud výslovně, že obžalovaný neměl ani v úmyslu, přivoditi zranění napadenému, tím méně pak ho zavraždit. Ve výstřelech spatřuje nalézací soud vyhrůzku a to právem; můžeť býti vyhrůzka projevena nejen slovy, nýbrž i konkludentními činy, ať slovy doprovázenými nebo nikoli; i pro dosah Šu 99 tr. zák. platí ustanovení Šu 98 b) tr. zák., že pro skutkovou podstatu je lhostejno, zda vyhrůzka se stala přímo či nepřímou, písemně či ústně nebo na jiný způsob. Zda pachatel svým jednáním zamýšlel projevit vyhrůzku, tudíž opověděti nějaké zlo a zda napadený spatřovati v tom mohl takovou opověď, dlužno posuzovati podle okolností případu. Na základě okolností tohoto případu dospěl nalézací soud k přesvědčení, že obžalovaný zamýšlel vyhrožovati vraždou, pokud se týče ublížením na těle, a že ohrožený nebezpečí to pro svou osobu mohl očekávati.

Namítá-li stížnost, že z toho, že někdo na někoho střílí, nelze ještě usuzovati, že tím vyhrožuje, brojí jen nepřipustně proti přesvědčení soudu; neboť otázka, zda pachatel svým jednáním chtěl pohroziti nějakým budoucím zlem a jakým, spadá do oboru otázek rázu skutkového, poněvadž o nich rozhoduje nalézací soud nikoli na základě činnosti právnicky posuzující, nýbrž cestou činnosti skutkově zjišťující a uvažující. Na tom zda-li v projednávaném případě vzhledem na vzdálenost obžalovaného od svědka, byla dána skutečně možnost, svědka ranou zasáhnouti či nikoli, jinými slovy, zda pro napadeného mohlo vzniknouti skutečně nebezpečí, — pro přičitatelnost činu s hlediska Šu 99 tr. zák. nezáleží; rozhodno je, zda v závadném jednání lze objektivně spatřovati pohrůzku, zda byla pachatelem také zamýšlena a zda vyhrůzka byla pro napadeného seznatelná. Vše to vzal soud za prokázáno a nelze jeho výrok shledávati ani formelně ani hmotně vadným, zvláště, když soudem zjištěná vzdálenost 30—35 kroků při prvním výstřelu a 100 kroků při druhém byla takovou, že napadený mohl počítati s ohrožením své tělesné neporušenosti. Nalézací soud uznal také z případných důvodů právem, že vyhrůzka byla objektivně působila, by v postiženém vzbudila důvodnou obavu a uvedla ho ve strach a nepokoj, zvláště když působila ta, nehledíc k ostatním okolnostem případu, vyplývá hlavně z povahy střelné zbraně jakožto vražedného nástroje, jehož použití mívá zpravidla v zápětí aspoň vážné poranění. Pokud zmateční stížnost snaží se jednotlivé úvahy soudu zvrátiti protiúvahami, nelze jednak její vývody uznati působivými, by správností odůvodnění soudu otrásl, jednak jsou nepřipustným brojením proti volnému hodnocení průvodů soudem nalézacím. Že obžalovaný měl úmysl zákonem

předpokládáný, soud zjišťuje a také po zákonu odůvodňuje (§ 270 čís. 5 tr. ř.). Rovněž je zjištěním rozsudkovými osvětlena a na jisto postavena pohnutka, z níž jednání obžalovaného vyplynulo. Bylyť to nároky, které napadený snažil se přivést k platnosti proti obžalovanému jakožto nemanželskému otci. Výrok, odsuzující obžalovaného pro zločin podle §u 99 tr. zák. odpovídá proto zjištěnému stavu věci i zákonu; v důsledku toho nemůže být řeči o pouhém přestupku podle §u 431 tr. zák., jenž podle stavu věci mohl naopak přicházeti v úvahu v souběhu se zločinem podle §u 99 tr. zák. Není tu proto podkladu pro dovolání se důvodu zmatečnosti čís. 10 §u 281 tr. ř.

Čís. 2060.

I když zmatečnosti trpí rozsudek okresního soudu jen ohledně jednoho ze spoluobžalovaných, jest zrušiti rozsudek podle §u 475 odstavec druhý tr. ř. i ohledně druhého, souvisí-li jeho jednání nerozlučně s jednáním prvního (§ 56 tr. ř.).

Po zrušení rozsudku z důvodu §u 475 odstavec druhý tr. ř. může soud v novém řízení rozhodnouti v otázce viny zcela nezávisle od stanoviska, zaujatého ve zrušeném rozsudku a není nijak omezen ve výměře trestu.

(Rozh. ze dne 26. srpna 1925, Zm II 307/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalované do rozsudku krajského soudu v Jihlavě ze dne 15. května 1925, pokud jí byla stěžovatelka uznána vinnou přestupkem podle §u 8 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc příslušnému okresnímu soudu, by jí znovu projednal a rozhodl. V otázce, o níž tu jde, uvedl v

důvodech:

Dovolávajíc se důvodu zmatečnosti čís. 9 b) §u 281 tr. ř. uplatňuje zmateční stížnost obžalované, že rozsudkem krajského soudu v Jihlavě jako soudu odvolacího ze dne 19. září 1924 neprávem byl podle §u 475 odstavec druhý tr. ř. zrušen rozsudek okresního soudu v Jihlavě ze dne 30. července 1924, jímž stěžovatelka a Vilém Č. byli sprostěni z obžaloby pro přestupek podle §u 8 odstavec první zákona, a jímž okresnímu soudu bylo nařízeno, by odstoupil spisy státnímu zastupitelství k zavedení zákonného řízení. Postup odvolacího soudu neodpovídá prý, pokud jde o stěžovatelku, zákonu, ježto rozsudek okresního soudu mohl být z důvodu §u 475 odstavec druhý tr. ř. zmatečným nikoli ohledně stěžovatelky, nýbrž jen ohledně Č-y, ohledně něhož vyšlo na jevo, že byl již dříve dvakrát potrestán pro přečin lichvy. Zrušením osvobozujícího rozsudku okresního soudu a vznesením nové obžaloby a napotomním odsouzením stěžovatelky byla prý porušena přísná zásada ne bis in idem, ježto stěžovatelka byla pro týž přestupek dvakrát obžalována. Stížnost je bezdůvodná. Předně je dovolávání se důvodu čís. 9 b) §u 281 tr. ř. již formálně pochybeno, poněvadž důvod ten podle úvodní věty čís. 9 §u 281 tr. ř. předpokládá, že v otázce, jež zavdává podnět ku stížnosti, nalézací soud vynesl výrok, v rozsudku však takového výroku vů-

bec není. Nehledíc k tomu nemůže být v daném případě řeči o porušení oně zásady. Předpis §u 475 odstavec druhý tr. ř. ustanovuje, že v případě, v němž rozhodoval okresní soud o činu, který je přečinem neb zločinem, dlužno rozsudek k návrhu státního zástupce zrušiti a zavésti řízení podle zákona. Tomu bylo tak i v provedeném případě. Poněvadž citovaný zákonný předpis nařizuje zrušení rozsudku beze všeho omezení, mohou o dalším řízení platiti pouze všeobecné zásady trestního řízení, při čemž může sborový soud v otázce viny rozhodnouti zcela nezávisle od stanoviska, zaujatého v rozsudku zrušením podle §u 475 odstavec druhý tr. ř., a není také nijak omezen ve výměře trestu, poněvadž jde o zcela nové a samostatné řízení. Byť i zmatečností, pro kterou byl rozsudek okresního soudu zrušen, trpěl ve skutečnosti jen výrok ohledně Viléma Č-y, musil být zrušen rozsudek i ohledně stěžovatelky, ježto jednání její souviselo nerozlučně s jednáním Č-ovým, takže bylo nutno proti oběma jednati společně (§ 56 tr. ř.). Důvod zmatečnosti čís. 9 b) §u 281 tr. ř. nemá proto podstaty.

Čís. 2061.

Skutková podstata zločinu loupežné vraždy ve smyslu §§u 134, 135 čís. 2 tr. zák. vyžaduje dvojího úmyslu: zavraždití a oloupiti; posléze uvedený úmysl musí tu být aspoň již při předsevzetí vraždy.

Jest důvodem k opravnému řízení ve smyslu §u 331 tr. ř., zodpověděli-li porotci otázku, zda obžalovaný spáchal loupežnou vraždu sice kladně, však s dodatkem »bez úmyslu«. Opravné řízení zahájiti jest i ohledně otázky, související s otázkou, jež vadně byla zodpověděna.

(Rozh. ze dne 27. srpna 1925, Zm I 452/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského jako porotního soudu v Liberci ze dne 4. května 1925, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem loupežné vraždy podle §§u 134, 135 čís. 2 tr. zák.

Důvody:

Dovolávajíc se důvodu zmatečnosti čís. 5 §u 344 tr. ř. uplatňuje zmateční stížnost, že přes odpor obhajoby bylo připuštěno opravné řízení pro domnělou nejasnost, pokud se týče neúplnosti zodpovězení otázky hlavní a pro rozpor, jenž se prý jevil mezi odpovědí na otázku hlavní a odpovědmi na dvě otázky dodatkové. Tím prý byly porušeny zásady řízení a přivoděna zmatečnost podle čís. 5 §u 344 tr. zák. Stížnost je bezdůvodna. Porotcům byla dána tato hlavní otázka: »Jest obžalovaný Zdeněk V. vinen, že dne 20. února 1925 v R. proti Augustinu U-ovi v úmyslu, by ho usmrtil a násilím jeho osobě učiněným na se převedl cizí věci movité, zardousiv jej provazem, jednal takovým způsobem, že z toho vzešla smrt jeho?«. Odpověď porotců zněla: 1 hlas »ano« v úmyslu, 11 hlasů »ano«, bez úmyslu. Uvedenou právě otázkou byli porotci tázáni, zda obžalovaný spáchal vraždu loupežnou. K takto kvalifikované vraždě vyžaduje se podle ustanovení §§u 134 a 135 čís. 2 tr. zák. úmysl dvojí;

úmysl, zavraždit, spojený s úmyslem oloupiti, při čemž poslední úmysl musí tu býti aspoň již při předsevzetí vraždy. Hlavní otázka byla upravena ve shodě s citovanými ustanoveními a docházel v ní výrazu zločinný úmysl obžalovaného v obojím směru. Leč odpověď, kterou porotci dali na otázku (11 hlasů »ano« bez úmyslu), je očividně nejasnou, jak porotní soud důvodně uznal. Nevysvítáť z ní s naprostou určitostí, zda porotci chtěli vyloučiti zlý úmysl vůbec, či snad jen jeden z obou úmyslů a který. Výrok porotců byl tudíž ve smyslu zákona nejasným, poněvadž připouštěl několik různých výkladů a nebyl z něho poznatelným pravý smysl, který mu porotci přikládali. Ježto vada výroku dotýkala se podstaty věci, to jest otázky viny, bylo podle příkazu §u 331 tr. ř. zahájeno právem řízení opravné, poněvadž pochybnosti, vzešlé o pravém mínění porotců, mohly býti odstraněny jen touto cestou. Porotní soud nesměl obejít tuto jediné přípustnou cestu a nesměl, jak návrhovala obhajoba, vynést rozsudek osvobozující vzhledem k tomu, že na druhou dodatkovou otázku, týkající se trestnosti vylučujícího důvodu podle §u 2 písm. b) a c), (pomínutí po případě pomatení smyslů v době spáchání činu), byla dána ve smyslu §u 329 tr. ř. odpověď kladná (6 hlasů »ano«, 6 hlasů »ne«). Neboť tato dodatková otázka souvisela organicky s otázkou hlavní, tvořila s ní jednotný a nedílný celek a nebylo přípustno tuto jednotnost rušiti. Jest na snadě, že následkem nejasné odpovědi na otázku hlavní stala se pochybnou i správnost odpovědi na otázku dodatkovou, a bylo proto podrobiti i tuto opravnému řízení. Bez zahájení tohoto řízení rozhodoval by ve skutečnosti porotní soud o nejasnosti, pokud se týče odporu odpovědi samostatně bez účasti porotců a zasáhl by takto svémocně do řešení otázky viny, o níž rozhodovati jsou podle zákona oprávněni toliko porotci. Postup porotního soudu odpovídal proto úplně zákonu. Změnili-li porotci v mezích zákonně zahájeného opravného řízení svou odpověď jak na prvou hlavní otázku, tak i na druhou dodatkovou otázku, není obžalovaný oprávněn těžiti z původního výroku poroty. Bezdůvodnou zmatečnou stížností bylo proto zavrhnouti.

Čís. 2062.

Proti usnesení ve smyslu §u 332 tr. ř., že se rozhodnutí odkládá do příštího zasedání poroty, není opravného prostředku; nelze je zejména napadati zmatečnou stížností (§ 344 čis. 6—8 tr. ř.).

Porotní soud rozhoduje samostatně o otázce promlčení, i když na otázku viny odpověděli porotci kladně (§ 317 tr. ř.).

Pro beztrestnost promlčení (§ 531 b) tr. zák.) stačí náhrada škody i po výroku porotců, však před vynesemím rozsudku.

(Rozh. ze dne 27. srpna 1925, Zm I 457/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnou stížností státního zastupitelství do rozsudku krajského jako porotního soudu v Mostě ze dne 21. dubna 1925, pokud jím byl obžalovaný Adolf L. uznán vinným přestupkem krádeže podle §u 460 tr. zák., napadající nálezného soudu z téhož dne, jímž ve smyslu §u 332 tr. ř. rozhodnutí ohledně zločinu vraždy Adolfu L-ovi za vinu kladeného odloženo

býlo až do příštího porotního zasedání. Naproti tomu vyhověl zmatečnou stížností obžalovaného Adolfa L-a, zrušil napadený rozsudek a sprostil obžalovaného podle §u 259 čis. 3 tr. ř. z obžaloby pro přestupek krádeže podle §u 460 tr. zák., jehož se podle obžaloby dopustil tím, že dne 15. března 1911 ve společnosti spoluzlodějí odejmul pro svůj užitek z držení a bez přivolení majitele k-ského lesa jeden smrk a správy D-ova panství v revíru l-ckém několik smrčků, tudíž cizí movité věci v hodnotě 50 Kč nepřevyšující.

Důvody:

Zmatečnou stížností státního zastupitelství je nepřipustnou. Napadajíc výrok porotců, pokud se vztahuje na usmrcení Josefa P-a obžalovaným, přehlíží, že rozsudek porotního soudu byl vydán pouze o přestupku krádeže, jímž obžalovaný byl uznán vinným, že však ve směru usmrcení Josefa P-a, kvalifikovaného obžalobou jako vražda, výrokem poroty podle odpovědi na první otázku hlavní a na první otázku eventuální pouze jako zločin zabití, rozsudek vůbec vyneseno nebyl, že naopak porotní soud usnesl se ve smyslu §u 332 tr. ř., že se má rozhodnutí ohledně tohoto činu odložit až do příštího zasedání poroty a tato věc odkázati k jiné porotě. Zmatečnou stížností jest podle jasných ustanovení §§u 343 a 344 tr. ř. přípustna pouze proti porotním rozsudkům. Takového rozsudku v příčině usmrcení Josefa P-a tu však vůbec není. Schází tu proto podklad, proti kterému lze zmatečnou stížností brojiti. Nelze v důsledku toho uplatňovati ani důvodu zmatečnosti podle čis. 7 §u 344 tr. ř. z té příčiny, že rozsudek nevyřizuje obžalobu, když ve směru, o který jde, byla věc náleznem porotního soudu odkázána k rozhodnutí poroty, takže o věci té v napadeném rozsudku rozhodnutí učiněno a obsaženo býti ani nemůže. Nelze též dovolávati se ani důvodu zmatečnosti čis. 6 §u 344 tr. ř. pro porušení předpisu §u 320 tr. ř. tím, že porotcům byla neprávem dána eventuální otázka na zabití; neboť i tento důvod zmatečnosti předpokládá, jak to vyplývá zejména i z posledního odstavce §u 344 tr. ř., že dotyčná formální vada mohla na rozhodnutí působiti způsobem, obžalobu zkracujícím, nějakého rozhodnutí však ve směru, o který jde, rozsudek porotního soudu vůbec neobsahuje. Totéž platí i co do vytýkaného porušení předpisu §u 319 tr. ř. z toho důvodu, že porotcům byla dána otázka dodatková, kterou byli fázáni, zda čin v eventuelní otázce naznačený (zabití) je promlčen, byl i uznati bylo, že otázka tato porotcům dána býti neměla. Jestliž zjištění a posouzení předpokladů, směrodatných pro promlčení, v řízení porotním přikázáno výhradně porotnímu soudu, jak to vyplývá z ustanovení §§u 317 a 319 tr. ř. Neboť ustanovení §u 317 tr. ř. vyslovuje zásadu všeobecně platnou a z povahy věci a z toho, že v §u 319 tr. ř. poukazuje se na § 317 tr. ř., plyne naprosto nepochybně, že porotnímu soudu náleží samostatně rozhodování o otázce promlčení i tehdy, když na otázku o vině odpověděli porotci kladně. I když proto právní poučení, jež udělil předseda porotního soudu porotcům o otázce promlčení bylo právně mylným, není v tomto případě přípustno dovolávati se důvodu zmatečnosti čis. 8 §u 344 tr. ř., poněvadž o činu, o který jde, není v rozsudku vůbec rozhodnuto. Zmatečnou stížností státního zastupitelství nesměřuje v pravdě proti rozsudku porotního soudu, jímž

uznáno bylo právem jen o přestupku krádeže, nýbrž proti nálezu, který byl vydán za hlavního přeličení před vynesením rozsudku a kterým rozhodnutí ohledně usmrcení Josefa P-a, obžalovanému za vinu kladeného, bylo odloženo až do příštího zasedání poroty. Proti takovému nálezu nepřipouští trestní řád zmáteční stížnosti, ba vůbec žádného prostředku oprávněného. Nález ten není součástí rozsudku porotního soudu, a nestal se jí ani tím, že soud mylně, — místo v protokolu o hlavním přeličení, — v důvodech rozsudku, týkajícího se pouze přestupku krádeže, úvahy, zastavovací nález opodstatňující, ještě blíže rozvádí. Úvahy ty lze považovati pouze za doplněk odůvodnění, obsaženého v protokole o hlavním přeličení. Náleželo proto zavrhnouti zmáteční stížnost státního zastupitelství jako nepřipustnou.

Ku zmáteční stížnosti obžalovaného: Veřejnému roku byla zmáteční stížnost obžalovaného vyhražena jen potud, pokud napadá rozsudek porotního soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným přestupkem krádeže. Stížnost dovolává se důvodu zmátečnosti čis. 10 b) Šu 344 tr. ř., uplatňujíc, že přestupek stal se pro promlčení beztrestným. Porotní soud neuznal, že jsou tu podmínky promlčení, v úvaze, že schází moment dobrovolné náhrady škody, vzhledem k tomu, že obžalovaný otálel z náhradou poměrně nepatrné škody až do okamžiku, kdy výrokem porotců byla jeho vina nepochybně vyslovena. Zmateční stížnosti nelze upříti oprávnění. Připustiti sluší, že s hlediska etiky jakož i s hlediska účelu polepšení, jež trestní zákonodárství sleduje, náhradu škody, ku které dochází po zavedeném trestním vyšetřování nebo dokonce teprve při bezprostředně hrozícím odsouzení při hlavním přeličení, nelze oceňovati tak vysoko jako náhradu, která se stala dříve. Než bezvýznamnou není náhrada ta ani s uvedeného hlediska a hlavního účelu, pozůstávajícího v odškodnění poškozeného, jest každým způsobem i jí docíleno. Není přípustno, by zákonu přikládal se přísnější výklad v příčině náležitosti Šu 531 písm. b) tr. zák., která má za účel chrániti jen majetkový zájem poškozeného. Tomuto požadavku vyhověl obžalovaný tím, že, byť i po výroku porotců, přec ještě před vynesením rozsudku, tudíž v čas, veškerou škodu trestným činem vzešlou nahradil. Neboť škoda, krádeží způsobená, nepřevyšovala podle zjištění rozsudku 50 Kč, kdežto obžalovaný svým obhájcem složil 100 Kč, a nezjišťuje rozsudek, aniž vychází ze spisů, že škoda byla snad ještě vyšší. Poněvadž obžalovaný v době promlčecí nedopustil se žádného trestného činu (písm. c) Šu 531 tr. zák.), dlužno uznati, že jsou splněny všechny zákonem požadované podmínky a že tudíž přichází obžalovanému k dobru trestnost zrušující důvod promlčení. Odůvodněné zmáteční stížnosti bylo proto vyhověti, rozsudek zrušiti a obžalovaného z obžaloby pro přestupek krádeže podle § 259 čis. 3 tr. ř. spřistiti.

Čis. 2063.

Ridič automobilu jest povinen (§§ 335, 337 tr. zák.) dávatí znamení, vidí-li proti sobě jetí vůz (fúru), za níž může jítí člověk.

(Rozh. ze dne 31. srpna 1925, Zm I 339/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmáteční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Táboře ze dne 24. března 1925, jímž byl stěžovatel uznán vinným přestupkem proti bezpečnosti života podle Šu 335 tr. zák., mimo jiné z těchto

důvodů:

Po stránce hmotněprávní napadá stížnost rozsudek jako právně pochybený, poněvadž neprávem shledává v opomenutí výstražného znamení obžalovaným trestné zavinění podle Šu 335 tr. zák. Aby zmáteční stížnost dolíčila dovolávaný důvod zmátečnosti čis. 9 a) Šu 281 tr. ř. po zákonu, musí vycházeti ze zjištěného základu skutkového, jímž je jednak okolnost, že obžalovaný výstražného znamení houkačkou vůbec nedával, jednak jistěná situace, že proti sobě jely povoz se senem a automobil a Marie S-ová šla směrem jízdy automobilu před automobilem proti povozu se senem. Pokud se zmáteční stížnost odchyluje od těchto skutkových zjištění rozsudkových, tvrdíc, že obžalovaný před setkáním se s povozem dával výstražné znamení houkačkou a že S-ová byla až za povozem se senem a tím byla zrakům šoféra zakryta, sluší jí pokládati za vůbec neprovedenou a musí zůstatí bez povšimnutí. Než stížnost jest jinak i s hlediska tohoto důvodu zmátečnosti neodůvodněna. Rozsudek shledal trestné opomenutí obžalovaného v tom, že nedal výstražného znamení, když přijížděl k mostu. Nevyjádřil se sice o tvrzení obžalovaného, že Marii S-ovou zahlédl až v bezprostřední blízkosti, když mu vběhla před automobil. Než, i kdyby bylo pravdou, co tvrdí, že S-ová patrně šla po levé straně vozu, že jí tedy neviděl, bylo přece příkazem obyčejné opatrnosti, by dal znamení, když spatřil proti sobě vůz, neboť je známo, že z luk chodí lidé s povozy, nebo za nimi. Znaméním houkačkou by lidé, kterých snad pro fúru neviděl, byli bývali upozorněni na přijíždějící automobil. Toho obžalovaný neučinil. Slušelo tudíž zmáteční stížnost jako neodůvodněnou, z části jako po zákonu neprovedenou zavrhnouti.

Čis. 2064.

K Istivému jednání (předstírání) ve smyslu Šu 197 tr. zák. stačí, bylo-li způsobilé k oklamání buď průměrem neb aspoň v případě, o který jde.

Stačí předložení jednoduchého opisu listiny, potvrzující vyšší kvalifikaci žadatele, pro dosažení určitého místa přímo nepředepsanou, jakmile jest jisto, že v konkrétním případě se ukázalo způsobilým oklamati.

Podmíněné odsouzení (zákon ze dne 17. října 1919, čis. 562 sb. z. a n.).

I amnestií Národního Výboru z 5. listopadu 1918, čis. 28 sb. z. a n. prominuté předchozí odsouzení (pro zločin podle Šu 98 b) tr. zák.) vylučuje za ostatních podmínek Šu 2 zákona povolení podmíněného odkladu trestu.

(Rozh. ze dne 31. srpna 1925, Zm I 427/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 21. dubna 1925, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem podvodu podle §§ 197, 200, 203 tr. zák., a zamítl jeho odvolání z nepřiznání podmíněného odkladu výkonu trestu, mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Po věcné stránce (čís. 9 a) Šu 281 tr. ř.) namítá stěžovatel, že jde v tomto případě pouze o nezpůsobilý pokus podvodu, poněvadž jest vyloučeno, že by se byl úřad spokojil při svém rozhodování pouhým o p i s e m listin, který vůbec není listinou veřejnou. Ale i v tom případě, kdyby prý šlo o prvopisy, po případě ověřené opisy, nebylo by tu podvodného jednání, poněvadž obsah listin (vysvědčení dospělosti), byť i neodpovídal pravdě, neměl významu pro dosažení místa, pro něž stačila kvalifikace, kterou obžalovaný nesporně měl. Zmateční stížnost chce zřejmě dovésti, že jednání obžalovaného nebylo způsobilým k oklamání, neboť o nezpůsobilém pokuse nelze mluvit tam, kde byl čin již dokonán. K pojmu lstivého jednání (předstírání) však stačí, bylo-li jednání způsobilé k oklamání buď průměrem neb aspoň v případě, o který jde. Proto stačí i předložení jednoduchého opisu listiny nepravdivého obsahu, po případě listiny, potvrzující vyšší kvalifikaci žadatelovu (pro dosažení určitého místa přímo nepředešpanou) jakmile jest jisto, že v konkrétním případě se ukázalo způsobilým oklamati. Že tomu tak bylo v projednávaném případě, zjišťuje rozsudek, výslovně uváděje, že předložením obou vysvědčení nepravdivého obsahu, — lhostejno, zda v prvopisu či opisu — bylo ministerstvo veřejných prací po dvakrát uvedeno v omyl, ježto jest jisto, že bez oněch vysvědčení nebyl by býval obžalovaný jmenován ani kancelářským úředníkem ba ani kancelářským pomocníkem. Správně uvedl nalézací soud, že jest pro otázku viny úplně lhostejno, zda by býval obžalovaný jmenován kancelářským úředníkem, i kdyby byl nepředložil maturitního vysvědčení, poněvadž úřad rozhodoval o jeho zařazení do XI. hod. tř. na základě předložených listin a předložením nepravého opisu maturitního vysvědčení byl úřad i stát poškozen na svém právu, zkoumati kvalifikaci uchazeče. Že pak nedostatek zachovalosti obžalovaného, zakrytý nepravým vysvědčením, byl zásadní překážkou příznivého vyřízení obou žádostí, jest nepochybné, stejně jako je jisto, že úřad, rozhodující o jmenování, byl ohledně této důležité okolnosti oklamán. Námitku stěžovatelovu, že, pokud jde o vysvědčení zachovalosti byl ve skutkovém omylu, který ho viňuje, stačí poukázati na opačné zjištění napadeného rozsudku.

Odvolání obžalovaného pro nepřiznání podmíněného odsouzení jest neodůvodněné. Obžalovaný byl v roce 1916 trestán pro zločin podle Šu 98 písm. b) tr. zák. 15měsíčním těžkým žalářem. Milostí, udělenou Národním výborem Československým ze dne 5. listopadu 1918, čís. 28 sb. z. a n. byl mu sice přisouzený trest prominutí s jeho následky a to usnesením zemského trestního soudu v Praze ze dne 27. února 1919; usnesením tím nebyl však prominut obžalovanému trestný čin. Podle prvního odstavce Šu 2 zák. ze dne 17. října 1919, čís. 562 sb. z. a n. jest podmíněné odsouzení vyloučeno mimo jiné tehdy, byl-li vinník již

dříve odsouzen pro zločin na dobu delší tří měsíců, a neplatí toto omezení podle druhého odstavce téhož paragrafu jen tehdy, uplynulo-li do dne, kdy spáchal týž vinník nový trestný čin, při zločinech 10 let ode dne, kdy byl trest vykonán, kdy byl trest prvoplatně prominut, kdy byl výkon trestu promlčen nebo kdy bylo podle zákona o podmíněném odsouzení vysloveno, že se podmíněně odsouzený osvědčil. V projednávaném případě spáchal obžalovaný nový trestný čin již dne 15. prosince 1918, tedy dokonce ještě dříve než mu trest prve uložený byl prominut. Ježto neuplynula od výkonu trestu, pokud se týče od jeho prominutí do sud 10letá doba, vytčená v druhém odstavci Šu 2 zákona, jest podmíněné odsouzení u obžalovaného vyloučeno. Než, nehledíc k tomu, neshledal zrušovací soud u obžalovaného podstatných důvodů pro spolehlivý předpoklad, že vyslovené odsouzení bude mu dostatečnou výstrahou pro budoucnost, by vyvaroval se trestných činů. Obžalovaný byl již pětkrát odsouzen pro přestupky urážky na cti. Nepůsobila-li na obžalovaného tato odsouzení, není ve smyslu Šu 1 zákona o podmíněném odsouzení důvodu, by se mohlo míti za to, že se obžalovaný polepší bez výkonu trestu. K tomu přistupuje okolnost, že obžalovaný zločin podvodu, kterým byl vinným uznán, opakoval a že provedl podvod rafinovaným způsobem. Činem tím projevil obžalovaný úplnou zvrácenost pojmání povinností vůči zákonným předpisům a tím, že trestný čin opakoval, zvláštní sklon ku páčání podobných činů. Okolnosti ty neposkytují s ohledem na tuto z tíže činu plynoucí povahu obžalovaného záruky, že v budoucnu i bez výkonu trestu povede pořádný život. Právem nepřiznal obžalovanému nalézací soud dobrodiní podmíněného odsouzení a musilo proto jeho odvolání v tomto směru jako bezdůvodné býti zamítnuto.

Čís. 2065.

Pokud není krádeží, odcizil-li pachatel věc osobě, které ji dal jako nezletilec bez schválení poručenstva.

§ 463 tr. zák. nerozeznává mezi sourozenci plnorodými a polorodými.

(Rozh. ze dne 1. září 1925, Zm I 447/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmateční stížnosti obžalované do rozsudku krajského jakožto nalézacího soudu v Chebu ze dne 8. května 1925, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou zločinem krádeže podle §§ 171, 176-II a) tr. zák. a přestupkem lehkého ublížení na těle podle Šu 411 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Obžalovaná napadá rozsudek nalézacího soudu ze zmatečního důvodu Šu 281 čís. 4 tr. ř., protože nebylo vyhověno jejímu návrhu na provedení důkazů, uvedených v podání ze dne 5. května 1925. V návrhu tom žádala, by byly provedeny svědecké důkazy o tom, že peřiny, které jsou předmětem řízení, měla jako dědictví po otci, že je měl v držení a uscho-

vání její poručník Antonín B., že před 2 roky se odstěhovala k Alžbětě S-ové, by u ní opatrovala děti, že tato jí slíbila mzdu, že peřiny přinesla k S-ové, že jí dosud patří a že to uznal manžel S-ové Josef S. Soud tento návrh odmítl. K úplnému vyšetření a správnému posouzení věci bylo však nutno, návrhu vyhověti a rozebrati okolnosti v něm uvedené. Nálezací soud považoval za zjištěno, že obžalovaná Johana Ph-ová asi před 2 roky dala své nevlastní sestře Alžbětě S-ové 1 vrchní, 1 spodní peřinu a 4 polštáře, jež měla z pozůstalosti po svém otci. Dala jí je na náhradu za škodu, kterou jí způsobila odcizením různých věcí. Při tom soud přehlédl, že obžalovaná jest narozená 26. listopadu 1906, že dosud nedosáhla fyzické zletilosti a že před 2 roky jí bylo teprve 16 roků. Podle uvedeného průvodního návrhu zemřel její otec roku 1917. V době tvrzeného smíru se S-ovou (roku 1922) byla obžalovaná nezletilou a nemohla býti prohlášena za zletilou (§§y 1 a 5 zákona ze dne 23. července 1919, čís. 447 sb. z. a n.). Nezletilec nemůže však beze schválení poručenstva nic zciziti ze svého majetku ani na sebe vzíti závazek (§ 244 obč. zák.), vyjmajíc případy §u 246 obč. zák. Jest zjištěno, že obžalovaná zdělala ony peřiny. Nepřicházejí tedy v úvahu jako věci, jichž nabyla svou pílí. Nebylo rozebráno a zjištěno, zda snad peřiny jí byly odevzdány, když dosáhla dospělosti (§ 21 obč. zák.) k jejímu užívání. Ve spise není zmínky o tom, že poručnictvo obžalované onen smír schválilo. Není tedy zjištěno, zda byl platně uzavřen. K převodu vlastnictví peřin na S-ovou však byla nutna platná smlouva. Nestačil souhlas nezletilé vlastnice a odevzdání, jež první soud zjistil. Z těchto úvah jest zřejmo, že nálezací soud nezjistil, či vlastnictvím peřiny byly v době zažalovaného činu, a následkem toho nelze posouditi, zdali obžalovaná odnesla cizí věci movité.

Podle obžaloby bydlela obžalovaná ve společné domácnosti s poškozenou Alžbětou S-ovou. Soud zjistil, že jí tato k sobě vzala před 2 roky. Je zjištěno, že jsou nevlastní sestry. Soud vyslovil v rozsudku názor, že předpisu §u 463 tr. zák. nelze použiti na nevlastní sestry. Tento předpis však nerozlišňuje mezi polorodými a polorodými sourozenci. Klade však váhu na to, zda příbuzní, v něm uvedení, bydlí ve společné domácnosti. Poměr mezi obžalovanou a S-ovou není dostatečně vyjasněn. Jest tedy pochybno, zda jedná se v tomto případě o krádež v rodině, — předpokládajíc ovšem, že čin obžalované by byl krádeží. Kdyby byl nálezací soud připustil nabídnuté důkazy a kdyby je byl řádně provedl, byl by musel uvažovati o okolnostech nahoře uvedených a zjišťovati je. Tím by byl získal úplný skutkový základ pro rozhodnutí, zda byl čin obžalované vůbec krádeží a zejména krádeží v rodině. Při kvalifikaci činu jako krádeže v rodině nebyli by oprávněni ke stíhání ani veřejný obžalobce ani Alžběta S-ová, nýbrž jedině manžel této jako hlava rodiny. Zamítnutím návrhu byla obhajoba obžalované zmařena, při nejmenším značně stížena. Zmateční stížnost je tedy odůvodněna.

Čís. 2066.

Skutková podstata přestupku §u 320 písm. f) tr. zák. předpokládá v subjektivním směru úmysl klamati osobu třetí, t. j. vzbuditi zdání, že

nepravé osvědčení v listině pochází od jiného, než kdo je do listiny vepsal.

(Rozh. ze dne 1. září 1925, Zm II 306/25).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského jakožto nálezacího soudu v Jihlavě ze dne 20. března 1925, jímž byl stěžovatel uznán vinným přestupkem podle §u 320 písm. f) tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc příslušnému okresnímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost dovolává se důvodů zmatku čís. 9 a) a b) §u 281 tr. ř. vytýkajíc zejména, že není zjištěna skutková podstata přestupku podle §u 320 písm. f) tr. zák. co do úmyslu, oklamati třetí osobu, nanejvýš dráhu, že není zjištěno, že obžalovaný měl vědomost, že jméno stanice T. bylo do osvědčení vepsáno úřadem (okresní politickou správou v D.) a že není zjištěno, zda by byl obžalovaný opravu jména stanice provedl i v tom případě, kdyby byl věděl, že bylo vepsáno úřadem a nikoli některou filiálkou zaměstnavatelské firmy obžalovaného. Podle §u 320 písm. f) tr. zák. dopouští se přestupku, kdo napodobí nebo padělá veřejnou listinu nebo bez zlého úmyslu §u 197 tr. zák., t. j. bez úmyslu, způsobiti škodu, nebo bez úmyslu, zmařiti účel dozoru §u 320 písm. f) tr. zák., vždy však předpokládá v subjektivním směru, by zde byl úmysl klamati osobu třetí, t. j. vzbuditi zdání, že nepravé osvědčení v listině pochází od jiného, než kdo je do listiny vepsal (plenární rozhodnutí č. 2028/1896 a č. 3336/1907). Nálezací soud zjistil, že obžalovaný vymazal na úředním osvědčení úředně vepsané jméno stanice odesilací »T.«, vepsav vědomě místo toho jméno stanice »S.«, a shledává již v tomto jednání napodobení (padělání) veřejné listiny bez podvodu jeho úmyslu. Nálezací soud nezjistil však, jak stěžovatel právem vytýká, zda obžalovaný měl při přepsání listiny úmysl staniční úřad neb třetí osobu oklamati, nezjistil, zda věděl, že jméno stanice t-ské bylo na osvědčení napsáno příslušným úřadem, či zda se domníval, že je tam vepsal nějaký úředník firmy, u níž byl obžalovaný zaměstnán, jak se to v hojných případech jiných za souhlasu okresní politické správy dalo, a nezjistil, zda by byl obžalovaný přepsání to provedl i tehdy, kdyby byl věděl, že jméno stanice není vepsáno firmou, nýbrž úřadem, a nezjistil vůbec, jaký úmysl obžalovaný sledoval při přepsání jména stanice nakládací, zda snad tak učinil jen proto, by dříví zbytečně nestálo na stanici a stojné se zbytečně z něho neplatilo. Následkem těchto nedostatků ve zjištěních, nejsou prokázány veškeré skutkové okolnosti, které tvoří skutkovou podstatu přestupku §u 320 písm. f) tr. zák. a proto shledal mylně nálezací soud ve zjištěném skutku čin soudně trestný, dokud nezjistil okolnosti svrchu uvedené (§ čís. 9 a) §u 281 tr. ř.).

Čís. 2067.

Neschopnost pláti záleží v tom, že dlužník není s to, by veškeré své věřitele úplně uspokojil ve lhůtě, přiměřené zásadám poctivého provozování toho kterého podniku (řádného obchodování).

Nenastává již tím, že věřitel musel dlužníka žalovati (žádati za exekuci).

Není vždy dána ani stavem předlužení, při němž může jít jen o pouhé vážnutí platů, k skutkové podstatě přečinu ve smyslu §u 486 čis. 2 tr. zák. nepostačující.

Doba promlčení přečinu §u 486 čis. 2 tr. zák. činí jeden rok a počíná dnem, kdy pachatel učinil poslední dluh nebo poslední splátku na úkor věřitelů.

(Rozh. ze dne 1. září 1925, Zm II 355/25).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmateční stížnosti obžalovaných do rozsudku krajského jakožto nalézacího soudu v Uh. Hradišti ze dne 28. května 1925, jímž byli stěžovatelé uznáni vinným přečinem úpadku z nedbalosti ve smyslu §u 486 čis. 2 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by jí znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Zmateční stížnosti obžalovaných nelze upřít úspěchu, pokud se dovolává důvodu zmatečnosti §u 281 čis. 5 a 9 a) tr. ř. K skutkové podstatě přečinu úpadku z nedbalosti ve smyslu §u 486 čis. 2 tr. zák. se vyhledává, by se dlužník stal neschopným platiti, by si byl vědom této neschopnosti, a by pak z nedbalosti konáním platů a děláním nových dluhů, po případě opomenutím včasného návrhu na vyrovnávací řízení nebo vyhlášení úpadku poškodil své věřitele. V třetím odstavci rozsudkových důvodů se ovšem uvádí, že stěžovatelé, jsouce si vědomi neschopnosti platiti (rozsudek užívá v tomto směru výrazu »insolvence«), zavčas vyrovnání ani úpadku neohlásili, případně nové dluhy činili a platili. Kdy však okamžik této neschopnosti nastal a kdy si obžalovaný tuto svou neschopnost uvědomil, ohledně Antonína K-a v důvodech rozsudkových zjištěno není a nevyplývá ani z dispositivní jeho částí, jež, uvádějíc povšechně dobu »od roku 1922 až do roku 1924«, přesně nevymezuje, kdy trestný čin byl spáchán. Pokud se týče druhého obžalovaného Jana K-a, jest podle důvodů rozsudkových nalézací soud patrně toho názoru, že neschopnost jeho nastala v prosinci 1921 a, že si tehdy této neschopnosti podle obsahu podání, zasláného dne 8. prosince 1921 okresní správě politické, byl též vědom. Tu však, jak stížnost zcela právem namítá, není záruky, zda nalézací soud pojem neschopnosti platiti správně podle zákona vykládá. Zdůrazňuje, že neschopnost platiti není totožnou s předlužeností a, dovolává se současně skutečností »v rozsudku dříve již vylíčených«, navazuje tu soud zřejmě na vývody obsažené v čtvrtém odstavci rozsudkových důvodů, kde se vyslovuje názor, že insolvence (správněji neschopnost platiti) nastává, jakmile věřitel musí žalovati dlužníka a dojísta již, jakmile musí žádati za exekuci. Lze ovšem rozsudku přisvědčiti, že předluženost a neschopnost platiti nejsou pojmy totožnými; zpravidla bude sice neschopnost tato dána stavem předlužení, není jím však dána nutně a bezvýjimečně, ježto se při předluženosti může jednati též o pouhé vážnutí platů, — k skutkové

podstatě §u 486 čis. 2 tr. zák. ještě nepostačující —, při němž dlužník přes přechodný nedostatek hotových prostředků k vyrovnání splatných dluhů má přece důvodné a spolehlivé vyhlídky, že se mu dostane hotových prostředků v takové výši a v takové době, že svým závazkům vyhová v době přiměřené.

Tím méně pak lze říci, že neschopnost platiti již nastává, jakmile věřitel musí dlužníka žalovati případně zažádati o exekuci. Nehledíc k civilní žalobě, k níž přece může dojít proto, že druhá strana žádaného nároku (a to případně právem) neuzná, nebo v placení (ačkoliv je v poměrech zcela spořádaných) jest poněkud liknavá a t. d., bylo by i nanejvýš povážlivým stotožňovati již pouhé vedení exekuce se stavem neschopnosti platiti; vždyť i tu se může jednati o úkon proti dlužníku, zcela schopnému platiti, proti němuž došlo k exekuci z důvodů nejrůznějších, jako z nedopatření, liknavosti, okamžitého vážnutí platů. Pouze kdyby šlo o exekuci bezvýslednou, bylo by možno uvažovati o stavu neschopnosti platiti, avšak i v takových případech bude zapotřebí bedlivého zkoumání stavu aktiv a pasiv dlužníka, by mohlo být posuzováno, zda jde i tu o pouhé — s hlediska §u 486 tr. zák. nezávadné — vážnutí platů, či o neschopnost platiti ve smyslu zákona, spočívající v tom, že dlužník není s to, by veškeré své věřitele úplně uspokojil ve lhůtě, přiměřené zásadám poctivého provozování toho kterého podniku, obzvláště, jde-li o obchodníka, v době přiměřené zásadám řádného obchodování. Ježto napadený rozsudek odchylně od tohoto právního stanoviska již pouhou skutečností vedení exekucí — při čemž se ani nevyjadřuje o jejich výsledku — považuje za neschopnost platiti, je v tomto směru zmatečným, spočívaje na mylném výkladu zákona. Právem vytýká dále štižnost rozsudku neúplnost, ježto nezjišťuje škody, věřitelům způsobené. Rozsudek uvádí sice velmi důkladně skoro veškeré dluhy stěžovatelů postupně podle dotazníků s udáním data objednávek a splátek; avšak o významu tohoto obšírného výpočtu se nevyjadřuje; není v něm uvedeno, zda spatřuje ve všech těchto objednávkách a splátkách — tedy vůbec skoro ve všech trestním řízením zjištěných dlužích stěžovatelů, ačkoli přece těžko lze předpokládati, že by stěžovatelé počínajíc již prvním dluhem byli bývali neschopnými platiti ve smyslu zákona — či pouze v některých a v kterých zapovězené úkony s hlediska §u 486 čis. 2 tr. zák. a neobsahuje posléze vůbec zjištění ve příčině škody, děláním těchto dluhů a splátkami věřitelům způsobené, spočívající zpravidla v tom, že se uhrazovací fond (aktiva) sloužící ku krytí věřitelů, novými splátkami učiněnými ve stavu neschopnosti platiti na úkor těchto věřitelů zmenšuje, po případě, že se novými dluhy počet věřitelů, odkázaných na tento fond rozmnožuje a tak kvóta z aktiv dlužníků na ně připadající přirozeně se ztenčuje. Pokud se týče škody, způsobené věřitelům opomenutím včasného návrhu na vyrovnávací řízení nebo vyhlášení úpadku, uvádí se sice v rozsudku, že věřitele poškodili (a sice Antonín K. 5, Jan K 13 věřitelů) tím, že jim pohledávky nezaplátili v č a s. Avšak nehledíc k tomu, že i tu soud vychází z mylného — shora již vylíčeného výkladu pojmu neschopnosti platiti, že nezjišťuje doby neschopnosti platiti, ani vědomí stěžovatelů o neschopnosti platební, trpí výrok ten další vadou, že se rozsudek o příčině souvislosti mezi opomenutím včasného návrhu na vyrovnávací řízení nebo vyhlášení úpadku a škodou,

spočívající prý v tom, že »věřitelé v č a s zaplacení nebyli«, vůbec blíže nezmiňuje, ačkoliv se tak se zřetelem na naprostou nejasnost těchto úvah rozsudkových státi mělo, neboť jest nepochopitelným, jak právě oddálením vyhlášení úpadku nebo vyrovnávacího řízení bylo v č a s n é zaplacení věřitelů zmařeno. Již pro tyto podstatné vady bylo rozsudek za souhlasu generální prokuratury v zasedání neveřejném ve smyslu §u 5 novely z 31. prosince 1877, čís. 3 ř. zák. z roku 1878 jako zmatečný zrušiti.

Při tom se připomíná ve smyslu §u 290 druhé věty tr. ř. z moci úřední toto: Bude-li nalézacím soudem při novém hlavním přelíčení, bez něhož se podle stavu věci obejíti nelze, bezvadně podle právních hledisek shora blíže vytčených zjištěno zavinění stěžovatelů ve smyslu §u 486 čís. 2 tr. zák., bude zapotřebí, by se nalézací soud zabýval ještě otázkou, zda nepominul tento trestný čin promlčením. Doba promlčecí při přečinu podle §u 486 čís. 2 tr. zák. činí ve smyslu §u 532 tr. zák. jeden rok a počíná běžeti dnem, kdy pachatel poslední dluh nebo poslední splátku na úkor věřitelů učinil, nebo-li dnem, kdy věřitelům nepodáním návrhů v §u 486 čís. 2 tr. zák. blíže uvedených, určitou škodu způsobil. Jak vyplývá ze skutkových zjištění rozsudkových, staly se poslední objednávky na úvěr na jaře 1922 a poslední splátky koncem října 1922. Zodpovědný výslech obžalovaného Antonína K-a byl však zařízen teprve dne 20. října 1924, a Jana K-a dokonce až dne 24. ledna 1925. Jednoletá lhůta promlčecí ohledně shora uvedených zapovězených úkonů tedy již dávno pominula. Bude proto zapotřebí, by soud přesně zjistil, zda jsou tu dány kromě vypršení času promlčecího i ostatní v §u 531 čís. 1 až 3 tr. zák. stanovené podmínky. Pokud se pak týče doby, kdy stěžovatelé opomenuli podati návrh na vyrovnávací řízení nebo vyhlášení úpadku, poškodivše zároveň věřitele tímto opomenutím, rozsudek vůbec nějakého zjištění neobsahuje, každým způsobem bude zapotřebí, by nalézací soud i v tomto směru věnoval otázce promlčecí svou pozornost, přihlížeje k době zařízeného zodpovědného výslechu stěžovatelů.

Čís. 2068.

Při trestných činech spáchaných obsahem tiskopisu počíná trestnost spisovatele, redaktora a vydavatele (§§y 10, 239 tr. zák.) již zhotovením kartáčových otisků a předložením jich k cenzuře, leč že by se pachatel dobrovolně zdržel dalšího tisku. Byl-li tiskopis zabaven, nelze mluvit o dobrovolném ustoupení; zabavení jest tu překážkou ve smyslu §u 8 tr. zák.

(Rozh. ze dne 2. září 1925, Zm I 239/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v České Lípě ze dne 4. února 1925, jímž byl obžalovaný sprostěn podle §u 259 čís. 3. tr. ř. z obžaloby pro přečin podle §u 8 tr. zák. a §u 14 čís. 5. zákona na ochranu republiky, zrušil napadený rozsudek a vrátil věc soudu prvě stolice, by ji znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Zmateční stížnosti, opírající se o důvod zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř. dlužno přiznati oprávnění. Nalézací soud sprostil obžalovaného — o němž zjišťuje, že sepsal zabavený článek, že dal zhotoviti několik kartáčových otisků čís. 229 periodického časopisu »D. L. Z.«, v němž byl článek jako úvodník otištěn, že je předložil jednak státnímu zastupitelství k cenzuře, jednak okresní politické správě, a že, když mu bylo sděleno, že byl článek státním zastupitelstvím zabaven (pro skutkovou podstatu přečinu podle §u 14 čís. 5 zák. na ochranu republiky), dal vytisknouti a vydal ono číslo časopisu bez závadného článku, a předložil státnímu zastupitelství znovu povinné výtisky tohoto čísla, opatřeného nadpisem: »Po konfiskaci druhé vydání« — z obžaloby pro nedokonání přečinu podle §§ů 8 tr. zák. a §u 14 čís. 5 zákona na ochranu republiky s odůvodněním, že čin nebyl dokonán a k rozšiřování článku nedošlo nikoli pro překážku odjinud v to příšlou, nýbrž jen proto, že se obžalovaný dobrovolně podrobil cenzuře státního zastupitelství, ježto prý vyčkával rozhodnutí o zabavení dříve, než článek otiskl a číslo vydal. Z toho dovozuje napadený rozsudek, že obžalovaný nejednal v trestném úmyslu pokud se týče že dobrovolně ustoupil od trestného pokusu.

Náhled v rozsudku vyslovený jest právně mylným. §§y 10 a 239 tr. zák. stanoví, že při trestných činech, spáchaných obsahem tiskopisu počíná trestnost činu pro spisovatele, redaktora, vydavatele (nakladatele i překladatele) tou dobou, kdy dílo, jež se má mnohonásobiti, se odevzdá do tisku. Zde tedy počala trestní zodpovědnost obžalovaného již tím okamžikem, kdy dal zhotoviti kartáčové otisky. Jenom tenkrát by jeho činnost nebyla trestnou, kdyby se byl zdržel dalšího tisku dobrovolně a tím projevil úmysl, nedokončiti trestného jednání. Tomu však v tomto případě tak nebylo. Obžalovaný reprodukoval článek, dav zhotoviti kartáčové otisky, předložil kartáčové otisky jako povinné exempláře státnímu zastupitelství k cenzuře, by tak dostal své z á k o n n é povinnosti §u 17 zák. o tisku a měl vše připraveno k dalšímu tisku, s nímž jen prozatím vyčkával až do rozhodnutí úřadu. Tím vším zřejmě projevil úmysl otisknouti článek za tím účelem, by dále byl rozšiřován, nebude-li mu v tom zabráněno úřadem. Po předložení kartáčových otisků jako povinných výtisků k cenzuře byl závadný článek státním zastupitelstvím úředně zabaven a bylo zakázáno jeho rozšiřování. K tomuto rozšiřování by ovšem bylo došlo a tak čin by byl býval dokonán, kdyby státní zastupitelství nějakým snad jen nedopatřením nebylo přikročilo k zabavení článku. Že obžalovaný byl rozhodnut, článek uveřejniti, vyplývá i z odůvodnění rozsudku samého, který praví, že obžalovaný nechtěl uveřejniti článek za všech okolností, nýbrž jen, nebude-li shledán závadným, t. j. nebude-li mu v uveřejnění úřadem zabráněno. K tomuto zabránění se strany úřadu však, jak již uvedeno, skutečně došlo. Zasáhnutí státního zastupitelství jeví se jako překážka od vůle obžalovaného neodvislá, která zmařila dokonání činu (srov. rozh. sb. n. s. č. 94). Že obžalovaný vyčkal výsledek censury, než pokračoval v dalším tisku, stalo se pouze z opatrnosti, by se nevydával v nebezpečí majetkové ztráty, kdyby bylo celé vydání zabaveno. Na jeho původním úmyslu a vůli, článek uveřejniti, se tím ničeho nezměnilo.

Ustanovení Šu 530 tr. zák. o subjektivním promlčení vztahuje se jen na případy třetího, nikoliv též prvního odstavce článku V zákona ze dne 17. prosince 1862, čís. 8 ř. zák. z roku 1863.

Pokud výrok, že karpatoruský lid nebyl za vlády Maďarů tak ujařmen jak v Československé republice, spadá pod ustanovení Šu 14 čís. 5 zákona na ochranu republiky.

Veřejné tupení ve smyslu Šu 491 tr. zák. po stránce subjektivní vyhledává, by pachatel vinil druhého z opovrhlivých vlastností neb opovrhlivého smýšlení úmyslně neb aspoň vědomě; nestačí, třebaš zavinená nevědomost o obsahu resoluce, které předčítající před tím neznal.

(Rozh. ze dne 2. září 1925, Zm I 257/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Chrudimi ze dne 16. února 1925, pokud jím byli obžalováni Jiří S., František J. a František R. podle Šu 259 čís. 3 tr. ř. sprostěni z obžaloby, Jiří S. a František J. pro přečin podle Šu 14 čís. 5 zákona ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n., František R. pro přestupek podle Šu 491 tr. zák. a článku V. zákona ze dne 17. prosince 1862, čís. 8 ř. zák. z roku 1863, a pokud jím byli obžalováni Jiří S. a František J. uznáni vinnými přestupkem podle Šu 491 tr. zák. a článku V. zákona ze dne 17. prosince 1862, čís. 8 ř. zák. z roku 1863, vyhověl potud, že zrušil napadený rozsudek, pokud jím byli obžalováni Jiří S. a František J. sprostěni z obžaloby pro přečin podle Šu 14 čís. 5 zák. na ochr. rep. a vrátil věc soudu první stolice, by jí v rozsahu zrušení znovu projednal a rozhodl. Jinak zmateční stížnosti obžalovaných Jiřího S-ho a Františka J-a a státního zastupitelství zavrhl.

D ů v o d y:

I. Zmateční stížnost obžalovaných Jiřího S-ho a Františka J-a uplatňuje proti odsouzení stěžovatelů pro přestupek Šu 491 tr. zák. a článku V. zák. ze dne 17. prosince 1862, čís. 8 ř. zák. z roku 1863 důvod zmatečnosti čís. 9 b) Šu 281 tr. ř., dovozujíc, že trestnost obžalovaných pomínila tím, že státní zastupitelství nepodalo žádosti za trestní stíhání v žalobní lhůtě Šu 530 tr. zák., ježto čin ten se stal 14. srpna 1924, návrh na potrestání byl učiněn teprve v obžalobě dne 15. ledna 1925, kdežto dříve bylo proti obžalovaným vedeno trestní vyšetřování pouze pro přečin podle Šu 300 tr. zák. a Šu 18 zák. na ochr. rep. Zmateční stížnost není odůvodněna. Přehlíží, že ustanovení Šu 530 tr. zák. platí dle jasného znění tohoto Šu pouze pro případy, kdy trestní soud smí stíhati přečin nebo přestupek jen k žádosti osoby súčastněné, nikoliv pro případy, v nichž jde o trestné činy, jež dlužno stíhati podle článku V. a zejména prvního odstavce tohoto článku z moci úřední, o jaký se tu jedná. Nesprávnost náhledu, z něhož vychází zmateční stížnost, vyplývá také ze srovnání prvního odstavce článku V. zákona s odstavcem třetím; kdežto totiž v případech prvního odstavce článku V. cit. zák. (při urážkách veřejných

úřadů, armády atd.) dochází zásadně ke stíhání z moci úřední veřejnou obžalobou, dopouští třetí odstavce, by urážky jednotlivých úředních osob ve příčině toho, co učinily ve svém povolání, byly stíhány buď na žádost uražených nebo k jejich zmocnění veřejným obžalobcem, přičemž jest arci ponecháno uvážení veřejného obžalobce, zda převezme zastoupení uraženého, čili nic. Tímto zásadně rozdílným způsobem stíhání a obžaloby se vysvětluje, že předpis Šu 530 tr. zák. platí sice v případech odstavce třetího, který jej ostatně výslovně cituje — nikoliv v případech odstavce prvního, který tohoto Šu necituje, zřejmě proto, že se na případy veřejné obžaloby již dle svého znění vůbec ani nemůže vztahovati. V tomto případě šlo o veřejnou obžalobu podle prvního odstavce článku V. cit. zák., jejíž předmětem byly urážky stěžovatelů proti veřejnému úřadu, vládě republiky Československé. Poněvadž podle toho, co bylo uvedeno, žalobní právo veřejného obžalobce časově vůbec omezeno nebylo, nelze tvrditi, že zaniklo nepodáním obžaloby ve lhůtě Šu 530 tr. zák. Neodůvodněnou zmatečností bylo proto zavrhnouti.

II. Zmateční stížnost státního zastupitelství napadá sprostující část rozsudku v celém rozsahu, uplatňujíc a) proti osvobození obžalovaných Jiřího S-ho a Františka J-a z obžaloby pro přečin podle Šu 14 čís. 5 zák. na ochr. rep. důvody zmatečnosti čís. 5 a 10 (správně 9 a) Šu 281 tr. ř., a b) proti sprostěni obžalovaného Karla R-a z obžaloby pro přestupek Šu 491 tr. zák. a článku V. odstavce prvního zákona ze dne 17. prosince 1862, čís. 8 ř. zák. z roku 1863 důvod zmatečnosti čís. 9 a) Šu 281 tr. ř. K a): V prvním směru vytýká zmateční stížnost rozsudku po stránce formální (čís. 5 Šu 281 tr. ř.), že jest nejasný, neúplný, že si odporuje a trpí nedostatkem důvodů. Z těchto zmatků provádí však pouze 1): výtku vnitřního rozporu, který shledává v tom, že rozsudek na jednom místě zjišťuje, že obžalovaný Jiří S. (na veřejné politické schůzi komunistické strany v P. v přítomnosti asi 350 osob) pronesl výrok, že Karpatoruský lid před válkou, za vlády Maďarů nebyl tak ujařmen, jako dnes v Čs. republice, v níž se lidu přímo brání odnášeti si nějaké dříví — atd., a na jiném místě dospívá k názoru, že obžalovaný kritisoval pouze poměry na Podkarpatské Rusi, republiku Československou jako stát prý však nehanobil. 2): výtku nedostatku důvodů pro výroky, že obžalovaný Jiří S. svou řečí republiku nehanobil, že jeho řeč nemohla vážnost republiky snížit ani ohroziti obecný mír v ní nebo její mezinárodní vztahy.

K 1): První výtce dlužno přiznati oprávněni, neboť, zjišťuje-li soud, že obžalovaný pronesl shora uvedený výrok, že tedy tvrdil, že Čsl. republika trpí, by karpatoruský lid byl více ujařmen, než za nadvlády Maďarů, by byl persekvován a terorizován, kdežto na druhém místě tvrdí, že Čsl. republiku nehanobil (líče věc tak, jakoby obžalovaný o republice ani nemluvil), klade vedle sebe dva výroky, které si vzájemně odporují a logicky vedle sebe nemohou obstáti. K 2): Také druhá výtka jest odůvodněna, poněvadž rozsudek neobsahuje, nehledíc k vadnému poukazu na domnělý obsah řeči (že obžalovaný kritisoval pouze poměry v Podkarpatské Rusi), nižádného odůvodnění pro osvobozující výrok. Zejména chybí jakékoliv právní odůvodnění pro výroky, že obžalovaný nehanobil republiku jako stát, že jeho řeč nemohla snížit vážnost republiky, ani ohroziti obecný mír v ní nebo její mezinárodní vztahy. Již tento nedostatek o sobě činí rozsudek zmatečným ne sice podle čís. 5,

nýbrž podle čís. 9 a) Šu 281 tr. ř., poněvadž z něho není patrné, z jakých právních úvah soud při svém rozhodnutí vycházel. Vychází-li ze skutkových zjištění napadeného rozsudku, dle nichž obžalovaný mluvil o Čs. republice jako státu kapitalistickém, který trpí, by byl lid v Podkarpatské Rusi více ujařmen, než za nadvlády Maďarů, by byl persekvován a terorizován, dlužno říci, že snižoval její vážnost, tedy ji hanobil, používaje při tom prostředků, jež zákon označuje jako surové, t. j. vymyšlených, po případě přehnaných tvrzení, způsobilých vyvolatí nebo zvýšení proti republice nepřátelské smýšlení, zejména v komunisticky orientované části posluchačů veřejné schůze, beztak proti státu zaujaté. Proto nelze také vyloučiti — posuzuje-li se věc objektivně —, že hanlivá slova obžalovaného o republice mohla snížit její vážnost v očích těch, před nimiž je pronesl, po případě (svým štvavým rázem) vyvolatí náladu, za které mohlo vzejíti ohrožení obecného míru. Pro onu formální vadu jakož i pro nedostatek potřebných zjištění ve směru subjektivní viny obžalovaného Jiřího S-ho nelze rozhodnouti ve věci samé. Vše, co bylo řečeno o obžalovaném Jiřím S-ovi, platí i o druhém obžalovaném Josefu J-ovi, o němž zjišťuje rozsudek, že řeč S-ovu (se závadnými výroky o republice) na veřejné schůzi zrekapituloval. I jeho sprostil nalézací soud z obžaloby pro přečin podle Šu 14 čís. 5 zák. na ochr. rep. (pro tuto část řeči mimo dodatek) stejně vadným způsobem jako obžalovaného S-ho. Zmateční stížnost státního zastupitelství, uplatňující v tomto směru tytéž důvody zmatečnosti jako u S-ho, jest i tu odůvodněna a stačí poukázati na to, co bylo řečeno shora.

K b): Naproti tomu není odůvodněna zmateční stížnost státního zastupitelství, pokud napadá sprostění obžalovaného Karla R-a z obžaloby pro přestupek Šu 491 tr. zák. a článku V. odstavec první zák. ze dne 17. prosince 1862, čís. 8 ř. zák. z roku 1863 důvodem zmatečnosti čís. 9 a) Šu 281 tr. ř. U obžalovaného Karla R-a vzal soud za prokázáno, že četl resoluci, obsahující kromě jiného tvrzení, že podstatou nynější vlády jest zkorumpovaný, násilnický a protidělnický režim koaliční, zapřažený cele do chomoutu buržoasní reakce a sloužící za slepý nástroj domácího a zahraničního imperialistického kapitalismu, který je na skoku postavit se otevřeně po bok nejodpornějším vzorům fašistických hrůzovlád. Svaljavské krveprolití, vyprovokované četnickou zvůli a aranžované zbabělými zákeřníky a vrahy v odpovědných úřadech, to prý znovu dokazuje. Ku konci resoluce se pak praví, že, nebudou-li požadavky resoluce splněny, bude to dalším důkazem, že vládnoucí režim chce na cestě ničemných povokací a vražd pokračovati. Soud shledal v přečteném obsahu resoluce obviňování vlády, četnictva a správních úřadů bezpečnostních z opovrživých vlastností a smýšlení, totiž z násilnictví, teroru a persekucí, a shledal v tomto zjištěném jednání obžalovaného R-a po stránce objektivní skutkovou povahu přestupku Šu 491 tr. zák. a článku V. zák. ze dne 17. prosince 1862, čís. 8 ř. zák. z roku 1863. Sprostil však obžalovaného z toho důvodu, že obžalovaný R. nebyl svolavatelem a pořadatelem schůze, že nebylo o něm nijak prokázáno, že o tom předem věděl, jaká resoluce jest pro tuto veřejnou schůzi připravena, dále, že nebylo zjištěno, že za schůze předem onu resoluci četl, nýbrž že ji od někoho z posluchačů obdržel a rychle přečetl, tak že si nebyl urážlivého obsahu při předčítání resoluce vědom. Proti tomuto výroku, vy-

lučujícím trestné vědomí obžalovaného, namítá zmateční stížnost pouze s hlediska čís. 9 a) Šu 281 tr. ř., že k odsouzení podle Šu 491 tr. zák. stačí i zaviněná nevědomost o trestném obsahu, poněvadž prý, kdo se uvolí přečísti resoluci na veřejné schůzi, přejímá tím na sebe plnou zodpovědnost za to, co čte. Tento náhled nemá však v zákoně opory, poněvadž k trestnosti veřejného tupení podle Šu 491 tr. zák. po stránce subjektivní se vyhledává — jak vychází ze znění tohoto ustanovení zcela nepochybně —, aby pachatel vinil druhého z opovrživých vlastností nebo opovrživého smýšlení úmyslně nebo aspoň vědomě. Vědomí obžalovaného o urážlivém obsahu resoluce však nalézací soud v projednávaném případě výslovně vyloučil a své přesvědčení v tom směru náležitě odůvodnil. Poněvadž zmateční stížnost proti němu nebývá žádným z formálních zmatků čís. 5 Šu 281 tr., jest zrušovací soud vázán formálně bezvadným zjištěním prvního soudu o otázce skutkové a musí je vzítí za základ svého rozhodnutí. Neodůvodněnou v tomto směru zmateční stížnost bylo proto zavrhnouti.

Čís. 2070.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.).
Pod skutkovou podstatu Šu 18 čís. 1 zákona spadá rozšiřování nepravdivé zprávy bez ohledu na to, zda jedná pachatel z vlastního popudu, či na žádost nebo z příkazu osoby třetí.

Odevzdání závadných letáků poštovní dopravě jest činem ke skutečnému vykonání vedoucím ve smyslu Šu 8 tr. zák.

Obava před ztrátou existence neodpovídá zákonnému pojmu neodolatelného donucení ve smyslu Šu 2 písm. g) tr. zák.

(Rozh. ze dne 2. září 1925, Zm I 351/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Chrudimi ze dne 19. března 1925, jímž byl stěžovatel uznán vinným přestupkem podle Šu 8 tr. zák. a § 18 čís. 1 zák. ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n. a přestupkem podle §§ 487, 488, 491 tr. zák. a článku V. zákona ze dne 17. prosince 1862, čís. 8 ř. zák. z roku 1863.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost, nečiníc námitek proti odsuzujícímu výroku pro přestupek §§ 487, 488, 491 tr. zák. a článku V. zákona ze dne 17. prosince 1862, čís. 8 ř. zák. z roku 1863, uplatňuje proti odsouzení stěžovatelovu pro přestupek §§ 8 tr. zák. a Šu 18 čís. 1 zák. na ochranu republiky věcně (bez číselného označení), důvody zmatečnosti čís. 9 a), b) Šu 281 tr. ř. Oba neprávem. Onen zmatek (čí. 9 a) Šu 281 tr. ř.) shledává v tom, že první soud nesprávně pořádl zjištěnou činnost obžalovaného pod ustanovení Šu 8 tr. zák. a Šu 18 čís. 1 zák. na ochr. rep., ježto prý pouhé provedení příkazu komunistické strany, by obžalovaný rozdělil letáky organisacím, nestačí naplniti pojem pokusu šíření nepravdivých zpráv, i když stěžovatel připouští, že si leták dříve přečetl

(a proti právní kvalifikaci jeho obsahu ničeho nenamítá). Obžalovaný má za to, že nepředsevzal samostatné trestné činnosti, nýbrž jednal jako pouhý zřízenec strany nebo posel, jako nástroj cizí vůle. Poněvadž mimo to neuposlechnutí rozkazu by pro něho znamenalo ztrátu existence, jednal prý z neodolatelného donucení (čís. 9 b) Šu 281 tr. ř.). Avšak v onom směru přehlíží zmáteční stížnost, že trestní sankci podle Šu 18 čís. 1 zák. na ochr. rep. podléhá každý, kdo rozšiřuje (nebo jinak veřejně sděluje) nepravdivou zprávu za dalších předpokladů tam uvedených — bez ohledu na to, zda jedná z vlastního popudu, či na žádost nebo z příkazu osoby třetí. Nestáčílo by ovšem, kdyby jednající vystupoval jako pouhý posel a vykonával slepě rozkazy třetí osoby jako nástroj cizí vůle, nemáje při tom úmyslu Šu 18 čís. 1 zákona. V tom případě zjistil napadený rozsudek, že obžalovaný, obdržev 11. srpna 1924 od výkonného výboru komunistické strany čsl. 720 kusů letáků, obsahujících notoricky nepravdivé, tendenční a štvavé zprávy o poměrech na Podkarpatské Rusi, jež dle svých zkušeností jako komunistický redaktor neměl důvodu pokládati za pravdivé, rozdělil zásilku — když si byl leták přečetl — na větší počet balíčků, jež opatřil adresami komunistických organizací p-ckého kraje, a odevzdal je poštovnímu úřadu v P. k další dopravě, že však bdělostí četnictva bylo doručení letáků adresátům zabráněno. Zjišťuje tedy první soud, že obžalovaný předsevzal úmyslně jednání, jímž měl se učiniti leták přístupným individuálně neobmezenému počtu osob, neboli, že se pokusil leták rozšiřovati, že však zamýšlené rozšíření nebylo dokonáno pro nahodilou překážku, se strany úřadů v to příšlou, tedy od vůle pachatelovy neodvislou. Poněvadž rozsudek zjišťuje formálně bezvadně i další náležitost subjektivní skutkové podstaty deliktu, že si byl obžalovaný vědom, že štvavými a tendenčními zprávami vážně znepokojí obyvatelstvo kraje, pro něž byl leták určen, jsou dány všechny zákonné předpoklady pro odsuzující výrok.

Tvrzení zmáteční stížnosti, že obžalovaný jednal jako posel, nástroj cizí vůle, není vzato z obsahu rozsudku a nelze k němu přihlížeti. Provedení zmatku čís. 9 b) Šu 281 tr. ř. jest formálně pochybené, poněvadž rozsudek neobsahuje výroku o okolnosti, vylučující trestnost z důvodů Šu 2 písm. g) tr. zák., který by bylo lze s hlediska uplatňovaného zmatku přezkoumati. Soud neměl ani příčiny, zabývati se zjišťováním okolností, z níž zmáteční stížnost dovozuje, že stěžovatel jednal z neodolatelného donucení, poněvadž se obžalovaný takovým způsobem vůbec nehájil, nehledě ani k tomu, že obžalovaným tvrzená obava před ztrátou existence neodpovídá zákonnému pojmu neodolatelného donucení ve smyslu Šu 2 písm. g) tr. zák.

Čís. 2071.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.).

Pod trestní sankci Šu 11 zákona spadají nejen urážlivé posušky a nadávky, nýbrž všechny projevy, dotýkající se nepříznivě obecného vědomí vážnosti a úcty k prezidentu republiky.

Spadá sem, odnesl-li kdo při oslavě od obrazu presidentova květiny se slovy, že jich je pro něho škoda.

(Rozh. ze dne 2. září 1925, Zm II 264/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmáteční stížnost obžalované do rozsudku zemského soudu v Opavě ze dne 30. března 1925, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou přečinem podle Šu 11 čís. 2 zák. ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n., mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Po věcné stránce namítá stížnost podle čís. 9 a) Šu 281 tr. ř., že za hrubě zneuctívající projev, spadající pod trestní sankci Šu 11 zák. na ochr. rep., lze pokládati jen opravdu hrubé porušení úcty a vážnosti k prezidentovi republiky, za jaké prohlašuje zpráva ústavního výboru na příklad nadávky a pošklebky, nebo jež klade zákon sám v druhém odstavci Šu 11, — stalo-li se veřejně —, na roveň tělesnému ztýrání hlavy státu; v žádném případě nelze prý podřaditi pod ustanovení uvedeného Šu zjištěný výrok obžalované, nedosahující intensity, v zákoně předpokládané. Avšak zmáteční stížnost přehlíží, že trestní ustanovení Šu 11 zák. na ochr. rep. chrání nejen osobní čest prezidenta republiky, nýbrž zvláště a především obecnou vážnost, které požívá jako hlava státu, z čehož plyne, že za hrubě zneuctívající projev dlužno pokládati každý, který se může dotknouti prezidentovy obecné vážnosti; podle toho spadají pod trestní sankci Šu 11 nejen urážlivé posušky a nadávky, jak pouze příkladmo uvádí zpráva ústavního výboru, nýbrž všechny projevy, dotýkající se nepříznivě obecného vědomí vážnosti a úcty k prezidentu republiky. Proti tomuto výkladu nemluví ustanovení čís. 2 Šu 11 zákona, jež tělesné ztýrání uvádí vedle veřejné urážky, kvalifikované podle čís. 1.

V tomto případě zjišťuje rozsudek, že obžalovaná (ošetřovatelka léčebného ústavu) projevila něvůli nad chystanou oslavou čs. národního svátku, když byli nemocní se svolením ředitelovým vyzdobili jídelnu a v ní zejména obraz prezidenta republiky květinami, tím způsobem, že, vstoupivši do jídelny, vzala a odnesla dva hrnky s květinami, postavené u obrazu presidentova, a při tom pronesla slova. »Ty krásné květiny nedám, těch je pro něho škoda...« a že tak učinila v úmyslu, by projevila prezidentu republiky nevážnost, by mu ublížila na cti a uvedla ho ve veřejný posměch. První soud právem shledal v jednání a výroku obžalované skutkovou podstatu urážky prezidenta republiky podle Šu 11 druhý odstavec, poněvadž čin obžalované hrubě se dotkl obecné vážnosti prezidentovy a veřejně ho sesměšnil jako hlavu státu. Odsuzujícímu výroku v tomto směru nelze vytknouti právní omyl.

Čís. 2072.

Jde o pokračování v trestné činnosti (jednotný zločin), provinil-li se pachatel celou řadou trestných činů, z nichž jest třeba každý jednotlivý zločinným, které však podle jeho záměru a úmyslu jsou jen částmi jednoho zamýšleného činu celkového a provedením jednoho a téhož zločinného rozhodnutí.

I při majetkových deliktech je možno pokračování a nikoliv jich opakování, když celkový čin vytryskl z jednoho a téhož rozhodnutí vůle.

(Rozh. ze dne 4. září 1925, Zm I 365/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 28. března 1925, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem zpronevěry podle §u 181 tr. zák. a přestupkem proti veřejným zařízením a opatřením podle §u 320 f) tr. zák.

D ů v o d y:

Dovolávajíc se důvodu zmatečnosti čís. 9 b), správně 9 a), §u 281 tr. ř. uplatňuje zmateční stížnost, že odsouzení obžalovaného jest právně mylným. Neboť čin, záležející v zadržení a přivlastnění si 2000 Kč, které byly obžalovanému jako přespolnímu listonošovi v roce 1921 svěřeny poštovním úřadem, jest prý článkem řetězů podobných trestných činů, spáchaných v letech 1919 až 1923, pro které byl obžalovaný rozsudkem krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 28. května 1924 právoplatně odsouzen. Nově na jevo vyšlý skutek není prý činem samostatným, nýbrž je jednotlivým počinem téže trestné činnosti, jež jest právnicky jediným nedílným celkem, pro kterou byl obžalovaný již oním rozsudkem právoplatně odsouzen. Opětovné trestní stíhání obžalovaného bylo by prý přípustno jen za předpokladů §§ů 356 a 355 tr. ř., což se v tomto případě nestalo a nebylo také pro ně zákonného pokladu. Stížnost jest na omylu. Má na mysli, že na celou trestnou činnost obžalovaného dlužno pohlížeti jako na činnost jednotnou, kterou nelze rozčleňovati v jednotlivé trestné zásahy a posuzovati tyto samostatně, a již naopak hodnotiti sluší jako jeden zločinný celek. Stížnost jest tudíž názoru, že při jednotlivých počinech šlo jen o pokračování v trestné činnosti. Takováto forma trestné činnosti přichází podle platných zásad trestního práva v úvahu, když pachatel se provinil celou řadou trestných činů, z nichž jest třeba každý jednotlivý zločinným, které však podle jeho záměru a úmyslu jsou jen částmi jednoho zamýšleného činu celkového a provedením jednoho a téhož zločinného rozhodnutí. V takových případech jest arci jednotlivý čin podle svého určení pouze jedním článkem v celém řetězu dílčích aktů; řetěz ten je pak uzavřen teprve spáchaním posledního dílčího činu. Teprve tím zakončuje se celková činnost trestná a stává se zločinem jednotným. Z toho plyne, že rozhodným kriteriem jest jednotnost rozhodnutí a vůle a že jen tato jednotnost dodává několika trestným úkonům ráz nedílného celku. Za tohoto předpokladu nepadá při posuzování otázky, zda jde o pokračování v trestné činnosti, na váhu ani totožnost předmětů útoku, ani totožnost jejich majitele, ani stejnost způsobu provedení činů. Leč zjištění nalézacího soudu ani v prvním rozsudku ani v rozsudku nyní napadeném neposkytují nejmenší opory pro předpoklad, že všechny činy obžalovaného vytryskly a vzešly z téhož rozhodnutí a z téhož zlého úmyslu. Naopak rozsudek, nyní napadený, stojí po skutkové stránce výslovně na stanovisku, že obžalovaný jednal v případě, o němž jde, ze samotného, jen ku spáchaní dotyčného činu směřujícího zlého úmyslu, a že tento zvláštní zlý úmysl byl jeho spáchaním úplně vyčerpán a konečně proveden. Z tohoto skutkového zjištění musí stížnost, uplatňujíc hmotněprávní důvod zmatečnosti, vycházeti, pak však nemůže býti řečí o nesprávném právním posouzení věci.

Na správnosti tohoto názoru nemůže ničeho měniti poukaz na zásadu §u 173 tr. zák., již použití dlužno i při ostatních majetkových deliktech a podle níž při deliktech tohoto rázu ohledně sčítání částek, vzešlých z několika opětovných útoku stanoven byl zvláštní předpis za účelem zjištění celkové škody, na níž závisí zločinnost neb určitá vyšší trestní sazba. Neboť v takových případech jde zpravidla o opakování a jen následkem zvláštního předpisu zákonného má se o jednotlivých činech při zkoumání otázky, zda jde o zločin a které trestní sazby dlužno použití, za to, jako by byly pokračováním jedné a téže trestné činnosti. Samozřejmě jest arci, že i při majetkových deliktech jest možným pokračování a nikoli jich opakování, když celkový čin vytryskne z jednoho a téhož rozhodnutí vůle. Bylo však již uvedeno, že skutková zjištění jak prvého tak i druhého rozsudku nenasvědčují takovémuto předpokladu. Nebylo-li však zde takového jednotného rozhodnutí a zlého úmyslu, šlo ovšem jen o opakování trestných činů a mohl proto nalézací soud vynášeti jen první rozsudek; použití ustanovení §u 173 tr. zák. jen ohledně těch jednotlivých trestných činů, které mu byly předloženy k rozhodnutí. Trestný čin, o který se nyní jedná, nebyl dosud dán v obžalobu, vyšel naopak nově na jevo a mohl býti proto učiněn předmětem zvláštního jednání a rozhodnutí a jen při výměře trestu bylo přihlížeti k ustanovení §u 265 tr. ř., jak se také stalo. Z toho vychází, že jest nesprávným náhled stížnosti, že trestní stíhání pro čin, o němž jde, bylo přípustno jen za předpokladů §§ů 356 a 355 tr. ř., ježto nejde o čin, pro který byl obžalovaný již odsouzen, nýbrž o čin jiný.

Čís. 2073.

Skutková podstata zločinu podvodného úpadku ve smyslu §u 205 písm. a) tr. zák. předpokládá zásadně dlužníka v i c e věřitelů, nikoliv jen jednoho věřitele; pokud tu jde o podvod nebo maření exekuce.

(Rozh. ze dne 4. září 1925, Zm II 67/25).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaných Mořice D-a a Cyrila D-a do rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 13. prosince 1924, pokud jim byli stěžovatelé uznáni vinnými: M. D. zločinem podvodného úpadku podle §u 205 a) tr. zák., Cyril D. zločinem spoluviny na zločinu podvodného úpadku ve smyslu §§ů 5, 205 a) tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc soudu prvé stolice, by jí znovu projednal a rozhodl. V otázce, o níž tu jde, uvedl v

d ů v o d e c h:

Zmateční stížnost obžalovaných jest odůvodněna, pokud směřuje proti odsouzení pro podvodný úpadek podle §u 205 a) tr. zák., pokud se týče spoluvina na něm. Především přisvědčiti jest zmateční stížnosti, pokud tvrdí, že zjištěné skutečnosti nevyčerpávají náležitosti skutkové podstaty podle §u 205 a) tr. zák. Neboť již z doslovu tohoto zákonného předpisu vyplývá, že § 205 a) tr. zák. předpokládá zásadně dlužníka

několika věřitelů, nikoli jediného věřitele; můžeť jen v tomto případě býti řeč o úmyslném zmaření nebo ztenčení uspokojení jeho věřitelů nebo jich části. A jelikož v tomto případě z rozsudku naprosto nevyplývá, že obžalovaný Mořic D. měl více věřitelů, než obec V-ovou, není již proto kvalifikace podle §u 205 a) tr. zák. pokud se týče u Cyrila D-a podle §u 5, 205 a) tr. zák. udržitelnou. Nebylo-li tu více věřitelů, přicházel by v úvahu buď prostý podvod, nebo maření exekuce podle zák. ze dne 25. května 1883, čís. 78 ř. zák. pokud se týče spolovina na nich. Záleží na tom, zda měli pachatelé úmysl, obec V-ovou přímo všeliké možnosti, by došla uspokojení své pohledávky, zcela nebo částečně zbaviti čili nic. Pokud však jde o tuto subjektivní stránku, omezuje se napadený rozsudek toliko na zjištění úmyslu Mořice D-a, »by nemusil svému bratru Cyrilu D-ovi postoupené pohledávky 7300 Kč obci na úhradu schodku dáti«, a že pohledávka Cyrila D-a 8000 Kč byla předstírána, »by zmařeno bylo uspokojení obce V-ové«. Tato zjištění neposkytují dostatečného podkladu pro posouzení, zda šlo o úmysl přímo podvodný, či jen o úmysl, zmařiti exekuci, hrozící Mořici D-ovi, zcela nebo částečně, jak předpokládá § 1 zák. o maření exekuce. Právem poukazuje zmateční stížnost na to, že rozsudek nezabýval se vůbec otázkou, zda Mořic D. neměl krom pohledávek Cyrilu D-ovi postoupených jinakého jmění, zda není jeho hospodářský stav takovým, že by jinakým způsobem svému závazku vůči obci mohl vyhověti, na kterémžto podkladě bylo by ovšem lze teprve otázku úmyslu pachatelova spolehlivě řešiti. Jelikož pak akcesorní provinění Cyrila D-a stojí i padá s proviněním hlavního pachatele, jest i odsouzení tohoto stěžovatele oněmi vadami otřeseno. Bylo proto, aniž by bylo třeba ještě zvláště se zabývatí dalšími výtkami, stížností rozsudku po stránce té činěnými, zmateční stížností obou obžalovaných vyhověti, rozsudek v rozsahu v návrhu naznačeném zrušiti a věc vrátiti v tomto směru do první stolice k opětovnému projednání a rozsouzení.

Čís. 2074.

Smilným činem (§ 128 tr. zák.) může býti i čin, který nezáleží ve zneužití těla jiné osoby.

Jde o porušení předpisu §u 318 tr. ř. a zmatek čís. 6 §u 344 tr. ř., nebyl-li do hlavní otázky na zločin podle §u 128 tr. zák. pojat skutkový znak tělesného zneužití.

(Rozh. ze dne 4. září 1925, Zm II 114/25).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku porotního soudu v Jihlavě ze dne 18. února 1925, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločiny podle §§u 128, 132/III tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc sborovému soudu první stolice, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Ke skutkové podstatě zločinu podle §u 128 tr. zák. se vyhledává, by pachatel pro ukojení svých chlípných chťičů hochu nebo děčete, jimž

ještě není 14 let, aneb osoby, která jest bezbrannou nebo bez sebe, tělesně zneužil jiným způsobem, než tím, který jest uveden v §u 127 tr. zák. Druhou hlavní otázkou byli však porotci tázáni, zda jest obžalovaný vinen, že Marie K-ové, již nebylo ještě 14 let, k ukojení chlípných svých žádostí jiným způsobem, nežli mimomanželským souložením, zneužil. Skutkový znak tělesného zneužití nebyl do této otázky pojat ani slovem v zákoně užitým ani uvedením skutkových okolností, jemu odpovídajících, a byl tím odňat přezkumu a rozhodnutí porotců. Kladnou odpovědí na III. hlavní otázku zjistili sice porotci, že obžalovaný nezletilou Marii K-ovou přiměl k vykonání a dopuštění smilných činů. Tím však není zjištěno, že obžalovaný zneužil děvčete tělesně, poněvadž smilným může býti i čin, který nezáleží ve zneužití těla jiné osoby. Porotní soud porušil tudíž předpis §u 318 tr. ř. a v důsledku toho jest rozsudek, pokud obžalovaný byl uznán vinným zločinem podle §u 128 tr. zák., zmatečným podle čís. 6 §u 344 tr. ř. Tato formální vada nedovoluje, by zrušovací soud již rozhodl ve věci samé a nelze se obejítí bez nařízení hlavního přelíčení. Bylo proto zmateční stížnosti podané ve prospěch obžalovaného, vyhověti. Zrušení výroku, jímž obžalovaný byl uznán vinným zločinem podle §u 128 tr. zák., má za následek i zrušení výkonu, jímž obžalovaný byl uznán vinným zločinem podle §u 132 III. tr. zák., poněvadž jde o týž skutek, který byl podřaděn jednak pod § 128 tr. zák., jednak pod § 132 III. tr. zák., a poněvadž následkem zrušení výroku, pokud se týká zločinu podle §u 128 tr. zák., schází zjištění skutku, podřaděného pod ustanovení §u 132 III tr. zák. Jelikož pravoplatným osvobozením obžalovaného z obžaloby pro zločin násilného smilstva odpadla příslušnost porotního soudu, a trestné činy, o nichž jest znovu rozhodnouti, patří k příslušností sborového soudu první stolice, byla věc vrácena tomuto soudu.

Čís. 2075.

S hlediska §§u 68, 81 tr. zák. jest beztrestno násilné zprotivení se formálně, nikoliv však věcně neoprávněnému výkonu veřejného orgánu.

Pokud jest železniční dopravní úředník oprávněn odebrati soukromé spolkové legitimace, v nichž nebylo vyznačeno nalepením kolkových známek zaplacení spolkových příspěvků a tím odpadlo právo na slevu jízdného.

(Rozh. ze dne 5. září 1925, Zm I 326/25).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Mostě ze dne 5. března 1925, jímž byl obžalovaný Josef K. podle §u 259 čís. 3 tr. ř. sprostěn z obžaloby pro zločin veřejného násilí podle §u 81 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc soudu první stolice, by ji znovu projednal a rozhodl, mimo jiné z těchto

důvodů:

Zaujati dlužno předem stanovisko k základní otázce, zda službu konající dopravní úředník František N. byl oprávněn, spolkové legitimace

»Č. s. k.« v T., na něž několik členů tohoto spolku jelo neoprávněně za sníženou cenu, — odejmouti a zadržeti vzhledem k tomu, že legitimace byly závadny, ježto v nich nebylo vyznačeno nalepením kolkových známek zaplacení spolkových poplatků za třetí čtvrtletí 1924, a pak vůči skutečnosti, že cestující odepřeli N-ovi zaplatiti doplatek. Sprostilť nalézací soud obžalovaného z obžaloby pro zločin podle Šu 81 tr. zák. mezi jiným také z důvodu, že jednání jeho netýkalo se vůbec žádného služebního výkonu. Nebyl prý N. vůbec oprávněn odejmouti a zadržeti soukromé spolkové legitimace, ale měl pouze, jak sám při přelíčení udal, žádati doplatek (jízdné, pokud se týče pokuty) a, když cestující se zdráhali tak učiniti, měl je z jízdy vyloučiti a povolati četnictvo ke zjištění jejich totožnosti. Jednal prý tudíž mimo rámec svého služebního výkonu. Takto není však právní otázka, o níž jde, správně formulována, z čehož plyne nejistota o správnosti jejího řešení. Je pravda, že zákon vyžaduje pro odsouzení podle Šu 81 tr. zák., by služební výkon, který násilným jednáním pachatele má býti zmařen, spadal do oboru práv a povinností osoby, v Šu 68 tr. zák. jmenované, mocí jejího služebního postavení. Avšak jest nutno přesně rozlišovati mezi věcnou a formální oprávněností úředního výkonu. Věcná jeho nesprávnost nemůže toho, kdo se násilně zprotivil, by jej zmařil, sprostiti zodpovědnosti podle Šu 81 tr. zák. Otázka věcné oprávněnosti služebního výkonu N-ova může proto zůstati stranou. Mínil-li obžalovaný, že postupem úředníkovým jsou snad porušena práva majitelů legitimací nebo jeho, bylo mu vždy volno nastoupiti jediné přípustnou cestu stížnosti. A jediné tuto cestu směl též voliti místo násilného odporu, měl-li za to, že úředník nemá práva spolkové legitimace mu odebrati; neboť uznáním takové obhajoby stalo by se ustanovení Šu 81 tr. zák. přímo ilusorním a podkopána by byla autorita státní moci, poněvadž k odvrácení trestní zodpovědnosti stačilo by prostě uplatňování obhajoby onoho druhu. Násilné zprotivení se úřednímu výkonu, nesené úmyslem, výkon ten zmařiti, činí beztrestným pouze f o r m á l n í neoprávněnost veřejného orgánu, když totiž úkon takového druhu nespadá vůbec do oboru působnosti veřejného orgánu. O takovém nedostatku úředního výkonu dopravního úředníka N-a bylo by však za daných okolností jen tehdy lze mluvíti, kdyby dopravní úředník nebyl nejen snad pouze v tomto případě, nýbrž vůbec za žádných okolností, oprávněn odebírat cestujícím a zadržovati jim veřejné legitimace, tím méně legitimace soukromého spolku. Napadený rozsudek praví sice ve zmíněném již odstavci, že N. nebyl vůbec oprávněn odejmouti a zadržeti spolkové legitimace a že jednal mimo rámec svého služebního výkonu. Než, pokud nalézací soud těmito slovy měl vůbec na mysli nedostatek formálního oprávnění v naznačeném smyslu — což jest pochybno vzhledem k tomu, že opírá tento výrok také o údaj svědka N-a, podle něhož v p o d o b n ý c h p ř í p a d e c h má dopravní úředník jen právo žádati doplatek, a když se cestující zdráhá, má ho z jízdy vyloučiti a povolati četnictvo ke zjištění totožnosti, — posuzuje věc po právní stránce nesprávně, považuje za samozřejmé, že N-ovi nepříslušelo právo odebírat cestujícím legitimace, třeba že šlo o soukromé legitimace sportovního klubu. Otázku tu lze řešiti pouze na základě zákonných předpisů, nebo nařízení, vydaných na základě zákona, a v případě tomto, kde se takového předpisu nedostává,

na základě vnitřních služebních předpisů o oboru působnosti toho kterého železničního orgánu. V té příčině budiž pro případ, o který tu jde, poukázáno zejména na »Služební předpis čís. I. (doprava osob)«, dále na výnosy ministerstva železnic o zlevnění jízdy pro tělocvičné, turistické a sportovní spolky a na tarifní předpis čís. 312, vydaný dne 31. prosince 1921. Bez tohoto dosud scházejícího podkladu nelze o zavinění obžalovaného v objektivním směru bezpečně rozhodnouti. Důvod zmatečnosti čís. 9 a) Šu 281 tr. ř., státním zastupitelstvím v podstatě z uvedené příčiny uplatněný, jest proto dán.

Čís. 2076.

Pokus jest vyloučen jen při čistě kulposních deliktech. Jest možným při prvé i druhé skutkové podstatě Šu 24 zákona o tisku ze dne 17. prosince 1862, čís. 9 ř. zák. z roku 1863.

(Rozh. ze dne 5. září 1925, Zm I 478/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Liberci ze dne 23. dubna 1925, jímž byl obžalovaný Vojtěch H. podle Šu 259 čís. 3 tr. ř. sprostěn z obžaloby pro přečin podle Šu 8 tr. zák. a Šu 24 zákona ze dne 17. prosince 1862, čís. 9 ř. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc soudu prvé stolice, by ji znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost uplatňuje důvody zmatečnosti podle čís. 9 a) a 5, Šu 281 tr. ř. Provádějíc hmotněprávní důvod vytýká zmateční stížnost, že nalézací soud výrokem, že by bylo lze shledati v jednání obžalovaného jen tehdy pokus přečinu podle Šu 24 tisk. zák., kdyby mohl býti obžalovaný usvědčen, že jednal vědomě (úmyslně), (tedy výrokem o otázce, zda čin obžalovanému za vinu kladený tvoří přečin), porušil zákon v ustanovení Šu 24 tisk. zák., poněvadž soud prý stotožňuje dva pojmy zcela různé, totiž »úmyslně« a »vědomě« a jest patrně toho mylného názoru, že neopatrnost ke skutkové podstatě Šu 24 tisk. zák. nestačí. Avšak tato výtku jest pochybena. Praví-li se v rozsudkových důvodech, že »v jednání obžalovaného bylo by shledati toliko pokus přečinu Šu 24 tisk. zák., kdyby obžalovaný usvědčen býti mohl, že jednal vědomě (úmyslně)«, nemá tím býti vysloven názor stížností napadený, nýbrž jen vyjádřeno přesvědčení nalézacího soudu, že v případě, o němž jde, nesešly se zákonné náležitosti nejen dokonatého, nýbrž ani nedokonatého přečinu podle Šu 24 tisk. zák., pokud mohl býti spáchán úmyslným jednáním obžalovaného. Vnitřní spojitost, byť velice zběžných vývodů rozsudkových, ukazuje přece, že napadený rozsudek přímo předpokládá názor, uznávaný ve stížnosti za správný, že ke skutkové podstatě přečinu podle Šu 24 tisk. zák. stačí po subjektivní stránce již pouhá nedbalost. Jestliže však rozsudek obžalovaného přes to sprostuje, nestalo se to vzhledem ke zjištění rozsudku, že obžalovaný nejednal vědomě, nýbrž proto, že dle názoru nalézacího soudu jest pokus při kul-

posním deliktu vyloučen. Zmateční stížnost, tvrdící opak, brojí proti něčemu, co v rozsudku není, a jest proto bezpředmětna, takže není třeba se blíže obíratí dotýcnými jejími vývody. Naproti tomu jest zmateční stížnost opodstatněna, pokud vytyká rozsudku neúplnost ve smyslu čís. 5 Šu 281 tr. ř. Správnou jest především výtka, že rozsudek vůbec ani neuvádí, co po stránce skutkové zjišťuje a co pokládá za nedokázáno. To platí zejména jak o článku zabaveném, tak o článku závadném a v valné části i o závadné činnosti obžalovaného. Pokud rozsudek jakž takž obsahuje zjištění, že obžalovaný nejednal vědomě, totiž v tom smyslu, že zabavený článek dostal se do tisku bez jeho vědomí, není bezvadným. Zde zmateční stížnost právem vytyká jako neúplnost, že nalézací soud nepřihlížel k okolnosti, vycházející z doručního listku, jenž byl při hlavním přelíčení přečten, že obžalovanému byl dne 27. září 1924 do vlastních rukou doručen nález o soudním zabavení později opět otištěného obrazu. Jde tu vskutku o okolnost, důležitou pro skutkové přesvědčení, zda obžalovaný věděl, že závadný obrázek byl již zabaven, a soud porušil předpis Šu 270 čís. 5 tr. ř., když jí nehodnotil.

Ale ani co do věcné stránky názor nalézacího soudu neobstojí. Zásada, na niž rozsudek poukazuje, platí jen při trestných činech čistě kulposních. Judikatura proto vším právem shledává, že při přečinu podle Šu 24 tisk. zák. trestný pokus jest možným, a to zejména i při druhé skutkové podstatě tohoto přečinu, na niž zní obžaloba (že . . . v úmyslu, aby . . .), kde se předpokládá vědomé rozšiřování zabaveného spisu neb uveřejňování jeho obsahu tiskem, tedy jednání úmyslné, při čemž zákonný znak »vědomosti« vztahuje se jen na okolnost, že tiskopis byl zabaven, kdežto rozšiřování neb uveřejňování obsahu tiskem státi se může i jen kulposně, — ale také v prvním případě Šu 24 tisk. zák., záležejícím prostě v nedbalém rozšiřování spisu, tištěného proti zápovědi, vyřknuté nálezem soudcovským a náležitě vyhlášené, poněvadž také tu může přistoupení znak úmyslný, pokud byla kladná, třeba nedbalostí umožněná činnost, nesena alespoň úmyslem, uskutečnění rozšíření neb uveřejnění. Redaktor se může proto jak v prvním, tak i v druhém případě Šu 24 tisk. zák. tím, že předloží povinné výtisky zakázaného spisu úřadům, dopustiti trestného pokusu přečinu, při čemž se ovšem předpokládá, že toto předložení jest činností ke skutečnému vykonání trestného činu vedoucí. Proto bylo, i když pro zjištění, že obžalovaný nezaviněně nevěděl o zabavení nebo soudně vyhlášeném zákazu, přicházel vzhledem na předpis Šu 262 tr. ř. v úvahu pouze první případ Šu 24 tisk. zák., třeba vyšetřiti nejen, že závadný tiskopis byl proti zápovědi řádně vyhlášené soudním nálezem znovu otištěn, nýbrž i zkoumati, jakou činnost při tom obžalovaný vyvinul a v jakém úmyslu, zda závadné číslo časopisu úřadům sám předložil nebo předložiti dal, či zda za předložení tiskopisu nemůže vůbec býti činěn zodpovědným, poněvadž snad ani při náležitě opatrnosti nemohl tomu zabrániti, by nebyl předložen spis se závadným obsahem. Napadený rozsudek se těmito úvahami vůbec nezabýval a, jak stížnost právem vytyká, ani nezjišťuje, že zabavený článek byl znovu otištěn a to na první stránce dole, na místě časopisu hodně nápadném a že byl předložen k cenzuře. Napadený rozsudek trpí tedy také v tomto směru zmatkem podle čís. 5 Šu 281 tr. ř. a bylo proto zmateční stížnosti vyhověti.

Čís. 2077.

Zákon na ochranu volební svobody ze dne 26. ledna 1907, čís. 18 ř. zákona.

Jde o pokus přečinu padělání voleb podle první (nikoliv druhé) věty čís. 3 Šu 7 zákona, dostavil-li se kdo k volbě s listinami jiného, by na ně bez jeho souhlasu odvolil, ač oprávněný již volbu vykonal. Zakročení volební komise jest tu překážkou (náhodou) ve smyslu Šu 8 tr. zák.

(Rozh. ze dne 5. září 1925, Zm II 147/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 23. února 1925, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem padělání voleb podle Šu 7 číslo 3 zákona ze dne 26. ledna 1907, čís. 18 ř. zák., zrušil však podle Šu 290 tr. ř. napadený rozsudek, pokud jím byl obžalovaný uznán vinným, že dne 1. června 1924 v B. vzbuzením omylu o svém volebním oprávnění, upotřebiv legitimace znějící na jméno Jan R., konal volební právo, příslušející tomuto bez jeho souhlasu, a uznal obžalovaného vinným nedokonaným přečinem padělání voleb podle Šu 8 tr. zák. a Šu 7 čís. 3 zákona ze dne 26. ledna 1907, čís. 18 ř. zák., spáchaným tím, že v B. dne 1. června 1924 v úmyslu, by vzbudil omyl o svém volebním právu, upotřebiv legitimace, znějící na jméno Jan R., a aby takto vykonal volební právo jemu nepřislušející, podnikl čin, vedoucí ke skutkovému vykonání přečinu, k jehož dokonání jen náhodou nedošlo.

Důvody:

Bez důvodnou jest zmateční stížnost, uplatňující zmatky Šu 281 čís. 5 a 10 tr. ř. Vytyká rozsudku, že to, co nalézací soud podle rozsudkových důvodů, zjistil, opodstatňuje toliko přestupek podle Šu 9 volebního zákona, a, byl-li přes to obžalovaný uznán vinným přečinem podle Šu 7 čís. 3 vol. zák., že jest výrok ten právně pochybeným (čís. 10), pokud se týče v důvodech alespoň ve směru Šu 7 čís. 3 nejasným a neúplným (čís. 5). Než stížnost po zákonu neprovádí žádného z obou důvodů zmatečnosti. Neboť po stránce hmotněprávní dospívá k názoru, že jde o pouhý přestupek neoprávněného výkonu volebního práva (§ 9) jen tím, že se staví na stanovisko obhajoby obžalovaného v trestním řízení, že dostal volební listiny od neznámé osoby, o níž neměl příčiny pochybovati, že jest osobou, na tyto listiny voliti oprávněnou, pomýšejíc, že nalézací soud hájení toto označil výslovně nevěrohodným. Jestliže však stížnost zjištění důvodů, že »obžalovaný byl si dobře vědom, že není Janem R-em, přes to však šel vykonal volební právo za tohoto« s hlediska Šu 7 čís. 3 volebního zákona neuznává postačitelým, další vývody rozsudku však, proč soud uvedenému hájení se obžalovaného neuvěřil, buďto prostě pomíjí, neb označuje příliš slabými, by na nich mohlo býti budováno soudcovské přesvědčení, neprovádí tím žádné z uvedených formálních vad rozsudku, nýbrž brojí toliko nepřipustně proti přesvědčení soudu po stránce skutkové. Z důvodů rozsudku zřejmě vyplývá skutkový před-

poklad nalézacího soudu, že obžalovaný dostal se k volebním listinám R-ovým, na jejich základě jeho právo chtěl konati, bez jeho souhlasu, vědomě způsobem lstivým a podloudným, byť i přesně nezjistitelným, že je nedostal vůbec od neznámého, tím méně od někoho, jež pokládal za R-a. Za těchto okolností nešlo již o pouhý přestupek podle §u 9 vol. zákona, nýbrž skutek spadá pod hledisko padělání voleb podle §u 7 č. 3 vol. zák., jemuž proto právem byl podřaděn. Okolnost, že Jan R., na jehož jméno legitimace zněla, již dříve byl odvolil, nebrání tomuto podřazení, protože, i když se přihlíží k tomu, že za tohoto předpokladu nelze mluvit již o volebním právu »někomu jinému příslušejícím«, kdyžž volební právo to vykonáním volby bylo již ztraveno, v každém případě šlo o volební právo nepřislušející obžalovanému, takže jednání obžalovaného, byť nespadlo pod druhou větu §u 7, odstavec třetí, spadalo pod první větu téhož trestního předpisu.

Než zákon porušen byl přece v tomto případě ve směru stížnosti neuplatňovaném. Jelikož bylo včasným zakročením volební komise výkonu volební práva obžalovaným zabráněno, přichází jeho zjištění jednání s hlediska §u 7 č. 3 vol. zák. v úvahu jen jako pokus a jeví se jeho odsouzení pro dokonání přečin podle tohoto místa zákona právně pochybným. K této vadě rozsudku přihlídnouti bylo podle §u 290 tr. ř. z moci úřední i bylo proto zavrhnouti zmatečnou stížnost samu o sobě jako bezdůvodnou, uznati však dále, jak uvedeno.

Čís. 2078.

Opomenutí náležitě a bezpečně uschovati granát a zajistiti jej před výbuchem (§ 335 tr. zák.). Rozkaz třetí osobě, by granát zakopala, nevyvíňuje pachatele, nepostaral-li se zároveň o bezodkladné provedení rozkazu.

Neprovedení operace pro nedostatek svolení otce poraněného jest nahodilou vedlejší příčinou ve smyslu §u 134 tr. zák., s níž pachatel nemohl předem počítati, k níž však svým trestným opomenutím dal podnět.

(Rozh. ze dne 7. září 1925, Zm I 310/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnou stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Chrudimi ze dne 12. března 1925, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle §u 335 tr. zák., mimo jiné z těchto

důvodů:

Po věcné stránce (čís. 9 a) §u 281 tr. ř.) namítá stížnost, že nalézací soud posoudil nesprávně otázku objektivního i subjektivního zavinění obžalovaného, jakož i otázku příčinné spojitosti jeho opomenutí s nastalým výsledkem vůbec, a smrtí Bohumila P-y ml. zvláště. Stěžovatel má za to, že jeho trestní zodpovědnost se končila již tím, že dal spolehlivé a důvěryhodné osobě rozkaz, by granát zakopala způsobem, který uznal znalec za dostatečné opatření, by bylo zabráněno výbuchu.

Dále prý nebyl povinen, o věc se starati, a zvláště nemůže prý být činěn zodpovědným za to, že třetí nepovolaná osoba proti jeho vůli provedení příkazu zmařila tím, že granát svémocně odnesla a pohodila. Zásahem této třetí osoby přerušila se příčinná spojitost mezi opomenutím obžalovaného a nastalým trestním výsledkem; za tuto cizí činnost nelze ho činiti zodpovědným již proto, že ji nemohl předvídati. Dle náhledu zmateční stížnosti posoudil první soud právně mylně také otázku přerušeni spojitosti mezi opomenutím obžalovaného a smrtí Bohumila P-y ml., která prý nastala jediné pro zákaz operace se strany otce, tedy úmyslnou činností třetí osoby, k níž obžalovaný nedal podnětu. Zmateční stížnost jest na omylu. Trestné zavinění obžalovaného záleží dle rozsudečných zjištění v tom, že při stěhování nábytku rodiny K-ovy, které spoluřídil, neučinil náležitěho opatření pokud se týče ručního granátu, chovaného v bytě, t. j. že opomenul náležitě a bezpečně granát buď uschovati nebo zajistiti před výbuchem. Opomenutí spadá pod předpis §u 335 tr. zák. tenkrát, když obviněný buď sám jakkoli přivodil situaci, v níž nastala potřeba jeho zakročení, měl-li býti odvrácen výsledek, nebo byl-li dle svých poměrů povinen jednati. Zde je zjištěno, že obžalovaný, jemuž byla nebezpečná povaha granátu známa a jenž spoluřídil stěhování, neučinil nejprve žádného opatření ohledně granátů, čímž se stalo, že, když se měl stěhovati pokoj Oldřicha K-a, ležel granát volně v pokoji na stole, po chvíli se octl se stolkem na chodbě a během další hodiny na hromadě železa na dvoře. Obžalovaný sice nařídil Josefu S-ovi (ale teprve, když viděl, že v pokoji se dělníci granátu bojí), by granát zakopal, určil mu místo a způsob, jak se to má státi, nepostaral se však o to, by S. provedl rozkaz ihned a bez prodlení, jak toho nebezpečná povaha věci a situace (přítomnost četných dělníků při stěhování) vyžadovala a tím se stalo, že, když S. pro granát přišel, jej v pokoji již nenalezl. Z toho je patrné, že pouhým rozkazem, byť i byl dán osobě jinak spolehlivé, nedostal obžalovaný své povinnosti, že jeho rozkaz sám o sobě nestačil, nepostaral-li se zároveň o bezodkladné jeho provedení. Tím, že granát nechal volně ležeti na stole a nařídil jeho odstranění, spokojil se s pouhým rozkazem a nestaral se dále o věc, zavinil, že třetí nepovolaná osoba granát odnesla a pohodila na dvoře. K této činnosti třetí osoby dal obžalovaný nepochybně podnět svou nedbalostí a zodpovídá proto i za další její následky. Situace, kterou sám přivodil tím, že granát náležitě neopatřil, měla ho nyní nutně vésti k tomu, by vynaložil všechno úsilí na objevení zmizelého granátu a jeho bezpečné odstranění. Ze i v této věci se choval obžalovaný nedbale, rozsudek rovněž zjišťuje. Jest tedy jeho objektivní zavinění zcela nepochybné. Ve směru subjektivním vychází z rozsudečných zjištění na jevo, že obžalovaný, věda, že jde o zbraň nebezpečnou a nejsa úplně přesvědčen o její neškodnosti, mohl snadno poznati nejen dle přirozených následků svého opomenutí, nýbrž i dle svého povolání jako bývalý důstojník, že neopatrným svým počínáním, t. j. opomenutím náležitěho opatření granát může ohroziti tělesnou bezpečnost lidí.

První soud správně posoudil otázku trestného zavinění v obojí směru. K vývodům stížnosti budiž ještě podotknuto, že nejde o to, zda mohl obžalovaný předvídati, že třetí osoba odnesením granátu znemožní nebo stíží jeho bezvadné opatření, nýbrž o to, zda mohl předvídati, že

svým vlastním neopatrným jednáním, které právě umožnilo, že granát se dostal do nepovolných rukou, může ohroziti tělesnou bezpečnost lidí, a tuto otázku zodpověděl prvý soud svým výrokem o subjektivní vině kladně, vycházející při tom ze správného výkladu zákona. Také pokud jde o otázku přerušení příčinné spojitosti trestného opomenutí obžalovaného se smrtí Bohumíla P-y, nelze vytknouti napadenému rozsudku právní omyl. První soud správně posoudil věc, vysloviv, že v provedení operace následkem nedostatku otcova svolení dlužno spatřovati nahodilou vedlejší příčinu, s níž obviněný předem nemohl počítati, k níž však svým trestným opomenutím dal podnět.

Čís. 2079.

Pro pojem »pokojné držby« ve smyslu §u 83 tr. zák. nerozhodují ustanovení soukromoprávní (§ 309 obč. zák.), nýbrž záleží v prvé řadě na skutečném poměru k nemovitosti.

I manželka, odloučeně od manžela žijící a zároveň spolumajitelka domku jím obývaného, může se násilným vpádem do domku toho dopustiti zločinu podle §u 83 tr. zák.

(Rozh. ze dne 7. září 1925, Zm I 479/25).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Liberci ze dne 16. dubna 1925, jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými zločinem podle §u 83 tr. zák., mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

V projednávaném případě jde v podstatě o řešení otázky, zda lze mluvit o násilném rušení pokojné držby a domovního míru osoby jiné, když stěžovatelka Anna Sch-ová v době násilných vpádů byla spolumajitelkou nemovitosti. Tu dlužno uvážiti, že pro obor práva trestního v příčině pojmu pokojné držby rozhodujícími nejsou toliko ustanovení soukromoprávní (§ 309 obč. zák.), nýbrž že tu se jde v první řadě na skutečném poměru k nemovitosti. V tomto směru zjišťuje nalézací soud způsobem formálně bezvadným, že Anna Sch-ová již na jaře 1923 opustila svého muže, že od té doby bydlí u svých rodičů, kdežto Emil Sch. spravuje společnou usedlost sám. Na tomto skutkovém zjištění je vybudován závěr soudu, že se Emil Sch. od jara 1923 nalézal ve skutečně pokojné držbě celého statku, jakož i všech v obytném domku se nalézajících věcí. Vychází-li se z tohoto, podle §u 258 a 288 čis. 3 tr. ř. i pro řízení zrušovací závazného zjištění skutkového stavu, nemůže býti pochybnosti o tom, že Anna Sch-ová jako spolumajitelka usedlosti, byla oprávněna, kdykoli ke svému manželovi se zase vrátiti, společný dům zvyklým životem hovícím způsobem obývati, nebo vůbec k účelům dovoleným a poměru mezi ní a manželem odpovídajícím do domovních místností vcházet. O takové oprávněné vzkročení tu však nešlo; naopak je zjištěno, že způsobem násilným, s více sebranými lidmi, ba dokonce se zbraní do pokojného držení pozemků a domu Emila Sch-a vtrhnuto a tam na jeho osobě, jeho domácích lidech a jeho jmění vykonáno bylo

násilí. Stěžovatelka vnikla tedy do domu, při čemž ji jako spolumajitelce v právu jejím, vkročiti neb vrátiti se tam, ovšem jen v mezích shora vylíčených jí příslušejícím, bráněno nebylo, k účelům nedovoleným; neschází tu proto zákonitá náležitost vniknutí do pokojné držby a rušení domovního míru jiné, naopak byla závažnými násilnými vpády skutečně Emilem Sch-em od jara 1923 vykonávaná skutečná pokojná držba zmíněného pozemku, domu a příbytku způsobem trestným porušena.

Čís. 2080.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čis. 50 sb. z. a n.)

Výrok nebyl pronesen veřejně (před zástupem) ve smyslu §u 39 čis. 2 zákona, byl-li pronesen v méně, v němž bylo více osob (8—10), vůči jediné sice hlasitě, ale tak, že jej ostatní pro vzdálenost a jsouce zabráněni v hovor, vůbec slyšeti nemohli.

Výrok »furie naší republiky dlouho nepotrvá« není potužením jména a republiky ve smyslu §u 20 odstavec druhý zákona.

(Rozh. ze dne 9. září 1925, Zm I 338/25).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Hoře Kutné, ze dne 9. března 1925, jímž byl obžalovaný uznán vinným přestupkem podle §u 20 odstavec druhý zákona ze dne 19. března 1923, čis. 50 sb. z. n., zrušil však rozsudek nalézacího soudu podle §u 290 tr. ř. z moci úřední jako zmatečný a sprostil obžalovaného podle §u 259 čis. 3 tr. ř. z obžaloby pro přečin podle §u 14 čis. 5 zákona ze dne 19. března 1923, čis. 50 sb. z. a n., jehož se prý dopustil tím, že dne 6. září 1924 v P. v K-ově hostinci před zástupem, tedy veřejně způsobem surovým nebo štvavým hanobil republiku tak, že to může snížit vážnost republiky. Nalézacímu soudu uložil, aby spisy postoupil příslušnému správnímu úřadu k případnému policejnímu potrestání obžalovaného.

D ů v o d y:

Nalézací soud neshledal ve zjištěném výroku obžalovaného o republice podstatu podle §u 14 čis. 5 zákona na ochranu republiky a uznal ho vinným toliko přestupkem podle §u 20 odstavec druhý téhož zákona, poněvadž neshledal v projednávaném případě daným požadavek veřejnosti. Zmateční stížnost státního zastupitelství napadá rozsudek z důvodu §u 281 čis. 9 b) a 10 tr. ř., dovozujíc, že nalézací soud mylně vyloučil znak veřejnosti, jelikož po stránce té postačí, byl-li výrok pronesen před větším počtem lidí náhodou současně přítomných (zástupem) v takovém místním poměru k pachatelům, že projev jeho mohl kýmoli z nich býti postřehnout, že tomu v přítomném případě tak bylo, ježto soud zjišťuje přítomnost asi 8—10 osob, které, třeba že byly na různých místech lokálu roztroušeny, přec mohly závažný výrok, dosti hlasitě pronesený, slyšeti. Stížnost domáhá se proto odsouzení obžalo-

vaného pro přečin Šu 14 čís. 5 zák. na ochr. rep., to tím spíše, ano podřadění pod § 20 zákona vůbec jest právně neudržitelné. Jak vidno, provádí stížnost ve skutečnosti jen důvod zmatečnosti podle Šu 281 čís. 10, nikoliv též čís. 9 b) tr. ř. Stížnost jest však bezdůvodna. Neboť, zjistil-li soudce podle důvodů rozsudku přítomnost 8—10 osob v místnosti, z nichž ostatně dvě před pronesením výroku se vzdálily, z nichž však výrok, pronesený hlasitě k jedinému R-ovi, vedle tohoto slyšel jen jediný z přítomných, Josef P-ý, kdežto ostatní přítomní jej pro vzdálenost, a jsouce zabráněni v hovor, vůbec slyšeti nemohli, nelze ani podle vlastního výkladu pojmu veřejnosti zmateční stížnosti důvodně mluvíti o tom, že v daném případě závadný výrok byl pronesen před zástupcem, tedy veřejně. Není ostatně zjištěno, ba podle zjištění rozsudku jest pokládati za vyloučeno v domě obžalovaného, že slova jeho, k jediné osobě pronesená, ostatními přítomnými mohla býti slyšena, což rovněž brání podřadění výroku pod § 14 čís. 5 zákona. Slušelo proto zmateční stížnost státního zastupitelství zavrhnouti jako bezdůvodnou.

Přisvědčiti jest stížnosti v bodě, který však neuplatňuje jako zmatečnost ve prospěch obžalovaného, že rozsudek jest i potud právně pochybeným, pokud shledává ve zjištěném výroku přestupek podle Šu 20 odstavec druhý zák. na ochr. rep. Neboť tento předpis zákonný ohrožuje trestem potupení jména, znaku, vlajky nebo barvy republiky. Než zjištěný výrok »Furie naší republiky dlouho nepotrvá« směruje již podle doslovu zřejmě proti republice samé, nemá však s jejím jménem, jež podle výroku rozsudkového mělo tu býti potupeno, nic společného. Jelikož podřadění závadného výroku, jenž pro nedostatek »veřejnosti« nemůže býti kvalifikován jako přečin podle Šu 14 čís. 5 zákona, pod § 20 odstavec druhý zákona porušen byl zákon na úkor obžalovaného, v jehož prospěch nebyla zmateční stížnost podána, bylo důvodu zmatečnosti podle Šu 281 čís. 9 a) tr. ř., tím daného, dbáti podle Šu 290 tr. ř. z moci úřední, rozsudek nalézacího soudu jako zmatečný zrušiti, obžalovaného podle Šu 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby sprostiti, zároveň vzak nalézacímu soudu uložit, by spisy postoupil příslušnému správnímu úřadu k případnému policejnímu potrestání obžalovaného.

Čís. 2081.

Zákon o telegrafech ze dne 23. března 1923, čís. 60 sb. z. a n.

Ustanovení Šu 17 čís. 1 zákona předpokládá jsoucnost oprávněně zařízeného telegrafu, jenž byl jen neoprávněně spojen, ať přímo nebo nepřímo, do drátového telegrafu.

Pod výjimku Šu 3 (3) zákona nespadá zařízení k účelům vyučovacím mimo školní budovu.

Ke skutkové podstatě Šu 18 čís. 1 zákona se nevyžaduje úmyslu zasáhnouti do státního regálu telegrafního; stačí vědomé jednání proti zákazu zákona.

(Rozh. ze dne 9. září 1925, Zm I 409/25).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Českých

Budějovicích ze dne 18. dubna 1925, pokud jim byli stěžovatelé uznáni vinnými přečinem podle Šu 18 odstavec první zákona ze dne 23. března 1923, čís. 60 sb. z. a n., Karel K. též přestupkem podle Šu 312 tr. zák., mimo jiné z těchto

důvodů:

Vychází ze spisů, doznávají oba obžalovaní a zmateční stížnost sama uvádí, že obžalovaný František S. k žádosti spoluobžalovaného Karla K-a přimontoval telefonní aparát ve školní budově a provedl připojení aparátu na stávající telefonní přístroj v dílně drah, který tam byl již od dříve stále připevněn. Za tohoto stavu věci nemůže býti nejmenší pochybnosti o tom, že šlo o zřízení telefonu, který ve školní budově dosud umístěn nebyl, a nemůže býti řeči o pouhém neoprávněném zapojení do drátového telegrafu ve smyslu Šu 17. čís. 1 zákona ze dne 23. března 1923, čís. 60 sb. z. a n.; předpokládá ustanovení to již jsoucnost oprávněně zřízeného telegrafu, jenž byl jen neoprávněně zapojen, ať přímo nebo nepřímo, do drátového telegrafu. Podle citovaného místa zákona je tudíž trestno pouhé zapojení, kdežto v tomto případě byl ve škole telefonní aparát teprve nově umístěn, upevněn a na stávající telefonní přístroj v dílně drah připojen, tudíž podle mluvy zákona zřízen, jak to nalézací soud také zjišťuje. Poněvadž pak zřízení to stalo se bez potřebného úředního povolení, bylo jednání obžalovaných podřaděno právem Šu 18 čís. 1 zákona. Uplatňuje-li stížnost, že zřízení telefonu stalo se k účelům vyučovacím, buduje na předpokladu, nemajícím opory ve zjištěných rozsudkových, podle nichž naopak používala telefonu i manželka obžalovaného Karla K-a. Nehledíc k tomu postavil se nalézací soud na správné stanovisko, že ani v případě, kdyby skutečně šlo o pokus školní k účelům vyučovacím, nemohlo by to obžalované ospravedlniti, poněvadž by zřízení telefonu nespadlo pod výjimku Šu 3 odstavec třetí (§ 1 čís. 2 zákona). Nepotřebujíť podle tohoto ustanovení koncese kromě dalšího zde v úvahu nepřicházejícího případu jen drátové telegrafy uvnitř budov. Zde však šlo o zavedení telefonu mimo budovu, což vyžadovalo již povolení ministerstva pošt a telegrafů. Za tohoto stavu věci jest nerozhodno, zda zjištění rozsudku o tom, že telefonu používala i manželka obžalovaného K-a, je věcně správné, či nikoli. Že by linka, na níž zřízený telefon ve škole byl připojen, byla jalovou neboli linkou, nenalézající se v provozu, rozsudek nezjišťuje a není proto stížnost oprávněna, s předpokladem tím počítati. Nehledě k tomu, dostačí, jak ze spisů vychází, že zde byla možnost spojení telefonu K-ova s různými linkami a že obžalovaný K. po patřičném zapojení měl možnost naslouchati nerušeně služebním i soukromým rozhovorům.

Nedůvodnou je též námitka stížnosti, že obžalovaným scházela úmysl zasáhnouti do státního regálu telegrafního; takového úmyslu se ke skutkové podstatě Šu 18 čís. 1 zákona nevyžaduje, stačí vědomé jednání proti zákazu zákona, kteréžto vědomí obžalovaných dochází ve zjištěném ději plného opodstatnění.

Čís. 2082.

Soud má vyšetřiti pověst svědka jen, poukazuje-li některý průvodní výsledek (návrh) k takovým činům, vlastnostem, zvykům nebo mravním

vadám svědka, které jsou s to, zeslabiti důvěru v jeho schopnost, postřehnouti správně, co se děje, neb v jeho dobrou vůli, podle pravdy zjevíti co postřehl (§§y 165, 258 tr. ř.).

Tvrzením ve smyslu §§ů 319, 320 tr. ř. není pouhý poukaz na možnost určité skutečnosti.

Pouze porušení zákonné povinnosti, nikoli nepoužití práva soudu, dává eventuelní otázku, jest zmatekem čís. 6 §u 344 tr. ř.

Kladná (záporná) odpověď porotců k té které otázce jest projevem lavice porotců jako celku, nikoliv souhrnem osobních projevů jednotlivých porotců.

Ani formální vadnost výroku porotců nelze odvoditi z různosti počtu hlasů, který byl vrchnímu porotci podkladem pro záznam kladné (záporné) odpovědi, nýbrž jediné z výroku porotců sama o sobě.

Prudké hnutí mysli (§ 46 písm. d) tr. zák.) předpokládá takový duševní afekt, který zbavuje pachatele schopnosti, by si své počínání a jeho následky zcela jasně uvědomil.

Přítěžující okolnosti jsou uvedeny v §u 44 tr. zák. příkladmo; spáchání činu na sourozenci jest přítěžující okolností i pro spolupachatele a spoluvinníka.

(Rozh. ze dne 10. září 1925, Zm I 458/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaných do rozsudku porotního soudu v Chebu ze dne 9. května 1925, jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými Antonín H. zločinem prosté vraždy podle §§ů 134, 135 čís. 4 tr. zák. a Emilie H-ová zločinem spoluviny na vraždě podle §u 137 tr. zák., vyhověl však v neveřejném zasedání odvolání státního zastupitelství z výroku o trestu a trest obžalované zvýšil, mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Zmateční stížnost uplatňuje důvody zmatečnosti podle čís. 5, 6, 9 §u 344 tr. ř., je však ve všech směrech bezdůvodnou. Podle čís. 5 vytýká, že porotní soudní dvůr zamítl návrh obhájcův, aby byly vyžádány zprávy o pověsti svědka Josefa G-a, jakož se bylo stalo ohledně pověsti svědkyně Marie R-ové. Než návrh byl zamítnut právem. Soud není povšechně povinen, zjišťovati pověst svědků. V zákoně nikde to není nařízeno. Z povahy svědecké výpovědi jako pramene soudcovského přesvědčení lze takovou povinnost odvoditi jen, pokud jest vědomosti, jakou má svědek pověst, třeba k řádnému plnění úkolu soudců a porotců (§§y 258, 326 tr. ř.), by zkoušeli spolehlivost, hodnověrnost a průvodní moc každého průvodu. Nemá-li se soudní řízení státi nesnesitelně rozvláchným a těžkopádným, dlužno se zřetelem na ustanovení §u 165 tr. ř. a §u 199 písm. a) tr. zák. předpokládati povšechně subjektivní pravdivost svědeckých výpovědí a v důsledku toho povinnost soudu k vyšetření pověsti svědka obmeziti na případ, že bylo některým výsledkem, obzvláště průvodním návrhem té neb oné procesní strany poukázáno k takovým činům, vlastnostem, zvykům nebo mravním vadám svědka, jež byly by s to, zeslabiti důvěru ve schopnost svědkovu, postřehnouti

správně, co se děje, nebo v jeho dobrou vůli dle pravdy zjevíti, co postřehl. Soud si tedy počínal správně, opatřiv si přesné zprávy o pověsti svědkyně Marie R-ové a její rodiny, kdyžtě při prvním hlavním přeličení vyšlo seznáním svědka M-e na jevo, že rodina R-ých nepoživá dobré pověsti, že bratr svědkyně byl vícekrát trestán a pro duševní nemoc v blázinci. K obdobným příčinám nespolehlivosti údajů svědka Josefa G-a nepoukazoval ani návrh obhájcův, ani žádný jiný výsledek hlavního přeličení; ba návrh ani netvrdil, že svědek G. nepoživá dobré pověsti, a svědek M. potvrdil, že zná svědka po tři leta, že ani svědek, ani jeho manželka nejsou trestáni a že oba požívají dobré pověsti. Nic nepoukazovalo ani vzdáleně k možnosti pochybností o řádnosti, spolehlivosti a hodnověrnosti svědka a nebylo proto příčiny k (dalšímu) šetření o jeho pověsti.

Zmatek podle čís. 6 §u 344 tr. ř. shledává stížnost v tom, že soudní dvůr nedal porotcům eventuelní otázku, správně eventuelní otázky na zločin zabití podle §u 140 tr. zák. a na přečin proti bezpečnosti života podle §u 335 tr. zák. Než podle jasného znění §u 320 tr. ř. jest učiniti předmětem otázky skutečnosti, podle nichž by skutek, obžalovanému za vinu daný — předpokládajíc jejich pravdivost — spadal pod zákon, který není přísnějším, než zákon v obžalobě uvedený, výhradně tehdy, byly-li takové skutečnosti tvrzeny. Tvrzením není pouhý poukaz na možnost skutečnosti. Předpokládá se naopak při nejmenším poukaz na to, že skutečnost se stala. Takového poukazu ani stížnost neuplatňuje, aniž byl — jak porotní soudní dvůr v důvodech usnesení případně podotýká — výsledky hlavního přeličení dán, a to tím méně, že očitých svědků o tom, jak došlo k smrtelnému poranění Jana H-a, vůbec nebylo, a obžalovaný Antonín H. trval houževnatě na tom, že přišel do místnosti, ve které byl Jan H. usmrčen, teprve po výstřelu, jímž byla smrt přivoděna. Možnost, že Antonín H. přivodil smrt Jana H-a toliko nedbale bez zlého úmyslu, nepřicházela dle výsledků hlavního přeličení vůbec v úvahu. Avšak nezáleží ani na tom, zda byl podle výsledků průvodného řízení možným i předpoklad, že Antonín H. jednal v nepřátelském úmyslu jiném než vražedném, a zda možnost tohoto předpokladu byla by soudnímu dvoru dávala právo k otázce na zločin zabití. Nebož zmatek podle čís. 6 §u 344 tr. ř. nenastává již tím, že soud nepoužil práva, jemu příslušejícího, by dal porotcům příležitost vysloviti se o kvalifikaci trestného skutku dle jiného zákona, než ku kterému přihlíží otázka hlavní. Zmatek ten přivodí se výhradně tím, že soud nedostál zákonnému závazku, porušiv, nedáv otázky, předpis, dle něhož byl k tomu povinen. A takové povinnosti, jak dovozeno, tu nebylo.

Neobstojí ani další výtka (čís. 9 §u 344 tr. ř.), že výrok porotců jest nejasným a sám sobě odporuje, jelikož porotci odvětili k I. hlavní otázce devíti hlasy ano, třemi hlasy ne, takže prý (při nejmenším) jeden porotce byl jednak toho mínění, že vražda Antonínem H-em spáchána nebyla, jednak měl současně za to, že se Emilie H-ová dopustila spoluviny na téže vraždě, dle mínění porotceva Antonínem H-em nespáchané. Netřeba zdůrazniti, že není vidno, zda porotce, jemuž vytýká stížnost nedůslednost, odpověděl k I. hlavní otázce záporně v předpokladu, že Antonín H. Jana H-a vůbec neusmrtil, či v předpokladu, že nejednal v úmyslu vražedném, či z jakého jiného předpokladu, takže ani

různost odpovědí tohoto porotce k této a k druhé hlavní otázce nepokazuje nutně k jeho nedůslednosti. Neboť pochybeno jest již samo stanovisko, se kterého stížnost výrok porotců posuzuje. Kladná nebo záporná odpověď porotců k otázce jest projevem porotní lavice jako celku, nikoliv souhrnem osobních projevů porotců — jednotlivců. Kolik porotců odpovědělo k otázce kladně a kolik záporně, zaznamenává se vrchním porotcem v písemné odpovědi na otázku jediné za tím účelem, by porotní soudní dvůr mohl přezkoumati, zda bylo k otázce přisvědčeno takovým počtem hlasů, jakého jest dle zákona se zřetelem na povahu otázky třeba ku kladné odpovědi lavice porotců, či zda nebylo zde tolik hlasů, takže jest dle zákona pokládati odpověď lavice porotců za zápornou. Jakmile vrchním porotcem byl zjištěn poměr hlasů k různým otázkám a ku každé otázce — připojením poměru hlasů — dle toho, k čemuž tento poměr hlasů dle zákona poukazuje, připsána odpověď »ano« nebo »ne« (po případě s omezením, na němž se porotci usnesli) a porotci vyšli pak z poradní síně, jest souvislost odpovědi lavice porotců s tím, jak jednotliví porotci mýlili a hlasovali, přerušena, a předpoklady, projevy a způsob hlasování jednotlivého porotce pozbyly jakéhokoliv významu pro posuzování, zda dostali porotci úkolu, jímž byli pověřeni jako celek, jako lavice porotců, totiž úkolu, by rozhodovali kladnou nebo zápornou odpovědí o tom, zda jsou prokázány skutečnosti, v otázkách vyznačené, a zda mají prokázané skutečnosti právní význam v otázkách naznačených, či nikoli. Proto nelze ani formální vadnost výroku porotců odvoditi z různosti počtu hlasů, který byl vrchním porotci podkladem pro záznam kladné nebo záporné odpovědi lavice porotců k různým otázkám, nýbrž jediné z výroku porotců sama o sobě, t. j. z toho, které skutečnosti byly kladnou odpovědí zjištěny a které nedošly zjištění pro zápornou odpověď na tu neb onu otázku. Že by však nebylo jasno, které skutečnosti jsou kladnými odpověďmi na obě hlavní otázky zjištěny, nebo, že byly takto zjištěny různé skutečnosti, které logicky vedle sebe obstáti nemohou, ani stížnost netvrdí. Bylo proto zmateční stížnost jako bezdůvodnou zavrhnouti.

Z rozsudku odvolalo se státní zastupitelství co do výroku o trestu obžalované Emilie H-ové. Nalézací soud, uznáv, že obžalované polehčuje dosavadní její zachovalost a že jednala v prudkém hnutí mysli, kdežto jí prý nic nepřitěžuje, uložil jí, použiv mimořádného práva zmírňovacího, trest pod nejnižší zákonnou sazbou §u 137 tr. zák. Neprávem. Jak odvolání veřejného obžalobce správně namítá, přehlédl nalézací soud, že právě obžalovaná to byla, která, jak ze spisů vychází, od delší doby vytrvale a hovževnatě na svého manžela, spoluobžalovaného Antonína H-a, působila, by ho k vražednému činu přiměla. Obžalovaná nejednala tedy v prudkém hnutí mysli, které předpokládá, že pachatel v době spáchání činu byl v takovém duševním afektu, který ho zbavuje schopnosti, by si své počínání a jeho následky zcela jasně uvědomil, a který se tedy již blíží stavu úplné nepřičetnosti, od něhož se liší tím, že si nepřičetný svého počínání vůbec vědom není, — dlužno naopak vycházeti z toho, že obžalovaná jednala v úplně zralé úvaze, záměrně a účelně (§ 43 tr. zák.).

Obžalované přitěžuje dále, že její působení na bezprostředního pachatele neslo se k usmrcení jeho bratra, tedy jejího švakra. Okolnost ta

není sice v trestním zákoně uvedena mezi okolnostmi přitěžujícími a neodůvodňuje také použití vyšší sazby §u 137 tr. zák., jež předpokládá vraždu na příbuzných v pokolení vzestupném nebo sestupném, na manželku nebo manželce některé osoby, jež při vraždě spolupůsobila. Proto však nelze říci, že k této okolnosti nelze přihlížeti aspoň jako k okolnosti přitěžující. Dlužno především připomenouti, že § 44 tr. zák. okolnosti přitěžující vypočítává jen příkladmo a jest tedy ponecháno soudu, by po případě uznal i na jiné okolnosti přitěžující, v §u tom neuvedené. Přirozený poměr mezi sourozenci jest jistě takového rázu, že spáchání trestného činu na bratru padá velmi na váhu i v neprospěch těch spolupachatelů neb spoluvinníků, kteří s obětí trestného činu v příbuzenském poměru vůbec nejsou. K tomu v tomto případě ještě přistupuje, že obžalovaná Emilie H-ová jako manželka vraha byla švakrovou zavražděného, takže své povinnosti vůči Janu H-ovi porušila ve dvojnásobném směru, nehledíc ani k tomu, že zavražděný Jan H., jak ze spisů vychází, manželům H-ým poskytoval různé majetkové výhody a jim takto životní existenci usnadňoval. Uváží-li se konečně, že obžalovaná spáchala čin ze ziskuchtivosti, by nabyla držby usedlosti, nutno uznati, že tu není předpokladů pro použití mimořádného práva zmírňovacího podle §u 338 tr. ř. a bylo proto důvodnému odvolání státního zastupitelství vyhověti a trest obžalované Emilii H-ové zvýšiti úměrně zjištěnému stavu věci a jejímu zavinění.

Čís. 2083.

Zásada druhé věty §u 134 tr. zák. platí i pro obor §u 152 a násl. tr. zák.

V příčinné spojitosti s výsledkem jest každá jednotlivá jeho podmínka. K přičítání trestného výsledku se nevyžaduje, by výsledek nastal výhradně z konání neb opomenutí pachatele; stačí, vyvolal-li jedinou z několika podmínek trestného výsledku.

(Rozh. ze dne 12. září 1925, Zm I 318/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Táboře ze dne 21. března 1925, jímž byl obžalovaný Josef P. podle §u 259 čís. 3 tr. ř. sprostěn z obžaloby pro zločin těžkého ublížení na těle podle §u 152 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a uznal obžalovaného vinným, že dne 14. prosince 1924 v B. proti Václavu W-ovi, ne sice v úmyslu, by ho usmrtil, ale přece v jiném úmyslu nepřátelském takovým způsobem jednal, že tomuto z toho vzešlo těžké ublížení na těle, a že se tím dopustil zločinu těžkého poškození na těle podle §u 152 tr. zák.

Důvody:

Zmateční stížnost, uplatňující hmotněprávní zmatek §u 281 čís. 9 a) tr. ř., jest odůvodněna. Nalézací soud zjistil, že těžké poškození na těle utrpěl poškozený při odvrácení útoku, jež podnikl na obžalovaný

v úmyslu nepřátelském, tím, že byl obžalovaným, zamotavším se náhodou do židle a následkem toho upadnuvším, k zemi stržen. Tento pád označuje rozsudek za zcela nahodilý, stržení poškozeného při tom za obžalovaným nezamýšlené a proto obžalovaného za prosta zodpovědnosti za těžký následek nastalý stržením a to ve směru nejen §u 152, nýbrž i §u 335 tr. zák. V tomto případě, kde jest zjištěn na straně obžalovaného v nepřátelském úmyslu podniknutý útok na poškozeného, právem označuje zmateční stížnost za pochybené i vyloučení zodpovědnosti podle §u 152 tr. zák., protože nebylo dbáno předpisu druhé věty §u 134 tr. zák., stanovící zásadu, platnou i pro obor §u 152 a násl. trestního zákona. V důsledku tohoto ustanovení, které praví, že, i když výsledek činu nastal pouze pro nahodilé okolnosti, za nichž čin byl spáchan, aneb jen z příčin vedlejších, náhodou k tomu přistoupivších, byly-li tyto způsobeny činem samým, nutno i pachatele těžkého poškození na těle činiti zodpovědným za všechny z jeho jednání vcházející, třeba jen nahodilé výsledky. Každý výsledek předpokládá spolupůsobení jistého počtu okolností nebo sil, z nichž každá představuje podmínku výsledku. Celek všech podmínek tvoří příčinu; v příčinné spojitosti s výsledkem jest každá jednotlivá podmínka. K přičtení trestného výsledku se nevyžaduje, by výsledek nastal výhradně z konání neb opomenutí pachatele; dostačí, vyvolal-li tento jedinou z několika podmínek trestného výsledku. K trestnosti činu obžalovaného stačí tudíž již okolnost, soudem prvé stolice za zjištěnou vzata, že obžalovaný skočil po Václavu W-ovi, chytil ho rukou za klopy kabátu, který roztrhl, a pak se dostal s Václavem W-em do křížku, při čemž se Václav W. jen bránil, — tedy že obžalovaný zřejmě sám vyvolal tahanici, jejímž výsledkem bylo těžké zranění Václava W-a. Bez této tahanice by bylo k zranění Václava W-a nedošlo, jest zde tudíž příčinná souvislost úplně jasná. Proto bylo zmateční stížnosti po stránce té vyhověti, napadený rozsudek zrušiti jako zmatečný a uznati obžalovaného vinným ve smyslu obžaloby.

Čís. 2084.

Nesprávná (nedostatečná) citace zákonných ustanovení ve výroku rozsudku není na závadu, jsou-li skutečnosti, naplňující opomenutou tam zákonnou kvalifikaci, zjištěny v rozhodovacích důvodech.

Podvod paděláním údaje výše vyplaceného závdavku v prozatímní trhové smlouvě.

Zločin ve smyslu §u 201 a) tr. zák. jest dokonán použitím padělané soukromé listiny jako šálivého prostředku; nevyžaduje se, by jí někdo skutečně byl uveden v omyl.

Zákonný znak »uvedení v omyl« (§ 197 tr. zák.) dochází v §u 201 tr. zák. svého konkrétního naplnění, tak že není ani potřebí zjišťovati jej ohledně skutků, zakládajících i podvodnou kvalifikaci §u 201 a) tr. zák.

(Rozh. ze dne 12. září 1925, Zm I 500/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Mladé Boleslavi ze dne 26. května 1925, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem podvodu podle §§u 197, 200 a 203 tr. zák., mimo jiné z těchto

důvodů:

Dovolávajíc se důvodu zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř. zmateční stížnost namítá, že se ke skutkové podstatě podvodu vyžaduje pachatelovo lstivé předstírání nebo lstivé jednání s tím výsledkem, že uvede jiného v omyl. K takovému omylu by však dle jejího názoru v tomto případě potřeby bývalo, by B-ová sama o výplatě peněz a o obsahu písemné smlouvy ničeho nevěděla a aby následkem toho byla bývala nucena důvěřovati stěžovatelovým tvrzením. Toho nebylo však u B-ové, která prý vůbec v omyl uvedena býti nemohla, jelikož sama tvrdila, že si byla tím jista, že dostala zálohou jen 500 Kč a že také v písemní smlouvě uveden byl tento peníz. Opačné tvrzení stěžovatelovo, že dal zálohou 65.000 Kč a že tento peníz, nikoli peníz 500 Kč uveden byl ve smlouvě, nezakládá dle názoru zmateční stížnosti ještě skutkové podstaty trestného činu, nýbrž jde prý jen o spornou otázku, kterou lze rozřešiti sporem civilním. Námitce nelze přiznati oprávnění. Lstivé jednání, jímž uvedli obžalovaní podle rozsudkového výroku Anastazii B-ovou v omyl, není tam nijak blíže specialisováno. Nalézací soud neshledal je pouze ve stěžovatelově tvrzení, že dal B-ové 65.000 Kč a že tento peníz, nikoli peníz 500 Kč uveden byl ve smlouvě, o němž mluví zmateční stížnost. Pak ale postrádají vzhledem k předpisu §u 288 čís. 3 tr. ř. všeho věcného podkladu v rozsudku a tím i oprávnění úvahy, jimiž zmateční stížnost, opírajíc se právě o ono tvrzení stěžovatelovo, jemuž soud neuvěřil, snaží se dovoditi, že jde v tomto případě o pouhou spornou otázku, kterou by bylo lze rozřešiti sporem civilním. Již časové a zejména místní označení lstivého jednání stěžovatelova ve výroku rozsudkovém («v listopadu 1924 v N. a L.») poukazuje jmenovitě ve spojení s dotýcnými podrobnými skutkovými zjištěními rozhodovacích důvodů a k nim tamtéž připojenými úvahami bezpečně k tomu, že lstivé jednání spatřuje rozsudek jednak ve zmíněných skutcích a krocích, podniknutých stěžovatelem za spolupachatelství obžalované M-ské dne 26. listopadu 1924 v L., jmenovitě pak v paděláním písemné smlouvy z téhož dne, dále v paděláním telegramu, zasláného mu B-ovou dne 25. listopadu 1924, konečně v tom, že stěžovatel, dostaviv se dne 29. listopadu 1924 s M-skou stejně jako B-ová ze účelem sepsání konečné smlouvy do advokátní kanceláře Dra Václava R-a, předložil tam onu padělanou jím smlouvu prozatímní. Rozsudkem takto na jisto postavený skutek stěžovatelův zakládá však ve spojení se zjištěným jeho úmyslem, by B-ová omylem, v němž uvedena byla lstivým jednáním obou obžalovaných, utrpěla na svém majetku škodu přes 2000 Kč, nejen objektivní i subjektivní podstatu zločinu podvodu podle §§u 197, 200, 203 tr. zák., kterou v něm spatřuje rozsudek, nýbrž zahrnuje v sobě dále, pokud jde o paděláním a předložení prozatímní smlouvy ve spojení s kvalifikací podle §§u 200, 203 tr. zák. také jeho kvalifikaci podle §u 201 a) tr. zák.

Na tom, že tento trestní předpis není uveden v rozsudku, nesejde; stačí, jsou-li skutečnosti, naplňující dotyčnou zákonnou kvalifikaci, zjištěny v jeho rozhodovacích důvodech, tvořících s jeho výrokiem jediný nedilný celek. Nesprávná citace zákonných ustanovení není proto za těchto okolností na závadu.

Podvodu podle §§ 197, 201 a) tr. zák. dopouští se podle slovné definice tohoto druhu podvodu mimo jiné již ten, kdo padělá pravé soukromé listiny. Spáchán, dokonán je arci trestný čin teprve použitím padělané listiny v podvodném úmyslu a v dalším úmyslu způsobiti jinému škodu. Toto použití padělané listiny padělatelem jako šálivého prostředku však také již k založení skutkové podstaty podvodu podle § 201 a) tr. zák. plně stačí; nevyžaduje se k němu zejména, by jím někdo v omyl skutečně byl uveden. Dochází tento v § 197 tr. zák. stanovený obecný znak zákonný v § 201 tr. zák. svého konkrétního naplnění tak, že není ani potřebí zjišťovati jej ohledně takových skutků, které zakládají, jako je tomu v tomto případě, i podvodnou kvalifikaci podle § 201 a) tr. zák. (Víd. rozh. č. sb. 978). Děje-li se tak v napadeném rozsudku, ač ovšem výslovně pouze v jeho výroku, došlo k tomu zřejmě jen proto, že skutek byl jím podřaděn jen obecné skutkové podstatě podvodu podle § 197 tr. zák., tak že soudu jevílo se nutným, zjistiti jej jako nezbytný pojmový znak této skutkové podstaty. S tohoto právního hlediska jeví se však námitka zmateční stížnosti, dle níž B-ová věděla, byla si tím jista, že dostala zálohu jen 500 Kč a že v písemné (prozatimní) smlouvě uveden byl tento peníz, přímo bezpředmětnou; právně bezpodstatnou pak jest i její další námitka, že prostředky, jichž bylo použito stěžovatelem, byly k uvedení v omyl a tedy provedení i jen pouhého pokusu podvodu naprosto nedostatečnými. Že zejména stěžovatel sám o způsobilosti svého jednání k dosažení podvodného cíle, jím sledovaného nepochyboval, tomu nasvědčuje skutečnost, zdůrazňovaná v rozsudkových důvodech na odůvodněnou přesvědčení nalézacího soudu o podvodném úmyslu stěžovatelově, že učinil na B-ovou trestní oznámení pro zločin podvodu a že se za přípravného vyhledávání připojil k trestnímu řízení jako soukromý účastník s penízem 65.000 Kč. Úmysl obžalovaných, způsobiti B-ové škodu, rozsudek výslovně zjišťuje.

Čís. 2085.

Věc prodaná s výhradou práva vlastnického až do úplného zaplacení kupní ceny jest pro kupujícího až do jejího úplného zaplacení věcí cizí (svěřenou); jde o zpronevěru (§ 183 tr. zák.), prodal-li ji, aniž kupní cenu vyplatil prodávateli.

(Rozh. ze dne 12. září 1925, Zm II 153/25).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Olomouci ze dne 21. ledna 1925, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem podle § 183 tr. zák., mimo jiné z těchto

důvodů:

Dovolávajíc se důvodu zmatečnosti čís. 9 a) § 281 tr. ř., označuje zmateční stížnost jako spornou již otázku, zda výhrada práva vlastnického je vůbec právně účinnou, a vyslovuje názor, že i v případě koupě s takovou výhradou nabývá kupitel vlastnictví k věci koupené i práva s ní disponovati. Vzhledem na daný případ přichází arci tato otázka v úvahu jen, pokud jde o výhradu vlastnického práva k věci, prodané na úvěr, na splátky, až do úplného zaplacení kupní ceny. Nemůže býti pochybnosti ani sporu o tom, že prodej s touto výhradou je podle předpisů občanského práva přípustným, tudíž i pro smluvní strany závazným a pro případ nedodržení výhrady právně účinným. Že vedlejší úmluvy jsou při koupi vůbec přípustny, jest patrné z §§ 1067 a násl. obč. zák., z předpisu § 1066 téhož zákona pak vychází na jevo, že zvláštní druhy kupní smlouvy, vypočtené v § 1067, nejsou jedině možnými a podle zákona výhradně přípustnými úmluvami stran. Úmluva o výhradě vlastnického práva k prodané věci až do úplného zaplacení liší se arci podstatně od smlouvy komisionářské, zmateční stížnost jest však v nepravu, namítajíc, že rozsudek oba pojmy stotožňuje. V tomto případě nebylo nikým ani tvrzeno, že Jan R. dal obžalovanému motocykl do komise za účelem prodeje a odvedení výtěžku z prodeje. Než i tvrzení zmateční stížnosti, že byl R. dobře věděl, že obžalovaný kupuje motocykl za účelem dalšího zcizení, nemá opory ve výsledcích hlavního přelíčení, zejména ani ve svědecké výpovědi R-ově, ani v zodpovídání se obžalovaného; zmateční stížnost dovolává se tu skutečnosti, které nezjišťuje ani rozsudek (§ 288 čís. 3 tr. ř.), která však je zároveň pro posouzení případu právně bezvýznamnou. Zjišťujeť rozsudek způsobem bezvadným, že obžalovaný koupil v listopadu 1922 od Jana R-a motocykl za 2250 Kč, při čemž jednak bylo ujednáno, že kupní cenu zaplatí obžalovaný v libovolných lhůtách do 1. srpna 1923, jednak si R. se souhlasem obžalovaného vyhradil, že kolo zůstane jeho (R-ovým) vlastnictvím tak dlouho, dokud nebude úplně zaplacen.

Podstata prodeje s takovou výhradou spočívá však v tom, že převod vlastnictví děje se pod odkládací výminkou úplného zaplacení kupní ceny tak, že tímto zaplacením je podmíněn přechod vlastnictví k prodané věci na kupitele. Onou úmluvou ujednaly strany, že předmět koupě zůstane až do zaplacení kupní ceny vlastnictvím prodávatelským a že do kupitelova vlastnictví má přejíti teprve, až bude kupní cena úplně zaplacená. To má za následek, že věc s onou výhradou koupená je pro kupujícího až do jejího úplného zaplacení věcí cizí, která mu byla prodávajícím až do úplného zaplacení kupní ceny pouze svěřena, s níž proto kupitel nesmí volně nakládati (§ 354 obč. zák.), ji tedy zejména zciziti. Kupitel, který jedná proti úmluvě, ocitá se takto v rozporu nejen s předpisy práva občanského, nýbrž za ostatních zákonných předpokladů i se zákazy práva trestního. (Rozh. sb. n. s. čís. 1204). Zjišťuje-li tudíž rozsudek, že obžalovaný motocykl, koupený od R-a s onou jemu známou výhradou, dále prodal a peněz R-ovi neodvedl, pokud se týče kupní ceny nezaplatil, podřadil nalézací soud toto jeho jednání právem objektivní i subjektivní skutkové podstatě zločinu zpronevěry, dospěv k závěru, že obžalovaný věc jemu svěřenou za sebou zadržel a si při-

vlastnil a že při tom jednal úmyslně s vědomím hmotné protiprávnosti tohoto svého počínání. Je sice pravda, že rozsudek nejen věnuje ve svých rozhodovacích důvodech zvláštní pozornost zjištěné skutečnosti, že obžalovaný nezaplatil R-ovi kupní cenu za motocykl, i otázce, proč se tak nestalo, nýbrž že se v důvodech dokonce praví, že obžalovaný, spotřebovav kupní cenu za motocykl jím dále prodaný pro sebe, tuto kupní cenu za sebou zadržel a si přivlastnil. Než onen prve naznačený postup rozsudku dochází vysvětlení v tom, že nalézací soud, neupíraje zřejmě obžalovanému práva, dále zciziti motocykl, prodaný jemu, byť i s výhradou vlastnického práva pro prodatele, ukládá mu pro případ takového dalšího zcizení povinnost, v rozsudkových důvodech výslovně vyčtenou, vyplatiti prodateli kupní cenu. Vychází při tom patrně s hlediska, jemuž nelze upřít oprávnění, že i při prodeji věci s výhradou vlastnického práva pro prodatele až do úplného zaplacení kupní ceny má prodávající, nebylo-li umluveno jinak, právní i hospodářský zájem na tom, by se mu zavčas dostalo smluvené kupní ceny, že mu tedy v případě, stalo-li se tak, způsob, jímž kupitel naložil s věcí, prodanou mu s onou výhradou, zůstává lhotejným. Jsou proto bezpodstatnými ony úvahy, jimiž zmateční stížnost dovozuje, že, prodá-li obchodník obchodníku předměty spotřeby s výhradou vlastnictví do zaplacení kupní ceny, počítá s tím, že obchodník (kupující) je dále prodá, a že neměl-li by kupitel práva, věc dále prodati, dopouštěl by se zpronevěry také obchodník, který by věc, prodanou mu s onou výhradou, dále prodal a pak svému prodateli zaplatil, a není konečně podstatného rozporu, který by činil rozsudek zmatečným podle čís. 9 a) §u 281 tr. ř. v tom, že se v jeho rozhodovacích důvodech nejprve uplatňuje názor, že obžalovaný neměl práva motocykl jemu pouze svěřený prodati, že však se mu v zápětí ukládá tamtéž ona povinnost zaplatiti R-ovi kupní cenu. Logická souvislost a vzájemná slučitelnost obou těchto rozsudkových závěrů je zřejma z toho, co uvedeno. Důsledně není však ani vnitřního rozporu, který by, jak vytýká zmateční stížnost s hlediska důvodu zmatečnosti čís. 5 §u 281 tr. ř., činil rozsudek zmatečným po stránce skutkové; v tom, že jako předmět trestného činu obžalovaného uvádí se v rozsudkovém výroku motocykl, v jeho rozhodovacích důvodech naproti tomu kupní cena, které obžalovaný docílil jeho dalším prodejem.

Čís. 2086.

»Užitkem« ve smyslu §u 171 tr. zák. jest nejen osobní hmotný prospěch zlodějův, nýbrž i bezprávné přisvojení si disposiční moci nad odcizenou věcí.

Jest lhotejno, jakým způsobem naloží pachatel s věcí, již si přisvojil s vůlí, nakládati s ní jako s vlastní, a zda-li se věcí obohatil.

Ani předchozí dohoda ani výslovné dorozumění se pachatelů není zákonným předpokladem pojmu spolupachatelství trestného činu vůbec a krádeže ve společnosti (§ 174 II a) tr. zák.) zvlášť.

Pokusilo-li se několik trestanců o společný útěk z věznice, dopustili se (nedokonané) společenské (§ 174 II a) tr. zák.) krádeže (nikoliv zpronevěry) trestaných šatů, jež měli při útěku na sobě a prostěradel, po nichž se spustili se zdi věznice.

(Rozh. ze dne 14. září 1925, Zm II 320/25).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Olomouci ze dne 15. dubna 1925, jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými zločinem nedokonané krádeže podle §§ 8, 171, 173, 174 - II a) tr. zák. a článku I. zákona ze dne 19. dubna 1910, čís. 73 ř. zák., mimo jiné z těchto

důvodů:

S hlediska důvodu zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř. namítají zmateční stížnosti, že úmysl stěžovatelů směřoval k útěku z trestnice, nikoli ke krádeži šatstva a prádla, zejména pak prostěradel, jichž prý chtěli použítí při útěku pouze k tomu, by se po nich mohli spustiti dolů se zdi a jichž ani sebou nevzali. Šatstvo a prádlo nevzali podle zmateční stížnosti obžalovaného S-a sebou ani v úmyslu, si je přivlastnit, ani za účelem svého majetkového prospěchu. Námitkám nelze přiznati oprávnění a nelze zejména důvodně říci, že rozsudkovým výrokiem, podle něhož stěžovatelé jednali v úmyslu, by jednak odňali uvedené věci z držení a bez přivolení správy trestnice, jednak, by tak učinili pro svůj užitek, byl zákon porušen nebo ho bylo nesprávně použito. Rozhodovací důvody napadeného rozsudku obírají se, pokud jde o šatstvo (a prádlo), zvlášť a dosti podrobně dotyčným zodpovídáním se obou stěžovatelů, zejména jejich tvrzením, že by byli v případě zdařeného útěku věci správy trestnice vrátili. Věcně zcela případnými a plně přesvědčujícími úvahami dovozuje se tam naprostá nevěrohodnost onoho tvrzení a odůvodňuje se přesvědčení nalézacího soudu, podle něhož by stěžovatele v případě, kdyby se jim bylo podařilo uprchnouti, šaty (a stejně ovšem i prádlo) trestnici nebyli vrátili, nýbrž jich byli, nežli by byli získali jiné šaty, po nějakou dobu užívali a je pak byli zničili nebo pohodili, a dospívá se takto k závěru, že se stěžovatelům jednalo při útěku o to, by šaty, které měli na sobě, správě trestnice odcizili, t. j. by je z jejího držení a bez jejího přivolení odňali ve svůj prospěch.

Rčení §u 171 tr. zák. »pro svůj užitek« pojímá zmateční stížnost obžalovaného S-a příliš úzce a příkládá mu smysl, jehož tento zákonný pojem nemá, míníc, že mu odpovídá právě jen pachatelův prospěch majetkový, že se tudíž i k subjektivní skutkové podstatě krádeže vyžaduje pachatelův úmysl, zjednatí si činem prospěch rázu právě naznačeného. »Užitkem« ve smyslu §u 171 tr. zák. jest nejen osobní hmotný prospěch zlodějův, nýbrž i bezprávné přisvojení si disposiční moci nad odcizenou věcí. Je proto lhotejno, jakým způsobem naloží pachatel s věcí, již si přisvojil s vůlí, nakládati s ní jako s vlastní, a zda-li se věcí obohatil (roz. sb. n. s. č. 552). Z těchto právních úvah jest zřejmo, že napadeným rozsudkem byli stěžovatelé právem uznáni vinnými také nedokonanou krádeží prostěradel, i když jich podle věrohodného tvrzení zmatečnických stížností minili použítí pouze k účelům podle nich shora naznačenému. Také v tom případě jednali »pro svůj užitek« v právě nastíněném smyslu tohoto zákonného pojmu a to i tehdy, když, jak se uvádí ve zmateční stížnosti obžalovaného Z-a, prostěradlo zůstalo viseti na okně. Nesluší totiž přehlížeti, že napadeným rozsudkem byli stěžovatelé uznáni vinnými zločinem krádeže nedokonané a že čin, vedoucí ke skutečnému

vykonání, předsevzali již tím, že prostěradel použili jen k provedení útěku z trestnice samotné. Nelze proto spatřovati neúplnost, vytykanou rozsudku zmateční stížnosti obžalovaného S-a, která by jej činila zmatečným podle čis. 5 Šu 281 tr. ř., ani shledávati porušení nebo nesprávné použití zákona, které by zakládalo zmatečnost podle čis. 9 a) téhož Šu v tom, že rozsudek, uznávaje stěžovatele vinnými i nedokonanou krádeží oněch prostěradel, nezabývá se ve svých rozhodovacích důvodech výslovně jejich obhajobou, že by prostěradel nebyli vzali sebou, nýbrž že jich chtěli použít, pokud se týče použili jen k tomu, by se spustili se zdi trestnice.

Zmateční stížnost obžalovaného S-a namítá dále, že stěžovatel věděl, že má v trestnici uloženo 500 Kč, a že si byl vědom toho, že si správa trestnice v případě, podaří-li se mu útěk a nebude-li jím šatstvo a prádlo vráceno, uhradí jeho hodnotu z oněch peněz. Při hlavním přelíčení uvádějí oba stěžovatelé, že mají v ústavě u správy trestnice, peníze. V rozsudkových důvodech zaznamenána jest dotyčná jejich obhajoba, nalézací soud pak sledal v ní podle důvodů jen jeden z momentů, nasvědčujících jeho přesvědčení, že by stěžovatelé šaty nebyli vrátili trestnici. Než tím, že se rozsudek nezabývá touž obhajobou ve směru, naznačeném ve zmateční stížnosti obžalovaného S-a, nelze spatřovati takový jeho nedostatek, který by jej činil zmatečným podle čis. 5 nebo čis. 9 a) Šu 281 tr. ř. Čin, vedoucí ke skutečnému vykonání krádeže, byl stěžovateli předsevzat již tím, že věci v úmyslu, požadovaném ke skutkové podstatě krádeže, vzali podle rozsudkového zjištění sebou. Tento skutek nebyl by již mohl býti odčiněn ani tím, kdyby byla správa trestnice v případě zdaru útěku použila peněz, které snad stěžovatelé měli u ní uloženy, k náhradě způsobené jí škody. Zejména netřeba do-
ličovati, že by takováto náhrada nemohla naprosto přijíti v úvahu jako důvod beztrestnosti krádeže, ježto účinná lítost v tomto případě, kde pachatelé při činu samém byli dopadeni, jest podle Šu 188 tr. ř. vyloučena.

Obě zmateční stížnosti namítají, stížnost obžalovaného S-a, dovolávajíc se výslovně důvodu zmatku čis. 10 Šu 281 tr. ř., dále, že nelze mluvit o krádeži ve společnosti (§ 174 II a tr. zák.), když prý se pachatelé o útěku společně neusnesli a rozsudek nedovojuje, že by se byli o krádeži čtyř obleků a čtvera prádla před činem nebo při činu dohodli nebo že by byl stěžovatel S. přispěl nějak ke krádeži prádla a šatstva ostatních vězňů, kteří se podle výpovědí všech pokusili o útěk zcela nezávisle od něho. Zmateční stížnosti jsou v nepravu. Že oba stěžovatelé pokusili se uprchnouti z trestnice zároveň a společně s dalšími dvěma trestanci Františkem J-em a Eduardem D-em, zjišťuje rozsudek na základě jiných výsledků hlavního přelíčení, než právě na základě zodpovídání se stěžovatelů, v nich pak nachází toto zjištění plnou oporu. Je tudíž i věcně bezdůvodnou výtkou zmateční stížnosti obžalovaného S-a, že zjištění to jest v rozporu se zodpovídáním se všech obžalovaných, která ostatně nepřichází v úvahu jako uplatňování důvodu zmatku čis. 5 Šu 281 tr. ř., jehož se v tom směru dovolává zmateční stížnost vedle důvodu zmatečnosti čis. 10 Šu 281 tr. ř., neboť stížnost ani netvrdí, že údaje rozhodovacích důvodů o zodpovídání se obžalovaných jsou v rozporu s protokoly, o něm sepsanými. Na tom, že i podle rozsudkového

zjištění úmysl, uprchnouti, pojal první trestanec J., nesejde; stačí, přidružili-li se k úmyslu tomu a jeho uskutečnění další tři trestanci, tedy i oba stěžovatelé teprve dodatečně. Neníť ani předchozí dohoda, ani výslovné dorozumění se pachatelů zákonným předpokladem pojmu spolupachatelství trestného činu vůbec a krádeže ve společnosti zvláště. Vzal-li však nalézací soud za prokázáno, že se všichni čtyři trestanci pokusili uprchnouti společně, uložil důsledně a právem stěžovatelům zodpovědnost za nedokonanou krádež všeho šatstva a prádla, které měli trestanci v době pokusu o útěk na sobě, i všech čtyř prostěradel, vycházející zřejmě z odůvodněného předpokladu, že každý z nich věděl o tom, že ostatní tři mají na sobě šatstvo a prádlo trestnice a že berou sebou každý prostěradlo, že tedy i úmysl jednoho každého z nich směřoval ke společné krádeži všech těchto věcí.

Právně bezpodstatnou je posléze i námitka, uplatňovaná zmateční stížností obžalovaného S-a s hlediska důvodu zmatečnosti čis. 10 Šu 281 tr. ř. v ten rozum, že se rozsudek měl zabývat tím, že věci byly stěžovateli vlastně svěřeny, takže by podle názoru zmateční stížnosti šlo o zločin zpronevěry. Věci, o něž jde, byly trestancům, tudíž i stěžovateli propůjčeny správou trestnice pouze k jich používání v trestnici a po dobu jich zadržení v ústavu. Nenabyl tedy stěžovatel nad nimi tímto propůjčením takového jich držení, které by odpovídalo pojmu svěřeni ve smyslu Šu 183 tr. zák. a které by bylo z jich držby ve smyslu Šu 171 tr. zák. vyloučilo správu trestnice, z jejíhož držení měly tudíž věci býti odňaty teprve tím, když je prcháající trestanci napadeným rozsudkem podřadeno skutkové podstatě (nedokonané) krádeže.

Čis. 2087.

Skutková podstata Šu 312 tr. zák. nevyžaduje sice, by urážka stráže dosáhla takového stupně, jaký předpokládá § 487 a násl. tr. zák. a stačí již pouhé zlehčování úřední autority napadeného, nespadá sem však pouhé nezdvořilé nebo neslušné chování.

Výrok »Vy jste tady zbytečně« vůči strážníkovi jest urážkou ve smyslu Šu 312 tr. zák. jen, byl-li pronesen posměšně nebo podob.

(Rozh. ze dne 15. září 1925, Zm I 398/25).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského jakožto nalézacího soudu v Táboře ze dne 2. dubna 1925, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přestupkem proti veřejným zařízením a opatřením podle Šu 312 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a přikázal věc příslušnému okresnímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost obžalovaného, napadající rozsudek ve výroku, odsuzujícím (§ 312 tr. zák.) z důvodu Šu 281 čis. 9 a) (správně čis. 10)

tr. ř., jest odůvodněna. Správně poukazuje stížnost na to, že, byť i § 312 tr. zák. nevyžaduje, by urážka dosáhla takového stupně, jaký předpokládá urážka na cti podle §§ 487 a násl. tr. ř., a stačí již pouhé vědomé zlehčování úřední autority napadené osoby, přece nevyčerpává skutkovou podstatu pouhé nezdvořilé nebo neslušné chování vůči veřejnému orgánu. V tomto případě zjištěný výrok: »Vy jste tady zbytečně!« není sám o sobě takového rázu, by se dalo o něm bez dalšího zjištění tvrditi, jak činí rozsudek, že se jím zlehčuje úřední autorita strážníka, jemuž podle zjištění rozsudku platil, a že by si toho pachatel musil býti vědom. Vždyť výrok ten může býti i jen prostým projevem názoru mluvícího, že přítomnost stráže na místě jest bezúčelnou, nebo zcela objektivní kritikou nařízení té stolice, jež stráž na dotyčné místo vyslala. Snižováním autority strážníkovy byl by výrok jen tehdy, kdyby měl ráz posměšný, nebo obsahoval výtku, že se strážník vměšuje do věci, jeho se netýkající, nebo pod., čehož však rozsudek vůbec nezjišťuje. Nehledíc k tomu, že bude též třeba uvažovati o výtce stížnosti, zda šlo o slova pronesená přímo od osoby k osobě vůči nadstrážníkovi Z-ovi, protože jich tento sám nezaslechl, jsa již několik kroků vzdálen, — přece nestačí uvedené zjištění skutkového stavu, by spolehlivě mohlo býti posouzeno, zda zjištěný výrok zakládá slovní urážku stráže ve smyslu §u 312 tr. zák.

Čís. 2088.

Skutková podstata podvodu ve smyslu §u 197 tr. zák. předpokládá, že pachatel již v době lstivého předstírání pojal úmysl, způsobiti jinému škodu.

Není podvodem, počínal-li si pachatel sice lstivě, avšak škoda vznikla z toho nahodile a nebyla jím zamýšlena a rozvážena.

Nespadá sem padělání podpisu dalšího směnečného příjemce, je-li majetek spoluzavázané manželky pachatelovy dostatečnou jistotou ku krytí směnečné pohledávky.

Maření exekuce (zákon ze dne 25. května 1883, čís. 78 ř. zák.).

Spadá pod ustanovení §u 3, nikoliv §u 1 zákona, prodal-li dlužník zabavenou věc za skutečnou její hodnotu a strženou částku rozdělil sám mezi věřitele v zákonném pořadí.

(Rozh. ze dne 15. září 1925, Zm I 551/25).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského jakožto nalézacího soudu v Hradci Králové ze dne 7. května 1925, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem podvodu ve smyslu §§ 197, 200, 203 tr. zák. a přečinem maření exekuce ve smyslu §u 1 zák. ze dne 25. května 1883, čís. 78 ř. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Napadený rozsudek zjišťuje, hodnotě veškeré výsledky hlavního přelíčení, že stěžovatel odevzdal směnky zástupci firmy K., věda, že pod-

pisy Josefa K-e na nich jsou padělány. Výrok ten je vybudován na volném hodnocení celkového původního materiálu, zvláště příznání se stěžovatelova, že mu podpisy na směnkách byly velmi nápadné, ale že se přes to K-e na věc blíže neptal, jakož i údajů svědka Josefa K-e, že má za stěžovatelem k požadování 95.000 Kč, že mu nikdy na směnku peníze nepůjčil, a v roce 1923 velmi málo se s ním stýkal. Ze všech těchto skutečností vyvozuje soud svůj shora uvedený závěr; proti tomuto na volném uvážení všech průvodů založenému přesvědčení soudu nelze brojiti samostatným hodnocením ojedinele, z celkové souvislosti vytržené okolnosti, že podle zjištění rozsudkových stěžovatel »patrně« podpis K-ův znal, ani novým přednesem, že K. na nemovitostech obžalovaného měl zajištěný úvěr ve výši 110.000 Kč, jenž pouze 60.000 Kč byl vyčerpán. Námitkami těmito brojí stížnost způsobem nepřípustným proti přesvědčení soudu, proti tomu, že jest v rozsudku (formálně bezvadně) zjištěno, že si stěžovatel počínal lstivě, předav firmě K. směnky opatřené padělaným akceptem Josefa K-e.

K skutkové podstatě zločinu podvodu nestačí však pouze jednání lstivé, nýbrž vyhledává se dále, aby pachatel lstivým jednáním jiného uvedl v omyl v úmyslu, by někdo (v tomto případě firma K.) na svém majetku škodu utrpěl; počínal-li si pachatel lstivě a povstala-li nahodile škoda, která pachatelem nebyla rozvážena a zamýšlena, není tím ještě naplněn pojem podvodu ve smyslu §u 197 tr. zák. V tomto směru vykazuje rozsudek podstatnou mezeru, omezuje se na stručnou větu, že »obžalovaný lstivým předstíráním zástupce zmíněné firmy uvedl v omyl, kterým škodu nejméně 14.000 Kč utrpěl«; nezjišťuje při tom, zda jednal též v úmyslu, by firmě K. škoda vznikla; stížnost vytýká rozsudku zcela právem vadnost, pokud se s tohoto hlediska nezabývá ani skutečností, že stěžovatel dal firmě K. též podpis své manželky, a že se soud majetkovými poměry této další směnečné dlužnice vůbec neobíral. Ze spisů rozepře, při hlavním přelíčení přečtených, vyplývá, že jako příjemkyně na směnkách podepsána byla též manželka stěžovatelova, Františka Š-ová, spolumajitelka pily v T., a že se smírem ze dne 2. října 1923 zavázala rukou společnou a nerozdílnou se stěžovatelem zaplatiti zástupci firmy 14.000 Kč. Přijetím směnky s padělaným podpisem Josefa K-e pozbyla firma K. ovšem směnečných práv proti K-ovi; pro škodu, která firmě skutečně vznikla, případně podle úmyslu stěžovatelova lstivým jednáním, totiž paděláním třetího podpisu na směnce vzejíti měla, není bezvýznamno, jakou jistotu poskytuje majiteli směnky majetek druhé příjemkyně, manželky obžalovaného, jejíž podpis je pravý, o níž podle seznamu jmění by bylo lze alespoň se domnívati, že knihovni její majetek, jakožto spoluvlastnice pily a různých pozemků, jistou záruku pro pohledávku 14.000 Kč poskytuje případně v době odevzdání směnek poskytoval. Je-li tomu tak, mohla by okolnost ta míti důležitý význam pro posouzení, zda jednal stěžovatel v úmyslu firmu K. poškoditi, neboť: poskytoval-li majetek směnečné spoludlužnice, Františky Š-ové, v době složení směnek dostatečnou jistotu ku krytí pohledávání firmy K., nebylo by lze beze všeho vyloučiti možnost, že stěžovatel, byť si byl počínal vůči firmě lstivě co do podpisu třetího příjemce Josefa K-e, přece nejednal právě s ohledem na záruku pravým podpisem své manželky na

směnce v úmyslu, firmu K. na jejím majetku poškoditi, čímž by podstatný znak skutkové podstaty zločinu podvodu odpadl.

Avšak kromě náležitostí, již naznačených, předpokládá skutková postata zločinu podvodu též, že pachatel již v době listivého předstírání pojal úmysl, jinému způsobiti škodu; v projednávaném případě muselo by tedy kromě zákonných znaků, shora uvedených, býti též zjištěno, že stěžovatel již v okamžiku, kdy zástupci firmy K. odevzdal směnku s padělaným podpisem Josefa K., sloužící za záruku včasného dodání dříví, byl pevně odhodlán, firmě nedodržením smlouvy buďto co do doby neb co do množství a jakosti přislíbeného dříví způsobiti škodu. Odhodlal-li se stěžovatel teprve později, z příčin jakýchkoli, svým závazkům nedostáti, buďto pro nedostatek peněz, nebo zboží, nebo následkem změněné konjunktury, pro něho snad nepříznivé, ba dokonce z prosté svévole, nebylo by lze v jednání takovém (dodatečném) spatřovati zločin podvodu pro nedostatek primérního v době listivého předstírání vyhledávaného úmyslu, firmu poškoditi. Právem vytýká stížnost i po této stránce vadnost rozsudku, ježto se soud ani touto zákonitou náležitostí neobírá, ačkoli se tak mělo státi právě s ohledem na obsah spisu rozepře, podle něhož stěžovatel namítal, že 2000 m³ ve smluvené lhůtě nedodal pouze proto, že firmou mu bylo zapláceno pouze 15.000 Kč místo smluvených 20.000 Kč. Bylo proto v rozsahu shora vyčteném zmatečnící stížnosti vyhověti a ve smyslu §u 5 nov. ze dne 31. prosince 1877, čís. 3 ř. zák. z roku 1878 za souhlasu generální prokuratury již v zasedání ne veřejném rozsudek jako zmatečný zrušiti.

K tomu se připomíná ještě toto: Zástupce poškozené firmy Prokop S. udal při hlavním přelíčení, že uzavřel obchod s obžalovaným na základě ručení Josefa K-e, jehož podpis považoval za správný, a o němž obžalovaný tvrdil, že jest jeho tichým společníkem. Směnku s padělaným podpisem K-ovým obdržela firma již dne 13. ledna 1923. V dopisu byly firmou stanoveny podmínky platební 3 měsíční lhůta dodací a poukázáno stěžovateli v hotovosti 15.000 Kč. Podle tohoto stavu věci nelze vyloučit možnost, že vlastně škoda firmě způsobena případně stěžovatelem zamýšlená spočívá v tom, že firma, obdrževši dne 13. ledna 1923 směnku, kterou považovala i co do podpisu Josefa K-e za pravou, a přijavši nabídku stěžovatelovu na kupní smlouvu dopisem z téhož dne konečně přistoupila a hotovost 15.000 Kč stěžovateli poukázala, a bude proto na soudu nalézacím, by při novém hlavním přelíčení, bez něhož se obejíti nelze, zkoumal, nesměřoval-li snad úmysl stěžovatelův k tomu, by skutkem v obžalobě uvedeným, totiž odevzdáním směnky s padělaným podpisem Josefa K-e, firmu přiměl listivě k uzavření smlouvy, a k poukázání 15.000 Kč a takto ji na jejím majetku poškodil.

Nelze dále upříti oprávnění stížnosti, pokud, opírajíc se o důvod zmatečnosti §u 281 čís. 10 tr. ř., vytýká rozsudku vadnost co do otázky, zda jde tu o přečin maření exekuce ve smyslu §u 1, či pouze o přestupek §u 3 zákona ze dne 28. května 1883, čís. 78 ř. zák. Lze přisvědčiti názoru rozsudku, že jest jediné věci soudu, by výtěžek za zabavené věci podle předpisů exekučního řádu mezi zástavní věřitele rozdělil, a zajisté naplňovalo by zcizení zabaveného dříví, kdyby stěžovatel ze stržených peněz byl libovolně zaplatil pohledávky věřitelů, nešetře při tom pořadí podle zájemního protokolu nabytých práv zástavních, skutkovou pod-

statu přečinu případně přestupku §u 1 zákona podle toho, zda škoda vzešla věřitelům tímto svémocným prodejem dříví a rozdělením výtěžku převyšuje 100 Kč, čili nic. Avšak podle zájemního protokolu bylo dolové dříví pol. 3 zabaveno: dne 3. října 1922 pro pohledávku firmy T. ve výši 4182 Kč 50 h s přísl., téhož dne pro první pohledávku diskontní společnosti ve výši 1208 Kč 41 h, a dne 25. listopadu 1922 pro pohledávku všeob. pens. ústavu 168 Kč 70 h s přísl.; pak následuje dle zájemního protokolu 7 jiných exekucí a na 8. místě ze dne 17. března 1923 zájem pro druhou pohledávku diskontní společnosti 4950 Kč s přísl. Obžalovaný udal, že z výtěžku za prodané dříví zaplatil firmě T. asi 6000 Kč, pak pohledávku všeob. pens. ústavu a také pohledávku diskontní společnosti — podle rozsudku patrně »první«. Dle tohoto zodpovídání se byl by tedy stěžovatel uspokojil první tři shora jmenované věřitele správně podle zákona v pořadí zájemním protokolem osvědčeném; pokud by nyní bylo prokázáno, že dříví prodal za cenu skutečné jeho hodnotě odpovídající, a že celý tento výtěžek vynaložil k úhradě pohledávek shora uvedených tří věřitelů — v zákonném pořadí uspokojených — a, že mu dále ku krytí ostatních zástavních věřitelů již z výtěžku ničeho nezbylo, byl by vlastně výsledek jeho svémocného jednání týž, jako při exekuční dražbě a rozdělení výtěžku soudem podle předpisů exekučního řádu. Nebylo by pak lze mluvit o úmyslu, svémocným prodejem zabavených věcí zmaření uspokojení věřitelů v celku neb z části a není při takovém postupu ani myslitelná škoda, jak ji vyhledává ustanovení §u 1 zákona. Slo by tudíž v takovém případě pouze o přestupek ve smyslu §u 3 zákona. Zda však skutkové předpoklady pro takový závěr tu jsou, se v napadeném rozsudku nezjišťuje; uvádí se ovšem, že stěžovatel dolové dříví v ceně 11.900 Kč prodal; zda však tato v poznámce zájemního protokolu výkonným orgánem uvedená cena odpovídá skutečně ceně onoho dříví v době, kdy dříví stěžovatelem bylo prodáno, nebo jaká byla v době trestného činu cena tohoto dříví a, jaké množství onoho dříví ve skutečnosti bylo zabaveno, rozsudek nezjišťuje, ačkoli se tak mělo státi již se zřetelem na seznání svědka Františka P-a, že měření dříví nepředsevzal, nýbrž zastavil dříví toliko na základě vlastního udání účetního Josefa B-a. Bude-li tak soudem dodatečným šetřením zjištěno množství zabaveného dříví i skutečná jeho cena v době svémocného prodeje a výše stěžovatelem docíleného výtěžku, bude na soudu, by dále zjistil, zda stěžovatel tento celkový výtěžek (skutečné ceně dříví odpovídající) odevzdal věřitelům a to v pořadí, jak vyplývá ze zájemního protokolu. Stalo-li se tak, bylo by v tomto svémocném vykonání funkcí exekučního soudu stěžovatelem spatřovati pouze přestupek ve smyslu §u 3 zákona. I v tomto bodě bylo tedy uznati za souhlasu generální prokuratury ve smyslu §u 5 cit. nov. z roku 1877, jak shora uvedeno.

Čís. 2089.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.).
Výrok: »já Vám s... na takovou republiku«, pronesený ve veřejné místnosti před 15—16ti lidmi spadá pod ustanovení §u 14 čís. 5, nikoliv §u 20 zákona.

Nezáleží na tom, že výrok popudil posluchače proti pachateli, nikoliv republice.

(Rozh. ze dne 16. září 1925, Zm I 391/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmatečné stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Hradci Králové ze dne 26. března 1925, pokud jím byl obžalovaný Čeněk R. uznán vinným přestupkem podle §u 20 odstavec druhý zákona ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc soudu první stolice, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje proti napadenému rozsudku, pokud jím byl obžalovaný uznán vinným přestupkem podle §u 20 zák. ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n. a nikoliv přečinem podle §u 14 čís. 5 téhož zákona, důvod zmatečnosti čís. 10 §u 281 tr. ř., dovozujíc správně, že nalézací soud na základě právně mylného výkladu zákona podřadil zjištěné jednání obžalovaného pod trestní ustanovení, které se na ně nevztahuje. Nalézací soud neshledal ve výroku obžalovaného přečinu podle §u 14 čís. 5 zákona na ochranu republiky, jak bylo žalováno, s odůvodněním, že výrok: »Já Vám s . . . na takovou republiku« byl sice pronesen způsobem surovým a veřejně v nádražní kanceláři v J. před zástupem 15—16 lidí, čekajících na vlak ve vedlejší místnosti, do níž vedlo z kanceláře otevřené okénko, že však výrok ten nebyl způsobitelným, snížení vážnosti republiky neb ohrožení obecný mír v ní proto, že prý obecnstvo na nádraží přítomné po pronesení výroku bylo popuzeno a nepřátelsky zaujato proti obžalovanému a nikoliv proti republice. První soud shledal v onom výroku pouze skutkovou podstatu přestupku podle §u 20 čís. 2 zák. na ochr. republiky s odůvodněním, že prý obžalovaný, máje urážlivý a hanobící úmysl proti republice, potupil svým výrokiem její jméno, t. j. vyjádřil neúctu a nevážnost republiky jako činitele, nad ním postavenému. Toto odůvodnění vychází z právně mylného výkladu zákona ve dvojnásobném směru: Především přehlíží, že závadný výrok, úmyslně hanobící republiku samu a nikoliv pouze její jméno (což rozsudek sám připouští) může zakládati sice přečín podle §u 14 čís. 5 zákona, nikoliv však přestupek podle §u 20, který tu vůbec nemůže přijíti v úvahu. Skutkovou podstatu přečínu podle §u 14 čís. 5 nelze pak vylučovati, jak mylně činí nalézací soud, proto, že závadný výrok nevyvolal u posluchačů nepřátelského smýšlení proti republice; stačíť, že hrubý a nízký výrok obžalovaného, zlehčující republiku, mohl snížení její vážnosti v očích přítomných (před nimiž ji obžalovaný hanobil) a této možnosti nelze vyloučiti, pousuzuje-li se věc objektivně. Poněvadž však první soud se nevyřekl o tom, zda věděl pachatel, že z jeho činu může vzejíti účinek, jemuž chce zákon trestní sankcí §u 14 čís. 5 zabrániti, nelze rozhodnouti ve věci samé.

Čís. 2090.

Ke skutkové podstatě zločinu podle §u 169 tr. zák. se po stránce subjektivní vyžaduje vědomí pachatele, zapalivšího svůj vlastní ma-

jetek z jakéhokoliv zlého úmyslu, že tím vydává cizí majetek v nebezpečí požáru.

(Rozh. ze dne 16. září 1925, Zm I 518/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl v neveřejném zasedání zmatečnou stížnost obžalovaného do rozsudku krajského jakožto nalézacího soudu v Kutné Hoře ze dne 25. května 1925, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem podle §§u 169 a 167 písm. g) tr. zák., zrušil však rozsudek podle §u 290 tr. ř. a vrátil věc soudu první stolice, by ji znovu projednal a rozhodl. V otázce, o níž tu jde, uvedl v

důvodech:

Rozsudek trpí zmatkem podle čís. 9 a) §u 281 tr. ř. ve směru, zmatečnou stížností neuplatňovaném. Ke skutkové podstatě zločinu podle §u 169 tr. zák. se totiž po stránce subjektivní vyžaduje vědomí pachatele, který zapálí svůj vlastní majetek z jakéhokoliv zlého úmyslu, že tím vydává majetek cizí v nebezpečí požáru. Po této stránce, zda obžalovaný si uvědomil, že zapálením vlastního domku ohrožuje i cizí majetek, a že přes to svůj dům zapálil, se rozsudek vůbec neobírá subjektivní skutkovou podstatou zločinu §u 169 tr. zák. a neobsahuje žádných zjištění. Jest tudíž zmatečným a bylo proto za předpokladů §u 5 zákona ze dne 31. prosince 1877, čís. 3 ř. zák. z roku 1878 jej zrušiti již při poradě neveřejně a věc vrátiti soudu první stolice, by o ní znovu jednal a rozhodl.

Čís. 2091.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.). Popuzování k nepřátelským činům pro národnost v době voleb.

S hlediska §u 14 čís. 4 zákona stačí čin (projev) dle vůle pachatele směřující a zároveň objektivně způsobitelný k tomu, by u jiných osob bylo vzbuzeno rozhodnutí, vykonati na jiném násilností neb jiný čin nepřátelský; vyvolání tohoto účinku se nevyžaduje.

Uložil-li soud pro přečín §u 14 čís. 4 zákona trest v zákonné sazbě, nepřisluší veřejnému obžalobci odvolací právo ve smyslu §u 283 tr. ř. z důvodu, že nebylo uznáno i na peněžitý trest podle §u 29 čís. 1 zákona.

Útisk (zákon ze dne 12. srpna 1921, čís. 309 sb. z. a n.).

Pod skutkovou podstatu §u 1 zákona spadá výrok: »Já Vás upozorňuji, že Vám to přinese zlé následky«, pronesený vůči obchodníku, který a protože podepsal kandidátní listinu určité strany.

(Rozh. ze dne 16. září 1925, Zm II 192/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnou stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Olomouci ze dne 14. února 1925, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle §u 14 čís. 4 zákona ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n. a přestupkem podle §u 1 čís. 1 zákona ze dne 12. srpna 1921, čís. 309 sb.

z. a n. a odmítl odvolání státního zastupitelství z výroku o trestu, mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Rozsudek zjišťuje, že obžalovaný pronesl na schůzi voličů, konané dne 23. září 1923 v B., slova »Jak je vám všem známo, máme v B. ještě osmou stranu, českou menšinu, jejíž vůdcem je Čech Ladislav P., továrník škrobu. Proti P-ovi je již v proudu trestní oznámení, protože nutil lidi k podpisu kandidátní listiny; pomozte všichni při práci, abychom Čecha Ladislava P-a dostali z B-a, by továrna na škrob do roka již neexistovala« — a dospívá k závěru, že obžalovaný touto výzvou popuzoval veřejně k nepřátelským činům proti P-ovi pro jeho národnost.

Námítka zmateční stížnosti, že nikdo ze shromáždění nebyl dle svědeckých výpovědí, jichž se dovolává zmateční stížnost, proti P-ovi z národnostních pohnutí popuzen, a že sám H. nepotvrdil, že řeč obžalovaného působila naň nebo na shromáždění způsobem popuzujícím. Než, nehledíc k tomu, že soud, nepřiloživ dle rozsudkových důvodů váhy výpovědím dotyčných svědků, neshledal je spolehlivými zřejmě ani potud, pokud z nich L. uvedl, že obžalovaný politicky nijak neštvál, S. pak udal, že není ani pomyšlení, že by byl obžalovaný ve své řeči přítomné štvál; zmateční stížnost má mylně za to, že zákonným znakem skutkové podstaty přečinu, o němž jde, jest i vyvolání účinku, sledovaného pachatelovým popuzováním. Tento požadavek nenalézá v zákonné definici řečené skutkové podstaty ba ani v samotném obecném smyslu pojmu »popuzování« ni nejmenší opory. Stačí naopak čin, zejména slovný projev, dle vůle pachatelovy směřující a zároveň objektivně způsobily k tomu, by u jiných osob vzbuzeno bylo určité rozhodnutí; ke skutkové podstatě přečinu podle §u 14 čís. 4 zákona na ochranu republiky stačí zejména, má-li pachatel za účel vzbuditi u jiných rozhodnutí, vykonati na jiném násilnosti nebo jiný čin nepřátelský; vyvolání tohoto účinku se však pro trestnost nevyžaduje (Milota: Zákon na ochranu republiky, str. 53, 59; rozh. sb. n. s. č. 1571, 1721, které ve stejném smyslu vykládá zákoný pojem »pobuřování«.).

Zmateční stížnost snaží se neprávem, vyložiti slova obžalovaného jiným způsobem, než činí rozsudek, dodati jim toliko smysl, jakoby obžalovaný byl jimi zamýšlel uchrániti P-ovou před zlými následky případného bojkotu a jí varovati. Jeť nejen zjištění slovného znění toho kterého výroku, nýbrž i výklad jeho vnitřního smyslu jakož i zjištění tendence, kterou jím sledoval pachatel, a konečně i úmyslu, jímž byl při tom veden, výsledkem skutkově zjišťovací činnosti nalézacího soudu. Rozsudek pak dospívá k závěru, že obžalovaný slovy: »Já Vás upozorňuji, že Vám to přinese zlé následky« hrozil Marii P-ové, pokud se týče jejímu manželovi obchodním bojkotem, by jí pohnul k odvolání jejího podpisu na volební listině české menšiny, k čemuž jmenovaná nebyla svolnou. Na odůvodněnou přesvědčení nalézacího soudu o tomto úmyslu obžalovaného uvádí se v rozsudkových důvodech jednak všeobecně, že se hrozby obchodním bojkotem zneužívá velmi často jako prostředku boje k účelům politickým, jednak zvlášť o obžalovaném, že také již v článku časopisu »N. G.« ze dne 8. září 1923 (tři dny před skutkem,

tvořícím podklad rozsudku) uvedl politické postavení manželů P-ových ve spojení s jich situací obchodní a že úmysl, pohnouti P-ovou k anulování onoho jejího podpisu sám doznal. Způsobily, omeziti P-ovou ve volnosti jejího rozhodování, shledal nalézací soud výrok obžalovaného právem jednak na základě oné své všeobecné úvahy, doplněné případně v ten smysl, že právě pohružka obchodním bojkotem slibuje při své působivosti na široké vrstvy nejlepší výsledek, dále vzhledem na rozsudkové zjištění, že se P-ová obrátila ihned písemně na P-a o ochranu a odpomoc, z čehož rozsudek usuzuje právem, že byla stejně jako její manžel slovy obžalovaného znepokojena, že se cítila ohroženou a vystavenou nebezpečí. Rozsudek dospívá takto k závěru, došedšímu výrazu i ve výroku rozsudkovém, že obžalovaný pohrozil svými slovy P-ové určitým zlem, totiž újmou na výdělku. Je proto zmateční stížnost v nepravu také, pokud dovolávajíc se důvodů zmatečnosti podle čís. 9 a), 10 §u 281 tr. ř., namítá, že slovy obžalovaného není založena skutková podstata přestupku podle §u 1 zákona proti útisku ani ve směru objektivním ani po stránce subjektivní, při čemž v prvním směru znovu vykládá slova obžalovaného jako pouhou výstrahu, radu, napomenutí, jako pouhou agitaci a dovozuje, že zlými následky lze miniti také něco zcela jiného, než právě hospodářský bojkot, v druhém směru pak, opírajíc se o prohlášení obžalovaného ve schůzi, prostě tvrdí, že týž neměl úmyslu nutiti P-ovou k něčemu hrozbou bojkotem, nýbrž že jí chtěl naopak bojkotu uchrániti. Zmateční stížnost počíná si tu vesměs způsobem, který se přiči předpisu §u 288 čís. 3 tr. ř., velicím, by stěžovatel vycházel při uplatňování důvodů hmotněprávní zmatečnosti ze skutkových zjištění rozsudku, jemuž odporuje. Bylo jí proto jako neodůvodněnou z valné části pak jí jako po zákonu neprovedenou zavrhnutí.

Stání zastupitelství se odvolává proto, poněvadž nalézací soud neuložil odžalovanému vedle trestu na svobodě také trest peněžitý podle §u 29 čís. 1 zákona na ochranu republiky. Odvolání to jest nepřístupné. Dějiny vzniku §u 283 tr. ř. ukazují, že by se protivilo úmyslu zákonodárcovu, toto zákonné ustanovení vykládati způsobem rozšiřujícím. Tendence zákonodárství směřovala k tomu, opravný prostředek odvolání z výroku o trestu co možná omeziti. Tak podle osnovy z roku 1867 bylo přípustno odporovati výroku o trestu v neprospěch obžalovaného jen z důvodů zmatečnosti. Do osnovy z roku 1872 bylo pojmuto v y j i m e č n ě odvolání v neprospěch obžalovaného pro ten případ, bylo-li v prvé stolici použito mimořádného práva zmírňovacího nebo zaměňovacího. Toto ustanovení přešlo také do trestního řádu z roku 1873. Vládní motivy vyslovují se o tom takto: »Was die Anfechtung der richterlichen Strafbemessung betrifft, so konnte man sich, Rechnung tragend der herkömmlichen Anschauung und dem häufigen Gebrauche, der gerade von dieser Art der Berufung gemacht wird, nicht entschliessen, sie vollständig zu versagen. Man hatte jedoch hinlängliche Gründe, sie auf ein bescheidenes Mass zurückzuführen. Sie soll daher dem Staatsanwälte nur dann zustehen, wenn eine ausserordentliche Strafmilderung oder Strafverwandlung stattgefunden hat; dem Angeklagten dagegen nur dann, wenn der Gerichtshof nicht ohnehin schon von diesem Rechte Gebrauch gemacht hat«. Není tedy v duchu zákona § 283 tr. ř. vykládati způsobem roz-

širujícím. Smysl tohoto zák. ustanovení je ten, by odvolání státního zastupitelství v neprospěch obžalovaného bylo vyloučeno tam, kde byl obžalovanému vyměřen aspoň nejmenší zákonem závazně stanovený trest. Poněvadž pak v projednávaném případě je nejmenší zákonem stanovený trest na trestný čin podle §u 14 čís. 4 zákona na ochranu republiky jen vězení v trvání osmi (8) dnů, když peněžitou pokutu podle §u 29 téhož zákona soud uložit může, a však nemusí, ježto pokuta ta není zákonem závazně předepsána, a poněvadž v tomto případě nalézací soud vyměřil trest vězení v trvání čtrnácti (14) dnů tedy v zákonných mezích, jest odvolání státního zastupitelství z výroku o trestu po rozumu §u 283 tr. ř. nepřipustno a bylo je proto odmítnouti.

Čís. 2092.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.)
Ideální souběh přečinu podle §u 14 čís. 3 a §u 14 čís. 5 zákona výrokem »Čecha oběsit«.

»Zástupem« jest nahodilá přítomnost většího počtu osob, který se nedá na první pohled číselně určit a na němž se ničeho nezmění, odejdou-li z něho 1—2 osoby nebo přijdou-li k němu osoby jiné. Stačí 8 hostů v hostinské místnosti.

(Rozh. ze dne 16. září 1925, Zm II 214/25).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Opavě ze dne 23. března 1925, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přečinu podle § 14 čís. 3 a 5 zákona ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.

Důvody:

Proti odsouzení pro přečiny podle §§u 14 čís. 3 a 14 čís. 5 zák. na ochranu republiky namítá stěžovatel podle čís. 9 a) §u 281 tr. ř., že jeho výroky, pronesené při výstupu s T-em, nenaplní skutkové podstaty těchto deliktů proto, že a) výroky se nestaly veřejně ve smyslu §u 39 čís. 2 zákona, totiž před zástupem, ježto prý v hostinské místnosti bylo tenkrát, počítaje v to i obžalovaného, přítomno nejvýše 8 lidí, kteří však, jak prý plyne ze svědectví T-ova, výroky těch neslyšeli. Pojem »zástupu« vyžaduje podle mínění zmateční stížnosti přítomnosti většího počtu osob, než 8, b) výrok »Čecha oběsit« platil pouze svědku T-ovi, k němuž jedině se prý obžalovaný obracel, nevida ve své opilosti v něm nikterak zástupce české národnosti, proto prý nelze ve výroku tom spatřovati ani popuzování k zášti proti české skupině obyvatelstva pro její národnost, ani hanobení českého národa. c) Skutková podstata přečinu §u 14 čís. 5 zákona není mimo to dána proto, že řeči opilého člověka v hostinci, jichž nikdo neposlouchá, nejsou s to, snížit vážnost republiky nebo ohrozit v ní obecný mír. Avšak zmateční stížnost jest ve všech 3 směrech provedena proti zákonu, nedbajíc rozsudečných skutkových zjištění o rozhodných okolnostech.

K a): Rozsudek zjišťuje, že obžalovaný pronesl závadné výroky v hostinské místnosti, v níž bylo mnoho (plno) lidí. Dle svědectví T-ova, jehož se stěžovatel pro sebe dovolává, bylo tenkrát v hostinci celkem asi 8 hostů, kteří všichni mohli slyšet výroky obviněného, ježto je pronesl velmi hlasitě. Svědek Š. udal, že když věc vyšetřoval (2 hodiny po výstupu), bylo v hostinci celkem asi 10—12 lidí. I když se připustí, že obžalovaný pronesl své výroky jen před 8 lidmi, přítomnými v poměrně malém prostoru, z nichž každý mohl jeho slova slyšet, odpovídá i tento počet pojmu zástupu, jehož charakteristickou známkou je nahodilá přítomnost většího počtu osob, který se nedá na první pohled číselně určit a na němž se ničeho nezmění, odejdou-li z něho 1—2 osoby, nebo přijdou-li k němu noví, jak tomu právě bývá při hostech v hostincích, z nichž jedni odcházejí, druzí přicházejí, ale zástup přes to zůstává. K b): Rozsudek zjistil, že výrok »Čecha oběsit« již podle svého znění se vztahoval na příslušníky českého národa vůbec, nikoliv na jednotlivou osobu. K přesvědčení, že tomu tak bylo, vedla první soud také úvaha, že obžalovaný i v dalších výrocích »aha, počkej, ty jsi Čech, my jsme zde Němci — co tady chceš?« měl na mysli příslušníky české národnosti jako skupiny obyvatelů, nikoliv jedince T-a, jehož neznal, nikdy neviděl a s nímž neměl co činiti. Z tohoto formálně bezvadného zjištění smyslu závadného výroku musí zmateční stížnost při provedení hmotného zmatku vycházeti; nečiní-li tak a omezuje-li se na pouhé brojení proti skutkovému předpokladu rozsudku, neprovádí zmatku čís. 9 a) podle zákona. K c): Že řeč obžalovaného byla způsobila ohrozití obecný mír v republice, usoudil soud správně, zjistiť, že byla pronesena v hostinské místnosti, kde bylo plno lidí a to v obci na Hlučínsku, kde jsou lidé vznětliví a proti příslušníkům české národnosti zaujatí, a že si toho obžalovaný, který byl v té době starostou jiné sousední obce hlučínské (P.) musel býti vědom. Poněvadž rozsudek zjišťuje formálně bezvadně náležitosti skutkových podstat obou přečinů (podle §u 14 čís. 3 a §u 14 čís. 5 zákona) a to jak po stránce objektivní, tak i subjektivní, není žádné překážky, by nebyl uznán vinným oběma delikty ideálně souběžnými.

Čís. 2093.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.)
Ustanovení §§u 36 a 235 tr. zák. platí i pro obor zákona na ochranu republiky; předpis §u 38 zákona vztahuje se pouze na cizince.

Zločin §u 16 čís. 2 zákona schvalováním vraždy ministra republiky a přečin §u 11 čís. 1, 2 zákona neslušnými výroky o presidentu republiky, spáchané tuzemcem v cizině.

»Mírem v republice« (III hlava zákona) jest právně chráněný pořádek ve státě.

»Schvalování« (§ 16 zákona) záleží v tom, že pachatel některým ze způsobů v zákoně naznačených popírá nedovolenost (nezákonnost) zločinů nebo přečinů projevy směřujícími podle jeho úmyslu nebo aspoň vědomí a zároveň také způsobilými k tomu, by jiní byli jimi zvikláni ve svých právních nebo mravních názorech; netřeba, by účinek ten skutečně nastal.

(Rozh. ze dne 16. září 1925, Zm II 330/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Olomouci ze dne 25. dubna 1925, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem podle §u 16 čís. 1 a 2 zákona ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a. n. a přečinem podle §u 11 čís. 1 a 2 téhož zákona, mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Ve vývodech, jimiž provádí zmateční stížnost námitku důvodu zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř., zdůrazňuje nejprve zjev, vyplývající arci i ze skutkových zjištění rozsudkových, že trestné činy, jimiž byl stěžovatel vinným uznán, byly spáchány vesměs mimo hranice Československé republiky, tedy v cizině. Dovolávajíc se vyhlášovacího patentu k trestnímu zákonu, zejména jeho článků I. a II., vyslovuje názor, že dle všeobecné zásady, platné až do zákona na ochranu republiky, vztahuje se místní působnost tuzemských zákonů trestních jen na Československou republiku, §em 38. zákona na ochranu republiky pak že byla tato zásada rozšířena jen na trestné činy, uvedené v §§ech 1 a 9 a v §u 17 tohoto zákona, že se tudíž nevztahuje na trestné činy, jimiž byl stěžovatel uznán vinným. Pochybnosti, jímž výrazu propůjčuje zmateční stížnost těmito svými úvahami, jsou zřejmě bezpodstatny. Podkladu nenacházejí především ve vyhlášovacím patentu k trestnímu zákonu, předpis §u 38 zák. na ochranu republiky, značí vyjimku z všeobecného ustanovení §u 39 tr. zák. a omezený arci jen na shora uvedené trestné činy dle zákona na ochranu republiky, se vztahuje výslovně pouze na cizině, kdežto, pokud jde o stěžovatele, nepopírá ani zmateční stížnost, že týž jest a byl i v době spáchaných jím činů trestných tuzemcem, na něhož se tudíž vztahují výhradně předpisy §§ů 36 a 235 tr. zák., platné i pro obor zákona na ochranu republiky. To uznává ostatně v zápětí výslovně i zmateční stížnost, namítá však zároveň, že trestné činy, které se dají podřaditi pouze pod ustanovení §§ů 16 a 11 zákona na ochranu republiky, mohou sice býti stihány také, byly-li zdejšími příslušníky spáchány v cizině, však jen tehdy, zakládají-li opravdu skutkovou podstatu těchto trestných činů, načež se snaží dovoditi, že stěžovatelovy skutky, zjištěné rozsudkem, netvoří skutkových podstat ani jednoho ani druhého z obou trestných činů, jimiž stěžovatel napadeným rozsudkem byl uznán vinným. Tento její pokus dlužno však, pokud je zbudován na úvahách právních, označiti jako pochybený, v některých jednotlivostech pak počíná si zmateční stížnost, nedbajíc dotyčných skutkových zjištění rozsudkových, způsobem, v němž nelze spatřovati uplatňování důvodu hmotně-právní zmatečnosti, které by odpovídalo zákonu, totiž předpisu §u 288 čís. 3 tr. ř.

Rozsudkový výrok, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem podle §u 16 čís. 1 a 2 zákona na ochranu republiky, napadá zmateční stížnost námitkou, že z nadpisu III. hlavy tohoto zákona, do níž zařaden je uvedený trestní předpis: »Ohrožování míru v republice . . .«, dlužno usuzovati, že ke skutkové podstatě řečeného zločinu náleží nezbytně, by dotyčné jednání ohrožovalo mír v republice, nebo bylo aspoň s to, mír v republice ohroziti, že však stěžovatelovými výroky o ministru Dru Ra-

šínovi mír v republice ohrožen nebyl ani ohrožen býti nemohl vzhledem k tomu, že ti, kdož ony výroky slyšeli, měli pevný úmysl, ihned po karanténě rozjetí se do svých domovů. Námitce nelze přiznati oprávnění. Také, pokud jde o trestné činy podle zákona na ochranu republiky, je kladná odpověď na otázku správnosti podřazení určitého činu té které skutkové podstatě závislou především ba výhradně na kladné odpovědi k otázce, vykazuje-li skutek veškeré pojmové náležitosti trestného činu, jak vypočteny jsou v dotyčném trestním předpisu samotném. Že rozsudkový výrok, jímž skutkové podstatě zločinu podle §u 16 čís. 1 a 2 zákona na ochranu republiky podřazen byl stěžovatelův skutek, spočívající v tom, že slovy »našel se dobrý (hodný) člověk, který Rašina odstřelil« veřejně vychvaloval a veřejně schvaloval zločin vraždy, který byl spáchán na Dru Rašínovi, členu vlády, pro výkon jeho pravomoci a vůbec pro jeho činnost v životě politickém a že veřejně vychvaloval pachatele pro takový čin, vyhovuje po stránce shora naznačené zákonu, nepopírá ani zmateční stížnost až na jedinou výjimku, totiž námitku, týkající se zákonného pojmu »veřejnosti činu«, jejíž bezpodstatnost bude však později doličena. Pochybnosti, které by snad mohly vzejíti v příčině právní otázky, je-li dokonaná vražda na některé z osob, uvedených v §u 7 zákona na ochranu republiky, zločinem, naznačeným v tomto §u, byl-li tudíž skutek stěžovatelův správně podřazen skutkové podstatě zločinu podle §u 16. čís. 1 a 2 téhož zákona, stačí odkázati na důvody rozh. sb. n. s. čís. 1497.

Nadpisy k jednotlivým hlavám zákona, zahrnujícím v sobě začasté celé řady skutkových podstat, v podrobnostech sobě navzájem dosti vzdálených, vyjadřují však i, pokud jde o zákon na ochranu republiky, jen povšechnou charakteristiku dotyčných trestných činností. Tomu je tak i ohledně nadpisu III. hlavy zákona. Mírem v republice, jehož ohrožení spatřuje zákon dle tohoto nadpisu v řadě trestných činů, jichž skutkové podstaty zařaděny jsou v jeho III. hlavě, není míněno nic jiného nežli pořádek, podmíněný stávajícím řádem právním, nebo-li právně chráněný pořádek ve státě (rozh. sb. n. s. č. 1721). Tento právně chráněný pořádek ve státě a tím i mír v republice ohroziti jsou však způsobitelnými jmenovitě i trestné činnosti, shrnuté pod společný nadpis: »Schvalování trestných činů« v §u 16 zákona na ochranu republiky a spočívající v tom, že pachatel některým ze způsobů, tamtéž naznačených, popírá nedovolenost, nezákonnost skutků, prohlášených zákonem za činy trestné (zločiny nebo přečiny), projevy, směřujícími dle jeho úmyslu neb aspoň vědomí a zároveň také způsobitelnými k tomu, aby jimi jiní zvikláni byli ve svých právních či mravních názorech. Nebezpečí takového účinku k objektivní skutkové podstatě dotyčných činů trestných plně stačí, nevyžaduje se zejména, aby v konkrétním případě onen účinek také skutečně vzešel. Nebezpečí jeho vzniku a tím i ohrožení míru v republice nebyl by odstranil ani onen zjev, zdůrazňovaný ve zmateční stížnosti, rozsudkem ostatně při nejmenším výslovně nezjištěný, že totiž ti, kdož slyšeli výroky stěžovatelovy, zamýšleli ihned po karanténě odebrati se do svých domovů. Lze naopak důvodně míti za to, že v tom případě by se ono nebezpečí ještě stupňovalo, poněvadž by zmíněný zjev přinášel s sebou možnost, že se výroky stěžovatelovy roznesou do různých končin republiky.

Zmateční stížnost namítá, jak shora již zmíněno, dále, že nalézací soud má neprávem za to, že výroky o vraždě na Dru Rašínovi byly stěžovatelem proneseny veřejně. Sám rozsudek prý zjišťuje, že výrok platil jen hloučku tří až osmi lidí, dlužno prý tudíž připustiti, že platil snad i jen třem lidem, kterýžto počet nelze však pokládati ani za shromáždění ani za zástup ve smyslu Šu 39 zákona na ochranu republiky. Že výrok mohl slyšeti i ještě někdo jiný, je dle názoru zmateční stížnosti nerozhodným, nebylo-li stěžovatelovým úmyslem, mluvíti i k ostatním lidem. Námitka je právně bezpodstatná. Důvod trestnosti nebo zvýšené trestnosti řady trestných činů dle zákona na ochranu republiky, byly-li spáchány veřejně, spočívá dle výkladu, jehož se dostává tomuto zákonnému výrazu v Šu 39 čís. 2 v tom, že čin byl nebo mohl býti postřehnut větším počtem lidí. Nachází tudíž i v daném případě rozsudkový výrok, dle něhož čin spáchán byl stěžovatelem veřejně, oporu vyhovující zákonu ve skutečnosti zjištěné rozsudkem, že totiž výrok byl jím pronesen v kasárnách ve velké místnosti, kde bylo asi 60 lidí, tak hlasitě, že to mohl slyšeti každý, že se tedy tak stalo před zástupem. Po stránce subjektivní pak stačí pachatelovo vědomí, že páše čin za okolností shora blíže naznačených, tohoto vědomí pak nepopírá u stěžovatele ani zmateční stížnost.

Proti rozsudkovému výroku, jímž další výroky stěžovatelovy podřaděny byly skutkové podstatě přečinu podle Šu 11 čís. 1 a 2 zákona na ochranu republiky, namítá zmateční stížnost, dovolávajíc se hlavně nadpisu k hlavě II. zákona: » . . . . . útoky na ústavní činitele«, že oněmi výroky nemohl prezident republiky býti uražen jako ústavní činitel, kdyžtě prý v nich nelze spatřovati snižování republiky v jeho osobě. Námitce nelze přisvědčiti. Dle rozsudkového zjištění jmenoval stěžovatel osobnost, proti níž jeho výroky směřovaly, ve všech jednotlivých případech prezidentem republiky neb aspoň prezidentem. Již tím dal stěžovatel způsobem, vylučujícím jakoukoli pochybnost, na jevo, že má na mysli nikoli soukromou osobnost jím uraženého, nýbrž že jeho slova směřují proti němu jako proti hlavě státu, tudíž jako proti nejvyššímu ústavnímu činiteli ve státě, z čehož plyne zároveň již také logicky přímo nezbytný důsledek, že totiž výroky stěžovatelovými byla v osobě svého prezidenta snižována také republika, jak se toho, opírajíc se o důvodovou zprávu, právem dožaduje i zmateční stížnost. Než ani další námitce zmateční stížnosti, jakoby nebyla zjištěna ani veřejnost ani jiné náležitosti druhého odstavce Šu 11 zákona na ochranu republiky, nelze přiznati oprávnění. Dle rozsudkového výroku spáchal stěžovatel dotýčný čin trestný jednak veřejně jednak opětovně před více lidmi při různých příležitostech. Zákonu vyhovující skutkový podklad prvé části výroku tvoří rozsudkové zjištění, dle něhož také výrok, že »pan prezident je moc malý jako h . . . o v trávě«, pronesl stěžovatel v kasárnách ve velké místnosti, kde bylo asi 60 lidí, tak hlasitě, že to každý mohl slyšeti, tedy před zástupem. Týž výrok pronesen byl však stěžovatelem dle dalšího zjištění rozsudkového jindy ve vagoně před třemi nebo čtyřmi osobami, opět jindy pak výrok »že ten starý prd'ola už mohl býti dávno v hlině« rovněž ve vagoně před pěti osobami. Nehledě tudíž ani k tomu, že výrok prve uvedený pronesl stěžovatel vůči svědku Hubertu K-ovi ještě při další příležitosti, ač ovšem dle výslovného zjištění rozsudkového mezi čtyřma očima, opravňovala již ona dříve uvedená zjištění ve spojení

s obsahem svědecké výpovědi Bohumila F-a, který nalézací soud rovněž bere za prokázaný a dle něhož se stěžovatel cestou častěji vyjadřoval o osobě presidentově neuctivě, nalézací soud k závěru, že stěžovatel spáchal dotýčný trestný čin jednak veřejně jednak opětovně při různých příležitostech před více lidmi. Zmateční stížnost, která, nedbajíc těchto skutečností, rozsudkem výslovně zjištěných, není v posledním bodě vlastně vůbec provedena po zákonu (§ 288 čís. 3 tr. ř.), bylo v ostatních směrech zavrhnouti jako neodůvodněnou.

Čís. 2094.

Ideální souběh zločinu podle Šu 128 tr. zák. se zločinem Šu 129 b) tr. zák. jest vyloučen.

Pokud jde o výslech dětí, není v zákoně výtčena určitá hranice věku, do které by trvala nezpůsobilost svědecká; jest na soudu, by v jednotlivém případě posoudil tělesný a duševní vývoj dítěte a dle toho o jeho způsobilosti rozhodl (§Šy 151 čís. 3, 281 čís. 3 tr. ř.).

(Rozh. ze dne 18. září 1925, Zm I 401/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti otcovského opatrovníka Josefa M-a obžalovaného nez. Václava M-a do rozsudku krajského soudu v Kutné Hoře ze dne 3. dubna 1925, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločiny zprznění podle Šu 128 tr. zák. a smilstva proti přírodě podle Šu 129 I b) tr. zák., zrušil napadený rozsudek ve výroku, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem zprznění podle Šu 128 tr. zák. a pro zločin Šu 129 I b) tr. zák. vyměřil mu nový trest, mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmateční stížnosti sluší přisvědčiti, že porušen byl zákon tím, že skutek obžalovaného byl nejen Šu 129 b) podřaděn, nýbrž i předpisu Šu 128 tr. zák. Posléze uvedený zákonný předpis výslovně určuje, že, čin vykazující jinak jeho náležitosti, jest zločinem zprznění, ač neopodstatňuje-li zločin, v Šu 129 b) tr. zák. vyznačený. Tím výslovně vyloučen jest ideální souběh těchto dvou zločinů; čin, tvořící zločin Šu 129 b) tr. zák., nelze současně podřaditi Šu 128 tr. zák. a okolnost, že oběť pachatelova byla nedospělou nebo bezbrannou, přichází v úvahu jen jako okolnost přitěžující. Po stránce té bylo proto zmateční stížnosti vyhověti.

Pokud však zmateční stížnost napadá i odsouzení pro zločin podle Šu 129 b) tr. zák. z důvodů Šu 281 čís. 3 a 5 tr. ř., jest bezdůvodna. Stížnost vytýká, že nalézací soud porušil předpis Šu 151 čís. 3 tr. ř., vyslechnuv jako svědka sotva 4letého chlapce Rudolfa Č-a, jenž v náručí přítomného u soudu otce jen na kladně položené mu otázky, bez souvislého vylíčení příběhu, kladně odpovídal, a že vlastně výhradně na tomto svědectví vybudoval své přesvědčení o vině obžalovaného, kdyžtě otec Rudolf Č. mohl potvrditi jen, co od svého syna slyšel, a obžalovaný nečudně dotknutí se chlapce vůbec popíral. Než, pokud jde o výslech dětí, není v zákoně výtčena určitá hranice věku, do které by trvala nezpůso-

bilost svědecká. Jest proto na nalézacím soudě, by v jednotlivém případě posoudil tělesný a duševní vývoj dítěte s hlediska Šu 151 čís. 3 tr. ř. a dle toho o jeho svědecké způsobilosti rozhodl (Storch, II. strana 105; Lohsing, strana 316). Že by se byl prvý soud v tomto případě nebyl zachoval dle této zásady, nevychází z protokolu, jenž též neosvědčuje, že by obhajoba o způsobilosti svědkově k výsledku pochybnosti byla vyslovila a proti němu se ohradila. Není tu proto podkladu pro zmatek čís. 3 § 281 tr. ř. a bylo pouze věcí nalézacího soudu, by posoudil, jak má výpověď svědkovu při svém rozhodnutí hodnotiti.

Čís. 2095.

Maření exekuce (zákon ze dne 25. května 1883, čís. 78 ř. zák.).

Rozlišení skutkových podstat přečinu ve smyslu Šu 1 zákona a zločinů §§ 197, 205 a) tr. zák.

Zákonnému předpokladu, že úmysl pachatelův směřuje k tomu, by úplna nebo částečně zmařil uspokojení věřitele (§ 1 zákona), dlužno rozuměti tak, že zlý úmysl musí se vyčerpati v pachatelově snaze zmařiti konkrétní úkon exekuční.

§ 1 zákona nerozeznává, zda se dlužník zbavil majetkového předmětu za úplatu či bez úplaty.

(Rozh. ze dne 19. září 1925, Zm I 329/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnii stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Hoře Kutné ze dne 18. března 1925, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle Šu 1 zákona ze dne 25. května 1883, čís. 78 ř. zák.

D ů v o d y:

Zmatečnii stížnost dovolává se číselně jediného důvodu zmatečnosti dle čís. 9 b) písm. a) Šu 281 tr. ř. a ani věcně nepoukazují její vývody k žádnému z ostatních zmatků, v Šu 281 tr. ř. vyjmenovaných, obzvláště nevytýká se výroku prvního soudu ani výslovně, ani zřetelným poukazem žádná z formálních vad pod čís. 5 tohoto Šu uvedených. Zákonné doličení zmatku čís. 9 písm. a) omezuje se na právní rozbor skutečností, které, jsouce v napadeném rozsudku zjištěny, tvoří skutkový podklad výroku o vině, a, jde-li o stížnost ve prospěch obžalovaného, na dokazování, že souhrn těchto skutečností nezakládá trestného činu, k pravomoci soudu příslušejícího. Pokud stížnost těchto mezi nedbá a beztrestnost skutku odvozuje přímo z výsledků hlavního přeličení, vlastně výhradně ze stěžovatelovy obhajoby, již doplňuje nepřipustnými novotami, vybočuje z rámce zrušovacího řízení a nelze k ní vůbec přihlížeti. Bezpředmětnými jsou další vývody, že stěžovatel nebyl povinen, ani by své věřitelce oznámil, že má ještě pohledávky, ani aby 20.000 Kč, které si, postoupiv pohledávky, vypůjčil, věřitelce donesl. Neboť napadený rozsudek neshledává přečin maření exekuce, jímž uznává stěžovatele vinným v trpném chování se stěžovatele, v opomenutí sdělení o pohledáv-

kách a neodvedení 20.000 Kč věřitelce, nýbrž v jednání kladném, totiž v tom, že stěžovatel, ačkoliv již od 8. října 1923 o své rozsudečné povinnosti k placení věděl, postoupil 26. listopadu 1923 své pohledávky v (nominální) ceně přes 60.000 Kč bance Č. L., přijal za ně 20.000 Kč a spotřeboval peníze ty pro sebe a že postup pohledávek stal se v úmyslu, by věřitelka na ně nemohla sáhnouti a nemohla se na nich pro svou pohledávku hojiti. Arciž namítá stížnost: 1. že skutková podstata Šu 1 zákona o maření exekuce předpokládá úmysl, zmařiti konkrétní akt exekuční a že takového v době postupu pohledávek tu nebylo; 2. že zbavení se majetkového předmětu není totožným s jeho zcizením za úplatu, má-li věřitel možnost, by docílil uspokojení v úplatě, vstoupivší na místo předmětu, jehož se dlužník zbavil.

Námítky neobstojí. Zákonnému předpokladu, že pachatelův úmysl směřuje k tomu, by úplna nebo částečně zmařil uspokojení věřitele, dlužno — jak plyne z další věty Šu 1 zákona o maření exekuce »pokud není v tom trestného činu přísnějším trestem ohroženého« — rozuměti tak, že zlý úmysl musí se vyčerpati v pachatelově snaze, by věřiteli nedostalo se uspokojení z určité části dlužníkovy jmění, a omeziti se na zmaření exekuce do určité části tohoto jmění neboli na zmaření konkrétního úkonu exekučního. Při dále jdoucím úmyslu dlužníkově, směřujícím k tomu, by uspokojení věřitele bylo naprosto zmařeno a aby věřitelova pohledávka vůbec nebyla uspokojena, spadá jednání rázu v Šu 1 zákona naznačeného z pravidla pod přísnější hledisko Šu 197, po případě Šu 205 písm. a) tr. zák. Ochrana věřitele proti činům, jimiž máfi dlužník konkrétní akt exekuce, to jest exekuci do určitého předmětu, exekuci podléhajícího, a tím uspokojení věřitele z dotyčné části dlužníkovy jmění, není časově omezena na dobu, kdy exekuce jest v běhu, tedy na dobu po zahájení onoho druhu exekuce, o jehož, maření jde. Naopak poskytuje zákon tuto ochranu věřiteli též po dobu exekuce hrozící, to jest již v době před zahájením konkrétního způsobu exekuce, pokud jen dlužník ví, že jest mu platiti v určité době a že k exekuci dojde, protože svému závazku včas dostáti nemůže nebo nechce. Tím spíše sluší věřiteli přiznati ochranu proti jednání naznačeného rázu pro dobu mezi skončením jednoho a zahájením jiného druhu exekuce. Proto nezáleží na tom, že až do doby postupu pohledávek byla již zahájena a již dokončena toliko exekuce na nemovitosti. Rozhodným jest, že stěžovatel v této době již věděl o své rozsudečné povinnosti k placení a o tom, že věřitelka exekučně vymáhá pohledávky, z rozsudku vyplývající. Jinak, než ustanovení Šu 205 písm. a) tr. zák., jemuž jest i zcizení některé součástky dlužníkovy jmění toliko zvláštním druhem jednání, jmění zmenšujícího, uvádí § 1 zákona o maření exekuce určité druhy dlužníkových činů, dotýkajících se složek jeho jmění, aniž stanoví povšechný předpoklad, že činem nastalo zmenšení jmění, a k uskutečnění zlého úmyslu, v předchozím odstavci vymezeného, stačí, vzešla-li z činu dlužníkovy taková přeměna v jeho jmění, která způsobuje věřiteli obtíže, obzvláště průtahy ve vydobytí pohledávky, třebaze celkový stav jmění nestal se pro věřitele nepříznivějším, nýbrž zůstal takovým, že uspokojení věřitele není naprosto zmařeno ani ztenčeno. Důsledkem toho nerozeznává § 1 zákona o maření exekuce ani, zda se dlužník majetkového předmětu zbavil za úplatu či bez úplaty (srovnej rozh. zrušova-

cího soudu vídeňského č. 940 úř. sb. a materialie zákona). Že v tomto případě způsobená škoda převyšuje 100 Kč, napadený rozsudek výslovně zjišťuje a stěžovatel toho ani nepopírá. Proto nelze shledati právní omyl ani v tom, že napadený rozsudek podřadil postoupení pohledávek v nominální ceně 60.000 Kč, třebaže se stalo za úplaty hotových 20.000 Kč, pod pojem zbavení se majetkového předmětu, ani v tom, že napadený rozsudek určil vyšší škody, jež byla tímto postupem věřitelce způsobena nad 100 Kč.

Čís. 2096.

»Omylem« (§ 197 tr. zák.) jest jakákoliv představa se skutečností se nesrovnávající. V omyl jest uveden netoliko ten, v jehož myslí byla vyvolána nesprávná představa o skutkové okolnosti, již si dosud vůbec nepředstavoval, nýbrž i ten, v jehož myslí byla o některé skutečnosti na místě správné, se skutečností se srovnávající představy vyvolána představa od této jeho původní představy odchylná a se skutečností se nesrovnávající.

Zákonný pojem »Istivého předstírání« není podmíněn úskočností a zvláštní zálužností; jest naplněn jakýmkoliv oklamáním důvěry v denním (obchodním) životě obvyklé.

Prodej nemocného dobytčete s ujištěním, že jest jen zanedbané, jinak však zdravé. Drobný zemědělec nemá dostatečných vědomostí k rozpoznání, zda jest zdravo či nemocno.

Cena je tu »řejmně přemrštěnou« ve smyslu Šu 7 zákona o trestání válečné lichvy ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. jen, převyšuje-li i skutečnou cena zdravého dobytčete jinak týchž vlastností.

(Rozh. ze dne 19. září 1925, Zm II 244/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmáteční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Novém Jičíně ze dne 4. března 1925, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem podvodu podle §§ 197, 200 tr. zák., vyhověl jí, pokud jde o přestupek předražování podle Šu 7 odstavec první zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl, mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmateční stížnost uplatňuje důvody zmatečnosti podle čís. 9 písm. a) a 10 Šu 281 tr. ř. Proti výroku, že stěžovatel jest vinen zločinem podvodu, namítá stížnost, že stěžovatel neuvedl Josefa H-u Istivým předstíráním v omyl, tvrdě, že kráva jest zdravá; tato známka podvodu předpokládala by skrytost, nepoznatelnost předstírané skutečnosti, kdežto nemoc krávy byla podle výpovědí svědků Františky P-ové a Josefa B-y na první pohled zřejmá a sám Josef H. udal, že se mu již při koupi krávy zdálo, že kráva není zdravá, a že to také řekl Antonii H-é, spoluobžalované manželce stěžovatele. Námitka, jež opomíjí další část výpovědi

svědka H-y o tom, co na jeho projev odvětila Antonie H-á, není provedena po zákonu. Nedbá toho, že rozhodovací důvody soudu první stolice zjišťují, že Antonie H-á, jež byla pouhým nástrojem stěžovatele a jednala tak, jak stěžovatel to žádal, krávu vychvalovala a vyprávěla, že kráva jest jen zanedbána, že pochází od opilé ženské, kterýžto závěr jest opřen obzvláště o poukaz na seznání Josefa H-y, že koupil krávu teprve, když mu bylo dáno ujištění, že kráva jest zdravá a k chovu se hodí. Tímto zjištěním jest však zákonná známka podvodu, již stížnost popírá, opodstatněna. Omylem jest jakákoliv představa, se skutečností se nesrovnávající. V omyl jest uveden netoliko ten, v jehož myslí byla vyvolána nesprávná představa o skutkové okolnosti, již si dosud vůbec nepředstavoval, nýbrž i ten, v jehož myslí byla o některé skutečnosti na místě správné, se skutečností se srovnávající představy vyvolána představa od této původní jeho představy odchylná a se skutečností se nesrovnávající. Proto nezáleží na tom, že H. dospěl původně ze vzhledu krávy ke správné představě, že kráva jest asi nemocná. Rozhodným jest, že se rozhodl ke koupi krávy v mylném předpokladu, že jest zdravá, protože stěžovatel prostřednictvím své ženy, jež byla podle zjištění nalézacího soudu jeho nástrojem, odstranil uchlácholením pochybnosti H-ou projevené původní správnou představou H-ovu o zdravotním stavu krávy a nahradil tuto představu v duši H-ově představou odchylnou a nesprávnou, že kráva jest zdravá. Zákonem předpokládaná Istivost předstírání není podmíněna úskočností, zvláštní zálužností, t. j. takovým způsobem klamu, že nepravdivosti předstírané okolnosti a pravý stav věci, k níž se klam vztahuje, nepozná ani osoba nedůvěřivá a proto zvlášť opatrná. Pojem Istivého předstírání jest naopak naplněn jakýmkoliv oklamáním důvěry v denním, obzvláště obchodním životě obvyklé, jež klamaná osoba nemůže jako klam poznati prostředky, jí po ruce jsoucimi. K bezpečnému rozpoznání, zda jest chatrný stav a vzhled dobytčete následkem choroby (nemoci), či toliko následkem nedostatečné péče a výživy dosavadním držitelem, jest potřebí zvláštních odborných vědomostí a zkušeností, jichž se jiným osobám, než lékařům a zvěrolékařům, obzvláště drobným zemědělcům, domkářům, jakým dle rozsudečných zjištění byl i svědek H., z pravidla nedostává. Přes to není obvyklé, dáti dobytče před koupi ohledati zvěrolékařem. Naopak jest obvyklou jakási důvěra, že i prodatel dobytčete neodchýlí se podstatně od skutečností v tom, co udá kupiteli o stáří, případných vadách nebo zvykú hledí při rozhodování o koupi určitého dobytčete a při stanovení ceny. Svědek H. mohl tudíž, aniž tím zanedbal opatrnost, v denním a obchodním životě obvyklou, přes původní své podezření, zda není kráva nemocna, uvěřiti Antonii H-ové, ujistivši ho, že kráva je zdravá a jen zanedbána, protože pochází od opilé ženy. V této své důvěře byl H. oklamán, takže mylná představa, z níž se rozhodl ke koupi, proň škodlivé; byla účinkem Istivého předstírání stěžovatelova. Jediná námitka, již čelí stížnost výroku o zločinu podvodu, neobstála, protože bylo jí v tomto směru zavrhnouti jako neoprávněnou.

Naproti tomu namítá stížnost právem, že skutková podstata přestupku předražování, pod něž byl skutek prvou stolicí zároveň podřaden, není rozsudečnými zjištěními naplněna. K opodstatnění této části

odsuzujícího výroku uvádějí rozhodovací důvody napadeného rozsudku pouze rozpjati mezi nákupní cenou 800 Kč — o níž rozsudek na jiném místě uvádí, že kráva měla v okamžiku prodeje nejméně tuto cenu — a prodejní cenou 2010 Kč, a vědomí stěžovatele o pravé ceně krávy. Avšak přemrštěnost prodejní ceny byla podle dosavadních zjištění prvního soudu účinkem lstivého předstírání o zdravém stavu krávy; vždyť se H. dle nich v tuto cenu uvolil z mylné představy, že kráva jest zdráva. Přemrštěnou po rozumu §u 7 zákona o válečné lichvě byla by ona cena jen, kdyby nebyla přiměřena ani předstíranému stavu krávy, t. j. kdyby převyšovala i skutečnou cenu zdravé krávy jinak týchž vlastností, jakých byla kráva prodaná. Zřejmou přemrštěnost ceny v tomto smyslu nalézací soud nezjistil. Skutková podstata předražování předpokládá dále, by přemrštěná cena byla požadována u využívání mimořádných poměrů válkou vyvolaných. A tu nalézací soud zase nezjistil, že panovaly v době skutku ohledně dobytka ještě poměry mimořádné naznačeného rázu, totiž nedostatek nebo nedostatečná nabídka dobytčat válkou způsobená, umožňující prodatelům vymáhání cen přemrštěných a nutkající spotřebitele k uvolení se ve vyšší než přiměřené ceny; a dále nezjistil, že stěžovatel jednal netoliko v úmyslu, uváděním v omyl H-u na majetku poškodit, požadovav za nemocnou krávu cenu přiměřenou zdravé krávě, nýbrž i v úmyslu, využití poměrů naznačeného rázu požadováním ceny, přemrštěné i za předpokladu zdravého stavu krávy. Výrok prvního soudu, že skutek stěžovatelův, který jest v napadeném rozsudku podřaděn pod ustanovení §§u 197, 200 tr. zák., naplňuje i skutkovou podstatu přestupku předražování, není (jak doličeno) v uvedených známkách tohoto přestupku skutečnostmi opodstatněn, spočívá na nesprávném použití zákona a bylo z důvodu čís. 10 §u 281 tr. ř. tuto část výroku o vině zrušiti. Pro doličený nedostatek skutkových zjištění nelze zrušovacímu soudu rozhodnouti hned ve věci samé, pročež bylo věc odkázati na nalézací soud, by o ní v tomto směru znovu jednal a rozhodl.

Čís. 2097.

Legie jsou dosud samostatným oddílem československého vojska ve smyslu článku V zákona ze dne 17. prosince 1862, čís. 8 ř. zák. z roku 1863.

(Rozh. ze dne 21. září 1925, Zm I 314/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmáteční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 3. března 1925, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přestupkem proti bezpečnosti cti podle §u 488 tr. zák. a článku V zákona ze dne 17. prosince 1862, čís. 8 ř. zák. z roku 1863.

D ů v o d y:

Soud své stolice uznal obžalovaného vinným přestupkem proti bezpečnosti cti podle §u 488 tr. zák. a článku V zákona ze dne 17. prosince

1862, čís. 8 ř. zák. z roku 1863, spáchaným na čs. legionářích jako samostatném oddělení čs. vojska. Zmateční stížnost napadá tento rozsudek důvodem zmátečnosti podle §u 281 čís. 10 tr. ř. uvádějíc, že výrok obžalovanému za vinu kladený byl nesprávným výkladem zákona pojat pod ustanovení článku V. zákona ze dne 17. prosince 1862, čís. 8 ř. zák. z roku 1863. V době, kdy obžalovaný výrok pronesl, t. j. dne 10. února 1925, nebyly prý již čs. legie samostatnou částí čs. armády. Branným zákonem Čs. republiky ze dne 19. března 1920, čís. 193 sb. z. a n., jenž nabyl účinnosti dne 9. dubna 1920, byla čs. branná moc sjednocena. Čs. legionáři splynuli v důsledku toho po svém návratu do vlasti s ostatní brannou mocí v jednotný celek. Pokud zejména jde o ruské legie, jež se vrátily do vlasti později, než ostatní legie, byl nařízením vlády republiky Čs. ze dne 8. ledna 1921, čís. 8 sb. z. a n. za den jejich návratu ustanoven den 30. listopadu 1920. Názoru zmáteční stížnosti, že legie nebyly dne 10. února 1925 již samostatným oddílem čs. vojska, nelze však přes to přisvědčiti. V tomto směru dlužno zdůrazniti, že zákony, jimiž byly postupně upraveny vyjimečné poměry, zejména určité právní nároky a výhody příslušníků legií (tak zákony ze dne 23. května 1919, čís. 282 sb. z. a n., ze dne 24. července 1919, čís. 462 sb. z. a n., a ze dne 4. března 1920, čís. 151 sb. z. a n.), jmenují legie důsledně čs. zahraničními vojsky, čs. legionářskou (revoluční, zahraniční) armádou a že již sama skutečnost, že legie bojovaly a po státním převratu ještě jistou dobu trvaly mimo hranice Čs. republiky, přinášela nezbytně s sebou, že legie měly po celou dobu svého trvání své samostatné zřízení, že tedy tvořily po celou tuto dobu samostatné oddily čs. vojska. Není v tom ohledu bez významu ani, že pro vyřizování shora zmíněných záležitostí legionářů zřízena byla při ministerstvu Národní obrany zvláštní kancelář československých legií (zákon ze dne 4. března 1920, čís. 151 sb. z. a n.) ani, že se práva a nároky legionářů liší od práv a nároků ostatních příslušníků armády.

Čís. 2098.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.).
Skutková podstata přečinu podle §u 14 čís. 1 zákona vyžaduje v subjektivním směru úmysl vyvolati nepřátelské smýšlení proti státu pro jeho vznik nebo proti jeho ústavní jednotnosti.

(Rozh. ze dne 22. září 1925, Zm I 642/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmáteční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského jako nalézacího soudu v Chebu ze dne 10. července 1925, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle §u 14 čís. 1 zákona na ochranu republiky, zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl, mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Nelze upříti oprávnění výtce zmáteční stížnosti, že v rozsudkových důvodech není zjištěn úmysl obžalovaného, předpokládaný v §u 14 čís. 1

zákona na ochranu republiky. Nalézací soud se subjektivní stránkou skutkové podstaty činu obžalovanému za vinu kladeného v rozhodovacích důvodech nezabývá a nezjišťuje a neodůvodňuje, že obžalovaný uveřejnil závadný článek v úmyslu, vyvolat nepřátelské smýšlení proti státu pro jeho vznik nebo proti jeho ústavní jednotnosti. Jelikož není v rozsudkových důvodech náležitě zjištěna podstatná skutková známka přečinu podle §u 14 čis. 1 zákona na ochranu republiky po stránce subjektivní, je rozsudek zmatečným podle čis. 9 a) §u 281 tr. ř.

Čís. 2099.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čis. 50 sb. z. a n.).

Není třeba, aby popuzování (§ 14 čis. 4 zákona) se stalo »tváří v tvář« vůči popuzovaným a jimi jako takové bylo pojímáno.

»Zástupem« ve smyslu §u 39 čis. 2 zákona jest náhodné seskupení většího počtu osob, jež jsou k pachateli, třebaže nebyly na jednom a též místě těsně pohromadě, přece aspoň v takovém místním a časovém poměru, že mohou jeho čin postřehnouti, a jichž počet je takový, že hned na první pohled se nedá zjistiti. Na tom, že jde o zástup, nemění ničeho, ubude-li od něho, nebo přibude-li k němu jedna až dvě osoby. Není třeba, by osoby, zástup tvořící, byly na jednom a též místě současně přítomny, před pachatelem seskupeny a tváří v tvář ho viděly.

Okolnosti rozhodné pro uložení peněžitého trestu jsou uvedeny v §u 29 zákona příkladmo.

(Rozh. ze dne 22. září 1925, Zm I 673/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmatečností obžalované do rozsudku krajského jako nalézacího soudu v Litoměřicích ze dne 1. července 1925, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou přečinem podle §u 14 čis. 4 zákona na ochranu republiky, zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl, mimo jiné z těchto

důvodů:

V nepravu jest zmatečností stížnost, tvrdící, že ke skutkové podstatě přečinu podle §u 14 čis. 4 zákona na ochranu republiky jest třeba, by popuzování se stalo »tváří v tvář« vůči osobám popuzovaným a by těmito osobami slova popuzujícího byla také pojímána jako popuzování. Skutková podstata přečinu podle §u 14 čis. 4 zákona na ochranu republiky nevyžaduje těchto skutkových známek, jak zřejmě vyplývá ze znění a smyslu tohoto zákonného ustanovení. Rovněž v nepravu jest zmatečností stížnost, požadující k pojmu zástupu, by to byl větší počet osob na jednom a též místě současně přítomných, před pachatelem seskupených a pachatele tváří v tvář vidoucích. Dle stálé judikatury Nejvyššího soudu sluší rozuměti pojmem zástupu náhodné seskupení většího počtu osob, jež jsou k pachateli, třebaže nebyly na jednom a též místě těsně pohromadě, přece aspoň v takovém místním a časovém poměru, že mohou čin jeho postřehnouti, a jichž počet je takový, že

hned na první pohled se nedá zjistiti, a že na tom, že jde o zástup, nemění ničeho, ubude-li od něho, nebo přibude-li k němu jedna až dvě osoby. Snažíc se prokázati, že čin obžalované je promlčen (čis. 9 b) §u 281 tr. ř.), přehlíží zmatečností stížností, že § 29 zákona na ochranu republiky ustanovuje, že za trestný čin podle tohoto zákona může soud vedle trestu na svobodě uznati také trest peněžité, zejména, byl-li čin spáchán ze zistností nebo v úmyslu poškoditi republiku, — a že tedy toto zákonné ustanovení, jak ze slova »zejména« zcela nepochybně plyne, neuvádí jmenované dvě skutečnosti jako výlučné případy, za kterých toliko by bylo možno peněžité trest uložiti.

Čís. 2100.

Ustanovení §u 219 tr. ř. vztahuje se jak na příslušnost místní, tak i věcnou.

Pokud lze vyloučiti veřejnost při projednávání obžaloby pro zločiny podle §§u 15 čis. 3 a 21 čis. 1 zákona na ochranu republiky (§§y 228, 229 tr. ř.).

Obžalovaný souhlasil se čtením protokolů nebo posudků, navržených v obžalovacím spise, nečinil-li opačné prohlášení ve lhůtě §u 222 tr. ř., ba ani do zahájení hlavního přelíčení, leč by odpor teprve při něm vznesený opíral o okolnosti teprve provedením hlavního přelíčení na jevo vyšlé (§§y 249, 281 čis. 4 tr. ř.).

K obžalobě pro zločin §u 15 čis. 3 lze uznati na zločin podle §u 21 čis. 1 zák. na ochranu republiky (§§y 262, 267, 281 čis. 8 tr. ř.).

Pojmu »návodu« (§ 5 tr. zák.) i pojmu »navádění (svádění« podle §u 21 zák. na ochranu republiky odpovídá i činnost toho, kdo někoho, ku spáchání (páchání) trestného činu již rozhodnutého, v jeho zločinném rozhodnutí posiluje.

Utvrzování v rozhodnutí, odpírání vojenskou službu z důvodů náboženských dopisy a tiskem.

Antimilitaristická propaganda.

Urážka parlamentu výrokem, že opilí poslanci dělají zákony (článek V zákona ze dne 17. prosince 1862, čis. 8 ř. zák. z roku 1863.).

(Rozh. ze dne 23. září 1925, Zm I 414/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečností stížností obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 24. března 1925, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem podle §u 21 čis. 1 zákona ze dne 19. března 1923, čis. 50 sb. z. a n. a přečinkem podle §u 488 tr. zák. a článku V zákona ze dne 17. prosince 1862, čis. 8 ř. zák. z roku 1863, mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmatečností stížností obžalovaného uplatňuje důvody zmatečností čis. 1, 3, 4, 5, 8 a 9 §u 281 tr. ř. S hlediska důvodu zmatečností čis. 1 namítá, že stěžovatel byl obžalován také pro zločin podle §u 15 čis. 3 zákona na ochranu republiky, spáchaný tiskopisy, vydanými v roce 1922, tedy

před platností tohoto zákona, nebyvšího platnosti (správně podle §u 44 účinnosti) teprve dnem 8. dubna 1923, že však přečiny, spáchané tiskem před účinností zákona na ochranu republiky, náležejí podle článku VI uvoz. zák. k trestnímu řádu před soudy porotní. Námitkou neuplatňuje zmateční stížnost ani důvodu zmatku, jehož se číselně dovolává, ani kteréhokoli z ostatních důvodů zmatečnosti, v §u 281 tr. ř. výčetně uvedených. Netvrdí ani, že soud, který jednal a rozhodoval o trestní věci stěžovatelově, nebyl náležitě obsazen, tím méně, že se při hlavním přelíčení sběhla některá z ostatních nesprávností, uvedených jako důvod zmatečnosti pod čís. 1 §u 281 tr. ř. Námitka jest jednak projevem stěžovatelovy nepokojenosti nad tím, že zemský trestní soud v Praze ve smyslu návrhu obžalovacího spisu, dovolávajícího se §u 13 tr. ř., uznal, že jest k projednání a rozhodnutí trestní věci příslušným jako sborový soud první stolice, jednak směřuje nepřímou i proti usnesení, jímž nalézací soud při hlavním přelíčení nevyhověl návrhu stěžovatelova obhájce, by trestní věc byla postoupena soudu porotnímu. Toto brojení zmateční stížnosti proti postupu nalézacího soudu je však opožděné a tudíž i nepřijatelné. V obžalovacím spise bylo navrženo výslovně, by hlavní přelíčení byl konáno před senátem zemského trestního soudu v Praze, příslušného podle §§u 13 (51, 56) tr. ř. Zmateční stížnost netvrdí, že se stěžovatelé při doručení obžalovacího spisu nedostalo poučení ve smyslu druhého odstavce §u 208 tr. ř., dle něhož může se obviněný námitkami proti obžalovacímu spisu dožadovati rozhodnutí sborového soudu druhé stolice mimo jiné i o příslušnosti soudu, jmenovaného v obžalovacím spise. Obžalovaný vznesl sice proti obžalovacímu spisu námitky, onoho rozhodnutí však se v nich nedovolával tak, že sborový soud druhé stolice neměl ani příležitosti, ani zákonného důvodu, by otázku příslušnosti soudu řešil a rozřešil jiným způsobem, než dle návrhu obžalovacího spisu. Připustil-li však sborový soud druhé stolice svým rozhodnutím obžalobu i v oněch bodech, proti nimž směřovaly námitky, byl stěžovatel podle §u 219 tr. ř. dán právoplatně v obžalobu mimo jiné i s tím v citovaném právě předpisu výslovně stanoveným důsledkem, že příslušnosti onoho soudu, který podle obžalovacího spisu povolán byl k hlavnímu přelíčení, nebylo již lze odporovati. Netřeba připomínati, že tento předpis, který co do druhů soudní příslušnosti nijak nerozeznává, vztahuje se na příslušnost jak místní tak i věcnou. Předchozí úvahy opravňovaly tudíž nalézací soud, by zamítl shora zmíněný návrh obhájce jako opožděný a netřeba se proto obíratí otázkou správnosti jiných důvodů, z nichž návrhu vyhověno nebylo. Z oněch úvah jest však zároveň zřejmo, že se námitce zmateční stížnosti nedostává zákonného podkladu ani s hlediska důvodu zmatečnosti čís. 4 §u 281 tr. ř., jehož se ostatně zmateční stížnost v tom ohledu výslovně dovolává.

Důvod zmatku čís. 3 §u 281 tr. ř. spatřuje stížnost v tom, že podle §u 229 tr. ř. byla vyloučena veřejnost hlavního přelíčení. Stížnost namítá, že z tiskopisů, jimiž stěžovatel spáchal podle obžalovacího spisu za vinu mu kladené trestné činy, ani jediný nebyl zbaven, že tedy byly veřejnosti již dávno, od roku 1922 známy a že, nebyl-li jimi veřejný pořádek po dobu tří roků porušen, nebylo obav, že dojde k jeho porušení při hlavním přelíčení nebo následkem něho, kdyžť se o otázce, mají-li vojenské služby býti nuceni branci, jichž přesvědčení se to přičí, již dávno a ve

všech státech veřejně tiskem i na přednáškách jedná. Námitka je bezdůvodna. O zmatku pro vyloučení veřejnosti mohla by vůbec býti řeč jen tehda, kdyby bývala veřejnost vyloučena bez formálního usnesení soudu anebo z důvodu, v §u 229 tr. ř. neuvedeného. Ani to ani ono se nestalo. Budiž proto vzhledem k vývodům stížnosti jen mimochodem podotknuto, že obžalovacím spísem nebylo stěžovateli kladeno za vinu obžaloby veřejně podněcoval k odpirání branné povinnosti, tudíž ke zločinu vojenskému a ke hromadnému páchání přečinu podle §u 47 až 51 branného zákona, tedy zločin podle §u 15 čís. 3 zákona na ochranu republiky, nýbrž že předmětem jednání v hlavním přelíčení byly kromě toho i další trestné činy stěžovatelovy, jež prvním bodem obžalovacího spisu byl stíhán také pro zločin podle §u 21 čís. 1 zákona na ochranu republiky, z něhož byl viněn proto, že řadou dopisů z ledna, února a května roku 1924, zaslanych na adresu vojína Štěpána K-a, hleděl ho navésti ke zločinu porušení subordinace, tedy rovněž ke zločinu vojenskému. Uváží-li se nesmírný význam, jaký má pohotovost a vnitřní neporušenost armády pro vnitřní i vnější bezpečnost státu, nutno uznati, že nalézací soud neporušil ani věcně předpisu §u 228 tr. ř., když vyloučil veřejnost hlavního přelíčení z důvodů veřejného pořádku, opíraje se o ustanovení §u 229 tr. ř., citované v dotčeném nálezu.

Důvod zmatečnosti čís. 4 §u 281 tr. ř. uplatňuje zmateční stížnost proti rozsudkovému výroku, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem podle §u 21 čís. 1 zákona na ochranu republiky, především proto, že při hlavním přelíčení byly po návrhu obžalovacího spisu čteny výpovědi řady svědků přes to, že tomu stěžovatel svým obhájcem odporoval. Tím, že stěžovatel byl takto zbaven práva klásti svědkům otázky, byla prý jednak porušena zásada bezprostřednosti, jednak zůstaly prý výpovědi svědků neúplnými a přesvědčení, čerpané z nich soudem, mohlo se státi vratkým a neodůvodněným. Výtce nelze přiznati oprávnění. O obžalovaném, který ve lhůtě §u 222 tr. ř. ba ani až do zahájení hlavního přelíčení neprohlásí opaku, sluší míti za to, že se čtením protokolů nebo posudků, v obžalovacím spise navržených souhlasí a že se tím zároveň vzdává práva odporu, jinak mu příslušícího. Odpor, vznesený jím teprve při hlavním přelíčení, jest opožděný a bezúčinný, ač-li jej neonírá o okolnosti teprve provedením hlavního přelíčení na jevo vyšlé. Nelze tudíž v tom, že ke čtení oněch protokolů bylo přikročeno přes odpor obžalovaného, spatřovati ani porušení zásady ústnosti a bezprostřednosti řízení, ani zkrácení práv stěžovatelových na obhajobu, zejména jeho práva, dávatí svědkům otázky, zaručeného mu arci jinak předpisem §u 249 tr. ř.

Důvod zmatku čís. 8 §u 281 tr. ř. (překročení obžaloby) spatřuje zmateční stížnost v tom, že stěžovatel byl uznán vinným zločinem podle §u 21 čís. 1 zákona na ochranu republiky také proto, že vojína K-a i článkem »Zločin či zásluha« časopisu »M. P.« ze dne 19. března 1924 hleděl navésti ke zločinu porušení subordinace, ač prý stěžovatel pro tento čin nebyl vůbec obžalován. Než zmateční stížnost sama připomíná, že pro onen článek byl stěžovatel veřejnou obžalobou stíhán ve sméru zločinu podle §u 15 čís. 3 zákona na ochranu republiky, že však v důvodech obžalovacího spisu děje se o článku tom zmínka i ve spojení se

stěžovatelovým dopisem ze dne 15. května 1924, v jehož zaslání na adresu Štěpána K-a spatřuje obžalovací spis skutkovou podstatu zločinu podle §u 21 čis. 1 zákona na ochranu republiky. V důvodech obžalovacího spisu uvádí se totiž obsah onoho dopisu, zejména i jeho věta, že na doklad toho, že, jak se uvádí v předchozí větě, stěžovatel spracováním veřejného mínění snaží se napomáhati ušlechtilým snahám senátora K-e slovem i tiskem, příkládá svůj článek v »M. P.« uveřejněný. Byl-li tudíž rozsudkovým výrokem, vztahujícím se na zločin podle §u 21 čis. 1 zákona na ochranu republiky, stěžovatel uznán vinným, že mimo jiné i dopisem ze dne 15. května 1924 jakož i k tomuto dopisu přiloženým výstřížkem, obsahujícím článek »Zločin či zásluha« časopisu »M. P.« ze dne 19. března 1924 hleděl navést ke zločinu porušení subordinace, tudíž ke zločinu vojenskému, nelze říci, že se tento výrok vztahoval na skutek, netvořící předmět obžaloby. Stačí, že byl onen skutek pojat do důvodů obžalovacího spisu, pojících se s jeho žalobní formulí v jediný nedílňý celek. Ostatně byla pro uvedený článek podána na stěžovatele obžaloba pro zločin podle §u 15 čis. 3 zákona na ochranu republiky a nelze ani s hlediska ustanovení §§u 262 a 267 tr. ř., jichž porušení by v tomto případě jediné mohlo přijíti v úvahu jako důvod zmatku, uplatňovaný zmáteční stížností, ničeho namítati proti tomu, shledal-li nalézací soud v určité části skutku toho nikoli skutkovou podstatu onoho trestného činu, na který zněla obžaloba, nýbrž jiného činu trestného, ohroženého podle zákona (§§y 15 čis. 3 a 21 čis. 1) týmž trestem. Ide tu o přesvědčení právní, které podle ustanovení poslední věty §u 262 tr. ř. není vázáno označením skutku ve spise obžalovacím, nikoli o odsouzení pro skutek, na nějž obžaloba nezněla (§ 267 tr. ř.).

Výtky, které činí zmáteční stížnost rozsudku s hlediska důvodu zmatku čis. 5 §u 281 tr. ř. jsou v těsné souvislosti s valnou částí oněch námitek a k nim připojených úvah, jimiž uplatňuje důvod zmátečnosti čis. 9 (zřejmě čis. 9 a) téhož §u. Jako zákonu vyhovující uplatňování důvodu zmatku čis. 5 §u 281 tr. ř. nepřicházejí ony výtky vůbec v úvahu. Zmateční stížnost vytyká, že »tvrzení« rozsudku, správně rozsudkový výrok, zároveň skutkové zjištění rozsudkové, podle něhož stěžovatel dopisy ze dne 23. ledna a 15. května 1924 jakož i k tomuto dopisu přiloženým výstřížkem, obsahujícím článek »Zločin či zásluha« hleděl vojína Štěpána K-a navést ke zločinu porušení subordinace, tudíž ke zločinu vojenskému, jest v rozporu se spisy, totiž s oběma dopisy. Zmateční stížnost tudíž ani netvrdí, že mezi reprodukcí doslovu a obsahu obou dopisů i článku »Zločin či zásluha«, zařazenou do rozsudkových důvodů, a listinami samotnými jest rozpor, nýbrž brojí takto zřejmě proti výkladu, iehož se těmito listinám dostalo v rozhodovacích důvodech napađeného rozsudku. Namítá, že stěžovatel v oněch dopisech K-a vůbec k ničemu nenaváděl, nejméně pak k nějakému, dokonce určitému činu trestnému, a upozorňuje zejména na větu dopisu ze dne 23. ledna 1924: »Radím ti však nyní ničeho nepodnikati«, z níž je prý patrno, že stěžovatel naváděl K-a k úplné trpnosti. Dovolávajíc se důvodu zmátečnosti čis. 9 §u 281 tr. ř., zmáteční stížnost dovozuje především, že oba dopisy stěžovatelovy měly za účel, K-a, který tehdy byl v žaláři, potěšiti hlavně sdělením, že stěžovatel i jiní pracují o to, by dostal milost, že stěžovatel vyzýval jimi K-a zejména ke statečnosti v utrpení, že při dopise ze dne

15. května 1924 nemyslel na to, co bude po oněch 4 měsících žaláře, které měl K. tehdy ještě před sebou, by totiž K., až vyjde ze žaláře, výkon (branné) služby opět odepřel, nýbrž že věřil, že K. nebude již nucen k službě, poněvadž se do té doby dosáhne legální cestou praxe mírnější, a že přiloženým článkem »Zločin či zásluha« chtěl K-ovi dodat i tom směru naděje. Než zmáteční stížnost přehlízí, že nejen zjištění doslovu projevu, nýbrž i určení smyslu, příkládaného mu tím, od něhož projev pochází, a jeho úmyslu, právě tak, jako vymezení jeho dosahu, tendence i cíle, jím sledovaného, je zjištěním rázu po výtce skutkové, že tudíž téže povahy jest i činnost nalézacího soudu, směřující k naznačenému cíli tak, že pro soud jest i při výkladu toho kterého závadného projevu ve směrech shora naznačených směrodatným především předpis druhého odstavce §u 258 tr. ř., podle něhož o okolnostech rázu skutkového rozhoduje soud podle svého volného, ač ovšem ze svědomitého zkoumání průvodních prostředků čerpaného přesvědčení.

K přesvědčení, že stěžovatel oběma dopisy jakož i výstřížkem »Zločin či zásluha« hleděl vojína K-a navést k vojenskému zločinu porušení subordinace, dospěl nalézací soud podle rozsudkových důvodů především na základě jednotlivých vět dopisů samotných (věty dopisu ze dne 23. ledna 1924: »všichni nahlízejí, že případ tvůj je vyjimečný a že nelze jej klasifikovati jako zločinné jednání, ježto jeho podklad a pohnutky jsou vysoce mravní« a dopisu ze dne 15. května 1924, v němž stěžovatel vyslovuje naději, že »přece K-ova a jejich spravedlivá idea najde si cestu i do zaostalých zákonníků vojenských i občanských a že mu (K-ovi) bude dáno za vytrpěnou křivdu zadostučinění tím, že mohl sloužiti jako jeden z prvňích průkopníků idee beznásilnosti v naší vlasti, že pisatel věří, že konají věc spravedlivou, a pro dobro svého národa a všeho lidu« a přeje K-ovi hojně síly a vytrvalosti), dále článku »Zločin či zásluha« v němž pisatel (stěžovatel) zavrhuje zákony, které se přiči svědomí lidí, a prohlašuje, že množství těchto lidí, (totiž těch, kteří praví, že zabíjet nebo k tomu byt i nepřimo napomáhat nebudou) stoupá, že tito zvěstovatelé lepší budoucnosti jsou vítáni tím, že je zavírají do pevnostního vězení, by si tam »odsloížili« svou vojenskou povinnost, a polemizuje se zásadami vojenské služby, podle nichž nelze připustiti vyjimek a osvoboditi od vojenské služby osoby, jichž svědomí se přiči konání vojenské služby. Rozsudkové důvody zdůrazňují dále jednak, že stěžovatel jest podle svého vlastního doznání i podle onoho svého článku »Zločin či zásluha« antimilitaristou, jednak že věděl o zločinné činnosti K-ově i o tom, že byl týž pro vojenský zločin porušení subordinace již trestán, a dospívají k závěru, že v obou dopisech snaží se stěžovatel vzbuditi v K-ovi přesvědčení, že, odpiraje konání vojenské služby, jedná správně, že v jeho jednání není nic zločinného a nabádá ho k vytrvalosti, výstřížek s článkem »Zločin či zásluha« pak že příkládá, by svým dopisům dodal důraz, že tudíž úmysl stěžovatelův směřoval k tomu, by K-a navedl k vojenskému zločinu (porušení subordinace). Na správnosti tohoto závěru, který ve skutečnostech a zjevech, na nichž je zbudován, nachází plnou oporu, nemění ničeho ani okolnost, zdůrazňovaná zmáteční stížností, že totiž v obou dopisech stěžovatelových vyskytují se také věty, které by se arci samy o sobě mohly jeviti trestně nezávadnými. Rozsudkové důvody neponěchávají ani obdobnou obhajobu stěžovatele,

kteřý onen za vinu mu kladený úmysl popíral, nepovšimnutu, vyvracejí ji však případnými úvahami, čerpanými arci i tu především z ostatního obsahu obou dopisů i článku »Zločin či zásluha« a z antimilitaristického smýšlení stěžovatelova i z jeho vědomosti o zločinném jednání K-ově a jeho trestech a vrcholícími v neméně případném závěru, podle něhož stěžovatel musil si býti toho vědom, že svými dopisy posiluje K-a v jeho zločinném rozhodnutí a že k tomu směřoval i jeho úmysl. Tento úmysl a účel, sledovaný pachatelem správně označuje rozsudek jako jedině rozhodný i odmítá důsledně právem jako nerozhodnou další obhajobu stěžovatelovu, podle níž prý pohnutkou k dopisu bylo mu jeho nábožen- ské přesvědčení.

Rozsudkový výrok, jímž stěžovatel byl uznán vinným zločinem podle Šu 21 čís. 1 zákona na ochranu republiky, má zejména ve spojení se shora zmíněným závěrem rozsudkovým, podle něhož jeho úmyslem bylo posílit K-a v jeho zločinném rozhodnutí, zřejmě ten smysl, že úmysl stěžovatelův směřoval k tomu, by svými činy navedl K-a k tomu, by po skončení vyšetřování, pokud se týče po odpykání trestu, v němž se dle rozsudkového zjištění K. nacházel v době činů stěžovatelových, konání vojenské služby znovu odepřel. Jako nemístnou a vzhledem k předpisům §§š 258, 288 čís. 3 tr. ř. i jako nepřipustnou polemiku s tímto věcně plně odůvodněným pojmáním skutků stěžovatelových v rozsudku dlužno tudíž označiti námitku zmateční stížnosti, že jest nemyslitelno, by stěžovatel sváděl člověka, který přes jedno odsouzení sám se opět rozhodl odepřít vojenský výcvik. Stačí pouze dodat, že stejně, jako pojmu »ná- vodu« podle Šu 5 tr. zák. odpovídá i pojmu »navádění« (svádění) podle Šu 21 čís. 1 zákona na ochranu republiky také činnost toho, kdo někoho, ku spáchání (páchání) trestného činu již rozhodnutého, v jeho zločin- ném rozhodnutí posiluje (rozh. víd. sb. č. 2158). Právně bezpodstatnou jest posléze námitka zmateční stížnosti, že prý stěžovatel nenaváděl K-a ke konkrétnímu činu, zejména k určitému konkrétnímu zločinu. Rozsudek i v tomto bodě vyhovuje plně zákonu, neboť skutek, jímž byl stěžovatel vinným uznán, že totiž vojína K-a hleděl navést ke zločinu porušení subordinace, tudíž ke zločinu naznačenému v §§ech 145 a násl. voj. tr. zák., zakládá zejména s hlediska shora přesněji nastíněného pojetí jeho rozsudkem i pokud jde o požadavek jeho určitosti (konkrétnosti) pojem navádění ke zločinu ke zločinu vojenskému ve smyslu Šu 21 čís. 1 zá- kona na ochranu republiky.

Proti rozsudkovému výroku, jímž další skutek stěžovatelův podřa- děl byl skutkové podstatě přestupku proti bezpečnosti cti podle Šu 488 tr. zák. a článku V zákona ze dne 17. prosince 1862, čís. 8 ř. zák. z roku 1863, dovolává se zmateční stížnost důvodů zmatečnosti čís. 4, 5, 9 (zřejmě 9 a) Šu 281 tr. ř. S hlediska důvodu zmatku čís. 4 považuje se stěžovatel za zkrácena tím, že mezitímním usnesením nalézacího soudu nebylo při hlavním přelíčení vyhověno jeho návrhu na výslech Josefa B-y a Miroslava K-e jako svědků o tom, že stěžovatel užil při své přednášce výslovně slova parlamentní (krčma) a že nemluvil o celém parlamentu, nýbrž jen o jednotlivých poslancích, kteří se v parlamentní restauraci opíjejí, a na výslech Marie H-ové a Al. B-a o tom, že jednotliví poslanci se v parlamentní restauraci skutečně opíjejí a pak jdou hlasovat. Nalé- zací soud nevyhověl návrhu s odůvodněním, že okolnosti, o nichž důkazy

byly nabídnuty, jeví se pro posouzení věci nerozhodnými. Učinil tak právem a bez újmy práv stěžovatelových na obhajobu. Výrok, kladený stěžovateli za vinu obžalovacím spisem, měl podle rozsudkového zjištění tento doslov: »Podívejte se jen do parlamentu, tam v krčmě se nejdříve opíjí a pak dělají zákony, které jsou ovšem pro kočku a jež se pak ob- cházejí; oni idealisté, kteří do krčmy nechodí, nic nezmohou, jelikož jsou tam nulami«. Těžiště výroku jako projevu urážlivého spočívá zřejmě v jeho slovech, že se poslanci nejdříve opíjí a pak dělají zákony. Správnost zjištění této části závadného výroku v rozsudku nepopírá však ani zma- teční stížnost, v rozsudkových důvodech pak se připouští výslovně, že stěžovatel měl slovem »krčma« na mysli restauraci parlamentní. Že stěžovatel nemluvil o celém parlamentu a že svůj výrok nevztahoval na všechny poslance, nýbrž jen na část jich, je samozřejmo. Rozsudkové zjištění, podle něhož stěžovatel mluvil o děláni zákonů, které jsou pro kočku a jež se pak obcházejí, nemůže však míti jiného smyslu, než že v ě t š i n a poslanců, nutná přec pro přijetí kteréhokoli zákona, »dělá« zákony ve stavu opilosti. Stěžovatel připustil výslovně, že ona slova pro- nesl a zmateční stížnost ani proti správnosti tohoto zjištění rozsudko- vého nečiní námitek. Právem zamítl tudíž nalézací soud návrh na vý- slech svědků o tom, že stěžovatel nemluvil o celém parlamentu, nýbrž jen o j e d n o t l i v ý c h poslancích, jakož i návrh na provádění důkazu o tom, že se j e d n o t l i v í poslanci v parlamentní restauraci skutečně opíjejí a pak jdou hlasovat. Výtka, že činí svá usnesení na základě hlasů opilých svých členů a že zákony, jím usnášené, jsou podle toho, postihuje nejen jednotlivé poslance, nýbrž celý parlament. Proto postrádá všeho oprávnění výtka, kterou činí rozsudku zmateční stížnost s hlediska dů- vodu zmatku čís. 5 Šu 281 tr. ř. v ten rozum, že se v jeho rozhodovacích důvodech předpokládá, že stěžovatel mluvil o parlamentě, kdežto prý z obžaloby i ze svědecké výpovědi Jana S-e, na niž je dotyčné rozsudkové zjištění zbudováno, vychází na jevo, že stěžovatel neodsuzoval ani par- lament ani všechny poslance. Důsledkem toho neprovádí stížnost ani obdobné námitky důvodu zmatečnosti čís. 9 a) Šu 281 tr. ř. způsobem, který by vyhovoval předpisu Šu 288 čís. 3 tr. ř., vycházejíc v dotyčných svých vývodech znovu z tvrzení, že stěžovatel mluvil pouze o jedno- tlivých poslancích, kteří se skutečně opíjejí. Bylo ji proto jako ve všech směrech bezdůvodnou zavrhnouti.

Čís. 2101.

Skutková podstata zločinu Šu 87 tr. zák. nevyžaduje, by úmysl pachate- lův směřoval přímo ku přivodění nebezpečí; stačí, je-li si pachatel vě- dom možností vzniku nebezpečí a přes to úmyslně předseběře čin s ne- bezpečím spojený.

Jde o pokus zločinu veřejného násilí podle §§š 8, 87 tr. zák., při- pravil-li si pachatel za demonstraci kámen, nepoužil ho však proti policii, protože byl pozorován.

Pro pojem »jednání ke skutečnému vykonání zločinu« (§ 8 tr. zák.) se nepředpokládá, že činnost pachatelova nepřipouští jiného výkladu než závěr, vykonatí určitý zločin (způsobití určitý výsledek).

Jde o pokus, nikoliv jednání přípravné, projevuje-li se v zevním dění poznatelným způsobem úmysl pachatelův přivoditi výsledek, jehož úmyslné přivodění zákon tresce jako zločin.

(Rozh. ze dne 24. září 1925, Zm I 296/25.).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 2. března 1925, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem nedokonaného veřejného násilí podle §§ 8, 87 tr. zák., mimo jiné z těchto

důvodů:

Neodůvodněna jest o čís. 9 písm. a) §u 281 tr. ř. opřená námitka zmateční stížnosti, že skutková podstata zločinu §§ 8, 87 tr. zák. není naplněna po stránce subjektivní, jelikož není v rozsudku zjištěno, že stěžovatel přímo rozvážil a zamýšlel přivoditi nebezpečí rázu, v §u 85 písm. b) tr. zák. naznačeného. Podle stále judikatury zrušovacího soudu nevyžaduje se pro skutkovou podstatu §u 87 tr. zák., by úmysl pachatelův směřoval přímo ku přivodění nebezpečí; stačí, je-li si pachatel vědom možnosti vzniku nebezpečí a předseběle-li přes to úmyslně čin, s nebezpečím spojený. Odsuzující výrok je tudíž v rozhodovacích důvodech právě stolice opodstatněn způsobem, správnému výkladu zákona vyhovujícím, i po stránce subjektivní, když jest v nich zjištěno, že nebezpečí ve směrech, před tím v rozsudku naznačených, to jest pro policejní stráž a osoby, v davu se nalézající, a pro cizí majetek musel si býti a byl sobě plně vědom každý z přítomných a jednajících osob.

Stížnost namítá podle čís. 9 písm. b) (správně 9 písm. a) §u 281 tr. ř., že jde ve zjištěném skutku pouze o beztrestné jednání přípravné, nikoliv o pokus podle §u 8 tr. zák.; okolnost, že stěžovatel měl v kapse kámen, není prý jednáním, umožňujícím jediný a spolehlivý závěr na zlý úmysl, rozsudkem u stěžovatele předpokládaný, nýbrž připouští několikaletý výklad; i kdyby byl prý oprávněn závěr na onen úmysl, stěžovatel prý od něho ustoupil. Než tyto námitky jsou pochybeny, nehledíc ani k tomu, že první námitka nehodnotí celek skutkových zjištění, vztahujících se k otázce, je-li tu pokus, či přípravné jednání, nýbrž toliko část těchto zjištění. Pro pojem »jednání vedoucího ku skutečnému vykonání zločinu« (§ 8 tr. zák.) se nepředpokládá, že činnost zlomyslníkova nepřipouští jiného výkladu, než právě závěr na jeho úmysl, vykonati určitý zločin, způsobiti určitý trestný výsledek. Zevní zlý čin, převyšující pouhé myšlenky a vnitřní předsevzetí, podle §u 11 tr. zák. beztrestné, (jednání vedoucí ku skutečnému vykonání zločinu) jest tu, projevuje-li se v tom, co se zjevně děje, poznatelným způsobem úmysl pachatelův, přivoditi výsledek, jehož úmyslné způsobení zákon tresce jako zločin. Zlý úmysl stěžovatele použití kamene zlomyslně proti policejní stráž, po případě ku poškození cizího majetku za okolností, za kterých bylo by použitím kamene přivoděno nebezpečí rázu v §u 85 písm. b) tr. zák. vytčeného, došel zřejmého, pro pozorovatele poznatelného výrazu tím, že se stěžovatel — jak rozsudek zjišťuje — za okolností tam vylíčených opatřil

kamenem právě v době, kdy kolem přijíždě l oddíl jízdní policie, učinil jím pohyb rukou do zadu, jakoby jím chtěl hodit, a šel, ohlédnuv se, s kamenem v ruce několik kroků za jízdní policií, načež strčil kámen do kapsy a popošel — sledován civilními strážníky — až na dolejší konec náměstí, kde byl zadržen. Takový čin vedoucí k vykonání zločinu jest ovšem trestným pokusem jen, nebyl-li zločin dokonán z příčin mimo vůli pachatelovu. Než o dobrovolný ústup v této trestní věci nejde. Rozhodovací důvody právě stolice zjišťují, že skutek, stěžovatelem zamýšlený a podnikaný, nebyl dokonán jen pro jeho zatčení, tedy z příčiny na jeho vůli nezávislé, poukazující k tomu, že stěžovatel kámen neodhodil a měl ho u sebe v kapse až do zatčení, a přihlízejíce patrně k výpovědi svědka Josefa V-y, že stěžovatel nehodil kamenem po stráž, protože pozoroval svědka a dva policejní agenty u svědka stojící, jakož i k mimosoudnímu doznání stěžovatele, že zvedl kámen, by jím hodil po jízdní policii, že šel kus ce sty za policisty a že byl na Můstku zadržen dříve než mohl hoditi kamenem, který si dal do kapsy.

Čís. 2102.

Byl-li rozsudek zrušen k zmateční stížnosti obžalovaného a odvolání veřejného obžalobce z výroku o trestu poukázáno na zrušovací rozhodnutí, lze v novém rozsudku uznati na vyšší trest, než ve zrušeném jen, bylo-li ono odvolání veřejného obžalobce důvodným (§ 293 odstavec třetí, § 344 čís. 12 tr. ř.).

(Rozh. ze dne 24. září 1925, Zm I 471/25.).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku porotního soudu v Chebu ze dne 29. dubna 1925, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem zabití podle §u 140 tr. zák., zrušil napadený rozsudek ve výroku o trestu a odsoudil obžalovaného do těžkého žaláře na 13 měsíců.

Důvody:

Rozsudkem krajského jako porotního soudu v Chebu ze dne 21. října 1924 byl stěžovatel uznán vinným zločinem zabití podle §u 140 tr. zák. a odsouzen podle §u 142 tr. zák. za použití §u 338 tr. ř. do těžkého žaláře na 13 měsíců, zostřené a doplněného čtvrtletně postem a tmavou komorou 19. dubna. Ke zmateční stížnosti odsouzeného byl rozsudek nálezem nejvyššího soudu ze dne 30. prosince 1924 zrušen a odvolání, jež podal veřejný obžalobce do výroku o výši trestu, odkázáno na toto rozhodnutí. Po novém projednání věci uznal krajský co porotní soud v Chebu rozsudkem ze dne 29. dubna 1925 stěžovatele znovu vinným zločinem zabití a uložil mu trest těžkého žaláře v trvání dvou let, zostřené a doplněný čtvrtletně postem a tvrdým lůžkem každého 19. dubna. Do tohoto rozsudku podal obžalovaný znova zmateční stížnost, jež se dovolává důvodu zmatečnosti podle čís. 12 §u 344 tr. ř. a namítá, že byl výrokem o výši trestu porušen předpis třetího odstavce §u 293 (290) tr. ř. Stížnost namítá předem, že odvolání státního zastupitelství do

prvého rozsudku jest bez vlivu na zákaz opravy trestu v neprospěch obžalovaného; odvolání nepropůjčilo prý své stolici právo, by vykročila z původního trestu, nýbrž zjednálo toliko státnímu zastupitelství možnost, by přivedilo novým odvoláním zvýšení trestu, uznala-li prvá stolice na týž trest. Námitka je zřejmě pochybena. Má-li se za to, že prvá stolice nesměla uložit trest vyšší, nelze proti rozsudku připustiti ani opravný prostředek z důvodu, že trest jest neodůvodněně nízký.

Avšak stížnost jest v právu, pokud dovozuje, že dřívějším odvoláním žalobcovým nestal se zákaz opravy v neprospěch obžalovaného naprosto bezúčinným. Pro toto odvolání žalobcovo nemohl arcí' nastati účinek závislý podle druhého odstavce Šu 290 tr. ř. na tom, že byla zmateční stížnost podána jenom ve prospěch obžalovaného, totiž že přísnější trest jest naprosto nepřipustným. Avšak postavení obžalovaného, k jehož zmateční stížnosti rozsudek byl zrušen a věc vrácena své stolici k novému projednání a rozhodnutí, nemůže býti nepřínivějším než postavení obžalovaného, jehož zmateční stížnost byla zavržena a o jehož trestu rozhodl pak k odvolání žalobcovu ihned zrušovací soud. Dlužno přihlížeti také k tomu, že, uzná-li nový rozsudek své stolice na přísnější trest pod nejnižší hranici příslušné trestní sazby, nemá obžalovaný práva odvolacího ani, kdyby nový trest byl dle okolností případu zřejmě přemrštěným. Ustanovení třetího odstavce Šu 293 tr. ř. dlužno z těchto úvah dáti výklad ten, že druhý rozsudek své stolice smí vysloviti přísnější trest, než byl vysloven zrušeným rozsudkem, jen tehdy a jen potud, když a pokud by bylo k opravě výroku o trestu došlo již následkem opravných prostředků obžalobcem do prvního zrušeného rozsudku podaných. Skutečnost, že do rozsudku své stolice bylo kromě úspěšné zmateční stížnosti ve prospěch obžalovaného podáno i odvolání obžalobce, nedává tedy své stolici úplnou volnost ve výměře trestu a nečiní zákaz opravy rozsudku v neprospěch obžalovaného naprosto neúčinným, nýbrž zúžuje působivost zákazu tak, že právo nalézacího soudu k přísnější výměře trestu závisí na tom, že odvolání obžalobcovo bylo neoliko včasným a přípustným, nýbrž i věcně důvodným, a omezeno na rozsah, ve kterém odvolání shledává se důvodným (rozh. sb. n. s. č. 1950 a rozhodnutí býv. zrušovacího soudu vídeňského úř. sb. čís. 730 a 3637). Takové důvodnosti odvolání obžalobcovu přiznati nelze.

Toto odvolání uznalo správnost stanoviska své stolice, že stěžovateli nepřítěžuje nic, že mu však polehčují okolnosti rozsudkem uvedené (doznání, rozčlenění a že nebyl dosud pro zločin trestán) a uplatňovalo toliko, že trest 13 měsíců je příliš nízký, protože byl zničen lidský život. Než tato okolnost je právě složkou činu, jímž byl stěžovatel uznán vinným, a nutným předpokladem trestní sazby, již bylo na skutek použito. I nyní napadený rozsudek jest ohledně přítěžujících a polehčujících okolností téhož názoru, jako rozsudek zrušený. Oba rozsudky a i odvolání přehlíží, že stěžovatel dle výpovědi manželů Otty a Anny K-ových ihned po skutku zašel k těmto svědkům a žádal, by se Otto K. podíval, leží-li R., jehož bodl do nohy nebo břicha, ještě na místě činu, a že se téhož dne sám na četnické stanici udal. Tyto skutečnosti poukazují k polehčujícím okolnostem Šu 46 písm. g) a h) tr. zák. Arcí' byl stěžovatel již vícekrát trestán, mezi jiným jednou pro přestupek Šu 335 a jednou nebo dvakrát pro přestupek Šu 411 tr. zák. Avšak poslední

z těchto trestů byl mu uložen v roce 1908 a pro pozdější dobu (v níž byl stěžovatel jen jednou a sice v roce 1922 pro nepatrný poklesek podle Šu 431 tr. zák. podmíněně odsouzen k pokutě 5 Kč) dosvědčilo četnictvo, že stěžovatel není znám jako člověk násilný, dále domovská obec, že se vždy dobře snášel se spoluobčany a choval se řádně a poctivě, a zaměstnavatel, že byl poctivý a pilný dělník. Z toho dlužno souditi, že ve skutku stěžovatele, který svým výdělkem živí manželku a tři děti ve stáří 4 až 14 let, šlo o chvilkový výbuch mysli alkoholickými nápoji zneklidněné a chováním poškozeného podrážděné, jehož stěžovatel ihned lítol a přivoláním cizí pomoci v následcích zmírniti hleděl. Proto nelze dřívější odvolání obžalobcovo shledati důvodným, z čehož ve smyslu dřívějších vývodů plyne, že vyměření přísnějšího trestu, než byl vysloven v zrušeném rozsudku, přičilo se zákazu opravy v neprospěch obžalovaného a porušilo předpis třetího odstavce Šu 293 tr. ř. Stížnosti bylo proto z důvodu čís. 12 Šu 344 tr. ř. vyhověti, napadený rozsudek ve výroku o době trestu zrušiti a uznati dále, jak shora uvedeno.

Čís. 2103.

Skutková podstata Šu 83 tr. zák. nepředpokládá, by úmysl, směřující k vykonání násilí (použití zbraně) byl tu již před nebo při vniknutí; stačí vědomí pachatelovo, že vniká se zbraní.

Rušení domovního míru může se za ostatních zákonných předpokladů dopustiti i ten, komu nelze jinak zabrániti vstup do domu (bytu), přichází-li s protiprávním úmyslem (na př. majitel domu).

(Rozh. ze dne 24. září 1925, Zm II 266/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu ve Znojmě ze dne 2. května 1925, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem veřejného násilí podle Šu 83 tr. zák., mimo jiné z těchto

důvodů:

Stížnost namítá dle čís. 9 písm. a) Šu 281 tr. ř., že zjištěné jednání stěžovatelovo nenaplnuje skutkové podstaty Šu 83 tr. zák., ježto stěžovatel nevníkl do bytu K-ových, by vyhověl své zášti, ježto dále stěžovatel nebyl ozbrojen, ana sekera — jeden z nástrojů zemědělských — není v rukou zemědělce zbraní, a ježto byl jako majitel domu kdykoliv oprávněn vstoupiti do bytu nájemníků. Se všemi námitkami je stížnost v nepravu. První námitka přiči se bezvadnému zjištění napadeného rozsudku, že stěžovatel vnikl do bytu v úmyslu, aby tam na K-ové vykonal násilí . . . . . chtěje ukojiti svoji zášť nad tím, že je musí trpěti v domě jako přikázané nájemníky; nehledě ani k tomu, že pohnutka vniknutí a násilného chování jest podle poslední věty Šu 83 tr. zák. bezvýznamou a skutková podstata Šu 83 nepředpokládá, by úmysl, směřující k vykonání násilí v cizím domě nebo bytu, byl tu již před nebo při vniknutí. Rovněž není třeba, by pachatel ozbrojil se před vniknutím

v úmyslu, by pak po vniknutí použil zbraně k násilí. Stačí, že si byl vědom, že vniká se zbraní, jakou jest jakýkoliv předmět, jehož může být použito k útoku nebo k obraně, třebaže jest povšechně určen k účelům jiným. Že stěžovatel si byl vědom, že má s sebou zbraň, plyne z rozsudečného zjištění, že se v bytě K-ových rozpráhl sekýrou po Anně K-ové. Možno ponechat stranou, přísluší-li pronajímateli právo vstoupiti kdykoliv svémocně proti vůli nájemníka s opomenutím vrchnosti do pronajatých místností za účelem výkonu práv z vlastnictví k domu nebo ze smlouvy nájemní plynoucích, na př. (jak stížnost uvádí), by ohledal byt nebo vymáhal na nájemníku nájemné, (srovnej § 1096 obč. zák.). Než o takové vykonávání soukromoprávních nároků, při jichž nenásilným vymáhání by nebyla dána ani druhá složka zločinu, totiž vykonání násilí, v tomto případě nešlo. Úmysl stěžovatelův byl podle shora uvedeného rozsudečného zjištění zcela jiný. A osobě, přicházející s úmyslem protiprávním, může býti nájemníkem vstup zapovězen pod následky trestního práva, třebaže jest tato osoba majitelem domu. Nechránit zákon domovní mír toliko proti osobám, jež vůbec nemají práva, vstoupiti do domu a příbytku, nýbrž proti komukoliv, kdo ruší držbu domu (příbytku) nebo práv k němu se vztahujících způsobem v §u 83 tr. zák. výtčeným; a z toho, že zákon vzpomíná vedle cizího domu i cizího příbytku, jde na jevo, že se rušení míru domovního dopouští za ostatních zákonných předpokladů i osoba, již nelze jinak zabrániti vstup do domu sám o sobě.

Čís. 2104.

I osoby duševně méněcenné nebo slabomyslné lze sváděti ku křivému svědectví.

Skutková podstata §u 199 a) tr. zák. předpokládá vědomí pachatele o tom, že svědectví, o které se uchází, jest (bude) křivé; není třeba, by také věděl, co může svědek vypovídati (o kterých skutečnostech má vědomost), ani vědomí, že výpověď týká se skutečností významných.

Křivé svědectví v zájmu sourozencově není činem, spáchaným z pohrdnutí nízkých a nečestných (§ 3 zák. ze dne 31. ledna 1919, čís. 75 sb. z. a n.).

(Rozh. ze dne 25. září 1925, Zm I 206/25).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnou stížnost obžalované do rozsudku krajského soudu v Chebu ze dne 5. února 1925, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou zločinem podvodu podle §§ 197, 199 písm. a) tr. zák., vyhověl však odvolání obžalované z výroku o ztrátě práva volebního a výrok ten zrušil, mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmatečnou stížnost dovolává se důvodů zmatečnosti podle čís. 3, 4, 5, 9 (přesně 9 písm. a) §u 281 tr. ř. Nelze jí přiznati důvodnost s hle-

diska žádného z těchto ustanovení. Doličujíc zmatek čís. 3 přehlíží stížnost, že tento zmatek jest zmatekem relativním, t. j. zmatekem, jež podle první věty posledního odstavce §u 281 tr. ř. nelze ve prospěch obžalovaného uplatniti, je-li nade vši pochybnost zřejmo, že porušení formy nemohlo míti na rozhodnutí účinku, obžalovanému nepříznivého. Proto jest naprosto bezvýznamna v této trestní věci okolnost, stížností vytykána, že nalézací soud vzal svědkyni Annu F-ovu do přísahy. Rozhodovací důvody první stolice uvádějí výslovně, že by bylo pochybno, možno-li výpověď svědkyně A. F-ové hodnotiti tak, že by byla, — kdyby byla jediným prostředkem průvodním —, způsobila přesvědčení o vině obžalované, a běže projevy stěžovatelčiny svědkyni F-ovou dosvědčené za prokázané jen proto, že svědci Arnošt Z. a Anna Z-ová potvrdili údaje Anny F-ové souhlasně a z vlastních postřehů. Méně průvodní moci nebyl by mohl nalézací soud přiznati výpovědi F-ové, ani kdyby byla vypovídala bez přísahy. Proto netřeba zabývati se otázkou, zda se rovná duševní omezenost Anny F-ové — a jen tuto vadu, nikoliv slabomyslnost dosvědčuje potvrzení starostenského úřadu v N. obhájcem při hlavním přelíčení předložené — značného zeslabení schopnosti vnímati neb upamatovali se, v §u 170 čís. 5 tr. ř. předpokládanému, a zda jest správnou výtkou, že tento předpis byl porušen tím, že F-ová byla vzata do přísahy.

Z důvodu předpisu posledního odstavce §u 281 tr. ř. jest neopodstatněna stížnost, (i když se ponechá stranou neurčitost průvodní věty), pokud dále vytyká podle čís. 4, že návrh obhájcův, by byl slyšen lékař — znalec o duševním stavu Anny F-ové, byl zamítnut neprávem; posudkem znaleckým, že F-ová je slabomyslná, byla by prý prokázána nehodnověrnost této svědkyně a nemožnost, působiti na ni ve směru vydání křivého svědectví. Poslednější předpoklad stížnosti jest zřejmě nesprávným. Naopak není důvodné pochybnosti o tom, že osoby duševně méněcenné nebo slabomyslné lze ku křivému svědectví přiměti snáze, než osoby duševně normální, jelikož nemají tak bystrého úsudku, by ve své paměti přesně rozeznávaly mezi vlastními postřehy a poznatky z pouhého doslechu a by si dostatečně uvědomily zavřitelnost a vážnost následků křivého svědectví. A zákon zbavuje vši průvodní moci výpovědi a proto zakazuje v §u 151 čís. 3 tr. ř. výslech jen takových svědků, kteří v době, kdy mají vydati svědectví, nejsou pro zvláštní povahu těla nebo myslí s to, by pověděli pravdu. K takové povaze myslí F-ové nebylo ani v návrhu, ani jinak při hlavním přelíčení poukázáno. Výpovědi svědků jinými duševními vadami stížených jsou, — i když byli po případě slyšeni bez přísahy z důvodu čís. 5 §u 170 tr. ř. — přípustnými prameny zjišťování a na nalézacím soudě jest podle §u 258 odstavec druhý tr. ř. přihlížeti k těmto výpovědím jako k ostatním výsledkům hlavního přelíčení a zkoumati jejich hodnověrnost a průvodní moc jak o sobě tak i ve vnitřní jejich spojitosti s důvody ostatními. Tak si počínal nalézací soud, jak uvedeno, i s výpovědi Anny F-ové; přihlíží v dotčených úvahách i k duševní její omezenosti a proto jest zřejmo, že by se na výsledku těchto úvah nic nebylo změnilo, ani kdyby tu byl znalecký posudek, že F-ová jest duševně méněcenná, nebo dokonce slabomyslná. I příznivý pro stěžovatelku výsledek navrhovaného průvodu nemohl tudíž vésti ani k jinému závěru o tom, zda stěžovatelka závadné výroky k Anně F-ové učinila, ani k závěru, že Anna F-ová nebyla vhodným před-

mětem pro svádění ku křivému svědectví, takže zamítací usnesení nebylo stěžovatelce nikterak na újmu.

Hmotněprávní zmatek podle čís. 9 písm. a) Šu 281 tr. ř. lze po zákonu provést jen tak, že se se zákonem srovnává výhradně skutkový děj v rozsudku zjištěný ve své celistvosti. Stížnost jest na omylu, předpokládajíc, že závadné výroky, pokud se týče jejich smysl jsou zjištěny větou rozhodovacích důvodů, že snaha obžalované směřovala k tomu, přiměti Annu F-ovu, by vypovídala ve prospěch obžalované a, bude-li možno, svědecké výpovědi vůbec nevydala. Tato věta jest toliko částí úvah o tom, zasluhují-li průvody k závadným výrokům poukazující víry. Znění a obsah závadných výroků je zjištěn v prvním odstavci rozhodovacích důvodů větou, že stěžovatelka vyzvala v síni soudní budovy Annu F-ovou, by vzala její sestru v ochranu, by jí nepřitěžovala a aby vůbec ničeho neřekla. Do oboru skutkově zjišťovací činnosti spadá rozhodování nalézacího soudu o smyslu, významu a dosahu závadného projevu a o úmyslu, jímž byl mluvčí veden. Zjištění těchto skutečností stalo se v rozsudku větou, že snaha stěžovatelky nesla se za tím, by svou prosbou přiměla Annu F-ovou, by nevypovídala ničeho, co by přitěžovalo Monice Z-ové, obviněné ze zhářství, a další větou, že Anna F-ová měla býti ponuknuta k tomu, by na otázky, které jí po případě budou dány a jichž zodpověděním by Monice Z-ové, ze zhářství obviněné, přitěžovala, odpověděla nepravdivě způsobem pro obviněnou (Moniku Z-ovou) příznivým. Částí skutkového podkladu pro hmotněprávní přezkoumání rozsudku závadného je posléze i věta rozhodovacích důvodů, stížností bez úspěchu formálním zmatkem napadená, že stěžovatelce bylo dobře známo, že F-ová měla býti tehdy vyslýchána jako svědkyně. Skutkovým dějem, který jest dán všemi těmito skutkovými závěry nalézacího soudu v jich celistvosti jest pojem ucházení se o křivé svědectví naplněn i ve směrech, stížností popřených.

Ovšem předpokládá tento pojem, že si pachatel (uchazeč) byl vědom toho, že svědectví, o které se uchází, jest (bude) křivé, pokud se týče vědomě nepravdivé. Než, aby si toho byl vědom, k tomu není třeba, by také věděl, co může svědek vypovídati, přesněji, o kterých skutečnostech má svědek vědomost. Stačí, že pachatel má za to, že svědek může podati z toho, co svými smysly zpozoroval, zprávu o nějakých, třeba pachateli neznámých skutečnostech, jež mají výsledkem svědka býti zjištěny, a že hledí svědka odvrátiti od toho, by udal při výslechu úplně podle pravdy vše, co ví o skutečnosti, k jejímž zjišťování směřují otázky vyslýchajícího soudce. Větou rozhodovacích důvodů, že F-ová měla býti ponuknuta k tomu, by na otázky odpověděla nepravdivým způsobem, Monice Z-ové příznivým, je zjištěno, že úmysl stěžovatelčin směřoval k tomuto účinku. Jelikož si pachatel v úmyslu nutně uvědomuje účinek, k jehož přivodění úmysl se nese, jest touto větou zároveň zjištěno, že stěžovatelka byla sobě při závadném projevu vědoma toho, že svědectví F-ové, vydá-li je tak, jak na ní stěžovatelkou žádáno, bude vědomě nepravdivé, tedy křivé. Nezáleží ani na tom, zda skutková okolnost, o níž má svědek vypovídati, je skutečně nebo podle předpokladu pachatelova takového rázu, že nemá významu pro vyřízení věci, v níž je svědek vyslýchán. Protiprávním účinkem, který stihá ustanovení o trestnosti křivého svědectví, jest poškození práva státu, dozvědět se od svědků pravdu. Toto

právo jest poškozeno již nepravdivou výpovědí svědka o sobě, třebaže nenastala současně i jiná další škoda tím, že křivým svědectvím bylo způsobeno nesprávné, nespravedlivé vyřízení věci, soudem projednané. Proto nelze ani pro zločin ucházení se o křivé svědectví požadovati vědomí pachatelova, že výpověď svědkova týká se skutečností významných, a nelze trestnost jeho vyloučení pro předpoklad pachatelův, že výpověď svědka jest bezvýznamna, takže jest pochybena další námitka stížnosti, že vyhledávání proti Monice Z-ové pro zločin zhářství bylo zastaveno a že z toho plyne, že skutečnost Annou F-ovou podle pravdy dosvědčená byla naprosto bezvýznamnou. Stačí, že (jak zjištěno) stěžovatelka hleděla F-ovou před svědeckým výslechem odvrátiti od udání pravdy.

Pokud jde o odvolání obžalované z výroku o ztrátě práva volebního, nelze přisvědčiti názoru nalézacího soudu, že obžalovaná jednala z pohnutek nízkých a nečestných, uváží-li se, že se v projednáváném případě jednalo o její sestru a že tudíž trestné jednání její vzniklo spíše z obavy o sestru a z příbuzenské náklonnosti, což nelze pokládati za pohnutku nízkou a nečestnou. Bylo proto v tomto směru odvolání vyhověti a výrok ten zrušiti.

Čís. 2105.

Nutným předpokladem použití ustanovení Šu 265 tr. ř. jest právní možnost, by sbíhající se trestné činy byly jednotně vyřízeny (§ 34 tr. zák., § 56 tr. ř.).

Ustanovení Šu 265 tr. ř. nelze použiti u cizozemce, jenž byl před tím v cizině odsouzen za souběžný, v cizině spáchaný zločin (§ 39 tr. zák.).

(Rozh. ze dne 25. září 1925, Zm I 553/25).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 18. června 1925, pokud jím byl obžalovaný Antonín K. pro zločin podvodu podle §§ 197, 200, 203 tr. zák. odsouzen podle Šu 203 tr. zák. a Šu 1 zákona ze dne 22. prosince 1921, čís. 471 sb. z. a n. a článku I zák. ze dne 12. prosince 1923, čís. 259 sb. z. a n. s použitím Šu 55 tr. zák. a se zřetelem na ustanovení Šu 265 tr. ř. k určitému trestu, zrušil rozsudek soudu první stolice ve výroku, jímž byl trest vyměřen za použití Šu 265 tr. ř. a vyměřil obžalovanému znovu trest bez použití ustanovení Šu 265 tr. ř.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost napadá právem rozsudek soudu první stolice důvodem zmatečnosti podle Šu 281 čís. 11 tr. ř., výtýkajíc nalézacímu soudu, že, použiv při výměře trestu ustanovení Šu 265 tr. ř., vybočil ze své moci trestní. Podle Šu 34 tr. zák. má zločinec, jenž spáchal více zločinů, jsoucích předmětem téhož vyšetřování a odsouzení, býti potrestán podle toho zločinu, na který jest uložen přísnější trest, přihlížeje však ke zločinům ostatním. Ve shodě s tím stanoví § 56 tr. ř., že, klade-li se obviněnému za vinu několik trestných činů, jest konati trestní řízení pro

všechny současně u téhož soudu a jest o všech vynéstí jediný konečný rozsudek. Takovéto jednotné vyřízení není však v praxi vždy možným nebo náhodou k němu nedojde, a v takových případech přichází k místu ustanovení §u 265 tr. ř., by uplatnil shora uvedenou zásadu hmot. práva. § 265 tr. ř. dlužno tudíž ve spojení s §em 34 tr. zák. vykládati v ten rozum, že v případech, které podle všeobecných zásad bylo společně vyřídit, které však byly vyřízeny rozsudky rozdílnými, výměra celkového trestu nesmí převyšovati trest, na který by se uznalo, kdyby v úvahu přicházející trestné činy byly bývaly předmětem jediného odsouzení. Právní možnost, by sbíhající se trestné věci byly jednotně vyřízeny, je tudíž nutným předpokladem pro použití §u 265 tr. ř. V tomto případě přichází jako souběžný v úvahu rozsudek cizozemský, kterým cizinec byl odsouzen pro zločin v cizozemsku spáchaný a který tudíž se týká trestného činu, ohledně něhož tuzemskému soudu (nehledíc k výjimečnému ustanovení §u 40 tr. zák., jež tu nemá místa) podle §u 39 tr. zák. právomoc nikdy příslušet nemůže. Jelikož tu podle toho, co bylo uvedeno, není onoho podstatného předpokladu §u 265 tr. ř., nelze tohoto ustanovení zákona použítí. Tim jsou vyvráceny i důvody, jimiž nalézací soud použití posléze citovaného ustanovení zákona se snaží ospravedlniti. Ustanovení §u 36 tr. zák. dovolává se soud prvé stolice neprávem, neboť ten se týká výhradně tuzemců, kteří spáchali zločin v cizozemsku. Bylo tudíž odůvodněné zmateční stížnosti vyhověti, napadený rozsudek v uvedeném bodu zrušiti a trest nově vyměřiti.

Čís. 2106.

Intelektuelním původcem (strůjcem) zločinu není toliko ten, kdo zločinný úmysl v přímém pachateli vyvolá (rozkazem, radou, poučením), nýbrž i ten, kdo přímého pachatele ve zločinném rozhodnutí, třeba bez jeho přičinění pojatém, utvrzuje (poučením, schvalováním).

Pomocníkem ve smyslu §u 5 tr. zák. jest, kdo jakýmkoliv způsobem přímému pachateli při vykonávání zločinu napomáhá.

Trestnou pomocí jest i spolupůsobení při úpravě (vyděračného) obsahu písemného projevu, jímž byl zločin (§ 98 b) tr. zák.) spáchán.

(Rozh. ze dne 26. září 1925, Zm II 207/25).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 24. února 1925, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem spoluviny na zločinu veřejného násilí vydíráním podle §§ů 5, 98 b) tr. zák., mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Zmateční stížnost ponechává část rozsudku soudu prvé stolice, již byl stěžovatel uznán vinným přestupkem podle §u 488 tr. zák. a článku V. zák. čís. 8 ř. zák. z roku 1863 nedotčenu a napadá rozsudek toliko potud, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem vydírání podle §§ů 5, 98 písm. b) tr. zák., důvodem zmatečnosti podle čís. 9 písm. a)

§u 281 tr. ř. namítajíc, že v nadiktování výhrůžného dopisu nelze shledati spoluvinu podle §u 5 tr. zák. protože prý stěžovatel ihned po té, když dopis byl napsán, vydal zákaz, by dopis nebyl odeslán. Předpoklad stížnosti přičítá se opačnému předpokladu nalézacího soudu, který (zcela zbytečně) uvažuje též o právním významu stěžovatelova zákazu, by dopis, jím nadiktovaný, nebyl odeslán, vyslovil, že má za to, že tvrzení obžalovaného Viktora M-ého, že řekl sestře Pavle M-ské, by dopisu jím nadiktovaného neodeslala, jest čirou smýšlenkou. Stížnost ani netvrdí, že tento výrok je stížen některou z vad v čís. 5 §u 281 tr. ř. vyjmenovaných. Pouhým opačným tvrzením a pouhými protiúvahami ho neodstraní, brojíc jen proti tomu, jak nalézací soud v mezích §u 258 tr. ř. hodnotil průvodní moc důkazů po stránce skutkové. Ani další předpoklad stížnosti, že stěžovatelova sestra byla by výhrůžný dopis napsala a odeslala i bez stěžovatele a že by byla tak učinila, i kdyby jí byl stěžovatel dopis, jím nadiktovaný, po napsání odebral, nemá v rozsudečnických zjištěních opory. Arciž mohl by snad poukaz na tuto okolnost býti shledán ve výpovědi Pavly M-ské. Než opomenutí této části výpovědi Pavly M-ské nezakládá formálního zmatku neúplnosti soudního výroku podle čís. 5 §u 281 tr. ř. Neboť okolnost, v stížnosti předpokládaná, nemá právního významu. Intelektuelním původcem, strůjcem zločinu není podle §u 5 tr. zák. toliko ten, kdo zločinný úmysl v přímém pachateli vyvolá (rozkazem, radou, poučením), nýbrž i ten, kdo přímého pachatele ve zločinném rozhodnutí, třeba bez jeho přičinění pojatém, utvrzuje (poučením, schvalováním). A pomocníkem jest podle §u 5 tr. zák., kdo jakýmkoliv způsobem přímému pachateli při vykonání zločinu napomáhá, takže trestnou pomocí jest i spolupůsobení při úpravě obsahu písemného projevu, jímž byl zločin spáchán.

Čís. 2107.

Způsobilsto výhrůžky, vzbudití důvodnou obavu, dlužno posuzovati s hlediska napadeného; nezáleží na tom, zda opovězené zlo mohlo se státi skutkem v celém výhrůžkou naznačeném rozsahu.

Zlem ve smyslu §u 98 b) tr. zák. jsou i nepřijemnosti a újmy menšího rázu, jež ohrožený při odvrácení opovězeného útoku pocítí (v něž se musí uvoliti).

(Rozh. ze dne 26. září 1925, Zm II 208/25).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalované do rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 24. února 1925, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou zločinem veřejného násilí vydíráním podle §u 98 b) tr. zák., mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Uplatňujíc důvody zmatečnosti podle čís. 9 písm. a) a b) §u 281 tr. ř., namítá zmateční stížnost, že výhrůžka nebyla způsobila vzbuditi v Rafaelu B-ovi důvodnou obavu. Námitku tu opodstatňuje stížnost poukazem na zjištění, že kupní cena byla ve smlouvě uvedena správně

částkou, skutečně ujednanou, a vývody, že proto mohly B-ovi z opovězeného udání finančnímu úřadu, že zamlčel část kupní ceny za účelem zkrácení státu na poplatcích, vzejítí toliko nepřijemnosti důchodkového vyšetřování. Námitka neobstojí. Způsobilost vyhrůžky, vzbuditi důvodnou obavu, dlužno — jelikož ustanovení §u 98 tr. zák. čelí proti právnímu nátlaku na cizí vůli — posuzovati s hlediska, zda byla vyhrůžka povšechně způsobilým prostředkem k vykonání takového nátlaku, to jest v podstatě i co do důležitosti zla s hlediska osoby, na jejíž vůli bylo působeno. Proto nezáleží na tom, zda objektivně muselo, mohlo nebo nemohlo opovězené zlo státi se skutkem v celém rozsahu, vyhrůžkou naznačeném. Rozhodným jest naopak, zda osoba, již bylo hrozeno, má, třebaš neprávem, za to, že jí vzejde přičiněním pachatele nějaké zlo, třebaš ne v opovězené míře a v opovězeném rozsahu, nezachová-li se tak, jak na ní bylo žádáno, a zda tento předpoklad je s to, by vnutil vůli ohrožené osoby směr pachatelem chtěný. Touto účinností může vyhrůžka působiti i když osoba, již hrozeno, doufá nebo dokonce ví, že se jí podaří odvrátiti konečné, vážnější zlo, jež bylo doslovem a smyslem vyhrůžky naznačeno, to jest ono ublížení na těle, svobodě, cti nebo majetku, k němuž opovězený útok podle povšechné povahy své míří, jako v tomto případě ublížení na cti a majetku, záležející v potrestání důchodkovým soudem pro důchodkový přestupek. Zbývají, třebaš mine ono vážné konečné zlo, nepřijemnosti, jež ohrožená osoba při odvrácení opovězeného útoku pocítí, a újmy, byť méně vážné, v něž se musí uvoliti, by onen útok a tím konečné vážné zlo od sebe odvrátila. I takové nepřijemnosti a újmy menšího rázu jsou zlem, a očekávání jich může býti pro osobu, již hrozeno, tak trapné a tísnivé, že snaha, uvarovati se jich, je silnější, než nechuť uvoliti se v požadavek vyděračův, a ohrožená osoba dá, by se jich uvarovala, své vůli pod nátlakem vyhrůžky směr pachatelem chtěný. Proto nelze shledati právní omyl v tom, že nalézací soud odvozuje způsobilost vyhrůžky ke vzbuzení důvodné obavy z pouhých nepřijemností, jež bývají s trestním řízením důchodkovým spojeny, a že staví vzrušení obavou před těmito nepřijemnostmi vzbuzenou, t. j. stav duševního neklidu, na roveň důvodné obavě ve smyslu zákona. Ostatně není v rozsudku zjištěno, že B. (jak stížnost zřejmě předpokládá) byl si jist, že nedojde k jeho potrestání důchodkovým úřadem. Naopak uvádějí rozhodovací důvody, že B. mohl předpokládati, že stěžovatelka a její bratr povedou v trestním řízení důchodkovém proti němu svědky a že výsledek tohoto řízení byl proto pro B-a pochybným. Ve stížnosti zdůrazňovaná, ale v rozsudku nezjištěná okolnost, že B. učinil na bratra stěžovatelky trestní oznámení (pro vydírání), by se tak zbavil hlavního svědka v případném trestním řízení důchodkovém, nasvědčovala by jeho předpokladu v rozsudku zmíněnému a poukazovala by tím nepřímou ke způsobilosti vyhrůžky, vzbuditi důvodnou obavu i tím směrem, že bez jeho trestního oznámení pro vydírání skončí důchodkové řízení trestní výsledkem proň nepřiznivým.

Čís. 2108.

**Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.)
Ke skutkové podstatě přečinu §u 14 čís. 5 zákona tiskem se nevyhledává, by došlo k rozšiřování tiskopisu. Trestnost redaktorova počíná**

již okamžikem, kdy dílo, jež se má rozmnožiti, bylo odevzdáno do tisku (§ 39 čís. 2 zákona, § 10 tr. zák.)

Hanobení republiky viněním z úskočného počínání si při uzavírání obchodních smluv s cizími státy. Pachatele nevyvíňuje (§ 2 g) tr. zák.), že závadný článek pocházel z kruhů poslaneckých.

Není zmatkem čís. 11 §u 281 tr. ř. nevyměřil-li soud, použiv ustanovení §u 266 tr. zák., trest pod zákonnou sazbou.

Pokud nelze povolití podmíněně odsouzení při odsouzení pro pobuřující projevy tiskem.

(Rozh. ze dne 30. září 1925, Zm I 304/25.).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 26. února 1925, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle §u 14 čís. 5 zákona ze dne 19. března 1923, čís. 50 Sb. z. a n. a zamítl jako odvolání z výroku o nepřiznání podmíněného odkladu výkonu trestu, mimo jiné z těchto

d ů v o d ů :

S hlediska důvodu zmatečnosti podle §u 281 čís. 9 a) tr. ř. vytýká zmateční stížnost napadenému rozsudku, že shledal v jednání obžalovaného skutkovou podstatu přečinu podle §u 14 čís. 5 zákona na ochranu republiky, ačkoliv tu není skutkové podstaty trestného činu, a uvádí v tomto směru v podrobnostech toto: »Článek ze dne 17. října 1924 byl zabaven a nedoznal tudíž rozšíření, tak že v tomto případě schází podstatný znak skutkové podstaty uvedeného přečinu, znak veřejnosti po rozumu §u 39 čís. 2 zákona na ochranu republiky. Mimo to není tu ani hanobení ve smyslu §u 14 čís. 5 zákona, jež prý předpokládá úmyslné snížení vážnosti. Článek ze dne 15. října 1924 nebyl zabaven, tak že obžalovaný byl již z tohoto důvodu plně přesvědčen, že článek jest jen kritikou, kritikou snad ostřejší, ale kritikou přípustnou. Úmysl hanobiti to, co je nám všem drahé a svaté, byl vyloučen již proto, že obžalovaný je stoupencem strany živnostenské, jež je stranou nacionalistickou.« Zmateč. stížnosti nelze však přiznati oprávnění. Především nelze přisvědčiti jejímu názoru, že ku skutkové podstatě přečinu podle §u 14 čís. 5 zákona na ochranu republiky v případě spáchání činu tiskem se vyhledává, by došlo k rozšiřování tiskopisu; neboť § 39 tohoto zákona nezmiňuje se pod čís. 2 při výkladu pojmu »veřejně« o rozšiřovaném tiskopise, nýbrž ustanovuje, že veřejně je čin vykonán; byl-li spáchán v tiskopise nebo v rozšiřovaném spise, ve shromáždění neb před zástupem, a z §u 10 tr. zák. vysvítá, že při trestných činech, spáchaných tiskopisem, počíná trestnost činu pro redaktora již tou dobou, kdy dílo, jež se má rozmnožiti, se odevzdá tisku. Tvrdí-li zmateční stížnost v této souvislosti, že článek ze dne 17. října 1924 nedoznal rozšíření, neprovádí důvodu zmatečnosti podle §u 281 čís. 9 a) tr. ř. způsobem, odpovídajícím zákonu; neboť nadržuje se v okruhu skutkových zjištění nalézacího soudu (§ 288 čís. 3 tr. ř.). Ve větě rozhodovacích důvodů »právě jako je nerozhodným hájení se jeho (totiž obžalovaného), že prvý článek nebyl zabaven«

Ize sice spatřovati zjištění, že druhý článek byl zabaven, ale nalézací soud nezjišťuje, že tento článek nedoznal rozšíření, a skutečnost, že tento článek byl zabaven, neospravedlňuje závěr, že k rozšiřování tohoto článku vůbec nedošlo.

S dalším náhledem zmateční stížnosti, že hanobením po rozumu ř. 14 č. 5 zákona na ochranu republiky míněno jest úmyslné snižování, lze sice souhlasiti, ale v tomto směru dlužno zároveň zdůrazniti, že nalézací soud věc správně posoudil. Zjistil v rozhodovacích důvodech, že v obou člancích jeví se dle jejich doslovu snaha, republiku snížit, že republika je tam viněna z nesolidního, nečestného, ba úskočného počínání si při uzavírání obchodních smluv s cizími státy a z používání různých triků k tomu cíli, by cizí státy byly poškozeny, a zjistil dále, že obžalovaný oba články před jich otištěním četl a je pak dal do tisku, jsa si vědom jejich obsahu. Za tohoto stavu věci shledal soud prvě stolice v jednání obžalovaného právem hanobení republiky ve smyslu shora naznačeném. Vzhledem k tomu nemůže býti řeči o přípustné kritice, neboť i pro kritiku jsou stanoveny určité hranice, i ona musí se pohybovati v mezích zákona (§ 117 ústavní listiny). Popírá-li zmateční stížnost v této souvislosti, že obžalovaný si byl vědom hanobení republiky, brojí nedovoleným způsobem proti skutkovým zjištěním nalézacího soudu a jeho přesvědčení, na jejich základě nabytém (§ 288 č. 3 tr. ř.) a neprovádí tudíž důvodu zmatečnosti tu uplatňovaného způsobem, který by odpovídal zákonu. Dále tvrdí zmateční stížnost, dovolávajíc se důvodu zmatečnosti podle ř. 281 č. 9 b) tr. ř., že jest tu vyvíňující důvod ř. 2 písm. g) tr. zák. Neodolatelným donucením, jež zmateční stížnost má na mysli, dlužno rozuměti případ kolise zájmů nebo povinnosti, v němž může jednající zachrániti sebe nebo jiného z těžkého a bezprostředního nebezpečnství pouze tím, že se dopustí činu trestním zákonem zapovězeného. Skutečnost, v řízení před soudem prvě stolice tvrzená, o niž se zmateční stížnost v tomto směru opírá, totiž, že, ježto článek pocházel z kruhů poslaneckých, obžalovaný neměl možnosti ho neuveřejniti, nezakládá neodolatelného donucení po rozumu zákona; neboť z této skutečnosti nelze dovozovati, že obžalovanému hrozilo těžké a bezprostřední nebezpečnství a že se mohl z něho zachrániti toliko spácháním trestného činu. Zmateční stížnost jest tudíž též v tomto směru neodůvodněnou. Tvrdí-li stížnost v této souvislosti mimo to, že šlo o příkaz nadřízených osob, že obžalovaný byl jen vykonavatelem vůle, mu nadřízené, a že neuposlechnutí tohoto příkazu bylo by ohrozilo v základech postavení a existenci obžalovaného, uvádí tím nové okolnosti, k nimž Nejvyšší soud v řízení zrušovacím přihlížeti nemůže (§ 288 č. 3 tr. ř.). Posléze napadá zmateční stížnost, dovolávajíc se důvodu zmatečnosti podle ř. 281 č. 11 tr. ř., že soud prvě stolice použil při výměře trestu mimořádného práva zmírňovacího podle ř. 266 tr. zák., přes to však nesešel pod trestní sazbu. I tu dlužno zmateční stížnost označiti jako neodůvodněnou, neboť z doslovu a smyslu ř. 266 tr. zák. vysvitá, že soud může, ale nemusí při použití tohoto ustanovení zákona vyměřiti trest pod zákonnou sazbu. Vývody zmateční stížnosti v tomto měru jsou ve skutečnosti odvoláním co do výroku o trestu. Bylo tudíž zmateční stížnost jako dílem neodůvodněnou, dílem dle zákona neprovedenou zavrhnouti.

Odvolání obžalovaného z výroku o nepřiznání podmíněného odkladu výkonu trestu je neodůvodněné. Obsah, smysl a tendence závadných dvou článků nepřipouštějí pochybnosti o tom, že protistátní smýšlení, zračící se v závadných místech těchto článků, snadno mohlo přejíti na četné čtenáře, přihlíží-li se k náchylnosti nezkušených osob, uvěřiti bez rozmyslu pobuřujícím projevům šířeným tiskem. Nutno proto přisvědčiti názoru nalézacího soudu, že veřejný zájem vyžaduje skutečného výkonu trestu. Právem odepřel tudíž nalézací soud s hlediska ř. 35 zák. na ochranu republiky obžalovanému dobrodiní podmíněného odsouzení, pročež slušelo odvolání jeho v tomto směru jako neodůvodněné zamítnouti.

Čís. 2109.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, č. 50 sb. z. a n.).

»Zprávou« (§ 18 č. 2 zákona) jest jakékoliv tvrzení skutečností minulých, přítomných nebo budoucích. Nezáleží na tom, je-li pachatel původcem zprávy nebo jen opakuje, co slyšel od jiného.

Zásada ř. 238 tr. zák. neplatí při oněch přečinech a přestupcích, jichž skutková podstata předpokládá zlý úmysl nebo vědomí určitého obsahu (na př. ř. 18 č. 2 zák. na ochranu republiky). Je-li tu subjektivní stránka popřena z předpokladů formálně bezvadných a právně nepochybných, nezáleží na vadném (zákonu nevyhovujícím) postupu při zjišťování skutečností po stránce objektivní (§ 281 č. 5, 9 a) tr. ř.).

(Rozh. ze dne 30. září 1925, Zm I 426/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovacím zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Chebu ze dne 16. dubna 1925, jímž byli obžalováni Vilém F. a Albert F. podle ř. 259 č. 3 tr. ř. sprostěni z obžaloby pro přečin podle ř. 18 č. 2 zák. ze dne 19. března 1923, č. 50 sb. z. a n., Viléma F. též podle ř. 18 č. 3 téhož zákona, pokud čelila proti výroku o vině obžalovaného Viléma F.-a. Naproti tomu jí vyhověl, pokud napadala výrok o vině obžalovaného Alberta F.-a, zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by jí znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje důvody zmatečnosti dle č. 5 a 9 písm. a) ř. 281 tr. ř. Není v právu, pokud vytýká rozsudku prvě stolice zmatečnost podle č. 9 písm. a) z důvodu, že nalézací soud, dospěv ku závěru, že závadné projevy nezakládají přečin podle ř. 18 č. 2 zákona na ochranu republiky, který v nich shledal obžalobce, neuvažoval dále o tom, zda nenaplní skutkové podstaty přestupku podle ř. 18 č. 1 téhož zákona. Nalézací soud řídil se dle rozhodovacích důvodů názorem, že nelze v projevech obžalovaných spatřovati zprávu ve smyslu zákona na ochranu republiky. Tím popřel zákonnou známku, společnou přečinu ř. 18 č. 2 i přestupku ř. 18 č. 1, a neměl pak s tohoto, arcíř pochyb-

ného, stanoviska příčiny, uvažovati o projevech i s dalšího hlediska §u 18 čís. 1, jenž se při nedostatku oné známky k projevům vztahovati nemůže, ani kdyby jimi byly opodstatněny všechny ostatní předpoklady tam vytčené. Ostatní vývody stížnosti dlužno posuzovati různě ohledně každého z obou obžalovaných. Pokud jde o vinu obžalovaného Viléma F-a, vyslovují rozhodovací důvody, že nemohl přesně uvažovati a též neuvažoval o dosahu svého projevu a nemohl vědět, že svým projevem zavdává podnět k runu na L-skou spořitelnu. Těmito větami jest dle souvislosti rozhodovacích důvodů zjištěno, že obžalovaný Vilém F. nevěděl, že způsobuje svým projevem překotné a hromadné vybírání vkladů z peněžního ústavu, projevem dotčeného. Stížnost vytýká tomuto závěru jednak formální vadu nedostatku důvodů podle čís. 5, jednak právní jednání podle čís. 9 písm. a) §u 281 tr. ř. Formální výtka jest nesprávná. Neboť závěr jest za náležitého poukazu na výsledky hlavního přelíčení opřen o to, že obžalovaný tehdy podílehl v rozepři a byl proto rozčilen, a tak řádně způsobem, logické souvislosti nepostrádajícím, odůvodněn. Namítá-li stížnost dále, že jest podle §u 238 tr. zák. bez významu, zda obžalovaný přímo rozvážil a zamýšlel zlo, přesněji nebezpečí s projevem spojené, vykládá si prvou část napadeného závěru nesprávně. Smyslem jejím není, že nalézací soud požaduje pro skutkovou podstatu §u 18 čís. 2 přímý úmysl, směřující k přivodění nebezpečí, tam naznačeného, nýbrž soud zdůrazňuje jí toliko neschopnost obžalovaného k přesným úvahám o dosahu projevu a opomenutí takových úvah a shledává v těchto okolnostech příčinu, že si obžalovaný dosahu projevu neuvědomil. Stanovisko soudu je správné. Povšechná zásada §u 238 tr. zák. ustupuje a nemá místa při oněch přečinech a přestupcích, jejichž skutková podstata předpokládá dle výslovného znění zákona zlý úmysl nebo vědomí určitého obsahu, jak tomu jest obzvláště i v §u 18 čís. 2 dle slov »Ač ví, že . . .«. Je-li takto subjektivní stránka trestného činu v napadeném rozsudku popřena z předpokladů formálně bezvadných a právně nepochybených, nezáleží na tom, zda nalézací soud postupoval při zjišťování skutečností, opodstatňujících objektivní stránku trestného činu, způsobem formálně vadným, nebo při hodnocení objektivních skutečností způsobem správnému výkladu zákona nevyhovujícím, takže není třeba ohledně obžalovaného Viléma F-a zabývat se tím, co stížnost vytýká úvahám nalézacího soudu o objektivních složkách trestného činu. Jak dovoďeno, jest stížnost, pokud napadá výrok o vině obžalovaného Viléma F-a, neodůvodněna a bylo jí v tomto směru zavrhnouti.

Úvah o subjektivní stránce trestného činu obžalovaného Alberta F-a rozhodovací důvody prvé stolice neobsahují. Sprostění tohoto obžalovaného jest opřeno toliko objektivním závěrem, že neučinil více, než že za rozhovoru vyprávěl Ludvíku S-ovi bezvýznamný projev obžalovaného Viléma F-a, v němž prý jde o pouhé tvrzení Viléma F-a, nikoliv o zprávu ve smyslu zákona na ochranu republiky. Právem namítá stížnost podle čís. 9 písm. a), že nalézací soud tímto výkladem pojmu zprávy použil zákona nesprávně. Zprávou rozumí zákon jakékoliv tvrzení skutečností minulých, přítomných nebo budoucích, nerozlišuje, zda jde o tvrzení původní či opakování, to jest, zda pachatel jest původcem zprávy či opakuje jen, co slyšel od jiného. A skutečností nebylo by

pouze budoucí vybrání vkladu Viléma F-a, nýbrž i pozdější zánik spořitelny, nehledíc ani k tomu, že závěr nalézacího soudu o totožnosti projevů obou obžalovaných jest i věcně nesprávným. Rozhodovací důvody předpokládají, že Albert F. řekl, že Vilém F. vyzvedne z L-ské spořitelny 160.000 Kč a tak že tato spořitelna zanikne, a dále, že Vilém F. řekl, že vybral v poslední době u spořitelny 140.000 nebo 160.000 Kč a že spořitelna brzy přestane býti spořitelnou, bude-li se vybírání v takové výši opakovati. Vynecháním této věty nábyl projev Alberta F-a podstatně jiného smyslu, než byl smysl projevu Viléma F-a. Kdežto projev ten činil zánik spořitelny závislým na případném vybírání dalších vkladů značně výše (jinými osobami), označil onen projev zánik spořitelny za následek jediné skutečnosti, že si Vilém F. vybral svůj vklad. Řídil-li se (jak dovozeno) nalézací soud v závěru, jímž je sprostující výrok ohledně obžalovaného Alberta F-a bezprostředně a výhradně opřen, nesprávným výkladem zákonného pojmu zprávy, spočívá tato část rozsudku prvé stolice na nesprávném použití zákona, takže jí bylo zrušiti z důvodu čís. 9 písm. a) §u 281 tr. ř., aniž bylo třeba zabývat se další výtka, že projev Alberta F-a byl zjišťován způsobem podle čís. 5 §u 281 tr. ř. vadným. V důsledcích nesprávného výkladu pojmu zprávy neuvažoval nalézací soud o ostatních známkách přečinu § 18 čís. 2 zákona po subjektivní i po objektivní stránce, zejména ne o tom, sluší-li shledati veřejné sdělování neb jinaké rozšiřování (srovnej obzvláště rozhodnutí sb. n. s. č. 1489) v projevu Albertem F-em vůči svědku S-ovi učiněném a nezjistil, arcí i nepopřel, co jest na skutečnostech třeba k opodstatnění zákonných známek přečinu §u 18 čís. 2. Zrušovacím soudu nebylo proto lze rozhodnouti ve směru, ve kterém došlo ke zrušení napadeného rozsudku, ihned ve věci samé, pročež byla vrácena nalézacímu soudu, by jí v rozsahu zrušení znovu projednal a rozhodl.

Čís. 2110.

Jde o zmatek čís. 5 §u 281 tr. ř. (nedostatek důvodů), odchýlil-li se soud od znaleckého posudku, aniž uvedl, proč tak učinil.

I útok podle druhu použitých nástrojů a látek (prostředků) povahy pro právní statek sebe škodlivější nemůže nikdy a za žádných okolností vésti k poškození statku, byl-li útoku vědomě a úmyslně dán směr, v němž se věcná škodlivost útoku pro tento právní statek nikdy a za žádných okolností uplatníti nemůže (na př. stříknutí tekutiny k vyhnání plodu způsobilé nezpůsobitou stříkačkou a směrem, kde tekutina nemohla účinkovati). O činu návodce dlužno tu uvažovati s hlediska §§u 9, 5 (144) tr. zák.

(Rozh. ze dne 30. září 1925, Zm II 337/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovacím vyhověl po ústním líčení zmatečným stížnostem obžalovaných do rozsudku krajského jakožto nalézacího soudu v Novém Jičíně ze dne 30. dubna 1925, jímž byly stěžovatelky uznány vinnými, Aloisie S-ová zločinem podle §§u 8 a 144 tr. zák., Františka E-ová zločinem podle §§u 5, 8, 144 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by jí znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Zmateční stížnosti, uplatňující číselně důvody zmatečnosti čís. 5 a 9 písm. a) Šu 281 tr. ř., neprovádějí sice hmotněprávního zmatku podle zákona, nevycházejíce ve vývodech, jimiž napadají právní závěr napadeného rozsudku, že stříkačka, obžalovanou E-ovou použitá, nebyla prostředkem k docilení zamýšleného účinku naprosto a bezvýminečně nezpůsobilým, výhradně ze skutečností v rozsudku zjištěných, nýbrž nahraňující část těchto zjištění svémocně poukazy na posudek soudních znalců. Avšak stížnostem nelze upřítí důvodnosti, pokud napadají skutkový podklad zmíněného právního závěru formálním zmatkem čís. 5. Závěr jest v rozhodovacích důvodech prvé stolice opodstatněn zjištěními: 1. že obžalovaná E-ová použila leptadla patrně mýdlovým roztokem zředěného, u něhož byla prudká leptavá účinnost zředěním příliš zeslabena, než aby mohla žádaný výsledek přivoditi, 2. že jest při vhodném, správném zacházení přeceť možno, stříknouti předmětnou stříkačkou do žlábků cervixového a také přivoditi zamýšlený potrat zánětem, který se pak prudkým leptacím prostředkem způsobí. Zjištění čís. 2 odchyluje se od posudku soudních znalců, jehož předchozí citace v rozhodovacích důvodech stala se ostatně vřazením slova »povšechně« nepřesnou. Soudní znalci udali, že stříkačka, k závadnému skutku použitá, měla příliš malý objem a příliš krátkou násadku, než aby se jí mohla i silným tlakem nepatrná tekutina v stříkačce vstříknouti tak prude, by mohla úzkým žlábkem cervixovým vniknouti až na vnitřní ústí dělohy a na blánu plodovou, tím méně takovou prudkostí, by mohla poškoditi plodovou blánu. Odchýlil-li se nalézací soud od tohoto posudku a zjištěl-li možnost toho, čeho možnost soudní znalci s náležitým odůvodněním popřeli, bylo podle §§ú 270 čís. 5, 281 čís. 5 tr. ř. povinností soudu, by uvedl, z kterých úvah dospěl k opačnému zjištění. Toho však soud neučinil, takže stížnost právem vytýká, že zjišťovací výrok čís. 2 jest stížen vadou nedostatku důvodů.

Dlužno-li tento výrok pro jeho formální vadnost vymýtiti, nedostává se v napadeném rozsudku zjištění oněch skutečností, jichž zjištění jest třeba k posuzování, zda šlo v závadném skutku o čin, vedoucí ke skutečnému vykonání zločinu, obžalovanými zamýšleného a podnikaného, to jest o jednání, jež jest podle své povšechné povahy in abstracto způsobilým, přivoditi protiprávní výsledek, pachatelem zamýšlený. Tato způsobilost jednání pachatelova jest podmíněna jednak povšechnou způsobilostí útoku na právní statek co do věcného jeho obsahu, to jest povšechnou povahou druhu nástrojů a látek (prostředků) pachatelem použitých, jednak způsobilostí (povšechnou povahou) směru, jímž se útok běře. I útok, podle druhu použitých nástrojů a látek (prostředků) povahy pro dotčený právní statek sebe škodlivější, nemůže nikdy a za žádných okolností vésti k poškození statku, byl-li útok vědomě a úmyslně dán směr, v němž se věcná škodlivost útoku pro tento právní statek nikdy a za žádných okolností uplatniti nemůže. S tohoto hlediska se rozsudek o závadném útoku na lidský plod nevyslovuje. Zjišťuje sice, (jak plyne ze shora uvedených vět rozhodovacích důvodů) povšechnou způsobilost tekutiny, k útoku použité, tedy látky a prostředku, přivoditi, vstříkne-li se na plodovou blánu, zánět a vyhnání plodu, a zjišťuje dále,

že se vstříknutí této tekutiny stalo malou stříkačkou s krátkou násadkou. Ale neuvažuje o tom, zda byl útoku, touto tekutinou pomocí stříkačky na plod vedenému, dán takový směr, jakým se (povšechně posuzována) tato povaha tekutiny mohla uplatniti. Po této stránce uvádějí rozhodovací důvody toliko nepřesně, že obžalovaná E-ová vyplachovala S-ové pochvu žíravou tekutinou, pokud se týče, že vstříkla jí takovou tekutinu do pochvy, nezjišťuje však, zda může k zánětu plodu a k potratu dojíti již tím, že se taková tekutina vstříkuje do pochvy, či jen tím, že se dává útoku směr učitější, totiž vstříká se tekutina do dělohy neb alespoň na (do) ústí dělohy, a nezjišťuje dále, zda nesl se úmysl E-ové za tím, by vstříkla leptadlo do dělohy neb alespoň do (na) ústí dělohy. K takovému úmyslu obžalované E-ové může poukazovati seznání svědka Dra K-a (nalézacím soudem v rozhodovacích důvodech a, jak se zdá, i znalci v nálezu a posudku opomenuté), že z ústí dělohy S-ové vyčnívaly menší a větší vláknovité kousky sliznice, jež byly stejně zbarveny, jako leptané místo sliznice v okolí vnějšího otvoru dělohy.

Stížnostmi právem napadený výrok rozhodovacích důvodů jest tudíž podstatnou částí skutkového opodstatnění právního závěru, že nejde ve skutku obžalovaných o beztržný pokus prostředkem naprosto nezpůsobilým, nýbrž o čin, vedoucí ke skutečnému vykonání zamýšleného vyhnání plodu po rozumu Šu 8 tr. zák. Dolíčená vada nedostatku důvodů dotýká se tedy výroku o skutečnosti rozhodné a činí rozsudek zmatečným podle čís. 5 § 281 tr. ř. I bylo proto stížnostem vyhověti, aniž třeba zabývat se tím, co dále vytýká stížnost Františky E-ové o úmyslu této obžalované, zrušiti rozsudek a vrátiti věc podle Šu 288 čís. 1 tr. ř. nalézacímu soudu k opětovnému projednání a rozhodnutí, při němž bude po případně o jednání S-ové uvažovati s hlediska §§ú 9, 5, 144 tr. zák. (srv. rozhodnutí č. 4183 úř. sb. nálezů býv. víd. soudu zrušovacího).

Čís. 2111.

Skutková podstata zločinu veřejného násilí podle Šu 93 tr. zák. vyžaduje v subjektivním směru úmysl pachatelův, obmezení jiného na osobní svobodě proti jeho vůli, a pachatelovo vědomí, že napadený to pocíťuje jako obmezení své volnosti v pobytu.

(Rozh. ze dne 1. října 1925, Zm I 533/25).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku zemského jakožto nalézacího soudu v Praze ze dne 5. května 1925, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem veřejného násilí podle Šu 93 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl, mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Zmateční stížnosti nelze upřítí oprávnění pokud dovolávajíc se důvodu zmatečnosti čís. 9 a) Šu 281 tr. ř. namítá, že tu není zlého úmyslu, jehož je třeba ke skutkové podstatě zločinu podle Šu 93 tr. zák. Úmy-

slem pachatele při tomto zločinu musí být, obmeziti jiného na osobní svobodě proti jeho vůli, a vědomí jeho, že napadený to pociťuje jako obmezení své volnosti v pohybu. Nalézací soud zjišťuje v rozhodovacích důvodech rozsudku jen zevnější příběh mezi obžalovaným a C-ovou, při němž této v užívání její osobní svobody bylo překáženo, dále že obžalovaný věděl, že mu nad C-ovou nepřísluší žádná zákonná moc, a konečně, že obžalovaný nemohl mít příčiny, pokládati C-ovou za osobu zločinnou, škodlivou nebo nebezpečnou. Otázkou úmyslu obžalovaného vůbec, jeho vědomí, že svým útokem na jmenovanou dívku tuto v její osobní svobodě proti její vůli obmezoval, se rozsudek nezabývá, nýbrž spokojuje se zcela všeobecným závěrem, že čin obžalovaného tvoří skutkovou podstatu zločinu podle §u 93 tr. zák. »jak v objektivním tak i v subjektivním směru«. Rozhodovací důvody napadeného rozsudku uvádějí, že C-ová se bránila a žádala obžalovaného, by jí pustil. Jakým způsobem se bránila, rozsudek neuvádí. Ze skutečnosti, že obžalovaný se uzamkl s C-ovou na záchodě, nevyplývá nutně, že jednal ve zlém úmyslu, jehož je potřebí ke skutkové podstatě zločinu, zde v úvahu přicházejícího; neboť obžalovaný mohl dvěře zamknouti též jen za tím účelem, by nebyl s C-ovou na záchodě překvapen. Bylo proto nezbytno zjistiti, zda si obžalovaný uvědomil vážnost odporu C-ové a tím dospěl k přesvědčení, že osobní svobodu dívky proti její vůli obmezuje. Bez tohoto zjištění po stránce subjektivní jest výrok, odsuzující obžalovaného pro zločin podle §u 93 tr. zák. právně mylným.

Čís. 2112.

Lichva (cís. nař. ze dne 12. října 1914, čís. 275 ř. zák.).

»Tíseň« (§ 2 čís. 1 zákona) nemusí býtí trvalou; k naplnění pojmu »tíseň« stačí třeba i jen pomíjející nesnáz peněžítá, nutící dožadovati se úvěru.

Pojem »nápadného nepoměru« hodnota plnění je relativní; znak ten dlužno spatřovati všude tam, kde rozdíl mezi hodnotou plnění a vzájemného plnění je ve značném nepoměru k obyčejné, konkrétními poměry ospravedlněné hodnotě.

»Lehkomyslností« jest nerozvážené počínání si při uzavírání peněžních obchodů, nasvědčující tomu, že ten, kdo se zavazuje, nestará se o následky, ačkoliv si jich musí býtí vědom.

(Rozh. ze dne 2. října 1925, Zm I 295/25).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalované do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 4. března 1925, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou přečinem podle §u 2 čís. 1 cís. nařízení ze dne 12. října 1914, čís. 275 ř. zák., mimo jiné z těchto

důvodů:

Obžalovaná byla napadeným rozsudkem uznána vinnou přečinem podle §u 2 čís. 1 cís. nař. ze dne 12. října 1914, čís. 275 ř. zák., jehož

se dopustila tím, že úmyslně při poskytování úvěru Anně D-ové vykořisťovala její tíseň a lehkomyslnosti, davši si slíbiti vzájemné plnění, jehož majetková hodnota k hodnotě jejího plnění byla v nápadném nepoměru. Dle rozhodovacích důvodů rozsudku šlo o dva případy úvěrové lichvy. V prvním z nich shledal nalézací soud vykořisťování tíseň D-ové v tom, že obžalovaná dne 7. srpna 1924 při poskytnutí zápůjčky 200 Kč vyplatila D-ové s jejím svolením pouze 140 Kč a zbytek 60 Kč si ponechala jako odměnu za půjčení 200 Kč, již D-ová měla podle úmluvy zaplatiti dne 4. září 1924, v druhém případě spatřoval nalézací soud vykořisťování lehkomyslnosti D-ové v tom, že obžalovaná dne 18. srpna 1924 při poskytnutí zápůjčky 5.000 Kč s D-ovou ujednala, že tatc jí má do konce září 1924 zaplatiti zápůjčku s 50% úroky t. j. 7.500 Kč. S hlediska důvodu zmatečnosti podle §u 281 čís. 9 a) tr. ř. dlužno zkoumati tyto námitky zmateční stížnosti: Věta stížnosti: »A také skutečnost, že D-ová tvrdila, že potřebuje peníze pro svoje děti, není ještě důkazem, že D-ová byla v tísní trvalé« a. t. d., nasvědčuje tomu, že zmateční stížnost jest toho názoru, že tíseň po rozumu §u 2 cís. nař. ze dne 12. října 1914, čís. 275 ř. zák., musí býtí trvalou. Tento názor jest mylným. K pojmu tíseň ve smyslu zákona stačí naléhavá, třeba i jen pomíjející peněžítá nesnáz, nutící, dožadovati se úvěru. Tíseň v tomto smyslu byla nalézacím soudem právem shledána v hospodářské nesnází D-ové, spočívající v tom, že potřebovala nutně peněz na živobytí pro své děti a ucházela se proto novinami o půjčku 200 Kč.

Dále namítá zmateční stížnost, že tu není nápadného nepoměru hodnot plnění, uváží-li se, že odměna, již obžalovaná si vymínila, obsahovala též pojišťovací premii proti úplné ztrátě půjčených peněz. Pojem nápadného nepoměru hodnot plnění je relativním; znak ten dlužno spatřovati všude tam, kde rozdíl mezi hodnotou plnění a vzájemného plnění je ve značném nepoměru k obyčejné, konkrétními poměry ospravedlněné hodnotě. Podle toho lze připustiti, že věřitel, jenž poskytuje zápůjčku osobě jemu neznámé a zřejmě v tísní jsoucí, smí si dáti vzhledem k nebezpečí ztráty půjčené částky slíbiti nebo poskytnouti odměnu přesahující úroky jinak obvyklé, ale dlužno zároveň zdůrazniti, že celková odměna nesmí nikdy dosáhnouti výše, zakládající i dle konkrétními poměrů případu nápadný nepoměr hodnot plnění. Soudu prvé stolice nelze důvodně vytýkati mylné právní posouzení věci v tomto směru, shledal-li v tomto případě, v němž obžalovaná si vymínila za poskytnutí zápůjčky 200 Kč za dobu necelého měsíce odměnu 60 Kč, znak nápadného nepoměru hodnot plnění. Pokud jde o druhý případ, vytýká zmateční stížnost rozsudku především, že není objektivně zjištěna lehkomyslnost D-ové. Má-li býtí tato námitka vzhledem k tomu, že stížnost v souvislosti s ní vytýká rozsudku též neúplné odůvodnění, pojímána jako výtka neúplnosti výroku o této rozhodné skutečnosti nebo nedostatku důvodů v tomto směru (důvod zmatečnosti podle §u 281 čís. 5 tr. ř.), dlužno ji označiti jako neodůvodněnou; neboť nalézací soud zjišťuje v rozhodovacích důvodech, že D-ová byla bez bytu a bez prostředků k výživě, že si chtěla koupiti hokynářství, že měla u úřadu pro péči o válečné poškozence podanou žádost o bezúročnou půjčku 14.000 Kč, že žádost tato nebyla ještě vyřízena, že však hokynářství bylo hned na prodej, že proto požádala obžalovanou o další půjčku 5.000 Kč, a při tom jí slíbila

50% úrok, dále že dne 18. srpna 1924 5.000 Kč od obžalované obdržela a při tom se zavázala, zaplatiti obžalované do konce září 1924 i s 50% úroky, tedy celkem 7.500 Kč; na jiném místě důvodů rozsudek praví: »Že jednání D-ové bylo lehkomyšlným, když žádost o půjčku ještě vyřízenou neměla a nemohla tudíž s bezpečností s ní počítati, o tom nabyt soud plného přesvědčení«.

Stejně neospravedlněnou jest ona námitka, posuzuje-li se s hlediska důvodu zmatečnosti podle §u 281 čís. 9 a) tr. ř., t. j. v tom smyslu, že v jednání D-ové byla soudem prvě stolice mylně shledána lehkomyšlnost po rozumu §u 2 císařského nařízení. Lehkomyšlností ve smyslu tohoto ustanovení zákona míněno jest nerozvážné počínání si při uzavírání peněžních obchodů, navštěvující tomu, že ten, kdo se zavazuje, se nestará o následky, ačkoliv si jich musí býti vědom. Takovouto lehkomyšlnost shledal nalézací soud právem v jednání D-ové, jež, jak zjistil, nemohla s bezpečností počítati s příznivým vyřízením žádosti o bezúročnou půjčku 14.000 Kč a přece se zavázala, že zaplatí obžalované koncem září 1924 místo 5.000 Kč, jež dne 18. srpna 1924 půjčeny obdržela, 7.500 Kč. Namítá-li zmateční stížnost, že není lehkomyšlností, když někdo, jemuž se naskytla možnost, nabytí živnosti a zajistiti si tím existenci, slibuje tomu, kdož mu tuto možnost pro celý život zaplatí, značnou odměnu, »že to není lehkomyšlností, slibuje-li takovou odměnu osoba, která může s větším příjmem a se splněním nějaké patrné pohledávky počítati«, a že neběží o lehkomyšlnost, má-li dlužník pevný úmysl, to, co si vypůjčil, vůbec nevrátiti, neprovádí tím důvod zmatečnosti způsobem, odpovídajícím zákonu; neboť nedrží se skutkových zjištění nalézacího soudu, jak by při správném provedení tohoto důvodu zmatečnosti činiti musila, nýbrž vychází ve všech těchto směrech ze skutkových předpokladů, nalézacím soudem nezjištěných (§ 288 čís. 3 tr. ř.). Popírá-li obžalovaná ve zmateční stížnosti, že nelze mluvit o »lehkomyšlnosti« jednání Anny D-ové a že o ní nevěděla, sluší poukázati ke skutkovému zjištění napadeného rozsudku, stížností nedotčenému, že obžalovaná sama se D-ové, slibující zaplacení 7.500 Kč, ptala, zda ví, co slibuje, z čehož dozajista dlužno usouditi, že si obžalovaná sama uvědomila, že jednání D-ové jest nerozvážné a že se D-ová ani nestará o následky, se slibem tím spojené.

Čís. 2113.

Není zmatkem čís. 1 §u 281 tr. ř., účastnil-li se rozhodování soudce, proti němuž byly uplatněny důvody odmítací (§ 72 tr. ř.).

(Rozh. ze dne 2. října 1925, Zm I 350/25).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací, vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 14. března 1925, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přečinem proti bezpečnosti ctí podle §§u 488, 491 a 493 druhé věty tr. zák., zruší napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl. V otázce, o níž tu jde, uvedl v

důvodech:

Důvod zmatečnosti čís. 1 §u 281 tr. ř. spatřuje obžalovaný v tom, že nalézací soud nebyl řádně obsazen, ježto prý se rozhodování účastnil soudce vyloučený. Za soudce vyloučeného pokládá zmateční stížnost kmeta Josefa F-a proto, poněvadž ho stěžovatelův obhájce na počátku hlavního přelíčení odmítl pro předpojatost z toho důvodu, že v článku, pro nějž je stěžovatel obžalován, jest stať o židovstvu, a poněvadž odmítnutí to neuznáno nalézacím soudem důvodným. Zmateční stížnost jest však v tomto směru bezpodstatnou. Podle §u 281 čís. 1 tr. ř. je rozsudek zmatečným, účastnil-li se rozhodování soudce podle §§u 67 a 68 tr. ř. v y l o u č e n ý. Dle protokolu o hlavním přelíčení, což ostatně zmateční stížnost sama uvádí, odmítl obhájce stěžovatelův kmeta F-a z důvodů p ř e d p o j a t o s t i, již zmateční stížnost odůvodňuje tím, že mu jako příslušníku racy židovské bylo rozhodovati o věci soukromého obžalobce, příslušníka téže racy pro článek o židovstvu. Poněvadž však zmatečnost podle znění čís. 1 §u 281 tr. ř. zakládá jen účast soudce podle §§u 67 a 68 tr. ř. z rozhodování v y l o u č e n é h o, nemůže zmatečnost podle tohoto ustanovení založiti účast soudce, proti němuž se uplatňují pouze důvody odmítací (§ 72 tr. ř.).

Čís. 2114.

Podmíněné odsouzení (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 562 sb. z. a n.).

Útraty trestního řízení (svědečné) nejsou »škodou« ve smyslu §u 4 zákona.

(Rozh. ze dne 2. října 1925, Zm I 486/25).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalované do rozsudku krajského soudu v Jičíně ze dne 22. května 1925, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou zločinem podvodu podle §§u 197, 200 tr. zák., zrušil však podle §u 290 tr. ř. z moci úřední výrok, že se obžalované podle §u 4 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 562 sb. z. a n. ukládá za povinnost, nahraditi náklady trestního řízení, zejména svědečné. V otázce, o níž tu jde, uvedl v

důvodech:

Při vyřizování zmateční stížnosti shledal zrušovací soud, že bylo ve směru stížnosti nevytýkaném trestního zákona v neprospěch obžalované nesprávně použito, že totiž nalézací soud při vyměřování trestu vykročil ze své moci trestní (§ 281 čís. 11 tr. ř.). Podle §u 290 tr. ř. byl proto zrušen výrok nalézacího soudu, že se obžalované podle §u 4 zákona o podmíněném odsouzení ukládá za povinnost, nahraditi náklady trestního řízení, zejména svědečné, ježto tímto výrokem vykročil soud ze své moci trestní. Podle §u 4 zákona o podmíněném odsouzení má soud podmíněně odsouzenému zpravidla uložit, aby podle svých sil nahradil škodu, kterou způsobil, a aby dal zadostučinění. K této škodě,

obžalovanou způsobené, nelze však počítati i útraty trestného řízení, jak se nalézací soud mylně domnívá.

Čís. 2115.

Skutková podstata zločinu §u 87 tr. zák. na rozdíl od §u 85 tr. zák. vyžaduje v objektivním směru, by činem pachatelovým bylo způsobeno nebezpečí v §u 85 c) tr. zák. naznačené; nestačí pouhá možnost vzejít takového nebezpečí.

Po stránce subjektivní se nevyžaduje, by úmysl pachatele přímo směřoval k přivodění nebezpečí; stačí, byl-li si vědom toho, že může uvedené nebezpečí vzniknouti a přes to úmyslně podnikl čin s nebezpečím spojený.

(Rozh. ze dne 3. října 1925, Zm I 298/25).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 4. března 1925, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem veřejného násilí podle §u 87 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl, mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Zmateční stížnosti nelze upřítí oprávnění, pokud s hlediska důvodu zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř. namítá, že nalézací soud nesprávně právně posoudil čin obžalovaného jak po stránce objektivní tak i po stránce subjektivní. V onom směru vyžaduje skutková podstata zločinu podle §u 87 tr. zák., na rozdíl od zločinu podle §u 85 tr. zák., mimo jiné, že pachatelovým činem bylo způsobeno nebezpečí, v §u 85 písm. c) tr. zák. naznačené. Nestačí tedy k naplnění skutkové podstaty uvedeného zločinu po této stránce pouhá možnost vzejít takového nebezpečí a neprávem proto podřadil nalézací soud skutek obžalovaného pod ustanovení §u 87 tr. zák., spokojiv se se zjištěním, že stěžovatelovým činem mohlo vzejít nebezpečí životu, zdraví a bezpečnosti těla lidem. Po stránce subjektivní se ke skutkové podstatě zločinu podle §u 87 tr. zák. nevyžaduje, by úmysl pachatele přímo směřoval k přivodění nebezpečí; stačí, byl-li si pachatel vědom toho, že může vzniknouti nebezpečí, naznačené v §u 85 písm. c) tr. zák., a přes to úmyslně podnikl čin s nebezpečím spojený. Tyto subjektivní předpoklady nejsou v napadeném rozsudku zjištěny. Nalézací soud zjišťuje sice, že situace byla proti policii napjatá a hrozivá a že obžalovanému musila být známa, dále, že jeho výrok měl za účel, aby slova důvěrníka, demonstranty mírníci, byla paralysována, ale tím nezjišťuje ještě, že si obžalovaný byl dosahu svého výroku také vědom, totiž toho, že jím způsobuje nebezpečí naznačeného rázu.

Čís. 2116.

»Udáním« (obviněním) jest tvrzení skutkových okolností, jež by naplnily, jsouce pravdivými, skutkovou podstatu určitého zločinu, udaným spáchaného. Spadá sem oznámení ministerstvu spravedlnosti, že soudce rozhodl ze msty spor nesprávně.

V subjektivním směru stačí vědomí o nepravdivosti (nesprávnosti) skutkových tvrzení, zakládajících křivé udání.

(Rozh. ze dne 3. října 1925, Zm II 249/25).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Mor. Ostravě ze dne 17. března 1925, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem utrhání na cti podle §u 209 tr. zák.

D ů v o d y:

Uplatňujíc důvod zmatečnosti podle čís. 9 písm. a) a čís. 10 §u 281 tr. ř., dovozuje zmateční stížnost, že stěžovatelův skutek zakládá toliko přestupek proti bezpečnosti cti; pro zločin utrhání na cti, jímž byl stěžovatel uznán vinným, nedostává se prý po stránce subjektivní skutkové známky obvinění z vymyšleného zločinu, jakož i požadavku, že stěžovatel zavedl obviněním příčinu k vyšetřování proti soudci, a po stránce subjektivní zlého úmyslu. Podání, v němž shledává napadený rozsudek zločin utrhání na cti, nebylo prý než dozorčí stížností, již se obžalovaný domáhal nápravy proti soudním rozsudkům, jimiž se pokládal za stížena, a chtěl prý výroky, jichž v podání užil, jen říci, že rozsudky jsou nesprávné. Stížnost není v právu. Udáním (obviněním) rozumí se tvrzení vůči vrchnosti, že určitá osoba spáchala určitý zločin, to jest tvrzení skutkových okolností, které — předpokládajíc jejich pravdivost — naplnily by skutkovou podstatu určitého zločinu, udanou osobou spáchaného. Takové tvrzení jest — nehledíc ani k jiným částem podání — obsaženo ve větě, že soudce (rada z. s. V.), ujal se (v rozepři v podání naznačené) uherského žida a že rozsudek proveden byl nesprávně ze msty, protože stěžovatel nepřijal 50 Kč na 617 Kč. Neboť bylo tím — jak napadený rozsudek správně uvádí — vrchností — (ministerstvu spravedlnosti) oznámeno, že se soudce dal od zákonného plnění své úřední povinnosti odvrátiti (ze msty), kteréžto jednání zakládalo by zločin zneužití úřední moci, vytčený v §§ech 101, 102 písm. a) zák. Z pouhého dokazování, že rozsudek jest nesprávným a že je třeba nápravy, vykročilo stěžovatelovo podání právě tím, že tvrdilo, že soudce rozhodl nesprávně ze msty na stěžovateli za to, že nepřijal návrh smíru, učiněný soudcem, a z přízně a nadržování odpůrci, to jest z důvodů stránických a k úmyslnému poškozování stěžovatele směřujících, tedy ze zlého úmyslu, charakteristického pro zločin zneužití moci úřední. Jelikož udání bylo učiněno u vrchnosti, nezáleží na tom, zda zavedlo či nezavedlo — pokud se týče mohlo, či nemohlo zavedati příčinu k vrchnostenskému vyšetřování nebo pátrání proti nařknutému soudci; neboť tato způsobilost obvinění jest předpokladem zločinu utrhání na cti jen, pokud byl spáchán jinakým obviño-

váním, než udáním u vrchnosti; že udání bylo pravdivým, obžalovaný ve zmatečné stížnosti sám tvrditi si netroufá.

Po subjektivní stránce předpokládá zločin §u 209 tr. zák. toliko pachatelovo vědomí, že skutková tvrzení, zakládající křivé udání neb obvinění, jsou nepravdivými (nesprávnými); další zlý úmysl (přesněji záměr) se nepředpokládá. Ono vědomí stěžovatele jest v rozhodovacích důvodech soudu prvé stolice zjištěno a nebylo by vyloučeno ani tvrzeným účelem podané stížnosti; neboť toho účelu mohl se stěžovatel domáhati též bez oněch projevů, pro které — jak uvedeno — nabyt obsah podání povahy křivého nařknutí ze zločinu. Pro toto vědomí stěžovatelovo a pro skutečnost, že se obvinění stalo udáním u vrchnosti, vymyká se křivé nařknutí soudce ze zločinu zneužití moci úřední z rámce pouhého přestupku §u 487 tr. zák., který předpokládá, že obviňování ze zločinu nešlo tak daleko, by nabylo vlastností předpokládaných v §u 209 tr. zák.; právní posouzení zjištěného skutku prvním soudem vyhovuje správnému použití zákona a stížnost jest bezdůvodnou, pročež byla zavržena.

Čís. 2117.

Manžel jako zákonný zástupce své manželky jest oprávněn vystupovati za ni jako soukromý obžalobce neb účastník (§§y 46, 50 tr. ř., § 495 odstavec druhý tr. zák.); jest jí však volno, připadající jí procesní úlohu vykonávati osobně.

Nedochází-li hned k vynesení rozsudku, není závady, by stíhání nově přibylého skutku nebylo zahájeno bez předchozí výhrady ve smyslu druhého odstavce §u 263 tr. ř.

Výši nákladů zastupování soukromého obžalobce nelze určit z moci úřední, nýbrž podle třetího odstavce §u 393 tr. ř. a zákona ze dne 11. prosince 1923, čís. 4 sb. z. a n. z roku 1924 jen k návrhu oprávněného.

(Rozh. ze dne 3. října 1925, Zm II 431/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmatečné stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona právem: Rozsudkem krajského jako odvolacího soudu v Olomouci ze dne 27. prosince 1924 byl porušen zákon v ustanoveních §§ů 46, 50, 263 a §u 393 tr. ř. ve znění zákona ze dne 11. prosince 1923, čís. 4 s. z. a n. z roku 1924 a §u 495 tr. zák.

Důvody:

František H. podal jako zákonný zástupce své manželky Marie H-ové u okresního soudu v Šumperku na Terezií N-ovou obžalobu pro přestupek urážky na cti, spáchaný prý tím, že Terezie N-ová dne 20. května 1924 vyplázla veřejně na Marii H-ovou jazyk. Marie H-ová, slyšena byvši při hlavním přelíčení dne 3. června 1924 jako svědkyně, potvrdila žalobní děj. Dále slyšen byl svědek devítiletý Alois L., po jehož výslechu obžalovaná Terezie N-ová podotkla podle obsahu protokolu o hlavním líčení, že svědek jest naveden; František a Marie H-ovi v tom směru prohlášení

u hlavního líčení neučinili. Hlavní líčení dne 3. června 1924 bylo odročeno a dne 5. června 1924 došla okresního soudu v Šumperku další obžaloba Františka H-a, který jménem svým a své manželky žádal za potrestání Terezie N-ové proto, že se po výslechu svědka Aloise L-a vyjádřila, že kluk je od nich naveden, ježto k nim chodí pro mléko. Po novém hlavním líčení, konaném o obou soukromých obžalobách, byla rozsudkem okres. soudu v Šumperku ze dne 25. září 1924 uznána Terezie N-ová vinnou přestupkem proti bezpečnosti cti podle §§ů 487 a 491 tr. zák. a odsouzena podle §u 493 tr. zák. s použitím §§ů 261, 260 b), 267 tr. zák. bezpodmínečně k peněžitě pokutě 200 Kč, v případě nedobytnosti do vězení na 48 hodin, zostřeného tvrdým ložem a podle §u 389 tr. ř. k náhradě nákladů na řízení trestní, obzvláště k náhradě 214 Kč za právní zastupování. K odvolání obžalované co do viny krajský jako odvolací soud v Olomouci rozsudkem ze dne 27. prosince 1924 změnil rozsudek prvého soudu v ten smysl, že osvobodil obžalovanou podle §u 259 čís. 3 tr. ř. od obžaloby pro přestupky §§ů 487, 491 tr. zák. a odsoudil soukromého obžalobce podle §§ů 389, 390 tr. ř. k náhradě nákladů na trestní řízení prvé a druhé stolice, jmenovitě 436 Kč k rukám obžalované za právní zastupování. V odůvodnění rozsudku uvádí odvolací soud, že obžalobu pro urážku na cti pro přestupek §u 491 tr. zák. podal František H. jako zákonný zástupce své manželky, a že podle ustanovení §u 495 tr. zák. má nastati potrestání v případech §§ů 487 až 494 tr. zák. toliko k žádosti strany uražené. Uvádí-li druhý odstavec §u 495 tr. zák., že, směřoval-li útok proti pověsti zemřelého, jsou příbuzní, mezi nimi i manžel, oprávněni v určité lhůtě podati obžalobu, vychází prý z tohoto ustanovení (úsudkem z opaku), že manžel za živobytí svéprávné manželky k podání soukromé obžaloby oprávněn není. Tomu prý nebrání ustanovení obecného zákoníka občanského (§§y 91, 1034, 1238), že manžel jest oprávněn, manželku ve všech věcech zastupovati, ježto toto zastupování může se vztahovati pouze na věci občanské, nikoli však na trestní zákon, jenž vyšel o mnoho let později, než občanský zákon. Pokud se týče urážky na cti, spáchané výrokem při hlavním přelíčení, učinil prý sice soukromý obžalobce ve lhůtě třidenní §u 263 tr. ř. návrh na potrestání, avšak tento návrh nestačí, ježto podle §u 263 odstavce druhý tr. ř. se vyžaduje, by obžalobce si vyhradil samostatné stíhání pro tento nový čin, čehož však obžalobce podle obsahu protokolu o hlavním přelíčení neučinil, tak že nemůže žádati o stíhání pro tento čin.

Rozhodnutí krajského soudu spočívá ve třech směrech na názoru právně mylném. Podle §u 495 tr. zák. děje se ovšem vyšetřování a potrestání urážek na cti podle §§ů 487 a 494 tr. zák. jen k žádosti strany uražené, leč tím není řečeno, že pouze osobním zákročením uraženého urážka na cti jest stíhatelnou a že tím jest vyloučeno veškeré zastupování uraženého. § 50 tr. ř. výslovně stanoví, že soukromý obžalobce a zákonný jeho zástupce může svou věc vésti sám nebo svým zmocněncem. Zda manžel jest zákonným zástupcem své manželky, jest v nauce sporno. Lohsing (Strafprozesrecht) kloní se k mínění, že zákonným zástupcem není, nýbrž že jest jen povinen svou manželku zastupovati, když ho o to požádá. Storch (řízení trestní a. článek v časopise »Grünhuts Zeitschrift sv. XVI. str. 386 Beiträge zur Lehre von der Parteivertretung«) zastává

naproti tomu názor, že manžel jako zákonný zástupce své manželky jest oprávněn vystupovati za ni jako soukromý obžalobce (účastník), že jest jí však volno, připadající jí procesní úlohu po případě i osobně vykonávati. Zrušovací soud sdílí mínění posléz uvedené. Podle §u 91 obč. zák. jest manžel povinen, zastupovati svou manželku ve všech případech. Tomu lze jen rozuměti tak, že jednak může manželka žádati, by jí manžel ve všech případech zastupoval, jednak, že jest manžel oprávněn žádati, by byl za zástupce své manželky pokládán a by s ním jako s jejím zástupcem bylo jednáno, dokud manželka nezřídí jiného zástupce a ani sama se nezastupuje. (Krasnopolski Familienrecht str. 86). O oprávnění Františka H-a, zastupovati svou manželku, lze v tomto případě pochybovati tím méně, když Marie H-ová, byvši při hlavním přelíčení o soukromé obžalobě jako svědkyně slyšena, nijak neprojevila nesouhlasu s podáním obžaloby, z čehož dlužno usuzovati, že mlčky schválila podání obžaloby a zastupování manželovo. Ustanovení §u 495 odstavec druhý tr. zák. nedotýká se vůbec zastupitelského práva manželova; máť jen ten význam, že po smrti manžela může pozůstalý manžel z vlastního práva na ochranu pověsti zemřelého zahájiti proti urážejícímu trestní řízení. Tím se stávají vratkými důsledky, jež krajský soud vyvozuje z tohoto ustanovení co do zastupitelského oprávnění manželova.

Další porušení zákona spočívá v nesprávném použití §u 263 tr. ř. Dle tohoto zákonného ustanovení jest jen tehdy potřebí si vyhraditi samostatné stíhání pro nový čin, když obžalovaný v případě, uvedeném v prvním odstavci §u 263 tr. ř. k tomu nesvolil, by ihned byl souzen, nebo když nemůže býti souzen proto, že je k tomu třeba pečlivější přípravy, nebo když soud k souzení o nově přibylém skutku není příslušný. Jen v těchto přesně stanovených případech má býti obžalobci, žádá-li za to, zůstaveno právo k zvláštnímu stíhání skutku přibylého. Odporovalo by totiž zásadnímu ustanovení §u 56 tr. ř., kdyby nový čin zůstal nesusouzen a nebylo rozhodnuto zároveň o všech sblhajících se trestných činech. Nedochází-li však ihned ku vynesení rozsudku, není závady, by stíhání skutku nově přibylého nebylo zahájeno bez předchozí výhrady.

Třetí porušení zákona týká se útrat. Krajský jako odvolací soud stanovil též výši nákladů na řízení trestní, jež má obžalobce obžalované hraditi, ačkoliv obžalovaná, která sice před vynesemím rozsudku prvním soudem žádala náhradu útrat zastupování, těchto ani v první stolici ani později nespécifikovala a zejména nežádala ani náhrady nákladů na řízení odvolací. I když podle §u 390 tr. ř. soud odvolací uložil v důsledku svého stanoviska obžalobci náhradu nákladů na řízení trestní, zejména za zastupování obžalované, nemělo se určení výše této náhrady státi z moci úřední, nýbrž podle §u 393 odstavec třetí tr. ř. a podle zákona ze dne 11. prosince 1923, čís. 4 Sb. z. a n. z roku 1924 měl soud výši těchto nákladů určití na návrh oprávněného.

Čís. 2118.

Již tím, že zaměstnavatel vyplácí svým zaměstnancům mzdu o nemocenský příspěvek zmenšenou, si dotyčné částky ze mzdy sráží a dopouští se zpronevěry (§ 183 tr. zák.), neodvede-li je nemocenské pokladně.

Tiseň pachatelova vylučuje při zpronevěře pohnutku nízkou a nečestnou.

(Rozh. ze dne 5. října 1925, Zm I 59/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 14. listopadu 1924, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem zpronevěry podle §§u 183, 184 tr. zák., vyhověl však odvolání obžalovaného z výroku o ztrátě práva volebního a výrok ten zrušil, mimo jiné z těchto

důvodů:

Po stránce hmotněprávní vytyká stížnost rozsudku nesprávně podřazení zjištěného jednání obžalovaného, jež jest prý v pravdě jen bezprávním civilním, pod trestní předpis §u 183 tr. zák. nespádajícím, protože strhování příspěvků ze mzdy dělníků na nemocenské jich pojištění dalo se vlastně jen účetně, strhované částky nezůstaly stěžovateli efektivně v pokladně, takže správně nemůže býti řeči ani o protiprávním jich zadrženi nebo si přivlastnění, ani o vědomí, že stěžovatel nakládá neoprávněným způsobem s penězi jemu svěřenými. Stížnost jest zřejmě v nepravu. Stačí na vyvrácenou poukázati na výslovný předpis §u 36 zákona ze dne 30. března 1888, čís. 33 ř. zák. v úpravě článku XV. zákona ze dne 15. května 1919, čís. 268 Sb. z. a n., a na okolnost, že když stěžovatel vyplácel svým zaměstnancům, jak zjištěno, mzdu zmenšenou o nemocenský příspěvek, na ně připadající, již tím dotyčné částky zaměstnancům srazil. Tím nastal předpoklad, za něhož podle výslovného předpisu zákona sluší pokládati částky ty za svěřené. A jakmile obžalovaný stejně částky z peněz, jež při provozování jeho živnosti nutně rukama jeho prošly, nemocenské pokladně neodvedl, tedy peníze svěřené vědomě jinak pro sebe vynaložil, což nutno pokládati s hlediska §u 183 tr. zák. ke splnění skutkové podstaty po stránce subjektivní i objektivní postačitelým.

Odvolání, jímž obžalovaný napadá výrok o ztrátě práva volebního, jest opodstatněno. Obžalovaný byl sice odsouzen pro zločin zpronevěry, tedy pro delikt majetkový, jež často, ba zpravidla bývá spáchán ze ziskuchtivosti. Avšak v tomto případě, který se způsobem provedení činu podstatně liší od obvyklých případů zpronevěr, dlužno uznati, že není ve spisech dostatečné opory pro předpoklad, že obžalovaný jednal v úmyslu ziskovém, tvořícím pohnutku nízkou a nečestnou. Okolnosti, nalézacím soudem zjištěné, naopak nevyvracejí správnost odvolatelova tvrzení, že si trestným činem pomáhal v tísní, ku které, třebaže nedosahovala stupně předpokládaného v §u 2 písm. g) tr. zák., by se mohlo mluvíti o důvodu trestnost vylučujícím, přece při posouzení otázky, o kterou tu jde, přihlížeti dlužno potud, že z pohnutek odvolatelova jednání lze vyloučiti onu ziskuchtivost, v níž jinak v podobných případech jest spatřovati pohnutku nízkou a nečestnou. Bylo proto odvolání obžalovaného v tomto směru vyhověno a výrok, že obžalovaný ztrácí právo volební, byl zrušen.

Čís. 2119.

Podmíněná pohrůzka stačí k naplnění skutkové podstaty zločinu Šu 99 tr. zák., závisí-li její splnění od vůle hrozícího (nikoliv jen ohroženého), nebo dá-li se z jiných důvodů s jistotou očekávat, že dle obvyčejného běhu věci bude splněna.

Nespadá sem výrok: »jestli to opakujete, tak Vás zastřelím«, pronesený uraženým vůči urážeci.

(Rozh. ze dne 5. října 1925, Zm I 307/25).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Litoměřicích ze dne 14. února 1925, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem veřejného násilí podle Šu 99 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a sprostil obžalovaného z obžaloby, mimo jiné z těchto

důvodů:

Zo věcné stránce (čís. 9 a) Šu 281 tr. ř.) namítá zmateční stížnost právem, že pohrůzka obžalovaného nebyla takové jakosti, jak vyžaduje § 98 tr. zák., proto, že byla pronesena podmíněně, při čemž splnění podmínky bylo ponecháno výlučně na vůli ohroženého, a že následkem toho nebyla také a nemohla ani býti způsobitou, vzbuditi v ohroženém důvodnou obavu, když na něm samotném záleželo, zda bude splněna, čili nic. Nálezací soud zjišťuje, že obžalovaný pronesl proti Bohuslavu S-ému pohrůzku podmíněně slovy: »jestli to opakujete, tak Vás zastřelím« a to bezprostředně po tom, když ho hrubě a surově urazil slovy: »to by mohl každý trhan brát revolver ..... atd.« Lze sice připustiti, že i podmíněná pohrůzka stačí k naplnění skutkové podstaty Šu 99 tr. zák. tenkrát, závisí-li splnění podmínky na vůli hrozícího, nebo dá-li se z jiných důvodů s jistotou očekávat, že dle obvyčejného běhu věci bude podmínka splněna. O takové případy však tu nejde. Obžalovaný hrozil Bohuslavovi S-ému zastřelením pouze pro případ, že ho — záložního důstojníka a čestného muže, znovu urazí. Tím ponechal splnění podmínky zcela na vůli ohroženého a záviselo pouze na něm, jak se chce zachovati, buď upustiti od dalšího urážlivého jednání, nebo vydati se nebezpečí, že podmíněná pohrůzka bude uskutečněna. Poněvadž obžalovaný měl právo, žádati na Bohuslavu S-ém, by trestné urážky naopakoval, nelze jeho jednání kvalifikovati ani jako vydrání podle Šu 98 tr. zák. Bylo proto zmateční stížnosti z důvodu Šu 281 čís. 9 a) tr. ř. vyhověti, napadený rozsudek zrušiti a obžalovaného sprostiti z obžaloby.

Čís. 2120.

Zákon o tisku ze dne 17. prosince 1862, čís. 6 ř. zák. z roku 1863.

S hlediska Šu 24 zákona a Šu 2 e) tr. zák. nevyvíňuje redaktora, uveřejnivšího zabavený článek, okolnost, že mu byl zaslán poslancem a nadepsán »interpelace«; bylo jeho věcí, informovati se, zda byl článek

ten skutečně ve veřejném zasedání sněmovny přečten (interpelován; § 28 zákona).

(Rozh. ze dne 5. října 1925, Zm I 538/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v České Lipě ze dne 5. června 1925, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečtením podle Šu 24 zákona o tisku.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje číselně důvody zmatečnosti čís. 9 a) a b) Šu 281 tr. ř., z nichž však prování pouze druhý zmatek (čís. 9 b) Šu 281 tr. ř.), dovozuje, že obžalovaný se stal beztrestným podle Šu 2 písm. e) tr. zák., ježto prý musil míti z omluvitelného omylu za to, že článek, který mu poslal za účelem uveřejnění poslanec Alois S. a který byl opatřen nadpisem »interpelace«, byl také skutečně jako interpelace ve sněmovně podán. Stěžovatel má za to, že jako zodpovědný redaktor nebyl povinen, konati šetření, zda interpelace byla skutečně podána, že stačí, odvolal-li se ve své obhajobě na to, že při uveřejnění jednal v dobré víře, že interpelace byla podána, tím spíše, že byla potom skutečně podána (ovšem až týden po tom, kdy byla uveřejněna v periodickém časopise, jehož je obžalovaný zodpovědným redaktorem). Zmateční stížnost tedy v podstatě namítá, že první soud posoudil otázku beztrestnosti obžalovaného z důvodu skutkového omylu právně mylně. Avšak zmateční stížnosti nelze dáti za pravdu. Dle posledního odstavce Šu 28 tiskového zákona nemůže býti nikdo poháněn k zodpovědnosti za to, když věrně podle pravdy učiní sdělení (tiskem) o veřejném rokování (říšské rady a) sněmu. Této imunity jest účastno i věrné sdělení interpelace ve veřejném sezení sněmovním přečtené a to i tehdy, pojímala-li v sobě obsah soudcovským výrokem zapovězeného nebo zabaveného tiskopisu a jeví-li se uveřejnění býti sdělením rokování sněmovního.

V tomto případě jest zjištěno, že obžalovaný uveřejnil dne 27. listopadu 1924 v 48. čísle časopisu »G.« interpelaci poslance Aloise S-a a soudruhů na ministra spravedlnosti v záležitosti zabavení časopisu »M. G.«, reprodukcí obsah článku »Offener Brief« z 235. čísla tohoto periodického časopisu (M. G.), vydaného 16. listopadu 1924, v němž bylo několik míst krajským soudem v Jihlavě zabaveno, další jeho rozšiřování zakázáno a zabavení v úředním listě Čsl republiky 21. listopadu 1924 náležitě vyhlášeno, aniž by se (jak sám doznává) staral o to, zda byla interpelace ve veřejném sezení sněmovním skutečně přečtena, t. j. zda byla předmětem sněmovního rokování. Z předeslaného výkladu ke čtvrtému odstavci Šu 28 tiskového zákona vyplývá, že jest mylným právní náhled stěžovatelův, že k jeho beztrestnosti stačí, odvolá-li se jako zodpovědný redaktor na to, že již z pouhého zaslání interpelace k uveřejnění musel míti za to, že byla podána a přečtena. Poněvadž beztrestným je podle čtvrtého odstavce Šu 28 tisk. zák. pouze věrné sdělení o rokování sněmovním, případně o obsahu interpelace ve veřejném zasedání skutečně přečtené, nesměl se obžalovaný spokojiti s pouhou skutečností, že mu posílá »interpelaci« k uveřejnění

poslanec, nýbrž bylo jeho samozřejmou povinností jako zodpovědného redaktora, zjednatí si jistotu, zda byla interpelace předmětem sněmovního rokování, čili nic. Jen tenkrát, kdyby byl konal příslušné šetření a beze své viny dostal o rozhodné okolnosti nesprávné informace, bylo by lze mluvit o skutkovém omylu, který by ho omlouval. Za daného stavu věci kdy, jak sám doznává, bez dalšího opatření uveřejnil zaslano mu interpelaci nestaraje se dále o to, zda byla předmětem jednání sněmovního a zda stala se opravdu »interpelací«, poživající imunity, nemohl první soud jinak, než vyloučiti jeho bezelstnost. Nemůže se proto stěžovatel odvolávat na skutkový omyl, který rozsudek nejen nezjišťuje, nýbrž naopak formálně bezvadně vylučuje. O beztrestnosti obžalovaného z důvodu §u 2 písm. e) tr. zák. nemůže býti tudíž řeči.

Čís. 2121.

Násilí ve smyslu §u 93 tr. zák. spočívá již ve svémocném jednání na straně pachatelově a v omezování volnosti pohybu na straně osoby napadené.

Omezování svobody nevyžaduje, by někdo byl omezován v pohybu na úzkém místě; spadá sem i bránění osobě (ženské) v krámě se nacházející zastupováním cesty vyjítí dveřmi na ulici; nezáleží na tom, že mohla obtěžování se strany pachatelovy uniknouti zadem do bytu.

(Rozh. ze dne 5. října 1925, Zm I 651/25).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnou stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Mladé Boleslavi ze dne 28. července 1925, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem veřejného násilí podle §u 93 tr. zák.

D ů v o d y:

Zmatečnou stížnost uplatňuje svými vývody, poukazujícími k důvodu zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř., že v tomto případě není zjištěno násilí, které předpokládá i omezování osobní svobody, předsevzaté jiným způsobem, než uzavřením. Pravdu má stížnost v zásadě, že i omezování svobody jiným způsobem předpokládá vynaložení násilí, které se přibližuje násilí, způsobenému uzavřením; náležet zločin podle §u 93 tr. zák. svým zařazením a povahou ku zločinům veřejného násilí, v hlavě IX. trestního zákona upraveným. V nepravu je však stížnost, tvrdící, že násilí nebylo pro tento případ zjištěno. Vždyť rozsudek vyslovuje ve výroku výslovně, že obžalovaný svémocně a proti vůli Boženy K-ové překážel jí v užívání svobody; tím je zjištěno stížností postrádané násilí, jež spočívá již ve svémocném jednání na straně pachatelově a v omezování volnosti pohybu na straně osoby napadené. Toto násilí je však též plně odpodstatněno skutkovými zjištěními, podle nichž obžalovaný asi půl hodiny Boženě K-ové v jejím krámě proti její vůli zúmynně a vědomě cestu zastupoval, takže se nemohla dostat ke dveřím, jimiž chtěla před jeho obtěžováním utéci na ulici. Z těchto zjištění plyne, že obžalovaný svým počínáním bránil napadené v náležející jí volnosti pohybu

tak intenzivním způsobem, že po drahnou dobu nemohla se vymaniti z jeho moci a dopustil se takto na ní násilí, zákonem předpokládaného.

Stížnost namítá dále, že omezování osobní svobody podle §u 93 tr. zák. vyžaduje, by někdo byl omezován v pohybu na úzkém místě. V tomto případě jest však zjištěno, že obžalovaný omezoval K-ovou jen zastupováním cesty ku dveřím na ulici, nikoli však tak, že by vůbec nemohla krám opustiti, totiž odejiti do svého bytu a za sebou dveře zamknouti. Stížnost jest bezdůvodna. V zákoně nelze nalézt opory pro předpoklad, že omezování v pohybu musilo by se dít na úzkém místě, a nelze také skutkovou podstatu §u 93 tr. zák. vyloučiti z toho důvodu, že napadené osobě bylo snad možno pachateli nějakým způsobem uniknouti. Máť každý občan podle zákona právo, pokud tu není zákonných omezení, pohybovat se volně, kam mu libo, a nikdo není oprávněn, osobovati si nad ním nějakou moc. V daném případě je ostatně jednak prokázáno, že napadená chtěla se ze svého krámu dostat na ulici, což však jí bylo zastupováním cesty se strany obžalovaného znemožněno, takže dle toho byla ve skutečnosti omezována ve volném pohybu na určité obmezené úzké místo, jednak zjištěno, že se ohrožená bála jíti do bytu, poněvadž tam nikdo nebyl a nikoho by se nebyla dovolala. Popírá-li dále stížnost, že není prokázáno, že obžalovaný měl úmysl, omezovati osobní svobodu K-ové, nedoličuje tím žádného z důvodů zmatečnosti v §u 281 tr. ř. výlučně vypočtených, nýbrž napadá jen nepřipustně (§§y 258, 288 čís. 3 tr. ř.) přesvědčení soudcovské, získané v uvážení celého vystupování obžalovaného. Sledoval-li obžalovaný svým jednáním další cíl, buď dosáhnouti od napadené polibku nebo přiměti ji k cizoložství, nemůže to arci zrušiti odpovědnost za omezování osobní svobody, jehož použito býti mělo jako prostředku k dosažení onoho účelu a jež naplňuje všechny zákonné náležitosti zločinu podle §u 93 tr. zák.

Čís. 2122.

Tisková novela (zákon ze dne 30. května 1924, čís. 124 sb. z. a n.). I když soud, příslušný podle druhého odstavce §u 6 vládn. nař. ze dne 16. června 1924, čís. 125 sb. z. a n. (pětičlenný kmetský senát) odsoudil obžalovaného pouze pro přestupek, řídí se opravné řízení podle všeobecných ustanovení §§ů 280 a násl. tr. ř.

Z beztrestnosti podle §u 4 odstavec první zákona jsou vyloučeny případy, kde se obžalovanému jednalo v první řadě o jiný cíl než o veřejný zájem (na př. mstivost).

(Rozh. ze dne 6. října 1925, Zm I 666/25).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmatečnou stížností obžalovaného do rozsudku krajského jakožto kmetského soudu v Chebu ze dne 25. června 1925, jímž byl stěžovatel uznán vinným přestupkem zanedbání povinné péče ve smyslu §u 6 zákona ze dne 30. května 1924, čís. 124 sb. z. a n., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc soudu první stolice, by ji znovu projednal a rozhodl, mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Podle druhého odstavce §u 28 zák. ze dne 30. května 1924, čís. 124 sb. z. a n. přísluší konati hlavní přelíčení o přestupcích tříčlenným senátům. Ve spojitosti s tímto ustanovením upravuje se ve čtvrtém odstavci §u 28 opravné řízení ohledně rozsudků ve věcech přestupkových, tedy tříčlennými senáty ve smyslu druhého odstavce vynesených ve zvláštním řízení. Zní-li však obžaloba (jako v případě, o němž tu jde), vedle přechinu podle §u 1 zákona i na přestupek §u 6 zákona proti těmž obžalovanému, přichází co do příslušnosti v úvahu ustanovení druhého odstavce §u 6 prováděcího nařízení ze dne 16. června 1924, čís. 125 sb. z. a n., že se hlavní přelíčení konati má před pětičlenným senátem kmetským a řídí se pak opravné řízení ohledně rozsudků, těmito senáty vynesených, podle všeobecných ustanovení §u 280 a násl. tr. ř. Na tomto stanovisku nemění ničeho okolnost, že pětičlenným senátem odsouzen byl obžalovaný pouze pro přestupek, ježto opravné řízení oněmi ustanoveními nebylo upraveno podle obsahu rozsudku, tím kterým soudem vyneseného, nýbrž podle sestavení senátu, před kterým záležitost v prvé stálici byla projednána. K rozhodování o opravných prostředcích jest tedy příslušným v této věci Nejvyšší soud.

Pokud se stížnost domnívá, že by stačil důkaz pravděpodobnosti k sprostění obžalovaného, ježto závadným článkem měl býti chráněn veřejný zájem, připomíná se, že podle ustanovení §u 4 odstavec první zákona ze dne 30. května 1924, čís. 124 sb. z. a n. ze závadného článku musí býti zřejmý úmysl, především chrániti zájem veřejný; podle tohoto znění zákona, při němž dlužno zvláštní důležitost přikládati slůvku »především«, jsou tedy zásadně vyloučeny z beztrestnosti případy, kdy obviněnému se jednalo v prvé řadě o jiný cíl, než veřejný zájem; pojímaje záležitost s tohoto právního hlediska, usuzuje nalézací soud podle slovního znění článku na zřejmou mstivost (viz v tomto případě hned charakteristický úvod článku »um früher zur Lösung des Kassenkampfes zu kommen«) a z chybění veškerých skutkových údajů, k případnému vysvětlení urážek sloužících, na agitační účely stranické jakožto pravé počinutky onoho článku. Že by tato skutková zjištění byla s hlediska §u 281 čís. 5 tr. ř. vadnými, stížnost sama netvrdí; po stránce právní je, jak shora dovedeno, záležitost rozsudkem posuzována správně; zrušovací soud nemá proto příčiny, aby se zabýval dále stížností podle tohoto stavu věci zcela zbytečně nadhozenou námitkou, že by k sprostění stěžovatele stačiti mohl i důkaz pravděpodobnosti.

Čís. 2123.

Zcizením (prodejem) ve smyslu §u 205 a) tr. zák. není vzdání se práva dlužníkem, jestliže se zcizovacím úkonem dostala rovnocenná úplata do jmění, sloužícího k úhradě pohledávek věřitelů.

Prodej věci dlužníkových věřitelů na úhradu jeho skutečné pohledávky nespádá pod ustanovení §u 205 a) tr. zák., jest však přečinem podle §u 485 tr. zák., stal-li se v úmyslu, poskytnouti dotyčnému věřiteli výhodu, nebo přečinem §u 486 čís. 2 tr. zák., byla-li prodejem tím způsobena škoda ostatním věřitelům z nedbalosti.

Ustanovení druhého odstavce §u 486 c) tr. zák. nevyhledává, by pachatel vedl samostatně celý obchod dlužníka; záleží jen na samostatnosti jeho jednání, t. j., že vede dlužníkovy věci nezávisle na zvláštním jeho rozkazu (poukazu); nezáleží na rozsahu jeho činnosti; nespádá sem činnost podřízené námezdní síly.

Druhy nedbalého jednání dlužníkovy jsou v §u 486 čís. 1 tr. zák. uvedeny příkladmo.

Ustanovení druhého odstavce §u 486 c) tr. zák. nelze použiti na zákon o maření exekuce; pokud tu přichází v úvahu spoluvina osoby samostatně věci dlužníkovy vedoucí na přečinu §u 1 zák. o maření exekuce.

(Rozh. ze dne 6. října 1925, Zm II 366/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací v neveřejném zasedání zmatečným stížnostem obžalovaných do rozsudku zemského jakožto nalézacího soudu v Brně ze dne 16. května 1925, jimž byli uznáni vinnými Amalie Č-ová zločinem podvodného úpadku ve smyslu §u 205 a) tr. zák. a přečinem úpadku z nedbalosti ve smyslu §u 486 čís. 1, 2. a §u 486 a) tr. zák.; Bedřich L-ý pro spoluvinu na zločinu podvodného úpadku ve smyslu §u 5 tr. zák. a §u 205 a) tr. zák.; Metoděj S-ý zločinem podvodného úpadku ve smyslu §u 205 a) tr. zák. a přečinem úpadku z nedbalosti ve smyslu §u 486 čís. 1. a 2. a §u 486 a) tr. zák. vyhověl, vyjma výrok odsuzující Metoděje S-ého pro zločin ve smyslu §u 205 a) tr. zák., v kterémžto směru zmatečnící jeho stížnost zavrhl, zrušil napadený rozsudek ohledně všech tří obžalovaných v celém rozsahu a to, pokud Metoděj S-ý byl uznán vinným zločinem podvodného úpadku ve smyslu §u 205 a) tr. zák. podle ustanovení druhé věty §u 290 tr. ř. a vrátil věc nalézacímu soudu, by o ní znovu jednal a rozhodl.

D ů v o d y:

I. Zmatečným stížnostem Amalie Č-ové, jakož i Bedřicha L-ého nelze upříti oprávnění, pokud s hlediska důvodu zmatečnosti §u 281 čís. 9 a) tr. ř. co do odsuzujícího výroku pro zločin podvodného úpadku ve smyslu §u 205 a) tr. zák. a spoluviny na tomto zločinu podle §§u 5 a 205 a) tr. zák. stížnost Bedřicha L-ého namítá, že tu není skutkové známky úplného neb částečného zmaření uspokojení věřitelů, ježto zcizením části movitostí, dlužníci náležejících, byla kryta stěžovateli skutečně příslušící pohledávka, a i stížnost Amalie Č-ové uplatňuje tuto právní námitku alespoň zjevným poukazem, zdůrazňujíc, že zcizením nedošlo ku zmenšení dlužníkovy jmění na úkor věřitelů: Napadený rozsudek, přimykaje se nejen co do formální úpravy, nýbrž i ve směru právním těsně k obsahu spisu obžalovacího, vychází z právního názoru, že každé zcizení dlužníkových věcí, byť i se stalo za úplatu, zahrnuje již v sobě skutkovou podstatu zločinu §u 205 a) tr. zák., pokud tím jednomu věřiteli, jemuž věci byly prodány, se dostalo na úkor ostatních věřitelů přednostního krytí. Názor ten je právně mylným; neboť: Právním statkem v §u 205 a) tr. zák. chráněným, jest právo věřitelů nebo části jich na uspokojení z pachatelova jmění; škoda spočívá ve ztenčení nebo zmaření uspokojení věřitelů a jako prostředek ke způsobení této škody

slouží výhradně skutečně — nebo, což ovšem v tomto případě dále nepřichází v úvahu, předstírané z m e n š e n í dlužníkovy jmění, při čemž zákon jako způsob tohoto zmenšení příkladmo v §u 205 a) tr. zák. uvádí kromě zatajení, odstranění atd. i rozsudkem předpokládaný prodej, totiž zcizení části dlužníkovy jmění. Ve smyslu tohoto znění zákona, přihlížeje zvláště ku povšechné doložce »zmenšení jmění« může zcizením (prodejem), trestuhodným po rozumu §u 205 a) tr. zák., býti jen takové vzdání se práva dlužníkem, jímž se zcizovacím úkonem nedostala rovnocenná úplata do jmění, sloužícího k úhradě pohledávek věřitelů. Jednání dlužníkovy lze proto pod pojem zmenšení jmění ve smyslu §u 205 a) tr. zák. podřaditi pouze tehdy, byl-li jím způsoben nepříznivější pro věřitele poměr mezi součtem pasiv a aktiv, než jaký tu byl v době před oním jednáním. Takový účinek nenastal skutečností, které běže napadený rozsudek za prokázány.

Podle rozsudkových zjištění koupil stěžovatel (Bedřich L-ý) smlouvou ze dne 7. března 1923 různé věci od obžalované Amalie Č-ové — jednatelky potravního a zásobního spolku spol. s r. o. — které si ocenili na 7124 Kč, za tím účelem, by byly kryty pohledávky L-ého. Rozsudek nezjišťuje, zda Bedřich L-ý měl proti spolku skutečně platnou pohledávku a v jaké výši, nýbrž omezuje se jednak na pouhou citaci smlouvy ze dne 7. března 1923, podle níž zcizením svršků v ceně 7124 Kč byla zaplácena pohledávka L-ého 6000 Kč s úroky, pocházející již z roku 1919, a uvádí dále, zmiňuje se o druhé pohledávce, vzešlé prý začátkem března 1923 ve výši 3000 Kč, zcela povšechně, že prodejem měly »býti kryty pohledávky L-ého«. Z tohoto zjištění nevyplývá ani, zda byly pohledávky ty skutečně po právu a v jaké výši, ani které z oněch pohledávek měly býti prodejem svršků kryty, a zda odpovídala i cena zcizeného zboží, výši stranami stanovené částky 7124 Kč. Předpokládajíc pravost těchto pohledávek a úměrnost poskytnuté protihodnoty, nebylo by lze mluvit o změně poměru mezi součtem aktiv a pasiv, a nebyl by tu pak podstatný znak objektivní skutkové povahy zločinu §u 205 a) tr. zák., totiž z m e n š e n í dlužníkovy majetku, ježto by prodejem zboží ve skutečné ceně 7124 Kč odpadl zároveň na straně pasiv pravý dluh v téže výši. Ovšem dlužno připustiti, že i tímto zcizením ostatní věřitelé mohli býti dotčeni potud, že kvota, připadající na jednotlivé věřitele při s t e j n o m ě r n ě m rozdělení dlužníkovy majetku, právě oním zcizením a výhodnějším uspokojením věřitele L-ého mohla býti na úkor ostatních věřitelů ztenčena. Než, nestalo-li se tak, jak uvedeno, z m e n š e n í m dlužníkovy majetku, nebylo by lze podřaditi činnost takovou pod ustanovení §u 205 a) tr. zák., nýbrž pouze pod ustanovení přečinu §u 485 tr. zák., pokud poskytování oné výhody L-ému se stalo úmyslně, po případě přečinu podle §u 486 čís. 2. tr. zák., byla-li oním prodejem (datio in solutum) způsobena škoda ostatním věřitelům z nedbalostí. Již z těchto úvah, — aniž bylo třeba zabývatí se ostatními námitkami, — bylo rozsudek v uvedených částech zrušiti a odkázati věc ve smyslu §u 5 nov. z 31. prosince 1877, čís. 3 ř. zák. z roku 1878 za souhlasu generální prokuratury soudu prvního stolu, by o ní znovu jednal a rozhodl; při novém hlavním přelíčení, bez něhož se obejítí nelze, bude na nalézacím soudu, by předem přesně zjistil pravost a výši uplatňovaných pohledávek, jakož i úměrnost poskytnuté

protihodnoty, po případě by uvažoval o zavinění Amalie Č-ové s hlediska §u 485 aneb §u 486 čís. 2 tr. zák., při čemž se připomíná, že by v těchto posledních dvou případech o zavinění Bedřicha L-ého s ohledem na ustanovení §u 485 odstavec druhý tr. zák. vůbec řeči býti nemohlo.

II. Odůvodněny jsou i zmateční stížnosti Amalie Č-ové a Metoděje S-ého, pokud směřují proti odsuzujícímu výroku pro přečiny ve smyslu §u 486 čís. 1, 2 a §u 486 a) tr. zák. Tito obžalovaní byli uznáni vinnými těmito přečiny, Amalie Č-ová jako jednatelka zmíněného potravního spolku, Metoděj S-ý jako osoba, vedoucí samostatně věci dlužníkovy. Rozsudek stojí na stanovisku, v podstatě správném, že je možnou trestní zodpovědnost dlužníka — v tomto případě jednatelky spolku — vedle zodpovědnosti osoby, vedoucí samostatně věci dlužníkovy. Naproti tomu nevytyčuje rozsudek přesně a správně podle zákona pojem osoby, samostatně věci dlužníkovy vedoucí, a vychází, pokud lze z kusého obsahu rozhodovacích důvodů seznati, i co se týče zodpovědnosti dlužníka, — v tomto případě jednatelky Amalie Č-ové, — z předpokladu zřejmě mylného, že dlužník ručí za veškeré úkony osoby, samostatně věci jeho vedoucí, takřka solidárně bez ohledu na konkrétní své zavinění. V těchto směrech dlužno předem zdůrazniti, že pro pojem osoby, samostatně věci dlužníkovy vedoucí, není rozhodujícím rozsah činnosti této osoby: nevyhledává se, by osoba ta vedla samostatně celý obchod dlužníka; důraz jest naopak na samostatnost jejího jednání, totiž že věci dlužníkovy vede nezávisle na zvláštním rozkazu nebo pokazu dlužníka, po případě při společnostech atd. bez rozkazu orgánů dlužníkových, jakožto osob v první řadě trestně zodpovědných. V takovém jednání nezávislém, bez rozkazu dlužníkovy, zračí se zákonem vyhledávaná samostatnost a nezáleží dále na rozsahu její činnosti, zda měla na starosti vedení celého obchodu, či pouze určitého odvětví, neb určitých agend, ba dokonce zda vedla pouze v ojedinelém případě obchody ty, překročivši na příklad plnou moc, pro určitý výkon dlužníkem jí udělenou. Jednala-li však osoba ta k podnětu, za schválení dlužníka, byla-li ve všem závislou na vůli a pokynech zaměstnavatele (jednatelky Amalie Č-é) nepřichází v úvahu §em 486 c) tr. zák. odstavec druhý stanovená zvláštní forma pachatelství, nýbrž šlo by vlastně o podřízenou činnost námezdní síly, o pouhý nástroj, provádějící vůli zaměstnavatele a jím udělené rozkazy, za které podle ustanovení §u 486 jakož i §u 486 a) tr. zák. ručí pouze dlužník; v projednávaném případě tedy jednatelka Amalie Č-ová.

Posuzuje-li se věc s tohoto právního hlediska, nelze upřiti oprávnění výtce zmateční stížnosti Amalie Č-ové; že vůbec k subjektivní podstatě shora uvedených přečinů vyhledávaná náležitost nedbalosti u ní nebyla zjištěna, jakož i výtce Metoděje S-ého, že soud nepřihlížel k jeho zodpovídání se, že se jenom řídil podle pokynů své zaměstnavatelky a vykonával její vůli, že proti ní vystoupiti nemohl, ježto byl v poměru služebném a ona si nedala říci. Jak již shora zdůrazněno, jest při zmíněných přečinech beze všeho myslitelným zavinění dlužníka vedle zavinění osoby, samostatně věci dlužníkovy vedoucí. Tu však musí, jak ohledně této osoby, tak i ohledně dlužníka (v tomto případě ohledně Amalie Č-ové), co do přečinu podle §u 486 čís. 1 tr. zák. přesně býti zjištěno,

kterými činy každý z těchto dvou obžalovaných samostatně platební neschopnost potravního spolku z nedbalosti přivodil. Rozsudek uvádí, že tyto obžalovaní lehkomyšlně a nepoměrně používali úvěru; avšak pouhá citace tohoto zákonného znaku nestačí, nýbrž je povinností soudu, by podle §u 270 čis. 5 tr. ř. určitě udal skutečnosti, na jejich podkladě dospěl k tomuto názoru a to ohledně každého obžalovaného zvláště. Bude nutno se zřetelem na odporující si zodpovídání těchto dvou obžalovaných zjistiti, do které míry soud té a oné výpovědi věří, a na tomto podkladě zkoumati, kterými konkrétními úkony, jak v §u 486 čis. 1 tr. zák. příkladmo jsou naznačeny, stěžovatelka nedbale přivodila neschopnost platební, jakož i, zda a v kterých určitých případech též obžalovaný Metoděj S-ý — veda věci dlužníkovy s a m o s t a t n ě a nejsa pouhým vykonavatelem vůle (rozkazů) Amalie Č-ové, ručící za rozkazy ty osobně a výlučně podle §u 486 čis. 1 tr. zák. — nepoměrným nebo lehkomyšlným užíváním úvěru a pod. tuto platební neschopnost nedbale způsobil. Ohledně Amalie Č-ové bude obzvláště též zkoumati, zda nespocívá též v nedostatečném dozoru nad činností obchodvedoucího S-ého nedbalost s hlediska §u 486 čis. 1 tr. zák.

Nejinak se má věc s přečinem podle čis. 2 §u 486 tr. zák. Rozsudek nezjišťuje ani jediného konkrétního případu, v němž Amalie Č-ová nebo Metoděj S-ý (tento zase samostatně, nikoli z-podnětu své zaměstnavatelky), učinili nový dluh anebo splátku na úkor věřitelů. Stejně vadným jest i výrok soudu co do opomenutí, oběma těmto obžalovaným za vinu kladeného neohlášením úpadku (nepodáním návrhu na zahájení vyrovnávacího řízení), při čemž budiž podotčeno, že u obou obžalovaných škoda, těmito úkony (opomenutími) věřitelům způsobená musí v rozsudku dojíti přesného výrazu. Pokud se týče konečně přečinu ve smyslu §u 486 a) tr. zák. nelze vůbec seznati, v čem spatřuje soud zavinění Amalie Č-ové, zjišťuje pouze, že obžalovaný S-ý jednal jako osoba, samostatně věci dlužníkovy vedoucí, ježto Č-ová nebyla odbornicí. Nelze tu zavinění Amalie Č-ové spatřovati již v tom, že, nejsouc odbornicí, si vzala zkušeného a spolehlivého pomocníka k vedení knih; mohlo by tu však jíti o její zodpovědnost podle §u 486 a) tr. zák., pokud sama se súčastnila vedení knih aneb vůbec i v tomto oboru jako zaměstnavatelka vůči S-ému si vyhradila volné rozhodování; poukazuje se v tomto směru na její seznání, že vedla knihu fakturní; na údaj Metoděje S-ého, že Amalie Č-ová přijímala a brala z pokladny všechny peníze; že přijímala všechnu poštu, že Metoděj S. sám vedl jen denník tržby a vydání; že Amalii Č-ovou upozorňoval, že musí býti vedeny knihy a, že ona odvětila, že »si to spraví«. — Ke všem těmto okolnostem bude soudu náležitě přihlížeti, ježto jsou důležitými jednak pro posuzování zavinění Amalie Č-ové, neméně však, jak stížnost Metoděje S-ého zcela právem vytýká, pro řešení otázky, zda jest on, jako osoba samostatně věci dlužníkovy vedoucí, buďto sám anebo vedle Amalie Č-ové zodpovědným za nepořádné vedení knih atd., či zda byl i v tomto směru pouze vůlí a rozkazům stěžovatelky podrobenou výpomocnou silou. Pro tyto podstatné vady a neúplnosti bylo proto i ohledně přečinu §u 486 čis. 1 a 2, §u 486 a) tr. zák. oběma zmátečnými stížnostem vyhověti a ve smyslu §u 5 novely z 31. prosince 1877, čis. 3 ř. zák. z roku 1878 za souhlasu generální prokuratury uznati, jak shora uvedeno.

III. Pokud posléze stěžovatel Matěj S-ý uznán byl vinným zločinem ve smyslu §u 205 a) tr. zák., ježto se dopustil samostatně, nikoli za spolupůsobení Amalie Č-ové, — prodejem zabavených věcí v ceně asi 1000 Kč, nelze jeho zmáteční stížnosti přiznati úspěchu. Uvádí-li stížnost v tomto bodě, že stěžovatel pro nával exekuci nevěděl, co jest zabaveno, a že též nebyly veškeré zabavené věci opatřeny známkami, sluší poukázati na opačně zjištění rozsudkové, založené na výpovědích svědků Teodora D-a a Františka M-ého, že stěžovatel při provádění exekucí byl přítomen a věděl, které věci byly zabaveny. Návrh stěžovatelův, by svědek D. znovu byl vyslechnut o okolnosti, že nebyly všechny předměty opatřeny známkami, není v řízení zrušovacím přípustným. Novotou, jež v tomto řízení nemá místa, jest tvrzení stížnosti, že Amalie Č-ová nařídila stěžovateli, by jen dále prodával, že ona uvede vše do pořádku. Jiných vad stížnost neuplatňuje a bylo ji proto jako po zákonu neprovedenou ve smyslu §u 1 čis. 2 a §u 4 čis. 1 citované novely v zasedání neveřejném zavrhnouti. Přes to však neobstojí výrok ten před zákonem; neboť jak již shora pod I. zdůrazněno, předpokládá zcizení ve smyslu §u 205 a) tr. zák., že došlo ku z m e n š e n í aktiv dlužníkových na úkor věřitelů. Rozsudek ovšem zjišťuje, že stěžovatel zabavené věci prodal, by věřitelé nebyli uspokojeni, nezjišťuje však, zda se tak stalo způsobem §u 205 a) tr. zák., totiž »zmenšením aktiv dlužníkových«. Zjištěním, že stěžovatel zabavené věci prodal, není ještě řečeno, že též aktiva na úkor věřitelů zmenšil, vždyť zajisté při prodeji bylo též zboží zapláceno, a tu nutno, by naplněna byla skutková podstata zločinu podle §u 205 a) tr. zák., zjistiti především, zda byla kupní cena, stěžovateli zaplácená, přiměřenou protihodnotou za prodané zboží, jakož i dále, co se vlastně s touto tržbou stalo; odstranil-li ji tak, že vůbec byla odňata zásahu věřitelů, jde o zmenšení aktiv, stělesňující zcela zjevně skutkovou podstatu zločinu ve smyslu §u 205 a) tr. zák.; bylo-li však stržených peněz použito způsobem jiným, na př. byly-li zapraveny pohledávky jiných věřitelů, exekuci nevedoucích, zapláceno nově došlé zboží, neb pod. — scházel by skutkový znak zmenšení aktiv a mohla by v úvahu přijíti pouze zodpovědnost podle zákona o maření exekuce ze dne 25. května 1883, čis. 78 ř. zák. a to: pokud stěžovatel, jak aspoň z dosavadního obsahu spisů vyplývá, zcela samostatně jednal, o přestupek ve smyslu §u 3 tohoto zákona, ježto dlužníkem nebyl, takže by tu nebylo lze mluvit o zmaření uspokojení j e h o věřitelů za exekuce proti n ě m u zavedené (viz § 1. citovaného zákona) a ježto vyjimečné ustanovení druhého odstavce §u 486 c) tr. zák., týkající se zodpovědnosti samostatně věci dlužníkovy vedoucí osoby nelze vykládati způsobem rozšiřujícím a rozšířiti na zákon o maření exekuce. Pouze v jediném případě mohl by přece býti stíhán podle §u 1. zákona, tehdy, kdyby při novém hlavním přelíčení vyšlo na jevo, že stěžovatel vlastně (jak v provedení zmáteční stížnosti nově tvrdí) jednal z podnětu Amalie Č-ové, tu by pak přišla počte výše škody v úvahu skutková podstata přečinu nebo přestupku §u 1. cit. zák. co se týče Amalie Č-ové jakožto jednatelky potravního spolku — (ovšem pro tuto činnost až doposud vůbec nestíhané) a spoluvína stěžovatele na tomto trestném činu ve smyslu ustanovení §u 5 tr. zák. Pokud se soud při řešení otázky viny Metoděje S-ého neřídil těmito právními zásadami, posuzoval záležitost s právního hle-

diska zřejmě mylného, a bylo proto v tomto směru odsuzující výrok zrušiti z moci úřední podle druhé věty Šu 290 tr. ř. a věc odkázati soudu nalézacímu, by o ní znovu jednal a rozhodl.

Čís. 2124.

**Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.).
Skutková podstata přečinu Šu 14 čís. 5 zákona nevyžaduje úmyslu, šívání proti republice; stačí úmysl, hanobiti republiku.**

Úmyslu toho nevyklučuje okolnost, že účelem závadné řeči bylo dráždit jinou osobu, ani okolnost, že pachatel byl podnapilým.

Výrok byl pronesen »před zástupem« (§ 39 čís. 2 zákona), byl-li pronesen hlasitě v četně navštívené hostinské zahradě u stolu, u něhož sedělo kromě osloveného pět osob.

(Rozh. ze dne 7. října 1925, Zm I 300/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Kutné Hoře ze dne 11. března 1925, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinu podle Šu 11 čís. 2 a Šu 14 čís. 5 zák. ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n. a přestupkem podle Šu 491 a článku V zákona ze dne 17. prosince 1862, čís. 8 ř. zák. z roku 1863 a přestupkem podle Šu 431 tr. zák., mimo jiné z těchto

důvodů:

Pokud zmateční stížnost z důvodů Šu 281 čís. 9 a) i 10 tr. ř. napadá odsouzení pro přečin podle Šu 14 čís. 5 zákona na ochranu republiky, sluší především vyvrátiti její tvrzení, že sama obžaloba stěžovatele z tohoto trestného skutku nevinila, mluvíc jen o tom, že podle jeho řeči celá vláda je stejná i s Masarykem, že se na něho v . . . , jako na legionáře. Číselně se stížnost zmatku čís. 8 Šu 281 tr. ř., jenž by podle toho přicházel v úvahu, vůbec nedovolává a budiž proto jen na to poukázáno, že obžalovací spis v bodě I. výslovně viní obžalovaného z výše uvedeného deliktu a v důvodech pak cituje výpověď svědka Václava M-a, jenž výrok o republice výslovně potvrdil. Jestliže tedy stížnost, vycházejíc z předpokladu, že výraz o v . . . se vztahoval jen na vládu, presidenta republiky a legionáře, vyslovuje názor, že o hanobení republiky nemůže býti řeči, když vůbec nebyla jmenována, a že by dotyčná slova mohla nanejvýš spadat pod článek V zákona ze dne 17. prosince 1862, čís. 8 ř. zák. z roku 1863, vychází ze skutkového podkladu, odporujícího zjištění rozsudku, že se stěžovatel vyjádřil uvedeným hanlivým způsobem výslovně o republice, a není ve směru uplatňovaných hmotně-právních zmatků provedenou. Odpírá-li však stížnost řeči obžalovaného i ve znění, rozsudkem zjištěném, způsobilost, býti podkladem odsouzení podle Šu 14 čís. 5 zákona na ochranu republiky, protože stěžovatel nešlo o štvání proti republice, nýbrž o pouhé dopalování svými zásluhami se chvástajícího legionáře K-a, protože řeči opilce nejsou vůbec z to, snížití vážnost republiky, ohrožení obecný mír v ní neb ohrožení

mezinárodní vztahy, a o rušení obecného míru nemůže býti řeči, jest stížnost bezdůvodna. Nadpis Šu 14 zákona obsahuje jen povšechnou charakteristiku činností, ohrožených sankcí zákona, z nichž každé jednotlivé jest příznána ze zákona způsobilost, ohrožení obecný mír; proto netřeba tuto způsobilost v jednotlivém případě zvláště dovozovati, jsou-li tu náležitosti té které z činností, do Šu 14 shrnutých. Úmyslu štvání proti republice zákon v Šu 14 čís. 5 nevyžaduje; stačí úmysl hanobiti republiku, jež zmateční stížnost nepopírá; že i hanobení republiky může býti prostředkem, dráždit protivníka, jenž si zvláštní zásluhy o její vznik připisuje, jest jen přirozeným logickým důsledkem a nemůže zjištění hanobení poukazem na tuto pohnutku řeči obžalovaného býti otřeseno. Zákon ovšem vyžaduje, by hanobení stalo se způsobem štvavým nebo surovým. Rozsudek zjišťuje oboje vzhledem k tenoru řeči o republice a použití sprostého výroku, ve slušné společnosti neužívajícího. Zejména surový způsob hanobení republiky nemůže již vzhledem k sprostotě užitého výrazu býti pochybným. Snaží-li se stížnost způsobilost řeči obžalovaného, vyvolati účinky Šu 14 čís. 5 zákona, popírati poukazem na opilost obžalovaného, byla úplná opilost, jež by vylučovala přičetnost, rozsudkem vyloučena; podnapilost nevyklučuje ani možnosti skutečného vyvolání takového účinku při řeči, pronesené před zástupem, kde může nalézt ozvěnu u posluchačů, republice méně nakloněných, ani způsobilosti, by si mluvící možnost takového účinku uvědomil.

Napadajíc podřadění pronesených výroků i pod čís. 2 Šu 11 zákona (přečin) na místě čís. 1 téhož Šu (přestupek) vytýká stížnost odsuzujícímu výroku, že tu není veřejnosti podle čís. 2, (vyžadované též Šem 14 čís. 5 zákona, kde to však není vytýkáno), ježto trestný čin byl spáchán v hostinské zahradě, kde několik vojáků hrálo na mandoliny, přednášely se kuplety, a byl takový ruch, že ani svědci, kteří seděli u téhož stolu, nemohli slyšeti výroky obžalovaného. Než ani tu nelze přisvědčiti zmateční stížnosti, jež jinak nenapadá skutkovou podstatu urážky presidenta republiky. Podle zjištění nalézacího soudu byla řeč obžalovaného pronesena v hostinské zahradě, kde bylo, jak rozsudek v důvodech pro přestupek podle Šu 431 tr. zák. výslovně uvádí, mnoho hostů přítomno, při stole, kde kromě osloveného Václava K-a sedělo ještě nejméně pět osob, hlasitě tak, že je mohli dobře slyšeti všichni hosté, u stolu sedící. Jelikož obrat »před zástupem«, jenž podle Šu 39 čís. 2 zákona vystihuje pojem veřejnosti, poukazuje k tomu, že místní poměr pachatele k zástupu, většinu to počtu lidí, jež nelze na první pohled zjistiti, nemusí býti tak těsným, jako bývá ve shromáždění, a jelikož při zábavě u stolů v četně navštívené hostinské zahradě přirozeně hosté z jednoho místa na druhé přecházejí, takže hlasitě pronesená slova mohou zaslechnouti i zcela nahodilé osoby, čehož si obžalovaný, nejsa přímo opilým, nemohl býti nepovědom, nelze podřadění pod čís. 2 Šu 11 zákona pro nedostatek skutkově známky »veřejnosti« důvodně napadati.

Čís. 2125.

**Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.).
Výrok: »já se na republiku vy . . . « není potupením jména republiky ve smyslu Šu 20 zákona, nýbrž hanobením republiky ve smyslu**

Šu 14 čís. 5 zákona, byl-li pronesen veřejně ve smyslu Šu 39 čís. 2 zákona.

(Rozh. ze dne 7. října 1925, Zm I 654/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona právem: Rozsudkem okresního soudu v Litomyšli ze dne 7. října 1924 a potvrzujícím jej rozsudkem krajského jako odvolacího soudu v Chrudimi ze dne 16. prosince 1924 byl porušen zákon v ustanovení Šu 20 zákona na ochranu republiky; oba rozsudky se zrušují jako zmatečné a obžalovaný sprostuje se podle Šu 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro přestupek Šu 20 zákona na ochranu republiky. Okresnímu soudu v Litomyšli se ukládá, by postoupil spisy příslušnému politickému úřadu k dalšímu řízení ve smyslu Šu 11 čís. pat. ze dne 20. dubna 1854, čís. 96 ř. zák.

Důvody:

Rozsudkem okres. soudu v Litomyšli ze dne 7. října 1924 byl obžalovaný uznán vinným přestupkem Šu 20 zákona na ochranu republiky, jehož se dopustil tím, že dne 16. září 1924 v L. na veřejné silnici pronesl slova »Já se na Československou republiku vy . . . . .; já republiku nepotřebuji, já se na ni v . . . . .!«, čímž prý potupil jméno republiky. Odvolání obžalovaného proti tomuto rozsudku zamítl krajský jako odvolací soud v Chrudimi rozsudkem ze dne 16. prosince 1924, poukávav v podstatě na rozhodovací důvody prvního soudce. Oba rozsudky porušují zákon tím, že shledávají ve výroku obžalovaného skutkovou podstatu přestupku Šu 20 zákona na ochranu republiky, ačkoliv při správném výkladu zákona závadný výrok by mohl býti podřaděn jedině pod trestní ustanovení Šu 14 čís. 5 tohoto zákona, předpokládaje ovšem, že se stal veřejně ve smyslu Šu 39 zákona na ochranu republiky. Oba soudy přehlédly, že skutková podstata přestupku podle Šu 20 zákona předpokládá čin, jímž má býti snížena vážnost republiky buď potupením jejího jména nebo jejích symbolů (znaku, vlajky, barev), kdežto obžalovaný svým výrokiem hanobil způsobem surovým republiku samu tak, že to mohlo snížit její vážnost v očích těch, kdož jeho výroky slyšeli. Podle toho nemůže tu přijíti skutková podstata přestupku Šu 20 zákona vůbec v úvahu, jednání obžalovaného naplňovalo by spíše skutkovou podstatu přečinu podle Šu 14 čís. 5 zákona. Poněvadž však podle výsledků řízení výrok nebyl pronesen před zástupem, nýbrž pouze před více lidmi, lze jej podřaditi pouze pod ustanovení Šu 11 čís. pat. ze dne 20. dubna 1854, čís. 96 ř. zák.

Čís. 2126.

**Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.).
Založení nové tajné organizace komunistické mládeže po jejím rozpuštění pro činnost státu nepřátelskou; trestný čin (§ 17 čís. 1) jest dokonán již založením organizace (přistoupením k ní); nezáleží na tom, zda vyvíjela pak skutečnou činnost.**

(Rozh. ze dne 7. října 1925, Zm II 136/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Olomouci ze dne 27. prosince 1924, pokud jím stěžovatelé uznání byli vinnými jednak přečinem podle Šu 17 čís. 1 zákona ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n., jednak přečinem podle Šu 5 tr. zák. a Šu 17 čís. 1 zákona, mimo jiné z těchto

důvodů:

S hlediska důvodu zmatku čís. 5 namítá zmateční stížnost především, že rozsudkový závěr, podle něhož šlo v projednávaném případě o tajné organizace ve smyslu Šu 17 čís. 1 zákona na ochranu republiky, není skutkovým stavem odůvodněn, jelikož prý jednak není zjištěnými skutečnostmi prokázána skutečná činnost spolková, jednak není odůvodněn rozsudkový závěr, podle něhož si stěžovatelé své zodpovídání se připravili předem v ten rozum, že pouze odebírají hromadně noviny, kteréžto zodpovídání se nebylo prý ničím vyvráceno. Výtka jest bezdůvodna. Rozhodovací důvody napadeného rozsudku odmítají jako nepravdivé tvrzení stěžovatelů, že šlo o pouhou úpravu hromadného odbírání časopisů, a dospívají k závěru, že šlo o organizaci a činnost spolkovou, o pokračování v organizaci komunistické mládeže, která byla v září 1922 pro činnost, státu nepřátelskou, podle Šu 20 spolkového zákona rozpuštěna a její další činnost zakázána. Děje se tak řadou podrobných a věcně vesměs případných úvah, které, pokud jsou čerpány z určitých skutečností, docházejí ve výsledcích hlavního přelíčení, na nichž jsou zbudovány, plně opory. Zejména ani proti tomu nelze ničeho namítati, že rozsudek buduje přesvědčení nalézacího soudu, podle něhož ono zodpovídání se stěžovatelů jest výmluvou, předem připravenou, na zjevu jistě nápadném, známém soudu z řízení v několika obdobných trestních věcech, že se totiž stejným způsobem hájili obžalovaní ve všech těchto případech, ač šlo o různá místa a o velký počet obžalovaných, sobě navzájem zcela neznámých. Některé z rozsudků, vynesných v oněch dalších trestních věcech, jakož i četnická oznámení, jichž se dovolává v naznačeném směru napadený rozsudek, byla podle záznamu v jednacím protokole při hlavním přelíčení čtena, byl proto nalézací soud podle prvního odstavce Šu 258 tr. ř. oprávněn vzíti na ně zřetel v rozsudku. Stěžovatelé byli uznáni vinnými, že tajnou organizací povahy Šu 17 čís. 1 zákona na ochranu republiky jednak založili, jednak, znajíce její účel, k ní přistoupeni, pokud se týče dopustili se spolůviny na naznačeném přečinu při založení tajné organizace. Touto jejich činností byl trestný čin, jímž byli vinnými uznáni, již spáchán, dokonán tak, že na tom, zda vyvíjela organizace v zápětí skutečnou činnost, vůbec nesejde a dotýčná námitka zmateční stížnosti, která přichází vlastně v úvahu jako uplatňování důvodu zmatečnosti čís. 9 a) Šu 281 tr. ř., jeví se právně bezpodstatnou. Rozsudek zjišťuje ostatně způsobem, po skutkové stránce bezvadným, že organizace spolkovou činnost také skutečně vyvíjely.

Zmateční stížnost namítá, že z toho, že stěžovatelé byli přívrženci strany komunistické a měli v úmyslu, odebírají společně komunistické časopisy, nelze ještě vyvozovati, že zamýšleli podvraceti nynější státní formu a že tento cíl sledovali svým počínáním, kdyžť prý jednak ona

strana ve státě trvá a vyslala do zákonodárných sborů velký počet poslanců a senátorů, jednak prý šlo o časopisy nezakázané, prošetřené cenzurou. Nalézací soud neshledal však skutkové podstaty přečinu podle §u 17 čis. 1 zákona na ochranu republiky v tom, že stěžovatelé odebrali společně komunistické časopisy, ani pouze v tom, že tíhli ke komunistické straně, nýbrž v tom, že jednak založili tajnou organizaci, jejímž účelem bylo podvracet demokraticko-republikánskou formu státu, jednak, znajíce účel této organizace, k ní přistoupili a konečně že někteří z nich dopustili se spoluviny na založení tajné organizace s účelem právě naznačeným. V rozhodovacích důvodech napadeného rozsudku uvádí se sice nejprve, že tento účel organizace jest dostatečně zjevným již ze známého programu a z literatury komunistické strany. Než, nehledíc k tomu, že ani proti takto získanému přesvědčení nalézacího soudu nebylo by vzhledem k ustanovení §u 258 tr. ř. ničeho lze namítati, dochází onen rozsudkový závěr další pevné opory také v předchozím zjištění rozsudkovém, podle něhož šlo o pokračování v organizaci komunistické mládeže, která byla v září 1922 rozpuštěna pro činnost státu nepřátelskou. Další podklad téhož závěru shledává rozsudek v tiskopisech, nalezených četnictvem u obžalovaného H-a, zejména v nástinu akčního programu, podle něhož bude proletářská mládež bráti činnou účast na všech bojích proletariátu a se k tomu cíli podrobí komunistické straně a podle něhož má proletářská mládež býti poučena, že změnu v poměrech lze přivoditi jen diktaturou proletariátu, že tudíž uvědomělé bojovníky za revoluci dlužno vychovati z kruhů mladistvých. Tato úmluva jest zcela jasná a nepřipouští pochybností. Diktatura proletariátu znamenala by změnu v posavadních poměrech nezbytně zejména i potud, že by posavadní demokraticko-republikánská forma státu, v níž účast na správě státu běže veškeré jeho občanstvo, byla nahrazena formou jinou, značící neomezenou a nezodpovědnou nadvládu jedné vrstvy občanstva nad všemi vrstvami jeho ostatními (arg. slovo »diktatura«). Mimo to však není nejmenšího důvodu k tomu, by pojem »revoluce«, jehož se v nástinu používá v bezprostřední souvislosti s výrazem »bojovníci«, byl vykládán jinak, než v onom smyslu, který se pojmu tomu z pravidla přikládá, totiž ve smyslu převratu násilného. Právem dospěl tudíž nalézací soud k závěru, že účelem organizace, o níž jde a jež dle jeho přesvědčení sledovala cíle, naznačené v nástinu, bylo podvracet demokraticko-republikánskou formu státu. Že tento účel organizace byl všem stěžovatelům znám, rozsudek nejen výslovně zjišťuje, nýbrž toto zjištění také odůvodňuje způsobem, hovicím plně zákonu, zejména předpisu §u 270 čis. 5 tr. ř. Zjištění to stačí však k založení skutkové podstaty přečinu podle §u 17 čis. 1 zákona na ochranu republiky i po stránce subjektivní, pokud jde o ony stěžovatele, kteří byli uznáni vinnými, že, znajíce účel organizace, k ní přistoupili. Rozsudková zjištění, vztahující se zvláště na ostatní stěžovatele, u nichž spatřuje skutkovou podstatu onoho přečinu nebo spoluviny na něm v založení organizace, opravňují však mimo to i závěr, že jejich úmysl směřoval k tomu a že jejich cílem při založení organizace bylo, uvést v život organizaci, jejímž účelem bylo, podvracet demokraticko-republikánskou formu státu. Proti tomuto závěru povahy ryze skutkové brojí tudíž zmáteční stížnost opět způsobem podle §u 288 čis. 3 tr. ř. nepřipustným.

Čis. 2127.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čis. 50 sb. z. a n.).

Zločin §u 15 čis. 3 zákona rozšiřováním letáků: »Foch znamená válku«, podněcujících vojiny ku zločinu vojenskému (§ 145 a násl. voj. tr. zák.) a nevojniny ke zločinu podle §u 1 zákona.

V subjektivním směru může zlý úmysl tohoto zločinu spočívatí již ve vědomí pachatelově o významu a obsahu závadných letáků (že se jich obsahem vybízí ať přímo nebo nepřímo k porušení vojenských povinností).

§ 15 čis. 3 zákona jest vůči ustanovení §u 21 čis. 1 zákona normou subsidiární; jde tu o navádění k individuálně určitým (§ 5 tr. zák.), v prvém případě pak o všeobecné podněcování neurčitého počtu lidí k individuálně neurčitým trestným činům.

Již tím, že trestný čin dojde svého stěsnění a výrazu v tiskopise, určeném k rozšiřování, je čin dokonán bez ohledu na to, zda došlo k jeho rozšiřování a zda jeho obsah došel k vědomosti osob, pro něž byl určen (§ 39 čis. 2 zákona), a zda měl v zápětí nějaký účinek (výsledek); stačí, že je objektivně způsobily přivoditi nebezpečí s podněcováním spojené.

Nejde o zmatek (čis. 9 a), 10 §u 281 tr. ř.), jestliže soud, posuzuje správně skutek jako trestný čin určitého druhu, neprávem neuznal další důvod, kvalifikující jej jako trestný čin téhož druhu a stejně trestný.

Podle druhého odstavce §u 293 tr. ř. jest nalézací soud vázán pouze právním názorem zrušovacího soudu, nikoliv skutkovými zjištěními zrušeného rozsudku.

Byl-li vynesena srošřující rozsudek pro činy, ohledně nichž byl prvý rozsudek zrušen, jest vyměřiti nový trest za činy, ohledně nichž nabyl prvý rozsudek moci práva (§§y 260, 281 čis. 3 tr. ř.).

(Rozh. ze dne 8. října 1925, Zm I 364/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení znateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 13. března 1925, pokud jim byli obžalovaní podle §u 259 čis. 3 tr. ř. srošřeni z obžaloby: Josef M. pro zločin podle §§u 15 čis. 3, 21 čis. 1 zákona ze dne 19. března 1923, čis. 50 sb. z. a n., Josef K. pro zločin podle §u 21 čis. 1 téhož zákona, a pokud v jednaní obžalovaného Josefa K-a, pro něž byl uznán vinným zločinem podle §u 15 čis. 3 zákona na ochranu republiky, neshledána též skutková podstata zločinu podle §u 15 čis. 3 se zřetelem na § 1 uvedeného zákona, zrušil napadený rozsudek ve výroku, neshledávajícím v činu obžalovaného Josefa K-a též skutkovou podstatu zločinu podle §u 15 čis. 3 zákona na ochranu republiky (podněcování ke zločinu §u 1 zákona na ochranu republiky), a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji v rozsahu zrušení znova projednal a rozhodl. Vyhověl též zmáteční stížnosti státního zastupitelství, pokud čelila proti výroku, že soud nalézací neshledává důvodů, by obžalovanému Josefu M-ovi znovu vyměřoval trest pro

přestupek podle §u 23 tisk. zákona, výrok ten zrušil a nalézacímu soudu uložil, by rozsudek doplnil výměrem trestu za tento přestupek. V ostatních směrech t. j. pokud Josef K. nebyl uznán vinným též zločinem podle §u 21 čís. 1 zákona na ochranu republiky a pokud Josef M. nebyl uznán vinným zločinem podle §u 15 čís. 3 a §u 21 čís. 1 zákona na ochranu republiky stížnost státního zastupitelství jakož i zmáteční stížnost obžalovaného Josefa K-a zavrhl.

D ů v o d y:

I. Ku zmáteční stížnosti obžalovaného Josefa K-a: Zmatečnost podle čís. 4 §u 281 tr. ř. spatřuje zmáteční stížnost v tom, že byl zamítnut návrh obhájce při hlavním přeličení na výsledcích tajemníka komunistické strany Antonína Z-ého jako svědka o tom, že letáky nepocházejí ze sekretariátu komunistické strany a že tato strana nesúčastnila se akce u příležitosti příjezdu generála Foche do Prahy. Stížnost je bezdůvodna. Nalézací soud měl ve výsledcích průvodního řízení dostatečný podklad, by si o směrodatné otázce učinil spolehlivé přesvědčení. Neboť již ta okolnost, že Václav L. dostal dopis z ústředí komunistické strany v Praze, že obžalovaný Josef K. se na žádost L-ovu a v jeho zastoupení v ústředí hlásil a že mu tam byly závadné letáky odevzdány s výzvou, by je nějak rozdal, opravňovaly nalézací soud k závěru, že letáky vyšly ze sekretariátu komunistické strany. Dále dlužno stížnost odkázati k tomu, že již v prvním rozsudku nalézacího soudu ze dne 29. října 1923, jímž obžalovaní Josef K. a Josef M. uznáni byli právoplatně vinnými přestupkem podle §u 23 zák. tiskového, zaujal nalézací soud po skutkové stránce stanovisko, že letáky vyšly ze sekretariátu komunistické strany, takže zjištění to nabylo již konečné platnosti. Nehledíc k tomu všemu dlužno přisvědčiti náhledu soudu, že pro právní posouzení věci nezáleží na tom, kým byly letáky vydány, nýbrž na tom, že obžalovaní znali obsah letáků a přes to je rozšiřovali. Zamítnutím onoho důkazního návrhu nebyl proto stěžovatel zkrácen ve svém právu na zákonnou obhajobu a není tu proto podkladu pro dovolávání se citovaného důvodu zmatečnosti. Neúplnost (nejasnost) podle čís. 5 §u 281 tr. ř. záleží prý v tom, že nalézací soud neuvádí, ku kterému vojenskému zločinu obžalovaný podněcoval. Výtka je nedůvodná. Uvádí se v rozsudku, že obsahem letáků podněcuje se ku zločinu vojenskému, by totiž vojínů v případě války věděli, kde hledati svého nepřítele a odepřeli poslušnost svým představeným. Tím je vojenský zločin, k němuž podněcováno, s dostatečnou určitostí naznačen; je tím míněn některý ze směrodatných zločinů porušení vojenské podřízenosti, jak jsou upraveny v §§ech 145 a násl. voj. tr. zák. Uplatňuje-li stížnost, že vědomost vojínů, kde mají hledati nepřítele, nepředstavuje ještě zločinu ve smyslu citovaných ustanovení, přehlíží, že nalézací soud, vykládaje u výkonu práva volného hodnocení průvodů smysl letáků, dospěl ke skutkovému závěru, že účelem dotyčných slov letáků bylo, by vojínů v případě války odepřeli poslušnost svým představeným a nepoužili zbraní podle uděleného jim rozkazu, nýbrž svémocně proti těm, v nichž vzhledem ku svému politickému přesvědčení vidí pravého nepřítele proletariátu. Při tomto zjištění, při

němž dlužno trvati, nemůže býti nejmenší pochybnosti o tom, že odepření poslušnosti ve válce a svémocné použití zbraní nikoli proti nepříteli vnějšímu nebo vnitřnímu, nýbrž k potření určité části spoluobčanů, může zakládati jen zločin a to zločin rázu nejtěžšího a nikoli pouhý přečin. Nemůže býti proto řeči jen o podněcování k přečinu vojenskému a nemůže přicházeti v úvahu pouze přečin podle čís. 2 §u 15 zákona na ochranu republiky. Námitkou, že z obsahu letáku nelze činiti závěr, že leták obsahoval výzvu k vojínům k odepření poslušnosti představeným, brojí stížnost jen nepřipustně proti přesvědčení nalézacího soudu, jenž je dle zákona oprávněn, na základě průvodního materiálu zjišiti a určití smysl a význam myšlenkového projevu.

Pokud jde o subjektivní skutkovou podstatu, může zlý úmysl, vyžadovaný ku zločinu podle §u 15 čís. 3 zákona na ochranu republiky spočívatí již ve vědomí vinníkově o významu a dosahu obsahu letáků, to jest o tom, že se obsahem vybízí ať přímo nebo nepřímou k porušení vojenských povinností, najmě poslušnosti vůči představeným. Že obžalovaný toto vědomí měl, odůvodnil nalézací soud formálně dostatečně a věcně přesvědčivě, tudíž způsobem zákonu (§ 270 čís. 5 tr. ř.) vyhovujícím. Nezdá-li se zjištění a odůvodnění to stížnosti postačitelým (správným), nemá její opačný náhled jednak v zákoně opory, jednak není než nepřipustným brojením proti volnému hodnocení průvodu a založenému na něm přesvědčení soudu (§§y 258 a 288 čís. 3 tr. ř.). Nesprávně právnicky posoudil prý nalézací soud věc (čís. 10 §u 281 tr. ř.), uznáv, že jde o čin dokonáný, ačkoliv prý může jíti pouze o pokus deliktu, k jehož dokonání nedošlo pouhou náhodou, to jest tím, že otec Václava L-y spálil letáky, které stěžovatel předal Václavu L-ovi s příkazem, by je nějak rozdal. Stížnost je na omylu. V §u 39 čís. 2 zákona na ochranu republiky se vyslovuje, že »veřejně je čin v y k o n á n, byl-li s p á c h á n v tiskopise...« Již tedy tím, že trestný čin dojde svého stělesnění a výrazu v tiskopise, určeném k rozšiřování, je čin spáchán a vykonán, tudíž dokonán, bez ohledu na to, zda došlo skutečně k jeho rozšiřování a zda přišel skutečně k vědomosti osob, pro něž byl určen. V důsledku toho padá dokonáný čin trestný k tíži tomu, kdo rozšiřuje tiskopis, znaje jeho obsah a stotožňuje se s myšlenkami, v něm projevenými, ježto za tohoto předpokladu dlužno o vinníku za to míti, že sám tiskem šířil své vlastní myšlenky. S uvedeného hlediska je pro přičitatelnost činu jako činu dokonáného nerozhodno, že Václav L., jemuž stěžovatel letáky k dalšímu rozdáni předal, nebyl dosud odvečen a nebyl tudíž ještě osobou, způsobitou, spáchatí vojenské zločiny; spatřujeť zákon trestnou činnost v jednostranném jednání pachatelově, bez ohledu na to, zda došlo působení jeho, předsevzaté předáním letáků k rozšiřování, skutečně k vědomí osob, jímž letáky platily, a zda mělo v zápětí nějaký výsledek (účinek), či nikoli. Stačí, že jednání stěžovatele, jenž myšlenky v letácích obsažené vzal za své a jehož úmyslu odpovídalo, by vešly ve známost osob, vojenskou službu konajících, bylo objektivně způsobilým, přivoditi nebezpečí, s podněcováním spojené, což stížnost nepopírá a vzhledem ku zjištěnému stavu věci ani důvodně popírati nemůže. Odsuzující výrok je

proto ve shodě se zákonem, i bylo zmateční stížnost obžalovaného zavrhnouti.

II. Ku zmateční stížnosti státního zastupitelství: Státní zastupitelství napadá rozsudek potud, pokud jím byli obžalováni Josef M. a Josef K. sprostěni z obžaloby. Pokud jde o obžalovaného Josefa K-a, uznal ho nalézací soud vinným zločinem podle §u 15 čis. 3 zákona na ochranu republiky proto, že tento obžalovaný, předav více letáků »Foch znamená válku« Václavu L-ovi s příkazem, by to nějak rozdal, podněcoval tak ku zločinům vojenským, by totiž vojín v případě války věděli, kde hledati svého nepřítele a odepřeli poslušnost svým představeným. Proti tomuto odsouzení vznesl obžalovaný zmateční stížnost, která byla již vyřízena pod bodem I. Naproti tomu neshledal nalézací soud v jednání obžalovaného skutkovou povahu zločinu §u 15 čis. 3 zákona na ochranu republiky v tom směru, že obžalovaný rozšiřováním letáků podněcoval k pokusu, změnití násilím ústavu republiky, zejména, pokud jde o samostatnost, jednotnost a demokraticko-republikánskou formu státu, tudíž ku zločinu §u 1 zákona na ochranu republiky. Nelze sdíletí stanovisko soudu, jenž neuvedl ani úvah, z kterých odepřel obžalobou žádané podřadění pod zákon. Závadný leták jest adresován nejen vojínům, nýbrž i natkám a dělníkům, mladým dělníkům a dělnicím, k nimž se zejména obrací výroky »chcete, by vaši synové se vraceli zmrazení a zatížení nemocemi, chcete, by vaši otcové krváceli za zájmy kapitálu. Chcete znova slyšeti nářek vašich matek; ani jedna puška, ani jeden náboj nesmí z našich továren.« Závěr pak letáků: »Učte se zacházeti zbraní« vztahuje se nesporně na všechny, k nimž se leták svým obsahem obrací. Tato výzva platí nejen vojákům, kteří ostatně dle svého stavu jsou ve zbraní cvičeni státem, nýbrž i ostatním vrstvám, k nimž se leták obrací. Vojenského zločinu může se dopustiti arci jenom voják. Kdyby se i předpokládalo, že leták jest adresován mužům, kteří po případě budou povoláni do zbraní, nelze tvrditi, že matky, mladé dělnice a tovarní dělnici jsou podněcováni ke zločinům vojenským, kdyžtě nejsou a většina jich nikdy vojáky nebude. Podněcuje-li tedy leták vojiny, podněcuje patrně i ostatní oslovené, tedy i nevojáky, jimž jest též adresován. Vezme-li se v úvahu místo, z něhož letáky vyšly (byly vydány K-ovi v sekretariátu strany komunistické), nabývají uvedená místa letáků určitéjšího obsahu a sotva jim lze porozuměti jinak, než že se jimi podněcuje, jak ve spise obžalovacím jest uvedeno, k tomu, by případně nutná obrana republiky byla násilně znemožněna tím, že by k tomu potřebná zbraň násilnými činy osob, povolaných k její výrobě a dopravě, nesměla se dostatí do rukou obránců, povolaných k tomu, by v nutném případě i se zbraní v ruce hájili ústavou zaručenou samostatnost republiky proti nepříteli vnějšmu, pokud se týče jednotnost nebo republikánsko-demokratickou formu státu proti nepříteli vnějšmu i vnitřnímu. Tomuto právnímu náhledu dal ostatně výraz již zrušovací soud ve svém rozhodnutí ze dne 27. března 1924, Kr I 827/23, jimž v této trestní věci by zrušen prvý rozsudek nalézacího soudu ze dne 29. října 1923, vysloviv, že v tom, co uvedeno, shledati by bylo výzvu k trestným činům, najmě ke zločinu podle §u 1 zák. na ochr. rep., a ke zločinům vojenským. Po právní stránce dlužno proto otázku, o niž jde, považovati za rozře-

šenou již citovaným náležením zrušovacího soudu. Nalézací soud byl pak podle §u 293 odstavec druhý tr. ř. vázán právním náhledem, z něhož při rozhodování vycházel zrušovací soud. Nalézací soud však tohoto předpisu nedbal, porušil tím zákon ve zmíněném ustanovení a dopustil se zmatečnosti podle čis. 9 a) §u 281 tr. ř. Zrušovacímu soudu nelze však rozhodnouti ihned ve věci samé, poněvadž dlužno řešiti ještě otázku subjektivního zavinění, která, jsouc rázu skutkového, spadá do oboru působnosti soudu nalézacího (§§y 258 a 288 čis. 3 tr. ř.). Ve směrech shora probraných je zmateční stížnost státního zastupitelství odůvodněna i bylo jí vyhověti.

Nelze jí však přisvědčiti, pokud se domáhá, by obžalovaný K. byl vedle zločinu podle §u 15 čis. 3 zákona, spáchaného podněcováním ke zločinu vojenskému, odsouzen také pro zločin svádění k vojenskému zločinu podle §u 21 čis. 1 zák. na ochranu republiky. Žádost zmateční stížnosti je nedůvodna již s hlediska práva formálního. Ve směru, o nějž jde, přicházel by v úvahu souběh ideální; tvrdí stížnost, že týmž trestným vykonáváním vlivu na vojiny porušen byl zákon ve dvojm směru, jednak podle §u 15 čis. 3, jednak podle §u 21 čis. 1 zák. na ochranu republiky. Leč »skutek obžalovanému za vinu kladený« (čis. 9 a) §u 281 tr. ř.), pokud se týče »skutek, na němž se rozhodnutí zakládá« (čis. 10 §u 281 tr. ř.), byl nalézacím soudem podroben zákonu a nelze ani důvodu čis. 9 a) ani čis. 10 §u 281 tr. ř. uplatňovati, jestliže nalézací soud při činu, který je správně již posuzován jako trestný čin určitého druhu, neuznal neprávem dalšího důvodu, který kvalifikuje čin jako trestný čin téhož druhu a stejně trestný. V této souvislosti budiž poznamenáno, že tato úvaha nemá místa ve příčině shora probraného spáchaní zločinu podle §u 15 čis. 3 ve dvojm směru; jdeť tu o souběh reálný, totiž jednak o podněcování vojínů ku zločinu vojenskému, jednak o podněcování nevojínů ke zločinu podle §u 1 zák. na ochranu republiky. Stížnost jest však i věcně neoprávněna. Již v rozhodnutí zrušovacího soudu Kr I 827/23 bylo naznačeno, že v jednání obžalovaného by bylo spatřovati výzvu ke zločinům vojenským, jež spadala by, byvši spáchaná a v tiskopisu, tedy veřejně, pod hledisko zločinu podle §u 15 čis. 3 zákona. Nalézací soud zaujal správně stanovisko, že § 15 jest vůči ustanovení §u 21 normou subsidiární, jež se uplatní jen tam, kde nelze užiti §u 21. Neboť ze znění §u 21 čis. 1: »kdo navede nebo hledí navěsti k vojenskému zločinu a při takovém zločinu pomáhá«, plyne, že tu jde o navádění k individuálně určitým činům trestným. V tomto odstavci je tudíž stanovena skutková podstata účastenství osob občanských při zločinech vojenských buďto ve formě návodu nebo ve formě pomoci, jak formy tyto jsou v §u 5 tr. zák. blíže vyznačeny. I z druhého odstavce §u 21, jenž trestá toho, »kdo pachatelí vojenského zločinu po jeho spáchaní nadřzuje ukrýváním nebo pomáháním k útěku nebo na útěku«, vychází, že jde o nadřzování se strany určité osoby při určitém zločinu vojenském. Též okolnost, že v §u 15 čis. 3 jest proti ustanovení §u 21 čis. 1 stanovena náležitost veřejného spáchaní činu, nasvědčuje tomu, že §em 15 čis. 3 má býti postiženo všeobecné podněcování neurčitého počtu lidí k trestným činům, individuálně neurčitým. Náhled zmateční stížnosti, že ustanovení §u 15 čis. 3 a 21 čis. 1 se v tomto případě sbí-

hají, nemá proto v zákoně opory. V tomto směru nebylo proto uznati zmateční stížnost státního zastupitelství důvodnou.

Zmateční stížnosti státního zastupitelství nelze však přisvědčiti ani potud, pokud vytyká výroku, sprostujícímu obžalovaného Josefa M-a z obžaloby pro zločin podle §u 15 čís. 3 a zločin podle §u 21 čís. 1 zák. na ochranu republiky zmatečnost podle čís. 5 §u 281 tr. ř. pro vnitřní rozpor, jež shledává v tom, že zrušený rozsudek nalézacího soudu ze dne 29. října 1923 obsahuje zjištění, že obžalovaný Josef M. to byl, jenž v sekretariátě komunistické strany předal Josefu K-ovi letáky za účelem jich rozšiřování, kdežto v novém rozsudku ze dne 13. března 1925 byl zjištěn pravý opak, totiž, že nalézací soud nenabyl přesvědčení, že M. to byl, jenž letáky Josefu K-ovi odevzdal. Ustrojujíc tento rozpor opírá se stížnost státního zastupitelství zřejmě o názor, že oba rozsudky dlužno považovati za dvě části téhož rozsudku. Tohoto předpokladu však Nejvyšší soud nesdílí. Prvý rozsudek byl zrušen v části, kterou obžalovaný Josef M. byl sprostěn z obžaloby pro zločin podle §u 15 čís. 3 a §u 21 čís. 1 zák. ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n., a nalézacímu soudu uloženo, by v tomto bodě obžaloby jednal znova v celém rozsahu, tedy aby zjišťoval znova předpoklady, zda Josef M. se dopustil trestného jednání, v němž spatřuje obžaloba uvedené zločiny. Nalézací soud znova rozhodující nebyl proto vázán skutkovými zjištěními prvního rozsudku, nýbrž dle §u 293 odstavec druhý tr. ř. pouze právním názorem, z něhož vycházel zrušovací soud. Směl proto při opět-ném posuzování obžaloby za změněných skutečností a průvodů dojiti k opačnému přesvědčení, než k jakému dospěl, když o téže věci poprvé rozhodoval. Namítaného vnitřního rozporu proto tu není a stížnost státního zastupitelství bylo i v této části jako neodůvodněnou zavrhnouti.

Soud první stolice opomenul, sprostiv obžalovaného Josefa M-a z obžaloby pro zločin podle §u 15 čís. 3 a §u 21 čís. 1 zákona na ochranu republiky, vyměření znova trest pro přestupek §u 23 tisk. zák., pro nějž byl tento obžalovaný pravoplatně odsouzen. Názor nalézacího soudu, že původní trest samočinně nastupuje v tom případě, když původní rozsudek ve výroku o vině pro přestupek podle §u 23 tisk. zákona nebyl zrušen, jest mylným proto; poněvadž rozhodnutím zrušovacího soudu ze dne 27. května 1924 č. j. Kr I 827/23 byl zrušen první rozsudek ve výroku o trestu bezvýhradně. Stížnost zřetelným poukazem vytyká tomuto postupu zmatečnost a jest odůvodněna; nejde však ve skutečnosti o zmatek podle čís. 5 ani o zmatek podle čís. 11 §u 281 tr. ř., jak zmateční stížnost za to má, nýbrž správně o zmatek podle čís. 3 §u 281 tr. ř., jenž citací §u 260 tr. ř. poukazuje na předpisy, jichž nešetření jest stíháno zmatečností. Bylo proto v tomto směru odůvodněné stížnosti státního zastupitelství vyhověti a naříditi, jak se stalo.

Čís. 2128.

»Zjednanou vraždou« (§ 135 čís. 3 tr. zák.) jest vražda, k níž byl někdo najat nebo jiným způsobem pohnut. Jest jí každá vražda, spáchaná z návodu jiné osoby; návodce (§ 5 tr. zák.) jest zjednatel

(intelektuálním původcem) vraždy. Trest jest mu vyměřiti podle §u 136, nikoliv 137 tr. zák.

I při trestu podle druhého odstavce §u 52 tr. zák. lze použití polehčující okolnosti §u 46 písm. a) tr. zák.

(Rozh. ze dne 8. října 1925, Zm I 464/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného Albína L-a, vyhověl však zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku porotního soudu v Čes. Lípě ze dne 11. května 1925, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem podle §§u 134, 135 čís. 1 tr. zák. a pokud jím byl obžalované Marii N-ové pro zločin spoluviny na úkladné vraždě podle §§u 5, 134, 135 čís. 1 tr. zák. vyměřen podle §u 137 tr. zák. trest těžkého žaláře na 12 roků, zrušil napadený rozsudek ve výroku o trestu a odsoudil obžalovanou Marii N-ou podle §u 136 tr. zák. k trestu smrti provazem. Odvolání státního zastupitelství z výroku o trestu ohledně Albína L-a zamítl. V otázkách, o něž tu jde, uvedl v

důvodech:

Zmateční stížnost veřejného obžalobce namítá podle čís. 12, nesprávně i čís. 11 §u 344 tr. ř., že výrok soudního dvoru o trestu Marie N-é porušuje zákon, jelikož výrok porotců k otázce o vině této obžalované obsahuje veškeré zákonné známky vraždy zjednané a bylo proto N-é porušuje zákon, jelikož výrok porotců k otázce o vině této obžalované vyměřen podle §u 137 tr. zák. Stížnost je v právu. Zjednanou vraždou jest podle §u 135 čís. 3 tr. zák. vražda, k níž někdo byl najat nebo jiným způsobem od někoho pohnut. Jest jí každá vražda z návodu jiné osoby a zjednatel, intelektuelním původcem vraždy jest návodce, to jest podle §u 5 tr. zák., kdo vraždu jinou osobou spáchanou nastrojil a k ní úmyslně příčinu dal. Ustanovení §u 137 tr. zák. platí toliko pro vzdálené spoluvinníky a účastníky, kteří . . . k vraždě přispěli některým jiným . . . vzdálenějším způsobem. Slovo »jiným« poukazuje k §u 136, v jehož nadpisu jest jmenován i zjednatel vraždy. Kladná odpověď porotců k II. hlavní otázce vyslovuje, že obžalovaná Marie N-á radou a poučením skutek v I. hlavní otázce uvedený (vraždu L-em spáchanou) nastrojila, k němu úmyslně příčinu dala a k ní pohnula. Tímto výrokem, který se dokonce přimyká i k doslovu §u 135 čís. 3 tr. zák., jest vysloveno, že Marie N-á byla návodkyní přímého pachatele, intelektuelní původkyní vraždy, spáchané L-em, jehož k ní pohnula, tedy zjednatelkou vraždy. Proto bylo jí vyměření trest podle §u 136 tr. zák. Vyměřili jí soudní dvůr přes to trest podle sazby, stanovené §em 137 tr. zák. toliko pro jiné spoluvinníky a účastníky, než k nimž se vztahuje § 136 tr. zák., vykročil z mezí zákonné sazby §u 136 tr. zák., jež se zakládá na přitěžující okolnosti zjednaní v zákoně zejména uvedené. Výrok o trestu Marie N-é je stížen zmatkem čís. 12 §u 344 tr. ř.; bylo jej zrušiti a vyměření trest podle §u 136 tr. zák.

Odvolání státního zastupitelství jest v tom přisvědčiti, že přiznání obžalovanému Albínu L-ovi polehčujících okolností zanedbaného vychování a obzvláště prudkého hnutí myslí, není podle stavu spisů odůvodněno. Leč ostatní nalézacím soudem ustálené polehčující okolnosti jsou zcela na místě a přistupuje k nim podle názoru zrušovacího soudu mladistvý věk obžalovaného, blízký čtrnáctému roku a, jak z posudku znalce patrně, zaostalost v mravním vývoji obžalovaného. Ustanovení Šu 52 tr. zák. pamatuje sice na mladistvé stanovením určité trestní sazby místo trestu smrti nebo doživotního žaláře, tím však není ještě řečeno, že by nalézací soud již vůbec nesměl přiznati mladistvý věk jako okolnost polehčující. V projednávaném případě jde o obžalovaného, který byl v době spáchání činu a jest dosud ve věku, kde se právě duševní schopnosti vyvíjejí a mravní základ tvoří. Jeho mládí ve spojení se zaostalostí ve vývoji mravním svědčí o zesláblém, pokud se týče potlačeném vědomí zodpovědnosti jeho za čin. Z toho důvodu bylo obžalovanému přiznati polehčující okolnost podle Šu 46 písm. a) tr. zák. Ježto pak polehčující okolnosti převažují zjištěné okolnosti přitěžující, bylo právem nalézacím soudem použito Šu 338 tr. ř. a trest pod sazbou vyměřen. Odvolání státního zastupitelství bylo jako neodůvodněné zamítnouti.

Čís. 2129.

Tisková novela (zákon ze dne 30. května 1924, čís. 124 sb. z. a n.). Ustanovení §§ 1 a 6 zákona týká se i neperiodických tiskopisů (§§ 24, 28 zákona).

Obchodní nebo průmyslový podnik (firma) není korporací ve smyslu Šu 492 tr. zák.

(Rozh. ze dne 9. října 1925, Zm I 362/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmatečném stížnosti generální prokuratury na zástitu zákona právem.

Rozsudkem okresního soudu v Broumově ze dne 23. srpna 1924 a rozsudkem krajského jako odvolacího soudu v Hradci Králové ze dne 29. října 1924 porušen byl zákon v ustanovení §§ 492, 493, 495 tr. zák. a §§ 1, 2, 9 čís. 1 tr. ř. a Šu 28 zákona ze dne 30. května 1924, čís. 124 sb. z. a n., rozsudky ty se zrušují a obžalovaní sprostují se podle Šu 259 čís. 1 tr. ř. z obžaloby pro přečin proti bezpečnosti cti podle §§ 491, 493 tr. zák., jehož se prý dopustili uveřejněním plakátu v červenci 1924 v B. a okolí, v němž byla viněna Východočeská knihtiskárna a nakladatelství, společnost s r. o. v B. z opovrhlivých vlastností a z opovrhlivého smýšlení, aniž by byly uvedeny určité skutky.

Důvody:

Rozsudkem okresního soudu v Broumově ze dne 23. srpna 1924 byli obžalovaní uznáni vinnými přestupkem proti bezpečnosti cti podle Šu 491

tr. zák. Přestupku toho dopustili se podle rozsudku tím, že v červenci 1924 v B. a okolí, davše zhotoviti a rozšířiti plakáty, v nichž soukromí obžalobci jako zástupci Východočeské knihtiskárny a nakladatelství, společnost s r. o. v B. byli viněni z opovrhlivých vlastností a z opovrhlivého smýšlení, aniž by byly uvedeny určité skutky. Tento rozsudek byl krajským jako odvolacím soudem v Hradci Králové dne 29. října 1924 potvrzen z důvodů uvedených soudem prvě stolice s dodatkem, že v tomto případě jde o urážku na cti tiskem, tudíž o přečin podle Šu 493 tr. zák. a že byl vlastně okresní soud k projednání a rozhodnutí v této trestní věci nepřislušným. Ježto však v tomto ohledu nebyla se strany obžalobců uplatňována zmatečnost, nemohl odvolací soud vzhledem k ustanovení Šu 475 čís. 2 tr. ř. naříditi zrušení rozsudku prvého soudu a musil rozhodnouti ve věci samé.

Rozsudky obou stolic porušují zákon. Soukromá obžaloba byla podána pro obsah v B. tištěného a rozšiřovaného plakátu. Podle Šu 493 tr. zák. jsou urážky na cti, jsou-li spáchány tiskopisy, přečiny. Dle Šu 484 tr. ř. a článku VI. A uvoz. zák. k tr. ř. jsou pro přečiny, spáchané obsahem tiskopisu, příslušny soudy porotní. Toto stěžejní ustanovení bylo odstraněno Šem 40 zák. ze dne 30. května 1924, čís. 124 sb. z. a n., podle něhož předpisy Šu 484 tr. ř. a článku VI. A uvoz. zák. k tr. ř. neplatí, jde-li o trestné činy v zákoně tom uvedené. V Šu 1 tohoto zákona čís. 124/24 sb. z. a n. jest výslovně uveden přečin proti bezpečnosti cti, trestný podle Šu 493 tr. zák., a, podle Šu 28 téhož zákona čís. 124/24 sb. z. a n. přísluší konati hlavní přelíčení o obžalobách tohoto druhu sborovým soudům prvě stolice před pěti soudci (odstavec druhý), z nichž dva jsou přisedící z lidu, kmeti. Příslušným byl tedy v této trestní věci sborový soud prvě stolice (soud kmetský). V Šu 1 zákona uveden jest ovšem přečin podle Šu 493 tr. zák., spáchaný obsahem p e r i o d i c k é h o tiskopisu, kdežto v tomto případě jde o plakát, tedy o tiskopis n e p e r i o d i c k ý. Než, třebaže v Šu 1 zákona čís. 124/24 sb. z. a n. mluví se toliko o činech, spáchaných obsahem periodického tiskopisu, § 24 zákona výslovně rozšiřuje některá ustanovení předchozích paragrafů i na tiskopisy neperiodické. Mezi nimi jest i § 1 a 6. Legislativně — technicky nemá zvláštní ustanovení Šu 24 jiného významu, než zkrácení díkce příslušných paragrafů a vyčtení odchylek. Jest proto nutno v důsledku ustanovení Šu 24 v paragrafech v něm citovaných všude za slovo »periodický« vložit slovo »neperiodický« a pak nemůže býti pochybnosti o výkladu Šu 28. To bylo též důvodem, že v Šu 24 nemusil býti citován paragraf, za ním pořadově teprve následující. Ostatně viděti úmysl zákonodárcův zjevně též z nadpisu zákona, jenž došel projevu i ve zprávě výboru ústavně právního ze dne 20. května 1924 tisk 1884, kteráž ve vyjádření k Šu 28 v posledním odstavci uvádí, že sborový soud prvě stolice jest příslušným pro delikty, spáchané tiskopisem periodickým i neperiodickým, neboť § 28 odstavec prvý výslovně mluví o žalobách pro trestné činy, uvedené v §§ech 1 a 6, a v těchto paragrafech uvedené činy mohou býti spáchaný tiskopisy jak periodickými tak i neperiodickými. Odvolací soud sice zjišťuje pochybení okresního soudu, rozhodnuv však ihned ve věci samé, vynesl tím sám rozsudek pro nepřít-

slušnost absolutně zmatečný; seznáv, že okresní soud rozhodl o činu, zakládajícím skutkovou povahu přečinu, měl si buď ve smyslu §u 475 čís. 2 tr. ř. případný návrh státního zástupce vyžádati, rozsudek okresního soudu zrušiti a zákonné řízení zaříditi, nebo, nemaje tohoto návrhu, postoupiti spisy generální prokuratuře k řízení podle §u 33 tr. ř.

Obě stolice zastávají dále právně mylný názor, že Východočeská tiskárna a nakladatelství, společnost s r. o. v B. byla oprávněna svými zákonnými zástupci podati soukromou obžalobu pro přestupek proti bezpečnosti cti podle §u 491 tr. zák. Tím přiznali oně tiskárně vlastnost zákonem uznané korporace podle §u 492 tr. zák. Pojem korporace, zákonem uznané, není v §u 492 tr. zák. blíže označen. Zákon v §u 487—491 a 496 tr. zák. nikde nenaznačuje, že hromadné jednotky více osob mohly by býti předmětem nebo předmětem urážky na cti. Ustanovení §u 492 v trestním zákoně z roku 1803 nebylo, vyskytlo se teprve v trestním zákoně z roku 1852, jest ustanovením vyjimečným a spočívá na fikci, zabezpečující určitým úhrnným útvarům ochranu cti, a to rodině, veřejným úřadům a také korporacím, zákonem uznaným. Okruh hromadných jednotek, jež mohou býti způsobily předmětem urážky na cti, byl rozšířen článkem V. zák. ze dne 17. prosince 1862, čís. 8 ř. zák. z roku 1863 na urážky na cti, jichž se někdo dopustil proti sněmovně poslanců nebo senátu, proti některému veřejnému úřadu, proti armádě neb loďstvu republiky, nebo proti některému samostatnému oddělení armády neb loďstva tohoto (zák. ze dne 23. července 1919, čís. 449 sb. z. a n.). Posléze byl rozšířen tento okruh podle §u 27 zák. ze dne 30. května 1924, čís. 124 sb. z. a n. na periodický tiskopis, jenž byl uražen. Periodické tiskopisy (noviny) jsou zpravidla společenskými podniky a byla jim přiznána teprve zvláštním zákonem způsobilost, býti předmětem urážky na cti.

Bývalý nejvyšší soud vídeňský plenárním rozhodnutím ze dne 12. března 1902, čís. 3602 (viz Manz druhá poznámka k §u 487 tr. zák.) vyslovil, že, nehledíc k vyjimečným ustanovením §u 492 tr. zák., může býti předmětem urážky na cti jen osoba fyzická, nikoliv však podnik hospodářský jako takový; vyjádřena-li však v útoku proti němu zároveň urážka na cti osob, na podniku spolupůsobících, vznikne každé z těchto osob soukromé právo žalobní. Totéž stanovisko zaujímá Lorenz, Gerichtszeitung 1902 čís. 19 a Lammasch, Grundriss IV. vyd. str. 84. Namnoze přiznává se vlastnost zákonem uznané korporace všem spolkům, spočívajícím na spolkovém zákoně ze dne 15. listopadu 1867, čís. 134 ř. zák. Tak zejména Finger II. str. 262, Kallab »O způsobilosti býti stranou« str. 97. Avšak podniky hospodářské, vypočtené na zisk, jsou podle §u 2 zákona výslovně z působnosti jeho vyňaty. Zastupován jest i náhled, že zákonem uznanou korporací ve smyslu trestního zákona rozuměti dlužno jen sdružení osob, jež nemusí býti ani právníkou osobou, kterémužto sdružení však připadá určitý význam veřejnoprávní, jako na př. komory obchodní, advokátní, lékařské atd. (viz Siess »Beleidigung von Körperschaften« Gross Archiv 38/1910).

Jelikož čest jest vlastností čistě osobní, nemůže bez zákonné fikce přiznána býti obchodním a průmyslovým podnikům, náležejícím jedno-

tlivci nebo více nebo méně značnému počtu osob. V četných případech, jako při akciových společnostech anebo družstvech akcionář (podílník) o druhém ani neví, osobní čest jednotlivcova nemůže přijíti ani v úvahu, neboť podílíkem jest, kdo disponuje podílem. Již z toho důvodu nelze přiznati takovému hromadným podnikům název korporace, ježto se název ten podle své povahy na ně vůbec nehodí. Představitelem obchodního podniku jest jeho jméno, firma, za níž, třeba naznačovala společenský poměr, může státi a často také stává jen jediná osoba a tu zajisté nelze mluvíti o takovém podniku jako o korporaci zákonem uznané. V projednávaném případě byla podána soukromá obžaloba Východočeskou tiskárnou a nakladatelstvím v B. a podepsána jest tato tiskárna jen svou firmou. Ani obžaloba ani obsah závadného plakátu nepoukazují k tomu, že vedle útoku na Východočeskou tiskárnu v B. stal se též urážlivý výpad na zástupce společenstva Josefa S-a a Augusta S-a, buď jmenovitě nebo znamením, na ně dopadajícími. Za toho stavu věci jest úplně nerozhodno, že rozsudky nevyslovují, že uraženou byla žalující Východočeská tiskárna, nýbrž její zástupcové Josef S. a August S. jako soukromí obžalobci. Spatřovati jest v tom naopak další porušení zákona v předpisech §u 495 odstavec první tr. zák. a §u 2 odstavec druhý tr. ř., neboť ti to jménem vlastním obžaloby nepodali. Podali ji jen jménem Východočeské tiskárny, které však, jak dovozeno, nedostávalo se oprávnění k podání soukromé obžaloby. Bylo proto trestní řízení zavedeno bez návrhu zákonně oprávněného obžalobce, pokud se týče byli obžalovaní odsouzeni pro urážku, ohledně níž nebylo soukromé obžaloby domněle uražených. Rozsudky obou stolic jsou zmatečnými i podle §u 281 čís. 9 c) tr. ř. Bylo proto k návrhu generální prokuratury ve smyslu §§u 33 a 479 tr. ř. uznáno podle §u 292 tr. ř. právem, jak se stalo.

Čís. 2130.

Ve stavech, které se objevují bezprostředně po vystředním požití alkoholu, nejde samo o sobě o pomatení mysli ve smyslu §u 2 písm. c) tr. zák., nýbrž o pomatení smyslů. Takový stav není zjevem duševní choroby, nýbrž zjevem bezprostředního účinku alkoholu.

Tvrzení ve smyslu §u 319 tr. ř. nelze shledati v tom, že obhájce učinil duševní vadu předmětem svého průvodního návrhu.

Zmatečnost čís. 8 §u 344 tr. ř. zakládá nesprávnost, nikoliv neúplnost (nedostatečnost) právního poučení.

Pojem »opilství« podle §u 523 tr. zák. jest též jako pojem »úplného opilství« ve smyslu §u 2 c) tr. zák. Tím, že se pro úplné opilství skutek nepřičítá jako zločin, není pachatel sprostěn zodpovědností podle §§u 236, 523 tr. zák.

S hlediska vyvíňovacího důvodu §u 2 c) tr. zák. nezáleží na tom, zda pachatel stav úplného opilství zavínil.

»Skutkem, na němž se rozhodnutí zakládá« ve smyslu §u 344 čís. 11 tr. ř. jsou skutečnosti výrokem porotců zjištěné; nesprávný výklad zákona v rozhodnutí lze doložití výhradně srovnáním rozsudku s příslušným výrokem porotců, nikoliv se spisy.

Není-li v hlavní otázce na zločin Šu 101 tr. zák. označen předmět skutku a zákonná známka zneužívání svěřené moci není rozvedena ve skutkové okolnosti, s ní se srovnávající, jde o porušení předpisů Šu 318 (260 čís. 1) tr. ř. a zmatek Šu 344 čís. 6 (4) tr. ř.; zrušovacímu soudu nelze však k němu přihlížeti, nebyl-li vytykán.

(Rozh. ze dne 9. října 1925, Zm II 76/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnické stížnosti obžalovaného do rozsudku porotního soudu v Mor. Ostravě ze dne 1. prosince 1924, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem zneužití moci úřední ve smyslu Šu 101 tr. zák. a zločinem zpronevěření v úřadě ve smyslu Šu 181 tr. zák.

Důvody:

Zmatečnická stížnost, opírající se o ustanovení Šu 344 čís. 5, 6, 8, 9, 10 a), 11 tr. ř., vytyká předem z důvodu čís. 5, že porotní soud neprávem zamítl obhájčův návrh na prozkoumání duševního stavu stěžovatele. Podle záznamu protokolu o hlavním přelíčení uvedl obhájce na odůvodněnou tohoto návrhu, že se stěžovatel podle výpovědi mnoha svědků již od mladých let oddával pití, že jest notorickým alkoholikem, že jest proto možno, že prodělal delirium tremens, a že tento stav měl vliv na jeho přičetnost při páchání deliktů; že stěžovatel byl již ve svém mládí oddán pití, že se pití stupňovalo hlavně za války a v době válečné dostoupilo té míry, že onemocněl na delirium tremens, že ho tato choroba zbavuje úplna vědomí, což prý jest zjištěno seznáním svědků; že stěžovatel je známým alkoholikem, zůstal několikrát ležeti v přikopě úplně opilý, ztratil dokonce i kabát, a byl neschůlněkrát opilý tak, že si nebyl vědom, co činí a že mu při placení i cizí osoby vybíraly peníze; k tomu dodává stížnost ještě, že bylo svědky potvrzeno, že stěžovatel byl opilým ve dne v noci, že se válel opilý ve sněhu a že byl jednou na trakaři vezen úplně opilý z hostince domů. Lze připustiti, že návrh i stížnost uvádějí správně dotyčné výpovědi svědků, zejména svědků, ve stížnosti jmenovaných, a že i stěžovatel sám při hlavním přelíčení udal, že byl často již od mládí opilý a, že má při pití takovou povahu, že druhý den si nepamatuje nic, co předešlého dne dělal. Tyto výpovědi hlavního přelíčení poukazovaly ovšem k tomu, že stěžovatel má povážlivý a zastaralý sklon k nemírnému požívání alkoholických nápojů a, že se této své náruživosti podával často tak, že následkem výstředního požívání alkoholu býval ve stavu bezvědomí. Třebas nebylo — vyjímajíc nanejvýše dva případy v obhajobě stěžovatelově naznačené — současně poukazů na to, že tyto stavy bezvědomí spadají právě do dob, ve kterých spáchal stěžovatel ten který ze skutků, z nichž jest vinný, a třebaže tu tedy nebylo tvrzení, které by porotní soud podle Šu 319 tr. ř. zavazovalo, by dal porotcům otázku, najmě ku každému ze skutků v I., II., III. hlavní otázky se vztahující o stavu bezvědomí, přivoděného úplným opilstvím, nelze přece ničeho namítati proti tomu,

že porotní soud dal VII. otázkou dodatkovou porotcům příležitost, by se vyslovili o tom, nespáchal-li stěžovatel skutek (skutky), jež (jež) odpověďmi k předchozím otázkám hlavním zjistí, v úplném opilství, a by objasnili tak skutkový děj i pokud by mohl přijíti v úvahu vyvíňovací důvod Šu 2 písm. c) tr. zák. Avšak pochybnosti, které jsou podle Šu 134 tr. ř. předpokladem povinnosti soudu, by dal vyšetřiti duševní stav obviněného lékaři, to jest pochybnosti o tom, zda jest obviněný při zdravém rozumu, či zda jest na mysl pomaten tak, že by se mu skutek nemohl přičítati, nebyly — jak i porotní soud v usnesení případně podotýká — vyvolány ani výsledky hlavního přelíčení, návrhem a stížností zdůrazňovanými. Oddávání se častému a nemírnému pití není samo o sobě — třeba jest nemravno a zavržitelné — chorobou rozumu nebo myslí. Ve stavech bezvědomí, které se dostávají bezprostředně po výstředním požití alkoholu, nejde samo o sobě o pomatení myslí, nýbrž o pomatení myslí. Stavy toho druhu nejsou zjevem duševní choroby, již o sobě jest pachatel zbaven schopnosti, rozpoznati protiprávnost činu a řídití svou vůli dle správného rozpoznání, nýbrž zjevem bezprostředního účinku alkoholu, jež ochromuje smysly pachatelovy a zbavuje ho schopnosti, postřehnouti správně a dostatečně skutkové okolnosti, za nichž jedná, a kontrolovati těmito postřehy směr svého činu. Mimo dobu, po kterou trvají tyto poruchy smyslů, jest oblast soudnosti a vůle, to jest mysl (rozum) z pravidla normální i u osob, u nichž vyskytly se stavy bezvědomí bezprostředně po alkoholických výstřednostech. Arciž má (viz Dr. Slavík »Soudní lékařství« str. 372) vleklý alkoholismus v zápětí hluboké změny v mozku a jeho obalech, vede často k slaboduchosti a blbosti, a někdy se objevuje u alkoholiků náhlá porucha, zvaná delirium tremens a pozůstávající v přeludech zraku a sluchu. Než k tomu, že se u stěžovatele jevily, ať trvale, ať přechodné takové následky pijáctví, nepoukazovaly výsledky hlavního přelíčení, obzvláště k tomu nepoukazovaly ani obhajoba stěžovatelova, ani shora zmíněné údaje svědků, jejichž význam vyčerpává se naopak v tom, že stěžovatel rád pije a že se opil často do té míry, že si pak bezprostředně po pití nebyl vědom toho, co dělá. Zákonného předpokladu pro přezkoumání duševního stavu tu nebylo, takže zamítacím usnesením nebyl porušen zákon v ustanovení Šu 134 tr. ř. Znaleckého prozkoumání duševního stavu stěžovatelova nebylo třeba ani ku získání spolehlivého podkladu pro zodpovězení otázky o úplném opilství. Návrh i stížnost mají v tomto směru patrně na zřeteli posudek lékařů o tom, zda účinkují u alkoholiků, stálým zneužíváním alkoholu zatížených, alkoholické nápoje zhoubněji, než u osob, jinak střídmych, a zda stačila proto u stěžovatele ke způsobení pomatení smyslů taková dávka alkoholických nápojů, jež u jiných osob takových účinků nevyvolává. Než okolnost, zda stěžovatel vypil před tím, než byl viděn ve stavu opilství, větší či menší množství alkoholu, nedostala se v této trestní věci vůbec na přetřes. Také na ní nezáleží. Rozhodnou jest jen otázka, zda jevily se u stěžovatele ať po větší, ať po menší dávce alkoholu příznaky, poukazující na to, že bylo jeho vědomí zrušeno neb alespoň zkaleno. Tyto příznaky nelze však zjistiti znalci, nýbrž jedině svědky, jelikož se vztá-

hují k době minulé. Zjištění menší odolnosti stěžovatele vůči zhoubným účinkům alkoholu nemohlo sloužit k jeho obraně. I po takovém zjištění znaleckým posudkem bylo by bývalo porotcům odpověděti k otázce o úplném opilství na témže průvodním podkladě, na kterém beztak k ní odpověděli. Proto nebyla zamítacím usnesením porušena ani zásada Šu 3 tr. ř. Jak shora dovozeno, nepoukazovaly výsledky hlavního přelíčení k tomu, že stěžovatel, onemocněv na delirium tremens, jest trvale nebo střídavě zbaven užívání rozumu. Ze tuto duševní vadu učinil předmětem průvodního návrhu obhájce, v tom nelze shledati tvrzení po rozumu Šu 319 tr. ř. Pojem ten předpokládá, že tvrzení bylo částkou toho, co jest podle Šu 326 tr. ř. podkladem výroku porotců, totiž částkou průvodů proti obžalovanému i pro něho předvedených. Části průvodní látky jest sice výpověď obžalovaného, nejsou jí však návrhy a vývody obhájcovy. Dle toho nebylo tu předpokladů Šu 319 tr. ř. pro ony dodatkové otázky a proto jest bezpodstatnou i výtku stížnosti, že byl porušen předpis Šu 319 tr. ř. a tím přivoděn zmatek čís. 6 Šu 344 tr. ř.

Poukazujíc k ustanovení čís. 8 Šu 344 vytýká stížnost dále, že právní poučení předsedy hlavního přelíčení bylo nesprávné, pokud se týkalo zločinů podle Šu 101 a Šu 181 tr. zák. Podle záznamů uvedl předseda v této části poučení, »že předpis Šu 101 tr. zák. jest předpisem všeobecným oproti předpisu Šu 181 tr. zák., který jest předpisem zvláštním; že podstata zločinu Šu 101 tr. zák. záleží v tom, že naznačená tam osoba ze zjištěnosti nebo náruživosti nebo z vedlejšího úmyslu zneužije moci jí svěřené, by právním statkům, tam uvedeným, způsobila škodu, při čemž nezakládá zvláštní kvalifikace obnos, který jinak jest podle výše hodnotiti; a že skutková podstata Šu 181 tr. zák. záleží v tom, že osoba, tam uvedená z uvedeného tam důvodu věc, jí svěřenou, za sebou zadrží nebo si přivlastní.« Není nesprávnosti v tomto poučení, jehož slova »z uvedeného tam důvodu« vztahují se patrně k slovu »svěřenou«. Obzvláště není nesprávnou věta, že obnos (výše škody) nezakládá při zločinu Šu 101 tr. zák. zvláštní kvalifikace, přesněji zvláštní trestní sazby. Věta nebyla ani zbytečnou. Patrně připojil ji předseda z důvodu, že v příslušné I. hlavní otázce jest uvedeno, že měla býti obci R. způsobena škoda, 1.000 Kč převyšující, a chtěl asi onou větou naznačiti, že porotci — dospějí-li k přesvědčení, že se obžalovaný dopustil skutku, v první otázce hlavní uvedeného, že však škoda v uvedeně výši zamýšlena nebyla — nemají k otázce odpověděti záporně, nýbrž kladně s vyloučením slov »1.000 Kč převyšující«. Lze připustiti, že právní poučení, v protokole zaznamenané, jest nanejvýše obsahu prázdne a nedostatečné. avšak zmatečnost zakládá podle čís. 8 Šu 344 tr. ř. výhradně nesprávnost, nikoliv i neúplnost anebo nedostatečnost právního poučení. Proto netřeba odpověděti na vývody stížnosti, že předseda opomenul vyložití porotcům podstatný a závažný rozdíl mezi zločinem podle Šu 101 a zločinem podle Šu 181 tr. zák., upozorniti je na to, že jde v projednávaném případě — stížnost má na zřeteli patrně první otázku hlavní — o zločin podle Šu 181 tr. zák., dále probrati po stránce právní jednotlivé případy, žalované jako zločin Šu 101 tr. zák., a přesně pouká-

zati k tomu, zda v tom neb onom případě jest dána skutková podstata Šu 101 či Šu 181 tr. zák.

Zřejmě v nepravu jest stížnost, vytýkajíc dále s hlediska čís. 9 Šu 344 tr. ř., že výrok porotců jest nejasným a neúplným, protože porotci odpověděli na VII. dodatkovou otázku, zda čin byl spáchán v úplném opilství, v něž se pachatel připravil, nemaje v úmyslu zločinu — záporně (12 hlasy ne) a nechali nezodpověděnými VIII. otázku eventuální — je-li Josef F. vinen, že spáchal čin v otázce I., II. nebo III. doličený, který by se mu krom opilství přičítal za zločin, jsa opilým, — jakož i IX. otázku dodatkovou — věděl-li opilý Josef R. ze zkušenosti, že v opilství podroben jest prudkému hnutí mysli. Vzhledem na to, co bylo průvodními prostředky zjištěno, museli prý porotci odpověděti na všechny tyto otázky; otázka čís. VII. nemá prý nic společného s otázkami čís. VIII. a IX., protože prý může zcela dobře nastati případ, že se někdo nedopustil zločinu v úplné opilosti, nýbrž dopustil se ho v opilství zaviněném (§ 523 tr. zák.); v onom případě jest prý trestnost vyloučena, kdežto tento případ jest prý řešením otázky viny, pokud se týče přestupku podle Šu 523 tr. zák.; jediné zápornou odpovědí i k otázkám čís. VIII. a IX. byli by prý porotci jasně projevili, že nemůže býti mluveno ani o úplném, ani o zaviněném opilství. Tyto poněkud nejasné vývody stížnosti spočívají na naprosto nesprávném výkladě Šu 2 písm. c) a Šu 523 tr. zák. Pojem opilství podle Šu 523 tr. zák. je týž, jako pojem úplného opilství podle Šu 2 písm. c) tr. zák.; to jest nade vši pochybnost zřejmo z ustanovení Šu 236 tr. zák., který poukazuje jak ku Šu 2 písm. c), tak i k Šu 523 a užívá v obou poukazech slova »opilství« (bez přivlastku »úplné«). Dle Šu 2 písm. c) jsou úplným opilstvím vyloučeny toliko zlý úmysl a přičítání skutku jako zločinu, jsou jim však vyloučeny bez rozdílu, zda byl stav úplného opilství pachatelem zaviněn či nikoli; jedinou výjimkou z pravidla, že i opilství, pachatelem zaviněné, sprostňuje zodpovědnosti za skutek zločinný ve směru zločinném, jest, že se pachatel připravil v opilství, maje zločin v úmyslu. Tím, že se pro úplné opilství skutek nepřičítá jako zločin, není pachatel sprostěn zodpovědnosti za skutek i s hlediska §§ 236, 523 tr. zák., k nimž § 2 písm. c) tr. zák. výslovně poukazuje. Nedosáhla-li opilost, přesněji podnapilost pachatelova stupně opilství, přesněji úplného opilství v Šu 2 písm. c) tr. zák. předpokládaného, odpovídá pachatel za zločinný skutek v tomto stavu spáchaný jako za zločin bez rozdílu, zda byla opilost, přesněji podnapilost jím zaviněna či nikoli. Z toho plyne, že otázka, zda stav, přivoděný přílišným požitím alkoholických nápojů, byl osobou, jež pak v tomto stavu spáchala zločinný skutek, zaviněn či nic, nemá, kromě výjimky shora zmíněné, pro vyvíňovací důvod úplného opilství významu a že netřeba o této otázce uvažovati již při posuzování, zda spáchal obviněný skutek ve stavu úplného opilství. Nutnost úvah o této otázce a jejího řešení nastane teprve, má-li býti rozhodnuto o tom, zda pachatel odpovídá podle Šu 523 tr. zák. za opilství, jež bylo příčinou, že spáchal zločinný skutek, jež neměl v úmyslu při požívání alkoholických nápojů. K tomuto rozhodování nemůže však dojiti, leda že bylo dříve zjištěno, že stav pachatelův v době spáchání skutku rovnal se úplnému

opilství, v §u 2 písm. c) tr. zák. předpokládanému. Proto dal porotní soudní dvůr správně porotcům otázku VIII., jednající o skutkové podstatě §u 523, jen pro případ, že odpoví k otázce čís. VII., jednající o úplném opilství, kladně (sedmi, správně šesti hlasy ano) a že zjistí tím úplné opilství, a dále otázku čís. IX., směřující k tomu, zda má na skutek, v VIII. otázce naznačený, býti použito vyšší trestní sazby, v poslední větě §u 523 tr. zák. stanovené, jen pro případ, že bude kladnou odpovědí na VIII. otázku zjištěno, že stěžovatel se dopustil přestupku, v této otázce vylíčeného. Záporná odpověď na VII. otázku zbavila porotce povinnosti, odpověděti na VIII. otázku a důsledkem toho i na otázku čís. IX., tak že porotci odpověděli na všechny otázky, na něž odpověděti jim náleželo a výrok jejich není neúplným. Jak dovozeno, s hlediska vyvíňovacího důvodu §u 2 písm. c) tr. zák., k jehož zjištění sloužila VII. otázka dodatková, nezáleží — mimo výjimku v otázce naznačenou — na tom, zda stěžovatel stav úplného opilství zavinil, čili nic. Proto nestal se výrok porotců nejasným tím, že nelze z něho poznati, zda bylo zjištěno či popřeno, že napilost — a jen o ní bylo lze mluvit po záporné odpovědi na otázku VII. — byla stěžovatelem zaviněna. Ku tvrzení stížnosti, že hlavní porotce po vynesení rozsudku prohlásil, že porota chtěla stěžovatele odsouditi pro zaviněné opilství podle §u 523 tr. zák., nelze přihlížeti. Tvrzení nemá ve spisech opory a tvrzený projev jediného hlavního porotce nelze srovnati s tím, k čemu poukazují záznamy výroku všech porotců, jež nepřipouštějí ani nejmenší pochybnosti o tom, že porotci vyloučili stav úplného opilství.

Po stránce hmotněprávní namítá stížnost — uplatňující zmatečný důvod čís. 10 písm. a), po případě 11, správně jen čís. 11 §u 344 tr. ř. — že stěžovatel byl uznán vinným zločinem podle §u 101 tr. zák., ač nebyly zjištěny skutkové okolnosti, nasvědčující objektivnímu předpokladu tohoto zákonného předpisu. Stížnost poukazuje na obsah obžalovacího spisu a výsledky průvodního řízení, podle nichž prý nezakládá to, co v tomto směru zjištěno, nic jiného, než skutkovou podstatu podle §u 181 tr. zák., kterýžto zvláštní předpis má přednost před všeobecným předpisem §u 101 tr. zák. Než těmito vývody neprovádí stížnost dovolávaného zmatku čís. 11 po zákonu. Zmatek ten předpokládá, že skutek, na němž se rozhodnutí (soudu, t. j. rozsudek) zakládá, byl nesprávným výkladem zákona podřaděn pod zákon trestní, který se naň nevztahuje. Skutkem, na němž se rozhodnutí (soudu) zakládá, jsou skutečnosti, výrokem porotců zjištěné, takže lze nesprávný výklad zákona v rozhodnutí doložit výhradně srovnáním rozsudku s příslušným výrokem porotců. Tak stížnost nepostupuje, nýbrž srovnává napadený výrok rozsudku přímo se spisy. V příslušném výroku porotců, t. j. v I. otázce hlavní, k níž porotci přisvědčili, nejsou arcif (mimo dobu a místo skutku a poukaz na úřad stěžovatele jako obecního starosty) uvedeny vůbec žádné skutkové okolnosti. Obzvláště není v něm naznačen předmět skutku, aniž jest zákonná známka zneužívání svěřené moci rozvedena na skutkové okolnosti, s ní se srovnávají. Lze připustiti, že tímto nedostatkem individualisace skutku byl porušen, pokud jde o otázku čís. I., předpis §u 318 tr. ř. a — ježto se rozsudečný výrok přimyká k doslovu

otázky, nedostatečné opodstatněné, — též předpis §u 260 čís. 1 tr. ř. Avšak tato porušení formy, poukazující k zmatkům čís. 6 a čís. 4 §u 344 tr. ř., nejsou stížností vytýkána a z moci úřední k nim přihlížeti nelze. Nedostává-li se však v příslušné hlavní otázce skutkového opodstatnění zákonných známek, v ní uvedených, a nebyla-li zjednána v tomto směru náprava ani kontrolními otázkami, o něž stěžovatel nepožádal, nelze seznati, kterými skutečnostmi pokládali porotci tu kterou zákonnou známku za opodstatněnou, takže vůbec nelze přezkoumati, zda řídili se porotci správným výkladem zákona, přisvědčivše k zákonným známkám zločinu §u 101 tr. zák., jež jsou vesměs uvedeny v I. otázce hlavní, k níž odpověděli porotci kladně. Ostatně zdůrazňuje již obžalovací spis různé výsledky řízení, podle nichž neomezil se stěžovatel při činnosti, vztahující se ke skutkům jako zločin §u 101 tr. zák. v obžalobu daným, na pouhou zpronevěru částek, jím přijatých, nýbrž porušil i jinak povinnosti, které mu ukládal v těchto směrech úřad jeho jako obecního starosty.

Čís. 2131.

Hospodářský podnik (na př. akciová společnost) není »zákonně uznanou korporací« ve smyslu §u 492 tr. zák. a nepřísluší mu právo k podání soukromé obžaloby pro urážku na cti, třebaš byl na základě zákona ze dne 22. července 1919, čís. 438 sb. z. a n. prohlášen za podnik všeužitečný.

(Rozh. ze dne 9. října 1925, Zm II 265/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona právem, že rozsudkem okresního soudu pro věci trestní v Brně ze dne 23. dubna 1924 a rozsudkem zemského trestního soudu v Brně jako odvolacího soudu ze dne 28. června 1924 byl porušen zákon v ustanoveních §§u 488, 492 a 495 tr. zák. a §§u 1, 2 tr. ř., rozsudky ty zrušil a obžalované sprostil podle §u 259 čís. 1 tr. ř. z obžaloby.

Důvody:

Rozsudkem okresního soudu pro věci trestní v Brně ze dne 23. dubna 1924 a potvrzujícím jej rozsudkem zemského trestního soudu v Brně jako soudu odvolacího ze dne 28. června 1924 bylo uznáno pět obžalovaných vinnými přestupkem proti bezpečnosti cti podle §u 488 tr. zák., jehož se dopustili tím, že zaslali a podepsali dopis bez data Moravskému zemskému výboru v Brně, došlý tam dne 23. března 1923, vztahující se na účet Západomoravskými elektrárnami obci R. poslaný, ve kterém žádali Zemský výbor o zakročení s tím, by nedovolil takové nestydaté okrádáním veřejných korporací, poněvadž elektrárna účtovala obci o 1.688 Kč 51 h více, že tedy vyjevováním smyšlených neb převrácených skutků křivě obvinili Západomoravské elektrárny v B. jmenovitě z určitého nepočestného činu, který by je mohl v obecném mínění uvésti v opovržení, nebo snížit. Odsuzující výrok obou stolic spočívá na právně

mylném názoru, že rčením »korporace zákonem uznané« rozuměti jest všeobecně osoby právnické, jimž zákonodárce ustanovením Šu 492 tr. zák. poskytnouti chtěl tutéž ochranu cti, jako osobám fysickým, že s hlediská toho jest i akciová společnost korporací ve smyslu Šu 492 tr. zák., a v důsledku toho, že jsou Západomoravské elektrárny, akciová společnost, jejíž stanovy byly schváleny výnosem ministerstva vnitra ze dne 20. dubna 1921, korporací zákonem uznanou ve smyslu Šu 492 tr. zák. a k obžalobě zásadně oprávněny. Nesprávnost právního náhledu nižších soudů jest zřejma z rozhodnutí ze dne 9. října 1925, Zm I 362/25, Sb. n. s. č. 2129, na něž se poukazuje.

Nejvyšší soud si uvědomil, že v projednávaném případě byla společnost na základě zákona ze dne 22. července 1919, čís. 438 sb. z. a n. prohlášena za podnik všeužitečný; avšak okolnost ta není na odpor hořejšímu názoru, neboť vlastnost všeužitečnosti nedává ještě zmíněné akciové společnosti jakožto podniku výdělečnému onen veřejnoprávní ráz, jehož se podle tendence zákona pro pojem »zákoně uznaných korporací« vyhledává, jež jsou v Šu 492 tr. zák. vyjmenovány v těsné spojitosti s veřejnými úřady a jednotlivými orgány vlády a tak jim co do důležitosti pro veřejný život přímo na roveň postaveny. Bylo proto k návrhu generální prokuratury ve smyslu §§ 33 a 479 tr. ř. podle Šu 492 tr. ř. uznáno právem, jak se stalo.

Čís. 2132.

Zákon o tisku ze dne 17. prosince 1862, čís. 6 ř. zák. z roku 1863.

Nabývá-li nepravdivá skutečnost jako složka děje určitého významu svým vztahem k ostatním jeho složkám, může se oprava (§ 19 zákona) za účelem uvedení na pravou míru nepravých (převrácených) skutečností zmiňovati i o oněch skutkových složkách děje (skutečnostech), jež uznává za pravdivé.

»Skutečnostmi« nejsou jen události zevního života, nýbrž i duševní úkony, z nichž došlo k oněm událostem, obzvláště též úmysl, v němž původce příběhu uskutečnil (uskutečňoval) určitý výsledek.

Význam slova »vpašovati«.

(Rozh. ze dne 10. října 1925, Zm I 546/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona právem:

Rozsudkem okresního soudu v Hoře Kutné ze dne 27. dubna 1925, jimž byl obžalovaný sprostěn podle Šu 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro přestupek Šu 21 zákona o tisku, jakož i rozsudkem krajského soudu jako soudu odvolacího v Hoře Kutné ze dne 2. června 1925, jimž bylo odvolání soukromého obžalobce z onoho rozsudku zamítnuto, porušen byl zákon v ustanovení Šu 19 zákona o tisku.

Důvody:

Rozsudkem ze dne 27. dubna 1925 sprostil okresní soud v Hoře Kutné obžalovaného podle Šu 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro přestupek

Šu 21 zákona o tisku, protože prý jako odpovědný redaktor periodického časopisu S. H. odepřel otištění zprávy soukromým obžalobcem zasláné nikoliv bezdůvodně. V rozhodovacích důvodech se uvádí, že oprava neodpovídá zákonnému předpisu, ježto neopravuje mnohé skutečnosti v článku tvrzené, naopak je připouští a dává jim toliko jiný výklad, tak prý na př. oprava nevyvrací skutečnosti, že soukromý obžalobce předložil opis účtu, nýbrž jí doznává, a dále v opravě výslovně se doznává ve shodě s článkem, že se soukromý obžalobce domáhal na městském úředníku, by zápis o předložení opisu účtu nedával do protokolu; vyslovuje-li prý opravovaný článek na základě skutečností, v něm tvrzených, úsudek, že soukromý obžalobce »vpašoval« účet do schválených účtů, nelze prý úsudek ten opravit jinak, než opravou skutečností, o něž se opírá, čehož prý soukromý obžalobce neučinil. Odvolání, jež z tohoto rozsudku podal soukromý obžalobce, bylo rozsudkem krajského soudu jakou soudu odvolacího v Hoře Kutné ze dne 2. června 1925 jako bezdůvodně zamítnuto. Rozhodovací důvody rozsudku odvolacího omezují se jen na pouhý poukaz k rozhodovacím důvodům prvního soudu, jež prý odvolacími vývody nijak vyvráceny nebyly. Uvedenými rozsudky byl porušen zákon v ustanovení Šu 19 tisk. zákona. Předmětem opravy jest arciť jen sdělení skutečností a prostředkem jejím jest sdělení jiných skutečností, jichž tvrzením uvádějí se ony skutečnosti na pravou míru. Avšak různost skutkových sdělení opravovaného článku a opravujícího projevu nepředpokládá různost skutkových sdělení ve všech jejich částech a není vyloučena tím, že některá skutečnost je společnou jak onomu článku, tak i tomuto projevu. Význam určité skutečnosti není výhradně podmíněn a není vyčerpán povahou této skutečnosti o sobě. Pro význam její jest naopak důležitým i její vztah ke skutečnostem jiným. Uvádí-li se skutečnost pravá ve spojení s nepravdivým tvrzením skutečnosti jiné, mění se tím význam i oné skutečnosti, a podvrácena jest sdělením skutkového děje, jehož složkami byly učiněny obě skutečnosti, také ona skutečnost, třebaže osamoceně její sdělení nebylo by nepravdivo. Je-li tedy nepravdivá skutečnost složkou určitého děje, v opravovaném článku sděleného, a, nabývá-li jako složka děje určitého významu svým vztahem k ostatním složkám tohoto děje, jimiž jsou i skutečnosti po případě pravdivé, nemůže ani oprava neodbáti vnitřního vztahu všech těchto skutkových složek a nemůže skutečnost nepravou, převrácenou, uvést na pravou míru, aniž by se zmínila i o ostatních skutkových složkách, to jest po případě o skutečnosti, již samu o sobě uznává za pravdivou. Nezáleží proto na tom, že oprava připouští »mnohé« skutečnosti, v článku sdělené, a neopravuje jich. Rozhodným jest jen, zda jsou tyto skutečnosti, článku i opravě společné, uvedeny v článku ve spojení se skutečnostmi v opravě opravovanými. Za tohoto předpokladu není opravou dán skutečností společným toliko jiný výklad, nýbrž jsou jí uvedeny na pravou míru i skutečnosti společné, připojením opravovaných skutečností v článku převrácené.

Skutečnostmi nejsou pak jen události zevního života, nýbrž i duševní úkony, z nichž došlo k oněm událostem, tudíž obzvláště též úmysl, v němž původce příběhu uskutečnil nebo uskutečňoval určitý výsledek.

(Srovnej z literatury o říšsko-německém tiskovém právu, obsahujícím podobná ustanovení, jako právě československé: M. Stengleins, Kommentar zu den strafrechtlichen Nebengesetzen des Deutschen Reiches 4. vydání 1. svazek str. 306, Schwarze-Appelius, Reichspressgesetz 5. vydání str. 72 a poznámka 156.) Některá slovesa naznačují mimo směr nebo výsledek určitého jednání též určitý druh pohnutky, úmyslu, záměru jednajících osoby. Označení příběhu takovým slovesem nedsděljuje toliko směr (výsledek) jednání (skutečnost zevního života), nýbrž i určitý duševní úkon osoby, jež ve směru tom jednala nebo výsledek tento uskutečnila (skutečnost vnitřního života), takže jí může být převrácena buď ona nebo tato skutečnost nebo skutečnosti obě. Proto jest i sdělení, které se stalo použitím takového slovesa, vhodným předmětem opravy a oprava může se v takovém případě dít tak, že se na pravou míru uvadí buď ona skutečnost zevní (sdělením, že tu jest jiný směr nebo jiný výsledek příběhu), nebo skutečnost vnitřní (sdělením, že tu jest jiná pohnutka nebo jiný úmysl, záměr), nebo skutečnosti obě. Slovesem onoho rázu jest i sloveso »vpašovati«. Tvrdí se jí netoliko, že věc byla umístěna na určitém místě, nýbrž i, že tam byla umístěna způsobem nekalým a za účelem nekalým. Proto není sdělení, jež se stalo použitím slova vpašoval, pouhým úsudkem, nýbrž sdělením skutečnosti, které může býti předmětem opravy také tím způsobem, že se připouští, že jmenovaná osoba věc na naznačeném místě umístila, avšak zároveň — použitím jiného slovesa neb obratu — se sděljuje, že se tak stalo způsobem řádným, bez úmyslu nekalého.

Čís. 2133.

Beztrestnost udavače (§ 522 tr. zák.) není závislou na tom, že se oznámení stalo dobrovolně (bez nátlaku zevních poměrů); stačí i oznámení, jímž chtěl pachatel od sebe odvrátiti podezření z jiného trestného činu (krádeže).

(Rozh. ze dne 10. října 1925, Zm II 309/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Mor. Ostravě ze dne 5. května 1925, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přestupkem podle §u 522 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a odkázal věc příslušnému okresnímu soudu, by jí znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Nalézací soud zjišťuje, že stěžovatel byl městskou policií zadržen pro podezření z krádeže, že měl prokázati, odkud pochází 160 Kč, jež měl při sobě, a že se namáhal odvrátiti od sebe podezření z krádeže tvrzením, že peníze, u něho nalezené, vyhrál v hazardní hře v kavárně. Nalézací soud má za to, že stěžovatel není udavačem ve smyslu §u 522 tr. zák., protože neoznámil trestného činu dobrovolně, a odpírá mu v důsledku tohoto názoru beztrestnost. Právnem namítá stížnost, uplatňující

úvod zmatečnosti čís. 9 písm. b) §u 281 tr. ř., že tímto výrokem nalézacího soudu bylo nesprávně použito zákona. Podle §u 522 tr. zák. promine se trest tomu, kdo zapovězenou hru oznámí. Oznámením rozumí trestní zákon — jak vyplývá z různých míst, kde užívá slova oznámiti, obzvláště z ustanovení §§u 62, 188 tr. zák. vůči vrchnosti učiněné vyjevení (sdělení) skutečností, o nichž vrchnost v této době ještě nemá vědomosti. V §u 62 tr. zák., jakož i v §u 331 voj. tr. zák. žádá se mimo jiné výslovně, by se oznámení stalo z lítosti. O takovém neb obdobném neb jinakém předpokladu ustanovení §u 522 tr. zák. se vůbec nezmiňuje. Z toho plyne, že se v případě §u 522 tr. zák. pachatel, který učinil vrchnosti sdělení o zapovězené hře v době, kdy vrchnost o ní ještě nevěděla, promíjí trest pro pouhou skutečnost, že oznámil hru vrchnosti, aniž záleží na tom, zda jednal z vlastního popudu, či z podnětu cizího, zda jednal z té, či oné pohnutky a zda se rozhodl k oznámení bez jakéhokoliv nátlaku, či z důvodu, že se mu oznámení zdálo způsobitelným k odvrácení hrozící mu újmy. Zřejmě zřiká se zákon v úvaze, že zapovězené hry hrají se zpravidla tajně, tímto ustanovením potrestání jednoho hazardního hráče za tím účelem, by se vrchnost dověděla oznámením s jeho strany o trestním skutku a nabyta tím možnosti, stíhati a potrestati ostatní spoluhráče. Činí-li napadený rozsudek beztrestnost závislou na tom, že se oznámení stalo dobrovolně, to jest patrně bez jakéhokoliv nátlaku zevních poměrů, a odepřel-li stěžovateli beztrestnost z důvodu, že chtěl oznámením od sebe odvrátiti podezření z krádeže, tedy pro pohnutku, z níž se stěžovatel k oznámení rozhodl, použil tím zákona nesprávně co do otázky, zda tu jest okolnost, pro niž skutek přestal býti trestným. Bylo tudíž z důvodu čís. 9 písm. b) §u 281 tr. ř. výrok, jímž byl stěžovatel uznán vinným přestupkem §u 522 tr. zák., zrušiti. Se zřetelem na naznačený účel ustanovení, o které jde, sluší pro pojem oznámení předpokládati, že se vrchnosti vyjeví místo a doba trestného skutku, a osobnosti pachatelů a spolupachatelů. Tento obsah stěžovatelova oznámení není ve zrušeném rozsudku a jeho důvodech zjištěn, ba není ani zjištěno, že vrchnost (soud, státní zastupitelství, úřady bezpečnostní) neměla v době stěžovatelova oznámení ještě vědomosti o trestném skutku, jí sděleném. Proto nelze rozhodnouti ihned ve věci samé a bylo jí odkázati k novému projednání a rozhodnutí do prvé sídlice a to, ježto jde již jen o přestupek, na místně příslušný okresní soud.

Čís. 2134.

Ideální souběh přečinu §u 284 tr. zák. s přestupkem §u 312 tr. zák. »Vádou« ve smyslu §u 284 tr. zák. jest i odmluva po výzvě k rozchodu (námitky proti ní). Spadá sem výrok: »Hanba vám, styďte se« vůči četníkům po výzvě k rozchodu.

(Rozh. ze dne 12. října 1925, Zm I 405/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Hradci Králové ze dne 21. dubna 1925, pokud jím byl obžalovaný

sproštěn podle §u 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro přečin podle §u 284 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje proti osvobozující části rozsudku (pro přečin podle §u 284 tr. zák.) důvod zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř. Nalézací soud sprostil obžalovaného z obžaloby pro přečin proti veřejným zřízením a opatřením podle §u 284 tr. zák. s odůvodněním, že slova, která pronesl k četníkům, když tiho vyzvali shluknuvší se lid k rozchodu, »hanba vám, styďte se«, nenaplnují objektivní skutkové podstaty přečinu podle §u 284 tr. zák. (dání se do vady a hádky). Podle náhledu nalézacího soudu vyžaduje se k pojmu vady a hádky, by mezi vadčícími, nebo hádajícími se došlo k výměně názorů, od sebe odlišných, čehož při slovech, použitých obžalovaným, prý nebylo. Shledal proto první soud ve výroci obžalovaného pro urážlivý jejich obsah pouze skutkovou podstatu přestupku podle §u 312 tr. zák., nikoliv také souběžný s ním přečin podle §u 284 tr. zák., jak posuzovala čin obžalovaného obžaloba. Názor nalézacího soudu vychází z nesprávného výkladu zákona. Za vadu se stráží dlužno pokládati i pouhou odmluvu, stala-li se po výzvě k rozchodu, projevuje-li se jí názor, přičící se vůli vrchnosti; dle toho stačí k naplnění onoho pojmu již pouhá skutečnost, že pachatel proti výzvě stráže k rozchodu činí námítky. To zřejmě činil obžalovaný v tomto případě, ježto, jak rozsudek zjišťuje, nejen neposlechl opětovného vyzvání k rozchodu (daného nejprve intervenujícím politickým úředníkem a opakovaného později četnictvem), nýbrž vykřikl ještě na četníky, konající službu, urážlivá slova: »Hanba, hanba vám, styďte se«, jimiž odmouval proti výzvě k rozchodu, a jak rozsudek zjišťuje, dokonce způsobil, že se lidé začali znovu shlukovati. Při správném výkladu zákona naplňuje výrok obžalovaného nejen skutkovou podstatu přestupku §u 312 tr. zák., nýbrž kromě toho také ideálně s ním se sbíhajícího přečinu podle §u 284 tr. zák. Poněvadž první soud, vyloučiv právně mylně objektivní skutkovou podstatu přečinu, nezabýval se subjektivní stránkou viny a neučinil potřebného zjištění v tom směru, nelze rozhodnouti ve věci samé a bylo proto oprávněně zmateční stížností vyhověti a uznati, jak shora uvedeno.

Čís. 2135.

Skutková podstata §u 516 tr. zák. předpokládá jednání smilné, t. j. takové, jež dle vůle pachatelovy porušuje hrubě mravnost a slušnost po stránce pohlavní.

Jest »sváděním« ve smyslu §u 132 tr. zák., snaží-li se pachatel přiměti osobu, která mu ani nemravným chováním ani známým způsobem života nedala k tomu podnětu, buď lichocením nebo vzbuzením její smyslnosti a pod. k vykonání nebo dopuštění smilného činu.

Pro pojem svěřeni učednice mistru není zapotřebí zvláštní smlouvy učební; stačí faktický učební poměr.

(Rozh. ze dne 12. října 1925, Zm I 490/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmatečným stížnostem obžalovaného a státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Hradci Králové ze dne 26. května 1925, pokud jím byl obžalovaný uznán vinným přestupkem podle §u 516 tr. zák., naproti tomu podle §u 259 čís. 3 tr. ř. sproštěn z obžaloby pro zločin podle §§u 8, 132 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc soudu své stolice, by ji znovu projednal a rozhodl, mimo jiné z těchto

důvodů:

I. Zmateční stížnost obžalovaného uplatňuje proti odsuzujícímu výroku pro přestupek §u 516 tr. zák. důvody zmatečnosti čís. 5 a 9 a) §u 281 tr. ř. Důvod zmatečnosti podle čís. 9 a) §u 281 tr. ř. jest opodstatněn. Ke skutkové podstatě přestupku §u 516 tr. zák. náleží čin, jenž pro svůj pohlavní stav přičí se mravům a slušnosti. Ne každé, slušným mravům se přičící jednání podrobena jest sankcí §u 516 tr. zák. Skutková povaha tohoto zákonného ustanovení vyžaduje, by závadné jednání bylo smilným. Smilnou jest ve smyslu §u 516 tr. zák. pouze taková činnost, jež dle pachatelovy vůle porušuje hrubě mravnost a slušnost po stránce pohlavní. Ve slově smilný zdůrazňuje se pohlavní stránka činu, čemuž nasvědčuje i další doslov §u 516 tr. zák. a jeho nadpis, z nichž plyne, že vůle pachatelova musí se v tom směru projevit. Nalézací soud nezabýval se a nezjistil po objektivní stránce, zda jednání obžalovaného záležející v tom, že ve své krejčovské dílně před svou 15letou učednicí chodil několikrát s rozepjatým poklopem tak, že mu bylo viděti přirození a neupravil si šatu ani, když byl na nepřistojnosti upozorněn, vzniklo ze smilného popudu a zda vůle obžalovaného směřovala ku vyvolání nebo povzbuzení pohlavního pudu. Důsledkem toho je právní posouzení této věci soudem nalézacím vadným podle čís. 9 písm. a) §u 281 tr. ř. Jelikož pak zrušovací soud nemůže sám předsevzít skutková zjištění v naznačených směrech, bylo zmateční stížností obžalovaného vyhověti, rozsudek ve smyslu §u 288 čís. 3 tr. ř. zrušiti a věc v rozsahu zrušení vrátiti nalézacímu soudu, by ji znova projednal a o ní rozhodl. K vývodům stížnosti dlužno ještě připomenouti, že ke skutkové podstatě přestupku §u 516 tr. zák. podle ustálené judikatury nejvyššího soudu se nevyžaduje, by bylo veřejné pohoršení opravdu vzbuzeno, nýbrž stačí, byl-li smilný čin spáchán ne sice veřejně, ale přece za okolností, kdy si pachatel musil býti vědom možnosti, že o něm zví větší počet lidí.

II. Rovněž odůvodněna jest zmateční stížnost státního zastupitelství, jež, ponechávajíc nedotknutým sproštění obžalovaného z obžaloby pro zločin podle §u 93 tr. zák., napadá toliko osvobozující výrok pro zločin

podle §§ 8, 132 tr. zák. důvody zmatečnosti čís. 5 a 9 a) §u 281 tr. ř. Po věcné stránce (čís. 9 a) §u 281 tr. ř.) namítá zmateční stížnost, že první soud nesprávně vyložil zákon, vysloviv v rozsudku názor, že v případě Marie S-é nešlo o úmyslné svádění k smilnému činu a že v případě Marie P-ské nešlo o děvče svěřené vyučování obžalovaného. V onom případě připouští nalézací soud nejprve, že obžalovaný líbaje 15letou svou učednici Marii S-ou na krk a sahaje jí pod sukně na kolena, předsevzal činy, které by mohly vésti ku svedení, v dalším však odůvodnění vyslovuje náhled, že nešlo vůbec o svádění k smilnému činu, nýbrž o nezapný žert, o výron veselé povahy obžalovaného proto, že prý svědkyně nepozorovala u obžalovaného žádného pohlavního rozčilení. Nalézací soud přehlídí, že otázku, je-li dána objektivní zákonná známka deliktová zločinu podle §§ 8, 132 tr. zák., t. j. svádění svěřené osoby k vykonání nebo dopuštění nějakého smilného činu, dlužno zodpovědět především podle povahy činu samého. O svádění dlužno mluvit všude tam, kde se pachatel snaží přimět osobu, která mu ani nemravným chováním ani známým způsobem svého života k tomu nedala podnět, buď lichocením nebo vzbuzením její smyslnosti a pod., k vykonání nebo dopuštění smilného činu. V tomto případě je zjištěno, že obžalovaný, muž již starší (54letý), opětovně líbal a na klín zval nezkušené 15leté děvče a jemu pod sukně sahal. Tyto činy již svou povahou nasvědčují tomu, že měly vzbudit smyslnost děvčete a podnítit také pohlavní rozčilení obžalovaného, byť i toho svědkyně nepozorovala. Nelze proto říci, že ohmatávání obžalovaného nevycházelo z pohlavních pohnutek a že nemělo za účel svádění, když povaha činu jinakého výkladu ani nepřipouští.

V případě Marie P-ské vychází soud z nesprávného názoru, předpokládaje, že k tomu, by mohla být způsobilým předmětem svedení podle §u 132 tr. zák., byla by nutná zvláštní smlouva učební, v níž by výslovně bylo uvedeno, že byla svěřena dohledu a vyučování obžalovaného. Takové podmínky však trestní zákon v §u 132 tr. zák. nestanoví, naopak jeho doslov nasvědčuje tomu, že má být chráněna každá osoba, která jest vůči svůdci v takovém faktickém poměru, z něhož se dá podle povahy věci vyvozovati jeho povinnost, bdít nad její mravní neporušeností. Takový poměr však byl mezi obžalovaným a P-skou. Neboť přes to, že nebyla dána svými rodiči obžalovanému do učení výslovným nebo zvláštním formálním úkonem (smlouvou, ujednáním), byla tím, že se u něho s vědomím a souhlasem rodičů za jeho vedení v dílně doučovala šití, že někdy i pro něho pracovala, svěřena fakticky jeho dohledu a vyučování. P-ská byla přece obžalovaným jako krejčovským mistrem přijata do učení a proto tím okamžikem, kdy vstoupila do jeho dílny, nastal faktický poměr jako mistra a učednice, třeba podmínky tohoto učebního poměru nebyly (prozatím) nijak přesně stanoveny zvláštní učební smlouvou a P-ská nebyla přihlášena k společenstvu. Nelze také souhlasit s náhledem nalézacího soudu, že 17letá dívka je již osobou dostatečně vyspělou, která nemá zapotřebí zvláštní ochrany své mravnosti. Naopak taková dívka, jakou byla Marie P-ská, potřebuje vzhledem k probouzejícímu se pohlavnímu pudu ochrany co největší.

Čís. 2136.

Pro poskytnutí ochrany §u 68 tr. zák. rozhoduje pouze formální (nikoliv věcné) oprávnění k služebnímu (úřednímu) výkonu.

Domovská obec je oprávněna vydati příkaz, by (matkou) opuštěné a ve výchově ohrožené dítě bylo převedeno do chudinské péče (výchovy) své domovské obce.

(Rozh. ze dne 15. října 1925, Zm I 227/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalované do rozsudku krajského soudu v Hradci Králové ze dne 22. ledna 1925, pokud jí byla stěžovatelka uznána vinnou zločinem veřejného násilí podle §u 81 tr. zák., mimo jiné z těchto

důvodů:

S hlediska hmotněprávního zmatku čís. 9 a) §u 281 tr. ř. namítá stěžovatelka, že její odsouzení se zakládá na právně mylném výkladu zákona; poněvadž prý tu není základního předpokladu, za něhož úřední osoby požívají zvláštní ochrany podle §u 68 odstavec druhý tr. zák., totiž, plní-li nějaký příkaz vrchnostenský. Takového prý tu nebylo, poněvadž příkaz k odebrání dítěte vlastní matce smí dáti pouze poručenský soud, který jediné jest povolán, dáti jej také provéstí soudní exekucí. Jednání obecního starosty, který vydal rozkaz, nemaje po ruce povolení příslušného soudu, a dal je provéstí, nemaje k tomu oprávnění, bylo podle náhledu zmateční stížnosti nezákonné a nezákonný výkon nelze pokládati za plnění vrchnostenského příkazu, za výkon úřední. Mimo to nelze prý pokládati obecního strážníka, který prováděl příkaz obecního starosty v cizí obci — byť i za intervence tamnějšího starosty obce — za úřední osobu ve smyslu §u 68 tr. zák. Zmateční stížnosti nelze dáti za pravdu. Správně uvádí napadený rozsudek, že pro poskytnutí ochrany §u 68 tr. zák. jest rozhodnou pouze formální oprávněnost k služebnímu výkonu; i kdyby snad věcná jeho správnost mohla být pochybná, ježto proti věcné nesprávnosti dlužno hledati ochranu stížností k nadřízenému úřadu, kdežto formálně oprávněnému výkonu nutno se podrobiti. Že byl úřední výkon, o který tu jde, formálně oprávněn, vyplývá ze zjištění, že šlo o opatření chudinské, k němuž byla domovská obec podle zákona nejen oprávněna, nýbrž i povinna. Zjišťujeť prvý soud, že chlapec nebyl ve výchově své matky (obžalované), nýbrž u cizích manželů ve Z., k nimž byl dán prozatímne touto obcí dočasně svého pobytu za úplatu na účet domovské obce V-cké, až do dalšího opatření této obce. Z toho (jakož i z obsahu písemného příkazu městského úřadu ve V.) plyne, že chlapec neměl býtí odebrán vlastní matce, která se (jak rozsudek rovněž zjišťuje) o něj vůbec nestarala, naopak jeho výchovu ohrožovala, ježto byla pro různé trestné činy, hlavně pro krádeže, neméně 37kráté soudně trestána, (ačkoliv je teprv 36 roků stará), — nýbrž, že měl býtí převzat z rukou dočasných svých pěstounů a odevzdán

do chlapecké výchovy své domovské obce V. za účelem chudinského zaopatření a výchovy.

Zákon o právu domovském ze dne 3. prosince 1863, čís. 105 ř. zák. stanoví v §u 24, že domovská obec jest povinna, opatrovatí své chudé příslušníky, dávatí jim potřebnou výživu a poskytovatí ošetření v případě nemoci. Povinnost, opatřití chudé děti, zahrnuje v sobě také povinnost, pečovatí o jejich výchovu; podle §u 25 téhož zákona přísluší obci samé stanovití v mezích o tom vydaných zákonů, jak se mají její chudí příslušníci opatrovatí. Český zemský zákon o opatrování chudých ze dne 3. prosince 1868, čís. 55 z. zák. stanoví v §u 13, že obec jest povinna, jsou-li v obci chudé děti osiřelé nebo jinak opuštěné, mítí péči o to, by byly vychovány a staly se způsobilými k výdělku. Z těchto zákonných předpisů plyne, že obec V-cká (její městský úřad) vykonávaly v mezích zákona nejen své právo, nýbrž i svou povinnost, vydavše příkaz, by vlastní matkou opuštěný a ve výchově ohrožený chlapec byl převeden do chudinské péče a tím ovšem i do výchovy své domovské obce. Prvý soud posoudil věc správně, vysloviv, že šlo o úřední výkon formálně oprávněný; vzhledem k rozsudkovému zjištění, že nešlo o odebrání dítěte z výchovy matčiny, nýbrž o opatření chudinské péče (byť i spojené s výchovou nezletilého), k němuž není třeba svolení soudního, lze tvrdití, že nařízený a provedený výkon byl i věcně správným, ježto byl odůvodněn oněmi zákonnými ustanoveními. Že byl služební výkon obecního zřizence, provedený v cizí obci, sankcionován přítomností místního obecního starosty, který mu na jeho žádost poskytl při výkonu intervenci, dovedil správně napadený rozsudek.

Čís. 2137.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.).

Zločin ve smyslu §u 6 čís. 2 zákona jest spáchán již tím, že se zpráva dostala do rukou prostředníka cizí moci.

»Vojenským tajemstvím« jest vše, co se dotýká tak úzce branné zdatnosti republiky za války, že jeho vyjevení cizí moci může tuto zdatnost zeslabití. Skutečnost, opatření nebo předmět nemusí býti rázu vojenského, ale musí mítí přímý vztah k vojenské obraně republiky. Náleží sem zejména i takové skutečnosti, opatření a předměty, které přímo tajeny nejsou (ani tajeny býti nemohou), jsou však takové povahy, že obrana republiky vyžaduje, by se o nich nedověděla cizí moc.

»Osobou nepovolanou« ve smyslu §u 6 čís. 3 zákona jest rozumětí pouze toho, kdo není v žádném spojení s cizí moci.

Slova »při sazbě od deseti do dvaceti let« v druhém odstavci §u 28 zákona vztahují se jen na § 7 čís. 4 zákona; nelze proto snížití trest podle §u 6 čís. 1 odstavec druhý zákona za použití §u 55 tr. zák. pod zákonnou sazbu (§ 281 čís. 11 tr. ř.).

(Rozh. ze dne 15. října 1925, Zm II 372/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmáteční stížnost obžalovaného, vyhověl však zmáteční stížnosti stát-

ního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Olomouci ze dne 9. května 1925, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem vojenské zrady podle §u 6 čís. 2 odstavec první až třetí zákona ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n. a odsouzen za to podle první sazby §u 6 čís. 1 odstavec třetí téhož zákona za použití §u 55 tr. zák. do těžkého žaláře na dva roky, zrušil rozsudkový výrok o výměře trestu na svobodě a odsoudil obžalovaného podle první sazby §u 6 čís. 1 odstavec třetí zákona ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n. do těžkého žaláře na pět let.

Důvody:

I. Zmateční stížnost obžalovaného dovolává se číselně důvodů zmatečnosti čís. 5, 9 a), 11 §u 281 tr. ř., věcně uplatňuje také důvod zmatku čís. 10 téhož §u. Výtky rozsudku s hlediska důvodu zmatečnosti čís. 5 §u 281 tr. ř. jsou vesměs bezdůvodny. Zmateční stížnost namítá především, že pro rozsudkový výrok, dle něhož stěžovatel skutečnosti, opatření a předměty, jež mají zůstatí utajeny pro ochranu republiky, vyrazil cizí moci, není uvedeno důvodů a že výrok ten odporuje spisům. V celém spise není prý ani nejmenšího důkazu o tom, že se dopis, zasláný stěžovatelem Else B-ové, a jeho fotografické snímky dostaly do rukou některé cizí moci, která nikde není s určitostí jmenována. Není prý zjištěn další článek, který by byl od jmenované a od Dolfa W-a vedl k některé cizí moci, s níž by tyto byli bývali ve spojení. Zjištění každé takovéto spojitosti spočívá prý na pouhé konstrukci, na domněnce, již se nedostává důkazů, a je zároveň ve zjevném rozporu se spisy. Rozhodovací důvody napadeného rozsudku odmítají především jako nevěrohodnou výmluvu stěžovatelovo tvrzení, že zmíněný dopis napsal pro jakýsi illustrovaný časopis, pro nějž byly prý určeny také ony fotografie a zamýšlená jím odpověď na dotazník, u něho nalezený. Děje se tak řadou veskrze případných úvah, které, pokud jsou zbudovány na určitých skutečnostech, mají v dotyčných výsledcích hlavního přelíčení plnou oporu. V dalším zkoumají rozsudkové důvody nanejvýš pečlivě otázku, jaký cíl sledoval stěžovatel svojí činností, a dospívají k závěru, že jak data, o nichž podával stěžovatel zprávu ve svém dopise, tak ona, o nichž měl podatí zprávu na základě dotazníku, jsou podrobná data vojenská, specialisovaná a tak systematicky uspořádaná, že mají cenu a význam opět jen pro místa vojenská a to samozřejmě především pro vojenská místa některého státu, který má zájem na vývoji vojenství Československé republiky, a že to byla vojenská správa německá, zejména německá služba výzvědná, které se dle cíle sledovaného stěžovatelem mělo dostatí jak dopisu, tak oněch dalších informací, které stěžovatel opatřítí se snažil. Rozsudková zjištění, týkající se vojenského rázu dat, sdělovaných a opatrovaných stěžovatelem, a tím i ze zjištění toho čerpaný závěr o ceně a významu dat těch pro vojenská místa některého státu, jsou zbudovány hlavně na posudcích vojenských znalců, podle nichž se ona data týkají hlavně a v první řadě vojenského výzvědačství, takže nutno soudití s naprostou jistotou, že byla určena pro výzvědnou službu některého cizího státu. Posudky zdůrazňují dále některé metody a triky,

jichž použil stěžovatel (dopis bez nadpisu a bez podpisu, cizí obálka, do níž byl vložen, dotazník, psaný sympatetickým chemickým inkoustem a j.), a jichž se jako typických používá ve službě výzvědačské. Závažnou oporu skýtají řečenému rozsudkovému závěru také některé skutečnosti, nalézacím soudem v rozsudku na základě jiných výsledků hlavního přelíčení samostatně zjištěné, že totiž stěžovatel měl dotazník uschovaný s nápadnou pečlivostí mezi deskami a obalem jakési knihy, kterou měl u sebe, že jevil nápadný zájem o vojenské práce, že v dopise, zaslaném četari zákopnického pluku v B. Emilu B-ovi žádal o opatření několika fotografických snímků jednotlivých lasí stavby pontonového mostu v B., prováděné jmenovaným plukem, a že v zápětí, pozoruje s vhodného místa bedlivě práci vojínů, zhotovil sám řadu snímků, které pak u něho vedle tří snímků filmových počtem 13 také nalezeny byly. Rozsudkový závěr, dle něhož šlo v tomto případě o výzvědnou službu německou, jest opřen o skutečnosti, v rozsudku rovněž před tím zjištěné, že totiž ve Vratislavi, kam adresován byl dopis, zaslaný Else B-ové, stěžovatel sám v posledních letech převážně žil a že právě tam byla také ústředna německé služby výzvědné. Tyto skutečnosti ve spojení se stěžovatelovým výrokem, zjištěným v rozsudku na základě svědecké výpovědi Dra Z-y, že prý totiž již kdysi dříve konal v Polsku výzvědačství ve prospěch Německa, opravňovaly nalézací soud k závěru, že stěžovatel byl od té doby ve spojení s německou výzvědnou úřadovou vratislavskou.

Rozsudek zjišťuje dále, že stěžovatel jak dopis, tak ony další informace určil k tomu, by je německé službě výzvědné sdělil prostřednictvím Dolfa W-a, který působil jako prostředník, od něhož obdržel stěžovatel dle dalšího zjištění rozsudkového k zodpovězení dotazník a s nímž se konečně spojil za účelem dalšího výzvědačství a další zrady. Nalézací soud uvěřil dále zřejmě stěžovatelovu zodpovídání se, dle něhož dopis poslal do Vratislavy na adresu Elsy B-ové, bývalé to bytné W-ovy, proto, že W. sám jako artista nemá stálého pobytu, tudíž ani stálé adresy. Ve W-ovi spatřuje však rozsudek osobu, která pěstovala s německými úřady dobré styky, podklad pro toto přesvědčení nalézacího soudu shledává pak rozsudek ve zjištěné skutečnosti, že W., ač je polským slátním příslušníkem, obdržel pas do Polska, nutný to prostředek výzvědačství, který mu jeho vlastním státem byl odepřen, od úřadů německých. Všechny tyto skutečnosti ve spojení s rozsudkovým zjištěním, dle něhož dopis na adresu Elsy B-ové do Vratislavy také skutečně odeslán byl, opravňovaly nalézací soud k rozsudkovému výroku, dle něhož stěžovatel vyhradil tímto dopisem cizí mocí tamtéž jednotlivě vypracované skutečnosti, opatření a předměty, jež mají zůstatí utajeny pro ochranu republiky. Učinil tak dle rozsudkového výroku nepřímou, dle rozhodovacích důvodů prostřednictvím W-ovým. Dle zřejmého, oněmi skutečnostmi odůvodněného přesvědčení nalézacího soudu dostal se dopis naznačenou cestou až do rukou německé výzvědné služby, pokud se týče vratislavské výzvědné úřadovny. Stěžovatelem byl ostatně zločin spáchán a dokonán již tím, že se dopis dostal do rukou Dolfa W-a, jakožto prostředníka jmenované cizí mocí. Není tudíž na újmu správnosti rozsudkového výroku okolnost, že nebyl zjištěn ještě jakýsi další člá-

nek, který by byl ono spojení s cizí mocí dále sprostředkoval, kteréžto zjištění pohřešuje v rozsudku zmateční stížnost. Ze by zjištění oněch skutečností, na nichž jest dle shora uvedeného zbudován rozsudek, bylo stíženo některým ze zmatků podle čís. 5 Šu 281 tr. ř., zmateční stížnost sama netvrdí. Její námitka, že pro rozsudek nejsou, zejména v příčině výroku, který zmateční stížnost zvlášť napadá, uvedeny důvody, nemůže býti shledána oprávněnou vůči rozsudku, který i v tom směru vyhovuje, jak shora dovedeno, plně předpisu Šu 270 čís. 5 tr. ř. Další námitky, totiž výtky domnělého rozporu mezi rozsudkem a spisy, neprovádí však zmateční stížnost způsobem, v němž by bylo lze spatřovati uplatňování důvodu zmatku čís. 5 Šu 281 tr. ř. Netvrdí, že by údaje rozhodovacích důvodů o obsahu té které výpovědi nebo listiny byly v rozporu s protokolem, o výpovědi sepsaným, nebo s listinou samotnou. Námitka není než skrytým, podle Šu 258 tr. ř. však nepřipustným brojením proti postupu nalézacího soudu při oceňování výsledků hlavního přelíčení a proti přesvědčení, k němuž byl nalézací soud touto cestou dospěl mocí práva volné, při tom však svědomité úvahy, vyhrazeného mu druhým odstavcem právě citovaného předpisu zákona. Vůči dalším rozsudkovým výrokům jeví se však výtka, dle níž není důkazu o tom, že se fotografie dostaly do rukou cizí mocí, bezpředmětnou, neboť výroky těmi uznán byl stěžovatel vinným zločinem podle Šu 6 čís. 2 odstavec druhý a třetí zákona na ochranu republiky, spáchaným tím, že jednak jiná vojenská tajemství, než jsou uvedena ve výroku I., vyzvídal, a by je cizí mocí vyhradil, jednak se za týmž účelem spojil s Dolfem W-em.

Zmateční stížnost namítá dále, že nebyla vůbec zodpověděna stěžejní otázka celého řízení, zda jednalo se v údajích dopisu, v obsahu dotazníku a ve fotografiích o takové skutečnosti, opatření a předměty, jež mají zůstatí utajeny pro obranu republiky. Příčinu toho spatřuje zmateční stížnost v nedostatečnosti a neúplnosti posudků vojenských znalců, kteří prý nezaložili svých posudků na faktech, podepřených důkazy, nýbrž většinou jen na svých osobních náhledech, nezjistili dále ohledně každé jednotlivosti, zda jde o skutečnosti, opatření a předměty rázu shora naznačeného, a nezodpověděli konečně ani otázky, která z dat, sdělených dopisem stěžovatelovým, odpovídají pravdě a která z nich jsou nesprávná. Jak patrně, směřují tyto výtky formálně proti znaleckým posudkům a vytýká jimi zmateční stížnost vlastně neúplnost řízení. Jelikož však při ryze odborné povaze otázek, které bylo nalézacímu soudu řešiti, jsou příslušná rozsudková zjištění a z nich čerpané závěry zbudovány bezvyjiměčně na posudcích, podaných při hlavním přelíčení vojenskými znalci, jsou ony výtky věcně namířeny zároveň také proti těmto zjištěním a závěrům rozsudkovým. Nutno tudíž se jimi zabývatí. Veškeré výtky dlužno označiti jako zřejmě bezdůvodné, ba z části jako přímo svévolné. Ze četné věty obou posudků jsou oděny v zevní roucho úsudků, přináší sebou nezbytně již sama povaha tohoto průvodního úkonu. Tyto úsudky nejsou však projevem náhledů znalců rázu pouze osobního, jak dovozuje zmateční stížnost, naopak posudky ty vyhovují dotyčnému pojmu zákonnému také potud, že jsou čerpány vesměs z odborných vědomostí a zkušeností znalců, kteří při každém jednotlivém

bodě svých posudků nastínili zároveň úvahy, jimiž dospěli k tomu kterému závěru, a zbudovali své posudky, pokud to ovšem bylo dáno povahou věci, i na skutečnostech, totiž na pozorováních, učiněných jimi ve smyslu §§ 116 a násl. tr. ř. Otázku, zda jde v tomto případě o skutečnosti, opatření nebo předměty, jež mají zůstatí utajeny pro obranu republiky, zodpovídají posudky obou znalců nikoli snad jen hromadně a všeobecně, nýbrž ohledně každé jednotlivosti zvlášť. Posudky rozeznávají přesně mezi takovými skutečnostmi, opatřeními a předměty, které jsou známy z příslušných předpisů, po případě i z denního tisku, a takovými, které samy o sobě ani utajeny býti nemohou, na jedné straně a těmi, jež mají zůstatí utajeny, na straně druhé. Než i ohledně oněch dospívají posudky, zejména se zřetelem na vzájemnou souvislost obou druhů údajů, k závěru, že není lhostejno ani zjištění, jak jsou na př. obecně známé směrnice aplikovány v praxi, čemu se věnuje při výcviku zvláštní pozornost a kterých prostředků je při něm používáno. O jednotlivých údajích dopisu praví se v posudku výslovně, že nejsou zcela přesné nebo že nejsou úplné. Z toho plyne logicky důsledek, že ostatní údaje dopisu shledali znalci přesnými a úplnými, tudíž i shodnými se skutečným stavem věcí, což se ostatně ohledně některých údajů v posudku zvlášť uvádí. Nejsou tudíž posudky neúplnými ani nedostatečnými proto, že se tak neděje výslovně při každém jednotlivém údaji. Když tudíž stěžovatelův obhájce po podaných posudcích podle jednacího protokolu »vyzval«
znalce, aby se vyslovili přesně o tom, zda jednotlivosti, o nichž podával stěžovatel zprávu ve svém dopise, jsou v československé armádě zavedeny tak, jak o nich zněla ona zpráva, prohlásili znalci vším právem nejen, že jim nelze vyslovovati se dále o vojenských tajemstvích, nýbrž zejména také, že ve svém posudku uvedli již jasně a určitě, zda ony jednotlivosti jsou takovými skutečnostmi, opatřeními a předměty, jež pro obranu republiky mají zůstatí utajeny. Týmž právem nepřipustil nalézací soud otázek onoho rázu, které dává znalcům navrhl obhájce, dotyčné soudní usnesení je odůvodněno způsobem, shodujícím se v podstatě s onou druhou částí shora citovaného prohlášení znalců samotných. Rozsudkovému výroku, zbudovanému na posudcích, vyhovujících podle právě uvedeného a vůbec v každém ohledu dotyčným zákonným předpisům a prostých zejména vad a nedostatků, vypočtených v §§ech 125 a 126 tr. ř., nelze zajisté vytýkati důvodně ani »nedostatečnost«
ani neúplnost, jak neprávem činí zmateční stížnost.

Vývodům, jimiž provádí zmateční stížnost důvod zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř., předesílá větu, která zní zcela všeobecně v ten smysl, že počínání stěžovatelovo nezakládá vůbec žádné trestní skutkové podstaty, v případě proň nejnepříznivějším, že by se mohlo jednati jen o zločin podle §u 6 čís. 3 nebo o pouhý přečin (správně přestupek) podle §u 24 čís. 2 zákona na ochranu republiky. Prvé části námítky, která by přicházela v úvahu jako uplatňování důvodu zmatku čís. 9 a) §u 281 tr. ř., zmateční stížnost blíže vůbec nijak nedoličuje, takže stačí říci rovněž jen zcela všeobecně, že rozsudek, jehož skutková zjištění mají ve výsledcích hlavního přelíčení, na nichž jsou zbudována, plnou oporu, vyhovuje i po stránce právní ohledně všech svých tří výroků plně zákonu. Důvodu zmatečnosti čís. 10 §u 281 tr. ř. neprovádí však zmateční

stížnost způsobem, odpovídajícím zákonu. Jeť předním požadavkem, plynoucím z předpisu §u 288 čís. 3 tr. ř., by při uplatňování kteréhokoli z důvodů hmotněprávní zmatečnosti nebyla opouštěna základna skutkových zjištění rozsudku, jemuž je odporováno. Tohoto zákonného příkazu nedbá zmateční stížnost, již pokud se znovu dovolává stěžovatelovy obhajoby, podle níž veškerá sdělení byla prý jím určena pouze pro illustrovaný časopis, které však nalézací soud jako pouhé nevěrohodné výmluvě neuvěřil. Proti těmž příkazům prohřešuje se zmateční stížnost, popírajíc prostě znovu skutečnost, zjištěnou v rozsudku způsobem, jak shora dovedeno, bezvadným, že totiž stěžovatel dopisem, Else B-ové vyhradil cizí moci skutečnosti a předměty, jež mají zůstatí utajeny pro obranu republiky. Bezpodstatnost námítky, že šlo o údaje veřejně známé, je zjevnou již z hořejších úvah, vztahujících se na dotyčnou část znaleckých posudků. Stačí pouze dodat, že i názor který tu v posudcích znalců výrazu došel, hovoří zákonu. Jeť vojenským tajemstvím vše, co se dotýká tak úzce branné zdatnosti republiky za války, že jeho vyjevení cizí moci může tuto zdatnost zeslabiti. Skutečnost, opatření nebo předmět nemusí býti právě rázu vojenského, ale musí míti přímý vztah k vojenské obraně republiky. Náleží sem zejména i takové skutečnosti, opatření i předměty, které, poněvadž to mnohdy ani možno není, přímo tajeny nejsou, jsou však takové povahy, že obrana republiky vyžaduje, by se o nich nedověděla cizí moc. Zjistil-li však nalézací soud v rozsudku, že stěžovatel vyhradil vojenská tajemství, — ač ovšem nepřímě, — c i z í m o c í (rozsudkový výrok I.), že jiná vojenská tajemství vyvídal, by je rovněž nepřímě vyhradil opět cizí moci (výrok II.) a že se konečně za týmž účelem spojil s W-em (výrok III.), odpadla proň především povinnost, ukládaná mu zmateční stížností, by se v rozsudku zabýval rozdílem mezi zákonnými pojmy cizí moci podle čís. 2 a nepovolané osoby podle čís. 3 §u 6 zákona na ochranu republiky. Osobou nepovolanou podle čís. 3 jest rozuměti pouze toho, kdo není v žádném spojení s cizí mocí, neboť jinak dopouští se pachatel zločinu podle čís. 2. Skutkovou podstatu t o h o t o zločinu shledal tudíž také nalézací soud právem v trestné činnosti stěžovatelově vzhledem k tomu, že W., jehož prostřednictvím stěžovatel vyhradil, pokud se týče vyhraditi se strojil vojenské tajemství cizí moci, byl podle rozsudkového zjištění s touto mocí ve spojení. Zmateční stížnost počíná si, přezírajíc toto rozsudkové zjištění, i tu opět způsobem, přičítíc se předpisu §u 288 čís. 3 tr. ř. Podobným způsobem dospívá zmateční stížnost i k další námítce, že jednání stěžovatelovo zakládá skutkovou podstatu pouhého přestupku podle §u 24 čís. 2 zákona na ochranu republiky. Jednak vytrhuje z celkového rámce dotyčných skutkových zjištění rozsudkových jednu skutečnost, že totiž stěžovatel fotografoval most u B. bez úředního povolení, jednak snaží se i ohledně jeho údajů v dopise dovésti, že nešlo o nic více, než o jejich další sdělení bez úředního povolení, při tom však zamlčuje nebo přehlíží, že dle rozsudkového zjištění stěžovatel prve naznačený skutek předsevzal, by dotyčné zařízení (předmět), jenž pro obranu republiky má zůstatí utajen, vyhradil cizí moci a že také oněmi údaji v dopise vyhradil cizí moci skutečnosti, opatření a předměty povahy právě naznačené. Než ani důvodu zmatku čís. 11 §u 281

tr. ř. neuplatňuje zmateční stížnost způsobem, vyhovujícím zákonu. Bez ohledu na to, že napadeným rozsudkem byla činnost stěžovatelova podřaděna skutkové podstatě zločinu podle §u 6 čis. 2 zákona na ochranu republiky, vychází při své námitce, že nalézací soud překročil při výměře trestu zákonnou sazbu trestní, z výslovného předpokladu, že skutky stěžovatelovy zakládají skutkovou podstatu mírnějšímu trestu podrobeného zločinu podle §u 6 čis. 3 nebo dokonce pouhého přestupku podle §u 24 čis. 2 téhož zákona. Bylo jí proto jako bezdůvodnou, z největší části jako podle zákona neprovedenou zavrhnouti.

Naproti tomu nelze upříti oprávnění zmateční stížnosti státního zastupitelství, spatřující právem důvod zmatku čis. 11 §u 281 tr. ř. v tom, že nalézací soud, použiv při výměře trestu ustanovení §u 55 tr. zák., snížil obžalovanému trest na svobodě pod dolejší hranici trestní sazby §u 6 čis. 2 zákona na ochranu republiky (tři léta těžkého žaláře) a uložil mu trest těžkého žaláře v trvání pouhých dvou let přes to, že podle předpisu druhého odstavce §u 28 zákona jest snížení trestu na svobodě pod dolejší hranici trestní sazby vyloučeno mimo jiné též, jde-li o zločin §u 6 čis. 1 až 3 zákona. Názor, projevovaný při líčení o zmatečnických stížnostech obhájcem obžalovaného, že omezení to má při všech trestných činech tam uvedených místo jen při sazbě od deseti do dvaceti let, jest zřejmě nesprávný, neboť z doslovu zákona plyne zcela jasně, že slova »při sazbě od deseti do dvaceti let« vztahují se jen na § 7 čis. 4. Výrokem o výměře trestu překročil tudíž nalézací soud svou trestní pravomoc způsobem, zakládajícím důvod zmatku, jehož se dovolává zmateční stížnost. Bylo jí proto vyhověti, zrušiti rozsudkový výrok o výměře trestu na svobodě jako zmatečný podle čis. 11 §u 281 tr. ř. a vyměřiti zároveň obžalovanému trest v mezích zákonné sazby, a to první sazby §u 6 čis. 1 odstavce třetí zákona na ochranu republiky.

Čis. 2138.

Pouze sepsání, nikoliv uveřejnění závadného článku poslancem-redaktorem jest chráněno poslancekou immunitou (§ 24 ústavní listiny).

Soukromý obžalobce nemůže uplatňovati důvod zmatečnosti čis. 8 §u 281 tr. ř. (překročení obžaloby).

Obžaloba není vyřízena (čis. 7 §u 281 tr. ř.), nechává-li soud bez povšimnutí čin, pro který byla obžaloba vznesena.

Pokud jde o beztrestnou satiru a kdy překročení dovolené satirické kritiky jest urážkou na cti.

Skutková podstata §u 491 tr. zák. vyžaduje v subjektivním směru, by se pachatel dopustil urážlivého činu buď úmyslně, neb aspoň u vědomí, že se jim dotýká cti jiného; pokud vyvíňuje okolnost, že pachatel považoval článek za pouhou satiru.

(Rozh. ze dne 16. října 1925, Zm I 160/25.)

Nevyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost soukromého obžalobce, vyhověl však zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze

dne 15. ledna 1925, jímž byl obžalovaný podle §u 259 čis. 3 tr. ř. sprostěn z obžaloby pro přečin proti bezpečnosti cti podle §u 487, 488 a 491 tr. zák. a §u 1 zák. ze dne 30. května 1924, čis. 124 sb. z. a n., uznán však vinným přečinem proti bezpečnosti cti podle §u 491 tr. zák. a §u 1 zák. ze dne 30. května 1924, čis. 124 sb. z. a n., zrušil napadený rozsudek v odsuzujícím výroku a vrátil věc soudu prvé stolice, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Dle povahy věci dlužno se především obíratí námitkou, již zmateční stížnost obžalovaného s hlediska čis. 5 §u 281 tr. ř. vytýká rozsudku prvé stolice neúplnost, nejasnost a nedostatek důvodů pro výrok, že obžalovaný uveřejnil článek, o který tu jde, jakožto odpovědný redaktor periodického časopisu »Večerník P. L.«, poněvadž výtka ta je spolu povahy právní a stýká se zejména těsně s výtka, činečnou rozsudku s hlediska čis. 9 písm. b) §u 281 tr. ř. proto, že nalézací soud přehlédl, že obžalovaný, jenž je poslancem Národního shromáždění, článek zároveň psal, jakožto pisatel článku požívá immunity a nemůže býti pro případný trestný čin, napsání článku spáchaný, stíhán, nebyv ku stíhání poslancekou sněmovnou vydán (§ 24 ústavní listiny). Výtky ty jsou liché. Co se především týče formální stránky rozsudku, uznává rozsudek obžalovaného vinným, že jako odpovědný redaktor periodického časopisu »Večerník P. L.« uveřejnil článek blíže označený, a v důvodech rozsudkových se v té příčině praví, že obžalovaný Josef S., který je odpovědným redaktorem jmenovného časopisu, dozal, že závadný článek sám napsal a do tisku dal. Výroky ty nejsou nejasny, nepřipouštějíce různých výkladů ani nezůstávajíce pochybností o tom, co jimi nalézací soud chtěl vyjádřiti; nejsou neúplny, neboť neponechávají nepovšimnutým žádný z podstatných výsledků hlavního přelíčení a řízení průvodního, zvláště když se obžalovaný své poslanceké immunity v prvé stolici nedovoľoval, ani se nehájil v ten smysl, že jednal nikoli ve vlastnosti odpovědného redaktora, nýbrž ve vlastnosti pisatele; výrok je též formálně bezvadně odůvodněn, neboť rozsudek odvolává se na vlastní doznání obžalovaného, že závadný článek sám napsal a do tisku dal. Po stránce hmotněprávní však výtka ty neobstojí. Dlužno zdůrazniti, že obžalovací spis vinil Josefa S-a z toho, že »uveřejňoval a rozšiřoval jako odpovědný redaktor periodického časopisu »Večerník P. L.« článek v dalším inkrimovaný. Pouze v těchto mezích bylo se nalézacímu soudu činností obžalovaného zabývati. Okolnost, že obžalovaný byl zároveň pisatelem článku, je tu trestněprávně lhostejna a rozsudek z ní ničeho nevyvozuje. O jednotnosti činu nemůže býti řeči, poněvadž napsání článku nezakládalo by samo o sobě trestného činu. Uveřejnění článku spočívalo na činnosti obžalovaného jakožto redaktora, rozhodujícího o tom, co do časopisu má přijíti, a zodpovědného v mezích zákona ze dne 30. května 1924, čis. 124 sb. z. a n. za obsah časopisu. Tato jediné rozhodná stránka činnosti obžalovaného jest však výslovným ustanovením §u 24 ústavní listiny vyňata z t. zv. poslanceké immunity. Nalézací soud nebyl proto ani povinen, obíratí se okolností, že

obžalovaný je poslancem Národního shromáždění, ani nepochybil, nevyloviv, že stíhání Josefa S-a pro trestný čin za vinu mu kladený jest z té příčiny vyloučeno.

Zmateční stížnost soukromého obžalobce Josefa H-a vytýká rozsudku zmatečnost především proto, že prý konečným rozsudkem obžaloba nebyla vyřízena (§ 281 čís. 7 tr. ř.), dále proto, že prý napadený rozsudek oproti §§ 262 a 263 tr. ř. obžalobu překročil (§ 281 čís. 8 tr. ř.) a konečně proto, že prý napadený výrok rozsudku je neúplný o skutcích rozhodujících (čís. 5., — stížnost cituje patrně nedopatřením čís. 4. §u 281 tr. ř.). Výtky posléze uvedené není ve stížnosti prováděna ve smyslu čís. 5 §u 281 tr. ř. Stížnost vidí neúplnost rozsudku v tom, že rozsudek obžaloby samé nevyřídil. V pravdě uplatňují nebo alespoň provádějí se tedy jen obě výtky předchozí. Z nich druhou (překročení obžaloby) soukromý obžalobce není po zákonu oprávněn uplatňovati, neboť překročením obžaloby může doznati újmy pouze obžalovaný, nikoli soukromý obžalobce; zmateční stížnost mohla by tedy býti z tohoto důvodu uplatňována jen ve prospěch obžalovaného, a takovou zmateční stížnost vznášeti dovoluje zákon (kromě obžalovaného a určitých osob jemu blízkých) sice státnímu zástupci, nikoli však obžalobci soukromému (§ 282 tr. ř.). O nevyřízení obžaloby však nemůže býti řeči. Tímto důvodem zmatečnosti trpí rozsudek, zůstavil-li nalézací soud, rozhoduje případ, bez povšimnutí čin, pro který obžaloba byla vznesena. To se v projednávaném případě nestalo. Sama zmateční stížnost — jež ostatně vykládá obžalobu způsobem, který v ní samé ani při hlavním přelíčení výrazu nedošel — klade důraz na to, že obžaloba vinila obžalovaného jakožto odpovědného redaktora z toho, že uveřejnil a rozšiřoval článek, obsahující úrážky na cti, a to že I. celým tímto článkem, II. zejména však slovy »Poslanec H. . . . že se zhostí odsouzení« zejména křivě vinil soukromého obžalobce z určitého nepočestného činu, který by ho mohl v opovržení uvést nebo snížit, a vydával ho u veřejný posměch. Rozsudek zabýval se celým článkem i slovy, zejména z něho v obžalobě uvedenými, a učinil veškerý obsah článku předmětem svých jednak sprostňujících, jednak odsuzujících výroků. Jak nalézací soud obsah článku chápal, a že otázku viny co do jednotlivých částí článku rozličně rozhodl, jest otázkou právního posouzení; ani nesprávnost takového postupu a posouzení nezakládala by formálního zmatku nevyřízení obžaloby; závadný čin došel naopak rozsudkem v celém svém rozsahu vyřízení. Zmatečnost z důvodu čís. 7 §u 281 tr. ř. rozsudek tedy stížen není.

Ve vývodech zmateční stížnosti zdá se spočívat také věcné uplatňování výslovně neuváděného důvodu zmatečnosti rozsudku dle čís. 9 písm. a) §u 281 tr. ř. Málo jasné výklady zmateční stížnosti nutno doplniti z konečných návrhů soukromého obžalobce. V této spojitosti má jeho zmateční stížnost patrně ten smysl, že se soukromý obžalobce nedomáhá nápravy rozsudku v tom směru, že by ona část článku, která shledána soudem nalézacím za trestnou ve smyslu §u 491 tr. zák., podřaděna měla býti kromě toho také ještě ustanovení §u 488 tr. zák., nýbrž že mu jde jen o to, by také v oné části článku, ohledně níž vynesena byla prvou stolicí sprostňující rozsudek, ovšem ve spojitosti její

s částí zprvu zmíněnou, shledána byla skutková podstata přečinu podle §u 491 tr. zák., po případě podle §u 488 tr. zák. Soukromému obžalobci jde tedy zřejmě — nepochybně se zřetelem na ustanovení §u 19 zákona čís. 124/24 a protiváhou ke stížnosti obžalovaného co do náhrady útrat — pouze o nápravu rozsudku v části sprostňující. Tato část rozsudku spočívá na právním náhledu, pokud se týče zjištění, že oba sem spadající výroky zakládaly by sice skutkovou podstatu přečinu proti bezpečnosti cti podle §§ 487 a 488 tr. zák., že však v obou směrech je proveden ve smyslu §u 490 tr. zák. úplně důkaz pravdy, takže obžalovaný musil býti v těchto směrech podle §u 259 čís. 3 tr. ř. od obžaloby osvobozen. Proti tomuto zjištění o provedeném důkazu pravdy zmateční stížnost ničeho nenamítá. Poněvadž by pak zjištění to vzhledem ke druhému odstavci §u 491 tr. zák. krylo i skutkovou podstatu tohoto §u, kdyby jí bylo v dotyčné části článku shledávati, nemůže míti zmateční stížnost úspěchu. Bylo jí proto zavrhnouti. Vraceje se ke zmateční stížnosti obžalovaného, shledává Nejvyšší soud jako soud zrušovací bezdůvodnou výtku, činěnou rozsudku s hlediska čís. 4 §u 281 tr. ř. Návrh na provedení důkazu spisy o odsouzení soukromého obžalobce Josefa H-a pro přestupek zákona o ochraně republiky nebyl v tom smyslu a za tím účelem, jak je uveden ve zmateční stížnosti, při hlavním přelíčení vůbec podán. Návrh, v skutku podaný, nesl se jen k tomu, by byly spisy okresního soudu pro přestupky v Praze zjištěno, že poslanec Josef H. byl skutečně pro přestupek zákona na ochranu republiky odsouzen. Návrhu tomu bylo v podstatě vyhověno přečtením výpisu z rejstříku trestního a zmateční stížnost nevytýká, že tím způsobem nebylo návrhu učiněno zadost.

Naproti tomu nelze zmateční stížnosti obžalovaného odepřiti oprávněnosti, pokud napadá rozsudek s hlediska čís. 9 písm. a) §u 281 tr. ř. Nelze jí sice přisvědčiti v tom, že nemělo dojít k odsouzení obžalovaného pro prvou část článku; jakmile bylo vysloveno sprostění jeho ohledně skutku uvedeného v druhé části, že totiž poslanec H., byv na schůzi v T. pro potupení Československé státní vlajky interpelován, omlouval se, že prý mu onu láhev s vlajkou »strčil do ruky« nějaký dělník v sekretariátě komunistického klubu a že on ani nerozvažil, co dělá, a postavil ji na předsednickou lavici. Stěžovatel totiž míní, že prvá část článku jest pouhou satirou, pojící se na skutek uvedený v druhé části, jehož pravdivost soud sám zjišťuje, a že je proto za těchto předpokladů beztrestnou, poněvadž pouhou satirou o dokázaném skutku nelze prý podřaditi pod ustanovení trestního zákona. Než o beztrestné satife bylo by lze mluvit jen tehdy, kdyby se článek omezoval na vytčení skutečností prokázaných a na satirické šlehy na řeč Josefa H-a jakožto — dle názoru pisatelova — pouhou výmluvu. V těchto mezích se však ona část článku, o níž jde, nepohybuje, nýbrž přivádí uvedenou omluvu Josefa H-a ve spojitost s trestním řízením, zahájeným proti němu pro ono potupení Československé státní vlajky, a uvádí ve spojitosti té ve formě pozitivního samostatného tvrzení, že se Josef H. chce vyhnouti trestní odpovědnosti za svůj čin t. zv. magorstvím, t. j. předstíráním pomatenosti myslí, že se na tento proces již připravuje tím, že se učí dělat »magora« a že mimo to chce se dovolávati svých příbuzných, mezi nimiž skutečně

případy duševní nenormálnosti jsou nápadně časté. K takovým tvrzením obžalovaného však prokázané skutečnosti nikterak neopravňovaly, obžalovaný překročil tedy hranice dovolené satirické kritiky těchto skutečností, vydává Josefa H-a u veřejný posměch; ježto pak pravdivosti těchto závadných tvrzení nedokázal, ba důkazu pravdy v tom směru ani nenabídl, byla jeho jednáním skutková podstata druhé věty §u 491 tr. zák. po stránce objektivní naplněna.

Avšak výtkou obžalovaného, že šlo o beztrestnou satiru, jest se obírat i po stránce subjektivní a tu dlužno uznati, že napadený rozsudek jest po této stránce s hlediska důvodu čís. 9 a) §u 281 tr. ř. vadným. Neboť skutková podstata urážky na cti podle §u 491 tr. zák. vyžaduje po stránce subjektivní, by se pachatel urážlivého činu dopustil buď úmyslně, nebo aspoň u vědomí, že se jím dotýká cti jiné osoby. V tomto směru však rozsudek neobsahuje vůbec žádného zjištění, nezabývá se otázkou, zda obžalovaný, považuje článek za pouhou satiru, byl si toho vědom, že se jím dotýká cti Josefa H-a, a shledává-li rozsudek přes to v činu obžalovaného skutkovou podstatu přečinu podle §u 491 tr. zák., je tím založena zmatečnost rozsudku podle čís. 9 a) §u 281 tr. ř.

Čís. 2139.

Zákon o tisku ze dne 17. prosince 1862, čís. 6 ř. zák. z roku 1863.

Tiskopisy (§ 4 zákona, § 39 čís. 2 zák. na ochranu republiky) jsou i proklepy na psacím stroji. Místem tisku jest tu místo, kde byly psacím strojem vyhotoveny, tiskařem jest osoba, jež je zhotovila a nakladatelem, kdo soustřeďuje ve svých rukou celkový odbyt proklepů na obecnost.

Pozvánky k taneční zábavě nepoživají výhody druhého odstavce §u 9 zákona, obsahují-li kromě údajů o tom, kdo, kdy a kde zábavu pořádá, dodatek, že přístup mají jen hosté německo-arijské.

(Rozh. ze dne 16. října 1925, Zm I 588/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury na zástitu zákona právem:

Rozsudkem okresního soudu v Chebu ze dne 14. dubna 1925, jímž byl Jindřich P. sprostěn z obžaloby pro přestupky §§u 9, 17 tiskového zákona, porušen byl zákon v ustanovení §u 4, druhého a posledního odstavce §u 9 a posledního odstavce §u 17 tiskového zákona.

D ů v o d y:

Rozsudkem okresního soudu v Chebu ze dne 14. dubna 1925 byl Jindřich P. sprostěn podle §u 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby, že před 26. prosincem 1924 v B. psacím strojem rozmnožil, veřejně rozdával a plakátoval návštěji tohoto obsahu: »Deutsche Nationalsozialistische Arbeiterpartei P. Einladung zu dem am 26. Julmond 1924 abends 8 Uhr im

Hotel »Zentral« stattfindenden Weihnachtskränzchen. Eintritt Kč 5-- u. Steur. Zutritt haben nur deutscherische Gäste,« aniž uvedl na tomto neperiodickém tiskopise jméno místa, kde byl tištěn, a jména (firmy) tiskaře a nakladatele, a aniž odevzdal alespoň 24 hodin před rozdáváním exemplář tiskopisu bezpečnostnímu úřadu místa, kde spis byl vydán, a že tím spáchal přestupky podle §u 9 a §u 17 tisk. zákona. V rozhodovacích důvodech jest uvedeno, že návštějí, psacím strojem vyhotovené a rozmnožené, není tiskopisem, že takové spisy již z důvodů technických nespadají pod ustanovení tiskového zákona a nelze na nich uvést místo, kde byly tištěny, a tiskaře, protože tisku zde vůbec není, že takové spisy nemají ani nakladatele a že sluší -- i kdyby šlo o skutečné tiskopisy — pozvánky k taneční zábavě pokládati za výrobky tisku, které se vydávají pouze pro potřebu společenského života. Do tohoto rozsudku ohlásil veřejný obžalobce odvolání co do viny. Rozhoduje o tomto odvolání, nezabýval se krajský soud jako soud odvolací v Chebu otázkou, zda vyhovují rozhodovací důvody okresního soudu správnému výkladu zákona, nýbrž zamítl odvolání veřejného obžalobce rozsudkem ze dne 3. června 1925 z důvodů formálních, jejichž správnost nebo nesprávnost budiž ponechána stranou.

Názory, jimiž se řídil podle rozhodovacích důvodů svého rozsudku okresní soud v Chebu a jež nedoznaly v odvolacím rozsudku opravy, přiči se správnému výkladu §u 4 a druhého odstavce §u 9 tiskového zákona. Podle §u 4 zákona vztahuje se vše, co nařízeno v tomto zákoně o tiskopisech, netoliko k věcem, tištěným lisem tiskařským, nýbrž i k vytvořím literatury a umění, rozmnoženým jakýmkoliv prostředky mechanickými nebo chemickými. Mimo známky, že jde o výtvar literatury neb umění, t. j. o věc, sprostředkující slovem, hudbou, kresbou atd. myšlenku, jejíž stělesnění není pouhou pomůckou nebo pouhým výrobkem průmyslu, živnosti neb obchodu, je tudíž podstatnou známkou věci, podléhající zákonným ustanovením o tiskopisech toliko, že jde při jejich zhotovení o rozmnožování podobného rázu a směru jako při rozmnožování lisem tiskařským, t. j. — ježto citovaný předpis §u 4 má zřejmě na zřeteli, že výrobky tiskařského lisu jsou předem určeny a dle hromadné výroby stejných výtisků též i způsobilé k tomu, by cestami, jež shrnuje § 6 tisk. zákona pod pojem »rozšiřování«, vnikly rychle do širšího kruhu obecnosti — o způsob výroby, který umožňuje a směřuje k tomu, by v době podstatně kratší, než by vyžadovala výroba pouhou rukou lidskou (písmem), byly použitím prostředků mechanických nebo chemických vyrobeny stejné věci v takovém počtu, že se myšlenka, výrobkem projevená, stane rozšiřováním výrobků po rozumu §u 6 zákona o tisku přístupnou širšímu obecnosti. O takovou výrobu jde i při zhotovování spisů psacím strojem, jenž pro mechanické své zařízení umožňuje netoliko vyhotovení spisu v podstatě kratší době, než pouhým psaním rukou, nýbrž i — což jest při pouhém psaní rukou vyloučeno — současné zhotovení více stejných spisů jako proklepů. Sám zákonodárce spatřuje v psacích strojích rozmnožovací přístroje takového rázu, že jest je s hlediska shora vyčteného postavit na roven tiskařskému lisu. Jinak nebyl by se viděl nucen vyjmouti psací stroje z ustanovení, že jest třeba zvláštního úředního povolení ku chování tiskařských lisů a jiných pří-

strojů, sloužících k rozmnožování spisů, vyobrazení a skladeb hudebních (§ 2 zákona ze dne 7. června 1912, čís. 118 ř. zák.). Proto byla věcmi, podléhajícími zákonným ustanovením o tiskopisech, i návěští, o která v této věci jde. Neboť sprostředkovala slovy projev určitých myšlenek obecně, aniž šlo o pouhou pomůcku neb o pouhý výrobek sloužící průmyslu, obchodu nebo živnosti, takže šlo o produkt literatury v nejširším smyslu slova, jak jej má na zřeteli zákon — jenž byl rozmnožen mechanickou cestou (proklepy psacího stroje) v takovém množství, že mohly býti, pokud se týče (výroba se stala též k tomu účelu), by byly myšlenky jimi projevené a sprostředkované rozšiřováním jich uvedeny ve známost většího počtu osob předem individuálně neurčených. Jaké to jsou technické důvody, pro něž výrobky psacího stroje nespádají pod ustanovení tiskového zákona, rozsudek okresního soudu neuvádí a není vidno, co by bránilo předpokladu, že určitá myšlenka, t. j. výtvar literatury neb umění může proklepy psacího stroje určenými pro rozšiřování dojiti rozmnožení a rozšíření alespoň přibližně tak rychlého a rozsáhlého, jakého dochází myšlenka výtisky tiskařského lisu. Místem tisku jest u takových proklepů místo, kde byly psacím strojem vyhotoveny, tiskařem jest osoba, jež je zhotovila, a nakladatelem jest, kdo soustřeďuje ve svých rukou celkový odbyt proklepů na obecnost.

Od závazku, že jest na každém tiskopise uvéstí jméno místa, kde byl tištěn, a jména (firmy) tiskaře a nakladatele, jsou podle druhého odstavce §u 9 zákona o tisku osvobozeny jen takové výrobky tisku, jež jsou určeny výlučně k tomu, by sloužily potřebám živnosti a obchodu nebo potřebám domácího a společenského života. Z obsahu návěští, o něž jde, sloužily potřebám společenského života ovšem údaje o tom, kdo taneční zábavu uspořádá, kde a kdy se zábava koná a jaké jest vstupné. Avšak návěští neobmezila se na tyto údaje, nýbrž obsahovala další větu, že přístup mají jen hosté německo-arijské. Tato věta nemá ničeho společného s potřebami společenského a domácího života nebo s potřebami obchodu a živnosti. Jest naopak výronek národní a rasové nesnášlivosti řádnému životu domácímu, společenskému, obchodnímu a živnostenskému cizí, dávajíc projev myšlenky rázu politického, namířené proti příslušníkům určité národnosti a určité rasy. Pro tento dodatek nemohou návěští požívatí výhody druhého odstavce §u 9 zákona o tisku, takže bylo vyhověti při úpravě jejich obsahu příkazu prvního odstavce §u 9 a před jejich výpravou (rozdáváním nebo rozesíláním) příkazu prvního odstavce §u 17 zákona o tisku. Neshledal-li okresní soud přes to ani skutkové podstaty přestupku podle posledního odstavce §u 9 tisk. zákona — v tom, že obžalovaný Jindřich P., který dle vlastního doznání návěští na psacím stroji zhotovil a byl proto jich tiskařem po rozumu zákona, neuvedl na nich místa výroby (tisku), a jmen zhotovitele (tiskaře), a osoby, jež zařídila jich odbyt na obecnost (nakladatele) — ani skutkové podstaty přestupku podle posledního odstavce §u 17 tiskového zákona v tom, že obžalovaný Jindřich P., ač byl tiskařem, exemplář návěští bezpečnostnímu úřadu vůbec nepředložil, porušil tím zákon v uvedených ustanoveních, řídív se — jak dovozeno — nesprávným výkladem jednak ustanovení §u 4, jednak ustanovení druhého odstavce §u 9 tiskového zákona.

Čís. 2140.

Šu 265 tr. ř. jest použití je n tehda, když dříve vyneseny rozsudek v době vynášení nového rozsudku vešel již v moc práva. Není-li tomu tak, jest vysloviti novým rozsudkem trest bez ohledu na ustanovení Šu 265 tr. ř. Vejde-li pak prvý rozsudek v moc práva, lze hledati odpomoc proti přeměře obojím potrestáním přivoděné pořadem Šu 410 tr. ř.

(Rozh. ze dne 16. října 1925, Zm I 601, 25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona právem:

Rozsudkem okresního soudu v Přelouči ze dne 3. dubna 1925, pokud jím v trestní věci Emilie Š-ové použitím §u 265 tr. ř. bylo upuštěno od výslovení trestu za přestupek §u 431 tr. zák., jímž uznána byla obžalovaná vinnou, porušen byl zákon v předpisu §u 265 tr. ř., §§u 32, 265, 431 tr. zák.

Důvody:

Emilie Š-ová byla rozsudkem okresního soudu v Přelouči ze dne 3. dubna 1925 uznána vinnou přestupkem proti bezpečnosti těla podle §u 431 tr. zák., nebyl jí však použitím §u 265 tr. ř. vzhledem k rozsudku téhož soudu ze dne 26. března 1925, jímž byla odsouzena pro přestupek podle §u 491 tr. zák. k pokutě 100 Kč případně do vězení na tři dny, žádný trest uložen. Podle trestního spisu okresního soudu byl rozsudek ze dne 26. března 1925 k odvolání Emilie Š-ové co do viny rozsudkem krajského jako odvolacího soudu v Chrudimi ze dne 23. dubna 1925 změněn odvolání bylo vyhověno a Emilie Š-ová byla podle §u 259 čís. 3 tr. ř. sprostěna z obžaloby. Následkem toho Emilie Š-ová, ač rozsudkem ze dne 3. dubna 1925 uznána byla vinnou přestupkem podle §u 431 tr. zák., zůstává bez trestu. Rozsudkem okresního soudu v Přelouči ze dne 3. dubna 1925 byl porušen zákon v ustanovení §u 265 tr. ř., §§u 32, 265, 431 tr. zák. Stanovisko, které zaujal okresní soud v Přelouči v tomto případě, použív v pozdějším rozsudku předpisu §u 265 tr. ř., jakkoli dřívější rozsudek ještě nenabyl moci práva, vedlo následkem zrušení tohoto rozsudku a sprostění obžalované soudem odvolacím k zcela nemožnému a zásadám trestního zákona (§§y 32, 265 tr. zák.) se příčincím výsledku, že trestný čin (přestupek podle §u 431 tr. zák.), jímž byla obžalovaná uznána vinnou, zůstává bez trestu. Již tento výsledek nasvědčuje neklamně tomu, že výrok soudu spočívá na nesprávném pojetí předpisu §u 265 tr. ř. Byť i to nebylo v zákoně výslovně zdůrazněno, dlužno mítí za to, že § 265 tr. ř. má na zřeteli pouze trest právoplatný, neboť není možno, by zákon ukládal soudu ve druhém rozsudku přihlížení k trestu, v prvém rozsudku vyslovenému, o němž, ježto je nebo může ještě býti napaden buď tou neb onou stranou, nelze tvrditi, že by mohl tvořiti spolehlivý podklad pro vyměření trestu za nový trestný čin. Šu 265 tr. ř. jest proto použití je n tehda, když rozsudek dříve vyneseny v době vynášení nového rozsudku vešel již v moc práva. Nebylo-li tomu tak, jest vysloviti novým rozsudkem trest bez ohledu na ustanovení §u 265

tr. ř., jakoby šlo o trestný čin zcela samostatný. Jen tak možno předejiti případnému, zásadám trestního zákona naprosto se přičícímu výsledku, jaký nastal i v projednávaném případě. Vejde-li později prvý odsuzující rozsudek v moc práva, pokud se týče, zůstane-li obžalovaný i po rozhodnutí o opravném prostředku proti němu k trestu odsouzen, bude mu hledati odpomoc proti přemíře obojím potrestáním přivoděné pořadem Šu 410 tr. ř. (Stejně Herrnritt: Ku praxi Šu 265 tr. ř. z roku 1873, Právník str. 169 násl. ex 1925.). Bylo proto ve smyslu §§ 33, 479 a 292 tr. ř. o zmatečnī stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona uznati právem, jak se stalo.

Čís. 2141.

Nemůže-li býti obžalovanému obžaloba v tuzemsku doručena, jest postupovati podle Šu 421 tr. ř., nikoliv provésti doručení obžaloby cizozemskou právní pomocí.

(Rozh. ze dne 16. října 1925, Zm I 647/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovaci uznal po ústním líčení o zmatečnī stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona právem:

Dožádáním vyšetřujícího soudce v Hradci Králové ze dne 2. března 1925 na úřední soud v Löwenbergu v Prusku o doručení obžalovacího spisu státního zastupitelství v Hradci Králové Rudolfu M-ovi pro zločin podvodu podle §§ 197, 200, 203 tr. zák. porušen byl zákon v ustanovení Šu 421 tr. ř. a zákon ze dne 23. července 1919, čís. 449 sb. z. a n. Usnesení vrchního zemského soudu v Praze ze dne 10. dubna 1925, kterým byla obžaloba připuštěna, i rozsudek krajského soudu v Hradci Králové ze dne 17. června 1925, se zrušují a soudu tomu se ukládá, by dále podle předpisu Šu 421 tr. ř. jednal. Odvolání Rudolfa M-a proti uvedenému rozsudku stává se bezpředmětným.

Důvody:

Proti čl. příslušníku Rudolfu M-ovi, rolníku v M. v Prusku, podána byla po trestním vyhledávání u krajského soudu v Hradci Králové státním zastupitelstvím obžaloba ze dne 24. února 1925 pro zločin podvodu podle Šu 197, 200, 203 tr. zák. Obžaloba nemohla býti obviněnému v tuzemsku doručena, jelikož bydlí v M. v Prusku. Přípisem vyšetřujícího soudce v Hradci Králové ze dne 2. března 1925 byl úřední soud v Löwenbergu v Prusku dožádán o doručení obžaloby, kteréž doručení dne 21. března 1925 provedl. Obviněný podal na to proti obžalobě u okresního soudu v Hradci Králové námitky, které byly postoupeny krajskému soudu tamtéž a předloženy vrchnímu zemskému soudu v Praze. Ten usnesením ze dne 10. dubna 1925 obžalobu připustil, načež krajský soud v Hradci Králové ustanovil hlavní přelíčení na den 17. června 1925 a předvolal k němu obviněného úředním soudem v Löwenbergu. K hlavnímu přelíčení obžalovaný se nedostavil, načež přelíčení konáno dne 17. června 1925 podle Šu 427 tr. ř. v jeho nepřítomnosti a vyneseno odsuzu-

jící rozsudek ze dne 17. června 1925, který byl obžalovanému úředním soudem v Löwenbergu doručen dne 8. července 1925. Proti tomu rozsudku ohlásil Rudolf M. dne 14. července 1925 telefonicky odvolání, které dne 17. července 1925 provedl; v něm napadá rozsudek z důvodů věcných zároveň tvrdě, že se k přelíčení nemohl dostaviti, jelikož byl nemocen. Vrchní soud zemský v Praze o odvolání dosud nerozhodl. Postup a rozhodování nižších stolic se nesrovnává se zákonem. Jakmile obžaloba nemohla obžalovanému býti v tuzemsku doručena, bylo se krajskému soudu v Hradci Králové zachovati podle předpisu Šu 421 tr. ř., nikoliv však doručení spisu obžalovacího provésti cizozemskou právní pomocí. S tímto porušením zákona související další postup krajského soudu v Hradci Králové a vrchního zemského soudu v Praze jest proto zmatečným. Bylo proto podle §§ 33 a 292 tr. ř. o zmatečnī stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona uznati právem, jak se stalo.

Čís. 2142.

Vádou (hádkou) ve smyslu Šu 284 tr. zák. jest i odmítka, přičící se vůli vrchnosti, tudíž již pouhá skutečnost, že pachatel proti výzvě stráže k rozchodu činí námitky.

By se mohlo mluvíti o námitkách proti výzvě k rozchodu, nestačí, že závadný výrok byl pronesen časově p o oné výzvě, nýbrž vyžaduje se jednak po objektivní stránce, by byl vyvolán výzvou k rozchodu (by pachatel svým výrokem odpíral této výzvě), jednak v subjektivním směru, by jim pachatel zamýšlel odpírati rozkazu vrchnosti.

(Rozh. ze dne 17. října 1925, Zm I 482/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovaci vyhověl po ústním líčení zmatečnī stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Hradci Králové ze dne 20. května 1925, pokud jím byla obžalovaná podle Šu 259 čís. 3 tr. ř. sprostěna z obžaloby pro přečin shluknutí podle Šu 284 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc soudu prvé stolice, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmatečnī stížnost právem uplatňuje proti osvobozující části rozsudku (co do přečinu podle Šu 284 tr. zák.) důvod zmatku čís. 9 a) Šu 281 tr. ř. Nalézací soud sprostil obžalovanou, z obžaloby pro přečin proti veřejným zřízením a opatřením podle Šu 284 tr. zák. s odůvodněním, že slova, která pronesla k četníkům, když tito znovu vybidli shluknutí se lid k rozchodu »hanba vám« neb »hanba jim, máme hlad, dejte nám chleba,« nenaplníují objektivní skutkové podstaty přečinu podle Šu 284 tr. zák., dání se do vady a hádky se stráží, protože prý obžalovaná s četnictvem vůbec nemluvila, tím méně se s ním do vady a hádky dala, a shledal ve výroku obžalované, platícím četníkům, když konali službu — pro urážlivý jeho obsah pouze skutkovou podstatu přestupku Šu 312 tr. zák., nikoliv také souběžného s ním přečinu podle Šu 284 tr.

zák., jak čin obžalované posuzovala obžaloba. Nalézací soud při svém rozhodnutí zřejmě vychází z mylného předpokladu, že k pojmu vády a hádky se vyhledává, by mezi účastníky shluknutí a strážní došlo k výměně odlišných názorů, k vzájemným projevům z obou stran, že tedy nestačí jednostranný projev, jaký zde učinila obžalovaná. Všim právem vymezuje zmáteční stížnost pojem vády nebo hádky se strážní podle §u 284 tr. zák. v ten rozum, že k naplnění tohoto pojmu stačí již pouhá odmítka, pokud se jí projevuje názor, přičítící se vůli vrchnosti, tudíž již pouhá skutečnost, že pachatel proti výzvě strážní k rozchodu činí námitky. Aby se však mohlo mluvit o námitkách proti výzvě k rozchodu, k tomu nestačí, že závadný výrok byl pronesen časově po oné výzvě, nýbrž vyžaduje se jednak po objektivní stránce, by závadný výrok byl vývólán výzvou k rozchodu, t. j. by pachatel svým výrokem odpíral této výzvě, jednak po stránce subjektivní, by pachatel svým výrokem zamýšlel odpírat tak rozkazu vrchnosti. Jelikož nalézací soud, vyloučiv objektivní skutkovou podstatu přečinu podle §u 284 tr. zák. z úvahy, spočívající na nesprávném použití zákona (čís. 9 §u 281 tr. ř.), nezabýval se otázkou, zda obžalovaná slovy »hanba vám« nebo »hanba jim«, »máme hlad, dejte nám chleba« s hlediska tu naznačeného odmítala proti výzvě k rozchodu, činíc proti ní nepřipustné námitky a stavíc se tak na odpor danému rozkazu četnictva, — a nečinil potřebného zjištění v uvedených smérech, nelze po zrušení rozsudku rozhodnouti ve věci samé a bylo proto podle §u 288 čís. 3 tr. ř. uznati, jak se stalo.

Čís. 2143.

Maření exekuce (zákon ze dne 25. května 1883, čís. 78 ř. zák.).

Pojem »odstranění« (§ 3 zákona) naplňuje každé svémocné odnětí zabavených předmětů z úředního opatření; spadá sem i přenesení jich na jiné místo.

(Rozh. ze dne 17. října 1925, Zm I 503/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmáteční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Hradci Králové ze dne 25. května 1925, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přestupkem podle §u 3 zákona ze dne 25. května 1883, čís. 78 ř. zák., mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Po věcné stránce (čís. 9 a) §u 281 tr. ř.) namítá stěžovatel, že jeho činnost nenaplňuje skutkové podstaty přestupku §u 3 zákona o maření exekuce. Především prý šicího stroje ani neodvezl ani neodstranil, nýbrž dal pouze H-ovi do správy. Podle stěžovatelova náhledu nebylo v tomto případě úřadu (exekučnímu soudu) znemožněno, nakládati zabaveným šicím strojem, protože bylo prodejové řízení zastaveno a zůstalo v platnosti pouze zabavení. Ostatně prý nevylučuje zástavní právo podle svého pojmu, by zástavní dlužník s věcí nenakládal, pokud jí ze správy působnosti úřadu neodnímá. Stěžovatel má za to, že přijetím zápůjčky 400 Kč od H-a, doprovázené jeho ujištěním, že H. má stroj, že se tudíž nemusí

báti, že mu zápůjčka nebude vrácena, nebylo ještě založeno zástavní právo na šicím stroji ve prospěch H-ův. I kdyby tomu tak bylo, nelze prý v zastavení spatřovati odstranění zabavené věci, poněvadž by nový zástavní věřitel mohl uplatňovati své zástavní právo po prodeji zástavy teprve v pořadí po zástavním věřiteli, který nabyt soudcovského práva zástavního exekučním zabavením. Se zmáteční stížností nelze souhlasiti. § 3 zákona o maření exekuce zakazuje komukoliv (tedy nejen dlužníkovi) odstraniti zabavené věci, by s nimi úřad (exekuční soud) nemohl nakládati. Pojem odstranění naplňuje tedy každé svémocné odnětí předmětu z příkazu úřadů (soudů) zabavených neb obstavených, z úředního opatření. Jeť právě účelem trestního ustanovení §u 3 zákona chrániti soudní opatření proti svémocnému nakládání věcí, postiženou takovým opatřením; poněvadž opatření exekučního soudu, záležející v zabavení svéršků, nutně vyžaduje, by zabavené předměty byly ponechány v patnosti exekučního soudu — tedy na dosavadním místě, ruší je svémocně každý, kdo bez vědomí a souhlasu soudu (i zástavního věřitele) věci takové přenášá na jiné místo a tím je disposičnímu právu úřadu skutečně odnímá. Dlužno totiž uvážiti, že autorita úřadu v jeho veřejných opatřeních vyžaduje, by bez jeho souhlasu nebylo na úředních opatřeních svémocně ničeho měněno, a účinnou ochranu proti takovým změnám poskytují právě ustanovení trestního zákona o maření exekuce.

V projednávaném případě jest zjištěno, že obžalovanému byl zabaven 26. září 1924 k návrhu vymáhajícího věřitele soudním výkonným orgánem mimo jiné věci i šicí stroj, že bylo sice později — 27. října 1924 — prodejové řízení ohledně tohoto stroje zrušeno, ale zabavení ponecháno v platnosti, jakož i že byl obžalovaný řádně poučen, že zabavené věci nesmí ani prodati, ani odstraniti ani zabaviti. Přes to dal obžalovaný počátkem prosince 1924 zabavený šicí stroj odvésti k zámečníku H-ovi v Ú., ujednal s ním, by jej opravil a dal mu stroj do zástavy za poskytnutou zápůjčku 400 Kč. Tímto jednáním — odvezením a zastavením — odňal obžalovaný stroj úřednímu opatření exekučního soudu, které vyžadovalo, by stroj byl ponechán na dosavadním místě, dokud exekuční soud jinak nerozhodne. Pokud zmáteční stížnost tvrdí, že obžalovaný stroje neodvezl a nezastavil, brojí proti opačným skutkovým zjištěním prvního soudu, jimiž jest zrušovací soud vázán (§ 258, 288 čís. 3 tr. ř.). Pokud se snaží dovoditi z ustanovení občanského práva a exekučního řádu (§ 447 obč. zák., §§y 257, 286 ex. ř.), že obžalovaný jednal v mezích zákona, dav stroj do zástavy, přehlíží, že zákon o maření exekuce stanoví právě z důvodů veřejných určitá omezení, která zakazují disposiči věcí — jinak o sobě dovolenou a přípustnou, — jde-li o ochranu úředních opatření v případě exekučního zabavení.

Čís. 2144.

Obhájce, jenž se účastnil hlavního přelíčení, konaného v přítomnosti obžalovaného, jest oprávněn k opovědi a provedení oprávněných prostředků, třebaže své svolení neprokázal listinou (plnou mocí) a opovědi a provedení nebyly spolupodepsány též obžalovaným (§ 44 tr. ř.).

Porušení zákona (posl. odstavec §u 471 tr. ř.), nebyl-li takový obhájce obeslán k odvolacímu přelíčení.

(Rozh. ze dne 17. října 1925, Zm I 593/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona právem:

Neobesláním obhájce Dra Maxe B-ho k odvolacímu líčení, jež se konalo před zemským trestním soudem v Praze jako soudem odvolacím pro přestupky v trestní věci Josefa W-a pro přestupek §u 431 tr. zák. byl porušen zákon v ustanovení posledního odstavce §u 471 tr. ř., rozsudek tohoto soudu ze dne 20. března 1925 se zrušuje a odvolacímu soudu se ukládá, by o odvolání obžalovaného znovu jednal a rozhodl.

D ů v o d y:

V trestní věci proti Josefu W-ovi pro přestupek §u 431 tr. zák. nařídil okresní soud pro přestupky v Praze hlavní přelíčení na den 20. února 1925. Obžalovaný dostavil s k hlavnímu přelíčení s Drem Františkem L-em jako náměstkem Dra Maxe B-ho, advokáta v Praze. Dr. L. byl po celou dobu hlavního přelíčení přítomen a navrhl (po konečném návrhu veřejného obžalobce) sprostění obžalovaného z obžaloby. Z odsuzujícího rozsudku ze dne 20. února 1925 ohlásil Dr. Max B. jménem obžalovaného včas odvolání, žádal doručení opisu rozsudku k svým rukám a provedl, když se tak stalo, včas odvolání co do viny a trestu. Zemský trestní soud v Praze jako soud odvolací pro přestupky ustanovil odvolací líčení na den 20. března 1925 a obeslal k němu mimo státní zastupitelství soukromého účastníka a obžalovaného W-a, jemuž byla obsílka doručena k vlastním rukám. K odvolacímu líčení nedostavil se ani obžalovaný, ani Dr. B. Rozsudkem odvolacího soudu ze dne 20. března 1925 bylo odvolání obžalovaného zamítnuto a napadený rozsudek v celém rozsahu potvrzen. Tento postup odvolacího soudu, pokud jde o obsílku k odvolacímu líčení, byl pochybený a byl jím porušen předpis posledního odstavce §u 471 tr. ř., že jest obsílka k odvolacímu líčení, pojmenoval-li obžalovaný obhájce, doručiti tomuto obhájci. Nejvyšší soud připojuje se v podstatě k vývodům, jimiž jsou otázky, jakým způsobem pojmenuje (§ 471 tr. ř.), zvolí (§ 39 tr. ř.), ustanovuje (§ 44 tr. ř.) obžalovaný obhájce a čeho třeba, by zvolení bylo soudu prokázáno, řešeny v nálezu bývalého zrušovacího soudu vídeňského, uveřejněném pod čís. 628 úřední sbírky. Vývody tyto přijali v komentářích k trestnímu řádu za své i Storch (Řízení trestní rakouské 1887, I. sv. str. 324) a Mayer (Commentar zu der Oesterreichischen Strafprozes-Ordnung 1881, I. sv., k §u 44 pozn. 3 a pozn. 7), a řídí se jimi i zrušovací soud, který dle své stálé judikatury pokládá obhájce, jenž se účastnil hlavního přelíčení, konaného v přítomnosti obžalovaného, za oprávněna k opovědi a provedení opravných prostředků, třebaže své zvolení neprokázal listinou (plnou mocí) a třebaže opověď a provedení opravného prostředku nebyly podepsány též žalovaným. V této trestní věci dal obžalovaný W. tím, že přišel osobně s koncipientem advokáta Dra

Maxe B-ho k hlavnímu přelíčení, jehož se pak tento koncipient účastnil jako obhájce, navrhuje ku konci líčení sprostění obžalovaného z obžaloby, vůči soudu, byť jen mlčky, na jevo, že si zvolil za obhájce Dra B-ho. Ustanovení tohoto obhájce bylo tak uvedeno ve známost soudu a dotýcnými záznamy protokolu o hlavním přelíčení osvědčeno, takže byl Dr. B. bez dalšího (listinného) průkazu oprávněn k opovědi odvolání, k přijetí opisu rozsudku a k provedení odvolání, a nezáležel na tom, že na opovědi a na odvolání není vlastnoručního podpisu obžalovaného. Postup odvolacího soudu, jenž ustanovil rok k veřejnému líčení o odvolání, jen Drem B-ym opovězeném a provedeném, avšak neobeslal k roku Dra B-ho, nýbrž jen obviněného, nebyl (nepředpokládá-li se, že se tak stalo z pouhého nedopatření) ani důsledným. Měl-li odvolací soud za to, že pouhá přítomnost a spolupůsobení koncipienta Dra B-ho při hlavním přelíčení není dostatečným průkazem, že obžalovaný zvolil a ustanovil (pojmenoval) Dra B-ho svým obhájcem, neměl ho pokládati za oprávněna ani k opovědi a provedení odvolání, nýbrž — obdobně, jak se stalo v případě, o němž jedná nález čís. 2051 úřední sbírky rozhodnutí bývalého zrušovacího soudu vídeňského — před dalšími úkony v §Sech 469, 470 tr. ř. zmíněnými, obzvláště ale před ustanovením odvolacího líčení opatřiti, čeho třeba k objasnění otázky, zda byl Dr. B. pověřen od obviněného úkolem, v nějž se uvázal.

Čís. 2145.

Připojení se k trestnímu řízení lze (mimo řízení přestupkové) jen do početi hlavního přelíčení (§Sy 47 odstavec první, 366 tr. ř.). Poškozeného, jenž se nepřipojil k trestnímu řízení, nelze v rozsudku se soukromoprávními nároky odkázati na pořad práva.

(Rozh. ze dne 17. října 1925, Zm I 706/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona právem:

Rozsudkem krajského soudu v Hradci Králové ze dne 25. května 1925, pokud jím bylo vysloveno, že se soukromý účastník Jindřich P. se svými nároky poukazuje na pořad práva soukromého, byl porušen zákon v ustanovení §u 366 tr. ř.

D ů v o d y:

Ze spisů krajského soudu v Hradci Králové vychází na jevo, že rozsudkem tohoto soudu ze dne 25. května 1925, odsuzujícím obžalovaného Františka K-a pro přestupek §u 3 zák. o mař. exekuce, byli obžalovaní sprostěni z obžaloby pro přečin podle §u 1 zákona o maření exekuce, jehož se prý dopustili tím, že koncem roku 1924 a počátkem roku 1925 v Ú. v úmyslu, by z části zmařili uspokojení svého věřitele Jindřicha P-a, za exekuce proti nim vedené odstranili předměty majetkové a to jeden šicí stroj v ceně 600 Kč a jednu soupravu květovaných příkrývek v ceně 220 Kč, čímž způsobili škodu přes 100 Kč. Zároveň

bylo vysloveno, že se soukromý účastník Jindřich P. poukazuje podle Šu 366 tr. ř. se svými nároky na pořad práva soukromého, přes to, že se poškozený Jindřich P. — jak vychází ze spisů na jevo — k trestnímu řízení jako soukromý účastník nepřipojil. Ani při hlavním přelíčení se o soukromoprávních nárocích nevyjádřil a žádného návrhu neučinil. Tento výrok porušuje zákon v ustanovení Šu 366 tr. ř. Neboť podle tohoto zákonného ustanovení smí trestní soud rozhodnouti o nárocích soukromého účastníka na náhradu škody z trestného činu za předpokladů tam naznačených, po případě odkázati soukromého účastníka na pořad práva. Podle Šu 47 odstavec první tr. ř. (§ 449 tr. ř.) se stává ten, komu bylo trestným činem, jež stíhati jest z povinnosti úřední, ublíženo v jeho právech, soukromým účastníkem, připojí-li se k trestnímu řízení (byv o něm zpraven) za účelem provedení svých nároků soukromoprávních. Toto připojení může se státi podle Šu 47 odstavec první (mimo řízení přestupkové) jen do počítí hlavního přelíčení. To se v tomto případě, jak uvedeno, nestalo. Nebyl proto nalézací soud oprávněn pojmouti do rozsudku rozhodnutí o soukromoprávních nárocích Jindřicha P-a, který se vůbec soukromým účastníkem nestal.

Čís. 2146.

Nebezpečí zvýšené příležitosti k svedení (§ 132 III. tr. zák.) a větší účinnosti svedení nesmí vyplývati výhradně z hospodářské, společenské nebo jinaké závislosti svedené osoby na svůdci, nýbrž musí býti dáno též tělesnou, nanejvýš pak duševní a mravní nedospělostí oné osoby, nedostatkem zkušeností na její straně a jejím neporozuměním aneb nedostatečným porozuměním dosahu smilných činů.

Pokud sem nespadá poměr továrníka k jeho pomocné dělnici.

(Rozh. ze dne 19. října 1925, Zm I 395/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Mostě ze dne 9. dubna 1925, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem svedení ke smilstvu podle Šu 132 III. tr. zák., zrušil napadený rozsudek a sprostil obžalovaného z obžaloby.

Důvody:

Zmateční stížnost obžalovaného uplatňuje s hlediska důvodu zmatečnosti čís. 9 a) Šu 281 tr. ř. právem, že pro odsouzení obžalovaného pro zločin podle Šu 132 III. tr. zák. schází zákonná náležitost »svěření k dohledu«. Zrušovací soud vyslovil již opětovně a zejména v rozhodnutí sb. n. s. č. 1623, že nebezpečí zvýšené příležitosti k případnému svedení a větší účinnosti svedení nesmí vyplývati výhradně z hospodářské, společenské nebo jinaké závislosti svedené osoby na svůdci, že musí býti dáno naopak též tělesnou, nanejvýš pak duševní a mravní nedospělostí oné osoby, nedostatkem zkušeností na její straně a jejím neporozuměním aneb nedostatečným porozuměním dosahu smilných činů.

Těchto předpokladů tu není. Je zjištěno, že Albína K-ová vstoupila sama do závodů obžalovaného jako pomocná dělnice, že jí v době, kdy prý ji obžalovaný ku spáchání a trpění smilných činů sváděl, bylo 19 roků, že je v tělesném ohledu plně vyvinutá a vábného zevnějšku. Uvedla sama, že již od svého 15. roku byla s přestávkami zaměstnána v továrnách a i v jinakých službách. Měla v době, o níž jde, milence, udala, že je velmi veselá a baví se ráda, a nalézací soud o ní praví, že je si svých vnaď vědomá a nezdá se býti ani odvážným žertům se strany mužů nepřístupna, jak prý to dokazuje její nevalná pověst a její nápadné setrvání ve službě obžalovaného po několik dnů přes opětovně necudné útoky s jeho strany. Že by provozovala tajnou prostituci, z jaké je podle četnické zprávy ve své obci všeobecně podezřívána z té příčiny, že prý přichází téměř každého dne z rána z Ch. z nočních potulek domů, K-ová popřela a nevzal to soud za prokázáno. Z toho, co uvedeno, plyne, že K-ovu nelze přičítati k osobám duševně nevypělým a v mravním ohledu nezralým, nezkušeným a zaostalým a že tudíž ani vzhledem k jejímu věku ani jejím duševním a mravním vlastnostem neměla zapotřebi oné zvláštní ochrany a vedení jak po stránce tělesné, tak i v ohledu mravním, jakých vyžadují osoby zákonem chráněné. Již s tohoto hlediska nelze ohledně ní mluvit o tom, že byla obžalovanému k doзору svěřena, zvláště když do jeho služeb sama jako dělnice vstoupila, takže nebyla žádnou k tomu oprávněnou osobou obžalovanému ani výslovně ani mlčky pod dozor dána, a když pouhá podřízenost dělníka vůči zaměstnavateli nestačí ještě sama o sobě k založení poměru, k jakému poukazují slova »k doзору« a jenž rovnati se má poměru, vyjádřenému dalšími slovy zákona »k výchově neb k vyučování«. Nalézací soud dovozuje předpoklad »svěření« K-ové k »doзору« se strany obžalovaného z ustanovení Šu 74 živnostenského zák. ze dne 8. března 1885, čís. 22 ř. zák. Leč mylně. Tento paragraf ukládá v posledním svém odstavci majitelům živnosti povinnost, by při z a m ě s t n á n í pomocných dělníků do 18. roku a při osobách ženských vůbec brali pokud možno nejvíce zřetel na mravnost, jehož vyžaduje jejich věk a pohlaví. Již doslov Šu 74 nasvědčuje tomu, že předpis jeho má na zřeteli pouze taková opatření, která mají chrániti výpomocné dělníky před nebezpečími, která by je mohla stihnouti při jejich z a m ě s t n á n í, to jest při v ý k o n u p r á c e v závodě. Z toho nelze dovozovati, že by ženské osoby byly svěřeny osobnímu doзору majitele živnosti ve smyslu Šu 132 III. tr. zák., to tím méně, když § 74 živn. ř. mluví o ženských osobách vůbec, bez ohledu na jejich stáří. Nalézací soud uznal proto obžalovaného »neprávem vinným zločinem podle Šu 132 III. tr. zák., i bylo odůvodněné zmateční stížnosti vyhověti, rozsudek zrušiti a obžalovaného z obžaloby sprostiti.

Čís. 2147.

Lichva (cís. nař. ze dne 12. října 1914, čís. 275 ř. zák.).

Pojem »tisně« předpokládá takový stav jmění dlužníka, že dlužník cítí naléhavou potřebu, opatřiti sobě nedostávající se mu hotovost úvěrem a jest právě z důvodu této naléhavé potřeby nucen a povolný ku

slíbení nebo poskytnutí úplaty, jejíž majetková hodnota k hodnotě toho, čeho se mu půjčkou dostane, jest v nápadném nepoměru. Pojem ten není naplněn již méně příznivými majetkovými poměry, není však vyloučen ani takovým stavem jmění, jež možno pokládati za celkově dobrý. Stačí i jen pomíjející, ale naléhavá peněžní nesnáž, nutící k dožadování se úvěru za podmínek zvláště těžkých.

V subjektivním směru vyžaduje skutková podstata přečinu lichvy podle Šu 2 čís. 1 nařízení vědomí pachatelovo o nápadném nepoměru obapolných plnění i o tísní (lehkomyslnosti) dlužníkově.

Skutková podstata spoluviny (trestné pomoci) na lichvě předpokládá v subjektivním směru kromě vědomí spoluvinníkovy o tísní dlužníkově a nápadné nepoměrnosti obapolných plnění též úmysl spoluvinníkův, podporovati hlavního pachatele ve vykořisťování dlužníkovy tísně; nestačí úmysl, býti nápomocen dlužníkovi při opatřování úvěru, byť za podmínek pro něho neobvykle nepříznivých.

(Rozh. ze dne 19. října 1925, Zm II 247/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmatečným stížnostem: státního zastupitelství do rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 18. března 1925, pokud jím byl obžalovaný Valentin J. podle Šu 259 čís. 3 tr. ř. sprostěn z obžaloby pro přečin spoluviny na lichvě podle §§ 5, 239 tr. zák. a Šu 2 čís. 3 nař. ze dne 12. října 1914, čís. 275 ř. zák., a obžalovaného Antonína Š-a do téhož rozsudku, pokud jím byl tento obžalovaný uznán vinným přečinem lichvy podle Šu 2 čís. 1 nařízení, zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Rozsudek první stolice jest napaden zmatečnými stížnostmi obžalovaného Antonína Š-a, pokud jím byl tento obžalovaný uznán vinným přečinem lichvy podle Šu 2 čís. 1 čís. nařízení ze dne 12. října 1914, čís. 275 ř. zák., a zmatečnými stížnostmi veřejného obžalobce, pokud jím byl obžalovaný Valentin J. sprostěn z obžaloby pro spoluvinu na tomto přečinu. Oběma stížnostem dlužno přiznání oprávnění. Ač se tak děje z důvodů subjektivní stránky skutků se dotýkajících, budiž po objektivní stránce podotčeno toto: Rozsudečný výrok uvádí, že Š. využítkoval lehkomyslnosti a tísně Aloisa M-a, a i rozhodovací důvody zmiňují se o využítkování lehkomyslnosti, neuvádějíce, ve kterých skutečnostech shledal nalézací soud opodstatnění tohoto zákonného znaku. Než i zákonný znak tísně došel v rozhodovacích důvodech skutkového opodstatnění nepřesného a chatrného, ačkoliv přesného a podrobného zjištění skutkových okolností, jej opodstatňujících, bylo třeba tím spíše, aby se údaje jednak svědka M-a, jednak obou obžalovaných o účelu zápůjček podstatně rozcházeły a účel zápůjčky má závažný význam pro posuzování, zda šlo o vykořisťování tísně. Předpokládá pojem tísně takový stav dlužníkovy jmění, že dlužník cítí naléhavou potřebu, opa-

tríti si nedostávající se mu hotovost úvěrem, a jest právně z důvodu této naléhavé potřeby nucen a povolný, slíbíti nebo poskytnouti úplatu, jejíž majetková hodnota k hodnotě toho, čeho se mu půjčkou dostane, jest v nápadném nepoměru. Pojem tísně není tudíž naplněn již méně příznivými majetkovými poměry, nejsou-li takového rázu, že nutí k dožadování se úvěru i za podmínek neobvykle nepříznivých. Proti tomu není však pojem tísně vyloučen ani takovým stavem jmění, jež možno pokládati za celkově dobrý. Stačí k pojmu tísně i jen pomíjející, ale naléhavá peněžní nesnáž, nutící k dožadování se úvěru za podmínek zvláště těžkých, třebaže celkový majetkový stav dlužníka nelze označiti za nepříznivý (srov. rozhodnutí Sb. n. s. čís. 1054, 1854, 1904). Zda byl svědek M. v době závadných zápůjček stížen takovou tísní, nelze z napadeného rozsudku určitě poznati, jelikož rozhodovací důvody první stolice omezují se na zjištění, že se M. ocitl ve stísněných poměrech hospodářských a potřeboval peníze. Chatrnost a nepřesnost objektivních zjištění skutkových poukazuje k tomu, že si nalézací soud buď jasně neuvědomil nebo nesprávně vykládal pojem tísně, což ostatně — jak bude dokázáno — zřejmo zejména z výroku o subjektivní vině obžalovaného Valentina J. Přečinem lichvy jest úmyslné vykořisťování tísně (lehkomyslnosti atd.) osoby úvěru požadující, skutková jeho podstata předpokládá proto po stránce subjektivní (kromě vědomí o nápadné nepoměrnosti obapolných plnění) pachatelovo vědomí o tísní (lehkomyslnosti) atd. smluvníka. Jak právem namítá stížnost obžalovaného Š-a podle čís. 9 písm. a), nesprávně i podle čís. 5 Šu 281 tr. ř., není tento předpoklad zjištěn. Rozhodovací důvody první stolice uvádějí po stránce té pouze, že — vymlouvá-li se obžalovaný Š., že mu nebylo známo, že M. se nachází v hospodářské tísní — bylo jeho povinností, by se předem přesvědčil, v jakých poměrech M. se nalézá, a neměl půjčovati... úplně neznámému člověku částky tak vysoké a na tak vysoký úrok. Touto výtkou, shledávající nedbalost v tom, že obžalovaný Š. před poskytováním úvěru nevyšetřil majetkových poměrů svědka M-a, není zjištěno, ba je spíše popřeno, že Š. v rozhodné době o tísní M-ově věděl. Nedostává-li se však tohoto zjištění, není skutková podstata přečinu, jímž byl Š. uznán vinným, zjištěnými skutečnostmi naplněna po stránce subjektivní, takže odsuzující výrok spočívá na nesprávném použití zákona, a je stížen zmatkem čís. 9 písm. a) Šu 281 tr. ř.

Obžalovaného Valentina J-e sprostuje napadený rozsudek z obžaloby v úvaze, že nelze za to míti, že J. jednal, jsa si vědom hospodářské tísně a lehkomyslnosti Aloisa M-a, tedy v tom úmyslu, jaký má na mysli zákon. Právem napadá stížnost veřejného obžalobce tento závěr a jeho předpoklady důvodem zmatečnosti podle čís. 9 písm. a) Šu 281 tr. ř. Rozhodovací důvody uvádějí v reprodukci výpovědi svědka M-a zejména, že svědek informoval J-a o tom, že se sice nachází přechodně v peněžní tísní následkem různých transakcí, které snížily jeho úvěr u bankovního závodu, a vyslovují dále, že nalézací soud má z výpovědi M-ovy za to, že J. nemohl za těchto okolností předpokládati, že se M. nachází snad v nějaké hospodářské tísní, hlavně ne proto, že ho provedl

redakci a celé její zařízení mu ukázal. Výtka stížnosti, že tento závěr jest v rozporu s oním seznáním M-ovým, o něž jest opřen, jest ovšem s hlediska formálního důvodu čís. 5 pochybena, jelikož vnitřní rozpor soudního výroku, t. j. současné zjištění různých skutečností, jež logicky vedle sebe obstát nemohou, lze doličiti výhradně srovnáváním skutkových závěrů, nikoliv i srovnáváním některého skutkového závěru s jeho předpoklady. Než výtka poukazuje — obzvláště, ježto se v ní přihlíží k tomu, jak byl pojem tísne vymezen v rozhodnutí sb. n. s. č. 1054, — k námitce, že se nalézací soud řídil nesprávným výkladem pojmu tísne, a uplatňuje tak hmotněprávní důvod zmatečnosti podle čís. 9 písm. a) Šu 281 tr. ř. A to právem. Vylučuje-li nalézací soud vědomí J-ovo o (hospodářské) tísni M-ově pro stav redakce a jejího zařízení, to jest, jak z dalších vět rozhodovacích důvodů vyplývá, pro přesvědčení J-ovo, že se M. nalézá v dobrých poměrech a je schopen placení, ač v předpokladu závěru poukazuje na sdělení M-ovo J-ovi o tísni, má zřejmě za to, že pro pojem tísne nestačí přechodná, třebaž naléhavá peněžní nesnáž, nýbrž že je třeba povšechně a trvale nepříznivého stavu jmění a povšechné trvalé neschopnosti k placení. Názor ten přiči se však správnému výkladu pojmu tísne, jak byl shora vymezen.

Uplatňuje-li stížnost dále podle čís. 9 písm. a), že pomocníku lze přičítati trestný čin, pokud alespoň znal okolnosti po stránce trestně rozhodující, t. j. v tomto případě tiseň toho, kdo úvěr hledá, namítá tím, že právně pochybenými jsou i další předpoklady nalézacím soudem k napadenému závěru připojené, totiž, že J. seznámil M-a se Š-em z ochoty, že nepožadoval za své služby ničeho a že nelze spatřiti úmysl, jaký žádá zákon pro skutkovou podstatu lichvy, v tom, že si J. ponechal obálku s 500 Kč M-em mu danou. I s touto námitkou je stížnost v právu. Ochota není než pohnutkou, jež nevylučuje nutně zlého úmyslu, přispěti k vykonávání trestného činu jiné osoby, již se z ochoty nadřuje, po případě nevylučuje vědomí o protiprávnosti jednání z ochoty předsevzatého, pokud se týče podporovaného. Zlášťnost není složkou trestné pomoci. Podporování trestné činnosti jiné osoby, napomáhání k trestnému jednání přímého pachatele, jest podle Šu 5 tr. zák. trestným, bylo-li úmyslné, jedná-li pomocník v úmyslu, by umožnil spáchání trestného skutku osobou, již napomáhá, aniž záleží na tom, z jaké pohnutky pomocník jednal a zda stal se činným pro vlastní zisk, či bez jakéhokoliv nároku na odměnu, takže po subjektivní stránce stačí, že pomocník byl si vědom protiprávní povahy a protiprávního směru jednání přímého pachatele a přes toto vědomí jednal za tím účelem, by přispěl přímému pachateli, třebaže není jednání pomocníkovy protiprávním samo o sobě, t. j. bez vědomí o povaze a směru činu, jehož vykonání pomocník svou činností podporuje. Nalézacím soudem zjištěná činnost obžalovaného J-e, že totiž vyřídil Š-ovi, co mu svědkem H-em a M-em bylo sděleno, a dojednal se Š-em úvěr, naplnila by proto skutkovou podstatu spolumy (trestné pomoci) na lichvě, Š-em spáchané, věděl-li J. o tísni M-ově a o nápadné nepoměrnosti obapolných plnění mezi Š-em a M-em ujednaných a byli-li — byť bez úmyslu, směřujícího k vlastnímu zisku, pokud se týče z pouhé ochoty — při své činnosti veden úmyslem, podporovati Š-a ve vykořisťování tísne M-ovy, nikoliv pouze úmyslem, býti nápomocen M-ovi při opatrování si úvěru, byť za podmínek pro něho neobvykle nepříznivých. Onen úmysl není vyloučen a tento úmysl není zjištěn povšechným výrokem nalézacího soudu, že J. jednal z ochoty, že seznámil Aloísa M-a s Antonínem Š-em; vždyť nalézací soud vidí patrně v ochotě pouhý protiklad zlášťnosti. A vědomí J-ovo o tísni M-ově jest, jak dokázáno, v rozsudku popřeno z důvodu právně mylného, kdežto vědomí jeho o nepoměrnosti vzájemných plnění nebylo vůbec předmětem úvah nalézacího soudu. Jak dovozeno vylučuje nalézací soud subjektivní vinu obžalovaného J-e z důvodů z části právně pochybených, z části právně bezvýznamných, takže sprostující výrok spočívá na nesprávném použití zákona a je zmatečným podle čís. 9 písm. a) Šu 281 tr. ř. Pro doličené zmatky bylo stížnostem vyhověti a rozsudek prvě stolice v částech, stížnostmi napadených a zmatky stížených, zrušiti a uznati dále, jak shora uvedeno, ježto nejsou ve zrušeném rozsudku a jeho důvodech, obzvláště po stránce subjektivní, zjištěny všechny skutečnosti, jež měly by býti základem nálezu při správném výkladu zákona.

Čís. 2148.

Jde o konání úřadu ve smyslu Šu 104 tr. zák., vyřizuje-li úředník, ať již z příkazu přednosta úřadu, ať v zastoupení spoluúředníka a na jeho žádost záležitost, spadající do kompetence jiného oddělení téhož úřadu (nikoliv však jiného oddělení státní správy), nebo za pravidelných poměrů jen určitě kvalifikovaným úředníkem vyhrazenou, která však za poměrů mimořádných může býti opatřena bez újmy její platnosti i silami, jinak k tomu nepovolány. Spadá sem celní odbavování zásilek celnímu úřadu na výpomoc přiděleným strážmistrem pohraniční finanční stráže.

(Rozh. ze dne 19. října 1925, Zm II 283/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnou stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 4. dubna 1925, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem braní úplatků ve věcech úředních podle Šu 104 tr. zák.

Důvody:

Zmatečná záležitost obžalovaného uplatňuje zmatky Šu 281 čís. 5, 9 a) tr. ř. napadajíc jak po stránce formální tak i po stránce věcné odsuzující výrok rozsudku, pokud kladně vyřešena byla otázka, že šlo v projednávaném případě o braní darů stěžovatelem při obstarávání jeho prací úředních, jak § 104 tr. zák. zejména ve spojení s §em 101 tr. zák. předpokládá. Spatřuje rozpor rozsudku sama s sebou při řešení této otázky (§ 281 čís. 5 tr. ř.), pokud napadený rozsudek zjišťuje na základě výpovědi přednosta hlavního celního úřadu v B. B-e, že stěžovatel »za převratového nedostatku kvalifikovaných úřednických sil mohl býti pověřen

některým z úředníků, jimž činnost prohlížení vagonů do republiky přijíždějících příslušela,« kdežto na jiném místě zdůrazňuje, na základě výpovědi téhož svědka, že stěžovatel jako finanční úředník byl splnomocněn za tehdejšího nedostatku úředníků, by předsevzal úkon jemu sice služebně nepříslušející, však přes to úkon státní správy, jejímž byl stěžovatel orgánem. Na všechny způsob jest prý tu nejasnost ve příčině zjištění okolnosti, zda příkaz, udělený stěžovateli celním úředníkem, odpovídal příslušným zákonným ustanovením, či nikoli, zda stěžovatel k odbavení vagonů, z ciziny přijíždějících, byl formálně oprávněn, čili nic. Hmotněprávní zmatek (§ 281 čís. 9 a) shledává v tom, že rozsudek právní otázku, zda stěžovatel jako vrchní finanční strážmistr pohraniční služby byl oprávněn, na základě zmocnění celního úředníka odbavovati vagony při dovozu, a zda tudíž prováděl toto odbavování, vykonáváje svou úřední činnost, jak to předpokládá § 104 tr. zák., nesprávně vyřešil a jen tak dospěl k stěžovatelovu odsouzení. V žádném z obou směrů není stížnost odůvodněna. Tvrzeného rozporu mezi oběma místy rozsudkových důvodů, na něž stížnost poukazuje, ve skutečnosti není. Ze svědecká výpověď svědka B-e byla na tom neb onom místě nesprávně reprodukována, stížnost sama netvrdí. Svědek B. podle protokolu o hlavním přeličení skutečně potvrdil, že stěžovatel nebyl sice oprávněn k prohlídce vagonů, do republiky příslušících, že však byl někdy zmocněn úředníkem k prohlídce vagonů, do republiky přicházejících, což se stalo i v tomto případě, pokud se týče zmocnění O-em. Nic jiného v žádném z obou míst důvodů se netvrdí. Již proto nejsou oboje místa spolu v rozporu. Také o nejasnosti ve směrech, stížností naznačených, nemůže být řeči, protože nalézací soud zcela jasně staví se na stanovisko, že samostatná prohlídka vagonů, do republiky přijíždějících, není podle platných předpisů sama o sobě předmětem formálního úředního oprávnění finančního strážmistra, že však za mimořádných popřevratových poměrů mohl být a skutečně též byl pověřen některým z povolanych k tomu úředníků touto činností. Jestliže nalézací soud z této výpovědi svědka B-e dále odvozuje, že stěžovatel, byť i předsevzal úkon jemu dle služebních předpisů nepříslušející, přece jen bral úplatek u výkonu svého úřadu, jest to, jak stížnost sama zdůrazňuje, otázka právní, jejíž řešení může být přezkoumáváno jen k uplatňovanému zmatku hmotněprávnímu.

Tu pak sluší přisvědčiti zmatečné stížnosti, že § 104 tr. zák. předpokládá, že šlo o výkon úřednických úkonů úředních. Než nelze přisvědčiti stížnosti, pokud se snaží pojem úředních úkonů úředníka vykládati způsobem omezujícím, omezujíc jej výhradně na úkony podle pevných ustanovení v příslušných kompetenčních předpisech. Nutno tu rozlišovati mezi kompetenčními předpisy, které upravují ve všeobecnou platnost příslušnost úřadu a správními předpisy, které upravují rozdělení agendy uvnitř příslušného úřadu samého. Nelze pochybovati, že nejde o konání úřadu, když by úředník vyřizoval záležitost, která vůbec nespadá do oboru kompetence dotyčného odvětví státní správy, nebo která, byť v témže oboru kompetence, vyhrazena jest výlučně zákonem určité zvláště kvalifikované skupině úředníků (soudce — kancelářský soudní úředník). Naproti tomu nebude závady, spatřovati výkon

úřadu v tom, vyřizuje-li úředník at již z příkazu přednosty úřadu, at v zastoupení spoluúředníka a na požádání tohoto záležitost, spadající jen do kompetence jiného oddělení téhož úřadu, nebo za pravidelných poměrů jen určité kvalifikovaným úředníkům vyhrazenou, která však za poměrů mimořádných, třeba pod dozorem dotyčné kvalifikované úřední síly, může být opatřena bez újmy její platnosti i silami, jinak nepovolanými. Vůbec nebude lze pominouti skutečného stavu, který se vyvinul, byť i proti platným předpisům, pod tlakem poměrů via facti v úřadě, jakmile vůbec jen ještě o úřadování dotyčného úřadu může být řeč. A právě o takové poměry jde v projednávaném případě podle zjištění rozsudku, spočívajících na výpovědi svědka B-e, přednosty hlavního celního úřadu v B., již se dostává hlubšího osvětlení přípisem téhož úřadu, při hlavním přeličení přečteného, kterého se i zmatečná stížnost dovolává. Ovšem byla činnost stěžovatele jako vrchního strážmistra pohraniční (finanční) stráže, přičleněného na výpomoc jmenovanému celnímu úřadu přednostou úřadu, omezena na celní odbavování takových celovozových zásilek vyváženého zboží, při kterých příslušné předpisy neustanovují celní odbavení celním úředníkem a fakultativní výpomoc při celním odbavování osobních zavazadel cestujících. Samostatným celním odbavováním dovážených celovozových zásilek nebyl nikdy pověřen, aniž k němu podle celních předpisů oprávněn; konal-li takové služební výkony, smělo se to státi podle předpisů pouze s vědomím a za asistence celního úředníka, jemuž tento výkon příslušel. Při nezdolatelném návalu práce následkem popřevratových poměrů přihodilo se však, jak opět zjištěno, že ten který z těchto celních úředníků ve případech, kde šlo o odbavení dovážených celovozových zásilek domněle nezávadných, svěřil úkon ten stěžovateli samému, aniž při tom jak bylo předepsáno, alespoň osobně asistoval. Byť i tento skutečný stav přičil se dotyčným služebním předpisům, a dotyčné úřední výkony, k nimž se přijímání úplatků stěžovatelem vztahovalo, nenáležely do oboru předepsaného, ba i jen podle předpisů přípustného oboru samostatné úřední působnosti stěžovatelovy, přece jen nepřestaly být konáním úřadu stěžovatelova, kdyžť byl celnímu úřadu na výpomoc při úředních výkonech stejné povahy přidělen, jen v této vlastnosti k služebnímu úkonu povoláním celním úředníkem provedením dotyčného výkonu byl pověřen, takže šlo jen o nesprávné a předpisům nevyhovující konání úřadu, pokud výkon proveden byl stěžovatelem ne pod dozorem povolaneho celního orgánu, jak by bývalo předpisům vyhovovalo, nýbrž bez takového dozoru, samostatně. Za tohoto stavu věci uznal nalézací soud právem, že přijímání darů, jimiž stěžovatel dal se svěsti ke stranickosti, stalo se skutečně při obstarávání úředních prací stěžovatelových, protože tyto práce nepozbývají této své vlastnosti jen proto, že jich konání nevyhovovalo všem pro ně platným úředním předpisům. Zda ovšem závadné jednání obžalovaného v těchto případech vzhledem k tomu, že jím stát měl být poškozen na clu, nespadá spíše pod hledisko těžšího zločinu podle §u 101 tr. zák. než pod hledisko §u 105 tr. zák., jemuž bylo podřadeno, nebudiž zde zkoumáno, jelikož jde o zmatečnou stížnost podanou jen ve prospěch odsouzeného úředníka. Tuto bylo jako bezdůvodnou zavrhnouti.

Čís. 2149.

Ztrátu práva volebního (§ 3 zák. ze dne 31. ledna 1919, čís. 75 sb. z. a n.) dlužno vysloviti i u osob, které pro mladistvý věk dosud volebního práva nemají.

(Rozh. ze dne 20. října 1925, Zm I 625/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl v neveřejném zasedání zmáteční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského jakožto nalézacího soudu v Hoře Kutné ze dne 3. dubna 1925, jímž byl obžalovaný uznán vinným spoluvinou na zločinu veřejného násilí podle §u 98 a), b) tr. zák. a zamítl jeho odvolání z výroku, kterým vyslovena byla ztráta práva volebního. V otázce, o níž tu jde, uvedl v

d ů v o d e c h:

Podle §u 3 zákona čís. 75/19 a 163/20 sb. z. a n. pomíjí ztráta práva volebního nejpozději u zločinů po 3 letech, u přečinů a přešůpků po roce, počítajíc ode dne ukončení trestů. Podle §u 401 tr. ř. a zákona čís. 142/1912 ř. zák. možno z důležitých příčin povolití odklad trestu; časové omezení doby, na kterou vrchní zemské soudy mohou povolití odklad trestu, není zákonem určeno. Rovněž není časově omezena doba odložení výkonu trestu podle §u 398 tr. ř., podle něhož výkon trestu pro trvalou chorobu může býti odložen po případě po dlouhou řadu let. Se zřetelem na tato zákonná ustanovení dlužno vysloviti ztrátu práva volebního i tam, kde obžalovaný pro mladistvý věk ještě práva volebního nepožívá, neboť se zřetelem na tato ustanovení není vyloučeno, že trest nebude ukončen až v době, kdy obžalovaný dosáhne věku, předepsaného pro právo volební. Bylo proto odvolání obžalovaného v tomto směru zamítnuto.

Čís. 2150.

V subjektivním směru vyžaduje skutková podstata zpronevěry (§ 183 tr. zák.) kromě úmyslu, věc svěřenou za sebou zadržeti nebo si přivlastniti, také vědomí hmotné bezprávnosti zadržeti nebo přivlastnění si svěřené věci.

(Rozh. ze dne 20. října 1925, Zm II 389/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmáteční stížnosti obžalovaného do rozsudku zemského trestního jakožto nalézacího soudu v Brně ze dne 26. června 1925, kterým byl stěžovatel uznán vinným zločinem zpronevěry podle §u 183 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Uplatňujíc zmáteční důvod podle §u 281 čís. 5 a 9 písm. a) tr. ř., vytýká zmáteční stížnost napadenému rozsudku nejasnost a neúplnost co do zjištění subjektivní stránky činu, ježto zlý úmysl obžalovaného, učiniti trvalým bezprávný stav, způsobený neodvedením příspěvků, nebyl vůbec zjištěn. Po stránce subjektivní se vyžaduje ke skutkové podstatě zpronevěry kromě úmyslu, věc svěřenou za sebou zadržeti nebo si ji přivlastniti, také vědomí hmotné bezprávnosti zadržeti nebo přivlastnění si svěřené věci a musí býti veškeré tyto náležitosti v rozsudku na základě daných okolností jasně zjištěny a odůvodněny. Napadený rozsudek zjišťuje sice objektivní děj, ve směru subjektivním však pouze uvádí, »že si byl obžalovaný vědom svého provinění«. Ježto mohlo neodvedení příspěvků spočívatí též v nedbalosti, nedostatku zúčtování příspěvků nebo v tom, že obžalovaný pouze okamžitě, máje jiné prostředky pohotově, příspěvků pohromadě neměl, kteréžto okolnosti by mohly zakládati po případě jen »provinění« proti převzatým závazkům jako výběřčího spolku upravovačů a vzorkařů, není ono zjištění po stránce subjektivní dosti jasným a určitým. Bylo proto zmáteční stížnosti obžalovaného vyhověti a napadený rozsudek zrušiti jako zmátečný, ježto se nelze obejít bez nového hlavního přelíčení, uznati podle §u 5 zák. ze dne 31. prosince 1877, čís. 3 ř. zák. pro rok 1878 za souhlasu generální prokuratury právem, jak se stalo.

Čís. 2151.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.). »Pobuřuje« (§ 14 čís. 1 zákona), kdo úmyslně se snaží vyvolati silnějšími prostředky nepřátelský vztah proti statkům, v šu tom uvedeným, u j i n ý c h.

Pokud sem nespadá výrok opilého komunisty vůči četníkovi: »Vždyť to dlouho trvat nebude, jest nás více, my si uděláme pořádek sami, ani rok zakročovati nebudete.«

Nedostatek důvodů pro subjektivní skutkovou podstatu jest zmatekem čís. 5 §u 281 tr. ř.

(Rozh. ze dne 21. října 1925, Zm I 321/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmáteční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 6. března 1925, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle §u 14 čís. 1 zák. ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl, mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Zmateční stížnosti nelze odepřiti oprávnění, pokud napadá výrok, odsuzující obžalovaného pro přečim podle §u 14 čís. 1 zákona na ochranu republiky. Rozsudek prvé stolice zabývá se nejprve zjištěním objektivní skutkové podstaty (výroků a příležitostí, při nichž byly pro-

neseny), dále vyvrácením obhajoby, že čin byl spáchán ve stavu opilosti. Subjektivní stránce skutkové podstaty a právním vývodům jest věnován v důvodech rozsudku toliko odstavec tohoto znění: Výrok »vždyť to dlouho trvat nebude, jest nás více, my si uděláme pořádek sami, ani rok zakročovati nebudete«, pronesen byl, jak má soudní dvůr svědeckými výpověďmi svědků... za prokázáno, asi před 40 lidmi na náměstí, tedy nejen před více lidmi, ale i veřejně a obsahuje sám ve znění a ve spojení s ostatními výroky obžalovaného očividně pobuřování proti demokraticko-republikánské formě státní ve smyslu komunistického programu. Tyto vývody, pokud jde o zjištění skutková (úmyslu) postrádají jakýchkoliv důvodů. Volné přesvědčení soudcovské nemůže jíti tak daleko, by nedostatek důvodů byl nahrazen prostě slovem »o č i v i d n ě«. Právě zkoumání subjektivní skutkové podstaty při verbálních deliktech je věnovati zvláštní pozornost; zjištění objektivní skutkové podstaty nečiní tu zpravidla zvláštních obtíží. V naprostém nedostatku důvodů pro subjektivní skutkovou podstatu sluší spatřovati stížností uplatňovanou zmatečnost podle čís. 5 Šu 281 tr. ř. Avšak odůvodnění rozsudku svědčí i o tom, že soud prvě stolice nebyl si ani náležitě vědom významu slova »pobuřování«. Pobuřuje ten, kdo úmyslně se snaží vyvolati silnějšími prostředky nepřátelský vztah proti statkům v Šu 14 čís. 1 uvedeným u j i n ý c h. Leč není předně zjištěno, že obžalovaný byl si vědom, že pronáší výroky ty před jinými lidmi, dále není zjištěno, že je pronášel v úmyslu, by na ně způsobem shora uvedeným působil. Správně je, že pobuřování nemusí býti namířeno výslovně proti demokraticko-republikánské formě státní. Leč v případě, že tomu tak není, třeba uvést důvody, proč soud má za to, že výroky byly namířeny proti demokraticko-republikánské formě státní. Tyto důvody nejsou rovněž v rozsudku uvedeny. Prohlašuje-li soud, »že jde o očividné pobuřování proti demokraticko-republikánské formě státní ve smyslu komunistického programu«, nelze to označiti u podnapilého člověka než za logický skok, rovnající se nedostatku důvodů vůbec (čí. 5 Šu 281 tr. ř.). Vzbuzuje-li výrok, použitý v tomto případě již po stránce objektivní pochybnosti, zda je namířen ve skutečnosti proti demokraticko-republikánské formě, vzbuzuje tím více pochybnosti po stránce subjektivní, zejména zda byl si obžalovaný vědom a chtěl pobuřovati proti republikánsko-demokratické formě. Pokud jde o případně podřadění výroků, hanobících republiku, pod § 14 čís. 5, dlužno poukázati na rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 10. června 1925, Zm I 201/25, sb. n. s. č. 2017, zejména na vývody, týkající se způsobilosti, ohroziti obecný mír. Z toho, co uvedeno, vychází, že v rozsudku nejsou zjištěny skutečnosti, které by při správném použití zákona měly mu za podklad sloužiti, důsledkem čehož bylo zmateční stížnosti vyhověti, rozsudek jako zmatečný zrušiti a věc v rozsahu zrušení vrátiti soudu prvě stolice, by ji znovu projednal a rozhodl.

Čís. 2152.

Jde o podvod ve smyslu Šu 199 písm. b) tr. zák., dal-li vedoucí úředník trestního rejstříku státního zastupitelství jménem tohoto svémocně

příkaz policejnímu úřadu k výmazu trestů, i když ohledně nich byly splněny podmínky odčinění ve smyslu zákona z 21. března 1918, čís. 108 ř. zák.

(Rozh. ze dne 21. října 1925, Zm I 623/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Liberci ze dne 14. července 1925, jímž byl obžalovaný sprostěn podle Šu 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro zločin podvodu podle §§ 197, 199 písm. b) tr. zák., pokud se týče přestupku podle §§ 197, 461 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Nalézací soud běře po skutkové stránce za prokázáno, že obžalovaný, jenž ve směřodatné době byl kancelářským úředníkem u státního zastupitelství v Liberci, dostavil se dne 1. října 1923 k policejnímu úřadu v J. a tam jménem a z příkazu státního zastupitelství žádal, by škrtnuty byly tresty Rudolfa W-a z trestního rejstříku městského úřadu v J. a že k jeho žádosti byly skutečně z rejstříku toho vymazány dva rozsudky, týkající se jednak odsouzení z roku 1904 pro urážku na cti podle §§ 496 a 491 tr. zák. k pokutě 200 K, dále odsouzení z roku 1912 pro přestupek podle Šu 522 tr. zák. k peněžité pokutě 30 K. Nalézací soud uznává, že obžalovaný lživě předstíral policejnímu úřadu v J. zvláštní, od státního zastupitelství v Liberci, tudíž veřejného úřadu, propůjčené oprávnění, žádati z příkazu a jménem státního zastupitelství výmaz trestů Rudolfa W-a a, že následkem jeho jednání se skutečně stalo, že ony dva tresty z trestního rejstříku městského úřadu v J. byly vymazány. Nicméně sprostuje obžalovaného z obžaloby pro zločin podvodu podle §§ 197 a 199 b) tr. zák., maje za to, že jednání jeho nezákládá vůbec trestného činu. Při tom vychází ze stanoviska, že obě odsouzení byla ve smyslu zákona ze dne 21. března 1918, čís. 108 ř. zák. způsobilá k odčinění, takže, kdyby prý byla žádost, W-em za odčinění obou odsouzení podaná, však obžalovaným, v rejstříku nevyznačená, řádnému úřednímu řízení podrobena, bylo by krajským soudem v Liberci odčinění obou odsouzení vysloveno. W. měl prý zákonem odůvodněný nárok na odčinění a nemohl proto stát býti zkrácen nepřístojným jednáním obžalovaného ve svém právu na řádné vedení trestního rejstříku, po případě v právu dohledu nad řádným jeho vedením; obžalovaný nemohl proto jednati ani v podvodném úmyslu, poškoditi stát v tomto jeho právu, poněvadž předsezval něco a přivodil výsledek, který by při řádném vyřízení žádosti W-ově byl beztak nastal.

Zmateční stížnosti státního zastupitelství, napadající sprostující rozsudek důvody zmatečnosti čís. 5 a 9 a) Šu 281 tr. ř., nelze upříti oprávnění již s hlediska tohoto důvodu zmatečnosti. Podle Šu 5 zákona ze dne 21. března 1918, čís. 108 ř. zák. je k rozhodování o tom, má-li býti odsouzení odčiněno, povolán sborový soud, když byl vyslechl státního zá-

stupce. — jenž podle okolností může o podané žádosti odsouzeného zaříditi potřebná šetření, — a je proti dotyčnému rozhodnutí vyhrazena odsouzenému (státnímu zástupci) stížnost, cítí-li se rozhodnutím soudu býti stíženými. Vysloviti zahlazení trestu náleží proto do výkonu výsostných práv státu a může výrok o zahlazení trestu jeviti právní účinky jen tehdy, když byl vysloven usnesením příslušného sborového soudu. Až na výjimku, v §u 6 pro presidenta republiky stanovenou, je každá jiná osoba z výkonu práva, vyjknouti nebo přivoditi odčinění, ať jakýmkoli způsobem, podle zákona vyloučena. Není proto pochybnosti, že obžalovaný zasáhl svým jednáním protiprávně do výkonu práva, náležejícího podle zákona soudu za spolupůsobení státního zástupce, přivodiv bez jakéhokoli oprávnění, že odčinění oněch odsouzení bylo v trestním rejstříku městského úřadu v J. vyznačeno. Tím poškodil stát ve výkonu jeho výsostných práv, rozhodovati a vysloviti odčinění odsouzení prostřednictvím soudů za součinnosti státních zástupců a za předpokladů v zákoně určených. Na věci nemůže ničeho měniti, že pro odčinění obou odsouzení byly náhodou dány zákonné podmínky a, že při zavedeném řádném řízení o žádosti, podané odsouzeným, byl by přivoděn též výsledek, jaký přivodil obžalovaný svým závadným jednáním; neboť i za tohoto předpokladu byl obžalovaný stát poškozen ve zmíněných právech a v souvislosti s tím i v právu na řádné vedení trestních rejstříků a jejich výkazů. Vzhledem k těmto úvahám jest neudržitelným i názor rozsudku, že obžalovaný nemohl jednati v poškozovacím úmyslu podle §u 197 tr. zák. Neboť, jakmile je jisto, že poškození státu ve výkonu jeho výsostných práv nastalo, je zásadně dána též možnost poškozovacího úmyslu se strany obžalovaného. Zrušovací soud však nemůže ihned ve věci samé rozhodnouti, neboť v subjektivním směru schází veškerá zjištění. Obrát, obsažený v rozhodovacích důvodech o »úmyslu poškoditi stát,« není ve skutečnosti zjištěním subjektivní náležitosti, nýbrž obratem tím je vyjádřen nevhodným způsobem názor soudu, že po stránce o b j e k t i v n í škoda byla, po případě nebyla možnou. Bude proto třeba, by se nalézací soud, vycházející s právního hlediska, shora zaujatého, zabýval i stránkou subjektivní a zjistil, zda obžalovaný také skutečně jednal v poškozovacím úmyslu, při čemž nebude nezávažnou okolností, že obžalovaný byl po dlouhou řadu let úředníkem u státního zastupitelství a, že si tedy mohl býti toho vědom, že zasahuje protiprávně do práv státu v naznačeném směru a je tak poškozující.

Čís. 2153.

Trestání válečné lichvy (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

S hlediska §u 7 zákona se vyžaduje, by v době a místě činu byly mimořádné poměry, vyvolané válkou (světovou); nespadá sem využití větší poptávky po předmětu potřeby vzhledem k vojenským cvičením (manevrům) v místě činu a okolí.

(Rozh. ze dne 21. října 1925, Zm I 659/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského jakožto nalézacího soudu v Plzni ze dne 28. července 1925, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem předražování podle §u 7 čís. 1, 3 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl, mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Zmateční stížnost vytýká jako zmatek podle §u 281 čís. 9 a) tr. ř., že soud považoval za dokázáno, že obžalovaný zvýšil v srpnu 1924 cenu vepřového masa na 18 Kč následkem toho, že ten měsíc byly v okolí N-a manevry a zvýšila se spotřeba masa. Zmateční stížnost poukazuje k tomu, že ani nalézací soud nehledal v jednání obžalovaného využívání mimořádných poměrů vyvolaných válkou, nýbrž že shledal důvod pro zdražení masa ve vojenském cvičení. Skutkové zjištění soudu, že obžalovaný zvýšil cenu masa, využívaje mimořádných poměrů, vyvolaných válkou, nelze tímto způsobem napadati. Z formálního stanoviska stěžovatel tomuto zjištění ničeho nevytýká. Zmateční stížnost není v tomto směru odůvodněna. Než na tyto okolnosti jest nutno vzíti zřetel z moci úřední podle §u 290 tr. ř. A tu sluší poukázati k tomu, že rozsudek uvádí, že obžalovaný i jiní řezníci zvýšili cenu vepřového masa následkem vojenských cvičení v N. a v okolí a následkem zvýšené spotřeby masa. V čem spatřuje tyto mimořádné poměry, se nezmiňuje. Početným skutkovým znakem předražování podle §u 7 zák. o válečné lichvě jest využívání mimořádných poměrů, vyvolaných válkou, t. j. světovou válkou. Obžalovaný se dopustil domnělého předražování v srpnu 1924, tedy skoro 6 roků po skončení války. K.odsuzujícímu výroku o vině pro tento čin by bylo nezbytně nutno zjistiti, že v tu dobu byly v N. mimořádné poměry, vyvolané onou válkou, v čem spočívaly, a že obžalovaný jich úmyslně využíval za tím účelem, by žádal zřejmě přemrštěnou cenu, nebo si ji dal poskytnouti. Mimořádné poměry vyvolané válkou mohou býti: zmenšená výroba, zvýšená spotřeba, omezená nabídka a podobné okolnosti. Rozsudek se nezmiňuje o tom, zda takové okolnosti byly v N. v rozhodnou dobu. Mínění, že obžalovaný i jiní řezníci zvýšili ceny masa následkem vojenských cvičení a zvýšené spotřeby masa, a mínění, že obžalovaný zvýšil ceny masa, využívaje mimořádných poměrů, vyvolaných válkou, nelze spolu srovnati. A rozsudek se také o to nepokasil. Nehledíc tedy k formálním vadám rozsudku, jsou zjištění prvního soudu v tomto směru tak neúplná, že na jich základě nelze přezkoumati, zda tvoří skutek obžalovaného trestný čin, jímž byl uznán vinným. Z uvedených důvodů bylo vyhověno zmateční stížnosti za souhlasu generálního prokurátora již v neveřejném zasedání podle §u 5 zákona ze dne 31. prosince 1877, čís. 3 ř. zák. z roku 1878 a rozsudek zrušen. Jelikož se nelze obejít bez nového hlavního přeličení, a zrušovací soud nemůže rozhodnouti ve věci samé, byla věc vrácena do první stolice k novému projednání a rozhodnutí.

Předmětem obžaloby jest určitý skutek, nikoliv jeho právní kvalifikace.

Různé předměty obžaloby (předměty různých obžalob) nelze shledávat v jednotlivých částech závadné řeči, nejsou-li její jednotlivé části uskutečňováním opětných, samostatných, různých rozhodnutí vůle mluvčího.

Závadná řeč jest předmětem obžaloby jako celek a obžaloba není překročena (§ 281 čis. 8 tr. ř.) tím, že rozsudek přihlíží i k částem řeči, obžalobou výslovně nepozastaveným, ani částečně nevyřízena (§ 281 čis. 7 tr. ř.) tím, že nepřihlíží k některé části řeči, v obžalobě uvedené.

Není zmatkem čis. 10 Šu 281 tr. ř., nepodřadil-li soud skutek všem zákonům, které se k němu vztahují, nýbrž jen jednomu nebo některému z nich.

Nelze uplatňovati v neprospěch obžalovaného jako zmatek vůbec, že ideální souběh nebyl soudem rozpoznán, nebo byl jím nesprávně popřen, byl-li skutek podřaděn pod onen z několika souběžných zákonů, který ukládá naň trest nejpřísnější.

Při zkoumání, jaký byl smysl, směr a dosah projevu, jest dbáti netoliko slovního znění, směru a dosahu jednotlivých částí projevu, nýbrž i vnitřní souvislosti jich a smyslu, směru a dosahu, jaké vyplývají z projevu jako celku, a též případné souvislosti projevu s předchozími projevy jiných řečníků.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čis. 50 sb. z. a r.).

Podněcování k násilné změně ústavy ve smyslu komunistického programu. Zákaz Šu 15 čis. 3 zákona čelí již pouhému nebezpečí, hrozícímu právním statkům, k nimž toto ustanovení hledí, z toho, že se vyvinuje činnost, jež jest způsobila a směřuje k tomu, by se v mysli jiných osob vytvořil duševní stav, náchylný k budoucímu poškozování oněch statků. Nebezpečí to je tu, třebaže se účinek podněcování neprojevil ihned po podněcovací činnosti neklidem nebo výtržnostmi podněcovaných osob.

(Rozh. ze dne 21. října 1925, Zm II 173/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnā stížnost státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Mor. Ostravě ze dne 12. února 1925, pokud jím byli obžalovaní sprostěni z obžaloby pro zločin podle Šu 15 čis. 3 zákona ze dne 19. března 1923, čis. 50 sb. z. a n., pokud se týče obžalovaného Kamila Z-a. Naproti tomu jí vyhověl, pokud napadala výrok nalézacího soudu, jímž byli obžalovaní Pavel K. a Adolf Ř. sprostěni z obžaloby pro zločin podle Šu 15 čis. 3 zákona na ochranu republiky, zrušil napadený rozsudek v těchto výrocích jako zmatečný, a vrátil věc nalézacímu soudu, by jí v rozsahu zrušení znova projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmatečnā stížnost napadá rozsudek prvě stolice z důvodů čis. 5, 7, 9 písm. a) Šu 281 tr. ř., pokud jím byli sprostěni 1. obžalovaní Z., K. a Ř. z obžaloby pro zločin podle Šu 15 čis. 3, 2. obžalovaný K. i z obžaloby pro přestupek Šu 18 čis. 1 zákona na ochranu republiky. Ustanovení čis. 7 Šu 281 tr. ř. dovolává se stížnost ohledně všech obžalovaných neprávem. Skutkovým základem obžaloby byly řeči obžalovaných dne 27. července 1924 na veřejném táboře v K., jejichž celky byla podle názoru obžalovacího spisu skutková podstata zločinu Šu 15 čis. 3 zákona opodstatněna dvojím směrem, jednak podněcování k zločinu násilné změny ústavy republiky, jednak podněcování k vojenskému zločinu vzpoury. Jelikož jest předmětem obžaloby určitý skutek, nikoliv jeho právní kvalifikace, jest dvojí směr právní kvalifikace skutkového základu spisem obžalovacím beze všeho významu pro posuzování, co jest předmětem obžaloby, a obžaloba jest nalézacím soudem vyřízena, i když rozsudek uvažuje o skutkovém základě obžaloby jen s hlediska jednoho z několika zákonů, pod něž skutek podle názoru obžalobcova spadá. Pokud jde o zažalovaný skutek, není jeho totožnost zrušena tím, že ke skutkovému ději, uplatňovanému obžalobou, přistupují další složky, nebo že odpadají některé složky onoho skutkového děje, byť se tím po případě změnila právní kvalifikace. Proto nelze shledávati různé předměty obžaloby (předměty různých obžalob) v jednotlivých částech závadné řeči, leda že vyjimečně jsou (čemuž v projednávané trestní věci tak není) jednotlivé části řeči uskutečňováním opětných, samostatných, různých rozhodnutí vůle mluvčího. Jednotným předmětem obžaloby jest naopak závadná řeč jako celek více méně rozsáhlý a obsáhlý a obžaloba není ani překročena tím, že rozsudek přihlíží i k částem řeči, obžalobou výslovně neuplatňovaným, aniž zůstala obžaloba částečně nevyřízenou tím, že nalézací soud nepřihlíží v rozsudku k některé části řeči, ač obžaloba i tuto část řeči uvedla. Nalézací soud vyřídil tudíž obžalobu, učiniv skutkovým podkladem rozsudku zažalované řeči, třebaže ponechal mimo okruh svých úvah určitou část řeči Z-ovy, ač i k ní obžalovací spis poukazoval, a třebaže o řečích obžalovaných K-e a Ř-a uvažuje jedině s hlediska podněcování k násilné změně ústavy, ač obžaloba shledala v nich i podněcování k vojenskému zločinu vzpoury. Proto je stížnost na omylu, shledávajíc zmatek čis. 7 Šu 281 tr. ř. v tom, že si nalézací soud vybral pouze část zažalovaného výroku Z-ova, nezmiňuje se o ostatní jeho části, a v tom, že se napadený rozsudek nezabývá otázkou, zda se obžalovaný K. a Ř. dopustili úmyslného podněcování k vojenskému zločinu vzpoury.

Než i jinak jest stížnost ohledně obžalovaného Z-a neodůvodněna. Napadený rozsudek uznává tohoto obžalovaného vinným zločinem podněcování k vojenskému zločinu vzpoury podle Šu 15 čis. 3 zák. na ochranu republiky a sprostětuje ho současně z obžaloby pro podněcování k zločinu násilné změny ústavy republiky podle téhož ustanovení zákona. Stížnost domáhá se formálními výtkami, opřenyími o čis. 5 Šu 281 tr. ř. nepřímou a hmotněprávními výtkami, opřenyími o č. 9 písm. a) Šu 281 tr. ř. přímo toho, by řeč obžalovaného, tedy předmět obžaloby, byl kvalifikován i jako zločin podněcování k násilné změně ústavy. Tím nedoličuje

stížnost zmatku podle čís. 9 písm. a), neboť nepopírá správnost výroku, že skutek zakládá zločin podněcování k vojenské vzpouře, a nevytýká napadenému rozsudku právní omyl po rozumu čís. 9 písm. a) Šu 281 tr. ř. Dotčené vývody nepoukazují ani k zmatku čís. 10. Předpokládá ustanovení to, že skutek byl podřaděn pod zákon, který se k němu nevztahuje. Stížnost však vytyká nalézacímu soudu právní omyl opačného rázu, totiž omyl, pozůstávající naopak v tom, že skutek, v němž nalézací soud shledal správně trestný čin, k právomoci soudů příslušející, nebyl současně podřaděn pod jiný zákon, který se rovněž k němu vztahuje, omyl, pozůstávající v tom, že nalézací soud nerozpoznal nebo nesprávně popřel ideální souběh trestných činů v témže skutku. Takový právní omyl není důvodem zmatečnosti. Dlužno předpokládati, že zákonodárce, učiniv důvodem zmatečnosti podřadění skutku pod zákon, který se k němu nevztahuje, uvědomil si též případ opačný, t. j., že rozsudek nepodřadí skutek pod každý z několika zákonů, které se k němu vztahují. Nevyslovil-li přes to (stanovením dalšího důvodu zmatečnosti), že rozsudek je zmatečným, když skutek nebyl — nesprávným výkladem zákona — podřaděn trestnímu zákonu, který se k němu vztahuje, nebude nesprávným názor, že tak opomenul úmyslně, by vyloučil možnost, že obžalobce uplatní s úspěchem ve zrušovacím řízení ideální souběh rozsudkem první stolice nerozpoznaný nebo nesprávně popřeny. Z toho plyne: Může sice ve prospěch obžalovaného zmatkem čís. 10 Šu 281 tr. ř. býti napadáno, že rozsudek podřadí skutek několika zákonům, z nichž se některý (některé) ke skutku nevztahuje (nevztahují). Nelze však v neprospěch obžalovaného napadati rozsudek z důvodu, že nepodřadil skutek všem zákonům, které se k němu vztahují, nýbrž jen jednomu nebo některým z nich. Jinými slovy, obžalobce jest dle vůle zákona uspokojen a musí se spokojiti s tím, že nalézací soud shledal ve skutku jeden z několika trestných činů, jichž skutkové podstaty jsou (následkem ideálního souběhu) skutkem naplněny, a nemůže zmatečnou stížností přivésti k platnosti ideální souběh první stolice nerozpoznaný nebo nesprávně popřeny. Toto omezení práva obžalobce ke zmatečnou stížnosti však předpokládá, že podřadění skutku pod jeden ze souběžných zákonů bylo správným, t. j. se zřetelem na předpis Šu 34 tr. zák., že skutek byl podřaděn pod onen z několika souběžných zákonů, který ukládá na skutek trest nejostřejší. Byl-li skutek podřaděn pod jiný, mírnější, z několika zákonů k němu se vztahujících, nebylo podřadění správným, spočívá na nesprávném výkladu zákona a obžalobce může uplatňováním zmatku čís. 10 Šu 281 tr. ř. domáhati se toho, by rozsudek byl zrušen a skutek podřaděn pod onen zákon, který je z několika zákonů, k němu se vztahujících, nejpřísnějším. Dle toho, co dosud uvedeno, nemůže obžalobce vzhledem na zákonný rozsah zrušovacího řízení dosíci toho, by zrušovací soud vyslovil, že skutek, v němž napadený rozsudek s p r á v n ě shledal jeden trestní čin, naplňuje i skutkovou podstatu jiného trestného činu. Je-li tomu tak, není obžalobci zákonem dovoleno ani, by svému požadavku podřadění skutku trestnímu zákonu beztak správně podřaděného pod další ustanovení trestního zákona, t. j. po uplatnění ideálního souběhu zjednal nepřímou průchod tím, že by uplatňováním formálních vad rozsudku nebo řízení první stolice vymohl na

zrušovacím soudě náleží, jímž se z důvodů formálních zmatků vrací věc nalézacímu soudu k opětovnému projednání a rozhodnutí za tím účelem, by po případě skutek, který byl beztak v prvním rozsudku správně trestnímu zákonu podřaděn, podřadil pod další ustanovení trestního zákona, to jest, by učinil výrok, jaký zrušovací soud sám nemůže učiniti, ani kdyby tu nebylo vytykaných formálních vad. Proto nelze shledati stížnost důvodnou ani, pokud oklikou zmatečného důvodu čís. 5 směřuje k tomu, by v řeči Z-ově bylo vedle podněcování k vojenskému zločinu vzpoury shledáno i podněcování k zločinu násilné změny ústavy. Stížnost jest tedy jak po stránce hmotněprávní, tak i po stránce formální ohledně výroku o vině obžalovaného Kamila Z-a bezdůvodnou a bylo jí proto v této části zavrhnouti.

Naproti tomu nelze stížnosti upřítí oprávnění, pokud napadá výrok o vině obžalovaných K-e a R-a. Shora zmíněná, s hlediska dovolaného formálního důvodu čís. 7 ovšem pochybená výtka, že obžaloba nebyla ohledně těchto obžalovaných vyřízena, pokud je vinila z podněcování k vojenskému zločinu vzpoury, jest v pravdě námitkou, že nalézací soud neuvažoval o skutcích těchto obžalovaných s hlediska všech zákonných ustanovení, která se k nim vztahovati mohou, a poukazuje tím k hmotněprávnímu důvodu zmatečnosti podle čís. 9 písm. a) Šu 281 tr. ř. Námitka jest oprávněna. Rozhodovací důvody uvažují toliko o tom, zda lze ve výroci těchto obžalovaných shledati podněcování k násilné změně ústavy, opomíjejí však — ačkoliv doslov těchto výroků, jak byl obžalobou uplatňován, v rozsudku však přesně zjištěn není, zejména ve spojení s předchozí řečí Z-ovou poukazoval i k tomuto směru výroků — další úvahy o tom, zda nebylo těmito výroky podněcováno k tomu, by vojáci použili zbraní proti jiným osobám, než proti nimž jich mají použiti podle rozkazu svých velitelů, to jest k zločinu vojenské vzpoury. Pro nedostatek těchto dalších úvah jest výrok, sprostňující obžalované K-a a R-a z obžaloby pro zločin Šu 15 čís. 3 zákona na ochranu republiky, výsledkem neúplného a tím nesprávného použití zákona a stížnost zmatkem čís. 9 písm. a) Šu 281 tr. ř. Než i jinak spočívá tato část sprostňujícího výroku na nesprávném použití zákona. Zákonu vyhovuje jedině takové posuzování zažalovaného skutku, jímž docházejí právního hodnocení veškeré složky děje, tvořícího skutkový základ obžaloby a jež nepopírá případnou protiprávní povahu skutku pro okolnosti, jichž nezávadnost nevylučuje, že skutek měl protiprávní směr na poškozování neb ohrožování právních statků zákonem chráněných. Proto lze právní význam, to jest smysl, směr a dosah projevu správně zjišťovati jen tím způsobem, že se zjišťuje — pokud možno přesně — slovné jeho znění ve všech částech, a proto nemůže se protiprávní povaha projevu vyloučiti ani z důvodu, že k projevu došlo na táboru, svolaném z příčiny nezávadné — vždyť i takové příležitosti možno zneužiti k projevu protiprávním — ani z důvodu, že nenastaly v zápětí projevu účinky, jejichž vzejtí není předpokládáno zákonem, podle něhož se o projevu uvažuje. Dále nelze jednání pachatelovo oddělití od ostatního zevního života. Skutkové okolnosti, za nichž se jedná, mohou jednání dáti směr na poškozování neb ohrožování právních statků, který jednání samo o sobě po případě nemá, takže dlužno při posuzování skutku přihlížeti ku všem

okolnostem, skutek podminivším a doprovázejícím. Proto sluší při zkoumání, jaký byl smysl, směr a dosah projevu, dbáti netoliko slovného znění, smyslu, směru a dosahu jednotlivých částí projevu, nýbrž i vnitřní souvislosti jejich a smyslu, směru a dosahu, jak vyplývají z projevu jako celku, a i případné souvislosti projevu s předchozími projevy třebaž jiných řečníků. Neboť tímto vnitřním vztahem k jiným projevům téhož nebo jiných řečníků mohou složky projevu, samy o sobě po případě nezávadné, nabýti závadného směru k poškozování neb ohrožování statků zákonem chráněných. Těmto požadavkům správného výkladu projevů obžalovaných, t. j. správného použití zákona na ně nalézací soud nedostál. Pokud možno seznati z poněkud nejasného obsahu posledních odstavců rozhodovacích důvodů, dospěl nalézací soud k závěru, že nelze shledati ve výrocích obžalovaných podněcování k násilné změně ústavy republiky, z těchto důvodů: 1. Bylo zjištěno, že obžalovaní neužili slov, že musí obrátiti zbraň proti nepřátelům vzadu, po případě, že svědci B., H-ová a T. souhlasně udali, že řečníci vyzývali účastníky schůze, by bojovali proti nepřátelům republiky; o nepřátelích vzadu nebylo vůbec řeči a nikdo z řečníků nemluvil proti státu a republice, 2. že tábor, na němž obžalovaní řečnili, byl bezpečnostními úřady povolen, 3. schůze byla klidná a její průběh nedal příčiny k jejímu rozpuštění, což by se bylo stalo, kdyby někdo z řečníků pronesl slova, následkem kterých by došlo k nějakým výtržnostem, 4. řečníkům šlo pouze o vyložení programu komunistické strany.

Z předpokladu čís. 1 je zřejmo, že nalézací soud prozkoumal řeči obžalovaných, pokud se týče výsledky hlavního přelíčení k nim poukazující, jen po té stránce, zda byly osoby, proti nimž má býti zbrání použito, výslovně označeny jako nepřátelé vzadu, aniž je prozkoumal i po té stránce, zda nedošel zamýšlený směr použití zbrání proti vlastním spoluobčanům třebaž skrytějšího, avšak přes to posluchačům poznatelného výrazu souvislosti všech projevů toho kterého obžalovaného a spojitosti jeho projevů s předchozí řečí Z-ovou. Že si nalézací soud v důvodech sprostující části rozsudku počínal tímto pochybeným způsobem, tomu nasvědčuje, že tento předpoklad týče se i obžalovaného Z-a, o jehož řeči důvody odsuzující části rozsudku předpokládají, že byla vyzváním k válce proti buržoasii a k občanské válce. Nezáleží na tom, že prý řečníci vyzývali k boji proti nepřátelům republiky; není vyloučeno, že řečníci mínili republikou republiku, jak si ji představuje a uskutečniti chce komunistická strana, a proto nepřáteli republiky příslušníky ostatních politických stran, zejména buržoasii, vrstvy kapitalistické. Nezáleží ani na tom, že prý nikdo z řečníků nemluvil proti státu a republice; právním statkem, chráněným v oné části Šu 1 zákona na ochranu republiky, již vymezen zločin, k němuž obžalovaní podle obžaloby podněcovali, není stát (republika) sám o sobě, nýbrž ústava Československé republiky. Dle Šu 6 zákona z 15. listopadu 1867, čís. 135 ř. zák. jest na vrchnosti, by zakázala shromáždění, jejichž účel příčí se trestním zákonům. Zdali tomu tak bude čili nic, nelze před shromážděním posuzovati podle skutečných výsledků shromáždění, nýbrž jen s jiných hledisek. Že byl vrchnosti podle Šu 3 téhož zákona oznámen neb jí jinak předpokládán nezávadný účel, nevylučuje, že nebylo při-

padného vrchnostenského povolení shromáždění zneužito k jiným protiprávním účelům nebo že o předmětech, k nimž oznámený účel poukazoval, bylo rokováno způsobem; trestnímu zákonu se příčí. Arciť má se shromáždění podle §§ 11, 13 cit. zákona při takových výstřelcích z rámce rokování, vrchností podle účelu shromáždění předpokládaného; to jest, když se neuposlechne poukazů, jimiž řiditelé nebo pořadatelé shromáždění brání projevům nebo činům protizákonným, těmito osobami, a když se udají příběhy protizákonné, vyslancem vlády nebo vrchností rozpustili. Že se tak z té neb oné příčiny nestalo, není zárukou, že se nic protizákonného ve shromáždění nepříhodovalo. Nezáleží ani na tom, že tábor měl klidný průběh a že nedošlo k výtržnostem. Zákaz Šu 15 čís. 3 zákona na ochranu republiky čelí již pouhému nebezpečí, jež hrozí právním statkům, k nimž toto ustanovení hledí, z toho, že se vyvine činnost, jež jest způsobilou a směřuje k tomu, by v myslích jiných osob vytvořil se duševní stav, náchylný k budoucímu poškozování oněch statků. Nebezpečí to je tu, třebaže se účinek podněcování myslí jiných osob ve směru zločinném neprojevil ihned po činnosti podněcovací neklidem nebo výtržnostmi podněcovaných osob. Zda byly řeči obžalovaných výkladem programu komunistické strany, jest pro posuzování, zda bylo jimi podněcováno k násilné změně ústavy, beze všeho významu, dokud není (což se v napadeném rozsudku nestalo) zjištěno, že program této strany k onomu protiprávnímu účinku nesměruje. Jak dovozeno, popírají rozhodovací důvody prvé stolice protiprávní význam závadných řečí z důvodů dílem právně pochybených, dílem právně bezvýznamných. Sprostující výrok spočívá na nesprávném použití zákona a jest proto zmatečným podle čís. 9 písm. a) Šu 281 tr. řádu.

Čís. 2155.

Padělání peněz a cenných papírů (zákon ze dne 22. května 1919, čís. 269 sb. z. a n.).

Zločinu ve smyslu Šu 6 zákona se dopouští, kdo úmyslně neoznámí zločin padělání peněz (spolupůsobení při něm), uvedený v Šu 1 zákona, nikoliv též jiné zločiny, uvedené v §§ech 2 až 5 zákona.

Trestní sankci Šu 1 zákona podléhá nejen dokonané padělání peněz a spolupůsobení při něm v jakékoliv formě spoluviny a pomáhání, nýbrž i pokus takových činů podle Šu 8 tr. zák. a nedokonané svádění k nim podle Šu 9 tr. zák., toto za předpokladu, že návod týkal se individuálně určitého činu a individuálně určité osoby.

(Rozh. ze dne 26. října 1925, Zm I 100/52.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnou stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Lito-měřicích ze dne 20. října 1924, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem podle Šu 6 zákona ze dne 22. května 1919, čís. 269 sb. z. a n., mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Po věcné stránce (čís. 9 a) §u 281 tr. ř.) namítá stěžovatel, že skutkové předpoklady rozsudku nestačí k skutkové podstatě zločinu podle §u 6 zákona ze dne 22. května 1919, čís. 269 sb. z. a n. proto, že prý trestní sankci §u 6 tohoto zákona podléhá jen ten, kdo úmyslně neoznámí úřadu (ačkoliv tak mohl učinit, aniž ohrozil sebe neb osoby jemu blízké) delikty, naznačené v §u 1 zákona, totiž skutečné padělání peněz nebo spolupůsobení několika osob při padělání peněz nebo jejich udávání. Zmateční stížnost má za to, že podle obsahu spisů věděl obžalovaný pouze o tom, že několik osob zamýšlí se sdružit ke společnému provádění trestných činů v §u 1 zákona zakázaných a že zahájili získávání členů k utvoření komplotu, k tomu účelu směřujícího. Že tato přípravná jednání dospěla dále, k trestnému pokusu, obžalovanému prý známo nebylo, a nebyl povinen po tom pátrat. Poněvadž pod trestní sankci §u 6 nespadá ani úmyslné neoznámení přípravných jednání, trestných podle §u 5, lze prý tím méně pod ni podřadovatí neoznámení pouhého komplotu neb úmyslu jej utvořití.

Se zmateční stížností nelze souhlasiti. Jest správným, že trest §u 6 postihuje jen toho, kdo úmyslně úřadu neoznámí zločin padělání peněz, pokud se týče spolupůsobení při něm, uvedené v §u 1 zákona, nikoliv také jiné zločiny, uvedené v §§ech 2 až 5. Ale zmateční stížnost přehlíží, že trestní sankci §u 1 podléhá nejen dokonané padělání peněz, pokud se týče spolupůsobení při něm (v jakékoliv formě spoluviny a pomáhání), nýbrž i pokus takových činů podle §u 8 tr. zák. a nedokonané svádění k nim podle §u 9 tr. zák. Jsouť pokus i nedokonané svádění podle zákona samostatné, všeobecné formy trestné činnosti, podrobené zásadně týmž trestům, jako dokonaná činnost přímého pachatele, nedokonané svádění ovšem za předpokladu, že bylo naváděno k činu individuálně určitému a že směřovalo k osobám individuálně určitým. V projednávaném případě zjišťuje rozsudek na základě doznání obžalovaného, že k němu přišli v roce 1923 do bytu tři muži, A., K. a třetí neznámého jména, že jeden z nich mu řekl, by převzal objednávku tiskařskou, že se však s nimi nedal do jednání, poněvadž se mu věc zdála podezřelou; že po několika dnech přišel zase K. a sdělil, že mají stroj, že s ním však neumějí zacházeti, by jim to obžalovaný ukázal; že později mu řekl T. (další člen komplotu), že by si mohl zhotoviti padělané peníze, že by mu opatřil peněžníka, který by padělky uvedl do oběhu; a dále na základě seznání spoluobžalovaného R-a, že mu řekl stěžovatel, který se vydával za bankovního úředníka, s nímž se měl obžalovaný jako sjednaný litograf sejít: »Vy jste tedy ten pán, a chce-li vaše banka převzítí bankovky, musíte mi bezpodmínečně říci šifrový klíč čísel a serií« a konečně na základě seznání svědka Antonína T., že byl u obžalovaného poprvé v létě 1923 a že mu řekl, že několik osob má úmysl vyráběti padělané 20 Kč, chce-li jim při tom pomáhati jako litograf, že to však tenkrát i později odmítl, poněvadž o takových manipulacích nechtěl ničeho věděti; a dospěl na tomto základě k formálně bezvadnému přesvědčení, že obžalovanému bylo známo, že několik osob (A., K., T.) má úmysl padělati státovky, a, že se pokoušeli

zjednati jednak litografa k výrobě papírových peněz, jednak osoby, které by padělané peníze udávaly. Tato činnost, svádění (obžalovaného H.), tedy individuální určité osoby k padělání československých státovek (dvacetikorunových), tedy k činu individuálně určitému, spadá podle toho, co bylo dříve řečeno, nepochybně pod trestní sankci §u 9 tr. zák. a §u 1 zákona ze dne 22. května 1919, čís. 269 sb. z. a n. Úmyslné neoznámení této činnosti — o níž obžalovaný měl podle rozsudečných zjištění ve lomostr. úřadu, podřadil tudíž prvý soud právem pod ustanovení §u 6 zákona. Poněvadž v tomto případě jest zjištěno na straně obžalovaného více, než vědomost o pouhém úmyslu několika osob, padělati státovky, totiž vědomost o tom, že určitá osoba byla sváděna k padělání 20 Kč bankovek, tedy k činu trestnému podle §u 9 tr. zák. a §u 1 zákona čís. 269/19, odpovídá odsuzující výrok správnému použití zákona.

Čís. 2156.

Jde o zpronevěru (§ 183 tr. zák.), použil-li člen představenstva úvěrního ústavu pomocí t. zv. soukromého účtu bez svolení správní rady svěřených mu peněz pro své účele.

Cizí věc si »přivlastňuje«, kdo s ní bezprávně nakládá způsobem, toliko oprávněnému příslušejícím.

Skutková podstata zpronevěry nevyžaduje v subjektivním směru zvláštního úmyslu ziskuchtivého, ani úmyslu poškoditi vlastníka věci; stačí úmyslné, t. j. vědomé přivlastnění si (zadržení) svěřené věci.

Podvod jest dokonán již samým oklamáním (uvedením v omyl), třeba ještě škoda nenastala.

Pokus (podvodu) jest možný jen tam, kde se oklamání ještě nezdařilo.

S hlediska §u 197 tr. zák. není nezbytně třeba, by zamýšlená škoda skutečně vzešla; stačí, že byla možná a že ji pachatel zamýšlel.

(Rozh. ze dne 26. října 1925, Zm I 450/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaných do rozsudku krajského soudu v České Lípě ze dne 25. dubna 1925, pokud jim byli stěžovatelé uznáni vinnými, a to: Emil E. zločinem zpronevěry podle §§ů 183 a 184 tr. zák. co do částek 56.100 Kč 87 h a 11.741 Kč 60 h a Anna N-a zločinem podvodu podle §§ů 197, 200, 201 písm. a) a 203 tr. zák.

D ů v o d y:

I. Zmateční stížnost obžalovaného Emila E-a, nenamítajíc ničeho proti odsouzení stěžovatele pro zločiny podvodu podle §§ů 197, 199 a) a 197, 200 a 201 tr. zák., uplatňuje proti odsuzujícímu výroku pro zločin zpronevěry podle §§ů 183, 184 tr. zák. a to pouze pokud byla spáchána zadržením a přivlastněním si 56.100 Kč 87 h a 11.741 Kč 60 h (nikoliv také 8.000 Kč) — důvod zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř.

Stěžovatel popírá, že jednal způsobem, odpovídajícím pojmu zpronevěry, zejména, že jednal v úmyslu, jaký předpokládá § 183 tr. zák. Má za to, že činnost jeho, zjištěnou v rozsudku, že si otevřel svémocně, bez svolení ostatních členů představenstva živnostenského a hospodářského úvěrního ústavu v J. dva účty — t. zv. soukromý a motorový, že odnímal z pokladny, jemu svěřené, buď hotovostí nebo dával na účtech poukazovati peníze svým věřitelům — nelze pokládati za jednání vědomě bezprávné, poněvadž prý mohl počítati s tím, že jeho svémocné dispozice jměním ústavu budou schváleny ostatními členy představenstva, tím spíše, že oba účty byly zjevné a nemohly ujíti pozornosti činitelů ústavu při sestavování půlletních bilancí a při úředních revisích. Poněvadž pak na soukromém účtu byly položky nejen pasivní, nýbrž i aktivní, obsahující značné splátky na vybrané částky, nemusel, ba nemohl prý obžalovaný míti za to, že svémocně otevření a vedení účtu nebude povolánými činiteli ústavu dodatečně schváleno. Zmateční stížnost má za to, že jde pouze o svémocné poskytnutí úvěru sobě samému, nikoliv o vědomě bezprávné přivlastnění si cizích svěřených peněz, o podobný případ, jaký zjišťuje rozsudek v osvobozující části v případě, kde obžalovaný poskytl svémocně úvěr firmě P. na H., a že je rozsudek nedůsledným v tom, že v onom případě obžalovaného odsuzuje, v druhém sprostňuje (výtku rozporu právního rázu). Pokud jde o t. zv. účet motorový, na kterýž si obžalovaný vybral 11.741 Kč 60 h, upořebených k zakoupení Phönomobilu, nelze prý mluvit o zpronevěře proto, že prý obžalovaný nepoužil tohoto vozidla pro své potřeby, nýbrž pro jízdy v zájmu ústavu. Se zmateční stížností, která z největší části (pokud brojí proti skutkovému zjištění rozsudku o subjektivní vině obžalovaného a nedbá při provádění hmotněprávního zmatku čís. 9 a) §u 281 tr. ř. skutkových předpokladů rozsudku) není provedena po zákonu, nelze souhlasiti.

Trestná činnost u zločinu zpronevěry podle §u 183 tr. zák. záleží v tom, že pachatel si zadržuje nebo přivlastňuje cizí statek svěřený. Přivlastňuje si cizí věc ten, kdo s ní bezprávně nakládá (zejména proti vůli oprávněného) způsobem toliko jemu příslušejícím, na př. cizích peněz použije pro sebe. Po stránce subjektivní se nevyžaduje zvláštní úmysl ziskuchtivý, ani úmysl poškodití vlastníka věci; stačí úmyslně, t. j. vědomě přivlastnění si nebo zadrženi svěřené věci. V projednávaném případě právem shledal prvý soud objektivní skutkovou podstatu zločinu zpronevěry v jednání obžalovaného, o němž zjišťuje, že pomocí t. zv. soukromého účtu použil ze svěřených mu peněz živnostenského a hospodářského úvěrního ústavu v J. v době od 1. října 1920 do konce prosince 1922, pro své účely bez svolení (tedy proti vůli) správní rady, oprávněně penězi ústavu disponovati, na hotovosti celkem 56.100 Kč 87 h a dále pomocí t. zv. motorového účtu 1. března 1922 na hotovosti dalších 11.741 Kč 60 h. Ze si obžalovaný přivlastnil cizí svěřené peníze úmyslně (vědomě), zjišťuje soud výslovně a odůvodňuje to úvahami, kde odmítá jako nevěrohodnou obhajobu obžalovaného, že spoléhal na to, že ve svém a matčině majetku bude míti dostatečný fond úhradní, by částky, jichž použil svémocně pro své účely, tedy zpronevěřil — ústavu zase vydal. Ze obžalovaný mohl počítati s tím, že členové před-

stavenstva jeho svémocně a bezprávně nakládání s penězi ústavu dodatečně schválí, soud nezjistil. Obžalovaný ostatně ani netvrdil, že se o takové schválení pokusil a že za tím účelem vůbec něco podnikl. Okolnost, že oba účty byly činitelům banky přístupny, nemůže vyloučiti subjektivní vinu obžalovaného, když mu bylo známo, že nemá dostatečných prostředků vlastních, by ústavu vydal peníze k vlastním účelům použité. K okolnosti, že obžalovaný na soukromý účet také splácel, rozsudek přihlíží, uznáváje ho vinným pouze zpronevěrou hotových peněz, jichž pro sebe použil a nevrátil. Úplně lichou jest námitka stížnosti, že nalézací soud posoudil dvě stejné skutkové podstaty odchylně. Jdeť o dva zcela odlišné skutkové děje. V odsuzující části se jedná o bezprávné použití svěřených peněz k vlastním účelům, v části osvobozující o svémocné poskytnutí úvěru třetí osobě bez schválení správní rady (tedy nikoliv o zpronevěru), při němž natl to přiznává soud obžalovanému, že jednal bezelstně, ne v úmyslu, by ústav poškodil. Tvzení, že obžalovaný používal motorového vozidla, zakoupeného z peněz, vykázaných na t. zv. motorovém účtě, k účelům ústavu, nikoli pro sebe, není vzata z obsahu rozsudku (který naopak zjišťuje, že obžalovaný konal jím osobní projíždky) a nelze k němu proto přihlížeti.

II. Při ústním provedení stížnosti obžalované Anny N-é bylo s hlediska důvodu zmatečnosti podle čís. 9 písm. a) §u 281 tr. ř. namítáno, že prý tu schází pojmový znak zločinu podvodu, totiž uvedení v omyl, poněvadž prý N-á mluvila jen s Emilem E-em a nikdo nemohl býti uveden v omyl, ježto E. o celé manipulaci věděl. Stížnost není v právu. Soud prvě stolice zjistil, že N-á uvedla v omyl představenstvo živnostenského a hospodářského úvěrního ústavu v J. Toto zjištění nebylo napadeno formálněprávním důvodem zmatečnosti podle čís. 5 §u 281 tr. ř. a Nejvyšší soud jest jím vázán. Stížnost musí při uplatňování hmotněprávního důvodu zmatečnosti podle čís. 9 písm. a) §u 281 tr. ř. z tohoto zjištění vycházeti, stížnost však tohoto zjištění nedbá. E. nebyl představenstvem ústavu. To vychází na jevo z §u 14 stanov, podle něhož představenstvo se skládá z ředitele, dvou náměstků a pokladníka; to vyplývá i z ustanovení třetího odstavce §u 17 stanov, podle něhož členové představenstva vyřizují věci společenstva tím způsobem, že ke každému opatření je třeba souhlasu ředitele nebo jednoho z jeho náměstků a pokladníka. Podle stanov nemohl E. sám rozhodovati ani ve vnitřním poměru ani na venek. Ze E. nemohl býti uveden v omyl, nevylučuje ještě uvedení v omyl ostatních členů představenstva, a rozsudek, jak uvedeno, obsahuje v tomto směru zjištění, že představenstvo bylo uvedeno v omyl. Další výtku stížnosti při ústním líčení, že směnku nepředložila věřitelce N-á, nýbrž E., jest bezvýznamnou, poněvadž podle rozsudkového zjištění E. a N-á jednali ve vzájemné dohodě jako spolupachatelé a jeden každý odpovídá netoliko za činnost vlastní, nýbrž za celý výsledek vědomě společného jednání.

Zmateční stížnost obžalované Anny N-é, tak jak byla písemně provedena, dovolává se číselně důvodu zmatečnosti čís. 9 a) a 10, věčně provádí i zmatek čís. 5 §u 281 tr. ř. Namítá, že prý činnost obžalované (padělání směnky k podnětu vedoucího úředníka ústavu) lze posuzovati jen jako pokus podvodu, když obžalovaná ve svém jednání dále ne-

pokračovala, nýbrž svému otci ihned po presentaci směnky svůj čin doznala a tím jeho poškození zabránila (čís. 10 Šu 281 tr. ř.); dovozuje dále, že jde o pokus nezpůsobilým prostředkem, protože prý ze směnky, jejíž padělaní bylo na první pohled zjevno, takže je civilní soud mohl zjištění bez doznání obžalované, nemohla vzejítí Václavu R-ovi žádná škoda, po případě lze prý spatřovati dobrovolné ustoupení od pokusu v tom, že obžalovaná svého otce dodatečně zpravila o pravém stavu věci. Stížnost dále popírá (čís. 9 a) Šu 281 tr. ř.), že obžalovaná, předloživši padělanou směnku úvěrnímu ústavu, jednala v úmyslu, poškoditi Václava R-a, poukazujíc na to, že měla v té době, jako výhradní majitelka firmy N. a H. dostatečné jmění, by mohla zaplatiti dluh ze směnky, na níž byla uvedena jako příjemka. Vytýká, že soud oceral okolnosti, rozhodné pro posouzení úmyslu obžalované, nesprávně, zejména také okolnost, kterou obžalovaná uvedla k své obhajobě, že nemohla dostáti svým závazkům k ústavu pro pokles marky, což prý svědčí proti zjištění rozsudku, že jednala v podvodném úmyslu, a vytýká konečně, že soud svůj výrok o subjektivní vině nesprávně odůvodňuje (čís. 5 Šu 281 tr. ř.). Avšak zmáteční stížnost, která z největší části není vůbec provedena po zákonu, jak bude doličeno, jest i v té části, kde skutečně uplatňuje věcné námitky, zcela bezdůvodnou. Přehlíží především, že podvod jest podle trestního zákona dokonán již uvedením v omyl, třeba ještě škoda nenastala. Pokus jest tedy možným jen tam, kde se oklamání ještě nezdařilo. V tomto případě jest formálně bezvadně zjištěno, že obžalovaná, padělavši dne 1. června 1922 k podnětu spoluobžalovaného Emila E-a a v dohodě s ním směnku danou v D. G. téhož dne, v níž byl její otec Václav R. podepsán jako rukojmí, tím způsobem, že směnečnou sumu přepsala ze 3.000 na 30.000 Kč, předložila ji živnostenskému a hospodářskému úvěrnímu ústavu v J. ku krytí svého dluhu u tohoto ústavu, který činil v dubnu 1922 kolem 30.000 Kč, a uvedla představenstvo ústavu (jež již naléhalo na krytí dluhu) v omyl tím, že v něm vzbudila mínění, že směnka, znějící na 30.000 Kč, poskytuje dostatečnou jistotu za její dluhy. Rovněž formálně bezvadně zjišťuje rozsudek, že obžalovaná oklamala tímto způsobem řečený úvěrní ústav v úmyslu podvodném, totiž v úmyslu, by poškodila svého otce, kterému hrozilo zaplacení celého směnečného dluhu jako směnečnému rukojmí, poněvadž obžalovaná (příjemka směnky) neměla k tomu dostatečných prostředků. Poněvadž tedy jde o podvod dokonáný, jsou bezpředmětnými všechny vývody zmáteční stížnosti, snažící se dovoditi, že pokus byl spáchán prostředkem nezpůsobilým k oklamání a že obžalovaná dobrovolně upustila od dokonání činu v období pokusu. Námitka, že zde není skutkové podstaty zločinu podvodu proto, že z jednání obžalované nemohla vzejítí nikomu škoda, neopírá se o skutkové předpoklady napadeného rozsudku, který zjišťuje, že mohl býti poškozen i ústav, kdyby byl opožděně uplatňoval postizní nárok proti Anně N-é a že by byl jí s t ě nebo pravděpodobně odnesl škodu Václav R. jako směnečný rukojmí, kdyby byla obžalovaná svým doznáním neobjasnila pravého stavu věci. Netřeba podotýkati, že pro skutkovou podstatu podvodu není nezbytně třeba, by zamýšlená škoda skutečně vzešla; stačí, že byla možná a že ji pachatel zamýšlel.

Čís. 2157.

S hlediska Šu 199 a) tr. zák. nezáleží na tom, zda soud svědectví uvěřil a zda mělo na rozhodnutí nějaký vliv.

(Rozh. ze dne 29. října 1925, Zm I 468/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmáteční stížnost obžalované do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 28. dubna 1925, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou zločinem podvodu podle §§ 197, 199 a) tr. zák.

Důvody:

S hlediska důvodu zmátečnosti Šu 281 čís. 9 a) tr. ř. vytýká stížnost napadenému rozsudku, že, řešiv otázku, je-li tu skutková podstata zločinu podvodu podle §§ 197, 199 a) tr. zák., nepřihlížel ke skutečnosti, že procesní soud žalobu zamítl, tak že svědectví obžalované v právní rozeprí nemělo vlivu na soudní rozhodnutí. Ustanovení Šu 199 a) tr. zák. předpokládá prý křivé svědectví, jež se týká okolností, které měly vliv na výsledek sporu. V projednávaném případě nepřikládal prý procesní soud svědecké výpovědi obžalované prázdného významu, pročť prý žalobu zamítl. Tvrzení zmáteční stížnosti, že procesní soud nepřikládal svědectví obžalované prázdného významu, dlužno pojímati v tom smyslu, že procesní soud svědecké výpovědi obžalované neuvěřil; neboť zmáteční stížnost připouští na jiném místě v souhlase s rozhodovacími důvody napadeného rozsudku, že žaloba byla zamítnuta proto, že procesní soud nepovažoval svědectví obžalované za věrohodné, a netvrdí, že procesní soud nepřikládal okolnostem, obžalovanou jako svědkyni potvrzeným, vzhledem k jejich povaze významu. Dle uvedeného jest míti za to, že zmáteční stížnost je toho názoru, že křivé svědectví jest jen tenkrát trestným, když mu bylo soudem uvěřeno a když mělo následkem toho, jakož i vzhledem k povaze okolností, jichž se týkalo, vliv na rozhodnutí věci, v níž bylo vydáno. Tento názor jest zjevně nesprávným. Svědek je povinen udati při výslechu na soudě podle svého nejlepšího vědomí a svědomí čistou a úplnou pravdu. V důsledku toho vyhledává se ke skutkové podstatě zločinu křivého svědectví podle §§ 197, 199 a) tr. zák. pouze, by svědek udal před soudem vědomě nepravdu. Na soudu jest, by svědectví hodnotil. Bylo-li svědectví soudem uvěřeno a mělo-li svědectví vliv na rozhodnutí čili nic, je s hlediska Šu 199 a) tr. zák. lhostejno.

Čís. 2158.

Zpronevěra (§ 181 tr. zák.) věci doličných soudním úředníkem. Pachatel nemůže se omlouvatí (§§y 3, 233 tr. zák.) tím, že mohl míti za to, že se nedopouští ničeho trestného, když šlo o věci, jež měly býti dle usnesení soudu zničeny.

Zbrojní patent ze dne 24. října 1852, čís. 223 ř. zák.

Ustanovení Šu 36 pat. týká se nosení zbraní, nikoliv též nábojů beze zbraně.

Boxer jest zakázanou zbraní ve smyslu Šu 32 pat. Pachatele (držitele) nevyvíňuje předpoklad, že je dovoleno držeti zakázanou zbraň za jiným účelem, než by jí bylo použito k útoku nebo k obraně (boxeru jako těžítka).

(Rozh. ze dne 29. října 1925, Zm II 360/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Mor. Ostravě ze dne 14. května 1925, pokud jím byl obžalovaný sprostěn podle Šu 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro zločin zpronevěry podle §§ 181, 182 tr. zák. a pro přestupky podle §§ 32 a 36 zbroj. pat., pokud čelila proti výroku, jímž byl obžalovaný sprostěn z obžaloby pro přestupek Šu 36 zbroj. pat. V ostatních směrech jí vyhověl, zrušil rozsudek soudu první stolice ve výrocích, pokud jimi sprostěn byl obžalovaný z obžaloby pro zločin zpronevěry ohledně 28 nábojů loveckých, 30 nábojů revolverových, 1 náboje flobertkového a 1 boxeru a z obžaloby pro přestupek Šu 32 zbroj. pat., a vrátil věc nalézacímu soudu, by jí v rozsahu tohoto zrušení znova projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost veřejného obžalobce napadá — dovolávajíc se důvodu zmatečnosti podle čís. 5 a čís. 9 písm. a), nesprávně i čís. 9 písm. b) Šu 281 tr. ř. — rozsudek první stolice jen, pokud sprostňuje obžalovaného 1. z obžaloby pro zločin zpronevěry ohledně 28 nábojů loveckých, 30 nábojů revolverových, jednoho náboje flobertkového a jednoho boxeru, 2. z obžaloby pro přestupek podle Šu 32 zbroj. pat., 3. z obžaloby pro přestupek podle Šu 36 zbroj. pat.

I. V tomto směru jest stížnost bezdůvodnou. Rozhodovací důvody první stolice vyslovují, že není prokázáno, že obžalovaný boxer nosil. Stížnost nenapadá tento výrok, takže zůstává závazným i pro zrušovací soud, a sprostňující výrok ohledně boxeru odůvodněn tím, že není zjištěno, že se obžalovaný v tomto směru skutku mu za vinu daného dopustil. Obžaloba vinila dále obžalovaného, že nosil bez povolení a, nemoha prokázati nutnost odvrácení hroziícího mu nebezpečí, 45 nábojů flobertkových, a že se i tím dopustil přestupku Šu 36 zbroj. pat. Než toto místo zákona mluví toliko o zbraních a nelze je rozšířiti na nosení nábojů bez zbraně, tím méně, že netoliko zbrojní patent, nýbrž i prováděcí nařízení ze dne 29. ledna 1853, čís. 16 ř. zák. a minist. nařízení ze dne 11. února 1860, čís. 39 ř. zák. rozeznávají důsledně mezi zbraněmi a střelivem a, že § 5 nařízení uvádí jako střelivo i hotové patrony pro střelné zbraně. Rozsudek je tudíž v této části sprostňujícího výroku podle Šu 259 čís. 3 tr. ř. odůvodněn již právní úvahou, že na příslušnou část žalobního děje není v zákoně uložen trest.

II. Rozhodovací důvody vyslovují jednak (bez podrobnějších úvah), že, pokud se týče boxeru a nábojů, jež byly u obžalovaného nalezeny, byla by zde po stránce objektivní skutková podstata zpronevěry, jednak,

že není prokázáno, zda u obžalovaného nalezené patrony byly všechny z věcí doličných, ježto obžalovaný skutečně obdržel některé od F-a. Právem vytýká stížnost větou, že rozsudek neuvádí, co vlastně v tomto směru vzal za prokázáno, výroku první stolice neúplnost důvodů, správně nejasnost. Statkem svěřeným byly by toliko náboje, jež si obžalovaný vzal z věcí doličných u soudu uložených, nikoliv i náboje, jež dostal obžalovaný mimo úřad od svědka F-a. Nevyslovil-li se rozsudek určitě, přesně a podrobně o tom, které z nábojů a kolik jich pocházely od F-a a které (kolik) ze soudního depositu, jest výrok jeho nejasným a to co do skutečností rozhodných, ježto zjištění hodnoty zpronevěřeného statku do 50ti nebo nad 50 Kč, na níž závisí kvalifikace zpronevěry jako přestupku podle Šu 461 tr. zák. nebo jako zločinu podle Šu 181 tr. zák., předpokládá přesné zjištění, které náboje — mimo boxer, jehož cena jest uvedena 40 Kč — si obžalovaný vzal z doličných věcí, jemu svěřených. K další větě rozhodovacích důvodů — vztahující se ostatně zřejmě k činům jiných osob, nikoliv k zpronevěře obžalovaného — že věci ku zničení určené jsou bezcenné a, že zájem státu čelí pouze k odebrání věcí těch obžalovanému, nikoliv na zničení munice, budiž poukázáno na předpisy Šu 46 zbrojního patentu a na výpověď svědka F-a, podle níž nebyly věci u obžalovaného zabavené nikterak bezcennými, nehledě ani k tomu, že uvažováno nebylo, zdali neměly tyto u obžalovaného nalezené doličné věci z části snad stranám býti vydány a nikoliv zničeny. Se závěrem nalézacího soudu, že skutková podstata zpronevěry jest po stránce objektivní v naznačeném rozsahu dána, není v rozporu další věta rozhodovacích důvodů, že obžalovaný boxer jenom ještě před zničením potřeboval jako těžítka. Nehledě k tomu, že § 46 zbroj. pat. má na mysli v první řadě (před zničením) zužitkování propadlých zbraní a munice pro veřejné účely a zpeněžení jich, po případě jejich zbytků ve prospěch ústavů chudých, brání vážné ohledy, jichž jest soudům při dotýčných opatřeních šetřiti, tomu, by soudní zřízení nepoužívali propadlých zbraní a střeliva — třeba jen přechodně pro své osobní potřeby, byť s úřadem související, a aby se zničení, bylo-li soudem nařízeno, nedálo způsobem, který jest — jako na příklad používání střeliva na honbu — na prospěch jednotlivce.

Přes onen objektivní závěr sprostňuje nalézací soud obžalovaného z obžaloby z důvodu, že obžalovaný mohl míti za to, že bera si patrony, určené k zničení, nedopouští se trestného činu, že proto není skutková podstata zpronevěry splněna po stránce subjektivní, a že totéž platí též o boxeru, protože tvrzení obžalovaného, že byl rovněž určen ku zničení, není vyvráceno a jest věrohodno. Právem napadá stížnost tento výrok jako právně pochybený. Předpoklad obžalovaného, pro nějž vylučuje nalézací soud jeho subjektivní vinu, nebyl by než omylem o trestnosti nebo beztrestnosti závažného skutku, tedy neznalostí zákona, již se pachatel podle zásady Šu 3 (233) tr. zák. nemůže omlouvat. Zodpovědnosti sprostňuje pachatele zpronevěry jedině nedostatek vědomí, tímto deliktem předpokládaného, že se způsob, jakým s věcí nakládá, přičií příkazu, s jakým, neb účelu, za jakým mu věc byla svěřena. Toto vědomí obžalovaného není v rozsudku ani zjištěno ani popřeno. Rozhodovací důvody vůbec neuvažují o tom, zda bylo obžalovanému ze služebních předpisů,

ze zvláštních pokynů představených, z opatření, na nichž se soud usnesl ohledně věcí, o které jde, z postupu soudu v jiných obdobných případech aneb odjinud známo či neznámo, jakými úkony ohledně zbraní a střeliva, do soudního uschování vzatých, jest úředník kancelářského oddělení pověřen před a po soudcovských usneseních, k věcem těm se vztahujících, které úkony se vymykají z jeho služebních oprávnění a povinností, jakým způsobem dlužno a jakým nesmí se provéstí zničení zbraní a střeliva, bylo-li vůbec soudem nařízeno, a zda přičí se účelu svěření, po případě příkazu svěřitelovu takto vymezenému způsob, jakým obžalovaný s věcmi nakládal, a účel, za jakým je ze soudní úschovy vzal. Výrok, sprostňující obžalovaného i ohledně věcí, ohledně nichž shledal nalézací soud objektivní skutkovou podstatu zpronevěry, z obžaloby pro pouhý nedostatek vědomí o trestnosti skutku, spočívá na nesprávném použití zákona a jest zmatečným podle čis. 9 písm. a) §u 281 tr. ř.; příslušný objektivní závěr jest podle toho, co shora uvedeno, stížen zmatkem podle čis. 5 §u 281 tr. ř.

III. Pokud jde o přestupek §u 32 zbroj. pat., nejsou, jak stížnost důvodně vytyká, v rozsudku uvedeny důvody, z nichž nalézací soud sprostil obžalovaného z obžaloby pro neoprávněné držení 45 nábojů, takže jest rozsudek i v tomto směru stížen zmatkem nedostatku důvodu podle čis. 5 §u 281 tr. ř. Ohledně boxeru zjišťují sice rozhodovací důvody, že obžalovaný používal boxeru jako těžítka, jelikož nosil domů spisy a je vyřizoval. Rozhodovací důvody nepochybují patrně ani o tom, že boxer je zbraní zakázanou (srov. ostatně čis. 3828 úř. sb. nálezů býv. zrušovacího soudu vídeňského) a sprostňují obžalovaného v tomto směru z obžaloby z důvodu, že si nebyl vědom toho, že drží zbraň zakázanou. Právem namítá stížnost, že i tento výrok je právně pochybeným. Dá-li se napadenému závěru se zřetelem na jeho předpoklad ten výklad, že obžalovaný měl za to, že zakázanou zbraň jest dovoleno držeti za jiným účelem, než by jí bylo použito k útoku neb obraně, byl by tento předpoklad jen omylem o rozsahu zákazu §u 32 zbroj. pat., který zakazuje a tresce držení zakázaných zbraní bez výjimky a bez ohledu na účel držby (srov. obzvláště §§y 9, 10 zbroj. pat.), již rozumí se zde jako pro ostatní obor trestního zákona i pouhá moc. Avšak i smysl závěru, že obžalovaný předpokládal, že boxer není zakázanou zbraní, poukazoval by jen k neznalosti, k nesprávnému výkladu ustanovení §u 2 zbroj. pat. Jak ustanovení §u 32 zbroj. pat., jež zakazuje držení zakázaných zbraní a střeliva bez povolení, tak i ustanovení §§ů 2 a 3 téhož patentu, v nichž pojmy zakázaných zbraní a střeliva vymezeny, jsou doplňkem trestního zákoníka, takže i pro ně platí shora uvedená zásada §§ů 3, 233 tr. zák. Sprostil-li nalézací soud obžalovaného přes to z obžaloby pro pouhý nedostatek vědomí, že drží zbraň zakázanou, jest výrok ten výsledkem nesprávného použití zákona a zmatečným podle čis. 9 písm. a) §u 281 tr. ř.

Čis. 2159.

Trestání válečné lichvy (zákon ze dne 17. října 1919, čis. 568 sb. z. a n.).

Pojmu »pletich« (§ 11 čis. 4 zákona) odpovídá každé úmyslné jednání, které vybočuje z mezí řádného obchodování.

Spadá sem předání dovozního povolení jiné osobě, leč že by se tím cena dovážených předmětů potřeby nestupňovala zbytečně na úkor spotřebitelů.

(Rozh. ze dne 30. října 1925, Zm I 346/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnou stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 31. března 1925, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle §u 11 čis. 4 zákona ze dne 17. října 1919, čis. 568 sb. z. a n., mimo jiné z těchto

důvodů:

Pojmu pletich ve smyslu §u 11 čis. 4 zákona ze dne 17. října 1919, čis. 568 sb. z. a n. odpovídá každé úmyslné jednání, které vybočuje z mezí řádného obchodování. Bylo-li někomu uděleno dovozní povolení, má dovoz zásadně provéstí sám. Tomu nasvědčují již to, že dovozní povolení uděluje se jen na žádost a zní na určité jméno. Provedení dovozu předmětů potřeby za účasti osoby třetí jest s hlediska zákona nezávadným jen tenkrát, nebyla-li tímto způsobem provedení dovozu cena předmětů potřeby, o jejichž dovoz šlo, zbytečně na úkor spotřebitelů stupňována. Podle zjištění nalézacího soudu dal si obžalovaný od R-a pro družstvo za 50 koní, jichž dovozní povolení se týkalo, vyplatiti po 250 Kč, tedy asi tolik, kolik by činil zisk družstva, kdyby bylo dovoz provedlo samo, a předal pak dovozní povolení R-ovi, by dovoz provedl, a umožnil mu tím vědomě docílení dalšího zisku na úkor kupujících, jsa si vědom, že tím páše něco nedovoleného. Dovozní povolení neuděluje se zajisté za tím účelem, by ten, komu bylo uděleno, dal si prostě vyplatiti od jiné osoby celý zisk, jehož by docílil, kdyby dovoz sám provedl, a předal pak dovozní povolení této osobě, by dovoz provedla a na úkor spotřebitelů rovněž z obchodu těžila. Jedná-li tak ten, komu bylo dovozní povolení uděleno, nebo jeho zástupce, vybočuje tím úmyslně z mezí řádného obchodování. Vzhledem k uvedeným skutkovým zjištěním shledal nalézací soud v tom, že obžalovaný za oněch okolností předal dovozní povolení R-ovi, právem pletichy po rozumu §u 11 čis. 4 zákona. Nalézací soud zjistil dále, že tyto pletichy byly způsobily stupňovati cenu předmětů potřeby, o které tu šlo, ježto obchodník koňmi R. zajisté do ceny dovezených koní při jich prodeji k oněm 250 Kč, jež musil zaplatiti za každého koně obžalovanému, připočítal ještě svůj vlastní zisk, takže cena koní o onen obžalovanému vyplacený peníz stoupla, a zjistil posléze též, že obžalovanému bylo známo, že cena koní následkem jeho jednání stoupne. Z uvedeného vysvítá, že byly nalézacím soudem zjištěny všechny náležitosti objektivní a subjektivní skutkové podstaty přečinu, obžalovanému za vinu kladeného. Napadený rozsudek nezjišťuje sice výslovně, že bylo obžalovanému D-ovi uděleno zmocnění k onomu ujednání s R-em, posuzuje však, jak vysvítá z věty rozhodovacích důvodů: »Poněvadž

dovozní povolení vystaveno bylo pro družstvo, nebyl obžalovaný oprávněn, ani kdyby ho k tomu byl Jan D. zmocnil, toto dovozní povolení předati někomu jinému, a učiniv tak, pustil se do pletich ve smyslu §u 11 č. 4 zák. ze dne 17. října 1919, č. 568 sb. z. a n. věc též s hlediska tomu odpovídajícího. Pro právní posouzení jednání obžalovaného jest lhostejno, zda bylo obžalovanému zmocnění uděleno čili nic; neboť i kdyby byl obžalovaný jednal na základě zmocnění D-em mu uděleného, nemohlo by to nic měniti na jeho zodpovědnosti za trestný čin, jehož se dle zjištění nalézacího soudu dopustil. Zejména nevyklučovalo by zmocnění zlého úmyslu obžalovaného. Má-li býti posléze uvedená námitka zmateční stížnosti pojmána v tom smyslu, že se mu přihodil omyl, pro který nebylo lze v jednání, o které tu šlo, spatřovati trestný čin, dlužno poznamenati, že by tu přicházel v úvahu pouze omyl trestněprávní, jímž se podle §§ú 3, 233 tr. zák. nikdo nemůže omlouvatí.

Čís. 2160.

Jde o podvod ve smyslu §u 199 písm. d) tr. zák., padělal-li pachatel v ohlašovací lístku datum jeho vystavení a přiložil jej k žádosti o podporu v nezaměstnanosti, by tak vykázal náležitost tříměsíčního pobytu v místě, úřadem podporu vyplácejícím požadovanou, třeba zákon (z 12. srpna 1921, č. 322 sb. z. a n.) náležitosti té nevyžaduje.

Nejde o čin spáchaný z pohnutek nízkých a nečestných (§ 3 č. 4 zák. ze dne 31. ledna 1919, č. 75 sb. z. a n.), pobírá-li nezaměstnaný z nouze neoprávněně podporu nezaměstnaných.

(Rozh. ze dne 30. října 1925, Zm II 253/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 3. dubna 1925, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinením podvodu podle §§ú 197, 199 písm. d), 200, 203 tr. zák., vyhověl však odvolání obžalovaného proti výroku, jímž se vyslovuje u něho ztráta práva volebního do obcí, a výrok ten zrušil.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost obžalovaného, uplatňující zmatky č. 4 a 5 §u 281 tr. ř., jest bezdůvodna. Prvý zmatek odvozuje stížnost ze zamítnutí návrhů obhajoby, a) aby bylo vyžádáno nařízení ministerstva sociální péče a podle něho zjištěno, zda tříměsíční pobyt jest podmínkou pro nárok na podporu v nezaměstnanosti, b) aby slyšen byl domovník P. jako svědek o tom, že obžalovaný měl stále bydliště u Leopoldiny P-ové od 15. března 1922 a že tam bydlel i s rodinou v době, kdy žádal o podporu. Než neprávem. Zamítnutí vývodních návrhů může býti pro obžalovaného jen tehda podkladem pro uplatňování zmatku §u 281 č. 4 tr. ř., jde-li o návrhy způsobilé, by objasnily věc v rozhodujících směrech ve prospěch obhajoby. To však o oněch návrzích tvrditi nelze. Byť i svědek Z. nebyl s to soudu předložiti výnos ministerstva sociální péče, jehož se dovolá-

val na doklad svého tvrzení, že předpoklad povolení podpory nezaměstnanému tvoří tříměsíční pobyt v obvodu obce, kde se podpora požaduje — podle přípisu ministerstva sociální péče, dodatečně ke spisům připojeného, sluší míti za to, že takový výnos ministerstvem skutečně vydán nebyl — a byť i jsoucnost úředního předpisu jest skutečností, kterou ovšem v případě jejího popírání pravidelně zjistiti bude jeho vyžádáním od dotyčného úřadu, přece nebylo ze žádné strany popíráno, — a nalézací soud se v důvodech svého usnesení právem dovolává i stěžovatelovy znalosti dotyčných poměrů, — že alespoň praxe úřadu v B., k rozhodování o udělení podpory povolaného, činila povolení podpory, příslušející jen nezaměstnaným, v obci bydlicích, pro jich osobu a pro členy rodiny, žijící s nimi ve společné domácnosti (§ 4 zák. ze dne 12. srpna 1921, č. 322 sb. z. a n.), závislým na průkazu tříměsíčního pobytu, ježto by jinak stěžovatel nebyl cítil potřebu použití podvodného prostředku k průkazu svého tříměsíčního bydlení v B. Že rodina stěžovatelova v rozhodné době s ním ve společné domácnosti nebydlela, zjistil nalézací soud na základě jiných výsledků hlavního přelíčení, a nebylo proto opatření výnosu ministerstva sociální péče na průkaz neoprávněného vylákání příspěvku pro členy rodiny již předem vůbec potřebí. Ale i pokud šlo o osobní podporu stěžovatele samého nezáleží na tom, zda spočívalo požadování průkazu tříměsíčního pobytu na výslovném předpisu ministerstva, či jen na stěžovateli známé praxi úřadu, jakmile nalézací soud byl s to zjistiti okolnost jediné rozhodující (§ 4 zák. ze dne 12. srpna 1921, č. 322 sb. z. a n.), že ani obžalovaný sám v B. stálého bydliště neměl, nýbrž u P-ové toliko přespával. Jakmile stěžovatel věděl, že podporu jemu a jeho rodině vůbec nepřislušející vylákati může toliko průkazem tříměsíčního bydlení s rodinou v B. a za tím účelem za jeho přispění padělaný výkaz tříměsíčního bydlení úřadu předložil, dopustil se zločinu, za vinu mu kladeného, ať již požadavek průkazu spočíval na výslovném předpisu ministerstva, nebo toliko na praxi úřadu, chtějícího tím patrně předejít, by i nezaměstnaní, kteří se jen zcela přechodně v obvodu obce zdržují a proto nároku na podporu tam nemají, jí nebrali. Zamítnutí navrženého důkazu nemělo proto rozhodujícího významu a nemohl jím stěžovatel ve své obhajobě nezákonně býti omezován. Návrh ad b) byl však soudem právem zavržen jako nerozhodný a proto zbytečný, ježto měl nalézací soud v seznání Leopoldiny P-ové ve spojení s přípisem městského úřadu v J. mnohem spolehlivější podklad pro zjištění skutečného stavu v době spáchání trestného činu, než by mu jej mohl poskytnouti po uplynutí doby téměř tříleté výslech domovníka, který neměl na věci nijakého zájmu. Pokud pak jde o další stížnosti uplatňovaný zmatek §u 281 č. 5 tr. ř., že soud spokojil se ve směru pod a) blíže uvedeném s výpovědí svědka Z-y o obsahu právních předpisů, což prý činí výrok jeho neúplným a v příčině okolností, zda měl, či neměl stěžovatel nárok na podporu vlastně neodůvodněným, stačí poukázati na to, co v příčině zamítnutí návrhu pod a) výše bylo uvedeno. Ostatně šlo by ve skutečnosti jen o neúplnost řízení pro neprovedení navrženého, však neprovedeného důkazu, nikoli o neúplnost výroku soudu, jež jediné přicházela by s hlediska §u 281 č. 5 tr. ř. v úvahu, a o nepostačitelnost důvodů skutečně uvedených, která se nerovná

úplnému chybění důvodů, jak je § 281 čís. 5 tr. ř. předpokládá. Zmateční stížnost bylo proto jako bezdůvodnou zavrhnouti.

Odůvodněno jest odvolání obžalovaného, pokud směřuje proti výroku, jímž byla u něho vyslovena ztráta práva volebního. Nálezací soud odůvodňuje tento výrok pouze tím, že čin byl spáchán z pohnutek nízkých a nečestných, aniž by však uvedl bližší okolnosti, které by poukázaly na takové pohnutky. Zrušovací soud nemá vzhledem k zjištěným okolnostem za to, že obžalovaný spáchal trestný čin ze ziskuchtivosti nebo z jiných pohnutek nízkých a nečestných, má spíše za to, že obžalovaný, jsa bez práce a bez výdělku, dal se k činu pohnouti nouzí, v níž se se svou rodinou ocitl. Ježto tu tedy není zákonného předpokladu pro vyslovení ztráty práva volebního, totiž pohnutek nízkých a nečestných (§ 3 čís. 4 zákona ze dne 31. ledna 1919, čís. 75 sb. z. a n. ve znění zákona ze dne 18. března 1920, čís. 163 sb. z. a n.), bylo odvolání v tomto směru vyhověti a napadený výrok zrušiti.

Čís. 2161.

Trestání válečné lichvy (cís. nař. ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. zák.).

Pouhý nedostatek živnostenského oprávnění k obchodu potravinami nezakládá řetězového obchodu ve smyslu §u 23 čís. 4 zákona.

Dovází-li pachatel potraviny z ciziny a prodává je v tuzemsku přímým spotřebitelům, dopouští se řetězového obchodu jen, nakupuje-li v cizině u překupníků, ač může nakupovati přímo u výrobců.

Nejvyšší ceny v tuzemsku stanovené jsou výrazem průměrných nákladů a zisků toliko pokud jde o zboží tuzemské výroby a nelze je beze všeho pokládati za přiměřené i pro cizozemské výrobky.

(Rozh. ze dne 3. listopadu 1925, Zm II 408/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského jakožto nálezacího soudu v Mor. Ostravě z 8. května 1925, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem předražování podle §u 20 čís. 1 a 2 b) cís. nařízení ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. zák. a přečinem řetězového obchodu podle §u 23 čís. 4 téhož zákona, zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nálezacímu soudu, by jí znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Stížnosti, napadající rozsudek prvé stolice jen, pokud uznává obžalovaného vinným přečiny (přímého) předražování a řetězového obchodu, nelze upříti oprávnění, pokud uplatňuje důvod zmatečnosti podle §u 281 čís. 9 písm. a) tr. ř. Právem namítá stížnost, že nedostatek živnostenského oprávnění k obchodu nemá významu, ježž mu přikládá nálezací soud, a že nálezací soud přehlédl, že šlo při předmětech závadné činnosti o zboží, dovážené z celní ciziny. I tuto skutečnost dlužno (arcíř jen pokud nejde o potraviny, dovážené ze Slovenska po převratu) po-

kládati za rozsudkem zjištěnu. Třebaže není v rozsudku o ní zvláštního výroku, uvádějí rozhodovací důvody, že obžalovanému dováželi potraviny Maďary ze Slovenska, po případě konduktéři z Budapešti, že obžalovaný dovážel různé potraviny ze Slovenska, že jezdil na Slovensko i do Polska, odkud dovážel slaninu atd.; rozhodovací důvody neprojeví pochybností o cizozemském původu potravin, jimiž obžalovaný obchodoval, a vyslovují v právních úvahách, že konduktéři maďarští nepatřili ke kruhům výroby. Veškerá ustanovení o předražování v širším slova smyslu směřují k tomu, by tuzemští spotřebitelé dostali předměty potřeby za ceny ne vyšší, než činí součet nákladů nutných, neb alespoň účelných k výrobě a převodu z výroby na spotřebitele, včetně mírných zisků výrobce a nutných, neb alespoň účelných článků převodu. Konečná, vůči přímému spotřebiteli v tuzemsku uplatňovaná cena nemá podle těchto ustanovení býti zvýšena nebo zvyšována ani nadměrností zisku výrobce nebo některého nutného (účelného) mezičlánku, ani (byť jinak přiměřenými) náklady nebo zisky osoby, ježž účast na převodu zboží z výroby do potřeby byla zbytečna. S otázkou nutnosti (účelnosti) či zbytečnosti mezičlánku nemá nic společného otázka, zda byl mezičlánek k činnosti takového rázu živnostensky oprávněn čili nic. Předpisy, že k výdělečné činnosti určitého druhu je třeba, by živnost byla úřadu ohlášena a ohláška úřadem vzata na vědomí (schválena), slouží zcela jiným účelům, než ochraně spotřebitelstva proti zbytečnému zdražování zboží. Proto se příčí správnému výkladu zákona, odvozuje-li napadený rozsudek závěr, že obžalovaný provozoval řetězový obchod, vsunuv se neprospěšným a zbytečným způsobem mezi výrobu a spotřebu, z pouhého nedostatku (živnostenského) oprávnění k obchodu potravinami. K opodstatnění tohoto právního závěru bylo naopak, i pokud jde o potraviny obžalovaným po převratě, v době plebiscitu ze Slovenska dovážené, nezbytno zjištění jinakých skutečností, při čemž bylo by arcíř rozeznávat mezi potravinami státem obhospodařovanými a potravinami jinými. Takových skutečností rozsudek nezjišťuje. Pokud pak jde o jiné obchodování obžalovaného, není bez významu skutečnost, nálezacím soudem nezhodnocená, že zboží bylo původu cizozemského. Neboť převod zboží cizozemské výroby do tuzemské spotřeby nemůže se obejít bez činnosti dovozce. Dovážel-li obžalovaný sám potraviny z cizozemska a prodával-li je (jak rozsudek zřejmě předpokládá) v tuzemsku přímým spotřebitelům, bylo by v této části překupnické činnosti obžalovaného sledati řetězový obchod jen potud, pokud obžalovaný nakupoval v Maďarsku (Slovensku) a Polsku u překupníků, ačkoliv byl možným přímým nákup u tamějších výrobců. Tento předpoklad není zjištěn. A za prodávání přímým spotřebitelům zboží, ježž bylo dováženo konduktéry (Maďary) z cizozemska, byl by obžalovaný s hlediska řetězového obchodu zodpovědným jen tehdy, vsunul-li se zbytečně mezi tyto dovozce a tuzemské spotřebitele, protože jeho odběratelé mohli kupovati přímo u dovozců, nebo věděl-li, že dovozci nenakupovali, ač to bylo možno, přímo u cizozemských výrobců. Ani o těchto předpokladech nálezací soud neuvažoval a jich nezjistil, ačkoliv k nutnosti úvah o prvním předpokladu poukazovala obhajoba obžalovaného, že odběratelé jeho

neměli přístupu na nádraží, kam přivázeli potraviny maďarští konduktéři. Jak dovozeno, není skutková podstata přečinu řetězového obchodu naplněna skutečnostmi v rozsudku zjištěnými, takže výrok, uznávající obžalovaného tímto přečinem za vinna, spočívá na nesprávném použití zákona a jest zmatečným podle čís. 9 a) Šu 281 tr. ř.

Neobstála-li tato část výroku o vině, nemůže obstát ani další výrok, že obžalovaný jest vinen přečinem přímého předražování, a dlužno přisvědčiti vývodům stížnosti také, pokud poukazují zřetelně k námitce, že zákonná známka zřejmé přemrštěnosti ceny nedošla v rozsudku skutkového opodstatnění. Jelikož napadený rozsudek o povšechně pletichářské povaze obchodování obžalovaného neuvažuje a nezjišťuje skutečnosti, k této povaze poukazujících, nedostává se, bude-li výrok o přečinu řetězového obchodu zrušen, předpokladu, že obžalovaný obchodoval způsobem z rámce řádného obchodování se vymykajícím. Bez tohoto předpokladu nelze však obžalovanému upřít nároku na přiměřený mírný zisk a na náhradu nákladů a bez něho možno zřejmou přemrštěnost prodejních cen obžalovaného odvoditi jen buď z nadměrnosti (nepřiměřenosti) jeho osobního zisku nebo — jelikož obchodoval za účelem vlastního zisku překupnického — z objektivní přemrštěnosti jeho cen nákupních a prodejních. Výše zisku obžalovaného a jeho přílišnosti nalézací soud nezjistil. Nevyšetřil ani nákupních cen, ačkoliv dosti značné rozptýlení prodejních cen může poukazovati k tomu, že obžalovaný přizpůsobil výši prodejních cen různé výši cen nákupních. Rovněž neuvádí rozsudek (mimo poukaz, že řetězový obchodník nemá nároku na zisk vůbec), ze kterých skutkových předpokladů má za to, že prodejní ceny slaniny, líhu, tabáku, másla a vajec byly přemrštěny. A přemrštěnost prodejních cen mouky opodstatňuje napadený rozsudek toliko dalším poukazem, že mouka na lístky stála tehdy 5 Kč za 1 kg. Avšak nejvyšší ceny v tuzemsku stanovené jsou výrazem průměrných nákladů a zisků toliko pokud jde o zboží tuzemské výroby a nelze je beze všeho pokládati za přiměřené ceny také cizozemských výrobků, když výroba v cizině může se díti za podmínek podstatně jiných, než výroba domácí, a i náklady převodu na dovozce mohou býti v cizině v podstatě jinaké, než náklady převodu tuzemského výrobku. Nedožnal-li však znak zřejmé přemrštěnosti ceny žádného skutkového opodstatnění, pokud se týče opodstatnění chybného, spočívá i výrok o přečinu přímého předražování na skutkovém podkladě, jímž není pojem tohoto přečinu naplněn ve všech známkách zákonných; a jest výronem nesprávného použití zákona, takže i tento výrok je stížen zmatkem čís. 9 písm. a) Šu 281 tr. ř.

Čís. 2162.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.).

Jde o zločin podle čís. 3, nikoliv jen o přečin čís. 2 Šu 15 zákona, upozorňoval-li komunistický řečník nováčky-komunisty, že budou vědět, proti komu mají zbraně použiti.

(Rozh. ze dne 4. listopadu 1925, Zm I 418/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Liberci ze dne 14. dubna 1925, pokud jím byl obžalovaný uznán vinným toliko přečinem podle Šu 15 čís. 2 zákona na ochranu republiky a nikoliv zločinem podle Šu 15 čís. 3 zákona, na který zněla obžaloba, zrušil napadený rozsudek a uznal obžalovaného vinným posíleze uvedeným zločinem.

Důvody:

Zjištěno jest, že obžalovaný dne 27. července 1924 na veřejné schůzi komunistické strany pravil ve své řeči k nováčkům mezi jiným toto: »Wir jugendliche Arbeiter, welche einrücken sollen, wir werden auch einrücken, wir werden auch mit dem Waffen umzugehen lernen, wir werden aber auch wissen, gegen wen wir sie zu wenden haben.« Nalézací soud shledal ve slovech těch pouze skutkovou povahu přečinu podle Šu 15 čís. 2 zák. na ochranu republiky a nikoli zločin podle Šu 15 čís. 3 zákona, spáchaný podle obžaloby tím, že obžalovaný slovy těmi podněcoval k vojenskému zločinu. Podle náhledu soudu jest prý projev obžalovaného příliš nejasným a neurčitým, než aby se v něm mohlo se vši určitostí spatřovati podněcování k vojenskému zločinu; slova ta opodstatňují prý spíše podněcování k jinému zločinu, než vojenskému, totiž ku zločinu vraždy vůči nositelům kapitálu, nepřátelům to mezinárodního proletariátu, zejména proti faktorům kapitalistického řádu hospodářského. Proti tomu uplatňuje zmateční stížnost státního zastupitelství právem důvod zmatečnosti podle čís. 10 Šu 281 tr. ř. pro nesprávné podřadění v obžalobu daného jednání pod zákon. Stížnost zdůrazňuje právem, že slova obžalovaného nebyla řízena na všeobecnost blíže neurčenou, nýbrž že platila nováčkům, kteří měli nastoupiti vojenskou službu. Tuto okolnost rozsudek také zjišťuje a vychází to s naprostou určitostí z pronesených slov. Obrátil-li se však obžalovaný se svými slovy na nováčky, budoucí to vojiny, a pravil-li k nim, že budou vědět, proti komu mají zbraně použiti; je-li jisto, že obžalovaný jest příslušníkem politického směru, jehož cílem jest, jak soud správně vytýká, změna platného nyní řádu hospodářského a státního v republiku dělníků a rolníků násilím a terorem, tudíž revolucí; nelze-li dále podle zjištění soudu pochybovati o tom, že obžalovaný právě vzhledem k tomuto svému politickému smýšlení podněcoval ku vyvraždění nositelů a představitelů kapitalistického hospodářství, plyne ze všeho toho jedině možný závěr, pokud se týče je vším tím zároveň zjištěno; že podle úmyslu obžalovaného měli nováčci jako budoucí vojiny v dané chvíli použiti zbraní proti určité části svých spoluobčanů o své újmě a z vlastního rozhodnutí, tudíž vzhledem ku nyní platnému řádu právnímu a státnímu, proti uděleným rozkazům vojenským, pokud se týče za nejhrubšího porušení zvláštních povinností vojenských, jež plniti přísahou se zavázali (§ 142 a násl. vojenského trestního zákona) a jež plniti mají bezpodmínečně a bez ohledu na osobní přesvědčení a politickou příslušnost. Zjištěními rozsudkovými je tudíž opodstatněn předpoklad, že obžalovaný podněcoval ku zločinům vojenským, najmě ku porušení vojenské podřízenosti,

pokud se týče ku zločinu vzpoury (§ 159 písm. a) voj. tr. zák.). Na podkladě zjištěného stavu věci mělo být proto jednání obžalovaného podřadeno správně čís. 3, nikoli jen čís. 2 §u 15 zákona na ochranu republiky. Důvod zmatečnosti čís. 10 §u 281 tr. ř. jest dán, důsledkem čehož bylo rozsudek jako zmatečný zrušiti a uznati obžalovaného vinným ve smyslu obžaloby.

Čís. 2163.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.).

Prostředkem k hanobení státu mohou být i útoky proti jeho orgánům. Jde tu o přečin §u 300 tr. zák., nese-li se při tom posluchačům poznatelný úmysl pachatelův výhradně k tomu, by útočeno bylo pouze na orgán státu, proti němuž projev míří; o přečin §u 14 čís. 5 zákona, když úmysl pachatelův čelí k tomu, by hanobením úkonu (projevu) ústavního činitele nebo úředního orgánu byla hanobena sama republika.

Málo blahovlnná kritika poměrů není ještě »hanobením« (§ 14 čís. 5 zákona), jímž jest úmyslné snižování vážnosti.

Spadá sem, vytyká-li pachatel způsobem pravý stav zkrslujícím a zkrucujícím republice, že nekoná povinnosti k strádajícím občanům.

Nespadá sem výrok, že se tu soudí dle starých zákonů z doby Marie Terezie, pronesený bez vědomí o jeho způsobilosti hanobiti republiku.

S hlediska §u 18 čís. 1 zákona stačí již vážné znepokojení i jen části obyvatelstva kraje nebo místa; ji tvoří i nezaměstnaní.

Pojem »zástupu« (§ 39 čís. 2 zákona).

Bylo-li proneseno více výroků v těsné souvislosti, nemusely být proneseny se stejným zlym úmyslem.

(Rozh. ze dne 4. listopadu 1925, Zm II 280/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného a státního zastupitelství do rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 14. dubna 1925, pokud jím byl obžalovaný uznán vinným přečinem podle §u 14 čís. 5 zákona na ochranu republiky a přestupkem podle §u 18 čís. 1 téhož zákona a pokud jím byl v jiném směru podle §u 259 čís. 3 tr. ř. sprostěn z obžaloby pro přečin podle §u 14 čís. 5 zákona na ochranu republiky, mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Po stránce hmotněprávní vytyká stížnost obžalovaného rozsudku nesprávné právní posouzení zjištěného skutkového stavu s hlediska §u 14 čís. 5 zákona na ochranu republiky, ježto prý rozsudek nerozlišuje mezi republikou a jednotlivými jejími orgány, bere útoky proti jednotlivým orgánům státu, spadající pod předpis §u 300 tr. zák., za trestné útoky na stát sám a jako takové neprávem je podřaduje předpisu §u 14 čís. 5

zákona. Než, třebaže útoky proti jednotlivým orgánům státu jako takové v první řadě podléhají (za ostatních zákonných předpokladů) předpisu §u 300 tr. zák., nutno přece úplně přisvědčiti stanovisku rozsudku, že i útoky proti orgánům státu mohou být prostředkem, by jimi byl hanoben stát sám, za něž orgány ty na venek vystupují. Rozhodným bude tu, jak případně zdůrazňuje i rozhodnutí Nejvyššího soudu, v rozsudku citované, posluchačům poznatelný úmysl pachatelův; nese-li se výhradně k tomu, by útočeno bylo pouze na ústavního činitele, úřad nebo veřejný orgán, proti němuž projev jeho útočí, přijde v úvahu přečin podle §u 300 tr. zák.; čelil-li však úmysl pachatelův k tomu, by prostředkem hanobení některého úkonu nebo projevu ústavního činitele nebo úředního orgánu hanobena byla republika sama, přechází projev do oboru §u 14 čís. 5 zákona na ochranu republiky. To jest však také právním stanoviskem rozsudku, jenž z doslovu stěžovateleova projevu a okolností, za nichž byl učiněn, dovozuje, že obžalovanému nešlo o útok na jednotlivého ústavního činitele, nebo na jednotlivý úřad nebo veřejný orgán, nýbrž že úmysl jeho nese k hanobení republiky samé, což i posluchačům nemohlo ujíti. Nelze proto z uvedeného důvodu shledati napadený rozsudek právně pochybeným. Stížnost poukazuje též na domnělou nesprávnost zjištění způsobilosti, snížení vážnosti republiky a ohrožení v ní obecný mír, poněvadž projev souhlasu posluchačů a posuňky nelibosti, na něž rozsudek poukazuje, nejsou prý ještě dokladem oně způsobilosti. Tu přehlíží stížnost, že rozsudek dovozuje onu způsobilost v první řadě z obsahu projevu stěžovatele, jenž způsobem pravý stav věci zkrslujícím a zkrucujícím vytykal republice, že nekoná povinnosti k strádajícím svým občanům a tak jedná nehumánně, nesociálně, tedy zavržitelně. Souhlas a posuňky posluchačů samy o sobě nebyly by ovšem za všech okolností nutně dokladem způsobilosti projevu, snížení vážnosti republiky a ohrožení v ní obecný mír. Dána-li však tato způsobilost, jak rozsudek zjišťuje, již obsahem projevu samého, nelze v tom spatřovati nesprávné právní pojmání dotyčné složky skutkové podstaty, spatřuje-li soud další doklad této způsobilosti v účinku, že posluchači souhlasem a posuňky nelibosti dali na jevo známky popuzení. Dojem policisty, na něž v důvodech rozsudku rovněž poukázáno, není ovšem v onom směru rozhodujícím, ale jistě též ne zcela bezvýznamným, pročť nelze z poukazu naň dovozovati nesprávné právní pojmání použitého trestního předpisu.

V otázce »veřejnosti« zrušovací soud v projednávaném případě svůj s rozsudkem souhlasící názor dal již na jevo tím, že nechal beze změny prvý rozsudek v téže věci vynesený, jímž stěžovatel za další projev, při stejné příležitosti pronesený, uznán byl vinným zločinem podle §u 15 čís. 3 zákona na ochranu republiky, veřejnost projevu rovněž vyžadujícím. Proto stačí vůči výtce stížnosti, že 15 posluchačů netvoří ještě »zástup« ve smyslu §u 39 čís. 2 zákona na ochranu republiky, poukázati na odůvodnění rozsudku, jakož i na to, že kromě 15 přímých posluchačů bylo na dvoře, kde se stal závadný projev, na 200 lidí. Tento místní poměr četných přítomných nese s sebou, že i u každého z nich byla tu alespoň abstraktní možnost, by připoje se k hloučku, okolo ob-

žalovaného seskupeného, počet přímých posluchačů rozmnožil, takže vším právem uznati bylo projev stěžovatelův veřejným ve smyslu §u 39 čis. 2 zákona na ochranu republiky. Zmateční stížnost napadá též výrok, odsuzující stěžovatele i pro přestupek §u 18 čis. 1 zákona na ochranu republiky zmatečným důvodem §u 281 čis. 9 a) tr. ř., protože prý ve výroku, sloužícím odsouzení za podklad, nelze shledati šíření zpráv, o kterých stěžovatel věděl, že vážně znepokojí obyvatelstvo nějakého kraje. Byli-li snad znepokojeni nezaměstnaní, nemůže býti tomu tak u »řádných« občanů republiky ve smyslu napadeného rozsudku, již naopak musí býti uspokojeni zprávou, že na zabezpečení státu a výcvik vojska obětuje se všechno. Nehledě k tomu, že napadený rozsudek vyvrací i posléze uvedené tvrzení stížnosti případným poukazem na to, že by ani vzorní státní občané nemohli spokojiti se tím, kdyby pravda bylo, že stát na výcvik vojska vynakládá část, která by nebyla v žádném poměru k jeho finanční zdatnosti, jak ji označil stěžovatel ve své řeči, přehlíží stížnost, že s hlediska §u 18 čis. 1 zákona stačí již i vážné znepokojení části obyvatelstva nějakého kraje nebo místa, kterou tvoří i nezaměstnaní, a že stěžovatel podle rozsudkového výroku výslovně též jen pro znepokojení části obyvatelstva byl odsouzen. Zmateční stížnost obžalovaného jest proto ve všech směrech bezdůvodna.

Než ani zmateční stížnosti veřejného obžalobce nelze přiznati důvodnosti. Ta napadá částečné sprostění obžalovaného z přečinu podle §u 14 čis. 5 zákona na ochranu republiky, jehož se prý dopustil výrokem: »Zde soudí dle zákonů z doby Marie Terezie, 60 roků starých,« vytýkajíc dotyčnému výroku, že nechává řadu skutečností rozsudkem zjištěných ve svém odůvodnění nepovšimnutou, neúplnost (§ 281 čis. 5 tr. ř.), a že ustanovení §u 14 čis. 5 zákona nesprávně vykládá (§ 281 čis. 9 a tr. ř.). Než vývody stížnosti, jimiž má býti prokázána nesprávnost právního posouzení výroku s hlediska §u 14 čis. 5 zákona na ochranu republiky, jsou ve skutečnosti jen pokusem polemiky proti správnosti zjištění rozsudku, že obžalovanému, byl i málo blahovlně kritisoval stav zákonodárství v republice, chybělo vědomí způsobilosti jeho výroku, hanobiti republiku, při čemž nelze přehlédnouti, že málo blahovlná kritika poměrů, jak rozsudek zjišťuje, byl i jen pro nahodilé poměry skutečně stávajících, není ještě »hanobením«, t. j. úmyslným snižováním vážnosti a že zjištění zlého úmyslu ve příčině jiného výroku, byl i snad ve více nebo méně těsné souvislosti s výrokem závadným proneseného, nemá ještě nutně v zápětí, že by i onen další výrok musil býti pronesen se stejným zlým úmyslem. Pokud jde o domnělou »neúplnost« (§ 281 čis. 5 tr. ř.), nelze z vývodů stížnosti jasně seznati, které závažné výsledky přelčení byly v důvodech osvobozujícího výroku pomínuty. Má-li stížnost, jež ostatně sama uvádí, že jde o skutečnosti rozsudkem samým zjištěné, na myslí nižší vzdělání a zřejmě roztrpčení posluchačstva, jakož i zamlčení okolnosti, že za doby trvání republiky uzákoněna byla celá řada norem stavících soudnictví na moderní podklad, nejsou to ještě skutečnosti, jež by činily málo blahovlný výrok hanobením surovým a štvavým, jak je předpokládá § 14 čis. 5 zákona na ochranu republiky, tím méně jsou okolnosti ty rozhodujícího významu

pro případné zjištění zlého úmyslu obžalovaného, nalézacím soudem vyloženého. Obě zmateční stížnosti bylo proto zavrhnouti.

Čis. 2164.

Trestání válečné lichvy (zákon ze dne 17. října 1919, čis. 568 sb. z. a n.).

Skutková podstata §u 8 zákona vyžaduje po subjektivní stránce vědomí pachatelovo o zřejmé přemrštěnosti požadované částky, jakož i vědomé využitkování mimořádných poměrů vyvolaných válkou.

Pokud škoda přestěhováním se do menšího bytu a újma na vlastním bytovém pohodlí spadá pod ustanovení článku I. čis. 1 poslední odstavce zákona z 25. dubna 1924, čis. 80 sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 4. listopadu 1925, Zm II 473/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona právem:

Rozsudkem okresního soudu v Prostějově ze dne 13. listopadu 1924 a potvrzujícím jej rozsudkem krajského jako odvolacího soudu v Olomouci ze dne 18. února 1925 porušen byl zákon v ustanovení §u 8 zákona ze dne 17. října 1919, čis. 568 sb. z. a n. ve znění zákona ze dne 25. dubna 1924, čis. 80 sb. z. a n. a §§u 467, 470 tr. ř.; rozsudky ty se zrušují a okresnímu soudu se ukládá, by, šetře zásady §u 293 odstavce druhý tr. ř. znovu rozhodl.

Důvody:

Obžalovaná pronajala v květnu 1923 manželům Maxu a Emilii F-ovým byt o jednom pokoji a kuchyni s příslušenstvím za měsíční nájemné 100 Kč, jež platili manželé F-ovi až do září 1924. Na oznámení manželů F-ových, že nájemné je přemrštěné, zavedeno bylo proti obžalované trestní řízení u okresního soudu v Prostějově a byl o přiměřenosti nájemného vyslechnut znalec, který uznal za přiměřené nájemné 60 Kč měsíčně. Rozsudkem okresního soudu v Prostějově ze dne 13. listopadu 1924 byla pak obžalovaná uznána vinnou přestupkem podle §u 8 čis. 1 lichevního zákona. Soud první stolice uznal na základě znaleckého posudku, že jako přiměřeným nájemným jest nejvýše 60 Kč měsíčně, že tudíž nájemné 100 Kč měsíčně je zřejmě přemrštěné a že si obžalovaná této přemrštěnosti musila býti vědoma vzhledem k tomu, že za podobné byty, jak jest ve V. zvykem, se nevybírá vyšší nájemné, než 60 Kč měsíčně. Při tom vyvrátil soud první stolice také námitku obžalované, že sama na F-ových nájemné nežádala, nýbrž že jí bylo dobrovolně nabídnuto a placeno, poukazem na zákonné ustanovení, že podle §u 8 čis. 1 lichevního zákona jest trestno také, dá-li si někdo jenom poskytovat a slibovat přemrštěné nájemné. K odvolání obžalované byl rozsudek prvního soudu rozsudkem krajského jako odvolacího soudu v Olomouci ze dne 18. února 1925 v plném znění potvrzen.

Rozsudky ty nesrovnávají se se zákonem. Jednou z podstatných náležitostí skutkové podstaty §u 8 zákona jest, by kdo žádal nebo si dal poskytnouti jako nájemné z nemovitosti vědomě částky zřejmě přemrštěné. Obžalovaná již od počátku se hájila tím, že pronajímatelem samým jí nabídnuté nájemné 100 Kč z bytu, sestávajícího z velké kuchyně a velké světnice s příslušenstvím, nepokládala za přemrštěné. V provedení odvolání podrobněji poukázovala na příčiny, uvádějíc zejména, že v květnu 1923 přišel k ní obecní hospodář (Josef G.) s manželí F-ovými se sdělením, že se s obecním starostou dohodli na tom, povolití manželům F-ovým nastěhovat se do V. a požádati ji, by jim pronajala ve svém domě byt, za nějž jí budou platiti měsíčně 100 Kč. Snažíc se, obci vyhověti, souhlasila prý obžalovaná, ježto manželé F-ovi prohlásili, že milerádi činzi 100 Kč budou platiti a že to není mnoho. Měla prý tehdy ve svém domě uprázdněný pouze malý byt bez sporáku, který se však manželům F-ovým nehodil, a uprázdnila jim proto, obětujíc se, svůj vlastní pěkný, prostranný a pohodlný byt, ve kterém dosud sama s rodinou bydlela, a nastěhovala se do malého bytu bez sporáku a trpí prý tímto uskrovněním škodu, ježto v malém nynějším bytě nemůže štíti pro továrnu tak dobře jako v odstoupeném. Odstoupený byt prý nikdy před tím nebyl pronajatý, takže ceny jeho neznala a věděti nemohla, že měsíční činže 100 Kč by mohla býti přemrštěna, když i z obyčejného podnájmu platívá se 100 Kč měsíčně. Konečně poukazuje odvolání i k tomu, že manželé F-ovi od 1. března 1924 neplatí vůbec žádné činže a že se obžalované v jejím neštěstí ještě smějí. Otázkou, zda byla si obžalovaná vědoma zřejmě přemrštěnosti činže, zabývá se sice prvý soudce, dovozuje však toto vědomí toliko ze znaleckého posudku z toho, že se za podobné byty ve V. nevybírá větší nájem než 60 Kč měsíčně. Odvolací soud potvrdil rozsudek z téhož důvodu a neobíral se vůbec nově v provedení odvolání uvedenými, subjektivní viny se dotýkajícími okolnostmi. Rozsudky obou stolic spočívají jediné na znaleckém posudku, leč ten hodnotí cenu bytu pouze se stanoviska stavitelského se zřetelem na jeho polohu, plošnou výměru, vnitřní vypravení a nutné udržování a uznává měsíční činzi 60 Kč za přiměřenou. Okolnosti zvláštní, za jakých byt byl pronajat, nebyly předmětem znalecké úvahy. Bylo však úkolem odvolacího soudu, by podle §u 270 čís. 5 tr. ř. vyvrátil dodatečně obžalovanou přivedené svrchu uvedené námitky, podle nichž si obžalovaná nebyla vědoma zřejmě přemrštěnosti jí za intervence obce nabídnutého nájemného.

Podle §u 8 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. ve znění článku I. čís. 1 posledního odstavce zákona ze dne 25. dubna 1924, čís. 80 sb. z. a n. není přijetí majetkového prospěchu za postoupení nebo pronajímání bytu trestné, když pronajímatel utrpěl postoupením nebo pronajetím majetkovou újmu, rovnající se majetkovému prospěchu, jemu poskytnutému. Hájila-li se obžalovaná dodatečně zvláště též tím, že postoupením vlastního bytu a přestěhováním se do menšího bytu utrpěla škodu i újmu na vlastním svém bytovém pohodlí, bylo podle §u 467 a 470 tr. ř. na odvolacím soudě, by utrpěnou tím škodu zjistil a zvlášť hodnotil a zabýval se zejména i otázkou, nakolik působila na

rozhodnutí obžalované i intervence obecních funkcionářů a zda manželé F-ovi, přistěhovavši se z jiné obce, opouštěli dosavadní svůj byt, by, nešetříce nákladu, našli byt neb působiště jiné. Rozsudek odvolacího soudu nesrovnává se v uvedených ustanoveních se zákonem, neboť není v subjektivním směru způsobem zákonu odpovídajícím zjištěno, že obžalovaná vědomě využívala mimořádných poměrů válkou vyvolaných a že si byla vědoma zřejmě přemrštěnosti ceny (rozh. sb. n. s. č. 781). Bylo proto vyhověti zmáteční stížnosti podle §u 33 tr. ř. a uznati, jak shora uvedeno.

Čís. 2165.

Předmětem obžaloby jest určitý příběh (účast obžalovaného na určitém příběhu), který podle obžaloby přivodil trestný výsledek (§§ 262, 267 tr. ř.).

Nalézacímu soudu jest přihlížeti ku změnám (doplňkům) skutkového děje, které se vyskytly při hlavním přelíčení a totožnosti děje neporušují.

Dobou, do které trestná účast spadá, jest čin pachatelův určen jen ohledně vedlejší okolnosti, nikoliv však jako takový změněn. Na změnu doby činu při hlavním přelíčení na jevo vyšlou jest vzíti zřetel, aniž by obžalobce musel v tom směru obžalobu doplniti (pozměnití).

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.). Přečin §u 11 čís. 2 zákona promlčuje v jednom roce (§ 532 tr. zák.).

(Rozh. ze dne 5. listopadu 1925, Zm I 600/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmáteční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Mostě ze dne 4. července 1925, jímž byla obžalovaná Barbora W-ová podle §u 259 čís. 3 tr. ř. sprostěna z obžaloby pro přečin podle §u 11 čís. 2 zákona na ochranu republiky, zrušil napadený rozsudek a uznal obžalovanou vinnou podle obžaloby.

Důvody:

Nalézací soud zjistil, že obžalovaná pronesla opětovně před dvěma a více lidmi závadné výroky o prezidentu republiky a uznal, že výroky ty zakládají jak objektivně, tak i subjektivně skutkovou podstatu přečinu podle čís. 2 §u 11 zákona na ochranu republiky. Nicméně obžalovanou sprostil z obžaloby z té příčiny, že čin je promlčen. Soud vyslovil, že není s to na základě výsledků průvodních přesně zjistiti, kdy závadné výroky byly proneseny. Nevzal za prokázáno, že byly proneseny na jaře 1924, totiž v době od března do května, jak bylo žalováno, ale připustil možnost, že se staly již v prosinci 1923. Ohledně této doby schází prý však návrh veřejného obžalobce; toto opomenutí má, prý v zápětí, že trestnost výroku z prosince 1923 vzhledem k jednoleté promlčecí lhůtě, plynoucí z ustanovení §u 29 zákona na ochranu republiky a §u 532 tr. zák., zanikla. Zmateční stížnosti státního zastupitelství, napadající názor roz-

sudku jako právně mylný, nelze upříti oprávnění. Nepřichází sice v úvahu důvod zmatku čís. 9 c) Šu 281 tr. ř., jehož dovolávati se lze jen tehdy, když rozsudek prohlašuje trestný čin nesprávně za předmět obžaloby veřejné nebo soukromé, ani důvod čís. 5 Šu 281 tr. ř., ježž uplatňovati lze jen výhradně při vadách týkajících se skutečnosti, kdežto rozporům rázu právního nelze jím čeliti. Vynesl' nalézací soud sprostňující rozsudek z důvodu promlčení trestného činu, uznáv tak, že jsou tu okolnosti, pro které skutek přestává býti trestným. Jde proto o důvod zmatečnosti čís. 9 b) Šu 281 tr. ř., ježž zmateční stížnost také uplatňuje. Důvod ten je skutečně dán.

Nalézací soud zneuznává podstatu obžaloby a jejího předmětu. Z ustanovení §§ 262 a 267 tr. ř. plyne, že předmětem obžaloby jest určitý příběh, to jest účast obžalovaného na určitém příběhu, který podle náhledu obžaloby přivodil trestný výsledek. V projednávaném případě byly předmětem obžaloby závadné výroky, pronesené obžalovanou v Ch. opětovně před dvěma, pokud se týče před více osobami. Dobou, do které trestná činnost spadá, jest čin pachatelův určen blíže jen ohledně vedlejší okolnosti, nikoli však jako takový změněn. Nalézací soud je povinen, by zjistil, oceniv volně výsledky veškerého průvodního řízení, skutečný průběh události samostatně a zejména zcela neodvisle od údajů obžaloby a by dotýčnou událost, položiv za základ skutkový děj jím za prokázaný vzatý, prozkoumal ve všech jejích směrech a ve všech pro výsledek příčinných okolnostech a by pak rozsudkem odpověděl na otázku obžaloby, zda a pokud obžalovaný svou účastí na příběhu v obžalobě označeném dopustil se trestného činu, a kterého zákona dlužno naň použítí. Nalézacímu soudu jest přihlížeti ku změnám (doplňkům) skutkového děje, které se vyskytly při hlavním přelíčení a totožnosti děje neporušují. Se stanoviska toho je nezávažno, že skutkový děj, v obžalobě vylíčený, nekryje se snad v těch neb oněch směrech s dějem, nalézacím soudem po provedeném průvodním řízení zjištěným, poněvadž se tím ničeho nemění na události v obžalobu dané. Nezanikáť totožnost trestného jednání přistoupením neb odpadnutím okolností, které se nedotýkají jádra trestného jednání. Veřejný obžalobce nebyl proto povinen, by obžalobu co do doby pronesení závadných výroků doplnil neb pozměnil a bylo naopak povinností soudu, by ku případné změně ohledně doby spáchání trestného činu přihlížel, kdyžtě předpis Šu 262 tr. ř. soudu výslovně ukládá, by vzal zřetel i na okolnosti teprve při hlavním přelíčení na jevo vyšlé.

Dlužno proto za to míti, že obžaloba tu byla i pro případ spáchání závadných výroků v prosinci 1923. Za tohoto právního stavu nemůže býti arci řeči o promlčení činu. Neboť hledě k ustanovení Šu 29 zákona na ochranu republiky, je dána možnost pro přečin podle Šu 11 čís. 2 zákona kromě hlavního trestu na svobodě uložiti vedlejší trest na penězích do 50.000 Kč; činí proto se zřetelem na § 532 tr. zák. pro přečin, o nějž jde, promlčecí lhůta 1 rok. Proti Barboře W-ové jako obviněné bylo vydáno předvolání (§ 531 odstavec prvý tr. zák.) dne 31. října 1924, takže od pronesení závadných vyroků, i kdyby k němu bylo došlo v prosinci 1923, neuplynula ještě ona lhůta promlčecí. Výrok, sprostňující obžalovanou z obžaloby, není proto ospravedlněn. I bylo

rozsudek jako zmatečný zrušiti. Ježto však v rozsudku jsou zjištěny veškery směrodatné skutečnosti a ježto s hlediska zákona jest bezvadným názor nalézacího soudu, že stíhané jednání obžalované zakládá skutkovou podstatu přečinu podle Šu 11 čís. 2 zákona na ochranu republiky jak v objektivním, tak i subjektivním směru, bylo rozhodnouti ihned ve věci samé (§ 288 čís. 3 tr. ř.) a uznati obžalovanou vinnou ve smyslu obžaloby.

Čís. 2166.

Zákonné dolíčení hmotněprávního zmatku čís. 11 Šu 344 tr. ř. předpokládá, by stěžovatel trval při skutkovém ději, jak je zjištěn v (hlavní) otázce porotci, kladně zodpovězené a by jen tento děj porovnával s ustanoveními trestního zákona naň použitými a nastoupil důkaz, že dotýčnou otázkou zjištěný děj měl býti podřaděn jinému zákonu, nežli se stalo.

»Převedením na sebe« ve smyslu Šu 135 čís. 2 tr. zák. jest nabytí skutečné moci nad cizí věci v úmyslu s ní jako vlastní nakládati; nestačí pouhé připravení si věci k odnesení.

(Rozh. ze dne 5. listopadu 1925, Zm II 396/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského jako porotního soudu v Mor. Ostravě ze dne 2. června 1925, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem loupežné vraždy podle §§ 134, 135 čís. 2 tr. zák., mimo jiné z těchto

d ů v o d ů :

Zmatek čís. 11 Šu 344 tr. ř. nedolčuje stížnost po zákonu. Zmatek ten je povahy hmotněprávní a předpokládá jeho zákonné dolíčení, by stěžovatel trval při skutkovém ději, jak je zjištěn v II. hlavní otázce, porotci kladně zodpovězené a by jen tento děj porovnával s ustanoveními trestního zákona, jehož naň použito, a nastoupil důkaz, že otázkou tou zjištěný děj měl býti podřaděn jinému zákonu, než se stalo. Tak stížnost nepostupuje. Popírá vražedný úmysl obžalovaného, ač jej vzali porotci výslovně za prokázaný, a snaží se dokázati, že jde o pouhé zabití podle Šu 140 tr. zák., pokud se týče o zločin krádeže, kvalifikovaný ve smyslu Šu 174 I b) tr. zák. Leč porotcům byly dány eventuální otázky i na tyto dva zločiny, takže jim byla dána příležitost a možnost, by zkoumali případ s obou těchto hledisek. Odpověděvše kladně na II. otázku hlavní, dali tím na jevo, že na základě hodnocení a ocenění výsledků průvodních vzali za prokázaný skutkový děj, jak došel výrazu v této otázce, a nikoli děj, na němž jsou založeny otázky eventuální a který hověl zodpovídání se obžalovaného. Zdůrazniti sluší, že II. hlavní otázka byla právem dána na vraždu loupežnou, i když se za podklad vezme obhajoba obžalovaného při hlavním přelíčení. Dle ní měl prý obžalovaný veškery věci, které ze skříní a zásuvek vybral, již zbaleny a připraveny u okna; když však jím chtěl vyléztí, probudil prý se hoch Adolf

M., začal křičeti, vyskočil z postele, chytil kuchyňský nůž a běžel na obžalovaného, načež tento dopustil se na hochovi násilí, přivodivšího jeho smrt. Obžalovaný udal, že tak jednal, by věci ty mohl sebrati, utéci a aby neměl svědka. Tato obhajoba nenasvědčuje nikterak tomu, že obžalovaný v době, kdy se hoch vzbudil a začal na něho útočiti, měl věci »na sebe již převedeny«. Neboť »převedením na se« ve smyslu §u 135 čis. 2 tr. zák. rozumí se nabytí skutečné moci nad cizí věci v úmyslu, s ní jako s vlastní nakládati. Takové skutečné moci však obžalovaný ještě nenabyl nad věcmi, když je měl u okna k odnesení připraveny, naopak uskutečnění jeho k tomu se nesoucího záměru postavil se v cestu odpor Adolfa M-y. A jen k tomu cíli, by »věci mohl sebrati a utéci«, to jest, by se jich mohl skutečně zmocniti a tak je na sebe převéstí, rozhodl se obžalovaný proti Adolfovi M-ovi jednatí způsobem v II. hlavní otázce vyličeným a to, jak porotci vyslovili, v úmyslu vražedném a nikoli pouze v jiném úmyslu nepřátelském. Za tohoto stavu věci padá obžalovanému k tíži vražda loupežná podle §u 135 čis. 2 tr. zák., kterou spáchal v úmyslu, by násilím proti osobě předsevzatým převedl na se cizí věci movité. Zmateční stížnost je proto bezdůvodná; i bylo jí zavrhnouti.

Čis. 2167.

Tisková novela (zákon ze dne 30. května 1924, čis. 124 sb. z. a n.).

Podle §u 18 zákona soud může za ostatních předpokladů zákona upustiti od potrestání, není však k tomu povinen.

Usnesení podle §u 18 a 21 zákona lze napadati pouze odvoláním, nikoliv zmateční stížností.

Uražený může žádati, by rozsudek byl uveřejněn též v časopise jeho strany.

(Rozh. ze dne 7. listopadu 1925, Zm I 184/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného Josefa T-a do rozsudku krajského soudu v Chebu ze dne 5. února 1925, pokud čelila proti výroku, jímž byl stěžovatel k soukromé obžalobě Františka K-e uznán vinným přečinem proti bezpečnosti cti podle §§u 488 a 493 tr. zák. Zmateční stížnost obžalovaného Josefa T-a, pokud napadla výrok, že za útraty trestního řízení, zejména zastupování soukromého obžalobce ručí rukou společnou a nedílnou s obžalovaným strana německých svobodných sociálů jako vlastnice tiskopisu »Der. d. F.« — a zmateční stížnost i odvolání Šimona S-a odkázal jako stížnosti k vyřízení na vrchní zemský soud v Praze. Zároveň vyhověl nejvyšší jako zrušovací soud v zasedání neveřejném odvolání soukromého obžalobce Františka K-e z výroku o uveřejnění rozsudku potud, že vyslovil, že soukromý obžalobce jest oprávněn uveřejniti výrok rozsudku prvního soudu s důvody, pokud se viny týkají také v časopise »V.« na náklad odsouzeného. V otázkách, o něž tu jde, uvedl v

důvoděch:

Zmateční stížnosti obžalovaného Josefa T-a, dovolávající se důvodů zmatečnosti čis. 8, 9, 10 a 11 §u 281 tr. ř., nelze přiznati úspěchu. Pokud obžalovaný podle §u 281 čis. 8, 9, 10 tr. ř. napadá výrok prvního soudu, že za útraty trestního řízení, zejména zastupování soukromého obžalobce ručí rukou společnou a nedílnou s ním strana německých svobodných sociálů jako vlastnice tiskopisu »Der. d. F.«, nejsou dotyčné vývody zmateční stížnosti, kterouž lze napadati jen výrok o vině, po případě za předpokladů §u 281 čis. 11 tr. ř. výrok o trestu a při jejíž vyřízení může dojiti ku změně výroku o soudních útratách jen, pokud pokud jest taková změna nutným následkem změny výroku o vině. Jsou stížnosti dle §u 392 tr. ř., o níž rozhodovati přísluší jedině vrchnímu zemskému soudu, ježto ustanovení §u 290 tr. ř. nelze tu obdobně užití. Bylo proto tuto část zmateční stížnosti odkázati jako stížnost do výroku o útratách k vyřízení na vrchní zemský soud v Praze, aniž bylo třeba ba přípustno uvažovati o aktivní legitimaci obžalovaného k podání stížnosti do usnesení vydaného podle §u 21 tiskové novely. Totéž platí i o opravných prostředcích Šimona S-a (zmateční stížnosti a odvolání), směřujících proti téměř výroku, kdyžte podle poslední věty §u 23 zákona čis. 124/24 sb. z. a n. vlastníku (a vydavateli) periodického tiskopisu přísluší tytéž opravné prostředky jako obžalovanému, — proti onomu výroku tedy jen stížnost na vrchní zemský soud, jemuž jako soudu jedině příslušnému bylo ponecháno rozhodnutí o tom, zda Šimon S. vůbec jest oprávněn ke stížnosti do výroku, jímž prý je mu jako předsedovi strany německých svobodných sociálů uloženo bylo ručení za útraty.

Pro věcné rozhodování zbývá toliko stížnost obžalovaného do výroku, jímž byl uznán vinným přečinem proti bezpečnosti cti podle §§u 488 a 493 tr. zák. Výrok ten napadá stěžovatel z důvodů zmatečnosti podle čis. 9 (a, b) a čis. 11 §u 281 tr. ř., leč neprávem. S hlediska čis. 9 a 11 §u 281 tr. ř. dovolává se toho, že soud nedbal při výměře trestu ustanovení §u 18 zákona čis. 124/24 sb. z. a n., podle něhož může soud, nabídl-li obžalovaný při jednání o smír uraženému marně zadostiučinění, které uzná soud za přiměřené, upustiti, odsoudí-li obžalovaného, od jeho potrestání. Netřeba se šířiti o tom, že námitka tato, pokud se opírá o důvod zmatečnosti §u 281 čis. 9 tr. ř., je pochybena; týkajíť se zmatečnosti pod bodem a) až c) tohoto ustanovení uvedené právně mylného podřadí činu, tedy výlučně výroku o vině; avšak ani důvodu zmatečnosti §u 281 čis. 11 tr. ř. nelze se v tomto případě dovolávati, neboť stížnost nedolichuje svými vývody, že soud, vyměřiv stěžovateli trest vězení tří neděl, zostřený jedním postem týdně, porušil některou ze zásad v čis. 11 §u 281 tr. ř. výčetmo uvedených, jichž zachování při vyměření trestu zákon příkazuje pod zmatečností. V §u 18 zákona čis. 124/24 sb. z. a n. není uložena soudu povinnost, upustiti zásadně a bezvýhradně od potrestání obžalovaného, nabídnuvšího při jednání o smír zadostiučinění, shledané soudem za přiměřené; je naopak v prvé větě tohoto §u výslovně stanoveno, že soud »může« upustiti od potrestání. Zákon tedy dává soudu pouze mož-

nost, prominouti rest, a ponechává rozhodnutí to zcela volnému jeho uvažování; vždyť se mohou objeviti případy, v nichž přes nejšířší zadostiučinění obžalovaným nabídnuté rozhodně by na místě nebylo upuštění od potrestání, hledě k tíži a citlivosti urážky, k povaze obžalovaného, pro urážky na cti třeba vícekrátě již potrestaného a pod. Z úvah těch plyne, že pro nepoužití předpisu §u 18 zákona zmateční stížnost není vůbec přípustna, nýbrž že příslušný výrok lze napadati pouze odvoláním podle §u 283 (pokud se týče §u 464) tr. ř.; znamenat možnost, daná soudu v §u 18 zákona čís. 124/24 sb. z. a n., podstatně pouze jakési rozšíření §§y 54 a 266 tr. zák. stanoveného mimořádného práva zmírňovacího a to do té míry, že na místě uložení trestu sebe menšího pod trestní sazbou zákonnou může od potrestání podle volného uvažování všech tu v úvahu přicházejících okolností vůbec býti upuštěno.

Odůvodněno jest odvolání, pokud směřuje proti tomu, že nalézací soud zamítl návrh soukromého obžalobce, by bylo vysloveno, že jest oprávněn uveřejniti rozsudek na náklady odsouzeného také v tiskopise »V.«. Návrh soukromého obžalobce odpovídá zákonnému ustanovení §u 14 čís. 2 zákona ze dne 30. května 1924, čís. 124 sb. z. a n. a soukromý obžalobce měl oprávněný zájem na tom, by rozsudek byl uveřejněn také v časopise jeho strany a nikoliv pouze v časopise strany obžalovaného; šlo mu hlavně o to, aby před celou veřejností a zvláště tedy před svými straníky byl rehabilitován, takže o uspokojivém zadostiučinění možno jen tehda mluvíti, bude-li výrok rozsudku prvního soudu s důvody, pokud se tknou v i n y, uveřejněn také v časopise »V.«. Odvolání tomu bylo tudíž vyhověti a naříditi, jak se stalo.

Čís. 2168.

Zrušovací soud nemůže podle §u 290 tr. ř. přihlížeti z úřední moci k formálním zmatkům (§ 281 čís. 5 tr. ř.).

Zvláštní okolnosti případu a poměry mohou i jednání nezávadnému dodatí závadný ráz.

Jde o urážlivé obviňování (§§y 488, 491 tr. zák.), je-li funkcionář dělnické strany viněn, že z malicherného stranictví zakázal svým stoupencům účast na slavnosti k uctění rakouskými četníky zastřelených dělníků, pořádané jinou dělnickou stranou, a je-li obviňován, že zaprodal svou stranu jiné straně.

Subjektivně se vyhledává vědomí pachatelovo, že se dotýká cti jiného.

(Rozh. ze dne 7. listopadu 1925, Zm I 483/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti soukromého obžalobce do rozsudku krajského soudu v Chebu ze dne 14. května 1925, pokud jím byli obžalovaní podle §u 259 čís. 3 tr. ř. sprostěni z obžaloby pro přečin proti bezpečnosti cti podle §§ů 488, 491 a 493 tr. zák. i zmateční stížnosti obžalovaných do téhož rozsudku, pokud jím byli uznáni vinnými přečinem proti bezpečnosti cti

podle §§ů 488 a 493 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Napadeným rozsudkem byli obžalovaní uznáni vinnými přečinem proti bezpečnosti cti ve smyslu §u 488 tr. zák. pouze pro obsah první věty pozastavené části článku. V této větě, jež směřuje zřejmě proti soukromému obžalobci Simonu S-ovi, uvedenému celým jménem ihned z počátku závadné věty, vyčítá se mu, že, ačkoliv sám stál před třiceti lety ještě v hnutí sociálně demokratickém, vyzval své přívržence, stoupence strany německých svobodných sociálů, by se nesúčastnili slavnosti odhalení pomníku, zřízeného sociálně demokratickým dělnictvem na paměť horníků, zastřelených v roce 1894 v C. rakouskými četníky. Stížnost obžalovaných je pochybena potud, pokud, opírajíc se o důvod zmatečnosti §u 281 čís. 9 a) tr. zák., uplatňuje, že obsah této věty vůbec nemůže naplniti skutkovou podstatu urážky na cti proto, že soukromý obžalobce jest rozhodným odpůrcem strany sociálně demokratické; že zajisté není nečestným, nesúčastniti se slavnosti, pořádané protivnou stranou, neb vyzvatí spolusměšlejší, by se takové slavnosti nesúčastnili; strana sociálně demokratická že by zajisté se takové slavnosti odpůrcovy též nesúčastnila; na kterémžto podkladě dochází pak stížnost k závěru, že jednání, soukromému obžalobci vyčítané, i kdyby se bylo stalo, nebylo nečestným, takže i výtka v tomto směru mu činěná (byť i následkem mylné informace nesprávná), nemůže býti obviněním z nečestného činu. Proti těmto vývodům stížnosti obžalovaných sluší uvážiti, že stížnost při svém uvažování dopouští se podstatné chyby, pomíjejíc závažnou část pozastavené věty, v níž se o soukromém obžalobci tvrdí, že před třiceti lety, tedy právě v době oné osudné události, jež skončila smrtí tří horníků, sám ještě byl v hnutí sociálně demokratickém. Na tuto poznámku navazuje i napadený rozsudek v druhém odstavci rozhodovacích důvodů, vyvozuje z ní zcela případně výčitku, že soukromému obžalobci i jako stoupenci strany svobodných sociálů náleží hájiti zájmy dělnictva; že však zájmy ty zanedbal a přímo proti nim jednal, přiměv své přívržence, rovněž dělníky, k chování, jež třídou dělnickou právem musilo býti pokládáno za chování s pietou se nesrovnávající, ba pojmu cti stavu dělnického přímo se přičící. Toto smýšlení veškerého dělnictva jest obecně známo, nepotřebuje teprve dokazování, a proto není oprávněna výtka stěžovatelů, že závěry, jež první soud v té příčině činí, nejsou odůvodněny výsledky řízení průvodního.

Stížnost snaží se tedy svými vývody pouze libovolným výkladem smyslu závadné věty, nedržíc se celého jejího obsahu, ani celkového zjištění rozsudkového, a pomíjejíc právě rozhodující její část, vyvoditi pro obžalované závěr příznivý, pouští se však tímto přednesem pouze do brojení s hlediska §§ů 258 a 288 tr. ř. nepřípustného a neopodstatňujícího zmatku ve smyslu §u 281 čís. 9 a) tr. ř. Že pak výčitka, založená na skutkovém podkladě rozsudkovém, jest obviněním z určitého činu nečestného, nemůže býti pochybným. Strana německých svobodných sociálů jest podle skutkových zjištění rozsudkových stranou děl-

nickou; stoupenci jejími jsou dělníci, a povinností předsedy této dělnické strany jest proto, byť i byla strana ve směru politickém orientována poněkud jinak, než strana sociálně demokratická, hájiti všem dělnickým stranám stejně na starosti jsoucí společné zájmy dělnictva; s tohoto stanoviska, s hlediska dělnictva, jehož německo-svobodociální křídlo zastupuje soukromý obžalobce, dlužno posuzovati, zda povinností vůči dělnictvu splnil, čili nic, a zda v tom kterém případě si počínal čestně, či zda, zanedbav povinností, vůči dělníkům mu náležející, dopustil se činu nečestného. A tu pak zřejmo, že by šlo o hrubé porušení těchto povinností, pokud by soukromý obžalobce byl zneuctil v š e m dělníkům bez rozdílu jejich politického smýšlení a vyznání stejně drahou pamět na soudruhy, padlé před mnoha lety ve s p o l e č n ě m boji za blaho dělnické třídy, zakázav svým stoupencům z malicherného stranicví účastniti se slavnosti, sloužící uctění památky těchto padlých. Stěžovatelé mají in abstracto pravdu, že není nic nečestného, když se někdo nesúčastní nějaké slavnosti nebo když vyzve někoho jiného, by se slavnosti nesúčastnil. Avšak zvláštními okolnostmi projednávaného případu a zvláštními poměry, které tu přicházejí v úvahu, dostává se právě jednání, které by samo o sobě bylo nezávažným a nezávadným, přibarvení závadného, obsah článku nabývá tím rázu nejen nesprávného, nepravdivého sdělení, jak obžalovaní se domnívají, nýbrž rázu obviňování urážlivého a to obviňování z určitého jednání nečestného. Těmito úvahami pozbývá veškerého významu námitka stížnosti, že závadná poznámka, byť i byla nesprávná, vůbec nemohla stělesniti skutkovou podstatu přečinu ve smyslu §§ 488 a 493 tr. zák.

Ke skutkové podstatě přečinu urážky na cti vyžaduje se i zavinění po stránce subjektivní, totiž, byť i ne přímý úmysl urážeti (animus injuriandi) — přece vědomí pachatelovo, že svým činem se dotýká cti osoby jím napadené způsobem, uvedeným v §§ 487 až 496 tr. zák. Touto stránkou zabývá se rozsudek v třetím odstavci rozhodovacích důvodů, pojednáváje poněkud nepřesně a neřídě se vytčenou zásadou o subjektivních předpokladech, hned v úvodu tohoto odstavce, o tom, zda závadné tvrzení bylo též jako obvinění z nečestného činu »zamýšleno«. Nehledíc k této nepřesnosti, odůvodňuje rozsudek subjektivní zavinění poukazem na obsah a souvislost posledního odstavce článku, v němž se straně německých svobodných sociálů vyčítá zrada zájmů dělnických a při tom »obzvláště soukromý obžalobce v naznačeném směru se viní«. Jinými slovy: rozsudek zjišťuje zcela přesně a zřetelně, že se na soukromého obžalobce vztahuje i druhá část závadného článku, jež mluví o zradě dělnických zájmů, a na podkladě tohoto zjištění a výhradně tohoto zjištění dospívá pak soud k přesvědčení o subjektivním zavinění obžalovaných co do obsahu první věty. Tuto část odsuzujícího výroku napadá stížnost obžalovaných, zdůrazňujíc, že v druhé části pozastaveného článku se mluví pouze o »straně« svobodociální, nikoli však o soukromém obžalobci, takže k této části, ohledně níž byl vynesěn výrok sprostující, prý vůbec nelze přihlížeti při hodnocení smyslu předchozí věty. Třebaže není správným názor stížnosti, že soud k druhé části článku vůbec přihlížeti nesměl, ježto soudu podle ustanovení § 258 tr. ř. jest dovoleno, ba přímo uloženo za povinnost, by při roz-

sudku měl na zřeteli vše, co v hlavním přelíčení bylo uvedeno, k čemuž náleží i obsah článku, ve své celistvosti při přelíčení přečteného, nelze tu přece odepřítí stížnosti oprávnění, pokud uvedenými vývody zjevným poukazem vytýká rozsudku vnitřní rozpor s hlediska § 281 čís. 5 tr. ř., ježto jednak v odsuzující části zjišťuje, že druhou částí článku, týkající se zrady dělnických zájmů, viněn byl soukromý obžalobce, přes to však obžalované sprostil z obžaloby pro urážku na cti, spáchanou prý touto druhou částí, vycházejí z předpokladu, že podle povšechného doslovu této části nelze za to míti, že obviněním v ní obsaženým byl míněn právě soukromý obžalobce, ježto se »začachrování« strany svobodociální t. zv. »Hakenkreuzu« mohlo státi jinými osobami, než soukromým obžalobcem. Je na snadě, že tato dvě zjištění si navzájem přikře odporují, že logicky vedle sebe obstáti nemohou, neboť se nesrovnává se zásadami logického myšlení, že jednak zmíněnou (druhou) částí článku soukromý obžalobce v i n ě n b y l, z čehož rozsudek vyvozuje subjektivní zavinění ve směru první věty, a že se současně vynáší výrok osvobozující proto, že se druhá část článku na soukromého obžalobce n e v z t a h u j e. Tím jest odsuzující část rozsudku stížena vadou podstatného vnitřního rozporu právě v rozhodné otázce subjektivního zavinění, a bylo proto vyhověti zmáteční stížnosti obžalovaných, výrok ten zrušiti a věc ve smyslu § 288 čís. 1 tr. ř. odkázati na soud první stolice, by o ní v tomto rozsahu znova jednal a rozhodl.

Jinak se má věc se zmáteční stížností soukromého obžalobce do oné osvobozující části rozsudku. Není třeba šířiti se o tom, že i osvobozující výrok jest stížen onou již vytčenou vadou vnitřního rozporu. Podle ustanovení § 290 tr. ř. nelze však v řízení zrušovacím k zmatku tomu, rázu čistě formálního, přihlížeti z moci úřední; mohl by se zrušovací soud zabývat vadou touto pouze tehdy, kdyby soukromý obžalobce ji výslovně aneb alespoň zjevným poukazem byl uplatňoval. Tu však jeho stížnost v první své části, vytýkající sprostujícímu rozsudku nesprávné právní posouzení, toliko doličuje, že závadný článek začíná útokem na soukromého obžalobce, jmenovitě označeného, co do výzvy, resuscitanti se pamětní slavnosti; že se v bezprostřední spojitosti s touto částí mluví o zprzněni ducha dělnictva svobodnými sociály a vyslovuje další obvinění začachrování této strany Hakenkreuzu, což prý přímo nutká k závěru, že i poslední část článku byla namířena proti soukromému obžalobci, již z úvahy, že je předsedou strany německých svobodných sociálů a zaprodání strany bez spolupůsobení předsedy není myslitelné. Ze všech těchto vývodů nelze ani při nejvolnějším jejich výkladu vyčísti narážku, tím méně výslovně neb alespoň z poukazu zjevně uplatňování vnitřního rozporu; rozpor ten musí tedy při tomto znění stížnosti ohledně osvobozujícího výroku zůstat nepovšimnutým.

Ani řádné provádění dovolávaného hmotněprávního důvodu zmátečnosti nelze v těchto vývodech spatřovati, nevychází tu stížnost pouze ze skutkových zjištění rozsudkových, poukazujíc na různé, v rozsudku vůbec na přetřes nepřivedené skutečnosti. Právě toto zdůraznění určitých skutečností, jimiž se soud nezabýval, neb o nichž nelze bezpečně seznati z rozsudku, zda se jimi obíral, jakož i další dovozování, že z těchto pomínutých skutečností vyplývá zavinění obžalovaných i co do druhé části

pozastaveného článku, poukazuje zcela bezpečně k pravému účelu stížnosti, že totiž stěžovatel, podřadí své vývody pouze nepochopením pravého významu důvodu zmatečnosti §u 281 čis. 9 a) tr. ř., pod tento důvod, ve skutečnosti jimi doličuje formální výtky neúplnosti a nejasnosti osvobozujícího výroku. S tohoto hlediska nutno pak skutečně plně přisvědčiti těmto námitkám alespoň zjevným poukazem provedeným. Napadený osvobozující výrok obírá se totiž jedinou skutečností, že stěžovatel měl ve straně vůdčí postavení; v tom směru zjišťuje rozsudek, že přes to nelze v druhé části závadného článku spatřovati útok na soukromého obžalobce, ježto i jinými osobami mohla býti strana zaprodána »Hakenkreuzu«. Po této stránce není stížnost v právu. Pokud se však týče dalších stížností uplatňovaných nedostatků, totiž pominutí skutečností, že stěžovatel hned v úvodu článku je jménem uveden, že se ihned na to mluví o zprznění ducha dělníků svobodnými sociály a, že v těsné souvislosti s touto částí následuje pak útok o zaprodání strany Hakenkreuzu, se rozsudek vůbec o nich nezmiňuje. Objevuje se ovšem na konci čtvrtého odstavce důvodů rozhodujících obrat, že »ani ze souvislosti závadného článku nelze souditi, že soukromý obžalobce byl znamením na něho se hodícími míněn«; avšak, rehedíc k tomu, že z tohoto nejasného obratu nelze bezpečně seznati, jakou »souvislost« tu soud má na mysli, zda totiž souvislost celého napadeného článku, či pouze souvislost o ně části článku, o které byl vynesena výrok osvobozující, nehověl by takový povšechný obrat, i kdyby na mysli měl článek v jeho celistvosti, předpisům §u 270 čis. 5 tr. ř., podle něhož má soud stručně, avšak určitě uvést, které skutečnosti pokládal za dokázané, z jakých důvodů je za dokázané pokládal a z jakých úvah se přes tyto skutečnosti přenesl, sprostiv obžalované z obžaloby. Osvobozující výrok je tedy stížen formální vadou neúplnosti a nejasnosti ve smyslu §u 281 čis. 5 tr. ř. a bylo proto i stížností soukromého obžalobce vyhověti.

Za tohoto stavu věci není třeba, zabývati se obšírněji námitkou soukromého obžalobce, že druhá část závadného článku zahrnuje v sobě vlastně obvinění každého člena strany svobodných sociálů, ježto každý příslušník strany, jenž se »nechá zaprodati«, je členem nečestným, pokud z pohnutek zistných od svého přesvědčení upouští a, že prý proto stěžovateli již jako členu strany přísluší aktivní oprávnění k obžalobě pro urážku na cti. K těmto vývodům budiž připomenuto, že podle znění pozastaveného článku nebyli obviňováni členové strany, že se nechali (vědomě) zaprodati jiné straně, nýbrž že se v něm vyslovuje pouze myšlenka, že svobodní sociálové »rukama ničemnými se začachrují Hakenkreuzu«. Naproti tomu bude na kmetském soudu, by při novém hlavním přelíčení, pokud by nedospěl na podkladě naznačených úvah k přesvědčení, že druhou částí článku míněn byl přímo soukromý obžalobce, alespoň bedlivě zkoumal a zjistil smysl závadné části po té stránce, na koho se vlastně vztahoval výrok o »začachrování strany«. Směřoval-li proti všem vedoucím činitelům strany svobodných sociálů neb pod., bylo by přiznati právo, podati soukromou obžalobu, každému z těchto členů a v důsledcích toho i soukromému obžalobci, pokud k tomuto okruhu přináležel, ježto každý člen, jsa takto vyslovenou paušální urážkou ozna-

čen znamením na něho se hodícími, musel by se obávati, že bude považován osobami třetími za toho, na něhož se pronesené obvinění vztahuje. Napadený rozsudek ovšem uvádí, že by zaprodání strany se mohlo státi i jinými příslušníky strany, než právě soukromým obžalobcem, avšak, nehledíc k tomu, že dalším obratem »bud'to sami neb ve spojitosti s jinými« se objevuje zase nejasnost, koho vlastně pod »jinými« má rozsudek na zřeteli, nezjišťuje napadený rozsudek těmito vývody, a na tom pouze záleží, v jakém smyslu tato věta byla míněna, zda totiž útočila povšechně a bez rozdílu na takový okruh příslušníků strany svobodnosociální, k němuž lze počítati i soukromého obžalobce, či na okruh členů strany, vyjma právě stěžovatele, což by pak vylučovalo jeho aktivní legitimaci k obžalobě pro urážku na cti.

Čís. 2169.

»Užitkem« ve smyslu §u 171 tr. zák. jest nejen osobní hmotný prospěch zlodějův, nýbrž i bezprávné a bezplatné přisvojení si disposiční moci nad cizí věci.

Nezáleží na tom, jakým způsobem naloží pachatel krádeže nebo spoluvinník (§ 5 tr. zák.) s věcí, již si pachatel přisvojil s vůlí, nakládati s ní jako s vlastní, a zdali se jí obohatí.

(Rozh. ze dne 9. listopadu 1925, Zm I 344/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnou stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 4. února 1925, pokud jim byl stěžovatel uznán vinným zločinem spoluviny na krádeži podle §§ů 5, 171, 173, 174 II. a), 179 tr. zák., mimo jiné z těchto

důvodů:

Důvod zmatečnosti čis. 9 a) §u 281 tr. ř. uplatňuje zmatečnou stížnost výtka, že za řízení nebylo zjištěno, z jaké pohnutky obžalovaní dříví z držení a bez přivolení firmy W. odňali a že z odnětí onoho dříví, totiž z toho, bude-li spaleno dříví firmy V. nebo firmy W., nemohli míti a také neměli užítku ani ostatní obžalovaní, ani stěžovatel. Námitku dlužno označiti jako právně bezpodstatnou. Některé údaje jednotlivých obžalovaných, zaznamenané i v rozsudkových důvodech, nasvědčují tomu, že z činů jejich kynul jak pachatelům samotným, tak stěžovateli jistý majetkový prospěch. Tak udal obžalovaný P., že stěžovatel prohlásil, že od skládání dříví bude platiti on (stěžovatel), od pálení pak firma V., že od firmy W. obdrží od dovozu za 1 m 24 Kč, od firmy V. pak za dříví samotné 16 Kč, a že dne 14. května 1924 šel si P. k stěžovateli pro peníze, že tam téměř celou noc popíjel, ale peněz od něho neobdržel. Údaje obdobné učinili také obžalovaní D. a Jaroslav Š., podle nichž stěžovatel jim mimo to říkal, že v oddělení 37. málo vydělají, a je vyzval, by šli skládat dříví do oddělení 46, že budou dostávat za 1 q vypáleného uhlí 20 Kč od něho (stěžovatele) a 8 Kč od firmy V. Dlužno

arci přiznati, že rozsudek neobsahuje výslovných zjištění, podle nichž by byli ať stěžovatel, ať ostatní obžalovaní jednali k tomu cíli, by si svými skutky zjednali majetkový prospěch (užitek) toho rázu, jaký má na zřeteli zmateční stížnost, nebo podle nichž by si svými činy takový prospěch (užitek) skutečně byli opatřili. Než proto nestává se rozsudek zmatečným ani ohledně stěžovatele, ani ve příčině ostatních obžalovaných (§ 290 tr. ř.). Zmateční stížnost zdůrazňuje, že posléze zmínění obžalovaní dostávali pouze zaplacenou práci a že, majíce skládati dříví firmy V., dostávali stejnou mzdu, jako když skládali dříví firmy W., že tudíž za žádných okolností nedostali a také neměli dostati zaplacenou více, než svoji práci a že také stěžovatel, který při celé věci byl zaměstnán pouze částečně jako povozník a obchodu uhlím nikdy nevedl a uhlí nikdy k prodeji nenabízel, dostal zaplacenou vždy pouze za práci povoznickou a nic více. Než zmateční stížnost pojímá rčení §u 171 tr. zák. »pro svůj užitek« příliš úzce a příkládá mu smysl, jehož tento zákonný pojem nemá, dovozujíc, že mu odpovídá právě jen pachatelův prospěch majetkový. »Užitkem« ve smyslu §u 171 tr. zák. jest nejen osobní hmotný prospěch zlodějův, nýbrž i bezprávné a bezplatné prisvojení si disposiční moci nad cizí věci. Je proto lhostejno nejen, jakým způsobem naloží pachatel s věcí, již si prisvojil s vůlí, nakládati s ní jako s vlastní, nýbrž zejména také, zdali se věcí obohatí (rozh. sb. n. s. č. 552). Je pak na bíledni, že ve zvýšené míře přiléhá toto právní hledisko na spoluvinníka krádeže ve smyslu §u 5 tr. zák., jakého spatřuje rozsudek ve stěžovateli.

Čís. 2170.

Zpronevěra (§ 183 tr. zák.) příspěvků pro nemocenskou pokladnu zaměstnavatelem pojištěnců.

Příspěvky jsou »svěřenými věcmi« jen tehdy, měl-li zaměstnavatel v době výplaty mzdy více peněz v rukou nebo po ruce, než jím bylo dělníkům vyplaceno na ryzí mzdě.

Subjektivně vyžaduje se pachatelovo vědomí, že jinakým způsobem nakládání (trvalým zadržením) jako část příspěvků sraženými částkami mzdy porušuje právo pokladny, by jí byly odvedeny.

(Rozh. ze dne 9. listopadu 1925, Zm II 61/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmatečným stížnostem obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Novém Jičíně ze dne 10. ledna 1925, jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými zločinem zpronevěry podle §§ů 183, 184 druhá věta tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by jí znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmatečným stížnostem nelze upřít oprávnění, pokud, uplatňující důvod zmatečnosti podle čis. 9 písm. a) §u 281 tr. ř., poukazují k ná-

mitce, že skutková podstata zločinu zpronevěry není tím, co v napadeném rozsudku na skutečnostech zjištěno, naplněna ani po stránce objektivní, jelikož není zjištěno, že stěžovatelé měli v době výplaty mzdy, spadající do období, za něž nemocenské pokladně příspěvky neodváděli, po ruce hotové prostředky, jež by se byly rovnaly splatným mzdám včetně části příspěvků, vypadající na zaměstnance. Podle článku XV. zákona ze dne 15. května 1919, čis. 268 sb. z. a n. jsou příspěvky, jež zaměstnavatel srazil zaměstnancům ze mzdy (služného), statkem, zaměstnavateli svěřeným. Obdobně jako druhý, později zrušený odstavec §u 183 tr. zák. nařizoval, že jest věcí věřitelem zabavené a v uschování ponechané pokládati za statek mu svěřený, stává zákon čis. 268 z roku 1919 obvyklému způsobu svěřeni, při kterém se věc převede osobou, dosud jí držící, za účelem určitého opatření s ní do moci jiné osoby, na rovněž jiný způsob svěřeni, záležející v tom, že se věc ze zákonem předpokládané vůle jiné osoby (oprávněného zaměstnance) za účelem nakládání s ní v určitém směru (odvedení nemocenské pokladně) ponechává v moci osoby, v jejíž moci již jest (zaměstnavatele). Tento druhý způsob svěřeni předpokládá tedy, že věc, jež nabývá povahy statku svěřeného, jest v moci osoby, pro niž má býti na dále statkem svěřeným, již v době, k níž se vztahuje skutečnost, jež jest příčinou zákonné domněnky svěřeni. Zákon nestanoví přednostního práva nemocenských příspěvků k mzdě (služnému) zaměstnance a neukládá zaměstnavateli, by zapravil (zadržel za účelem odvedení) z částky, kterou zaměstnanci z námezdní smlouvy v den výplaty dluhuje, především nemocenské příspěvky a teprve zbytek vyplatil zaměstnanci. Naopak souhlasí zákon s tím, by bylo předem zaměstnanci vyplaceno, co zbývá z celé splatné mzdy po srážce toho, čím jest zaměstnanec povinen přispěti k nemocenským příspěvkům, a pouze zbytek mzdy byl zadržen za účelem odvedení nemocenské pokladně. Smysl příslušných zákonných ustanovení v jich souvislosti je zřejmý ten, že jest na zaměstnavateli, by v den splatnosti mzdy vyloučil ze svého jmění (ovšem stačí-li) peněz, rovnající se celé mzdě, že jest oprávněn vyplatit zaměstnanci ze mzdy méně o tolik, kolik má zaměstnanec podle platných předpisů na nemocenských příspěvcích zapraviti ze svého, a že část splatné mzdy, která následkem těchto srážek zbyla v moci zaměstnavatelově, není nadále částí jmění, podléhajícího volné dispozici zaměstnavatele, nýbrž statkem svěřeným, t. j. statkem pro zaměstnavatele, ač jej drží, cizím, s nímž pod následky zpronevěry nesmí nakládati způsobem jiným než tak, že jej odvede nemocenské pokladně. Avšak aby tu byl takový svěřený statek, peněz, který, jsa srážkou ze splatné mzdy, byl v moci zaměstnavatele již v době srážky a zůstal v této moci po srážce, k tomu nestačí pouhá skutečnost, že byla srážka provedena účetnický, t. j. že byla zaměstnanci vyplacena mzda zmenšená. Tomu jest tak výhradně tehdy, měl-li zaměstnavatel v době výplaty mzdy hotově v rukou neb jinak k dispozici peněz, který se rovnal celé mzdě včetně částky, kterou bylo lze zaměstnanci sraziti.

Skutečnosti, které by opodstatnily pojem svěřeného statku ve smyslu takto vymezeném, rozhodovací důvody prvé stolice nezjišťují. Opomíjejíce svědecké výpovědi, jež mohou po případě poukazovati k prav-

divosti této obhajoby, reprodukuji rozhodovací důvody seznání stěžovatelů, že sice vypláceli dělníkům jen ryzí mzdu po srážce nemocenských příspěvků, že však dělníkům příspěvky nezadržovali, protože sehnali vždy jen tolik peněz, by byli s to, vyplatiti dělníkům pouze čisté mzdy po srážce nemocenských příspěvků. O tom, zda vzal nalézací soud skutečnosti, k nimž tato obhajoba poukazovala, za prokázány čili nic, rozhodovací důvody se nevyslovují. Arciž poukazují dále na to, že stěžovatelé dluhovali nemocenské příspěvky od ledna 1922 do března 1923, že měli v této době příjmy z došlých platů, že konali naléhajícím věřitelům platy, že však nesplnili závazku vůči nemocenské pokladně, ač byli každý měsíc upomínáni. Avšak tyto okolnosti neměly by při pravdivosti obhajoby stěžovatelů s hlediska Šu 183 tr. zák. významu. Pojem svěřeni vztahuje se k určité, individuální věci, nikoliv povšechně k celému jmění. Svěřeným statkem byly by peníze, které zůstaly v moci stěžovatelů jako zbytek peněz v době výplaty v moci stěžovatelů jsoucích následkem srážek ze mzdy, nikoliv i peníze, jež se dostaly teprve po výplatě mzdy do moci stěžovatelů z jiných pramenů. A platy stěžovatelů věřitelům konané dotýkaly by se svěřeného statku jen tehdy, bylo-li k nim použito oněch peněz srážkami na mzdě zadržovaných, nikoliv i tehdy, staly-li se platy z jinakých příjmů. Při této možnosti bylo by nezaplacení dlužných příspěvků nemocenských pouze porušením obligatorního závazku, celé jmění stěžovatelů zasahujícího, nebylo by však porušením věcného závazku, vztahujícího se k určité věci, pro stěžovatele cizí a toliko v jejich moci se nalézající. Proto jest — právě pro svou povšechnost — nesprávným názor rozhodovacích důvodů první stolice, že jest pro posouzení věci lhostejno, zda měl majitel živnosti nemocenské příspěvky v pokladně, či zda je v pokladní knížce vykázal jen účetnický, nezapisuje jich jako příjem. Pojem svěřené věci jest naopak opodstatněn jen tehdy, je-li zjištěno, že zaměstnavatel měl v době výplaty mzdy více peněz v rukou nebo po ruce, než jím bylo dělníkům vyplaceno na ryzí mzdě.

Podřadil-li nalézací soud jednání stěžovatelů pod pojem zpronevěry bez tohoto skutkového zjištění, spočívá odsuzující výrok na nesprávném použití zákona a bylo jej (aniž třeba zabývat se ostatními vývody stížnosti) z důvodu čís. 9 písm. a) Šu 281 tr. ř. zrušiti, a, jelikož nejsou v rozsudku první stolice zjištěny skutečnosti, jež měly by býti podkladem nálezu při správném výkladu zákona, ve smyslu Šu 288 čís. 3 tr. ř., věc vrátiti nalézacímu soudu, by o ní znovu jednal a rozhodl. Při novém hlavním přelíčení, bez něhož se obejíti nelze, bude soudu nalézacímu náležitě míti na zřeteli dosavadní zodpovídání se obžalovaných, z nichž Karel V., vysloviv původně pouhou povšechnou domněnku, že příspěvky nebyly odvedeny nemocenské pokladně pro nedostatek potřebných peněz, teprve později se vytasil s tvrzením, že »často« neb »z větší části« peníze pouze k výplatě čisté mzdy vystačily, a že Rudolf F. původně udal jako příčinu nezaplacení nemocenských příspěvků pouze, že tu bylo málo »hotových peněz«, a při hlavním přelíčení udal, že pouze »někdy« celá mzda pro nedostatek peněz vyplacena býti nemohla. Bude takto soudu uvažovati o tom, zda vůbec aneb do jakých číselných mezi lze míti za zjištěno, že stěžovatelé v dny vý-

plat měli k dispozici právě tolik peněz, by mohli zapraviti čisté mzdy dělníkům, a ani haléře více, a dojde-li při tomto opětném projednání věci zákonný znak svěřeného statku skutkového, opodstatnění buď co do všech příspěvků, vypadajících na dobu od února 1922 až do března 1923, nebo co do některé části jich, bude na nalézacím soudě, by uvažoval i o tom a zjistil, zda tento svěřený statek zadržel za sebou či sobě přisvojil ten aneb onen z obou stěžovatelů, nebo zda se tak stalo oběma stěžovatelům. Pokud jde o stěžovatele Karla V-a, bude přihlížeti k jeho obhajobě (souhlasící v podstatě s udáním druhého stěžovatele), že obstarával toliko technické řízení závodu, kdežto opatrování peněz a hospodaření s penězi bylo věcí Rudolfa F-a. Zjistí-li se správnost této obhajoby, bude možno přičítati Karlu V-ovi případnou zpronevěru jen tehdy, spolupůsobil-li při případném zadržení nebo přisvojení statku firmě svěřeného Rudolfem F-em nějakým způsobem, zakládajícím podle Šu 5 tr. zák. spoluvinu neb účast na trestném jednání jiné osoby, tudíž obzvláště nastrojil-li úmyslně případné trestné jednání F-ovo při nejmenším utvrzováním ho v zlém úmyslu, schválením postupu F-em zamýšleného nebo podobně. K tomu by arcíž nestačily pouhé okolnosti v rozhodovacích důvodech napadeného rozsudku reprodukcí dotyčných částí obhajoby stěžovatelů zdůrazňované, že bylo mezi stěžovatelé (společníky) mluveno o všem, také o placení nemocenských příspěvků, pokud se týče že bylo V-ovi známo, že firma dluhuje nemocenské pokladně příspěvky, že však bylo vždy uspokojiti naléhající věřitele a že proto nemocenské příspěvky nebyly zapraveny. Zodpovědnost Karla V-a předpokládá naopak po stránce subjektivní, že věděl o tom, že jest v moci firmy statek ve smyslu hořejších vývodů svěřený a že tento statek nemá se dle úmyslu F-ova nemocenské pokladně odvésti, nýbrž má se ho použití k jiným účelům, a po stránce objektivní, že radil k tomu neb alespoň utvrzoval Rudolfa F-a v úmyslu, by bylo s tímto svěřeným statkem naloženo způsobem jiným než tak, že se odvede nemocenské pokladně, k němu oprávněné.

Posléze bude na nalézacím soudu, by uvažoval, což se ve zrušeném rozsudku restalo, o subjektivní stránce skutku. Není sice známkou zpronevěry úmysl způsobiti škodu, zejména nevyžaduje se úmysl, způsobiti škodu trvalou. Subjektivní stránka zpronevěry nebyla by proto vyloučena ani rozhodnutím stěžovatelů, že zaplatí dodatečně nemocenské pokladně z budoucích příjmů příspěvky, jež bylo zapraviti odváděním peněz, které zůstaly při výplatách mzdy v moci stěžovatelů jako srážky z ní. Avšak předpokládá se vědomí pachatele o protiprávnosti jeho jednání a tomuto předpokladu vyhoví jen zjištění, že si stěžovatelé, po případě ten neb onen z nich byli vědomi, že jinakým způsobem nakládání se zadržnými, jako část příspěvků k nemocenské pokladně sráženími částmi mzdy (po případě trvalým zadržením jich za sebou) poruší se právo nemocenské pokladny, by jí byly tyto části mzdy odvedeny. Vědomí protiprávnosti nebylo by ovšem vyloučeno ani úvahou pachatele, že jinakého upotřebení svěřeného statku je třeba, by nedošlo k zastavení provozu firmy a zaměstnanci nepozbyli příležitosti k výdělku.

Předstírání závazků, jichž není, spadá pod ustanovení §u 205 a) tr. zák., když věřitelé přijdou změnou jím přivoděnou skutečně o vše neb aspoň o část toho, nač mají nárok, i kdyby vyčerpali veškeré zákonné prostředky k zachycení jmění dlužníkovy. Nespadá sem případ, kdy přes zmenšení předstíráním přivoděné zůstala ještě nedotčena a zásahu věřitelů přístupna část jmění dlužníkovy, postačující ku plnému krytí jejich pohledávek, ani případ, kdy jmění dlužníkovy bylo již před předsevzetím závadného úkonu jinými právními dluhy a závazky zatíženo tou měrou, že by věřitelé nebyli mohli dostati vůbec krytí z jmění dlužníkovy, i kdyby k závadnému předstírání nebylo došlo.

Pokud lze tu přihlížeti k jmění dlužníka v cizině.

V subjektivním směru se vyhledává, by pachatel již v době, kdy závadný úkon předsevzal, byl pevně přesvědčen o nepravosti (nejsoucnosti) závazku, jež předstírá, a již v této době měl úmysl, zmariti nebo zkrátiti uspokojení věřitelů. Nestačí, počítal-li pouze s možností, že by škoda vzejtí mohla; vyžaduje se, by výsledek ten předvídal třeba jen jako možný a jej pro případ jeho vzniku ve svůj úmysl pojal.

Nespadá sem zapravení (zajištění) již jsoucího závazku před jeho splatností.

Souběh zločinu podle §u 205 a) tr. zák. s přečinem §u 5 tr. zák. a §u 1 zák. o maření exekuce a s přečiny §§u 485, 486 čís. 2 tr. zák.

Věci dlužníkovy samostatně vede (poslední odstavec §u 205 a) tr. zák., kdo tak činí nezávisle na zvláštním rozkazu nebo poukazu dlužníkově; spadá sem generální plnomocník.

(Rozh. ze dne 10. listopadu 1925, Zm II 319/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského jakožto nalézacího soudu ve Znojmě ze dne 25. května 1925, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem podvodného úpadku a spoluvinou na tomto zločinu ve smyslu §u 205 a) tr. zák. a §§u 5 a 205 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Napadeným rozsudkem byl stěžovatel uznán vinným zločinem podvodného úpadku ve smyslu §u 205 a) tr. zák., pokud jako osoba, samostatně věci dlužníkovy vedoucí, předstíral nejsoucí závazek 2.000 Kč, a dále i pro spoluvinu na tomto zločinu ve smyslu §u 5 tr. zák., ježto uznáním různých nejsoucích dlužníky předstíraných závazků úmyslně pomáhal, zmariti uspokojení části jejich věřitelů. Není pochybnosti o tom, že předstírání závazků, jichž není, je způsobitelným prostředkem k zmenšení dlužníkovy jmění, jak je má na mysli § 205 a) tr. zák. K skutkové podstatě zločinu toho vyhledává se však dále, že tímto zmenšením jmění bylo uspokojení věřitelů nebo části jejich zmařeno aneb alespoň zkráceno, a musí proto býti zjištěno, že věřitelé touto

změnou dlužníkovy jmění, přivoděnou předstíráním závazků, jichž není, skutečně přišli o vše neb alespoň o část toho, nač mají nárok, i kdyby vyčerpali veškeré zákonné prostředky, sloužící ku zachycení dlužníkovy jmění za účelem uspokojení. Vychází-li se prozatím výhradně z předpokladů, na nichž jest zbudován napadený rozsudek, o možnosti zcela jiného posuzování této věci, bude dolejší obšírně promluveno, nebylo by lze ono předstírání podřaditi pod ustanovení §u 205 a) tr. zák., pokud přes ono zmenšení zůstala ještě nedotčena a zásahu věřitelů přístupna taková část dlužníkovy jmění, jež stačí ku plnému krytí jejich pohledávek, a nemohlo by též stělesniti ono předstírání skutkovou podstatu zločinu, pokud jmění dlužníkovy již před předsevzetím oněch závadných úkonů bylo jinými (právními) dluhy a závazky zatíženo tou měrou, že by věřitelé, i kdyby k onomu závadnému předstírání nebylo došlo, z jmění dlužníkovy vůbec krytí nebyli mohli dosíci. Již podle těchto úvah je patrné, že prvním a nezbytným předpokladem pro bezpečné posuzování zločinu, zde v úvahu přicházejícího, jest přesné zjištění stavu dlužníkovy jmění, jeho aktiv a pasiv, a nelze upříti oprávnění zmateční stížnosti, pokud, dovolávajíc se důvodu zmatečnosti §u 281 čís. 5 a 9 a) tr. ř., rozsudku vytyká, že nebyl vzat zřetel k tomu, jakou hodnotu mělo jmění dlužníkovy v době, kdy stěžovatel prováděl ony s hlediska §u 205 a) tr. zák. mu za vinu dané činy. Co do stavu pasiv uvádí napadený rozsudek — aniž by ovšem přesně zjistil součet všech dluhů — že cizí věřitelé (čimž patrně má na mysli podle rozhodovacích důvodů banku M., filiálku v T., záložnu v J. a banku S. v B.) měli býti zkráceni, že nedostali z největšího podání ani haléře. Avšak jednostranně a povšechně toto zjištění nevystihuje veškerých zákonných náležitostí zločinu ve smyslu §u 205 a) tr. zák.; není z něho ani patrna příčinná souvislost mezi prostředky, dlužníkem volenými (předstíráním dluhů) a skutečností, že cizí věřitelé krytí nedošli. K tomu účelu bylo však zapotřebí přesně zjistiti i stav aktiv a jejich cenu v době, kdy došlo k činům, stěžovateli za vinu kladeným. V tom směru však napadený rozsudek neobsahuje žádného zjištění; nestačí nikterak kusý poukaz na výsledek vnučené dražby nemovitostí, při níž cizí věřitelé vyšli na prázdko; vždyť nejvyšší podání docílené při dražbě nemusí ještě odpovídati skutečné, přiměřené ceně dotyčných nemovitostí. Vychází-li se — jak to činí rozsudek — prostě z ceny, při vnučené dražbě docílené, jakožto měřítko pro zjištění škodného účinku závadných manipulací, nebyla by činnost dlužníků, po případě stěžovatele vůbec trestnou, ježto nejvyšší podání nestačila ani ku krytí cizím věřitelům předcházejících nepředstíraných pohledávek stěžovatele Martina P-a, po případě pokud jde o vložky č. 138 a 140 ani ku částečnému krytí pohledávky manželů Josefa a Milady H-ových ve výši 120.000 Kč, jichž zkrácení jakožto zeté a dcery stěžovatele asi zamýšleno nebylo, takže by vlastně předstíráním pohledávek podle rozsudku nejsoucích a vtělením jich do pozemkové knihy v takovém pořadí, kde pro výši předchozích právních pohledávek samy nemohly býti kryty, věřitelům nemohlo býti ublíženo. Vše to však rozsudek přehlíží a je tedy patrné, že nalézací soud, zjišťuje ovšem, že některé závazky předstírané byly, nezabývá se však hmotným účinkem tohoto předstírání na celkový stav jmění dlužníků,

ani příčinnou souvislostí mezi touto činností dlužníků a škodou cizím věřitelům vzniklou, je vybudován na podkladě věcně nedostatečném a právnícky naprosto pochybeném.

Bude na soudě nalézacím, by především zjistil k době, kdy došlo k závadným úkonům, přesně stav dluhů dlužníkůvých; dále stav jejich aktiv, nikoli však jen nemovitostí, nýbrž i veškerého jejich movitého jmění, a jejich obchodních pohledávek; dále i skutečnou, poměrům v rozhodné době odpovídající přiměřenou cenu všech aktiv; pak teprve bude lze srovnáním poměrů mezi součtem těchto aktiv a pasiv před, jakož i po onom závadném jednání stěžovateli za vinu kladeném zjistiti hmotný účinek jednání toho oproti věřitelům, zda a do jaké výše bylo tím uspokojení cizích věřitelů zmařeno nebo ztenčeno. Při tom bude se soudu zabývat i s hlediska subjektivního ne bezvýznamným zodpovídáním se stěžovatele, že majetek dlužníkův prý měl cenu 2 miliony Kč; že chtěl prodati Rudolf P., než odjel do Jugoslavie, svůj majetek za 1½ milionu Kč, že prý při prodeji svršků z volné ruky se mohlo docílit 400.000 Kč, vesměs tvrzení nanejvýš důležitá, uváží-li se, že by pak skutečná, přiměřená cena tohoto jmění, s kterou strany podle poměrů v době činů důvodně mohly počítati, byla směrodatnou (nehledě ovšem k případnému odchýlnému nazírání na věc, jak později blíže bude rozvedeno). Dle nynějšího stavu věci jest však zcela pochybeným právní názor nalézacího soudu, pokud považuje za nerozhodné, zda majetek Rudolfa P-a a jeho ženy měl cenu více jednoho milionu; zda veškerí věřitelé by byli došli zaplacení svých pohledávek, kdyby se majetek prodal před jejich odjezdem do Jugoslavie z volné ruky. Vždyť právě tato cena jmění dlužníkov je rozhodující při posuzování skutkové podstaty zločinu ve smyslu §u 205 a) tr. zák. Byla-li totiž předstíráním nejsoucích závazků cena tohoto jmění zmenšena tou měrou, že tím uspokojení věřitelů nebo části jich úplně nebo částečně bylo zmařeno, jde o zločin shora uvedený, po případě o spoluvinu na něm; pokud by však cena jmění, zbývajícího po srážce závadným předstíráním zásahu věřitelů odňaté části k úplnému uspokojení všech věřitelů byla vystačila, nešlo by o skutkovou podstatu zločinu ve smyslu §u 205 a) tr. zák. ani o spoluvinu na něm, nýbrž mohlo by oním předstíráním nejsoucích závazků přivoděné ztížení neb protahování uspokojení věřitelů býti posuzováno nanejvýše podle §u 1 zákona o maření exekuce po případě s hlediska spoluviny na tomto činu podle §u 5 tr. zák. Bylo-li však jmění dlužníkůvými pravými dluhy, předcházejícími domněle zkráceným věřitelům, zatíženo tou měrou, že by věřitelům těm se nebylo dostalo ani částečného krytí, i kdyby nejsoucí závazky nebyly předstírány, ani na nemovitostech vtěleny ani exekuce mobilární a imobilární pro ně vedena, nešlo by pro naprostou nezpůsobilost použitého prostředku vůbec o čin trestný. Pokud soud, neřídě se těmito právními zásadami, přes to uznal stěžovatele vinným zločinem podvodného případku (spoluvinou na tomto zločinu), spočívá jeho výrok na zřejmě mylném výkladu zákona a bylo proto již z tohoto důvodu odsuzující rozsudek v celém jeho rozsahu jako zmatečný zrušiti a za souhlasu generální prokuratury podle §u 5 novely z 31. prosince 1877, čís. 3 ř. zák. z roku 1878 věc vrátiti soudu prvé stolice, by o ní znovu jednal a rozhodl.

Při novém hlavním přelíčení, bez něhož se ve věci obejití nelze, bude však třeba, jak již shora naznačeno, celou věc zkoumati i pod zorným úhlem zcela jiným, než se doposud stalo nalézacím soudem. Zaráží na první pohled, že závadné úkony, jak byly předševzaty podle zjištění rozsudkových, následovaly za sebou způsobem nápadně rychlým: V listopadu 1922 bylo zajištěno knihovní pořadí pro zápůjčku 250.000 Kč; v únoru 1923 na základě dluhopisu ze dne 3. ledna 1923 v tomto pořadí vtěleno na všech nemovitostech dlužníkův právo zástavní za 241.354 Kč; o žalobách, podaných stěžovatelem proti dlužníkům dne 25. února a 15. března 1925 na zaplacení 211.906 Kč a 241.354 Kč; bylo ustanoveno ústní jednání na 28. června 1923; dlužníci dostavili se však již dne 21. března 1923 z Jugoslavie bez předvolání ke krajskému soudu ve Znojmě a uzavřeli se stěžovatelem smír, jímž se zavázali zaplatiti zažalované pohledávky do tří dnů, do 24. března 1923, pod exekuci; tomuto úkonu následovaly pak bezprostředně exekuce stěžovatelovy na movitý a obzvláště na nemovitý majetek dlužníků a vydražil stěžovatel, jak ze zjištění rozsudkových vyplývá, při vnucené dražbě dne 18. října 1923 sám veškeré nemovitosti až na pozemek vl. č. 13 v R., při čemž cizí věřitelé až na spořitelnu města J. a spolek S. vyšli na prázdno. Celý tento postup, počínající zajištěním knihovního pořadí a končící exekuční dražbou nemovitostí, vnucuje přímo podezření, že šlo o jednotnou soustavnou činnost, směřující k tomu, by hnaním záležitostí až do vnucené dražby v nečas stěžovateli bylo umožněno skoro všech realit a značné části movitostí se zmocnití a je za cenu nepoměrně levnou ve vlastních rukou znovu soustřediti na úkor jiných věřitelů, při tom na prázdno vyšlých. Bude proto na soudu nalézacím, by i s tohoto hlediska věc zkoumal; při tom ovšem nebude lze s ohledem na zcela jiné nazírání k věci a podstatně změněné předpoklady řídit se co do pojmu škody a co do doby poškozovacího úmyslu stěžovatelova zásadami v úvodu tohoto rozhodnutí vytčenými. V tomto případě bude napak třeba bedlivě zjistiti, zda bylo účelem soustavné činnosti a zda směřoval úmysl stěžovatelův k tomu, by oním nevčasným vedením exekuce nastal škodný účinek pro věřitele, a jak značný byl úbytek vzešlý tím, že v důsledcích toho pak jmění dlužníkův bylo vydraženo stěžovatelem v době nevhodné za cenu nižší, než by se bylo dalo docílit; kdyby jmění to nebylo odňato zásahu věřitelů urychleným a nevčasným vedením exekuce a kdyby bylo došlo k řádnému a pokud možno nejvýhodnějšímu jeho zpeněžení. Tento nekalým zásahem do pravidelného vývinu věci způsobený úbytek tvoří pak podklad pro vypočtení škody věřitelů. Z úbytku toho bylo by přirozeně nutno sraziti především zkráceným věřitelům předcházející nepředstírané pohledávky stěžovatele Martina P-a, pokud nebyly kryty z nejvyššího podání; bude třeba dále přihlížeti k nepředstíraným pohledávkám příbuzných stěžovatele (na př. manželů H-ových), vyšlých při dražbě na prázdno a předcházejících cizím věřitelům a po případě sraziti i tyto pohledávky (nekryté jejich částí) z úbytku, shora vypočteného, pokud snad úmysl stěžovatelův nesměřoval k poškozování těchto mu blízkých osob; peníz zbývající po těchto srážkách z úbytku při dražbě tvoří pak škodu věřitelů, předpokládajíc ovšem, že nebylo v době těchto závadných manipulací ještě

jiného, zásahu cizích věřitelů přístupného jmění (movitostí, obchodních pohledávek dlužníků a pod.), neboť takové, k úplnému krytí věřitelů přes onen úbytek vystačující jmění vyloučilo by skutkovou podstatu zločinu ve smyslu §u 205 a) tr. zák., a bylo by pak posuzovati činnost tu pouze s hlediska §u 1 zák. o maření exekuce a §u 5 tr. zák. Bude proto na soudě nalézacím, by věc v prvé řadě s tohoto doposud nepostřehnutého stanoviska zkoumal, řídě se při tom zásadami v této souvislosti vyloženými. Pouze v případě, kdyby soud na základě výsledků nového řízení nedospěl k přesvědčení, že závažná činnost stěžovatelova spočívala v nečasné vedení exekuce, bylo by věc řešiti s všeobecného, na počátku tohoto rozhodnutí probraného hlediska.

K ostatním vývodům zmáteční stížnosti připomíná se, pokud toho třeba, ještě toto: Výtku stížnosti, že mělo v rozsudku přihlíženo býti i k hodnotě jmění dlužníků v Jugoslavii, poněvadž ohledně jmění toho byla prý exekuce možná podle platné úmluvy vzájemné právní pomoci mezi Československou republikou a Jugoslavií, je pochybena potud, pokud přehlídí, že tato smlouva o úpravě vzájemných právních styků, zaručující též vzájemný výkon exekučních titulů, uveřejněna byla teprve dne 5. července 1924 v čís. 146 sbírky zákonů a nařízení, takže v době, kdy k trestným činům došlo (od listopadu 1922 až do konce března 1923), nebyla vůbec ještě v platnosti. Přes to však nelze bezvýhradně přisvědčiti názoru soudu nalézacího, pokud považuje za bezvýznamné, zda dlužníci v cizině jmění měli, shledávaje patrně v počínání si dlužníků, odcestovavších do ciziny se všemi hmotnými prostředky, zisknými osobním úvěrem u tuzemských peněžních ústavů, neklamný důkaz toho, že jde o soustavnou nekalou činnost, jsoucí v těsné spojitosti s majetkovými změnami, podle zjištění rozsudku za účelem zkrácení věřitelů předsevzatými. Oproti tomu dlužno uvažovati, že by zajisté mohlo dlužníkům a v důsledku toho stěžovateli jakožto spoluvinníkům na jich činnosti prospívati, kdyby se zjistilo, že dlužníci měli takové jmění v cizině a že se snažili uspokojiti z tohoto svého v cizině jsoucího jmění též věřitele, pokud oněmi v rozsudku zjištěnými předstíranými závazky byli zkráceni, nehledíce k tomu, zda bylo věřitelům možno, toto jmění řádnou exekucí zachytiti čili nic; zda se dlužníci tak zachovali, spadá ovšem v obor skutkové zjišťovací činnosti nalézacího soudu a podotýká se pouze tolik, že ani obsah dosavadního řízení, ani vývody zmáteční stížnosti neposkytují v tom směru žádné opory. K další výtce stížnosti, že knihovní poznámka pořadí není ještě právním jednáním a neznamená ještě vznik dluhu, se připomíná, že dotyčnou část rozsudkového výroku nelze vytrhnouti z celkové souvislosti, nýbrž že dlužno ji posuzovati v celku s ostatními závažnými úkony (uznání nejsoucích závazků a jich vtělení do pozemkové knihy ve shora vyhrazeném pořadí a t. d.). Posuzuje-li se věc takto, nemůže býti pochybnosti o tom, že tato činnost ve své celistvosti odpovídá pojmu předstírání nejsoucích závazků, jak předpokládá § 205 a) tr. zák. Stížnost je též na omylu, domnívajíce se, že stěžovatel byl uznán vinným předstíráním celého peníze 241.354 Kč, přehlídí větu rozsudkového výroku »ač pohledávky... z č á s t i nepozůstávaly po právu«.

Neopodstatněnou jest i výtka, že soud právně mylně pojímal čin-

nost stěžovatele jakožto osoby věci dlužníkovy samostatně vedoucí. V tom směru zjišťuje soud, že stěžovateli udělili dlužníci generální zmocnění nejvyššího rozsahu, jímž ho též oprávnili nemovitostí jejich neobmezeně zadlužiti a knihovně zatížiti. Překročil-li stěžovatel, veda věci dlužníkovy, tuto všeobecnou plnou moc, uznáv za pravou pohledávku Alfreda P-a ve výši 2.000 Kč, jde o případ, jež má na mysli poslední odstavec §u 205 a) tr. zák. a podle něhož se předpokládá, že pachatel jednal nezávisle na zvláštním rozkazu nebo poukazu dlužníkově. Ostatně nezměnilo by se mnoho na kvalifikaci činu, kdyby stěžovatel, jak stížnost se snaží přednesem (ovšem novým) prokázati, byl jednal z příkazu dlužníků; ježto by pak jeho činnost bylo posuzovati jako spoluvinu na zločinu podvodného úpadku podle §§u 5 a 205 a) tr. zák. Soud neměl i podle dosavadního stavu věci příčiny uvažovati o tom, zda byl peníz 2.000 Kč pro celkový poměr aktiv a pasiv dlužníků a pro ukojení jejich věřitelů zcela bezvýznamným, neboť nejedná se tu o předstírání jediné pohledávky 2.000 Kč, nýbrž i o celou řadu jiných, tuť částku značně převyšujících závazků. Otázka ta mohla by se státi naléhavou pouze tehda, kdyby se dokázalo, že veškeré další pohledávky nebyly předstírány a kdyby takto zbylá částka v poměru k celkovému stavu podstaty pro svou malichernost vůbec nemohla býti počítována jako zkrácení uspokojení věřitelů. Pokud se týče dalších vývodů stížnosti co do pravosti jednotlivých závazků, soudem za předstírané prohlášených, bude stěžovateli dána možnost, uplatňovati je řádnou zákonem předepsanou cestou při novém hlavním přelíčení, bez něhož se v této věci obejíti nelze. Připomíná se pouze v tomto směru (což i stížnost zcela právem zdůrazňuje), že zlý úmysl k zločinu podle §u 205 a) tr. zák. vyhledávaný, totiž úmysl, činy v §u tomto blíže uvedeny uspokojení věřitelů zmařiti a zkrátiti, tu musí býti již v době, kdy dotyčné závažné úkony byly předsevzaty; v tom směru jest v rozsudku podstatná mezera; pokud, obzvlášť ohledně dávek z majetku a z přírůstku hodnoty (podle zjištění rozsudkových z největší části předstíraných), rozsudek se nezabýval stránkou subjektivní, zdali totiž stěžovatel, jsa pevně přesvědčen již v době, kdy se dopustil činů za vinnu mu kladených, o nepravosti a nejsoucnosti závazků těch je přes to žalobami proti dlužníkům uplatňoval, pořadí knihovní pro ně si zajistil a exekucí na nemovitý a movitý majetek dlužníků je vymáhal v úmyslu, by uspokojení věřitelů úplně neb z části bylo zmařeno. Nestačí, že pachatel na příklad u oněch dávek snad počítal s pouhou možností, že by snad při dodatečném, nižším jich vyměření věřitelům jistá škoda vzejíti mohla; vyhledává se naopak, že stěžovatel výsledek ten, třeba jen jako možný, předvídal a jej pro případ jeho vzejití ve svůj úmysl pojal. Podřaduje-li posléze soud pod pojem předstíraných závazků i pohledávky, které »z části nebyly ještě splatnými«, čímž patrně má na mysli pouze dávky v době spáchání činu dlužníkům ještě nepředepsané — je názor ten právně mylným, neboť nelze předstírati závazek, o němž je zjištěno, že skutečně po právu pozůstává, a netvoří zapravení neb zajištění takového opravdu jsoucího závazku přede dnem jeho splatnosti zmenšení jmění ve smyslu §u 205 a) tr. zák., nýbrž mohlo by takové jednání, spočívající v projednáváním případě v podstatě v přednostním

zajištění a zřízení zástavy pro z části ještě nesplatné pohledávky stěžovatelovy na úkor ostatních věřitelů, naplniti pouze skutkovou podstatu přečinu nadřování ve smyslu Šu 485 tr. zák., po případě přečinu podle Šu 486 č. 2 tr. zák., pokud byla k újmě ostatních věřitelů stěžovateli poskytnuta zástava, po případě pokud nebyl včas podán návrh na zahájení řízení vyrovnávacího neb vyhlášení úpadku, nýbrž uznáním závazků ve sporu umožněno bylo stěžovateli vedení exekuce do majetku dlužníka, což nespadá pod pojem »poskytnutí zástavy«; avšak pro činy ty mohli by stíháni býti pouze dlužníci, nikoli však, jak z ustanovení druhého odstavce Šu 485 tr. zák. vyplývá, stěžovatel jakožto jejich věřitel. Všechny těchto zásad bude soudy první stolice šetřiti při novém hlavním přelíčení.

Čís. 2172.

Skutková podstata zločinu ucházení se o křivé svědectví (§ 199 a) tr. zák.) vyžaduje po stránce objektivní, by svědectví, k němuž pachatel naváděl, bylo křivé, po stránce subjektivní, by si pachatel byl vědom toho, že jest křivé.

(Rozh. ze dne 10. listopadu 1925, Zm II 504/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmáteční stížnosti obžalovaných do rozsudku zemského jakožto nalézacího soudu v Brně ze dne 29. července 1925, pokud jím byli stěžovatelé uznáni vinnými zločinem spoluviny na podvodu podle §§ 5, 197, 199 a) tr. zák., zrušil napadený rozsudek, pokud jde o Tomáše K-ého a Marii K-ou, jakož i podle Šu 290 tr. ř., pokud se týče Boženy P-ové a věc vrátil nalézacímu soudu, by v rozsahu zrušení o ní znovu jednal a ji rozhodl.

Důvody:

Nalézací soud shledává skutkovou podstatu zločinu, jímž uznává stěžovatele vinnými, v tom, že stěžovatelé svými, soudem zjištěnými výroky hleděli v P-ové vzbuditi úmysl, by dosvědčila u hlavního přelíčení, že nebyl obžalovaný K. za jeptišku na plese přestrojený, dobře vědouce, že seznala jako svědkyně v předběžném řízení, že v masce jeptišky poznala určitě K-ého. Zda toto seznání P-ové, v předběžném řízení jest též objektivně pravdivým, pokládá nalézací soud za nerozhodné. Tento výrok soudu jest právně mylným, a podle čis. 9 a) Šu 281 tr. ř. zmátečný. Skutková podstata zločinu, jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými, vyžaduje po stránce objektivní, by svědectví, k němuž stěžovatelé P-ovou naváděli, bylo křivé, a po stránce subjektivní, by si byli toho vědomi, že jest křivé. Nestačí tedy zjištění, že obžalovaní věděli, že P-ová před tím seznala, že v masce jeptišky poznala určitě K-ého, nýbrž muselo by býti zjištěno po stránce objektivní, že toto seznání bylo pravdivým. To předpokládá zjištění, že K-ý skutečně byl na plese za jeptišku přestrojen, neboť, kdyby tomu tak nebylo, nebylo by lze říci, že P-ová K-ého poznala, nýbrž toliko, že se mylně domnívala, že ho poznala. Po stránce subjektivní bylo by

třeba zjistiti, že si byli stěžovatelé (to platí zejména o spoluobžalované Marii K-é) toho vědomi, že K-ý byl za jeptišku přestrojen. Nebyl-li to K-ý, který byl na plese v masce jeptišky, nerozhodovalo by, že P-ová byla přesvědčena o tom, že ho poznala. Neboť pak by její svědectví, že K-ého nepoznala, bylo sice subjektivně křivé, ale objektivně by bylo pravdivé a šlo by na její straně o čin podle Šu 11 tr. zák. beztrestný. Stejně nedopustili by se za tohoto předpokladu ani obžalovaní trestného činu, třeba že věděli, že P-ová mylně předpokládá, že K-ého poznala. Jelikož tudíž nalézací soud nezjistil skutečností, jichž je třeba, by mohlo býti zákona správně použito, bylo za předpokladů Šu 5 zák. ze dne 31. prosince 1877, č. 3 ř. zák. z roku 1878 zmáteční stížnosti již při neveřejné poradě vyhověti a věc vrátiti nalézacímu soudu, by ji znova projednal a rozhodl, aniž bylo potřebí, zabývat se ostatními uplatňovanými důvody zmátečnosti. Stejně opatření bylo podle Šu 290 tr. ř. učiniti i co se týče Boženy P-ové, poněvadž důvody, jež vedly ke zrušení rozsudku proti manželům K-ým, jsou, pokud jde o objektivní skutkovou podstatu činu, jí za vinu kladeného, též jí na prospěch.

Čís. 2173.

Nejde o podvod (§ 197 tr. zák.), předložil-li sběratel milodarů dárcům sběrací archy, na nichž přepsal částky, předchozími dárci upsané, na vyšší, by pozdější dárci povzbudil k vyššímu úpisu; nezáleží na tom, že měl z vybraných peněz provisi.

(Rozh. ze dne 11. listopadu 1925, Zm I 248/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmáteční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Mostě ze dne 19. února 1925, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem podvodu podle §§ 197, 200 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a sprostil obžalovaného z obžaloby.

Důvody:

Odůvodněnou jest zmáteční stížnost, pokud, dovolávajíc se důvodu zmátečnosti čis. 9 a) Šu 281 tr. ř., uplatňuje, že nalézací soud neprávem posuzuje zjištěné jednání obžalovaného jako zločin podvodu podle §§ 197 a 200 tr. zák. Zjištěno je, že obžalovaný, jenž byl oprávněným zmocněncem Masarykových kolejí ku sbírání milodarů, milodary určenému účelu správně odvedl. Otázkou jest, zda se dopustil podvodu tím, že předložil firmě »H.« sběrací arch s nesprávnými, vyššími úpisy dvou dárců (2000 Kč a 1000 Kč místo správných 200 a 100 Kč), následkem čehož zástupce firmy upsal 1000 Kč, ačkoli by prý, kdyby byl pravý stav věci věděl, upsal toliko 100 Kč. Na otázku tu dlužno na rozdíl od nalézacího soudu odpověděti záporně. Pravda je, že obžalovaný, předloživ padělaný sběrací arch, předstíral nepravdu a že se mu podařilo vyvolati u firmy »H.« nesprávnou představu a přiměti ji k věnování vyššího daru, než jaký by jinak byla upsala. Leč v jednání tom lze podle povahy věci a

životních zkušeností spatřovati jen rozšířený prostředek, působiti na štědrost a dobročinnost lidí. Obžalovaný nejednal v úmyslu podvodném, by poškodil firmu »H.« na jejím majetku, nýbrž sledoval jen ten účel, by jí předstíráním vyšších úpisů označil, jaký asi dar má poskytnouti, jinými slovy, by jí povzbudil k úpisu co možná nejvyššímu. Podařil-li se mu trik a přizpůsobila-li firma svůj úpis předstíraným vyšším úpisům, nebýla tím protiprávně poškozena na svém majetku, poněvadž přece jen dala tolik, co z vlastní vůle dáti chtěla. Poškozena byla snad jen ješitnost a marnivost firmy, když, nechtějíc zůstatí za druhými a nechtějíc zdáti se vůči nim finančně slabší, odhodlala se k vyššímu úpisu. Jen mimochodem buď poukázáno na to, že stejný postup obžalovaného zůstal bez účinku na občanský pivovar v Ž., který přes to, že mu předložen byl sběrací arch s úpisem D-ské továrny 2000 Kč místo správných 200 Kč, daroval pouze 100 Kč. Pro posouzení projednávaného případu je bez významu, zda dostával obžalovaný od Masarykových kolejí z upsaných milodarů provisi, poněvadž závažno jest jen, zda v jednání, kterého se dopustil vůči firmě »H.«, jsou obsaženy zákonné náležitosti zločinu podvodu. Tomu však, jak doličeno, tak není. Bylo proto odůvodněné zmateční stížností vyhověti, rozsudek zrušiti a obžalovaného z obžaloby sprostiti.

Čís. 2174.

Náchylnost k nervositě a porucha nervová jako zjevy původu a rázu neuropatického samy o sobě neodpovídají pojmu »jiného pomatení smyslu« ve smyslu §u 2 písm. c) tr. zák.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.). Ke skutkové podstatě přečinu §u 16 čís. 1 zákona se nevyžaduje, by úmysl pachatelův směřoval k docelení nějakého dalšího účinku, než který vyplývá ze samotné zákonné definice (na př. k zastrašení).

Pojmu »shromáždění« (§ 39 čís. 2 zákona) odpovídá takový počet za určitým účelem se sešedších lidí, že se nedá dle zvláštních okolností případu ihned na prvý pohled určití, a nesejde na tom, odloučí-li se od nich nebo připojí-li se k nim jedna nebo dvě osoby. Nezáleží na tom, jsou-li shromážděny na místě veřejně přístupném, či v místnosti soukromé (deputace zaměstnanců v kanceláři zaměstnavatelově).

(Rozh. ze dne 11. listopadu 1925, Zm II 232/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Uher-ském Hradišti ze dne 10. března 1925, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle §u 16 čís. 1 zákona ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost dovolává se důvodu zmatečnosti čís. 5 a 9 a) §u 281 tr. ř. Výtky rozsudku s hlediska důvodu zmatku čís. 5 čelí proti rozsudkovému výroku, podle něhož se úmysl obžalovaného nesl k tomu, by svým

výrokem »Bylo by třeba hodit do toho pořádku pár handgranátů« schvaloval zločin vraždy nebo těžkého ublížení na těle, pokud se týče, by projev (a zjednal) souhlas s uvedenými trestnými činy. Formálně vytýká sice zmateční stížnost rozsudku v naznačeném směru neúplnost a nejasnost, pravá podstata jejich výtek jest však zjevnou jednak z úvodní věty k příslušným podrobným vývodům, podle níž prý »rozsudek nehledí stejnoměrně k okolnostem, příhodným k obraně obžalovaného, tak jako k okolnostem ho usvědčujícím,« zejména pak ze závěrečné věty, že rozsudek porušuje předpis §u 3 tr. ř. Zmateční stížnost dovolává se svědeckých údajů Arnošta Sch-a, označivšího obžalovaného jako ohromně nervosního člověka, a Antonína V-a, který uvedl, že obžalovaný má z vojny nervy úplně zkažené a že se nemůže ovládati, konečně svědecké výpovědi Ludvíka S-a, podle níž panoval za výstupu křik, že tedy jiní křičeli, ač jinými slovy stejně, a dávali na jevo svoji rozmrzelost ze stejné příčiny jako obžalovaný. Dle zmateční stížnosti vylučují ony pathologické vlastnosti obžalovaného, potvrzené svědky Sch-em a V-em, jeho zlý úmysl; jde prý o pouhý výbuch nervosního člověka, nemající jiného významu než jako pouhé zaklení z rozmrzelosti. Námitka, která přichází v úvahu zřejmě jen jako výtky neúplnosti rozsudku, byla by odůvodněna pouze tehdy, kdyby skutečnosti, zdůrazňované zmateční stížností, měly rozhodný význam pro řešení otázky zavinění obžalovaného zejména po stránce subjektivní. Náchylnost k nervositě a porucha nervová jako zjevy původu a rázu neuropatického samy o sobě neodpovídají však pojmu »jiného pomatení smyslu«, v němž by pachatel nebyl sobě vědom svého činu a které by jako příčina, vylučující zlý úmysl, činilo jeho skutek ve smyslu §u 2 c) tr. zák. beztrestným. Že byl v duševním stavu, právě naznačeném, v době, kdy pronesl výrok, zjištěný rozsudkem, neřídil o sobě ani sám obžalovaný a ani jinak nevyšlo za řízení v první stolici nic na jevo, co by nasvědčovalo podobné domněnce. Rozsudek vyhovuje tudíž předpisu §u 270 čís. 5 tr. ř. a o neúplnosti, která by jej činila zmatečným, může býti řeč tím méně, když se v jeho rozhodovacích důvodech zaznamenává jak obhajoba obžalovaného jeho dispozicí a snadným sklonem k rozčilení, tak i jeho tvrzení, že závadného výroku používá častěji jako druhu klení. V zápětí doličuje se však v rozsudkových důvodech podrobně nicotnost této jeho obhajoby a odůvodňuje se zároveň přesvědčení nalézacího soudu, dle něhož obžalovaný pronesl výrok vážně a v úmyslu v rozsudku blíže uvedeném. Tyto rozsudkové závěry docházejí, pokud jde o jejich věcný podklad, v oněch výsledcích hlavního přelíčení, na nichž jsou zbudována skutková zjištění rozsudková, plně opory, sesílené mimo to vlastními vesměs logickými a případnými úvahami nalézacího soudu. Výtky domnělé zmatečnosti rozsudku podle čís. 5 §u 281 tr. ř. nejsou tudíž než skrytým, vzhledem k ustanovení druhého odstavce §u 258 tr. ř. však nepřijatelným brojením proti soudcovskému přesvědčení. K rozčilení obžalovaného vzal nalézací soud správně zřetel pouze jako k okolnosti polehčující při výměře trestu.

Na kladné odpovědi k otázce zavinění obžalovaného nebylo by mohlo nic změnití ani, kdyby byli zároveň s ním také jiní přítomní pronesli výroky, zakládající skutkovou podstatu téhož nebo některého jiného trestného činu. Svědecká výpověď Ludvíka S-a nezněla ostatně tak, jak je

uvedena ve zmateční stížnosti, neboť svědek udal pouze, že každý mluvil něco jiného, některý že si stěžoval na drahotu, a že svědek v tom křiku neslyšel výroku obžalovaného. Ke skutkové podstatě přečinu podle §u 16 č. 1 zákona na ochranu republiky se nevyžaduje, by úmysl pachatelův směřoval k docílení nějakého dalšího účinku, než který vyplývá ze samotné zákonné definice tohoto přečinu; podle ní postačí k skutkové podstatě již pouhé veřejné vychvalování nebo výslovné schvalování zločinu nebo přečinu, ba i prostý projev souhlasu s ním bez jakéhokoli dále jdoucího záměru a účinku. Jsou proto bezvýznamnými, ba bezpředmětnými další vývody, jimiž zmateční stížnost dovozuje ze shora uvedených i některých dalších údajů svědků Sch-a, V-a a S-a jednak, že úmyslem obžalovaného nebylo docílení nějakého efektu, zejména zastrašení S-ova nebo Sch-ova, jednak že obžalovaný není člověkem povahy nebezpečné, který by se zabýval zločinnými úmysly, a že konečně ani jeden ani druhý z obou jmenovaných neměli a nemají z obžalovaného strachu.

Dovolávajíc se důvodu zmatečnosti č. 9 a) §u 281 tr. ř., zmateční stížnost namítá, že nalézací soud pokládá deputaci 8—9 osob mylně za veřejné shromáždění, kdyžť prý se příběh udál při schůzce zástupců dělníků se zástupcem zaměstnavatelovým, tudíž při schůzce, smluvené předem jako soukromé jednání soukromých osob na místě rovněž soukromém. Zmateční stížnosti nelze přisvědčiti. Zákon na ochranu republiky nezná pojem »veřejné shromáždění« v onom smyslu, v jakém jej patrně má na zřeteli zmateční stížnost, totiž jako shromáždění lidí, které, jsouc přístupno množství lidí předem neurčenému a neomezenému, koná se na místě veřejně přístupném. Zákon podává v §u 39 pod č. 2 výklad zákonného výrazu »veřejně« v ten smysl, že čin je vykonán veřejně, byl-li spáchán v tiskopise nebo v rozšiřovaném spise, v e s h r o m á ž d ě n í neb před zástupem. Důvod trestnosti nebo zvýšené trestnosti (§ 11 č. 2) činů, spáchaných veřejně, spatřuje zákon na ochranu republiky zřejmě pouze v tom, že poškození neb ohrožení veřejného řádu je tím vážnější, čím větší jest okruh osob, jež postřehují nebo mohou postřehnouti trestný skutek a na něž může skutek působiti, ve zvýšeném nebezpečí, spojeném s tím, že čin byl nebo mohl býti postřehnut, zejména slovný projev byl nebo mohl býti slyšen větším počtem lidí. Postačí tudíž i pro případy, v nichž veřejnost činu přichází v úvahu proto, že byl spáchán ve shromáždění, zjištění, že byl vykonán před lidmi, sešedšími se za určitým účelem, kteří s v ý m p o č t e m vyhovují zákonnému pojmu shromáždění, že je jich totiž tolik, že se jejich počet nedá podle zvláštních okolností případu ihned na prvý pohled určit a že nesejde na tom, odloučí-li se od nich nebo připojí-li se k nim jedna nebo dvě osoby. (Rozh. sb. n. s. č. 1769.) Že osoby v počtu nejméně osm, v jejich přítomnosti pronesl obžalovaný závadný výrok, tvořily shromáždění ve smyslu právě naznačeném, zjišťuje rozsudek výslovně a ani zmateční stížnost nenamítá, že osoby, přítomné výroku obžalovaného, svým počtem neodpovídaly zákonnému pojmu shromáždění. Tím, že se dotyční i podle rozsudkového zjištění sešli a se do kancelářské místnosti S-ovy dostavili jako deputace za určitým předem smluveným účelem, byť povahy soukromé, založen byl pouze znak, odlišující je jako shromáždění od pojmu zástupu jakožto seskupení jen náhodného a je ko-

nečně s hlediska hořejších právních úvah nerozhodno, zda šlo o lidi, shromážděné na místě veřejně přístupném, či v místnosti rázu soukromého.

Čís. 2175.

K beztrestnosti urážky na cti, spáchané starostou ve vysvědčení o pověsti k žádosti soudu, stačí podle druhého odstavce §u 490 tr. zák. důkaz pravděpodobnosti.

(Rozh. ze dne 11. listopadu 1925, Zm II 452/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona právem:

Rozsudkem krajského jako odvolacího soudu v Olomouci ze dne 21. ledna 1925 porušen byl zákon v ustanovení §u 490 odstavec druhý tr. zák., rozsudek ten, pokud se odsuzující jeho části týče, se zrušuje a krajskému jako odvolacímu soudu v Olomouci se ukládá, by, dbaje předpisu §u 293 odstavec třetí tr. ř. v rozsahu zrušení nový rozsudek vynesl.

Důvody:

Rozsudkem okresního soudu v Unčově ze dne 2. června 1924 odsouzen byl obžalovaný podmíněčně k trestu pro přestupek podle §u 488 tr. zák., jehož se prý dopustil obsahem vysvědčení, jež jako starosta obce D. k vyzvání krajskému soudu v Olomouci napsal a soudu zaslal o chování Maxe M-ho. Obsah vysvědčení byl mimo jiné, tento: »Max M-e choval se jako starosta tak, že byl v nynějším období svržen. Po tomto pádu choval se v opilém stavu někdy tak, že je to výsměchem každému popisu (proces učitelský, chování proti pěveckému a hudebnímu sdružení atd.). Při jedné žalobě, kterou proti němu vznesl Vincenc Sch. jun., zaplatil předem zástupce Dra V-a v Olomouci a opatřil prvejším místo. Jako podnájemník honitby nechal při okružní léci srnčí kozy odstřílet, které četnictvem byly zabaveny.« Odůvodňuje rozsudek, vrací okresní soud hájení se obžalovaného, že jednal beztrestně jako starosta ve výkonu úřadu, a uvádí, že obžalovaný měl prý povinnost, podati krajskému soudu v Olomouci ve zprávě o pověsti a osobních poměrech Maxe M-e jen povšechný úsudek veřejného mínění o Maxu M-ovi v mravním ohledu pouze hledě na způsob chování se Maxe M-e ve společenském životě. Obžalovaný však uvedl ku posouzení pověsti Maxe M-e dvě určité skutečnosti způsobem a formou, z nichž jde zřetelně na jevo, že chtěl Maxe M-e osobně se dotknouti a urazit, zvláště prý tvrzení o opilosti: »že je to výsměchem každému popisu« bylo osobním Maxe M-e snižujícím útokem, kdežto druhé tvrzení: že Max M-e jako pachtýř honitby dal postřílet kozy, obsahuje výtku činu trestného podle honebního zákona a nemá prý s povšechným úsudkem veřejného mínění a s jeho pověstí co činiti. Okresní soud dovozuje, že obžalovaný, vydávaje vysvědčení o pověsti Maxe M-e, překročil formou i obsahem míru přípustnosti a nutnosti, formou prý tím, že uvedl určité

skutečnosti (okolnosti), které sice tvoří podklad pověsti, nemohou však zakládati pověst samu. Obsahem proto, jelikož tyto určité skutečnosti a okolnosti dotýkají se cti Maxe M-e a samy o sobě jsou také způsobilé, aby Maxe M-e snížily, a poněvadž formou i způsobem byly podány tak, že z nich jest patrným urážlivý úmysl obžalovaného. Obžalovaný překročil prý míru přípustnosti a dopustil se tím jednak disciplinárního trestného činu, jednak však také soudně stíhatelného trestného činu, který se s disciplinárním trestným činem sbíhá a obsahuje obviňování z nečestných a nemravných činů, které vzhledem na to, že Max M-e označil je jako nepravdivé a že obžalovaný důkaz pravdy ani navrhl ani neprovedl, zakládají v objektivním a subjektivním směru skutkovou podstatu přestupku podle §u 488 tr. zák. Okolnosti, že jednal jako starosta ve výkonu úřadu, nemůže prý se obžalovaný dovolávat, ježto nejednal ani bezelstně, ani formou a obsahem v mezích veřejného zájmu.

Proti tomuto rozsudku podal obžalovaný včas odvolání a rozsudkem krajského jako odvolacího soudu v Olomouci ze dne 21. ledna 1925 bylo odvolání tomu částečně vyhověno osvobozením obžalovaného podle §u 259 čís. 3 tr. ř. od obžaloby, týkající se obviňování Maxe M-e, že jako podnájemník honitby nechal při okružní leči srnčí kozy odstřílet, které četnictvem byly zabaveny. Odvolací soud sdílí plně rozhodovací důvody prvního soudce a doplňuje je v tom směru, že obžalovaný obsah vysvědčení nepřizpůsobil dožadání krajského soudu, že v souzeném případě stačil pouze povšechný posudek a, pak-li obžalovaný podal posudek, jak shora uvedeno, šel přes meze přípustného posudku. Ono podrobné vysvětlení a vyzvednutí okolností, jak to obžalovaný učinil, odůvodňuje názor a přesvědčení, že obžalovanému šlo vědomě o to, aby se dotkl citelným způsobem cti Maxe M-e. Obžalovaný svým posudkem vinil Maxe M-e z jednání nečestného, po případě nemravného, když o něm pravil, že byl svržen jako starosta a že se choval časem v opilém stavu tak, že je to výsměchem každého popisu. Takový posudek není posudkem obvyklým a dlužno jej, byť i obžalovaný jednal jako osoba úřední, podřaditi stejně pod ustanovení trestního zákona, jako kdyby tak činila osoba jiná mimo úřední výkon. Zabýváje se důkazem pravdy, uvádí odvolací soud, že se důkaz ten až na odstavec, že soukromý žalobce dal jako pachtýř honitby odstřílet srnčí kozy, nezdařil. Rozsudek odvolacího soudu, pokud zastává názor, že obžalovanému ku beztrestnosti bylo třeba provésti plný důkaz pravdy, jest právně mylný a podle §u 281 čís. 9 a) tr. ř. zmatečný. V projednávaném případě jest zjištěno, že obžalovaný podal závadné vysvědčení o pověsti soukromého obžalobce na přímé vyzvání krajského soudu. Byl tedy obviněn zvláštními okolnostmi ku vyhotovení dotyčné listiny nucen, a stačí proto ku dosažení beztrestnosti podle §u 490 druhý odstavec tr. zák. již důkaz pouhé pravděpodobnosti. Vzhledem k právně mylnému svému stanovisku odvolací soud nezabýval se vůbec otázkou, zdařil-li se obžalovanému aspoň důkaz pravděpodobnosti, který by byl dostatečný, aby i v ostatních směrech obžaloby vynesena byl rozsudek sprošující. Bylo proto zmateční stížnosti podle §u 33 tr. ř. vyhověti a uznati, jak se stalo.

Čís. 2176.

»Návod« (§ 5 tr. zák.) předpokládá, že návodce směřuje k určitému, individuálnímu činu, že si představil a v návodu přímému pachateli naznačil skutek konkrétními známkami individualisovaný, že jeho zlý úmysl směřuje k určitému protiprávnímu výsledku a že dává vůli jiné osoby směr k takovému výsledku.

Není třeba, by byl skutek v představách návodce a v návodu vyhraničen přesně ve všech podrobnostech; stačí, dostalo-li se skutku v představách a v činnosti návodce jakéhosi vyznačení co do doby a místa jeho spáchání, co do druhu protiprávního útoku a co do předmětu, na nějž má být útočeno.

Spoluviny dopouští se nejen, kdo zločinný úmysl v přímém pachateli vyvolá (intelektuální původce), nýbrž i kdo přímého pachatele ve zločinném úmyslu již jinak v něm se vytvořivším utvrzuje (intelektuální pomocník).

(Rozh. ze dne 12. listopadu 1925, Zm I 504/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Chebu ze dne 28. května 1925, pokud jím byli stěžovatelé uznáni vinnými: František B. zločinem podle §§ů 152, 155 písm. a) a b) tr. zák. a přestupkem §u 411 tr. zák. a Heřman B. zločinem spoluviny na těžkém poškození na těle podle §§ů 5, 152, 155 písm. a) a b) tr. zák. a přestupkem spoluviny na lehkém poškození na těle podle §§ů 5 a 411 tr. zák., mimo jiné z těchto

důvodů:

Ohledně Heřmana B-a namítá stížnost, že zjištěná jeho výzva k spoluobžalovanému otci, by někoho probodl, není návodem: 1. ježto nesměřovala ku spáchání činu individuálně určeného a 2. ježto byl otec beztak rozhodnut, spáchati čin, jehož se dopustil. Obě námítky ponechávají stranou rozsudečné zjištění, že Heřman B. dal současně se zjištěným projevem otci lovecký tesák, jímž pak otec trestné skutky spáchal, a že nalézací soud v této činnosti Heřmana B-a shledal (zcela správně) trestnou pomoc úmyslným opatřením prostředku přímému pachateli k vykonání zlého skutku. Než námítky jsou pochybeny i jinak. Na rozdíl od podněcování a vybízení k trestným činům po rozumu §u 15 zákona na ochranu republiky (a zrušeného §u 305 tr. zák.), jímž jest povšechné, abstraktní, theoretické působení na vůli jiné osoby ve směru protiprávním, předpokládá ovšem pojem návodu podle §u 5 tr. zák., že návod směřuje k určitému, individuálnímu činu, že si návodce představil a v návodu přímému pachateli naznačil skutek konkrétními známkami individualisovaný, že zlý úmysl návodcův směřuje k určitému protiprávnímu výsledku, a návodce dává vůli jiné osoby směr k takovému výsledku. Než aby tomu tak bylo, není třeba, by byl skutek v představách návodce a v návodu vyhraničen přesně ve všech podrobnostech. Stačí, dostalo-li se skutku v představách a v činnosti návodce jakéhosi vyznačení co do doby a místa jeho spáchání, co

do druhu protiprávního útoku a co do předmětu, na nějž má být útočeno. Tímto způsobem byl však skutek ve zjištěné činnosti Heřmana B-a, to jest v jeho projevu v souvislosti se současným jiným jeho jednáním, a — ježto činnost jeho byla uskutečněním zlého úmyslu — i v jeho představách individualisován. Jeho slova, by otec někoho probodl, poukazovala v souvislosti se současným odevzdáním loveckého tesáku k tomu, že jde o útok na tělesnou bezpečnost jiných osob právě touto zbraní na místě a v době, kde a kdy zbraň byla dána s výzvou, aby jí bylo použito, a předmět útoku byl naznačen tím, že dle rozsudkových zjištění stáli v této době proti B-ovi členové rodiny H-ových a František B., jemuž návod svědčil, se bezprostředně před tím s jedním členem této rodiny hádal.

Druhá námitka vychází z předpokladu, v rozsudku nezjištěného a výsledky hlavního přelíčení nenapovězeného. Rozsudek nezjistuje, ani, že František B. byl již před návodem Heřmana B-a rozhodnut k útoku na tělesnou bezpečnost bratří H-ových, ani že František B. byl nepřátelského smýšlení proti nim již před návodem, nýbrž poukazuje toliko k údajům bratří H-ových o pohnutce, jež asi Františka B-a ke skutku přiměla, a na jiném místě ku zřejmé, vzájemné nevraživosti rodin H-ových a B-ových. Z těchto vět rozhodovacích důvodů předpoklad stížnosti nevyplývá. Avšak, nehledíc k tomu, dopouští se spoluviny na zločinu nejen, kdo zločinný úmysl v přímém pachateli vyvolává (intelektuelní původce), nýbrž i, kdo přímého pachatele ve zločinném úmyslu již jinak v něm se vytvořivším utvrzuje (intelektuelní pomocník). Stížnost jest, pokud číselně uplatňované zmatky po zákonu provádí, a pokud jest jí tedy vůbec pokládati za provedenou, bezdůvodná, slušelo jí proto zavrhnouti.

Čís. 2177.

Trestání válečné lichvy (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

Pletichami (§ 11 čís. 4 zákona) jest každé úmyslné jednání, které vzhledem k mimořádným poměrům, válkou vyvolaným, překročuje meze řádného obchodování a jest způsobilé, zvýšiti ceny předmětu potřeby.

Po stránce subjektivní stačí, že jest si pachatel vědom této povahy svého jednání, jakož i jeho možného účinku na zvýšení cen.

K pojmu »pletich« se nežadá, by pachatel předsevzal listivé (tajné) jednání (použil podezřelých prostředků k zastření pravého stavu věci). Nemí také třeba, by pletichářským jednáním byli spotřebitelé skutečně poškozeni; stačí, že jednání pachatelovo bylo způsobilé, zvýšiti prodejní ceny.

Souběh pletich se správním přestupkem podle §u 27 nařízení ze dne 7. května 1920, čís. 355 sb. z. a n.

Pletichy při výrobě francovky z přidělového lihu.

Ani při řetězovém obchodu ani při pletichách nemá pachatel nároku na zisk vůbec.

Ustanovení článku I. čís. 3 (4) zákona ze dne 25. dubna 1924, čís. 80 sb. z. a n. nelze použiti, byl-li čin spáchn před 18. březnem 1921.

K beztrestnosti přestupku (přečinu) předražování promlčením se vyžaduje mimo jiné též náhrada škody (§ 531 a) tr. zák.).

Zmatek §u 281 čís. 8 tr. ř. nelze prováděti při zrušovacím líčení, nebyl-li v písemné zmateční stížnosti ani číselně ani věcně uplatněn.

Nezáleží na pojmenování opravného prostředku, nýbrž na obsahu uplatňované výtky.

(Rozh. ze dne 13. listopadu 1925, Zm II 242/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovaci částečně vyhověl po ústním líčení zmatečným stížnostem obžalovaných do rozsudku zemského soudu v Opavě ze dne 17. března 1925, pokud jim stěžovatelé byli uznáni vinnými přečinem podle §u 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., Mořic N. a Otto N. kromě toho přečinem podle §u 7 odstavec třetí, Leo B. přestupkem podle §u 7 odstavec první zmíněného zákona, zrušil napadený rozsudek ve výroku, pokud jím vysloveno, že všichni tři obžalovaní jsou povinni zaplatiti tresty na penězích a že ohledně tohoto trestu nastanou jen ostatní účinky podmíněného odsouzení, a uznal pravem, že u obžalovaných Mořice N-eho, Otty N-eho a Lva B-a nastanou veškeré účinky podmíněného odsouzení i ohledně uložených jim trestů peněžitých, jichž prozatím netřeba zaplatiti. V ostatním zmateční stížnosti obžalovaných zavrhl, mimo jiné z těchto

důvodů

Po věcné stránce (čí. 9 a) §u 281 tr. ř.) namítá zmateční stížnost obžalovaných Mořice a Otty N-eho:

1. proti odsouzení pro přečin pletich, že tu není nereelního jednání, které by bylo lze kvalifikovati jako pletichy. Obžalovaní byli podle živnostenského listu oprávněni vyráběti francovku; rozsudek zjišťuje, že při její výrobě dbali předpisů codexu aliment a lihová komise jim prý nepředepsala, jakou francovku smějí vyráběti. Jednání obžalovaných nebylo prý ani tajné, ježto nepoužili nijakých podezřelých prostředků, by zastřeli pravý stav věci. Obžalovaní dostáli podmínce, uložené jim lihovou komisí, tím, že neprodali lih dále ani v nezměněné podobě, ani z něho nevyrobili jiných lihovin, nýbrž jen francovku. Svým jednáním nepoškodili spotřebitelů vůbec, a v případě D-ově, který prodával francovku ke konservování ovoce, zvláště ne, poněvadž prý tento způsob použití pitné francovky k nakládání ovoce (vedle rumu a koňaku) u zámožnějšího obyvatelstva je obvyklým a hospodářsky účelným, a vázané hospodářství lihem nutně k němu vedlo. Obžalovaní prý nemohli věděti, že bylo v intencích lihové komise, by použili lihu výhradně k výrobě francovky medicínální, již proto ne, že přiděly lihu k tomuto účelu byly neobyčejně veliké. Svým jednáním prý naopak zachránili lih spotřebě, pro niž by byl býval ztracen, kdyby byl býval do celého množství přimísen mentol. Hospodářsky neúčelným bylo jednání lihové komise, ne obžalovaných. Poněvadž prý předpisy lihové komise o použití lihu byly nejasné a neúplné, může být rozhodno v tom směru pouze, k čemu se směli pokládati oprávněnými obžalovaní, nikoliv co zamýšlela, ale řádně

neprojevila komise. I kdyby se byla firma provinila při výrobě francovky proti předpisům lihové komise, jednalo by se o porušení distribučních předpisů, které zakládá pouze správní politický přestupek podle Šu 27 nař. ze dne 7. května 1920, čís. 355 sb. z. a n. o prozatímní úpravě lihového průmyslu a hospodaření lihem. Zmateční stížnost snaží se dále doložit, že jednání obžalovaných nebylo způsobilé, zvýšiti ceny předmětu potřeby (lihu, francovky), ani v těch případech, kde bylo francovky dodatečně použito k výrobě rumu nebo kořalky, poněvadž prý pro obojí druh lihovin byly stanoveny (nařízením ze dne 2. března 1920, čís. 127 sb. z. a n.) maximální ceny, které nesměly býti překročeny; mohlo prý tudíž jednání obžalovaných nejvýše míti za následek, že se spotřebitelům dostal za stejné ceny lepší výrobek, t. j. rum a kořalka ne z čistého lihu, nýbrž z francovky. Neprávem shledává prý rozsudek známku pletich u dodávek lihových ř. B-ově v tom, že obžalovaní jako velkoobchodníci dodávali zase velkoobchodníkovi, kdežto stěžovatelé jsou ve skutečnosti továrníci, ne velkoobchodníci, a převod z továrníka na velkoobchodníka B-a byl hospodářsky účelným a nutným; podle náhledu zmateční stížnosti jest za jistých okolností hospodářsky nezavadným i převod předmětů potřeby mezi dvěma velkoobchodníky, zvláště, převede-li se jimi zboží z místa, kde je ho nadbytek, do krajiny, kde je o ně nouze. Soud prý přehlíží, že obžalovaní účtovali ř. B-ově francovku za nižší ceny, než jiným odběratelům, by ji mohli dále prodati za cenu, která by i s připočtením zisku této firmy nebyla vyšší, než cena francovky koupené přímo u ř. N-ovy. V žádném případě nemohou prý obžalovaní býti činěni zodpovědnými za to, jak naložili s francovkou jejich odběratelé, tím méně, že ř. B-ově další zpracování francovky přímo zakázali, a ostatní odběratelé se vůbec nemohli pokládati za oprávněné k dalšímu zpracování, nemajíce k tomu živnostenského opatření.

Avšak veškeré tyto námitky jsou bezpodstatné. Napadený rozsudek správně vykládá pojem pletich, pokládaje za ně každé úmyslné jednání, které vzhledem k mimořádným poměrům válkou vyvolaných překročuje meze řádného obchodování a jest způsobilé zvýšiti ceny předmětu potřeby. Po stránce subjektivní stačí, že jest si pachatel vědom této povahy svého jednání, jakož i jeho možného účinku na zvýšení cen. Nežádá se tedy k pojmu pletich, jak mylně má za to zmateční stížnost, by pachatel předsevzal lstivé (tajné) jednání, po případě by použil podezřelých prostředků k zastření pravého stavu věci. Není také třeba, by pletichářským jednáním byli spotřebitelé předmětu potřeby skutečně poškozeni, stačí, že jednání pachatelovo bylo způsobilé, zvýšiti prodejní ceny. V projednávaném případě shledal první soud právem podstatu pletich v tom, že obžalovaní jako majitelé firmy F. N-e a syn, továrna na lihoviny v O., dostali (jak rozsudek zjišťuje) od lihové komise v Praze měsíční příděl lihu (od 22. září 1919 do 21. března 1921 — 40 hl měsíčně) s výslovným určením, by z něho vyráběli francovku, rozumí se francovku v obyčejném slova smyslu, t. j. farmaceutický přípravek, t. zv. francovku s mentolem, že však tohoto předpisu nedodrželi, nýbrž svémocně a nedovoleně během roku 1920 porušovali, zpracovavše přidělený lih na t. zv. francovku faconovou, pitnou, s příměskem vinného destilátu a bez mentolu, kterou pak prodávali v sudech hostinským a obchodníkům,

z nichž jedni ji dali zpracovati na rum neb obyčejnou kořalku, jiní ji beze změny dále prodávali k pití. Toto jednání, přičítá se příkazu veřejného úřadu, vybočuje již o sobě z meze řádného a poctivého obchodování, poněvadž odvádělo lih z distribuční cesty, pro kterou bylo veřejným orgánem určeno. Pietichářského rázu je nemůže zbavit ani to, že jinak byli obžalovaní k výrobě francovky podle živnostenských listů oprávněni, ani skutečnost, že při výrobě neporušovali ustanovení codexu aliment, což rozsudek sám připouští. Ačkoliv se k pojmu pletich (jak již bylo uvedeno) nežádá zvláštní lstivosti, zjišťuje rozsudek, že obžalovaní užívali k zastření pravého stavu věci a oklamání zákazníků nepravdivého tvrzení, že francovka, jimi prodávaná, jest vyrobena z exkontingentovaného lihu, který je dražší, než kontingentovaný, jehož je nedostatek. Ze cestující B. toto nepravdivé tvrzení sděloval zákazníkům z rozkazu obžalovaných, vyplývá z rozsudečného zjištění. Tvrzení zmateční stížnosti, že lihová komise nepředepsala obžalovaným, jakou francovku smějí vyráběti, po případě, že její předpisy byly nejasné, a že obžalovaní daného příkazu při výrobě vůbec neporušovali, nejsou vzata z obsahu rozsudku a nelze k nim přihlížeti. To platí i o dalším tvrzení stěžovatelů, že vyráběli faconovou francovku bezelstně, majíce za to, že to odpovídá intencím lihové komise, ježto rozsudek výslovně vylučuje jejich bezelstnost a odmítá jejich obhajobu v tom směru jako nevěrohodnou, odvolávaje se na svědectví zástupce lihové prodejny Antonína S-a, který ji nepotvrdil. Zda byly distribuce lihu a jeho určení, jak je provedla lihová komise hospodářsky účelné čili nic, nemá pro otázku viny obžalovaných významu, poněvadž v žádném případě nebyli oprávněni nedovoleně se uchýliti od daných příkazů a disponovati lihem svémocně, chtěli-li se vyhnouti trestní zodpovědnosti. Tvrzení, že lih zachránili spotřebě, jeví se při správném pojetí věci jako lichá vytáčka.

Mylným jest náhled zmateční stížnosti, že porušení distribučních předpisů, jehož se obžalovaní dopustili, jest skonsumováno případným jich potrestáním pro správní přestupek ve smyslu Šu 27 nař. ze dne 7. května 1920, čís. 355 sb. z. a n. Stanoví tento § výslovně, že přestupky tohoto nařízení se trestají správními úřady prvé stolice peněžitými pokutami až do 6.000 Kč po případě vězením až do 6 měsíců, pokud trestný čin nepodléhá přísnějšímu trestu. Není tudíž vyloučeno, potrestati kontravence proti nařízení i soudními tresty, jsou-li dány náležitosti skutkové podstaty trestných činů, přikázaných k potrestání soudům. Ze jednání obžalovaných bylo způsobilé, zvýšiti ceny lihu, po případě pitné francovky, usoudil nalézací soud správně, zjistiť, že přiměšovali k přidělenému lihu drahé přísady, zejména vinný destilát, jichž ceny započítávali do prodejní ceny svého výrobku, a prodávali jej tak ve velkém zákazníkům z větší části k takovému účelu, jehož mohlo býti dosaženo přímo zpracováním lihu bez drahých součástí, totiž k výrobě rumu a kořalky. Poněvadž značné útraty tohoto zastřešeného převádění lihu (určeného pro účely medicínální) do spotřeby jako lihoviny, měli nésti podle úmyslu obžalovaných (a také skutečně nesli) koneční spotřebitelé, ať již rumu nebo kořalky, nebo pitné francovky, jest samozřejmo, že jednání obžalovaných bylo nejen způsobilé, zvýšiti cenu předmětu potřeby, ale také ji ve skutečnosti zvýšilo o cenu zbytečných příměšků a

zcela neúčelných výrobních nákladů a nepřipustný zisk vyrábětelů. Námitka, že pro rum a kořalku byly stanoveny maximální ceny, a že tedy je vyloučeno, že by koneční spotřebitelé dostali zmíněné lihoviny za zvýšené ceny, nemůže setřítí trestný ráz s jednání obžalovaných, které bylo dokonáno již prodejem francovky obchodníkům a hostinským za ceny lihu, zvýšené o zbytečné náklady přísad a výroby, nehledě ani k tomu, že stěžovatelé netvrdí (tím méně dokázali), že rum, vyrobený z francovky, byl prodáván od jejich zákazníků skutečně jen za ceny maximální, o nichž je přece známo, že se v praxi velmi často — v pokoutním obchodě z pravidla — nedodržovaly. Úvahami o dodávce francovky ř. B-ově naznačuje rozsudek správnou myšlenku, že toto jednání lze posuzovat nejen jako pletichy, nýbrž i jako řetězový obchod, poněvadž převod zboží z továrníka na továrníka je stejně zbytečný a neúčelný jako převod zboží mezi dvěma velkoobchodníky, i když při něm předchází výrobní proces, který měl jen zastříti původ lihu a usnadnit jeho odvedení na zakázanou cestu spotřební. Ovšem jest řetězový obchod jen zvláštním druhem pletich, takže toto rozeznávání nemá tu praktického významu. Z kalkulace N-ovy pro dodávky ř. B-ově jest ovšem patrné, že byla prodejní cena nižší, než na př. u dodávek O-ovi, M-ovi a D-ovi, ale to nemění ničeho na správném úsudku soudu, že i tento převod jest způsobitelný, zvýšití ceny lihu nejen o zbytečný výrobní náklad (cenu přísad), nýbrž i o nepřipustný zisk obžalovaných, byť i byl menší, než v druhých případech. Že jednání obžalovaných naplňuje pojem trestných pletich již tím okamžikem, kdy prodali nedovoleně vyrobenou faconovou francovku za zvýšené prodejní ceny svým zákazníkům, bylo již výše řečeno. Tím trestnějším bylo ovšem jejich jednání, když věděli — a to rozsudek předpokládá, že většina jejich zákazníků neuvede zboží do spotřeby nezdraženě, nýbrž zvýší jeho ceny další úpravou, k níž mohlo dojít přímo zpracováním lihu. Po stránce subjektivní popírá zmateční stížnost vinu obžalovaných v rozsudku náležitě zjištěnou a odůvodněnou. Tím ovšem neprovádí uplatňovaného hmotněprávního zmatku podle zákona. K dalšímu provedení stížnosti stačí uvést toto: Rozsudek předpokládá, že B., tvrdě k oklamání zákazníků nepravdu, že francovka je vyrobena z dražšího lihu exkontingentovaného, jednal k příkazu obžalovaných. Námitka, že si obžalovaní nebyli vědomi trestnosti svého jednání, poukazuje na právní omyl, který jich neomlouvá. Výpočet zmateční stížnosti, dovozující, že by byli obžalovaní více vydělali na lihu, kdyby z něho byli vyráběli přímo rum a nikoliv francovku, nemůže ničeho měniti na přesvědčení soudu o tom, že si byli vědomi, jak pletichářského rázu svého jednání tak i jeho způsobitelnosti k zvýšení cen.

Proti odsuzujícímu výroku pro přečin předražování namítají stěžovatelé podle čis. 9 a) Šu 281 tr. ř., že prý nelze při posuzování otázky zřejmě přemrštěnosti požadované ceny všeobecně vyloučiti nárok obžalovaných na přiměřený zisk prostě proto, že jde o souběh s pletichami. To prý je odůvodněno pouze, jde-li o řetězový obchod. Avšak zmateční stížnost přehlídí, že v této věci není rozdíl mezi řetězovým obchodem — který je jen zvláštním druhem pletich — a pletichami v pravém slova smyslu. Rozhodnutí sb. n. s. č. 990, na něž zmateční stížnost poukazuje, má zcela jiný skutkový podklad. V projednávaném případě správně shle-

dal prvý soud cenu, požadovanou obžalovanými za vyrobenou z lihu francovku, za zřejmě přemrštěnou, uváživ, že obžalovaní započítali do výrobních nákladů francovky, vyráběné jen k zastření pravého stavu věci a k umožnění podioudné spotřeby lihu jako nápoje — mimo vysoké a zbytečné výrobní náklady ještě 15% zisk (10% zisku a 5% provise), položku to vzhledem k tomu, že šlo o obchod zakázaný a typicky pletichářský, naprosto nepřipustnou. Poněvadž tento započtený zisk o sobě činil již u dvou odběratelů M-a a O-y přes 3.000 Kč, uznal prvý soud správně, že jde o přečin. Že si obžalovaní byli vědomi zřejmě přemrštěnosti ceny, rozsudek rovněž zjišťuje. Pouhé brojení proti těmto skutkovým zjištěním nezaslouhuje povšimnutí. Obžalovaný Mořic N. namítá podle čis. 9 a) Šu 281 tr. ř. ještě zvláště, že prý soud s určitostí nezjišťuje, že se také on osobně účastnil trestného jednání, zejména prodeje, a spokojuje se pouhou pravděpodobností. Že tomu tak není, jest patrné z rozsudku, kde se zjišťuje, že prodej francovky obstarával B. na základě rozkazu obou obžalovaných, takže oba zodpovídají právem nejen za výrobu, kterou společně provozovali jako společníci firmy, nýbrž i za prodej. Brojení proti hodnověrnosti svědka B-a a nově tvrzené okolnosti ve zmateční stížnosti nezaslouhují povšimnutí.

Při ústním líčení zrušovacím uplatňoval obhájce obžalovaných Otty a Mořice N-ých též důvod zmatečnosti podle čis. 8 Šu 281 tr. ř., shledává ho v tom, že podle rozsudkových důvodů odsouzení byli obžalovaní proto, že dávali do lihu destilát, kdežto podle spisu obžalovacího užívali lih určený pro rum pro francovku. Než zmatek ten není v písemné zmateční stížnosti ani číselně ani věcně uplatněn, tato výtká jest opožděnou a zrušovacím soud nemá vůbec příčiny věcně se jí obírat (§ 290 tr. ř.). Odůvodněny jsou zmateční stížnosti obou obžalovaných pokud podle čis. 10 (správně 11) Šu 281 tr. ř. namítají, že soud překročil meze trestního oprávnění, vysloviv podle čis. 3 (4) zákona ze dne 25. dubna 1924, čis. 80 sb. z. a n., že obžalovaní jsou povinni, ač odsouzení jejich je podmíněně, zaplatiti trest na penězích, jakmile rozsudek nabude moci práva. Zmateční stížnost správně dovozuje, že soud měl použití příznivějších ustanovení lichevního zákona ze dne 17. října 1919, čis. 568 sb. z. a n., který dopouštěl podmíněně odsouzení, jehož účinky se vztahovaly podle Šu 1 odstavec prvý a Šu 3 odstavec druhý zákona ze dne 17. října 1919, čis. 562 sb. z. a n. beze všeho omezení také na tresty peněžité. Uvážil-li se, že trestný čin byl spáchán v roce 1920, tedy za platnosti zákona čis. 568/1919 — zákon o pracovních oddílech, vylučující v Šu 9 podmíněně odsouzení u činů lichevních u osob starších 18 let, byl vydán 18. března 1921 pod čis. 129 sb. z. a n. — jest nepochybné, že zákon v době spáchání činu platný jest pro obžalované příznivějším, než zákon, jehož soud neprávem použil (čis. 3 (4) novely k lichevnímu zákonu ze dne 25. dubna 1924, čis. 80 sb. z. a n.). Postupem, odporujícím zásadě článku IX. uvoz. zák. k tr. zák. překročil soud meze svého trestního oprávnění a bylo proto uznati, jak shora uvedeno.

Po věcné stránce (čis. 9 a) Šu 281 tr. ř.) namítá stěžovatel Lev B., že zjištěné jednání obžalovaného nenaplňuje objektivní skutkové podstaty trestných pletich, protože prý ve zpracování francovky na faconový koňak a jeho dodání na Slovensko, kde byl nedostatek lihovin, nelze

shledávati nic nedovoleného. Mimo to prý mohl obžalovaný za daných okolností zejména vzhledem k velikému množství lihu, přiděleného firmě N-ově mít i za to, že lihová komise neurčila celé množství k výrobě francovky medicínální a mohl se prý také důvodně domnívati, že může francovku, dodanou od firmy N-ovy, zpracovati na lihoviny k účelům spotřebním. Nelze prý také shledávati pletichářské jednání v tom, že obžalovaný »zusušlechl« francovku různými přísadami a tím ji učinil příjemnější a chutnější pro spotřebu, ani v tom, že, sám jsa vyrabitelem, koupil ji od továrníka velmi výhodně a prodal po zpracování dvěma zákazníkům z pouhé ochoty téměř bez zisku. Poněvadž převedl zpracovaný výrobek z místa, kde ho byl nadbytek, do místa, kde ho byl nedostatek, nelze říci, že jeho jednání bylo hospodářsky neúčelné nebo dokonce zbytečné a škodlivé. Avšak stížnost nedbá z větší části rozhodných skutkových předpokladů napadeného rozsudku, které jsou pro právní přezkoumání věci jediné rozhodny (§ 288 čis. 3 tr. ř.) a, pokud z nich vychází, nelze mu přiznati oprávnění. První soud zjistil, že obžalovaný jako veřejný společník firmy Adolf B. a synové koupil od firmy N-ovy v O. dvě partie francovky t. zv. faconové, celkem 3.803,8 litrů, nedovoleně vyrobené z lihu, přiděleného firmě k účelům medicínálním, nikoliv spotřebním, a že ji zpracoval — přes to, že zasláné mu faktury obsahovaly doložku, že zboží smí býti dále prodáno jen ve stavu nezmeněném, jednak zředením, jednak různými přísadami na lihoviny k pití, jež dodal s obvyklým tenkrát označením jako »koňak«, kdežto ve fakturách podržel označení »francovka« dvěma firmám na Slovensko za cenu proti ceně nákupní o 40.797 Kč 88 h zvýšenou. Soud zjistil dále, že zpracování lihu na t. zv. francovku a této na t. zv. koňak mělo pouze za účel zastříti nedovolené jednání, jímž obě firmy odcizovaly lih účelu, k němuž rozhodnutím lihové komise jako veřejného distribučního orgánu určen, porušující tak předpisy v tom směru vydané, a umožniti jeho použití k výrobě méněcenných lihovin, jež byly za přehnaně vysoké ceny (po započtení zbytečných nákladů dvojího zpracování) oklikou uváděny do spotřeby. Toto jednání, přičící se zřejmě zásadám řádného a poctivého obchodování vzhledem k úpravě vázaného hospodaření lihem, vyvolané válečnými poměry a způsobilé zvýšiti ceny lihu o přehnaně vysoké náklady zpracování přímo protismyslného, správně kvalifikoval první soud jako pletichářské. »Zpracování«, jehož se u firmy obžalovaného dostalo francovce přeměnou v koňak, bylo hospodářsky stejně protismyslné jako zpracování lihu na »faconovou francovku« u firmy N-ovy. Ani to ani ono neposloužilo zájmům spotřeby, nýbrž zastíralo jen nekalou a nedovolenou manipulaci lihem a ovšem nesmírně zvýšilo jeho ceny ke škodě konečných spotřebitelů. Okolnost, že obžalovaný prodal lih v podobě »koňaku« na Slovensko, kde byla o něj nouze, a že koupil t. zv. francovku výhodně — nemůže setříti s jeho jednáním pletichářský ráz, který mu vtiskuje nedovolená a nekalá povaha celé manipulace. Že si byl obžalovaný vědom, že jeho jednání vybočuje z mezí pravidelného obchodování a může vésti ke zvýšení cen, zjišťuje rozsudek formálně bezvadně. Pouhým brojením proti tomuto skutkovému zjištění neprovádí zmateční stížnost hmotněprávního aniž jiného zmatku.

Podle čis. 9 b) §u 281 tr. ř. namítá obžalovaný, že první soud ne-

správně posoudil otázku promlčení. Přehlédl prý, že obžalovaný ze zjištěného zisku 692 Kč 68 h nemá ničeho v ruce, poněvadž musel dodatečně zaplatiti firmě N-ově na útratách dopravních ještě 104 Kč 76 h, o něž se jeho čistý zisk zmenšuje, a zbytek 587 Kč 92 h je vyvážen ztrátou 10 sudů, které prý mu firma K-ova nevrátila, a vrácené sudy byly tak poškozeny, že tím obžalovaný trpí škodu několika tisíc Kč. Avšak tímto provedením nevychází ze skutkových zjištění prvního soudu, podle nichž dlužno k zisku obžalovaného přičísti ještě částku 100 Kč započtenou v kalkulaci neprávem z důvodu ztráty na sudech. Činí tedy zisk nejméně 792 Kč 92 h. I když by se připustilo, že obžalovaný dodatečně musel firmě K-ově zaplatiti oněch 104 Kč 76 h, zbývá zisk nejméně 688 Kč 16 h, který obžalovaný má v ruce a nebyl vyvážen ani ztrátou sudů ani jich poškozením, ježto rozsudek zjišťuje, že obě firmy K-ova i R-ova veškeré sudy obžalovanému vrátily a že neutrpěl škody tím, že je dříve firmě N-ově zaplatil, poněvadž si za to směl vrácené sudy podržeti. Posoudil tudíž první soud správně věc, vysloviv náhled, že promlčení přestupku předražování nenastalo pro nedostatek zákonného předpokladu §u 531 a) tr. zák. Obžalovaný neuplatňoval sice výslovně proti rozsudkovému výroku, jímž vysloveno bylo, že je povinen zaplatiti uloženou mu peněžitou pokutu, důvodu zmatečnosti podle čis. 11 §u 281 tr. ř., nýbrž poznačil dotýčný opravný prostředek jako odvolání. Okolnost ta nepadá na váhu, poněvadž nezáleží na pojmenování opravného prostředku, nýbrž jediné na obsahu uplatňované výtky. V tomto případě pak obžalovaný v provedeném opravném prostředku výslovně dovozuje, že oním soudním výrokem porušen a nesprávně vyložen byl zákon. Ježto tedy ve skutečnosti uplatňuje i tento obžalovaný důvod zmatečnosti podle čis. 11 §u 281 tr. ř., platí v té příčině totéž, co uvedeno při vyřízení téhož zmatku u obžalovaných Mořice a Otty N-ových a bylo proto uznati, jak shora uvedeno.

Čis. 2178.

Zákon ze dne 20. prosince 1923, čis. 9 sb. z. a n. z roku 1924 (výroba, prodej, přechovávání a dovoz radiotelegrafních zařízení).

»Přechováváním« ve smyslu druhého odstavce §u 3 zákona jest rozuměti všechny případy, kdy fyzická nebo právnická osoba má u sebe radiotelefonní zařízení.

Amnestie z 2. září 1924 nečiní zákaz stíhání závislým na obdržení povolení, nýbrž na požádání o povolení.

Výrobou zařízení ve smyslu §u 24 zákona není ojedinelé sestavení zařízení ze součástek odjinud opatřených k účelům radioamatérským pro vlastní nebo domácí potřebu.

(Rozh. ze dne 16. listopadu 1925, Zm I 419/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Hoře Kutné ze dne 30. dubna 1925, jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými přečinem podle §u 24 čis. 1 zákona ze dne 20. prosince 1923, čis. 9 sb. z.

a n. z roku 1924, zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost obžalovaných, dovolávající se zmatků Šu 281, čís. 5, 9 a), b), 10 tr. ř., jest odůvodněna. Stěžovatelé byli odsouzeni pro přečin Šu 24 čís. 1 zákona z 20. prosince 1923, čís. 9 sb. z. a n. z roku 1924, protože v září a říjnu 1924 v domě čís. 530 v H. p ř e c h o v á v a l i bez povolení radiotelefonní zařízení. Již řešení otázky, zda šlo u stěžovatelů skutečně o přechovávání ve smyslu zákona, jest na základě rozsudkových zjištění pochybným a trpí v tom směru rozsudek alespoň nejasností ve smyslu Šu 281 čís. 5 tr. ř. Přechováváním jest rozuměti ve smyslu Šu 3, odstavec druhý zákona, jehož se i rozsudek dovolává, všechny případy, kdy osoba fyzická nebo právnická má u s e b e zařízení radiotelefonní. Zda však oba obžalovaní, nebo který z nich m ě l i u s e b e takové zařízení, nelze podle zjištění rozsudku bezpečně zjisti. Neboť rozsudek běže v důvodech za prokázáno, že o b a obžalovaní mají v e s v ě m d o m ě čís. 530 v H. takové zařízení; na jiném místě reprodukuje ospravedlnění se Karla T-y, že svolil, by si Miroslav T. zřídil radiostanici v j e h o domě čís. 530; jinde zase vyslovuje předsvědčení, že o b a obžalovaní měli u s e b e zařízení radiotelefonní a posléze poukazuje na to, že si nežalovaný syn Gustav T., bydlící v H. čís. 173, vymohl povolení radiotelefonické stanice pro d ů m čís. 530, kde obžalovaní bydlí. Posléze uvedená okolnost poukazovala by spíše k tomu, že radiotelefonickou stanicí, jejíž zařízení, udržování a provoz v d o m ě čís. 530 v H. byl povolen povoláním úřadem Gustavu T-ovi, přechovával v tomto domě Gustav T. Pokud dotyčné skutkové okolnosti nejsou přesně zjištěny, nelze otázku přechovávání tohoto zařízení spolehlivě řešiti.

Zřejmě pochybným jest však napadený rozsudek i proto, že vůbec neřešil otázku, zda nezakládá případná trestnost činu stěžovatelům za vinu kladeného amnestií presidenta republiky z 2. září 1924. Rozsudek odmítá podřadění případu pod amnestii patrně proto, poněvadž radiotelefonickou stanicí zařídil si obžalovaný Miroslav T. za svolení a vědomí svého otce Karla T-y v jeho domě již v září a říjnu 1924, tedy dříve ještě, než Gustav T. povolení k udržování radiotelefonické stanice v domě čís. 530 v H. d o s t a l, tedy bez povolení. Nemůže býti pochybnosti, že povolení k zřízení, udržování a provozu radiotelefonické stanice v domě čís. 530 v H., uděleno bylo pro tuto stanicí vůbec, a kryje proto její přechovávání v tomto domě, ať již (což přece úřadu povolení udílejícímu nebylo neznámo) Gustav T. bydlel v tomto domě samém, jeho otci náležejícím, nebo v domě čís. 173 v H. Amnestie presidenta republiky, která se zřejmě vztahovala právě na radioamatéry, protože vylučovala nedovolenou výrobu a prodej zařízení, nečiní však zákaz stíhání závislým na o b d r ž e n í povolení, jak mylně za to má napadený rozsudek, nýbrž na p o ž á d á n í o povolení v době 14 dní ode dne vyhlášení rozhodnutí presidenta republiky (10. září 1924). Proto nastává beztrestnost tvrzeného přechovávání

telefonického zařízení v domě čís. 530 v H., jakmile o povolení jeho Gustavem T-ou do 24. září 1924 bylo žádáno. Je-li tomu tak, pak jest odsouzení stěžovatelů zřejmě právně pochybným a rozsudek zmatečným podle Šu 281 čís. 9 b) tr. ř. Jelikož však rozsudek, vycházející ze svého nesprávného právního stanoviska, po této stránce neobsahuje žádných zjištění, není soud zrušovací s t o, by ihned ve věci sám rozhodl. Bylo proto napadený rozsudek zrušiti a věc vrátiti do první stolice k opětovnému projednání a rozsouzení. Jen mimochodem se podotýká, že ve zjištěné skutečnosti, že Miroslav T. radiotelefonní zařízení sám zřídil, nelze ještě spatřovati »v y r á b ě n í« takového zařízení ve smyslu Šu 24 zákona, ježto již etymologicky výrobou zařízení nelze uznati ojedinělé sestavení takového zařízení ze součástek odjinud opatřených k účelům radioamatérským pro vlastní nebo domácí potřebu.

Čís. 2179.

**Okolnost, kterou obžalovaný zavinil svou vazbu vůbec, nebrání je-
jmu započtení ve smyslu Šu 55 a) tr. zák., jsou-li tu konkrétní okol-
nosti, které měly bez jeho zavinění v zápětí prodloužení vazby nad míru,
podmíněnou pravidelným během věci.**

Pokud jest započísti vazbu v cizině.

(Rozh. ze dne 16. listopadu 1925, Zm I 812/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona právem: Usnesením krajského soudu v Chebu ze dne 30. září 1925 byl porušen zákon v předpisu Šu 55 a) tr. zák., usnesení to se zrušuje a uznává se právem, že se obžalovanému započítává do trestu podle Šu 55 a) tr. zák. také vyšetřovací vazba od 16. května do 30. května 1925.

D ů v o d y:

Rozsudkem krajského soudu v Chebu ze dne 18. června 1925 byl obžalovaný uznán vinným zločinem krádeže podle §§ů 171, 173, 174 II. c), 179 tr. zák. a odsouzen k trestu těžkého žaláře 6 měsíců, zostře-
ného a doplněného jedním postem měsíčně. Do trestu byla mu podle Šu 55 a) tr. zák. započtena zajišťovací a vyšetřovací vazba od 30. května do 18. června 1925. Obžalovaný, který nastoupil trest dne 18. června 1925, podal dne 30. září 1925 u krajského soudu žádost, by mu do trestu byla započtena také vazba od 16. do 30. května 1925. Jde tu o zajišťovací vazbu, v níž byl obžalovaný v Německu ode dne 16. května 1925 (kdy končil jeho trest 4 roků a 3 měsíců káznice, uložený mu rozsudkem porotního soudu při zemském soudě I. v Berlíně ze dne 16. května 1922) do dne 30. května 1925, kteréhožto dne byl obžalovaný z trestnice v Brandenburgu dodán krajskému soudu v Chebu. Žádosti obžalovaného krajský soud v Chebu usnesením ze dne 30. září 1925 nevyhověl s odůvodněním, že ona vazba byla zaviněna samotným obžalovaným, proti němuž vydán byl zatykač.

Usnesení přičí se zákonu. Je sice pravda, že na obžalovaného byla uvalena řádná vazba vyšetřovací jen z důvodu §§ů 175 čís. 2 a 180 tr. ř. a že zatykač byl naň podle svého odůvodnění vydán proto, že (po spá-

chaném trestném činu) uprchl. Než tento povšechný moment, přicházející v úvahu jako okolnost, kterou obžalovaný zavinil svoji vazbu vůbec, ustupuje v pozadí před konkrétními okolnostmi, které měly bez zavinění obžalovaného v zápětí prodloužení jeho vazby nad míru, podmíněnou pravidelným během věcí. Okolnost, zdůrazňovaná v usnesení krajského soudu, že proti obžalovanému vydán byl zatykač, postrádá tudíž významu obžalovanému nepříznivého při řešení otázky, zda zavinil obžalovaný svoji vazbu od 16. do 30. května 1925. Ze spisů je naopak zřejmo, že se nestalo zaviněním obžalovaného, nebyl-li (ač k přípravě toho bylo za trestní vazby, v níž se nacházel v Německu, dosti času) dodán ke krajskému soudu v Chebu ihned po skončení této trestní vazby, nýbrž držán byl v Německu ještě dále po 14 dní ve vazbě zajišťovací. Že ani nalézací soud nepřikládal zatykači proti obžalovanému původně význam okolností, nasvědčujících jeho zavinění na vazbě, je patrné z toho, že v rozsudku započítal mu podle §u 55 a) tr. zák. do trestu vazbu od 30. května do 18. června 1925. Výrok ten není sice v rozhodovacích důvodech rozsudkových nijak odůvodněn, než výrokem samým naznačil nalézací soud sice nepřímě, však způsobem, nepřipouštějícím vzhledem ke znění §u 55 a) tr. zák. nižších pochybností, že tuto část vazby pokládá za obžalovaným nezaviněnou, neboť jinak nebyl by mohl ani tuto vazbu započítati mu do trestu. Není pak nejmenší příčiny, by co do otázky zavinění obžalovaného na vazbě bylo rozeznáváno mezi jeho vazbou od 16. do 30. května 1925 na jedné straně a od 30. května do 18. června 1925 na straně druhé. Ocítl se tudíž nalézací soud v rozporu se svým vlastním stanoviskem, jemuž byl původně dal v rozsudku výraz, když v onom svém pozdějším usnesení vyslovil, že onu prvou část své vazby obžalovaný sám zavinil.

Čís. 2180.

Zmateční stížností z důvodu §u 281 čís. 4 a 5 tr. ř. lze napadati i výrok o trestu.

Krádež zůstává deliktem majetkovým, i když byla spáchána z pohnutek politických.

»Spolupachatelství« nevyžaduje, by každý spolupachatel spolupůsobil od prvopočátku při celé trestné činnosti a aby případná úmluva předcházela započetí činnosti. Stačí, když, poznav dosavadní činnost ostatních účastníků, čelící k dosažení zakázaného cíle, přistoupí právě za tímto účelem v dohodě s nimi dříve, než ještě byla dovršena celá skutková podstata zločinu, k činnosti ostatních a jí svou spolupůsobilostí doplní.

(Rozh. ze dne 16. listopadu 1925, Zm II 604/24.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 24. října 1924, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem podvodu podle §§u 197, 201 a), 203 tr. zák.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost uplatňuje především zmatky §u 281 čís. 4 a 5 tr. ř., poněvadž nebylo vyhověno návrhům obhajoby, jimiž mělo býti do-

kázáno, že předchozí potrestání navrhovatelovo týkalo se deliktů povahy politické, související s vyzvědačskou jeho činností ve prospěch Ruska proti Rakousku v zájmu zahraničního hnutí českého, jakož i po minutím předloženého rozsudku o potrestání 4letým žalářem. Také poukaz rozsudku při vyměření trestu na opětné předchozí potrestání stěžovatelovo pro delikty majetkové se prý stává nejasným, neúplným a sobě odporujícím. Zrušovací soud položil si především otázku, zda lze rozsudek vůbec napadati zmateční stížností z důvodu zmatečnosti čís. 4 a 5 §u 281 tr. ř., když se tyto nedotýkají výroku o vině, nýbrž, jako v tomto případě, toliko výroku o trestu. Otázku tu zodpověděl zrušovací soud kladně, neboť trestní řád v té příčině nerozlišuje. Kromě toho cituje ustanovení čís. 5 §u 281 tr. ř., mluvíc o rozhodných okolnostech; § 270 čís. 6 a 7 tr. ř. (nyni podle zákona ze dne 18. prosince 1919, čís. 1 sb. z. a n. z roku 1920, čís. 4 a 5 téhož paragrafu). § 270 čís. 4 tr. ř. v novém znění pak stanoví, že sepsaný rozsudek obsahuje — kromě ostatních náležitostí —, byl-li obžalovaný odsouzen, vše, co jest nařízeno v §u 260 tr. ř. Podle čís. 3 tohoto paragrafu musí se však v rozsudku také vyjknouti, k jakému trestu se obžalovaný odsuzuje. O přípustnosti zmateční stížnosti nemůže tedy v tomto případě býti sporu. Jelikož výtky podle §u 281 čís. 5 tr. ř. podle své povahy nutno odvozovati z obsahu vyhotovení rozsudku sama (nejasnost, vnitřní rozpor, neuvedení důvodů) nebo jeho porovnáním s výsledky hlavního přelíčení (neúplnost, rozpor se spisy), stěžovatel však odvozuje vytýkané jím formální vady rozsudku jednak z výsledků důkazů, jež byly sice navrženy, avšak nebyly připuštěny, pokud se týče z rozsudku soudu předloženého a při spisech se nalézajícího, avšak při hlavním přelíčení nečteného, nelze tento důvod zmatečnosti vůbec shledati provedeným. Pokud však jde o zmatek §u 281 čís. 4 tr. ř., nelze uznati stížnost odůvodněnou. Krádež jest již podle své povahy deliktem majetkovým a zůstává jím, i když snad spáchána byla z pohnutek politických. Pokud tedy při výměře trestu mohlo jíti o přítěžující okolnost vzhledem k předchozím potrestáním po krádež (kterážto okolnost může býti uplatňována jen odvoláním z výroku o trestu), mohl se jich soud dovolávati bez ohledu na pohnutky krádeže. Po stránce té právem proto zamítl návrhy jako zbytečné. Ovšem mohly by pohnutky ty přijíti v úvahu při hodnocení minulosti pachatelovy vzhledem k výroku o podmíněném odsouzení. Jelikož však v tomto případě vysloven byl nad stěžovatelem trest, který pro svou výměru již za všech okolností po zákonu podmíněný odklad výkonu trestu vylučoval, jest tu podmínka posledního odstavce §u 281 tr. ř., která uplatňování uvedeného formálního zmatku ve prospěch stěžovatelův vylučuje.

Po stránce hmotněprávní vytýká stížnost rozsudků zmatky §u 281 čís. 9 a), 10 tr. ř., poněvadž prý vepsání číslíce 36.000 Kč do padělaného šeku jest tak podřadného významu, že vůbec jako opatření prostředku, pokud se týče jako pomoc nemůže přijíti v úvahu, žádným způsobem však nemůže jíti o přímé pachatelství, kdyžte ostatní pachatelé v době přistoupení stěžovatelova byli mezi sebou, bez souhlasu stěžovatelova, již domluveni, takže by v přistoupivší činnosti stěžovatelově, že totiž připravený již padělaný šek vyplnil, mohla býti spatřována nanejvýš účast podle §§u 5, 197 tr. zák. Nehledě k tomu, že zmateční

stížnost v dotyčných vývodech nevychází proti zásadě §§ 258, 288 č. 3 tr. ř. z celého skutkového stavu, jak jest zjištěn v rozsudku, stačí na vyvrácenou jich výtknouti, že spolupachatelství, jež nalézací soud shledal ve vlastní činnosti stěžovatelově, nevyžaduje, by každý spolupachatel spolupůsobil od prvopočátku při celé trestné činnosti a by případná úmluva předcházela započetí činnosti. Stačí, když, poznav dosavadní činnost ostatních účastníků, čelící k dosažení zakázaného cíle, právě za tímto účelem v dohodě s nimi dříve, než ještě byla dovršena celá skutková podstata zločinu, přistoupí k činnosti ostatních účastníků a ji svou spolučinností doplní. Tyto předpoklady jsou v projednávaném případě nepochybně dány, kdyžť rozsudek zjišťuje, že stěžovatel, byv do plánu dosavadního konsorcia dodatečně svým bratrem zasvěcen, blanket šeku firmy Č. na napodobeném papíru této firmy, jinými společníky již opatřený, na stroji vyplnil, a když byl jím zhotovený šek dalším společníkem opatřen padělaným podpisem a padělaným razítkem, s ostatními účastníky další postup stran vybrání peněz v záložně domluvil a od spoluobžalovaného V-a z vybraných peněz převzal podíl na sebe a jeho bratra připadající. Že by snad i bez stěžovatele byli si ostatní společníci padělaný šek sami vyplnili, nemění nic na skutečnosti, že se tak nestalo, a že vyplnění šeku právě stěžovatelem na základě společné úmluvy provedl a tím na padělaní listiny, nehledě k další spolučinnosti při provedení podvodu vylákáním peněz, spolučinným se stal. Byla proto (nehledě k tomu, že i spoluvina zakládá podle § 5 tr. zák. tentýž zločin jako čin přímého pachatele) zjištěná činnost stěžovatelova správně kvalifikována jako spolupachatelství, a bylo z té příčiny stížnost jako ve všech směrech bezdůvodnou zavrhnouti.

Čís. 2181.

Okolnost, které politické strany orgánem jest periodický tiskopis, a která hesla propaguje (zejména i v tiskopisech jí vydávaných) ta která politická strana, jest obzvláště v místě, kde se časopis vydává) skutečností obecně známou. I k takovým skutečnostem jest přihlížeti a v rozhodovacích důvodech je zjistiti, třebas nebyly uplatňovány, jestliže výsledky hlavního přelíčení k nim poukazují (§§ 270 č. 5, 281 č. 5 tr. ř.).

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, č. 50 sb. z. a n.).

»Pojem »podněcování« (15 č. 3 zákona) vyžaduje v subjektivním směru toliko pachatelovo vědomí o významu a dosahu jeho slov (že vybízí ať přímo nebo nepřímo jiné osoby k porušení statků zákonem chráněných).

Nepřímým vybízením jest netoliko vzbuzování nálady, náchylné k páchaní činů toho druhu, k jakým podněcovatel poukazuje, nýbrž i utvrzování jiných osob v duševní náladě takového rázu, třebas tato nálada se v nich utvořila již před podněcováním.

(Rozh. ze dne 18. listopadu 1925, Zm I 523/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmáteční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku zemského trest-

niho soudu v Praze ze dne 11. května 1925, jímž byl obžalovaný podle § 259 č. 3 tr. ř. sprostěn z obžaloby pro zločin podle § 15 č. 3 zákona ze dne 19. března 1923, č. 50 sb. z. a n., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Rozsudek první stolice, jež napadá zmáteční stížnost veřejného obžalobce důvodem zmátečnosti podle č. 5 § 281 tr. ř., sprostňuje obžalovaného z obžaloby pro nedostatek subjektivní skutkové podstaty. Příslušný konečný závěr, (že obžalovaný, uveřejniv závadné články, nejednal ve zlém úmyslu, podněcovati k zločinu podle § 1 zákona na ochranu republiky nebo k zločinům vojenským, nýbrž že otiskl závadnou stať z toho důvodu, by své stoupence informoval, jakým způsobem na schůzích mluvíti nemají), jest odůvodněn jediným poukazem na obhajobu obžalovaného, již nalézací soud uvěřil, totiž že ho ani nenapadlo, že by článek obsahoval něco závadného a že by mohl býti zabaven, ježto prý podává toliko věrný obraz hlavního přelíčení u krajského soudu v Moravské Ostravě, závadný výrok jest citátem z obžaloby a mimo to byl před tím 13. února 1925 v D. doslovně otištěn, aniž by byl pozastaven. Právem vytýká stížnost, že napadený výrok první stolice jest neúplným, jelikož opomíjí okolnost, že závadný článek byl uveřejněn v časopise strany, jež propaguje hesla totožná se závadným projevem. Nezáleží na tom, že ze záznamů protokolu nevyplývá, že tato skutková okolnost byla předmětem rozboru při hlavním přelíčení. Okolnost, které politické strany orgánem jest ten který periodický tiskopis, a která hesla propaguje (zejména i v tiskopisech jí vydávaných) ta která politická strana, jest obzvláště v místě, kde se časopis vydává, skutečností obecně známou a k takovým skutečnostem, pro něž netřeba důkazů, jest nalézacímu soudu podle zásady materiální pravdy přihlížeti a v rozhodovacích důvodech je zjistiti, třeba že jich žádná procesní strana výslovně neuplatňovala, bylo-li jen výsledky hlavního přelíčení k nim poukázáno, což se v tomto případě stalo tím, že bylo zjištěno, ve kterém časopise byl závadný článek po dvakrát otištěn.

Řádné přihlížení k uvedené skutkové okolnosti mohlo a může vésti k jinému hodnotění obhajoby obžalovaného a tím i k jinému závěru o zlém úmyslu, než k němuž dospěl nalézací soud, to tím spíše, že napadený závěr (následkem právního omylu, stížností arcíř nevytýkaného) vylučuje zlý úmysl pro pouhý závěr, obžalovaným namítaný. Předpokládáť pojem podněcování po stránce subjektivní toliko, že pachatel je si vědom významu a dosahu svých slov, totiž že vybízí ať přímo nebo nepřímo jiné osoby k porušení statků zákonem chráněných (srov. rozh. Sb. n. s. č. 1859), tudíž v projednávaném případě k násilné změně platné formy státní a k zločinům vojenským. Nepřímým vybízením jest však netoliko vzbuzování nálady, náchylné k páchaní činů toho druhu, k jakým se podněcovatelem poukazuje, nýbrž i utvrzování jiných osob v duševní náladě takového rázu, třebas tato nálada se v nich utvořila již před podněcováním (srov. rozh. Sb. n. s. č. 1961). Pro posuzování, zda si byl obžalovaný vědom toho, že budou osoby, k jejichž vědomosti závadný článek se dostane, utvrzovány ve zmíněné náladě, a zda

tento duševní stav pro právní řád nebezpečný bude v nich článkem prohlouben, není bez významu okolnost, zda hesla se závadným článkem totožná jsou propagována stranou, jejíž orgánem je časopis, v němž byl článek uveřejněn. Je-li tomu tak, možno předpokládati, že hesla, jež došla v závadném článku opětného projevu, byla čtenářům článku známa již z jinaké, předchozí propagandy strany a zejména z dřívějšího obsahu časopisu, o který jde, a pak stačilo pro záměr obžalovaným namítaný pouhé sdělení, že Ivan O. byl pro projev, uplatnivší hesla, stranou propagovaná, odsouzen. Skutečnost, že se obžalovaný neomezil na takové stručné sdělení, ale otiskl (a to dokonce po dvakráte) projev O-ův obšírně v celém jeho znění, může ve spojení s opomenutou skutečností rovnoběžné tendence časopisu poukazovati k závěru, že tak činil u vědomí významu a dosahu závadného projevu, totiž jeho způsobilosti k utvrzování a prohlubování duševního stavu předchozí propagandou v čtenářích vzbuzené, tedy ve zlém úmyslu §u 15 čis. 3 zákona na ochranu republiky. Opomenutím obecně známé skutečnosti pro závěr o rozhodné skutkové známce zlého úmyslu závažně v předpokladech tohoto závěru stal se výrok první stolice o skutečnostech rozhodujících neúplným a rozsudek první stolice zmatečným podle čis. 5 §u 281 tr. ř. Bylo proto stížnosti vyhověti a podle §u 288 čis. 1 tr. ř. uznati dále, jak se stalo.

Čis. 2182.

**Tisková novela (zákon ze dne 30. května 1924, čis. 124 sb. z. a n.)
K beztrestnosti ve smyslu §u 4 zákona nestačí, že byly v článku na přetřes přivedeny »těž« okolnosti, mající význam veřejný; musí býti hlavním a jediným cílem pachatelovým, kritikou, nevybočující z mezí, vytyčených zvláštnostmi případu, a omezující se, pokud bylo přece třeba dotýkati se cti jiné osoby, na míru nejnutnější, chrániti především (v první řadě) veřejný zájem.**

(Rozh. ze dne 18. listopadu 1925, Zm I 596/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti soukromého obžalobce do rozsudku krajského soudu v Chebu ze dne 2. července 1925, jímž byl obžalovaný podle §u 259 čis. 3 tr. ř. (§§u 4 a 13 zákona ze dne 30. května 1924, čis. 124 sb. z. a n.) sprostěn z obžaloby pro přečin podle §§u 488, 491, 493 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnosti soukromého obžalobce nelze upřítí oprávnění, pokud, dovolávajíc se důvodu zmatečnosti §u 281 čis. 9 b) tr. ř., vytyká rozsudku mylně právní nazírání v otázce trestnost vylučujícího důvodu §u 4 zákona ze dne 30. května 1924, čis. 124 sb. z. a n. Podle tohoto ustanovení přiznává zákon obžalovanému beztrestnost i tehdy, byly-li dokázány aspoň okolnosti, pro které tvrzení zprávů mohlo býti pova-

žováro důvodně za pravdivé, a je-li zjevným úmysl, chrániti především veřejný zájem. O účelu a smyslu tohoto výjimečného ustanovení podává vysvětlení především důvodová zpráva ústavněprávního výboru k osnově tohoto zákona, podle níž veřejnému tisku v případech, v nichž šlo pachateli deliktů proti bezpečnosti cti zřejmě a v první řadě o ochranu veřejného zájmu a nikoliv o skandalisování, poskytnuto býti mělo výhodnější postavení tím, že se neřádá k jeho beztrestnosti plný důkaz pravdy, nýbrž pouze důkaz pravděpodobnosti. Totéž stanovisko zaujímá i zpráva ústavněprávního výboru k usnesení poslanecké sněmovny o vládním návrhu zákona, poukazujíc »k zamezení případných pochybností« obzvlášť k tomu, že slůvko »především« v odstavci prvém §u 4 tiskové novely je položeno správně, protože je účelno vyloučiti z beztrestnosti ty případy, kdy pachatel sledoval v první řadě jiný cíl, než veřejný zájem, na příklad pomstu, hanobení soupeře, osobní prospěch a t. d. Podle těchto vývodů ústavněprávního výboru jakož i podle znění zákona, přizpůsobeného těmito záměry zákonodárského sboru, jest zřejmo, že se přičítá slůvko »především« v odstavci prvém §u 4 zvláštní důležitost a že účelem ustanovení toho jest, by nebyla podvázána volná kritika, dobře míněná a sloužící veřejnému zájmu; že si však současně zákonodárce též uvědomil, že by právě této volnosti mohlo býti zneužíváno nesvědčitými živly k nezřízeným výpadům proti cti jiných osob pod rouškou ochrany veřejných zájmů, pročež učinil přítrž takovým přestřelkům vsunutím důležitého slůvka »především« do zákona.

Za tohoto stavu věci omezuje se v podstatě tato zákonem stanovená úleva na případy, kde podle celého obsahu pozastaveného článku nade vši pochybnost je zřejmou snaha pachatelova, v mezích slušné, umírněné kritiky přivést na přetřes v tisku okolnosti, jaké má na mysli zákon v druhém odstavci §u 4 pod pojmem »veřejných zájmů«; kde podle celé tendence článku, vzájemného poměru mezi pachatelem a napadenou osobou a podle způsobu psaní šlo pachateli vážně a v první řadě o odkrytí nešvárů v zájmu celku, při čemž okolnost, že se musil ve svém článku »i« dotýkati cti osoby jiné, přichází v úvahu takřka pouze jako jisté předmětem diskuse podmíněné a nevyhnutelné zlo. Naproti tomu bude vyloučiti z kruhu mírnějšího pojmání podle §u 4 případy, v nichž pachatel, zneužívaje zřejmě práva volné, dobře míněné kritiky, pod záminkou, chrániti veřejný zájem, osobě jemu nepohodlné, jím nenáviděné a t. d. spílá a její čest podkopává způsobem, jenž nemá s ochranou veřejných zájmů nic společného. Z úvah těch plyne, že podle §u 4 tiskové novely nestačí, že byly ve článku na přetřes přivedeny »těž« okolnosti mající význam veřejný; musí naopak také vždy býti zjištěno, že hlavním a jediným cílem pachatelovým bylo, kritikou, nevybočující z mezí, vytyčených zvláštnostmi případu, a omezující se, pokud bylo přece třeba dotýkati se cti osoby jiné, na míru nejnutnější, chrániti především, tudíž v první řadě veřejný zájem. Požadavku tomu napadený rozsudek nevyhovuje. Otázkou beztrestnosti zabývá se pouze druhá věta předposledního odstavce rozhodovacích důvodů, v níž soud vyvozuje z tendence článku a z okolnosti, že otištěn byl v něm obsah podání zasláného okresní správě politické, že měl býti chráněn veřejný zájem, totiž zájem na odstranění domnělých zlořádů ve

veřejné správě, a že měl býti hájen zájem občanských stran na složení okresní správní komise. Jiného zjištění rozsudek v té příčině neobsahuje a obírají se obzvlášť i veškeré další, v předposledním odstavci rozhodovacích důvodů uvedené úvahy, pouze rozbořením otázky, zda podařil se obžalovanému důkaz pravděpodobnosti, čili nic. Že by byl kmetský soud uvažoval též o rozhodující zákonné náležitosti, zda obžalovaný sledoval cíl chániti »především« zájmy veřejné, není z rozsudku patrné, a nelze to ani nepřítomně z důvodů rozhodovacích vyčísti. Výrok soudu o beztrestnosti obžalovaného spočívá tedy na právně mylném výkladu ustanovení §u 4 tiskové novely; bylo proto zmáteční stížnosti soukromého obžalobce, dovolávající se právem důvodu zmátečnosti §u 281 čis. 9 b) tr. ř., vyhověti a napadený rozsudek jako zmátečný zrušiti. Ježto pak v rozsudku a v důvodech rozhodovacích nejsou zjištěny skutečnosti, kteréž, kdyby se zákona náležitě užilo, měly by býti základem nálezu, bylo věc ve smyslu §u 288 čis. 3 tr. ř. vrátiti soudu prvě stolice, by o ní znovu jednal a rozhodl.

Při novém hlavním přelíčení bude na kmetském soudě, by bedlivě vyšetřil a zjistil, zda bylo zřejmé a v prvě řadě účelem pozastaveného článku, hájiti veřejný zájem, či zda nebyla snad obžalovanému událost, o níž tu jde, pouze vítanou příležitostí, by pod záminkou ochrany veřejných zájmů potupil čest politického odpůrce, jemu po případě jeho straně nepohodlného. Důležitými pomůckami při tom mohly by býti jednak vzájemný poměr mezi stěžovatelem a obžalovaným ve směru osobním i politickým; okolnost, zda-li obžalovaný napadal i v jiných člancích čest stěžovatelu, a zda šlo v tomto případě snad pouze o pokračování tiskového boje z politické neb osobní nevráživosti mezi stranami a pod.; bude třeba i uvažovati o tom, zda nebyly zájmy občanských stran na složení okresní správní komise po případě na odstranění domnělých nešvárů ve veřejné správě účelně a dostatečně již hájeny tím, že společené politické strany oznámily své pochybnosti a ohrazení proti jmenování stěžovatele předsedou okresní správní komise písemně politickému jakožto povolanému úřadu, a zda bylo za tohoto stavu věci vůbec třeba ještě dalšího hájení těchto zájmů uveřejněním onoho podání v tisku. Poukazuje-li obžalovaný ve svých vývodech k tomu, že pozastavený článek vlastně byl pouze odpovědí na útok v časopise »V.«, v němž se občanským stranám vytýká, že sabotovaly práci v okresní správní komisi, nedostavivše se do zahajovací schůze dne 18. října bez udání důvodů, bude soudu uvažovati o tom, zda nebylo by v tomto směru pouhé sdělení pravé příčiny nepřítomnosti občanských zástupců bez doslovné reprodukce obsahu urážlivého podání k informaci veřejnosti úplně stačilo.

Čis. 2183.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čis. 50 sb. z. a n.).
§ 14 čis. 5 zákona uvádí jak předměty, tak i škodlivé směry hanobení střídavě, nikoliv hromadně.

Spadá sem porovnání státu s hyenou.

Ve smyslu §u 260 čis. 1 tr. ř. jest kromě známek trestného činu v zákoně stanovených a použití určité trestní sazby podmiňujících uvéstí

zvláštní okolnosti místa, doby a předmětu toliko, pokud jest toho třeba k určitému označení skutku. S hlediska §u 14 čis. 5 zákona na ochranu republiky stačí, uvádí-li výrok, kdy a kde byla republika hanobena a další konkretisování skutku jest ponecháno důvodům.

(Rozh. ze dne 18. listopadu 1295, Zm II 345/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmáteční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Mor. Ostravě ze dne 30. dubna 1925, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle §u 14 čis. 5 zákona na ochranu republiky ze dne 19. března 1923, čis. 50 sb. z. a n., s tím, že opravil rozsudečný výrok prvě stolice v ten způsob, že se z něho vylučují slova »a československý národ« a »nebo ohroziti obecný mír v republice«.

Důvody:

Rozsudečný výrok prvě stolice uvádí mezi jiným, že obžalovaný hanobil i československý národ a to i tak, že to může (mohlo) obroziti obecný mír. V těchto známkách nedošel odsuzující výrok opodstatnění v rozhodovacích důvodech, jež vůbec neuvažují o tom, zda směřoval závadný projev také proti českosloven. národu a byl způsobitým ohroziti obecný mír. Než i po vyřazení tohoto směru a této způsobivosti zůstane skutová podstata přečinu, jímž byl obžalovaný uznán vinným, naplněna tím, že projev byl hanobením republiky a mohl snížit její vážnost. Neboť § 14 čis. 5 zákona na ochranu republiky uvádí jak předměty, tak i škodlivé směry hanobení střídavě, nikoliv hromadně. K odstranění oně vady rozsudku stačí oprava rozsudečného výroku. Jinak vytýká stížnost po stránce formální podle čis. 5, správně čis. 3 §u 281 tr. ř., že porušen byl předpis §u 260 čis. 1 tr. ř. tím, že rozsudečný výrok neobsahuje žádných okolností skutkových, takže prý stěžovatel vůbec neví, pro který výrok byl vlastně odsouzen. Výtka neobstojí. Příkaz §u 260 čis. 1 tr. ř. souvisí s předpisy §§u 207 čis. 2, 318 t. ř. — s nimiž má společný účel, by stíhaný a rozsouzený skutek byl označen tak přesně, že nemůže býti zaměněn s jiným, třeba obdobným skutkem obžalovaného, by tento byl zabezpečen proti opětovnému stíhání pro týž skutek — a znamená toliko, že jest kromě známek trestného činu, v zákoně stanovených a použití určité trestní sazby podmiňujících, uvéstí zvláštní okolnosti místa, doby, předmětu a tak dále, pokud jest toho třeba k určitému označení skutku, jímž byl obžalovaný uznán vinným. Toto individualisování skutku stalo se v míře dostatečné tím, že rozsudečný výrok uvádí, že obžalovaný hanobil československou republiku dne 28. prosince 1924 ve S. Další konkretisování skutku takto individualisovaného jest předpisem §u 270 čis. 5 tr. ř. odkázáno do rozhodovacích důvodů, které i v projednávaném případě nejen uvádějí, při které schůzi, kým a ve které hospodě a kdy závadný projev se stal, nýbrž zjišťují dále doslov projevu a posléze zcela přesně vyslovují, že štvavé a surové hanobení československé republiky bylo shledáno v slově »hyenismus«.

Důvod zmatečnosti podle čís. 9 písm. a) §u 281 tr. ř., jehož se další vývody stížnosti dovolávají, jest povahy hmotněprávní a předpokládá mylnost právních názorů, kterými se nalézací soud řídil při podřadění zjištěných skutečností pod pojmy hmotného práva. Skutkovým podkladem, jehož právním rozbořením napadá stížnost názory nalézacího soudu, jsou proto výhradně skutečnosti, v napadeném rozsudku zjištěné, takže stížnost, odchylujíc se od těchto zjištění, opouští základnu podle §§u 288 čís. 3, 258 tr. ř. pro hmotněprávní přezkoumávání rozsudku závažnou a vybočuje z rámce zrušovacího řízení. Ku skutkovým zjištěním náleží též výroky nalézacího soudu o smyslu, významu a směru (dosahu) závažného projevu, a o úmyslu, ve kterém byl projev učiněn. Pokud tedy stížnost buduje právní námítky na předpokladu, že stěžovatelův projev směřoval proti soukromým institucím národním, které se snaží dostati polské děti do českých škol, a že kritisoval postup lidí soukromých, musí zůstatí nepovšimnutou, ježto se tento její předpoklad přiči rozsudečnému zjištění, že bylo projevem útočeno na republiku a že obžalovaný »předhazoval« Československé republice, že se chová jako hyena. Takové určení smyslu, významu a směru (dosahu) projevu nemůže se díti správně než hledíc k souvislosti a vnitřní spojitosti jednotlivých jeho částek. Projev jest posuzovati jako celek. Proto nezáleží na tom, zda některá, třeba větší část projevu má jakousi oporu ve skutečných událostech, takže tyto části projevu byly by samy o sobě jen kritikou stávajících poměrů. Rozhodným jest, zda nabyt projev připojením dalších vět smyslu a významu hanlivého a tím povahy protiprávního útoku, jehož směr na určitý právní statek jest zjevným z ostatních částí projevu. Touto zásadou řídil se i nalézací soud. Shledává hanobení ve slově »hyenismus«, má však zřejmě pro předchozí věty, zejména pro úvod projevu za to, že útok tímto slovem směřoval proti Československé republice.

Ani ku zbývajícím ještě vývodům, v nichž možno shledati zákonné provádění zmatku čís. 9 písm. a) §u 281 tr. ř., nelze přisvědčiti. Arciž nespádají pod ustanovení §u 14 čís. 5 zákona výrazy pouze neslušné, ale státu samému nikoliv nebezpečné. Avšak pouhou neslušností převyšuje z daleka porovnání státu s ústavou republikánsko-demokratickou s hyenou, to jest dravcem, jenž (jak nalézací soud případně uvádí) je ze zvířat nanejvýše opovrhovaných. Porovnání nenaznačuje toliko dravost šelmy, nýbrž i bezmocnost a neschopnost obvyklé její oběti k obraně. Představa tímto porovnáním v posluchačích vyvolaná, že republika neplní svých povinností vůči školskému dorostu jejich národnosti, nýbrž naopak zachází s tímto dorostem jako dravec se zdechlinou neb obětí k obraně neschopnou, takže proti tomuto postupu pomocí na republice dovolati se nemožno, jest dozajista s to, by v posluchačích, tedy v části obyvatelstva třeba ne veliké způsobila pohoršení nad udánlivě nelidským postupem státu, a aby takovýmto zostouzením státu, vzbuzením nevole proti němu a snížením jeho vážnosti vytvořila v osobách, vůči nimž se tak stalo, duševní stav, náchylný k neplnění povinností, jim vůči státu náležejících a tím pro stát škodlivých. A toliko tuto způsoblost, přivoditi některý z účinků v §u 14 čís. 5 zákona na ochranu republiky střídavě uvedených, obvláště snížení vážnosti republiky předpokládá zákon pro přečin, jímž byl obžalovaný uznán vinným. Proto

nezáleží na tom, že nebylo zjištěno, že tento účinek skutečně nastal, tím méně na tom, že se tento účinek po případě v myslích posluchačů nastavší neprojevil výkřiky nebo tleskáním, nýbrž řeč stěžovatelova byla přijata s úplným klidem.

Čís. 2184.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.).
»Shromážděním« (§ 39 čís. 2 zákona) jest každé seskupení většího počtu osob, které se sešly úmyslně za určitým účelem, zejména, by rokovali nebo se usnášeli o záležitostech, týkajících se všech shromážděných. Spadají sem i schůze výkonného výboru politické strany.

Urážka prezidenta republiky (§ 11 čís. 2 zákona) výrokem, že se (pachatel) raději oběsí, než by si pověsil ve svém pokoji jeho obraz.
Výtka nesprávného hodnocení výsledků právodních nedolíčuje žádného z formálních zmatků čís. 5 §u 281 tr. ř., výčetno tam uvedených.

(Rozh. ze dne 19. listopadu 1925, Zm I 431/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Litoměřicích ze dne 18. března 1925, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle §u 11 čís. 2 zák. na ochranu republiky, mimo jiné z těchto

důvodů:

Po věcné stránce (čís. 9 a) §u 281 tr. ř.) namítá zmateční stížnost, že projev obžalovaného nenaplnuje skutkové podstaty přečinu podle §u 11 čís. 2 zák. na ochranu republiky 1) proto, že prý nebyl pronesen veřejně ve smyslu §u 39 čís. 2 zákona; dle názoru stížnosti nelze pokládati schůzku několika členů téže politické strany, tvořících její výkonný výbor, konanou ve vlastním spolkovém domě a ve vlastní zasedací síni, ani za shromáždění, omezené na pozvané hosty ve smyslu §u 2 zák. shrom., dokonce ne za veřejné shromáždění podle §u 3 téhož zákona. Okolnost, že bylo ve schůzi přítomno 18 členů, nedává prý jí ještě ráz shromáždění, není-li tu předpokladů zákona shromážděvacího. Při správném posouzení věci lze prý mluvití nejvýše o tom, že výrok byl pronesen před více lidmi, a, poněvadž se tak stalo jen jednou, může býti kvalifikován pouze jako pro přestupek podle čís. 1 §u 11 zákona., 2) proto, že výrok obžalovaného jest trestně nezávažný, ježto prý má zcela jiný smysl, než mu dává napadený rozsudek. Kdyby prý byl nalézací soud správně hodnotil seznání vývodních svědků, zvláště svědka Ferdinanda S-a a kdyby byl správně ocenil obsah výroků H-ových a konečného výroku obžalovaného v těsné jich spojitosti, byl by prý dospěl k přesvědčení, že výrok obžalovaného vůbec nesměřoval proti osobě prezidentově, nýbrž měl pouze ten smysl, že obžalovaný jako německý muž (na rozdíl od národnostně obojakého H-a) by si raději vzal život, než by pokrytecky předstíral smýšlení, kterého nemá, jak činil podle přesvědčení obžalovaného svědek H.

Obě námitky jsou bezpodstatné. 1. Dle ustálené judikatury znamená shromáždění ve smyslu čís. 2 Šu 39 zákona každé seskupení většího počtu osob, které se sešly úmyslně za určitým účelem, zejména, by rokovali neb usnášeli se o záležitostech, všech shromážděných se týkajících, na rozdíl od nahodilého shluknutí se většího počtu osob, jež zákon jmenuje zástupem. Líšíť se oba pojmy od sebe nikoliv počtem přítomných, nýbrž právě jen způsobem, jakým se sešli. Vychází-li se z tohoto správného výkladu, není překážky, by pod pojem »shromáždění« nebyly podřaděny i schůzky členů politické strany, svolané nebo pořádané za účelem projednání stranických záležitostí, všem shromážděným společných, bez ohledu na to, zda spadají takové schůzky pod pojem shromáždění ve smyslu Šu 2 nebo 3 zákona o právu shromažďovacím, čili nic. Vzhledem ke znění a intencím ustanovení Šu 39 čís. 2 zákona, podle něhož se pokládá čin za veřejně spáchaný, když může býti postřehnout větším počtem lidí, ať již se tak stane v tiskopise, rozšiřovaném spise, ve shromáždění nebo před zástupem, — nemůže býti pochybnosti, že pojem shromáždění podle tohoto zákonného ustanovení jest širším, než obě zvláštní formy shromáždění, zmíněné v Šu 2 a 3 shrom. zák. Pro úzký výklad, zastávaný ve zmáteční stížnosti, neposkytuje ani doslov, ani smysl Šu 39 čís. 2 zákona opory. Poněvadž pak je v projednávaném případě formálně bezvadně zjištěno, že závadný výrok byl pronesen ve schůzi výkonného výboru německé strany křesťansko-sociální, svolané k projednání běžných záležitostí strany, v přítomnosti asi 18 osob, usoudil nalézací soud správně, že čin byl spáchán ve shromáždění, tedy veřejně ve smyslu Šu 39 čís. 2 zákona.

Ad 2. Otázka, jak zněl závadný výrok a jaký měl smysl, jest otázkou skutkovou, kterou řeší nalézací soud; volně shodnotiv veškerý průvodní materiál, přednesený při hlavním přelíčení. Přesvědčení, k němuž soud touto cestou dospěl, nelze přezkoumávati v rámci uplatněného hmotně-právního zmatku, jak činí zmáteční stížnost tím, že jednak kritizuje hodnocení výsledků provedených důkazů prvním soudem, jednak, samostatně je hodnotit, dospívá k závěrům, pro obžalovaného příznivým, avšak v rozsudku neobsaženým, a na tomto vadném podkladě pak dovozuje, že odsuzující výrok neodpovídá zákonu. Vývody zmáteční stížnosti jsou nepřipustným brojením proti volnému oceňování průvodních výsledků nalézacím soudem a proti skutkovým zjištěním na nich založeným, jimž stěžovatel není s to důvodně vytýknouti žádnou z formálních vad č. 5 Šu 281 tr. ř. Budiž jen mimořádně podotknuto, že výtka »nesprávného hodnocení průvodních výsledků« netvoří žádný z formálních zmatků v čís. 5 Šu 281 tr. ř. výčetmo uvedených; výtka nedostatků důvodů pro výrok, že soud nevěří svědkům vývodním jest zřejmě lichou, ježto důvody jsou v rozsudku uvedeny. Zmateční stížnost, nedbajíc při provedení hmotněprávního zmatku rozhodných skutkových předpokladů rozsudku, neprovádí ho po zákonu. První soud zjistil na základě přesežného seznání svědka H-a, ve spojení s doznáním obžalovaného a seznáním ne méně než 10 svědků, z nichž někteří souhlasně potvrdili seznání H-ovo, pokud jde o rozhodnou okolnost, — že obžalovaný prohlásil, že se dá raději oběsiti, po případě že by se raději oběsil, než by si pověsil ve svém pokoji obraz presidenta Masaryka (jak to učinil H.). Přihlížeje pak k obhajobě obžalovaného i seznání svědků vývodních,

zejména svědka Ferdinanda S-a, kteří se snažili dáti výroku smysl nezávadný, jakoby jim obžalovaný chtěl projevití pouhé rozhořčení nad domnělou bezcharakterností H-ovou, že si vyvěsil obraz presidentův z »obchodních ohledů«, jež však soud odmítá jako nevěrohodné, při čemž své stanovisko náležitě odůvodňuje, vyslovuje nalézací soud přesvědčení, že obžalovaný svým výrokem ostentativně projevil rozhořčení nad tím, že H., jako zástupce německé strany měl ve svém bytě (kanceláři) obraz presidenta republiky. Zjištěným zněním a smyslem výroku jest zrušovací soud vázán (§§y 258, 288 čís. 3 tr. ř.). Že zjištěný výrok hrubě se dotýká obecné vážnosti presidenta republiky a uvádí ho ve veřejný posměch, posoudil první soud správně. Bylo proto zmáteční stížnost z části jako bezdůvodnou, z části jako po zákonu vůbec neprovedenou zavrhnouti.

Čís. 2185.

Den 6. července (M. J. Husa) jest dnem památným; i ohledně něho platí předpisy o nedělích, pokud jde o počítání lhůt.

(Rozh. ze dne 19. listopadu 1925, Zm I.724/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmáteční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona právem:

Usnesením zemského trestního soudu v Praze jako soudu odvolacího ze dne 23. července 1925 porušen byl zákon v ustanovení článku I odstavce prvního zákona ze dne 20. července 1912, čís. 142 ř. zák. a §§y 2 a 4 zákona ze dne 3. dubna 1925, čís. 65 sb. z. a n.; usnesení to se zrušuje a jmenovanému soudu se ukládá, by ve věci samé rozhodl.

Důvody:

Rozsudkem okresního soudu v Českém Brodě ze dne 2. července 1925 byl obžalovaný odsouzen pro přestupek Šu 411 tr. zák. Proti tomuto rozsudku ohlásil odvolání -co do viny, kteréž došlo na okresní soud v Českém Brodě dne 7. července 1925. Odvolání bylo pak včas provedeno. Usnesením zemského trestního soudu v Praze jako soudu odvolacího ze dne 23. července 1925 bylo odvolání zamítnuto jako opožděně podané, ježto rozsudek byl vynesena v přítomnosti obžalovaného dne 2. července 1925, a třídenní lhůta Šu 466 tr. ř. končila se zřetelem k tomu, že dne 5. července 1925 byla neděle, dnem 6. července 1925. Odvolání, jak uvádí odvolací soud, podáno bylo dne 7. července 1925 a mělo býti podle Šu 467 poslední odstavce tr. ř. zamítnuto, jakožto opožděně prvním soudem; poněvadž se tak nestalo, bylo zamítnuto podle Šu 464 tr. ř. soudem odvolacím jako opožděně. Rozhodnutím odvolacího soudu byl porušen zákon, neboť podle zákona ze dne 20. července 1912, čís. 142 ř. zák., případně-li konec lhůty na neděli nebo na svátek, pokládá se nejbližší všední den za poslední den lhůty. Zákonem ze dne 3. dubna 1925, č. 65 sb. z. a n. o svátcích a památných dnech republiky bylo v Šu 2 výslovně stanoveno, že památným dnem jest též den 6. července. Protože rozsudek prvního soudu vynesena byl dne 2. července, končila by lhůta odvo-

laci dne 5. července, a poněvadž tento den připadl na neděli a den 6. července jest památným dnem republiky, o kterémž platí podle §u 4 zákona předpisy o nedělích, pokud jde o počítání lhůt, nutno ohlášené odvolání dne 7. července podané považovati za včas podané.

Čís. 2186.

Úmysl, kritisovati, nevylučuje skutkovou podstatu urážky na cti, jakmile obsah kritiky dodává jí ráz urážlivý.

V subjektivním směru stačí pachatelovo vědomí, že svým jednáním porušuje čest jiného způsobem §§ů 487 až 496 tr. zák.

V případě vydávání u veřejný posměch (poslední věta prvního odstavce §u 491 tr. zák.) jest důkaz pravdy i pravděpodobnosti vyloučen (§ 490 tr. zák.).

(Rozh. ze dne 20. listopadu 1925, Zm I 512/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmáteční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Liberci jako kmetského soudu ve věcech tiskových ze dne 18. května 1925, jímž byl stěžovatel k soukromé obžalobě Charlotty V-ové a Margity C-ové uznán vinným přečinem proti bezpečnosti cti podle §§ů 491, 493 tr. zák. a §u 1. zákona ze dne 30. května 1924, čís. 124 sb. z. a n., mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Důvodem zmátečnosti podle §u 281 čís. 9 a) tr. ř. stěžovatel uplatňuje, že nelze pozastavený článek časopisu »R.« vůbec trestnímu zákonu podřaditi. Jde tu prý pouze o kritiku divadelního představení, uveřejněnou v časopisu satyrickém, jež nevykročuje z obvyklých mezí, neboť způsob kritiky může býti, aneb alespoň má býti přizpůsoben jednak osobnímu pocitu kritika, jednak způsobu a vlastnosti časopisu. Proto prý pozastavený článek nemůže nikoho urazit, jelikož záleží vždy na tom, jak představení působí na cit jednotlivých návštěvníků divadla, totiž, zda návštěvník se cítí představením příjemně dotčen neb odpuzen. To prý platí tím více, jelikož nelze estetické a morální zásady, jež podléhají stálé změně, podřaditi nějakému zákonnému ustanovení, naopak musí býti každému dovoleno, by si sám utvořil svůj estetický a morální úsudek. Těmto vývodům, uplatňujícím myšlenku, že podobnou kritiku nelze vůbec trestně stíhati, nelze přisvědčiti. Pozastavený článek, jenž se vlastně vůbec nezabývá věcnou kritikou divadelního představení, obsahuje ve větách, které napadený rozsudek v důvodech formálně bezvadně zjišťuje a jichž smysl taktéž formálně bezvadně má za prokázány, způsobem úplně zbytečným posměšné výtky zdánlivých tělesných a duševních vad soukromých obžalobkyň a vytýká jim potupnými, sesměšňujícími a nemístnými poznámkami marnou snahu, chováním svým přilákati návštěvníky mužského pohlaví. Nemůže býti pochybnosti o tom, že tento obsah pozastaveného článku, jenž nemá nic společného s věcnou kritikou, snižuje při nejmenším vážnost a společenské postavení dotýčných

osob, a proto nejde o pouhou dovolenou kritiku, nýbrž pozastavené věty naplňují úplně objektivní stránku urážky na cti ve smyslu §u 491 odstavec první poslední věta tr. zák. Tento trestní ráz neodnímá článek ani to, že výtky byly učiněny pod rouškou kritiky, jelikož i volnost kritiky omezena jest trestním zákonem a úmysl kritisovati nevylučuje skutkovou podstatu urážky na cti, jakmile obsah kritiky dodává jí ráz urážlivého. Nalézací soud zjistil formálně bezvadně subjektivní zavinění obžalovaného, zdůrazňuje, že obžalovaný byl si vědom, že článkem vydává žalokyně ve veřejný posměch a že je ve veřejném mínění snižuje. Budiž jen ještě podotknuto, že skutková povaha urážky na cti po subjektivní stránce nevyžaduje přímého úmyslu urážeti, nýbrž že stačí, že pachatel jednal, jsa si toho vědom, že svým jednáním porušuje čest jiného způsobem, o němž mluví §§y 487 až 496 tr. zák. Vzhledem na dolíčený ráz urážky na cti nemůže se obžalovaný dovolávati toho, že dokáže, pokud se týče dokázat pravdivost svých udání, jelikož ustanovení §u 490 tr. zák., podle něhož se obviněný stává pro obvinění, cizí cti se dotýkající, beztrestným, dokázal-li pravdivost svých udání, neplatí pro urážky na cti ve smyslu poslední věty prvního odstavce §u 491 tr. zák., v kterémžto případě není přípustno prováděti důkaz pravdy ani pravděpodobnosti. Důvod zmátečnosti podle čís. 9 a) §u 281 tr. ř. není proto opodstatněn.

Čís. 2187.

Předpis první věty prvního odstavce §u 477 tr. ř. nelze vztahovati na rozsudky, čin nesprávně kvalifikující a proto opravy z úřední moci ve smyslu §u 262 tr. ř. vyžadující.

(Rozh. ze dne 20. listopadu 1925, Zm I 725/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmáteční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona právem:

Rozsudkem krajského jako odvolacího soudu v Litoměřicích ze dne 16. ledna 1924, pokud jím bylo vysloveno, že soudu odvolacímu nebylo lze rozhodnouti, zda pozastavený výrok zahrnuje v sobě skutkovou podstatu nějakého jiného přestupku proti bezpečnosti cti, než na který uznal soud prvního stolice, porušen byl zákonem v ustanovení §u 262 tr. ř.

D ů v o d y:

Rozsudkem okresního soudu v Ústí n./L. ze dne 13. srpna 1923 uznána byla obžalovaná vinnou přestupkem proti bezpečnosti cti podle §§ů 488 a 497 tr. zák. Přestupku podle §u 497 tr. zák. dopustila se prý tím, že se vyjádřila v nepřítomnosti soukromého obžalobce, že byl podmíněčně odsouzen. Rozsudkem krajského jako odvolacího soudu v Litoměřicích ze dne 16. ledna 1924 byla obžalovaná z obžaloby sprostěna ve směru přestupku §u 497 tr. zák. Odůvodňuje rozsudek, uvádí odvolací soud, že, nehledíc k tomu, že soukromý obžalobce vůbec nebyl odsouzen, obžalovaná učinila závadný výrok o podmíněném odsouzení obžalobcově ve své kuchyni vůči jiným lidem a ke skutkové povaze urážky na cti podle

Šu 497 tr. zák. je potřebí, by výčitka pro trest odbytý nebo prominutím odpuštěný nebo pro přestálé vyšetřování trestní stala se vůči pohaněnému. O tom, zda výrok zahrnuje v sobě skutkovou podstatu nějakého jiného přestupku proti bezpečnosti cti, nebylo prý lze soudy odvolacímu rozhodnouti, ježto v tomto bodě soukromý obžalobce nepodal odvolání z důvodů zmatečnosti podle Šu 281 čís. 10 tr. ř.

Posléze uvedený důvod spočívá na nesprávném pojetí zásady obžalovací, jak je vymezena v Šu 262 tr. ř., a platné též pro soud odvolací. Soud vynáší rozsudek podle svého právního přesvědčení, nejsa vázán pojmenováním skutku. I na soudě odvolacím bylo, by závadný výrok podřadil onomu zákonu, pod nějž při řádném výkladu náleží. Že se soukromý obžalobce nedovolával zmatku podle Šu 281 čís. 10 tr. ř., nebylo překážkou, by odvolací soud, shledal-li, že zažalovaný trestný skutek zahrnuje v sobě skutkovou podstatu jiného přestupku proti bezpečnosti cti, než na kterou uznal soud prvé stolice, pochybení to neopravil a trestný čin podle vlastního správného přesvědčení neposoudil. Naopak z Šu 259 čís. 3 tr. ř. vyplývá, že soud nesměl vynést výrok osvobozující, dokud nezjistil, že v zažalovaném výroku není vůbec skutkové podstaty některého, na soukromou obžalobu stíhatelného, soudně trestného činu. Soukromému obžalobci, jenž odsouzením obžalovaného dosáhl účelu trestního stíhání, nemůže podle oné zásady býti ukládáno, by přezkoumával, zda byl urážlivý výrok podřaděn náležitému zákonnému ustanovení. Předpis Šu 477 tr. ř., podle něhož odvolací soud změnití smí jen ony části nálezu prvního soudce, proti nimž směřuje odvolání, nelze vztahovati na rozsudky, které čin trestný nesprávně kvalifikují a z úřední moci vyžadují opravy (kvalifikování trestného činu) podle předpisu Šu 262 tr. ř., jenž s předpisem Šu 477 tr. ř. nemá nic společného. Bylo proto ve smyslu §§ 33 a 292 tr. ř. uznati, jak uvedeno.

Čís. 2188.

S hlediska skutkové podstaty podvodu podle Šu 201 d) tr. zák., nezáleží na tom, zda ten, vůči němuž se pachatel vydává za vlastníka cizího jmění nebo za jinakou nepravou tvářnost se ukrývá, pachatele skutečně zná, čili nic.

Není třeba, by škoda skutečně nastala; stačí, že byla zamýšlena.

(Rozh. ze dne 20. listopadu 1925, Zm II 339/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Olomouci ze dne 10. března 1925, jimž byl stěžovatel uznán vinným zločinem podvodu ve smyslu §§ 197, 200, 201 d) a 203 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Ježto obhájce, prováděje při ústním líčení zrušovacím zmateční stížnost, opíranou o důvod zmatečnosti podle čís. 9 a) Šu 281 tr. ř., odchytil

se částečně způsobem zákonně přípustným od vývodů, obsažených v písemné zmateční stížnosti, zároveň však prohlásil, že i na písemných vývodech trvá, sluší vyříditi zmateční stížnost v tom i v onom směru. Co se předem týče písemných vývodů, dlužno uvésti toto: Uplatňujíc právní názor, že při pojmu »pocitivého a k placení útrat schopného hosta« měl zákon na zřeteli osobu, hostinskému neznámou, která právě proto, že je neznáma, hledí hostinského obelstít a se mu za schopnu k placení vydává, zmateční stížnost namítá, že stěžovatelovo jednání nezakládá skutkové podstaty zločinu podvodu podle §§ 197, 200, 201 d), 203 tr. zák., které bylo podřaděno napadeným rozsudkem, jelikož prý hostinský Cyril Z. stěžovatele znal a jeho manželka Božena Z-ová musila dokonce doznati, že o odstupní smlouvě (mezi stěžovatelem a jeho manželkou Růženu S-ovou) něco slyšela. Dle názoru zmateční stížnosti bylo povinností manželů Z-ových, přesvědčiti se v pozemkové knize, co je na oné pověsti pravdy, a nedávati stěžovateli, pokud se tak nestalo, lihovin. Námítce té nelze přiznati oprávnění. Zákon v Šu 201 d) tr. zák., který tu přichází v úvahu, pojmu, naznačeného v rozsudku a ve zmateční stížnosti, vůbec nezná, nýbrž stanoví pouze všeobecně, že se zločinu podvodu vzhledem ke škodě více než 200 Kč, vytčené v Šu 200 tr. zák., dopouští mimo jiné, kdo se k cíli, v Šu 201 d) tr. zák. blíže naznačenému, vydává za vlastníka cizího jmění nebo se jinak ukrývá za nepravou tvářnost. Názor zmateční stížnosti přiléhá snad z pravidla, ač ani tu nebezvýhradně, na případy, v Šu 201 d) tr. zák., před tím naznačené, v kterých si někdo dá falešné jméno, falešný stav nebo charakter. Naproti tomu nelze seznati, proč by ve vydávání se za vlastníka cizího jmění nebo v ukrývání se za jinakou nepravou tvářnost mělo jednání podvodné býti spatřováno pouze tehdy, bylo-li ho použito osobou tomu, vůči němuž se tak stalo, neznámou.

Okolnost, že v opačném případě bylo mu snad spíše možno přesvědčiti se o pravém stavu věci, nemá významu pro řešení otázky, zakládá-li jednání to skutkovou podstatu zločinu podvodu; ani sama zmateční stížnost netvrdí zejména, že šlo o podvodné jednání, naprosto nezpůsobilé k provedení trestného činu. Ostatně je jak z rozsudkového výroku, tak zejména z jeho rozhodovacích důvodů patrné, že nalézací soud i ono »vydávání se za pocitivého a k placení útrat schopného a ochotného hosta« stěžovatelem spatřuje vlastně jen v tom, že stěžovatel předstíral manželům Z-ovým, že svého majetku na svou manželku nepostoupil, pokud se týče jim ujednání dotyčné odpustní smlouvy (Istivě) zamířel. Poněvadž se tak podle rozsudkového zjištění stalo po té, kdy stěžovatel byl odstoupil svůj majetek své manželce, odpovídá jeho jednání též pojmu vydávání se za vlastníka cizího jmění, na který se však názor zmateční stížnosti naprosto nehodí. Sluší ostatně připomenouti, že podle rozsudkového zjištění neomezil se stěžovatel pouze na to, že bral v hostinci Z-ově na úvěr jídlo a pití, nýbrž že si tam dal úvěr poskytovat i jiným způsobem, zejména i vypůjčováním si hotových peněz. Nelze tudíž důvodně říci, že odsuzujícím výrokem rozsudkovým byl v onom směru, ve kterém jest napaden písemní zmateční stížností, zákon porušen nebo že ho bylo použito nesprávně.

Neobstojí však ani vývody, přednesené při ústním líčení zrušovacím v ten smysl, že škoda vůbec nevzešla a vzejítí nemohla, poněvadž, po-

skytoval-li Z. obžalovanému lihoviny na úvěr v tak značném množství, přičilo se to dobrým mravům (§ 879 obč. zák.) a případná pohledávka z právního, dle toho, co vyloženo nicotného jednání, nebyla žalovatelnou; — kdyby však přes to pohledávka byla pokládána za žalovatelnou, příslušel mu nárok odpůrčí, takže mohl docílití toho, by postup nemovitosti vůči němu byl prohlášen za bezúčinný. Stačí v tom směru poukázati k tomu, že ke skutkové podstatě zločinu podvodu není třeba, by nějaká škoda skutečně nastala, že naopak stačí, když škoda byla zamýšlena a listivé jednání bylo způsobitelné, by vedlo k poškození. Tuto způsobitost však přes stěžovateleovy důvody nelze nadobro vyloučiti.

O nemravném právním jednání nelze mluvit, a že by Z. odporem proti postupu došel uspokojení, nelze beze všeho tvrditi. Ostatně nevychází stěžovatel, předpokládaje, že dluh povstal jen z nákupu lihovin na úvěr, ze skutkových zjištění nalézacího soudu, pokud se týče jest jeho tvrzení nedovolenou novotou. Jest stížnost tudíž i v tomto směru neodůvodněná, z části po zákonu neprovedená.

Dlužno však přisvědčiti stěžovateli, pokud tvrdí, že nelze za to míti, že se po celý rozsudkem zjištěný čas (od konce roku 1923 do prvé polovice roku 1924) ukrýval za nepravou tvářností, že po celý ten čas listivě předstíral, že pozemků nepostoupil. Tím stěžovatel zřejmým poukazem provádí důvod zmatečnosti podle čís. 9 a) §u 281 tr. ř. i v tom směru, že rozsudek neprávem spatřuje jeho podvodné jednání již v době, ve které majetku ještě nebyl postoupil. Rozsudkový výrok klade trestnou činnost obžalovaného do doby »koncem roku 1923 a během první polovice roku 1924«. Rozhodovací důvody doby té vůbec přesně nezjišťují. Rozsudkové zjištění, podle něhož obžalovaný ujednal odstupní smlouvu se svou manželkou dne 21. února 1925, zakládá se sice na zjevném nedopatření, neboť dle snímku notářského spisu byla odstupní smlouva ujednána již dne 21. února 1924. Než i v tomto případě spadala by činnost obžalovaného, podřaděná rozsudkem skutkové podstatě zločinu podvodu, v dobu po uzavření odstupní smlouvy pouze částečně, totiž jen potud, pokud jde o dobu po 21. únoru 1924, kterýmžto dnem přešlo zároveň podle rozsudkového zjištění na manželku obžalovaného také držení a užívání odstoupené nemovitosti, kdežto by činnost jeho, tomuto dni předcházevší, zůstávala mimo úvahu. Jde tu o skutečnost, pro posouzení rozsahu viny obžalovaného vůbec, a výše škody jím zamýšlené a způsobené zvláště, rozhodnou vzhledem k tomu, že, jak již zmíněno, rozsudek i ono jeho »vydávání se za poctivého a k placení útrat schopného a ochotného hosta« spatřuje vlastně jen v tom, že předstíral manželům Z-ovým, že svého majetku na svou manželku nepostoupil, pokud se týče v tom, že jím ujednání dotyčné odstupní smlouvy (listivě) zamlčel. Je proto na snadě, že toto podvodné jednání mohlo obžalovaným podniknuto býti teprve tehdy, když byl svůj majetek své manželce skutečně odstoupil, což se však stalo teprve dne 21. února 1924. Nesprávnost rozsudkového předpokladu, o nějž jde, má značný význam aspoň potud, že škodu, kterou utrpěl Cyril Z. trestným jednáním obžalovaného, zjišťuje rozsudek ve výši 2363 Kč 60 h, tudíž penízem, převyšujícím poměrně nepatrně hranici 2000 Kč, zakládající zločinnou kvalifikaci podvodu podle §u 203 tr. zák. a je možno, že by nalézací soud, vycházeje ze správného zjištění doby trvání trestné činnosti, byl i škodu, k níž

se nesl úmysl obžalovaného, zjistil penízem 2000 Kč (snad i 200 Kč) nepřevyšujícím a že by nebyl obžalovaného ani odsoudil podle §u 366 tr. ř. k náhradě 2363 Kč 60 h Cyrilu Z-ovi. Bylo proto v tomto směru zmateční stížnosti vyhověti a ježto ve věci samé pro nedostatek skutkových zjištění rozhodnouti nelze, uznati právem jak se stalo.

Čís. 2189.

Vyhnání plodu (§ 144 tr. zák.) lze se dopustiti jen na plodu, který je v době zavedení umělého potratu živý.

(Rozh. ze dne 20. listopadu 1925, Zm II 460/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalované do rozsudku krajského soudu v Olomouci ze dne 3. července 1925, jimž byla stěžovatelka uznána vinnou spoluvinou na zločinu vyhnání plodu podle §§ů 5 a 144 tr. zák., zrušil napačený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl, mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmateční stížnost vytýká jako neúplnost rozsudku, že nezjistil, zda byl plod H-ové živý. V tom směru je zmateční stížnost odůvodněna. Vyhnání plodu lze se dopustiti jenom na plodu, který je živý v době trestného činu, totiž v době zavedení umělého potratu. To plyne ze slov zákona: »co je příčinou vyhnání jejího plodu nebo co způsobí jí porod takový, že dítě přijde na svět mrtvé« (§ 144 tr. zák.). Není-li takového plodu, není tu objektivní skutkové podstaty tohoto zločinu. V tomto případě se rozsudek nezmiňuje ani slovem o tom, zda plod H-ové byl živý tehdy, kdy ji S-á vystříkovala. Této otázky sice nikdo výslovně nepřivedl na přetřes ani v předběžném vyhledávání, ani při hlavním přelíčení, ale soud o ní měl sám uvažovati, neboť okolnost ta jest podstatným skutkovým znakem zločinu, o který jde. Podnět k tomu dávaly i výpovědi H-ové a S-é. Ona tvrdila, že plodu neviděla, tato, že z H-ové vyšel jen chuchvalec krve, ale že ona (S-á) nepohlížela, zda to byl plod. Zmateční stížnost právem vytýká, že rozsudek jest v tomto směru neúplný, ježto schází podstatná náležitost skutkové podstaty zločinu podle §u 144 tr. zák. V tom spočívá zmatek podle §u 281 čís. 9 a) tr. ř. ve spojení s čís. 5 téhož ustanovení zákona.

Čís. 2190.

Výrok o nepřislušnosti (§ 261 tr. ř.) lze učiniti jen, má-li nalézací soud za to, že skutečnosti, položené za základ obžalobě, sluší kvalifikovati hmotněprávně (odchylně od obžaloby) jako zločin nebo přečin přikázaný porotě. Jinak platí zásada §u 219 tr. ř. o neodporovatelnosti příslušnosti soudu, která platí pro celý obor trestního řízení a nebyla zrušena ani předpisem §u 42 tiskové novely (zákon ze dne 30. května 1924, čís. 124 sb. z. a n.).

(Rozh. ze dne 23. listopadu 1925, Zm II 293/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti soukromého obžalobce do rozsudku zemského trestního soudu v Opavě jako kmetského soudu ze dne 30. dubna 1925, jímž tento soud vyřkl ve smyslu §u 261 tr. ř., že není příslušným k projednání trestní věci proti obžalovaným pro přečin proti bezpečnosti cti ve smyslu §§ů 5, 8, 487, 488, 491 a 493 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a uložil soudu prvé stolice jakožto soudu kmetskému, by předsezval hlavní přelíčení a vynesl rozsudek.

D ů v o d y :

Zmateční stížnost soukromého obžalobce jest odůvodněna, pokud se dovolává důvodu zmatečnosti §u 281 čís. 6 tr. ř. z důvodu, že postup nalézacího soudu byl již po formální stránce nesprávným. § 261 tr. ř. připouští výrok o nepřislušnosti jen, má-li soud nalézací za to, že skutečnosti položené za základ obžalobě sluší kvalifikovati hmotněprávně (odchylně od obžaloby), jako zločin nebo přečin, přikázaný porotě. Ve všech jiných případech platí zásada §u 219 tr. ř., že nelze bráti v odpor příslušnost soudu, který je (podle obžaloby nebo nálezu o námitkách) povolán provést hlavní přelíčení, jakmile obžaloba nabyla právní moci. V projednávaném případě obžaloba i rozsudek nalézacího soudu jsou za jedno v tom, že skutek, o něž jde, sluší kvalifikovati jako přečin proti bezpečnosti cti, spáchaný tiskem, trestný podle §u 493 tr. zák. Nešlo tedy vůbec o odchylnou hmotněprávní kvalifikaci činu a není zde proto předpokladu pro výrok o nepřislušnosti podle §u 261 tr. ř. (sb. n. s. č. 1474). Předpis §u 42 tiskové novely, podle něhož dlužno použiti předpisů tohoto zákona co do řízení a příslušnosti také na trestné činy, spáchané po 12. dubnu 1924, má pouze ten význam, že obžalobce není oprávněn, vznést žalobu pro činy, spáchané před tímto dnem u kmetských soudů; byla-li však obžaloba přes to podána, jest ovšem obžalovaný oprávněn uplatňovati nepřislušnost soudu způsobem v zákoně předepsaným. Neučinil-li tak, nepodal-li námitku a nabyla-li obžaloba právní moci, stal se výrok o příslušnosti neodporovatelným a soud nebyl oprávněn, o této otázce znovu rozhodovati. Dlužno zdůrazniti, že předpis §u 42, stanovící pouze počátek účinnosti nového zákona a přechodné ustanovení, v žádném případě nelze pokládati za ustanovení, které by snad zrušilo zásadu §u 219 tr. ř., platnou pro celý obor řízení trestního. Je-li takto zjištěno, že k projednání o činu, stavším se před 13. dubnem 1924 sepsáním a rozšiřováním prvního tiskopisu, příslušným je soud kmetský, nikoli, jak se první soud mylně domnívá, soud porotní, padá tím samočinně i předpoklad, na němž je zbudován další výrok prvního soudu, že podle zásad §u 56 tr. ř. nutno i další činy, spáchané obsahem tiskopisů po 12. dubnu 1924, odkázati na soud porotní. Aniž by proto bylo třeba přivésti tu dále na přetřes otázku, zda je vůbec přípustným, sloučiti případ, podléhající příslušnosti soudu kmetského, s případem porotním, bylo již z úvah uvedených, napadený rozsudek v celém rozsahu jako zmatečný zrušiti a naříditi kmetskému soudu ve smyslu §u 288 čís. 2 tr. ř., by v této záležitosti předsezval hlavní přelíčení a vynesl rozsudek.

Čís. 2191.

Bylo-li trestní řízení odloženo podle posledního odstavce §u 426 voj. tr. ř. a obviněný (vojenský gážista) byl dán do výslužby, aniž vojenský prokurátor učinil opatření, vztahující se na znovuzahájení trestního řízení, jest pro znovuzahájení řízení příslušným soud civilní.

(Rozh. ze dne 24. listopadu 1925, N I 108/25.)

Nejvyšší vojenský soud sdělil Nejvyššímu jako zrušovacímu soudu, jak hodlá rozhodnouti spor o příslušnosti, který vznikl v trestní věci proti Františku P-ovi mezi vojenským prokurátorem v Josefově a státním zastupitelstvím v Jičíně, a požádal podle §u 39 voj. tr. ř. o sdělení názoru Nejvyššího soudu.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zodpověděl dotaz takto: Nejvyšší soud souhlasí s názorem nejvyššího vojenského soudu, by v záporném sporu o příslušnost mezi vojenským prokurátorem v Josefově a státním zastupitelstvím v Jičíně v trestní věci pro majoru intendantu v. v. Františku P-ovi pro zločin zneužití moci úřední bylo uznáno, že pokračovati v řízení trestním proti tomuto obviněnému jsou příslušny občanské trestní úřady.

D ů v o d y :

Proti obviněnému Františku P-ovi majoru intendantu, bylo ještě za jeho činné služby dne 1. září 1918 nařízeno příslušným vojenským velitelem vyhledávací řízení u vojenského soudu inspektorátu gouvernementu v L. pro zločin podle §u 380 voj. tr. zák. Po státním převratě byly spisy odstoupeny vojenským soudem generálního okrsku v L. dne 26. února 1919 státnímu zastupitelství v Jičíně, jež dne 17. dubna 1919 podle §u 16 voj. tr. ř. odstoupilo spisy ty vojenskému prokurátoru v Josefově, který je převzal, zavedl přípravné vyhledávání ku zjištění příslušnosti, pátral po pobytu obviněného, odložil však dne 21. června 1919 trestní řízení podle §u 426 poslední odstavce voj. tr. ř., ježto pátrání zůstalo bezvýsledným. Když mu pak osobní a stížnostní komise u ministerstva Národní obrany oznámila dne 26. března 1920, že obviněný je přidělen služebně u likvidatury voj. ministerstva ve Vídni a že bydlí v M. u Vídni, odložil trestní řízení dne 14. dubna 1920 znovu. Na to oznámila osobní a stížnostní komise M. N. O. prokurátoru v Josefově na jeho žádost ze dne 16. dubna 1920 přípisem ze dne 12. května 1920, jež ho došel 16. května 1920, že obviněný jest přidělen intendanci vojenského velitelství v Praze — podle spisů bylo to od července 1919 do 1. srpna 1920, — ten však neučinil žádného opatření a teprve, když mu M. N. O. dne 22. října 1924 oznámilo, že obviněný jest přeložen do výslužby, zavedl dne 27. října 1924 znovu zatímní pátrání za účelem zjištění příslušnosti a pobytu obviněného; a, zjistiť, že sloužil do srpna 1920 u intendance Z. V. V. v Praze, odstoupil dne 4. května 1925 podle §u 139 voj. tr. ř. spisy vojenskému prokurátoru v Praze vzhledem k místu dopadení, ten však své příslušnosti neuznal, poněvadž obviněný v jeho obvodu ani nebyl dopaden, ani trestného činu nespáchal. Podle spisů byl obviněný

v červenci 1919 vzat do požitkového stavu Z. V. V. v Praze, konal činnou službu do srpna 1920 u intendance a dne 1. srpna 1920 byl přeložen do výslužby.

Podle tohoto zjištění stavu věci byla zahájena trestní věc proti obviněnému v době jeho činné služby a tím založena podle §u 12 a 16 odstavec první voj. tr. ř. příslušnost vojenských trestních úřadů, řízení trestní ve věci té bylo však dne 21. června 1919 a 14. dubna 1920 podle §u 426 poslední odstavec voj. tr. ř. odloženo, tedy skončeno. Dne 1. srpna 1920 byl obviněný dán do výslužby a tím pomínil poměr, zakládající vojenskou trestní pravomoc. Ježto pak vojenský prokurátor po odložení trestního řízení neučinil žádných opatření, vztahujících se na znovuzahájení trestního řízení, o nichž mluví § 16 odstavec první voj. tr. ř., a toto ustanovení platí obdobně také pro znovu zahájení trestního řízení podle §u 402 voj. tr. ř., nejsou dány předpoklady §u 402 poslední odstavec voj. tr. ř., za kterých vojenské justiční úřady byly oprávněny pokračovati v řízení trestním, o které jde, je i po názoru nejvyššího soudu pro znovuzahájení trestního řízení proti majoru intendantu v. v. Františku P-ovi pro zločin podle §u 380 voj. tr. zák. příslušným soud občanský.

Čís. 2192.

Při podvodu (§§y 197, 201 a) tr. zák.) paděláním pachtovní smlouvy (prodloužením jí na další období) jest majitel nemovitosti poškozen tím, že nemůže jí nakládati jiným způsobem, než ponecháním jí pachateli, po případě docíliti od jiného vyššího pachtovného, než platí pachatel.

Podléhá-li nemovitost zákonu na ochranu nájemníků, rozhoduje rozdíl mezi pachtovním (nájemným), placeným pachatelem a oním, které lze podle zákona žádati od nového pachtýře (nájemce).

(Rozh. ze dne 24. listopadu 1925, Zm II 368/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského jakožto nalézacího soudu v Novém Jičíně ze dne 20. června 1925, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem nedokonaného podvodu podle §§ů 8, 197, 200, 201 a) tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by jí znovu projednal a rozhodl, mimo jiné z těchto

důvodů:

Stížnosti nelze upříti důvodnosti, pokud napadá zmatečným důvodem čis. 5 §u 281 tr. ř. výrok nalézacího soudu o rozsahu škody obžalovaným zamýšlené. Rozhodovací důvody první stolice vyslovují, že vlastní škoda, která měla Š-ové vzejíti a byla i obžalovaným zamýšlena, záležela v tom, že Š-ová měla býti donucena, by dodržela nájemní smlouvu za starých podmínek a že měla býti poškozena ve svém právu, volně nakládati předmětem nájmu a požadovati zaň vyšší nájemné, neboli že měla býti zkrácena o příslušející jí právo ku zvýšení nájemného. Shledává-

li touto větou nalézací soud závadné jednání způsobilým, by jim utrpěla Š-ová škodu na svém majetku, posuzuje zažalovaný skutek s hlediska povšechně správného. Neboť právo vlastnické jest oprávněním, podstatou a požitky věci volně nakládati a kohokoliv jiného z nich vyloučiti (§ 354 obč. zák.), takže jest majitel nemovitosti, povšechně vzato, poškozen jak tím, že se mu znemožní nakládati nemovitostí nebo částí nemovitosti jinakým způsobem, než pronajetím jí pachateli, tak i tím, že se mu znemožní docíliti jinakým nakládáním, obzvláště pronajetím věci jiné osobě, než pachateli vyššího výtěžku, než jaký činí nájemné, pachatelem placené. Avšak sám nalézací soud vzpomíná (aniž odvozuje s tohoto hlediska veškeré důsledky, závažné pro posouzení možnosti a výše škody Š-ové) dalšího hlediska, jehož je rovněž dbáti při zkoumání, zda a ve kterém rozsahu bylo jednání obžalovaného způsobilé přivoditi škodu Š-ové na oněch právech, plynoucích z vlastnictví k předmětům nájemní smlouvy.

Jsouť ohledně domů (bytů), na němž se mimořádná ochrana nájemníků vztahuje, v době poválečné práva majitelů, volně jimi nakládati, obzvláště vypovídati dosavadní smlouvy nájemní po případě žádati po uplynutí smlouvené doby vrácení pronajatých místností a určovati závažně výši nájemného volnou úmluvou s nájemníkem, značně omezena jednak zákony o ochraně nájemníků (obzvláště zákony čis. 85/23, čis. 85/24 a čis. 48/25), jednak zákony o válečné lichvě (§ 8 zákona čis. 568/19 a článek I. odstavec první zákona čis. 80/24). Škodou, k níž výhradně možno s hlediska §u 197 tr. zák. přihlížeti, jest u svědkyně Š-ové, ač-li se zmíněné zákony vztahují též k místnostem, jež byly jí obžalovanému pronajaty, jedině ujma, v níž se nemusela uvoliti již následkem těchto zákonných ustanovení jak co do práva, žádati na dosavadním nájemníku vrácení pronajatých místností a pronajati je osobě jiné, tak i co do práva, žádati na dosavadním nájemníku, nebo po případném rozvázání smlouvy s dosavadním nájemníkem na novém nájemníku nájemné vyšší. A obžalovanému lze s hlediska §§ů 197, 200, 203, 201 písm. a) tr. zák. přičítati jedině ujmu, kterou způsobil Š-ové na právech jí oněmi zákony ponechaných, a i tuto ujmu — jelikož podvod předpokládá zlý úmysl, který jest vyloučen případným omylem skutkovým — výhradně tehdy a potud, když a pokud nepředpokládá snad následkem neznalosti (mylného výkladu) zákonných předpisů o ochraně nájemníků, že mu tyto zákony poskytují co do prodloužení doby nájemní nebo co do výše nájemného větší, rozsáhlejší ochranu, než jest zákony skutečně stanovena. V případných podrobnějších úvahách v obou těchto směrech bylo by pak rozeznávati mezi nájemným za místností hostinské, nájemným za byt a nájemným (úplatou) za koncesi a přihlížeti též k době, na kterou bylo prodloužení smlouvy předstíráno. K větě rozhodovacích důvodů, že Š-ová mohla (ovšem pokud by se to nebylo přičilo předpisům zákona trestního) libovolně zvýšiti nájemné za hostinskou koncesi, budiž připomenuto, že i za užívání zařízení bytu, daného v nájem, a jiná smlouvená plnění smí býti smlouvena pouze úplata přiměřená, která smí se přiměřeně zvýšiti jen, pokud je to v daném případě zvláště odůvodněno (§ 13 zmíněných zákonů o ochraně nájemníků). Škoda, kterou utrpěla Š-ová pouhým donucováním, by uznala dosavadní stav věci až do roku 1930, na právu volného nakládání

místnostmi, o které jde, samém o sobě, není v napadeném rozsudku číselně určena a podle povahy své sotva připouští hodnotění určitou částkou peněžitou. Podkladem pro určování výše další škody hmotné, finanční, 200 Kč převyšující, jest nalézacímu soudu (ač i v tomto směru není jeho výrok zcela jasný) patrně rozpjetí mezi nájemným dosavad obžalovaným podle smlouvy z roku 1921 placeným (ročních 2000 Kč) a nájemným, jež se mohlo z pronajatých místností a z koncese pro dobu po vypršení doby v roce 1921 smluvené požadovati podle platných zákonů o ochraně nájemníků. Podrobných úvah, pokud byla podle těchto zákonů, podle různé povahy jednotlivých předmětů nájemní smlouvy a doby nájmu po případě znova ujednané (předstírané) Š-ová oprávněna k zvýšení nájemného, rozhodovací důvody neobsahují. Než dlužno tuto nejasnost výroku první stolice ponechat stranou, poněvadž není stížností vytýkána.

Čís. 2193.

Trestná nedbalost ve smyslu Šu 335 tr. zák. nevyžaduje v subjektivním směru, by pachatel bezprávný účinek předvídal, nýbrž stačí, že účinek ten byl předvídatelným a pachatel si neuvědomil neopatrnosti svého jednání (opomenutí), neuváživ s náležitou pečlivostí a v potřebné míře souvislost svého jednání se škodným výsledkem.

Pachatel však nemusí vzít do nekonečna v úvahu všechny následky svého jednání (opomenutí), nýbrž jest otázkou případu, kde končí restná zodpovědnost pachatelova a kde začíná náhoda, za niž není zodpověden.

Ojedinelé zapomenutí klíče od schránky se zbraní není zaviněním ve smyslu Šu 335 tr. zák.

(Rozh. ze dne 26. listopadu 1925, Zm I 476/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Mostě ze dne 14. května 1925, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem proti bezpečnosti života podle Šu 335 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost obžalovaného, jenž byl uznán vinným, že, opomenuv nabitý revolver, nalézající se v místnosti, dvěma nedospělými dětmi obývané, náležitě uschovati, zavinil smrt svého 12letého syna, dovolává se důvodů zmatečnosti podle čí. 4, 5 a 10, správně 9 a) Šu 281 tr. ř. Důvodem podle čí. 4 uplatňuje, že při hlavním přelíčení nebylo vyhověno návrhu obhájce 1. na výslech Karla Z-a, syna obžalovaného o tom, »že revolver, jež předal obžalovanému, nebyl nabitý, pokud se týče o tom, že Karel Z při předání revolveru obžalovanému řekl, že revolver není nabitý.« 2. na ohledání revolveru samého, zda zevně lze poznati, je-li nabit či nikoli. Pokud jde o návrh pod 1., dlužno předem zdůrazniti, že podle protokolu o hlavním přelíčení návrh zněl v ten rozum, by byl Karel Z. vyslechnut o tom, »že předal revolver

obžalovanému jako nenabitý«, že však podle smyslu těchto slov je zřejmo, že navrhovatel chtěl tím říci i to, že Karel Z. řekl svému otci, že revolver není nabit. Ohledně návrhů pod 1. a 2. sluší dále podotknouti, že obžaloba kladla obžalovanému za vinu, že mohl nebezpečnost nedostatečného uschování revolveru poznati i podle zvláštního předpisu (§ 373 tr. zák.), že však rozsudek tato slova z výroku vyloučil a že se podle odsuzujícího výroku jedná jen o otázku, omezenou v tom směru, zda obžalovanému lze přičítati opomenutí, o němž již podle přirozených jeho následků, které každý snadno poznati může, mohl seznati, že se jím může způsobiti nebo zvětšiti nebezpečnost pro život, zdraví nebo bezpečnost těla lidského ve smyslu Šu 335 tr. zák.

V té příčině pak — i když se vychází ze stanoviska, že restná nedbalost podle Šu 335 tr. zák. nevyžaduje po subjektivní stránce, by pachatel bezprávný účinek byl předvídal, nýbrž že stačí, že bezprávný účinek byl předvídatelným a že pachatel si neuvědomil neopatrnosti svého jednání (opomenutí), neuváživ s náležitou pečlivostí a v potřebné míře souvislost svého jednání se škodným výsledkem — nelze povinnost k opatrnosti pojímati tak neomezeně, že by pachatel musel vzít v úvahu všechny následky svého jednání neb opomenutí do nekonečna, nýbrž že jest otázkou případu, kde končí restná zodpovědnost pachatele, a kde začíná náhoda, za niž není zodpověden. Z tohoto zorného úhlu nutno uznati, že zamítnutí shora uvedených návrhů pod 1. a 2. není odůvodněno. Uvážili-li se, že by nenabitý revolver nebyl nebezpečnou zbraní, která musí býti vždy a za všech okolností pečlivě uschována, by se zabránilo nahodilému neštěstí, a že, kdyby přece došlo k nějakému neštěstí, bylo by nedostatečné uschování nenabitého revolveru po případě jen jeho vzdálenou příčinou, která bez nahodilé a podle obyčejného běhu věci nepředvídatelné okolnosti úraz nebyla přivodila, — závisí řešení otázky, zda smrt Josefa Z-a ml. nastala opomenutím obžalovaného, zakládajícím jeho restnost pro přečin podle Šu 335 tr. zák. především na tom, zda revolver byl již nabit, když jej obžalovaný převzal, či zda, jak obžalovaný tvrdí, byl nabit teprve usmrceným hochem samým patronami, jež si hoch mimo dům opatřil. Tuto okolnost mohl objasniti do jisté míry jedině obhájcem navržený výslech Karla Z-a, ježto jediný svědek nehody, sestra usmrceného hochu Anna Z-ová, prý neviděla, jak její bratr s revolverem manipuloval, také revolver před tím prý nikdy neviděla a ježto ani obžalovaný podle svého tvrzení nemohl z vlastního postřehu udati, zda převzal revolver nabitý či nikoli, poněvadž se prý na revolver nikdy nepodíval. Výslechu Karla Z-a bylo tedy v zájmu objasnění uvedené, pro rozhodnutí důležité otázky nezbytně zapotřebí. Na tom nemění ničeho skutečnost, že revolver byl v době, kdy ho usmrcený hoch použil, jak dodatečně bylo zjištěno, nabit dvěma starými patronami, z nichž jedna byla vystřelena, neboť — třebaže snad není pravděpodobným, že by hoch někde mohl přijíti k takovým patronám, hodícím se právě do dotyčného revolveru, nelze tuto možnost zcela vyloučiti, takže není naprosto nemožno, že by snad nalézací soud hodnocením výpovědi svědka Karla Z-a, kdyby byl se vši určitostí potvrdil, že předal otci revolver nenabitý, tuto okolnost měl za zjištěnu. Nalézací soud měl proto vývodnímu návrhu obhájce

vyhověti a svědka vyslechnouti. Výslechu toho bylo zapotřebí také proto, že tento svědek byl obhájcem veden i o tvrzení obžalovaného, že svědek vůči němu při předání revolveru prohlásil, že revolver není nabitý. Neboť, kdyby na revolveru zevně nebylo lze poznati, zda-li jest nabit či nikoliv, o čemž byl navržen důkaz ohledáním revolveru samého, a kdyby svědek Karel Z. byl učinil skutečně shora uvedené prohlášení, nastala by otázka, zda obžalovaného neomlouvá aspoň nezaviněná neznalost okolnosti, že revolver je nabit. Nálezací soud vyslovuje v této příčině jen zcela všeobecně názor, že obžalovaný, když nemohl revolver náležitě uschovati, byl povinen revolver buď sám ohledati, vyjmouti z něho náboje, nebo učiniti tak pomocí znalce. Tomuto názoru nelze v této všeobecnosti přisvědčiti. Nelzeť bez všeho vycházeti z předpokladu, že nabitý revolver nebyl náležitě uschován, a záleží na okolnostech případu, zejména na způsobu uschování revolveru v kufru a na tom, zda byly věci v kufru uschované dětem přístupny (jak bude ještě dole uvedeno), zda obžalovaný měl vzhledem k povaze revolveru a vzhledem k své neznalosti ve zbraních důvodnou příčinu, by se netoliko zevním a povrchním ohledáním revolveru přesvědčil, zda je nabit či nikoli a shora zmíněné ujišťování Karla Z-a co do jeho hodnověrnosti přezkoumal, tedy hlavně na okolnostech, jež mohly býti náležitě objasněny právě jen pomocí stěžovatelem postrádaných důkazů. Zamítnutím shora uvedených průvodních návrhů byl proto obžalovaný zkrácen ve svém právu na zákonnou obhajobu a napadený rozsudek trpí zmatkem podle č. 4 §u 281 tr. ř., pročť bylo zmateční stížnosti vyhověti, napadený rozsudek zrušiti a věc vrátiti soudu prvě stolice, by jí znovu projednal a rozhodl.

Při novém líčení bude řízení doplniti nejen provedením shora naznačených důkazů, nýbrž bude třeba, by nálezací soud přihlížel ke všem okolnostem, jež jest rozhodnutí při správném výkladu §u 335 tr. zák. položiti za základ. V tomto ohledu podotýká se ještě toto: Výrok rozsudku zní sice, že obžalovaný »v poslední době« neuschovával nabitý revolver rádně před svými dětmi, ale uvádí v důvodech v tomto směru jen jediný případ, totiž že obžalovaný, když se 17. února 1925 odebral do služby, se nepřesvědčil, zda kufr, v němž byl revolver, jest náležitě zamčen a že »snad«, jak sám připustil, klíč od kufru nechal doma. S tímto zjištěním nelze pro odsuzující výrok vystačiti, neboť nelze přehlédnouti, že na obžalovaném lze požadovati pouze onu, zákonem předpokládanou míru opatrnosti, již může vynaložiti každý člověk, s obyčejným rozumem a obezřetostí, povinností k svému okolí dbalý, ježto, jak již uvedeno, zvláštní v §u 335 tr. zák. naznačené poměry, vyžadující vyšší pozornosti, nepřicházejí v projednávaném případě v úvahu. V ojedinělém zapomenutí klíče doma nelze za všech okolností spatřovati zavinění ve shora uvedeném smyslu, poněvadž by se tím požadovala obezřetnost, jež jest vlastní pouze lidem obzvláště schopným a nadaným, a již lze požadovati pouze za zvláštních poměrů v §u 335 tr. zák. uvedených. Bude proto zjištěti, jak obžalovaný s revolverem naložil, zda jest pravdivé jeho tvrzení, že měl revolver stále zamčený v kufru a klíč od něho nosil stále s sebou. Bude zejména vyšetřiti, zda obžalovaný kufr zamykal pravidelně, zda vzhledem k tomu, že v kufru byly mimo to snad předměty denní potřeby, bylo vůbec možno, by obžalovaný, který meškal velkou část dne ve službě, brával klíč s sebou, nebo by klíč mohl uscho-

vati tak, by jej děti nedostaly do rukou. Důležité bylo též zjištění, zda děti, zejména usmrcený hoch, věděly, že v kufru je revolver. Nálezacímu soudu bude konečně též uvažovati, zda a pokud lze srovnati doznání obžalovaného, že vůbec nevěděl, že revolver je nabit, s jeho tvrzením, že revolver přes to, jak tvrdí, před dětmi pečlivě uschovával.

Čís. 2194.

Pojmu trestného nadřování věřiteli ve smyslu §u 485 tr. zák. odpovídá úmyslné poskytnutí jakékoliv výhody jednomu z více věřitelů v době, kdy u dlužníka nastala neschopnost platiti, v úmyslu, by byl jiný věřitel poškozen; jest lhotejno, zda měl uspokojený (zajištěný věřitel na poskytnutou mu výhodu nárok, čili nic.

Přečin §u 486 č. 2 tr. zák. jest deliktem čistě kulposním; nelze jej pokládati za čin spáchaný z pohnutek nízkých a nečestných.

S odsouzením pro přečiny §§u 485, 486 č. 2 tr. zák. není spojena ztráta práva volebního.

(Rozh. ze dne 26. listopadu 1925, Zm I 513/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v České Lípě ze dne 30. května 1925, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem nadřování věřiteli podle §u 485 tr. zák. a přečinem úpadku z nedbalosti podle §u 486 č. 2 tr. zák., vyhověl však odvolání obžalovaného z výroku, že čin byl spáchaný z pohnutek nízkých a nečestných a že nastává ztráta práva volebního a výrok ten zrušil. V otázkách, o něž tu jde, uvedl v

důvodech:

Po věcné stránce (č. 9 a) §u 281 tr. ř.) namítá stěžovatel: 1) že tu není skutkové podstaty přečinu podle §u 485 tr. zák. proto, že prý nelze říci, že nadřoval svému otci po tom, kdy u něho nastala nezpůsobilost platiti, kdyžť domnělé výhody otci poskytnuté se datují ze září 1922, po případě ze 14. ledna 1924, kdežto soud sám zjišťuje, že ještě v květnu 1924 platil dluhy; že vůbec nelze mluvit o nadřování, poněvadž prý pouhé dopisy ze září 1922 mezi stěžovatelem a jeho otcem nestačily o sobě pro nedostatek zákonného nabývacího způsobu ani k převodu vlastnictví inventáře na otce ani k zřízení práva zástavního. Rovněž ze smlouvy ze dne 14. ledna 1924 nemohlo prý vzniknouti platné právo zástavní dokud nedošlo k hmotnému odevzdání zastavených předmětů. I kdyby tomu tak bylo, nelze prý pokládati jednání obžalovaného za hmotné nadřování otci, kdyžť prý měl na zajištění nárok. Výtky ty jsou bezpodstatné. Stížnost přehlíží, že podle rozsudečného zjištění byl obžalovaný nezpůsobilý platiti nejpozději v prosinci 1923 a že nadřoval svému otci jako věřiteli tím, že mu smlouvou ze dne 14. ledna 1924 zřídil platné zástavní právo k veškerému zboží a inventáři. Přehlíží zejména, že rozsudek neshledává nadřování věřiteli v tom, že obžalovaný převedl již dopisem ze dne 25. září 1922 veškeré své věci »do

vlastnictví otcova až do doby, kdy úplně zaplatí svůj dluh«, nýbrž výslovně jen v tom, že smlouvou ze dne 14. ledna 1924, k níž přistoupilo hmotné odevzdání, zřídil svému otci platné právo zástavní ke zboží a inventáři. Tím se stávají bezpředmětnými námitky zmateční stížnosti, pokud líčí věc jinak nebo nedbá rozhodných skutkových zjištění napadeného rozsudku. Poněvadž pojmu trestného nadržování věřiteli ve smyslu §u 485 tr. zák. odpovídá úmyslné poskytnutí jakékoliv výhody jednomu z více věřitelů v době, kdy u dlužníka nastala neschopnost platit, děje-li se v úmyslu, by byl jiný věřitel poškozen, je pro otázku viny lhostejno, má-li uspokojený nebo zajištěný věřitel na poskytnutou mu výhodu nárok, čili nic. Zákon chce prostě zabránit, by dlužník nenakládal nestejně se svými věřiteli v době, kdy mu nastala povinnost žádati za vyhlášení úpadku nebo zahájení vyrovnávacího řízení, jež zajišťuje všem věřitelům zásadně stejné nakládání. Ostatně nebylo v projednávaném případě vůbec zjištěno, že otec obžalovaného měl ze smlouvy nárok na výhodu, kterou mu obžalovaný poskytl.

Výrok o ztrátě práva volebního nelze srovnati se zákonem. Podle §u 3 odstavec čtvrtý zák. ze dne 31. ledna 1919, čís. 75 sb. z. a n. ve znění zákona ze dne 18. března 1920, čís. 163 sb. z. a n. má soud vysloviti ztrátu práva volebního jen při odsouzení pro takový zločin, nebo takový přečin nebo přestupek, pro který podle platných ustanovení nastává ztráta práva volebního do obcí, a to, není-li zvláštním zákonem výslovně ustanoveno, že ztráta práva volebního nastává bezpodmínečně, jen za předpokladu, že čin byl spáchán z pohnutek nízkých a nečestných. Nezbytným předpokladem pro vyslovení ztráty práva volebního do obcí je tedy odsouzení pro čin, pro který podle platných ustanovení účinek ten nastává. Přečiny, jimiž byl uznán vinným obžalovaný, takovými skutky nejsou, pročež nalézací soud na ztrátu práva volebního uznati nemohl, třebaže zároveň zjistil, že obžalovaný jednal ze ziskuchtivosti, tedy z pohnutek nízkých a nečestných. Zrušovací soud, jenž vzhledem k oné úvaze se zabýval tímto, odvoláním rovněž napadeným výrokem jedině k vůli významu, jenž mu přísluší s ohledem na § 2 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 562 sb. z. a n., uznal však, že ani tento výrok neodpovídá zákonu a zjištěnému stavu věci. Z obou přečinů, obžalovanému za vinu kladených, jest přečin podle §u 486 čís. 2 tr. zák. deliktem čistě kulposním, tedy činem, jenž již podle své subjektivní skutkové podstaty nemůže býti spáchán úmyslně. Zmíněný výrok lze proto, ač rozsudek sám tak nečiní, vztahovati pouze na jeho druhý čin, totiž na přečin nadržování věřiteli podle §u 485 tr. zák., jenž v subjektivním směru vyžaduje úmyslné jednání. Výrok nalézacího soudu, že obžalovaný jednal ze ziskuchtivosti, nemůže však ani v tomto směru obstáti, neboť není ničím doložen. Není totiž zjištěno, že by obžalovaný, nadřizovav svému otci, sledoval též nějaký majetkový prospěch pro sebe. Bylo proto zrušiti jak výrok o ztrátě práva volebního, tak i výrok, že obžalovaný jednal z pohnutek nízkých a nečestných.

Čís. 2195.

Maření exekuce (zákon ze dne 25. května 1883, čís. 78 ř. zák.
Přestupek §u 3 zákona vyžaduje jen, by věc úředně zabavená od-

ňata byla vědomě z úředního opatření. Jest lhostejno, v jakém konečném úmyslu se tak stalo.

Skutková podstata jest dána i tehdy, když pachatel odňatou věc nahradil ihned jinou stejněcennou nebo cennější.

Pachatele nevyvíňuje ani okolnost, že použil výtěžku z prodeje zabavené věci k úplnému zaplacení věřitele (věřitelů), pro něž věc byla zabavena, leč že by se byl prodej stal s přivolením věřitele, v jehož prospěch byl předmět úředně zabaven.

(Rozh. ze dne 26. listopadu 1925, Zm II 350/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 23. května 1925, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přestupkem podle §u 3 zákona ze dne 25. května 1883, čís. 78 ř. zák.

Důvody:

Stížnost, která, pokud jde o souběžný zločin, zavržena byla již v sedění neveřejném, napadá odsouzení pro přestupek podle §u 3 zák. o maření exekuce z důvodu §u 281 čís. 9 a) tr. ř., protože rozsudek zjišťuje, že obžalovaný z výtěžku za zabavené hříbě věřitele úplně uspokojil, čímž jich exekuční práva zanikla, takže odsouzení podle §u 3 zákona jeví se právně pochybeným. Než zmateční stížnosti nelze přisvědčiti. Okolnost, stížností zdůrazněná, vylučovala by po případě úmysl, věřitele poškoditi nebo jich uspokojení zmařiti, tedy kvalifikaci činu jako podvod po případě podle §u 1 zákona. Avšak přestupek podle §u 3 zákona vyžaduje jen, aby věc úředně zabavená odňata byla vědomě z úředního opatření. V jakém konečném úmyslu se tak stalo, je lhostejno (sb. n. s. č. 1454). Proto jest tu skutková podstata dána i tehda, když pachatel odňatou věc nahradil ihned jinou stejněcennou nebo cennější (Finger, II. str. 540). Dle toho nemůže měniti nic na skutkové podstatě již odnětím samým spáchaného přestupku, že výtěžku z jeho prodeje užito bylo k úplnému zaplacení věřitele, neb věřitelů, pro něž věc byla zabavena. Okolnost ta může přijiti v úvahu s hlediska §u 3 zákona jen jako okolnost polehčující. A jestliže snad možno přiznati beztrestnost tam, kde prodej stal se s přivolením věřitele, v jehož prospěch předmět úředně byl zabaven (vid. sb. č. 1034), tedy něco podobného nebylo v projednávaném případě ani tvrzeno ani zjištěno. Proto nelze uznati zmateční stížnost ani pokud odkázána byla k veřejnému přeličení, odůvodněnou, a byla zavržena.

Čís. 2196.

Putativní nutná obrana (§ 2 g) tr. zák.) spočívá v tom, že pachatel má subjektivně omylem za to, že tu jsou ve skutečnosti podmínky nutné obrany, totiž, útok nespravedlivý, přítomný, směřující proti životu, svobodě nebo jmění, proti němuž obrana je potřebnou, ač těchto podmínek skutečně tu není.

(Rozh. ze dne 27. listopadu 1925, Zm I 370/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Lito-
měřicích ze dne 9. února 1925, jímž byl stěžovatel uznán vinným pře-
činem proti bezpečnosti života podle §u 335 tr. zák., zrušil napadený
rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Jak soudu prvé stolice, tak i soudu zrušovacímu bylo uvažovati, zda v projednávaném případě jednal obžalovaný ve spravedlivé obraně, nebo zda tu snad jde o t. zv. praetext spravedlivé obrany, totiž o omyl, vylučující trestnost podle §u 2 písm. e) tr. zák. (Kallab: Nástin před-
nášek o trestním právu hmotném str. 75). Soud prvé stolice vyloučil spravedlivou nutnou obranu a správně to též odůvodnil. Zmateční stíž-
nost v tom směru rozsudek nenapadá a proto nebylo třeba, by se zru-
šovací soud, jenž ostatně v tomto směru sdílí názor soudu prvé stolice, blíže touto otázkou zabýval. Jinak má se věc s praetextem spravedlivé
obraný, jež rovněž soud prvé stolice vyloučil. Praetext spravedlivé
obraný neboli t. zv. putativní nutná obrana spočívá v tom, že pachatel
má subjektivně omylem za to, že tu jsou ve skutečnosti podmínky nutné
obraný, totiž útok nespravedlivý, přítomný, směřující proti životu, svo-
bodě nebo jmění, proti němuž obrana je potřebnou, ač těchto podmínek
skutečně tu není. Dle toho, co uvedeno, pojmá tedy pachatel při pu-
tativní nutné obraně mylně situaci tak, jako by proň odůvodňovala právo
nutné obrany. Soud musí tudíž při uvažování o putativní nutné obraně za-
bývat se otázkou, zda tu byl nesouhlas mezi představou a skutečností,
musí uvažovati o tom, zda a jak mohl býti se zřetelem na duševní roz-
položení pachatelovo tento nesouhlas přivoděn, a musí na základě těch-
to úvah nabyté přesvědčení náležitě odůvodniti. Nalézací soud vyloučil,
že obžalovaný subjektivně mohl býti mylného mínění, že okolnosti jsou
takové, by mohl jednat jako ve stavu nutné obrany, a odůvodnil to po-
ukazem na okolnosti, které uvedl, vylučuje nutnou obranu. Soud uvádí
dále, že původně se obžalovaný hájil tím, že ránu vypálil na postrach
a že se při tom měl vzhledem k panující temnotě zabezpečiti, že tím ne-
přivodí žádného zla. Výrok ten jakož i jeho odůvodnění napadá zma-
teční stížnost jednak výtkou úplného nedostatku důvodů a neúplnosti
podle §u 281 čís. 5 tr. ř., jednak podle §u 281 čís. 9 a) správně 9 b)
tr. ř. výtkou, že nebyl správně pojat pojem putativní nutné obrany, tedy
okolnosti, vylučující trestnost.

Podle čís. 5 §u 281 tr. ř. vytyká stížnost především, že soud neodů-
vodňuje svého výroku, že obžalovaný nejednal v putativní obraně.
S hlediska čís. 5 §u 281 tr. ř. lze se zabývat touto výtkou jen potud,
pokud uplatňuje nedostatek důvodů pro skutkové předpoklady výroku,
že nejde o putativní obranu. Nedostatkem důvodů rozuměti dlužno buď
nedostatek důvodů vůbec, neb nedostatek důvodů logických, totiž ta-
kových, které jsou ve spojitosti s okolností, která má býti dokázána
nebo vyvrácena. Se zřetelem na vytčený pojem putativní nutné obrany
měl se nalézací soud při odůvodnění svého přesvědčení o tom, že obža-
lovaný nejednal v omylu, zabývat psychologickou stránkou činu, neboť
omyl jest výsledkem dění duševního. Toho však soud neučinil, nýbrž

poukázal jen, jak uvedeno, na objektivní momenty, neodůvodňující
nutnou obranu, nezabýval se však představou, jakou si obžalovaný
o momentech těch se zřetelem na své duševní rozpoložení učinil. Není
zde tudíž důvodů logických, totiž důvodů, které by byly ve spojitosti
se skutečností, která jimi měla býti vyvrácena. Jest tudíž výtká nedo-
statku důvodů odůvodněna. Stížnost vytyká dále rozsudku po rozumu
§u 281 čís. 5 tr. ř. neúplnost, poněvadž nalézací soud hodnotil při uva-
žování uvedené otázky pouze původní výpověď obžalovaného, že vy-
pálil ránu na postrach, nikoli výpověď u hlavního přelíčení, že obža-
lovaný střelil do země, když se oním mužem, který se k němu blížil, cítil
ohroženým. Okolnost ta je závažnou, neboť dle toho, co obžalovaný
a svědci uvádějí, mohlo by se po případě jednat o výstřel obranný a
ne o výstřel na poplach. Rovněž měl soud, jak stížnost vytyká, při
uvažování subjektivní stránky hleděti k obhajobě obžalovaného, že byl
ve válce zraněn na hlavě, že bývá od té doby rozčilen a že byl službou
vyčerpán. Jest tedy zmatek podle §u 281 čís. 5 tr. ř. odůvodněn. Rovněž
odůvodněn jest zmatek podle §u 281 čís. 9 písm. a) správně 9 b) tr. ř.,
pokud nalézací soud, přehlížeje podstatu subjektivní při praetextu
spravedlivé obrany, nevycházel z vytčeného právního stanoviska. Bylo
proto odůvodněné zmateční stížnosti vyhověti, napadený rozsudek zru-
šiti a uznati, jak se stalo.

Čís. 2197.

**Neschopnost platiti (§ 486 čís. 2 tr. zák.) znamená nemožnost plně
a včas uspokojiti pohledávky věřitelů, placení se dožadujících, bez roz-
dílu, zda jde o pohledávky soukromých osob či státu (daně).**

(Rozh. ze dne 27. listopadu 1925, Zm I 507/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení
zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Česká
Lípě ze dne 20. května 1925, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným
přečiny podle §§u 486 čís. 2 a 486 a), c) tr. zák., mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Podle čís. 9 a) §u 281 tr. ř. namítá stížnost, že rozsudek nesprávně
vyložil pojem nezpůsobilosti platiti, pokládá za známky neschopnosti
platiti okolnosti, z nichž prý lze usuzovati nejvýše na platební potíže
firmy. V souvislosti s tím dovozuje, že není spolehlivě zjištěno, že ne-
schopnost platiti nastala již v srpnu 1922, dokud prý není vyšetřeno,
jakým byl majetkový stav firmy v té době. Okolnost, že před touto
dobou byly proti firmě vedeny exekuce, při nichž obžalovaný vymáhané
pohledávky vesměs zaplatil až na jedinou daňovou, nestačí prý, by se
mohlo míti za to, že byl neschopným platiti, uváží-li se, že prý daně
neplatí i velmi solventní firmy. Námitka zmateční stížnosti jest bezpod-
statná. Neschopnost platiti ve smyslu §u 486 tr. zák. znamená nemož-
nost plně a včas uspokojiti pohledávky věřitelů, placení se dožadujících.
Že při tom nelze činiti rozdíl mezi pohledávkami soukromých osob
z jedné a státu z druhé strany, jest na bledni, poněvadž v tom směru
zákon nerozeznává. Naopak, povinnost platiti veřejné daně a dávky,
předchází před závazky soukromoprávními. Nalézací soud správně po-

soudil otázku vzniku neschopnosti platiti, zdůrazniv, že firma již v srpnu 1922 nemohla zaplatiti značnou pohledávku daní, exekučně vymáhanou, proto, že neměla platebních prostředků, kdežto menší pohledávky byla ještě s to zaplatiti. Že šlo o neschopnost platiti, nikoliv o pouhé váznutí platů, usoudil soud také z jiných zjištěných okolností, zvláště ze značného předlužení firmy v době nedlouho po srpnu 1922 (v lednu 1923), ze svědectví L-ova a t. d., vycházející při tom ze správného výkladu pojmu platební nezpůsobilosti. Zjišťovati stav majetku obžalovaného v srpnu 1922, nebylo třeba, když výsledky řízení stačily k spolehlivému úsudku o době vzniku neschopnosti platiti, která není totožnou s předlužením.

Čís. 2198.

Otázku promlčení (§ 531 tr. zák.) dlužno zkoumati z moci úřední v každém období trestního řízení.

Bezrestnost úpadku z nedbalosti (§ 486 čís. 2 tr. zák.) promlčením není závislou na náhradě škody (§ 531 písm. b) tr. zák.).

(Rozh. ze dne 27. listopadu 1925, Zm II 215/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Uheriském Hradišti ze dne 27. března 1925, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem úpadku z nedbalosti podle §u 486 čís. 2 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl, mimo jiné z těchto

důvodů:

S hlediska důvodu zmatečnosti podle §u 281 čís. 9 písm. b) tr. zák. nelze stížnosti upříti oprávnění. Otázku promlčení dlužno zkoumati z moci úřední v každém období trestního řízení, a nevadí, že se obžalovaný promlčením nehájil, ani že není v tomto směru výroku. By promlčení mohlo nastati, je třeba, by byly splněny mimo uplynutí doby promlčecí, která při přečinu podle §u 486 čís. 2 tr. zák. činí podle §u 532 tr. zák. jeden rok, ještě další podmínky promlčení, totiž a) aby pachatel z přečinu nebo přestupku již neměl užítku, b) aby pokud toho povaha trestného činu dopouští, poskytl náhradu, c) aby se v čase k promlčení stanoveném nedopustil ani zločinu, přečinu nebo přestupku. Pokud se tkne podmínky b), nutno předem podotknouti, že její nesplnění není při úpadku z nedbalosti na závalu promlčení, jelikož ani zákon, ani povaha věci nepřipouští, by tímto ustanovením, jež se netýče podstaty promlčení, jsouc jen podmínkou pro jeho uplatňování, bylo v neprospěch pachatele upuštěno od promlčecích lhůt pro jednotlivé delikty určitě stanovených, pokud se týče, aby tyto lhůty byly na neurčito oddáleny. Podmínka nahrazení skutečné škody platí jen pro delikty, při kterých lze se nadíti toho, že škoda bude nahrazena v promlčecí lhůtě, a k takovým deliktům nepatří úpadek z nedbalosti (§ 486 čís. 2 tr. zák.), jež vyvěrá z platební neschopnosti. Kdyby opačný názor měl býti správným, bylo by pro úpadek promlčení z pravidla prakticky vyloučeno.

(Srv. Löffler: Strafrechtliche Bestimmungen v komentáři Bartsche-Pollaka k úpadkovému řádu I. str. 550). Tento právní názor dochází opory v doslovu zákonného ustanovení §u 531 písm. b) tr. zák., jež nežadá náhrady škody za všech okolností, nýbrž jen, pokud toho povaha trestného činu připouští, a povaha úpadku z nedbalosti toho, jak dovozeno nepřipouští.

Jinak ovšem i pro promlčení trestnosti úpadku z nedbalosti platí všeobecné předpisy. Pokud se tkne doby promlčecí, jest sice ze spisů patrné, že mezi nařízením zodpovědného výsledku stěžovatele (31. ledna 1924) a trestnými úkony obžalovaného v roce 1922, jest na první pohled doba, delší jednoho roku, což by nasvědčovalo tomu, že prošla promlčecí doba. Nejvyšší soud nemůže ihned ve věci samé rozhodnouti, jelikož nalézací soud, nezabýváje se otázkou promlčení, nezjistil přesně dobu, kdy obžalovaný učinil poslední dluhy a konal poslední splátky na dluhy, a spokojil se pouze s povšechným naznačením, že obžalovaný ještě v roce 1922 dále obchodoval, nové dluhy činil a staré platil. Zda se tato jeho činnost přesunula i do roku 1923 a do které doby, o tom se rozsudek nezmiňuje, což jest neúplností, která se s hlediska čís. 9 písm. b) §u 281 tr. ř. týká okolností pro posouzení věci rozhodných; nezbylo proto, než rozsudek podle §u 288 čís. 3 tr. ř. jako zmatečný zrušiti a vrátiti věc do první stolice, aniž bylo potřebí, zabývat se dále uplatňovaným zmatkem podle čís. 9 písm. a) §u 281 tr. ř. Při opětovném projednávání bude na nalézacím soudě, aby se zabýval i ostatními náležitostmi promlčení (§ 531 a), c) hledě k vyslovenému právnímu názoru, učinil potřebná zjištění, a znovu ve věci rozhodl, zejména by s hlediska §u 531 písm. c) tr. zák. uvažoval také o spáchání přestupku podle §u 3 zákona ze dne 25. května 1883, čís. 78 ř. zák. stěžovatelem, jehož se podle rozsudku ze dne 5. října 1923 dopustil »na podzim roku 1922«. (Viz Novákova sb. čís. 3389). Odůvodněné zmateční stížnosti bylo proto vyhověti a uznati, jak se stalo.

Čís. 2199.

Není zmatkem čís. 1 §u 281 tr. ř., rozhodoval-li při obnoveném hlavním přelíčení soudce, který spolurozhodoval při povolení obnovy trestního řízení (§ 68, 357 tr. ř.).

(Rozh. ze dne 28. listopadu 1925, Zm I 570/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Mladé Boleslavi ze dne 9. června 1925, jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými zločinem podvodu podle §§u 197, 199 písm. a) tr. zák. V otázce, o níž tu jde, uvedl v

důvodech:

Rozsudkem okresního soudu v Mladé Boleslavi ze dne 17. prosince 1923 byli obžalovaní sprostěni z obžaloby pro zločin podvodu podle §§u 197 a 199 a) tr. zák. Usnesením téhož soudu ze dne 13. listopadu 1924 byla povolena obnova trestního řízení v neprospěch obžalovaných

a onen sprostující rozsudek zrušen. Usnesení to bylo rozhodnutím vrchního zemského soudu v Praze ze dne 12. prosince 1924 potvrzeno. Po provedení nového hlavního přelíčení, jehož se účastnil jeden ze soudců, který spolurozhodoval při povolení obnovy trestního řízení, byli obžalovaní uznáni vinnými ve smyslu obžaloby. Zmateční stížnost obžalovaných dovolává se zmatku podle č. 1 §u 281 tr. ř. z té příčiny, že při nově provedeném hlavním přelíčení zasedal jeden ze soudců, který spolurozhodoval při povolení obnovy trestního řízení, tudíž prý soudce ve smyslu §u 68 tr. ř. vyloučený. Zmateční stížnost není v právu. Ze spisů není patrné a ani jinak není opory pro předpoklad, že stěžovatelům ještě před hlavním přelíčením nebo za něho byla okolnost, jež podle jejich náhledu zakládá zmatečnost podle č. 1 §u 281 tr. ř., známa, a že ji nepřivedli k platnosti hned při započetí hlavního přelíčení nebo hned, jakmile o ní zvěděli. Možno tudíž formelní podmínku, na niž je podle poslední věty č. 1 §u 281 tr. ř. uplatňování tohoto důvodu zmatečnosti vázáno, pokládati za splněnu. Ve věci samé dlužno na vyvrácenou zmateční stížnosti poukázati předně na § 357 tr. ř. Tam se stanoví, že k rozhodování o obnově řízení trestního je povolán ten soud, u kterého byla trestní věc v prvé stolici zahájena; nedává se tam však ani přímo ani nepřímě na jevo a není vysloveno ani v §u 68 tr. ř., že z rozhodování o obnově jsou vyloučeni soudcové, kteří před tím vynesli rozsudek. Je-li tomu tak, nelze seznati, proč by z účasti při obnoveném hlavním přelíčení a při novém rozhodování o rozsudku byli vyloučeni soudcové, kteří před tím rozhodovali o přípustnosti obnovy, když jde o případ zcela obdobný. Správnosti tohoto stanoviska nasvědčuje též § 360 tr. ř., kde se praví, že, souhlasí-li s tím obžalobce, může soud, jenž povolil obnovu trestního řízení na prospěch obviněného, ihned vynésti rozsudek, jímž se obviněný osvobozuje anebo jímž se vyhovuje jeho návrhu, aby použito bylo mírnější sazby trestní. Ustanovení to vyslovuje zásadu, že soud, povolující obnovu trestního řízení je oprávněn rozhodnouti též ve věci samé. Nelze spatřovati žádný rozdíl v tom, rozhoduje-li se ve věci samé ihned při povolení obnovy, či teprve později a odděleně. V důsledku toho, co uvedeno, pozbývá půdy poukaz zmateční stížnosti na předpis druhého odstavce §u 475 tr. ř. a příslušné rozhodnutí bývalého zrušovacího soudu ve Vídni sb. č. 408, 2865 a sbírky Löflera č. 470, podle nichž nesmí se hlavního přelíčení pro zločin účastniti soudcové, kteří spolupůsobili při usnesení odvolacího soudu pro přestupky podle druhého odstavce §u 475 tr. ř. To tím více, když též zrušovací soud v rozhodnutí ze dne 8. října 1884, č. 10.624 otištěném u § 68 tr. ř. vyslovil, že na případ, kde se musí opakovati hlavní přelíčení následkem obnovy, povolené proti rozsudku, nelze předpis, obsažený v poslední větě §u 68 tr. ř. vztahovati. Jestliť nepochybno, že případ §u 475 odstavce druhý tr. ř. nelze klásti na roveň projednávanému případu. Neboť v případě §u 475 odstavce druhý tr. ř. zaujímají soudcové, rozhodování se účastníci, již zcela přesné stanovisko ku věci, kvalifikující jednání, označené okresním soudem jako přestupek, za zločin nebo přečin, takže u soudců těch lze skutečně předpokládati větší podjatost a lze o nich spíše za to míti, že při novém rozhodování by po případě setrvali při svém dřívějším právním názoru na škodu obviněného. Takové nebezpečí nehrozí však v případě, o jaký

tu jde, kde soudcové, povolivší obnovu, rozhodovali jen o tom, zda jsou splněny předpoklady pro povolení obnovy, totiž, zda vyšly na jevo nové skutečnosti neb důkazní prostředky, které o sobě neb v souvislosti s dřívějšími důkazy zdají se býti způsobilými, odůvodniti usvědčení obžalovaného. Nejde proto o žádný z případů, v druhém odstavci §u 68 tr. ř. míněných a ani o případ rovnocenný. Důvod zmatečnosti č. 1 §u 281 tr. ř. není proto dán.

Čís. 2200.

Podstatou zpronevěry jest svémocné nakládání s věcí svěřenou k jinému účelu, než za kterým věc byla svěřena.

Ponechal-li si kdo z příkazu vybrané peníze na započtení své pohledávky za zmocnitelem, nejde o zpronevěru, je-li vzájemná pohledávka stejnorodá, správná, splatná a oznámil-li nejpozději v době, kdy měl peníze odvésti, zmocniteli, že si je ponechává na započtení vlastní pohledávky.

S hlediska §u 183 tr. zák. není třeba, by pachatel pojal předpokládaný tam zlý úmysl již před započtením zločinné činnosti; stačí, byl-li jím veden při samotném vykonání zločinu.

V subjektivním směru nepředpokládá skutková podstata zpronevěry úmyslu zjištěného (poškozovacího); stačí vědomí pachatelovo, že jeho jednání, úmyslné zadržetí (přivlastnění si) věci, porušující důvěru v něho kladenou, přiči se příkazu, s nímž mu byla věc svěřena.

(Rozh. ze dne 28. listopadu 1925, Zm II 429/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Mor. Ostravě ze dne 16. června 1925, jímž byli obžalovaní podle §u 259 č. 3 tr. ř. sprostěni z obžaloby pro přečin podle §u 486 č. 1 a §u 486 písm. a) tr. zák., Jakub W. též z obžaloby pro zločin zpronevěry podle §u 183 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl, mimo jiné z těchto

důvodů:

Pokud jde o zločin zpronevěry, jest v rozhodovacích důvodech napadeného rozsudku na skutečnostech zjištěno jasným způsobem toliko, že obžalovaný W. byl firmou L., s níž byl v běžném účtování, oprávněn k inkasu peněz a že nebyly ještě splatnými, když si vybrané peníze ponechal, veškeré vzájemné pohledávky, jím nyní uplatňované. Ostatek rozhodovacích důvodů, tohoto bodu obžaloby se dotýkajících, jest pouhou reprodukcí části obžaloby, výpovědi obžalovaného a různých jiných výsledků hlavního přelíčení a není z něho jasno, které další skutečnosti vzal rozsudek za prokázány. Dle konečného závěru nemohl soud nabýti přesvědčení o tom, že obžalovaný vybíral peníze v úmyslu, je zpronevěřiti, takže prý skutková podstata zločinu zpronevěry není naplněna. Závěr jest odůvodněn předpoklady, že se nedalo zjistiti, co firma L. a co obžalovaný mají požadovati, a že firma L. prohlásila již 6 týdnů po

prvém výsledku obžalovaného, že škoda, kterou jí obžalovaný způsobil, byla částečně zaplacená a částečně zajištěna. Dle těchto předpokladů řídil se nalézací soud zřejmě právními názory, že již pouhá skutečnost, že pachatel, který věc mu svěřenou za sebou zadržel anebo sobě přivlastnil, přísluší proti osobě k této věci oprávněné pohledávka, byť ještě nesplatná, vylučuje podřadění skutku pod pojem zpronevěry, a že tento pojem předpokládá po subjektivní stránce, že pachatel měl již v době, kdy se svěřená věc dostala do jeho skutečné moci, úmysl způsobiti osobě, k věci oprávněné, zadržením anebo přivlastněním si jí škodu, patrně škodu trvalou. Stížnost napadá tuto část rozsudku důvodem zmatečnosti podle čís. 9 písm. a). Nelze ovšem s ní souhlasiti, pokud, neomezujíc se na shora uvedené, jasné závěry skutkové, z vyličeného obsahu rozhodovacích důvodů odvozuje, že nalézací soud chtěl vzít za prokázaný skutkový děj, který stížnost pak uvádí, shledávajíc v něm stělesněny veškeré známky skutkové podstaty zločinu zpronevěry po stránce objektivní a subjektivní. Než stížnost zdůrazňuje v těchto vývodech, že si obžalovaný směl vybrané peníze ponechati nanejvýše ve výši oněch vzájemných pohledávek, jež byly tehdy již splatné, nebo, ponechal-li si peníze převyšující jeho vzájemnou pohledávku, mohl tak učiniti právem jen tehdy, byl-li s to, by případný přebytek firmě L. okamžitě vrátil, jakmile by se při účtování ukázalo, že si ponechal více, než mu příslušelo. Těmito poukazy namítá stížnost zřetelně, že právní názory, jimiž se (jak dovozeno) řídil nalézací soud, jsou výronem nesprávného výkladu zákona. Touto námitkou je stížnost v právu.

Podstatou zpronevěry jest svémocné nakládání s věcí svěřenou k jinému účelu, než za kterým věc byla svěřena. Důvodem její protiprávnosti a trestnosti jest zklamání důvěry svěřitelovy, že pachatel nezneužije skutečné moci, již nabyt nad věcí svěřenou se souhlasem osoby k ní oprávněné k takovému nakládání s věcí, k němuž ho tato osoba nezmocnila a jímž by jednal vědomě proti vůli této osoby. Protiprávním výsledkem, zlem ve zpronevěře stíhaným jest tudíž újma, kterou utrpěla osoba, již byla věc pachateli svěřena, na svých právech ku svěřené věci a která se zračí ve zmaření účelu, jehož chtěla tato osoba dosíci tím, že zjednala pachateli neobmezenou skutečnou moc nad věcí s výhradou a v předpokladu, že pachatel použije této moci jediné v určitém směru, k určitému nakládání s věcí, aniž zasáhne jinak do práv svěřitele k věci. Je-li východiskem skutkového děje, o němž má býti uvažováno s hlediska pojmu zpronevěry, zmocnění pachatele jinou osobou k vybírání peněz u dlužníků (zákazníků) zmocnitelových, jest jediným úkonem, k němuž jest pachatel ohledně vybraných peněz přes neomezenost skutečné moci výhradně zmocněn a oprávněn, odvésti je zmocniteli. Účelem svěřeni jest zvýšení hotovosti, již zmocnitel má po ruce, penězi pachatelem vybranými, a protiprávním výsledkem, zpronevěrou předpokládaným jest, že výše hotovosti zmocnitеле zůstala táž, ač závazky dlužníků (zákazníků) placením pachateli zanikly. Účel svěřeni není zmařen, byl-li současně s neodvedením peněz pachatelem vybraných zmocnitel ušetřen nutnosti, vydati ze své hotovosti pachateli týž peněz ku zaplacení stejnorodé vzájemné pohledávky pachatele vůči zmocniteli. To však předpokládá jednak, že vzájemná pohledávka pa-

chatelova jest netoliko stejnorodá a správná, nýbrž i splatná, jednak že pachatel vzájemnou pohledávku uplatňuje nejpozději v době, kdy jest mu peníze, z příkazu vybrané, zmocniteli odvésti, při nejmenším tím způsobem, že zmocniteli do této doby oznámí, že si započítá peníze z příkazu vybrané, tudíž věc svěřenou na vlastní vzájemnou pohledávku. Za těchto předpokladů není neodvedení svěřených peněz zmocniteli svémocným se zřetelem na zákonné předpisy o započtení (§§y 1438, 1439 obč. zák.) a nejde též v neodvedení vybraných částek o zklamání důvěry zmocnitеле, který se nemůže vzepřiti tomu, by si pachatel nezjednal zapravení své vzájemné pohledávky v čas její splatnosti a způsobem zákonitým.

Podle zásady v §u 1 tr. zák. není třeba, by pachatel pojal zlý úmysl, zločinem předpokládaný, již před započtením zločinné činnosti. Stačí, by-li pachatel zlým úmyslem veden při samotném vykonání zločinu. Pokud jde o obsah zlého úmyslu, nepředpokládá skutková podstata zpronevěry ani úmyslu zjištěného, ani úmyslu poškozovacího. Stačí vědomí pachatele, že jeho jednání, úmyslné zadržení neb přivlastnění si věci, porušuje důvěru v něho kladenou a že se přiči příkazu, s nímž mu věc byla svěřena. Tohoto vědomí může se arcit po případě nedostávati i, ponechává-li si pachatel svěřenou věc ku zajištění vlastní vzájemné pohledávky sporné, nestejnorodé nebo nesplatné. Avšak pro úvahy o vědomí protiprávnosti bude nanejvýš významno, zda pachatel za takovým účelem svěřenou věc toliko za sebou držel, či zdali si jí přivlastnil. Napadený rozsudek nezjišťuje však ani po stránce objektivní, ani po stránce subjektivní skutečnosti, pro něž by podle toho, co uvedeno, nebyla tím, že si obžalovaný W. ponechal peníze z příkazu firmy L. u zákazníků vybrané, skutková podstata zpronevěry opodstatněna. Sprošťuje-li rozsudek přes to obžalovaného v tomto směru z obžaloby, řídě se právními názory s vymezeným pojmem zpronevěry neslučitelnými, spočívá na nesprávném použití zákona; i bylo jej v této části z důvodu čís. 9 písm. a) §u 281 tr. ř. zrušiti, aniž bylo třeba odpovídati na vývody obžalovaného, jež toliko dokazují věcnou správnost a stížností nepopřenou formální bezvadnost skutkových závěrů a předpokladů nalézacího soudu, ale nehájí, což jediné přicházelo by v úvahu s hlediska uplatněného zmatku čís. 9 písm. a), správnost právních názorů, jimiž se nalézací soud řídil.

Čís. 2201.

S hlediska §u 183 tr. zák. nezáleží na tom, zda poškozený může civilní žalobou dosíci opětného nabytí zasaňročené věci (od třetího) a zda bezvýslednost takového postupu byla pachatelem zaviněna, či nikoliv.

Pojmu »přivlastnění sobě (zadržení)« odpovídá každý projev vůle, nakládati s věcí jako vlastní (darování svěřené věci).

(Rozh. ze dne 30. listopadu 1925, Zm I 565/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Liberci

ze dne 25. června 1925, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem zpronevěry podle Šu 183 tr. zák.

D ů v o d y:

Prokázáno jest, že obžalovaný dohodl se dne 13. července 1924 s obchodníkem nábytkem Josefem H-em, že tento zapůjčí obžalovanému na 3 neděle nábytek do ložnice s podmínkou, že obžalovaný do ujednané lhůty nábytek vrátí. Podle zjištění rozsudku souhlasil H. s tím, že obžalovaný, když do 3nedělní lhůty zaplatí celou kupní cenu, může koupit nabýti plného vlastnictví k veškerému nábytku. Prokázáno jest konečně, že obžalovaný do stanovené doby nábytku ani nevrátil ani nezaplatil, naopak teprve po zažalování na navrácení nábytku jen část jeho vrátil; ohledně druhé části v ceně 1500 Kč vyšlo na jevo, že jej obžalovaný hned v den dodání daroval své dceři, která jej též den odnesla do svého bytu a pak v srpnu 1924 prodala. Dovolávajíc se čis. 5 Šu 281 tr. ř. uplatňuje zmatečnou stížnost, že ono jednání mohlo by býti trestným jen tehdy, kdyby si byl obžalovaný již v době dodání nábytku vědom, že nábytek nekoupí, to jest kdyby byl jednal již v den dodávky ve zlém úmyslu. Takový zlý úmysl však prý rozsudek zjistiti nemohl, jelikož obžalovaný nemohl věděti 3 týdny napřed, zda smlouvu o půjčení nábytku přemění ve smlouvu kupní. Je prý proto rozsudek neúplným. Stížnost uplatňující tímto vývodem též námitku rázu právního, je bezdůvodna. O zpronevěře nemohlo by se mluvit jen tehdy, kdyby obžalovaný, jenž již v den dodání zapůjčeného mu pouze nábytku disponoval s částí jeho svémocně, darovav ji, byl si dle svých poměrů toho vědom nebo mohl bezpečně počítati s tím, že mu bude možno do uplynutí 3nedělní lhůty nábytek zaplatiti. Rozsudek však nezjišťuje ničeho, co by nasvědčovalo takové možnosti u obžalovaného, a ani obžalovaný ani zmatečnou stížnost netvrdí a nedokazuje, že takovou možnost měl, zvláště když ani v době vynesení rozsudku nábytek nezaplatil. Když za takového stavu věci vzal nalézací soud za prokázáno, že obžalovaný již v době darování nábytku své dceři dopustil se zpronevěry, odpovídá to zjištěnému stavu věci i zákonu.

S hlediska zmatku čis. 9 a) Šu 281 tr. ř. uplatňuje stížnost, že prý darování části nábytku obžalovaným nespadá ani pod pojem »zadržení« ani »přivlastnění si« ve smyslu Šu 183 tr. zák. Mohlť prý soukromý účastník Josef H. podle Šu 367 obč. zák. uplatniti své vlastnické právo nejen proti obžalovanému, nýbrž také proti jeho dceři a musil by prý proti ní spor vyhrátí a tak do držení nábytku se zpět dostat. Skutečná bezvyslednost námah soukromého účastníka, nabýti opětého držení nábytku, nemá prý příčiny v jednání obžalovaného, nýbrž v tom, že jeho dcera nábytek jí darovaný prodala, o čemž však obžalovaný nevěděl. Ani v tomto směru nelze dáti stížnosti za pravdu. Neboť při posuzování věci není směrodatná civilně právní, nýbrž trestně právní, tudíž skutková stránka případu. Nezáleží na tom, zda soukromý účastník civilním pořadem právním mohl docíliti opětého nabytí svého nábytku a zda bezvyslednost takového postupu byla obžalovaným zaviněna, či nikoli: jde jediné o to, zda obžalovaný, jemuž byl nábytek dle neodporovatelného zjištění rozsudku zapůjčen s podmínkou, že ho do 3 neděl

vrátí neb do téže doby kupní cenu zaň zaplatí, zachoval se dle vůle oprávněného. Rozsudek zjišťuje, že nikoli, že naopak část nábytku hned v den jeho předání daroval, aniž do konce lhůty cenu zaň zapravil, že tedy s ním disponoval tak jako s věcí vlastní. Tím arcí nábytek za sebou zadržel a sobě přivlastnil a tudíž ve smyslu zákona zpronevěřil. Pokud jde o pojmy »zadržení« a »přivlastnění si« budiž stížnosti připomenuto, že dle zákona a ustálené judikatury přivlastnění sobě věci svěřené uvádí se v zákoně vedle zadržení jen jako zvlášť význačný způsob, jímž zadržení věci za sebou zpravidla dochází výrazu a že pojmu přivlastnění sobě a tím zároveň i pojmu zadržení za sebou odpovídá každý projev vůle, nakládati s věcí jako s vlastní, tedy způsobem, příslušejícím toliko oprávněnému, který tudíž, přichází-li k místu od někoho, komu věc byla pouze svěřena, a přiči-li se určení, s nímž mu věc byla svěřena, jeví se býti úkonem svémocným a vědomě protiprávním a vystihuje tak plně zákoný pojem zpronevěry. Tvrdí-li stížnost, že nebyla uzavřena smlouva o zapůjčení nábytku, nýbrž kupní smlouva se závdavkem, brojí jen nepřipustně proti volnému hodnocení průvodů a založenému na něm přesvědčení soudcovskému (§§y 258 a 288 čis. 3 tr. ř.). Bezdůvodnou zmatečnou stížnost náleželo proto zavrhnutí.

Čis. 2202.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čis. 50 sb. z. a n.).

§ 14 čis. 1 zákona neobsahuje tři různé skutkové podstaty, nýbrž jen tři různé formy téže skutkové podstaty pobuřování proti republice.

Není zmatečností čis. 7 Šu 281 tr. ř., nebylo-li sice částečné sprostění pojato do výroku, ale je patrné z důvodů.

Okolnost, že skutek nebyl podřaděn zákonu, který se k němu domněle též vztahuje, nespadá ani pod případ čis. 9 a) ani 10 Šu 281 tr. ř.

Jest přítěžující okolností (§ 44 tr. zák.), pobuřoval-li proti státu člen stavu obzvláště povinného dbáti právního řádu a zákonů (advokát), který jako člen obecního zastupitelstva složil slib věrnosti republice; pokud tu veřejný zájem vyžaduje výkon trestu (§ 35 zákona).

(Rozh. ze dne 1. prosince 1925, Zm II 324/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl v neveřejném zasedání zmatečnou stížnost obžalovaného jakož i zmatečnou stížnost státního zastupitelství do rozsudku zemského trestního jako nalézacího soudu v Brně ze dne 11. května 1925, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle Šu 14 čis. 1 zákona na ochranu republiky a podmíněně odsouzen k určitému trestu, a zamítl odvolání státního zastupitelství z výroku o výši trestu; naproti tomu vyhověl odvolání státního zastupitelství z výroku o povolení podmíněného odkladu trestu a podmíněný odklad trestu obžalovanému nepovolil mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Zmateční stížnost státního zastupitelství uplatňuje zmatky §u 281 čis. 7 a 9 a) tr. ř. Onen zmatek spatřuje v tom, že rozsudek, jakkoli obžaloba zněla na přečin §u 14, čis. 1 zák. na ochr. rep., spáchaný tím, že obžalovaný svou řečí pobuřoval veřejně proti Čsl. republice pro její vznik, proti její samostatnosti a ústavní jednotnosti, uznal ho vinným toliko, že svou řečí pobuřoval proti samostatnosti republiky a její ústavní jednotnosti, aniž obžalovaného současně ve výroku rozsudku sprostil z obžaloby pro pobuřování proti republice pro její vznik, jak prý se stalo při jeho ústním vyhlášení. Tím zůstala prý obžaloba v tomto směru nevyřízena. Než zmateční stížnost sama připouští, že rozsudek v důvodech výslovně zdůrazňuje a odůvodňuje, že ve zjištěných výrociích neshledává pobuřování proti republice pro její vznik, čímž výtka nevyřízení obžaloby scvrkla by se na pouhý formální poklesek při vyhotovení výroku, který uplatňovaný zmatek čis. 7 vůbec opodstatnití nemůže (viz sb. n. s. čis. 619, 2858). Budiž proto jen mimochodem na to poukázáno, že § 14 čis. 1 zákona neobsahuje, jak má stížnost za to, tři různé skutkové podstaty, nýbrž jen tři různé formy téže skutkové podstaty pobuřování proti republice, že by ostatně, i kdyby šlo skutečně o různé skutkové podstaty, vzhledem k tomu, že by v projednávaném případě v úvahu přicházel jen jednočinný souběh, ani tehda nebylo podkladu pro zvláštní výrok osvobozující ve výroku rozsudku, ježto osvobození zásadně může se týkati jen zažalovaného skutku, nikoliv právní kvalifikace.

Zmatek §u 281 čis. 9 a) tr. ř. spatřuje zmateční stížnost právě v tom, že nalézací soud neuznal obžalovaného též vinným přečinem podle §u 14 čis. 1 zákona pobuřováním proti republice pro její vznik. Jelikož obžalovaný byl odsouzen pro též přečin podle obou jeho ostatních, výše zmíněných forem, jest na snadě, že ve skutečnosti nejde o uplatňování zmatku §u 281 čis. 9 a) tr. ř., nýbrž že výtka stížnosti uplatňuje jen, že zjištěný skutek nebyl podřaděn kromě obou ostatních forem §u 14 čis. 1 zákona i prvé formě téhož deliktu. Než tato domnělá výtka neuplatňuje vůbec žádného ze zmatků v §u 281 tr. ř. uvedených, ježto není tu srovnávacího výroku, který by mohl býti napadán podle §u 281, čis. 9 a) tr. ř.; § 281 čis. 10 tr. ř., jenž by tu jinak jedině mohl přijíti v úvahu, má však na zřeteli jen případ, kde skutek byl nesprávným výkladem zákona podřaděn trestnímu zákonu, který se k němu nevztahuje. Okolnost, že skutek nebyl podřaděn trestnímu zákonu, který se k němu domněle též vztahuje, což stížnost ve skutečnosti jedině rozsudku vytýká, nespadá ani pod případ §u 281 čis. 10 tr. ř., ani pod jiný zákonný zmatek. Bylo proto zmateční stížnost zavrhnouti podle §u 4 čis. 1 a 2 a §u 1 čis. 2 zákona ze dne 31. prosince 1877, čis. 3 ř. zák. z roku 1878 ihned při neveřejné poradě.

Odvolání státního zastupitelství z výroku o výměře trestu bylo zamítnouti, neboť pro přitěžující okolnost, že obžalovaný se na řeč, pronesenou při slavnostní příležitosti zřejmě připravil a že se proto jednalo nepochybně o trestný čin předem uvážený a dobře rozmyšlený, není ve spisech dostatečně spolehlivé opory, — a přitěžující okolnost dvojná-

sobné kvalifikace trestného činu — spočívající v tom, že obžalovaný pobuřoval jak proti samostatnosti Československé republiky tak i její ústavní jednotnosti, nepadá valně na váhu. Správně poukazuje sice odvolání státního zastupitelství na to, že obžalovanému přitěžuje, že jest členem stavu obzvláště povinného dbáti právního řádu a zákonů tohoto státu a mimo to, že jako člen obecního zastupitelství složil slib věrnosti republice jakož i slib, že bude dbáti a zachovávatí ústavní zákony, a že za takového stavu polehčujících a přitěžujících okolností není použití §u 266 tr. zák. oprávněno. Avšak přes to má zrušovací soud trest obžalovanému soudem nalézacím uložený vzhledem k důvodnému použití §u 260 b) tr. zák. za úměrný jeho zavinění.

Pokud jde o odvolání státního zastupitelství z výroku o povolení podmíněného odkladu trestu, vycházel zrušovací soud z úvahy, že obžalovaný pronesl svou řeč, obsahující pobuřování proti samostatnosti Československé republiky jakož i ústavní jednotnosti její, před velkým shromážděním, zejména mladistvých osob studujících, vzhledem ku svému mládí a své politické nezkušenosti obzvláště vnějším vlivům přístupných, a že následkem toho veřejný zájem vyžaduje u obžalovaného výkonu trestu; bylo proto odvolání státního zastupitelství v tomto směru vyhověno a trest obžalovanému uložen bezpodmínečně.

Čis. 2203.

Tisková novela (zákon ze dne 30. května 1924, čis. 124 sb. z. a n.).

Objektivně tiskem spáchaná urážka na cti nezakládá, není-li ze subjektivních důvodů přičítatelná, jako taková již přestupek podle §u 6 zákona.

Skutková podstata přestupku toho vyžaduje po stránce objektivní, by bylo již počato s rozšiřováním tiskopisu, v subjektivním směru, by redaktor zanedbal pozornost, při jejímž užití nebyla by zpráva do tiskopisu pojata.

Pokus přestupku §u 6 zákona jest vyloučen.

(Rozh. ze dne 1. prosince 1925, Zm II 422/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského jakožto kmeťského soudu v Olomouci ze dne 23. dubna 1925, pokud jím byl sěžovatel uznán vinným přestupkem podle §u 6 odstavec prvý zák. ze dne 30. května 1924, čis. 124 sb. z. a n., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc soudu prvé stolice jakožto senátu tříčlennému, by ji znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost praví, že uplatňuje zmatečnost rozsudku z důvodu čis. 9 písm. b) §u 281 tr. ř., poněvadž prý nebylo přihlíženo k okolnostem, jež činí beztrestným skutek, jímž byl obžalovaný uznán vinným. V pravdě tedy uplatňuje stížnost zmatečnost rozsudku z důvodu čis. 5 §u 281 tr. ř. pro neúplnost jeho výroků. Stížnost není však provedena

po zákonu, po případě je zřejmě bezdůvodna. Rozsudek především vůbec neobsahuje výroku o beztrestnosti obžalovaného ve smyslu §u 5 zákona ze dne 30. května 1924, čís. 124 sb. z. a n., kterážto stať zákona patrně stěžovateli táne na myslí, ani ve smyslu všeobecných zásad právních, a zejména nezjišťuje, že obžalovaný jednal pod tlakem neodolatelného donucení, poněvadž kdyby tak nebyl jednal, byl by ztratil zaměstnání. Rozsudek dále nezjišťuje, že obžalovaný neměl možnosti kontrolovati rukopisy, jež přicházejí do tisku, ani, že zodpovědný redaktor nemohl z důvodu sebezachování ničeho činiti proti tomu, že rukopisy byly dávány různými osobami přímo do tiskárny s příkazem, by se daly vysázeti. Nelze tedy rozsudku hledě k zásadě čís. 3 §u 288 tr. ř. vytýkati, že nevynesl sprostujícího rozsudku ať již ve smyslu §u 5 novely, ať z důvodu nezbytí (§ 2 písm. g) tr. zák., k němuž dlužno přihlížeti i při deliktech kulposních). Že rozsudek výroků takových neobsahuje, nemůže mu však býti vytýkáno ani po stránce formální. Nehájlil se obžalovaný při hlavním přelíčení v tento smysl a nevyšlo nic takového ani jinak na jevo; nemohlo tudíž býti v rozsudku přihlíženo k okolnostem, jež se nestaly předmětem hlavního přelíčení a průvodního řízení (§ 258 tr. ř.). Snažil-li se stížnost vadu tuto napravití nabízením důkazů ve stolicí prvé nepřednesených, nemůže mítí úspěchu, poněvadž v řízení zrušovacím není místa pro nová tvrzení a další důkazy. Pokud zmateční stížnost zdá se narážeti na beztrestnost pachatelovu ve smyslu §u 5 novely, budiž ještě připomenuto — bez řešení otázky, zda platí ustanovení to také pro případy §u 6 novely, že, jak sám stěžovatel připouští, původce závadných článků nebyl vůbec jmenován, takže o použitelnosti dotyčné stati zákona již z toho důvodu nemohlo by býti řeči. Zbývá pod hledisko čís. 9 písm. a) §u 281 tr. ř. spadající námitka zmateční stížnosti, že obžalovaný nemůže býti činěn zodpovědným ani z přestupku zanedbání povinné péče, poněvadž o tom nevěděl, že rukopisy byly dány do tisku. Rozsudek uvádí při odůvodňování svého výroku I. (článek »Soudní síň a dělnictvo«), že obžalovaný se hájil mimo jiné v ten smysl, že článek nebyl mu předložen dříve než byl do tisku dán; při odůvodňování výroku II. (článek »Putování za ohroženou ctí...«) uvádí změněnou obranu obžalovaného, že článek dal do tiskárny za jeho zády někdo z jeho soudruhů, takže o něm dříve nevěděl, dokud číslo nevyšlo; a při odůvodňování výroku III. (článek »Lidové noviny se obrozují«) praví rozsudek, že obžalovaný i tu se hájil stejným způsobem, že totiž článek se dostal do časopisu bez jeho vědomí a že jej četl, až když článek vydal. Rozsudek tedy sice jen v odůvodnění pod II. výroku výslovně uvádí, že uvěřil změněnému zodpovídání se obžalovaného, jest však z důvodů rozsudkových spolehlivě zřejmo, že se rozsudek i v ostatních obou případech stavi na stanovisko obrany obžalovaného. To jsou však též vlastně jediná skutková zjištění rozsudku, vztahující se na výrok o vině obžalovaného ve smyslu §u 6 cit. zák. Neboť pod I. výroku uvádí rozsudek pouze, že článek obsahuje přečin urážky na cti, že však nebylo možno dokázati obžalovanému, že je pisatelem článku, a obžalovaný že jiného pisatele neudal, pročez že byl obžalovaný uznán vinným přestupkem opomenutí povinné péče. Pod II. výroku uvádí rozsudek jen, že soud nedošel k názoru, že obžalovaný spáchal přečin urážky na

cti soukromého obžalobce a odsoudil ho jen pro přestupek opomenutí péče redaktora, a pod III. výroku dodává rozsudek ku shora již uvedenému předpokladu jen ještě, že se tedy obžalovaný po názoru soudu i v tomto případě dopustil přestupku opomenutí péče redaktora.

Rozsudek zřejmě tu vychází z právního náhledu, že objektivně tiskem spáchaná urážka na cti involvuje, není-li z důvodů subjektivních přičitatelná, jako taková eo ipso již přestupek podle §u 6 cit. nov. Tomu tak není. Obžaloba pro tiskovou urážku na cti arci připouští možnost, by soud hledě k zásadě §u 262 tr. ř. odsoudil obžalovaného pro přestupek §u 6 novely, shledá-li sice, že je tu objektivně skutková podstata urážky na cti (§ 1 zákona), že však čin spáchaný obsahem tiskopisu nelze podle ustanovení trestních zákonů obžalovanému přičítati, neboť jde o právní posouzení jednoho a téhož činu, a přestupek §u 6 novely je svojí podstatou kulposním spácháním onoho trestného jednání, jež je ztělesněno v obsahu tiskopisu. Tím však není řečeno, že k naplnění skutkové podstaty přestupku podle §u 6 novely není již ničeho dalšího zapotřebí ani po stránce objektivní, ani po stránce subjektivní. Po stránce objektivní vyžaduje se po zákonu samém ke skutkové podstatě tohoto přestupku — jenž přicházeti může v počet jen jako dokonaný, kdyžž pokus deliktu kulposního platí v theorii za nemožný, — by bylo již bývalo počato s rozšiřováním tiskopisu; po stránce subjektivní však vyžaduje se, by byl redaktor zanedbal pozornost, při jejímž povinném užití nebyla by bývala zpráva pojata do tiskopisu. Také rozsudek musí proto obsahovati po stránce formální náležitě odůvodněná zjištění v obou těchto směrech. Jak je tomu se subjektivní náležitostí skutkové podstaty, s nedbalostí, zejména při námitce, že redaktor nevěděl o článku s trestným obsahem a jaký je rozsah povinnosti redaktorovy, bylo zevrubněji vyloženo (arci pro případ přestupku podle článku III. čís. 1 zákona ze dne 15. října 1868, čís. 142 ř. zák., jehož obsah byl však revidován v §u 6 tiskové novely čís. 124/24) v rozhodnutí nejvyššího soudu jako soudu zrušovacího ze dne 11. října 1924, Zm I 315/24, uveřejněném pod č. 1750 v úřední sbírce rozhodnutí trestních, i stačí zde k vývodům těm poukázati. Rozsudek zjištění takových neobsahuje. Neposkytuje proto možnosti právního přezkoumání, pročez bylo za podmínek §u 5 zákona ze dne 31. prosince 1877, čís. 3 ř. zák. z roku 1878 uznati již při poradě neveřejně, jak shora uvedeno.

Čís. 2204.

»Zřízení« ve smyslu §u 303 tr. zák. jsou i obrázky svatých.

(Rozh. ze dne 2. prosince 1925, Zm I 544/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 15. května 1925, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle §u 303 tr. zák., mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmateční stížnost dovolává se pouze důvodu zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř., nedoličuje ho však po zákonu. Vychází z předpokladu, že

zjištěný výrok obžalovaného: »Já na svatě se . . .« vztahoval se nikoli na svatě, t. j. na světce jako takové, nýbrž na obrázky svatých, o kterých se před tím, než obžalovaný závadný výrok pronesl, mluvilo v souvislosti s misiemi, v obci právě konanými. Leč nalézací soud postavil se po skutkové stránce na stanovisko, že výrok vztahoval se na světce. Tomu nasvědčuje odůvodnění rozsudku, že svědkové D-ý, H. a K. snaží se zřejmě obžalovanému polehčiti, prohlašujíce, že podle jejich názoru slovo svatý se vztahovalo na obrázky a nikoli na světce, a že ve výpovědích svědků je zřejmá snaha, vyličiti výrok jako hospodský žvást, zaražení a pohoršení nevzbuzující. Odchyluje se proto stížnost od zjištění rozsudkových, uplatňujíc, že soud se mylí, spatřuje ve výroku obžalovaného, vztahujícím se na obrázky, znázorňující svatě, skutkovou podstatu přečinu podle §u 303 I. věta tr. zák., a dovozujíc, že ony neumělé, trhovci prodávané obrázky nejsou ani předmětem učení, ani obyčejem ani zřízením římsko-katolické církve a tudíž něčím, vůči čemu by se měla projevovati úcta. Neboť první a základní zjištění soudu vyznívá v ten smysl, že obžalovaný měl při svém výroku na zřeteli světce. Dává-li soud v další stati svého odůvodnění výraz přesvědčení, že obžalovaný měl zlý úmysl zlehčiti jak učení, tak zřízení církve, ať již se výrok jeho vztahoval na »svatě« nebo na »obrázky svatých«, neopouští tím onoho základního zjištění. Zmateční stížnost byla by proto povinna nastoupiti v prvé řadě důkaz, že soud pochybil, podřadiv sankci §u 303 tr. zák. výrok obžalovaného vztahující se na světce. O takový důkaz se však ani nepokouší, ale vystupuje pouze proti eventualitě, kterou soud vzhledem ku výpovědi hořejších svědků vyslovil. Nebylo by tudíž ani zapotřebí obíratí se eventualitou tou, jen nad potřebu nadhozenou, a námitkami proti ní stížností uplatňovanými. Jen mimochodem budíž proto zdůrazněno, že i dotyčný názor soudu odpovídá zákonu. Neboť pod »zřízením« ve smyslu §u 303 tr. zák. dlužno rozuměti všechna opatření, týkající se účelů náboženských; k nim počítati sluší zajisté i obrázky svatých, jichž příslušníci církve katolické používají podle starobylého a ustáleného zvyku a obyčejě, by dali tak výraz uctívání svatých, jež tvoří podstatnou součást učení církve katolické. Obrázky svatých jsou tudíž v úzkém vztahu k podstatě uvedené církve, jejímu »učení« a jejímu »obyčejům« a nemůže býti pochybností, že jsou něčím, čemu církev a její příslušníci přiznávají úctu a vážnost. Svým hrubým, inteligenta a vychovatele mládeže nedůstojným projevem posmíval se tudíž, pokud se týče zlehčiti hleděl obžalovaný učení, pokud se týče obyčejě a zřízení církve římsko-katolické, státem zákonně uznané a, ježto nalézací soud o něm i pro ten případ, že výrok jeho vztahoval se na »obrázky svatých«, zjišťuje a náležitě odůvodňuje, že měl zlý úmysl zlehčiti uvedené právní statky zákonem chráněné, je podřadění pod zákon každým způsobem bezvadným.

Čís. 2205.

»Zřízením« ve smyslu §u 303 tr. zák. jsou všechna opatření, týkající se účelů náboženských nebo jim sloužící; spadá sem kaplička a kříž. Nevážnost vůči kříži (na př. přelomení a shození ho do hlubiny) jest přečinem §u 303 tr. zák., směřoval-li úmysl pachatelův proti kříži

jako takovému (jako zřízení církve); zločinem ve smyslu §u 122 a) tr. zák., nesl-li se úmysl pachatelův k tomu, by zneuctěním kříže jako symbolem dal výraz nevážnosti, pohrdání nebo opovržení Kristu jako božské bytosti.

(Rozh. ze dne 2. prosince 1925, Zm I 641/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací po ústním líčení zmateční stížností obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 3. července 1925, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem rušení náboženství podle §u 122 a) tr. zák. a přečinem podle §u 303 tr. zák., zavrhl, pokud směřovala proti výroku, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle §u 303 tr. zák. Naproti tomu jí vyhověl, pokud čelila proti výroku, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem podle §u 122 a) tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by jí znova projednal a rozhodl.

Důvody:

Proti odsuzujícímu rozsudku podal zmateční stížnost pouze obžalovaný, jenž ji provádí toliko proti odsouzení pro přečin podle §u 303 tr. zák. a pro zločin podle §u 122 a) tr. zák., uznávaje tak správnost výroku soudcovského, jímž byl uznán vinným přestupkem podle §u 468 tr. zák. Dovolává se zmatku čis. 9 a) §u 281 tr. ř., popírá obžalovaný správnost kvalifikace zjištěného jednání jako přečinu podle §u 303 tr. zák. Činnost jeho spočívá prý jen v tom, že se střechy kapličky, v níž je umístěn obraz sv. Trojice, shodil se spoluobžalovaným Bedřichem S-ou část kritiny, aniž by se však byli dotkli obrazu, který prý jedině může býti považován za zřízení církve římsko-katolické ve smyslu §u 303 tr. zák. Aby úmysl mohl směřovati ku zlehčování a snižování náboženských zřízení, musilo by dojiti k nějakému zlehčení obrazu a nikoli ku shození tašek, jímž snad se projevuje nevážnost k cizímu majetku, ale nikoli k církevnímu zřízení. Stížnost je bezdůvodna. Pod »zřízením« podle §u 303 tr. zák. rozuměti dlužno všechna opatření, týkající se účelů náboženských neb jim sloužící. K takovému zřízení dlužno počítati též kapličky, jež věnovány jsou různým svatým, pokud se týče božské Trojici a pod. a jsou určeny k tomu, by před nimi věřící mohli vykonávatí svou pobožnost. Z toho vyplývá úzký vztah kapliček k podstatě církve římsko-katolické, jejímu učení a obyčejům, takže jsou něčím, čemu církev a její příslušníci přiznávají úctu a vážnost. Vytknuté určení a věnování kapliček dodává jim povahy církevního zřízení, činíc je a obraz v nich umístěný organickým a nedílným celkem, takže pro tuto jednotnost určení není přípustno činiti rozdíly, o jaké se stížnost pokouší. Věc má se naopak tak, že nevážnost vůči kapličce dotýká se současně též obrazu v ní jsoucího; jeť nerozhodno, zda předmětu zákonem chráněnému je nevážnost projevena bezprostředně či nepřímou nebo jinakým způsobem. Ani lid nerozlišuje mezi kapličkou a obrazem, ale myslí vždy na celek. Že obžalovaný nezamýšlel jen poškoditi zlomyslně cizí majetek, nýbrž že mu šlo o zlehčení kapličky jakožto náboženského

symbolu a tudíž jako zřízení církve, nalézací soud bezvadně dovedl a dlužnou odpor ve směru tom, namně uplatňováním opilostí obžalovaného, odmítnouti jako nepřijatelné brojení proti přesvědčení soudcovskému (§§ 258 a 288 čis. 3 tr. ř.). Neprávem popírá dále zmatečnou stížnost i veřejnost činu. Vychází sice ze správného stanoviska, že k pojmu veřejnosti podle §u 303 tr. zák. se vyžaduje, by čin stal se takovým způsobem, by mohl býti postřehnut třetími osobami, — neprávem však míní, že předpoklad ten není v projednávaném případě dán. Neboť podle trestního oznámení, jež bylo při hlavním přelíčení přečteno a jež soud učinil též podkladem svých zjištění, stojí kaplička s křížem na blízku postaveným poblíž obce Č. D. na rozcestí mezi touto obcí a dalšími 3 obcemi. Tím jest odňata půda tvrzení stížnosti, že stojí na místě úplně odlehlem a nenavštěvovaném. V trestním oznámení praví se však dále, že hostinský K., který na Š. H. provozuje živnost hostinskou a který dlel v době činu na dvoře svého hostince, slyšel hřmot od onoho kříže, spěchal tam a našel jej skácený; při tom pozoroval, jak 2 neb 3 muži prchali z místa. Za těchto okolností byla arci dána možnost (a na té jen záleží), že čin obžalovaného mohl býti osobami třetími postřehnut. Zmatečnou stížnost v příčině přečinu podle §u 303 tr. zák. je proto bezdůvodna i bylo jí zavrhnouti.

Co se tkne zločinu podle §u 122 písm. a) tr. zák., zjišťuje nalézací soud po skutkové stránce, že obžalovaný po spáchání činu u kapličky, přišed k nedaleko stojícímu kříži s Kristem, stoupl jednou nohou na podstavec, uchopil kříž, lomcoval jím tak dlouho, až ho v dolejší části u zasazení přelomil, načež ho i s podstavem shodil do prohlubiny. Nalézací soud shledal v tomto jednání uvedený zločin; naproti tomu zastává zmatečnou stížnost, dovolávajíc se důvodu zmatečnosti č. 10 §u 281 tr. ř., názor, že může jíti pouze o přečin podle §u 303 tr. zák. Stížnost uznává kříž za zřízení církve ve smyslu tohoto zákonného ustanovení. A to právem. Považujeť se kříž všeobecně za symbol křesťanství vůbec a za symbol církve římsko-katolické zvláště; jako takový je s křesťanským učením v nejtěsnější souvislosti, jsa určen k tomu, by upomínal věřící na nejdůležitější učení církve katolické, záležející v tom, že Kristus svou smrtí na kříži vykoupil lidstvo z hříchů. Používání tohoto symbolu a jeho uctívání je proto zřízením církve katolické. Nemůže býti dále sporu o tom, že nevážnost vůči kříži může podle okolností zakládati buď přečin podle §u 303 tr. zák. nebo zločin podle §u 122 a) tr. zák. Závisí to na tom, proti čemu útok pachatele podle jeho úmyslu směřoval. Směřoval-li pouze proti kříži jako takovému, tudíž jako zřízení církve katolické, jde o přečin podle §u 303 tr. zák. Nesl-li se však úmysl pachatelův k tomu, by zneuctěním kříže jako symbolu dal výraz své nevážnosti a svému pohrdání neb opovržení bytostí, která je symbolem tím představována, tudíž Kristu jakožto bytosti božské, přichází v úvahu přísnější ustanovení §u 122 a) tr. zák. Nalézací soud vyslovuje sice, že obžalovaný měl úmysl svým činem zlehčiti Boha. Leč zjištění to není zcela nepochybné. Právěť nalézací soud, že úmysl ten plyne z toho, že obžalovaný měl tenkrát namířeno na více předmětů, tvořících zřízení církevní. Výroky těmi zjišťuje soud jednak úmysl podle §u 303 tr. zák. (měl n a m í ř e n o na předměty tvořící církevní zřízení), jednak

úmysl podle §u 122 a) tr. zák. Výroky ty zavdávají podnět k různým výkladům a neskytají záruky po té stránce, zda soud při řešení otázky subjektivního zavinění vycházel ze správného hlediska právního. Zmatečnou stížností dotýká se v podstatě této otázky; bylo jí proto vyhověti a, ježto pro nedostatek spolehlivých zjištění nelze rozhodnouti ihned ve věci samé (§ 288 čis. 3 tr. ř.), bylo rozsudek zrušiti a věc v rozsahu zrušení vrátiti soudu prvé stolice k opětovnému projednání a rozhodnutí.

Čís. 2206.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čis. 50 sb. z. a n.).
»Podněcováním« (§ 15 čis. 2, 3 zákona) jest nejen přímé vybízení, kterým pachatel hledí u někoho přímo vzbuditi rozhodnutí porušiti zákon v určitém směru (na př. provésti atentát), nýbrž i působení na cit, by tímto způsobem nepřímou vyvoláno bylo ono rozhodnutí.

K pojmu »projevování souhlasu« (§ 16 čis. 1 zákona) se nevyžaduje jen schvalování zločinu již vykonaného, nýbrž stačí projevení souhlasu i se zločinem dosud ještě nespáchaným.

Útisk (zákon ze dne 12. srpna 1921, čis. 309 sb. z. a n.).

Trestný útisk může býti spáchán třeba i jen nepřímou pohružkou (»výstrahou«).

(Rozh. ze dne 2. prosince 1925, Zm II 399/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmatečnou stížností státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Jihlavě ze dne 12. června 1925, jímž byl obžalovaný podle §u 259 čis. 3 tr. ř. sprostěn z obžaloby pro přečin podle §u 15 čis. 2 a §u 16 čis. 1 zákona ze dne 19. března 1923, čis. 50 sb. z. a n. a pro přestupek podle §§ 1 a 2 odstavce první zákona ze dne 12. srpna 1921, čis. 309 sb. z. a n., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by jí znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Po skutkové stránce vzal nalézací soud za prokázáno, že obžalovaný dne 23. května 1924 na schůzi sdružených německých stran v J., jejíž předmětem bylo úřadování vládního komisaře Josefa V-ého, pronesl výrok: »Wir warnen den Regierungskommissär und lehnen jede Verantwortung ab. Denn wenn der Magen spricht, dann kümmert er sich um keine Gesetze, und, falls sich die Fälle wiederholen werden, wird sich jemand denken, er gehe nicht allein, sondern nehme jemanden mit!«, neshledal však v tomto výroku skutkové podstaty žádného z trestných činů obžalobou mu za vinu kladených. Zmatečnou stížností státního zastupitelství, napadající sprostňující rozsudek důvody zmatečnosti čis. 5 a 9 a) §u 281 tr. ř., nelze upříti oprávnění. Stížnost vytyká právem, že nalézací soud nevyřešil věc ani po věcné ani formelní stránce bezvadně. Pokud jde o přečiny podle §u 15 čis. 2 a §u 16 čis. 1 zák. na ochranu republiky, nevyložil soud v rozsudku vůbec, co si představuje pod zá-

konnými znaky »podněcování« ke zločinu a »projevování souhlasu«. To však bylo tím více nutno, když vynesl sprostující výrok a jde o trestný čin, spáchaný ne zřejmě, nýbrž nepřímým výrokem a nepřímým působením na cit posluchačstva. Měl proto, co se týče podněcování, uvést, že dle ustálené judikatury rozumí se jím nejen přímé vybízení, kterým pachatel hledí u někoho přímo vzbuditi rozhodnutí, porušiti zákon v určitém směru (v souzeném případě vzbuditi rozhodnutí provésti po případě nějaký atentát na vládního komisaře), nýbrž i působení na cit, by tímto způsobem nepřímou vyvoláno bylo ono rozhodnutí. Ohledně projevování souhlasu se zločinem mělo pak býti v rozsudku uvedeno, že podle zákona nevyžaduje se schvalování zločinu již vykonaného, nýbrž stačí projevení souhlasu i se zločinem dosud ještě nespáchaným. Po tomto vyložení zákonných pojmů trestných činů měl soud blíže zkoumati, zda a pokud s ohledem na celý skutkový děj a na výsledky průvodního řízení a zjištěné skutkové okolnosti ten neb onen ze zažalovaných trestných činů jest v projednávaném případě dán.

Pokud jde o přestupek podle §u 1 zák. o útisku neshledal soud jeho skutkovou podstatu proto, že v závadném výroku vidí toliko »výstrahu«, kdežto § 1 zákona předpokládá pohrůzku. Tímto výkladem byl však zákon, pokud jde o slova §u 1 »kdo někomu takovou újmou pohrozí...« nesprávně vyložen. Neboť již § 98 písm. b) tr. zák. má, jak z jeho začátečních slov vyplývá, na mysli nejen přímou, nýbrž také nepřímou vyhrůzku a platí proto tím více pro ustanovení §u 1 zákona proti útisku, že trestný útisk může býti spáchán třeba jen nepřímou vyhrůzkou (jakousi »výstrahou«).

Kdyby byl nalézací soud při zkoumání věci vycházel s naznačených právních hledisek, sotva by se byl při zjišťování a uvažování skutkového materiálu dopustil opomenutí, vytýkaných zmatečnických stížností a opodstatňujících důvod zmatečnosti čís. 5 §u 281 tr. ř. Nalézací soud neprobral v rozsudku s náležitou péčí procesní materiál, svědčící pro vinu obžalovaného (§§y 3 a 258, 270 čís. 5 tr. ř.). Nestačilo v rozsudku uvést jen závadný výrok, ale bylo nezbytno, vzít v úvahu též to, co výroku tomu předcházelo. Uvedeno jest to v trestním oznámení a jest obžalovaným nepopřeno, že mluvil poměrně krátce a zabýval se případy tvrzeného porušení kolektivní smlouvy se strany vládního komisaře Josefa V-ého, že však dále začal mluvit též o bidě propuštěných dělníků a o tom, že jeden z nich, František P., spáchal dokonce sebevraždu proto, že byl z městských služeb propuštěn. V této souvislosti pak byl pronesen závadný výrok. Že líčení sebevraždy Františka P-a jakožto následku úřadování vládního komisaře bylo zřejmě tendenčním, nebylo rovněž v napadeném rozsudku zdůrazněno, ač jest to pro správné posouzení této trestní věci důležitým. Soud měl v této souvislosti rozhodně alespoň uvést to, co poznamenáno jest ve svědecké výpovědi Josefa V-ého o příčině sebevraždy Františka P-a. Obžalovaný sám čerpal, jak uvádí, zprávu o příčině sebevraždy P-a z řeči prvního řečníka Raimunda A-a, neopíral se tudíž o úředně zjištěná a doložená fakta.

Soud pomínil dále mlčením celou řadu svědeckých výpovědí, pokud se týče jiných důkazů, svědčících o tom, že výrok obžalovaného nebyl tak nevinný, jak jej obžalovaný a napadený rozsudek vyličiti se

snází. Tak uvádí svědek Arnošt S-ý, že si závadná slova obžalovaného vyložil v ten smysl, že obžalovaný vyhrožuje vládnímu komisaři násilím po případě ubitím... a že obžalovaný popuzoval vyličováním domnělých přehmatů vládního komisaře shromáždění proti němu. Z protokolu svědka Josefa V-ého uvádí se v rozsudku toliko část obžalovanému příznivá, nikoliv však to, že svědek slova obžalovaného, že si někdo podruhé usmyslí, že nepůjde sám, ale že vezme někoho sebou, mohl považovati za nebezpečnou vyhrůzku. Soud měl též v rozsudku uvést obsah řeči obžalovaného, jak byla vyličena v čísle 63 časopisu »M. G.« ze dne 27. května 1924, jakožto důkaz o tom, jaký dojem řeč obžalovaného činila na německého zpravodaje. Konečně měl soud přihlížeti i k obhajobě obžalovaného, že pozoroval, že přítomní dělníci, jednáním vládního komisaře postižení, byli v nejvyšší míře rozhořčeni, a že se obával, že zodpovědní činitelé odborové organizace, kdyby se případ opakoval, nebudou s to, postižené odvrátiti od nějakého nepředloženého činu; neboť zodpovídání to není bez významu zejména pokud jde o podněcování ke zločinu. Je na snadě, že jen takové podrobné a vyčerpávající probrání a prozkoumání výsledků průvodních může vésti ku správnému vyřešení případu. Odůvodněné zmatečnické stížnosti státního zastupitelství bylo proto vyhověti.

Čís. 2207.

Zodpovědnost ošetřujícího lékaře v poměru k pacientovi jest omezena způsobem v §§ech 356—358 tr. zák. vytknutým.

Zavinění (§ 356 tr. zák.) lékaře, předsezval-li sondování dělohy klíšťkami u ženy, trpící tuberkulosními vředy střevními.

Proti posudku (fakulty) nelze odchýlný náhled rozsudku opíratí o okolnosti obecně známé a zkušenosti soudců, jde-li o otázku čistě odbornou (perforace dělohy a užívání klíšťek).

(Rozh. ze dne 3. prosince 1925, Zm II 297/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmatečnické stížnosti státního zastupitelství do rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 7. dubna 1925, jímž byl obžalovaný podle §u 259 čís. 3 tr. ř. sprostěn z obžaloby pro přečin proti bezpečnosti života podle §u 356 tr. zák., částečně vyhověl, zrušil napadený rozsudek, pokud jde o osvobození vzhledem k bodům a), b) výroku, a věc vrátil nalézacímu soudu, by ji v rozsahu zrušení znova projednal a o ní rozhodl. Jinak zmatečnická stížnost zavrhl.

Důvody:

Pokud zmatečnická stížnost státního zastupitelství z důvodu §u 281 čís. 9 a) tr. ř. vytýká rozsudku, že, vyloučiv provinění obžalovaného z nevědomosti, pro další výrok, že se obžalovaný nedopustil ani trestného činu podle §u 335 tr. zák., ani jiného trestného činu (§ 431 tr. zák.), neuvádí důvodů a zejména nezjišťuje, zda za okolností fakultním

posudkem zjištěných nejsou v tom, že obžalovaný přes nedostatek indikace k zásahu do dělohy ji kleštěmi sondoval a při tom, byť i ne z nezručnosti, proděravěl, nejsou dány alespoň znaky trestných činů podle §u 335 nebo 431 tr. zák., provádí tím ve skutečnosti též jen zmatek §u 281 čís. 5 tr. ř. pro nedostatek důvodů. Tato výtka jest však neudržitelna, poněvadž soud spatřuje v celých rozsáhlých vývodech, na jejichž základě vylučuje proděravění dělohy z nezručnosti, též odůvodnění pro současné vyloučení trestné odpovědnosti podle §§ů 335, 431 tr. zák. Než, i kdyby se za to mělo, že zmateční stížnost zamýšlí vytýkati rozsudku právní pochybení, pokud pro vyloučení nezručnosti při manipulaci v děloze vylučuje též všelikou jinou odpovědnost ve směru §§ů 335 po případě 431 tr. zák., v čemž by ovšem bylo lze spatřovati uplatnění zmatku hmotněprávního, nebylo by lze uznati stížnost odůvodněnou. Neboť již v rozhodnutí sb. n. s. č. 1233 z roku 1923 vytknul zrušovací soud v podstatě ve shodě s rozhodnutím býv. nejv. soudu vídeňského sb. č. 1941 z roku 1896 zásadu, že trestní zákon vzhledem k povaze lékařského povolání a těžkostem s jeho výkonem spojeným poskytuje ošetřujícímu lékaři v poměru k pacientovi výsadní postavení potud, že omezil jeho odpovědnost způsobem v §§ech 356—358 tr. zák. vytknutým. Jelikož v projednávaném případě podle zjištění rozsudku jen tento poměr přichází v úvahu, odpovídá zcela zákonu, když soud, neshledav předpoklady odpovědnosti podle §§ů 356—358 tr. zák., již proto odpovědnost obžalovaného podle všeobecných předpisů §§ů 335, 431 tr. zák. odmítl. Bezdůvodna jest dále zmateční stížnost, pokud sprostřujícímu výroku vzhledem k provinění podle odstavce c) výroku, že totiž obviněný opominul k operaci přibrávaného druhého lékaře o vlastní diagnóze předem náležitě informovati, vytýká podle §u 281 čís. 5 tr. ř. nedostatek důvodů, ježto soud své dotyčné, obžalovanému příznivé stanovisko v rozsudku obšírně odůvodňuje.

Za to však nelze upřítí zmateční stížnosti důvodnosti, pokud vzhledem k vyloučení zavinění podle odstavce a) a b) výroku rozsudku vytýká zmatek podle §u 281 čís. 5 tr. ř. Zmateční stížnost vytýká rozsudku všeobecně, že jednak neuvedl pro některé i po právní stránce rozhodující a důležité okolnosti vůbec žádných důvodů, jednak uvedl důvody tak nedostatečné, že sluší to pokládati za shodné, jakoby vůbec žádných důvodů nebyl uvedl. Jestliže stížnost, navazující na tyto všeobecné výtky slovy »tak zejména«, v následujícím jednotlivě sem spadajícím, podle jejího názoru zvláště význačné vady specialisuje a tím, jak se zdá, naznačuje, že rozsudek vykazuje krom nich i jiné vady, zvláště nevytknuté, sluší ovšem vysloviti, že tyto blíže neoznačené další případné vady pro přezkoumání rozsudku soudem zrušovacím podle zásady §§ů 286, 290 tr. ř. a §§ů 1 čís. 2, 4 čís. 1 nov. k trestnímu řádu z roku 1877 nemohou přijíti v úvahu. Zvláště však shledává stížnost vadně odůvodněným výrok rozsudku, pokud, citovav z posudku fakulty, že »perforaci dělohy dlužno mírně posuzovati a je omluvitelná, ovšem při opravdové nemoci dělohy, při správné indikaci, za přiměřené opatrnosti a správnou technikou za obzvláště nepříznivých okolností a při zvláště křehké, chorobně změněné děloze«, vyslovuje, že jsoucnost těchto nebo podobných okolností v tomto případě posudkem fakulty neprávem

je popírána, ježto svědeckými výpověďmi jsou zjištěny u S-ové symptomu posudkem fakulty dostatečně neoceněné, podle nichž byly sondování a výškrabek dělohy S-ové dne 13. října 1921 provedené indikovány. Není tu ovšem tvrzeného stížností rozporu se spisy, pokud se v důvodech tvrdí, že zjištěné symptomy nejsou posudkem fakulty dostatečně oceněny, kdežto z posudku fakulty vyplývá, že tento skutečně jednotlivé soudem zdůrazněné průvody probírá, odvozuje z nich ovšem závěr, od závěru soudu zcela odchylný, že zde totiž »nebylo žádného podnětu, žádné příčiny, žádné indikace, cokoliv s dělohou S-ové podnikati«, poněvadž nejde o nesprávnou reprodukci obsahu posudku, nýbrž o jeho hodnocení (»... dostatečně oceněny«). Rovněž nelze mluviti o nedostatku důvodů proto, že nalézací soud spokojil se prostě po uvedení průvodů tvrzením, že jimi jsou zjištěny symptomy, které posudkem fakulty nebyly dostatečně oceněny, aniž naznačil, jaké symptomy to jsou a v čem a z jakých důvodů viděl nedostatečné jejich ocenění; neboť jaké symptomy to dle názoru soudu nalézacího jsou, vyplývá dosti jasně z citovaných v rozsudku svědeckých výpovědí, a nedostatečné jejich ocenění v posudku spatřuje soud zřejmě v tom, že je fakulta neuznala postačitelými k opodstatnění předpokladů, za nichž posudek sám označuje perforaci dělohy lékařem, jenž vyprazdňoval anebo vyškrabával dělohu, za mírně posuzovatelnou a omluvitelnou. Že by pak, jak tvrdí stížnost, důvody soudem uvedené byly bez logické souvislosti se zjištěním, jež má býti o ně opřeno, totiž že jsou zde symptomy, podle nichž byly manipulace s dělohou S-ové indikovány, nelze tvrditi, poněvadž dotyčnými svědeckými výpověďmi dotvrzeny jsou chorobné zjevy, jež, arcit' jen podle názoru soudu, poukazovaly na chorobu dělohy. Právem vytýká však stížnost dotyčnému zjištění soudu neúplnost ve výroku o skutečnostech rozhodujících, poněvadž soud při své argumentaci pominul výsledky hlavního přelíčení, při jejichž hodnocení by snad nebyl dospěl ku svému pro obžalovaného tak příznivému názoru. Soud, vypočítav chorobné příznaky, jak svědky v rozsudku jmenovanými byly potvrzeny, vyslovuje, že těmito svědeckými zjištěny jsou u S-ové symptomy, podle nichž sondování a výškrab rodidel S-ové dne 13. října 1921 byl indikován. Tím má býti vyvrácen zejména podklad pro odsouzení ve směru a) rozsudku, podle něhož chyba obžalovaného spočívala v tom, že předsevzal sondování dělohy kleštěmi, jakkoli byl náhledu, že nemocná trpí tuberkulosními vředy stěvnými. Rozsudek opírá se zde krom svědka Dra K-a veskrz o údaje svědků laiků ohledně jimi pozorovaných příznaků, jejich význam pro otázku, o niž jde, zejména vzhledem k okolnostem daného případu, hodnotiti může ovšem jen odborník. Jakkoli však v projednávaném případě odborník, a to v oboru medicíny podle zákona nejpopovolanější, totiž lékařská fakulta, tyto údaje ve svém posudku i o ně oprávněně obšírně probírá, dospívaje tak se svého odbornického stanoviska k závěru pro obhajobu nepříznivému, nechává nalézací soud, jemuž přirozeně se nedostává odborných vědomostí, jež by ho činily způsobilým, by ze symptomů svědky dotvrzených odvozoval důsledky pro řešení čistě odbornické otázky, dotyčné vývody fakultního posudku úplně stranou. Soud úplně pomíjí obšírně odůvodněný závěr posudku, že obžalovaný zaváděl

klíšťky do dělohy S-ové, již perforoval, vůbec bez potřeby a indikace, a že nebylo vůbec žádného podnětu, žádné příčiny, žádné indikace cokoliv s dělohou S-ové podnikati, že S-ová neměla v děloze žádný nepatřící obsah ani žádnou nemoc a že zavedení klíštěk do dělohy, jímž obžalovaný její perforaci způsobil, není ani žádným diagnostickým ani léčebným prostředkem při septickém katarlu nebo septickém (horečnatém) zánětu sliznice děložní. Soud nebyl sice vázán závěrem, k němuž dospěl posudek fakultní, ale odchýlil-li se od něho, jakkoli jde zřejmě o otázku, pro jichž řešení zejména vzhledem k okolnostem daného případu nepostačují povšechné medicínské znalosti vzdělaní neodborníku po ruce jsoucí, jak na to poukazuje již skutečnost, že nebylo se spokojeno ani s posudkem pravidelných soudních znalců, jest alespoň jeho povinností, by znalecký posudek ve všech směrech co nejdůkladněji rozebral a uvedl co nejzevrubněji úvahy, které ho přiměly k tomu, by se ve věci tak záhadně odchýlil od názoru stolice výjimečně kvalifikované, jakou jest medicínská fakulta. Pokud se to v rozsudku ve směru naznačeném, jak výše dovedeno, nestalo, trpí jeho odůvodnění neúplností, a to vzhledem ke skutečnostem rozhodujícím, jelikož jde o sám podklad rozhodnutí, zda možno obžalovanému důvodně vytýkati, že se dopustil chyby, z níž jeho nevědomost je na bíledni a jež ve svých následcích způsobila smrt Františky S-ové. Tyto úvahy vedou však též k tomu, by oprávněnou uznána byla další výtka zmáteční stížnosti, že rozsudek ve skutečnosti postrádá důvodů pro výrok vylučující vinu obžalovaného podle obžaloby, pokud dovolává se toho, že obecně známé skutečnosti, vlastní znalosti a zkušenosti členů sboru soudního vedou tento ke zjištění, že názory v posudku fakulty zastávané nejsou všeobecně platnými ve vědě lékařské a že nechybí v této přímo opačných názorů o otázkách v posudku fakulty řešených. Z této úvahy dospívá rozsudek k závěru, že nelze obžalovanému vytýkati ani nezručnost při manipulaci, jež vedla k proděravění stěny dělohy S-ové, ani že by navštěvovalo hrubé nevědomosti obžalovaného, když předsevzal sondování dělohy S-ové klíšťkami, jakkoli byl náhledu, že tato trpí tuberkulosními vředy střevními, jelikož nelze odsuzovati lékaře pro chybu ve výkonu lékařského povolání, přidržel-li se názoru jiné školy, od posudku fakulty odchylného. I tu jde, jak z uvedeného vidno, o výtka vady důvodů, týkající se skutečnosti rozhodující. Byť i pak též obecně známé okolnosti a vlastní zkušenosti členů soudcovského sboru mohly býti po případě pramenem soudcovského přesvědčení, přece může to platiti jen tam, kde jde o věci skutečně obecně známé, totiž takové, jichž pravdivost vůbec každému, neb alespoň velmi širokému okruhu osob v tomtéž životním postavení se nalézajících jest nepochybná, po případě, pro jichž zcela bezpečné zjištění neodbornická zkušenost soudcovská spolehlivě postačuje. V souzeném případě jde o čistě odbornou otázku perforace dělohy a užívání klíštěk. A jakkoli se rozsudek dovolává obecně známé okolnosti a vlastní zkušenosti soudu jen vzhledem k okolnosti, že dotyčné názory v lékařské nauce a praxi nejsou jednotné, nutno i tu vzhledem k čistě odborné povaze otázky upříti pouhému poukazu na obecně známou okolnost a vlastní zkušenosti soudců povahu odůvodnění vůbec, zejména když rozsudek úplně pomíjí tvrzenou obecně zná-

anou okolnost blíže opodstatniti a pramen zkušenosti členů sboru soudcovského blíže označiti. Za těchto okolností právem poukazuje stížnost na to, že domnělá obecně známá okolnost a zkušenost soudců může míti pramen svůj jen v jednotlivých protichůdných vyjádřeních lékařů a literárních dokladech ve spisech založených, které sice při hlavním přelíčení ze dne 10. června 1924 obžalovaným byly přečteny, jichž čtení však při posledním hlavním přelíčení, před jiným soudním sborem konaném, bylo odepřeno, výslovně jako nepřipustné, »ježto by nebylo co do věci ničím jiným než přezkoumáním fakultního posudku neb aspoň rovnalo se povolání jiných znalců k podání posudku vedle posudku fakulty.« Toto opírání se o průvody při hlavním přelíčení nepředvedené jest ovšem nesrovnatelné se zásadou §u 258 odstavec první tr. ř., a právem odpírá zmáteční stížnost dotyčné části důvodů povahu odůvodnění ve smyslu §u 270 čís. 5, §u 281 čís. 5 tr. ř. Jen mimochodem buďž poukázáno na to, že posudek fakulty řeší otázku chybného postupu obžalovaného při léčení Františky S-ové vzhledem k okolnostem daného případu, což již samo o sobě vylučuje dovolání se okolnosti obecně známé a zkušenosti soudců neodborníků na otřesení jeho výsledků.

Čís. 2208.

Mylný právní názor činí rozsudek zmátečným jen, je-li pro napadený rozsudek skutečně rozhodujícím.

Pokud milostný poměr mezi zaměstnavatelem a jeho zaměstnankyní vylučuje svedení (§ 132 III. tr. zák.).

Dítě, mající samostatné povolání a bydlící mimo domov, není v bezprostřední moci rodičů ve smyslu §u 96 tr. zák.

(Rozh. ze dne 4. prosince 1925, Zm I 459/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmáteční stížnost státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Mostě ze dne 4. května 1925, jímž byl obžalovaný podle §u 259 čís. 3 tr. ř. sprostěn z obžaloby pro zločiny podle §u 132 III. tr. zák. a podle §u 96 tr. zák.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost státního zastupitelství označuje zcela právem za pochybený právní názor nalézacího soudu, že se k pojmu svedení ve smyslu §u 132 III. tr. zák. vyhledává použití takového vlivu, kterým bylo přirozené morální citění svěřené osoby přemoženo nějakým prostředkem, proti němuž by se pro své mládí, svou nezkušenost, odvislost neb pro podobné, zvláštní ochrany vyžadující poměry nemohla sama chrániti. Vyslovení mylné právní věty nečiní však rozsudek za všech okolností zmátečným, nýbrž podmiňuje zmátečnost jeho pouze tehda, pokud projevený mylný právní názor pro napadený výrok byl skutečně rozhodujícím. Tomu tak není v projednávaném případě. Jak z obsahu rozho-

dovacích důvodů patrně, klade si nalézací soud — ponechávaje veškeré ostatní zákonné náležitosti zločinu svedení k smilstvu ve smyslu §u 132 III. tr. zák. stranou — jedinou pro skutkovou podstatu tohoto zločinu však základní otázku, zda Anna S-ová byla vůbec stěžovatelem k smilnému činu svedena, a zjišťuje po této stránce na základě volného uvažování údajů svědkyně Anny S-ové jakož i obžalovaného, soudem za věrohodné prohlášených, že se mezi stěžovatelem a jeho komptoirstkou vyvinul milostný poměr, jenž pozvolna následkem vzájemné náklonnosti, výměny vzájemných něžností a projevů přízně vedl až k úplnému oddávání se, aniž by bylo možno říci, který z obou milenců se vroucněji o druhého ucházel. Nalézací soud dále zjišťuje, že tu šlo o milostný poměr, rozlišující se od jiných poměrů toho druhu podstatně svou vážností, ježto obžalovaný se snažil o rozvod s manželkou, s níž žil v nešťastném manželství; tento svůj záměr Anně S-ové též ihned od počátku sdělil, jej však uskutečnit nemohl pouze proto, že manželka, dávši původně svůj souhlas k rozvodu, později souhlas zase odepřela. Ku charakteristice vážnosti tohoto poměru zdůrazňuje konečně nalézací soud, že milenci i později, když S-ová se byla již vrátila k svým rodičům, v milostném poměru nadále pokračovali a to za trpění rodičů děvčete, a že podle celého jejich počínání si při hlavním přelíčení vzájemná jejich láska až doposud trvá. Dospěl-li soud, hodnotě tyto výsledky průvodního řízení podle volného uvažování, ke konečnému závěru, — těmto úvahám v druhém odstavci rozsudkových důvodů předeslanému, — že stěžovatel Annu S-ovou k vykonání neb dopuštění smilných činů nesvedl, nelze výrok ten ani po stránce formální, ani po stránce právní považovati za vadný.

Ve směru formálního spatřuje ovšem stížnost státního zastupitelství neúplnost v tom, že si prý soud nevšiml stáří Anny S-ové; námitka je však bezdůvodnou již proto, poněvadž rozsudek ihned na počátku důvodů rozhodovacích zjišťuje, že S-ová byla v rozhodné době nezletilou; neprávem se domnívá dále stížnost, že není zjištěno, zda zavadala S-ová svým chováním podnět k jednání obžalovaného; vždyť dochází ve shora uvedených úvahách napadeného rozsudku, a to obzvlášť v obrazech o »vzájemné« náklonnosti a výměně »vzájemných« něžností jakož i hlavně ve větě, že »se říci vůbec nedá, kdo z obou milenců vroucněji o lásku se ucházel« k jasnému výrazu opačný názor soudu, že S-ová sama svým chováním projevila ochotu, vykonati soulož s obžalovaným; pouhým tvrzením opaku toho, co tu soud podle volného přesvědčení zjistil, nelze stížnosti napadati. Lichou je i námitka nedostatku důvodů, ježto soud, jak dovozeno, v třetím odstavci rozsudkových důvodů obšírně odůvodňuje, na podkladě kterých skutečností a úvah dospěl k závěru o nedostatku zákonné náležitosti »svedení«. Odmítl-li soud jsoucnost tohoto podstatného a základního znaku zločinu §u 132 III. tr. zák., nebylo třeba, by ještě uvažoval o tom, byla-li Anna S-ová osobou obžalovanému svěřenou čili nic. I po právní stránce vyhovuje napadený výrok soudu plně zákonu. Objevuje se sice na konci rozhodovacích důvodů právní these, o níž již bylo řečeno, že neodpovídá zákonu; avšak přes projevení tohoto mylného právního názoru nevyplývá z rozsudku, že by se jím byl soud, vyloučiv náležitost svedení, dal věstí, a že by pro osvobodující

výrok právě tento mylný náhled byl směrodatným; naopak vychází z celkové souvislosti rozsudečných důvodů nade vši pochybnost jasně na jevo, že soud pojímal zákonný znak svedení zcela správně a sprostil stěžovatele z obžaloby pro zločin ve smyslu §u 132 III. tr. zák. pouze proto, poněvadž na podkladě věrohodných údajů osob tu v úvahu přicházejících nenabyl přesvědčení, že by S-ová byla stěžovatelem bývala přivedena k tomu, že se činně nebo trpně k souloži propůjčila, aniž by k jednání takovému byla vyzývala; naopak dospěl k závěru, že S-ová různými projevy své lásky na jevo dala ochotu vykonati soulož a obrátivši tak směr chování stěžovatele k tělesným stykům, sama zavadala popud k jeho jednání. Jeví se proto na konci rozsudkových důvodů vyslovená věta býti zcela zbytečnou, s výrokem osvobodujícím nikterak nesouvisející. Není tudíž zmateční stížnost státního zastupitelství ve směru zločinu §u 132 III. tr. zák. důvodnou.

Co se týče zločinu podle §u 96 tr. zák., klade se stěžovateli, pokud lze seznati ze spisu obžalovacího, jehož úprava v tom směru je dosti nedostatečná, za vinu (podle záhlaví obžaloby), že v letech 1922 a 1923 v T. Annu S-ovou její rodičům lstí unesl; v důvodech zmiňuje se pak obžaloba o čtyřech společných cestách; avšak, ježto podle obsahu spisů byla patrně pouze prvá cesta vykonána z T. do P. (v listopadu 1922, kdy též došlo k první souloži), lze předpokládati, že též obžaloba má na mysli v příčině zločinu únosu pouze tuto cestu. Ohledně této cesty rozsudek neobsahuje bližších zjištění. Nezmiňuje se ani o účelu, ani o trvání ani o bližších okolnostech této cesty. Avšak nalézací soud právem předpokládá, že podrobnějších zjištění v tom směru nebylo třeba, poněvadž podle předchozích zjištění má za to, že Anna S-ová nebyla již v moci rodičů, že tudíž nemohla býti rodičům ani násilím ani lstí unesena. Zjišťujeť rozsudek, že Anna S-ová byla asi 4 roky zaměstnána u obžalovaného jako komptoirstka v T., a že tam konala vyšší služby. Rodiče její bydleli v tomto čase v K. Anna S-ová tudíž v bezprostřední moci rodičů již nebyla a ani obžaloba, ani zmateční stížnost netvrdí, že rodiče částečným výkonem této moci by byli snad pověřili třetí osobu, anebo, že by (snad zákazem, by se nevzdálila z T.) aspoň v jistých směrech výkon rodičovské moci byli sobě vyhradili, ježto pro samostatné povolání dcery (s nímž souhlasili) moc tu úplně a ve všech důsledcích vykonávati již nemohli. Nemůže tudíž býti řeči o tom, že čin obžalovaného byl zásahem do moci rodičovské, jemuž čelí ustanovení §u 96 tr. zák. Již pro tento nedostatek skutkové povahy, jeví se vývody zmateční stížnosti, uplatněné v příčině zločinu §u 96 tr. zák., neodůvodněnými a bylo tudíž zmateční stížnost jako neodůvodněnou zavrhnouti.

Čís. 2209.

V odvolacím řízení pro přestupky může zastupovati obhajobou pověřeného advokáta kandidát advokacie, třeba neměl zvýšené kvalifikace ve smyslu §u 6 zákona ze dne 31. ledna 1922, čís. 40 sb. z. a n. (§ 447 odstavec druhý tr. ř.).

(Rozh. ze dne 4. prosince 1925, Zm II 509/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona právem:

Usnesení krajského jako odvolacího soudu v Novém Jičíně ze dne 1. července 1924 a ze dne 30. června 1925 porušen byl zákon v ustanovení §u 447 tr. ř.

Důvody:

Ve dvou trestních věcech okresního soudu ve Val. Meziříčí nepřipustil krajský soud v Novém Jičíně jako soud odvolací kandidáty advokacie a sice usnesením z 1. července 1924 Dra Josefa K-a, koncipienta Dra Františka V-y, advokáta ve V. M. a v druhém případě usnesením z 30. června 1925 Dra Václava Š-u, koncipienta Dra Josefa D-a, advokáta ve V. M. k hájení obviněných z důvodu, že podle sdělení obou kandidátů advokacie neměli dosud dvouleté praxe a poněvadž prý podle §u 6 odstavec druhý druhá věta zákona ze dne 31. ledna 1922, čís. 40 sb. z. a n. advokát může se dáti před sborovými soudy zastupovat kandidátem advokacie, který má nejen hodnost doktora práv, nýbrž i nejméně dva roky praxe u advokáta, kteréžto podmínky dvouleté praxe u obou koncipientů není. Trestní řízení odvolací (uvádí odvolací soud), není řízením přestupkovým, nýbrž platí o něm předpisy §§u 472, 473 a 474 tr. ř., tytéž předpisy jako před sborovým soudem první stolice a odvolací soud rozhoduje ve věci samé podle toho, co jest nařízeno o vynášení rozsudku sborových soudů prvé stolice, pokud není nic jiného výslovně ustanoveno.

Názor odvolacího soudu se nesrovnává se zákonem. Oprávněn k hájení vůbec, tedy, jak před soudy přestupkovými, tak i před sborovými soudy, před soudy porotními a Nejvyšším jako zrušovacím soudem jest ve smyslu §u 39 tr. ř. každý, kdo jest zapsán v seznamu obhájců, a citovaný § uvádí, kdo se má do tohoto seznamu zapsati. Kandidáty advokacie, kterým se nedostává vlastností zákonem předepsaných, tam zapsati nelze. Podle §u 6 odstavec druhý zákona ze dne 31. ledna 1922, čís. 40 sb. z. a n. bylo ustanoveno, že, pokud ve věcech trestních před sborovými soudy k hájení oprávněn je jen obhájce zapsaný v seznamu obhájců, může se dáti advokát zastoupiti takovým kandidátem advokacie, který má hodnost doktora práv a nejméně 2 roky praxe u advokáta, vyjímaje hájení před porotou a Nejvyšším soudem. Z doslovu zákona toho plyne, že zastoupení takovým kandidátem advokacie přípustno je pouze tehdy, když obhajováním pověřen byl advokát, nikoliv obhájce jiný. Trestní věci náležející před sborový soud jsou zločiny a přečiny. § 6 cit. zák. týče se jen obhajování pro zločiny a přečiny před soudy sborovými jako soudy nalézacími; předpisy o obhajování před soudy porotními, Nejvyšším soudem a v řízení o přestupcích nebyly zákonem tím vůbec dotčeny. Řízení o přestupcích upravuje hlava 26 (§§y 447—482) tr. ř. a sice jak před okresními soudy, tak i před soudy odvolacími. Podle §u 447 odstavec prvý tr. ř. smí se použiti předpisů, které platí při zločinech a přečinech, jen když není tu v hlavě 26 nic zvláštního uvedeno. V druhém odstavci ustanovuje pak ihned § 447 tr. ř. ve znění zákona ze dne 17. dubna 1902, čís. 79 ř. zák., že jsou v řízení

o přestupcích oprávnění advokáti, ustanovení za obhájce neb zástupce, dáti se zastupovati kandidáty advokacie, zapsanými v seznamu kandidátů advokacie, tedy i kandidáty advokacie, kteří nemusí míti ani zvýšenou kvalifikaci podle §u 6 zákona čís. 40/22 sb. z. a n. Ze shora uvedeného plyne, že jsou takoví kandidáti advokacie oprávnění zastupovati advokáty, obhajováním pověřené, i před soudy sborovými jakožto soudy odvolacími. Ustanovení trestního řádu, jichž se krajský soud v Novém Jičíně jako soud odvolací dovolává, a podle nichž mají se řídit soudy odvolací v přestupkovém řízení předpisy, které platí při zločinech a přečinech, týkají se docela jiných okolností a sice § 472 tr. ř. veřejnosti líčení podle §u 228—231 tr. ř., § 473 tr. ř. postupu při výslechu svědků, znalců a obžalovaných a § 474 tr. ř. vynešení rozsudku. Bylo proto ve smyslu §§u 33 a 479 tr. ř. podle §u 292 tr. ř. uznati tak, jako se stalo.

Čís. 2210.

Trestání válečné lichvy (čís. nař. ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. zák.).

Exportní obchody nepodléhají trestním zákonům o předražování, leč že by obchody ty měly škodlivý vliv na zásobování obyvatelstva v tuzemsku buď tím, že by mu předměty potřeby právě toho druhu byly odňaty, nebo tuzemský obchod jimi byl stížen, přechod jich do spotřeby zdržen nebo jich cena v tuzemsku zvýšena; pokud tomu tak není, je-li kupitelem exportního zboží a zároveň vývozcem stát a vývozní akce se provádí na podnět státních orgánů, za jich souhlasu a podpory.

Souběh předražování s podvodem při exportních obchodech.

Pokud jde o podvod ve smyslu §§u 197, 201 d) tr. zák., neodpovídá-li dodané exportní zboží vzorkům a jest vadné.

(Rozh. ze dne 7. prosince 1925, Zm II 254/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Olomouci ze dne 9. ledna 1925, jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými zločinem předražování podle §u 20 odstavec třetí čís. nař. ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. zák. a podle §u 259 čís. 3 tr. ř. sprostění z obžaloby pro zločin podvodu podle §§u 197, 200 a 203 tr. zák., zrušil napadený rozsudek v odsuzující části a sprostil obžalované podle §u 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro zločin předražování podle §u 20 odstavec třetí čís. nař. ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. zák., jehož se prý dopustili tím, že v září 1919 v P., využívající mimořádných poměrů, vyvolaných válkou, požadovali za předměty potřeby, to jest konfekční zboží zřejmě přemrštěnou cenu a nějaký čas na to dali ji sobě poskytnouti, při čemž činem jejich stížnosti obzvláště těžce ohroženy veřejné zájmy. Vyhověl však i zmateční stížnosti státního zastupitelství, zrušil rozsudek nalézacího soudu ve sprostňující části a věc vrátil soudu prvé stolice, by ji v rozsahu zrušení znovu projednal a rozsoudil.

D ů v o d y:

I. Ke zmateční stížnosti obžalovaných: Nejpodstatnější námitkou, kterou činí všichni obžalovaní s hlediska důvodu zmatečnosti podle čís. 9 písm. a) Šu 281 tr. ř., jest námitka, že skutková podstata trestného předražování je vyloučena proto, že šlo o obchody exportní, na něž se předpisy lichevních zákonů nevztahují. Námitku tu dlužno proto uznati za nejpodstatnější, poněvadž, uzná-li se správným názor stěžovatelů, jest již tím obžalobě a rozsudku, pokud jde o předražování, odňat veškerý podklad. Aby k této otázce mohlo býti odpověděno bezpečně a správně, nutno si napřed vyjasniti pojem obchodů exportních, jež, jak zrušovací soud nyní důsledně uznává, skutečně nepodléhají trestním zákonům o předražování, leč že by nepříznivé účinky postihly též tuzemskou spotřebu (srov. sb. n. s. čís. 387 a jiné). A tu dlužno vycházeti z toho, že cílem a účelem předpisů o stihání válečné lichvy bylo a je ochrana tuzemských spotřebitelů; spotřebitelů cizozemských zákon nechrání. Jestliže tedy někdo vyváží zboží do cizozemska, by v cizozemsku třeba za ceny přemrštěné bylo prodáno, — tím však vůbec nejsou dotčeni tuzemští spotřebitelé, zájmy tuzemských spotřebitelů nikterak nejsou ohroženy nebo poškozeny, — nelze mluvíti o trestném předražování. Zájmy tuzemských spotřebitelů mohly by i takovými exportními obchody býti ohroženy, pokud se týče poškozeny, kdyby obchody měly škodlivý vliv na zásobování obyvatelstva v tuzemsku buď tím, že by mu předměty potřeby právě toho druhu byly odňaty, nebo tuzemský obchod jimi byl stížen, přechod jejich do spotřeby zdržen, nebo jejich cena v tuzemsku byla zvýšena. O tom všem nemůže v projednávaném případě býti řeči. Lze ponechati stranou otázku, zda stát byl kupitelem onoho konfekčního zboží, o které jde, či zda jen prostředkoval, podporoval, financoval příslušný obchod, — a možno jen připomenouti, že tato otázka by vyžadovala rozboru mnohem podrobnějšího a svědomitějšího, než se jí dostalo v napadeném rozsudku. Pro předpoklad, že stát byl kupitelem, kterýžto předpoklad není pouhým zjištěním skutkovým, jímž by byl zrušovací soud vázán, — nýbrž po výtce úsudkem právním, podléhajícím přezkumu v řízení zrušovacím, neposkytuje skutkový podklad napadeného rozsudku dostatečné opory. Bylo by tedy třeba zrušiti napadený rozsudek již z toho důvodu, kdyby byla pokládána za rozhodující otázka, zda stát byl kupitelem zboží či nikoli. Než otázka ta není rozhodující, neboť, i kdyby stát byl skutečně býval kupitelem, neplynulo by z toho v tomto případě ještě nic, z čeho by bylo lze usuzovat na skutkovou podstatu trestného předražování. Spotřebitelem (rozuměj tuzemským spotřebitelem) stát žádným způsobem nebyl. Vždyť zboží bylo od prvního počátku určeno pro vývoz do cizozemska a mělo býti prodáno cizozemským spotřebitelům. Požadovali-li obžalovaní zřejmě přemrštěné ceny za zboží na státu, po případě dali-li si od státu zaň poskytnouti ceny zřejmě přemrštěné, nevznikly tím zajisté přímo nepříznivé, škodlivé účinky pro domácí (tuzemské) spotřebitele. Šlo by tedy jen o to, zda nevznikly některé z oněch nepřímých škodlivých účinků pro tuzemskou spotřebu, o nichž byla zmínka. Tomu tak jistě nebylo při zboží, převzatém od oděvního

ústavu, neboť ohledně něho obžaloba sama stojí na stanovisku, že bylo »v tuzemsku« neprodejné, — nepřicházelo tudíž pro tuzemskou spotřebu vůbec v úvahu. Pokud pak jde o ostatní konfekční výrobky odjinud nabyté, bylo uvážiti jednak, že veřejný obžalobce sám nic netvrdil a ani za celého trestního řízení nic na jevo nevyšlo, co by poukazovalo k tomu, že jednáním obžalovaných byly předměty potřeby toho druhu odňaty tuzemské spotřebě, že přechod jich do spotřeby byl stížen, nebo zdržen, nebo konečně, že cena takového zboží v tuzemsku byla zvýšena. Tu padá hlavně na váhu, že stát dal povolení k vývozu veškerého dotyčného zboží a tím zřejmě dal na jevo, že tuzemská spotřeba je v tom směru kryta a není ohrožena. Žádným způsobem však nebyli by si obžalovaní mohli býti vědomi trestného počínání, když celá akce byla prováděna na podnět státních orgánů, za jejich souhlasu a za jejich podpory. Újmu utrpěl (snad) jednáním obžalovaných stát, ale ne jako tuzemský spotřebitel nebo reprezentant veškerosti tuzemských spotřebitelů, nýbrž nanejvýše jako vývozce — obchodník; újmu utrpěla snad dobrá pověst státu a tuzemských živnostníků v cizozemsku; — újmu utrpěli snad ti, kdož vedle státu se účastnili akce, ale zase ne jako tuzemští spotřebitelé, nýbrž jako vývozci — vše to však nestačí k naplnění skutkové podstaty trestného předražování, vyžadující, jak již zdůrazněno, újmu pro tuzemské zásobování. Stěžovatelé mají tedy pravdu, popírajíce tuto skutkovou podstatu. Není tu však ani skutkové podstaty jiného lichevního deliktu. V úvahu mohly by přicházeti jediné pletichy, po případě řetězový obchod, ale jich skutková podstata jest vyloučena uvedenou již úvahou, že celá akce byla prováděna na podnět státních orgánů, za jejich souhlasu a za jejich podpory. Vždyť by jinak důsledně muselo býti tvrzeno, že se stát sám, pokud se týče jeho orgány dopustily spoluviny na příslušných trestných činech, což zajisté vážně tvrditi nelze. Pro nedostatek trestné podstaty skutkové ve směru tu naznačeném bylo tedy již z těchto úvah zrušiti odsuzující část rozsudku a sprostiti obžalované ihned obžaloby pro zločin předražování.

II. Ke zmateční stížnosti státního zastupitelství: Tím, že padla obžaloba pro předražování, není ovšem ještě nikterak řečeno, že se obžalovaní nemohli dopustiti zločinu podvodu, obžalobou jim dále za vinu kladeného. Jdeť o zcela různé, na sobě nikterak nezávislé skutkové podstaty. V tom směru nelze upříti oprávnění zmateční stížnosti státního zastupitelství, pokud s hlediska důvodu zmatečnosti podle čís. 5 Šu 281 tr. ř. napadá sprostující část rozsudku pro neúplnost. Neprávem vytýkají obžalovaní, že jde o nepřipustné brojení proti přesvědčení nalézacího soudu oproti jeho skutkovým zjištěním. Naopak zmateční stížnost provádí výtku neúplnosti tak, jak podle zákona prováděna býti má. Právem poukazuje na to, že nalézací soud vůbec nezaujal stanoviska k celé řadě výsledků průvodního řízení, které by mohly míti rozhodný význam. Zrušovací soud nejde ovšem tak daleko jako stížnost, že by tvrdil, že soud první stolice, kdyby byl přihlížel k těmto skutečnostem, byl by pravděpodobně došel k jinému názoru po stránce objektivní, a že by bylo lze důvodně očekávati, že by nalézací soud v tom případě i otázku subjektivní viny byl rozřešil jinak. Zrušovací soud nechce a nemůže takovými výroky zasahovati do práv, vyhrazených jen soudu

prvé stolice, a předbíhati úsudku senátu, jemuž bude nově jednati a rozhodovati o věci, ale tolik lze a nutno zdůrazniti, že kdyby byl nalézací soud bedlivě uvážil příslušné skutečnosti, je vzal na přetřes a s nimi se vypořádal, nebylo by bývalo vyloučeno, že by snad co do zločinu podvodu byl došel k jinému přesvědčení. To však stačí, by odůvodněné zmateční stížnosti veřejného obžalobce bylo vyhověno. V tom směru bylo se ovšem zrušovacímu soudu vypořádati s námitkou (na první pohled dosti vážnou), která byla při veřejném roku vznesena obhájcem obžalovaného Josefa P-a, že, bylo-li zboží prodáno podle vzorku a dodané zboží nevyhovuje vzorku, — jest kupitel dostatečně chráněn předpisy obchodního zákona, a že nelze v tom spatřovati ještě nic podvodného; — aby mohla býti řeč o podvodu, musilo by ještě něco přistoupiti, ale obžaloba nic více netvrdí, a proto prý již objektivní skutková podstata podvodu je vyloučena. Tu nutno především zdůrazniti, že pro řešení otázky, zda se obžalovaní dopustili podvodného jednání, není rozhodujícím doslov obžalovací věty, nýbrž to, co se v důvodech obžalovacího spisu klade obžalovaným v tom směru za vinu. Jeť nalézací soud obžalobou vázán jen potud, že nesmí obžalovaného odsouditi pro jiný skutek, než pro který byla obžaloba naň vznesena. Právní kvalifikace skutku v obžalobě není však rozhodující, naopak nalézací soud samostatně hodnotí zjištěné skutečnosti po stránce právní. Proto nebude nalézacímu soudu v tomto případě nikterak bráněno, by neuvažoval o jednání obžalovaných podle jiných předpisů zákona, než v obžalobě byly uvedeny, zejména i podle §u 201 písm. d) tr. zák., při čemž nesmí nechatí neuváženo, že obžalovaní jsou zkušebními obchodníky, kteří, jak ze spisů vycházeti se zdá, jednali s osobami v obchodech nezkušenými. Dále nutno vytknouti, že zásada, zdůrazněná obhájcem obžalovaného Josefa P-a, platí sice za poměrů pravidelných, ale že nelze jí použiti v případech tak mimořádných a za poměrů tak nepravidelných, jako právě v případě, o nějž jde, kde překotné nakládání, doprava zboží po moři do vzdálených krajín, neobvyklé nesnáze při vykládání atd. nutkají k tomu, by k věci bylo přiloženo také měřítko neobvyklé, a aby věc byla posuzována nikoli s hlediska ryze obchodnického. Zmateční stížnost státního zastupitelství poukazuje právem zejména na tyto důležité okolnosti, které potvrdili při hlavním přelíčení slyšení svědci a o kterých nabytí nalézací soud vědomosti i z jiných průvodních prostředků, při hlavním přelíčení provedených.

Tak potvrdil svědek Václav K., že obžalovaní vzhledem k tomu, že nákup pro vývoz na Dálný Východ se dál v širokých rozměrech, jdoucích do desítek milionů, mohli dobře předpokládati, že zboží nebude zevrubněji kontrolováno, že v převážném počtu zahraničních obchodů nebývá zvykem, ani není možným zboží kus po kuse přejímati, nýbrž koupě se děje vždy jen podle vzorků. Totéž vychází na jevo z vyjádření inž. Vladimíra H-a ze dne 5. dubna 1923, připojeného ke zprávě komise k provedení likvidace hospodářství ruských legií, v nichž zejména ještě je podotknuto, že dodavatelé mohli, uvědoměni byvše, aby na kontrolu nečekali, použití doby mezi celní prohlídkou a konečným balením a nakládáním zboží k nekalým manipulacím se zbožím. Tu bude ovšem nutno také zjistiti, kdy byli obžalovaní (telefonicky nebo telegraficky)

uvědoměni, že kontrola provedena nebude, jaká doba tedy uplynula mezi tímto vyrozuměním a odesláním zboží, poněvadž to bude zajisté důležité pro posouzení otázky, zda se obžalovaní v mezidobí mohli dopustiti nějakých nekalých manipulací. Ve zprávě komise se dále uvádí, že ve Vladivostoku bylo zboží převzato na základě konsignací, v nichž byly uvedeny značky a čísla beden, že bedny firmy P. byly označeny značkou J. P., bedny exportu (M. atd.) značkou J. M. (firma M., O. a spol.), a že o totožnosti zboží převzatého s odeslaným a na Dálném Východě převzatým není pochybnosti. Totéž potvrdil jako svědek Dr. Josef Z. Svědek inž. Vladimír H. potvrdil, že do Vladivostoku dostala se sice pouze jedna loď se zbožím, že však na tuto loď vzato bylo od každého dodavatele asi tak 50 beden, takže i na první loď bylo zastoupeno zboží ode všech dodavatelů. František Z., bývalý úředník československé ústřední hospodářské komise ve Vladivostoku a odborník v textilu, potvrzuje ve svém obširném a podrobném referátě ze dne 9. listopadu 1923, citovaném ve stížnosti jen ve výtahu (příloha čís. 6 zprávy komise k provedení likvidace ruských legií), že přejímal a zjišťoval jakost zboží ve Vladivostoku a také zboží firmy P., že zboží to bylo velmi špatného materiálu, nepevné, velmi nevzhledné, špatně barvené, s kovovými knoflíky, s křiklavými podšívkami u každé části obleku jinými, že zhotovení a výprava obleků byla nedbalá, švy nesešité, konce nití nezavázané a neostříhané, že švy se páraly, že celé části obleků byly bez knoflíků, že k černým oblekům použito bylo bílých nití a naopak, že rozměry obleků neodpovídaly mírám, udaným v konsignacích, že u většiny byly malých rozměrů, že jednotlivé části obleku se k sobě nehodily, že ani jeden středně situovaný občan takového obleku by nekoupil ani neoblékl, že vyvážející firmy zbavily se podle jeho úsudku naspěch toho nejhoršího zboží a že za účtované ceny zboží na žádném trhu by se nedalo prodati. Jako svědek pak udal František Z. podstatně totéž s tím doplňkem, že přejímal ve Vladivostoku zboží jak od firmy P., tak od firmy Export, že obojí zboží bylo špatné, že zboží od firmy Export bylo sice poněkud lepší, že však ohledně tohoto zboží převyšuje škoda státu způsobená jistě 2.000 Kč. Většina vad, o kterých se zmiňuje svědek Z., je takového rázu, že jest pro každého na první pohled patrné, že vady ty musely tu býti již od počátku, tedy před odesláním zboží z Československé republiky.

Svědek Karel T., který zboží z Československé republiky do Vladivostoku doprovázel, potvrzuje, že o poruchách zboží, nastalých následkem podnebí a dopravy byla v protokolech, sepišovaných ve Vladivostoku o přejímání zboží vždy uvedena zmínka. Svědek František K., který prováděl vyúčtování všeho zboží do Vladivostoku přivezeného, potvrzuje, že viděl konfekci dodanou firmou P. a M. (to jest firma Export) ve Vladivostoku, že konfekce ta byla ze špatné spuchřelé látky; že podšívky byly poněkud lepší, ale nevhodně volené a nevkusné, že to byla bavlna t. zv. bignon, že šití bylo špatné, že k ušití používáno bílých nití na tmavých oblecích, že knoflíky u některých druhů obleků byly kovové a že za ceny, které pro prodej onoho zboží musely býti stanoveny, vzhledem k cenám nákupním a výlohám dopravním, bylo zboží to neprodejné. Svědek Gustav B. potvrzuje, že viděl v prosinci

1920 při inventuře ve Vladivostoku zboží i od firmy P. i od firmy M., že P-ova zboží bylo asi 60 beden, že do mnohých beden bylo zboží jen naházeno, což svědčilo o velké spěšnosti balení, že konfekce byla takové jakosti, že se při zkoušce úplně roztrhala, že podšívka byla různá a křiklavá, ale lepší jakosti, než svrchní látka, že většina obleků byla malých rozměrů, neodpovídajících rozměrům udaným v konsignacích, že na cenách P-ových muselo se při prodeji 80 až 90% slevit, mělo-li se zboží to vůbec prodati a že za normálních poměrů bylo takové zboží bezcenné. Svědci František C., Leopold K., František L. a Václav C. potvrzují porůznu, že viděli v dubnu 1921 vzorky konfekce, které do Prahy z Vladivostoku byly zaslány, že vzorky ty byly v balíčkách, a na každém bylo uvedeno jméno firmy, že tam byly také vzorky od firmy P. a firmy M., to jest od firmy Exportu. Václav C., který jest odborníkem v textilu, potvrzuje, že látka u těchto obou konfekcí byla zpředená odpadková vlna z hadrů, smíchaná s bavlnou, že nejdelší vlákna byla 12 mm dlouhá, že převládala bavlna, že knoflíky byly plechové, šito bylo nitěmi světlými na tmavém šatě a že jakost konfekce musela býti špatná hned, jak zboží z Československé republiky bylo vypraveno. Svědek Václav K. potvrzuje dále, že konfekci bez knoflíků a šitou různobarevnými nitěmi by rozhodně nebyl přijal k exportu. Všemi těmito skutečnostmi bude se nalézacímu soudu podrobně a důkladně zabývat, by zjednan byl spolehlivější podklad, než dosud, pro řešení otázky, zda lze obžalovaným přičítati podvodné jednání ke škodě státu, a to jak po stránce objektivní, tak i po stránce subjektivní. Proto bylo také srovnávající část napadeného rozsudku zrušiti, a v tomto směru vrátiti věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozsoudil.

Čís. 2211.

**Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.).
Označení republiky »Tschechei« jest potupením jejího jména ve smyslu druhého odstavce §u 20 zákona.**

(Rozh. ze dne 9. prosince 1925, Zm I 635/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmáteční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Mostě ze dne 14. července 1925, jímž byl obžalovaný uznán vinným přestupkem podle článku III. čís. 5 zákona ze dne 15. října 1868, čís. 142 ř. zák. ve znění §u 42 zákona ze dne 19. dubna 1923, čís. 50 sb. z. a n. a sprostěn podle §u 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro přečin podle §u 14 čís. 5 zákona na ochranu republiky a pro přestupek podle §u 20 odstavec druhý téhož zákona, zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl. V otázce, o níž tu jde, uvedl v

důvodech:

Zmateční stížnost jest oprávněnou i pokud jde o přestupek podle §u 20 odstavec druhý zák. na ochranu republiky. V zabaveném článku

vyskytuje se na třech místech výraz »Tschechei« jako označení Čsl. republiky a běže soud za prokázáno, že obžalovanému výraz ten při čtení neušel. Nicméně sprostil obžalovaného z obžaloby v úvaze, že prý výraz ten je podobný tvaru »Slowakei«, »Walachei«, že to není sice označení správné, ale přes to nelze v něm spatřovati potupení jména republiky ve smyslu §u 20 odstavec druhý zákona, třeba by se jím poněkud projevovala nevážnost. Leč je všeobecně známo, že závadného označení užívají se zálibou kruhy s Čsl. státem nepřátelsky smýšlející, chtějíce tak dáti výraz svému pohrdání a opovržení vůči nenáviděnému novému útvaru státnímu. Nemůže proto býti pochybnosti o tom, že užívání výrazu toho zakládá v sobě po objektivní stránce skutkovou povahu §u 20 odstavec druhý zákona na ochranu republiky, ježto se takovým označením tupí jméno republiky a snižuje její vážnost. Obžalovaný doznává, že při četbě článku, jež otiskl ve svém časopise, mu ono označení neušlo a že měl pocit, že označení to může dáti podnět k »pozastavení«. Nalézací soud, neshledav však již po objektivní stránce splnění skutkovou podstatu zmíněného přestupku, nezabýval se vůbec subjektivní stránkou a nezjišťoval úmysl obžalovaného, potupiti jméno republiky, by snížil její vážnost. Nemůže proto Nejvyšší soud pro nedostatek skutkových zjištění ihned ve věci samé rozhodnouti (§ 258 a § 288 čís. 1 tr. ř.).

Čís. 2212.

Ke skutkové podstatě přestupku §u 477 tr. zák. se vyžaduje objektivní podezřelost kupované věci, na níž lze usuzovati z okolností případu, zejména z jakosti prodávající osoby nebo předmětu, nebo z jeho ceny; stačí, je-li původ věci nejistým, takže lze důvodně za to míti, že byla odcizena.

V subjektivním směru stačí pouhá, třeba jen nevědomá nedbalost kupitelova.

Rádné a poctivé nabytí vojenských zbraní, ať tuzemských, ať cizozemských, z rukou osoby soukromé jest vyloučeno.

(Rozh. ze dne 9. prosince 1925, Zm I 655/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmáteční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Litoměřicích ze dne 15. července 1925, pokud jím byl obžalovaný podle §u 259 čís. 3 tr. ř. sprostěn z obžaloby pro přestupek §u 477 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a přikázal věc příslušnému okresnímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost namítá právem proti osvobozujícímu výroku pro přestupek §u 477 tr. zák. podle čís. 9 a) §u 281 tr. ř., že první soud vyložil nesprávně zákon, vysloviv náhled, že obžalovanému nemusel býti podezřelým ruský bajonet (který měl v držení) proto, že takové věci

za války často se v obchodě vyskytovaly. Nálezací soud přehlíží, že se ke skutkové podstatě přestupku §u 477 tr. zák. vyžaduje objektivní podezřelost kupované věci, na niž lze usuzovati z okolností případu, zejména buď z jakosti prodávající osoby, nebo z jakosti koupeného předmětu nebo z ceny, že však v každém případě stačí, je-li původ věci nejistý, takže lze důvodně za to míti, že byla odcizena. Po stránce subjektivní stačí pouhá nedbalost kupitelova, i jen nevědomá. V projednávaném případě jde o vojenskou zbraň cizozemského původu, která podle platných zákonných ustanovení jest výlučným majetkem státu, a jako takový vyloučena z právního obchodu. Okolnost, že se předměty výzbroje (výstroje) za války (ovšem pokoutně a nedovoleně) obchodovalo, nemůže vyloučiti objektivní podezřelost takových věcí, kdyžť již jejich jakost musí buditi v kupujícím podezření, že byly odcizeny, ježto řádné a poctivé nabytí vojenských zbraní, ať tuzemských ať cizozemských z rukou osoby jest vyloučeno. První soud vyloučil objektivní podezřelost věci, o kterou jde, právně mylným výkladem zákona. Poněvadž však trestní sankci §u 477 tr. zák. propadá jen, kdo za úplatu na sebe převádí věci objektivně podezřelé, a obžalovaný se v tomto případě hájil tím, že ruský bajonet »obdržel« (snad darem) od neznámé osoby, bude věcí nálezacího soudu, by v tom směru učinil zjištění. Při posuzování otázky, zda jednal obžalovaný, převáděje na sebe bajonet za úplatu, nedbale čili nic, bude nutno přihlídnouti k všeobecně známé okolnosti, že držitelé erárních věcí byli veřejnými vyhláškami častěji (dříve v poli, po převratu v zázemí a to opětovně) vyzváni, by věci tolo druhu odvedli do vojenských skladů, z čehož se dá snad souditi, že i obžalovanému muselo býti známo, že jde o věci nejistého původu.

Čís. 2213.

S hlediska §u 303 tr. zák. není zapotřebí, by urážka kněze dosahovala takového stupně, jaký předpokládá přestupek proti bezpečnosti cti, ani, by výrok byl namířen osobně proti knězi a ten se cítil osobně uraženým; záleží jen na tom, zda ve výroku lze objektivně spatřovati urážku.

V subjektivním směru stačí vědomí pachatelovo o urážlivé povaze jeho slov.

Spadá sem výrok ke knězi, nad hrobem promlouvajícímu: »Já Vám zakazuji, abyste pohřbu zneužíval k politické agitaci (mrtvou zneuctíval štvavými řečmi).«

(Rozh. ze dne 9. prosince 1925, Zm I 742/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnou stížnost obžalované do rozsudku krajského soudu v Mladé Boleslavi ze dne 18. září 1925, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou přečinem proti veřejnému pokoji a řádu podle §u 303 tr. zák.

D ů v o d y:

Nálezací soud uznal právem, že skutkovou podstatu přečinu podle §u 303 II. tr. zák., obžalované za vinu kladeného, zakládá již výrok, který obžalovaná podle vlastního doznání k P. Františku T-ovi za jeho pohřební řeči pronesla a jenž dle doznání toho zněl: »Pardon, pane administrátore, babička byla sice katoličkou, ale žádnou provokatérkou a já jako nejstarší vnučka Vás žádám, abyste ji nezneuctival štvavými řečmi«. Neboť těžisko výroku spočívá ve výtce, že kněz, promlouvající pohřební řeč, zneuctívá zemřelou štvavými řečmi. Tato výtka opodstatňuje nepochybně zákonný znak urážky náboženského služebníka u výkonu obřadů bohoslužebních, zvláště, když při přečinu podle II. případu §u 303 tr. zák. se nevyžaduje, by urážka dosahovala takového stupně, jaký předpokládá přestupek proti bezpečnosti cti, a když předmětem ochrany není osoba, proti které útok čelí, nýbrž autorita církevní, kterou napadený kněz představuje. Jest proto nerozhodno, zda se proneseným výrokem kněz obřad bohoslužebný vykonávající, cítil osobně uraženým a zda výrok byl namířen osobně proti němu, či nikoli. Naopak záleží jen na tom, zda v projevu lze spatřovati objektivní urážku, v kterémžto směru dlužno přisvědčiti náhledu soudu prvé stolice, kdyžť výtku knězi učiněnou dlužno uznati za způsobitou, by jeho vážnost u druhých snížila. Podnět, z jakého k výroku došlo, je bez významu pro kvalifikaci činu a nemůže proto obžalovanou ospravedlniti, i kdyby se uznalo, že byl jí k výroku zavdán popud promluvou kněze. Okolnost ta mohla by přicházeti v úvahu jen při výměře trestu jako okolnost polehčující. Správně zdůrazňuje proto nálezací soud, že, měla-li obžalovaná za to, že řeč P. T-y je nemístná a přičí se ustanovením zákona (II. odstavec §u 303 tr. zák.), bylo jí volno, by naň učinila trestní oznámení, že však nebyla oprávněna, ho při výkonu jeho bohoslužebního úřadu urážeti. Neboť při posuzování věci rozhodným je pouze zjištěné jednání obžalované a nemůže podřadění jeho pod zákon býti činěno odvislým od toho, že i uražený dopustil se snad činu trestného. Obžalovaná mohla se ohraditi proti postupu kněze, nikoli však způsobem urážlivým za výkonu obřadů bohoslužebních, nýbrž měla voliti cestu jinou, nezávadnou. Na tom, jaký dojem řeč knězova v účastnících pohřbu vyvolala, nezáleží, pokud jde o posouzení jednání obžalované, a nebylo proto zapotřebí prováděti důkazy ve směru tom nabízené, nálezacím soudem pro nerozhodnost právem zamítnuté (čís. 4 §u 281 tr. ř.). Rovněž je nerozhodno, že za předchůdce P. T-y bylo obvyklo, že věřící v případě potřeby obraceli se na kněze i v kostele, namnoze za bohoslužby, aniž v tom spatřováno bylo se strany kněze nějaké rušení. I zde platí, že v souzeném případě může býti předmětem zkoumání a rozhodování jen zjištěná konkrétní činnost obžalované a že nelze se bez trestnosti dovolávati poukazem na to, že i jiní jednali stejně protiprávně, nehledě ani k tomu, že stěžovatelka sama netvrdí, že se onen domnělý styk věřících s duchovním děl se strany oněch způsobem urážlivým. Bylo proto postrádatelno prováděti důkazy k prokázání zmíněné okolnosti navrhované a není dán ani v tom směru uplatňovaný zmatek čís. 4 §u 281 tr. ř. Z hořejších úvah plyne, že skutková povaha přečinu podle

§u 303 II. tr. zák. je v objektivním směru splněna, i když se vezme za podklad uvažování výrok ve znění obžalovanou přiznaném. Tomu je tak i ohledně výroku nalézacím soudem na základě výpovědi svědka P. T-a za prokázaný vzatého »Babička naše byla vaší příslušnicí, ale já vám zakazuji, abyste jejího pohřbu nezneužíval k politické agitaci«, poněvadž také zde spočívá urážlivá povaha výroku hlavně ve stati »abyste jejího pohřbu nezneužíval k politické agitaci«, kterážto stať kryje se myšlenkovitě v podstatě se statí obžalovanou doznanou, abyste ji (babičku) nezneuctíval štvavými řečmi«, ba slova ta jsou mnohem ostřejšími než ona. Vůči všemu tomu je naprosto nezávažno, zda obžalovaná užila výrazu »zakazuji«, jak soud výpovědi svědka P. T-a vzal za prokázano, či zda řekla »protestuji«, jak dosvědčil P. Jan H., zvláště když ani tu není ve významu slov takového rozdílu, jenž by při posuzování věci padal na váhu. Nebylo proto ani v tom ohledu zapotřebí prováděti důkazy a nelze pro jejich zamítnutí uplatňovati zmatečnost podle čís. 4 §u 281 tr. ř.

V subjektivním ohledu stačí podle zákona již vědomí pachatele o urážlivé povaze jeho slov. Toto vědomí nalézací soud u obžalované zjišťuje a také po zákonu odůvodňuje (§ 270 čís. 5 tr. ř.), zejména když běře na základě výpovědi P. T-a za prokázano, že obžalovaná užila urážlivých slov úmyslně. Snaží-li se stížnost toto přesvědčení soudu zvrátiti samostatným hodnocením výsledků průvodních, nedolichuje tím po zákonu dovolávaného zmatku podle čís. 5 §u 281 tr. ř., nýbrž brojí jen nepřipustně proti volnému hodnocení průvodů soudem nalézacím a proti přesvědčení soudcovskému na nich založenému (§§y 258 a 288 čís. 3 tr. ř.). Okolnost, že počin obžalované vyvěral z jejího rozčilení, nevyklučuje, že přes to si byla významu a dosahu svých slov vědoma. Že by obžalovaná byla slova pronesla hlasem tlumeným, rozsudek nezjišťuje, naopak běře výpovědi svědka P. H-a za prokázano, že je »zvolala hlasitě«. Dovolávání se důvodů zmatečnosti čís. 4, 5, 9 a) §u 281 tr. ř. je proto bezpodstatné; důvod čís. 10 nepřichází pak vůbec v úvahu, když stížnost ani nenaznačuje, kterého jiného zákona místo zákona použitého by se mělo užítí a když se domáhá sprostění obžalované z obžaloby. Bezdůvodnou zmatečnou stížnost náleželo proto zavrhnouti.

Čís. 2214.

Povinnost k dohledu ve smyslu §u 376 tr. zák. má své přirozené meze v jiných povinnostech, obzvláště v případné povinnosti dohlédací osoby, opatření výdělečnou činností živobytí pro rodinu.

Pracující (otec) má povinnost dohledu jen, pokud jest napovězeno konkrétní nebezpečí, před nímž se dítě samo opatření a chrániti nemůže.

(Rozh. ze dne 9. prosince 1925, Zm II 541/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v zasedání neveřejném zmatečnou stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského jakožto nalézacího soudu v Novém Jičíně ze dne 9. října 1925, jímž byl stěžo-

vatel uznán vinným přečinem podle §u 335 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Zmateční stížnosti, uplatňující důvod zmatečnosti podle čís. 9 a) §u 281 tr. ř., nelze upříti oprávnění, pokud poukazuje zřetelně k námitce, že výrok prvě stolice o nedbalosti obžalovaného jest právně pochyben, jelikož není zjištěno, že obžalovaný mohl předvídati konkrétní nebezpečí, jímž přišlo dítě o život. Povinnost k dohledu po rozumu §u 376 tr. zák. má své přirozené meze v jiných povinnostech, obzvláště v případné povinnosti dohlédací osoby, opatření výdělečnou činností živobytí pro rodinu a tím i pro členy rodiny, dohledu potřebující. Na otci, který lopotnou prací svých rukou shání živobytí pro svou rodinu, nemožno povšechně požadovati, by dohlížel nepřerušeně na své děti na úkor své práce. Za takových poměrů dohlédací osoby má tato povinnost dohledu jen tehdy a jen potud, když a pokud jest napovězeno konkrétní nebezpečí, před nímž se dítě samo opatření a chrániti nemůže. Proto nelze, jak to činí nalézací soud, uložit obžalovanému, který tehdy sekal trávu na louce, jen 100 kroků od příbytku vzdálené, bezvýhradnou povinnost, by dítě, jež k němu přišlo na louku a jež tam pro chladné počasí ponechatí nechtěl, sám domů dovedl a tam odevzdal jiné dohlédací osobě, ani povinnost, by se jinak staral o to, zda dítě skutečně dojde domů a přijde pod dohled. Obžalovaný poslal dítě domů a zavedl je na chodník, vedoucí jedním směrem k příbytku rodiny obžalovaného; podle dalšího tvrzení obžalovaného viděl obžalovaný ještě, že dítě kráčelo po chodníku směrem domů. Na této cestě dítěti nebezpečí nehrozilo. Dalšího dohledu tím způsobem, že by byl obžalovaný dovedl dítě sám až domů nebo pozoroval dítě až do okamžiku, kdy dojde domů a ohlásí se u dědečka, jinak na dítě dohlížejícího, bylo by bývalo k zabezpečení dítěte třeba a obžalovaný byl by býval k tak rozsáhlému dohledu (třebas na úkor své práce) povinen jen tehdy, kdyby byly zvláštní okolnosti pro obžalovaného poznatelně poukazovaly k možnosti, že dítě, nebude-li pozorováno, domů nepůjde, nýbrž odeběře se na jiné místo, kde mu hrozí nebezpečí, přesněji obrátí se a půjde opačným směrem k potoku. Takových okolností rozhodovací důvody prvě stolice nezjišťují. Zejména nezjišťují, že obžalovaný vzhledem k dřívějšímu chování se dítěte mohl předpokládati, že dítě jeho rozkazu, by šlo domů, neuposlechne a půjde opačným směrem, než mu bylo přikázáno. Tento předpoklad, pokud se týče možnost jeho nebyla obžalovanému sprostředkována pouhou skutečností, že mu bylo známo, že dítě chodilo samo k potoku; neboť chodilo tam podle rozsudečného zjištění za obžalovaným nebo svou matkou, když tito tam pracovali, tudíž aniž jednalo proti zákazu, pokud se týče proti příkazu, odebrati se jinam. Nehledě k tomu, že předpokladem, že dítě půjde k potoku, nebylo nutně napovězeno i nebezpečí, že se tam bude chovati způsobem neopatrným. Pro nedostatek zjištění skutečností, poukazujících ku konkrétnímu nebezpečí, před nímž bylo třeba dítě chrániti, není opodstatněn pojem nepečlivosti, po případně nedbalosti v plnění povinnosti dohlédací. Odvozuje-li napadený roz-

sudek možnost předvidání nebezpečí pro dítě již z pouhého neplnění povšechné povinnosti dohlédací, spočívá tento závěr a odsuzující výrok na nesprávném použití zákona, pročez slušelo z důvodu čís. 9 písm. a) §u 281 tr. ř. stížnosti vyhověti a rozsudek prvé stolice zrušiti. Stalo se tak ihned v zasedání neveřejném podle §u 5 zák. ze dne 31. prosince 1877, čís. 3 ř. zák. na rok 1878, jelikož nelze rozhodnouti ihned ve věci samé bez nového hlavního přelíčení v prvé stolici, již výhradně přísluší zjistiti, zda zvláštní okolnosti případu, obzvláště dřívější chování se dítěte vůči příkazům rodičů poukazovaly, či nepoukazovaly ku konkrétnímu nebezpečí způsobem pro obžalovaného poznatelným.

Čís. 2215.

Maření exekuce (zákon ze dne 25. května 1883, čís. 78 ř. zák.).

»Věcmi« ve smyslu §§ů 1, 3 zákona jsou nejen věci movité, a nemovité, hmotné i nehmotné, nýbrž i práva, pohledávky a nároky na vydání věci.

»Odstraněním« jest i zbavení se nároku na vydání věci převzetím a odvezením jí od řemeslníka, jemuž byla dána k zpracování.

(Rozh. ze dne 10. prosince 1925, Zm I 663/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmatečn. stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Chrudimi ze dne 17. července 1925, jímž byl obžalovaný podle §u 259 čís. 3 tr. ř. sprostěn z obžaloby pro přečin podle §u 1 zák. ze dne 25. května 1883, čís. 78 ř. zák., pokud se týče pro přestupek podle §u 3 téhož zákona, zrušil napadený rozsudek a vrátil věc soudu prvé stolice, by ji znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Po věcné stránce posoudil nalézací soud věc nesprávně v tom, že vyloučil právně mylně objektivní skutkovou podstatu přestupku §u 3 zák. o maření exekuce. První soud vyslovil náhled, že ochrana §u 3 zák. o maření exekuce se vztahuje pouze na úřední zástavní práva k věcem movitým, nikoliv k nárokům na vydání takových věcí. Dovojuje to ze znění §u 3 a §u 1 zák. o maření exekuce úvahou o nepřípustnosti rozšiřujícího výkladu trestního zákona. Poněvadž prý v tomto případě nebyly zabaveny saně jako věc movitá podle §u 253 a násl. ex. ř., nýbrž pouze nárok na jejich vydání podle §u 325 a násl. ex. ř., má první soud za to, že tu nejde o případ §u 3. Avšak soud přehlíží, že předmětem trestného činu podle §u 3 zák. o maření exekuce jsou věci, které byly úřadem nebo z úředního rozkazu dány do vnučené správy, zastaveny nebo zabaveny, a že »věcmi« dlužno tu rozuměti — stejně jako v §u 1 zák. o maření exekuce souhlasně s §§y 291 a 298 obč. zák. — jak věci movité, tak nemovité, hmotné i nehmotné, tedy také práva, pohledávky a nároky na vydání věcí a t. d. Právě proto, že § 1 zákona uvádí příkladmo věci movité i nemovité a při tom mluví o předmětech majetko-

vých vůbec, nutno vztahovati výraz věci v §u 3 téhož zákona také na věci nehmotné, poněvadž oba trestné činy se od sebe neliší předmětem, nýbrž úmyslem pachatelovým. Ze mohou býti úředními opatřeními dotčeny také věci nehmotné, totiž práva, pohledávky, nároky na vydání věcí, vychází ze zákonných ustanovení ex. řádu.

V projednávaném případě byl usnesením exekučního soudu zabaven nárok obžalovaného proti Janu K-ovi na vydání saní k vydobytí pohledávky vymáhajícího věřitele Dra S-a. Obžalovanému jako dlužníkovi bylo podle §§ů 325, 294 ex. ř. zakázáno, nárokem nakládati, poddlužníkovi pak zakázáno, nárok oprávněnému plniti, a tím i věc obžalovanému vydati. Tím, že obžalovaný saně svémocně odvezl, odstranil nárok i věc, jeho jednání je svémocným zásahem do exekučního opatření, nařízeného soudem, jež činí toto opatření ilusorním. To však stačí k naplnění skutkové podstaty §u 3 zákona. Dlužno totiž uvážiti, že tímto trestním ustanovením chce zákon chrániti veřejnou autoritu proti každé svémoci, tedy proti každému svémocnému nakládání věcí (právem) opatřením takovým postiženou. Poněvadž pak opatření exekučního soudu, záležející v zabavení nároku na vydání věci nutně vyžaduje, by oprávněný ani nárokem ani věcí samou nenakládal a jich disposičnímu právu úřadu neodnímal, nýbrž ponechal je beze změny tak, jak je vedl úřad v patrnosti, jednal obžalovaný v projednávaném případě proti zákonem mu uložené povinnosti, tím, že jak rozsudek zjišťuje, saně, jejichž vydání se zabavený nárok týkal, svémocně bez vědomí a souhlasu soudu i vymáhajícího věřitele u poddlužníka vyzvedl a odvezl a tím nejen věc samu, nýbrž i nárok na její vydání zrušením jeho uskutečnitelnosti podle exekučního opatření odstranil a z dispozice úřadu odňal. Z toho plyne jednak, že jest tu způsobilý předmět ochrany §u 3 zák. o maření exekuce »věc (nárok) právem zástavním neb i jinak zabavená« a dále že i zbavení se nároku na vydání věci převzetím a odvezením věci od řemeslníka, jemuž byla dána k zpracování, naplňuje pojem odstranění, stane-li se svémocně a ruší-li se jím opatření exekučního soudu, nárok postihující. Netřeba ani podotýkati, že okolnosti, na které klade první soud rovněž váhu, že totiž exekuční pohledávka byla dodatečně zaplácena a exekuce později zrušena, nemají významu pro otázku trestnosti jednání obžalovaného, jež bylo dokonáno již svémocným zbavením se nároku na vydání věci, postiženého opatřením exekučního soudu. Bude povinností nalézacího soudu, by po opětném projednání věci posoudil věc znovu podle trestního ustanovení §u 1 zák. o maření exekuce a, kdyby nenabyl přesvědčení o trestném úmyslu obžalovaného, jaký toto ustanovení předpokládá, by posoudil jeho jednání s hlediska §u 3 zákona, dbaje podle §u 293 odstavec druhý tr. ř. shora vysloveného právního názoru.

Čís. 2216.

Vězeň, jehož uprchnutí třetí osoba nadržovala, zodpovídá ve smyslu §§ů 5, 217 tr. zák. za to, že nadržování se stalo z jeho návodu.

(Rozh. ze dne 10. prosince 1925, Zm II 495/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do kontumačního rozsudku zemského soudu v Opavě ze dne 2. září 1925, jimž byl stěžovatel uznán vinným zločinem spoluviny na zločinu nadřzování zločincům podle §§ 5 a 217 tr. zák., mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Po věcné stránce (čís. 9 a) §u 281 tr. ř.) namítá stěžovatel, že v rozsudku zjištěné jednání obžalovaného nelze podřaditi pod trestní ustanovení §§ 5 a 217 tr. zák. Především prý nelze mluvit o útěku z vazby, když obžalovaný ve skutečnosti pouze překročil svou dovolenou, které ovšem dosáhl na základě předstírané telegrafické zprávy. A kdyby šlo o útěk z vazby, přehlíží prý první soud, že uprchnuvšího trestance lze stíhati pouze disciplinárně, nikoliv trestně. Za spoluvinu na svém vlastním útěku mohl by prý býti stěžovatel trestán podle §§ 5 a 217 tr. zák. jen tenkrát, kdyby navedená třetí osoba, poslavší telegram, se mohla dopustiti zločinu podle §u 217 tr. zák., t. j. kdyby tato osoba věděla, že obžalovaný pomocí předstíraného telegramu chce prchnouti a jednala skutečně v úmyslu, by mu umožnila útěk z trestní vazby. Takové okolnosti, z nichž by se dalo usuzovati na subjektivní vinu třetí osoby, nebyly prý v řízení zjištěny. Z toho prý dlužno usuzovati, že neznámý zasílatel telegramu byl pouhým nástrojem k provedení činu obžalovaného. Konečně tvrdí zmateční stížnost, že obžalovanému šlo pouze o to, by předstíraným telegramem dosáhl dovolené, nikoliv, by provedl útěk z vazby. Zmateční stížnost není odůvodněna. Ze znění §u 217 tr. zák. vyplývá ovšem, že útěk vězňův sám nespadá pod trestní sankci trestního zákona, nýbrž jest trestným pouze disciplinárně. Z téhož trestního ustanovení však také vysvítá, že beztrestným má zůstatí pouze útěk sám, tedy vlastní osvobození sebe z vazby, nikoliv také zasáhnutí třetích osob do opatření, nařízených úřadem. Za osvobození sebe sama nelze tedy pokládati uprchnutí vězně pomocí jiných, osvobodí-li ho osoby třetí. A také v projednávaném případě se nejedná o osvobození sebe sama, nýbrž o osvobození pomocí jiných, tedy o činnost, která má s vlastním osvobozením společný účel, nikoliv však jednání, čin. Pouhý společný účel neodůvodňuje však beztrestnost použitého prostředku. Jest zjištěno, že obžalovaný vězeň navedl třetí osobu, by ho osvobodila. Tím překročil ochranný obvod, zákonem mu poskytnutý. Jakmile totiž obžalovaný za účelem svého osvobození předsevzal jednání, které vyvolalo zločinnou činnost třetí osoby, nelze již tvrditi, že je beztrestným spoluvinníkem na činu, pro něho beztrestným, nýbrž dopouští se svým návodem trestného činu, zcela rozdílného od beztrestného osvobození sebe sama, vyvolává samostatný trestný čin třetí osoby a stává se trestným stejně jako obviněný, který navádí druhé, by mu před soudem potvrdili nepravdu, přes to, že jeho vlastní křivá výpověď jest beztrestnou. Nalézací soud posoudil tudíž věc správně, uznáv, že také vězeň, jehož uprchnutí třetí osoba nadřzovala, odpovídá podle §§ 5 a 217 tr. zák. za to, že nadřzování se stalo z jeho návodu. Nalézací soud zjistil, že obžalovaný uprchl z vazby, nikoliv, že pouze překročil svou dovolenou; zjistil

(a náležitě odůvodnil), že obžalovaný navedl nezjištěnou třetí osobu, by jemu (pro trestný čin zatčenému) poslala telegram nepravdivého obsahu a tím mu umožnila útěk. Tím soud zároveň vyslovil, že ona třetí osoba jednala vědomě, t. j. že jí bylo známo, že jde o osobu uvězněnou a o její osvobození z vazby. Tvrzení, že byla pouhým nástrojem obžalovaného, není vzato z obsahu rozsudku. Poněvadž výsada beztrestnosti §u 216 v případě §u 217 neplatí, není překážky, by osoba telegram odeslavší nebyla v případě zjištění potrestána pro zločin §u 217 tr. zák. také tenkrát, kdyby náležela k osobám uvedeným v §u 216 tr. zák. Že obžalovaný nastrojil svůj útěk úmyslně, zjišťuje rozsudek rovněž formálně bezvadně. K tvrzením zmateční stížnosti z obsahu rozsudku nepřevzatým a libovolně sestrojeným nelze přihlížeti. Bylo proto zmateční stížnost zavrhnouti.

Čís. 2217.

Rozsah škody z majetkového deliktu jest určiti penizem, který je vynaložiti poškozenému k odčinění škody tím, že si opatří náhradní předměty stejné hodnoty. Peníz ten lze s obecnou platností stanoviti jen v oněch platidlech (měřítkách hodnoty), které tyto funkce skutečně mají a zastávají.

(Rozh. ze dne 11. prosince 1925, Zm I 646/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Litoměřicích ze dne 8. července 1925, jimž byl stěžovatel uznán vinným zločinem krádeže podle §§ 171, 173, 174 II c) tr. zák., mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Zmateční stížnost namítá, že soud, zjišťuje hodnotu odcizených věcí, neuvážil, že dnešní peníze jsou znehodnoceny a, že skutečná hodnota odcizených stromků by odpovídala sotva 60 až 70 K předválečným, tedy by nedosahovala ani hranice zločinu. Mimo to prý soud položil za základ svého rozhodnutí cenu záliby, jakou měly stromky pro majitele, kdežto při správném postupu měl prý zjistiti obecnou cenu stromků, jak se jeví v průměrné tržní ceně věcí toho druhu v místě a době činu. Namítky zmateční stížnosti jsou bezpodstatné. Ze zásady §u 173 tr. zák., podle níž hodnotu ukradené věci je počítati nikoli podle zlodějova užitku, nýbrž podle škody okradeného, plyne, že výši (rozsah) škody dlužno určiti penizem, který je vynaložiti poškozenému k odčinění škody, jemu krádeží nebo jiným majetkovým deliktem způsobené, tím, že si opatří náhradní předměty stejné hodnoty. Peníz ten lze s obecnou platností stanoviti jen v oněch platidlech (měřítkách hodnoty), jež tyto funkce vskutku mají a zastávají. To plyne i z úvahy, že při deliktech majetkových výrok o vině, spočívající na předpokladu určité hodnoty věci ukradené, zpronevěřeně atd. může podle zákona býti zároveň podkladem výroku o náhradě škody, při čemž výši škody dlužno podle §u 99 tr. ř.

vyšetřiti pro obojí účel jedním a týmž způsobem a musí se obojí peníz podle §u 173 tr. zák. a §u 99 tr. ř. krýti. Cena předmětů potřeby, jakožto pojem v první řadě hospodářský, je přirozeně podmíněna poměry hospodářskými. Poměry ty mění se ustavičně, podléhaly změnám i za dob normálních, při čemž vývoj dál se již tehdy u různých předmětů způsobem různým. Je na bíledni, že pro obor trestního práva bylo nemyslitelné, by tyto rozdíly v cenovém vývoji, mnohdy značné a nezdídky i překotné, namnoze pak jen přechodné, docházely ustavičného výrazu ve změnách zákonných hranic částek (hodnot), směrodatných ať již pro rozřídění majetkových deliktů na zločiny, přečiny a přestupky, nebo pro určení jednotlivých zločinných kvalifikací činů těch a pro podmíněné jimi trestní sazby. Musí proto i všeobecné stoupnutí cen, přivoděné mimořádnými poměry, vyvolanými válkou, přijati a uznati, s nimi se spokojiti každý, a, trpěli všeobecnou drahotou jakožto následkem poklesnutí hodnoty, platební a kupní síly peněz, v pravidelném chodu života veškeré třídy obyvatelstva, nelze zajisté seznati, proč by právě pachatel trestného činu, tedy ten, kdo podnikl útok na cizí majetek a způsobil škodu, směl si činiti nárok na to, by vůči němu ony vysoké ceny nebyly uznávány. Použije-li se proti němu těchto cen, neděje se mu tím křivda a nemůže se tím pokládati za zkrácena, jelikož zná hospodářské poměry, za nichž jedná, na nichž jest jeho čin závislým, a poněvadž jest si toho vědom, že věc, ohledně níž se činu dopouští, v ceně značně stoupla. Nesejde ani na tom, že svým jednáním nabývá předmětů, které měly kdysi cenu daleko nižší, neboť nerozhoduje jeho užitek, nýbrž škoda, kterou trpí ten, kdo činem jeho byl poškozen. Uznání stanoviska zmateční stížnosti znamenalo by ve skutečnosti pro pachatele majetkových deliktů v nynějších dobách jistou naprosto neodůvodněnou premii. V projednávaném případě zjistil první soud na základě výpovědi jednotlivých okradených majitelů stromků, že utrpěli odnětím jich úhrnou škodu 1359 Kč. Při tom vzal zřetel, jak patrně z odůvodnění rozsudku, jednak k cenám vynaloženým na stromky při nákupu, jednak k tomu, že stromky byly delší dobu pěstovány a vyrostly, čímž samozřejmě získaly na ceně. Z toho patrně, že soud zjistil hodnotu stromků podle skutečné škody okradených penízem, jež by museli vynaložiti k odčinění škody krádeží způsobené, t. j. k získání rovnocenných stromků náhradních, přihlížeje při tom ke skutečné jich ceně, nikoliv snad k ceně zvláštní obliby. Postup nalézacího soudu odpovídá zákonnému předpisu §u 173 tr. zák. Poněvadž seznáním poškozených bylo lze zjistiti škodu jejich úplně spolehlivě a obžalovaný proti jejich cenění námitek neučinil, neměl soud příčiny, by vyslyšal o hodnotě odcizených věcí znalce podle §u 99 tr. ř. Podřadění trestního činu pod ustanovení §u 173 tr. zák. odpovídá tudíž vzhledem k bezvadně zjištěné hodnotě odcizených věcí 200 Kč převyšující, správnému výkladu zákona.

Čís. 2218.

Do výroku, jímž bylo soudem vynášejícím pozdější rozsudek nařízeno podle §u 6 čís. 4 zák. ze 17. října 1919, čís. 562 sb. z. a n. také, že se má vykonati trest předchozím rozsudkem podmíněně uložený, ač zde

nešlo o případ §u 265 tr. ř., lze si podle §u 8 odstavec třetí zák. ze 17. října 1919, čís. 562 sb. z. a n. stěžovati jen u soudu vyšší stolice a nelze pro dotčený, pochybený, předpisu §u 8 posléz cit. zákona se příčí procesuální postup uplatnění zmateční stížnosti podle čís. 11 §u 281 tr. ř. z důvodu překročení trestní pravomoci při výměře trestu.

(Plenární usnesení ze dne 15. prosince 1925, čís. pres. 570/25.)

Praxe Nejvyššího soudu není jednotna v otázce, zda je zmatečným podle čís. 11 §u 281 tr. ř. pro vykročení z trestní pravomoci výrok nalézacího, pozdější rozsudek vynesšího soudu, jímž byl podle §u 6 čís. 4 zák. ze 17. října 1919, čís. 562 sb. z. a n. nařízen výkon podmíněně odloženého trestu, ač nešlo o případ §u 265 tr. ř. a mělo býti proto postupováno podle §u 8 zák. ze 17. října 1919, čís. 562 sb. z. a n., či zda jde v takovémto případě jen o chybu rázu procesuálního, jejíž nápravy lze se podle třetího odstavce §u 8 posléz cit. zákona domáhati toliko stížností u soudu vyšší stolice. Byla proto sporná otázka k návrhu evidenční kanceláře předložena presidiem Nejvyššího soudu plenárnímu senátu a ten ji zodpověděl právní větou shora uvedenou.

D ů v o d y:

Dle §u 6 čís. 4 čtvrté věty zákona ze 17. října 1919, čís. 562 sb. z. a n. rozhodne soud vynášející pozdější rozsudek, byl-li vinník odsouzen pro skutek spáchaný před dřívějším rozsudkem (§ 265 tr. ř.), v mezích §§ů 1 a 2 cit. zákona také o tom, má-li býti vykonán též trest dřívějším rozsudkem podmíněně uložený, či zda má býti podmíněně odložen i trest dodatečně přisouzený. Jinaký procesuální postup předpisuje však § 8 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 562 sb. z. a n., byl-li vinník odsouzen pro skutek spáchaný po rozsudku, jímž mu byl trest podmíněně uložen. V tomto případě nařídí soud vynesší předchozí rozsudek, jímž byla určena zkušební doba, výkon trestu jím podmíněně odloženého, jestliže toto druhé odsouzení nastalo pro zločin a bylo vysloveno nepodmíněně (§ 6 čís. 4 první věta zák. ze 17. října 1919, čís. 562 sb. z. a n.), byl-li pozdějším rozsudkem odsouzen pro zločin jen podmíněně aneb toliko pro přečin anebo pro přestupek, určí soud stanovivší dřívějším rozsudkem zkušební lhůtu podle povahy činu i podle ostatních okolností, má-li býti odložený trest vykonán (§ 6 čís. 4 druhá věta zák. ze 17. října 1919, čís. 562 sb. z. a n.). O nařízení výkonu odloženého trestu usnese se v těchto případech soud zkušební dobu určitější ve zvláštním veřejném sedění (§ 7), když byl vyšetřil věc a vyslechl žalobce — § 8, odstavec 1 zákona ze 17. října 1919, čís. 562 sb. z. a n. Podle §u 8 odstavec třetí cit. zákona lze si do těchto usnesení stěžovati u soudu vyšší stolice, tedy do usnesení sborového soudu první stolice u sborového soudu druhé stolice a do usnesení okresního soudu u sborového soudu první stolice jako soudu odvolacího pro přestupky — a to ovšem i v případech, kde usnesení takové bylo následkem procesuálního pochybení pojato do rozsudku soudu vynášejícího pozdější rozsudek.

Nařídil-li výkon trestu podmíněně odloženého soud vynášející pozdější rozsudek, ač nešlo o případ §u 265 tr. ř., pochybil sice proti procesuálnímu předpisu §u 8 zák. ze 17. října 1919, čís. 562 sb. z. a n., nelze však v této jen procesuální vadě shledávat zmatek překročení trestní pravomoci při výměře trestu podle §u 281 čís. 11 tr. ř. V §u 281 čís. 11 tr. ř. uvedeny jsou jen zmatky hmotněprávní a pod pojmem »překročení trestní pravomoci« sluší rozuměti toliko případy porušení práva materiálního, kde soud ustanovil jiný způsob trestu, než podle zákona je dovoleno, nebo uložil trest, který může míti místo jen za určitých (materiálních) podmínek, jakkoli těchto podmínek není (Storch), a ne případ, kde soud v těchto směrech nepochybil a jen formálně, dle ustanovení procesuálních, mu nepřislušelo usnésti se o nařízení výkonu trestu. Není-li stížnosti ve smyslu §u 8 zákona ze 17. října 1919, čís. 562 sb. z. a n., je Nejvyššímu soudu jako soudu zrušovacímu uvažovati o dotčeném výroku, jakoby byl soud jej vyslovivší k němu formálně příslušným.

Čís. 2219.

Subjektivní skutková podstata zločinu §u 199 a) tr. zák. předpokládá vědomí pachatelovo, že jeho výpověď není věrným projevem jeho vzpomínek na postřehy výpovědi dotčené, jelikož udává (byť jen částečně) něco jiného, nebo neudává vše, co mu z dotčených postřehů a vjemů zůstalo až do doby výslechu v paměti.

Vědomí to je dáno v případě dvou odporujících si svědeckých výpovědí, když vzpomínky a představy svědkovy k předmětu výslechu se vztahující byly v době obojího výslechu tytéž. Pokud tomu tak není u osoby hysterické.

(Rozh. ze dne 15. prosince 1925, Zm II 405/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmateční stížnosti obžalované do rozsudku zemského trestního jakožto nalézacího soudu v Brně ze dne 13. června 1925, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou zločinem podvodu podle §§ů 197, 199 písm. a) tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Nelze se sice přidati k postupu zmateční stížnosti, která se, ačkoliv uplatňuje toliko hmotněprávní důvod zmatečnosti podle čís. 9 písm. a) §u 281 tr. ř., neomezuje na právní rozbor skutkového děje, v napadeném rozsudku zjištěného, nýbrž odvozuje nedostatek objektivní a subjektivní skutkové podstaty zločinu, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou, přímo z výsledků hlavního přelíčení, osobujíc sečbě neb alespoň vindikujíc pro zrušovací soud v rozporu s předpisy §§ů 258, 288 čís. 3 tr. ř. právo určití, které skutečnosti dlužno a které nemožno pokládati za prokázány. Avšak vývody stížnosti, že skutková podstata zločinu §u 199

písm. a) tr. zák. předpokládá nesouhlas svědecké výpovědi s tím, co zůstalo z postřehů svědka v jeho paměti, neboli zlý úmysl, vypovídati křivě nebo zamlčeti nějaký postřeh, a že některými, stížnosti naznačenými výsledky průvodního řízení jest napovězen neobyčejný duševní stav stěžovatelky, — poukazují zřetelně k námitce, že nalézací soud nezjistil subjektivního předpokladu zmíněného zločinu, nevypovídá se ani s otázkou, zda o po případě jaký význam má duševní stav stěžovatelky pro subjektivní stránku zločinu, jímž byla uznána vinnou. S touto námitkou jest stížnost v právu. Rozhodovací důvody prvé stolice končí závěrem, že skutková podstata zločinu podvodu podle §§ů 197, 199 a) tr. zák. jest ve směru objektivním a subjektivním naplněna. Než předchází věty zjišťují toliko, že ta nebo ona z obou svědeckých výpovědí obžalované musí dozajista býti křivou, jelikož obžalovaná při prvním výslechu výslovně udala, že v obou případech odmítla žádost Dra A-a k tělesnému obcování, kdežto při druhém výslechu udala, že ji Dr. A. po dvakráte pohlavně použil. Mimo to jest jenom na základě posudku soudních lékařů ještě zjištěno, že jest obžalovaná sice hysterickou, ale přičetnou. Je zřejmo, že ono zjištění jest jen povahy objektivní a že tímto zjištěním — jímž jsou patrně popřeny toliko vyvíňovací důvody §u 2 písm. a) a b) a snad i c) tr. zák. — subjektivní stránka zločinu §u 199 písm. a) tr. zák. vyčerpána není. Předpokládáť i tento zločin podle zásady §u 1 tr. zák. zlý úmysl, přivoditi zlo, se zločinem spojené, t. j. ujmu státu na právu, dozvědět se na svědčích pravdy, kterémužto úmyslu rovná se arcit' podle stále judikatury zrušovacího soudu, že si byl svědek v době výslechu vědom toho, že jeho výpověď jest nesprávnou, že jeho výpověď není věrným projevem jeho vzpomínek na postřehy výpovědi dotčené, jelikož udává (byť jen částečně), něco jiného nebo že neudává vše, co svědkovi z dotčených postřehů a vjemů zůstalo až do doby výslechu v paměti. Zjištění tohoto vědomí nemůže se správné použití zákona zřici ani v případě, že pachatel je stíhán, protože jako svědek učinil dvě různé, navzájem sobě odporující výpovědi, aniž se dá i jen objektivně zjistiti, která z nich jest pravdivou a která křivou. Vědomí, předpokládané skutkovou podstatou zločinu křivého svědectví, bude v takovém případě zjištěno, je-li prokázáno, že vzpomínky a představy svědkovy, k předmětu výpovědi se vztahující, byly v dobách obojího výslechu tytéž. Taková totožnost obsahu paměti a představ předpokládá, že nenastaly v době mezi oběma výslechy změny v dotčených vzpomínkách a představách svědka buď tím, že paměť jeho v příslušných vztazích úplně neb alespoň částečně zanikla neb alespoň se zakalila, nebo tím, že vnikly do jeho vědomí a paměti následkem autosugesce nebo z jiných příčin klamně představy o dalších, ve skutečnosti svědkem neučiněných postřezích. K možnosti vzniku takových křivých představ v paměti a vědomí stěžovatelky může po případě poukazovati posudek soudních znalců, který uvádí, že byly u stěžovatelky shledány duševní odchylky rázu hysterického a to, pokud se týče obrazotvornosti náklonnost ke konfabulaci (vybájení) a autosugesce, že její obrazotvornost vybájí na základě vzrušeného citu lehce z méně závažných skutečností dalekosáhlé události s obsahem nepřátelským (obviňujícím) proti tomu, kdo nelibý cit vzbudil a že obsah, t. j. obvinění

z pohlavního útoku je též pro hysterické typickým. Povinnost, vypořádati se s těmito poukazy na případnou autosugesci stěžovatelky, najmě v době druhého výslechu, byla tím naléhavější, že není zjištěno, zda bylo vůbec pravdivým či křivým seznání, že Dr. A. žádal stěžovatelku, by s ním souložila, nýbrž zjištění nepravdivosti výpovědi stěžovatelky jest i objektivně omezeno na rozsah otázky, zda k souloži došlo, či nedošlo. Pro nedostatek zjištění, že si byla stěžovatelka v době prvního nebo druhého výslechu vědoma, že udává nepravdu, tvrdíc jednak, že nedošlo, jednak že došlo k souloži, není skutková podstata zločinu křivého svědectví v napadeném rozsudku skutečností opodstatněna po stránce subjektivní. Uznal-li nalézací soud přes to stěžovatelku tímto zločinem vinnou, spočívá jeho rozsudek na nesprávném použití zákona a je zmatečným podle čís. 9 písm. a) §u 281 tr. ř. Jelikož se pro nedostatek zmíněného zjištění nelze obejít bez nového hlavního přelíčení v prvé stolici, bylo podle §u 5 zák. čís. 3 ř. zák. z roku 1878 za souhlasu generální prokuratury důvodné stížnosti vyhověno ihned v zasedání neveřejném a uznáno, jak shora uvedeno.

Čís. 2220.

Branný zákon ze dne 19. března 1920, čís. 193 sb. z. a n.

První případ §u 44 zákona (útěk z republiky) jest dokonán, když pachatel opustí hranice státu v úmyslu, by ušel odvodní povinnosti; další zdržování se v cizině jest samozřejmým důsledkem závadného útěku, jest ve skutkové podstatě prvního případu již obsaženo a nemůže přijít v úvahu ještě jako zvláštní trestný čin.

Druhý případ §u 44 zákona má na mysli, že se pachatel dostal do ciziny způsobem s hlediska branného zákona nezávadným, tam pak dodatečně pojal úmysl, zdržovati se tam nadále, by ušel odvodní povinnosti.

(Rozh. ze dne 16. prosince 1925, Zm I 804/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací v neveřejném zasedání zmatečnou stížností obžalovaného do rozsudku krajského jakožto nalézacího soudu v Chebu ze dne 14. září 1925, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem ve smyslu §u 44 zákona ze dne 19. března 1920, čís. 193 sb. z. a n., vyhověl, pokud směřovala proti výroku, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem ve smyslu prvního případu §u 44 branného zákona (pro útěk do ciziny) a výrok ten zrušil jako zmatečný. Naproti tomu zavrhl zmatečnou stížnost, pokud čelila proti výroku, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem ve smyslu druhého případu §u 44 branného zákona (pro zdržování se v cizině). Ve smyslu druhé věty §u 290 tr. ř. zrušil však z moci úřední i tuto část odsuzujícího výroku jako zmatečnou a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji v celém rozsahu znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Případ, o nějž tu jde, je rázu dosti neobvyklého. Zaráží na první pohled, že stěžovatel byl uznán vinným přečinem uprchnutí před odvo-

dem ve smyslu §u 44 branného zákona přes to, že se sám a dobrovolně v roce 1920 hlásil k vojsku u hraničářského praporu č. 6 v P. a jistou dobu činnou službu vojenskou též vykonával. Příčina útěku do ciziny za takových poměrů vyžaduje náležitěho vysvětlení, ježto se k přečinu podle §u 44 bran. zák. (případ první) vyhledává, by pachatel, jsa si vědom povinnosti odvodní, republiku opustil za tím účelem, by ušel odvodu; stěžovatel však tvrdí, že příčinou jeho útěku od čsl. vojska bylo, že na třídenní dovolené v roce 1920 lidé v A. se mu vysmívali a pohlíželi na něj jakožto prvního Němce, který sloužil dobrovolně v čsl. armádě, s pohrdáním a, že se prý proto rozhodl ze studu k útěku, nechť se již více do Čsl. republiky vrátí. Jednání takové poukazovalo by spíše k zločinu sběhnutí — ovšem podle okolností tohoto případu pouze putativnímu a proto beztrestnému — a bylo proto na místě, s náležitou bedlivostí pátrati po pravých příčinách a skutečném účelu útěku stěžovatelova do ciziny. Tomuto účelu zjevně sloužil průvodní návrh stěžovatelův, by bylo zjištěno vhodným dotazem, kdy se konaly první odvody v obvodu Ch-ském. Návrhu tomu nelze upřítí důvodnost, neboť jest nasnadě, že by v případě, kdyby se zjistilo, že se v době útěku stěžovatelova (zda se tak stalo v srpnu 1920, jak stěžovatel uvádí, či, jak z vojenských spisů vyplývá, teprve v říjnu 1920, stejně není doposud vysvětleno) odvody vůbec nekonaly, do jisté míry podporována byla správnost shora uvedeného zodpovídání se stěžovatelova, že se útekem chtěl vyhnouti pouze službě vojenské vůbec a to ze studu před pomluvou obecnstva, že se však v něm neobjevila — pro přečín podle §u 44 bran. zákona podstatná — myšlenka, ujítí právě odvodu. Zjištěním tím mohl by se pak státí i vratkým na původním (ovšem nanejvýš kusém) zodpovídání se stěžovatelově a na dosti problematickém obsahu novinářského článku založený závěr nalézacího soudu, že stěžovatel do ciziny utekl pouze proto, by ušel odvodu. Zamítnutím tohoto průvodního návrhu, týkajícího se okolností, pro bezpečné posouzení zavinění podle prvního případu §u 44 branného zákona nikterak nezávadné, byl stěžovatel zkrácen ve svém právu na obhajobu a bylo již z tohoto důvodu jeho zmatečnou stížností, uplatňující zmatek podle §u 281 čís. 4 tr. ř., vyhověti, odsuzující výrok ohledně prvního případu §u 44 bran. zák. zrušiti a podle §u 5 novely k trestnímu řádu za souhlasu generální prokuratury uznati, jak se stalo.

Naproti tomu nelze přisvědčiti výtce vnitřního rozporu s hlediska §u 281 čís. 5 tr. ř., pokud soud zjistil, že se stěžovatel podařilo uprchnouti z cizineckých legií v listopadu 1924, což poukazuje na nedobrovolný pobyt v cizině, a přes to stěžovatele uznal vinným přečinem podle druhého případu §u 44 branného zákona, předpokládajícího úmyslné a tudíž dobrovolné zdržování se v cizině za tím účelem, by pachatel ušel odvodu. Stížnost přehlíží, že stěžovatel podle rozsudkového zjištění vstoupil dobrovolně do cizinecké legie, že byl odsouzen pouze pro zdržování se v cizině v letech 1921 a 1922; že nikdy netvrdil a v rozsudku též není zjištěno, že by již v této době bylo meškání jeho v cizinecké legii bývalo nedobrovolným; může proto alespoň podle dosavadního stavu věci (o jiné možnosti bude ještě promluveno) vedle toho logicky obstátí zjištění, poukazující na nucený pobyt v cizině pouze

v listopadu 1924, tedy v době, na niž se odsuzující výrok vůbec nevztahuje. Jiných námitek stížnost co do druhého případu Šu 44 bran. zákona nečiní, bylo jí proto v tomto směru jako neodůvodněnou zavrhnouti ve smyslu Šu 4 čis. 2 novely k trestnímu řádu již v zasedání neveřejném.

Přes to však nemůže ani tento odsuzující výrok obstáti před zákonem: První případ Šu 44 bran. zákona (útěk z republiky) je dokonán, když pachatel opustil hranice státu v úmyslu, by ušel odvodní povinnosti; další zdržování se v cizině je samozřejmým důsledkem závadného útěku, je samo sebou v skutkové podstatě prvního případu již obsaženo a nemůže přijíti v úvahu kromě toho ještě jako zvláštní trestný čin. Druhý případ Šu 44 bran. zákona má na mysli takové jednání, kde se pachatel dostal do ciziny způsobem s hlediska branného zákona bezvadným, kde však dodatečně teprve za svého pobytu v cizině pojal úmysl, zdržovati se v cizině na dále za tím účelem, by ušel odvodní povinnosti. Obě skutkové podstaty nemohou v projednávaném případě vedle sebe obstáti a je proto rozsudek právně mylným, pokud uznal vinným stěžovatele v obojích směrech. Bylo proto ve smyslu ustanovení Šu 290 druhé věty tr. ř. i další výrok soudu, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle druhého případu Šu 44 branného zákona, z moci úřední zrušiti a pro nedostatek potřebných zjištění, o nichž bude řeč, vrátiti věc prvé stolici k opětovnému projednání a rozhodnutí.

Na soudě nalézacím bude, by se podle tohoto stavu věci při novém hlavním přelíčení obíral především výlučně zaviněním stěžovatelovým s hlediska prvního případu Šu 44 zákona a tu pak bude třeba po stránce skutkové podrobiti bedlivějšímu zkoumání, jak se stalo prvním výrokem, okolnosti proti stěžovateli svědčící; nutno totiž prve zjistiti, kdy stěžovatel republiku opustil, a kdy se konaly odvodny v Ch-ském obvodu; není tu totiž bezpodstatným, zda prchl do Německa již v srpnu, či teprve v říjnu 1920; neboť: Podle Šu 9 a) vládního nařízení ze dne 31. května 1920, čis. 374 sb. z. a n. měly býti hlavní odvodny provedeny v době od 2. srpna do 15. září 1920. Konaly-li se již v tomto období na Ch-sku odvodny a vzdálil-li se stěžovatel koncem srpna, pak by tu ovšem nebyla vyloučena úvaha, že stěžovatel, vloudiv se do čsl. armády nesprávnými údaji a bez odvodu — což soud objektivně zjišťuje, aniž by se však též zabýval subjektivní stránkou, zdali též obžalovaný, byv připuštěn k činné službě vojenské, s povinností, podrobiti se přes to odvodu, vůbec ještě počítal — a obávaje se případného odhalení tohoto nešvaru, zamýšlel útekem vyhnouti se náležitě mu zákonné odvodní povinnosti; a opačně: mohli by stěžovateli zase prospívat, pokud odvodny v době útěku již ukončeny byly, aneb pokud se snad v té době nekonaly ani odvodny ani přípravy k odvodům — na příklad vyhláškami podle Šu 10 nař. 374 a pod. — ježto by podle toho se zase dalo usuzovati na útěk z příčin jiných, shora již naznačených, a s odvodem nesusouvisejících. V téže spojitosti bude třeba vyšetřiti skutkový podklad v rozsudku povšechně citovaného novinářského článku, neboť z důvodů rozsudkových nevyplývá ani, zda zakládá se zpráva o »odvodní stávce« v roce 1920, vůbec na pravdě, po případě pokud se skutečně udála, zda se stala v téže době, kdy stěžovatel prchl do Německa. I smysl onoho přiznání se stěžovatelova v řízení přípravném, jemuž nalézací soud při-

čítá takovou váhu, vyžaduje náležitěho vysvětlení. Soud nedbal ani důležitěho předpisu Šu 245 tr. ř., že obžalovaný, odchyluje-li se od své dřívější výpovědi, má býti tázán, z které příčiny to činí; vždyť není vyloučeno, že obžalovaný podle mizivě nepatrného obsahu dotyčného protokolu přiznal pouze objektivní skutečnost zmaření odvodu svým útekem, aniž by mu byla dána možnost, záležitost po stránce subjektivní blíže vysvětliti.

Teprve, kdyby soud po náležitém vyšetření a uvažování všech těchto skutečností nedospěl k přesvědčení, že se útěk stal za tím účelem, by stěžovatel ušel odvodu, lze přikročiti k další otázce, zda jednání stěžovatelovo, pokud se zdržoval v cizině, nezahrnuje v sobě snad skutkovou podstatu přečinu podle druhého případu Šu 44 bran. zákona. Tu přicházejí podle obžalovacího spisu v úvahu pouze léta 1921 a 1922 a bude třeba zjistiti, zda stěžovatel po svém útěku do Německa teprve za svého pobytu v cizině si uvědomil, že je odvodem povinen, a zda se pak odhodlal, zdržovati se nadále v cizině za tím účelem, by odvodu ušel. Stěžovatel v tom směru seznal při hlavním přelíčení, že ovšem již v době, kdy ještě u cizinecké legie sloužil, věděl, že je odvodem povinen; není však patrné, kdy a jakým způsobem si to uvědomil — hlavně, zda před koncem roku 1922 či teprve později — a, pak-li před koncem roku 1922, zda nadále zůstal do konce tohoto roku schválně v cizinecké legii, by ušel odvodu, či zda tato jeho další služba v těchto legiích, tedy v letech 1921 a 1922, nebyla snad nedobrovolnou a přihlížejíc k dosti nepřesné poznámce v prvé odstavci rozhodovacích důvodů, že »se mu v listopadu 1924 podařilo z cizinecké legie uprchnouti«, případně vynucenou.

Čís. 2221.

Podmíněné odsouzení (zákon ze dne 17. října 1919, čis. 562 sb. z. a n.

Okolnosti závažné pro povolení (nepovolení) podmíněného odkladu výkonu trestu mladistvým.

(Rozh. ze dne 28. prosince 1925, Zm I 561/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost otce nezletilého obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Hoře Kutné ze dne 15. června 1925, pokud jím byl obžalovaný uznán vinným zločinem veřejného násilí podle Šu 98 písm. a), b) tr. zák., vyhověl však jeho odvolání z výroku, jímž obžalovanému nebyl povolen podmíněný odklad výkonu trestu, napadený výrok zrušil a nalézacímu soudu uložil, by, proveda potřebné šetření o podmíněném odsouzení obžalovaného znova rozhodl. V otázce, o niž tu jde, uvedl v

d ů v o d e c h :

Nalézací soud odepřel obžalovanému podmíněný odklad výkonu trestu s odůvodněním, že obžalovaný jest tělesně i duševně plně vyvi-

nutý, takže mohl předvídati následky svého činu, že byl podle škoini zprávy trestán pro padesát přestupků, jest neposlušný, surový, sprostý a rád se pere, a že soud má vzhledem k tomu za to, že obžalovaný již svou povahou jest náchylným k páčání trestných činů. Než zrušovací soud neshledává podklad, na němž vybudoval nalézací soud svůj výrok o nepřiznání podmíněného odsouzení, dostatečným. Jde o nezletilého pachatele, jenž v době spáchání trestného činu nedosáhl ještě ani šestnáctého roku věku svého. V takovémto případě jest, zejména vzhledem k povaze trestného činu, o který tu jde, potřebí obzvláště pečlivého vyšetření všech okolností, které mohou míti význam pro otázku podmíněného odsouzení. Nalézací soud omezil se prostě na to, že si kromě ostatních obvyklých osobních výkazů, z nichž nelze v projednávaném případě pro otázku podmíněného odsouzení nic čerpati, vyžádal zprávy škol, které obžalovaný navštěvoval. Aby si však sjednal spolehlivý podklad pro řešení této otázky, měl se nalézací soud řídit obdobně směrnicemi, vydanými nařízením ministerstva spravedlnosti ze dne 25. listopadu 1903, Věstník č. 51 pro udělení milosti mladistvým zločincům. Měl tedy nejen pečlivě uvážit způsob a povahu trestného činu, jakož i okolnosti čin provázející, nýbrž vyšetřit a uvážit i jeho pohnutky, prostředí, v němž obžalovaný vyrostl, jeho rodinné poměry, způsob jeho výchovy, působení zevních vlivů na jeho povahu, jakož i jeho celkové chování se nejen před činem, nýbrž i po činu. Ježto nalézací soud tak neučinil a zrušovací soud pokládá vyšetření zmíněných okolností za nezbytné, bylo odvolání otce nezletilého obžalovaného v této příčině vyhověti a rozhodnouti o něm, jak se stalo.

Čís. 2222.

Podmíněné odsouzení (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 562 sb. z. a n.

Podmíněné odsouzení jest ve smyslu §u 2 zákona vyloučeno, i když v dřívějším rozsudku bylo (formálně pochybeně) vysloveno jen v důvodech, že čin byl spáchán z pohnutek nízkých a nečestných; výrok ten nelze přezkoumávat, nabyli-li mocí práva.

(Rozh. ze dne 28. prosince 1925, Zm II 373/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 16. června 1925, pokud jím byl obžalovanému podle §§u 1 a 3 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 562 sb. z. a n. povolen podmíněný odklad výkonu trestu a doba zkušební určena na tři léta, zrušil napadený rozsudkový výrok jako zmatečný a vyslovil, že se obžalovanému podmíněný odklad výkonu trestu nepovoluje.

D ů v o d ý:

Obžalovaný byl rozsudkem okresního soudu v Hodoníně ze 4. června 1920 odsouzen pro přestupek krádeže. V důvodech rozsudku bylo vy-

sloveno, že čin obžalovaného spáchán byl ze ziskuchtivosti, tedy z pohnutky nízké a nečestné. Obžalovaný po vyhlášení rozsudku prohlásil, že se opravných prostředků proti němu vzdává, trest přijímá a příští den nastoupí. V projednávaném případě postavil se nalézací soud na stanovisko, že, jelikož okresní soud v Hodoníně vyslovil se o nízké a nečestné povaze pohnutek jen v důvodech a ne ve výroku rozsudkovém, ač měl prý soudce podle zákona z 18. března 1920, čís. 163 sb. z. a n. rozhodnouti o ztrátě práva volebního výrokem rozsudkovým, odůvodněným v důvodech, neváže mínění hodonínského soudu, nena- byví mocí práva, nalézací soud, jenž nepokládá krádež rozsudkem hodonínským souzenou za čin spáchaný z pohnutek nízkých a nečestných, jenž by tvořil proto překážku ve smyslu §u 2 zák. o podmíněném odsouzení, a proto že tu jsou podmínky §u 1 téhož zákona, povoluje obžalovanému podmíněné odsouzení. Zmateční stížnost veřejného obžalobce, napadající tento výrok pro zmatečnost podle §u 281 čís. 11 tr. ř., jest odůvodněna. Především jest nesprávný názor napadeného rozsudku, že měl prvý soudce podle zákona z 18. března 1920, čís. 163 sb. z. a n. rozhodnouti o ztrátě práva volebního výrokem rozsudkovým. Jelikož krádež byla spáchána v prosinci 1919, tedy ještě za platnosti zákona ze dne 31. ledna 1919, čís. 75 sb. z. a n. v původním znění a šlo o prvé odsouzení pro přestupek, nemohl vůbec hodonínský soudce vysloviti ztrátu práva volebního a musil se omeziti pouze na výrok o nízkých a nečestných pohnutkách. Byť i pak rozsudek byl formálně pochyben potud, že výrok ten nebyl pojat do výroku, nýbrž jen do odůvodnění rozsudku, nebyla by tato formální závada bránila tomu, by se obviněný neopřel proti výroku samému příslušejícím mu opravným prostředkem odvolání. Ježto se opravných prostředků bez výhrady vzdal, vešel i tento výrok, byť i formálně nesprávně vysloven byl jen v důvodech, v moc práva a neměl nalézací soud práva; by znovu samostatně otázku pohnutek dřívějšího činu rozhodoval. Bylo-li však povoláním k tomu soudem rozhodnuto, že prvá krádež obžalovaným spáchaná, spáchána byla z pohnutek nízkých a nečestných, bylo podle §u 2 zák. o podmíněném odsouzení toto vyloučeno, ježto do spáchání nového činu trestného (22. až 23. listopadu 1924) pětiletá lhůta tohoto §u ještě neuplynula. Bylo proto zmateční stížnosti státního zastupitelství vyhověti, napadený výrok jako zmatečný zrušiti a vysloviti, že se obžalovanému podmíněný odklad výkonu trestu nepovoluje.

Čís. 2223.

»Předpisy zvláště vyhlášenými« (§ 335 tr. zák.) jsou jen ty, jež mají sloužiti v prvé řadě neb aspoň mezi jiným též ochraně tělesné bezpečnosti lidí; nespadá sem ani ustanovení §u 459 tr. zák. ani §u 40 honebního zákona pro Čechy.

Zavinění obecního hajného, jenž střelil za šera v neohražené zahradě po kočce, nepřesvědčiv se, není-li v blízkosti člověk.

(Rozh. ze dne 30. prosince 1925, Zm I 638/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Hradci Králové ze dne 18. července 1925, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem proti bezpečnosti života podle §u 335 tr. zák.

Důvody:

Zavinění obžalovaného, spadající pod ustanovení §u 335 tr. zák., spatřuje nalézací soud v tom, že stěžovatel, střeliv za soumraku v blízkosti obytných stavení po kočce, předsevzal čin, o němž již podle jeho přirozených následků, které každý snadno poznati může, mohl nahlédnouti, že se jím může způsobiti nebo zvětšiti nebezpečí pro život, zdraví, nebo tělesnou bezpečnost lidí. Zmateční stížnost obžalovaného, uplatňující důvody zmatečnosti čís. 5 a 9 a) §u 281 tr. ř., vytýká především s hlediska tohoto důvodu zmatečnosti právem, že soud prvě stolice po právní stránce pochybil, odůvodňuje odsuzující výrok též tím, že obžalovanému, jako obecnímu hajnému musilo býti známo, že § 459 tr. zák. pod trestem zapovídá střelení v blízkosti stavení a stodol, a že podle §u 40 honebního zákona pro Čechy ze dne 1. června 1866, čís. 49 z. zák. smí býti kočka osobou k honitbě oprávněnou odstřelena jen tehdy, byla-li přistížena v honebním revíru ve vzdálenosti nejméně 200 sáhů od nejbližšího domu, a že tedy obžalovaný mohl nebezpečnost svého jednání nahlédnouti podle oněch zvláště vyhlášených předpisů. Při tom nalézací soud přehlíží, že právní dosah každého předpisu jest nutně omezen jeho účelem a že proto jako zvláště vyhlášené předpisy s hlediska §u 335 tr. zák. mohou přijíti v úvahu jen takové předpisy, jež mají sloužiti v prvě řadě neb aspoň mezi jiným též ochraně tělesné bezpečnosti lidí. Při tom nutno sice přihlížeti k celkovému účelu předpisu, i k vedlejším účelům vzdálenějším, avšak vyloučiti jest vše, co předpis nemíní postihnouti vzhledem k svému účelu. S tohoto správného stanoviska dlužno přisvědčiti zmateční stížnosti, že na čin obžalovaného nelze vztahovati jako předpisy zvláště vyhlášené ustanovení §u 459 tr. zák. a §u 40 honebního zákona pro Čechy, ježto předpisy těmi má se jednak (§ 459 tr. zák.) zabráňovati nebezpečí ohně střelbou v blízkosti obytných stavení a stodol, jednak zamezovati pánu honitby střelení psů a koček ve vzdálenosti méně než 200 sáhů od nejbližšího domu a to z důvodů ochrany majitelů těchto domácích zvířat, jelikož o zvířatech, jež nejsou dále od stavení vzdálena, zpravidla nelze předpokládati, že by působila škodu v revíru. Nelze proto z uvedených předpisů souditi na zavinění obžalovaného ve směru §u 335 tr. zák., poněvadž tyto předpisy týkají se okolností jiných, s ohrožením lidské bezpečnosti a jeho předvídatelností nesouvisejících. Pokud nalézací soud jednání obžalovaného podřadil ustanovení §u 335 tr. zák. proto, že způsobem shora již uvedeným dopustil se činu, o němž již podle přirozených následků, které každý snadno může poznati, a podle svého povolání mohl nahlédnouti, že se jím může způsobiti nebezpečí pro život, zdraví a tělesnou bezpečnost lidí, vytýká zmateční stížností rozsudku zmatečnost podle §u 281 čís. 5 tr. ř., ježto prý výrok soudu o skutečnostech při správném právním posouzení věci rozhodujících jest neúplný a v podstatném rozporu s obsahem protokolů. Výtky

rozporu rozsudku se spisy stížností v dalších svých vývodech vůbec nedolčuje a nelze proto k ní přihlížeti.

Výtku neúplnosti rozsudku nelze uznati důvodnou, neboť okolnosti, zdůrazněné zmateční stížností, z nichž stížnost se snaží dovoditi, že šlo toliko o nešťastnou náhodu, obžalovaným nezaviněnou, a že obžalovaný nemohl předvídati, že výstřelem přivoděno bude nebezpečí, nemají významu pro posouzení viny obžalovaného s hlediska §u 335 tr. zák. To platí zejména o výtce, že se v napadeném rozsudku nepřihlíží k tomu, že usmrčená Božena S-ová a její matka nebydly v domě obžalovaného, v jehož blízkosti obžalovaný vystřelil, že ve směru výstřelu není cesty a že nehoda se stala na vlastním pozemku obžalovaného, kam nikdo nemá práva vkročiti. Tyto okolnosti nemohou ničeho změnit na správnosti závěrů nalézacího soudu ve směru objektivního a subjektivního zavinění stěžovatelova, když se uváží, že šlo o neohrazenou a tedy skutečně volně přístupnou zahradu, že důsledkem toho vždy byla možnost, že tam někdo — třeba i nepovolaný — vstoupí a že obžalovaný s touto možností mohl a měl též počítati. Je-li tom tak, je bezvýznamnou též další výtku stížnosti, že nalézací soud nevzal v úvahu okolnost, obžalovaným tvrzenou, že děti S-ové přišly k němu pro mléko v 8 hodin a že tudíž obžalovaný v době výstřelu musil předpokládati, že dávno již jsou doma. Nehledíc ani k tomu, že napadený rozsudek po skutkové stránce zjišťuje, že Božena S-ová šla onoho večera s bratry Zdeňkem a Jaroslavem k S-ovým pro mléko k 9. hodině, přehlíží stížnost, že skutková podstata §u 335 tr. zák. předpokládá pouze, že pachatel mohl nahlédnouti, že jeho jednání neb opomenutí jest způsobilé, přivoditi nebo zvětšiti nebezpečí pro život, zdraví, nebo tělesnou bezpečnost lidí vůbec, tedy nikoliv ohrožení určité osoby. Pokud posléze stěžovatel namítá, že soud prvě stolice neuvážil, že obžalovaný dříve, než šel pro pušku, okolí prohlédl a, že, vrátiv se za krátkou chvíli, nemohl očekávati, že v bezovém keři bude Božena S-ová ukryta, stačí připomenouti, že tím sice do jisté míry sám uznává, že za daných okolností bylo jeho povinností, by se přesvědčil o tom, nemůže-li výstřelem někdo býti ohrožen, že však této povinnosti nečinil zadost, když okolí prohlédl, než šel pro pušku, nikoliv však, když se s puškou vrátil, což podle rozsudkového zjištění trvalo 2—3 minuty, v kteréžto době se situace mohla podstatně změnit. Z toho plyne, že tu nejde, jak stěžovatel tvrdí, o nešťastnou náhodu, nýbrž o typický případ střelecké neopatrnosti a že jest správný úsudek nalézacího soudu, že stěžovatel, obecní hajný, vystřeliv ve své neohrazené a tedy volně přístupné zahradě za šera a nepřesvědčiv se bezprostředně před výstřelem, zda v blízkosti nikoho není, dopustil se činu, o němž již podle přirozených následků, které každý snadno poznati může, a podle svého povolání mohl nahlédnouti, že se jím může způsobiti nebezpečí pro život, zdraví a tělesnou bezpečnost lidí. Ježto pak z činu tohoto vzešla smrt Boženy S-ové, podřadil právem nalézací soud jednání stěžovatelovo skutkové podstatě přečinu podle §u 335 tr. zák. Na tom nemohlo by ničeho měniti, kdyby bylo správným stěžovatelovo tvrzení o neposlušnosti a toulavosti usmrčené Boženy S-ové, neboť ani zjištěné spoluzavinění poškozené osoby, ani sbíhající se zavi-

nění třetích osob nesprošťuje pachatele z trestní zodpovědnosti za vlastní nedbalost.

Čís. 2224.

Zásada posledního odstavce §u 51 tr. ř. platí i tam, kde bylo trestní řízení na základě platných ustanovení přeneseno na jiný soud, než soud, příslušný podle místa spáchaného činu; zásada ta platí i pro přezkoumání řízení a rozsudku prvního soudu soudem zrušovacím.

Případy, kdy lze čísti protokoly svědků a t. d., jsou uvedeny v §u 252 tr. ř. výčetno.

Vady ve smyslu §u 344 čis. 9 tr. ř. lze odvozovati jen z doslovu otázek a odpovědí porotců. Věcná správnost formálně bezvadného výroku porotců vymyká se přezkumu zrušovacím soudem.

(Rozh. ze dne 30. prosince 1925, Zm II 388/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost soukromého obžalobce do rozsudku zemského trestního soudu v Brně jako soudu porotního ze dne 20. května 1925, jímž byl obžalovaný podle §u 334 tr. ř. sprostěn z obžaloby pro přečin utržení na cti tiskem podle §§u 1, 3 zák. článku XLI:1914 a pro přečin urážky na cti tiskem podle §u 2 téhož na Slovensku platného zákona.

Důvody:

Napadeným rozsudkem zemského trestního soudu v Brně jako soudu porotního, jemuž věc podle druhého odstavce §u 35 novely o porotních soudech, zákonný článek XIII:1914 byla příkázána usnesením nejvyššího soudu ze dne 9. prosince 1924, č. j. Zm III 478/24, po zrušení osvobozujícího rozsudku sedrie v Bratislavě jako soudu porotního ze dne 2. dubna 1924, byl obžalovaný, když porotci při novém hlavním přelíčení obě hlavní otázky zodpověděli záporně, opět sprostěn ze soukromé obžaloby pro přečiny utržení a urážky na cti tiskem. Proti tomuto sprostujícímu výroku uplatňuje zmateční stížnost soukromého obžalobce číselně důvody zmatečnosti čis. 5 a 9 §u 344 tr. ř. Rozboru jednotlivých výtek zmateční stížnosti dlužno předeslati, že předpis posledního odstavce §u 51 tr. ř. (článek I. al. 5 zák. ze dne 18. prosince 1919, čis. 1 sb. z. a n. z roku 1920), podle něhož, koná-li se trestní řízení pro trestný čin, spáchaný v tuzemsku, u jiného soudu, než u soudu místa spáchaného činu, dlužno použití ustanovení trestního řádu platného u soudu, u něhož se trestní řízení koná, kdežto čin jest posuzovati a trestati podle trestních zákonů, platných v místě spáchaného činu, platí (srv. § 2 prováděcího nař. k cit. zák. ze dne 17. ledna 1920, čis. 38 sb. z. a n.) i v tomto případě, kde trestní řízení bylo na základě platných ustanovení přeneseno na jiný soud, než soud příslušný podle místa spáchaného činu, a že táž zásada má platnost též pro přezkoumání řízení a rozsudku soudu první stolice soudem zrušovacím. Z toho plyne, že, ježto stížnost uplatňuje toliko zmatek rázu formálního, dlužno oprávně-

něnost příslušných výtek zkoumati podle předpisů trestního řádu z roku 1873, platného v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. S hlediska tohoto nelze zmateční stížnosti přiznati oprávnění. Návrh zástupce soukromého obžalobce při hlavním přelíčení ze dne 20. května 1925, by přečteny byly výpovědi svědků z protokolu o hlavním přelíčení před bratislavskou sedrií jako soudem porotním ze dne 31. ledna a 1. února 1923, byl porotním soudem zamítnut právem, neboť podle zápisu protokolu o hlavním přelíčení obhájce jménem obžalovaného prohlásil, že se čtením svědeckých výpovědí v onom protokole obsažených nesouhlasí, takže tu nebylo svolení předpokládaného v §u 252 čis. 4 tr. ř., jelikož druhá strana příslušnému návrhu výslovně odporovala. Že by pak byly bývaly splněny podmínky jednoho z ostatních případů v §u 252 tr. ř. výlučně uvedených, z nichž zákon úchytkou ze zásady přimosti a ústnosti dovoluje předčítati protokoly o výslechu svědků, nebylo ani tvrzeno a ani z obsahu spisů to nevyplývá. Proto nelze v zamítnutí tohoto návrhu spatřovati zmatečnost podle čis. 5 §u 344 tr. ř. K návrhu obhájcovu, by svědci, jichž protokoly podle stěžovatelova návrhu měly býti přečteny, osobně byli předvoláni a vyslechnuti před porotním soudem, se stěžovatel, pokud se týče jeho zástupce nepřipojil a není proto oprávněn ke stížnosti, byl-li dotýčný průvodní návrh obhájcův porotním soudem zamítnut.

V čem spočívá tvrzená nejasnost, pokud se týče rozpor výroku porotců, stížnost bližze nerozvádí. Pokud by vady ty byly spatřovány v tom, že porotci odpověděli k první hlavní otázce záporně 12 hlasy, k druhé otázce hlavní však pouze 10 hlasy, stačí uvést, že vnitřní rozpor, pokud se týče nejasnost výroku porotců nelze odvoditi z toho, že k různým otázkám bylo odpověděno různým počtem hlasů, nýbrž výhradně ze samého obsahu jednotlivých odpovědí. Takového rozporu (nejasnosti) však v projednávaném případě není. Uvádí-li stížnost v této souvislosti, že důsledkem toho, že zamítnut byl stěžovatelův návrh, by byly přečteny svědecké výpovědi, čímž prý byla porušena zásada rovného slyšení stran v trestním řízení, zjednali si porotci na základě neúplných výsledků průvodního řízení nesprávný obraz o celém případě, takže výrok porotců, hledíc k výsledkům průvodního řízení, jest nejasný a sobě odporující, neprovádí stížnost těmito vývodmi uplatňovaného zmateku čis. 9 §u 344 tr. ř. po zákonu, přehlížejíc, že vady ve smyslu tohoto zákonného ustanovení lze odvozovati jen z doslovu otázek a odpovědí porotců k nim, t. j. dokazováním, že tyto pro svůj obsah podle zákonů logického myšlení nemohou vedle sebe obstáti, nikoli však z porovnávání obsahu odpovědi porotců s výsledky hlavního přelíčení. Pokud jde o domnělé porušení zásady rovného slyšení stran, stačí poukázati k tomu, co bylo řečeno při vyřízení důvodu zmatečnosti podle čis. 5 §u 344 tr. ř. Pokud posléze stížnost zdůrazňuje, neprovádějíc tím ovšem žádného z číselně uplatňovaných zmatek, že nejvyšší soud ve svém rozhodnutí ze dne 19. června 1923, č. j. Kr III 324/23 »zjistil«, že porotci, tehdy obžalovaného sprostivší, se v podstatě věci zmýlili, uznávše svým výrokem, že obžalovaný dokázal pravdivost všech skutků a výrazů, obžalobou dotčených, jest uvést, že tu zcela zřejmě nejde o právní názor, vyslovený nejvyšším soudem, o němž by mohlo platiti ustano-

vení Šu 351 odstavec první tr. ř., že při novém hlavním přelíčení, jež soud zrušovací nařídil, nižší soudy jsou vázány názorem právním, na němž se zakládá rozhodnutí soudu zrušovacího, nehledíc ani k tomu, že onen výrok není obsažen v rozhodnutí ze dne 9. prosince 1924, č. j. Zm III 478/24, nařídivším nově hlavní přelíčení, při němž byl vynesen rozsudek nyní napadený, nýbrž v dřívějším rozhodnutí nejvyššího soudu v této trestní věci vydaném dne 19. června 1923, č. j. Kr III 324/23. Formální výtky stížností uplatňované nejsou tudíž opodstatněny. Věcná správnost formelně bezvadného výroku, jímž porotci odpověděli záporně k otázkám viny obžalovaného se týkajícím, vymyká se přezkumu zrušovacím soudem. Bylo proto zmatečnická stížnost jako bezdůvodnou zavrhnouti.

Čís. 2225.

Ochrana známek (zákon ze dne 6. ledna 1890, čís. 19 ř. zák.).

Skutková podstata přečinu ve smyslu §§ 23, 25 zákona nevyžaduje v subjektivním směru, by na straně pachatelově bylo plné vědomí o všech známkách rušebního činu, nýbrž stačí, že měl nebo míti musel v tom směru důvodné pochybnosti; stačíť k »vědomosti zásahu« dolus eventualis.

(Rozh. ze dne 30. prosince 1925, Zm II 400/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmatečnické stížnosti soukromé obžalobkyně do rozsudku krajského soudu v Uh. Hradišti ze dne 8. května 1925, jímž byl obžalovaný podle Šu 259 čís. 3 tr. ř. sprostěn z obžaloby pro přečin podle §§ 23 a 25 zák. ze dne 6. ledna 1890, čís. 19 ř. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmatečnická stížnost uplatňuje důvody zmatečnosti čís. 4, 5 a 9 písm. a) Šu 281 tr. ř. Stížnosti nelze upřítí oprávnění, pokud vytýká rozsudku v první řadě zmatečnost z důvodu čís. 5 Šu 281 tr. ř. proto, že výrok soudu o rozhodných skutečnostech jest neúplný. Nalézací soud, zjistiv, že jak mýdlo, jež obžalovaný prodal Cyrilu M-ovi, tak i mýdlo, nalezené u obžalovaného při domovní prohlídce, bylo opatřeno padělkou ochranné známky, ohledně níž soukromé obžalobkyni přísluší výhradně právo užívání, sprostil obžalovaného z obžaloby pro nedostatek subjektivní skutkové podstaty zažalovaného přečinu, poněvadž nenabyl ani v tom ani v onom případě přesvědčení, že obžalovaný věděl, že mýdlo jest opatřeno napodobenou ochrannou známkou firmy Sch. Tomuto výroku vytýká stěžovatelka neúplnost, kterou spatřuje v tom, že nalézací soud nepřihlížel k tomu, že obžalovaný udal, že kupoval Sch-ovo mýdlo nejdříve od firmy Jiří Sch. přímo, později pak z jejich skladů u Karla F-a, Josefa Z-a a Rudolfa G-a, že však svědek G. seznal, že obžalovaný nekoupil od něho žádného mýdla, svědek Z., že od roku 1921 od něho

mýdla nekoupil, a svědek F., že obžalovaný kromě jedné objednávky v roce 1921 koupil od něho Sch-ovo mýdlo teprve 11. března 1923, tedy až po domovní prohlídce u obžalovaného. Výtka je odůvodněna. Jest sice správně, že nalézací soud v rozhodovacích důvodech uvádí údaje obžalovaného o jeho nákupních pramenech, a výpovědi svědecké na tyto údaje se vztahující. Avšak stížnost vytýká právem, že nevyhovuje předpisům §§ 258 a 270 čís. 5 tr. ř., když soud v důvodech rozsudku uvádí pouze jména svědků a reprodukuje nepropracovaný průvodní materiál, aniž probral a podle jejich vnitřní souvislosti hodnotil veškeré pro určitý závěr důležité výsledky hlavního přelíčení. S tohoto hlediska nutno shledati zmatečnost rozsudku podle čís. 5 Šu 281 tr. ř. v tom, že nalézací soud nehodnotil ony výsledky hlavního přelíčení, jež mohou poukazovati k závěru, že údaje obžalovaného o nabytí a původu zboží se ukázaly nepravdivými a že obžalovaný tají původ zboží, což zajisté není bez významu pro posouzení otázky, zda u obžalovaného právem lze vyloučiti vědomost předpokládanou v §§ 23 a 25 zák. o ochraně známek, to tím spíše, když k náležitosti vědomosti zásahu, vyžadované k skutkové podstatě zažalovaného přečinu po stránce subjektivní, stačí dolus eventualis, t. j. nežádá se, by na straně pachatelově bylo vždy plné vědomí o všech známkách rušebního činu, tedy přímé přesvědčení o tom, že svým jednáním porušuje práva jiné osoby, nýbrž stačí, zjistí-li se, že pachatel v tomto směru měl nebo míti musel důvodné pochybnosti, tedy že počítal s tím, že jeho jednání porušuje cizí právo známkové, a přes to jednal, nezjednav si jistoty, a že by ho nebyla od jednání odvrátila ani jistota o jeho protiprávní povaze získaná. Pro doličený zmatek podle čís. 5 Šu 281 tr. ř. bylo napadený rozsudek zrušiti a podle Šu 288 čís. 3 tr. ř. dále uznati, jak shora uvedeno, aniž bylo třeba zabývati se ostatními vývody zmatečnické stížnosti.

Čís. 2226.

Při sejiti se několika samostatných trestů jest posuzovati přípustnost odvolání ve smyslu Šu 283 tr. ř. ohledně každého trestu zvláště.

I peněžitý trest podle Šu 11 čís. 4 zákona o trestání válečné lichvy ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. jest trestem úplně samostatným.

(Rozh. ze dne 31. prosince 1925, Zm II 305/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací částečně vyhověl a částečně zavrhl zmatečnickou stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 8. dubna 1925, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přečinem předražování podle Šu 7 odstavec třetí zák. ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. a přečinem řetězového obchodu podle Šu 11 čís. 4 téhož zákona, odmítl odvolání obžalovaného z výroku o trestu na svobodě, vyhověl však jeho odvolání z výroku o peněžitém trestu a trest ten snížil. V otázce, o níž tu jde, uvedl v

důvodech:

Obžalovaný podal proti rozsudku odvolání z výroku o trestu. Odvolání to, pokud čelí proti výroku na svobodě, jest nepřipustným, po-

něvadž trest na svobodě nalézacím soudem za použití mimořádného práva zaměnovacího podle §u 260 b) tr. zák. vyměřen byl pod zákonnou trestní sazbou a bylo proto odvolání v tomto směru podle §u 283 tr. ř. odmítnouti. Jde však o otázku, zda při tomto stavu věci není vzhledem k ustanovení §u 283 tr. ř. odvolání nepřipustným i pokud směřuje proti výroku o trestu peněžitém, ač trest ten vyměřen byl v mezích zákonné trestní sazby podle §u 11 čís. 4 zák. o vál. lichvě. Dlužno předeslati, že trest na svobodě a trest peněžitý samy o sobě jsou postaveny sobě úplně na roveň, poněvadž v ustanovení §u 240 tr. zák., jež vypočítává druhy trestů na přečiny a přestupky, uvedeny jsou vedle sebe, aniž by se mezi nimi rozlišovalo jako mezi trestem hlavním a trestem vedlejším. Trest peněžitý může ovšem při tom kterém trestném činu míti povahu trestu pouze vedlejšího, když zákon peněžitého trestu neukládá nuceně, nýbrž když podle volného uvážení soudu trest peněžitý může sice býti uložen vedle trestu na svobodě zákonem nuceně stanoveného, ale nemusí. Ustanovení §u 11 čís. 4 zák. o válečné lichvě stanoví na trestný čin, obžalovanému za vinu kladený, jak trest na svobodě, tak i trest peněžitý. Z toho vyplývá, že i trest peněžitý podle §u 11 čís. 4 zák. o vál. lichvě jest úplně samostatným a že tedy trestný čin, o nějž jde, ohrožuje se dvěma tresty navzájem úplně samostatnými a sobě rovnými. S touto povahou trestů bylo by však neslučitelné, mělo-li by se ustanovení §u 283 tr. ř. vykládati v ten smysl, že v případě, když podle zákona má býti uloženo více trestů úplně samostatných a na sobě nezávislých, jest veškeré právo odvolací vyloučeno, není-li tu, byť i pouze ohledně jednoho z těchto trestů, předpokladů §u 283 tr. ř. Dlužno naopak míti za to, že při sejítí se několika samostatných trestů jest posuzovati právo k odvolání po rozumu §u 283 tr. ř. ohledně každého jednotlivého trestu zvláště, jak bylo stanoveno v §u 51 čís. nař. ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. zák. a v §u 20 zák. ze dne 17. října 1919, čís. 567 sb. z. a n. Z toho důvodu jest však i v souzeném případě odvolání obžalovaného co do výroku o trestu peněžitém, vyměřeném v mezích trestní sazby §u 11 čís. 4 zákona o vál. lichvě, uznati přípustným. Ve věci samé bylo odvolání shledáno důvodným. Jak odvolatel správně vytýká, měl nalézací soud přihlížeti i k tomu, že z jednání obžalovaného nepovstala škoda, ježto podle zjištění rozsudku byly obilí a kukuřice ještě před uskutečněním prodeje zabaveny. Vzhledem k této, jakož i k ostatním nalézacím soudem správně zjištěným okolnostem polehčujícím, z nichž se dá důvodně očekávati, že se obžalovaný polepší, jest použití mimořádného práva zmírňovacího ospravedlněno, a bylo proto odvolání obžalovaného v uvedeném směru vyhověti a trest peněžitý, obžalovanému prvním soudem uložený, za použití §u 266 tr. zák. snížití úměrně jeho zavinění.

Čís. 2227.

Zpronevěra podle §u 183 tr. zák., vyplácel-li úředník okresní zemědělské nemocenské pokladny bez svolení a vědomí její správní komise pro sebe a ostatní úředníky odměny za vícepráce.

Nejde o zpronevěru, když ten, kdo nakládá s penězi mu svěřenými jako s vlastním majetkem, jest si podle svých poměrů vědom toho nebo může bezpečně počítati s tím, že mu bude kdykoliv možno svěřené peníze vrátiti.

Pojmu »přivlastnění (zadržení)« odpovídá každý projev vůle, nakládati s věcí jako s vlastní (způsobem příslušejícím toliko oprávněnému).

»Lstivým předstíráním« (§ 197 tr. zák.) jest každý nepravdivý údaj, jehož nepravdivost nelze poznati bez dalšího rozvážení nebo pátrání.

Jde o podvod, předložil-li úředník (nikoliv člen) okresní zemědělské nemocenské pokladny lékař při poukázce pokladny za tím účelem, by útraty jeho léčení nesla pokladna.

(Rozh. ze dne 31. prosince 1925, Zm II 437/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Jihlavě ze dne 23. prosince 1924, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem zpronevěry podle §§u 183, 184 tr. zák. a zločinem podvodu podle §§u 197, 200 tr. zák., mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmateční stížnost dovolává se předně důvodu zmatečnosti čís. 5 §u 281 tr. ř., snažíc se, pokud jde o zločin podle §u 183 tr. zák., zvrátiti předpoklad nalézacího soudu, že obžalovaný svědomně, bez svolení a vědomí správní komise Okresní zemědělské nemocenské pokladny v T. vyplácel sobě a ostatním úředníkům z prostředků této pokladny odměny za vícepráce. Zevrubné a vyčerpávající úvahy, z kterých nalézací soud dospěl k onomu přesvědčení, jsou v rozsudku obsaženy. Aby otřásla opodstatněností onoho předpokladu a založeného na něm subjektivního zavinění obžalovaného, vytrhává zmateční stížnost z důvodů jednotlivé úvahy a snaží se popírati správnost závěru z nich soudem dovozeného. Tento postup je však nepřipustný již s všeobecného hlediska, poněvadž stížnost z celého logicky navzájem souvisejícího řetězu důkazů, obžalovaného usvědčujících, vypíná jednotlivé články a pouze z nich, bez veškerého vztahu a zřetele na ostatní články chce dospěti k závěru, obžalovanému příznivému. Postup stížnosti je však nepřipustný i s hlediska užšího, ježto závěru z jednotlivých skutečností podle svého volného přesvědčení činiti jest oprávněn toliko nalézací soud a ježto stížnost jest oprávněna závěry ty napadati pouze za podmínek čís. 5 §u 281 tr. ř. Vědomost obžalovaného o tom, že nebyl oprávněn vyplácti sobě a ostatním úředníkům odměny za vícepráce bez svolení správní komise zemědělské pokladny, dovozuje nalézací soud zejména z toho, že byl o svých právech i povinnostech tajemníkem V-em poučen, že věděl z průběhů schůzí představenstva, že představenstvo usnášelo se i o nepatrných poměrně zvýšených požitků úřednictva, že věděl, že veškeré výplaty a odměny za vícepráce musí býti podepsány starostou pokladny; správnost přesvědčení soudu vychází i z dalších soudem zjištěných

skutečností, že obžalovaný vyplácel za vícepráce odměny ve výši, která přesahovala téměř pravidelné služební požitky, že je vyplácel i v případech, kdy dotyčný úředník v kanceláři nebyl vůbec přítomen nebo nepracoval pro zemědělskou pokladnu a že sčítování odměn do knih se nezapisovalo, takže je nebylo lze kontrolovati. Za takových okolností musí arci odpor zmateční stížnosti zůstatí zcela bez úspěchu. Tvrzení její, že se obžalovanému od svědka V-a nedostalo výslovného upozornění, že si musí dátí odměny za práce přes čas schváliti, má proti sobě opačná zjištění rozsudková, podle nichž byl jmenovaným svědkem o svých povinnostech řádně poučen, nehledě k tomu, že nalézací soud stojí na stanovisku, že obžalovanému již usneseními ve schůzích představenstva, při nichž téměř vždy byl přítomen, dostalo se dostatečného poučení, jak si má v úřadě počínati.

Důvod zmatečnosti čís. 9 a) Šu 281 tr. ř. nedolichuje stížnost z valné části po zákonu. Uvádí, že, budou-li zjištěny a řádně oceněny okolnosti, jež byly podrobeny rozboru s hlediska čís. 5 Šu 281 tr. ř., povede to k přesvědčení, že obžalovaný nemohl míti vědomí, že s penězi svěřenými neoprávněně hospodařil a tudíž je za sebou zadržel a sobě přivlastnil. Leč předpoklad ten nenastal, naopak formelní výtky rozsudku činěné shledány byly bezpodstatnými, takže přesvědčení soudu o subjektivní vině obžalovaného dlužno vzíti za podklad. Tvrdí-li stížnost znova, že obžalovaný nebyl o svých povinnostech dostatečně a řádně poučen a že se mohl, třeba neprávem, domnívati, že k výplatám je oprávněn, brojí jen nepřipustně proti formelně bezvadným zjištěním rozsudkovým. Nalézací soud neomezuje se pouze na slovní obrát, že obžalovaný »neoprávněně hospodařil«, nýbrž vyjadřuje se v ten způsob, že obžalovaný s peněžními prostředky zemědělské pokladny, které mu z příčiny jeho úřadu jako vedoucího správce, účetního a pokladníka byly svěřeny, neoprávněně hospodařil, tudíž ve smyslu Šu 181 tr. zák. za sebou zadržel a sobě přivlastnil. V této spojitosti a zejména v souvislosti s ostatním obsahem rozsudku mají slova »neoprávněného hospodaření« smysl zcela nepochybný a nemůže býti řeči o pouhém poměru civilním, zlý úmysl vylučujícím, jaký však nalézací soud vzal za prokázaný. Stížnost namítá, že jde o peníze, tedy o věci zastupitelné a že nemůže přicházeti v úvahu zpronevěra, když pachatel v době spáchání činu byl s to, peníze ty nahraditi; tento případ prý u obžalovaného byl, ježto měl polovici usedlosti. Přisvědčiti možno stížnosti v zásadě, že o zpronevěru nejde, když ten, kdo jako s vlastním majetkem nakládá s penězi mu svěřenými, je si podle svých poměrů vědom toho nebo může bezpečně počítati s tím, že mu bude kdykoli možno svěřené peníze vrátiti. Leč rozsudek nezjišťuje ničeho, co by nasvědčovalo takové možnosti u obžalovaného, a ani obžalovaný svým tvrzením, že měl polovici usedlosti, takové možnosti nedokazuje. Neboť z knihovního lustra vychází, že nemovitosti obžalovaným nabyté s příslušenstvím byly podle odevzdací listiny ze dne 20. dubna 1914 oceněny na 6.965 Kč a že na jeho polovici jeho matky Tekly L-ové 1.500 Kč. Za tohoto stavu majetkového lze těžko za to míti, že obžalovaný měl možnost zpronevěřené peníze kdykoli nahraditi, kdyžž je zjištěno, že jen na vyplacených vícepracích

mu padá k tíži 17.952 Kč, 4.166 Kč 22 h, 10.247 Kč 44 h a když je mu ještě přičítána zpronevěra 1.596 Kč, jež neodvedl nemocnici v T., kromě celé řady dalších ještě menších částek. Uplatňuje-li stížnost, že, pokud jde o tyto menší zpronevěřené částky, jedná se jen o nedopatření při vedení knih, dlužno jí odkázati na to, že nalézací soud tuto již v prvé stolicí přednesenou obhajobu obžalovaného odmítl jako nepravdivou z úvah v rozsudku blíže uvedených, takže její opakování musí zůstatí bez povšimnutí.

Pokud obhájce obžalovaného při zrušovacím líčení s hlediska důvodu čís. 9 a) Šu 281 tr. ř. namítal, že ohledně odměn, jež obžalovaný vyplácel ostatním úředníkům, nemůže býti o zpronevěře vůbec řeči, poněvadž dotyčné peníze ani za sebou nezadržel ani sobě nepřivlastnil, dlužno podotknouti, že podle zákona a ustálené judikatury přivlastnění sobě svěřené věci uvádí se v zákoně vedle zadržení jen jako zvlášť význačný způsob, jímž zadržetí věci za sebou zpravidla dochází výrazu, a že pojmu přivlastnění sobě a tím zároveň i pojmu zadržetí za sebou odpovídá každý projev vůle, nakládati s věcí jako s vlastní, tedy způsobem příslušejícím toliko oprávněnému, který tudíž, přichází-li k místu od někoho, komu věc byla pouze svěřena a přičítá-li se vůli oprávněného, jeví se býti úkonem svémocným a vědomě protiprávním a vystihuje tak plně zákonný pojem zpronevěry. Pokud se posléze obhájce v této souvislosti snažil dovésti i zmatečnost rozsudku podle čís. 5 Šu 281 tr. ř., ač v tom směru rozsudek v písemní zmateční stížnosti napaden nebyl, dlužno vývody ty jako opožděné odmítnouti, ježto k novým, v písemní zmateční stížnosti neobsaženým a teprve při zrušovacím líčení předneseným námitkám lze přihlížeti jen tehdy, jsou-li rázu hmotněprávního, nikoliv však, jsou-li rázu formálněprávního. Odsouzení obžalovaného pro zločin zpronevěry je proto formelně i věcně bezvadné.

Ohledně zločinu podvodu podle §§ 197 a 200 tr. zák. vytýká stížnost, že rozsudek zjišťuje, že obžalovaný Istivě MUDru K-ovi a MUDru K-covi předstíral, že je členem zemědělské nemocenské pokladny, že však v protokolech ani toho ani onoho svědka není řeči o Istivém předstírání, nýbrž jen o tom, že lékaři ti se jen domnívali, že obžalovaný je členem. Na tom však, zda v protokolech jmenovaných svědků je řeč o Istivém předstírání, či nikoli, nezáleží, poněvadž Istivost předstírání je právní pojem, který lze teprve dovésti ze zkoumání a právníkého uvažování zjištěných skutečností. Istivé předstírání záleží pak v tom, že bylo použito prostředků způsobilých, aby někdo byl v omyl uveden a oklamán. Slušíť za Istivé předstírání pokládati vůbec každý nepravdivý údaj, jehož nepravdivost nelze poznati bez dalšího rozvážení neb pátrání. Předložil-li pak obžalovaný MUDru K-ovi poukázky zemědělské pokladny k lékaři za tím účelem, by náklad opravy jeho chrupu nesla tato pokladna, předložil-li dále nebo připustil-li, by byly předloženy MUDru K-covi poukázky zemědělské pokladny k lékaři za tím účelem, by útraty, spojené s jeho léčením tímto lékařem nesla též pokladna, — ačkoli podle vlastního doznání věděl, že takového nároku proti ní nemá, pak již předložením zmíněných poukázek tvrdil lékařům těm nepravdu, totiž že je členem oné nemocenské pokladny, ač jím nebyl, jsa pouze jejím úředníkem, a již tím dopustil se ve smyslu zákona Istivého předstírání, které

bylo nejen způsobilým uvést jmenované lékaře v omyl o poměru obžalovaného ku jmenované pokladně, ale také je v omyl uvedlo, ježto lékaři ti své požadavky v úhrnné částce 1878 Kč účtovali zemědělské pokladně, která tímto penízem škodu na svém majetku utrpěti měla a také utrpěla. Ježto nalézací soud u obžalovaného zjišťuje a po zákonu odvodňuje (§ 270 čís. 5 tr. ř.) podvodný úmysl, nemůže se jednat jen o poměr civilní, takový zlý úmysl vylučující. I výrok, odsuzující obžalovaného pro zločin podvodu, odpovídá tudíž zjištěnému stavu věci a zákonu a nejsou proto uplatňované důvody zmatečnosti čís. 5 a 9 a) §u 281 tr. ř. dány.

Seznamy vypracoval
Dr. JAN BOLOMSKÝ,
tajemník nejvyššího soudu.

Věcný seznam abecední.*)

- Administrativní agenda** viz zneužití moci úřední.
Adresa viz původcovské právo.
Adresáře: požívají ochrany zákona původcovského, nejsou-li jen mechanickou snáškou adres, nýbrž projevuje-li se v jejich uspořádání dle určitých zásad a hledisek duševní činnost redakční (systematika) čís. 1945.
Advokacie viz advokát.
Advokát: jest přitěžující okolností a nelze mu povolití podmíněné odsouzení, po-
 buřoval-li proti republice čís. 2202.
 — v odvolacím řízení pro přestupky může jej zastupovati kandidát advokacie, třebaš neměl kvalifikace §u 6 zák. čís. 40/22 čís. 2209.
Ařekt: vylučuje zlý úmysl, dosáhl-li stupně pomatení smyslů čís. 2020.
 — **duševní:** pokud jest okolností polehčující čís. 2082.
Ařera: benzínová čís. 1980.
Agenda administrativní viz zneužití moci úřední.
Agitátor komunistický viz ochrana republiky (§ 14).
Akce losová viz zpronevěra.
Akceptant viz příjemce.
Akciová společnost viz ochrana známek.
 — — není korporací dle §u 492 tr. zák. čís. 2131.
Aktiva viz úpadek.
Alkohol: jeho výstřední požívání čís. 2130.
Amnestie: z 5. listopadu 1918, čís. 28 sb. z. a n.: ustanovení druhého odstavce §u 2 vztahuje se toliko na případy prominutí trestu podle §u 1; i vyloučení podmíněného odsouzení jest následkem ve smyslu druhého odstavce §u 2 čís. 1913.
 — — i touto amnestií prominuté odsouzení (pro § 98 b) tr. zák.) vylučuje podmíněné odsouzení čís. 2064.
 — z 2. září 1924: nevztahuje se na toho, kdo vyrábí radiotelegrafní (radiotelefonní) zařízení po živnostensku, nýbrž ani na toho, kdo si ojedinele vyrobí, byť i jen jednotlivé součástky a třeba jen k vlastní potřebě. Z amnestie pro přechovávání je vyloučen, kdo byl odsouzen též pro výrobu zařízení, jež přechovával čís. 1943.
 — — nečiní zákaz stíhání závislým na obdržení povolení, nýbrž na požádání o povolení čís. 2178.
Animus iniuriandi viz ochrana republiky (§ 11).
 — — viz též urážka na cti.
Anonymní pisatelství viz urážka na cti.
Antimilitaristická propaganda čís. 2100.
Archy sběrací viz podvod.
Armáda: její samostatným oddílem jest četnictvo čís. 2048.
 — rudá viz ochrana republiky (§ 14).
Assertorní přísaha: překážka dle §u 170 čís. 6 tr. ř. čís. 1999.
Atentát viz ochrana republiky (§ 15).
Automobil viz uškození na těle dle §u 337 tr. zák.
Automobilové oddělení viz zneužití moci úřední.

*) Rozhodnutí, týkající se válečné lichvy (cís. nařízení ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. zák., zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. a zákon ze dne 25. dubna 1924, čís. 80 sb. z. a n.) jsou shrnuta pod heslem: Předražování.

Autor: zásah do práva mu vyhrazeného čís. 1945.
 Autorita úřední viz urážka dle §u 312 tr. zák.
 Autorova právo viz původcovské právo.
 Autorský zákon viz původcovské právo.

Bankovka viz podvod.
 Bankovní úřad viz podvod dle §u 199 d) tr. zák.
 Baterie viz úředník veřejný.
 Bdělost prodavačů viz krádež.
 Benzin viz zneužití moci úřední.
 Benzinová aféra čís. 1980.
 Bezbrannost viz smilstvo násilné.
 Bezelstnost: při užívání známky čís. 1865.
 Bezpečné uschování granátu viz uškození kulposní.
 Bezpečnost těla viz uškození kulposní.
 Bezpečnost života viz uškození kulposní.
 Bezpodmínečný výkon trestu viz odklad trestu podmíněčný.
 — — — viz též ochrana republiky (§ 35).
 Bezprávnost nároku viz násilí dle §u 98 b) tr. zák.
 Bezprostřední moc viz násilí dle §u 96 tr. zák.
 Bezrestná myšlenka viz přípravné jednání.
 — satira viz urážka na cti.
 — é uzamčím viz násilí dle §u 93 tr. zák.
 — zavinění viz uškození dle §u 335 tr. zák.
 Bezrestnost: dle §u 2 c) tr. zák.: předpokládá zrušení nebo aspoň zkalení vědomí čís. 2017.
 — — — afekt vylučuje zlý úmysl, dosáhl-li stupně pomatení smyslů čís. 2020.
 — — — stav po výstředním požití alkoholu není pomatením mysli; pojem »opilství« dle §u 523 tr. zák. jest též jako pojem »úplného opilství« dle §u 2 c) tr. zák.; nezáleží na tom, zda pachatel stav opilství zavinil čís. 2130.
 — — — náchylnost k nervositě a porucha nervová jakožto zjevy rázu neuropatického neodpovídají samy o sobě pojmu »jiného pomatení smyslů« čís. 2174.
 — — — viz též opilost.
 — dle §u 2 e) tr. zák.: omyl v ustanoveních práva civilního (je-li zřízení vnučeného správce pravoplatným) jest omylem skutkovým čís. 1919.
 — — — omyl o bezprávnosti vymáhaného nároku (§ 98 b) tr. zák.) čís. 2019.
 — — — viz též tiskopis.
 — dle §u 2 g) tr. zák.: pojem »neodolatelného donucení« čís. 1847, 1999.
 — — — nestačí rozkaz zaměstnavatele ani, hrozí-li v případě neuposlechnutí propuštění ze služby čís. 1847.
 — — — stačí, představoval-li si pachatel skutečnosti, které po případě při správném jejich pojmání takovými nebyly, tak, že pokládal zničení cizího statku za jediný prostředek k zamezení zániku statku vlastního čís. 1973.
 — — — pokud nezakládá obava před pomstou v případě nesplnění rozkazu ilegální macedonské organizace k vraždě stav nouze čís. 1999.
 — — — obava před ztrátou existence neodpovídá pojmu »neodolatelného donucení« čís. 2070.
 — — — putativní nutná obrana (pojem) čís. 2196.
 — násilného zprotvívení se viz násilí dle §u 81 tr. zák.
 — promlčením viz tamže.
 — udavače viz hra.
 — urážky viz urážka na cti.
 — dle §u 187 tr. zák. viz lítost účinná.
 — dle §u 4 zák. čís. 124/1924 viz urážka tiskem.
 Bezrestný úmysl viz přípravné jednání.

Bezvadně předpoklady viz zmátek čís. 9 a) §u 281 tr. ř.
 — ý výrok viz zmátek čís. 9 §u 344 tr. ř.
 Bezvědění viz smilstvo násilné.
 Bezvýsledné svádění viz pokus.
 Bezvýznamný úkon viz násilí dle §u 98 b) tr. zák.
 Běh věci veřejný viz ochrana republiky (§ 18).
 Biograf viz kino.
 Blahovlnná kritika viz ochrana republiky (§ 14).
 Blanket směnečný viz směnka.
 Blízké nebezpečí viz násilí dle §u 87 tr. zák.
 Bohoslužebný obřad viz náboženství.
 Bona fides viz bezelstnost.
 Boxer: jest zakázanou zbraní čís. 2158.
 Boží Tělo viz náboženství.
 Brami darů viz zneužití moci úřední dle §u 104 tr. zák.
 Branný zákon (ze dne 19. března 1920, čís. 193 sb. z. a n.): první případ §u 44 zákona (útek z republiky) jest dokonán, když pachatel opustí hranice státu; další zdržování se v cizině nespádá pod druhý případ §u 44 zákona čís. 2220.
 Budoucí skutečnosti viz ochrana republiky (§ 18).
 Budova školní viz telegrafie.
 Bůh viz náboženství.
 Buržoasie: výzva k jejímu vraždění čís. 1843.
 Byt viz násilí dle §u 83 tr. zák.
 — viz též předražování.
 Bývalá schovanka viz svědek.
 Causalita viz příčinná spojitost.
 Celá činnost viz spolupachatelství.
 Celá škoda viz lítost účinná.
 Celek porotců viz porota.
 Celkový čin viz spolupachatelství.
 — — — viz též delikty majetkové.
 Celní odbavování: zásilek čís. 2148.
 Celý obor řízení viz příslušnost.
 — výsledek viz spolupachatelství.
 Cena kupní viz zpronevěra.
 — — — viz též podvod.
 — nižší viz podvod.
 — sjednaná viz zpronevěra.
 — značná viz značná cena.
 Cenné papíry viz padělání peněz.
 Censura viz tiskopis.
 Certifikát na maso: padělání čís. 1971.
 Cesse viz postup.
 Cesta viz násilí dle §u 93 tr. zák.
 — oživená viz uškození na těle dle §u 337 tr. zák.
 — veřejná viz úředník veřejný.
 — zakázaná viz úředník veřejný.
 Cestmistr: okres. silničního výboru (na Moravě) jest úředníkem ve smyslu §§u 101, 181 tr. zák. čís. 1928.
 Cestovní pas viz podvod dle §u 199 d) tr. zák.
 Cíl jiný viz urážka tiskem.
 — konečný: komunistického programu čís. 1900.
 — svádění viz pokus.
 Církev metodistická: její propagační přednáška čís. 1952.
 Cít viz ochrana republiky (§ 15).
 Cítace nedostatečná viz rozsudek.
 — nesprávná viz rozsudek.
 Civilní povelky viz úředník veřejný.
 — právo viz bezrestnost dle §u 2 e) tr. zák.

- soud viz litost účinná.
- viz též příslušnost.
- žaloba viz zpronevěra.
- Cizí dílo** viz původcovské právo.
- jmění viz podvod dle §u 201 d) tr. zák.
- majetek: jeho ničení ohněm čís. 1924.
- viz též zhářství.
- jeho poškození viz násilí dle §u 85 a) tr. zák.
- moc viz ochrana republiky (§ 6).
- obor viz okolnosti obecně známé.
- právo viz původcovské právo.
- stát viz ochrana republiky (§ 14).
- statek viz beztresnost.
- věc viz násilí dle §u 85 b) tr. zák.
- zboží viz ochrana známek.
- Cizina** viz ochrana republiky (§ 11, 16, 38).
- viz též branný zákon.
- viz též úpadek.
- viz též vazba.
- Cizinec:** ustanovení §§u 36 a 235 tr. zák. platí i pro obor zák. na ochr. rep.; předpis §u 38 zákona vztahuje se pouze na cizince čís. 2093.
- nelze u něho použítí ustanovení §u 265 tr. ř. pro zločin v cizině spáchaný čís. 2105.
- Cizozemská právní pomoc** viz obžaloba.
- Corpora delicti** viz věci doličné.
- Cvičení ve zbraní** viz ochrana republiky (§ 14).
- Časopis** viz tiskopis.
- viz též urážka tiskem.
- Část aktiv** viz úpadek.
- díla viz původcovské právo.
- obyvatelstva viz ochrana republiky (§ 18).
- projevu viz hodnocení průvodů.
- řeči viz obžaloba.
- viz též zmatek čís. 7, 8 §u 281 tr. ř.
- textu viz tiskopis.
- těla viz násilí dle §u 83 tr. zák.
- viz též zprznění.
- Částečné nevyřízení obžaloby** viz zmatek čís. 7 §u 281 tr. ř.
- sprostění viz zmatek čís. 7 §u 281 tr. ř.
- Části jednotlivé** viz obžaloba.
- spisů viz zmatek.
- Částka stržená** viz maření exekuce.
- vyšší viz podvod.
- Částky upsané** viz podvod.
- Čecha oběsit** viz ochrana republiky (§ 14).
- Čechové** viz ochrana republiky (§ 14).
- Čelo průvodu** viz shromáždění.
- Čepování lihovin** viz úplatkářství.
- Černá kniha** viz útisk.
- Černé jízdy** viz podvod.
- České kino** viz ochrana republiky (§ 14).
- Československá armáda** viz armáda.
- koruna viz podvod dle §u 199 d) tr. zák.
- republika viz ochrana republiky.
- viz též komunistická sirana.
- viz též otázka skutková.
- é továrny viz ochrana republiky (§ 6).
- é vojsko viz zneužití moci úřední.
- viz též urážka dle čl. V.
- ý národ viz ochrana republiky (§ 14).

- ý stát viz ochrana republiky (§ 14).
- Český návštěvník** viz ochrana republiky (§ 14).
- pes viz ochrana republiky (§ 14).
- Čest** viz urážka na cti.
- Četně navšlivená zahrada** viz ochrana republiky (§ 14).
- Četníci** viz urážka na cti.
- Četnictvo:** jest samostatným oddílem čs. armády; o přivolení k stihání jest žádati min. vnitra, nikoliv národní obrany čís. 2048.
- Čin** viz zmatek.
- viz též ochrana republiky (§ 15).
- viz též uškození kulposní.
- celkový viz spolupachatelství.
- viz též delikty majetkové.
- jiný viz svědek.
- ke skutečnému vykonání vedoucí: pojem čís. 1848, 2101.
- — — viz též pokus.
- konkludentní viz násilí dle §u 99 tr. zák.
- na sourozenci viz okolnosti přitěžující.
- nedílný viz litost účinná.
- nepřátelský viz ochrana republiky (§ 14).
- nesprávně kvalifikovaný viz odvolací řízení.
- nevraživý viz svědek.
- nový viz odklad trestu podmíněný.
- obsahový viz tiskopis.
- podle obžaloby viz obžaloba.
- podobný viz zmatek čís. 3 §u 281 tr. ř.
- — — viz též volební právo.
- porotní viz příslušnost.
- souběžný viz souběh.
- smilný viz pohoršení veřejné.
- viz též zprznění.
- trestný viz ochrana republiky (§§ 15, 21).
- — — viz též hra.
- — — viz též zmatek čís. 9 a) §u 281 tr. ř.
- — — ve smyslu §u 170 čís. 1 tr. ř. čís. 2037.
- určitého druhu viz zmatek čís. 9 a) §u 281 tr. ř.
- v cizině spáchaný viz cizinec.
- z pohnutky nízké viz odklad trestu podmíněný.
- Činění pachatelovo** viz ochrana republiky (§ 14).
- Činitel ústavní** viz ochrana republiky (§ 14).
- veřejný viz ochrana republiky (§ 14).
- viz též úplatkářství.
- Činná služba** viz vojín.
- — — viz též ochrana republiky.
- Činnost** viz krádež.
- viz též úpadek.
- organizace viz ochrana republiky (§ 17).
- pachatelova viz ochrana republiky (§ 14).
- — — viz též původcovské právo.
- — — viz též spolupachatelství.
- presidentova viz ochrana republiky (§ 11).
- redakční viz původcovské právo.
- skutečná viz ochrana republiky (§ 17).
- spolupachatelů viz krádež dle §u 174 II. a) tr. zák.
- trestná viz jednotný čin.
- — — viz též spolupachatelství.
- zločinná viz zpronevěra.
- Činy trestné** viz souběh činů trestných.
- — — viz též ochrana republiky (§§ 15, 16).
- Číselné uplatnění zmatku** viz zmateční stížnost.
- Čistě kulposní delikty** viz delikty kulposní.

Článek viz tiskopis.

- viz též ochrana republiky (§ 14).
- **immunisovaný** viz tiskopis.
- **závadný** viz tiskopis.

Člen místní školní rady: je úředníkem čís. 1895.

- **obecního zastupitelstva** viz okolnosti přitěžující.
- — viz též ochrana republiky (§ 35).
- **pokladny** viz podvod.
- **představenstva** viz zpronevěra.
- **správní rady** viz ochrana známek.

Členství v obecní radě viz urážka na cti.

Člověk viz uškození dle §u 337 tr. zák.

Čtení pamětního spisu: o utiskování Němců čís. 1875.

- **protokolu** viz protokol.
- — viz též svědek.

Další dražení viz podvod.

- **dávod** viz zmatek čís. 9 a) §u 281 tr. ř.
- **jízda** viz úředník veřejný.
- **období** viz podvod dle §u 201 a) tr. zák.
- **směnečný příjemce** viz podvod.
- **účinek** viz ochrana republiky (§ 16).

Daň z masa (zák. čís. 262/20): používání padělané váhy při vážení dobytka čís. 1956.

Dané peníze viz zneužití moci úřední.

Daně viz úpadek.

Dání otázek viz otázky porotcům.

- **v obžalobu** viz obžaloba.

Daný případ viz úplatkářství.

Dárce viz podvod.

Darování věci: nezletilec čís. 2065.

Dary: jejich soustředování je »sbíráním« čís. 1936.

- viz též úplatkářství.
- viz též zneužití moci úřední.

Dascalova: vražda čís. 1999.

Data o dodávkách viz ochrana republiky (§ 6).

Datum viz podvod dle §u 199 d) tr. zák.

Dav viz shluknutí.

Dávané znamení viz uškození dle §u 337 tr. zák.

Dávka: z přírůstku hodnoty čís. 2012.

Dávky na Hlučinsku viz ochrana republiky (§ 14).

Delikty kulposní: kulposní spolovina na kulposním deliktu je vyloučena čís. 1975.

- — pokus je vyloučen jen při čistě kulposních deliktech čís. 2076.
- — zásada §u 238 tr. zák. neplatí při oněch přečinech a přestupcích, jejichž skutková podstata předpokládá zlý úmysl nebo vědomí určitého obsahu čís. 2109.
- — čistě kulposním deliktem je přečin §u 486 čís. 2 tr. zák. čís. 2194.
- **majetkové**: na úkor obcí; narovnání (§ 187 tr. zák.) nepodléhá schválení okresní správní komise čís. 1969.
- — jde o pokračování, ne opakování činu, když celkový čin vytryskl z jednoho a téhož rozhodnutí vůle čís. 2072.
- — zůstává jim krádež, i když byla spáchána z pohnutek politických čís. 2180.
- — rozsah škody z majetkového deliktu jest určitý penízem, který jest třeba vynaložiti k opatření náhradního předmětu stejné hodnoty; peníz ten jest stanoviti v platidlech (měřítkách hodnoty), které funkce ty skutečně mají a zastávají čís. 2217.
- **obsahové** viz tiskopis.
- **ohrožovací**: je jim přečin §u 14 čís. 1 zák. na ochr. rep. čís. 1916.

— **verbální**: myšlenky neb pouhý úmysl zůstávají při nich beztrestnými jen, pokud trestný obsah není poznatelným ze slov a doprovázejících je okolností čís. 1900.

Délka zkušební doby viz odklad trestu podmíněný.

Demobilisace viz příslušnost.

Demokraticko-republikánská forma viz ochrana republiky (§ 15).

- — viz též otázka skutková.

Demonstrace viz násilí dle §u 87 tr. zák.

Den památný viz dny památné.

Deputace zaměstnanců: pokud je shromážděním čís. 2174.

Děj viz zmatek.

- viz též tiskopis.
- **skutkový** viz souč.

Dělání zákonů viz parlament.

Dělnice pomocná viz svedení.

Dělníci viz zpronevěra.

- **komunističti** viz komunistický dělník.
- **zastřelení** viz urážka na cti.

Dělnická strana viz urážka na cti.

Dělník stávkokaz viz útisk.

Děloha: její sondování čís. 2207.

Dílo viz původcovské právo.

- viz též ochrana republiky (§ 14).

Diktatura proletariátu viz komunistická strana.

Disciplinární řízení viz kárné řízení.

Dítě: může býti předmětem urážky na cti čís. 1911.

- pokud může býti vyslýcháno jako svědek čís. 2094.
- viz též dohlídka na děti.
- viz též násilí dle §u 96 tr. zák.
- viz též úředník veřejný.
- viz též uškození dle §u 335 tr. zák.
- viz též zprznění.

Dluh viz úpadek.

Dlužník viz úpadek.

- viz též lichva.
- viz též maření exekuce.
- viz též nadržování věřiteli.
- **státní zaměstnanec** viz úpadek.
- **více věřitelů** viz úpadek podvodný.

Dlužníková neschopnost viz úpadek.

- **pohledávka** viz úpadek podvodný.

Dlužníkovy věci: kdo je samostatně vede čís. 1885, 2011, 2123, 2171.

- — viz též úpadek.

Dny památné: jest jim 6. červenec čís. 2185.

Doba viz rozsudek.

- **činu** viz soud.
- **exekuce** viz maření exekuce.
- **k zaplacení dluhů** viz úpadek.
- **lživého předstírání** viz podvod.
- **nosení zbraně** viz zbrojní patent.
- **opomenutí** viz úpadek.
- **postratu** viz vyhnání plodu.
- **promlčení** viz promlčení.
- **voleb** viz ochrana republiky (§ 14).
- **výplaty** viz zpronevěra.
- **zákroku** viz vyhnání plodu.
- **zkušební** viz odklad trestu podmíněný.

Dobrovolné oznámení viz hra.

- **ustoupení** viz tiskopis.

Dobytče nemocné viz podvod.

Dobytčí pas: jeho padělaní čís. 1844.

Dobytek viz podvod dle §u 199 c) tr. zák.
 — neohledaný viz maso neohledané.
 Docílení účinku viz ochrana republiky (§ 16).
 Dodané zboží viz podvod (§ 201 d) tr. zák.).
 Dodatečná přísaha viz svědek.
 Dodatečný důvod viz zneuctění.
 Dodatek viz řízení opravovací.
 Dodatková otázka viz otázka dodatková.
 Dodávání špatných výrobků viz urážka na cti.
 Dodávky vojenské viz ochrana republiky (§ 6).
 Dodržení narovnání viz lítost účinná.
 Dodržení smlouvy viz úpadek.
 Dohled viz dohlídka.
 — úřední viz zneužití moci úřední.
 Dohlédací právo dle §u 15 tr. ř.: nelze rozšiřovati na zrušovací soud z důvodu všeobecného práva dohlédacího; účel §u 77 zák. o organizaci soudů č. 1894.
 Dohlídka na děti (§ 376 tr. zák.): meze povinnosti k dohledu; pokud ji má osoba pracující (otec) č. 2214.
 Dohoda viz zpronevěra.
 — pachatelů viz násilí dle §u 83 tr. zák.
 — předchozí viz spolupachatelství.
 Dohovorení protokolu viz protokol.
 Doklady za účelem oznámení viz násilí dle §u 98 b) tr. zák.
 Dekonané padělání viz padělání peněz.
 Dekonání činu viz ochrana republiky (§ 14, 17).
 — viz též podvod.
 — podvodu viz podvod.
 Doličné věci viz věci doličné.
 Doličování zmatku viz zmatek.
 Dolus viz úmysl.
 — eventualis viz původcovské právo.
 — — viz též ochrana známek.
 — indirectus viz úmysl zlý.
 Doly viz uškození dle §u 337 tr. zák.
 Domácí potřeba viz telegrafie.
 Domek společný viz násilí dle §u 83 tr. zák.
 Domnělé otroctví viz ochrana republiky (§ 14).
 Domov viz násilí dle §u 96 tr. zák.
 Domovní mír viz násilí dle §u 83 tr. zák.
 Domovská obec viz úředník veřejný.
 Donucení neodolatelné viz neodolatelné donucení.
 — — viz též beztrestnost.
 Dopis: zasláný do kasáren č. 1846.
 — vyděračný viz násilí dle §u 98 b) tr. zák.
 Doplnění obžaloby viz obžaloba.
 Doplnky děje viz soud.
 Doplnující usnesení viz usnesení.
 Doprava viz podvod dle §u 199 d) tr. zák.
 — poraněného k lékaři č. 2057.
 — poštovní viz pokus.
 — uhlí viz násilí dle §u 85 c) tr. zák.
 Dopravní prostředek viz prostředek dopravní.
 — úředník: pokud smí odebrati soukromé spolkové legitimace č. 2075.
 Dopravování tiskopisu viz tiskopis.
 Dopravující okolnost viz přípravné jednání.
 Dopuštění vlastníka viz krádež dle §u 174 II. d) tr. zák.
 Dorozumění se pachatelů viz spolupachatelství.
 Doručení: porušení předpisu §u 79 tr. ř. při doručení obsílky k hlavnímu přelíčení č. 1947.

— nemůže-li býti obžaloba v tuzemsku doručena, jest postupovati dle §u 421 tr. ř. č. 2141.
 — obhájce, jenž se účastní hlavního přelíčení v přítomnosti obžalovaného bez plné moci, jest obeslati k odvolacímu líčení č. 2144.
 — den 6. července jest dnem památným; i ohledně něho platí předpisy o nedělich pokud jde o počítání lhát č. 2185.
 Dosah projevu viz hodnocení průvodů.
 Doslov otázek viz zmatek č. 9 §u 344 tr. ř.
 Dostatečná jistota viz podvod.
 Dostavení se k volbě viz ochrana volební svobody.
 Dotčené postřehy viz podvod dle §u 199 a) tr. zák.
 Dovážená valuta viz podvod dle §u 199 d) tr. zák.
 Dovědění se »věrohodně«: pojem č. 2037.
 Dovozování vad viz zmatek č. 9 §u 344 tr. ř.
 Doznání: předpoklady zásady §u 202 tr. ř.; zásada ta platí i v řízení kárném č. 1942.
 Dozor viz úředník veřejný.
 Doživotní žalář viz trest.
 Dráha závodní: jest zpravidla místem veřejným č. 1963.
 Drahotní poměry viz úplatkářství.
 Drátový telegraf viz telegrafie.
 Dráždění viz ochrana republiky (§ 14).
 Dražení viz podvod.
 Drobný zemědělec viz podvod.
 Druh činu viz ochrana republiky (§ 15).
 — viz též zmatek č. 9 a) §u 281 tr. ř.
 — nového činu viz odklad trestu podmíněný.
 — prostředků viz vyhnání plodu.
 Družstvo viz úpadek.
 Držba viz krádež.
 — viz též násilí dle §u 83 tr. zák.
 — zbraně viz zbrojní patent.
 Dřívější odsouzení viz odklad trestu podmíněný.
 — rozsudek viz souběh.
 — — viz též odklad trestu podmíněný.
 Dříví v lese viz krádež dle §u 174 II. c) tr. zák.
 Dachovni viz ochrana republiky (§ 35).
 — viz též náboženství.
 Důkaz pravděpodobnosti viz urážka na cti.
 — pravdy viz urážka na cti.
 Důkazy viz průvody.
 — viz též zmatek.
 Důl viz násilí dle §u 85 c) tr. zák.
 Důležitý případ: k přinucení k svědectví (§ 153 tr. ř.) č. 1984.
 — veřejný zájem viz úplatkářství.
 Dům viz úpadek.
 — viz též násilí dle §u 83 tr. zák.
 Důstojník: M. N. O. je úředníkem č. 1980.
 — vyzvídání jich jmen č. 2037.
 Duševně méněcenná osoba: lze ji sváděti ke křivému svědectví č. 2104.
 Duševní afekt viz okolnosti polehčující.
 — činnost redakční viz původcovské právo.
 — nálada viz ochrana republiky (§ 15).
 — nedospělost viz svedení.
 — vada viz otázky porotcům.
 — vývoj viz svědek.
 Důvěra v pachatele viz zpronevěra.
 — — viz též podvod.
 Důvod: k nespínění manželského slibu č. 2027.
 — kvalifikující čin viz zmatek č. 9 a) §u 281 tr. ř.
 Důvodná obava viz násilí dle §u 98 b) tr. zák.

Důvody exkulpační viz beztrestnost.

- jich nedostatek viz zmátek č. 5 §u 281 tr. ř.
- náboženské: pro odírání vojenské služby č. 2100.
- národnostní viz ochrana republiky (§ 14).
- odmítací viz zmátek č. 1 §u 281 tr. ř.
- rozhodovací viz rozsudek.
- — viz též ochrana republiky (§ 14).
- — viz též zmátek č. 7 §u 281 tr. ř.
- subjektivní viz zmátek č. 5 §u 281 tr. ř.
- — viz též urážka fiskem.
- vyvíňující viz beztrestnost.

Dvě osoby viz ochrana republiky (§ 11).

Dvorský dekret: z 6. června 1838, č. 277 sb. z. s. č. 2034.

Dynastická hymna viz ochrana republiky (§ 14).

Elektrické počítadlo viz krádež.

- ý proud: jeho »krádež« č. 1891.

Enuntiát viz výrok.

Erár: jeho zkrácení udáním nižší ceny č. 2012.

Eventuální otázka viz otázky porotcům.

Exekuce viz maření exekuce.

- viz též úpadek.
- hrozí: pojem č. 1868.
- politická viz úředník veřejný.

Exekuční úkon viz maření exekuce.

- zástavní právo viz maření exekuce.

Exekut viz maření exekuce.

Exekutovo vlastnictví viz maření exekuce.

Existence viz beztrestnost.

- viz též jsoucnost.

Exkulpační důvody viz beztrestnost.

Exportní obchody viz podvod.

- zboží viz podvod dle §u 201 d) tr. zák.

Faktický učební poměr viz svedení.

Fakulta viz znalec.

Falšování viz padělání.

- potravin viz potraviny.

Film: karikující presidenta č. 1921.

Firma: není korporací dle §u 492 tr. zák. č. 2129, 2131.

Fondy: vězeňské č. 1936.

Forma demokraticko-republikánská viz ochrana republiky (§ 14).

- — viz též otázka skutková.
- prodeje viz lichva.
- rozkazovací viz ochrana republiky (§ 14).
- shromažďovací viz shromáždění.
- státu viz ochrana republiky (§ 15).

Formálně bezvadné předpoklady viz zmátek č. 9 a) §u 281 tr. ř.

- neoprávněný výkon viz násilí dle §u 81 tr. zák.
- platný exekuční úkon viz maření exekuce.
- í oprávnění viz úředník veřejný.
- správnost viz zmátek č. 9 §u 344 tr. ř.
- svěřeni viz svedení.
- vadnost výroku porotců viz zmátek č. 6 §u 344 tr. ř.
- zmátek viz zmátek.
- — viz též zrušovací soud.

Formy pobuřování viz ochrana republiky (§ 14).

Fundus instructus: pokud je svěřen pachytý č. 1899.

Funkce peněz viz delikty majetkové.

- veřejná viz urážka na cti.

Funkcionář strany viz urážka na cti.

Fúra viz uškození dle §u 337 tr. zák.

Furie republiky viz ochrana republiky (§ 20).

Fysická osoba viz telegrafy.

Fysické připojení se k davu viz shluknutí.

Gážísta vojenský viz příslušnost.

Generální plinomocník: pokud samostatně vede věci dlužníkovy č. 2171.

Granát: opomenutí náležitě jej uschovatí a zajistiti před výbuchem č. 2078.

Hájení se obžalovaného viz hodnocení průvodů.

Hanlivá slova viz ochrana republiky (§ 14).

Hanobení: pojem č. 1845, 1860, 1873, 1875, 1890, 1959, 2163.

- viz též ochrana republiky (§ 14).
- jednotlivce viz ochrana republiky (§ 14).
- paušální viz ochrana republiky (§ 14).
- státu viz ochrana republiky (§ 14).
- surové viz ochrana republiky (§ 14).
- štvavé viz ochrana republiky (§ 14).
- tendenční viz ochrana republiky (§ 14).

Hazardní hra viz hra.

Hesla viz okolnosti obecně známé.

Hlásání: komunistických zásad č. 1994.

Hlasitý výrok viz ochrana republiky (§ 39).

Hlasy různé viz porota.

Hlavní otázka viz otázka hlavní.

- pachatel viz spoluvina.
- přelíčení: před samosoudcem, ač podán odpor č. 1912.
- — byl-li při něm uražen obžalovaný spoluobžalovaným č. 1934.
- — porušení předpisu §u 79 tr. ř., nebyla-li obsílka k němu řádně doručena č. 1947.
- — čtení zápisu o místním ohledání předsevatém předsedou č. 1970.
- — nedohotovění protokolu o hlavním přelíčení v době, kdy počala lhůta k zmáteční stížnosti č. 1999.
- — s hlediska §u 238 tr. ř. stačí, bylo-li o návrzích rozhodnuto před ukončením hlavního přelíčení č. 1999.
- — pokud při odročeném nelze použiti §u 46 tr. ř. č. 2046.
- — změny (doplňky) skutkového děje (doby činu) při něm se vyskytnuvší č. 2165.
- — i k skutečností, obecně známým jest přihlížení a v rozhodovacích důvodech je zjistiti č. 2181.
- — při obnoveném smí se účastniti soudce, který spolurozhodoval při povolání obnovy č. 2199.
- — viz též obhájce.
- — viz též obžalovec.
- — viz též účastník soukromý.
- — viz též veřejnost.
- — obnovené viz hlavní přelíčení.
- — přísaha při něm viz svědek.

Hledisko napadeného viz násilí dle §u 98 b) tr. zák.

Hluboce zakořeněné nepřátelství viz svědek.

Hluboký spánek viz smilstvo násilné.

Hlučínsko viz ochrana republiky (§ 14).

- jeho inkorporace č. 2051.

Hluchota viz uškození dle §u 337 tr. zák.

Hmotně právní kvalifikace viz příslušnost.

- ý prospěch viz násilí dle §u 98 b) tr. zák.

Hnutí mysli viz okolnosti polehčující.

Hodina nového líčení: její nesprávné vyhlášení č. 2046.

Hodnocení průvodů (§ 258 tr. ř.): závadnost výroku, proneseného za rozhovoru, dlužno posuzovati dle smyslu a spojitosti celého rozhovoru č. 1976.

- — kdy se soud může odchýliti od konečných závěrů znaleců č. 2013.

- — pokud se může odvolací soud uchýlit od zjištění prvního soudu č. 2028.
- — zjištění, že zevně sběhla se věc tak, jak tvrdí obžalovaný, nevyklučuje zjištění, že vnitřní stránka děje byla jinou, než se hájí obžalovaný č. 2037.
- — pojem »okolností obecně známých«; netřeba je dokazovati; nejsou jimi nahodilé vědomosti soudcovy z oboru jemu cizího č. 2044.
- — kdy jest vyšetřiti pověst svědka č. 2082.
- — odchýlení se od posudku znalců č. 2110.
- — při zkoumání smyslu, směru a dosahu projevu jest dbáti nejen slovního znění, (části projevu), nýbrž i vnitřní souvislosti č. 2154.
- — bylo-li proneseno více výroků v těsné souvislosti, nemusely býti proneseny se stejným zámyslem č. 2163.
- — zvláštní okolnosti případu a poměry mohou i jednání nezávadnému dodat závadný ráz č. 2168.
- — proti posudku (fakulty) nelze odchylný náhled rozsudku opírat o okolnosti obecně známé a zkušenosti soudců č. 2207.

Hodnocení výsledků viz z matek č. 5 §u 281 tr. ř.

Hodnota viz delikty majetkové.

- viz též lichva.
- viz též podvod.
- daru viz úplatkářství.
- peněz viz úplatkářství.
- skutečná viz maření exekuce.

Hojení se poškozeného viz lítost účinná.

Horká voda viz uškození dle §u 335 tr. zák.

Hornická péče sociální viz zpronevěra.

Hospodaření obchodní viz podvod dle §u 199 d) tr. zák.

Hospodářská situace viz ochrana republiky (§ 35).

- závislost viz svedení.
- ý podnik: není korporací dle §u 492 tr. zák. č. 2131.

Hosté v místnosti viz ochrana republiky (§ 39).

Hostinská místnost viz ochrana republiky (§ 39).

- zahrada viz ochrana republiky (§ 39).

Hotové peníze viz zpronevěra.

Hovor viz ochrana republiky (§ 39).

Hra zakázaná (§ 522 tr. zák.): beztrestnost uvažuje není závislou na tom, že se oznámení stalo dobrovolně; stačí oznámení, jímž chtěl pachatel od sebe odvrátiti podezření z jiného trestného činu č. 2133.

Hraní hymny viz ochrana republiky (§ 14).

Hranice státu viz branný zákon.

- věku viz svědek.
- vlastnictví viz úředník veřejný.

Hrnc s horkou vodou viz uškození dle §u 335 tr. zák.

Hrob viz náboženství.

Hromadné uvádění viz ochrana republiky (§ 14).

Hrozba starosty viz útisk.

Hrozba zastřelením viz násilí dle §u 99 tr. zák.

Hrozící exekuce: pojem č. 1868.

Hrubá neslušnost viz ochrana republiky (§ 20).

Hrubé porušení mravnosti viz pohoršení veřejné.

Hrubé zneuctivající projev: pojem č. 1861.

Husův svátek: jest památným dnem č. 2185.

Hyena viz ochrana republiky (§ 14).

Hymna německá viz ochrana republiky (§ 14).

- rakouská viz ochrana republiky (§ 14).

Hysterická osoba viz podvod dle §u 199 a) tr. zák.

Chodec viz uškození dle §u 337 tr. zák.

Chování: Cechů ve světové válce č. 1959.

Chování neslušné viz náboženství.

- — viz též urážka dle §u 312 tr. zák.
  - — nezdvořilé viz urážka dle §u 312 tr. zák.
- Chráněná známka** viz ochrana známek.
- ý pořádek viz mir v republice.
- Chrást řepný** viz krádež.
- Chudinská péče** viz úředník veřejný.

Idea osvobození viz ochrana republiky (§ 14).

Ideální souběh viz souběh.

Illegální n. cedonská organizace: obava před její pomstou č. 1999.

Immunisovaný článek viz tiskopis.

Immunita (§ 24 ústavní listiny): jest jí chráněno pouze sepsání, nikoliv uveřejnění závadného článku poslancem redaktorem č. 2138.

Individuelně neurčitý čin viz ochrana republiky (§ 15).

Injurie reální viz urážka skutkem.

Inkorporace: Hlučinska č. 2051.

Inkoust viz tiskopis.

Inkrimovaný výrok viz závadný výrok.

Insolvence viz neschopnost k placení.

Intelektuální původce viz spoluvina.

- — viz též vražda.

Interpelace viz tiskopis.

Jakákoliv vzdálenost viz tiskopis.

Jan Hus viz Hus.

Jasně uvědomění si následků viz okolnosti polehčující.

Jeden věřitel viz úpadek podvodný.

- zákon viz z matek č. 10 §u 281 tr. ř.

Jediná osoba viz ochrana republiky (§ 39).

Jedna osoba viz ochrana republiky (§ 18).

Jednání viz uškození kulposní.

- ke skutečnému vykonání viz pokus.
- konkrétní viz svědek.
- lstivé viz podvod.
- neopatrné viz uškození kulposní.
- nezávadné viz hodnocení průvodů.
- právní viz zpronevěra.
- prezidentovo viz ochrana republiky (§ 11).
- protiprávné viz násilí dle §u 93 tr. zák.
- přípravné viz přípravné jednání.
- smilné: pojem č. 2135.
- smírčí: starostovo v záležitosti urážek na cti č. 1878.
- svémocné viz násilí dle §u 93 tr. zák.
- úmyslné viz původcovské právo.
- ústavních činitelů viz ochrana republiky (§ 14).
- úvěrní viz lichva.
- ve sněmu viz tiskopis.
- vědomě viz telegrafy.
- z nouze viz podvod dle §u 199 d) tr. zák.
- závadné viz shromáždění.
- zlomyslné viz násilí dle §u 87 tr. zák.

Jednatel bez příkazu viz úpadek.

Jedno rozhodnutí vůle viz delikty majetkové.

Jednoduchý opis listiny viz podvod.

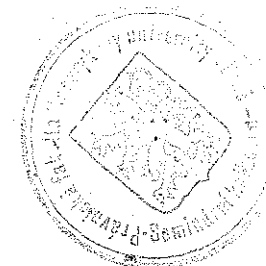
Jednotlivá podmínka viz příčinná spojitost.

Jednotlivé části viz obžaloba.

- — spisové viz z matek.
- počiny viz spolupachatelství.
- složky veřejného života viz ochrana republiky (§ 14).
- součástky viz telegrafy.
- í porotci viz porota.

— ý obvod viz ochrana republiky (§ 14).
 — zásah viz krádež.
Jednotlivec: jeho hanobení čís. 1890.
Jednotná sazba viz trest.
 — é vyřízení viz souběh.
 — ý čin viz lítost účinná.
 — zločin: jde o pokračování v trestné činnosti, dopustil-li se pachatel více činů, které jsou provedením jednoho a téhož zločinného rozhodnutí čís. 2072.
Jedno zločinné rozhodnutí viz jednotný zločin.
Jeho strana viz urážka tiskem.
Jiná osoba viz zprznění.
 — — viz též ochrana republiky (§ 14).
 — strana viz urážka na cti.
 — stránka děje viz hodnocení průvodů.
 — věc viz zprznění.
 — — viz též maření exekuce.
Jiné místo viz maření exekuce.
 — oddělení viz zneužití moci úřední.
 — pomatení sn.yslů viz beztrestnost dle §u 2 c) tr. zák.
 — ý cíl viz urážka tiskem.
 — čin viz svědek.
 — — nepřátelský viz ochrana republiky (§ 14).
 — soud viz příslušnost.
 — úmysl viz zmatek čís. 5 §u 281 tr. ř.
 — způsob vyhrůžky viz násilí dle §u 99 tr. zák.
Jinaká nepravá tvářnost viz podvod dle §u 201 d) tr. zák.
 — é překážení: v užívání osobní svobody čís. 2036.
 — rozšiřování viz ochrana republiky (§ 18).
Jistota viz lítost účinná.
 — viz též podvod.
Jízda viz úředník veřejný.
 — automobilem viz uškození dle §u 337 tr. zák.
 — rychlá viz uškození na těle.
 — y soferů na černo viz podvod.
Jména důstojníků viz ochrana republiky (§ 6).
Jméno republiky viz ochrana republiky (§ 20).
Jmenování výslovně viz urážka na cti.
Jmění viz úpadek.
 — cizí viz podvod dle §u 201 d) tr. zák.
 — dlužníkově viz úpadek.
 — pachatelově viz lítost účinná.
 — v cizině viz úpadek.
Jsoucí závazek viz úpadek.
Jsoucnost cizího práva viz původcovské právo.
 — oprávněné zřízeného telegrafu viz telegrafie.
Kámen viz násilí dle §u 87 tr. zák.
Kancelář sněmovní viz tiskopis.
Kancelář zaměstnavatelova viz ochrana republiky (§ 39).
Kandidát advokacie viz advokát.
Kandidátní listina viz útlisk.
Kapesní zájem viz úředník veřejný.
Kaplička viz náboženství.
Karikatura: presidenta republiky čís. 1921.
Kárné řízení: i pro ně platí zásada §u 202 tr. ř. a ustanovení §u 153 tr. ř. čís. 1942.
Karpatoruský lid viz ochrana republiky (§ 14).
Kartáčový otisk viz tiskopis.
Kasační líčení viz zrušovací soud.
Kasační soud viz zrušovací soud.
Kasárna viz ochrana republiky (§ 21).
Katolické obyvatelstvo viz ochrana republiky (§ 11).

Kino: pranýřování návštěvníků čís. 1923.
Kladená důvěra viz zpronevěra.
Kladení otázek viz otázky porotcům.
Kladná odpověď viz porota.
 — é zodpovězení otázek viz otázky porotcům.
Klamání viz padělání veřejné listiny.
Klíč od schránky viz uškození kulposní.
Klidné soužití viz ochrana republiky (§ 14).
Klíštky viz lékař.
Kluziště viz ochrana republiky (§ 14).
Kmen armády viz ochrana republiky (§ 14).
Kmetický senát viz urážka tiskem.
 — soud viz urážka tiskem.
Kněz viz náboženství.
Kniha černá viz útlisk.
Knihy obchodníkovy viz úpadek.
Komedie viz ochrana republiky (§ 11).
Komise obecní viz ochrana republiky (§ 28).
 — policejní viz úředník veřejný.
 — stavební viz úředník veřejný.
 — volební viz ochrana volební svobody.
Komisionářská nota viz nota komisionářská.
Kompetence jiného viz zneužití moci úřední.
 — — viz též příslušnost.
 — úřadu viz zneužití moci úřední.
Komunista viz ochrana republiky (§ 15).
Komunistická mládež viz ochrana republiky (§§ 14, 17).
 — organizace viz organizace komunistická.
 — strana: její program obsahuje jako konečný cíl ozbrojenou vzpouru za účelem nastolení diktatury proletariátu, tedy násilnou změnu ústavy Čs. republiky čís. 1900.
 — é zásady: hlásání jich mládeži čís. 1994.
 — ý agitátor: viz ochrana republiky (§ 14).
 — program viz ochrana republiky (§ 15).
 — řečník: při výkladu jeho projevu jest přihlížeti i k programu strany čís. 1900.
 — — upozorňování jim nováčků-komunistů čís. 2162.
Komunističtí dělníci: výzva k nim, by se zbratřili se stejně smýšlejícími nepřáteli čís. 1922.
Konání služby viz úředník veřejný.
 — úřadu viz zneužití moci úřední.
Konečný úmysl viz maření exekuce.
 — závěr viz hodnocení průvodů.
Konfiskace majetku viz odnímání majetku.
Konkludentní čin viz násilí dle §u 99 tr. zák.
Konkretisování skutku viz ochrana republiky (§ 14).
Konkretní jednání viz svědek.
 — nebezpečí výsledku viz ochrana republiky (§ 18).
 — počínání viz svědek.
 — případ viz odklad trestu podmíněný.
 — úkon exekuční viz maření exekuce.
Konkurence viz souběh.
Konkurs viz úpadek.
Kontrolní otázka viz otázky porotcům.
Kontrolor nemocenské pokladny viz úředník veřejný.
Korporace dle §u 492 tr. zák.: není jí obchodní (průmyslový) podnik (firma) čís. 2129.
 — ani byl-li prohlášen za všeužitečný čís. 2131.
 — veřejná viz urážka na cti.
Koruna československá viz československá koruna.

- Koupě podezřelé věci (§ 477 tr. zák.):** vyžaduje objektivní podezřelost kupované věci; stačí, je-li původ věci nejistým; subjektivní stránka; nabytí vojenských zbraní čís. 212.
- **zpětná viz lichva.**
- Krádež (§ 171 tr. zák.):** pokud trháni řepného chřastu na poli jest polním pychem čís. 1849.
- pokus, vstoupil-li pachatel do obchodu v úmyslu provésti krádež, avšak nevyvinul tam žádné další činnosti pro bdělost prodavačů čís. 1872.
  - jde o podvod (ne krádež), bylo-li připevněním svorky na elektrickém počítadle zabráněno, aby proud jím neprocházel čís. 1891.
  - pojem »odněti pro svůj užitek«; nevyžaduje úmyslu obohatiti se čís. 1981.
  - protiprávní držba pachatelova končí jeho odsouzením pro krádež; odstranil-li znovu věc, která byla předmětem prvního odsuzujícího rozsudku, dopustil se nové krádeže čís. 2000.
  - pokud není krádeží, odcizil-li pachatel věc osobě, které ji dal jako nezletilec bez schválení poručenstva čís. 2065.
  - pojem »užitku«; nezáleží na tom, jakým způsobem pachatel s věcí naloží a zda se jí obohatí čís. 2086, 2169;
  - zůstává deliktem majetkovým, i když byla spáchána z pohnutek politických čís. 2180;
  - rozsah škody jest určití penízem, který jest třeba vynaložiti k opatření náhradního předmětu stejné hodnoty čís. 2217.
  - **dle §u 174 II. a) tr. zák.:** byl-li úmysl jednoho ze spoluzlodějí omezen pouze a výhradně na krádež věci původně zamýšlených, neodpovídá za výsledek činnosti ostatních spolupachatelů, jim nezamýšlený čís. 1933.
  - je-li činnost spolupachatelů nesena a proniknuta týmž zlým společným úmyslem, nezáleží na tom, zda spolupůsobili zároveň při každém jednotlivém zlodějském zásahu, či zda jednou zasáhl ten a po druhé onen čís. 1981.
  - nepředpokládá předchozí dchodu ani výslovné dorozumění se pachatelů čís. 2086.
  - pokusilo-li se několik trestanců o společný útěk z věznice, dopustili se společenské krádeže (ne zpronevěry) trestaneckých šatů, jež měli na sobě čís. 2086.
  - **dle §u 174 II. d) tr. zák.:** kvalifikace krádeže dříví v lese je vyloučena, zdržuje-li se pachatel v lese s dopuštěním a vůlí vlastníka čís. 2040.
  - **dle §u 175 I. b) tr. zák.:** stačí, že byla krádež spáchána na předmětu uvedeném v §u 85 c) tr. zák.; netřeba, aby byla spojena též se zvláštním nebezpečím zmaření (stížení) jeho účelu čís. 2026.
  - **společenská viz krádež dle §u 174 II. a) tr. zák.**
  - **v rodině (§ 463 tr. zák.):** nerozeznává mezi sourozenci plnorodými a polo-rodými čís. 2065.
  - viz též podílnictví.
- Kraj viz ochrana republiky (§ 18).**
- Krám viz násilí dle §u 93 tr. zák.**
- Kritika: účelu vzniku státu čís. 2033.**
- málo blahovola čís. 2163.
  - nevylučuje urážku na cti čís. 2186.
  - vojenského života čís. 1846.
- Kromobyčejné oživení: cesty čís. 1927.**
- Kruhy poslanecké viz ochrana republiky (§ 14).**
- **společenské viz urážka na cti.**
- Krytí pohledávky viz podvod.**
- věřitelů viz úpadek.
- Křivé svědectví viz podvod dle §u 199 a) tr. zák.**
- Kříž viz náboženství.**
- Kulposní delikty viz delikty kulposní.**
- **spoluvina viz spoluvina.**
  - **uškození viz uškození kulposní.**
- Kult viz shromáždění.**

- Kupitel viz zpronevěra.**
- viz též ochrana známek.
- Kupní cena viz zpronevěra.**
- viz též podvod.
  - **smlouva viz úpadek.**
- Kupovaná věc viz koupě podezřelé věci.**
- Kusé přečtení výsledku viz porota.**
- Kvalifikace: dle §u 6 zák. čís. 40/22 čís. 2209.**
- **činu viz obžaloba.**
  - viz též příslušnost.
  - **hmotněprávní viz příslušnost.**
  - **krádeže viz krádež.**
  - **nesprávná viz odvolací řízení.**
  - **právní viz obžaloba.**
  - **vyšší viz podvod.**
  - **zákonná viz rozsudek.**
- Kvalifikující důvod viz zmatek čís. 9 a) §u 281 tr. ř.**
- Květiny viz ochrana republiky (§ 11).**
- Kvota vyrovnací viz úpadek.**
- Látka škodlivá viz vyhnání plodu.**
- Lavice porotců viz porota.**
- Léčební náklady: patří k nim náklady dopravy poraněného k lékaři čís. 2057.**
- Legie: jsou dosud samostatným oddílem čs. vojska čís. 2097.**
- Legitimace spolkové viz úředník veřejný.**
- Lehké uškození viz uškození na těle.**
- Lehkomyslné užívání úvěru viz úpadek.**
- Lehkomyslnost: pojem čís. 2112.**
- Lékař: doprava poraněného k němu čís. 2057.**
- **ošetřující viz lékař.**
  - **provinění se nevědomostí (§ 356 tr. zák.):** zodpovědnost ošetřujícího lékaře v poměru k pacientovi jest omezena způsobem v §§ech 356—358 tr. zák. vytknutým; zavinění při sondování dělohy klíšťkami čís. 2207.
  - viz též podvod.
- Lékařská prohlídka viz uškození dle §u 431 tr. zák.**
- Les viz krádež dle §u 174 d) tr. zák.**
- Lesní orgán viz úředník veřejný.**
- Lest viz násilí dle §u 96 tr. zák.**
- viz též podvod.
- Letáky viz tiskopis.**
- viz též ochrana republiky (§ 15).
  - viz též pokus.
- Letecké oddělení viz zneužití moci úřední.**
- Lhůta: §u 222 tr. ř. čís. 2100.**
- **§u 2 zák. čís. 562/19 viz odklad trestu podmíněný.**
  - **k zmateční stížnosti viz tamže.**
- Lhůty: den 6. července je dnem památným; i ohledně něho platí předpisy o nedělich pokud jde o počítání lhůt čís. 2185.**
- Ličení viz hlavní přeličení.**
- **nové viz obžaloba.**
  - **poměrů ve státě viz ochrana republiky (§ 14).**
  - **zrušovací viz zrušovací soud.**
- Lid karpatoruský viz ochrana republiky (§ 14).**
- Lidé oživující cestu viz uškození dle §u 337 tr. zák.**
- Lidové obyčeje viz shromáždění.**
- **zvyky viz shromáždění.**
- Lidské zdraví viz potravina.**
- Lihoviny: přestoupení zákazu je čepovati čís. 1949.**
- Lichva (cis. nař. ze dne 12. října 1914, čís. 275 ř. zák.):** sprostředkování zápůjček čís. 1854.

- subjektivní stránka přečinu Šu 2 čis. 1; méně příznivé majetkové poměry nejsou »tisně« čis. 1854, 2147.
- pojmy »tisně« a »vykořisťování tisně«; jsou to jednak pojmy právní, jednak jsou výrazem pro určitý skutečný stav; zákon chrání i osoby zkušené a toho, kdo potřebuje peněz do obchodu čis. 1904.
- pojem »po živnostensku« (§ 4 odst. 1 zákona); podkladem lichvy úvěrové (§§ 1—3 zákona) jest právní jednání úvěrní v neširším smyslu; spadá sem i peněžní zápůjčka zastřená formou prodeje věci s právem zpětné její koupě čis. 1986.
- k skutkové podstatě úvěrové lichvy se nevyhledává, by pachatel sám odměnu žádal; pojem »nápadného poměru hodnot« je relativní; dlužno tu přihlížeti k okolnostem případu, ku platební způsobilosti dlužníků a k pachatelovu risiku čis. 2053.
- tiseň nemusí býti trvalou; pojmy: »tiseň«, »nápadný nepoměr hodnot« a »lehkomyslnost« čis. 2112.
- k pojmu »tisně«; stačí i pomíjející naléhavá peněžní nesnáž; spoluvina (subjektivní stránka) čis. 2147.
- úvěrová viz lichva.
- válečná viz předražování.
- Listek ohlašovací:** jeho padělání čis. 2160.
- **traťový:** jeho padělání čis. 1983.
- Listina jiného** viz ochrana volební svobody.
- **kandidátní** viz útkisk.
- **soukromá:** její padělání viz podvod dle Šu 201 a) tr. zák.
- **úřední** viz zneužití moci úřední.
- **veřejná:** jest jí seznam v cestovním pase o dovážených valutách čis. 1867.
- — i certifikát na maso čis. 1971.
- — i traťový listek železniční čis. 1983.
- — její sdělení »proti své povinnosti« čis. 2030.
- — její zničení čis. 2030.
- — **jednoduchý opis** viz podvod.
- — její padělání viz podvod dle Šu 199 d) tr. zák.
- — viz též padělání veřejné listiny dle Šu 320 f) tr. zák.
- — — viz též zneužití moci úřední.
- **volební** viz ochrana volební svobody.
- Literární dílo** viz původcovské právo.
- Litost účinná** (§ 187 tr. zák.): vedoucího státního zástupce dlužno považovati za »vrchnost« bez rozdílu, jakým způsobem a při jaké příležitosti se dověděl o trestném činu a pachateli čis. 1893.
- — »vrchností« není přednosta okresního civilního soudu čis. 1903.
- — jest jí však přednosta okresního soudu čis. 1930.
- — nelze-li jednání, tvořící jednotný a nedílný čin, rozčleniti ve více samostatných, na sobě neodvislých počinů, lze vysloviti beztrestnost jen, byla-li včas nahrazena všechna škoda čis. 1930.
- — k vyloučení beztrestnosti není třeba, by vrchnost měla již určitou vědomost o vině pachatelově; stačí i vzdálené, pŕtahy odůvodněné podezření čis. 1930.
- — jde-li o majetkové delikty, spáchané na úkor obcí, nepodléhá smír pachatelův s obcí schválení okresní správní komise čis. 1969.
- — zákon nežádá poskytnutí jistoty, že pachatel narovnání dodrží čis. 1969.
- — pouhá ochota k náhradě škody nebo pouhé pachatelovo svolení, odcizenou věc si odebrati, není skutečnou náhradou škody čis. 2000.
- — předpokládá včasnou náhradu celé škody; nestačí okolnost, že se poškozený může s úspěchem hojiti na jmění pachatelově, ani zajištění pohledávky na jeho jmění čis. 2014.
- — dlužno nahraditi i náklady revise; vrchností je i okresní politická správa; nestačí prohlášení pachatelovo, že svoluje, by schodek byl zajištěn na jeho majetku čis. 2024.

Losy stavební viz zpronevěra.

Loupežná vražda viz vražda loupežná.

Lstivé jednání viz podvod.

— **počinání** viz podvod.

— **předstírání** viz podvod.

— viz též násilí dle Šu 93 tr. zák.

Lstivé přivoděné plnění viz podvod.

Lstivost veliká viz zneužití moci úřední.

Macedonská organizace: obava před její pomstou čis. 1999.

Maďarská vláda viz ochrana republiky (§ 14).

Majetek viz podvod.

— **cizí** viz cizí majetek.

— **pachatelův** viz litost účinná.

— **soukromý** viz ochrana republiky (§ 14).

— **vlastní** viz zpronevěra.

Majetková škoda viz násilí dle Šu 85 b) tr. zák.

— **é delikty** viz delikty majetkové.

— **oměry** viz lichva.

— **ý prospěch** viz úp'atkářství.

— **předmět** viz maření exekuce.

— **stav** viz úpadek.

Majitel domu: pokud se může dopustiti násilí dle Šu 83 tr. zák. čis. 2103.

Malicherné stranictví viz urážka na cti.

Málo blahovonná kritika viz ochrana republiky (§ 14).

Manuelův účast viz podvod dle Šu 199 d) tr. zák.

Manžel: smí vystupovati za manželku jako soukromý obžalobce (účastník) čis. 2117.

Manželka viz manžel.

— **odloučená** viz násilí dle Šu 83 tr. zák.

— **pachatelova:** podpora jí čis. 1936.

— viz též podvod.

— **úřední** viz zneužití moci úřední.

Manželský slib viz zneuctění.

Maření exekuce (zákon ze dne 25. května 1883, čis. 78, ř. zák.):

§ 1 zákona: pojmy »věřitel« a »exekuce hrozí«; subjektivní stránka čis. 1868.

— — — předmětem přečinu Šu 1 zákona mohou býti pouze věci, které jsou v době exekuce vlastnictvím exekutovým a nejsou vyloučeny z exekuce (§ 37 a 39 ex. ř.) čis. 2005.

— — — odstranění věci není jich přestěhování čis. 2005.

— — — pokud sem spadá poškození jednoho věřitele čis. 2073.

— — — rozlišení od §§ 197, 205 a) tr. zák.; zlý úmysl musí se tu vyčerpáti v pachatelově snaze zmařiti konkrétní úkon exekuční; nezáleží na tom, zda se dlužník zbavil majetkového předmětu za úplaty či bez úplaty čis. 2095.

— — — nelze tu použiti ustanovení 2. odst. Šu 486 c) tr. zák.; pokud tu přichází v úvahu spoluvina osobv samostatné věci dlužníkovy vedoucí na přečinu Šu 1 zákona čis. 2123.

— — — souběh zločinu Šu 205 a) tr. zák. s přečiny §§ 5 tr. zák., 1 zák. o maření exekuce a Šu 486 čis. 2 tr. zák. čis. 2171.

— — — »věcmi« jsou i práva, pohledávky a nároky na vydání; »odstraněním« jest i zbavení se nároku na vydání věci čis. 2215.

— — — viz též § 3 zákona.

§ 3 zákona: spadá sem (ne pod § 1 zákona) odstranění věci ve vlastnictví exekutově nejsoucích, nebo exekuci nepodléhajících (§ 250 ex. ř.), nebo z exekuce vyloučených čis. 2005.

— — — lhotejno, zda exekuce byla povolena právem či neprávem; stačí formálně platný exekuční úkon; i věci zastupitelné mohou býti předmětem exekučního zástavního práva; spadá sem i výměna zabavené věci za jinou čis. 2050.

- — — spadá sem, ne pod § 1 zákona, prodal-li dlužník zabavenou věc za skutečnou její hodnotu a strženou částku rozdělil sám mezi věřitele v zákonném pořadí čís. 2088.
- — — pojem »odstranění« naplňuje každé svémocné odnětí zabavených předmětů z úředního opatření (přenesení jich na jiné místo) čís. 2143.
- — — stačí, že věc úředně zabavená odňata byla vědomě z úředního opatření; lhotojstno, v jakém konečném úmyslu se tak stalo čís. 2195.
- — — nezáleží na tom, že pachatel odňatou věc nahradil jinou, ani že použil výtěžku z prodeje zabavené věci k zaplacení věřitele čís. 2195.

Maso viz daň z masa.

- viz též podvod dle §u 199 d) tr. zák.
- **neohledané (§ 399 tr. zák.):** jest vysloviti ztrátu masa (peněz za ně) čís. 1971.

Materielní zmatek viz hmotněprávní zmatek.

Matka vojina viz vojín.

- — viz též ochrana republiky.

Mechanická snůška adres viz původcovské právo.

Méněcenná osoba: lze ji sváděti ke křivému svědectví čís. 2104.

Méně příznivé majetkové poměry viz lichva.

Ménší nepřijemnosti viz násilí dle §u 98 b) tr. zák.

- **okruh územní** viz ochrana republiky (§ 18).
- **újmny** viz násilí dle §u 98 b) tr. zák.

Menšina viz ochrana republiky (§ 14).

- **národní** viz ochrana republiky (§ 14).

Metodistická církev viz církev metodistická.

Měkká příkryvka viz uškození dle §u 431 tr. zák.

Měřitko hodnoty viz delikty majetkové.

Městské práce viz útisk.

Milodary viz podvod.

Milostný poměr viz svedení.

Mimořádné poměry viz zneužití moci úřední.

Mimosoudní vyrovnání viz úpadek.

Mínění předsedy: porotního soudu čís. 2006.

Ministerstvo národní obrany viz zneužití moci úřední.

- — — viz též četnictvo.
- **spravedlnosti** viz utržení na cti.
- **veřejných prací** viz zpronevěra.
- **vnitřní** viz četnictvo.

Ministr: schvalování jeho vraždy čís. 2093.

Minorita viz menšina.

Minulé skutečnosti viz ochrana republiky (§ 18).

Mír domovní viz násilí dle §u 83 tr. zák.

- **obecný** viz ochrana republiky (§ 14).
- **pozemní** viz násilí dle §u 83 tr. zák.
- **uvnitř republiky** viz ochrana republiky (§ 14).
- **v republice:** jest právně chráněný pořádek ve státě čís. 2093.

Místní ohledání viz zmatek čís 1 §u 344 tr. ř.

- **příslušnost** viz příslušnost.
- **soužití občanů** viz ochrana republiky (§ 14).
- **školní rada** viz úředník veřejný.

Místnost viz násilí dle §u 83 tr. zák.

- viz též ochrana republiky (§ 39).
- viz též uškození dle §u 153 tr. zák.
- **hostinská** viz ochrana republiky (§ 39).
- **soukromá** viz ochrana republiky (§ 39).
- **uzavřená** viz uzavřená místnost.
- **veřejná** viz úředník veřejný.

— — viz též ochrana republiky (§ 14).

Misto viz ochrana republiky (§ 18).

— viz též rozsudek.

— **jiné** viz maření exekuce.

— **úřední** viz tiskopis.

— **úzké** viz násilí dle §u 93 tr. zák.

— **veřejná** viz urážka na cti.

— — viz též ochrana republiky (§ 39).

— **veřejně přístupné** viz ochrana republiky (§ 39).

Mistr viz svedení.

Mládež komunistická viz komunistická mládež.

Mladistvá osoba viz pohoršení veřejné.

— — viz též volební právo.

Mladistvý viz odklad trestu podmíněný.

Mobilisace viz ochrana republiky (§ 15).

Moc cizí viz cizí moc.

— **plná** viz plná moc.

— **práva** viz zmatek čís. 3 §u 281 tr. ř.

— — viz též souběh.

— **rodíčů** viz násilí dle §u 96 tr. zák.

— **svěřená** viz zneužití moci úřední.

— **úřední** viz zneužití moci úřední.

— — viz též odvolací řízení.

— — viz též promičení.

— — viz též zrušovací soud.

Monitura viz řízení opravovací.

Moniturní řízení viz řízení opravovací.

Monopol státní viz třaskaviny.

Moravský silniční výbor viz zpronevěra.

Možná škoda viz podvod.

Možnost nebezpečí viz násilí dle §u 87 tr. zák.

— **pokusu** viz pokus.

— **postřehnutí** viz ochrana republiky (§ 11).

— **splnění slibu** viz zneuctění.

— **určité skutečnosti** viz otázky porotcům.

Možný pokus viz podvod.

Mravní nedospělost viz svedení.

— **vady** viz ochrana republiky (§ 14).

Mravnost viz pohoršení veřejné.

Mravopověstnost viz pohoršení veřejné.

Mrtvý plod viz vyhnání plodu.

Msta viz utržení na cti.

Mstivost viz urážka tiskem.

Mylné poučení: předsedy porotního líčení čís. 2006.

— **stanovisko** viz násilí dle §u 93 tr. zák.

Mylný názor viz rozsudek.

Mysl viz okolnosti polehčující.

— **její pomatení** viz beztrestnost dle §u 2 c) tr. zák.

Myšlenka viz přípravné jednání.

Mzda viz zpronevěra.

Nabádání vojínů viz ochrana republiky (§ 15).

— — viz též vojín.

Nabídnutí prospěchu viz úplatkářství.

— **zaplacení** viz nadržování věřiteli.

Náboje viz zbrojní patent.

Náboženské důvody: pro odpírání vojenské služby čís. 2100.

— **ý kult** viz shromáždění.

Nábožentství: zločin dle §u 122 tr. zák.: pojem »rouhání se Bohu« čís. 2002.

— — — nevážnost ke kříži čís. 2205.

- **přečin dle řu 303 tr. zák.: odstavec prvý:** subjektivně předpokládá, že se pachatel při provozování náboženství vědomě neslušně chová čis. 1879.
- — — i pokropení rakve, do hrobu již uložené, jest bohoslužebním obřadem. Duchovní požívá ochrany i po jistou dobu po a před výkonem obřadu; nezáleží na tom, zda výrokem bylo způsobeno pohoršení čis. 1938.
- — — není zapotřebí, by urážka duchovního dosahovala stupně urážky na cti čis. 1938, 2213.
- — — spadá sem neslušné chování se nejen v době, kdy kněz s právodem o Božím Těle kolem pachatele šel, nýbrž i po celou dobu, po kterou průvod kolem něho přecházel čis. 1995.
- — — pojem »zřízení« čis. 2204, 2205.
- — — jsou jimi obrázky svatých čis. 2204.
- — — i kaplička a kříž; nevážnost k němu čis. 2205.
- — — nezáleží na tom, zda urážka byla namířena osobně proti knězi a zda se cítil uraženým; subjektivní stránka čis. 2213.
- viz též ochrana republiky (§ 14).
- Nabytí věci** viz zpronevěra.
- **zbrání** viz koupě podezřelé věci.
- Nadávky** viz ochrana republiky (§ 11).
- Nadržování k vojenským zločincům** viz ochrana republiky (§ 21).
- **přečinu neb přestupku (§ 307 tr. zák.)** viz nadržování zločincům.
- **věřiteli (§ 485 tr. zák.):** pokus tohoto přečinu není v pouhém nabídnutí zaplacení peněžité částky a v slíbení směnky na tuto částku, nebo v návrhu na vystavení komisionářské noty čis. 1907.
- — — nepředpokládá určité výše způsobené škody (poskytnuté výhody). Pokud sem spadá postup dlužníkových pohledávek za účelem uspokojení jeho skutečné pohledávky čis. 1957.
- — — pokud sem spadá prodej věci dlužníkových věřiteli na úhradu jeho skutečné pohledávky čis. 2123.
- — — souběh se zloč. řu 205 a) tr. zák. a přečiny řu 5 tr. zák., 1 zák. o mař. exekuce a řu 486 čis. 2 tr. zák. čis. 2171.
- — — pojem »trestného nadržování«; jest lhogstějno, zda měl uspokojený (zajištěný) věřitel na poskytnutou mu výhodu nárok, čili nic; s odsouzením není spojena ztráta práva volebního čis. 2194.
- **zločincům (§ 214 tr. zák.):** převzetí, uložení a tajení peněz úředníku daných jeho manželkou čis. 1980.
- — — předpoklady skutkové podstaty prvé věty; ukrytí odcizených věcí nespadá sem (ani pod řu 307 tr. zák.), nýbrž pod ustanovení řu 185 (464) tr. zák., třeba se úmysl pachatelův nesl k zatajení pútahů, siouzících k objevení pachatele nebo činu čis. 1985.
- — — »ukrýváním« (II. případ řu 214) jest nejen uschování zločince, nýbrž i každý počin, jímž má býti postřehu pátrající vrchnosti utajen (popření pobytu) čis. 2010.
- — — **řu 217 tr. zák.:** vězeň, jehož uprchnutí třetí osoba nadržovala, zodpovídá ve smyslu řu 5, 217 tr. zák., stalo-li se nadržování z jeho národu čis. 2216.
- Nadrženosť** viz uškození dle řu 153 tr. zák.
- Nadšení pro ideu osvobození** viz ochrana republiky (§ 14).
- Náhled odchylný** viz hodnocení průvodů.
- Náhoda** viz uškození kulposní.
- viz též pokus.
- Nahodilá škoda** viz podvod.
- **vedlejší příčina:** dle řu 134 tr. zák. čis. 2078.
- Nahodile přítomná osoba** viz úředník veřejný.
- **é vědomosti** viz okolnosti obecně známé.
- Náhrada pohledávek** viz úpadek.
- **škody** viz lítost účinná.
- — — viz též odklad trestu podmíněný.
- — — viz též promlčení.

- **útrat:** obhajování čis. 2047.
- **za plat:** pachateli rozsudkem uloženy čis. 1936.
- Náhradní předmět** viz delikty majetkové.
- Nahrazení věci** viz maření exekuce.
- Náchylnosť k nervositě** viz beztrestnosť dle řu 2 c) tr. zák.
- **k páchání činů** viz ochrana republiky (§ 15).
- Najatá vražda** viz vražda.
- Nakládání věci** viz krádež.
- **zlé** viz zlé nakládání.
- Náklady dopravy raněného** viz náklady léčební.
- **léčební:** patří k nim náklady dopravy raněného k lékaři čis. 2057.
- **obhajování:** jich náhrada pachateli čis. 1936.
- — — viz též útraty.
- **revise** viz lítost účinná.
- **zastupování:** soukromého obžalobce čis. 2117.
- Nálada duševní** viz ochrana republiky (§ 15).
- Náleží viz uškození dle řu 337 tr. zák.**
- Naléhavá nesnáž** viz lichva.
- Nález** viz obnova.
- Nálezací soud** viz soud.
- Nálezitě uschování:** granátu čis. 2078.
- Námezdní síla** viz úpadek.
- Náměstek starostův** viz úředník veřejný.
- Namíření puškou:** jest urážkou skutkem (§ 331 tr. zák.) čis. 1857.
- Námítka** viz shluknutí.
- Námítky (§ 427 tr. ř.)** viz odpor.
- Námítky proti obžalobě:** ustanovení řu 219 tr. ř. vztahuje se jak na příslušnost místní, tak i věcnou čis. 2100.
- Napadání usnesení** viz prostředky opravné.
- Napadený** viz urážka dle řu 312 tr. zák.
- viz též násilí dle řu 98 b) tr. zák.
- **rozsudek** viz rozsudek.
- Nápadný nepoměr hodnot:** pojem čis. 2053, 2112.
- Napodobovací práva** viz původcovské právo.
- Napotomní sňatek** viz zneuctění.
- Náprava vadného stavu stádně** viz uškození dle řu 335 tr. zák.
- Narážka na národnosť** viz ochrana republiky (§ 14).
- Národ Československý** viz ochrana republiky (§ 14).
- Národní menšina** viz ochrana republiky (§ 14).
- **výbor** viz amnestie.
- Národnosť** viz ochrana republiky (§ 14).
- Národnosťní dávody** viz ochrana republiky (§ 15).
- Nárok na vydání** viz maření exekuce.
- **vymáhaný** viz násilí dle řu 98 b) tr. zák.
- Nároky soukromoprávní** viz soukromoprávní nároky.
- Narovnání** viz lítost účinná.
- Narukující** viz ochrana republiky (§ 15).
- Narizení:** čis. 81/1910 (automobily) čis. 1927, 1941.
- Narizení Národního výboru** viz amnestie.
- Na sebe převedení:** pojem čis. 2043.
- Násilí:** pojem čis. 2121.
- Násilí veřejné dle řu 81 tr. zák.:** pojem »pohrůžky«; nemusí býti pronesena ústně čis. 1853.
- — — spolupachatelství; kdy zodpovídá spolupachatel nejen za celkový čin, nýbrž i za jednotlivé počiny svých společníků čis. 1869.
- — — beztrestno je násilné zprotivení se formálně (nikoliv věcně) neoprávněnému výkonu veřejného orgánu čis. 2075.
- — — viz též úředník veřejný.
- — — **dle řu 83 tr. zák.:** násilné vniknutí nepředpokládá výslovné dohody pachatelů; spadá sem i připojení se k jednání čis. 1877.

- — — k vniknutí dle druhé věty §u 83 se vyžaduje, by pachatel alespoň částí svého těla (ozbrojenou) do místnosti vstoupil a touto částí tam spáchal násilí č.ís. 1881.
- — — pro pojem »pokojné držby« nerozhodují ustanovení soukromoprávní, nýbrž záleží na skutečném poměru k nemovitosti i manželka odloučeně žijící může násilně vpadnouti do společného domku č.ís. 2079.
- — — subjektivní stránka; může se ho dopustiti i ten, kdo může jinak do domu (bytu) vstoupiti (majitel domu) č.ís. 2103.
- — — **dle §u 85 a) tr. zák.:** ničení cizího majetku ohněm spadá sem (ne pod žhářství), nejde-li o věci většího rozsahu a značné ceny č.ís. 1924.
- — — vyžaduje úmysl způsobiti zničením (poškozením) cizí věci majetkovou škodu č.ís. 1958.
- — — **dle §u 85 b) tr. zák.:** vyžaduje vedle úmyslu způsobiti zničením (poškozením) cizí věci majetkovou škodu též vědomí, že z úmyslného poškození věci může vzejíti nějaké v §u tom vyčtené nebezpečí in concreto č.ís. 1958.
- — — viz též násilí dle §u 87 tr. zák.
- — — **dle §u 85 c) tr. zák.:** řetězy, používané trvale při vozících, jimiž se dopravuje uhlí z uhelného dolu, jsou příslušenstvím vozíků a jako takové zařízením v dolech č.ís. 1990.
- — — viz též krádež dle §u 175 l b) tr. zák.
- — — viz též násilí dle §u 87 tr. zák.
- — — **dle §u 87 tr. zák.:** zjištění, že pachatel předsevzal ze zlomyslnosti jednání, z něhož mohlo vzejíti nebezpečí pro život atd., zahrnuje v sobě též zjištění skutečného způsobení nebezpečí §u 85 b) tr. zák. č.ís. 2058.
- — — nečiní rozdíl mezi nebezpečím blízkým a vzdáleným č.ís. 2058.
- — — subjektivní stránka č.ís. 2058, 2101, 2115.
- — — pokus, připravil-li si pachatel za demonstrací kámen č.ís. 2101.
- — — na rozdíl od §u 85 vyžaduje způsobení nebezpečí §u 85 c) tr. zák.; nestačí pouhá jeho možnost č.ís. 2115.
- — — **dle §u 93 tr. zák.:** pojem »řádné vrchnosti« ve smyslu druhé věty; není jí zaměstnavatel vězněného č.ís. 1871.
- — — souběh s přestupkem §u 491 tr. zák. č.ís. 1911.
- — — jde o zločin §u 93 tr. zák., trestný dle druhé věty §u 94 tr. zák., nikoliv o souběh se zločinem vydírání, čelil-li pachatel prostředky §u 98 a), b) tr. zák. pokusům napadeného, odvrátiti útok na jeho osobní svobodu č.ís. 1977.
- — — subjektivní stránka č.ís. 2015, 2036, 2111.
- — — s hlediska třetí podmínky svémocí nerozhoduje objektivní stav věci, nýbrž třebaš mylné stanovisko pachatelovo; v čem záleží »škodlivost a nebezpečnost osoby«; kdy je uzamčení beztrestným č.ís. 2015.
- — — kdy se listivé předstírání rovná svémocnému věznění (jinakému překážení v užívání osobní svobody); souběh s přest. §u 516 tr. zák. a §u 20 č.ís. 2 zák. č.ís. 241/22 č.ís. 2036.
- — — pojem násilí; nevyžaduje se omezování v pohybu na úzkém místě; zastupování cesty ženě v krámě č.ís. 2121.
- — — **dle §u 96 tr. zák.:** při únosu dítěte rodičům nevyžaduje se k pojmu lsti nějaké úskočné počínání; subjektivní stránka č.ís. 1864.
- — — dítě, mající samostatné povolání a bydlící mimo demov, není v bezprostřední moci rodičů č.ís. 2208.
- — — **dle §u 98 a) tr. zák.** viz násilí dle §u 93 tr. zák.
- — — **dle §u 98 b) tr. zák.:** právně zcela bezvýznamný úkon není »plněním« nebo »trpěním«; vydíráním jest i vynucení nezálovatelného závazku č.ís. 1856.
- — — nespadá sem, nýbrž pod § 1 zák. o útisku, bylo-li vyhrožováno dělníkům stávkokazům, že budou zapsáni v černé knize č.ís. 1862.

- — — hrozba starosty, oferujícího jako živnostník, ostatním spoluofertům, že nedostanou městské práce, nevezmou-li oferty zpět č.ís. 2008.
- — — předpokládá pachatelovo vědomí o bezprávnosti vymáhaného nároku; omyl v tom směru je omylem skutkovým č.ís. 2019.
- — — nevyžaduje se ani, by pachatel svým činem získal skutečně nějaký hmotný prospěch, ani, by za tím účelem jednal. Lhostejno, že osoba soukromá chtěla si jednáním sem spadajícím opatřiti doklady za účelem trestního oznámení č.ís. 2041.
- — — pojem »vynůžky« č.ís. 2059.
- — — amnestií Národního Výboru prominuté odsouzení pro § 98 b) tr. zák. vylučuje podmíněné odsouzení č.ís. 2064.
- — — pomoc (§ 5 tr. zák.) při úpravě vyděračného dopisu č.ís. 2106.
- — — způsobilost vyhrůžky, vzbuditi důvodnou obavu jest psuzovati s hlediska napadeného; zlem jsou i nepřijemnosti a újmy menšího rázu č.ís. 2107.
- — — viz též násilí dle §u 93 tr. zák.
- — — **dle §u 99 tr. zák.:** nevyžaduje, by vyhrůžky bylo použito za jediným a výhradním účelem, vzbuditi u ohroženého strach a nepokoj; spadá sem i případ, kdy pachatel chce trestný výsledek, by tím dosáhl jiného výsledku č.ís. 1850.
- — — pojem »vyhrůžky«; může býti dána na jevo i činem konkludentním (výstřelem); může se státi též »na jiný způsob«; zda pachatel zamýšlel projevit vyhrůžku, jest posuzovati dle okolností případu č.ís. 2059.
- — — pokud sem spadá podmíněná pohrůžka (hrozba zastřelením pro případ opakování urážky) č.ís. 2119.
- — — viz též ochrana republiky (§ 15).
- — — **Násilná změna** viz komunistická strana.
- — — **ústavy** viz ochrana republiky (§ 15).
- — — **é smilstvo** viz smilstvo násilné.
- — — **é vniknutí** viz násilí dle §u 83 tr. zák.
- — — **é zmocnění se vlády** viz ochrana republiky (§ 15).
- — — **é zprotivení se** viz násilí dle §u 81 tr. zák.
- — — **Násilnost** viz ochrana republiky (§ 14).
- — — **Násilnosti** viz ochrana republiky (§ 14).
- — — **Násilný převrat** viz ochrana republiky (§ 15).
- — — **vpad** viz násilí dle §u 83 tr. zák.
- — — **Následek trestu** viz amnestie.
- — — **Následky jednání** viz uškození kulposní.
- — — **opomenutí** viz uškození kulposní.
- — — **počinání** viz okolnosti polehčující.
- — — **s odsouzením spojené:** nastávají od tehdejška č.ís. 1989.
- — — **vzniku státu** viz ochrana republiky (§ 14).
- — — **zlé** viz útisk.
- — — **Nastolení diktatury** viz komunistická strana.
- — — **Nástroj** viz vyhnání plodu.
- — — **Naše hospodářská situace** viz ochrana republiky (§ 35).
- — — **republika** viz ochrana republiky (§ 39).
- — — **Navádění** viz ochrana republiky (§§ 15 21).
- — — **Návod** viz spoluvina.
- — — viz též vražda.
- — — **uživací** viz původcovské právo.
- — — **Návodce** viz spoluvina.
- — — viz též vražda.
- — — viz též vyhnání plodu.
- — — **Návrh protizákonný** viz shromáždění.
- — — **průvodní** viz otázky porotcům.
- — — **Návrhy** (§ 238 tr. ř.): rozhodnutí o nich č.ís. 1999.
- — — **Návštěvník kina:** pranýřování jich č.ís. 1923.
- — — **Názor mylný** viz rozsudek.

nesprávný viz nesprávný názor.
 — odchylný viz odchylný názor.
 — právní: zrušovacího soudu pokud váže soud nalézací čís. 2127.
Názory viz urážka na cti.
Nebezpečí viz uškození dle §u 335 tr. zák.
 — viz též krádež dle §u 175 I. b) tr. zák.
 — viz též násilí dle §u 87 tr. zák.
 — viz též ochrana republiky (§ 15).
 — blízké viz násilí dle §u 87 tr. zák.
 — in concreto viz násilí dle §u 85 b) tr. zák.
 — poruchy viz ochrana republiky (§ 14).
 — požáru viz žhářství.
 — svedení viz svedení.
 — vzdálené viz násilí dle §u 87 tr. zák.
 — výsledku viz ochrana republiky (§ 18).
Nebezpečné okolnosti viz uškození dle §u 337 tr. zák.
Nebezpečnost osoby viz násilí dle §u 93 tr. zák.
Necudné obrázky viz pohoršení veřejné.
Nečestná pohnutka viz odklad trestu podmíněný.
 — — viz též podvod.
 — — viz též úpadek.
 — — viz též volební právo.
Nedbalost obchodníková viz úpadek.
Neděle viz lhůty.
Nedůlný čin viz lítost účinná.
Nedohotovění protokolu viz protokol.
Nedokonané svádění viz pokus.
Nedospělost viz svedení.
Nedostatečná citace viz rozsudek.
 — é vedení knih viz úpadek.
Nedostatečnost: právního poučení čís. 2130.
Nedostatek důvodů viz zmátek čís. 5 §u 281 tr. ř.
 — povinné péče viz uškození dle §u 335 tr. zák.
 — svolení: k operaci čís. 2078.
Nedostavení se k líčení viz obžalobce.
Nedovolené ozbrojování viz ochrana republiky (§ 13).
Nejistý původ viz koupě podezřelé věci.
Nejvyšší soud viz zrušovací soud.
 — — viz též zmátek.
Neklid viz ochrana republiky (§ 15).
Nekonání povinností k strádajícím viz ochrana republiky (§ 14).
Nemírné dávky viz ochrana republiky (§ 14).
Nemoc viz podvod.
Nemoci pohlavní viz potírání pohlavních nemocí.
Nemocenská pokladna viz úředník veřejný.
 — — viz též zpronevěra.
 — é příspěvky viz zpronevěra.
Nemocné dobytče viz podvod.
Nemovitost viz podvod.
Nemožnost platit viz úpadek.
Neodolatelné donucení: pojem čís. 1847, 1999.
 — — viz též beztrestnost.
Neodvislé počiny viz lítost účinná.
Neohledané maso viz maso neohledané.
Neopatrnost viz uškození na těle kulposní.
Neoprávněné spojení telegrafu viz telegrafy.
Neoprávněný výkon viz násilí dle §u 81 tr. zák.
Neoznámení viz padělání peněz.
 — přestoupení zákazu viz úplatkářství.
 — trestných podniků viz ochrana republiky (§ 12).
Nepatrný prospěch: pojem čís. 1949.

Neperiodický tiskopis viz urážka tiskem.
Neplnění povinností viz ochrana republiky (§ 15).
Nepodřazení zákonu viz zmátek čís. 10 §u 281 tr. ř.
Nepochybné předpoklady viz zmátek čís. 9 a) §u 281 tr. ř.
Nepokoj viz násilí dle §u 99 tr. zák.
Nepoměr hodnot viz lichva.
Nepoužití práva otázek viz otázky porotcům.
Nepovolaná osoba: pojem čís. 2137.
Nepozastavená část řeči viz zmátek čís. 8 §u 281 tr. ř.
Nepravá tvárnost viz podvod dle §u 201 d) tr. zák.
Nepravdivá zpráva viz ochrana republiky (§ 18).
Nepravdivé líčení poměrů viz ochrana republiky (§ 14).
Neprávoplatné odsouzení viz odklad trestu podmíněný.
Neprovedení operace: pro nedostatek svolení čís. 2078.
Neprátelecká činnost viz ochrana republiky (§ 17).
 — strana viz ochrana republiky (§ 15).
 — é sdružování viz ochrana republiky (§ 17).
 — smýšlení viz ochrana republiky (§ 14).
 — ý čin viz ochrana republiky (§ 14).
 — ý postup viz ochrana republiky (§ 11).
Neprátelecký viz svědek.
Neprékažení trestných podniků viz ochrana republiky (§ 12).
Neprůchytání zločinu viz opilost.
Neprůjemnost viz násilí dle §u 98 b) tr. zák.
Neprímá pohrůzka viz útisk.
 — é podněcování viz ochrana republiky (§ 15).
 — é působení viz ochrana republiky (§ 15).
Neprůměrné užívání úvěru viz úpadek.
Neprůmysl úmysl viz dolus indirectus.
Neprůpojení se k řízení viz účastník soukromý.
Neprůpustné odvolání viz odvolání.
 — ý trest viz trest.
Neprůslušnost viz průslušnost.
Neprůtel viz ochrana republiky (§ 15).
Neprůtomní viz ochrana republiky (§ 15).
Nerovnost: na půdě školství čís. 1845.
Nerůzpoznání: souběhu čís. 2154.
Nerůšený pochod viz úředník veřejný.
Nervosita viz beztrestnost dle §u 2 c) tr. zák.
Nervová porucha viz beztrestnost dle §u 2 c) tr. zák.
Neschopnost k odporu viz smilstvo násilné.
 — k placení viz úpadek.
Neslušné chování viz náboženství.
 — — viz též urážka dle §u 312 tr. zák.
 — ý výrok viz ochrana republiky (§§ 11, 14, 20).
Neslušnost hrubá viz ochrana republiky (§ 20).
Nesnáz peněžní viz lichva.
Nespáchaný zločin viz ochrana republiky (§ 16).
Nesplnění slibu: manželského čís. 2027.
 — rozkazu: macedonské organizace k vraždě čís. 1999.
Nespokojenost: průslušníků státních menšin čís. 1845.
Nesprávná citace viz rozsudek.
 — kvalifikace viz odvolací řízení.
 — é hodnocení viz zmátek čís. 5 §u 281 tr. ř.
 — popření: souběhu čís. 2154.
 — poučení: předsedovo čís. 2006, 2130.
 — rozhodnutí viz utržení na cti.
 — vyhlášení: odročovacího usnesení čís. 2046.
 — ý názor viz zmátek.
 — výklad zákona viz zmátek čís. 11 §u 344 tr. ř.
Neúcta viz urážka na cti.

Neúplnost: právního poučení čis. 2130.
 Neuposlechnutí rozkazu viz beztrestnost (§ 2 g) tr. zák.).
 Neuropatický ráz viz beztrestnost dle §u 2 c) tr. zák.
 Neuznání dalšího důvodu viz zmatek čis. 9 a) §u 281 tr. ř.
 Neváznost viz náboženství.
 Nevědomé zavinění viz uškození dle §u 335 tr. zák.
 Nevědomost lékařova viz lékař.
 — zaviněná viz urážka dle §u 491 tr. zák.
 Nevojín viz ochrana republiky (§ 15).
 Nevracení věci viz zpronevěra.
 Nevraživost viz svědek.
 Nevraživý čin viz svědek.
 Nevyřízení obžaloby viz zmatek čis. 7 §u 281 tr. ř.
 Nezaměstnaní viz ochrana republiky (§ 18).
 Nezaměstnaných podpora viz podvod.
 Nezamýšlený výsledek viz krádež dle §u 174 II. a) tr. zák.
 Nezaplacení věci viz zpronevěra.
 Nezávadný ráz viz hodnocení právodů.
 Nezdařené oklamání viz pokus.
 Nezdvorné chování viz urážka dle §u 312 tr. zák.
 Nezletilec viz krádež.
 Neznalost zákona viz omyl právní.
 Neznámá osoba viz urážka na cti.
 Nezpůsobila stříkačka viz vyhnání plodu.
 Nezpůsobilost k placení viz úpadek.
 — svědecká viz svědek.
 Nezpůsobilý prostředek viz pokus.
 — předmět viz pokus.
 Nezřízené pítí: pojem čis. 1964.
 Nežalovatelné plnění viz podvod.
 — ý závazek viz násilí dle §u 98 b) tr. zák.
 Několik podmínek viz příčinná spojitost.
 — trestů viz odvolání.
 Některá část řeči viz zmatek čis. 7 §u 281 tr. ř.
 — ý zákon viz zmatek čis. 10 §u 281 tr. ř.
 Němci viz ochrana republiky (§ 14).
 Německá hymna viz ochrana republiky (§ 14).
 — ý návštěvník viz útisk.
 Ničení majetku: ohněm čis. 1924.
 Nizká poňutka viz odklad trestu podmíněný.
 — viz též úpadek.
 — — viz též volební právo.
 Nižší cena viz podvod.
 Noha viz zprznění.
 Nosení zbraně viz zbrojní patent.
 Nositel zbraně viz zbrojní patent.
 Nota komisionářská viz nadržování věřiteli.
 Notorické okolnosti viz okolnosti obecně známé.
 — skutečnosti viz okolnosti obecně známé.
 — ý piják viz odklad trestu podmíněný.
 Notorieta viz okolnosti obecně známé.
 Nouze viz beztrestnost (§ 2 g) tr. zák.).
 — viz též podvod.
 — viz též volební právo.
 Nová krádež viz krádež.
 — organisace viz ochrana republiky (§ 17).
 Nováček viz ochrana republiky (§ 15).
 Novela tisková viz urážka tiskem.
 Nové líčení viz obžalobce.
 — prcjednání: ve smyslu §u 293 odst. 1 tr. ř. čis. 2018.
 Nově přibylý skutek viz výhrada stihání.

Novinář viz útisk.
 Nový čin viz odklad trestu podmíněný.
 — nález viz obnova.
 — trest viz zmatek čis. 3 §u 281 tr. ř.
 Nutná obrana: putativní čis. 2196.
 — — viz též beztrestnost dle §u 2 g) tr. zák.
 Obava viz násilí dle §u 98 b) tr. zák.
 — před pomstou viz beztrestnost.
 — — ztrátou existence viz beztrestnost dle §u 2 g) tr. zák.
 Občanské spolužití viz ochrana republiky (§ 14).
 Období další viz podvod.
 — řízení viz promíčení.
 Obdržení povolení viz telegrafy.
 Obec: zkrácení jí na dávce z přírůstku čis. 2012.
 — viz též lítost účinná.
 — domovská viz úředník veřejný.
 Obecná vážnost presidentova viz ochrana republiky (§ 11).
 Obecné vědomí vážnosti viz ochrana republiky (§ 11).
 Obecně známé okolnosti viz okolnosti obecně známé.
 — — skutečnosti viz okolnosti obecně známé.
 Obecní komise viz ochrana republiky (§ 28).
 — — policejní viz úředník veřejný.
 — — stavební viz úředník veřejný.
 — rada viz urážka na cti.
 Obecní radní viz úředník veřejný.
 — starosta viz úředník veřejný.
 — — viz též násilí dle §u 98 b) tr. zák.
 — — viz též uškození na těle dle §u 335 tr. zák.
 — — viz též útisk.
 — strážník viz úředník veřejný.
 — studně viz uškození na těle dle §u 335 tr. zák.
 — zastupitelstvo viz ochrana republiky (§§ 28, 35).
 — — viz též okolnosti přitěžující.
 Obecný mír: pojem čis. 1890, 2017.
 — — viz též ochrana republiky (§ 14).
 Obeslání viz doručení.
 Oběh díla viz původcovské právo.
 Obhájce: jenž se účastnil hlavního přelíčení v přítomnosti obžalovaného, jest oprávněn k opravným prostředkům i bez plné moci; jest ho obeslati k odvolacímu přelíčení čis. 2144.
 — viz též advokát.
 — viz též otázky porotcům.
 Obhajování: úhrada jeho nákladů pachateli čis. 1936.
 — viz též odvolací řízení.
 — viz též útraty.
 Obchod viz krádež.
 — viz též lichva.
 — viz též úpadek.
 — odvážný viz odvážný obchod.
 Obchodní hospodaření viz podvod dle §u 199 a) tr. zák.
 — podnik: není korporací dle §u 492 tr. zák. čis. 2129, 2131.
 — smlouva viz ochrana republiky (§ 14).
 Obchodník viz úpadek.
 — viz též útisk.
 Obchodníková nedbalost viz nedbalost obchodníková.
 Obchodníkovy knihy viz úpadek.
 Obchodování viz úpadek.
 Obchodvedoucí družstva viz úpadek.
 Obchody exportní viz podvod.
 Objednání: vyvolání filmu karikujícího presidenta čis. 1921.

- Objektivní podezřelost** viz koupě podezřelé věci.
- **předpoklad** viz úpadek.
  - **stav věci** viz násilí dle §u 33 tr. zák.
  - **stránka** viz uškození dle §u 337 tr. zák.
  - viz též zmatek čis. 9 a) §u 281 tr. ř.
  - **způsobnost** viz ochrana republiky (§ 14).
- Objevení činu** viz podílnictví.
- **pachatele** viz podílnictví.
- Obkreslení:** stavebních plánů čis. 2036.
- Obnos plný** viz úpadek.
- Obnova trestního řízení:** nový nález, vydaný v obnoveném řízení, nelze napadati zmateční stížností z důvodu, že obnova byla povolena bez zákonitých podmínek čis. 1870.
- — — v obnoveném řízení nelze přezkoumávati předpoklady právoplatného usnesení obnovovacího (§§ 355—359 tr. ř.); ne porušení třetího, nýbrž jen čtvrtého odstavce §u 359 tr. ř. zakládá zmatek čis. 1999.
  - — — soudce, který spolurozhodoval při jejím povolení, smí rozhodovati při obnoveném líčení čis. 2199.
- Obnovené líčení** viz hlavní přelíčení.
- Obnovené řízení** viz obnova.
- Obnovovací usnesení** viz obnova.
- Obohaceni** viz krádež.
- Obor cizí** viz okolnosti obecně známé.
- **působnosti soudu** viz soud.
  - **řízení** viz příslušnost.
- Obrana nutná** viz nutná obrana.
- **republiky** viz ochrana republiky (§ 6).
- Obraz presidentův** viz ochrana republiky (§ 11).
- Obrázky necudné** viz pohoršení veřejné.
- **svatých** viz náboženství.
- Obřad bohosluzebný** viz náboženství.
- Obsah částí spisových** viz zmatek.
- **činnosti** viz původcovské právo.
  - **článku** viz tiskopis.
  - **resoluce** viz urážka dle §u 491 tr. zák.
  - **tiskopisu** viz tiskopis.
  - **trestný** viz přípravné jednání.
  - viz též tiskopis.
  - **určitý** viz delikty kulposní.
  - **výroku** viz otázka skutková.
  - **výtky** viz prostředky opravné.
  - **závadný** viz tiskopis.
- Obsahové delikty** viz delikty obsahové.
- **ý čin** viz tiskopis.
- Obsilka** viz hlavní přelíčení.
- Obvinění:** pojem čis. 2116.
- viz též urážka na cti.
  - viz též utrhaní na cti.
  - viz též vazba.
- Obviněný** viz příslušnost.
- Obvod** viz ochrana republiky (§ 14).
- Obyčeje lidové** viz shromáždění.
- Obyčejný kupitel** viz ochrana známek.
- Obyvatelstvo katolické** viz ochrana republiky (§ 11).
- **kraje** viz ochrana republiky (§ 18).
  - **místa** viz ochrana republiky (§ 18).
- Obžaloba:** osvobozující výrok může se vztahovati jen na žalobní skutek, nikoliv na kvalifikaci činu podle obžaloby čis. 1876.
- totožnost skutku, daného v obžalobu, se skutkem, o němž uznáno rozsudkem čis. 1909.

- ustanovení §u 267 tr. ř. platí i pro rozsudek, vynesený po novém projednání věci ve smyslu I. odst. §u 293 tr. ř. čis. 2018.
  - nemůže-li býti v tuzemsku doručena, jest postupovati podle §u 421 tr. ř., nikoliv provésti doručení cizozemskou právní pomocí čis. 2141.
  - její předmětem jest určitý (příběh) skutek čis. 2154, 2165.
  - nikoliv jeho právní kvalifikace; různé předměty obžaloby nelze shledávati v jednotlivých částech závadné řeči; ta jest předmětem obžaloby jako celek čis. 2154.
  - **soukromá:** nelze stihati pro urážku obžalovaného spoluobžalovaným při hlavním přelíčení, nevyhradil-li si stihání čis. 1934.
  - — — nedochází-li ihned k vynesení rozsudku, lze stihati nově přibylý skutek bez předchozí výhrady čis. 2117.
  - **nevřízení obžaloby** viz zmatek čis. 7 §u 281 tr. ř.
  - **překročení obžaloby** viz zmatek čis. 8 §u 281 tr. ř.
- Obžalobce soukromý:** nedostavil-li se k odročenému hlavnímu přelíčení proto, že soudce nesprávně vyhlásil v odročovací usnesení hodinu nového přelíčení, nelze použiti §u 46 tr. ř. čis. 2046.
- — manžel jest oprávněn vystupovati za manželku jako soukromý obžalobce čis. 2117.
  - — výši nákladů jeho zastupování nelze určit z moci úřední čis. 2117.
  - — nemůže uplatňovati zmatek čis. 8 §u 281 tr. ř. čis. 2138.
  - **veřejný:** pokud mu nepřisluší odvolací právo pro neuložení peněžitého trestu dle §u 29 čis. 1 zák. na ochr. rep. čis. 2091.
  - — nemusí doplňovati (pozměňovati) obžalobu co do doby činu, vyšla-li při líčení na jevo její změna čis. 2165.
  - — viz též lítost účinná.
- Obžalovaný** viz vazba.
- viz též obhájce.
- Oceňování průvodů** viz hodnocení průvodů.
- Odbavování zásilek:** celní čis. 2148.
- Odběratelé** viz původcovské právo.
- Odbývání díla** viz původcovské právo.
- Odcizená věc** viz krádež.
- — viz též lítost účinná.
  - — viz též podílnictví.
- Odcinění odsouzení** viz podvod dle §u 199 b) tr. zák.
- **újmy** viz zpronevěra.
- Oddělení automobilové** viz zneužití moci úřední.
- **jiné** viz zneužití moci úřední.
  - **letecké** viz zneužití moci úřední.
- Oddíl armády** viz armáda.
- **vojska** viz urážka dle čl. V.
- Odebrání:** spolkových legitimací čis. 2075.
- **věci** viz lítost účinná.
- Odehnání plodu** viz vyhnání plodu.
- Odepření poslušnosti** viz ochrana republiky (§ 15).
- viz též vojín.
  - **splnění slibu** viz zneuctění.
  - **svědectví** (§ 153 tr. ř.): kdy lze k svědectví přidržeti čis. 1984.
- Odevzdání:** dle §u 17 tisk. zák. (pojem) čis. 1931.
- viz též pokus.
  - **do tisku** viz ochrana republiky (§ 14).
  - — viz též tiskopis.
- Oděv** viz zprznění.
- Odchlení se od závěru znalců** viz hodnocení průvodů.
- — viz též zmatek čis. 3 §u 281 tr. ř.
- Odcylný názor** viz zmatek.
- — viz též hodnocení průvodů.
- Odkázání na pořad práva** viz účastník soukromý.

- Odklad trestu podmíněný** (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 562 sb. z. a n.): druhý odstavec §u 5 předpokládá zvláštní veřejný zájem čís. 1852.
- — — ustanovení §u 295 tr. ř. jest užiti i na výrok o podmíněném odsouzení čís. 1889.
  - — — pro určení délky zkušební doby (§ 3) jest rozhodným trest v konkrétním případě uložený, nikoliv dotyčná zákonná sazba trestní čís. 1905.
  - — — i vyloučení podmíněného odkladu výkonu trestu podle §u 2 jest považovati za následek trestu ve smyslu druhého odstavce §u 2 amnestie čís. 28/1918 čís. 1913.
  - — — rozhoduje o tom, je-li podle §u 2 zákona podmíněné odsouzení vyloučeno, jest soud vázán právoplatným zjištěním předchozího rozsudku, že čin byl spáchán z pohnutek nízkých a nečestných čís. 1918.
  - — — zákon o úplatkářství ho nevylučuje z důvodu veřejného zájmu čís. 1949.
  - — — s hlediska §u 1 lze přihlížeti i k dřívějšímu odsouzení, ohledně něhož bylo vysloveno, že se obžalovaný osvědčil čís. 1950.
  - — — pojem »nezřízeného pití« (§ 6 odst. 2); nekryje se s pojmem »notorického pijáka« čís. 1964.
  - — — náhradu škody (§ 4) lze uložit jen s dodatkem »podle svých sil«; výkon trestu nelze tu naříditi před uplynutím zkušební doby čís. 1965.
  - — — následky s odsouzením spojené nastávají od tehdejška; k vyloučení podmíněného odsouzení dle §u 2 zákona stačí i předchozí neprávoplatné odsouzení čís. 1989.
  - — — »trestem« v §u 3 čís. 1 zákona není míněna dotyčná zákonná trestní sazba, nýbrž trest v konkrétním případě obžalovanému skutečně uložený čís. 1989.
  - — — osvědčil-li se podmíněně odsouzený (§ 1 odst. 2 zák.), nelze ohledně něho při pozdějším odsouzení užiti předpisu o zpětlosti čís. 2009.
  - — — kdo byl odsouzen pro čin spáchaný z pohnutky nízké a nečestné, nemůže býti před uplynutím lhůty §u 2 zákona znovu podmíněně odsouzen bez ohledu na druh a pohnutky nového činu čís. 2035.
  - — — náhradu škody nelze uložit bezpodmínečně, nýbrž jen »dle sil« čís. 2055.
  - — — i amnestii Národního Výboru z 5. listopadu 1918, čís. 28 sb. z. a n. prominuté odsouzení (pro § 98 b) tr. zák.) vylučuje podmíněné odsouzení čís. 2064.
  - — — pokud nelze povolití podmíněné odsouzení při odsouzení pro pobuřující projevy tiskem čís. 2108.
  - — — útraty trestního řízení (svědečné) nejsou »škodou« ve smyslu §u 4 zákona čís. 2114.
  - — — ustanovení čl. 1. čís. 3 (4) zák. čís. 80/24 nelze použiti, byl-li čin spáchán před 18. březnem 1921 čís. 2177.
  - — — výrok, jímž bylo soudem vynášejším pozdějším rozsudkem nařizeno podle §u 6 čís. 4 zákona, že se má vykonati trest předchozím rozsudkem podmíněně uložený, ač nejde o případ §u 265 tr. ř., lze napadati odvoláním, nikoliv zmáteční stížností (§ 281 čís. 11 tr. ř.) čís. 2218.
  - — — okolnosti závažné pro povolení podmíněného odsouzení mladistvým čís. 2221.
  - — — je vyloučen i když v předchozím rozsudku bylo jen v důvodech vysloveno, že čin byl spáchán z pohnutek nízkých a nečestných čís. 2222.
  - — — dle §u 35 zák. na ochranu republiky viz tam že.
  - — — viz též reformatio in peius.
- Odloučená manželka** viz násilí dle §u 83 tr. zák.
- Odloužení rozhodnutí:** do příštího zasedání poroty (§ 332 tr. ř.) čís. 2062.
- řízení: dle §u 426 voj. tr. ř. čís. 1935.

- Odměna:** pojem čís. 1936.
- viz též lichva.
  - y za vícepráce viz zpronevěra.
- Odmítací důvody** viz zmátek čís. 1 §u 281 tr. ř.
- Odmítnutý soudce** viz soudce odmítnutý.
- Odmluva** viz shluknutí.
- Odnesení věci** viz vražda.
- Odnětí pro svůj užitek:** pojem čís. 1981.
- předmětu viz maření exekuce.
  - vědomé viz maření exekuce.
- Odnímání soukromého majetku** viz ochrana republiky (§ 14).
- Odpirání vojenské služby:** z důvodů náboženských čís. 2100.
- Odpor** viz samosoudce.
- viz též smilstvo násilné.
  - (§ 427 tr. ř.): nemá místa (nýbrž jde o zmátek), nebyla-li v řízení o zločinech a přečinech obsilka ku hlavnímu přelíčení řádně doručena čís. 1947.
- Odporující si výpovědi** viz podvod dle §u 199 a) tr. zák.
- Odpověď kladná** viz porota.
- porotců viz zmátek čís. 9 §u 344 tr. ř.
  - viz též porota.
  - záporná viz porota.
- Odročené hlavní přelíčení** viz obžalobce.
- Odročovaci usnesení:** nesprávné v něm vyhlášení hodiny nového čís. 2046.
- Odsouzení** viz rozsudek.
- neprávoplatné viz odklad trestu podmíněný.
  - viz též okolnosti polehčující.
  - podmíněné viz odklad trestu podmíněný.
  - pozdější viz odklad trestu podmíněný.
  - právoplatné viz odklad trestu podmíněný.
  - pro krádež viz krádež.
  - prominuté viz amnestie.
- Odsouzený svědek** viz svědek.
- Odstranění:** pojem čís. 2143.
- viz též maření exekuce.
  - nerovnosti: na půdě školství čís. 1845.
  - sněhu viz úředník veřejný.
  - věci viz krádež.
  - viz též maření exekuce.
- Odsuzující rozsudek** viz krádež.
- Odůvodněné podezření** viz lítost účinná.
- Odůvodňování úmyslu** viz ochrana republiky (§§ 14, 15, 18).
- Odvážný obchod:** pojem čís. 2023.
- viz též úpadek.
- Odvod** viz ochrana republiky (§ 14).
- Odvolací přelíčení** viz odvolací řízení.
- řízení: beze změny skutkového základu řízením průvodním před odvolacím soudem nemůže tento soud uchýliti se od zjištění prvního soudu (§ 470 odst. 2 tr. ř.) čís. 2028.
  - i když zmátečností trpí rozsudek okresního soudu jen ohledně jednoho ze spoluobžalovaných, jest zrušiti rozsudek podle §u 475 odst. 2 tr. ř. i ohledně druhého, souvisí-li jeho jednání nerozlučně s jednáním prvního (§ 56 tr. ř.); v novém řízení může soud rozhodnouti neodvisle od stanoviska zrušeného rozsudku a není nijak omezen ve výměře trestu čís. 2060.
  - k odvolacímu líčení jest obeslati i obhájce bez plné moci, účastnil-li se prvního líčení za přítomnosti obžalovaného čís. 2144.
  - předpis první věty prvního odstavce §u 477 tr. ř. nelze vztahovati na rozsudky, čin nesprávně kvalifikující a proto opravy z úřední moci ve smyslu §u 262 tr. ř. vyžadující čís. 2187.

- v odvolacím řízení pro přestupky může zastupovatí obhajováním pověřeného advokáta kandidát advokacie, třeba neměl zvýšené kvalifikace §u 6 zák. čís. 40/22 čís. 2209.
- Odvolání:** jest nepřipustné, uložil-li nalézací soud podle §u 203 tr. zák. (§u 1 zák. čís. 471/21) za použití §§ 54, 55 tr. zák. trest s trestem předchozím rozsudkem (§ 265 tr. ř.) uloženým sazbu jednoho roku nepřevyšující, převyšuje-li škoda z podvodných útoků po prvním odsouzení spáchaných 2000 Kč čís. 1886.
- ustanovení §u 295 tr. ř. jest užiti i na výrok o podmíněném odkladu výkonu trestu čís. 1889.
- uložil-li soud pro § 14 čís. 4 zák. na ochr. rep. trest v zákonné sazbě, nepřisluší veřejnému obžalobci odvolací právo (§ 283 tr. ř.) z důvodu, že nebylo uznáno i na peněžitý trest podle §u 29 čís. 1 zák. na ochr. rep. čís. 2091.
- usnesení podle §§ 18, 21 zák. čís. 124/24 lze napadati pouze odvoláním čís. 2167.
- při sejítí se několika samostatných trestů jest posuzovati přípustnost odvolání ohledně každého trestu zvláště čís. 2226.
- **souhlasu** viz **souhlas**.
- viz též odklad trestu podmíněný.
- viz též reformatio in peius.
- Odvolení** viz ochrana volební svobody.
- Odvrácení podezření** viz hra.
- Oferent** viz násilí dle §u 98 b) tr. zák.
- Oferita** viz útisk.
- Oferující starosta:** hrozba ostatním oferentům čís. 2008.
- Oheň** viz žhářství.
- Ohlašovací listek:** jeho padělání čís. 2160.
- Ohledání masa** viz podvod dle §u 199 d) tr. zák.
  - místní viz místní ohledání.
- Ohrožení míru** viz ochrana republiky (§ 14).
- Ohrožený** viz násilí dle §u 99 tr. zák.
- Ohrožovací delikty** viz delikty ohrožovací.
- Ochota k náhradě** viz lítost účinná.
- Ochrana autorského práva** viz původcovské právo.
  - dle čl. V. viz urážka dle čl. V.
  - duchovního viz náboženství.
  - původcovského práva viz tamže.
  - §u 68 tr. zák. viz úředník veřejný.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.):

- § 6 čís. 1 odstavec druhý: trest nelze tu snížit za použití §u 55 tr. zák. pod zákonnou sazbu čís. 2137.
- § 6 čís. 2: vyzvídání ve prospěch Sovětového Ruska; pojem skutečnosti, jež mají zůstatí utajeny na obranu republiky čís. 2037.
- zločin je dokonán již tím, že se zpráva dostala do rukou prostředníka cizí moci čís. 2137.
- § 6 čís. 2 odstavec druhý: není zapotřebí, by pachatel skutečnosti již skutečně vyzvěděl; spadá sem vyzvídání vojensko-politických skutečností a vyzdání jmen důstojníků, jež by mohli býti získáni pro ruské zájmy čís. 2037.
- § 6 čís. 2 odstavec druhý a třetí: skutečnost, opatření neb předmět, který tvoří vojenské tajemství, nemusí býti rázu výlučně vojenského čís. 2037, 2137.
  - spadá sem i získávání dat o vojenských dodávkách čs. továren do států spojeneckých a přátelských čís. 2037.
  - pojem »vojenského tajemství«; spadá sem i skutečnosti, které přimno tajeny býti nemohou čís. 2137.
- § 6 čís. 3: osobou nepovolnou jest pouze ten, kdo není v žádném spojení s cizí mocí čís. 2137.

- § 7 čís. 4: viz § 28 odst. druhý.
- § 11 čís. 1: za »hrubě zneuctivající« dlužno pokládati každý projev, který se může dotknouti obecné vážnosti presidentovy (výtka, že vyvolává nepřátelský postup proti katolickému obyvatelstvu) čís. 1861.
- rozlišení pojmu »vice lidí« od pojmu »veřejnosti« čís. 1880.
- urážka presidenta obviněním, že pronesl urážlivý výrok o Orlech čís. 1901.
- subjektivní stránka; animus iniuriandi se nevyžaduje čís. 1901.
- skutková podstata §u 11 odst. 1 zákona nevyžaduje skutečného postřehnutí projevu dvěma neb více osobami; stačí tu pouhá možnost; subjektivní stránka čís. 2022.
- neslušné výroky o presidentu spáchané tuzemcem v cizině čís. 2093.
- § 11 čís. 2: nevyžaduje se, by urážlivý projev směřoval k nějaké činnosti presidentově nebo vycházel z určitého jeho jednání; spadá sem výrok, že oslavy na počest presidenta jsou komedií čís. 1883.
- nevyžaduje se, by urážkou presidenta byla sružována republika sama čís. 1906.
- zhotovení snímku a objednání vyvolání filmu zkarikovaného poprsí presidentova čís. 1921.
- subjektivně předpokládá úmysl uvésti presidenta ve veřejný posměch, čís. 1959.
- spadá sem nejen urážlivé posuňky a nadávky, nýbrž všechny projevy, dotýkající se nepříznivě obecného vědomí vážnosti a úcty k presidentu; spadá sem výrok, že květin je pro něho škoda čís. 2071.
- promlčuje v 1 roce čís. 2165.
- výrok, že se pachatel raději oběsí, než by si pověsil v pokoji obraz presidenta čís. 2184.
- § 12 odstavec druhý: »věrohodně« dovědění se; pojem čís. 2037.
- § 13 čís. 1: spadá sem tvoření ozbrojených skupin proletariátu čís. 1900.
- § 14 čís. 1: pokud sem spadá hra (zpěv) dynastické hymny rakouské (německé) čís. 1915.
  - pojem »pobuřování« čís. 1916, 2033, 2151.
  - jest deliktem ohrožovacím; nezáleží na tom, měla-li činnost pachatele nějaký zevní účinek; spadá sem výzva ke komunistické mládeži, by šla k odvodům, cvičila se ve zbraní, nezapomněla však, že je kmenem příští rudé armády čís. 1916.
  - pokud sem spadá kritika jednání ústavních činitelů, úřadů a orgánů republiky čís. 1937.
  - výrok, že útok pachatelův byl namířen proti demokraticko-republikánské formě Čs. republiky, je zjištěním skutkovým čís. 1994.
  - hlásání komunistických zásad mládeži; subjektivně stačí vědomí pachatelovo o protizákonnosti jeho činění čís. 1994.
  - jde o »pobuřování«, snažil-li se pachatel vyvolati nadšení pro ideu osvobození Němců od domnělého otroctví: výklad obratu »pro jeho vznik«; kdy sem spadá zmínka o vzniku státu; pobuřování proti státu pro jeho vznik lze i kritikou účelů a následků jeho vzniku čís. 2033.
  - netřeba uváděti ve výroku rozsudku, v čem záleží pobuřování a jakým způsobem pachatel pobuřoval; stačí, je-li znění pobuřující řeči uvedeno v důvodech čís. 2051.
  - pojmem »pro jeho vznik« jest rozuměti souhrn skutečností, ze kterých vzešel čs. stát; skutečností takovou jest též inkorporace Hlučínska čís. 2051.
  - subjektivně vyžaduje se úmysl vyvolati nepřátelské smýšlení proti státu čís. 2098.
  - výrok opilého čís. 2151.
  - neobsahuje tři různé skutkové podstaty, nýbrž jen tři různé formy téže skutkové podstaty pobuřování čís. 2202.

- — § 14 čis. 2: pokus; úmysl rozšiřovati závadně letáky může tu býti i tehdy, činil-li pachatel vykonání zamýšleného rozšiřování závislým na tom, nebudou-li zabaveny čis. 1858.
- — — popuzování proti Orlům pro jich náboženství čis. 1901.
- — — pojem »popuzování«; nevyžaduje se výroku ve formě rozkazovací ani přímé výzvy; rozdíl od »vybízění«; výrok: »každého českého psa patří zabít« čis. 2021.
- — § 14 čis. 3: účel »popuzování k zášti«; prostředek musí míti vztah k statkům v Šu tom výčetmo uvedeným; spadá sem pranýřování (plakáty) českých (nikoliv německých) návštěvníků českého kina z důvodů národnostních čis. 1923.
- — — subjektivně vyžaduje úmysl popuzovati k zášti; nestačí pouhé vědomí způsoblosti výroku k popuzování čis. 1976.
- — — čin je spáchán a dokonán již předsevzetím skutku opodstatňujícího popuzování k zášti; pojem »záště«; vyhláška, že přístup na kluziště je povolen jen »Stammesdeutschen« čis. 2032.
- — — ideální souběh s přečinem Šu 14 čis. 5 zák. výrokem »Čecha oběsit« čis. 2092.
- — § 14 čis. 4: popuzování k nepřátelským činům pro národnost v době voleb; stačí čin dle vůle pachatelovy směřující a zároveň objektivně způsobilý k tomu, by u jiných osob bylo vzbuzeno rozhodnutí, vykonati na jiném násilnosti neb jiný čin nepřátelský; vyvolání účinku toho se nevyžaduje čis. 2091.
- — — není třeba, aby popuzování se stalo »tváří v tvář« vůči popuzovaným čis. 2099.
- — — viz též § 29 zákona.
- — § 14 čis. 5: projev nespokojenosti příslušníků státních menšin nad opatřeními státní správy k odstranění nerovnosti na půdě školství čis. 1845.
- — — pojem »hanobení« čis. 1845, 1860, 1875, 1959, 2163.
- — — spadá sem nepravdivé líčení poměrů ve státě (že stát odnímá soukromý majetek a vymáhá nemírné dávky na Hlučínsku) čis. 1860.
- — — kdy je hanobení surovým a kdy štvavým; nevyžaduje se, by hanlivá slova skutečně vyvolala rozruch a pohoršení; stačí, jsou-li objektivně způsobilá vyvolati tyto účinky a s nimi nepřátelské smýšlení protistátní čis. 1873.
- — — třeba zjišťovati a odůvodňovati úmysl pachatelův působiti na mysl posluchačů ve směru zákonem naznačeném čis. 1874.
- — — subjektivní stránka čis. 1875, 1890, 2052, 2124.
- — — pojem »snížení vážnosti«; čtení pamětního spisu o utiskování Němců čis. 1875.
- — — pokud hanobení jednotlivce narážkou na jeho národnost jest hanobením národnosti, k níž patří; »obecný mír v republice« znamená »obecný mír uvnitř republiky«; jest ohrožen i nebezpečím poruchy klidného soužití občanů v jednotlivých obvodech (místech) čis. 1890.
- — — kdy je hanobení »štvavým«; pokud sem spadá hra (zpěv) dynastické hymny rakouské (německé) čis. 1915.
- — — pokud sem spadá kritika jednání ústavních činitelů, úřadů a orgánů republiky čis. 1937.
- — — posměšný popěvek o chování Čechů ve světové válce; stačí, že vážnost republiky mohla býti projevem snížena v očích osob projevu přítomných; vážnosti republiky u příslušníků národní menšiny jest na újmu, příkládají-li se Československému národu mravní vady a směšné vlastnosti čis. 1959.
- — — veřejný pořádek je širší pojem než obecný mír; pojem »obecný mír«; způsoblost činu jej ohroziti; nespadá sem výrok, který mohl zavdati příčinu jen k zlému nakládání s pachatelem čis. 2017.
- — — není třeba hanobiti republiku přímo; může býti hanobena i pausálním a tendenčním hanobením jednotlivých složek veřejného života (veřejných činitelů, úřadů) komunistickým agitátorem; otázka,

- zda jde tu o pobuřování proti nim (§ 300 tr. zák.) či proti republice (§ 14 čis. 5 zák.) jest quaestio facti; souběh s Šem 300 tr. zák. čis. 2052.
- — — pokud sem spadá výrok, že karpatoruský lid nebyl za vlády Maďarů tak ujařmen jak v republice čis. 2069.
- — — spadá sem výrok: »já s... na republiku«, pronesený veřejně (§ 39) čis. 2089, 2125.
- — — nezáleží na tom, že výrok popudil posluchače proti pachateli, nikoliv proti republice čis. 2089.
- — — ideální souběh s přečinem Šu 14 čis. 3 zák. výrokem »Čecha oběsit« čis. 2092.
- — — mírem v republice jest právně chráněný pořádek ve státě čis. 2093.
- — — tiskem nevyžaduje, by došlo k rozšiřování tiskopisu. Trestnost redaktora počíná již okamžikem, kdy dílo, jež se má rozmnožiti, bylo odevzdáno do tisku čis. 2108.
- — — hanobení republiky viněním z úskočného počínání při uzavírání obchodních smluv s cizími státy; pachatele nevyvíňuje, že článek pocházel z kruhů poslaneckých čis. 2108.
- — — nevyžaduje úmyslu štváti proti republice; stačí úmysl ji hanobiti; úmysl ten nevylučuje okolnost, že účelem řeči bylo drážditi jinou osobu, ani podnapilost pachatelova čis. 2124.
- — — prostředkem k hanobení státu mohou býti i útoky proti jeho orgánům; kdy tu jde o přečín Šu 14 čis. 5 zákona a kdy o přečín Šu 300 tr. zák.; málo blahovlnná kritika není ještě hanobením; vytýkáni, že se tu soudí dle starých zákonů a že republika nekoná povinnosti k strádajícím čis. 2163.
- — — předměty i škodlivé výsledky hanobení jsou tu uvedeny střídavě, nikoliv hromadně; porovnání státu s hyenou; stačí, uvádí-li výrok, kdy a kde byla republika hanobena a konkretisování skutku jest ponecháno důvodům čis. 2183.
- — § 15 čis. 1: pojem »vybízění«; rozdíl od nedokonaného svádění (§§ 5, 9, 239 tr. zák.) a od »popuzování« čis. 2021.
- — § 15 čis. 2: výzva matek, by nabádaly své syny-vojny k odepření poslušnosti a výzva k vraždění buržoasie; svádek j nemusí býti v činné službě čis. 1843.
- — — pokus čis. 1858.
- — — viz též § 15 čis. 3.
- — § 15 čis. 3: pojem »podněcování« čis. 1859, 1922, 1961, 2181, 2206.
- — — subjektivní stránka čis. 1859, 2127, 2181.
- — — podněcování k změně ústavy republiky co do demokraticko-republikánské formy státu a nahrazení jí ústavou sovětů čis. 1859.
- — — pokud sem spadá výzva, by narukovavši v případě mobilisace použili zbraní k násilnému převratu; výraz »podněcovat« již pojmově označuje jednání vedené úmyslem, by na mysl posluchačů bylo působeno ve směru zákonem naznačeném; úmysl ten netřeba tu (na rozdíl od §§ 14 čis. 5 a 18 čis. 1) zvláště zjišťovati a odůvodňovati čis. 1874.
- — — není třeba, aby se pachatel obracel se svou výzvou přímo na určité přítomné osoby; stačí všeobecné i nepřímé podněcování k individuálně neurčitým trestným činům, o němž se mohou dověděti i nepřítomní. Spadá sem výzva komunistických dělníků, by se v případě války zbratřili se stejně smýšlejícími na straně nepřátelské a násilím se zmocnili vlády čis. 1922.
- — — spadá sem i utvrzování v duševní náladě, náchylné k páchání činů toho druhu, k jakým se pachatelem poukazuje. Nezáleží na tom, že při vybízení k vojenským zločinům nebyly přítomny osoby do vojska zařazené čis. 1961.
- — — pokud lze tu vyloučiti veřejnost čis. 2100.
- — — k obžalobě naň lze uznati na § 21 čis. 1 zák. čis. 2100

- rozšiřování letáků, podněcujících vojny ku zločinu vojenskému a nevojny k zloč. Šu 1 zákona; poměr k Šu 21 čis. 1 zákona; čin jest dokonán již tím, že trestný čin dojde svého stěslenění a výrazu v tiskopise, určeném k rozšiřování čis. 2127.
- podněcování k násilné změně ústavy ve smyslu komunistického programu; zákaz zákona čeli již pouhému nebezpečí; to je tu, třeba se účinek podněcování neprojevil neklidem nebo výtržnostmi podněcovaných osob čis. 2154.
- spadá sem (ne pod čis. 2), upozorňoval-li komunistický řečník nováčky-komunisty, proti komu mají použití zbraní čis. 2162.
- nepřímým vybízením jest i utvrzování v duševní náladě, náchylné k páčání činů čis. 2181.
- spadá sem i působení na cit, by tak nepřímým bylo vyvoláno rozhodnutí porušit zákon (provést atentát) čis. 2206.
- § 16 čis. 1:** spadá sem vychvalování tvoření ozbrojených skupin proletariátu; výklad projevu komunistického řečníka čis. 1900.
- pojem »schvalování«; nezáleží na účinku čis. 2093.
- nevyžaduje se, by úmysl pachatelův směřoval k docílení nějakého dalšího účinku čis. 2174.
- k pojmu »projevování souhlasu« se nevyžaduje jen schvalování zločinu již vykonaného, nýbrž stačí projevení souhlasu i se zločinem dosud nespáchaným čis. 2206.
- § 16 čis. 1 odstavec třetí:** pod pojem »odměny« spadá i podpora manželce pachatelově. Úhrada nákladů jeho obhajování odpovídá »náhradě za plat rozsudkem mu uložený«. I soustředování darů jest »sbírání«. Vězeňské fondy politických stran. Subjektivní stránka čis. 1936.
- § 16 čis. 2:** schvalování vraždy ministra tuzemcem v cizozemsku čis. 2093.
- § 17 čis. 1:** založení nové tajné organisace komunistické mládeže po jejím rozpuštění pro činnost státu nepřátelskou; trestný čin jest dokonán již založením organisace (přistoupením k ní); nezáleží na tom, zda vyvíjela pak skutečnou činnost čis. 2126.
- § 18 čis. 1:** třeba zjišťovati a odůvodňovati úmysl pachatelův působiti na mysl posluchačů ve směru zákonem naznačeném čis. 1874.
- spadá sem rozšiřování nepravdivé zprávy bez ohledu na to, zda jedná pachatel z vlastního popudu či na žádost (z příkazu) osoby třetí čis. 2070.
- stačí již vážné znepokojení i jen části obyvatelstva kraje neb místa: jí tvoří i nezaměstnaní čis. 2163.
- § 18 čis. 2:** nevyžaduje, aby rozšiřováním nepravdivé zprávy skutečně nastalo poškození právních statků, v Šu tom uvedených a pachatel si toho byl vědom; stačí vědomí způsobilosti, že zpráva při pravidelném běhu věci vyvolá výsledek v zákoně uvedený (způsobí konkrétní nebezpečí výsledku) čis. 1960.
- pojem »jinakého rozšiřování«; nezáleží na tom, došla-li zpráva svého rozšíření ve větším či menším okruhu územním; kdy jde o »rozšiřování«, sdělena-li zpráva jen jedné osobě čis. 2042 (nesprávně 4042).
- »zprávou« jest jakékoliv tvrzení skutečností minulých, přítomných nebo budoucích; nezáleží na tom, je-li pachatel původcem zprávy nebo jen opakuje, co slyšel; neplatí tu zásada Šu 238 tr. zák. čis. 2109.
- § 20 odstavec druhý:** nespadá sem výrok: »furie naší republiky dlouho nepotrvá« čis. 2080.
- ani výrok: »já s... na republiku« čis. 2089, 2125.
- označení republiky »Tschechei« jest potupením jejího jména čis. 2211.
- § 21 čis. 1:** svádění k vojenskému zločinu vzpoury dopisem zaslaným do kasáren; skutková podstata zločinu Šu 160 čis. 1, 2 voj. tr. zák.; kritika vojenského života čis. 1846.

- pokud lze tu vyloučiti veřejnost čis. 2100.
- lze naň uznati k obžalobě na § 15 čis. 3 zák. čis. 2100
- pojmu »navádění (svádění)« odpovídá i činnost toho, kdo někoho, k spáchání trestného činu již rozhodnutého, v jeho zločinném rozhodnutí posiluje čis. 2100.
- utvrzování v rozhodnutí, odpirati vojenskou službu z důvodů náboženských; antimilitaristická propaganda čis. 2100.
- rozdíl od Šu 15 čis. 3 zákona čis. 2127.
- § 28:** jest přítěžující okolností, byl-li závadný výrok pronesen v obecním zastupitelstvu nebo v obecní komisi čis. 1873.
- § 28 odstavec druhý:** slova »při sazbě od 10—20 let« vztahují se jen na § 7 čis. 4 zákona čis. 2137.
- § 29 čis. 1:** veřejnému obžalobci nepřísluší odvolání pro neuložení peněžitého trestu, byl-li trest pro § 14 čis. 4 zákona uložen v zákonné sazbě čis. 2091.
- okolnosti rozhodné pro uložení peněžitého trestu jsou tu uvedeny příkladmo čis. 2099.
- § 35:** postavení pachatele jako duchovního není dostatečným důvodem pro závěr na veřejný zájem vyžadující výkon trestu čis. 1875.
- pokud veřejný zájem vyžaduje výkon trestu při odsouzení pro pobuřující zprávy o naší hospodářské situaci čis. 1960.
- pokud odsouzenému pro § 14 čis. 5 zákona nelze povolití podmíněné odsouzení čis. 2052.
- pokud nelze povolití podmíněné odsouzení při odsouzení pro pobuřující projevy tiskem čis. 2108.
- ani advokátu (členu obecního zastupitelstva), pobuřoval-li proti republice čis. 2202.
- § 38:** ustanovení §§ 36, 235 tr. zák. platí pro obor zákona na ochranu republiky; předpis Šu 38 zákona vztahuje se pouze na cizince čis. 2093.
- § 39 čis. 2:** pojem »shromáždění« čis. 1880, 1974, 2174, 2184.
- pojem »zástup« čis. 1880, 1902, 1974, 2080, 2092, 2099, 2163.
- rozdílení pojmů »vice lidí« od pojmu »veřejnosti« čis. 1880.
- zástupem jest i seskupení lidí v uzavřené místnosti (šalandě) čis. 1902.
- zástupem (shromážděním) nejsou tři osoby čis. 1974.
- výrok nebyl pronesen veřejně, byl-li pronesen v místnosti, v níž bylo více osob, vůči jediné sice hlasitě, ale tak, že jej ostatní pro vzdálenost a zabrání v hovor, vůbec slyšeti nemohli čis. 2080.
- k pojmu »zástup« stačí 8 hostů v hostinské místnosti čis. 2092.
- není třeba, by osoby tvořící zástup byly na jednom místě současně přítomny a před pachatelem seskupeny čis. 2099.
- výrok byl pronesen před zástupem, byl-li pronesen hlasitě v četně navštívené hostinské zahradě u stolu, u něhož sedělo kromě osloveného pět osob čis. 2124.
- tiskopisy jsou i proklepy na psacím stroji čis. 2139.
- nezáleží na tom, zda jsou osoby shromážděny na místě veřejně přístupném či v místnosti soukromé (deputace zaměstnanců v kanceláři zaměstnavatelově) čis. 2174.
- shromážděním jsou i schůze výkoného výboru politické strany čis. 2184.

Ochrana veřejného úředníka viz úředník veřejný.

- volební svobody** (zákon ze dne 26. ledna 1907, čis. 18 ř. zák.). jde o pokus přečinu padělání voleb podle první (nikoliv druhé) věty čis. 3 Šu 7 zákona, dostavil-li se kdo k volbě s listinami jiného, by na ně bez jeho souhlasu odvolil, ač oprávněný již volbu vykonal. Zakročení volební komise je tu překážkou (náhodou) ve smyslu Šu 8 tr. zák. čis. 2077.

- **známek** (zákon ze dne 6. ledna 1890, čís. 19 ř. zák.): pokud ospravedlňuje bezelstnost při užívání chráněné podobné známky svolení člena správní rady akciové společnosti, pro niž je chráněná známka zapsána čís. 1865.
- — otázka šálivosti známky jest otázkou smíšenou, avšak otázka, může-li být rozdíl mezi zbožím, označeným chráněnou známkou, a mezi označením cizího zboží postřehnout obyčejným kupitelem jen vynaložením zvláštní pozornosti, jest skutkovým zjištěním čís. 1948.
- — k »vědomosti zásahu« (§§ 23, 25 zákona) stačí dolus eventualis čís. 2225.
- Ojedinělá osoba** viz shluknutí.
  - výroba viz telegrafy.
  - é sestavení viz telegrafy.
  - — zapomenutí klíče viz uškození kulposní.
- Okamžik svádění** viz zneužití moci úřední.
  - trestnosti viz ochrana republiky (§ 14).
  - — viz též tiskopis.
- Okamžitě vzplanutí pudů** viz úmysl zlý.
- Okolnosti doby** viz rozsudek.
  - doprovázející viz přípravné jednání.
  - důležité pro výměru trestu viz zmatek čís. 5 §u 281 tr. ř.
  - místa viz rozsudek.
  - nebezpečné viz uškození dle §u 337 tr. zák.
  - obecně známé: pojem; netřeba je dokazovati; nejsou jimi nahodilé vědomosti soudcovy z oboru jemu cizího čís. 2044.
  - — spadá sem okolnost, které politické strany orgánem jest periodický tiskopis a která hesla propaguje ta která politická strana; je třeba i je v důvodech zjistiti čís. 2181.
  - — nelze o ně opíratí odchylný náhled proti posudku čís. 2207.
  - polehčující: pokud k vyloučení polehčující okolnosti §u 46 b) tr. zák. stačí i předchozí nepravoplatné odsouzení čís. 1989.
  - — prudké hnutí mysli (§ 46 d) tr. zák.) předpokládá takový duševní afekt, který zbavuje pachatele schopnosti, by si své počínání a jeho následky zcela jasně uvědomil čís. 2082.
  - — §u 46 a) tr. zák. lze použiti i při trestu podle 2. odst. §u 52 tr. zák. čís. 2128.
  - předmětu viz rozsudek.
  - případu viz pohoršení veřejné.
    - viz též hodnocení průvodů.
    - — viz též lichva.
    - — viz též násilí dle §u 99 tr. zák.
  - přitěžující; jsou uvedeny v §u 44 tr. zák. příkladmo; spáchání činu na sourozenci jest přitěžující okolností i pro spolupachatele a spoluvinníka čís. 2082.
    - — jest jí, pobuřoval-li proti státu advokát (člen obecního zastupitelstva) čís. 2202.
    - — skutkové viz zmatek čís. 4 §u 344 tr. ř.
    - — dle §u 28 zák. na ochr. rep. viz tamže.
- Okresní nemocenská pokladna** viz úředník veřejný.
  - politická správa viz úředník veřejný.
  - — viz též lítost účinná.
  - silniční výbor viz zpronevěra.
  - soud viz lítost účinná.
    - — viz též odvolací řízení.
    - — viz též soud.
  - správní komise viz lítost účinná.
- Okruh územní** viz ochrana republiky (§ 18).
- Oloupení** viz vražda.
- Olovený přívěsek** viz podvod dle §u 199 c) tr. zák.
- Omezování osobní svobody** viz násilí dle §u 93 tr. zák.
  - v pohybu viz násilí dle §u 93 tr. zák.

- Omyl** viz beztrestnost dle §u 2 e) tr. zák.
  - viz též podvod.
  - ve věku zprzněně čís. 1978.
  - **právní (§§ 3, 233 tr. zák.):** neznalost ustanovení zákona, zakládajících a vymezujících právo autorovo, pachatele neomlouvá čís. 1945.
  - — ani omyl co do ustanovení zákona původcovského, ani omyl v otázce, zda jde o cizí dílo čís. 2056.
  - **skutkový:** viz beztrestnost dle §u 2 e) tr. zák.
- Opakování** viz ochrana republiky (§ 18).
  - činu viz delikty majetkové.
  - urážky viz násilí dle §u 99 tr. zák.
- Opatření:** které tvoří vojenské tajemství čís. 2037.
  - doložadů viz násilí dle §u 98 b).
  - náhradního předmětu viz delikty majetkové.
  - na pochodu viz úředník veřejný.
  - padělků viz podvod.
  - součástek viz telegrafy.
  - státní správy: ve školství čís. 1845.
  - úřední viz maření exekuce.
- Operace** viz uškození kulposní.
- Opětné nabytí** viz zpronevěra.
- Opilí poslanci** viz parlament.
- Opilost** (§ 523 tr. zák.): pojem »opilství« podle §u 523 tr. zák. jest též jako pojem »úplného opilství« dle §u 2 c) tr. zák.; tím, že se pro úplné opilství skutek nepřičítá jako zločin, není pachatel sprostěn zodpovědnosti podle §§ 236, 523 tr. zák. čís. 2130.
  - viz též beztrestnost dle §u 2 c) tr. zák.
- Opilství** viz beztrestnost dle §u 2 c) tr. zák.
  - viz též opilost.
- Opilý** viz ochrana republiky (§ 14).
- Opis listiny** viz podvod.
- Opomenutá kvalifikace** viz rozsudek.
- Opomenutí** viz úpadek.
  - viz též uškození dle §u 335 tr. zák.
  - uschování granát čís. 2078.
  - povinné péče viz tiskopis.
- Oprava** viz tiskopis.
  - z úřední moci viz odvolací řízení.
- Opravné prostředky** viz prostředky opravné.
  - řízení viz prostředky opravné.
  - — viz též urážka tiskem.
- Oprávněně zřízený telegraf** viz telegrafy.
- Oprávnění formální** viz úředník veřejný.
  - k dovozu viz úředník veřejný.
  - k opravným prostředkům viz obhájce.
  - k volbě viz ochrana volební svobody.
  - odebratí spolkové legítimace viz úředník veřejný.
  - věcné viz úředník veřejný.
  - věc si přivlastnití viz zpronevěra.
- Opravitelství** viz řízení opravovací.
- Opuštěné dítě** viz úředník veřejný.
  - i státu viz branný zákon.
- Orgán lesní** viz úředník veřejný.
  - strany viz okolnosti obecně známé.
  - veřejný viz násilí dle §u 81 tr. zák.
  - železnice viz podvod dle §u 199 d) tr. zák.
- Organisace komunistická** viz ochrana republiky (§ 17).
  - macedonská viz macedonská organisace.
  - mládeže viz ochrana republiky (§ 17).
  - soudů: účelem §u 77 zák. org., jenž nahrazuje § 92 cis. pat. čís. 81/53, jest vytýkati poklesky při vykonávání úřadu soudcovského čís. 1894.

- Orgány republiky** viz ochrana republiky (§ 14).
 — státu viz ochrana republiky (§ 14).
- Orli:** popuzování proti nim pro jejich náboženství čís. 1901.
- Oslavy prezidentovy** viz ochrana republiky (§ 11).
- Oslovení** viz ochrana republiky (§ 39).
- Osob více** viz ochrana republiky (§ 39).
- Osoba: duševně méněcenná:** lze ji sváděti ke krivému svědectví čís. 2104.
 — do vojska zařazená viz ochrana republiky (§ 15).
 — fyzická viz telegrafy.
 — hysterická viz podvod dle §u 199 a) tr. zák.
 — jedná viz ochrana republiky (§§ 11, 18).
 — jiná viz zprznění.
 — viz též ochrana republiky (§ 14).
 — mladistvá viz pohoršení veřejné.
 — nahodile přítomná viz úředník veřejný.
 — nebezpečná viz násilí dle §u 93 tr. zák.
 — nepovolaná: pojem čís. 2137.
 — neznámá viz urážka na cti.
 — ojedinelá viz shluknutí.
 — podněcovaná viz ochrana republiky (§ 15).
 — pracující viz dohlédací povinnost.
 — právnická viz telegrafy.
 — slabomyslná viz podvod dle §u 199 a) tr. zák.
 — soukromá viz násilí dle §u 98 b) tr. zák.
 — viz též úpadek.
 — společinná viz spolupachatelství.
 — sváděná viz pokus.
 — škodlivá viz násilí dle §u 93 tr. zák.
 — třetí viz ochrana republiky (§ 18).
 — viz též nadržování zločincům.
 — viz též uškození kulposní.
 — úřední viz úředník veřejný.
 — viz též uškození dle §u 153 tr. zák.
 — v čele průvodu viz shromáždění.
 — vojenská viz úředník veřejný.
 — vrchnostenská viz úředník veřejný.
 — zkušena viz lichva.
- Osobní projev** viz porota.
 — provádění exekuce viz úředník veřejný.
 — svoboda viz násilí dle §u 93 tr. zák.
- Osoby přítomné** viz ochrana republiky (§§ 14, 15).
 — shromážděné viz ochrana republiky (§ 39).
- Ostatní spolupachatelé** viz krádež (§ 174 II. a).
- Osvědčení se** viz odklad trestu podmíněný.
- Osvobození Němců** viz ochrana republiky (§ 14).
- Osvobozující výrok** viz rozsudek.
- Ošetřující lékař** viz lékař.
- Otázka:** právně pochybná čís. 2006.
 — právní viz otázka smíšená.
 — promlčení viz tamže.
 — případu viz uškození kulposní.
 — skutková (§§ 258, 288 čís. 3 tr. ř.): zjištění a určení obsahu a smyslu proneseného výroku spadá výlučně do oboru působnosti nalézacího soudu čís. 1859.
 — — výrok, že útok pachatelův byl namířen proti demokraticko-republi-
 kánské formě Čs. republiky, jest zjištěním skutkovým čís. 1994.
 — — jde o skutkové zjištění, vyvozuje-li soud buď z projevu samého nebo
 z okolností jej doprovázejících pravý smysl projevu a úmysl pachatelův
 čís. 2033.
 — — viz též otázka smíšená.

- smíšená (quaestio mixta): zákonné znaky »tísňe« a »vykořisťování«
 (lichva) jsou jednak pojmy právní, jednak jsou též výrazem pro určitý
 skutečný stav čís. 1904.
- — otázka šálivosti známky jest otázka smíšená, avšak otázka, může-li
 býti rozdílná mezi zbožím, označeným chráněnou známkou a mezi ozna-
 čením cizího zboží postřehnout obyčejným kupitelem jen vynaložením
 zvláštní pozornosti, jest skutkovým zjištěním čís. 1948.
- související: s vadnou otázkou čís. 2061.
- vadná viz řízení opravovací.
- viny viz porota.
- zavinění viz uškození dle §u 337 tr. zák.
- Otázky porotcům:** vadné jich zodpovězení čís. 2061.
 — viz též z matek čís. 9 §u 344 tr. ř.
- **dodatková:** na stav nouze z důvodu obavy před pomstou ilegální mace-
 donské organizace čís. 1999.
- — tvrzením ve smyslu §§ 319, 320 tr. ř. není: pouhý poukaz na možnost
 určité skutečnosti čís. 2082.
- — ani učinil-li obhájce duševní vadu předmětem průvodního návrhu
 čís. 2130.
- **eventuální:** zmatkem jest pouze porušení zákonné povinnosti, nikoliv ne-
 použitím práva soudu, dáti eventuální otázku čís. 2082.
- viz též otázka dodatková.
- **hlavní:** týkající se spoluvinníka (§ 5 tr. zák.) dlužno upravit tak, by v ní
 byl zřetelně vyznačen též skutek hlavního pachatele; stačí poukaz na
 otázku, týkající se tohoto čís. 1993.
- — porušení předpisu §u 318 tr. ř., nebyl-li do hlavní otázky na § 128 tr.
 zák. pojat zákonný znak tělesného zneužití čís. 2074.
- — porušení předpisů §§ 260 čís. 1, 318 tr. ř., není-li v ní označen předmět
 skutku a zákonná známka zneužívání svěřené moci (§ 101 tr. zák.) není
 rozvedena čís. 2130.
- **kontrolní:** kdy může býti dána při urážce na cti (§ 491 tr. zák. — pojem
 »znamenání naň připadajícími«) čís. 1967.
- Otcovo svolení** viz uškození kulposní.
- Otec:** pokud má povinnost dohlédací nad dětmi čís. 2214.
- Otisk kartáčový** viz tiskopis.
- Otroctví domnělé** viz ochrana republiky (§ 14).
- Ozbrojená část těla** viz násilí dle §u 83 tr. zák.
- **vzpoura** viz komunistická strana.
 — **é skupiny proletariátu** viz ochrana republiky (§ 16).
- Ozbrojování nedovolené** viz ochrana republiky (§ 13).
- Označení:** Tschechei: čís. 2211.
 — **cizího zboží** viz ochrana známek.
 — skutku viz rozsudek.
 — zřetelné viz urážka na cti.
- Oznámení** viz úplatkářství.
 — viz též hra.
 — viz též utržení na cti.
 — **trestní** viz násilí dle §u 98 b) tr. zák.
- Oživení cesty** viz uškození dle §u 337 tr. zák.
- Pacient** viz lékař.
- Pád dítěte** viz uškození dle §u 335 tr. zák.
- Padělení** viz podvod.
 — **listiny** viz podvod dle §u 199 d) tr. zák.
 — — pojem čís. 1844.
 — — **soukromé** viz podvod dle §u 201 a) tr. zák.
 — — **veřejné** viz podvod dle §u 199 d) tr. zák.
 — **peněz a cenných papírů** (zákon z 22. května 1919, čís. 269 sb. z.
 a n.): zločinu dle §u 6 zákona se dopouští nejen, kdo úmyslně neozrámi
 zločin §u 1, nýbrž i §§ 2 až 5 zákona; pod § 1 zákona spadá nejen do-

- konané padělání peněz a spolupůsobení při něm, nýbrž i pokus a nedokonané svádění k nim čís. 2155.
- podpisu viz podvod.
  - **trhové smlouvy** viz podvod dle §u 201 a) tr. zák.
  - **vah** viz podvod dle §u 199 c) tr. zák.
  - **veřejné listiny (§ 320 f) tr. zák.):** spadá sem (ne pod § 199 d) tr. zák.) padělání a použití veřejné listiny k zakrytí zpronevěry čís. 1893.
  - — předpokládá úmysl klamati čís. 2066.
  - — viz též podvod dle §u 199 d) tr. zák.
  - **voleb** viz ochrana volební svobody.
- Padělek** viz podvod.
- Pácnání činů** viz ochrana republiky (§ 15).
- — **trestných** viz ochrana republiky (§ 21).
- Pachatel** viz podvod.
- viz též lítost účinná.
  - viz též ochrana republiky (§ 15).
  - **hlavní** viz spoluvina.
  - **přímý** viz spoluvina.
- Pachatelova držba** viz krádež.
- **manželka:** její podporování čís. 1936.
  - **podnapilost** viz ochrana republiky (§ 14).
  - **smyslnost** viz zprznění.
  - **vůle** viz ochrana republiky (§ 14).
  - **o jmění** viz lítost účinná.
  - **působení** viz pokus.
  - **risiko** viz lichva.
  - **stanovisko** viz násilí dle §u 93 tr. zák.
  - **svolení** viz lítost účinná.
  - **vědomí** viz násilí dle §u 93 tr. zák.
  - — viz též podvod dle §u 199 a) tr. zák.
  - — viz též zhařství.
- Pachatelův prospěch** viz podvod.
- — viz též spoluvina.
  - **úmysl** viz otázka skutková.
  - — viz též ochrana republiky (§ 16).
- Pachtovní smlouva:** její padělání čís. 2192.
- Pachtýř:** pokud je mu svěřen fundus instructus čís. 1899.
- Památný den:** jest jím 6. červenec čís. 2185.
- Pamětní spis:** o utiskování Němců čís. 1875.
- Parlament:** urážka ho výrokem, že opili poslanci dělají zákony čís. 2100.
- Pas cestovní** viz listina veřejná.
- **dobytčí:** jeho padělání čís. 1844.
- Pasiva** viz úpadek.
- Pátrající vrchnost** viz nadržování zločincům.
- Paušál úřední** viz zpronevěra.
- Paušální hanobení** viz ochrana republiky (§ 14).
- Péče hornická** viz zpronevěra.
- **chudinská** viz úředník veřejný.
  - **povinná** viz povinná péče.
- Peněžitý trest** viz trest.
- — viz též odvolání.
  - — **podle §u 29 zák. na ochr. rep.** viz tamže.
- Peněžní nesnáž** viz lichva.
- **zápůjčka** viz lichva.
- Peníz** viz delikty majetkové.
- Peníze** viz zpronevěra.
- viz též lichva.
  - viz též maso neohlédané.
  - viz též padělání peněz.
  - viz též úplatkářství.
  - viz též zneužití moci úřední.

- Periodický tiskopis** viz okolnosti obecně známé.
- Pětoun:** není »příslušníkem« (§ 153 tr. ř.) bývalé schovanky čís. 1984.
- Pětičlenný senát** viz urážka tiskem.
- Piják notorický** viz odklad trestu podmíněný.
- Pisatelství anonymní** viz urážka na cti.
- Pisemná zmateční stížnost** viz zmateční stížnost.
- Pití nezřízené** viz nezřízené pití.
- Plácání po stěhnách** viz zprznění.
- **po zádech** viz zprznění.
- Placení** viz úpadek.
- Plakát** viz tiskopis.
- Plakáty:** pranýřování jimi čís. 1923.
- Plány stavební:** jich obkreslení čís. 2056.
- Plat:** rozsudkem uložený čís. 1936.
- Platební způsobilost** viz lichva.
- Platidla** viz delikty majetkové.
- Platná směnka** viz směnka.
- **ustanovení** viz příslušnost.
- Platný exekuční úkon** viz maření exekuce.
- Plná moc:** i bez ní jest obeslati obhájce k odvolacímu řízení, účastnil-li se řízení v přítomnosti obžalovaného čís. 2144.
- Plně krytí** viz úpadek.
- Plnění** viz násilí dle §u 98 b) tr. zák.
- viz též podvod.
- Plnomocník** viz úpadek.
- **generální** viz generální plnomocník.
- Plnorodý sourozenec** viz krádež v rodině.
- Plný obnos** viz úpadek.
- Plod** viz vyhnání plodu.
- Pobuřování (§ 300 tr. zák.):** souběh s přečinem podle §u 14 čís. 5 zák. na ochr. rep. čís. 2052.
- — **útoky proti orgánům státu** čís. 2163.
- Pobuřování:** pojem čís. 1916, 2033, 2151.
- **proti státu pro jeho vznik** čís. 2033, 2051.
  - **viz též ochrana republiky (§ 14).**
- Pobuřující projevy** viz odklad trestu podmíněný.
- **řeči** viz ochrana republiky (§ 14).
  - **zprávy** viz ochrana republiky (§ 35).
- Pobyt zločince** viz nadržování zločincům.
- Počet hlasů** viz porota.
- Početi přelíčení** viz účastník soukromý.
- Počínání** viz okolnosti polehčující.
- **konkrétní** viz svědek.
  - **lstivé** viz podvod.
  - **úskočné** viz násilí dle §u 96 tr. zák.
  - — viz též ochrana republiky (§ 14).
- Počiny** viz spolupachatelství.
- **neodvislé** viz lítost účinná.
  - **samostatné** viz lítost účinná.
- Počítadlo elektrické** viz krádež.
- Počítání lhůty** viz lhůty.
- Podání interpelace** viz tiskopis.
- Podepsání kandidátní listiny** viz útlisk.
- Podezřelá koupě** viz koupě podezřelé věci.
- **věc** viz koupě podezřelé věci.
- Podezřelost objektivní** viz koupě podezřelé věci.
- Podezření** viz lítost účinná.
- viz též hra.
- Podílnictví dle §u 185 tr. zák.:** ukrytí odcizených věcí spadá sem, nikoliv pod § 214 (307) tr. zák., třeba se úmysl pachatelův nesl k zatajení pŕtahů, sloužících k objevení pachatele nebo činu čís. 1985.

- pro pojem »na sebe převedení« se vyžaduje, by podílník již v době, kdy věc na sebe převádí, věděl, že jde o věc ukradenou (zpronevěřenou), jakož i by mu v případě §u 186 a) tr. zák. bylo povědomo, že krádež (zpronevěra) byla spáchána takovým způsobem, který jí činí zločinem č. 2043.
- na krádeži viz podílnictví.
- na zpronevěře viz podílnictví.

Podílník viz podílnictví.

Podklad lichvy viz lichva.

Podlaha zápasů viz uškození dle §u 431 tr. zák.

Podmíněná pohružka viz násilí dle §u 99 tr. zák.

- é odsouzení viz odklad trestu podmíněný.

Podmínka výsledku viz příčinná spojitost.

Podmínky obnovy viz obnova.

- odčinění viz podvod dle §u 199 b) tr. zák.

- svémoci viz násilí dle §u 93 tr. zák.

Podnapilost viz ochrana republiky (§ 14).

Podněcovaná osoba viz ochrana republiky (§ 15).

Podněcování: pojem č. 1859, 1874, 1922, 1961, 2181, 2206.

- viz též ochrana republiky.

- vojínů viz ochrana republiky (§ 15).

Podnět k uveřejnění viz tiskopis.

- nosení zbraně viz zbrojní patent.

Podnik viz podvod dle §u 199 d) tr. zák.

- hospodářský viz hospodářský podnik.

- obchodní viz obchodní podnik

- průmyslový viz průmyslový podnik.

- trestný viz ochrana republiky (§ 12).

- všeužitečný viz urážka dle §u 492 tr. zák.

Podobný čin viz svědek.

Podpis viz podvod.

Podplácení viz úplatkářství.

Podpora: manželky pachatelovy č. 1936.

- v nezaměstnanosti viz podvod.

Podráždění smyslností viz zprznění.

Podrobnosti skutku viz spoluvina.

Podrádění viz zmatek.

- zákonu viz zmatek č. 10 §u 281 tr. ř.

Podřízená síla viz úpadek.

Podstatný čin viz svědek.

Podvod: jízdy šoferů na černě; nevyžaduje se, by pachatel sledoval vlastní prospěch č. 1847.

- předstírání, že pravá bankovka je padělkem a že lze takové padělky levně opatřit č. 1848.

- spadá sem (ne pod krádež), bylo-li připevněním svorky na elektrickém počítadle zabráněno, aby proud jím neprocházel č. 1891.

- pokud nabídnutí zaplacení peněžité částky a slíbení směnky na tuto částku jakož i vystavení komisionářské noty jest nedokonaným sváděním k pomáhání při podvodu, nikoliv pokusem nadřívání věřitelům (§§ 8, 485 tr. zák.) č. 1907.

- zkrácení eráru na poplatku z převodu nemovitosti a obce na dávece z přírůstku hodnoy udáním nižší kupní ceny není podvodem č. 2012.

- zmaření dalšího dražení; jest lhotejno, že listivě přivoděné plnění jest podle dvor. dekretu ze dne 6. června 1838, č. 277 sb. z. s. nežalovatelné č. 2034.

- k listivému jednání (předstírání) stačí, bylo-li způsobilé k oklamání buď průměrem neb aspoň v případě, o který jde; spadá sem předložení jednoduchého opisu listiny, potvrzující vyšší kvalifikaci č. 2064.

- pokud sem spadá poškození jednoho věřitele č. 2073.

- předpokládá, že pachatel již v době listivého předstírání pojal úmysl, způsobit někomu škodu; není podvodem, počínal-li si pachatel sice listivě,

avšak škoda vznikla z toho nahořile a nebyla jim zamýšlena a rozvážena č. 2088.

- nespadá sem padělání podpisu dalšího směnečného příjemce, je-li majetek spoluzavázané manželky pachatelovy dostatečnou jistotou ku krytí směnečné pohledávky č. 2088.

- rozlišení od §u 205 a) tr. zák. a §u 1 zák. o maření exekuce č. 2095.

- omyl jest jakákoliv představa se skutečností se nesrovnávající; uvádění v omyl; pojem »listivého předstírání« není podmíněn úskočností a zvláštní zálužností; jest naplněn oklamáním důvěry; prodej nemocného dobytčete; drobný zemědělec nemá vědomosti nemoc rozpoznati; souběh s předražováním č. 2096.

- podvod jest dokonán již samým oklamáním (uvedením v omyl); není třeba, by škoda skutečně vzešla, stačí, že byla možná; pokus je možný jen tam, kde se oklamání ještě nezdařilo č. 2156.

- není podvodem, předložil-li sběratel milodarů dárcům sběrací archy, na nichž přepsal částky, předchozími dárci opsané, na vyšší č. 2173.

- souběh s předražováním při exportních obchodech č. 2210.

- pojem »listivě předstírání«; předložení poukázky lékaři úředníkem (ne členem) zemědělské pokladny č. 2227.

- viz též podvod dle §u 199 c) tr. zák.

dle §u 199 písm. a) tr. zák.: kdy jde o svědeckou výpověď na soudě; nezáleží na tom, že při výslechu nebyl přítomen zapisovatel č. 1898.

- ani v řízení kárném nesmí býti použito sankce §u 199 a) tr. zák. jako prostředku k obejití zákazu §u 202 tr. ř.; i pro ně platí ustanovení §u 153 tr. ř.; předpoklady zásady §u 202 tr. ř. č. 1942.

- i osoby duševně méněcenné (slabomyslné) lze sváděti ke křivému svědectví; subjektivní stránka; křivé svědectví v zájmu sourozencově není činem z přehnutky nízké č. 2104.

- nezáleží na tom, zda soud svědectví uvěřil č. 2157.

- subjektivní a objektivní stránka č. 2172.

- subjektivně předpokládá vědomí pachatelovo, že jeho výpověď není věrným projevem jeho vzpomínek na postřehy výpovědi dotčené; odporující si výpovědi osoby hysterické č. 2219.

dle §u 199 písm. b) tr. zák.: pokud sem spadá protiprávní sdělení úředních listin úředníkem jiné osobě bez úmyslu způsobiti sdělením spisů někomu škodu č. 1882.

- dal-li vedoucí úředník trestního rejstříku státního zastupitelství svěmocně jménem tohoto příkaz policejnímu úřadu k výmazu trestů; nezáleží na tom, že tu byly podmínky odčinění č. 2152.

dle §u 199 písm. c) tr. zák.: padělání vah připevněním oloveného přívěsku na jednom rameni; stačí, že bylo padělané váhy použito v jednom případě Nespadá sem (ani pod podvod dle §§ 197, 461 tr. zák.) používání padělaných vah při vážení dobytka za účelem vyměření státní daně z masa dle zák. č. 262/20 č. 1956.

- **dle §u 199 písm. d) tr. zák.:** pojem padělání listiny; připsání v dobytčím pase, že zvíře bylo zdravotně prohlédnuto; lhotejno, že dodatečně shledáno zdravým č. 1844.

- předložením padělaného seznamu v cestovním pase o dovážených valutách bankovnímu úřadu za účelem vylákání povolení k vývozu československých korun č. 1867.

- nespadá sem, nýbrž pod § 320 f) tr. zák. padělání a použití veřejné listiny k zakrytí zpronevěry č. 1893.

- padělatele certifikátu na maso nevyvíňuje předpoklad, že maso bude po skončené dopravě znovu ohledáno č. 1971.

- padělání listiny (traťového listku) vydaného orgány železnice převzaté do státního provozu; nezáleží na tom, že podnik jest spravován dle zásad obchodního hospodaření č. 1983.

- vyžaduje se, by ten, kdo vědomě používá padělané listiny, při jejímž padělání nebyl manuálně účastněn, měl s pachatelem shodnou vůli nesoucí se k padělání č. 1983.

- respadá sem zničení veřejné listiny č. 2030.
- padělání data v ohlašovacím lístku a přiložení jej k žádosti o podporu v nezaměstnanosti; jednání z nouze vylučuje nečestnou pohnutku č. 2160.
- **dle §u 201 a) tr. zák.:** spadá sem (ne pod zpronevěru), odstranil-li pachatel poškozeným mu svěřené směnky jakožto průvodní prostředek k vymáhání pohledávky poškozeného; směnky vystavené na starých rakouských blanketech jsou platnými směnkami č. 1892.
- padělání údaje výše vyplaceného závazku v prozatímní tržové smlouvě; čin je dokonán použitím padělané soukromé listiny jako šálivého prostředku; netřeba »uvezení v omyl«; znak ten netřeba zjišťovati č. 2084.
- padělání pachtovní smlouvy prodloužením jí na další období; v čem tu záleží škoda č. 2192.
- **dle §u 201 d) tr. zák.:** nezáleží na tom, zda ten, vůči němuž se pachatel vydává za vlastníka cizího jmění nebo pod jinou nepravou tvářnost se ukryvá, pachatele skutečně zná; není třeba, by škoda skutečně nastala č. 2188.
- neodpovídá-li dodané exportní zboží vzorkům a jest vadné č. 2210.
- **dle §u 203 tr. zák.:** nepřipustnost odvolání, byl-li trest vyměřen za použití §u 265 tr. ř. (§§ 54, 55 tr. zák.) pod jeden rok č. 1886.
- **dle §u 461 tr. zák. viz podvod dle §u 199 c) tr. zák.**
- Pohlavní nemoci viz potírání pohlavních nemocí.**
- **stránka viz pohoršení veřejné.**
- **úd viz zprznění.**
- **ukojení viz zprznění.**
- **zneužití viz zprznění.**
- Pohledávka viz úpadek.**
- viz též lítost účinná.
- viz též maření exekuce.
- viz též zpronevěra.
- **dlužníková viz úpadek podvodný.**
- **poškozeného viz podvod (§ 201 a) tr. zák.).**
- **směnečná viz podvod.**
- **vzájemná viz zpronevěra.**
- Pohledávky soukromé viz úpadek.**
- **státu viz úpadek.**
- Pohnutí k vraždě viz vražda.**
- Pohnutka nečestná viz odklad trestu podmíněný.**
- viz též volební právo.
- **nížká viz odklad trestu podmíněný.**
- viz též podvod.
- viz též volební právo.
- **nového činu viz odklad trestu podmíněný.**
- **obchodování viz úpadek.**
- Pohnutky politické viz krádež.**
- Pohoršení viz ochrana republiky (§ 14).**
- viz též náboženská.
- **veřejné (§ 516 tr. zák.):** přečin rozšiřováním necudných tištěných obrázků; příslušna je porota č. 1966.
- při sprostění pro § 128 tr. zák. jest uvažovati o tom, nespadá-li čin pod § 516 tr. zák. č. 1978.
- způsoblost činu vzbuditi veřejné pohoršení jest tu i tehdy, poukazují-li okolnosti případu k tomu, že osoba smilnými činy dotčená jich nesmlčí (na př. osoba mladistvá) č. 1996.
- souběh se zločiny §§ 93, 125 tr. zák. a přest. §u 20 č. 2 zák. č. 241/22 č. 2036.
- předpokládá jednání smilné, t. j. takové, jež porušuje hrubě mravnost a slušnost po stránce pohlavní č. 2135.
- viz též svědek.

- Pohružka viz násilí veřejné dle §u 81 tr. zák.**
- viz též útisk.
- **nepřímá viz útisk.**
- **podmíněná viz násilí dle §u 99 tr. zák.**
- Pohyb viz násilí dle §u 93 tr. zák.**
- Pochod baterie viz úředník veřejný.**
- **nerušený viz úředník veřejný.**
- Pochybná otázka viz zmatek.**
- Pojem právní viz právní pojem.**
- **relativní viz relativní pojem.**
- Pojmenování viz prostředky opravné.**
- Pokladna nemocenská viz nemocenská pokladna.**
- Pokladna zemědělská viz zemědělská pokladna.**
- Poklesky: při vykonávání úřadu soudcovského č. 1894.**
- Pokleslá hodnota peněz viz úplatkářství.**
- Pokoj viz ochrana republiky (§ 11).**
- Pokojná držba: pojem č. 2079.**
- Pokračování v činu viz delikty majetkové.**
- **v trestné činnosti viz jednotný zločin.**
- Pokropení rakve viz náboženství.**
- Pokus dle §u 8 tr. zák.: pojem »čin ke skutečnému vykonání vedouc« č. 1848, 2101.**
- — kdy je trestnost pokusu vyloučena pro nezpůsobilost předmětu (prostředku) č. 1848.
- — pokus přečinů §§ 14 č. 2, 15 č. 2 zák. na ochr. rep.; úmysl závažné letáky rozšiřovati může tu býti i když pachatel činil vykonání zamýšleného rozšiřování závislým na tom, nebudou-li zabaveny č. 1858.
- — rozlišení od jednání přípravného č. 1872, 2101.
- — krádeže č. 1872.
- — pokus nadřování věřiteli (§ 485 tr. zák.) č. 1907.
- — pokus §u 11 č. 2 zák. na ochranu republiky objednáním vyvolání filmu zkarikovaného poprsí presidentova č. 1921.
- — zločinu vyhnání plodu (§ 144 tr. zák.) č. 2039.
- — zabavení tiskopisu jest překážkou dle §u 8 tr. zák. č. 2068.
- — odevzdání závažných letáků poštovní dopravě jest činem ke skutečnému vykonání vedoucím č. 2070.
- — je vyloučen při čistě kulposních deliktech; je možným při prvé i druhé skutkové podstatě §u 24 tisk. zák. č. 2076.
- — zakročení volební komise proti neoprávněně volčímu jest překážkou (náhodou) ve smyslu §u 8 tr. zák. č. 2077.
- — zločinu podle §u 87 tr. zák. č. 2101.
- — zločinu dle §u 1 zák. o padělání peněz č. 2155.
- — podvodu je možný jen tam, kde se oklamání ještě nezdařilo č. 2156.
- — přestupku §u 6 zák. č. 124/24 jest vyloučen č. 2203.
- **dle §u 9 tr. zák.:** nedokonané svádění k pomáhání při podvodu č. 1907.
- — lhuzeno, z jaké příčiny zůstalo pachatelovo působení na sváděnou osobu bezvýsledný a že událostmi, k nimž následkem svodů došlo, není opo. statněná zákonná známka dotyčného zločinu č. 1920.
- — spadají sem nejen případy, ve kterých ten, na něhož bylo působeno, se ke zločinu svěsti nedal, nýbrž i případy, v nichž ke svedení nedošlo z jiného důvodu (že svádění svého cíle nedostihlo) č. 1972.
- — rozlišení od »vybízění« ve smyslu §u 5 č. 1, 4 zák. na ochr. rep. č. 2021.
- — nedokonané svádění k zločinu vyhnání plodu (§ 144 tr. zák.) č. 2039, 2110.
- — k zločinu §u 1 zák. o padělání peněz č. 2155.
- — **svěsti úředníka darem viz zneužití moci úřední.**
- Pole viz krádež.**
- Polehčující okolnosti viz okolnosti polehčující.**
- Policejní komise viz úředník veřejný.**
- **úřad viz podvod dle §u 199 b) tr. zák.**

- Politická exekuce** viz úředník veřejný.
 — správa viz úředník veřejný.
 — — viz též lítost účinná.
 — strana viz okolnosti obecně známé.
 — — viz též ochrana republiky (§ 39).
 — é pohnutky viz krádež.
 — skutečnosti viz ochrana republiky (§ 6).
 — stranictví viz svědek.
 — strany: jejich vězeňské fondy čís. 1936.
- Polní pých** viz pých.
- Polorodý sourozenec** viz krádež v rodině.
- Položení otázky** viz otázky porotcům.
- Pomáhání** viz spoluvina.
 — k vojenským zločinům viz ochrana republiky (§ 21).
- Pomatení myslí** viz beztrestnost dle §u 2 c) tr. zák.
 — smyslů viz úmysl zlý.
 — — viz též beztrestnost dle §u 2c) tr. zák.
- Poměr hodnot** viz lichva.
 — k nemovitosti viz násilí dle §u 83 tr. zák.
 — k pacientovi viz lékař.
 — milostný viz svedení.
 — nadřizenosti viz uškození dle §u 153 tr. zák.
 — učební viz svedení.
 — úředníka k listině viz zneužití moci úřední.
 — věřitelský viz úpadek.
- Poměry drahoční** viz úplatkářství.
 — majetkové viz lichva.
 — mimořádné viz zneužití moci úřední.
 — ve státě viz ochrana republiky (§ 14).
 — zvláštní viz hodnocení průvodů.
- Pomíjející nesnáž** viz lichva.
- Pomoc** viz spoluvina.
 — právní viz obžaloba.
- Pomocná dělnice** viz svedení.
- Pomocník**: pojem čís. 2106.
- Pomsta** viz beztrestnost (§ 2 g) tr. zák.).
- Popěvek posměšný** viz ochrana republiky (§ 14).
- Poplatek převodní** viz podvod.
- Poprsí presidentovo**: karikatura čís. 1921.
- Popření pobytu** viz nadržování zločincům.
 — souběhu viz zmatek.
- Popud vlastní** viz ochrana republiky (§ 18).
- Popuzení posluchačů** viz ochrana republiky (§ 14).
- Popuzování**: proti Orlům čís. 1901.
 — pojem čís. 2021.
 — k zášti; účel jeho čís. 1923.
 — viz též ochrana republiky (§ 14).
- Porada porotců** viz poroťa.
- Poraněný** viz uškození dle §u 152 tr. zák.
- Porota**: neuplatnění důvodu §u 306 čís. 3 tr. ř. obhájcem za řízení před porotním soudem čís. 1940.
 — je příslušna pro přečin §u 516 tr. zák., spáchaný rozšiřováním necudných tištěných obrázků čís. 1966.
 — čtení zápisu o místním ohledání, předsevatém předsedou čís. 1970.
 — není rozporu ve výroku porotců, odpověděli-li k hlavní otázce ohledně pachatele záporně, ohledně spoluvinníka kladně čís. 1993.
 — vadnost řízení (§ 330 tr. ř.), způsobená kusým, zákonu neodpovídajícím přečtením výsledky porady vrchním porotcem čís. 2003.
 — projev vlastního mínění předsedy c otázky právně pochybné a poukaz k rozhodnutí nejvyššího soudu čís. 2006.

- vadnost výroku, zodpověděli-li porotci otázku na loupežnou vraždu kladně, však s dodatkem »bez úmyslu« čís. 2061.
 — proti usnesení dle §u 332 tr. ř. není opravných prostředků čís. 2062.
 — i když porotci odpověděli na otázku viny kladně, rozhoduje o otázce promlčení samostatně porotní soud čís. 2062.
 — kladná (záporná) odpověď porotců k té které otázce jest projevem lavice porotců jako celku, nikoliv souhrnem osobních projevů jednotlivých porotců čís. 2082.
 — ani formální vadnost výroků porotců nelze odvoditi z různosti počtu hlasů, nýbrž jedině z výroku sama čís. 2082.
 — věcná správnost jejího formelně bezvadného výroku vymyká se přezkumu zrušovacím soudem čís. 2224.
 — viz též promlčení.
 — viz též příslušnost.
- Porotce** viz poroťa.
- Porotci** viz poroťa.
- Porotní čin** viz příslušnost.
 — lavice viz poroťa.
 — líčení viz poroťa.
 — řízení viz poroťa.
 — soud viz poroťa.
- Porovnání států**: s hyenou čís. 2183.
- Poručenstvo** viz krádež.
- Porucha klidného soužití** viz ochrana republiky (§ 14).
 — nervová viz beztrestnost dle §u 2 c) tr. zák.
- Porušení míru** viz ochrana republiky (§ 14).
 — úřední povinnosti viz zneužití moci úřední.
 — zákona viz ochrana republiky (§ 15).
 — zákonné povinnosti viz zmatek čís. 6 §u 344 tr. ř.
- Pořad**: §u 410 tr. ř. čís. 2140.
 — práva viz účastník soukromý.
- Pořadatel průvodu** viz shromáždění.
- Poroťadek veřejný** viz ochrana republiky (§ 14).
 — ve státě viz mír v republice.
 — ve veřejných místnostech viz úředník veřejný.
- Poroťadí zákonné** viz maření exekuce.
- Posel** viz zbrojní patent.
- Posilování**: v zločinném rozhodnutí čís. 2100.
- Poskytnutí jistoty** viz lítost účinná.
 — ochrany viz úředník veřejný.
 — úvěru viz úpadek.
 — výhody viz nadržování věřiteli.
- Poslanci** viz parlament.
- Poslanec** viz tiskopis.
 — viz též immunita.
 — redaktor viz tiskopis.
- Poslanecká immunita** viz immunita.
 — é kruhy viz ochrana republiky (§ 14).
- Poslední dluh** viz úpadek.
- Posluchač** viz ochrana republiky (§ 15).
- Posluchači** viz ochrana republiky (§ 14).
- Poslušnost** viz ochrana republiky (§ 15).
 — viz též vojín.
- Posměch veřejný** viz urážka na cti.
 — — viz též ochrana republiky (§ 11).
- Posměšný popěvek** viz ochrana republiky (§ 14).
- Posouzení** viz zmatek.
 — vývoje viz svědek.
 — zavinění viz uškození dle §u 337 tr. zák.
- Postřeh vrchnosti** viz nadržování zločincům.
- Postřehnutí projevu** viz ochrana republiky (§ 11).

- Postřehy** viz podvod dle Šu 199 a) tr. zák.
- Postup pohledávky** viz úpadek.
- **proti katolíkům** viz ochrana republiky (§ 11).
  - **vadný** viz zmatek čís. 9 a) Šu 281 tr. ř.
- Posudek** viz znalec.
- Posuňky urážlivé** viz ochrana republiky (§ 11).
- Posuzování skutku** viz zmatek čís. 9 a) Šu 281 tr. ř.
- **vyhrůžky** viz násilí dle Šu 98 b), 99 tr. zák.
- Poškozená obec** viz lítost účinná.
- Poškození cizího majetku** viz násilí dle Šu 85 a) tr. zák.
- **právních statků** viz ochrana republiky (§ 18).
  - — — viz též vyhnání plodu.
  - **věci** viz násilí dle Šu 85 b) tr. zák.
  - **věřitelů** viz úpadek.
- Poškozený** viz podvod.
- viz též účastník soukromý.
  - viz též zpronevěra.
- Pošta** viz tiskopis.
- Poštovní doprava** viz pokus.
- Potírání pohlavních nemocí** (zákon ze dne 11. července 1922, čís. 241 sb. z. a n.): při sprostění pro § 128 tr. zák. z důvodu omylu ve věku zprzněné jest uvažovati o tom, nespadá-li čin pod § 20 čís. 2 zákona čís. 1978.
- — — souběh přestupku Šu 20 čís. 2 zákona se zločiny §§ 93, 125 tr. zák. čís. 2036.
- Potrat** viz vyhnání plodu.
- Potraviný** (zákon ze dne 16. ledna 1896, čís. 89 ř. zák.): od osoby, jež dává do oběhu, má na prodej nebo prodává potraviny, vyžaduje se s hlediska Šu 14 čís. 2 zákona před jednáním s dostatek úvah a šetření o jeho významu a možných následcích pro případ, že zvláštní okolnosti, za nichž bylo jednáno, poukazují na možnost, že je potravina způsobilá škodit lidskému zdraví čís. 1954.
- Potrestání** viz urážka tiskem.
- Potřeba domácí** viz telegrafy.
- **peněz** viz lichva.
  - **vlastní** viz telegrafy.
- Potupení jména republiky** viz ochrana republiky (§ 20).
- Potvrzení kvalifikace** viz podvod.
- Poučení: předsedovo** čís. 2006, 2130.
- viz též spoluvina.
  - **odběratelů** viz původcovské právo.
- Pouhá ochota** viz lítost účinná.
- **é nebezpečí** viz ochrana republiky (§ 15).
  - **svolení** viz lítost účinná.
  - **ý úmysl** viz přípravné jednání.
- Poukaz k rozhodnutí** viz zmatek.
- **na možnost skutečnosti** viz otázka dodatková.
  - **na otázku** viz otázky porotcům.
- Poukázka** viz podvod.
- Použitá látka** viz vyhnání plodu.
- Použití: padělané váhy** čís. 1956.
- **jiné věci** viz zpronevěra.
  - **padělané listiny** viz podvod dle Šu 201 a) tr. zák.
  - **vyhrůžky** viz násilí dle Šu 99 tr. zák.
  - **výtěžku** viz mafeňi exekuce.
  - **zbrani** viz ochrana republiky (§ 15).
  - **Šu 55 tr. zák.** viz trest.
  - **Šu 265 tr. ř.** viz souběh.
- Použitý nástroj** viz vyhnání plodu.
- **prostředek** viz vyhnání plodu.

- Používání cesty** viz úředník veřejný.
- **padělané listiny** viz podvod.
  - **zbraně** viz zbrojní patent.
- Povaha jednání** viz zpronevěra.
- **prostředku** viz vyhnání plodu.
- Pověření obhajováním** viz odvolací řízení.
- **vedením** viz úředník veřejný.
- Pověst** viz urážka na cti.
- **svědka: kdy jest ji vyšetřiti** čís. 2082.
- Pověšení obrazu** viz ochrana republiky (§ 11).
- Povinná péče** viz tiskopis.
- — — viz též rškození dle Šu 335 tr. zák.
- Povinnost: řiditele shromáždění** čís. 2031.
- **dohledací** viz dohledací povinnost.
  - **strany: k náhradě útrat** čís. 2047.
  - **úřední: viz zneužití moci úřední.**
  - **zákonná** viz zmatek čís. 6 Šu 344 tr. ř.
- Povinnosti: řidiče automobilu** čís. 1927.
- **k strádajícím** viz ochrana republiky (§ 14).
  - **zákonné** viz ochrana republiky (§ 15).
- Povinný výtisk** viz tiskopis.
- Povolání** viz násilí dle Šu 96 tr. zák.
- Povolení exekuce** viz mafeňi exekuce.
- **k vývozu** viz podvod dle Šu 199 d) tr. zák.
  - **obnovy** viz obnova.
  - **přístupu** viz ochrana republiky (§ 14).
- Povoz civilní** viz úředník veřejný.
- Pozdější odsouzení** viz odklad trestu podmíněný.
- **vznik** viz úpadek.
- Pozměnění obžaloby** viz obžaloba.
- Poznatelný obsah** viz přípravné jednání.
- Pozornost** viz ochrana známek.
- Pozvánky** viz tiskopis.
- Požádání o povolení** viz telegrafy.
- Požár** viz žhářství.
- Po živnostesku: pojem** čís. 1986.
- Požitií alkoholu** viz beztrestnost dle Šu 2 c) tr. zák.
- Práce městské** viz útisk.
- Pracující osoba** viz dohledací povinnost.
- Prach** viz třaskaviny.
- Pranířování: plakáty** čís. 1923.
- Pravá bankovka** viz podvod.
- Práva napodobovací** viz původcovské právo.
- **rozmnožovací** viz původcovské právo.
- Pravda** viz důkaz pravdy.
- Pravděpodobnost** viz urážka na cti.
- Pravdivé skutečnosti** viz tiskopis.
- Pravidelný běh věcí** viz ochrana republiky (§ 18).
- Právně bezvýznamný úkon** viz násilí dle Šu 98 b) tr. zák.
- **chráněný pořádek** viz mír v republice.
  - **mylné poučení** viz porota.
- Právně pochybná otázka** viz zmatek.
- Právní jednání** viz zpronevěra.
- — — viz též lichva.
  - — — **úvěrní** viz lichva.
  - **kvalifikace** viz obžaloba.
  - **moc** viz zmatek čís. 3 Šu 281 tr. ř.
  - — — viz též souběh.
  - **názor: zrušovacího soudu váže soud nalézací** čís. 2127.
  - — — viz též rozsudek.
  - **omyl** viz omyl právní.

- otázka viz otázka právní.
- pojem viz otázka právní.
- pomoc viz obžaloba.
- posouzení viz zmatek.
- poučení: předsedovo čís. 2006, 2130.
- statky viz ochrana republiky (§ 18).
- viz též vyhnání plodu.
- Právníká osoba** viz telegrafie.
- Právo:** jest věci čís. 2215.
  - autorovo viz původcovské právo.
  - civilní viz beztrestnost dle §u 2 e) tr. zák.
  - dáti otázku viz otázky porotcům.
  - dohlédací viz dohlédací právo.
  - exekuční viz maření exekuce.
  - odvolací viz odvolání.
  - velení viz úředník veřejný.
  - věřitelů viz úpadek podvodný.
  - vlastnické viz zpronevěra.
  - volební viz volební právo.
  - zástavní viz maření exekuce.
  - zpětné koupě viz lichva.
- Právoplatné usnesení:** obnovovací čís. 1999.
  - zjištění: viz odklad trestu podmíněný.
- Prezident republiky** viz ochrana republiky (§ 11).
- Prezidentova činnost** viz činnost prezidentova.
- Prezidentovo jednání** viz ochrana republiky (§ 11).
  - poprsí viz poprsí prezidentovo.
- Prezidentovy oslavy** viz ochrana republiky (§ 11).
- Prezidentův obraz** viz ochrana republiky (§ 11).
- Prodaná věc** viz zpronevěra.
- Prodáváč** viz krádež.
  - viz též tiskopis.
- Prodej** viz úpadek.
  - potravin viz potraviny.
  - radiotelegrafního zařízení viz telegrafie.
  - věci viz lichva.
  - zabavené viz maření exekuce.
- Prodloužení smlouvy** viz podvod.
- Program:** komunistické strany čís. 1900.
  - komunistický viz ochrana republiky (§ 15).
- Prohlášení pachatelovo** viz lítost účinná.
- Prohlídka:** lékařská zápasníků čís. 1944.
  - zdravotní: zvířete čís. 1844.
- Projednáni obžaloby** viz příslušnost.
- Pro jeho vznik:** pojem čís. 2033, 2051.
- Projev:** vlastního mínění předsedy čís. 2006.
  - jeho výklad čís. 1900.
  - viz též hodnocení průvodů.
  - viz též ochrana republiky (§§ 11, 14).
  - viz též otázka skutková.
  - hrubě zneuctivající viz ochrana republiky (§ 11).
  - lavice porotců viz porota.
  - lidový viz shromáždění.
  - nepřátelství viz svědek.
  - neucty viz urážka na cti.
  - osobní viz porota.
  - protizákonný viz shromáždění.
  - urážlivý viz ochrana republiky (§ 11).
  - viz též urážka na cti.
  - vyhrážky viz násilí dle §u 99 tr. zák.

- Projevení souhlasu** viz ochrana republiky (§ 16).
- Projevování souhlasu:** pojem čís. 2206.
- Projevy pobuřující** viz odklad trestu podmíněný.
- Proklepy:** na psacím stroji jsou tiskopisy čís. 2139.
- Proletariát** viz komunistická strana.
  - viz též ochrana republiky (§ 16).
- Prominuté odsouzení** viz amnestie.
- Prominutí trestu** viz amnestie.
- Promissorní přísaha:** nebrání jí předpis §u 170 čís. 7 tr. ř. čís. 1999.
- Promlčecí doba** viz promlčení.
- Promlčení:** o otázce promlčení rozhoduje samostatně porotní soud i když na otázku viny odpověděli porotci kladně. Pro beztrestnost stačí náhrada škody i po výroku porotců čís. 2062.
  - doba promlčecí přečinu §u 486 čís. 2 tr. zák. činí 1 rok a počíná dnem, kdy pachatel učinil poslední dluh (splátku) na úkor věřitelů čís. 2067.
  - ustanovení §u 530 tr. zák. o subjektivním promlčení vztahuje se jen na případy třetího, nikoliv též prvního odstavce čl. V. zák. čís. 8/63 čís. 2069.
  - přečin §u 11 čís. 2 zák. na ochr. rep. promlčuje v 1 roce čís. 2165.
  - beztrestnost promlčením předražování vyžaduje též náhradu škody čís. 2177.
  - otázku promlčení dlužno zkoumati z moci úřední v každém období trestního řízení; při §u 486 čís. 2 tr. zák. nezáleží na náhradě škody čís. 2198.
  - viz též porota.
- Pronesení obvinění** viz urážka na cti.
  - výroky viz hodnocení průvodů.
- Propagační přednáška** viz shromáždění.
- Propaganda:** antimilitaristická čís. 2100.
- Propagování hesel** viz okolnosti obecně známé.
- Propuštění ze služby** viz beztrestnost (§ 2 g) tr. zák.).
- Prospěch hmotný** viz násilí dle §u 98 b) tr. zák.
  - majetkový viz úplatkářství.
  - nepatrný: pojem čís. 1949.
  - pachatelův viz podvod.
  - viz též spoluvina.
  - Ruska viz ochrana republiky (§ 6).
- Prostorová souvislost** viz uškození dle §u 337 tr. zák.
- Prostředek dopravní** viz tiskopis.
  - k hanobení viz ochrana republiky (§ 14).
  - nezpůsobivý viz pokus.
  - popuzování viz ochrana republiky (§ 15).
  - průvodní viz podvod dle §u 201 a) tr. zák.
  - šálivý viz podvod dle §u 201 a) tr. zák.
  - škodlivý viz vyhnání plodu.
- Prostředky opravné:** jsou tytéž proti usnesení doplňujícímu rozsudek jeho proti rozsudku čís. 1852.
  - — jest k nim oprávněn i obhájce bez plné moci, účastnil-li se líčení za přítomnosti obžalovaného čís. 2144.
  - — usnesení dle §§u 18 a 21 zák. čís. 124/24 lze napadati pouze odvoláním, nikoliv zmatečnými stížnostmi čís. 2167.
  - — nezáleží na jich pojmenování, nýbrž na obsahu uplatňované výtky čís. 2177.
  - — viz též odklad trestu podmíněný.
  - — proti rozsudku kmetských soudů viz urážka tiskem.
- Prostředník cizí moci** viz ochrana republiky (§ 6).
- Protiprávní držba** viz krádež.
  - sdělení spisů viz zneužití moci úřední.
- Protiprávnost jednání** viz násilí dle §u 93 tr. zák.
- Protistátní smýšlení** viz ochrana republiky (§ 14).
- Protizákonný návrh** viz shromáždění.
  - projev viz shromáždění.

- Protokol** (§ 271 tr. ř.): nedohotovení protokolu o hlavním přelíčení v době, kdy počala lhůta k provedení zmateční stížnosti čís. 1999.
- **svědecký**: nedbání ustanovení §§ 101, 104 tr. ř. při jeho sepisování čís. 1898.
  - — souhlas s jeho čtením nelze odvolati čís. 1980.
  - — obžalovaný souhlasil se čtením protokolu, neučinil-li ve lhůtě ř. 222 tr. ř. opačné prohlášení čís. 2100.
  - — případy, kdy lze jej čísti, jsou uvedeny v ř. 252 tr. ř. výčetmo čís. 2224.
- Proud elektrický**: jeho »krádež« čís. 1891.
- Provádění exekuce** viz úředník veřejný.
- **zmatku** viz zmatek.
- Provedení atentátu** viz ochrana republiky (§ 15).
- **zločinného rozhodnutí** viz jednotný zločin.
- Provinění se nevědomostí** viz lékař.
- Provisorní kontrolor** viz úředník veřejný.
- Provoz železnice** viz podvod dle ř. 199 d) tr. zák.
- Provozování náboženství** viz náboženství.
- Prozatímní smlouva** viz podvod dle ř. 201 a) tr. zák.
- Prozrazení redakčního tajemství** viz útisk.
- Prsa** viz zprznění.
- Prudké hnutí mysli** viz okolnosti polehčující.
- Průměrná způsobilost k oklamání** viz podvod.
- Průmyslové výrobky** viz původcovské právo.
- Průmyslový podnik**: není korporací dle ř. 492 tr. zák. čís. 2129, 2131.
- Pruvod** viz náboženství.
- viz též shromáždění.
- Průvodní návrh** viz otázky porotcům.
- **prostředek** viz prostředek průvodní.
  - **řízení** viz odvolací řízení.
  - **výsledky** viz zmatek čís. 5 ř. 281 tr. ř.
- Průvody** viz hodnocení průvodů.
- Prvý rozsudek** viz krádež.
- — viz též zmatek čís. 3 ř. 281 tr. ř.
  - **soud** viz soud.
- Přátelský stát** viz ochrana republiky (§ 6).
- Přečin** viz trest.
- viz též delikty kulposní.
- Přečtení výsledku** viz porota.
- Předaná věc** viz zpronevěra.
- Předčítání resoluce** viz urážka dle ř. 491 tr. zák.
- Předchozí dárce** viz podvod.
- **dohoda** viz spolupachatelství.
  - **odsouzení** viz odklad trestu podmíněný.
  - **rozsudek** viz odklad trestu podmíněný.
  - **úmluva** viz spolupachatelství.
  - **výhrada** viz výhrada stíhání.
- Předložení k censuře** viz tiskopis.
- **listiny** viz podvod.
  - **poukázky** viz podvod.
- Předlužení** viz úpadek.
- Předmět**: dle ř. 85 c) tr. zák. čís. 2026.
- který tvoří vojenské tajemství čís. 2037.
  - viz též rozsudek.
  - **majetkový** viz maření exekuce.
  - **náhradní** viz delikty majetkové.
  - **nezpůsobilý** viz pokus.
  - **obžaloby** viz obžaloba.
  - **rozsudku** viz krádež.
  - **skutku** viz zmatek čís. 4 ř. 344 tr. ř.
  - **urážky na cti** viz urážka na cti.

- **zabavený** viz maření exekuce.
  - **zástavního práva** viz maření exekuce.
- Předměty hanobení** viz ochrana republiky (§ 14).
- Přednáška** viz shromáždění.
- Přednosta okresního soudu**: jest vrchností ve smyslu ř. 187 tr. zák. čís. 1930.
- — není jí však přednosta civilního okresního soudu čís. 1903.
- Předpisy o trestu** viz trest.
- **o zpětlosti** viz odklad trestu podmíněný.
- Předpisy o nedělích** viz lhůty.
- **zvláště vyhlášené**: pojem čís. 2223.
- Předpoklad objektivní** viz objektivní předpoklad.
- Předpoklady**: ř. 46 min. nař. čís. 81/1910 čís. 1927.
- **právoplatného usnesení obnovovacího** čís. 1909.
  - **subjektivní** viz zmatek čís. 9 a) ř. 281 tr. ř.

Předražování:

1. Cís. nařízení ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. zák.

Bezrestnost: promlčením čís. 2177.

Ceny nejvyšší viz řetězový obchod.

— **prodejní** viz pletichy.

Cizozemské výrobky: přiměřenost jich cen čís. 2161.

Činnost překupnická viz řetězový obchod.

Destilát vinný viz předměty potřeby.

Dovoz potravin: z ciziny čís. 2161.

Exportní obchody: pokud nepodléhají trestním zákonům o předražování čís. 2210.

Francovka: pletichy při její výrobě čís. 2177.

Jednání lstivé viz pletichy.

— **tajné** viz pletichy.

Lih viz pletichy.

Lstivé jednání viz pletichy.

Náhrada škody viz promlčení.

Nárok na zisk viz pletichy.

Nedostatek: živnostenského oprávnění čís. 2161.

Nejvyšší ceny viz řetězový obchod.

Obchod: potravinami čís. 2161.

Obchody exportní viz exportní obchody.

Oprávnění živnostenské viz řetězový obchod.

Pletichy: pojem; nevyžaduje se lstivé (tajné) jednání ani skutečné poškození spotřebitelů; stačí, že jednání bylo způsobilé zvýšiti prodejní ceny; pachatel nemá nároku na zisk; souběh se správním přestupkem ř. 27 nař. čís. 355/20; pletichy při výrobě francovky z přidělového lihu čís. 2177.

Poškození spotřebitelů viz pletichy.

Potraviny viz řetězový obchod.

Prodejní ceny viz pletichy.

Promlčení viz předražování.

Předměty potřeby: je jím vinný destilát čís. 1352.

Předražování: k beztrestnosti promlčením se vyžaduje náhrada škody čís. 2177.

- pokud podléhají předpisům o předražování exportní obchody čís. 2210.
- souběh s podvodem čís. 2210.

Překupnická činnost viz řetězový obchod.

Přestupek správní viz správní přestupek.

Přídělový lih viz pletichy.

Přiměřenost ceny: cizozemských výrobků čís. 2161.

Řetězový obchod: pokud sem spadá překupnická činnost obchodníková čís. 1852.

- nezakládá jej pouhý nedostatek živnostenského oprávnění k obchodu potravinami; dovoz potravin z ciziny; nejvyšší ceny v tuzemsku nelze pokládati za přiměřené i pro cizozemské výrobky čís. 2161.
- pachatel nemá nároku na zisk čís. 2177.

Skutečné poškození viz pletichy.

Souběh: pletich se správním přestupkem §u 27 nař. čís. 355/20 čís. 2177.

- předražování s podvodem při exportních obchodech čís. 2210.

Spotřebitelé viz pletichy.

Správní přestupek: §u 27 nař. čís. 355/20 čís. 2177.

Škoda viz promlčení.

Tajné jednání viz pletichy.

Tuzemské ceny viz řetězový obchod.

Vinný destilát viz předměty potřeby.

Výroba francovky: pletichy při ní čís. 2177.

Výrobky cizozemské viz řetězový obchod.

Zisk viz pletichy.

Způsobnost zvýšiti ceny viz pletichy.

Zvýšení cen viz pletichy.

2. Zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.

Authentický výklad viz byt.

Budova přepychová viz byt.

Byt (§ 8): nezáleží na tom, že jde o budovu přepychovou; pro posuzování přiměřenosti činže přicházejí v úvahu předpisy zákona na ochranu nájemníků čís. 1866.

- směrnice pro posuzování přemrštěnosti nájemného, pronajímá-li se starý dům poprvé k účelům obytným čís. 1910.
- subjektivní náležitosti §u 8 čís. 1910, 1998, 2154.
- ustanovení čl. I. čís. 1 zák. čís. 80/24 není pouhým autentickým výkladem slova »nájemné«, nýbrž stanoví novou skutkovou podstatu čís. 1917.
- kdy je nájemné »zřejmě přemrštěným« čís. 1998.

Cena skutečná viz předražování.

- přemrštěná viz předražování.

Cvičení vojenská viz předražování.

Čin viz předražování.

Činže viz byt.

Doba činu viz předražování.

- zkušební viz podmíněně odsouzení.

Dobytče nemocné viz předražování.

- zanedbané viz předražování.

— zdravé viz předražování.

Dovozní povolení viz pletichy.

Dům viz byt.

- starý viz starý dům.

Kvalifikace přečinu: nezakládá předchozí podmíněně odsouzení čís. 2009.

Manevry viz předražování.

Mimořádné poměry viz předražování.

Místo činu viz předražování.

Nájemné viz byt.

Nájemník viz byt.

Nemocné dobytče viz předražování.

Nová skutková podstata viz byt.

Obytný účel viz byt.

Odsouzení podmíněně: nezakládá kvalifikaci přečinu čís. 2009.

Ochrana nájemců viz byt.

Označení cen: jest požadováním ve smyslu §u 7 zákona čís. 2028.

Pachatelovo vědomí viz předražování.

Peněžitý trest viz trest.

Pletichy: pojem; spadá sem předání dovozního povolení čís. 2159.

Podmíněně odsouzení: nezakládá po úspěšném uplynutí zkušební doby kvalifikaci přečinu předražování čís. 2009.

Podstata skutková viz byt.

Poměry mimořádné viz předražování.

- vyvolané: válkou čís. 2153.

Poptávka viz předražování.

Povolení dovozní viz pletichy.

Požadování ceny viz předražování.

Prodej dobytčete viz předražování.

Pronajímání domu viz byt.

První pronájem viz byt.

Předání povolení viz pletichy.

Předchozí odsouzení viz předražování.

Předmět potřeby viz předražování.

Předražování: přečin §u 7 čís. 3 zákona není založen předchozím podmíněně odsouzením čís. 2009.

- označení cen jest požadováním ve smyslu §u 7 zákona; v subjektivním směru se vyžaduje vědomí pachatelovo o zřejmě přemrštěnosti ceny čís. 2028
- prodej nemocného dobytčete s ujištěním, že je zanedbané, avšak zdravé; cena je tu zřejmě přemrštěnou jen, převyšuje-li i skutečnou cenu zdravého dobytčete čís. 2096.
- § 7 vyžaduje, by v době a v místě činu byly mimořádné poměry, vyvolané válkou (světovou); nespadá sem využití větší poptávky po předmětu potřeby vzhledem k vojenským cvičením (manevrům) čís. 2153.

Přemrštěnost ceny viz předražování.

- nájemného viz byt.

Přepychová budova viz byt.

Přiměřenost činže viz byt.

Samostatný trest viz trest.

Skutečná cena viz předražování.

Skutková podstata viz byt.

Směrnice: pro posuzování přemrštěnosti nájemného čís. 1910.

Souběh: zákona čís. 568/1919 se zákonem čís. 80/1924 čís. 1917.

Starý dům viz byt.

Světová válka viz předražování.

Trest: peněžitý dle §u 11 čís. 4 zák. jest úplně samostatný čís. 2226.

Účel obytný viz byt.
 Ujištění viz předražování.
 Uplynutí zkušební doby viz podmíněné odsouzení.

Válka světová viz předražování.
 Vojenské cvičení viz předražování.
 Výklad autentický viz byt.

Zanedbané dobytče viz předražování.
 Zdravé dobytče viz předražování.
 Zkušební doba viz podmíněné odsouzení.
 Zřejmá přemrštěnost viz byt.
 — — ceny viz předražování.

3. Zákon ze dne 25. dubna 1924, čís. 80 sb. z. a n.

Authentický výklad viz byt.

Byt: ustanovení čl. I. čís. 1 není pouhým autentickým výkladem slova »nájemné«, nýbrž stanoví novou skutkovou podstatu čís. 1917.

— majetkovou újmou ve smyslu čl. I. čís. 1 posl. odst. zákona jest nejen skutečná škoda (§ 1293 obč. zák.), nýbrž i ušlý zisk, jež bylo lze očekávat podle obvyčejného sběhu věci čís. 1992.
 — pokud škoda přestěhováním se do menšího bytu a újma na vlastním bytovém pohodlí spadá pod čl. I. čís. 1 posl. odst. zákona čís. 2164.
 — menší viz byt.

Bytové pohodlí viz byt.

Čin viz odklad trestu podmíněný.

Majetková újma: ve smyslu čl. I. čís. 1 posl. odst. zákona čís. 1992.

Menší byt viz byt.

Nájemné viz byt.

Nová skutková podstata viz byt.

Obyčejný sběh věci viz byt.

Odklad trestu podmíněný: ustanovení čl. I. čís. 3 (4) zákona nelze použít, byl-li čin spáchán před 18. březnem 1921 čís. 2177.

Odsouzení podmíněné viz odklad trestu podmíněný.

Podmíněné odsouzení viz odklad trestu podmíněný.

Podstata skutková viz byt.

Pohodlí bytové viz byt.

Přestěhování se viz byt.

Sběh věci viz byt.

Skutečná škoda viz byt.

Souběh: zák. čís. 568/1917 se zák. čís. 80/1924 čís. 1917.

Spáchání činu viz odklad trestu podmíněný.

Škoda viz byt.

Újma viz byt.

— majetková viz byt.

— na pohodlí viz byt.

Ustanovení čl. I. čís. 1 zákona viz byt.

— čl. I. čís. 3 (3, 4) zákona viz odklad trestu podmíněný.

Ušlý zisk viz byt.

Vlastní pohodlí viz byt.

Výklad viz byt.

Zisk viz byt.

Předseda hlavního přeličení viz hlavní přeličení.

— místní školní rady: jest úředníkem čís. 1895.

— obecní komise policejní viz úředník veřejný.

— porotního líčení viz porota.

Předsevzetí jednání viz násilí dle §u 87 tr. zák.

— skutku viz ochrana republiky (§ 14).

— vraždy viz vražda.

Představa návodce viz spoluvina.

— skutečnosti viz beztrestnost.

— — viz též podvod.

Představenstvo viz zpronevěra.

Předstírání viz podvod.

— viz též násilí dle §u 93 tr. zák.

— listivé viz podvod.

— závazků viz úpadek.

Přechodná nemožnost platiti viz úpadek.

Přechovávání radiotelegrafního zařízení viz telegrafy.

Přijímatel viz zpronevěra.

Překážení v užívání osobní svobody viz násilí dle §u 93 tr. zák.

Překážka dle §u 8 tr. zák. viz pokus.

Překážka přísahy viz svědek

Překročení obžaloby viz zmátek čís. 8 §u 281 tr. ř.

Překročení příkazu viz úředník veřejný.

Přeličení viz hlavní přeličení.

— nové viz obžalobce.

— odvolací viz odvolací řízení.

Přenesení předmětu viz maření exekuce.

— řízení viz příslušnost.

Přestěhování věci: není odstraněním čís. 2005.

Přestoupení zákazu viz úplatkářství.

Přestupek viz trest.

— viz též delikty kulposní.

Přestupkové řízení viz odvolací řízení.

Převedení dítěte viz úředník veřejný.

— na se: pojem čís. 2043.

— — viz též vražda.

— — dle §u 135 čís. 2 tr. zák. čís. 2166.

Převod nemovitosti viz podvod.

Převrat viz ochrana republiky (§ 15).

Převzetí železnice viz podvod dle §u 199 d) tr. zák.

Přezkoumání viz příslušnost.

Přezkum viz zmátek čís. 9 §u 344 tr. ř.

Příbuzný věřitel viz úpadek.

Přibylý skutek viz výhrada stíhání.

Příčina vedlejší: nahodilá (§ 134 tr. zák. čís. 2078).

Příčinná spojitost (causalita): v příčinné spojitosti s výsledkem jest každá jednotlivá jeho podmínka; k přičítání stačí, vyvolal-li pachatel jedinou z několika podmínek trestného výsledku čís. 2083.

Přičítání výsledku viz příčinná spojitost.

Přičitatelnost viz urážka tiskem.

Přihlížení k jmění viz úpadek.

— k zmatku viz zmátek čís. 4 §u 344 tr. ř.

— — viz též zrušovací soud.

Příjemce směnečný viz podvod.

Příkaz viz úředník veřejný.

— viz též ochrana republiky (§ 18).

— viz též podvod.

— viz též zpronevěra.

— k převedení viz úředník veřejný.

— k zastavení viz úředník veřejný.

— starostův viz úředník veřejný.

Přikrývka: na podlaze zápasisté čís. 1944.

Příležitost k svedení viz svedení

Přímá výzva viz ochrana republiky (§§ 14, 15).

Přímé hanobení viz ochrana republiky (§ 14).

— svěření viz zpronevěra.

Přiměřenost doby: k zaplacení dluhů čís. 1908.

- úvěru viz úpadek.
- Prímý pachatel** viz spoluvina.
- Případ války** viz ochrana republiky (§ 15).
- Přípevnění svorky** viz krádež.
- Připojení se k davu** viz shluknutí.
- se k jednání viz násilí dle §u 83 tr. zák.
- Připojení se k řízení:** lze jen do početi líčení čís. 2145.
- Přípravení si věci** viz vražda loupežná.
- Přípravné jednání:** rozlišení od pokusu čís. 1872, 2101.
- — kdy je krádež pokusem, nikoliv jednáním přípravným čís. 1872.
- — při verbálních deliktech zůstávají myšlenky neb pouhý úmysl bez-trestnými jen, pokud trestný obsah není poznatelným ze slov a do-provázejících je okolností čís. 1900.
- — není porušením předpisu §u 11 tr. zák., vyvozuje-li soud buď z projevu samého nebo z okolností jej doprovázejících pravý smysl projevu a úmysl pachatelův čís. 2033.
- řízení viz svědek.
- Připustnost odvolání** viz odvolání.
- Přirozený potrat** viz vyhnání plodu.
- Přirůstek hodnoty** viz podvod.
- Přísaha** viz úředník veřejný.
- viz též svědek.
- Přísežný výslech svědka:** porušení předpisu §u 170 čís. 2. tr. ř.; překážka pří-sahy dle §u 170 čís. 7 tr. ř.; předpoklady §u 170 čís. 6 tr. ř. čís. 1999.
- — — kdy lze zrušovacímu soudu přezkoumávat porušení předpisu §u 170 čís. 5 tr. ř. čís. 2003.
- — — »trestným činem« ve smyslu §u 170 čís. 1 tr. ř. jest jen ten čin, z něhož jest obžalovaný viněn, nikoliv jiný, byť i podobný čís. 2037.
- Příslušenství vozíků** viz násilí dle §u 85 c) tr. zák.
- Příslušníci menšiny** viz ochrana republiky (§ 14).
- Příslušník:** dle §u 153 tr. ř. čís. 1984.
- Příslušnost:** nevyslovení nepřislušnosti (§ 261 tr. ř.) k projednání obžaloby pro zločin §u 181 tr. zák., jelikož čin spadá pod § 101 tr. zák. čís. 1930.
- bylo-li řízení odloženo podle §u 426 voj. tr. ř. a obviněný byl před vypá-tráním demobilisován, je pro znovuzahájení řízení příslušným trestní soud civilní čís. 1935.
- pro přečin §u 516 tr. zák. rozšiřováním tištěných necudných obrázků je příslušna porota čís. 1966.
- ustanovení §u 219 tr. ř. vztahuje se jak na příslušnost místní, tak i věcnou čís. 2100.
- výrok o nepřislušnosti (§ 261 tr. ř.) lze učiniti jen, má-li nalézací soud za to, že skutečnosti položené za základ žalobě jest kvalifikovati hmotně-právně jako čin porotní; zásada §u 219 tr. ř. platí pro celý obor trestního řízení čís. 2190.
- bylo-li trestní řízení odloženo podle posl. odst. §u 426 voj. tr. ř. a obviněný (vojenský gážista) dán do výslužby, jest pro znovuzahájení řízení přísluš-ným trestní soud civilní čís. 2191.
- zásada posl. odst. §u 51 tr. ř. platí i tam, kde bylo trestní řízení na základě platných ustanovení přeneseno na jiný soud; platí i pro přezkoumání sou-dem zrušovacím čís. 2224.
- **kmetských soudů** viz urážka tiskem.
- podle §u 6 nař. čís. 125/24 viz urážka tiskem.
- Příslušný soud** viz příslušnost.
- Přísnější sazba** viz trest.
- Příspěvky nemocenské** viz zpronevěra.
- Přistoupení k organizaci** viz ochrana republiky (§ 17).
- Přístup na kluziště** viz ochrana republiky (§ 14).
- Přístupné místo** viz ochrana republiky (§ 39).
- Příští armáda** viz ochrana republiky (§ 14).

- Přítěžující okolnosti** viz okolnosti přítěžující.
- Přítomná osoba** viz ochrana republiky (§ 15).
- — viz též úředník veřejný.
- Přítomné osoby** viz ochrana republiky (§ 14).
- skutečnosti viz ochrana republiky (§ 18).
- Přítomnost obžalovaného** viz obhájce.
- Přívěšek olověný** viz podvod dle §u 199 c) tr. zák.
- Přivlastnění:** pojem čís. 1870, 2156, 2201.
- viz též zpronevěra.
- Přivolení k stíhání:** pro urážku četnictva čís. 2048.
- Psací stroj:** jeho proklepy jsou tiskopisy čís. 2139.
- Pudů vzplanutí** viz úmysl zlů.
- Působení na cit** viz ochrana republiky (§ 15).
- pachatelovo viz pokus.
- Puška** viz úředník dle §u 311 tr. zák.
- Půtahy** viz lítost účinná.
- viz též podílnictví.
- Putativní:** nutná obrana čís. 2196.
- Původ nejistý** viz koupě podezřelé věci.
- Původce** viz původcovské právo.
- Původce intelektuální** viz spoluvina.
- — viz též vražda.
- vraždy viz vražda.
- zločinu viz spoluvina.
- zprávy viz ochrana republiky (§ 18).
- Původcovské právo** (zákon ze dne 26. prosince 1895, čís. 197 ř. zák.): adresáře poživají ochrany zákona, nejsou-li jen mechanickou snůškou adres, nýbrž projevuje-li se v jejich uspořádání dle určitých zásad a hledisek duševní činnost redakční (systematika) čís. 1945.
- — k »vědomosti« zásahu je třeba, by pachatel jednal úmyslně a věda o jsočnosti cizího práva autorského; stačí dolus eventualis čís. 1945, 2056.
- — § 51 zákona nevyžaduje vědomí pachatelovo, že jeho činnost znamená zásah do práva vyhrazeného autorovi; neznalost ustanovení zákona, zakládajících a vymezujících právo autorovo, neomlouvá (§§ 3, 233 tr. zák.) čís. 1945.
- — ochrana vztahuje se i na část literárního díla (§ 3) čís. 1945, 1946, 2056.
- — podmínkou odepření ochrany (§ 5) uživateli návodu jest, že byl sku-tečně přiřkládán k průmyslovým výrobkům na poučenou odběratelům čís. 1946.
- — obkreslení stavebních plánů; zaplacením jich původci nenabývá sta-vebník práv napodobovacích (rozmnožovacích); omyl co do ustanovení zákona původcovského neomlouvá čís. 2056.
- — předpoklady §u 51 zákona; pokud s hlediska §u 53 zákona nevyvíňuje omyl v otázce, zda jde o cizí dílo; pojem »uvezení díla do oběhu«; rozdíl od uveřejňování (odbývání) čís. 2056.
- Původcovský zákon** viz původcovské právo.
- Pych polní:** pokud sem spadá trháni řepného chrástu čís. 1849.
- Quaestio facti:** jest jí otázka, zde jde o pobuřování proti veřejným činitelům či proti republice čís. 2052.
- **mixta:** viz otázka smíšená.
- Rada** viz spoluvina.
- **obecní** viz obecní rada.
- Radioamatérské účely** viz telegrafie.
- Radiotelefonní zařízení** viz telegrafie.
- Radiotelegrafní zařízení** viz telegrafie.
- Radní** viz úředník veřejný.
- Rakev** viz náboženství.

- Rakouská hymna viz ochrana republiky (§ 14).
 — ý blanket sněněčný viz směnka.
 Rakouští četníci viz urážka na cti.
 Rameno vah viz podvod dle §u 199 c) tr. zák.
 Raněný viz uškození dle §u 152 tr. zák.
 Ráz neuropatický viz beztrestnost dle §u 2 c) tr. zák.
 — výlučně vojenský viz ochrana republiky (§ 6).
 — závadný viz hodnocení průvodů.
 Reální injurie viz urážka skutkem.
 Redakční činnost viz původcovské právo.
 — tajemství viz útisk.
 Redaktor viz tiskopis.
 — viz též ochrana republiky (§ 14).
 Reformatio in peius (§ 293 odst. 3 tr. ř.): není tu, byla-li v novém bezpodmi-
 nečném rozsudku vyslovena ztráta práva volebního, ač v zrušeném a
 podmíněném odsouzení vyslovena nebyla, bylo-li v těchto směrech
 provedené odvolání státního zastupitelství důvodným čís. 1950.
 — — ne porušení předpisu třetího, nýbrž jen čtvrtého odstavce §u 359 tr. ř.
 — — zakládá zmatek čís. 1999.
 — — zákaz §u 293 odst. 3 tr. ř. nevztahuje se na otázku viny čís. 2018.
 — — ustanovení §u 267 tr. ř. platí i pro rozsudek, vynesený po novém pro-
 jednáni věci ve smyslu prvního odstavce §u 293 tr. ř. čís. 2018.
 — — byl-li rozsudek zrušen k zmateční stížnosti obžalovaného, lze uznati
 v novém rozsudku na vyšší trest jen, bylo-li odvolání státního zastu-
 pitelství proti zrušenému rozsudku důvodným čís. 2102.
 Regál telegrafní viz telegrafy.
 Registrovaná známka viz zapsaná známka.
 Rejstřík trestní viz podvod dle §u 199 b) tr. zák.
 Relativní pojem: jest jim pojem »nápadného poměru hodnot« čís. 2053.
 Republika viz ochrana republiky (§§ 6, 14, 15).
 — její obrana čís. 2037.
 Resoluce viz urážka dle §u 491 tr. zák.
 Revise viz lítost účinná.
 Risiko pachatelovo viz lichva.
 Rodiče viz násilí dle §u 96 tr. zák.
 Rodina viz krádež v rodině.
 Rohovnický zápas viz uškození dle §u 431 tr. zák.
 Rouhání se Bohu: pojem čís. 2002.
 Rovnocenná úplata viz úpadek.
 — věc viz zpronevěra.
 Rovnocenné zmenšení aktiv viz úpadek.
 Rozčlenění jednání viz lítost účinná.
 Rozdání interpelace viz tiskopis.
 Rozdělení stržené částky viz maření exekuce.
 Rozdíl zboží viz ochrana známek.
 Rozdílení tiskopisu: pojem čís. 1962.
 Rozesílání tiskopisu: pojem čís. 1962.
 Rozhodnutí viz porota.
 — viz též utržení na cti.
 — viz též zmatek čís. 11 §u 344 tr. ř.
 — o návrzích viz hlavní přelíčení.
 — porušit zákon viz ochrana republiky (§ 15).
 — stranické viz zneužití moci úřední.
 — vůle viz delikty majetkové.
 — vykonatí násilí viz ochrana republiky (§ 14).
 — zločinné viz jednotný zločin.
 — viz též ochrana republiky (§ 21).
 Rozhodovací důvody viz rozsudek.
 Rozhodování viz soudce.
 — o záležitostech veřejných viz zneužití moci úřední.
 Rozhodující názor viz rozsudek.

- Rozhovor: posuzování závadnosti výroku při něm čís. 1976.
 Rozchod viz shluknutí.
 Rozkaz viz spoluvina.
 — k vraždě viz beztrestnost (§ 2 g) tr. zák.).
 — osobě třetí viz uškození kulposní.
 — zaměstnavatele viz beztrestnost (§ 2 g) tr. zák.).
 Rozkazovací forma viz ochrana republiky (§ 14).
 Rozmnožení díla viz ochrana republiky (§ 14).
 Rozmnožovací práva viz původcovské právo.
 Rozpor ve výroku porotců viz zmatek čís. 9 §u 344 tr. ř.
 — se spisy viz zmatek čís. 5 §u 281 tr. ř.
 — vnitřní viz zmatek čís. 5 §u 281 tr. ř.
 Rozpoznání nemoce viz podvod.
 — souběhu viz zmatek.
 — viz též souběh.
 Rozpuštění organizace viz ochrana republiky (§ 17).
 Rozruch viz ochrana republiky (§ 14).
 Rozsah viz zháření.
 — činnosti viz úpadek.
 — škody viz delikty majetkové.
 Rozsudečný výrok viz rozsudek.
 — viz též zmatek.
 Rozsudek: proti usnesení jej doplňujícím jsou tytéž opravné prostředky jako proti
 němu čís. 1852.
 — zjištění a určení obsahu a smyslu proneseného výroku spadá výlučně do
 oboru působnosti nalézacího soudu čís. 1859.
 — podřadění činu pod jiné ustanovení trest. zákona čís. 1867.
 — osvobozující výrok se může vztahovati jen na žalobní skutek, nikoliv na
 kvalifikaci dle obžaloby čís. 1876.
 — zakládající se na výpovědi, při níž nebylo dbáno ustanovení §§ 101, 104 tr.
 ř. čís. 1898.
 — výklad projevu komunistického řečníka čís. 1900.
 — totožnost skutku, daného v obžalobu, se skutkem, o němž uznáno rozsud-
 kem čís. 1909.
 — závadnost výroku, proneseného za rozhovoru, dlužno posuzovati dle smyslu
 a spojitosti celého rozhovoru čís. 1976.
 — vyjma případy §§ 288 čís. 3 a 350 čís. 1 tr. ř. nastávají následky s odsou-
 zením spojené od tehdejška čís. 1989.
 — zjištění, že zevně sběhla se věc tak, jak tvrdí obžalovaný, nevylučuje zji-
 štění, že vnitřní stránka věci byla jinou, než jak se hájí obžalovaný čís.
 2037.
 — s hlediska §u 260 tr. ř. stačí, je-li znění pobuřující řeči uvedeno v důvo-
 dech čís. 2051.
 — nesprávná (nedostatečná) citace zákonných ustanovení ve výroku rozsudku
 není na závadu, jsou-li skutečnosti, naplňující opomenutou tam zákonnou
 kvalifikaci, uvedeny v důvodech čís. 2084.
 — odchýlení se od znaleckého posudku čís. 2110.
 — i skutečnosti obecně známé jest v důvodech zjištění čís. 2181.
 — zvláštní okolnosti místa doby a předmětu jest uvést (§ 260 čís. 1 tr. ř.)
 toliko, pokud jest toho třeba k určitému označení skutku čís. 2183.
 — čin nesprávně kvalifikující čís. 2187.
 — nemůže proti posudku (fakulty) odchýlný náhled opíratí o obecně známé
 okolnosti a zkušenosti soudců čís. 2207.
 — mylný právní názor činí jej zmatečným jen, je-li rozhodující čís. 2208.
 — viz též odklad trestu podmíněný.
 — viz též výhrada stíhání.
 — dřívější viz souběh.
 — nový viz odvolací řízení.
 — viz též zmatek čís. 3 §u 281 tr. ř.
 — odsuzující viz krádež.
 — okresního soudu viz odvolací řízení.

- prvý viz zmatek čís. 3 Šu 281 tr. ř.
- sprostující viz zmatek čís. 3 Šu 281 tr. ř.
- zrušený viz odvolací řízení.
- viz též soud.
- viz též zmatek čís. 3 Šu 281 tr. ř.
- Rozšíření zprávy viz ochrana republiky (§ 18).**
- Rozšiřování viz tiskopis.**
  - viz též ochrana republiky (§ 14).
  - jinak viz ochrana republiky (§ 18).
  - letáků viz tiskopis.
  - viz též ochrana republiky (§ 15).
  - nepravdivé zprávy viz ochrana republiky (§ 18).
  - tiskopisu viz tiskopis.
  - zprávy viz ochrana republiky (§ 18).
- Rozvážená škoda viz podvod.**
- Rozvedení: zákonně známky čís. 2130.**
- Ruční vyplnění viz tiskopis.**
- Rudá armáda viz ochrana republiky (§ 14).**
- Ruské zájmy viz ochrana republiky (§ 6).**
- Rusko Sovětové viz ochrana republiky (§ 6).**
- Rušení míru domovního viz násilí dle Šu 83 tr. zák.**
  - míru pozemního viz násilí dle Šu 83 tr. zák.
  - obecného míru viz ochrana republiky (§ 14).
- Různé formy viz ochrana republiky (§ 14).**
  - podstaty viz ochrana republiky (§ 14).
  - předměty obžaloby viz obžaloba.
- Různost počtu hlasů viz porota.**
- Ryzí mzda viz zpronevěra.**
- Rádná vrchnost: pojem čís. 1871.**
- Rádně ustanovený strážník viz úředník veřejný.**
- Reč viz ochrana republiky (§ 14).**
  - její části viz obžaloba.
  - viz též zmatek čís. 7, 8 Šu 281 tr. ř.
  - pobuřující viz ochrana republiky (§ 14).
  - závadná viz obžaloba.
- Rečník komunistický viz komunistický řečník.**
  - viz též ochrana republiky (§ 15).
- Repný chrást viz krádež.**
- Řetězy při vozících viz násilí dle Šu 85 c) tr. zák.**
- Ridič automobilu: jeho povinnosti čís. 1927.**
  - — — při vyjíždění ze vrat čís. 2018.
  - — — vidí-li proti sobě řůu čís. 2063.
- Riditel shromáždění: povinnost k zakročení čís. 2031.**
- Řízení disciplinární viz kárné řízení.**
  - kárné viz kárné řízení.
  - obnovené viz obnova.
  - odvolací viz odvolací řízení.
  - opravné viz prostředky opravné.
  - viz též urážka tiskem.
  - **opravovací (moniturní):** § 331 tr. ř.: zodpověděli-li porotci otázku na loupežnou vraždu kladně s dodatkem »bez úmyslu«; jest je zahájit i ohledně otázky, související s otázkou, která byla vadně zodpověděna čís. 2061.
  - porotní viz porota.
  - průvodní viz odvolací řízení.
  - přestupkové viz odvolací řízení.
  - přípravné viz svědek.
  - trestní: připojit se k němu lze jen do počtu líčení čís. 2145.
  - viz též příslušnost.
  - vadné viz porota.
  - znovuzahájené viz příslušnost.

- Samosoudce: líčení před ním, ač byl podán odpor čís. 1912.**
- Samostatné počiny viz lítost účinná.**
  - povolání viz násilí dle Šu 96 tr. zák.
  - tresty viz trest.
  - vedení: věci dlužnickových čís. 1885, 2011, 2123, 2171.
- Samostatný oddíl armády viz armáda.**
  - vojska viz urážka dle čl. V.
- Satira viz urážka na cti.**
- Sazba jednotná viz trest.**
  - přísnější viz trest.
  - trestní viz trest.
  - viz též odklad trestu.
  - zákonná viz odvolání.
  - viz též odklad trestu.
  - viz též trest.
- Sběrací archy viz podvod.**
- Sběratel mlodará viz podvod.**
- Sbírání: jest jim i soustředování darů čís. 1936.**
- Sdělení listiny: »proti své povinnosti« čís. 2030.**
  - spisů viz zneužití moci úřední.
  - úřední listiny viz zneužití moci úřední.
  - zprávy viz ochrana republiky (§ 18).
- Sdružování států nepřátelské viz ochrana republiky (§ 17).**
- Sejít se viz trest.**
- Senát kmetský viz urážka tiskem.**
- Sepsání článku viz tiskopis.**
- Seskupení lidí viz ochrana republiky (§ 39).**
- Sestavení ojedinelé viz telegrafy.**
- Sezení sněmovny viz tiskopis.**
- Seznam dovožených valut viz listina veřejná.**
- Shluknutí: § 283 tr. zák.: pojem »shluknutí«; trestu podléhá, kdo neuposlechne**
  - — — může se ho dopustit jen ten, kdo se k davu fyzicky připojí a stane se jeho součástí, nikoliv osoby ojedinelé, od shluknutí nějakým způsobem oddělené čís. 1988.
  - § 284 tr. zák.: vádou se stráží jest i odmluva, stala-li se po výzvě k rozchodu (námitka proti ní) čís. 1988, 2134, 2142.
  - — — nevyžaduje zlý úmysl (§ 1 tr. zák.) čís. 1988.
  - — — souběh s přestupkem Šu 312 tr. zák. čís. 2134.
  - — — kdy lze mluvit o námitkách proti výzvě k rozchodu; subjektivní stránka čís. 2142.
- Shovivavost věřitelů viz úpadek.**
- Shromážděné osoby viz ochrana republiky (§ 39).**
- Shromáždění: pojem čís. 1880, 1974, 2174, 2184.**
- Shromáždění (zákon ze dne 15. listopadu 1867, čís. 135 ř. zák.):**
  - výjimka z povinnosti ve smyslu §§ 2, 3 zákona platí pro takové projevy lidových zvyků a obyčejů z náboženského kultu, které docházejí výrazu ve shromáždovací formě ode dávna zachovávané. Nespadá sem propagační přednáška metodistické církve čís. 1952.
  - — — pokud je pořadatelem průvodu osoba, jdoucí v jeho čele čís. 1988.
  - — — povinnost řiditele shromáždění k zakročení (§ 11 zákona) není omezena jen na zákaz předem mu známých protizákonných návrhů nebo projevů; volba prostředků; subjektivní stránka; nevyžaduje se vědomí o trestnosti závadného jednání; lhotejno, že se proti němu neohradil zástupce vlády čís. 2031.
- Shromáždovací forma viz shromáždění.**
- Schodek viz lítost účinná.**
- Sciopnost uvědomit si následky viz okolnosti polehčující.**
- Schovanka: bývalý pěstoun není příslušníkem dle Šu 153 tr. ř.; přidržení v svědeckví čís. 1984.**

- Schránka se zbraní** viz uškození kulposní.
- Schůze výkonného výboru:** jsou shromážděním čís. 2184.
- Schválení poručení** viz krádež.
- Schvalování:** pojem čís. 2093.
- viz též ochrana republiky (§ 16).
  - viz též spoluvina.
  - **restných činů** viz ochrana republiky (§ 16).
  - **zločinu** viz ochrana republiky (§ 16).
- Síla námezdní** viz úpadek.
- Sílnice** viz uškození dle §u 337 tr. zák.
- viz též úředník veřejný.
- Silniční výbor** viz zpronevěra.
- Situace hospodářská** viz ochrana republiky (§ 35).
- Sjednaná cena** viz zpronevěra.
- Skandál** viz útisk.
- Skupiny proletariátu** viz ochrana republiky (§ 16).
- Skutečná činnost** viz ochrana republiky (§ 17).
- náhrada viz lítost účinná.
  - pohledávka viz úpadek.
  - škoda viz podvod.
  - **é nebezpečí** viz násilí dle §u 87 tr. zák.
  - **postřehnutí** viz ochrana republiky (§ 11).
  - **poškození** viz ochrana republiky (§ 18).
  - **vyzvídání** viz ochrana republiky (§ 6).
  - **é uložený trest** viz odklad trestu podmíněný.
- Skutečnost:** která tvoří vojenské tajemství čís. 2037.
- viz též podvod.
  - **rozšiřování** viz tiskopis.
  - **určitá** viz otázka dodatková.
- Skutečnosti:** pojem čís. 2132.
- jež mají zůstatí utajeny na obranu republiky čís. 2037.
  - položené za základ žalobě čís. 2190.
  - vojensko-politické čís. 2037.
  - viz též beztrestnost.
  - viz též ochrana republiky (§ 14).
  - viz též příslušnost.
  - viz též rozsudek.
  - viz též svědek.
  - viz též tiskopis.
  - viz též zmatek čís. 9 a) §u 281 tr. ř.
  - **budoucí** viz ochrana republiky (§ 18).
  - **minulé** viz ochrana republiky (§ 18).
  - **obecně známé** viz okolnosti obecně známé.
  - **přítomné** viz ochrana republiky (§ 18).
  - **zjištěné** viz zmatek čís. 11 §u 344 tr. ř.
- Skutečný poměr k nemovitosti** viz násilí dle §u 83 tr. zák.
- stav viz otázka skutková.
- Skutek:** jeho konkretisování čís. 2183.
- viz též zmatek čís. 9 a) §u 281 tr. ř.
  - viz též zmatek čís. 4, 10 §u 344 tr. ř.
  - na němž se **rozhodnutí zakládá:** pojem čís. 2130.
  - **nově přibylý** viz výhrada stíhání.
  - **určitý** viz obžaloba.
  - **žalobní** viz žalobní skutek.
- Skutková urážka** viz urážka skutkem.
- **zjištění:** zrušeného rozsudku čís. 2127.
  - **é okolnosti** viz zmatek čís. 4 §u 344 tr. ř.
  - **složky děje** viz tiskopis.
  - **závěry** viz zmatek čís. 5 §u 281 tr. ř.
  - **zjištění** viz otázka skutková.
  - **ý děj** viz soud.

- — viz též obžaloba.
  - **omyl** viz beztrestnost dle §u 2 e) tr. zák.
  - **základ** viz odvolací řízení.
  - **znak:** tělesného zneužití čís. 2074.
- Slabomyšlná osoba:** lze jí sváděti ke křivému svědectví čís. 2104.
- Slavnost** viz urážka na cti.
- Sledování prospěchu** viz podvod.
- viz též spoluvina.
- Slezská stavební komise** viz úředník veřejný.
- Slib** viz úředník veřejný.
- **daru** viz zneužití moci úřední.
  - **manželský** viz zneuctění.
- Slibení směnky** viz nadržování věřiteli.
- Slova** viz přípravné jednání.
- **hanlivá** viz hanlivá slova.
- Slovné znění projevu** viz hodnocení průvodů.
- Složky děje** viz tiskopis.
- **veřejného života** viz ochrana republiky (§ 14).
- Slušnost** viz pohoršení veřejné.
- Služba činná** viz ochrana republiky (§ 15).
- — viz též úředník veřejný.
  - — viz též vojín.
  - **vojenská:** odpírání jí z důvodů náboženských čís. 2100.
- Služební výkon** viz úředník veřejný.
- Směnečná pohledávka** viz podvod.
- **ý blanket** viz směnka.
  - **příjemce** viz podvod.
- Směnka:** odstranění jí jako průvodního prostředku; směnky vystavené na starých rak. blanketech jsou platnými smenkami čís. 1892.
- pokud slíbení směnky není nadržováním věřiteli čís. 1907.
- Směr projevu** viz hodnocení průvodů.
- Směšné vlastnosti** viz ochrana republiky (§ 14).
- Smílné jednání:** pojem čís. 2135.
- Smílný čin** viz pohoršení veřejné.
- — viz též zprznění.
- Smilstvo:** násilné: kdy lze hluboký spánek s hlediska pojmu bezbrannosti a bezvědomí (§ 127 tr. zák.) pokládati za stav neschopnosti k odporu čís. 2036.
- dle §u 127 tr. zák.: viz svědek.
  - **proti přírodě (§ 129 b) tr. zák.:** ideální souběh se zločinem podle §u 128 tr. zák. je vyloučen čís. 2094.
- Smír** viz lítost účinná.
- Smírčí jednání:** starosty v urážkách na cti čís. 1878.
- Smíšená otázka** viz otázka smíšená.
- Smilouva pachtovní:** její padělání čís. 2192.
- **trhová** viz podvod dle §u 201 a) tr. zák.
  - **učební** viz svedení.
- Smilouvy obchodní** viz ochrana republiky (§ 14).
- Smrt** viz trest.
- Smysl projevu** viz otázka skutková.
- viz též hodnocení průvodů.
  - **rozhovoru** viz hodnocení průvodů.
  - **výroku** viz soud.
- Smyslnost** viz zprznění.
- Smyslů pomatení** viz pomatení smyslů.
- Smýšlení protistátní** viz ochrana republiky (§ 14).
- Snaha pachatelova** viz maření exekuce.
- Sněm** viz tiskopis.
- Sněmovna** viz tiskopis.
- Sněmovní kancelář** viz tiskopis.

Snih viz úředník veřejný.

— viz tčl uškození dle §u 337 tr. zák.

Snímek filmu: karikujícího presidenta čís. 1921.

Snížení trestu viz trest.

— **vážnosti** viz ochrana republiky (§ 14).

Snížování republiky viz ochrana republiky (§ 11).

— **vážnosti:** pojem čís. 1875.

Snůška adres viz původcovské právo.

Snátek viz zneuctění.

Sociální péče viz zpronevěra.

Sondování: dělohy čís. 2207.

Souběh činů trestných: ideální: zločin veřejného násilí dle §u 93 tr. zák. s přestupkem §u 491 tr. zák. čís. 1911.

— — zločinu §u 93 tr. zák. se zločinem vydírání (§ 98 a), b) tr. zák.) čís. 1977.

— — při souběhu přečinu s přestupkem jest použití zákonného předpisu o trestu na přestupek, je-li trest jím stanovený vyšší čís. 1997.

— — zločinů §§ 93, 125 tr. zák. s přest. §u 516 tr. zák. a §u 20 čís. 2 zák. čís. 241/22 čís. 2036.

— — kdy jde o pokračování v trestné činnosti (jednotný zločin), nikoliv opakování činů čís. 2072.

— — přečinů čís. 3 a čís. 5 §u 14 zák. na ochr. rep. čís. 2092.

— — zločinu podle §u 128 tr. zák. se zloč. §u 129 b) tr. zák. je vyloučen čís. 2094.

— — přečinu §u 1 zák. o maření exekuce se zloč. §§ 197, 205 a) tr. zák. čís. 2095.

— — podvodu s předražováním čís. 2096.

— — použití §u 265 tr. ř. předpokládá právní možnost, by sbíhající se trestné činy byly jednotně vyřízeny; nelze ho použít u cizozemce, jenž byl před tím v cizině odsouzen pro zločin tam spáchaný čís. 2105.

— — přečinu §u 284 tr. zák. s přestupkem §u 312 tr. zák. čís. 2134.

— — ustanovení §u 265 tr. ř. jest použito jen když dřívější rozsudek vešel v moc práva čís. 2140.

— — pokud nelze uplatňovati jako zmatek vůbec, že ideální souběh nebyl soudem rozpoznán nebo byl jím nesprávně popřen čís. 2154.

— — zločinu §u 205 a) tr. zák. s přečiny §§ 5 tr. zák., 1 zák. o mař. exekuce a §§ 485, 486 čís. 2 tr. zák. čís. 2171.

— — podvodu a předražování při exportních obchodech čís. 2210.

— — **zákonů trestných:** zákona čís. 568/1919 se zákonem čís. 80/1924 čís. 1917.

— — — ustanovení §§ 36 a 235 tr. zák. platí i pro obor zákona na ochranu republiky čís. 2093.

— — — viz též trest.

Současná přítomnost viz ochrana republiky (§ 39).

Současné rozšiřování viz tiskopis.

Součást davu viz shluknutí.

Součástky telegrafní viz telegrafy.

Soud: zjištění a určení obsahu a smyslu proneseného výroku spadá výlučně do oboru působnosti nalézacího soudu čís. 1859.

— — ustanovení §u 295 tr. ř. jest užito též na výrok o podmíněném odsouzení čís. 1889.

— — vytýkání poklesků při vykonávání úřadu soudcovského čís. 1894.

— — výklad projevu komunistického řečníka čís. 1900.

— — vyloučeným soudcem jest i soudce spolupůsobivší při rozhodování dle §u 475 čís. 2 tr. ř. čís. 1968.

— — závadnost výroku, proneseného za rozhovoru, dlužno posuzovati dle smyslu a spojitosti celého rozhovoru čís. 1976.

— — pokud se může odchýlit od závěru znalců čís. 2013.

— — ustanovení §u 267 tr. ř. platí i pro rozsudek, vyneseny po novém projednání věci ve smyslu 1 odst. §u 293 tr. ř. čís. 2018.

— — pokud se může odvolací soud uchýlit od zjištění prvního soudu čís. 2028.

— zjištění, že zevně sběh'a se věc tak, jak tvrdí obžalovaný, nevyklučuje zjištění, že vnitřní stránka byla jinou, než jak se hájí obžalovaný čís. 2037.

— zrušení rozsudku z důvodu §u 475 čís. 2 tr. ř.; v novém řízení rozhoduje soud neodvisle od stanoviska zrušeného rozsudku o vině i trestu čís. 2060.

— odchýlení se od znaleckého posudku čís. 2110.

— podle 2. odst. §u 293 tr. ř. jest nalézací soud vázán pouze právním názorem zrušovacího soudu, nikoliv skutkovými zjištěními zrušeného rozsudku čís. 2127.

— neuznání na další důvod kvalifikující čin čís. 2127.

— musí přihlížeti ku změnám (doplňkům) skutkového děje, které se vyskytly při hlavním přelíčení a totožnosti děje neporušují čís. 2165.

— jest mu vzíti zřetel na změnu doby činu při hlavním přelíčení na jevo vyšlou, aniž by obžalobce musel v tom směru obžalobu doplniti (pozměnit) čís. 2165.

— viz též lítost účinná.

— viz též odvolací řízení.

— viz též urážka na cti.

— **civilní** viz lítost účinná.

— — viz též příslušnost.

— **kasační** viz zrušovací soud.

— **kmetský** viz urážka tiskem.

— **nejvyšší** viz zrušovací soud.

— **odvolací** viz odvolací řízení.

— **okresní** viz lítost účinná.

— **porotní** viz porota.

— **první** viz soud.

— **trestní** viz příslušnost.

— **zrušovací** viz zrušovací soud.

Soudce: nesprávné vyhlášení odročovacího usnesení čís. 2046.

— obvinění ho z nesprávného rozhodování čís. 2116.

— **odmítnutý:** účast jeho na rozhodování nezakládá zmatek čís. 2113.

— **vyloučený (§ 68 tr. ř.):** jest jím i soudce spolupůsobivší při rozhodování dle §u 475 čís. 2 tr. ř. čís. 1968.

— — nikoliv však soudce, který spolutrochoval při povelání obnovy čís. 2199.

Soudní organizace viz organizace soudů.

Soudní úředník viz zpronevěra.

Souhlas: se čtením protokolu čís. 2100.

— nelze ho odvolati čís. 1980.

— k volbě viz ochrana volební svobody.

— se zločinem viz ochrana republiky (§ 16).

Souhrn skutečností viz ochrana republiky (§ 14).

Soukromá legitimace viz úředník veřejný.

— listina viz listina soukromá.

— místnost viz ochrana republiky (§ 39).

— osoba viz úpadek.

— viz též násilí dle §u 98 b) tr. zák.

Soukromoprávní nároky: vyrovnal-li se pachatel mimosoudně se svými věřiteli a smluvenou vyrovnací kvotu jim zaplatil, nemůže býti odsouzen k náhradě jejich pohledávek jinými obnosy čís. 1939.

— ustanovení viz násilí dle §u 83 tr. zák.

Soukromý majetek viz ochrana republiky (§ 14).

— obžalobce viz obžalobce soukromý.

— účastník viz účastník soukromý.

Sourozenci pňnorodí viz krádež v rodině.

— polorodí viz krádež v rodině.

Sourozencův zájem viz volební právo.

Sourozenec viz okolnosti přitěžující.

Soustředování darů: jest sbíráním čís. 1936.

Souvíslost prostorová viz uškození dle §u 237 tr. zák.

— přičinná viz přičinná spojitost.

- vnitřní viz hodnocení průvodů.
- výroků viz hodnocení průvodů.
- Souzení** viz ochrana republiky (§ 14).
- Soužití občanů** viz ochrana republiky (§ 14).
- Sovětové Rusko** viz ochrana republiky (§ 6).
- Sovětská ústava** viz ochrana republiky (§ 15).
- Spáchání činu:** na sourozenci čis. 2082.
  - viz též ochrana republiky (§ 21).
  - násilí viz násilí dle §u 83 tr. zák.
  - vraždy viz vražda.
- Spánek** viz smilstvo násilné.
- Spis obžalovací** viz obžaloba.
- Spis pamětní** viz pamětní spis.
- Spisovatel** viz tiskopis.
- Spisové části** viz zmátek čis. 5 §u 281 tr. ř.
- Spisy** viz zneužití moci úřední.
- Splátka** viz úpadek.
- Splatnost závazku** viz úpadek.
- Splnění smlouvy** viz zneučtení.
- Spojenecký stát** viz ochrana republiky (§ 6).
- Spojení s cizí mocí** viz ochrana republiky (§ 6).
  - telegrafu viz telegrafy.
- Spojitosť příčinná** viz příčinná spojitosť.
  - rozhovoru viz hodnocení průvodů.
- Společenské kruhy** viz urážka na cti.
- Společník** viz spolupachatelství.
- Společnost akciová** viz ochrana známek.
- Společný domek** viz násilí dle §u 83 tr. zák.
  - úmysl viz krádež.
  - útěk viz krádež dle §u 174 II. a) tr. zák.
- Spolková legitimace** viz úředník veřejný.
- Spolučinná osoba** viz spolupachatelství.
- Spolučinnost** viz krádež.
- Spoluferent** viz útisk.
- Spolupachatel** viz spolupachatelství.
  - viz též krádež.
- Spolupachatelství:** při zločinu §u 81 tr. zák.; kdy zodpovídá spolupachatel nejen za celkový čin, nýbrž i za jednotlivé počiny svých společníků čis. 1869.
  - každá spolučinná osoba zodpovídá za celý výsledek jen, když vzájemné spolupůsobení je nesené a proniknuto tímž zlým úmyslem čis. 1933.
  - při zločinu §u 105 tr. zák. čis. 1980.
  - spáchání činu na sourozenci je přitěžující okolností i pro spolupachatele čis. 2082.
  - nepředpokládá předchozí dohodu ani výslovné dorozumění se pachatelů čis. 2086.
  - nevyžaduje, by každý spolupachatel spolupůsobil od prvopočátku při celé trestné činnosti a by případná úmluva předcházela zúpočetí činnosti čis. 2180.
  - při krádeži viz krádež dle §u 174 II. a) tr. zák.
- Spolupůsobení** viz spolupachatelství.
  - viz též krádež.
  - viz též spoluvina.
- Spoluvina (§ 5 tr. zák.):** na podvodu nevyžaduje, by pachatel sledoval vlastní prospěch čis. 1847.
  - nedokonané svádění k pomáhání při podvodu čis. 1907.
  - kulposní spoluvina na kulposním dílku je vyloučena čis. 1975.
  - spoluvina na přečinu §u 24 tisk. zák. v příčině článku interpelací immunisovaného čis. 1975.
  - na zločinu §u 105 tr. zák.; převzetí, uložení a tajení peněz úředníku daných jeho manželkou čis. 1980.
  - spoluvina podle prvního odstavce §u 5 tr. zák. není možná po činu čis. 1980.

- jak jest upravití hlavní otázku ohledně spoluvinníka; není rozporu ve výroku porotců, odpověděli-li k hlavní otázce ohledně pachatele záporně, ohledně spoluvinníka kladně čis. 1993.
- na zločinu vyhnání plodu (§ 144 tr. zák.) čis. 2039, 2110.
- spáchání činu na sourozenci je přitěžující okolností i pro spoluvinníka čis. 2082.
- pojmu návodu odpovídá i činnost toho, kdo někoho k spáchání činu již rozhodnutého v jeho zločinném rozhodnutí posiluje čis. 2100.
- intelektuelním původcem (strůjcem) zločinu jest nejen, kdo zločinný úmysl v přímém pachateli vyvolá (rozkazem, radou, poučením), nýbrž i kdo jej v něm utvrzuje (poučením, schvalováním) čis. 2106, 2176.
- pojem »pomocníka«; trestnou pomocí je i spolupůsobení při úpravě vyděračného dopisu čis. 2106.
- osoby samostatně věci dlužníkovy vedoucí na přečinu §u 1 zák. o maření exekuce čis. 2123.
- návodce jest zjednatel vraždy. Trest jest mu vyměřiti podle §u 136, nikoliv 137 tr. zák. čis. 2128.
- trestná pomoc při přečinu lichvy; subjektivní stránka čis. 2147.
- na krádeži; nezáleží na tom, jak spoluvinník s věcí naloží čis. 2169.
- pojem »návodce«; není třeba, by skutek v představách návodce a v návodu byl vyhraněn ve všech podrobnostech čis. 2176.
- vězně na zločinu §u 217 tr. zák. (návod) čis. 2216.
- Spoluvinník** viz spoluvina
- Spoluzavázná manželka** viz podvod.
- Spoluzloděj** viz krádež.
- Správa podniku** viz podvod.
  - politická viz úředník veřejný.
  - — viz též lítost účinná.
  - státní viz státní správa.
- Správce vnučený** viz vnučený správce.
- Správné posuzování** viz zmátek čis. 9 a) §u 281 tr. ř.
  - rozhodnutí viz zneužití moci úřední.
- Správní komise** viz lítost účinná.
- Správnost výroku** viz zmátek čis. 9 §u 344 tr. ř.
- Sprostředkování zápůjček** viz lichva.
- Sprostění částečné** viz zmátek čis. 7 §u 281 tr. ř.
  - svědectví: § 152 čis. 1 tr. ř. netýká se bývalé schovanky čis. 1984.
- Sprošťující rozsudek** viz zmátek čis. 3 §u 281 tr. ř.
- Sražka příspěvků** viz zpronevěra.
- Stammesdeutscher** viz ochrana republiky (§ 14).
- Stanovisko pachatelovo** viz násilí dle §u 93 tr. zák.
- Staré zákony** viz ochrana republiky (§ 14).
- Starosta:** jako oferující živnostník čis. 2008.
  - urážka ve vysvědčení o pověsti čis. 2175.
  - viz též urážka na cti.
  - obecní viz úředník veřejný.
  - — viz též uškození dle §u 335 tr. zák.
- Starostův náměstek** viz úředník veřejný.
  - příkaz viz úředník veřejný.
- Starý blanket** viz podvod dle §u 201 a) tr. zák.
- Stát** viz ochrana republiky (§§ 14, 15).
  - viz též mír v republice.
  - viz též úpadek.
  - cizí viz ochrana republiky (§ 14).
- Státek cizí** viz beztrestnost.
  - svěřený viz zpronevěra.
  - vlastní viz beztrestnost.
- Statky právní** viz ochrana republiky (§ 18).
  - — viz též vyhnání plodu.
- Státní daň** viz podvod dle §u 199 c) tr. zák.
  - menšiny; projev jich nespokojenosti ve školství čis. 1845.
  - monopol viz třaskaviny.

- provoz viz podvod dle §u 199 d) tr. zák.
- **regál telegrafní** viz telegrafy.
- **správa:** její opatření ve školství čís. 1845.
- **zaměstnanec** viz úpadek.
- **zástupce** viz vedoucí státní zástupce.
- — viz též obžalobce veřejný.
- **zastupitelství** viz zpronevěra.
- — viz též obžalobce veřejný.
- — viz též podvod dle §u 199 b) tr. zák.
- Státu nepřátelské sdružování** viz ochrana republiky (§ 17).
- Státy přátelské** viz ochrana republiky (§ 6).
- **spojenecké** viz ochrana republiky (§ 6).
- Stav majetkový** viz úpadek.
- **neschopnosti k odporu** viz smilstvo násilné.
- **nouže** viz beztreštnost (§ 2 g) tr. zák.
- **objektivní** viz násilí dle §u 93 tr. zák.
- **opilství** viz beztreštnost dle §u 2 c) tr. zák.
- **předlužení** viz úpadek.
- Stavba domu:** kdy je odvážným obchodem čís. 2007.
- Stavební komise** viz úředník veřejný.
- **losy** viz zpronevěra.
- **plány:** jich obkreslení čís. 2056.
- Stavebník** viz úředník veřejný.
- viz též původcovské právo.
- Stávkokaz** viz útisk.
- Stehna** viz zprznění.
- Stejná hodnota** viz delikty majetkové.
- Stejně trestný čin** viz zmátek čís. 9 a) §u 281 tr. ř.
- Stejnorodá věc** viz zpronevěra.
- Stejný úmysl** viz hodnocení průvodů.
- Stělesření činu** viz ochrana republiky (§ 15).
- Stíhání:** pro urážku četnictva čís. 2048.
- viz též výhrada stíhání.
- Stížení účelu** viz krádež dle §u 175 l. b) tr. zák.
- Stížnost zmáteční** viz zmáteční stížnost.
- Strádařící** viz ochrana republiky (§ 14).
- Strach** viz násilí dle §u 99 tr. zák.
- Strana:** povinnost nahradit útraty čís. 2047.
- viz též urážka tiskem.
- **dělnická** viz urážka na cti.
- **jiná** viz urážka na cti.
- **komunistická** viz komunistická strana.
- **nepřátelská** viz ochrana republiky (§ 15).
- **politická** viz okolnosti obecně známé.
- Stranické rozhodnutí** viz zneužití moci úřední.
- **úřadování** viz zneužití moci úřední.
- Stranictví** viz zneužití moci úřední.
- viz též urážka na cti.
- **politické** viz politické stranictví.
- — viz též ochrana republiky (§ 39).
- Stránka objektivní** viz zmátek čís. 9 a) §u 281 tr. ř.
- — viz též uškození dle §u 335 tr. zák.
- **pohlavní** viz pohoršení veřejné.
- **subjektivní** viz zmátek čís. 5, 9 a) §u 281 tr. ř.
- **vecí vnitřní** viz hodnocení průvodů.
- Strany politické** viz politické strany.
- Stráž** viz shluknutí.
- Stroj psací** viz psací stroj.
- Strůjce zločinu** viz spoluvina.
- Stržená částka** viz maření exekuce.
- Střelba v zahradě** viz uškození dle §u 335 tr. zák.

- Strídavé uvádění** viz ochrana republiky (§ 14).
- Stríkačka** viz vyhnání plodu.
- Stríknutí tekutiny** viz vyhnání plodu.
- Studné obecní** viz uškození dle §u 335 tr. zák.
- Stůl** viz ochrana republiky (§ 39).
- Subjektivní promlčení** viz promlčení.
- **stránka** viz zmátek čís. 5, 9 a) §u 281 tr. ř.
- — viz též urážka tiskem.
- **zavinění** viz uškození dle §u 337 tr. zák.
- Subsumpce** viz podřadění.
- Surové hanobení** viz ochrana republiky (§ 14).
- Sváděná osoba** viz pokus.
- Svádění:** pojem čís. 2135.
- viz též ochrana republiky (§ 21).
- viz též pokus.
- viz též spoluvina.
- viz též svedení.
- viz též zneužití moci úřední.
- **ke křivému svědectví** viz podvod dle §u 199 a) tr. zák.
- **k vojenským zločinům** viz ochrana republiky (§ 21).
- **nedokonané** viz pokus dle §u 9 tr. zák.
- **vojina** viz ochrana republiky (§§ 15, 21).
- — viz též vojín.
- Svaté obrázky** viz náboženství.
- Svedení** (§ 132 tr. zák.): pojem »svádění«; pro pojem svěření učednice mistru není zapotřebí zvláštní smlouvy učební; stačí faktický učební poměr čís. 2135.
- nebezpečí zvýšené příležitosti k svedení nesmí vyplývatí výhradně z hospodářské závislosti; záleží na duševní (mravní) nedospělosti svedené; poměr továrníka k pomocné dělnici čís. 2146.
- pokud je vylučuje milostný poměr mezi zaměstnavatelem a zaměstnankyní čís. 2208.
- viz též pokus.
- viz též svědek.
- **pod slibem manželství** viz zneužití moci úřední.
- **úředníka** viz zneužití moci úřední.
- Svěmoc** viz násilí dle §u 93 tr. zák.
- Svěmocné odnětí** viz maření exekuce.
- **věznění** viz násilí dle §u 93 tr. zák.
- Svěmocnost jednání** viz násilí dle §u 93 tr. zák.
- Svědecká nezpůsobilost** viz svědek.
- **přísaha** viz svědek.
- **výpověď** viz svědek.
- — viz též podvod dle §u 199 a) tr. zák.
- **způsobilost** viz svědek.
- Svědectví křivé** viz podvod dle §u 199 a) tr. zák.
- Svědecké viz odklad trestu.**
- Svědek:** nedbání ustanovení §§u 101 a 104 tr. ř. při svědeckém výsledku (přítomnost zapisovatele) čís. 1898.
- ustanovení §u 153 tr. ř. platí i pro řízení kárné čís. 1942.
- ustanovení §u 152 čís. 1 tr. ř. netýká se bývalé schovanky; pěstoun tu není ani »příslušníkem« dle §u 153 tr. ř.; jde o »zvláště důležitý případ« (§ 153 tr. ř.), jedná-li se o trestné činy podle §§u 127, 132, 516 tr. zák., spáchané pěstounem na schovance čís. 1984.
- porušení předpisu §u 170 čís. 2 tr. ř. není zmatkem, nebyl-li důvod je zakládající v době výsledku svědka soudu znám čís. 1999.
- **překážka přísahy** dle §u 170 čís. 7 tr. ř. brání jen dodatečně přísaze assertorní v přípravném řízení, nikoliv však promissorní přísaze při hlavním přeřízení čís. 1999.
- ustanovení §u 170 čís. 6 tr. ř. předpokládá trvalé, hluboce zakořeněné nepřátelství, jež bylo tu již před trestným činem a projevílo se nevráživými

činy; nespadá sem pouhá všeobecná nevraživost z důvodu politického stráníctví čis. 1999.

- kdy může zrušovací soud zkoumati, zakládá-li vzeti svědka do přísahy zmatek (§ 170 čis. 5 tr. ř.) čis. 2003.
- může být vyslýchán jen o skutečnostech (konkretním jednání a počínání), nikoliv o svém úsudku čis. 2004.
- »trestným činem« ve smyslu §u 170 čis. 1 tr. ř. jest jen ten čin, z něhož jest obžalovaný viněn, nikoliv jiný, byť i podobný čis. 2037.
- kdy jest vyšetřiti jeho pověst čis. 2082.
- pokud jde o výslech dětí, není v zákoně vytčena určitá hranice věku, do které by trvala nezpůsobilost svědecká; jest na soudu, by v jednotlivém případě posoudil tělesný a duševní vývoj dítěte a dle toho o jeho způsobilosti rozhodl (§ 151 čis. 3 tr. ř.) čis. 2094.
- případy, kdy lze čísti jeho protokol, jsou uvedeny v §u 252 tr. ř. výčetmo čis. 2224.

Svědčív úsudek viz svědek.

Svěřená moc viz zneužití moci úřední.

- věc: pojem čis. 1926.
- viz též zpronevěra.
- é peníze viz zpronevěra.

Svěření viz zpronevěra.

- viz též svedení.
- listiny: úřednímu dohledu čis. 2030.

Svěřený statek viz zpronevěra.

Svěřitel viz zpronevěra.

Světová válka viz ochrana republiky (§ 14).

Svoboda osobní viz násilí dle §u 93 tr. zák.

- volební viz ochrana volební svobody.

Svody viz pokus.

Svolení k užívání známky viz ochrana známek.

- otcovo: k operaci zraněného čis. 2078.
- pachatelovo viz litost účinná.

Svorka viz krádež.

Syn vojin viz ochrana republiky (§ 15).

- viz též vojin.

Systematika: adresář čis. 1945.

Šalanda viz ochrana republiky (§ 39).

Šálivost známky viz ochrana známek.

Šálivý prostředek viz podvod dle §u 201 a) tr. zák.

Šaty trestanecké: jicn krádež trestanci při útěku čis. 2086.

Šero viz uškození dle §u 335 tr. zák.

Šíření nepravdivé zprávy viz ochrana republiky (§ 18).

Škoda viz litost účinná.

- viz též delikty majetkové.
- viz odklad trestu podmíněný.
- viz též podvod.
- viz též promlčení.
- viz též úpadek.
- viz též zpronevěra.
- dle §u 4 zák. čis. 562/19: nejsou jí útraty (svědecké) čis. 2114.
- majetková viz násilí dle §u 85 b) tr. zák.
- možná viz podvod.
- nahodilá viz podvod.
- rozvážená viz podvod.
- trvalá viz zpronevěra.
- vzešlá viz podvod.
- zamýšlená viz podvod.
- značná viz zneužití moci úřední.

Škodlivá potravina viz potraviny.

- látka viz vyhnání plodu.

-- é výsledky viz ochrana republiky (§ 14).

Škodlivost osoby viz násilí dle §u 93 tr. zák.

Škodlivý nástroj viz vyhnání plodu.

-- prostředek viz vyhnání plodu.

Školní budova viz telegrafy.

-- rada viz úředník veřejný.

Školství viz ochrana republiky (§ 14).

Šofér viz podvod.

-- viz též uškození dle §u 335, 337 tr. zák.

Špatné výrobky viz urážka na cti.

Štvání viz ochrana republiky (§ 14).

Štvavé hanobení viz ochrana republiky (§ 14).

Tajemství redakční viz útisk.

-- vojenské viz ochrana republiky (§ 6).

Tajení peněz viz zneužití moci úřední.

-- skutečnosti viz ochrana republiky (§ 6).

Tajná organizace viz ochrana republiky (§ 17).

Taneční pozvánky viz tiskopis.

Taxative viz výčetmo.

Tekutina viz vyhnání plodu.

Telefon viz telegrafy.

Telegraf drátový viz telegrafy.

Telegrafní regal viz telegrafy.

Telegrafní zařízení viz telegrafy.

Telegrafy: (zákon ze dne 23. března 1923, čis. 60 sb. z. a n.): ustanovení §u 17 čis. 1 zákona předpokládá jsoucnost oprávněně zřízeného telegrafu, jenž byl jen neoprávněně spojen do drátového telegrafu čis. 2081.

-- pod výjimku §u 3 (3) zákona nespadá zařízení k účelům vyučovacím mimo školní budovu čis. 2081.

-- § 18 čis. 1 zákona nevyžaduje úmyslu zasáhnouti do státního regálu telegrafního; stačí vědomé jednání proti zákazu zákona čis. 2081.

-- (zákon ze dne 20. prosince 1923, čis. 9 sb. z. a n. z roku 1924): z amnestie z 2. září 1924 jest vyloučen nejen, kdo vyrábí radiotelegrafní (radiotelefonní) zařízení po živnostensku, nýbrž i ten, kdo si ojedinele vyrobí, byť i jen jednotlivé součástky a třeba jen k vlastní potřebě.

Z amnestie pro přechovávání jest vyloučen, kdo byl odsouzen též pro výrobu zařízení, jež přechovával čis. 1943.

-- »přechováváním« ve smyslu §u 3 odst. 2 zákona jest rozuměti všechny případy, kdy fyzická nebo právnická osoba má u sebe radiotelefonní zařízení; s hlediska amnestie z 2. září 1924 záleží na požádání o povolení, ne održení povolení; výrobou ve smyslu §u 24 zákona není ojedinele sestavení zařízení ze součástek odjinud opatřených k účelům radioamatérským pro vlastní nebo domácí potřebu čis. 2178.

-- »přechováváním« ve smyslu §u 3 odst. 2 zákona jest rozuměti všechny případy, kdy fyzická nebo právnická osoba má u sebe radiotelefonní zařízení; s hlediska amnestie z 2. září 1924 záleží na požádání o povolení, ne održení povolení; výrobou ve smyslu §u 24 zákona není ojedinele sestavení zařízení ze součástek odjinud opatřených k účelům radioamatérským pro vlastní nebo domácí potřebu čis. 2178.

-- »přechováváním« ve smyslu §u 3 odst. 2 zákona jest rozuměti všechny případy, kdy fyzická nebo právnická osoba má u sebe radiotelefonní zařízení; s hlediska amnestie z 2. září 1924 záleží na požádání o povolení, ne održení povolení; výrobou ve smyslu §u 24 zákona není ojedinele sestavení zařízení ze součástek odjinud opatřených k účelům radioamatérským pro vlastní nebo domácí potřebu čis. 2178.

-- »přechováváním« ve smyslu §u 3 odst. 2 zákona jest rozuměti všechny případy, kdy fyzická nebo právnická osoba má u sebe radiotelefonní zařízení; s hlediska amnestie z 2. září 1924 záleží na požádání o povolení, ne održení povolení; výrobou ve smyslu §u 24 zákona není ojedinele sestavení zařízení ze součástek odjinud opatřených k účelům radioamatérským pro vlastní nebo domácí potřebu čis. 2178.

-- »přechováváním« ve smyslu §u 3 odst. 2 zákona jest rozuměti všechny případy, kdy fyzická nebo právnická osoba má u sebe radiotelefonní zařízení; s hlediska amnestie z 2. září 1924 záleží na požádání o povolení, ne održení povolení; výrobou ve smyslu §u 24 zákona není ojedinele sestavení zařízení ze součástek odjinud opatřených k účelům radioamatérským pro vlastní nebo domácí potřebu čis. 2178.

-- »přechováváním« ve smyslu §u 3 odst. 2 zákona jest rozuměti všechny případy, kdy fyzická nebo právnická osoba má u sebe radiotelefonní zařízení; s hlediska amnestie z 2. září 1924 záleží na požádání o povolení, ne održení povolení; výrobou ve smyslu §u 24 zákona není ojedinele sestavení zařízení ze součástek odjinud opatřených k účelům radioamatérským pro vlastní nebo domácí potřebu čis. 2178.

-- »přechováváním« ve smyslu §u 3 odst. 2 zákona jest rozuměti všechny případy, kdy fyzická nebo právnická osoba má u sebe radiotelefonní zařízení; s hlediska amnestie z 2. září 1924 záleží na požádání o povolení, ne održení povolení; výrobou ve smyslu §u 24 zákona není ojedinele sestavení zařízení ze součástek odjinud opatřených k účelům radioamatérským pro vlastní nebo domácí potřebu čis. 2178.

-- »přechováváním« ve smyslu §u 3 odst. 2 zákona jest rozuměti všechny případy, kdy fyzická nebo právnická osoba má u sebe radiotelefonní zařízení; s hlediska amnestie z 2. září 1924 záleží na požádání o povolení, ne održení povolení; výrobou ve smyslu §u 24 zákona není ojedinele sestavení zařízení ze součástek odjinud opatřených k účelům radioamatérským pro vlastní nebo domácí potřebu čis. 2178.

-- »přechováváním« ve smyslu §u 3 odst. 2 zákona jest rozuměti všechny případy, kdy fyzická nebo právnická osoba má u sebe radiotelefonní zařízení; s hlediska amnestie z 2. září 1924 záleží na požádání o povolení, ne održení povolení; výrobou ve smyslu §u 24 zákona není ojedinele sestavení zařízení ze součástek odjinud opatřených k účelům radioamatérským pro vlastní nebo domácí potřebu čis. 2178.

-- »přechováváním« ve smyslu §u 3 odst. 2 zákona jest rozuměti všechny případy, kdy fyzická nebo právnická osoba má u sebe radiotelefonní zařízení; s hlediska amnestie z 2. září 1924 záleží na požádání o povolení, ne održení povolení; výrobou ve smyslu §u 24 zákona není ojedinele sestavení zařízení ze součástek odjinud opatřených k účelům radioamatérským pro vlastní nebo domácí potřebu čis. 2178.

-- »přechováváním« ve smyslu §u 3 odst. 2 zákona jest rozuměti všechny případy, kdy fyzická nebo právnická osoba má u sebe radiotelefonní zařízení; s hlediska amnestie z 2. září 1924 záleží na požádání o povolení, ne održení povolení; výrobou ve smyslu §u 24 zákona není ojedinele sestavení zařízení ze součástek odjinud opatřených k účelům radioamatérským pro vlastní nebo domácí potřebu čis. 2178.

-- »přechováváním« ve smyslu §u 3 odst. 2 zákona jest rozuměti všechny případy, kdy fyzická nebo právnická osoba má u sebe radiotelefonní zařízení; s hlediska amnestie z 2. září 1924 záleží na požádání o povolení, ne održení povolení; výrobou ve smyslu §u 24 zákona není ojedinele sestavení zařízení ze součástek odjinud opatřených k účelům radioamatérským pro vlastní nebo domácí potřebu čis. 2178.

-- »přechováváním« ve smyslu §u 3 odst. 2 zákona jest rozuměti všechny případy, kdy fyzická nebo právnická osoba má u sebe radiotelefonní zařízení; s hlediska amnestie z 2. září 1924 záleží na požádání o povolení, ne održení povolení; výrobou ve smyslu §u 24 zákona není ojedinele sestavení zařízení ze součástek odjinud opatřených k účelům radioamatérským pro vlastní nebo domácí potřebu čis. 2178.

-- »přechováváním« ve smyslu §u 3 odst. 2 zákona jest rozuměti všechny případy, kdy fyzická nebo právnická osoba má u sebe radiotelefonní zařízení; s hlediska amnestie z 2. září 1924 záleží na požádání o povolení, ne održení povolení; výrobou ve smyslu §u 24 zákona není ojedinele sestavení zařízení ze součástek odjinud opatřených k účelům radioamatérským pro vlastní nebo domácí potřebu čis. 2178.

-- »přechováváním« ve smyslu §u 3 odst. 2 zákona jest rozuměti všechny případy, kdy fyzická nebo právnická osoba má u sebe radiotelefonní zařízení; s hlediska amnestie z 2. září 1924 záleží na požádání o povolení, ne održení povolení; výrobou ve smyslu §u 24 zákona není ojedinele sestavení zařízení ze součástek odjinud opatřených k účelům radioamatérským pro vlastní nebo domácí potřebu čis. 2178.

-- »přechováváním« ve smyslu §u 3 odst. 2 zákona jest rozuměti všechny případy, kdy fyzická nebo právnická osoba má u sebe radiotelefonní zařízení; s hlediska amnestie z 2. září 1924 záleží na požádání o povolení, ne održení povolení; výrobou ve smyslu §u 24 zákona není ojedinele sestavení zařízení ze součástek odjinud opatřených k účelům radioamatérským pro vlastní nebo domácí potřebu čis. 2178.

-- »přechováváním« ve smyslu §u 3 odst. 2 zákona jest rozuměti všechny případy, kdy fyzická nebo právnická osoba má u sebe radiotelefonní zařízení; s hlediska amnestie z 2. září 1924 záleží na požádání o povolení, ne održení povolení; výrobou ve smyslu §u 24 zákona není ojedinele sestavení zařízení ze součástek odjinud opatřených k účelům radioamatérským pro vlastní nebo domácí potřebu čis. 2178.

-- »přechováváním« ve smyslu §u 3 odst. 2 zákona jest rozuměti všechny případy, kdy fyzická nebo právnická osoba má u sebe radiotelefonní zařízení; s hlediska amnestie z 2. září 1924 záleží na požádání o povolení, ne održení povolení; výrobou ve smyslu §u 24 zákona není ojedinele sestavení zařízení ze součástek odjinud opatřených k účelům radioamatérským pro vlastní nebo domácí potřebu čis. 2178.

-- »přechováváním« ve smyslu §u 3 odst. 2 zákona jest rozuměti všechny případy, kdy fyzická nebo právnická osoba má u sebe radiotelefonní zařízení; s hlediska amnestie z 2. září 1924 záleží na požádání o povolení, ne održení povolení; výrobou ve smyslu §u 24 zákona není ojedinele sestavení zařízení ze součástek odjinud opatřených k účelům radioamatérským pro vlastní nebo domácí potřebu čis. 2178.

Tiskař viz tiskopis.

Tiskopis: úmysl rozšiřovati závadné letáky může tu býti i tehdy, činil-li pachatel vykonání zamýšleného rozšiřování závislým na tom, nebudou-li zabaveny (§ 10 tr. zák.) čís. 1858.

- povinnosti podle §u 17 tisk. zák. neučinil tiskař zadost tím, že odevzdal povinný výtisk na poštu a současně počal s rozšiřováním tiskopisu »Odevzdáním« miní se tu pouze odevzdání na úředním místě čís. 1931.
- plakát je tiskopisem a nespadá pod výjimky v druhém odstavci §u 9 a v třetím odst. §u 23 zák., třebaž v něm byla část textu vyplněna ručně inkoustem čís. 1952.
- pojem »rozdělení« a »rozepisání« (§ 17); jest jím již dopravování tiskopisů k prodávacům, ať se děje jakýmikoliv dopravními prostředky a na jakékoliv vzdálenosti; kdy jest vyhověno předpisu §u 17 čís. 1962.
- skutková podstata čl. III. zák. čís. 142/68 zahrnuje i případy, ve kterých redaktor zaviněně nepostaral se učiniti účelné a dostatečné opatření, by článek, jehož trestný obsah seznal, nebyl do časopisu pojat čís. 1967.
- účinek třetího odstavce §u 28 tisk. zák. nenastává již okamžikem, kdy interpelace byla ve sněmovní kanceláři podána, nýbrž teprve rozděláním vytištěné interpelace ve veřejném sezení sněmovny; veřejným jednáním ve sněmu jest připojení interpelace k tiskopiseckému zápisu o jednání čís. 1975.
- »vědomosti« druhé věty §u 24 tisk. zák. nevyžaduje se pro skutečnost rozšiřování (uverejňování tiskem) čís. 1975.
- kulposní spoluvina na kulposním deliktu (§ 24 tisk. zák.) jest vyloučena; spoluvina na přečinu §u 24 zákona v příčině článku interpelací immunisovaného vyžaduje, by pachatel úmyslně dal podnět (přispěl) k uveřejnění v době, než závadný obsah bude immunisován čís. 1975.
- při trestných činech spáchaných obsahem tiskopisu počíná trestnost spisovatele, redaktora a vydavatele (§§ 10, 239 tr. zák.) již zhotovením kartáčových otisků a předložením jich k cenzuře; byl-li tiskopis zabaven, nelze mluvit o dobrovolném ustoupení; zabavení je překážkou dle §u 8 tr. zák. čís. 2068.
- pokus je vyloučen jen při čistě kulposních deliktech; je možný při prvé i druhé skutkové podstatě §u 24 tisk. zák. čís. 2076.
- redaktora uveřejnivšího zabavený článek nevyvíňuje (§ 2 e) tr. zák.) okolnost, že mu byl zaslán poslancem a nadepsán »interpelace« čís. 2120.
- pokud se může oprava zmiňovati i o oněch skutkových složkách děje (skutečnostech), jež uznává za pravdivé; pojem »skutečnost«; spadá sem i úmysl; význam slova »vpašovati« čís. 2132.
- pouze sepsání, nikoliv uveřejnění závadného článku poslancem-redaktorem jest chráněno poslaneckou imunitou čís. 2138.
- tiskopisy jsou i proklepy na psacím stroji; pokud pozvánky k taneční zábavě nepoživají výhody druhého odstavce §u 9 zákona čís. 2139.
- viz též ochrana republiky (§§ 14, 15).
- viz též urážka tiskem.
- neperiodický viz urážka tiskem.

Totožnost děje viz soud.

- skutku viz obžaloba.

Továrník viz svedení.

Továrny československé viz ochrana republiky (§ 6).

Traťový listek: je veřejnou listinou čís. 1983.

Trest: sazba §u 103 tr. zák. jest sazbou jednotnou a přísnější, než II. sazba §u 182 tr. zák. ve smyslu čl. I. čís. 1 zák. čís. 259/23 čís. 1930.

- okolnosti důležité pro výměru trestu čís. 1980.
- »trestem« v §u 3 čís. 1 zák. čís. 562/1919 není míněna dotyčná zákonná trestní sazba, nýbrž trest v konkrétním případě skutečně uložený čís. 1989.
- při souběhu přečinu s přestupkem dlužno použití zákonného předpisu o trestu na přestupek, je-li trest jím stanovený vyšší čís. 1997.
- byl-li z důvodu §u 50 tr. zák. uznán trest smrti (§ 136 tr. zák.) nepřipustným, lze uznati i na doživotní žalář čís. 1999.
- v novém řízení (§ 475 čís. 2 tr. ř.) není soud omezen ve výměře trestu čís. 2060.

— použití §u 265 tr. ř. předpokládá právní možnost, by sbíhající se trestné činy byly jednotně vyřízeny; nelze ho použiti u cizozemce, jenž byl před tím odsouzen v cizině pro zločin tam spáchaný čís. 2105.

— není zmatkem, nevyměřil-li soud, použiv ustanovení §u 266 tr. zák., trest pod zákonnou sazbou čís. 2108.

— nový jest vyměření za činy, ohledně nichž nabyl prvý rozsudek mocí práva, byl-li vynesen sprostující rozsudek pro činy, ohledně nichž byl prvý rozsudek zrušen čís. 2127.

— návodci (§ 5 tr. zák.) k vraždě jest vyměření trest podle §u 136 tr. zák., nikoliv 137 tr. zák. čís. 2128.

— i při trestu podle 2 odst. §u 52 tr. zák. lze použiti polehčující okolností §u 46 písm. a) tr. zák. čís. 2128.

— dle §u 6 čís. 1 odst. 2 zák. na ochr. rep. nelze snížit za použití §u 55 tr. zák. pod zákonnou sazbu čís. 2137.

— §u 265 tr. ř. jest použiti jen tehda, když dřívější rozsudek vešel v moc práva čís. 2140.

— sejíti se několika samostatných trestů; přípustnost odvolání; peněžité trest dle §u 11 čís. 4 lich. zák. jest samostatným čís. 2226.

— viz též odvolání.

— viz též zmateční stížnost.

— viz též zmatek čís. 3, 11 §u 281 (čís. 12 §u 344) tr. ř.

— nový viz trest.

— dle zákona na ochranu republiky viz tamže.

— odklad jeho viz tamže.

— peněžité viz odvolání.

— viz též trest.

— dle §u 29 zák. na ochr. rep. viz tamže.

— při předražování viz tamže.

— smrti viz trest.

— uloženy viz odklad trestu podmíněný.

— vymaz viz podvod dle §u 199 b) tr. zák.

— žaláře viz trest.

Trestanci viz trestanecké šaty.

Trestanecké šaty: jich krádež trestanci při útěku čís. 2086.

Trestání válečné lichvy viz předražování.

Trestná činnost viz jednotný zločin.

— pomoc viz spoluvina.

Trestné činy viz souběh činů trestných.

— viz též ochrana republiky (§§ 15, 16).

— viz též svědek.

— nadržování viz nadržování věřiteli.

— zavinění viz uškození na těle.

Trestní oznámení viz násilí dle §u 98 b) tr. zák.

— rejstřík viz podvod dle §u 199 b) tr. zák.

— řízení viz příslušnost.

— sazba viz sazba trestní.

— zákony viz souběh zákonů trestních.

Trestnost pokusu viz pokus.

— redaktora viz tiskopis.

— viz též ochrana republiky (§ 14).

— spisovatele viz tiskopis.

— vydavatele viz tiskopis.

Trestný čin: ve smyslu §u 170 čís. 1 tr. ř. čís. 2037.

— viz též hia.

— viz též spoluvina.

— viz též zmatek čís. 9 a) §u 281 tr. ř.

Trestný obsah viz tiskopis.

— podnik viz ochrana republiky (§ 12).

— výsledek viz násilí dle §u 99 tr. zák.

— viz též příčinná spojitost.

Trhání chrástu viz krádež.

Trestní rozhodnutí VII.

Trhová smlouva: její padělání čís. 2084.
 Trpění viz násilí dle §u 98 b) tr. zák.
 Trvalá škoda viz zpronevěra.
 — tiseň viz lichva.
 Trvalé nepřátelství viz svědek.
 Traskaviny (zákon ze dne 27. května 1885, čís. 134 ř. zák.): jsou zá-
 palky naplněné prachem předmětem státního monopolu? čís. 1896.
 Třetí osoba viz osoba třetí.
 Tschechei viz ochrana republiky (§ 20).
 Tupení viz urážka dle §u 491 tr. zák.
 Tuzeme: viz ochrana republiky (§§ 11, 16).
 Tuzemsko viz obžaloba.
 Tváří v tvář viz ochrana republiky (§ 14).
 Tvářnost nepravá viz podvod dle §u 201 d) tr. zák.
 Tvoření ozbrojených skupin viz ochrana republiky (§ 16).
 Tvzení: ve smyslu §§ 319, 320 tr. ř. čís. 2082, 2130.
 — skutečností viz ochrana republiky (§ 18).
 Úcta k prezidentu viz ochrana republiky (§ 11).
 Uctění zastřelených dělníků viz urážka na cti.
 Účast na slavnosti viz urážka na cti.
 — v rozhodování viz soudce.
 Účastenství na krádeži viz podílnictví.
 Účastník soukromý: manžel smí vystupovati za manželku jako soukromý účast-
 ník čís. 2117.
 — — připojití se k trestnímu řízení lze jen do početí hlavního přelíčení;
 poškozeného, jenž se k řízení nepřipojil, nelze odkázati na pořad
 práva čís. 2145.
 Učební poměr viz svedení.
 — smlouva viz svedení.
 Učednice viz svedení.
 Účel nosení zbraně viz zbrojní patent.
 — předmětu viz krádež dle §u 175 l b) tr. zák.
 Účely radioamatérské viz telegrafie.
 — vyučovací viz telegrafie.
 — vzniku státu viz ochrana republiky (§ 14).
 Účet soukromý viz zpronevěra.
 Účinek viz ochrana republiky (§§ 14, 16).
 — další viz ochrana republiky (§ 16).
 — podněcování viz ochrana republiky (§ 15).
 — zevní viz zevní účinek.
 Účinná lítost viz lítost účinná.
 Úd pohlavní viz zprznění.
 Udání: pojem čís. 2116.
 — viz též utržení na cti.
 — nižší ceny viz podvod.
 — pravdy viz svědek.
 Udavač viz hra.
 Udržení nerušeného pochodu viz úředník veřejný.
 Uhelny důl viz násilí dle §u 85 c) tr. zák.
 Úhrada pohledávek viz úpadek.
 Uchýlení se: od zjištění prvního soudu čís. 2028.
 Ujařmení lidu viz ochrana republiky (§ 14).
 Újma viz násilí dle §u 98 b) tr. zák.
 — na vážnosti viz ochrana republiky (§ 14).
 — svěřitelova viz zpronevěra.
 Ukojení pohlavní viz zprznění.
 Úkon exekuční viz maření exekuce.
 — právně bezvýznamný viz násilí dle §u 98 b) tr. zák.
 — zcizovací viz úpadek.

Ukončení hlavního přelíčení viz hlavní přelíčení.
 Úkor věřitelů viz úpadek.
 Ukradená věc viz krádež.
 — — viz též podílnictví.
 Ukrytí odcizené věci viz podílnictví.
 Ukrývání (§ 214 tr. zák.): pojem čís. 2010.
 — se: pod nepravou tvářností čís. 2188.
 Uložení peněz viz zneužití moci úřední.
 — rakve viz náboženství.
 — trestu viz trest.
 — — viz též ochrana republiky (§ 29).
 Uložený plat: rozsudkem čís. 1936.
 — trest viz trest.
 Umělý potrat viz vyhnání plodu.
 Umluva viz spolupachatelství.
 — stran viz zpronevěra.
 Umluvení zákroku viz vyhnání plodu.
 Úmysl: hanobití viz ochrana republiky (§ 14).
 — klamati viz padělání dle §u 320 f) tr. zák.
 — konečný viz maření exekuce.
 — kritisovati viz urážka na cti.
 — oloupiti viz vražda loupežná.
 — pachatelův viz otázka skutková.
 — viz též ochrana republiky (§ 16).
 — společný viz krádež.
 — spoluzloděje viz krádež.
 — štváti viz ochrana republiky (§ 14).
 — urazití viz urážka na cti.
 — — viz též ochrana republiky (§ 11).
 — zasáhnouti do telegrafního regálu viz telegrafie.
 — zavraždití viz vražda.
 — zločinný viz spoluvina.
 — zlý dle §u 1 tr. zák.: dolus indirectus stačí k skutkové podstatě §u 153
 tr. zák. čís. 1897.
 — — — k vědomosti zásahu dle práva původcovského stačí dolus even-
 tualis čís. 1945, 2056.
 — — — nezáleží na tom, rozhodl-li se pachatel k uskutečnění zla při klidné
 myslí a po zralé úvaze, či v okamžitém vzplanutí pudů čís. 2020.
 — — — zlý úmysl je afektem vyloučen jen, dosáhl-li afekt stupně poma-
 tení smyslů (§ 2 c) tr. zák.) čís. 2020.
 — — — k »vědomosti zásahu« (§ 23, 25 zák. o ochr. známek) stačí dolus
 eventualis čís. 2225.
 — — — viz též delikty kulposní.
 — — — viz též hodnocení průvodů.
 — — — viz též tiskopis.
 — — — viz též zpronevěra.
 — — — způsobití škodu viz násilí dle §u 85 b) tr. zák.
 — — — viz též podvod.
 — — — viz též spolupachatelství.
 — — — viz též zpronevěra.
 Úmyslné neoznámení viz padělání peněz.
 — poškození viz úpadek.
 — — viz též násilí dle §u 85 b) tr. zák.
 Úmyslný podnět viz tiskopis.
 Únos viz násilí dle §u 96 tr. zák.
 Úpadek z nedbalosti (§ 486 čís. 1 tr. zák.: kdy je užívání úvěru lehkomyšlným
 a kdy nepřiměřeným čís. 1851.
 — — kdo jest neschopným k placení; přiměřenost doby k zaplacení dluhů
 u dlužníka-státního zaměstnance čís. 1908.
 — — pro otázku přiměřenosti poskytnutého úvěru jest rozhodným majet-

kový stav toho, kdo úvěr poskytuje, nikoliv toho, komu se poskytuje č. 2001.

— — — kdy je stavba domu odvážným obchodem č. 2007.

— — — pojem odvážného obchodu č. 2023.

— — — druhy nedbalého jednání jsou tu uvedeny příkladmo č. 2123.

— — — **dle §u 486 č. 2 tr. zák.:** pokud není neschopným platiti, kdo se octi ve stavu přechodné nemožnosti platiti dluhy č. 1914.

— — — jest hostejno, z jaké pohnutky pachatel dále obchodoval, jsa si vědom své nezpůsobilosti k placení č. 1939.

— — — vyrovnal-li se pachatel mimosoudně se svými věřiteli a smlouvenou vyrovnací kvotou jim zaplatil, nemůže býti odsouzen k náhradě jich pohledávek plnými obnosy č. 1939.

— — — pokud není tu vědomi neschopnosti platiti, mohl-li dlužník, spoléhaje na shovívavost některých věřitelů (příbuzných) počítati s plným krytím ostatních č. 2007.

— — — v čem záleží »neschopnost platiti« č. 2067, 2197.

— — — nenastává žalobou (exekucí); není dána stavem předlužení; doba promlčecí činí 1 rok a počíná dnem, kdy pachatel učinil poslední dluh (splátku) na úkor věřitelů č. 2067.

— — — pokud sem spadá prodej věci dlužnickových věřiteli na úhradu jeho skutečné pohledávky č. 2123.

— — — souběh se zločinem §u 205 a) tr. zák., přeč. §u 5 tr. zák. a §u 1 zák. o mař. exekuce a §u 485 tr. zák. č. 2171.

— — — jest deliktem čistě kulposním; nelze jej spáchat z pohnutky nízké a nečestné; s odsouzením není spojena ztráta práva volebního č. 2194.

— — — pro pojem neschopnosti platiti nezáleží na tom, zda jde o pohledávky osob soukromých či státu (daně) č. 2197.

— — — beztestnost promlčením není závislou na náhradě škody č. 2198.

— — — **§ 486 a) tr. zák.:** jaké vedení knih vyhovuje; subjektivní stránka předpokládá, že příčinou vadného jich vedení byla nedbalost obchodníková č. 1924.

— — — dlužnickova neschopnost platiti jest pouze objektivním předpokladem skutkové podstaty §u 486 a); není třeba, by tu byla v době opomenutí, v §u tom uvedeného; stačí i pozdější její vznik č. 1925.

— — — **§ 486 c), odstavec 2 tr. zák.:** kdo věci dlužnickovy samostatně vede č. 1885, 2011, 2123.

— — — obchodvedoucí družstva č. 1885.

— — — plnomocník (jednatel bez příkazu) č. 2011.

— — — nespádá sem činnost podřízené námezdní síly č. 2123.

— — — ustanovení to nelze použít na zákon o maření exekuce; pokud tu přichází v úvahu spoluvina osoby věci dlužnickovy samostatně vedoucí na přečinu §u 1 zák. o mař. ex. č. 2123.

— — — viz též § 205 a) posl. odst. tr. zák.

— — — **podvodný (§ 205 a) tr. zák.:** předpokládá úmyslné poškození věřitelů; nárok na dodržení kupní smlouvy nezakládá poměru věřitelského č. 1887.

— — — nepředpokládá určité výše způsobené škody: nestačí pouhé zmenšení aktiv (na př. postup pohledávek dlužnickových za účelem uspokojení skutečné pohledávky), nýbrž vyžaduje zmenšení jmění. Jméni jest zmenšením aktiv zmenšeno jen, neodpovídá-li zmenšení aktiv současně a rovnocenně zmenšení pasív č. 1957.

— — — předpokládá dlužníka více věřitelů, nikoliv jen jednoho; pokud tu jde o podvod nebo maření exekuce č. 2073.

— — — zcizením (prodejem) není vzdání se práva dlužníkem, jestliže se zcizovacím úkonem dostala rovnocenná úplata do jmění, sloužícího k úhradě pohledávek věřitelů č. 2123.

— — — nespádá sem (nýbrž pod § 485 tr. zák. nebo § 486 č. 2 tr. zák.) prodej věci dlužnickových na úhradu jeho skutečné pohledávky č. 2123.

— — — kdy sem spadá předstírání závazků, jichž není; pokud lze tu přihlížeti k jmění dlužníka v cizině; nespádá sem zapravení (zajištění) již jsoucího závazku před jeho splatnosti; souběh s přečiny §§ 5 tr. zák. a §u 1 zák. o mař. exekuce a §§ 485, 486 č. 2 tr. zák. č. 2171.

— — — subjektivní stránka č. 2171.

— — — **§ 205 a) tr. zák. posl. odst.:** kdo věci dlužnickovy samostatně vede; generální plnomocník č. 2171.

— — — viz též § 486 c), odst. 2 tr. zák.

Úplata viz maření exekuce.

Uplatkářství (zákon ze dne 3. července 1924, č. 178 sb. z. a n.): pro pojem »nepatrný prospěch« (§ 2 odst. 2) rozhodují okolnosti daného případu, pokleslá hodnota peněz a drahotní poměry; spadají sem i dary, převyšující svou hodnotou zpropiťné č. 1949.

— — — ustanovení §u 9 nelze rozšiřovati na případy, kdy byl majetkový prospěch jen nabitou nebo žádán; podplacením veřejného činitele, by neoznámil přestoupení zákasu čepovati lihoviny (zák. č. 86/22) byl dotčen důležitý veřejný zájem č. 1949.

— — — zákon nevylučuje podmíněné odsouzení z důvodu veřejného zájmu č. 1949.

Uplatnění důvodů odmítacíh viz zmatek č. 1 §u 281 tr. ř.

Uplatňování výtky viz prostředky opravné.

— — — zmatku viz zmatek.

— — — viz též zmateční stížnost.

Uplné opilství viz opilost.

— — — viz též beztestnost dle §u 2 c) tr. zák.

Uplynutí lhůty viz odklad trestu podmíněný.

Upozorňování na následky viz útisk.

Úprava otázek viz otázky porotcům.

— — — **vyděračného dopisu** viz násilí dle §u 98 b) tr. zák.

Uprchnutí vězně viz nadržování zločincům.

Upsané částky viz podvod.

Upuštění od potrestání viz urážka tiskem.

Uražený viz urážka na cti.

— — — viz též urážka tiskem.

Urážka viz násilí dle §u 99 tr. zák.

— — — **cirkve** viz náboženství.

— — — **četnictva** viz urážka dle čl. V.

— — — **duchovního** viz náboženství.

— — — **kněze** viz náboženství.

— — — **na cti:** dle §u 312 tr. zák.: spadá pod § 153 tr. zák. a není pouhou urážkou skutkem, bylo-li jí přivoděno tělesné poškození veřejného úředníka, vykonávajícího své povolání č. 1897.

— — — subjektivní stránka č. 1974.

— — — pokud se jí může dopustiti úřední osoba na jiné úřední osobě, rovněž službu konající č. 2049.

— — — nevyžaduje stupně §u 487 a násl. tr. zák. a stačí již pouhé zlehčování úřední autority napadeného; nespádá sem však pouhé nezdvorné (neslušné) chování č. 2087.

— — — souběh s přečinem §u 284 tr. zák. č. 2134

— — — viz též úředník veřejný.

— — — **dle §u 331 tr. zák.:** viz úředník veřejný.

— — — **dle §u 487 tr. zák.:** proneseno-li obvinění u výkonu veřejné funkce (členství v obecní radě), stačí důkaz pravděpodobnosti č. 2029.

— — — **dle §u 488 tr. zák.:** není třeba, by osoba, proti které urážlivý projev směřuje, byla výslovně jmenována; stačí její zřetelné označení. Lze urazit i osobu neznámou č. 1929.

— — — k beztestnosti urážky spáchané starostou ve vysvědčení o pověsti k žádosti soudu stačí důkaz pravděpodobnosti č. 2175.

— — — **dle §§ 488, 491 tr. zák.:** pokud sem spadá vinění (tiskem) z anonymního pisatelství a z dodávání špatných výrobků veřejné korporaci č. 1929.

- — — vinění funkcionáře dělnické stravy, že z malicherného stranictví zakázal účast na slavnosti k uctění rakouskými četníky zastřešených dělníků a že stranu zaprodal jiné straně čís. 2168.
- — — subjektivní stránka čís. 2168, 2186.
- — — **dle §u 491 tr. zák.:** pojem »vydávání ve veřejný posměch«; nevyžaduje se, by čin byl spáchán na veřejném místě; stačí před více lidmi; i dítě může být předmětem urážky na cti; souběh se zločinem §u 93 tr. zák. čís. 1911.
- — — subjektivně se nevyžaduje úmysl urazit; stačí vědomí pachatelovo, že se dotýká cti jiného čís. 1911, 1929.
- — — není třeba, by osoba, proti které projev směřuje, byla výslovně jmenována čís. 1929.
- — — urážka na cti jest projevem neucty, jež dlužno posuzovati podle názorů a zvyklostí oněch společenských kruhů, v nichž se uražený pohybuje; pojem »před více lidmi«; závodní dráhy bývají zpravidla místem veřejným čís. 1963.
- — — pojem »znamenání naší připadajícími«; kdy lze tu dáti otázku kontrolní čís. 1967.
- — — »veřejné tupení«; nestačí třebas zaviněná nevědomost o obsahu předčítané resoluce čís. 2069.
- — — subjektivní stránka čís. 2069, 2138, 2168, 2186.
- — — pokud jde o beztrestnou satiru čís. 2158.
- — — úmysl kritisovati nevyklučuje skutkovou podstatu urážky na cti; v případě vydávání u veřejný posměch je důkaz pravdy i pravděpodobnosti vyloučen čís. 2186.
- — — **dle §u 492 tr. zák.:** obchodní (průmyslový) podnik (firma) není korporací ve smyslu §u 492 tr. zák. čís. 2129.
- — — ani byl-li prohlášen za všeužitečný čís. 2131.
- — — **dle čl. V. novely z roku 1862:** četnictvo je samostatným oddílem čs. armády; o přivolení k stíhání jest žádati min. vnitra, nikoliv národní obrany čís. 2048.
- — — ustanovení §u 530 tr. zák. o subjektivním promlčení vztahuje se jen na případy 3. nikoliv též 1. odstavce čl. V. čís. 2069.
- — — legie jsou dosud samostatným oddílem čs. vojska čís. 2097.
- — — urážka parlamentu výrokem, že opili poslanci dělají zákony čís. 2100.
- — — **presidenta republiky** viz ochrana republiky (§ 11).
- — — **při hlavním přelíčení** viz výhrada stíhání.
- — — **skutkem** (§ 331 tr. zák.): pojem čís. 1857.
- — — viz též urážka dle §u 312 tr. zák.
- — — **tiskem** (zákon ze dne 30. května 1924, čís. 124 sb. z a n.): beztrestnost podle §u 4 zákona čís. 1929.
- — — jsou z ní vyloučeny případy, kde se obžalovanému jednalo v prvé řadě o jiný cíl než o veřejný zájem čís. 2122, 2182.
- — — i když soud příslušný podle 2. odst. §u 6 nař. čís. 125/24 (pětičlenný kmetský senát) odsoudil obžalovaného pouze pro přestupek, řídí se opravné řízení podle ustanovení §§ 280 a násl. tr. ř. čís. 2122.
- — — ustanovení §§ 1 a 6 zákona týká se i neperiodických tiskopisů (§§ 24, 28 zákona) čís. 2129.
- — — podle §u 18 zákona soud může upustiti od potrestání, není však k tomu povinen; usnesení podle §§ 18, 21 zák. lze napadati pouze odvoláním, nikoliv zmateční stížností; uražený může žádati, by rozsudek byl uveřejněn též v časopise jeho strany čís. 2167.
- — — § 42 zákona nezrušil předpis §u 219 tr. ř., který platí pro celý obor trestního řízení čís. 2190.
- — — objektivně tiskem spáchaná urážka nezakládá, není-li ze subjektivních důvodů přičitatelná, jako taková již přestupek §u 6 zákona; objektivní a subjektivní stránka; pokus jest vyloučen čís. 2203
- — — **Uraživě posuňky** viz ochrana republiky (§ 11).
- — — **ý projev** viz ochrana republiky (§ 11).

- — — viz též urážka na cti.
- — — **výrok:** o Orlech čís. 1901.
- — — **Určení k rozšiřování** viz ochrana republiky (§ 15).
- — — **nákladů zastupování** viz útraty.
- — — **obsahu výroku** viz soud.
- — — **škody** viz delikty majetkové.
- — — **útrat** viz útraty.
- — — **Určitá hranice věku** viz svědek.
- — — **kandidátní listina** viz útlak.
- — — **skutečnost** viz otázka důdatková.
- — — **vědomost** viz lítost účinná.
- — — **é osoby** viz ochrana republiky (§ 15).
- — — **označení** viz rozsudek.
- — — **ý druh** viz zmatek čís. 9 a) §u 281 tr. ř.
- — — **obsah** viz delikty kulposní.
- — — **skutek** viz obžaloba.
- — — **Úřad** viz ochrana republiky (§ 14).
- — — viz též zneužití moci úřední.
- — — **bankovní** viz bankovní úřad.
- — — **policejní** viz podvod dle §u 199 b) tr. zák.
- — — **soudcovský** viz soud.
- — — **Úřadování stranické** viz zneužití moci úřední.
- — — **Úřady republiky** viz ochrana republiky (§ 14).
- — — **Úřední autorita** viz urážka dle §u 312 tr. zák.
- — — **dohled** viz zneužití moci úřední.
- — — **listina** viz zneužití moci úřední.
- — — **místo** viz tiskopis.
- — — **moc** viz moc úřední.
- — — **opatření** viz maření exekuce.
- — — **osoba** viz úředník veřejný.
- — — viz též uškození dle §u 153 tr. zák.
- — — **pausal** viz zpronevěra.
- — — **povinnost** viz zneužití moci úřední.
- — — **výkon** viz úředník veřejný.
- — — **záležitost** viz zneužití moci úřední.
- — — **zpronevěra** viz zpronevěra úřední.
- — — **Úředník** viz zneužití moci úřední.
- — — **dopravní** viz úředník veřejný.
- — — **nemocenské pokladny** viz podvod.
- — — viz též zpronevěra.
- — — **soudní** viz zpronevěra.
- — — **státního zastupitelství** viz zpronevěra.
- — — viz též podvod dle §u 199 b) tr. zák.
- — — **trestního rejstříku** viz podvod dle §u 199 b) tr. zák.
- — — **veřejný dle §u 68 tr. zák.:** lesní orgán jest oprávněn bděti nad tím, by nebylo používáno zakázaných cest čís. 1853.
- — — starosta obce je formálně oprávněn dáti odstraniti snih z cesty jako veřejně používané čís. 1855.
- — — smírčí jednání starostovo v záležitosti urážek na cti čís. 1878.
- — — pro ochranu §u 68 jest rozhodnou formální oprávněnost k úřednímu výkonu čís. 1884, 2075.
- — — obecní stavební komise (slezská) smí předsevziti potřebné vyměření hranice stavebníkova vlastnictví a vykolíčkováním je vyznačiti čís. 1884.
- — — je jim provisorní kontrolor okresní nemocenské pokladny, třebas nebyl vzat do slibu čís. 1888.
- — — i předseda a členové místní školní rady čís. 1895.
- — — i nucený správce podle §u 382 čís. 2 ex. ř.; omyl v ustanoveních civilního práva (právoplatnost zřízení správce) vyvíňuje čís. 1919.
- — — řádně ustanovený výpomocný obecní strážník požívá ochrany §u 68

- tr. zák., třebaš nebyl vzat do přísahy a ustanovení jeho nebylo sděleno okresní politické správě č. 1932.
- — — předseda obecní komise policejní a náměstek starostův jest oprávněn k doзору nad zachováním pořádku ve veřejných místnostech č. 1953.
- — — ochrany nepoživá obecní strážník, jenž překročil příkaz obecního starosty, by byl nápomocen při kapesním zájmu č. 1955.
- — — povahy osoby vrchnostenské nedodává pouhý starostův příkaz nahodile přítomným osobám č. 1982.
- — — při pochodu baterie po silnici jsou vojenské osoby, vedením jejím pověřené a právem velení vybavené, formálně oprávněny učiniti opatření k udržení nerušeného pochodu a dáti civilním povozům příkaz k zastavení další jízdy č. 1991.
- — — pokud poživá ochrany § 68 úředník oproti jiné rovněž službu konající úřední osobě č. 2049.
- — — starosta obce a obecní radní poživají ochrany i když provádějí osobně politickou exekuci č. 2054.
- — — pokud jest železniční dopravní úředník oprávněn odebrati soukromé spolkové legitimace č. 2075.
- — — pro poskytnutí ochrany rozhoduje formální (nikoliv věcně) oprávnění k služebnímu (úřednímu) výkonu č. 2136.
- — — domovská obec je oprávněna dáti příkaz k převedení opuštěného dítěte do její chudinské péče č. 2136.
- — — **zemědělské pokladny** viz zpronevěra.
- — — **železniční** viz úředník veřejný.
- — — dle §§ 101, 105 tr. zák.: viz zneužití moci úřední.
- — — dle § 331 tr. zák.: pojem »urážky skutkem«; spadá sem i namíření pušky č. 1857.
- — — viz též uškození dle § 153 tr. zák.
- — — viz též zneužití moci úřední.
- Uschování granátu** viz uškození kulposní.
- — — **zločince** viz nadržování zločincům.
- Uskočné počínání** viz násilí dle § 96 tr. zák.
- — — viz též ochrana republiky (§ 14).
- Uskočnost** viz podvod.
- Uskutečnění zla** viz úmysl zlý.
- Usnesení:** rozsudek doplňující; opravné prostředky proti němu č. 1852.
- — — dle § 332 tr. ř.: není proti němu opravných prostředků č. 2062.
- — — dle §§ 18, 21 zák. č. 124/24: lze napadati jen odvoláním č. 2167.
- — — **obnovovací** č. 1999.
- — — **odročovací:** nesprávné vyhlášení hodiny nového líčení č. 2046.
- Uspokojení pohledávky** viz úpadek.
- Uspokojený věřitel** viz nadržování věřiteli.
- Uspořádání:** adresářů č. 1945.
- Ustanovení civilního práva** viz beztrestnost dle § 2 e) tr. zák.
- — — **platná** viz příslušnost.
- — — **soukromoprávní** viz násilí dle § 83 tr. zák.
- — — **strážníka** viz úředník veřejný.
- — — **zákonné** viz rozsudek.
- Ústav úvěrní** viz zpronevěra.
- Ústava** viz ochrana republiky (§ 15).
- — — **republiky** viz ochrana republiky (§ 15).
- — — viz též komunistická strana.
- — — **sovětů** viz ochrana republiky (§ 15).
- Ústavní činitelé** viz ochrana republiky (§ 14).
- Ústní pohružka** viz násilí veřejné dle § 81 tr. zák.
- Ústoupení dobrovolné** viz tiskopis.
- Úsudek svědkův** viz svědek.
- Uškození na těle: těžké** (§ 152 tr. zák.): náklady dopravy poraněného k lékaři patří k nákladům léčebným č. 2007.
- — — **záhada druhé věty** § 134 tr. zák. platí i pro obor § 152 a násl. tr. zák. č. 2083.

- — — v příčinné spojitosti s výsledkem jest každá jednotlivá jeho podmínka; k přičítání stačí, vyvolal-li pachatel jedinou z několika podmínek trestného výsledku č. 2083.
- — — **dle § 153 tr. zák.:** spadá sem a není pouhou urážkou skutkem (§ 312 tr. zák.), bylo-li jí přivoděno tělesné poškození veřejného úředníka, vykonávajícího své povolání; stačí dolus indirectus č. 1897.
- — — mohou se ho dopustiti jen ti, jichž se úřední (služební) úkon dotýče, nikoliv úřední osoba oproti jiné osobě v téže místnosti úřadující, leč by tu byl poměr nadřízenosti č. 1979.
- — — viz též uškození dle § 152 tr. zák.
- — — **dle § 155 tr. zák.:** viz uškození dle § 152 tr. zák.
- — — **kulposní (§ 335 tr. zák.):** zavinění obecního starosty, nepostaral-li se o nápravu vadného stavu obecní studně č. 1863.
- — — zavinění vyžaduje v subjektivním směru, by si pachatel byl vědom nebezpečí s jeho činem (opomenutím) spojeného (zavinění vědomé), nebo že si nebezpečí to neuvědomil z nedostatku povinné péče (zavinění nevědomé); kdy je toto beztrestno a kdy trestno; pád dítěte do hrnce s horkou vodou č. 2025.
- — — opomenutí náležitě a bezpečně uschovati granát a zajistiti jej před výbuchem; nestačí rozkaz třetí osobě; neprovedení operace pro nedostatek svolení otce zraněného jest nahodilou vedlejší příčinou (§ 134 tr. zák.) č. 2078.
- — — subjektivní stránka č. 2193.
- — — pachatel nemusí vziťi do nekonečna v úvahu všechny následky svého jednání (opomenutí); jest otázkou případu, kdy začíná náhoda; ojedinelé zapomenutí klíče od schránky se zbraní č. 2193.
- — — pojem »předpisů zvláště vyhlášených«; nespadá sem ustanovení § 459 tr. zák. ani § 40 honeb. zák.: střelba za šera v zahradě č. 2223.
- — — viz též uškození dle § 152 tr. zák.
- — — **dle §§ 335, 337 tr. zák.:** lze uznati na neopatrnost obžalovaného v jiném směru než uplatňovala obžaloba č. 1909.
- — — druhý odstavec § 46 min. nař. č. 81/1910 předpokládá, že počet lidí, pro který cesta jeví se býti kromobyčejně oživenou, jest uveden s automobilem v jistou prostorovou souvislost; předpisy toho nařízení mají význam pro posouzení otázky subjektivního zavinění, nikoliv pro objektivní stránku viny č. 1927.
- — — řidič automobilu nemá povinnosti, počítati s tím, že chodec pro hluchotu neslyší dávaného znamení č. 1927.
- — — automobil není předmětem v § 85 c) tr. zák. uvedeným; pokud jízda jím děje se za okolností zvláště nebezpečných č. 1927.
- — — poměr trestnosti rychlé jízdy automobilem podle trestního zákona a podle min. nař. č. 81/1910. Jízda automobilem po silnici, na níž je sníh a náledí, spadá pod hledisko § 337 (85 c) tr. zák. č. 1941.
- — — řetězy používané trvale při vozících, jimiž se dopravuje uhlí z uhelného dolu, jsou příslušenstvím vozíků a jako takové zařízením v dolech č. 1990.
- — — povinnosti řidiče automobilu při vyjždění ze vrat č. 2018.
- — — jest povinen dávatí znamení, vidí-li proti sobě jeti vůz (řuru), za nímž může jíti člověk č. 2063.
- — — viz též uškození dle § 152 tr. zák.
- — — **dle § 431 tr. zák.:** není trestným zaviněním, nebyla-li před rohovnickým zápasem opatřena podlaha zápasíště měkkou příkrývkou a nebyli-li zápasníci prohlédnuti lékařem č. 1944.
- Utajení skutečností:** na ochranu republiky č. 2037.
- — — **zločince** viz nadržování zločincům.
- Utěk z republiky** viz branný zákon.
- — — **z věznic:** krádež šatů trestanci při útěku č. 2086.
- Utisk** (zákon ze dne 12. srpna 1921, č. 309 sb. z. a n.): spadá sem,

- bylo-li vyhrožováno dělníkům stávkokazům, že budou zapsáni v černé knize č. 1862.
- veřejné pranýřování (plakáty) německých návštěvníků českého kina z důvodů národnostních č. 1923.
- vyhrážka novináře novináři skandálem za účelem vynucení sdělení, kdo mu prozradil redakční tajemství č. 1951.
- hrozba starosty, oferujícího jako živnostník, ostatním spoluofertantům, že nedostanou městské práce, nevezmou-li oferty zpět č. 2008.
- upozorňování obchodníka na zlé následky, že podepsal určitou kandidátní listinu č. 2091.
- může být spáchán i jen nepřímou pohrůzkou (výstrahou) č. 2206.
- Utiskování Němců** viz ochrana republiky (§ 14).
- Útoky:** proti orgánům státu č. 2163.
- Útraty:** povinnost strany k jich náhradě vztahuje se na všechny útraty obhajování a zastupování, tudíž i na útraty, jež bylo třeba vynaložiti, by povinnost ta byla určena č. 2047.
- nejsou »škodou« dle §u 4 zák. č. 562/19 č. 2114.
- vyšší nákladů zastupování soukromého obžalobce nelze určit z moci úřední č. 2117.
- obhajování viz útraty.
- zastupování viz útraty.
- Utrhání na cti** (§ 209 tr. zák.); pojem »udání (obvinění)«; spadá sem, oznámení ministerstvu spravedlnosti, že soudce rozhodl ze msty spor nesprávně; subjektivní stránka č. 2116.
- Utvoření nálady** viz ochrana republiky (§ 15).
- Utvzřování:** v zločinném rozhodnutí č. 2100.
- viz též ochrana republiky (§ 15).
- v zločinu viz spoluvina.
- viz též ochrana republiky (§ 15).
- Uvádění hromadné** viz ochrana republiky (§ 14).
- střídavé viz ochrana republiky (§ 14).
- v omyl viz podvod.
- zmatků viz zmatek č. 5 §u 281 tr. ř.
- Úvaha zraja** viz úmysl zlý.
- Uvedení díla do oběhu:** pojem č. 2056.
- v omyl viz podvod.
- Uveřejnění** viz tiskopis.
- viz též urážka tiskem.
- Uveřejňování** viz původcovské právo.
- tiskem viz tiskopis.
- Uvědomění si následků** viz okolnosti polehčující.
- Úvěr** viz úpadek.
- Úvěrní jednání** viz lichva.
- ústav viz zpronevěra.
- Úvěrová lichva** viz lichva.
- Uzamčení** viz násilí dle §u 93 tr. zák.
- Uzavírání obchodních smluv** viz ochrana republiky (§ 14).
- Uzavřená místnost** viz ochrana republiky (§ 39).
- Územní okruh** viz ochrana republiky (§ 18).
- Úzké místo** viz násilí dle §u 93 tr. zák.
- Užitek** viz krádež.
- pojem č. 2086, 2169.
- Uživací návod** viz původcovské právo.
- Užívání osobní svobody** viz násilí dle §u 93 tr. zák.
- úvěru viz úpadek.
- známky viz ochrana známek.
- Vada duševní** viz otázky porotcům.
- Váda se stráží** viz shluknutí.
- Vadné vedení knih** viz úpadek.
- zboží viz podvod dle §u 201 d) tr. zák.

- zodpovědní otázek viz řízení opravovací.
- Vadnost výroku** viz zmatek č. 9 §u 344 tr. ř.
- řízení: dle §u 330 tr. ř. č. 2003.
- Vadný postup** viz zmatek č. 9 a) §u 281 tr. ř.
- Vady mravní** viz ochrana republiky (§ 14).
- Válečná lichva** viz předražování.
- Válka** viz ochrana republiky (§ 15).
- světová viz ochrana republiky (§ 14).
- Valuta** viz podvod dle §u 199 d) tr. zák.
- Vázanost:** ve smyslu druhého odstavce §u 293 tr. ř. č. 2127.
- Vazba:** pokud jejím započtení nebrání okolnost, že ji obžalovaný zavinil; pokud jest započtení vazbu v cizině č. 2179.
- Vážení dobytka** viz podvod dle §u 199 c) tr. zák.
- Vážné znepokojení** viz ochrana republiky (§ 18).
- Vážnost presidentova** viz ochrana republiky (§ 11).
- republiky viz ochrana republiky (§ 14).
- Vážný důvod:** pro odepření splnění manželského slibu č. 2027.
- Včasná náhrada** viz lítost účinná.
- Vedení baterie** viz úředník veřejný.
- knih: dlužníkových: samostatně č. 1885, 2011, 2123, 2171.
- Vedlejší příčina:** nahodilá (§ 134 tr. zák.) č. 2078.
- Vedoucí státní zástupce:** jest vrchností dle §u 187 tr. zák. č. 1893.
- úředník viz podvod dle §u 199 b) tr. zák.
- Velení** viz úředník veřejný.
- Veliká lstivost** viz zneužití moci úřední.
- Verbální delikty** viz delikty verbální.
- Veřejná cesta** viz úředník veřejný.
- funkce viz urážka na cti.
- korporace viz urážka na cti.
- listina viz listina veřejná.
- místnost viz úředník veřejný.
- viz též ochrana republiky (§ 14).
- záležitost viz zneužití moci úřední.
- jednání viz tiskopis.
- místo viz urážka na cti.
- násilí viz násilí veřejné.
- pohoršení viz pohoršení veřejné.
- sezení sněmovny viz tiskopis.
- tupení: pojem č. 2069.
- Veřejně přístupné místo** viz ochrana republiky (§ 39).
- Veřejnost:** pojem č. 1880.
- viz též ochrana republiky (§ 39).
- (§ 228 tr. ř.): toliko vyloučení veřejnosti bez zákonného důvodu, nikoliv nedbání postupu druhé věty §u 229 tr. ř. jest ohroženo zmatečností č. 1960.
- — pokud lze vyloučiti veřejnost při projednání obžaloby pro §§y 15 č. 3 a 21 č. 1 zák. na ochr. rep. č. 2100.
- Veřejný činitel** viz úplatkářství.
- viz též ochrana republiky (§ 14).
- obžalobce viz obžalobce veřejný.
- orgán viz násilí dle §u 81 tr. zák.
- pořádek viz ochrana republiky (§ 14).
- posměch viz ochrana republiky (§ 11).
- viz též urážka na cti.
- zájem viz odklad trestu podmíněný.
- viz též ochrana republiky (§ 35).
- viz též úplatkářství.
- viz též urážka tiskem.
- žalobce viz obžalobce veřejný.
- život viz ochrana republiky (§ 14).
- Věc:** pojem č. 1870, 2215.

- viz též maření exekuce.
- **dlužníková** viz úpadek.
- **dolůžná** viz zpronevěra.
- **exekuci nepodléhající:** dle §u 250 ex. ř. čís. 2005.
- **jiná** viz zpronevěra.
- — viz též maření exekuce.
- **kupiteli svěřená** čís. 1925.
- **kupovaná** viz koupě podezřelé věci.
- **odcizená** viz krádež.
- — viz též lítost účinná.
- — viz též podílnictví.
- **odňatá** viz maření exekuce.
- **odstraněná** viz krádež.
- — viz též maření exekuce.
- **podezřelá** viz koupě podezřelé věci.
- **prodaná:** s výhradou vlastnictví čís. 1925.
- — viz též lichva.
- **přestěhovaná:** není odstraněnou čís. 2005.
- **rovnocenná** viz zpronevěra.
- **stejněrodá** viz zpronevěra.
- **svěřená:** pojem čís. 1926.
- — viz též zpronevěra.
- **ukradená** viz krádež.
- — viz též podílnictví.
- **vyloučená z exekuce:** dle §u 251 ex. ř. čís. 2005.
- **zabavená** viz maření exekuce.
- **zastupitelná:** čís. 1925.
- — viz též maření exekuce.
- **zašantročená** viz zpronevěra.
- **zpronevěřená** viz podílnictví.
- — viz též zpronevěra.
- Věci dlužníkovy:** kdo samostatně vede čís. 1885, 2011, 2123, 2171.
- Věcná příslušnost** viz příslušnost.
- **správnost** viz zmátek čís. 9 §u 344 tr. ř.
- Věcné oprávnění** viz úředník veřejný.
- **uplatnění zmatku** viz zmáteční stížnost.
- Věcně neoprávněný výkon** viz násilí dle §u 81 tr. zák.
- Vědomé jednání** viz telegrafy.
- **odněti** viz maření exekuce.
- **zavinění** viz zavinění vědomé.
- Vědomé neslušné chování** viz náboženství.
- Vědomí** viz urážka na cti.
- **nebezpečí** viz uškození dle §u 335 tr. zák.
- **neschopnosti platiti** viz úpadek.
- **o bezprávnosti** viz násilí dle §u 98 b) tr. zák.
- **pachatelova** viz násilí dle §u 93 tr. zák.
- — viz též žhářství.
- **trestnosti** viz shromáždění.
- **určitého obsahu** viz delikty kulposní.
- **vážnosti** viz ochrana republiky (§ 11).
- **způsoblosti** viz ochrana republiky.
- Vědomost:** druhé věty §u 24 tisk. zák. čís. 1975.
- **o vině** viz lítost účinná.
- **zásahu** viz ochrana známek.
- — viz též původcovské právo.
- Vědomosti nahodilé** viz okolnosti obecně známé.
- **zemědělcovy** viz podvod.
- Věk** viz svědek.
- **zprzněné** viz zprzněné.
- Věková hranice** viz svědek.

Věrohodné dovědění se: pojem čís. 2037.

Věřitel: pojem čís. 1868.

- viz též maření exekuce.
- viz též nadržování věřiteli.
- viz též úpadek.
- **jeden** viz úpadek podvodný.
- **uspokojený** viz nadržování věřiteli.
- **zajištěný** viz nadržování věřiteli.

Věřitelský poměr viz úpadek.

Větší okruh územní viz ochrana republiky (§ 18).

— **rozsah** viz žhářství.

Vězeň viz nadržování zločincům.

Vězeňské fondy: politických stran čís. 1936.

Věznění viz násilí dle §u 93 tr. zák.

Vězněný viz násilí dle §u 93 tr. zák.

Věznic: útěk trestanců čís. 2086.

Více činů viz jednotný zločin.

- **lidí:** pojem čís. 1880, 1963.
- — viz též ochrana republiky.
- — **sebraných** viz násilí dle §u 83 tr. zák.
- — viz též urážka na cti.
- **peněz** viz zpronevěra.
- **počinů** viz lítost účinná.
- **věřitelů** viz úpadek podvodný.
- **výroků** viz hodnocení průvodů.

Vícepráce viz zpronevěra.

Vina viz uškození na těle kulposní.

— **pachatelova** viz lítost účinná.

Vinění viz urážka na cti.

— viz též ochrana republiky (§ 14).

— **ze stranictví** viz urážka na cti.

Vláda viz ochrana republiky (§ 15).

Vládní zástupce viz shromáždění.

Vlastní majetek viz zpronevěra.

- **popud** viz ochrana republiky (§ 18).
- **potřeba** viz telegrafy.
- **prospěch** viz podvod.
- — viz též spoluvina.
- **statek** viz beztrestnost.

Vlastnictví viz zpronevěra.

- **exekutovo** viz maření exekuce.
- **starobníkovo** viz úředník veřejný.

Vlastník cizího jmění viz podvod dle §u 201 d) tr. zák.

— **zbraně** viz zbrojní patent.

Vniknutí násilné viz násilí dle §u 83 tr. zák.

Vnitřní rozpor viz zmátek čís. 5 §u 281 tr. ř.

— **souvislost** viz hodnocení průvodů.

— **stránka věci** viz hodnocení průvodů.

Vnucený správce: dle §u 382 čís. 2 ex. ř. čís. 1919.

Voda horká viz uškození dle §u 335 tr. zák.

Vojenská osoba viz úředník veřejný.

- **příslušnost** viz příslušnost.
- **služba:** odpírání jí z důvodů náboženských čís. 2100.
- **zrada** viz koupě podezřelé věci.
- **zrada** viz ochrana republiky (§ 6).

Vojenské dodávky viz ochrana republiky (§ 6).

— **tajerství** viz ochrana republiky (§ 6).

Vojensko-politické skutečnosti viz ochrana republiky (§ 6).

Vojenský gážísta viz příslušnost.

— **ráz** viz ochrana republiky (§ 6).

— **trestní zákon:** skutková podstata zločinu §u 160 čís. 1, 2 čís. 1846.

- zločin viz ochrana republiky (§ 15, 21).
- život: jeho kritika čís. 1846.
- Vojm:** svádění ho k odepření poslušnosti; nemusí býti v činné službě čís. 1843.
- svádění ho k zločinu vzpoury čís. 1846.
- »podněcování« k vojenskému zločinu letáky čís. 2127.
- viz též ochrana republiky (§ 15).
- příslušnost viz tamže.
- Vojínova matka** viz ochrana republiky (§ 15).
- Vojsko** viz ochrana republiky (§ 15).
- viz též urážka dle čl. V.
- Volba prostředků** viz shromáždění.
- Volby** viz ochrana volební svobody.
- viz též ochrana republiky (§ 14).
- Volební komise** viz ochrana volební svobody.
- právo (zákon ze dne 31. ledna 1919, čís. 75 sb. z. a n.): pokud lze vysloviti ztrátu volebního práva v novém rozsudku, ač ve zrušeném, vyslovena nebyla (§ 293 odst. 3 tr. ř.) čís. 1950.
- — křivé svědectví v zájmu sourozencově vylučuje pohnutku nízkou a nečestnou čís. 2104.
- — tiseň pachatelova vylučuje (při zpronevěře) pohnutku nízkou a nečestnou čís. 2118.
- — jeho ztrátu jest vysloviti i u osob mladistvých čís. 2149.
- — jednání z nouze vylučuje (při podvodu) pohnutku nízkou a nečestnou čís. 2160.
- — jeho ztráta nenastává s odsouzením pro přečiny §§ 485, 486 čís. 2 tr. zák. čís. 2194.
- svoboda: viz ochrana volební svobody.
- Vozíky v dole** viz násilí dle §u 85 c) tr. zák.
- Vpád násilný** viz násilí dle §u 83 tr. zák.
- Vpašování:** význam slova čís. 2132.
- Vrata** viz vjíždění ze vrat.
- Vražda** (§ 134 tr. zák.): vražda Dascalova; byl-li z důvodu §u 50 tr. ř. uznán trest smrti (§ 136 tr. zák.) nepřipustným, lze uznati i na doživotní žalář čís. 1999.
- — neprovedení operace pro nedostatek svolení otce zraněného jest nahodilou vedlejší příčinou čís. 2078.
- — zásada druhé věty §u 134 tr. zák. platí i pro obor §u 152 a násl. tr. zák. čís. 2083.
- — v příčinné spojitosti s výsledkem jest každá jednotlivá jeho podmínka; k přičítání stací, vyvolal-li pachatel jedinou z několika podmínek čís. 2083.
- loupežná (§ 135 čís. 2 tr. zák.): vyžaduje dvojí úmysl: zavraždit a oloupiti; tento musí tu býti aspoň již při předsevzetí vraždy čís. 2061.
- — vadnost výroku, odpovíděli-li porotci na loupežnou vraždu kladně, však s dodatkem »bez úmyslu« čís. 2061.
- — pojem »převedení na sebe«; nestačí připravení si věci k odnesení čís. 2166.
- ministra viz ochrana republiky (§ 16).
- zjednaná (§ 135 čís. 3 tr. zák.): jest taková, k níž byl někdo najat neb jiným způsobem pohnut. Jest jí každá vražda, spáchaná z návodu jiné osoby; návodce jest zjednatel (intelektuelním původcem) vraždy. Trest jest mu vyměřiti podle §u 136, nikoliv 137 tr. zák. čís. 2128.
- Vražedění:** buržoasie (výzva k němu) čís. 1843.
- Vrchní porotce** viz porota.
- Vrchnost:** dle §u 93 tr. zák.; pojem čís. 1871.
- dle §u 187 tr. zák. viz lítost účinná.
- dle §u 209 tr. zák. viz utrhaní na cti.
- pátrající viz nadržování zločincům.
- Vrchnostenská osoba** viz násilí dle §u 81 tr. zák.
- viz též úředník veřejný.
- Vstoupení do místnosti** viz násilí dle §u 83 tr. zák.

- Vstup do obchodu** viz krádež.
- Všechna škoda** viz lítost účinná.
- Všechny zákony** viz zmátek čís. 10 §u 281 tr. ř.
- Všeobecná nevraživost** viz svědek.
- Všeobecné právo dohlédací** viz dohlédací právo.
- Všeuzitečný podnik** viz urážka dle §u 492 tr. zák.
- Vále** viz delikty majetkové.
- pachatelova viz ochrana republiky (§ 14).
- vlastníka viz krádež dle §u 174 II. d) tr. zák.
- Váz** viz uškození dle §u 337 tr. zák.
- Vybahení právem velení** viz úředník veřejný.
- Vybízení:** dle §u 15 čís. 1, 4 zák. na ochr. rep.: pojem čís. 2021.
- k vojenským zločinům čís. 1961.
- viz též ochrana republiky (§ 15).
- Výbor silniční** viz zpronevěra.
- Vybrané peníze** viz zpronevěra.
- Výbuch:** granátu čís. 2078.
- Výčetné uvádění zmatků** viz zmátek čís. 5 §u 281 tr. ř.
- Vydání věci** viz maření exekuce.
- Vydávání se:** za vlastníka cizího jmění čís. 2188.
- ve veřejný posm'ch: pojem čís. 1911.
- — viz též urážka na cti.
- v nebezpečí požáru viz žhářství.
- Vydavatel** viz tiskopis.
- Vyděračný dopis** viz násilí dle §u 98 b) tr. zák.
- Vydirání** viz násilí dle §u 98 b) tr. zák.
- Vyhlášené předpisy** viz uškození dle §u 335 tr. zák.
- Vyhlášení usnesení** viz usnesení.
- Vyhlaška** viz ochrana republiky (§ 14).
- Vyhnaní plodu** (§ 144 tr. zák.): i plod, ohledně něhož jest přirozený potrat v běhu, může býti způsobilým předmětem alespoň pro pokus odehnání plodu. Lhostejno, že plod byl mrtvým v době zákroku, jen když byl živým v době, kdy zákrok byl umluven čís. 2039.
- — pokud útok podle druhu použitých nástrojů a látek (prostředků) povahy pro právní statek sebe škodlivější nemůže nikdy vésti k poškozování statku; stříknutí způsobilé tekutiny nezpůsobilou stříkačkou; o činu návodce dlužno tu uvažovati s hlediska §§ 9, 5 (144) tr. zák. čís. 2110.
- — předpokládá plod v době zavedení umělého potratu: živý čís. 2189.
- Výhoda** viz nadržování věřiteli.
- Vyhovující vedení:** knih dlužnickových čís. 1924.
- Výhrada:** vlastnickví čís. 1925.
- stíhání (§ 263 tr. ř.): byl-li obžalovaný před vynesením rozsudku při hlavním přelíčení uražen spoluobžalovaným, nemůže ho pro urážku na cti stíhati, nezachoval-li se podle druhého odstavce §u 263 tr. ř. čís. 1934.
- — — nedochází-li ihned k vynesení rozsudku, lze stíhati nově přibylý skutek bez předchozí výhrady čís. 2117.
- Vyhranění skutku** viz spolovina.
- Vyhrážka** viz násilí dle §u 98 b), 99 tr. zák.
- viz též útisk.
- Vyh. užné namíření pušky:** jest urážkou skutkem (§ 331 tr. zák.) čís. 1857.
- Vychvalování** viz ochrana republiky (§ 16).
- Vyjíždění ze vrat:** povinnosti řidiče automobilu čís. 2018.
- Výklad projevu:** komunistického řečníka; dlužno přihlížeti i k programu komunistické strany čís. 1900.
- zákona viz zmátek čís. 11 §u 344 tr. ř.
- Vykolíčkování hranice** viz úředník veřejný.
- Výkon neoprávněný** viz násilí dle §u 81 tr. zák.
- obřadu viz náboženství.
- služební viz úředník veřejný.

- trestu viz odklad trestu.
- viz též ochrana republiky (§ 35).
- úřadu soudcovského viz soud.
- úřední viz úředník veřejný.
- veřejné funkce viz urážka na cti.
- volby viz ochrana volební svobody.
- Vykonání činu viz pokus.
- násilnosti viz ochrana republiky (§ 14).
- Vykonaný zločin viz ochrana republiky (§ 16).
- Výkonný výbor: je shromážděním čís. 2184.
- Vykořisťování tísňe viz lichva.
- Vylákání viz podvod.
- Vyloučení beztrestnosti viz lítost účinná.
  - důkazu viz urážka na cti.
  - podmíněného odsouzení viz odklad trestu podmíněný.
  - pokusu viz pokus.
  - polehčující okolnosti viz okolnost polehčující.
  - trestnosti viz pokus.
  - veřejnosti viz veřejnost.
  - z exekuce viz maření exekuce.
  - zlého úmyslu viz úmysl zlý.
- Vyloučení soudce viz soudce vyloučený.
- Výlučně vojenský ráz viz ochrana republiky (§ 6).
- Výlučný obor působnosti viz soud.
- Vymáhání dávek viz ochrana republiky (§ 14).
- Vymáhání nárok viz násilí dle §u 98 b) tr. zák.
- Vymazání trestů viz podvod dle §u 199 b) tr. zák.
- Výměna věci viz maření exekuce.
- Výměra trestu viz trest.
- Vyměření daně viz podvod dle §u 199 c) tr. zák.
  - hranice viz úředník veřejný.
  - nového trestu viz trest.
  - trestu viz trest.
- Vynaoložení zvláštní pozornosti viz ochrana známek.
- Vynesení rozsudku viz rozsudek.
  - viz též trest.
- Vynucení sdělení viz útisk.
  - závazku viz násilí dle §u 98 b) tr. zák.
- Vypátrání obviněného viz příslušnost.
- Vyplacení závdavku viz podvod.
- Výplata dělníků viz zpronevěra.
  - mzdy viz zpronevěra.
- Vyplnění textu viz tiskopis.
- Výpomocný strážník viz úředník veřejný.
- Výpověď na soudě: pojem čís. 1898.
  - pachatelova viz podvod dle §u 199 a) tr. zák.
  - svědecká viz svědek.
  - viz též podvod dle §u 199 a) tr. zák.
- Výraz v tiskopisu viz ochrana republiky (§ 15).
- Výroba viz telegrafy.
- Výrobky průmyslové viz původcovské právo.
  - špatné viz urážka na cti.
- Výrok viz rozsudek.
  - viz též ochrana republiky (§ 39).
  - viz též zmatek.
  - o nepříslušnosti viz příslušnost.
  - o trestu: lze napadati zmateční stížností čís. 2180.
  - opilého viz ochrana republiky (§ 14).
  - osvobozující viz rozsudek.
  - porotců viz porota.
  - viz též promlčení.

- viz též zmatek čís. 11 §u 344 tr. ř.
- vadný viz řízení opravovací.
- za rozhovoru viz hodnocení průvodů.
- závadný viz závadný výrok.
- Vyrovnačí kvota viz úpadek.
- Vyrovnaní viz úpadek.
- Vyřizování záležitostí viz zneužití moci úřední.
- Výsledek viz spolupachatelství.
  - viz též ochrana republiky (§ 18).
  - nezamýšlený viz krádež.
  - porady viz porota.
  - trestný viz násilí dle §u 99 tr. zák.
  - viz též příčinná spojitost.
- Výsledky hanobení viz ochrana republiky (§ 14).
  - právní viz zmatek čís. 5 §u 281 tr. i.
- Výslech viz původ dle §u 199 a) tr. zák.
  - viz též svědek.
  - děti: čís. 2094.
- Výslovení beztrestnosti viz lítost účinná.
  - osvědčení se viz odklad trestu podmíněný.
- Výslovná dohoda viz násilí dle §u 83 tr. zák.
- Výslovné dorozumění viz spolupachatelství.
  - jmenování viz urážka na cti.
- Výslužba viz příslušnost.
- Vystavení komisionářské noty viz nadržování věřitelů.
- Výstraha viz útisk.
- Výstřední požár: alkoholu čís. 2130.
- Výstřel viz násilí dle §u 99 tr. zák.
- Vysvědčení o pověsti: urážka v něm čís. 2175.
- Výše nákladů viz útraty.
  - škody viz úpadek.
  - závdavku viz podvod.
- Vyšetření pověsti: svědka čís. 2082.
- Vyšší částky viz podvod.
  - trest viz trest.
- Výtěžek z prodeje viz maření exekuce.
- Výtisk povinný viz tiskopis.
- Vytištění interpelace viz tiskopis.
- Výtka viz prostředky opravné.
- Výtržnosti viz ochrana republiky (§ 15).
- Vytýkání poklesků viz dohlédací právo.
  - zmatku viz zmatek čís. 4 §u 344 tr. ř.
- Vyučovací účely viz telegrafy.
- Vyvíjení činnosti viz ochrana republiky (§ 17).
- Vyvíňující důvody viz beztrestnost.
- Vývoj dítěte viz svědek.
- Vyvolání filmu: zkarikovaného poprsí presidentova čís. 1921.
  - nadšení viz ochrana republiky (§ 14).
  - rozhodnutí viz ochrana republiky (§ 15).
  - účinku viz ochrana republiky (§ 14).
  - výsledku viz ochrana republiky (§ 18).
  - zločinu viz spoluvina.
- Vývoz valut viz podvod dle §u 199 d) tr. zák.
- Výzva: ke komunistické mládeži čís. 1916.
  - ke komunistickým dělníkům čís. 1922.
  - k nabádání vojínů k odepření poslušnosti čís. 1843.
  - k vraždění buržoasie čís. 1843.
  - viz též ochrana republiky (§§ 14, 15).
  - k neplnění povinností viz ochrana republiky (§ 15).
  - k rozchodu viz shluknutí.

- Vyzvědač viz ochrana republiky (§ 6).
 Vyzvidání: ve prospěch sovětového Ruska čís. 2037.
 — viz též ochrana republiky (§ 6).
 Vyzadání: jmen důstojníků čís. 2037.
 Vzájemná pohledávka viz zpronevěra
 — é spolupůsobení viz spolupachatelství.
 Vzbuzení obavy viz násilí dle §u 98 b) tr. zák.
 — pohoršení viz pohoršení veřejné.
 — rozhodnutí viz ochrana republiky (§ 14).
 — strachu a nepokoje viz násilí dle §u 99 tr. zák.
 Vzdálené nebezpečí viz násilí dle §u 87 tr. zák.
 — podezření viz lítost účinná.
 Vzdálenost viz ochrana republiky (§ 39).
 Vzdání se práva viz úpadek.
 — — svědectví: § 152 čís. 1 tr. ř. netýká se bývalé schovanky čís. 1984.
 Vzejtí nebezpečí viz násilí dle §u 87 tr. zák.
 Vzešlá škoda viz podvod.
 Vzetí do slibu viz úředník veřejný.
 — — přísahy viz úředník veřejný.
 — svědka do přísahy viz svědek.
 Vznik pozdější viz pozdější vznik.
 — státu viz ochrana republiky (§ 14).
 Vzniklá škoda viz podvod.
 Vzorky viz podvod dle §u 20i d) tr. zák.
 Vzplanutí pudů viz úmysl zlý.
 Vzpomínky pachatelovy viz podvod dle §u 199 a) tr. zák.
 Vzpoua (§ 160 voj. tr. zák.): skutková podstata čís. 1846.
 — viz též komunistická strana.
- Zabavená věc viz maření exekuce.
 Zabavení viz tiskopis.
 Zabavený předmět viz maření exekuce.
 Zabrání v hovor viz ochrana republiky (§ 39).
 Žáda viz zprznění.
 Zadávání benzínu viz zneužití moci úřední.
 Zadržice viz zprznění.
 Zadržení: pojem čís. 1870.
 Zahrada viz ochrana republiky (§ 39).
 — viz též uškození dle §u 335 tr. zák.
- Zachování pořádku viz úředník veřejný.
 Zájem kapesní viz úředník veřejný.
 — sourozencův viz volební právo.
 — veřejný viz odklad trestu podmíněný.
 — — viz též ochrana republiky (§ 35).
 — — viz též úplatkářství.
 — — viz též urážka tiskem.
- Zajištění granátu: před výbuchem čís. 2078.
 — pohledávky viz lítost účinná.
 — závazku viz úpadek.
- Zajištěný věřitel viz nadržování věřiteli.
 Zájmy Ruska viz ochrana republiky (§ 6).
 Zákaz: §u 202 tr. ř. čís. 1942.
 — §u 11 shrom. zák. čís. 2031.
 — čepovati lihovny čís. 1949.
 — reformatio in peius viz tamže.
 — stíhání viz amnestie.
 — účastí viz urážka na cti.
 — zákona viz telegrafy.
 — — viz též ochrana republiky (§ 15).

- Zakázaná cesta viz úředník veřejný.
 — hra viz hra.
 — zbraň viz zbrojní patent.
 Základ skutkový viz odvolací řízení.
 — žaloby viz příslušnost.
 Zákon viz ochrana republiky (§ 15).
 — autorský viz původcovské právo.
 — jeden viz zmatek čís. 10 §u 281 tr. ř.
 — některý viz zmatek čís. 10 §u 281 tr. ř.
 — původcovský viz původcovské právo.
- Zákonné podmínky viz obnova.
 Zákonná kvalifikace viz rozsudek.
 — povinnost viz zmatek čís. 6 §u 344 tr. ř.
 — sazba viz odklad trestu.
 — — viz též odvolání.
 — — viz též trest.
 — známka viz pokus.
 — — viz též zmatek čís. 4 §u 344 tr. ř.
 — é doličování zmatku viz zmatek.
 — pořadí viz maření exekuce.
 — povinností viz ochrana republiky (§ 15).
 — ustanovení viz rozsudek.
- Zákonný trest viz trest.
 Zákony viz parlament.
 Zákony trestní viz souběh zákonů trestných.
 Zakořeněné nepřátelství viz svědek.
 Zakročení: dle §u 11 shrom. zák. čís. 2031.
 Zákrok viz vyhnání plodu.
 Zakrytá část těla viz zprznění.
 Zakrytí zpronevěry viz podvod dle §u 199 d) tr. zák.
 Záležitost úřední viz zneužití moci úřední.
 — veřejná viz zneužití moci úřední.
 Založení organizace viz ochrana republiky (§ 17).
 Záludnost viz podvod.
 Zaměstnanec viz zpronevěra.
 — viz též ochrana republiky (§ 39).
 — státní viz státní zaměstnanec.
 Zaměstnankyně viz svedení.
 Zaměstnavatel viz zpronevěra.
 — viz též ochrana republiky.
 — viz též svedení.
 — vězněného: není vrchností dle §u 93 tr. zák. čís. 1871.
- Zaměstnavatelova kancelář viz ochrana republiky (§ 39).
 Zaměstnavatelův rozkaz viz beztrestnost (§ 2 g) tr. zák.).
 Zamýšlená krádež viz krádež.
 — škoda viz podvod.
 — é rozšiřování viz tiskopis.
- Zanedbání povinné péče viz tiskopis.
 Zánik statku viz beztrestnost.
 Zápalky viz třaskaviny.
 Zápas viz uškození dle §u 431 tr. zák.
 Zápasisté viz uškození dle §u 431 tr. zák.
 Zápasník viz uškození dle §u 431 tr. zák.
 Zápis o jednání viz tiskopis.
 — tésnopisecký viz tiskopis.
 — v černé knize viz útisk.
- Zápis o líčení viz zmatek čís. 4 §u 344 tr. ř.
 Zapisovatel: jeho nepřítomnost při výslechu čís. 1898.
 Zaplacení viz nadržování věřiteli.
 — viz též maření exekuce.

- viz též zpronevěra.
- dlužů viz úpadek.
- věřitele viz maření exekuce.
- vyrovnací kvoty viz úpadek.
- Započetí činnosti** viz spolupachatelství.
- viz též zpronevěra.
- Započetí pohledávky** viz zpronevěra.
- vazby viz vazba.
- Zapomenutí klíče** viz uškození kulposní.
- Záporná odpověď** viz poroča.
- Zapravení závazku** viz úpadek.
- Zaprodání strany** viz urážka na cti.
- Zapsaná známka** viz ochrana známek.
- Zápůjčka** viz lichva.
- peněžní viz lichva.
- Zařazení do vojska** viz ochrana republiky (§ 15).
- Zařízení** viz telegrafy.
- Zařízený telegraf** viz telegrafy.
- Zásada:** §u 238 tr. zák. čís. 2109.
- obchodního hospodaření viz podvod.
- Zásady komunistické** viz ochrana republiky (§ 14).
- Zásah:** do práva autorova čís. 1945.
- viz též ochrana známek.
- zlodějský viz krádež.
- Zasáhnutí:** do státního regálu telegrafního čís. 2081.
- Zásilky celní:** jich odbavování čís. 2148.
- Zastavení jízdy** viz úředník veřejný.
- Zástavní právo** viz maření exekuce.
- Zastoupení:** manžel smí vystupovati za manželku jako soukromý obžalobce (účastník) čís. 2117.
- advokáta může zastupovati v odvolacím řízení přestupkovém kandidát advokacie čís. 2209.
- Zastřelení** viz násilí dle §u 99 tr. zák.
- dělníci viz urážka na cti.
- Zastřena forma prodeje** viz lichva.
- Zástup:** pojem čís. 1880, 1902, 2080, 2092, 2099, 2124, 2163.
- Zástupce státní** viz státní zástupce.
- vlády viz shromáždění.
- Zastupitelná věc** viz zpronevěra.
- viz též maření exekuce.
- Zastupitelstvo obecní** viz obecní zastupitelstvo.
- Zastupování** viz útraty.
- cesty viz násilí dle §u 93 tr. zák.
- Zašantročení věci** viz zpronevěra.
- Zášť:** popuzování k ní čís. 1923.
- pojem čís. 2032.
- Zatajení pŕtáhů** viz podílnictví.
- Závadná řeč** viz obžaloba.
- é jednání viz shromáždění.
- letáky viz tiskopis.
- viz též pokus.
- Závadnost výroku** viz hodnocení průvodů.
- Závadný obsah** viz tiskopis.
- ráz viz hodnocení průvodů.
- výrok viz ochrana republiky (§ 28).
- Závazek** viz úpadek.
- nežalovatelný viz násilí dle §u 98 b) tr. zák.
- Závazky jichž není** viz úpadek.
- Závdavek** viz podvod dle §u 201 a) tr. zák.
- Zavedení potrátu** viz vyhnání plodu.

- Závěr znalce** viz znalec.
- Závěry skutkové** viz zmatek čís. 5 §u 281 tr. ř.
- Zaviněná nevědomost** viz urážka dle §u 491 tr. zák.
- é opilství viz beztrestnost dle §u 2 c) tr. zák.
- Zavinění** viz uškození dle §§u 335 a 337 tr. zák.
- nevědomé viz uškození dle §u 335 tr. zák.
- trestné viz uškození dle §u 431 tr. zák.
- vazby viz vazba.
- vědomé viz vazba dle §u 335 tr. zák.
- Závislost hospodařská** viz svedení.
- Závodní dráha:** je zpravidla místem veřejným čís. 1963.
- Zavraždění** viz vražda.
- Zbavení se majetkového předmětu** viz maření exekuce.
- — možnosti: splnění manželský slib čís. 2027.
- — nároku viz maření exekuce.
- — schopnosti viz okolnosti poleňčující.
- Zboží** viz ochrana známek.
- dodané viz podvod.
- exportní viz podvod dle §u 201 d) tr. zák.
- Zbraň** viz ochrana republiky (§ 14).
- viz též uškození kulposní.
- viz též zbrojní patent.
- vojenská viz koupě podezřelé věci.
- Zbraně** viz ochrana republiky (§ 15).
- Zbratření:** s nepřitelem čís. 1922.
- Zbrojní patent** (ze dne 24. října 1852, čís. 223 ř. zák.): s hlediska §u 36 stačí, má-li kdo zbraň vůbec při sobě; nezáleží na podnětu a účelu nosení, době a vlastnosti nositele (vlastník či jeho posel) čís. 2055.
- — ustanovení §u 36 týká se nosení zbraní, nikoliv nábojů beze zbraně čís. 2158.
- — boxer je zakázanou zbraní; používání ho za těžitko čís. 2158.
- Zcizení** viz úpadek podvodný.
- Zcizovací úkon** viz úpadek podvodný.
- Zdraví** viz potraviny.
- Zdravotní prohlídka:** zvířete čís. 1844.
- Zdržování se v cizině** viz branný zákon.
- — v lese viz krádež dle §u 174 II. d) tr. zák.
- Zemědělec** viz podvod.
- Zemědělská pokladna** viz zpronevěra.
- — viz též podvod.
- Zevní sběh věci** viz hodnocení průvodů.
- účinek viz ochrana republiky (§ 14).
- Zhotovení snímku:** zkarikovaného poprsí presidentova čís. 1921.
- Získání důstojníků:** pro zájmy Ruska čís. 2037.
- Ziskávací dat** viz ochrana republiky (§ 6).
- Zjednaná vražda** viz vražda.
- Zjednatel vraždy** viz vražda.
- Zjevy rázu neuropatického** viz beztrestnost dle §u 2 c) tr. zák.
- Zjištění** viz otázka skutková.
- viz též hodnocení průvodů.
- Zjištění obsahu výroku** viz soud.
- prvního soudu viz odvolací řízení.
- předchozího rozsudku viz odklad trestu podmíněný.
- skutkové viz otázka skutková.
- — viz též soud.
- Zjišťování skutečností** viz zmatek čís. 9 a) §u 281 tr. ř.
- úmyslu viz ochrana republiky (§§ 14, 15, 18).
- uvedení v omyl viz podvod dle §u 201 a) tr. zák.
- Zkalení vědomí** viz beztrestnost dle §u 2 c) tr. zák.
- Zkarikované poprsí:** presidenta republiky čís. 1921.

Zkoumání projevu viz hodnocení průvodů.

— **promlčení** viz tamže.

Zkrácení eráru viz podvod.

— **obce** viz podvod.

Zkušena osoba viz lichva.

Zkušenosti soudců viz znalec.

Zlé nakládání viz ochrana republiky (§ 14).

— **následky** viz útisk.

Zlehčování úřední autority viz urážka dle §u 312 tr. zák.

Zlo: pojem čís. 2020.

Zločin nespáchaný viz ochrana republiky (§ 16).

— **v cizíne** viz souběh.

— **vojenský** viz ochrana republiky (§ 15, 21).

— **vykonaný** viz ochrana republiky (§ 16).

Zločincův pobyt viz nadržování zločincům.

Zločinec viz nadržování zločincům.

Zločinná činnost viz zpronevěra.

— **krádež** viz podilnictví.

— **zpronevěra** viz podilnictví.

Zločinné rozhodnutí viz jednotný zločin.

— **utvrzení** v něm čís. 2100.

— **úmysl** viz spoluvina.

Zloděj viz krádež.

Zlodějský zásah viz krádež.

Zlomyslné poškození viz násilí dle §u 85 a) tr. zák.

Zlomyslnost viz násilí dle §u 87 tr. zák.

Zlý úmysl viz úmysl zlý.

Zmaření účelu viz krádež dle §u 175 I b) tr. zák.

Zmateční stížnost: nedohotovění protokolu o hlavním přelíčení v době, kdy počala lhůta k zmateční stížnosti čís. 1999.

— **nebyl-li v ní zmatek** čís. 8 §u 281 tr. ř. ani číselně, ani věcně uplatněn, nelze jej provádět při zrušovací moci čís. 2177.

— **lze jí** (čís. 4, 5 §u 281 tr. ř.) napadati i výrok o trestu čís. 2180.

— **viz též odklad trestu** podmíněný.

Zmatečnost viz zmatek.

— **rozsudku okresního soudu** čís. 2060.

Zmatečný rozsudek viz rozsudek.

Zmatek: byl i právní názor, ve výroku vyslovený, byl nesprávným, není tu zmatečnosti, dlužno-li čin i při správném posouzení podřadití témuž ustanovení trestního zákona, jakému byl podřazen ve výroku rozsudečném čís. 1867.

— **pokud nelze uplatňovati jako zmatek vůbec, že ideální souběh nebyl soudem rozpoznán nebo byl jím nesprávně popřen** čís. 2154.

— **usnesení dle §§ů 18, 21 zák. čís. 124/24 lze napadati jen odvoláním** čís. 2167.

— **zrušovací soud nemůže podle §u 290 tr. ř. přihlížeti z úřední moci k formálním zmatkům** čís. 2168.

— **mylný právní názor činí rozsudek zmatečným jen, je-li pro napadený rozsudek skutečně rozhodující** čís. 2208.

— **dle §u 281 čís. 1 tr. ř.:** pokud není zmatkem, konalo-li se hlavní přelíčení před samosoudcem, ač byl podán odpor čís. 1912.

— **vyločeným soudcem** (§ 68 posl. odst. tr. ř.) jest i soudce spolupůsobivší při rozhodování dle §u 475 čís. 2 tr. ř. čís. 1968.

— **ustanovení §u 219 tr. ř. vztahuje se jak na příslušnost místní, tak i věcnou** čís. 2100.

— **nespadá sem, účastnil-li se rozhodování soudce, proti němuž byly uplatněny důvody odmítací** čís. 2113.

— **není zmatkem, rozhodoval-li při obnoveném hlavním přelíčení soudce, který spolurozhodoval při povolení obnovy trestního řízení** čís. 2199.

— **dle §u 281 čís. 3 tr. ř.:** nejsou zmatečny svědecké výpovědi, při jichž sepsání nebylo dbáno ustanovení §§ 101 a 104 tr. ř. a rozsudky na nich se zakládající čís. 1898.

— **nebyla-li obsílka k hlavnímu přelíčení řádně doručena, lze si do toho stěžovati pouze zmateční stížností; odpor nemá tu místa** čís. 1947.

— **spadá sem toliko vyloučení veřejnosti bez zákonného důvodu** (§ 228 tr. ř.), nikoliv nedbání postupu druhé věty §u 229 tr. ř. čís. 1960.

— **trestným činem ve smyslu §u 170 čís. 1 tr. ř. jest jen ten čin, z něhož jest obžalovaný viněn, nikoliv jiný byť podobný** čís. 2037.

— **s hlediska §u 260 tr. ř. stačí, je-li znění pobuřující řeči uvedeno v důvodech** čís. 2051.

— **pokud jde o výslech dětí, není v zákoně vytčena určitá hranice věku, do které by trvala nezpůsobilost svědecká; jest na soudu, by v jednotlivém případě posoudil tělesný a duševní vývoj dítěte a dle toho o jeho způsobilosti rozhodl** (§ 151 čís. 3 tr. ř.) čís. 2094.

— **pokud lze vyloučiti veřejnost při projednání obžaloby pro §§y 15 čís. 3 a 21 čís. 1 zák. na ochr. rep. čís. 2100.**

— **byl-li vynesen sprostující rozsudek pro činy, ohledně nichž byl prvý rozsudek zrušen, jest vyměřiti nový trest za činy, ohledně nichž nabytý prvý rozsudek moci práva** (§ 260 tr. ř.) čís. 2127.

— **dle §u 281 čís. 4 tr. ř.:** souhlas se čtením protokolu nelze dodatečně odvolati (§ 252 odst. 4 tr. ř.) čís. 1980.

— **obžalovaný souhlasil se čtením protokolu, neučinil-li ve lhůtě §u 222 tr. ř. opačné prohlášení** čís. 2100.

— **lze jím napadati i výrok o trestu** čís. 2180.

— **dle §u 281 čís. 5 tr. ř.:** nelze doličovati rozpor se spisy srovnáváním závěrů skutkového rázu s obsahem jednotlivých částí spisových čís. 1860.

— **vnitřní rozpor, zjištěn-li jiný úmysl ve výroku a jiný v důvodech** čís. 1876.

— **okolnosti důležité pro výměru trestu lze pokládati za rozhodné ve smyslu čís. 5 §u 281 tr. ř. jen pokud výrok o trestu lze napadnouti důvodem** čís. 11 §u 281 tr. ř. čís. 1980.

— **pokud se soud může odchýliti od závěru znalců** čís. 2013.

— **pokud se odvolací soud může odchýliti od zjištění prvého soudu** čís. 2028.

— **zjištění smyslu projevu a úmyslu pachatelova z projevu samého neb z okolností jej doprovázejících lze odporovati toliko s hlediska §u 281 čís. 5 tr. ř. čís. 2033.**

— **zjištění, že zevně sběhla se věc tak, jak tvrdí obžalovaný, nevylučuje zjištění, že vnitřní stránka věci byla jinou, než jak se hájí obžalovaný** čís. 2037.

— **jest tu nedostatek důvodů, odchýlil-li se soud od znaleckého posudku, aniž uvedl, proč tak učinil** čís. 2110.

— **nedostatek důvodů pro subjektivní stránku** čís. 2151.

— **lze jím napadati i výrok o trestu** čís. 2180.

— **i k skutečnostem obecně známým jest přihlížeti a v rozhodovacích důvodech je zjištití** čís. 2181.

— **výtka nesprávného hodnocení výsledků průvodních nedoličuje žádného z formálních zmatků, tu výčetmo uvedených** čís. 2184.

— **viz též zmatek** čís. 9 a) §u 281 tr. ř.

— **dle §u 281 čís. 7 tr. ř.:** obžaloba není vyřízena, nechává-li soud bez povšimnutí čin, pro který byla vznesena čís. 2138.

— **obžaloba není částečně vyřízena tím, že rozsudek nepřihlíží k některé části řeči, v obžalobě uvedené** čís. 2154.

— **není zmatečností, nebylo-li částečné sprostění pojato do výroku, je-li patrné z důvodů** čís. 2202.

— **dle §u 281 čís. 8 tr. ř.:** není překročením obžaloby, dal-li nalézací soud, pokládaje ze svého právního stanoviska jinou stránku děje za závaznou, než obžaloba, tomuto odchýlnému názoru výraz i ve výroku čís. 1867.

- — totožnost skutku, daného v obžalobu, se skutkem, o němž uznáno rozsudkem; není překročením obžaloby, uznal-li soud na neopatrnost (§§ 335, 337 tr. zák.) v jiném směru než uplatňovala obžaloba č. 1909.
- — ustanovení §u 267 tr. ř. platí i pro rozsudek, vynesený po novém projednání věci ve smyslu prvního odstavce §u 293 tr. ř. č. 2018.
- — k obžalobě pro zločin §u 15 č. 3 lze uznati na zločin §u 21 č. 1 zák. na ochr. rep. č. 2100.
- — nemůže ho uplatňovati soukromý obžalobce č. 2138.
- — obžaloba není překročena tím, že rozsudek přihlíží i k částem řeči obžalobou nepozastávaným č. 2154.
- — nelze ho prováděti při zrušovací m. řízení, nebyl-li v písemné zmáteční stížnosti ani číselně ani věcně uplatněn č. 2177.
- — **dle §u 281 č. 9 a) tr. ř.:** je-li subjektivní stránka popřena z předpokladů formálně bezvadných a právně nepochybných, nezáleží na vadném postupu při zjišťování skutečností po stránce objektivní č. 2109.
- — nejde o zmatek (č. 9 a), 10 §u 281 tr. ř.), jestliže soud, posuzuje skutek jako trestný čin určitého druhu, neprávem neuznal další důvod, kvalifikující jej jako trestný čin téhož druhu a stejně trestný č. 2127.
- — ani, že skutek nebyl podřaděn zákonu, který se k němu domněle též vztahuje č. 2202.
- — **dle §u 281 č. 9 b) tr. ř.:** nový nález, vydaný v obnoveném řízení, nelze napadati zmáteční stížností z důvodu, že obnova byla povolena bez zákonitých podmínek č. 1870.
- — na změnu doby činu při hlavním přelíčení na jevo vyšlou jest vzít zřetel, aniž by obžalobce v tom směru musel obžalobu doplniti (pozměnit) č. 2165.
- — **dle §u 281 č. 10 tr. ř.:** není tu, nevyslovil soud podle §u 261 tr. ř. nepříslušnost k projednání obžaloby pro zločin §u 181 tr. zák., jelikož čin spadá pod § 101 tr. zák. č. 1930.
- — nespadá sem, nepodřadil-li soud skutek všem zákonům, které se k němu vztahují, nýbrž jen jednomu nebo některému z nich č. 2154.
- — viz též z matek č. 9 a) §u 281 tr. ř.
- — **dle §u 281 č. 11 tr. ř.:** není reformatio in peius, byla-li v novém bezpodmínečném rozsudku vyslovena ztráta práva volebního, ač v zrušeném a podmíněném odsouzení vyslovena nebyla, bylo-li v těchto směrech provedené odvolání státního zastupitelství důvodným č. 1950.
- — nebyla-li při odsouzení pro § 399 tr. zák. vyslovena ztráta neohledaného masa (peněz za ně) č. 1971.
- — zákaz reformatio in peius (§ 293 odst. 3 tr. ř.) nevztahuje se na otázku viny č. 2018.
- — uložena-li náhrada škody podmíněně odsouzenému bezpodmínečně, nikoliv jen dle jeho sil č. 2055.
- — nespadá sem, nevyměřil-li soud, použív. ustanovení §u 266 tr. zák., trest pod zákonnou sazbu č. 2108.
- — trest dle §u 6 č. 1 odst. 2 zák. na ochr. rep. nelze snížit za použití §u 55 tr. zák. pod zákonnou sazbu č. 2137.
- — tu není, nýbrž jest si stěžovati u soudu vyšší stolice do výroku, jimž byl soudem vynášejším pozdější rozsudek nařízen výkon dřívějšího podmíněného odsouzení, ač nešlo o případ §u 265 tr. ř. č. 2218.
- — viz též odklad trestu podmíněný.
- — viz též z matek č. 5 §u 281 tr. ř.
- — **dle §u 344 č. 1 tr. ř.:** z důvodu §u 306 č. 3 tr. ř. lze uplatňovati, třebaž nebyl uplatněn za řízení před porotním soudem č. 1940.
- — nespadá sem (ani pod č. 3 §u 344 tr. ř.), byl-li při porotním hlavním přelíčení čten zápis o místním ohledání, předsevatem předsedou hlavního přelíčení po té, když byla obžaloba již právoplatnou č. 1970.
- — **dle §u 344 č. 3.:** viz z matek dle §u 344 č. 1 tr. ř.
- — **dle §u 344 č. 4.:** porušení předpisu §u 170 č. 2 tr. ř. není zmatkem, nebyl-li důvod je zakládající v době výslechu svědka soudem znám č. 1999.
- — překážka přísahy dle §u 170 č. 7 tr. ř. brání jen dodatečné přísaze

- assertorní v přípravném řízení, nikoliv však promissorní přísaze při hlavním přelíčení č. 1999.
- — ustanovení §u 170 č. 6 tr. ř. předpokládá trvalé, hluboce zakořeněné nepřátelství, jež bylo tu již před trestným činem a projevilo se nevraživými činy; nespadá sem pouhá všeobecná nevraživost z důvodu politického stranicví č. 1999.
- — nebyl-li protokol o hlavním přelíčení dohotoven v době, kdy počala lhůta k provedení zmáteční stížnosti, stačí (§ 271 tr. ř.), měl-li obžalovaný po ruce podrobné zápisky o líčení č. 1999.
- — kdy může zrušovací soud zkoumati, zakládá-li vzetí svědka do přísahy zmatek (§ 170 č. 5 tr. ř.) č. 2003.
- — pokud není zmatkem vadnost řízení (§ 330 tr. ř.), způsobená kusým, zákonu neodpovídajícím přečtením výsledku porady vrchním porotcem č. 2003.
- — není-li v hlavní otázce na § 101 tr. zák. označen předmět skutku a zákonná známka zneužívání svěřené moci není rozvedena ve skutečné okolnosti s ní se srovnávající, jde o zmatek č. 4 (6) §u 344 tr. ř.; zrušovacímu soudu nelze k němu přihlížeti, nebyl-li vytýkán č. 2130.
- — **dle §u 344 č. 5 tr. ř.:** s hlediska §u 238 tr. ř. stačí, bylo-li o návrzích rozhodnuto před ukončením hlavního přelíčení č. 1999.
- — v obnoveném řízení nelze přezkoumávati předpoklady právoplatného usnesení obnovovacího č. 1999.
- — svědci mohou býti vyslýcháni jen o skutečnostech, nikoliv o svém úsudku č. 2004.
- — kdy jest vyšetřiti pověst svědka (§§ 165, 258 tr. ř.) č. 2082.
- — případy, kdy lze čísti protokoly svědků, jsou uvedeny v §u 252 tr. ř. výčetmo č. 2221.
- — **dle §u 344 č. 6 tr. ř.:** pojem neodolatelného donucení; pokud nezakládá obava před pomstou ilegální macedonské organizace v případě nesplnění jejího rozkazu k vraždě, stav nouze a nepoložení dodatkové otázky na stav §u 2 g) tr. zák. zmatek č. 1999.
- — usnesení dle §u 332 tr. ř. nelze napadati zmatkem č. 6—8 §u 344 tr. ř. č. 2062.
- — nebyl-li do hlavní otázky na § 128 tr. zák. pojat skutkový znak tělesného zneužití č. 2074.
- — zmatkem jest pouze porušení zákonné povinnosti, nikoliv nepoužití práva soudu, dáti eventuální otázku č. 2082.
- — tvrzením ve smyslu §§ 319, 320 tr. ř. není: pouhý poukaz na možnost určité skutečnosti č. 2082.
- — ani, učinil-li obhájce duševní vadu předmětem průvodního návrhu č. 2130.
- — **dle §u 344 č. 7 tr. ř. viz z matek č. 6 §u 344 tr. ř.**
- — **dle §u 344 č. 8 tr. ř.:** lze prováděti pouze důkazem, že právní poučení předsedovo je nesprávným (právně mylným). Nezakládá jej projev vlastního mínění předsedy o otázce právně pochybné, ani poukaz k rozhodnutí nejvyš. soudu č. 2006.
- — zakládá jej nesprávnost, nikoliv neúplnost (nedostatečnost) právního poučení č. 2130.
- — viz též z matek č. 6 §u 344 tr. ř.
- — **dle §u 344 č. 9 tr. ř.:** není rozporu ve výroku porotců, odpověděli-li k hlavní otázce ohledně pachatele záporně, ohledně spoluvinníka kladně č. 1993.
- — kladná (záporná) odpověď porotců k té které otázce jest projevem lavice porotců jako celku, nikoliv souhrnem osobních projevů jednotlivých porotců č. 2082.
- — ani formální vadnost výroku porotců nelze odvoditi z různosti počtu hlasů, nýbrž jedině z výroku sama č. 2082.
- — vady lze dovozovati jen z doslovu otázek a odpovědi porotců; věcná správnost formálně bezvadného výroku porotců vymyká se přezkumu zrušovacího soudu č. 2224.
- — **dle §u 344 č. 11 tr. ř.:** »skutkem, na němž se rozhodnutí zakládá«, jsou

- skutečnosti výrokem porotců zjištěné; doličování nesprávného výkladu zákona č. 2130.
- jeho zákonné doličování č. 2166.
- dle § 344 č. 12 tr. ř.: ne porušení předpisu třetího, nýbrž jen čtvrtého odstavce § 359 tr. ř. jest zmatkem č. 1999.
- byl-li rozsudek zrušen k zmateční stížnosti obžalovaného, lze v novém rozsudku uznati na vyšší trest jen, bylo-li odvolání státního zastupitelství proti zrušenému rozsudku důvodným č. 2102.
- Zmenšení aktiv** viz úpadek.
- **jmění** viz úpadek.
- **pasiv** viz úpadek.
- Změna:** doby činu č. 2165.
- skutkového základu č. 2028.
- **ústavy** viz ochrana republiky (§ 15).
- viz též komunistická strana.
- Zmínka o vzniku státu** viz ochrana republiky (§ 14).
- Zmocnění se vlády** viz ochrana republiky (§ 15).
- Značná cena** viz žhářství.
- škoda viz zneužití moci úřední.
- Znak skutkový** viz skutkový znak.
- Znalec:** pokud se soud může odchýliti od jeho konečného závěru č. 2013, 2110.
- proti posudku (fakulty) nelze odchýlný náhled opírat o okolnosti obecně známé (zkušenosti soudců) č. 2207.
- Znamení** viz uškození dle § 337 tr. zák.
- **naň připadající:** pojem č. 1967.
- Známká** viz ochrana známek.
- **zákonná** viz zákonná známka.
- **zločinu** viz pokus.
- Znepokojení obyvatelstva** viz ochrana republiky (§ 18).
- Zneuctění** (§ 506 tr. zák.): nesplnění manželské smlouby nespadá pod sankci § 506 tr. zák., vyskytl-li se, třebaž dodatečně, vážný důvod pro odepření splnění smlouby. Důvodem takovým není čin, jímž se pachatel sám zbavil této možnosti (napotomní sňatek) č. 2027.
- Zneuctivající projev** viz ochrana republiky (§ 11).
- Zneužití moci úřední:** dle § 101 tr. zák.: úředníkem ve smyslu § 101 tr. zák. jest provisorní kontrolor okresní nemocenské pokladny, třebaž nebyl vzat do smlouby č. 1888.
- i cestmistr okresního silničního výboru (na Moravě) č. 1928.
- projednání obžaloby pro zločin § 181 tr. zák., ač čin spadá pod § 101 tr. zák. č. 1930.
- porušení předpisů §§ 260 č. 1, 318 tr. ř., není-li v hlavní otázce na § 101 tr. zák. označen předmět skutku a zákoná známka zneužívání svěřené moci není rozvedena ve skutkové okolnosti s ní se srovnávající č. 2130.
- viz též zneužití moci úřední dle § 105 tr. zák.
- viz též zmatek č. 4 § 344 tr. ř.
- dle § 102 c) tr. zák.: nespadá sem protiprávní sdělení úředních listin úředníkem jiné osobě bez úmyslu způsobiti sdělením spisů někomu škodu č. 1882.
- i sdělení listiny »proti své povinnosti« předpokládá poměr úředníka k listině, rovnající se svěřeni listiny jeho úřednímu dohledu č. 2030.
- § 103 tr. zák.: sazba § 103 tr. zák. jest jednotnou a přísnější, než II. sazba § 182 tr. zák. ve smyslu čl. I. č. 1 zák. č. 259/23 č. 1930.
- dle § 104 tr. zák.: pokud jde o konání úřadu, vyřizuje-li za mimořádných poměrů úředník záležitost spadající do kompetence jiného (oddělení); odbavování celních zásilek č. 2148.
- dle § 105 tr. zák.: benzínová aféra; čin jest dokonán již okamžikem svádění smlouvy daru; pojmy »svádění« a »stranictví«; spolupacha-

- telství; podmět zločinu; spoluvina dle prvního (druhého) odstavce § 5 tr. zák.; kdo žádá stranické úřadování č. 1980.
- důstojníci ministerstva národní obrany, obstarávající administrativní agendu jsou úředníky ve smyslu §§ 101, 105 tr. zák.; zadávání benzínu pro letecké a automobilové oddělení čs. vojska jest rozhodováním o záležitostech veřejných č. 1980.
- převzetí, uložení a tajeň peněz úředníku daných jeho manželkou č. 1980.
- spadá sem již pokus svěsti úředníka darem k porušení úřední povinnosti (stranictví); nezáleží na tom, zda rozhodne na konec stranicky či správně č. 2038.
- § 105 odstavec druhý tr. zák.: »značná škoda« a »veliká listivost« nejsou okolnostmi důležitými pro výměru trestu č. 1980.

Zneužití pohlavní viz zprznění.

- těla viz zprznění.
- tělesné viz zmatek č. 6 § 344 tr. ř.

Zneužívání moci viz zneužití moci úřední.

Znění projevu viz hodnocení průvodů.

Zničení: veřejné listiny č. 2030.

- věci doličných viz zpronevěra.

Znovuzahájení řízení viz příslušnost.

Zodpovědnost lékaře viz lékař.

Zodpovězení otázek viz otázky.

Zostření trestu viz trest.

Zpětlost: nelze jí použití, osvědčil-li se podmíněně odsouzený č. 2009.

Zpětná koupě viz lichva.

Zpětvzetí oferty viz útlak.

Zpěv dynastické hymny viz ochrana republiky (§ 14).

Zpráva viz ochrana republiky (§§ 6, 18).

- pojem č. 2109.

— nepravdivá viz ochrana republiky (§ 18).

Zpronevěra: pojem »přivlastnění« č. 1870, 2156, 2201, 2227.

- pojmy: »věc«, »zadrženi«; věci jsou i hotové peníze č. 1870.
- nespadá sem, nýbrž pod § 201 a) tr. zák., odstranil-li pachatel poškozeným mu svěřené směnky jakožto průvodní prostředek k vymáhání pohledávky poškozeného č. 1892.
- nejde o věci svěřené tam, kde buď dle povahy právního jednání nebo dle úmluvy stran obdržel příjemce buď přímo vlastnictví předaných věcí, nebo aspoň oprávnění si je přivlastnit; pokud je fundus instructus svěřen pachyteli č. 1899.
- i věci (zastupitelné), prodané s výhradou práva vlastnického do zaplacení kupní ceny, jsou věcmi kupiteli svěřenými, pokud jich nevrátil nebo sjednané ceny za ně nezaplátil č. 1925, 2085.
- pojem »věci svěřené«; netřeba, by se svěřeni stalo zvláštní dohodou nebo přímo; může spočívat i jen v důvěře v pachatele kladené č. 1926.
- jen příspěvky, jež zaměstnavatel srazil svým zaměstnancům pro nemocenskou pokladnu ze mzdy, jsou statkem jemu »svěřeným«, nikoliv ony, ohledně nichž prohlásil, že je bude platiti ze svého č. 1987.
- subjektivně nepředpokládá úmysl způsobiti škodu (trvalou) č. 2014, 2156, 2200.
- kdy je vyloučena tím, že lze odčinití újmu světitelovu použitím jiných (rovnocenných, stejnorodých) věcí č. 2045.
- subjektivní stránka č. 2045, 2150, 2156, 2170.
- již tím, že zaměstnavatel vyplácí svým zaměstnancům mzdu o nemocenský příspěvek zmenšenou, si dotyčné částky ze mzdy srazí č. 2118.
- soukromý účet člena představenstva úvěrního ústavu č. 2156.
- nemocenské příspěvky jsou »svěřenými věcmi« jen tehdy, měl-li zaměstnavatel v době výplaty mzdy více peněz, než vyplatil dělníkům na ryzí mzdě č. 2170.
- podstata zpronevěry; pokud nejde o zpronevěru, ponechal-li si kdo z pří-

kazu vybrané peníze na započtení své vzájemné pohledávky; zlý úmysl nemusí být pojat již před započtením zločinné činnosti č. 2200.

- nezáleží na tom, zda poškozený může civilní žalobou dosáti opětného nabytí zašantročené věci č. 2201.
- vyplácel-li úředník okresní zemědělské nemocenské pokladny odměny za vícepráce; kdy nejde o zpronevěru, nakládal-li kdo se svěřenými penězi jako s vlastním majetkem č. 2227.
- **úřední (§ 181 tr. zák.):** úředního paušálu úředníkem státního zastupitelství; nadělání veřejné listiny k zakrytí zpronevěry č. 1893.
- cestmistr okresního silničního výboru (na Moravě) jest úředníkem ve smyslu § 181 tr. zák. č. 1928.
- projednání obžaloby pro zločin § 181 tr. zák., ač čin spadá pod § 101 tr. zák. č. 1930.
- zpronevěra stavebních losů sociální péče hornické úředníkem ministerstva veřejných prací, pověřeným vedením losové akce; předmět zpronevěry; subjektivní stránka č. 2016.
- věci doličných soudním úředníkem; nezáleží na tom, že měly být zničeny č. 2158.
- **§ 182 tr. zák.:** II. sazba § 182 tr. zák. ve smyslu čl. I. č. 1 zák. č. 259/23 jest mírnější než sazba § 103 tr. zák. č. 1930.
- viz též podílnictví.

Zprostitutí viz úplatkářství.

Zprotivení se viz násilí dle § 81 tr. zák.

Zprzněná viz zprznění.

Zprznění (§ 128 tr. zák.): spadá sem každé za účelem pohlavního ukojení předsevzaté pohlavní zneužití těla dítěte; netreba zneužití pohlavního údu nebo pohlavním údem; stačí i zneužití jiné části těla k podráždění pachatelovy pohlavní smyslnosti č. 1950.

- sproštuje pro § 128 tr. zák. z důvodu omylu ve věku zprzněné má soud uvažovati, nespadá-li čin pod § 20 č. 2 zák. č. 241/22 nebo pod § 516 tr. zák. č. 1978.
- pohlavní zneužití nelze spatřovati v pouhém plácáři po zádech nebo stehněch, nelze je však omeziti ani na zneužití pohlavního údu; stačí zneužití jiných, byť i oděvem zakrytých částí těla (prsou, nohou, zadnice) č. 1996.
- smilným činem může být i čin, který nezáleží ve zneužití těla jiné osoby; porušení předpisu § 318 tr. ř., nebyl-li do hlavní otázky na § 128 tr. zák. pojat skutkový znak tělesného zneužití č. 2074.
- ideální souběh se zločinem § 129 b) tr. zák. je vyloučen č. 2094.

Způsob krádeže viz podílnictví.

Způsobení nebezpečí viz násilí dle § 87 tr. zák.

- pohoršení viz náboženství.
- škody viz úpadek.
- viz též zpronevěra.

Způsobilá tekutina viz vyhnání plodu.

Způsobilost činu viz pohoršení veřejné.

- k oklamání viz podvod.
- k popuzování viz ochrana republiky (§ 14).
- objektivní viz ochrana republiky (§ 14).
- platební viz lichva.
- svědecká viz svědek.
- škodití zdraví viz potraviny.
- vyhrůžky viz násilí dle § 98 b) tr. zák.
- vyvolatí výsledek viz ochrana republiky (§ 18).

Zrada vojenská viz ochrana republiky (§ 6).

Zralá úvaha viz úmysl zlý.

Zraněný viz uškození kulposní.

Zrušení rozsudku: z důvodu § 475 č. 2 tr. ř. č. 2060.

- viz též trest.

Zrušení vědomí viz beztrestnost dle § 2 c) tr. zák.

Zrušený rozsudek viz soud.

Zrušovací líčení viz zrušovací soud.

- **soud:** nelze naň rozšiřovati předpis § 15 tr. ř. z důvodu všeobecného práva dohlédacího; ustanovení § 92 cis. pat. č. 81/53 je nahrazeno ustanovením § 77 zák. o organisaci soudů, jež má za účel, by nejvyšší soud vytýkal poklesky, zjištěné při vykonávání úřadu soudcovského č. 1894.
- může přezkoumávati otázku, zda jde o »zvláště důležitý případ« k přinucení k svědectví ve smyslu § 153 tr. ř. č. 1984.
- kdy může zkoumati, zakládá-li vzeti svědka do přísahy zmatek (§ 170 č. 5 tr. ř.) č. 2003.
- vázanost nalézacího soudu jeho právním názorem č. 2127.
- nemůže přihlížeti k zmatkům č. 4, 6 § 344 tr. ř., nebyly-li vytýkány č. 2130.
- nemůže podle § 290 tr. ř. přihlížeti z úřední moci k formálním zmatkům č. 2108.
- při zrušovacím líčení nelze prováděti zmatek č. 8 § 281 tr. ř., nebyl-li v písemné zmateční stížnosti ani číselně ani věcně uplatněn č. 2177.
- viz též příslušnost.
- viz též zmatek č. 9 § 344 tr. ř.

Zřetelné označení viz urážka na cti.

Zřízení viz náložení.

Ztráta existence viz beztrestnost dle § 2 g) tr. zák.

- masa viz maso neohledané.
- peněz viz maso neohledané.
- práva volebního viz volební právo.

Zvíře: jeho zdravotní prohlídka č. 1844.

Zvláště důležitý případ: k přidržení k svědectví (§ 153 tr. ř.) č. 1984.

Zvláště nebezpečné okolnosti viz uškození dle § 337 tr. zák.

- vyhlášené předpisy viz uškození dle § 335 tr. zák.

Zvláštní dohoda viz zpronevěra.

- okolnosti viz hodnocení průvodů.
- viz též rozsudek.
- poměry viz hodnocení průvodů.
- pozornost viz ochrana známek.
- smlouva učební viz svedení.
- veřejný zájem viz odklad trestu podmíněný.
- zálužnost viz podvod.

Zvyklosti viz urážka na cti.

Zvyky lidové viz shromáždění.

Zvýšená kvalifikace viz odvolací řízení.

- příležitost viz svedení.

Zádání majetkového prospěchu viz úplatkářství.

- odměny viz lichva.

Zádot o podporu viz podvod.

Zádost osoby třetí viz ochrana republiky (§ 18).

- soudu viz urážka na cti.

Zatář viz trest.

- doživotní viz trest.

Zaloba civilní viz zpronevěra.

Zalobce viz obžalobce.

- veřejný viz obžalobce veřejný.

Zalobní skutek viz obžaloba.

Železnice viz podvod.

Železniční úředník: pokud smí odebrati spolkové legitimace č. 2075.

Zena v kramě viz násilí dle § 93 tr. zák.

Zhárství (§ 166 tr. zák.): ničení cizího majetku ohněm spadá sem, jde-li o věci většího rozsahu a značné ceny; jinak je zlomyslným poškozením cizího majetku čís. 1924.

— **dle §u 169 tr. zák.):** subjektivně vyžaduje se vědomí pachatele, že vydává cizí majetek nebezpečí požáru čís. 2090.

Živnostenská výroba viz telegrafy.

Živnostník viz útisk.

Život veřejný viz ochrana republiky (§ 14).

— **vojenský: jeho kritika čís. 1846.**

Živý plod viz vyhnání plodu.

Seznam ustanovení zákonných, jež byla v tomto svazku vyložena.

I. Trestní zákon.

	Čís.		Čís.
čl. IX. uv. zák.	2177	§ 58 c)	1961
§ 1	1850, 1897, 1945, 1976, 1988, 2015, 2019, 2020, 2031, 2056, 2200, 2225	§ 62	2133
— odst. 2	1897	§ 63	2022
§ 2	2031	§ 68	1853, 1855, 1878, 1884, 1888, 1895, 1903, 1919, 1932, 1953, 1955, 1974, 1982, 1991, 2049, 2054, 2075, 2136
— b)	2061	§ 70	2033
— c)	2017, 2020, 2061, 2130, 2174	§ 71	2033
— e)	1919, 1942, 1945, 1973, 2015, 2019, 2120, 2196	§ 72	2033
— g)	1847, 1942, 1971, 1973, 1999, 2070, 2108, 2118, 2196, 2203	§ 81	1853, 1855, 1869, 1884, 1919, 1932, 1955, 1982, 2075
§ 3	1867, 1939, 1945, 2016, 2031, 2056, 2158	§ 83	1877, 1881, 2079, 2103
§ 5	1847, 1907, 1975, 1980, 1993, 2021, 2030, 2039, 2073, 2100, 2106, 2110, 2123, 2127, 2128, 2147, 2169, 2170, 2171, 2176, 2180, 2216	§ 85	2115
§ 8	1848, 1858, 1872, 2039, 1907, 1921, 1972, 2039, 2068, 2070, 2076, 2077, 2101, 2155, 2156, 2203	— a)	1924, 1958
§ 9	1850, 1907, 1920, 1961, 1972, 2021, 2030, 2039, 2110, 2155	— b)	1958, 2058
§ 10	1858, 2068, 2108	— c)	1927, 1941, 1990, 2026, 2115
§ 11	1872, 1900, 1972, 2033, 2101, 2172	§ 87	2058, 2101, 2115
§ 34	1977, 2095, 2105, 2127, 2210	§ 93	1871, 1876, 1911, 1977, 2015, 2036, 2111, 2121
§ 35	1911, 2095, 2096, 2210	§ 94	1911, 1977
§ 36	2033	§ 96	1864, 2208
§ 39	2105	§ 98 a)	1977
§ 40	2105	— b)	1850, 1856, 1862, 1876, 1977, 2008, 2019, 2041, 2059, 2064, 2106, 2107, 2119, 2206
§ 43	1897, 2016, 2020	§ 99	1850, 2059, 2119
§ 44	2082, 2202	§ 101	1888, 1928, 1930, 1932, 1980, 1991, 2030, 2130, 2148
§ 46 a)	2128	§ 102 c)	1882, 2030
— b)	1989	§ 103	1930
— d)	2020, 2082	§ 104	2148
— g)	2102	§ 105	1949, 1980, 2038, 2148
— h)	2102	§ 122 a)	2002, 2205
§ 50	1999	§ 123	1980
§ 52	2128	§ 125	2036
§ 54	1886, 2167	§ 127	1950, 1984, 2036
§ 55	1886, 2137	§ 128	1950, 1978, 1996, 2036, 2074, 2094
— a)	2179	§ 129 I b)	2094
		§ 132	1984, 2074, 2135, 2146, 2208
		§ 134	1941, 2020, 2061, 2078, 2083
		§ 135 čís. 2	2061, 2166

	Čís.
— čis. 3	2128
§ 136	1999, 2128
§ 137	2128
§ 140	1897
§ 143	1897
§ 144	2039, 2110, 2189
§ 152	1897, 2057, 2083
§ 153	1878, 1897, 1979, 2083
§ 155 a)	1897, 2083
§ 157	1897, 2083
§ 166	1924
§ 169	2090
§ 171	1849, 1872, 1891, 1981, 2000, 2065, 2086, 2169, 2180
§ 173	1930, 2072, 2217
§ 174 II a)	1933, 1981, 2086
— II d)	2040
§ 175 I b)	2026
§ 181	1870, 1893, 1923, 1930, 2016, 2130, 2158
§ 182	1930
§ 183	1870, 1892, 1899, 1925, 1926, 1987, 2014, 2045, 2085, 2086, 2118, 2150, 2156, 2170, 2200, 2201, 2227
§ 185	1933, 1985, 2043
§ 186 a)	2043
§ 187	1893, 1903, 1930, 1969, 2000, 2014, 2024
§ 188 1930, 1969, 2014, 2086, 2133	
— b)	2014
§ 197	1844, 1847, 1848, 1867, 1887, 1891, 1899, 1907, 1956, 1983, 2012, 2034, 2064, 2073, 2084, 2088, 2095, 2096, 2156, 2173, 2192, 2195, 2210, 2227
§ 199 a)	1898, 1942, 2082, 2104, 2157, 2172, 2219
— b)	1882, 2125
— c)	1956
— d)	1844, 1867, 1893, 1971, 1983, 2030, 2160
§ 201	2084
— a)	1892, 2084, 2192
— d)	2188, 2210
§ 203	1886
§ 205 a)	1887, 1957, 2073, 2095, 2123, 2171
§ 209	2008, 2116
§ 210	1980
— b)	1980
§ 214	1980, 1985, 2010
§ 216	2216
§ 217	1972, 2216
§ 233	1945, 2031, 2056, 2158
§ 235	2093
§ 236	2130
§ 238	2031, 2109

	Čís.
§ 239	2021, 2068
§ 240	2226
§ 264 k)	1939
§ 266	2108, 2167
§ 267	1997, 2092, 2134
§ 283	1895, 1988
§ 284	1988, 2134, 2142
§ 300	2033, 2052, 2163
§ 302	2021
§ 303	1879, 1938, 1995, 2204, 2205, 2213
§ 305	1961
§ 307	1985
§ 311	2038
§ 312	1853, 1855, 1878, 1897, 1932, 1974, 1991, 2049, 2087, 2134
§ 313	1897
§ 314	1988
§ 320 f)	1844, 1893, 1971, 2066
§ 331	1857
§ 335	1863, 1909, 1927, 1941, 1954, 1990, 2018, 2025, 2063, 2078, 2083, 2193, 2207, 2223
§ 336	1990
§ 337	1909, 1927, 1941, 1990, 2018, 2063
§ 356	2207
§ 357	2207
§ 358	2207
§ 373	2193
§ 376	2214
§ 399	1971
§ 431	1944, 2059
§ 459	2223
§ 460	1849
§ 461	1956
§ 463	2065
§ 464	1985
§ 468	1924
§ 477	2043, 2212
§ 485	1907, 1925, 1957, 2123, 2171, 2194
§ 486 čis. 1	1851, 1908, 1939, 2001, 2007, 2023, 2123
— čis. 2	1914, 1939, 2007, 2023, 2067, 2123, 2171, 2194, 2197, 2198
— a)	1924, 1925, 2123
— c) odst. 2	1885, 2011, 2123
§ 487	1929, 2008, 2029, 2087, 2116, 2117, 2129, 2131, 2168, 2186
§ 488	1929, 1963, 1967, 2117, 2129, 2131, 2168, 2175, 2186
§ 489	1929, 2117, 2129, 2131, 2168, 2186
§ 490 odst. 2	2029, 2175, 2186

	Čís.
§ 491	1911, 1929, 1963, 1967, 1976, 2069, 2117, 2129, 2131, 2138, 2168, 2186
§ 492	2129, 2131
§ 493	1997, 2117, 2129, 2131, 2168
§ 495 odst. 1	2129, 2131
— odst. 2	2117
§ 496	1929, 2129, 2131, 2168, 2186
§ 506	2027

	Čís.
§ 516	1966, 1978, 1984, 1996, 2036, 2135
§ 522	2133
§ 523	2130
§ 530	2069
§ 531	2198
— a)	2177, 2198
— b)	2062, 2198
— c)	2198
§ 532	2067, 2165, 2198

II. Trestní řád.

	Čís.
čl. VI. A. uv. zák.	1966, 1980, 2129
1	1966
2	2129
3	1999, 2130
6	1931
13	2100
15	1894
16	1894
24	1953
25	2041
34	1893
39	2144, 2209
44	2144
46	2046, 2117
47 odst. 1	2145
50	2117
51	2100
— posl. odst.	2224
56	1989, 2060, 2100, 2105, 2117
60	1935, 2191
67	1968, 2113
68	1968, 1970, 2113, 2199
72	1968, 2113
79	1947
80	1947
84	1930
86	2041
87	1893
99	2217
101	1898
104	1898
125	2037
126	2037
134	2130
151 čis. 3	2094, 2104
152 čis. 1	1984
153	1942, 1984
165	2082
167	2004
170 čis. 1	2037
— čis. 2	1999

	Čís.
— čis. 5	2003, 2104
— čis. 6	1999
— čis. 7	1999
§ 177	1953
§ 200	2041
§ 202	1942
§ 207 čis. 2	2183
§ 208	2100
§ 213	1889
§ 219	2100, 2190
§ 221	2046
§ 222	1980, 2004, 2100
§ 228	1960, 2100
§ 229	1960, 2100
§ 238	1999
§ 245	2041
§ 247 odst. 2	1999
§ 249	2044, 2100
§ 252	1980, 2224
§ 254	1970, 2004
§ 255	1940
§ 258	1843, 1859, 1999, 2013, 2037, 2082, 2100, 2104, 2168, 2207
§ 259 čis. 3	1876, 2187
§ 260	2058, 2127, 2180
— čis. 1	1909, 2051, 2130, 2183
— čis. 2	2051
§ 261	2190
§ 262	1867, 1876, 2076, 2100, 2138, 2165, 2187, 2203
§ 263	1876, 1934, 2117, 2138
§ 265	1989, 2105, 2140, 2218
§ 267	1867, 1876, 1909, 2018, 2100, 2165
§ 270 čis. 4	2180
— čis. 5	2028, 2076, 2110, 2123, 2168, 2180, 2181, 2183, 2207
§ 271	1852, 1999
§ 280	1852, 2122

	Čís.
§ 281	1852, 1867, 2122
— čís. 1	1912, 1968, 2100, 2113, 2199
— čís. 3	1898, 1947, 1960, 2037, 2051, 2058, 2094, 2100, 2104, 2127
— čís. 4	1980, 2100, 2104, 2160, 2180
— čís. 5	1843, 1859, 1860, 1867, 1876, 1980, 2013, 2028, 2033, 2037, 2100, 2109, 2110, 2127, 2137, 2151, 2154, 2165, 2168, 2180, 2181, 2184, 2203, 2207
— čís. 6	1882
— čís. 7	2138, 2154, 2202
— čís. 8	1867, 1909, 2018, 2100, 2138, 2154, 2177
— čís. 9 a)	1843, 1994, 2058, 2104, 2109, 2127, 2154, 2168, 2183, 2202, 2203
— čís. 9 b)	1870, 2018, 2060, 2165
— čís. 9 c)	2018, 2129, 2165
— čís. 10	2127, 2137, 2154, 2202
— čís. 11	1905, 1950, 1971, 1980, 1997, 2018, 2035, 2055, 2105, 2108, 2114, 2127, 2137, 2177, 2218, 2222
§ 282	2138
§ 283	1852, 1886, 2091, 2167, 2218, 2226
§ 285	1996
§ 288 čís. 3	1843, 1859, 1989, 2037, 2168
§ 290	1889, 1905, 1950, 2167, 2168
— odst. 2	2102
§ 293 odst. 1	2018
— odst. 2	2018, 2127
— odst. 3	1950, 2018, 2102
§ 295	1889
§ 306 čís. 3	1940
§ 317	1999, 2062
§ 318	1967, 1993, 1999, 2074, 2130, 2183
§ 319	1973, 1999, 2062, 2082, 2130
§ 320	2062, 2082
§ 323 odst. 3	1967
§ 324	1940, 2006
§ 325	1967, 2006
§ 326	1993, 2082, 2130
§ 327	1967, 2006
§ 329	2003
§ 330	2003
§ 331	2061
§ 332	2062
§ 335	1940

	Čís.
§ 344 čís. 1	1940, 1970
— čís. 3	1970
— čís. 4	1999, 2003, 2130
— čís. 5	1984, 1999, 2004, 2082, 2130, 2224
— čís. 6	1967, 1973, 1993, 1999, 2062, 2074, 2082, 2130
— čís. 7	2062
— čís. 8	1967, 2006, 2062, 2130
— čís. 9	1993, 2082, 2224
— čís. 11	2130, 2166
— čís. 12	1999, 2102, 2128
§ 350 čís. 1	1989
§ 351 odst. 1	2224
§ 352	1870
— čís. 4	2224
§ 355	1999, 2072
§ 356	1999, 2072
§ 357	1999, 2199
§ 358	1990
§ 359	1999
§ 360	2199
§ 364	1940
§ 366	2145
§ 381	1936
— čís. 4	2047
§ 389	1936, 2047
§ 390	2117
§ 392	2167
§ 393 odst. 3	2047, 2117
§ 398	2149
§ 401	2149
§ 410	2140
§ 411 odst. 4	1989
§ 421	2141
§ 427	1947, 2141
§ 447 odst. 2	2209
§ 449	2145
§ 451	2046
§ 459	1947
§ 464	2167, 2185
§ 466	2185
§ 467	2164
— posl. odst.	2185
§ 469	2144
§ 470	2144, 2164
— odst. 2	2028
§ 471	2144
— posl. odst.	2144
§ 472	2209
§ 473	2209
§ 474	2209
§ 475 čís. 2	1968, 2060, 2129, 2199
§ 477	1889, 2137
§ 478	1947
§ 484	2129

III. Ostatní zákony a nařízení.

	Čís.
1811 červen 1. čís. 946 sb. z. s. (občanský zákon)	
§ 21	2065
§ 91	2117
§ 244	2065
§ 246	2065
§ 291	2215
§ 294	1990
§ 298	2215
§ 309	2079
§ 354	2085, 2192
§ 367	2043, 2201
§ 1066	2085
§ 1067	2085
§ 1174	1848, 2034
§ 1293	1992
§ 1325	2057
§ 1438	2220
1835 červenec 11. čís. 63 sb. z. s. (trestní zákon důchodkový)	
§ 237	1867
1838 červen 6. čís. 277 sb. z. s. (veřejné dražby)	2034
1850 únor 9. čís. 50 ř. zák. (zá- kon o poplatcích)	
§ 44	2012
§ 48	2012
§ 50	2012
1851 prosinec 13. čís. 41 ř. zák. z roku 1852 (zavlečení mo- ru po moři)	
§ 167	1999
1852 říjen 24. čís. 223 ř. zák. zbrojní patent)	
§ 2	2158
§ 3	2158
§ 9	2158
§ 10	2158
§ 15	2055
§ 32	2158
§ 36	2055, 2158
§ 46	2158
1852 prosinec 3. čís. 250 ř. zák. (lesní zákon)	
§ 53	1853
§ 55	1853
§ 60 čís. 7	1853
1853 květen 3. čís. 81 ř. zák.	
§ 92	1894
1854 duben 20. čís. 96 ř. zák. (Prügelpatent)	
§ 3	2054
§ 4	2054
§ 11	2125
1855 leden 15. čís. 19 ř. zák. (vo- jenský trestní zákon)	
§ 142	1843
§ 145	2100, 2127
§ 160 čís. 1	1846
— čís. 2	1846
— čís. 5	1961
§ 161	1961
§ 167	1922
§ 331	2133
1862 březen 5. čís. 18 ř. zák. čl. V.	1953
— prosinec 17. čís. 6 ř. zák. z roku 1863 (tiskový zákon)	
§ 4	2139
§ 9 odst. 2	1952, 2139
§ 17	1931, 1962, 2068, 2139
§ 19	2132
§ 23 odst. 3	1952
§ 24	1975, 2076, 2120
§ 28	1975, 2120
— prosinec 17. čís. 8 ř. zák. z r. 1863 (trestní novela) čl. V.	1976, 2048, 2069, 2097, 2100
1863 listopad 15. čís. 17 z. zák. pro Slezsko (obecní zřízení)	
§ 27	1863
§ 55	1863
1863 prosinec 3. čís. 105 ř. zák. (domovské právo)	
§ 24	2136
§ 25	2136
1864 březen 15. čís. 4 z. zák. pro Moravu (obecní zřízení)	
§ 27 čís. 2	1878
— čís. 11	1878
§ 55	1878
— duben 16. čís. 7 z. zák. (o- becní zřízení pro Čechy)	
§ 28 čís. 2	1982
§ 32	1932, 1982
§ 54	1982
§ 59	1982
1866 červen 1. čís. 49 z. zák. (ho- nební zákon pro Čechy)	
§ 40	2223
1867 listopad 15. čís. 134 ř. zák. (spolčovací zákon)	
§ 2	2129
— listopad 15. čís. 135 ř. zák. (shromážďovací zákon)	
§ 2	1952, 1988, 2184
§ 3	1952, 1988, 2154, 2184
§ 5	1952
§ 6	2154

	Čís.
§ 11	2031, 2154
§ 13	2154
§ 19	1988, 2031
1868 říjen 15. čís. 142 ř. zák. (ti- sková novela)	
čl. III.	1967, 2203
— prosinec 3. čís. 55 z. zák. pro Čechy (opatřování chu- dých)	
§ 13	2136
1873 únor 24. čís. 17 z. zák. pro Čechy (místní školní rady)	
§ 11	1895
§ 25 čís. 2	1895
1875 leden 13. čís. 12 z. zák. pro Moravu (ochrana pořího majetku)	
§ 2	1849
§ 3	1849
§ 30	1849
1877 prosinec 31. čís. 3 ř. zák. z roku 1878 (novela k trestní- mu řádu)	
§ 1 čís. 2	1996
1880 únor 29. čís. 35 ř. zák. (do- bytčí nálezky)	
§ 12	1971
1883 květen 25. čís. 78 ř. zák. (maření exekuce)	
§ 1	1868, 1899, 2005, 2073, 2088, 2095, 2123, 2171, 2195, 2215
§ 3	2005, 2050, 2088, 2123, 2143, 2195, 2198, 2215,
— červen 2. čís. 26 z. zák. pro Slezsko (stavební řád)	
§ 19	1834
§ 23	1834
§ 25	1884
1885 březen 8. čís. 22 ř. zák. (živnostenský řád)	
§ 74	2146
— květen 27. čís. 134 ř. zák. (třaskaviny)	
§ 1	1896
§ 3	1896
1888 březen 30. čís. 33 ř. zák. (nemocenské pojištění)	
§ 36	2118
1890 leden 6. čís. 19 ř. zák. (o- chrana známek)	
§ 23	1865, 1948, 2225
§ 25	1948, 2225
1894 duben 22. čís. 51 z. zák. pro Moravu	
čl. I.	1849

	Čís.
1895 srpen 1. čís. 113 ř. zák. (ci- vilní řád soudní)	
§ 267	2044
§ 272	2057
1895 prosinec 26. čís. 197 ř. zák. (původcovské právo)	
§ 3	1945, 1946, 2056
§ 4	1945
§ 5	1946
§ 21	1945, 1946
§ 23	1945, 1946, 2056
§ 24	1945, 1946
§ 25	1946
§ 31	2056
§ 37	2056
§ 40	2056
§ 51	1945, 1946, 2056
§ 53	2056
1896 leden 16. čís. 89 ř. zák. (po- traviny)	
§ 14 čís. 2	1954
— leden 19. čís. 16 ř. zák. (or- ganisační statut pro správu státních drah)	
§ 1	1983
§ 2	1983
§ 3 písm. b)	1983
— květen 27. čís. 79 ř. zák. (exekuční řád)	
§ 35	2050
§ 36	2050
§ 37	2005, 2050
§ 39	2005, 2050
— čis. 2	2050
§ 249	2050
§ 250	2050
§ 251	2050
§ 294	2215
§ 325	2215
§ 381 čís. 1	1919
§ 382 čís. 2	1919
— listopad 27. čís. 217 ř. zák. (organizace soudů)	
§ 25	1930
§ 77	1894
1902 duben 15. č. 74 ř. zák. (do- ručování)	
§ 7	1947
1907 leden 26. čís. 18 ř. zák. (vo- lební svoboda)	
§ 7 čís. 3	2077
§ 9	2077
— únor 27. čís. 59 ř. zák.	1878
— srpen 16. čís. 199 ř. zák. (živnostenský řád)	
§ 99 b)	1871

	Čís.
1909 srpen 6. čís. 177 ř. zák. (na- kažlivé nemoci zvířecí)	
§ 3	1844
§ 9	1844
§ 10	1844
§ 11	1844
§ 13	1844, 1971
§ 15	1971
§ 19	1844
§ 64	1844
§ 65	1844
§ 66	1844
§ 67	1844
1910 duben 28. čís. 81 ř. zák. (automobily)	
§ 45	1941
§ 46	1927, 1941, 2018
§ 55	1927, 1941
1912 červenec 5. čís. 130 (131) ř. zák. (vojenský trestní řád)	
§ 11	1843
§ 12	1843, 2191
§ 16	1935, 2191
§ 426	1935, 2191
— červenec 20. čís. 142 ř. zák. (počítání lhát)	
§ 1	2185
1914 říjen 12. čís. 275 ř. zák. (lichva)	
§ 1	1986
§ 2	1986
— čis. 1	1854, 1904, 2053, 2112, 2147
§ 3	1986
§ 4 odst. 1	1986
1917 březen 24. čís. 131 ř. zák. (lichevní zákon)	
§ 1	1852
§ 20 čís. 1	1852, 2161
— čis. 2	1989
— odst. 3	2210
§ 21 čís. 2	1989
§ 23 čís. 4	1852, 2161, 2210
§ 51	2226
1918 březen 21. čís. 108 ř. zák. (odčinění odsouzení)	
§ 1	2152
— listopad 5. čís. 28 sb. z. a n. (amnestie)	
§ 1	1913, 2064
§ 2	1913
1919 leden 31. čís. 75 sb. z. a n. (volební právo)	
§ 3	2104, 2118, 2149, 2160, 2194
— květen 15. čís. 268 sb. z. a n. (nemocenské pojištění)	
čl. XII.	1987
čl. XV.	2118, 2170

	Čís.
1919 květen 22. čís. 269 sb. z. a n. (padělení peněz)	
§ 1	2155
§ 2	2155
§ 5	2155
§ 6	2155
1919 červenec 15. čís. 414 sb. z. a n. (monopol výbušných látek)	
§ 1	1896
— červenec 22. čís. 438 sb. z. a n. (elektrisace)	
§ 1	2131
— červenec 23. čís. 447 sb. z. a n. (snížení věku nezletil- losti)	
§ 1	2065
§ 5	2065
— červenec 23. čís. 449 sb. z. a n. (ochrana republiky)	
§ 1	2129
— říjen 17. čís. 562 sb. z. a n. (podmíněné odsouzení)	
§ 1	1950, 1964, 2009, 2064, 2108, 2177, 2218, 2221, 2222
— odst. 2	2009
§ 2	1913, 1918, 1950, 1989, 2009, 2035, 2064, 2194, 2218, 2222
— čis. 1	1989
— čis. 2	2064
§ 3	1905, 1989, 2177
— čis. 1	1989
— čis. 2	1989
§ 4	1964, 1965, 2055, 2114
§ 5 odst. 2	1852
§ 6 čís. 1	1989
— čis. 2	1964
— čis. 4	2218
§ 7	1989
— odst. 3	1889, 1905
§ 8 odst. 3	2218
§ 9	1950, 2009
— říjen 17. čís. 567 sb. z. a n. (lichevní soudy)	
§ 18	1910
— říjen 17. čís. 568 sb. z. a n. (lichevní zákon)	
§ 7	2028, 2096, 2153
— čis. 3	1989, 2009
§ 8	1866, 1910, 1917, 1998, 2164
— čis. 3	1989
§ 9 čís. 3	1989
§ 11 čís. 4	2159, 2177, 2226
§ 20	2226
— prosince 18. čís. 1 sb. z. a n. z roku 1920 (novela k trestnímu řádu)	
čl. I. čís. 5	2224

	Čís.
1920 leden 17. čís. 38 sb. z. a n. (novela k trestnímu řádu) § 2	2224
— leden 30. čís. 76 sb. z. a n. (inkorporace Hlučinska)	2051
— únor 29. čís. 121 sb. z. a n. (ústavní listina) § 24	2138
§ 94	1966
§ 106	1875
§ 117 1845, 1937, 1961,	2108
§ 122	1995
§ 123	1995
— březen 19. čís. 193 sb. z. a n. (branný zákon)	2097
§ 44	2220
§ 47	2100
§ 48	2100
§ 49	2100
§ 50	2100
§ 51	2100
— březen 31. čís. 218 sb. z. a n. (hranice příslušnosti min. vnitřní a Nár. obrany) § 1	2048
— duben 14. čís. 262 sb. z. a n. (daň z masa) § 4	1956
— duben 14. čís. 299 sb. z. a n. (zákon o četnictvu) § 2	2048
§ 23	2048
— květen 27. čís. 355 sb. z. a n. (hospodaření lihem) § 27	2177
— září 23. čís. 545 sb. z. a n. (dávka z přírustku hod- noty) § 25	2012
§ 28	2012
1921 březen 18. čís. 129 sb. z. a n. (pracovní oddíly) § 9	2177
— červen 20. čís. 245 sb. z. a n. (o státních hranicích) čl. II. § 1	1860
— červenec 28. čís. 264 sb. z. a n. (směnečné blankety) § 4	1892
— srpen 12. čís. 309 sb. z. a n. (útisk) § 1	1862, 1923, 1951, 2091, 2206
— srpen 12. čís. 322 sb. z. a n. (podpora v nezaměstna- ností) § 4	2160

	Čís.
1921 srpen 12. čís. 329 sb. z. a n. (finanční hospodářství obcí) § 23	1969
— prosinec 22. čís. 471 sb. z. a n. (trestní právo) § 1	1886
§ 6	1912
1922 leden 31. čís. 40 sb. z. a n. (advokáti) § 6	2209
— únor 17. čís. 86 sb. z. a n. (podávání alkoholních ná- pojů) § 1	1949
§ 3	1949
— červenec 11. čís. 241 sb. z. a n. (potírání pohlavních ne- mocí) § 20 čís. 2	1978, 2036
— prosinec 18. čís. 404 sb. z. a n. (hospodaření ve státních závodech)	1983
1923 leden 25. čís. 35 sb. z. a n. (stavební ruch)	1910
— březen 19. čís. 50 sb. z. a n. (ochrana republiky) § 1 odst. 1	1859, 1922, 1961, 2127
§ 6 čís. 1 odst. 2	2137
— čís. 2	2037, 2137
— čís. 3	2137
§ 7 čís. 4	2137
§ 11 čís. 1	1861, 1880, 1901, 1921, 2022, 2093
— čís. 2	1861, 1883, 1906, 1921, 1959, 2071, 2093, 2165, 2184
§ 13 čís. 1	1900
§ 14 čís. 1	1859, 1875, 1915, 1916, 1937, 1994, 2017, 2033, 2051, 2098, 2151, 2202
— čís. 2	1858, 1901, 2021, 2033
— čís. 3	1923, 1976, 2021, 2032, 2033
— čís. 4	1997, 2021, 2033, 2091, 2099
— čís. 5	1845, 1860, 1873, 1874, 1875, 1890, 1915, 1937, 1959, 2017, 2052, 2069, 2080, 2089, 2092, 2093, 2108, 2124, 2125, 2151, 2163, 2183
§ 15 čís. 1	2021

	Čís.
— čís. 2	1843, 1858, 1859, 1961, 2162, 2206
— čís. 3	1859, 1874, 1922, 1961, 2100, 2127, 2154, 2162, 2181, 2206
— čís. 4	2021
§ 16 čís. 1	1900, 2093, 2174, 2206
— čís. 1 odst. 3	1936
— čís. 2	2093
§ 17 čís. 1	2126
§ 18 čís. 1	1874, 2070, 2109, 2163
— čís. 2 1960, 2042 (ne- správně 4042), 2109	2109
§ 20 2080, 2089, 2125, 2211	2211
§ 21 čís. 1	1846, 2100, 2127
§ 24 čís. 2	2137
§ 27 čís. 3	2037
§ 28	1873
— odst. 2	2137
§ 29 čís. 1	2091, 2099
§ 35	1875, 1960, 2052, 2202
§ 38	2093
§ 39 čís. 2	1880, 1902, 1974, 2080, 2092, 2093, 2099, 2108, 2124, 2125, 2127, 2139, 2163, 2174, 2184
— březen 23. čís. 60 sb. z. a n. (zákon o telegrafech) § 1 čís. 2	2081
§ 3 (3)	2081
§ 17 čís. 1	2081
§ 18 čís. 1	2081
— duben 26. čís. 85 sb. z. a n. (ochrana nájemníků) § 8	1910
§ 9	1910
§ 12	1910
§ 31	1910
— prosinec 11. čís. 4 sb. z. a n. z roku 1924 (trestní řád)	2047, 2117
— prosinec 12. čís. 259 sb. z. a n. (trestní právo) čl. I. čís. 1	1930
— prosinec 14. čís. 7 sb. z. a n. z roku 1924 (ochrana čs. měny) § 2 čís. 2	1867
§ 3	1867
— prosinec 20. čís. 9 sb. z. a n. z roku 1924 (telegrafy) § 1	1943

	Čís.
§ 6	1943
§ 24	1943, 2178
1924 únor 29. čís. 46 sb. z. a n. (ochrana čs. měny) § 19	1867
§ 20	1867
§ 26	1867
— duben 25. čís. 80 sb. z. a n. (válečná lichva) čl. I. čís. 1	1917
— čís. 3 (4)	2177
— posl. odst.	1992, 2164
— duben 30. čís. 85 sb. z. a n. (ochrana nájemníků) § 13	2192
§ 14	1866
§ 20	1917
§ 28	1917
— květen 30. čís. 124 sb. z. a n. (tisková novela) § 1	2129, 2203
§ 4	1929, 2122, 2182
§ 5	2203
§ 6	2129, 2203
§ 14	2167
§ 18	2167
§ 21	2167
§ 23	2167
§ 24	2129
§ 27	2129
§ 28	2122, 2129
§ 40	2129
§ 42	2190
— červen 6. čís. 134 sb. z. a n. (podmíněně odsouzení) § 9	1950, 2009
— červen 16. čís. 125 sb. z. a n. (tisková novela) § 6	2122
— červenec 3. čís. 178 sb. z. a n. (úplatkářství) § 2	1949
§ 4	1949
§ 9	1949
— červenec 5. čís. 146 sb. z. a n. (právní styky s Jugosla- víí)	2171
— září 2. (amnestie)	2178
— září 25. čís. 206 sb. z. a n. (hospodaření ve státních závodech) § 2	1983
1925 duben 3. čís. 65 sb. z. a n. (svátky a památné dny)	2185